Budapest 1899. VIII. évfolyam I. sz. (Boldogasszony hava) Január I.

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Budapest, II., Városmajor-u. 28.

Megjelenik havonként háromszor. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: Városmajor-utcza 28. Kéziratok és közleményeket ide kérjük küldeni.

ADAKOZZUNK AZ ORSZÁGOS MAGYAR ISKOLAEGYESÜLET PERSELYÉBE.

Olvasóinkhoz.

A *Buda és Vidéke* izgatások elkerülésével a nélkül, hogy ezzel más vallásokat bántana, őrködik azon, hogy a *keresztény szellem* tartsa fenn a társadalmi békét s arra törekedik, hogy a *vallások* egymással kezet fogjanak az emberiség jólléteért, az erkölcsért és becsületességért.

Czélunk, hogy a közönséggel patriarchalis viszonyban legyünk, ezért a kész kiadások méltányos felszámitásával előfizetőink minden megbizását elvállaljuk, a mi előnyös reájok nézve, mert Budán számtalan *hivatal, hatóság van. Paedagogium, kórházak, kertész képzőintézet, hadparancsnokság stb. Beadunk és sürgetünk minden kérvényt, közbenjárunk hitel, eladás, bérlet, biztositási és engedély ügyekben. Kérdésekre levélben felelünk. Már beadott ügyeknél kérjük az ügydarab számát közölni. Kihallgatásokra előjegyeztetünk. Tudakozodás, felvilágositás magánügyekben is.*

Ezekkel akarjuk visszaadni azok szivességét, kik lapunkra előfizetnek és ezzel erősitik a *magyarosodásért* folytatott törekvésünket.

A Buda és Vidéke kiadóhivatala: Budapest, I., Városmajor-utcza 28. sz. Báró Bánffy ház.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	6 frt
Félévre	3 „
Évnegyedre	1 „ 50 kr.

Lapunk ernyedetlenül *küzd a magyarositásért.* A magyarositáshoz nyujtson segédkezet minden hatóság, intézet, vállalat, község, egyesület és minden jó hazafi. Lapunkból az ország idegen ajku népeivel lakott vidékek megláthatják mi a teendőjük erőszak és hatalmaskodás nélkül ... Magának az államnak is sok a teendője a magyarositás terén Buda és vidékén. Mig Budán és vidékén a tulnyomó többség nem *magyarul beszél* és *érez*, addig más vidékek nem sokat érhetnek el.

A **Buda és Vidékét** *levelezőlapon kijelentett kivánságra minden nem tisztán magyar ajku község tanitójának ingyen küldjük.*

Tánczoljatok lányok!

Egy a legmagasabb nemességből való urnő küldte be ezt a czikket, mit lapunk programmjához hivek akarván maradni, kiadunk. A *Buda és Vidéke* minden véleménynek és ellenvéleménynek helyet ád s ezzel alkalmat szolgáltat az eszmecserére, s a maga gondolkodását bátran kimondja, elveit nem kendőzi. Ez a megtisztelő czikk azt jelezi, hogy a *Buda és Vidéke* barátai szaporodnak még az ugynevezett irányadó körökben is. *Szerkesztő.*

*

Alig van még egynehány hónapja, gyászba borult az egész ország. Fekete lobogók lengtek a házakon. Legalább is egy gyászkarkötővel jártak a férfiak, módjukhoz képest gyászt öltöttek a haza leányai. A lapok gyászkeretben jelentek meg. A czikkekmegrenditő szavakkal fejezték ki a nemzet gyászát és siratták Nagy Erzsébet, a haza védasszonya halálát, *pótolhatlan* veszteségnek jelentve ki azt. Azt hittük, hogy a sok szép gyászirás és külső gyászra legalább is a nap meg áll az égen.

Nem, a nap nem állt meg, s a nagy királyné halála első hónapjaiban csak ugy bevonul Karnevál herczeg, mintha semmi sem történt volna.

A *Buda és Vidéke* szerkesztője nem tagadhatja meg, hogy megdöbbenésemet ne irjam le pár sorban. Helyet kell adni ebben a lapban, mely az egyetlen volt az összes lapok között a lovagiasságban s a királyné kedves virágját *rozmaringot* helyezett a nemzet jó sorsát záró gyászos koporsóra.

Mikor én a bécsi sötét sirboltba lementem, hogy fájdalmamat Nagy Erzsébet koporsóján kisirjam s láttam a rozmaring csokrot *Gizella, Mária Valéria* és *Erzsébet főherczegnő* koszorui között, mindjárt tudtam, hogy ez csak a *Buda és Vidéke* szerkesztője figyelme lehet, *ki abban a szerencsében részesült, hogy a megboldogult királynénak a rozmaring magyar néphitbeli jelentőségét megmagyarázhatta . . .*

Mikor komornyikom a többi levelekkel báli meghivókat hozott, azonnal elhatároztam, hogy ebben a lapban fogok a magyar nőkhöz szóllani a külső gyász megzavarása miatt.

A „Buda és Vidéke“ tárczája.

Gróf Zichy Jenőhöz.

(Hazatértekor.)

Irta: Erdélyi Gyula.

Pusztulóban hazánk tére
Elfogyott a magyar vére,
Hol vannak ma magyarok?
Messze tájon élnek talán?
Vagy bujdosnak itt a hazán?...
Honukban hontalanok?

Messze tájnak ős földében,
A meséknek bölcsőjében
Élnek-e még magyarok?
Tespedt kornak tespedt népe
Ősök nyomába nem lépe
Csak csupa gyász magyarok.

Más nap süt e ott az égre
Kardra adnak vagy a czégre?
Van e bőrze, árfolyam?
Hymnusz e a: *veszek-adok?*
Hazudnak e ott a lapok?
Tengnek e a sok szóban?

Férfi szó és asszony hűség,
Történetben a bölcsesség
Nem e nagyon ingatag?
A ki hisz még Istenében,
Nem tévedez a hitében
Vajon ott is balgatag?...

Párducz ott is nyullá válik?
Az elvhűség porrá málik?
Áruczikk a becsület?
Csak üzlet a szűz erénye?
A jellemnek nincsen fénye?
Tisztesség kuczkót ülhet?

Feslettséget zeng e a lant?
Képzelet nem jár e alant?...
Van e igaz költészet?
Virul e ott is az anyag?
A könyörület nem hanyag?
A sziv csak rosszra késztet?

Nem. Az ősök bölcsejében.
Az ős föld szép mezejében
Nem sántithat az erény.

Szomoru, nagyon szomoru napokban irta a nemzet egyik igen nagy költője azt a verset, mely igy kezdődött: „*Tánczoljatok lányok, tánczoljatok.*“ Számüzetésben éltünk, vagyonunk jövedelmétől megfosztva s én mint kis leány olvastam ezt a szép költeményt. Ma ismét eszembe jutott, midőn a külső gyász megzavarását látom a farsangolásban . . . Én is oda mondom, mint a költő: *Tánczoljatok lányok, tánczoljatok!* Van minn tánczolni. Vad népek némelyike tánczol a temetésen, tánczol a gyászban. A művelt emberek gyásza egy évig tart s ez alatt mulatságban a gyászolók nem vesznek részt.

Én is szeretném, ha a nemzet külső gyásza egy évig nem zavarodnék meg mulatságokkal. Megérdemelné a megboldogult nagy királyné. Nagyon felületesek vagyunk különben is a kegyeletben. A kegyelet erősitésre, ápolásra szorul. Neveljük példákkal erre az ifjuságot.

A kikkel a külső gyász meghosszabbitásáról beszéltem, azok közül sokan érveltek ellenem. Az érvek közül legfontosabbak voltak a *jótékonysági* és *uemzetgazdasági* tekintetek.

Vegyük a jótékonyságot. A bálok jövedelmének két harmadát a kiadások emésztik fel. A jótékony czélra jutott összeg öltözékekben és más kiadásokban az adósságokat szaporitja másrészről. Ezért mondja egy franczia statistikus a bált *egy nemzet szegénységének foszlányokban kifejezve.* Ebben az évben ne bálozzunk. Ugy is tudja mindenki, milyen bálba akart elmenni, adja oda a belépti dijat a jótékony czélra. A jótékony egyletek többet bevételeznek.

A nemzetgazdasági pontot is ellehet intézni. A muló értékű báliruhák helyett más ruhákra jut s igy a kereskedés azt meg se érzi s a mi a réven elveszett bejön a vámon.

Különben ez csak az én véleményem, de azt hiszem, olyan vélemény, a mit meg lehet hallgatni.

Egy magyar nő.

Közlekedés.

A budai kereskedelmi társulat a következő kérvényt adta be a tanácshoz:

„Nagyságos polgármester úr!“

A pasa réten és a törökvészi dülőben nagy számban épült családi házak tulajdonosai és lakói, a Lipót-mezőn és környékén lakók, továbbá a kadet-iskolában alkalmazott tisztek szükségleteiket nagyobb részt a székes főváros jobb partján székelő kereskedőktől szerezték be.

A pesti közúti vasut-társaságnak az az eljárása azonban, hogy a téli idényben vonalait a lánczhid-zúgligeti vonalon csupán a fogaskerekü vasútig járatja, s igy a fogaskerekü vasutnál kivülebb eső útterületen lakók közvetlen összeköttetéssel a duna jobb-parti városrészek központjaihoz hozzá nem juthatnak, önkénytelenül is azt idézi elő, hogy az a csekély forgalom, a melylyel eddig a Budapest duna jobb-parti részek birtak, innen elereltetik, és igy azon következménynyel jár, hogy a kültelki lakók az ő szükségleteiknek beszerzésénél ok nélkül, más források igénybevételére kényszerittetnek.

A közúti vasut-társaságnak ezen eljárása nemcsak a kültelken lakókra nézve okoz kellemetlenséget, hanem a II. kerület beltelkein lakó iparüzők és kereskedőkre nézve is sérelmet képez. A kültelken lakók a mai menetrend mellett a Szép Ilonától a fogaskerekü vasutig terjedő útvonalon a Szép Ilona, és Károlykaszárnya között közlekedő kocsikat kénytelenek használni, s minthogy a fogaskerekütől a lánczhidig a vonatok csak 20 perczenként közlekednek és a vonatok között összeköttetés nincs, legtöbbször megesik, hogy a fogaskerekü vasútnál 15—18 perczig kénytelenek várakozni, mig útjukat a fogaskerekütől a lánczhidig közlekedő kocsikon folytathatják. — Ez nemcsak az időveszteségnél fogva kellemetlen, hanem főleg azért, mert télen zord időben legjobb esetben a fogaskerekünek előcsarnokában, a mely csak födve van, de különben három oldalról szabadon áll, vonulhatnak meg, a hol a hideg szélnek és a zord időjárás viszontagságainak vannak kitéve, a mi nem egy esetben volt oka a nők és iskolába járó gyermekek megbetegedésének.

A II. kerület belső területén lakó iparüzők és kereskedőkre nézve pedig a közúti vasútnak azon intézkedése, hogy a lánczhid — Szép Ilonai vonalon oda és vissza nem járat közvetlen kocsikat, hanem csupán csak a Károlykaszárnya Szép Ilonai vonalon közlekednek közvetlen kocsik, azt eredményezi, hogy a nagy számban kültelken lakók lassan-lassan megszünnek azon II. kerületi iparosok és kereskedők vásárlói lenni, a hol eddig szükségleteiket fedezték.

Számos esetet hoztak fel, hogy egyes a kültelken lakó családok, a kik élelmi czikkeket, ruházati és egyéb szükségleteiket régi időtől fogva a II. kerületben székelő, megszokott ugyanazon iparosoknál és kereskedőknél szerezték be, — most, hogy a kültelken saját házaikban laknak, vagy az olcsóbb bérre tekintettel a kültelken béreltek lakást, hasonlókép ugyanezen megszokott iparosoktól és kereskedőktől kivánták beszerezni; — annak folytán azonban, hogy a Szép Ilonától csak a fogaskerekü vasútnál való átszállással és hosszú várakozással juthatnak be a II. kerület belsejébe, kénytelenek voltak már csak egészségügyi és kényelmi szempontból is, ezen feltett szándékuktól elállani, és csupán azért, mert a Szép Ilonától a Károlykaszárnyáig közvetlen kocsiban közlekedhetnek, összes ruházati, háztartási, stb. szükségleteiket más, az V. vagy IV. kerületben a közvetlen vasúti összeköttetéssel könnyebben megközelithető üzletekben fedezik.

A jobbparti kereskedők és iparosok érdekeit sértő ezen eljárás ellen, alólirott társulat már azon okból is szükségét látja Nagyságodnál panaszt emelni, mert a budapesti közúti vasút-társaság azon eljárása által, hogy a lánczhidtól a Szép Ilonáig közvetlen kocsikat nem járat, szerződésszerüleg elvállalt kötelezettséget szeg meg.

A szerződés 19. §-a értelmében ugyanis; „*a társaság köteles az ezen szerződés tárgyát képező összes vasúti vonalakat — tehát a 20. §. III. 3. pontjában megjelölt lánczhid zúgligeti vonalat is — az egész éven át állandóan üzemben tartani.*“ A téli hónapokra nézve csupán azon eshetőség van a szerződésben megállapitva, hogy a tekintetes Tanács kivételesen megengedheti, miszerint a téli hónapokban a zúgligeti vég állomásig elvonuló vonalokon a vonatok csupán a Szép Ilonáig közlekedjenek és a forgalom a Szép Ilonától a Zúgligetig szünetelhet. A szerződés ezen szakasza értelmében tehát még ha megengedi is a közúti vasút-társaság kérelmére a tekintetes Tanács kivételesen azt, hogy a forgalom a téli hónapokon át a Szép Ilonától a Zúgligetig szüneteljen, a társaságnak úgy a Károlykaszárnyától a Szép Ilonáig a forgalmat a téli hónapokban is fenntartani kötelessége és a társaságot a szerződés ezen szakaszában megállapitott eme kötelezettsége alól a székes-fővárosi közrendészeti bizottság sem oldhatja fel.

Kérjük mindezek folytán Nagyságos Polgármester urat:

Méltóztassék ezen előterjesztésünket a székes-fővárosi Tanács elé vinni, és ott folyamodunk:

Méltóztassék a szerződés 19. §-ának 1. pontja értelmében a budapesti közúti vasút-társaságot felhivni, hogy f. évi deczember hó 25-étől kezdve a téli hónapokon át, a közvetlen forgalmat a székes-főváros közrendészeti bizottsága által megállapitott menetrend szerint nem csupán a fogaskerekü vasútig, hanem ezen közvetlen forgalmat a lánczhidtól a Szép Ilonáig és a Szép Ilonától a lánczhidig tartsa fenn és a vonalokon közvetlen kocsikat közlekedtessen, továbbá arra való tekintettel, hogy ezen a vonalon a vonatok nagy időközökben, 20 perczenként indittatnak, a budapesti közúti vasút-társaságot felhivni, hogy — a miként ez a mult évben is történt — a lánczhid — Szép Ilonai vonalra váltott jegyekkel a Pállfy-téren és a Margit-hidnál való átszállással a lánczhid — ó-budai vonalon közlekedő kocsik is a Margit-hid és lánczhid közötti részen használhatók legyenek.

A budapesti budai kereskedelmi társulat:

Kollár Lajos s. k. titkár. *Preyberger Pál* s. k. elnök.

Nem kendőzött a férfi nép,
Bátor szivü, a karja ép,
Honért halni kész legény.

Több a tatár itt minálunk
Chinézert is többet látunk
Mint nem ismert tájakon.
Szóba nem ful be ott a tett,
Ki-ki olyan a milyen lett,
Nem kapnak ál bájakon.

Ne keresd itt! Ott keressed!
Szemedet csak arra vessed.
Mert nem találhatsz magyart.
Van még talán kettő, három,
Még el nem rontja a járom,
Kihuzták már az agyart.

Nyelvében is alig él már,
Csak idegen nyomokon jár
Ázsiának szülötte,
Élt egy nép itt lomhán, gyáván
Nem tanult maga példáján
S a sors szerte zülötte.

Egy kis kovász, egy kis friss vér
Bizony Isten nagyon ránk fér,
Értéke már nem arany,
Pusztulóban hazánk tére
Elfogyott a magyar vére,
Hol vannak a magyarok?

Szobrot Festetich Györgynek.

A mult év végén ünnepe volt a magyar mezőgazdasági kultura barátjainak. Akkor mult száz esztendeje annak, hogy gróf Festetits György messze megelőzve korát, megalapitotta az első magyar gazdasági iskolát: a keszthelyi Georgikont.

Ez volt első fészke a mezőgazdasági szakoktatásnak, a hol előkelő szellemek kovácsolták a tudás fegyverét a magyar mezőgazdaság számára, mely azóta tökéletesitve, legfontosabb létfentartási eszközünkké vált.

Innen röppent ki a haladás jelszava, itt forrtak ki azok a nemes ösztönök, melyek munkára késztették a nemzeti törekvések utegyengetőit.

S kinek nagy szivéből ez a hazafias mozgalom erőt meritett, az régen az enyészetté; de áldott munkásságának emlékezete egy évszázad multán is él az eredményekben, él a nemzet köztudatában és élni fog századokon keresztül.

A Georgikon alapitásának századik évfordulóját a közérzület elévülhetetlen elismerése ünnepélylyé avatta, mely alkalommal földmivelési miniszterünk fölvette azt az eszmét, hogy külső jellel is örökitsük meg az ünnepelt emlékezetét: állitsunk szobrot gróf Festetits Györgynek, a magyar gazdasági tanügy kort megelőző alapitójának, mely inditványával kapcsolatban adománynyal nyitotta meg az adakozók sorát.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület az inditványt örömmel karolta fel és megalakitotta a „Festetits Szobor-Bizottságot".

Az eszme kivitelére immár szervezkedve vagyunk. De annak a szobornak, mely gróf Festetits György emlékéhez s a magyar gazdaközönség elismeréséhez egyaránt méltó legyen a közadakozás filléreiből kell felépülnie.

Fölhivjuk tehát a magyar gazdaközönséget: járuljon hozzá adományaival a kegyeletes terv kiviteléhez.

Hivjuk a közkegyeletet: jöjjön, segitsen megteremteni a szobrot, az első s igazi értékü emlékkövet a magyar mezőgazdasági kultura terén, a mely hirdesse nagyságát a megörökitettnek s legyen tanusága a magyar gazdák hálateljes kegyeletének.

Adományokat a Festetits-szoboralap javára, „Festetits Szobor-Bizottság" czimén az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület" pénztárához kérjük küldeni.

*

Darányi Ignácz földmivelésünk ernyedetlen miniszterének oroszlánrésze van e kegyelet felkeltésében. Becsüljük meg a nemzet igazi alkotó nagyjait a szóvirágok szomoru korszakában. Had legyen példa a mult.

Szózat a nagyérdemü közönséghez!

Tagadhatatlan tény, hogy a legnépszerübb, leggyakrabban emlegetett és minduntalan csak jót cselekvő társulat a Budapesti Önkéntes Mentő Egyesület, mely immár 11-ik éve áll fönn és 100.000-nél több esetben nyujtott segitséget a szenvedőknek.

És mégis ez az egyesület az, a melynek alig van néhány száz fizető tagja.

Habár feladatunk végrehajtásában a fővárosi törvényhatóság, kormány és rendőrség nagyrabecsült jóindulattal támogat és egyes kiváló emberbarátok tesznek javunkra inditványokat, vagy rendelnek végakaratilag csekélyebb hagyományokat, mindez, valamint a tagdijak kis összege alig födözik azt a tetemes kiadást, a mit emberbaráti működésünk magával hoz.

Milyen kiterjedt működést fejt ki az egyesület a humanitás terén, erről a nagyközönségnek bő tudomása van, fáradozásainkat az elismerés általánossága jutalmazza.

Pedig a mi segitségünkre minden pillanatban és a társadalom minden tagja kivétel nélkül számot tarthat, mert mindnyájunkat érhet baleset, Isten kezében van sorsunk.

A tagok csekély számában és igy a nagyközönség közvetlen pártolásában rejlő anomáliát óhajtja megszüntetni az egyesület az által, hogy minden igaz szivü embert (nem, kor, vallás, nemzetiség és álláskülönbség nélkül) fölkér, hogy az egyesületbe lépjen be, vagy pártolja azt egyébként és állandóan.

Hasonló kéréssel fordulunk casinók, társas és dalkörök, ipartársulatok és testületek, pénzintézetek és szövetkezetek t. cz. vezetőihez.

Az egyesület czélja: „Mentés és első segély-nyujtás balesetek alkalmával (utczákon, gyárakban, nyilvános épületekben, mulatóhelyeken és vasutakon); árviz, mozgósitás, nagyobb járvány, háboru esetén, valamint egyáltalában a rendőrségnek és hatósági közegeknek ezen a téren való támogatása."

A hygienikus követeléseknek és a beteg állapotának megfelelő berendezéssel és fölszerelésekkel rendelkezik az egyesület a sulyos betegek, részegek, epileptikusok és elmebetegek szállitására.

Ennek a sokoldalu föladatnak csak akkor felelhet meg az egyesület szabatosan és közmegelégedésre, ha a nagyközönség fokozottabb anyagi támogatásban részesiti.

Alapitó tagok egyszersmindenkorra 200 forintot fizetnek, nevüket a központi állomáson levő márványtáblán örökitjük meg.

Pártoló tagul egyszersmindenkorra fizetett 50 forintért lehet belépni.

Éves fizetők 3 forintot áldoznak évenkint az emberbaráti nemes czélra.

Elég, ha a tagul belépni óhajtó ezt a szándékát levelező lapon közli az egyesülettel: „Mentők Budapest, Markó-utcza 22." czimmel, a melyen a nevet, foglalkozást és lakást olvashatóan kitünteti.

A tagdijakat csakis az egyesület pecsétjével, az elnök, igazgató, pénztárnok és ellenőr eredeti aláirásaival kiállitott arczképes meghatalmazás utján igazolt pénzbeszedőnk veszi át a megjelölt helyen (a tag lakásán, üzlethelyiségében, hivatalában), vagy az egyesületi pénztáros, lovag Falk Zsigmond úr (Hold-utcza 7).

Három forintnyi csekély dijért mindenkinek van alkalma arra, hogy szerencsétlenül járt, baleset sujtotta szenvedő embertársán segitsen.

Szivesen fogad el az egyesület bármily csekély pénzbeli vagy természetbeli (kőszén, tüzifa stb.) adományt örvendetes események (eljegyzés, esküvő, keresztelés, sikeres vizsgaletétel, betegségből való fölépülés, ezüst- és aranylakodalom, fogadás vagy valamely játék megnyerése stb.) alkalmából és a 10 forintos vagy nagyobb összegekről diszesen kiállitott köszönő levéllel számol el.

Ügybarátainkat és pártfogóinkat nagyon kérjük, hogy abban az esetben, ha ismerőseik végrendeletet terveznek: az egyesületet ajánlják, mint olyant, a mely a végrendelkező adományára érdemes, azt megbecsüli.

A mélyen tisztelt közönség fokozódó érdeklődése, illetve anyagi támogatása lehetővé teszi nekünk, hogy a nagy kiterjedésü főváros különböző pontjain, főképen a gyárak, nagyobb ipartelepek közelében és a külső részekben fiókokat állitsunk föl, a melyek a középponti állomáshoz hasonló berendezéssel és fölszereléssel gyors és biztos segitséget nyujtanak a balesetek ezreinél.

Nem hallgathatjuk el e helyütt, hogy a Budapesti Önkéntes Mentő Egyesület szerény viszonyaihoz képest is szép sikerrel tanitja a baleseteknél szükséges első segitség tudnivalóit; ingyen tanfolyamokat rendez, a melyeken a sérülttel való bánásmód szabályait gyakorlati példák bemutatásával (demonstratio) ismerteti, hogy minden ember tisztában legyen azzal, mit kell tennie addig is, mig az orvos az esethez megérkezik.

Jövedelmének nagyobbodásával mindegyre szélesebb körre terjesztené ki az egyesület a népies cursusokat, ugy hogy hazánkban is olyan általánosan elterjedne, mint Németországban, a hol a legelőkelőbb körökbe tartozók is tömegesen látogatják az első segély tanfolyamait.

Teljes bizalommal kérjük tehát a nagyérdemü közönséget, hogy tagdijak s egyéb adományok befizetésével a mentés emberbaráti szolgálatába állani, egyesületünket minden alkalommal pártolni kegyeskedjék.

Pénzbeszedőnk minden czimzettet saját tartózkodási helyén keres föl és a belépő nyilatkozatot ott veszi át.

A nagyérdemü közönség szives jóindulatát kéri a Budapesti Önkéntes Mentő Egyesület: Andrássy Aladár gróf, valóságos belső titkos tanácsos, elnök; Gelléri Szabó János, I. alelnök; Gerlóczy Károly, II. alelnök; Fuchs Lajos, ellenőr; Dr. Kresz Géza, igazgató; Falk Zsigmond lovag, pénztárnok.

Közöltük ezt a felhivást: Adakozzunk a mentőknek, hogy mielőbb létesülhessen a budai fiókmentő egyesület.

Községeink.

A „*Buda és Vidéke*" első évfolyamának első számában rámutatott arra, hogy a megyei hatóságnak, a községeknek és székes fővárosnak valami czim alatt szövetkezni kell, hogy Buda és remek vidéke szép fekvésében rejlő kincset értékesiteni lehessen . . . A „*Buda és Vidéke*" folytonosan ébresztett ezért, de az ébredés csak halad s nem mutatkozik a kellő rendezőképes érzék.

Az összejövetelre kinálkozik alkalom. Könnyü a közlekedés. A községi előljárók az érdekelt vidékről többször megfordulnak Budán. A budaiak sokszor rándulnak ki a községekbe.

Érintkezés van, csak alakot kell adni. — A Budával érdekelt két járásnak közigazgatási fejei *Csapó Loránt* és *Tahy Iván* magas müveltségüknél fogva minden tekintetben hivatottak arra, hogy előnyösen működjenek a szép hegyvidék ellátásában. *Szent-Endre* város polgármestere szintén alkotó erő. Minél előbb jöjjenek tehát össze az I—III. kerület előljáróival és kezdjék meg a munkát. Ha Buda és vidéke a tájék szépségeit és előnyeit kihasználja, az egész ország követni fogja s a boldog és megelégedett embert nem kell a mesékben keresni, de itthon is meg lehet találni.

Az egész ország hivatott arra, hogy idegen forgalommal javitsa helyzetét. Adjon példát s mutasson utat erre Buda és vidéke.

Szent-Endrén már ott van a munkásotthon, *Pomázon* a messze földön párját ritkitó Martin-féle sanatorium, *Budakesz*, *Leányfalu*, *Tahi-Tótfalu*, *Török-Bálint*, *Békás-Megyer*, *Kalász*, *Visegrád* nyaraló telepek, *Pilis-Csaba*, *Solymár*, *Vörösvár* szintén e felé fejlődnek.

Földváry Miklós a kerület képviselője sokat igért a kerület modern fejlesztésére. — Szeretnénk a beváltott igéretekkel beszámolni. A képviselők az ő befolyásukkal sokat tehetnek. *Kis-Tétény*, *Tétény-Budafok* haladnak. *Budafok* jövője nagy, csak értsék meg a hivatottak és tegyenek valamit. *Zsámbék Tinnye* fejlődés képesek, de az itt minden hely és pont.

A főszolgabirók és előljárók tegyenek meg mindent. Kár minden perczért. Erre való volna a társadalmi érintkezés, erre a szövetkezés. Nem marad el. Bizunk a székes főváros tanácsában és előljáróságaiban, a megye alispánja *Beniczky Lajosban*, tisztikarában, a főszolgabirákban és előljárókban.

Ó-Buda.

Székes fővárosunk egyesitése — aminek nemrégiben ültük meg huszonötödik évfordulóját, Ó-Budára, e ma is csak maradiságával kapcsolatban emlegetett városrészünkre volt a legkevesebb hatással. A világváros eleven forgalmától félreesvén, senki sem törődik e területtel, a mely elhagyatottságában semmiféle kulturális szerep betöltésére nem képes. Gyárak, óriási ipartelepek lépten-nyomon terpeszkednek területén, a kik azonban e kincses bányák hasznát látják, óvakodnak attól, hogy nevük a hirhedt városrészszel kapcsolatba kerüljön. — Szegény munkásnép, filloxera elpusztitotta szőlők kapásaiból áll lakosainak a zöme, a mely szegénységében még a könnyed muzsa áldásai után sem áhitozik, s egyetlen hajlékában: szinházában a nagy önzetlenséggel ott fellépő társulatok sorban buknak. A pesti ember, jóléte fölött elbizakodva, csendes mosolylyal veszi tudomásul az apróbb tragédiákat, Ó-Buda puszta emlegetésére is elmosolyodik, s mig külföldre vetődve, utikalauzától vezettetve, szent áhitattal napi járó földön is utána lát a mult idők emlékeinek, a melyek a mieinknél sok esetben jelentéktelenebbek: *Aquincum*-nak, a hol külföldi tudósok hosszu sora is bő anyagot talált a tanulmányozásra, a hol jeles tudósunk *Kuzsinszky Bálint* vezetése alatt ma is szaka-

datlanul folynak az ásatások, feléje sem néz, csupán azért, mert Ó-Budán vagyon.

Európa fővárosainak csaknem mindegyike bir olyan városrészszel, mely iránt a lakosság, — több-kevesebb jogosultsággal — valami ominózus előitélettel viseltetik. — Párisban la Villette a hirhedt kerület; a francziák jóformán maguk sem tudják miért. — Itáliában a régi ghettók állnak rossz hirben, a melyekben kétes existenczziák nyomorognak. Nem a társadalom salakja lakik ott, melyet ez azelőtt kivetett magából, s a mely ma egyenletesen szerteoszlik s a nagy városok minden zugába egyaránt belefurakodhatik; a városi lakosság gondolkodásmódjának egy sajátos jelensége az hogy városrészei egyikét vagy másikát a Slemil szerepére kárhoztatja. — Jelentős históriai multtal dicsekedő városokban egy-egy elmosódott történelmi reminiszczenczióból kerekedik rendszerint e fátum, mely az ilyen városrészekre nehezedik, mely hogy nálunk épen Ó-Budát érte, ez csak annak a bizonysága, hogy székes fővárosunk lakosságának nincs történeti folytonossága, nincs érzéke a mult hagyományai iránt, a melyek — nem szállván át nemzedékről-nemzedékre, — ha azokat a tudomány ki is kutatta, csak nagyon lassan válnak közkeletüekké.

A tudományos kutatásokról, a melyek Ó-Buda, székes fővárosunk e történelmi szempontból leginkább klasszikus területének a multja körül folynak, csak elvétve nyer tudomást közönségünk egy-egy rövidke s legtöbbször téves alapból kiinduló hirben.

Legutóbb az ó-budai *Fehéregyháza* romjainak a fölfedezéséről irtak a lapok, a mely a történelmi hagyomány szerint Szent István királyunk korában Árpád sirja fölött épült. Ó-Buda határában, Pomáz és Kaláz falvak között áll kopár falaival e templomrom, a mely a Fehéregyházáról szóló s egész kis könyvtárra terjedő irodalom bizonysága szerint távolról sem lehet az, aminek most elhiresztelték; kivül esik a határjárás vonalán, a melyről egy a Fehéregyháza fekvéséről is megemlékező, 1355. évben kelt okmányunk szól. Valószinüleg egy, a török világ idején elenyészett falu templomának a romja e faltömeg, a mínővel a főváros határán kivül nem egy helyütt találkozik az ember, ha egy-egy kevésbbé járt ösvényt vesz utjába. Művészi és históriai szempontból többnyire jelentéktelen romok ezek. A minek a dicső emlékét irott adatok is megőrizték, annak a maradványai, talán az egyetlen Fehéregyházán kivül, — a mely magányosan, de Ó-Buda közvetlen közelében állott — beépitett területen a föld alatt lappanganak.

Tudvalevő dolog, hogy Ó-Buda helye már a rómaiak előtt is lakott volt; területén egymás fölé épült az évszázadok folyamán egymásután ide települt népfajok helyzeténél fogva politikai és hadi szempontból mindenkor jelentős városa. A római kultura hagyta itt fönn legmaradandóbb nyomait, bizonyságául annak, hogy a legkiterjedtebb volt. A romokból, — a melyek itt a rómaiak távozása után megmaradtak, a népvándorlás korától kezdve napjainkig épitkezett az egymás után idekerült lakosság.

Számonkérő szék.

Márkus József főpolgármester, — alig hogy főpolgármesterré lett, — azzal nyerte meg a főváros ügyes-bajos dolgai iránt érdeklődők rokonszenvét, hogy a negyedszázad óta pihenő számonkérő szék felujitását vette tervbe. A számonkérő szék eszméje, — mely mindenütt, a hol csak közigazgatás van, sikerrel működik, a főváros hivatalaiban érthető konsternácziót keltett, a mi azért következett be, mert a mi hivatalaink éppen a komoly és kellő szigorral szemlélődő érdeklődés hiányában olyan állapotban voltak, hogy a követelményeket alig elégitették ki. Halomszámra ment a restancziák száma. A következményeket pedig természetesen nem a hivatalnok uraknak, hanem a polgárságnak kellett viselnie. A mint azonban a főpolgármester, — a kit mindenütt erélyes kezü embernek ismernek — rászánta magát a számonkérő szék felállitására, nyilvánossá lett, hogy a közigazgatás hatása is a kivánt formában fog megnyilatkozni. És a számonkérő szék felállittatott és meg is kezdte a működését.

A számonkérő szék tagjai a mult hónapban ültek össze először, hogy a hivatalok működése felett kritikát gyakoroljanak, de ezt az első ülést voltaképpen nem is lehet számbavenni, mert a meglepetéstől még magokhoz nem tért hivatalok a szükséges adatokat nem tudták beszolgáltatni. Igy aztán csak a követendő irányelvek megállapitásába mehetett bele az első számonkérő szék, egyuttal pedig arról is gondoskodott, hogy az egyes hivatalok működéséről miként lehessen könnyü áttekintést szerezni. Kimondotta a számonkérő szék, hogy minden hivatal munkakönyvet fog kapni, a mely munkakönyvbe pontosan bejegyzendők a működés képét nyujtó összes adatok."

Ezt az elmefuttatást a legolcsóbb és mégis kitünően szerkesztett „*Reggeli Ujság*"-ból veszszük át. A „Reggeli Ujság" ára egy évre 6 frt. A hivatalnokok ujsága ez. Érdekeikkel is legtöbbet foglalkozik. Egy hivatalnokra nézve nagy szó, ha évenkint 8 forintot megtakarit. A „Reggeli Ujság" szállitó vállalata utján vett czikkekkel is sokat lehet takaritani. Megrendelhető kiadóhivatalunk utján is a lap.

Boldog uj évet.

Boldog uj évet kivánunk olvasóinknak és minden barátunknak. Köszönjük érdeklődésöket, támogatásukat. Az uj évben mi a régiek maradunk. — *Buda emelkedése országos érdek* s az egész ország figyelmére méltó. Rendezése példát ad egyéb szép fekvésü városoknak. A *Buda és Vidéke* ápolja a vallásosságot, terjeszti a magyar szellemet, munkálja a magyarosodást. A társadalmi kérdésekhez, irodalomhoz, művészethez is hozzá szól, mert czélja, hogy a *szellem* és *ifjuság* városa Buda legyen. — Adjon Isten minden jót ez uj esztendőben.

Park a Remetehegyen.

Mikor valaki a kis-czelli kórházhoz jut, a *Remete hegyen* önkénytelenül szemébe ötlik a sok kihasznált bányamélyedés. Ezek itt olyan hullámzásban, hogy egy sajátságos szép képet mutatnak. Ötletes és izléses ember itt csudaszép parkot teremthet nem is nagy költséggel, egy kis fa, egy kis repkény segélyével. Gyönyörü vidék, remek kilátás. Nem szabad elhanyagolni. A hegyre nem nehéz feljutni. A fenyves itt valóságos gyógyszer lesz s különféle gyógymódokkal lehet jövedelmezővé tenni. Kinálkozik kincs, miért nem hajolnak le érte? Azt a czelli kórházat, mely ma raktár, át lehetne üdülő hajlékká változtatni. A természet pazar, az ember mulasztásával pazarló.

Szives kérelem.

A Budapesti Ujságirók Egyesülete szives kérelemmel járul mindazokhoz, kik az ujságirói segitő alap javára rendezett sorsjáték sorsjegyeiből bizonyos mennyiséget kaptak, de sem a sorsjegyeket vissza nem küldötték, sem azok árát nem fizették le, az egyesület fölkéri őket, hogy miután a sorsjegyek a huzásoknál amugy sem érvényesek, sziveskedjenek azokat a sorsjáték kezelőségének (Budapest, Kossuth Lajos-utcza 1.) mielőbb visszaküldeni, akár bérmentetlenül is. Az egyesület figyelmökbe ajánlja azt, hogy mivel a közönség nagy mértékben keresi a sorsjegyeket, a visszaküldés elmulasztásával egyenesen a jótékonyczélu ujságirói segitő alapot kárositják meg. Fölteszszük mindenkiről, hogy ezt nem akarja.

Karácsonyi Guidó gróf emléke.

Arról értesitenek, hogy több budai polgár bizottsággá akar alakulni és minden nemes eszköz felhasználásával a nagy emberbarát *Gróf Karácsonyi Guidó* emlékét meg akarja örökiteni, ugy, hogy a szem előtt legyen, lelkesitve a hazafiságra és bőkezü áldozatkészségre. A bizottság a legközelebbi napokban alakul s rövid időn munkába kezd, hogy a nemesen gondolkodó és cselekedő férfiu emlékét megörökitse.

Gróf Hunyady László.

Lapunk zártakor vesszük a megdöbbentő hirt, hogy *Gróf Hunyady László*, a magyar főrangu világ egyik vezére, a nagy hazafi és kitünő ember, a király barátja és valóságos tanácsadója, meghalt. A gyász első perczeiben csupán csak a halálról tudósitunk s jövőre méltatjuk bővebben az elköltözött nagy halottat.

Halálozás.

Büttel Imre, a „Buda és Vidéke" kiadóhivatalának intézője meghalt rövid szenvedés után. Boldogult barátunkat jól ismerték és szerették. Halálát anyja, testvérei, neje és gyermekei siratják. Nagy részvéttel temették el. — Nyugodjék békével az elköltözött jó barát.

Uj utczák

A királyi várépitő-bizottság beadványt intézett a fővároshoz, a melyben kéri, hogy a Palota-tér közelében nyisson két uj utczát. Mind a két utcza az Attila-körut és Logody-utcza közt lenne egymással párhuzamosan. A mérnöki hivatal szerint ezt a két utczát bátran meg lehet nyitni, annál is inkább, mert a területek ugy sem kerülnének a fővárosnak semmibe. A mérnöki hivatal az utczákat 6—6 öl szélesre akarja csinálni.

Legolcsóbb utazás Bécs és Fiume között, vagy viszont Budapesten át.

A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesités szerint a fiumei forgalom emelése, illetve az Abbaziába, Lussin-piccolo és Cirkvenicza üdülő helyekre, továbbá a dalmát partvidékre, valamint Olaszországba való utazások megkönnyebbitése czéljából *Bécsből Fiuméba és viszont Budapesten át* igen mérsékelt áru menetjegyek adatnak ki és pedig az I. osztályban 36·70, a II. osztályban 24·40 és a III. oszt. 11·80 koronáért.

Ezen menetjegyek, — melyekből az I. és II. osztályuak a gyorsvonatok használatára is jogositanak, — 8 napig érvényesek és azokkal ezen időtartamon belül az utazás Budapesten, láttamozás mellett megszakitható.

Egyuttal tudatjuk, hogy ugy Bécs és Budapest, mint Budapest és Fiume között háló és étkező kocsik közlekednek, továbbá, hogy Fiuméből a dalmát vidékre a közlekedést a magyar-horvát hajózási társaság kényelmes hajói, — Fiuméből Velenczébe és Anconába pedig az „Impresa Fiume-Venezia" legnagyobb kényelemmel berendezett termes gőzhajói igen olcsó viteldij mellett közvetitik.

Bővebb felvilágositás a budapesti városi menetjegyirodában (Hungária nagy szálloda) és Cook Tamás utazási irodájában (Bpest, Nemzeti szálloda) nyerhető.

Az igazgatóság.

Hamis borok.

Tahy Iván, a biai járás főszolgabirája a budafoki hamis borok irtását megkezdette, de reméljük, be nem végezte s nem fogja abban hagyni a borok vizsgálatát és a hamisak megsemmisitését. Azok a budafoki borkereskedők, kiknek bora kifogástalan, jól tennék, ha a „*Buda és Vidéké*"-ben a felmentő nyilatkozatokat közzé tennék.

A korona-értékben való számitás.

A pénzügyminiszter elrendelte, hogy január elsejétől az adókivetés behajtását és

könyvelését korona és fillérben számitsák. — A főváros tanácsában ez a rendelet nagy vitát okozott ma is, mert az előkészületekkel homlokegyenest ellenkezik. Ugyanis a főváros minden könyvét forint krajczárra készitették el, s most ezeket a könyveket mind át kellene változtatni. A tanács konstatálta, hogy a rendeletnek törvényalapja nincs. A miniszteri rendeletet azonban — mivel az már ez ügyben második — végre kell hajtani s igy a tanács azt határozta, hogy az adókezelés korona és fillérértékben fog történni a kerületi pénztáraknál és a központi adópénztárnál, aminek az a jkövetkezése, hogy ugyanott a számfejtés czéltából is korona és fillérértékben kell elszámolni. A központban aztán majd ismét átszámolják forint és krajczárra, mert a jövő évi költségvetés is forint-krajczárra van megállapitva.

Farsang.

Január hó 7-én az V. kerületi *„Munkás kaszinó“* saját alapja javára, az ügyvédi kör I. emeleti táncztermében (V. ker., Szemere-utcza 10.) világpostával egybekötött zártkörü tánczvigalmat rendez. A vigalom 8 órakor kezdődik. — Jegyek ára: Személyjegy előre váltva 60 kr., este a pénztárnál 80 kr. Jegyek kaphatók a rendezőségnél és a Kaszino helyiségében Szemere-u. 10.

A tánczokat *Halász Gyula* főrendező fogja rendezni.

—

A *budapesti polgári lövészegyesület* 1899. évi *január hó 14-én* szombaton saját tagjai részére zártkörü tánczestélyt rendez. A választmány élén *Del Mediko Ágost* főlövészmester, *Duma György* vigalmi biz. elnök, *Lohr József* egyesületi jegyző, *Száva Gábor* egyesületi jegyző és *Szauerwein Károly* vigalmi bizotts. jegyző állanak. — A tánczestе 1/2 9 órakor kezdődik.

—

Január 14-én a budapest—krisztinavárosi iskolaszék területén működő *szegény iskolás gyermekeket felruházó egyesület* javára méltóságos *Dr. Niedermann Gyula* miniszteri tanácsos iskolaszéki elnök védnöksége alatt a budai polgári kaszinó dísztermében (I. ker., Krisztina-tér 1. sz.) zártkörü jótékonyczélu tánczmulatságot rendez.

Jegyek a meghivó előmutatása mellett a rendező bizottság irodájában (I. ker. Krisztina-köruti közs. elemi iskola), valamint a rendező bizottság tagjainál és a mulatság napján este a pénztárnál válthatók. Személyjegy ára 3 korona. Családjegy 6 korona. A tánczestе 9 órakor kezdődik.

A rendező bizottság élén *özv. Gluzek Gyuláné* r. biz. elnök, *Bély Mihály* rend. biz. elnök. *Dorogsághy Dénesné* r. biz. alelnök, *Beránek József* rendező bizottsági alelnök, *Dr. Molnár Károlyné* r. biz. alelnök, *Ujhelyi Sándor* rend. biz. alelnök, *Czike Béla* jegyző, *Kertscher István* háznagy, *Tarkeöy László* jegyző, *Starker Károly* ellenőr és *Oszoly Kálmán* pénztáros állanak.

Ünnepély.

A budapest-jobbparti (budai) *katholikus legényegyesület* (II. ker., Toldy Ferencz-utcza 30. sz. a.) *harmincz éves fennállásának emlékét* — mint már előbbi számunkban jeleztük — decz. 26-án tartotta meg.

A műsort énekek, *Dr. Pokorny Emánuel* elnöknek megnyitó —, *Butté Béla* I. dékán dékáni beszéde, szavalatok s egy *„A padlásszobában“* czimü karácsonyi szinjáték képezte, melyet *Ney K.* után *Pokorny Emánuel* irt.

Szemján Károly, Jaksa Alajos, Pusztay Béla, Oppercht Adolf, Stella István, Rudolf József, mint a fentemlitett szinmü szereplői, elismerésünket valóban megérdemlik.

Az ünnepély után társas vacsora volt, a melyen a jelen volt közönség nagy része is részt vett.

A budai zenekör hangversenye.

A budai zenekör deczember hó 12-én tartotta meg az I. polgári leányiskola tornatermében Eisfogel Ferencz karnagy igazgatása alatt és Chére Luhu urhölgy közreműködésével tizenkettedik hangversenyét.

A hangversenyt a zenekar Hamerik Asgar: Symphonie spirituelle-jével nyitotta meg, mely után Müller Ilona kisasszony Weber F. moll zongora versenyét adta elő zenekisérettel fényes tetszés mellett.

A műsor 3-ik számát a női kar által elénekelt „Tavaszi dal“ czimü részét képezte Wagner Roff „Wallküre“-jéből, melyet a közönség többször megtapsolt.

Majd a közreműködő Chére Luha urhölgy adott elő három énekszámot, melyek mindegyikét zajos tetszéssel fogadták a hallgatók.

A hangversenyt Mayberger Károly Bordala s Marschner Henrik: Skót menyegző czimü zene műve fejezték be, az első a férfi, a másik a vegyes kar által előadva.

Tánczestély.

A II. ker. polgári leányiskolai tánczfolyamba járó növendékek deczember hó 17-én esti 7 órakor tartották meg vizsgaszámba menő tánczestélyüket.

A leánykák mind kifogástalan toilettekben jelentek meg, s az egész estét a legvigabb hangulatban töltötték el.

Az estélyt a szülők s ismerősök serege nézte végig, a kik közt Budának nem egy notabilitását láttuk.

A Zrinyi-levéltár itthon.

A milleniumkor sok szó esett arról, hogy a bécsi cs. és kir. titkos hadi levéltárból a Zrinyi-féle levél és könyvtárt Ő felsége saját elhatározásából hazahozzák Magyarországba. Ez irányban a tárgyalások ujabban ismét megindultak, s kilátás van arra, hogy ez a nagybecsü, történelmi kutatásra eddig még fel nem használt levél és könyvtár egyedül illetékes helyére, a magyar nemzeti muzeumba kerül.

Kosmopolita nevek.

Az Országos Magyar Iskola Egyesületnek Budán kellene a székhelyének lenni. Itt és a vidéken temérdek a teendő. *Az Országos Magyar Iskola Egyesület* egyik vezéroszlopa *Buday József* itt lakik, a ki annyit tesz a dermesztő közöny kiengeszteléseért. Buda és vidéke példája a magyarosodásban az egész ország példája. Budán lessz ugy is a szellem központja. Ugy illik ez, mert itt lakik a király .... *Az Országos Magyar Iskola Egyesületnek* magasabb hivatása van. Ne csak a magyar nyelvet terjessze, de a magyar szellemet is. Minél erélyesebb a fellépése, annál jobban számithat a közönség lelkesedésére.

Innen Budáról azután ösztönözheti Pestet is, hogy lépjen ki a kosmopolitaságból s kezdje mindjárt a kosmopolita neveken. Mi Buda ebben a tekintetben Pesttől romlunk el. Gyárak, kávéházak, szállodák kosmopolita nevekre vannak elkeresztelve. Mintha bizony a magyar történet nem kinálva kinálná a hősök neveit.

Az ilyen nemzetközi ingadozása a magyar szellemnek nagyon káros és az *Országos Magyar Iskola Egyesület* ezt a maga befolyásával és társadalmi jelentőségével meggátolhatná.

Csak erős magyar szellem ébresztésével magyarosithatunk. Ha engedünk, tért vesztünk. Idegen faj csak akkor tisztelhet, ha a hazafiságban szilárdan megállunk és soha sem felejtjük azt el, hogy magyarok vagyunk.

Az Egyetem asztala.

Az egyetemek teljességükben Budára helyeződnek. A magyar ifjuság Mekkája leszsz Buda. A szülők reménynyel kisérik majd figyelemmel Budát. Akkor még több tért szentelünk az egyetemi ügyeknek, de már most is szivesen foglalkozunk velük. A szegény sorsu egyetemi ifjuságra nagy áldás a *Mensa akademika* vagyis magyarul: az *Egyetem asztala*. Erre való adakozásra szóllitja fel a közönséget az ifjuság s ezt a felszóllitást ajánljuk a jó sziveknek.

Az elnökség hozzánk intézett levelét közöljük, had hallják olvasóink közvetlenül az ifjuság szózatát:

„Tekintetes Szerkesztőség!

Az egyetemi ifjuság nagy részének nyomora inditotta 5 évvel ezelőtt a magyar társadalmat a Mensa megalapitására.

Kitüzött eszményképét — hogy kenyeret adva a tehetséges, de szegény egyetemi hallgatóknak, őket képessé tegye arra, hogy erejök, s idejök teljes felhasználásával gyarapitsák tudományukat, s majdan a hazának derék polgáraivá, a társadalomnak hasznos tagjaivá legyenek — az egyesület, fájdalom, csak kis mértékben érte el.

Csekély alaptőkéje kamataiból, s egyes törvényhatóságok évi segélyeiből az egyesület csak alig 100 egyetemi polgárt segélyezhet, mig több száz folyamodót kénytelen alaphiány miatt évről-évre elutasitani.

A szegény egyetemi polgároknak azonban nemcsak anyagi, de szellemi szükségletei sem nyernek kielégitést.

A sok nehéz, fárasztó szellemi munka után, kimerült agyának nincs semmi szórakozása, mert a különböző körökbe a nagy tagsági díj miatt be nem iratkozhatik. Hiszen, ha pénz kerül kezéhez, azzal először éhségét csillapitja, vagy foszladozó ruháját cseréli fel uj öltözékkel.

Lehet-e csodálni, hogy az ilyennek lelke — el lévén telve a nehéz, emésztő szellemi munkával, s a megélhetés keserü gondjával — elfásul minden szép, jó és nemes iránt, embergyülölő lesz, s igen sokszor éppen ellene fordul a társadalomnak, mely iránta ily mostoha volt.“

Uj utak.

A rézmáli telektulajdonosok már évek óta kérik a fővárost, hogy tiz öles utat épitsen, mert akárhány telek hozzáférhetetlen. A tanács megigérte az utat, ha a telektulajdonosok a szükséges területet ingyen adják. A telektulajdonosok azonban azt akarták, hogy a főváros jó pénzen sajátitsa ki az ut területet. A mikor látták, hogy a tanács nem megy bele a kisajátitásba, elhatározták, hogy odaadják ingyen a területet. Elhatározásukat, kötelező nyilatkozat alakjában e héten adták be a tanácshoz s kérték, hogy most már épitse meg az utat. Az ut épitésére a jövő évi budgetben egy fillér sincsen fölvéve. A főváros mai pénzügyi helyzete s a polgármester által megigért rendszeres gazdálkodás pedig nem engedi meg, hogy a jövő esztendőt is póthitellel kezdjék meg. Ezt a kis jegyzetet olvastuk a fővárosi hirek rovatában. Nem hiszszük, hogy a tanács igy gondolkozzék. A rézmáli ut költsége nem holt befektetés. Ezt az utat meg kell csinálni, mert itt épiteni akarnak, s később a székes-fővárosnak a Rézmál jelentékenyen fog jövedelmezni.

Közgyülés.

A budapest-krisztinavárosi korona takarék- és hitelszövetkezet m. hó 29-én megtartotta rendkivüli közgyülését *Hosszú József* elnök megnyitván az ülést, megállapitja, hogy negyven tag *227 üzletrésszel* jelent meg és igy a közgyülés határozatképes.

A jegyzőkönyv vezetésére *dr. Zubriczky József* urat, a jegyzőkönyv hitelesitésére pedig *dévai Szőllősy István, Kertser István* és *Engel Adolf* urakat kérte fel az elnök.

Az igazgatóság eddig 3 tagból állott, ezt az alapszabályok értelmében *ötre* egészitették ki.

A felügyelő bizottság valamint a választmány is kiegészitendő lévén, a közgyülés tárgya ezeknek megválasztása volt.

A szavazatszedő bizottság *Lackenbacha Károly* elnöklete alatt *Czincz Lajos* és *Spády Sándor* urakból megalakulván a szavazás megtörtént. A szavazás eredménye:

Igazgatósági tagok: Dr. Fried Vilmos, dr. Molnár József. Felügyelő bizottsági póttagok: Menczer Fülöp, Miklós Gergely. Választmányi tagok: Bekker Lajos, dr. Joanovits Sándor, Preisinger Béla, Radanovits Dániel, dr. Zubriczky József. Választmányi póttagok: Márkus Jakab, Felföldy Dániel, Hesz János, Sicher Vilmos. A választást megéljenezték.

A megjelent választók különös örömüket fejezték ki a felett, hogy az igazgatóság és felügyelőség jeles erőkkel szaporodott. Dr. Fried Vilmos a maga és megválasztott társa nevében megköszönte lendületes szavakkal a bizalmat. A gyülés végén Argay János a felügyelő bizottság ügybuzgó elnöke jelezte a szövetkezet hivatott virágzását.

Meghivó.

A II. ker. felső kereskedelmi iskola Verseghy önképzőköre 1899-ik évi január hó 6-án a Fáczán nagy termében (II. kerület, Medve-utcza 6. szám) a kör alapjának gyarapitására dr. Ürmössy Gyula tanár úr védnöksége mellett zártkörü hangversenyt rendez. Kezdete délután 6 órakor. A rendezőség. Jegyek válthatók: Személyenként 1 koronáért a meghivó előmutatása mellett Pois Gusztáv pénztárosnál az intézet helyiségében (II. kerület, Medve-utcza 5. sz.) és az rendezőség tagjainál. Felülfizetéseket köszönettel veszünk és a Buda és Vidékében hirlapilag nyugtázunk.

A kelenföldi villamos vasut megnyitása.

A budapesti közuti vasut-társaságnak a Ferencz József-hidfőjétől a fehérvári-uton valamint a kelenföldi átlós uton és az ebből kiágazó uton a magyar királyi államvasutak kelenföldi állomásig vezető villamos vasuti vonal műtanrendőri bejárását a kereskedelmi miniszter dr. *Papp* Árpád min. titkár elnöklete alatt rendelte el. A bizottság délelőtt 10 órakor gyült össze a fővárosi közmunkák tanácsa budai palotájának tanácstermében. Elnök megnyitja az értekezletet, konstatálja, hogy a meghivott hatóságok részéről jelen vannak: a kereskedelmi miniszterium, a magyar államvasutak, a vasuti és hajózási főfelügyelőség, a posta- és távirdaigazgatóság, a telefonhálózat igazgatósága, a főváros, a főváros közmunkák tanácsa, az államrendőrség, mig az engedélyes közutti vasuttársaság képviseletében jelen van haraszti *Jellinek* Henrik vezérigazgató, *Steller* Antal főmérnök és a közuti vasutaknak villamos vasuttá való átalakitására alakult bizottság részéről: *Lázár* Lajos min. főmérnök. Elnök ezután megindítja az eljárást, felolvassa a miniszteri engedélyt. Az előterjesztett jelentésekből kitünt, hogy a vasut szabályszerüen ki van épitve, a villamos árama rendben van és a forgalom lebonyolitására szükséges kocsik rendelkezésre állanak. Ennek konstatálása után az elnök felhivja a bizottságot a helyszini szemle megejtése végett. A bizottság külön kocsikon indult el és bejárta az egész vonalat, a melyet a legnagyobb rendben talált. A bejárás végén *Papp* Árpád min. titkár a helyszinén megadta az engedélyt a vonal megnyitására. Az uj vonal kocsijai a Károly-kaszárnyától közvetlen a Kelenföldig közlekednek. Az első vonat mindkét végponttól reggel fél hét órakor indul az utolsó vonat mindkét végállomástól este 9 órakor megy. A közuti vaspálya igazgatósága ezzel is dicséretes tanujelét adta, hogy fogékony a budai érdekek kielégitéséhez.

Színházi hét.

Kövessy direktor karácsonyra igazán szép meglepetést szerzett az óbudai közönségnek, mikor az *„Ember tragédiájának“* előadhatási jogát megváltva, azt szinpadjára hozta.

A szereplők különösen a legelső előadáson mind meglehetősen játszottak, kik közül legelső sorban *Ardai Idát* (Éva) kell kiemelnünk, a ki ellemében lévén nagyszerüen alakitotta változatos és nehéz szerepét. *Morvai Antal* (Ádám) méltó partnere volt, s elismerésünket is teljes mértékben megé de nli.

Rélay Gyula, Latabár Árpád és Sarkady meglehetősen hozzájárultak az est sikeréhez.

Deczember 26-án *„Felhő Klári“-ban* gyönyörködhetett a közönség, a melyben *Kövessyné* brillirozott. Jól megállták helyüket *Morvai, Kovács Lajos* és *Latabár Árpád*. *Kövessy* nagyszerüen adta szerepét és sokszor megkaczagtatta a közönséget. *Nyitrai* is gyakran keltett mosolyt.

A hölgyek közül *Ardai Ida, Kápolnay Irén s Latabárnénak* tartozunk elismeréssel.

E héten ujdonsága is volt a Kisfaludy-szinháznak. *„Gyurkovics ur“* az uj bohózat neve *Gyöngyi Izsó* tolláből.

Magáról a bohozatról nem beszélünk, mert az bizony nem igen elégitette ki hozzá füzött reményeinket, s a sikert is melyet aratott, csak a szereplők ügyességének köszönheti.

Kovács Sándor meglehetősen adta benne a csavargót. *Morvay s Gyurmann Alice* sikerülten utánozták a kétségbeesett fiatal házaspárt, *Rélay* a kiki rugó öreget, s *Latabárné* a házsártos, a szitán átlátó gunyolódó asszonyt.

Kápolnay Irén csinosan játszott s dicséretre méltóan énekelte el két énekszámát.

Sarkadi (inas) és *Fodor Rózsi* (szobaleány) jól megállták helyüket.

Mint hirlik, Kövessy legközelebb három becses szinművel, mint az *Arany ember, Armány és szerelem*, s *Keresd a szived* fogja meglepni a közönséget, mely látva a direktor iparkodását, azt hisszük hálás lesz, s nagyobb pártolásban fogja részesiteni szinházát,

Hunyady, Pázmány és Verbőczi szobra.

A miniszterelnök a király által a fővárosnak ajándékozott tiz szobor közül Hunyady szobrának helyéül a II. ker. Albrecht-utnak a koronázdsi templom alatt levő kanyarulója által képezett térséget. Pázmány Péter szobrának a IX. ker. Bakácstéri templom főhomlokzata előtti teret, Verbőczi István szobrának pedig a III. ker. főtéren levő helyet jelölte ki. Mielőtt további intézkedéseket tenne fel érte mai leiratában a miniszterelnök a fővárost, hogy ezeket a helyeket engedje át örök időkre, s adjon kötelező nyilatkozatot arra, hogy a szobrokat gondozni fogja.

Adjon Isten minden jót

Munka után minden magyar embernek joga van ahhoz, hogy valamivel előzze a bajt és gondot. Baj és gond kergető eszközök között a legolcsóbb és legjobb egy mulattató ujság. Egy garasnál többet ér egy kis vidámság. Évenként legalább száz szivvidámitó dolgot közöl

A MAGYAR,

mely képekkel *igaz magyar* tartalommal jelenik meg minden hónapban és csak **1** frt **20** krajczár egy közönséges esztendőre.

Vannak benne *versek, mesék, elbeszélések, adomák, közmondások, népszokások, melyek* előzik a *politizálás* ördögét. A ki nem politizál az megelégedett, vidám.

Menjünk oda vissza miről apáink beszéltek a hamisitatlan magyar *kedvhez, a magyar szellemhez, a magyar szokásokhoz, a magyar beszédekhez és erkölcshöz*. Ne legyenek nekünk semmiben idegen Isteneink, had legyen ugy, mint régen volt.

A MAGYAR

ezenkivül közöl sok olyant is a mit hasznos tudni. Ismerteti, hogy *jog és rend legyen*, a törvényeket.

A magyar embernek családjához számitja magát, a kinek ügyes bajos dolga van Budapesten a hivataloknál az forduljon levelével bátran

A Magyarhoz . . ., mely jobb tutora az édes apjánál is, csak a kész költségeket róva fel mindent elvégez.

Egyes ember, község, olvasókör, vagy más egyesület könynyen megfizetheti az **1** frt **20** krajczárt, mely után minden hónapban egy igaz barát kopogtat be hajlékába. A *gazda* megrendelheti több példányban cselédjeinek, a *község magának és alkalmazottainak*.

Bizalmasan kérjük a földbirtokosokat törvényhatóságokat, községeket, gyárosokat, vállalatok tulajdonosait, iparkamarákat, képviselőket, közlekedési vállalatokat, gazdasági egyesületeket, stb., hogy ezt a mostani *viharos időkben* jó szolgálatot tevő ujságot alkalmazottainak és a lakosságnak több példányban rendeljék meg.

Erdélyi Gyula
A Magyar szerkesztője és kiadótulajdonosa.
Kiadóhivatal:
BUDAPEST, I., Városmajor-u. 28.

Vigan e rövid életben! Rendeljék meg és olvassák a *A Magyart*.

A magyar nyelv.

„Nyelvében él a hős nemzet“
Ezt a bölcsek mondták.
Szép nyelvedet hát becsüld meg,
Hogy el ne nyomhassák.

Voltam én már olyan helyen
Hol hamar feledték.
Hogy ők a hős magyar nemzet
Szép nevét viselék.

Élhetetlen ilyen magyar,
Ki magyar csak addig,

Mig a szülőföldjén élhet
S jóban uszhat nyakig.

Voltam én már oly helyen is
A hol nem azt nézték,
Hogy becsületet nyujtsanak
S magyar tiszteltessék.

Nyomorult egy ivadék volt
Mert feledte nyelvét,
Nem volt méltó magyar névre
Ily bérencz faj elvész!

Voltam én itt e hazában
Sok oly helyen is már,
Hol a lovat „*lúnak*“ mondták
„Kinyér“, „osztég“ szó jár.

Nem ritka volt: „mönök“, „gyűjék“,
„Há mégysz?“ furcsa beszéd,
Mind az mutatta nekem itt:
Nem tanulja nyelvét.

Voltam én már oly nép között
Kik irni-olvasni,
Vajmi keveset értettek
Volt is mit pirulni.

Olvasással iskolában
Nyelvtanod is tanuld,
Mert csunyább nincs mint nem tudni
Nyelved hibátlanul.

Egy levélke, egy kis számla,
Irását tanitja,
A jó szülő azon legyen
Hogy gyermeke birja.

A nyelvtannak tanulása?
Erre való népem,
Ne mond tehát: minek nyelvtan?
Minek is az nékem.

Bár merre menj légy óh büszke
Szép magyar nyelvedre,
Fennen hangoztad szépségét
Igy élhetsz örökre.

A jó tanitó.

Ajánlható czégek.

Bartalits Imre könyvnyomdája és kiadóhivatala III., Remetehegy.

Balitkay Mihály üveg- és edény-kereskedés, Krisztina-tér.

Beck Adolf liszt nagykereskedése. II., Széna-tér, 1.

Berger Adolf II., Fő-utcza 1. férfiszabó-üzlet.

Biehn János. Valódi aszfalt fedlemezek.

Braun testvérek. Pezsgők.

Burkert Konrád. Vizvezeték, épület és diszornamentika, II., Retek-u. 12.

Csókás Gusztáv I., Borz-utcza, 4. Asztalosmunkák.

Eiser Ede. I. Fehérvári-ut, 13.

Erdélyi L. Könyvkötő. II., Iskola-utcza.

François Lajos és társa pezsgőgyár Budafok.

Freyberger Pál. II., Fazekas-tér. Vaskereskedés.

Fischer B. czukrász, Roham-utcza, 1.

Főherczegi kertészet IV., Hatvani-utcza, Cziráky-palota.

Gilly József, I., Krisztina-tér 7, bádognemüek.

Goszleth István fényképész. IV., Kristóf-tér.

Grünwald Samu. I. Krisztina-tér 1. Női- és férfidivat kereskedés.

Gaiduschek Mór és fia férfiszabó. II, Fő-utcza 76.

Heisler Jaroslav kő- és könyvnyomdája I., Várkert-rakpart.

Harkai Mária Zongora-terem. VIII. ker., Kerepesi-ut, 10,

Hartman István. I., János-utcza, finom sütemények.

Hölle Márton Buda-Örs. Pezsgő.

Keller Ignácz füszerkereskedő I. ker., Palota-utcza 28.

Kugler József. III,, Zsigmond-u. 65. Mézeskalács és méz.

Lenz Ferencz II. ker., Fő-utcza. Papir és irószerek.

Löwenstein Fülöp Nándor IV. ker., Eskü-tér, Kishid-utcza. Vámház-körut, saj* és csemegárúk.

Makó Mihály. IX. ker., Üllői-ut, 2. Vaskereskedés.

Márkusz Jakab. I., Attila-utcza, 58. füszer és csemege, bor.

Mattoni és Wille. Teréz-körut, 37, ásványvizek.

Mihalovits József. Alagut-utcza. Kalapos.

Mechlovits Béla kalapok, férfifehérnemüek, divatczikkek.

Németh Károly Géza füszer és vaskereskedés. II Széna-tér 1,

Pápai és Náthán. Vasbutor és varrógépek. Andrássy-ut.

Pettrich Márton. I. Márvány-utcza, 15. Asztalosmunkák,

Röszler Károly. I. ker., Pálya-utcza 7. Sütemények.

Ruda és Blochman Pezsgő és cognac. V., Akadémia-utcza, 16,

Rosberger Elemér. Alagut-utcza. Női és férfidivat.

Stampfer Márton, II. ker., Fő-utcza, 11. Füszer.

Stoklasz József. I. ker., Gellérthegy-utcza, 15. Szobrász.

Stowasser János. II., Lánczhid-utcza, 5. Cs. és kir. hangszergyáros.

Szénássy és Reiman IV., Ferencziek-tere, 9, papir- és diszmüáruk.

Szultzberger József épület és műlakatos Budapest I. Pálya-utcza 6. Legjobb minőségü saját rendszerü és gyártmányu takarék- és asztal-tüzhelyeim állandóan raktáron. Nagy választék korcsolyákban, Halifax, Mercur stb. Mindenféle vasáru czikkek házi szükségletre. A lakatos munkákban mindenféle megrendelést és javitást elfogad.

Toldy Lajos. II., Fő-utcza. Könyvkereskedés.

Werner Adolf. I. ker., Batthiányi-utcza, ásványvizek.

Törley József. VIII, ker., Eszterházy-utcza, Pezsgő.

Willinger Ferencz. Füszer és vas. Krisztina, körut.

Wirker és társa. II., Fő-utcza. 48. vaskereskedés

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel pompás ásványviz uszodákkal, kö- és kádfürdőkkel, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

BIEHN JANOS

Budapest, IX., Ferencz-körut 46. szám.

Aszfalt és kátrány termékek vegyi gyárai

BUDAPEST, KISPEST, MEZŐTELEGD

Tiszta természetes Aszfalt-Bitumenből készült

valódi Aszfalt-fedlemezek

Aszfalt-elszigetelő-lemezek, kőfedélpép, kátrány, carbolineum, Biéhnol, creolin, napthalin

Vállal és készit legjobb kivitelben:

Fedéllemez-befödéseket, faczementtetőket, mindennemü aszfaltozásokat nedves falak szárazzá-tételét

COGNAC

Gróf Keglevich István utd.

kiváló jó minősége folytán *legnagyobb elterjedtségnek* örvend, a kizárólag diszoklevelekkel kitüntetett *, **, *** Extra, **** és *V. S. O.* (fine champagne d'Hongrie) jelzésü gyártmányai *mindenütt* kaphatók.

A czégnek gyári raktára Ausztria-Magyarországban a legnagyobb és legrégibb e szakmában.

Központi iroda:

Budapest, Rudolf-rakpart 7.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő mindszenti ERDÉLYI GYULA

Mihalovits József

kalapos-mester

BUDAPEST,

I. kerület Alagut-utca, a Szinkörrel szemben.

Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

URI ÉS NŐI-SAPKAK,

valamint **szőrme-árukból.**

TOLDI LAJOS

kiadásában éppen most jelent meg!

MAGYAR NEMZETI SZAKÁCSKÖNYV,

irta:

Toronyai Rákóczy Karolina,

(férj. Hettner Károlyné.)

Rákóczy Erzsébet, Ilona, Mária, Terézia, Zsuzsanna közreműködésével.

Ezeregy vénynyel és leirással

Ara kötve 2 frt, vászonkötésben 3 frt.

Az egyedüli szakácskönyv, melynek utasitásai szerint kevés költséggel izletes magyar ételeket lehet készitení.

Kapható TOLDI L. könyvkereskedésében, BUDAPEST, II-ik kerület, Fő-ut 2. szám.

Hirdetések felvétetnek

a kiadóhivatalban.

1898. idényre.

Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban, szinben **egyedüli föraktára**

Mechlovits Béla

kalap és férfidivatáruk üzletében

Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.

(a Lánczhid közelében.)

Saját készitményü **férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.**

Legujabb alaku

cylinderek

angol és hazai gyártmány

a legjutányosabb árak mellett.

A Pfanzelt-féle kávéházat

(II., Krisztina-körut I. sz.)

uj tulajdonosa

POSCH JÓZSEF

teljesen ujonnan felszerelten s a modern igényeknek megfelelő berendezéssel

ajánlja

a nagy érdemü közönség figyelmébe.

Különösen alkalmas a kávéház előtti

csinos felszerelésü terrasz

az üdülni óhajtó közönség számára.

A legfinomabb italok

mindig készletben vannak.

Hideg buffet.

Esténként **BERKI KÁROLY** jóhirü zenekara hangversenyez.

Pontos kiszolgálásról gondoskodva van.

RÖCK ISTVÁN

gép- és gőzkazángyára, vas- és ércöntődéje

BUDAPEST, IX., Soroksári-utcza 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajógépeket.

Lokomobilokat,

kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket,

Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fűtőcsövekkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**

Teljes hütőtelepeket és jéggyárakat

szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizműtelepeket, gőzmalmi- és téglagyári

berendezéseket.

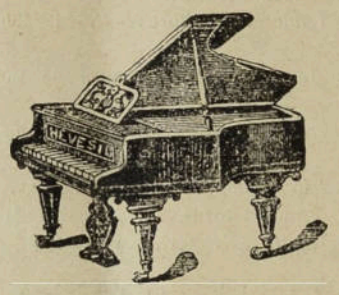
Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömbzéki emeltyü szerkezettel.

Hevesi Balázs

utóda

Harkai Mária

zongora-gyárosné, állami iskolák szállitója.

BUDAPEST,

Kerepesi-ut 11. szám.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházt ér en fioküzletet nyitottam — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntőház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.

Galambos U. vendéglős.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER

legtisztább ásványos

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyagkurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Standard életbiztositó-társaság

Edinburghban (Angolhonban.)

Alapittatott 1825-ben.

Magyarországi fiók: Budapest, V., Fürdő-utcza 4. sz.

Évi bevétel	27,500.000 korona
Kiutalt nyereményrészek	150,000.000 korona
Vagyon	220,000.000 korona
Halálesetek folytán kifizetve	450,000.000 korona

A **Standard** kötvényeinek nevezetesebb előnyei:

Kétségtelen biztonság. Alacsony dijak. Szabad világkötvények. Kötvények érvényben tartása dijfizetések elmulasztásánál. Tőkésités és előre megállapitott visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fenállás után. Szabad háborubiztositás népfelkelők részére.

Dijtáblázatok kivánatra küldetnek.

Budai főügynök: Klemm Árpád **II., Zsigmond-u. 10.**

KRÁL GYULA

kőfaragó mester,

I., Kelenföld, az állomás mellett.

Kőfürészelő-,

gyaluló-

és esztergályozó.

Elvállalja a homokkő, mészkő, márvány és gránitkő feldolgozását úgy épületekre, mint siremlékekre.

Szt.-Lukácsfürdő

téli és nyári

gyógyhely.

Nagy kénes iszapfürdő, a melynek 520 □ méter nagyságu nyitott és zárt medenczéiben a forrásviz naponkint négyszer megujul. **Mindennemü gyógy- és üditőfürdők. Lakás- és teljes ellátás, közepes ár 25 frt** hetenkint. — **Prospektust küld az igazgatóság Budapesten.**

REINPRECHT REZSŐ

„FIUME“ szállodája

BUDÁN I., Lánczhid-u.

Teljesen ujra berendezve

Jutányos árak, páratlan kényelem.

Cafe restaurant, a modern konyha minden kellékeivel.

A szállodai prospektus, mely egyuttal fővárosi utmutató is, ingyen kapható.

Burkert Konrád

lakás és iroda: **II., (Viziváros) Retek-u. 14.**

Elvállal épület és épület-diszitmény munkákat vizvezeték, légszesz, csatornázás, fürdőszoba, closet, gőz, viz-fütés és szellőztetési berendezést.

Speczialista épület- és disz-ornamentikai kivitelben.

Arjegyzék és költségvetés dijtalan.

Budapest, III., Remetehegy BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest 1899. VIII. évfolyam 2. sz. (Boldogasszony hava) Január II.

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek:
Budapest, II., Városmajor-u. 28.

Megjelenik havonként háromszor.
Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG:
Városmajor-utcza 28.
Kéziratok és közlemények ide kérjük küldeni.

Olvasóinkhoz.

A *Buda és Vidéke* izgatások elkerülésével a nélkül, hogy ezzel más vallásokat bántana, őrködik azon, hogy a *keresztény szellem* tartsa fenn a társadalmi békét s arra törekedik, hogy a *vallások* egymással kezet fogjanak az emberiség jólléteért, az erkölcsért és becsületességért.

Célunk, hogy a közönséggel patriarchalis viszonyban legyünk, ezért a kész kiadások méltányos felszámitásával előfizetőink minden megbizását elvállaljuk, a mi előnyös reájok nézve, mert Budán számtalan *hivatal, hatóság van. Paedagogium, kórházak, kertész képzőintézet, hadparancsnokság stb. Beadunk és sürgetünk minden kérvényt, közbenjárunk hitel, eladás, bérlet, biztositási és engedély ügyekben. Kérdésekre levélben felelünk. Már beadott ügyeknél kérjük az ügydarab számát közölni. Kihallgatásokra előjegyeztetünk. Tudakozodás, felvilágositás magánügyekben is.*

Ezekkel akarjuk visszaadni azok szivességét, kik lapunkra előfizetnek és ezzel erősitik a *magyarosodásért* folytatott törekvésünket.

A Buda és Vidéke kiadóhivatala: Budapest, I., Városmajor-utcza 28. sz. Báró Bánffy ház.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	6 frt
Félévre	3 „
Évnegyedre	1 „ 50 kr.

Lapunk ernyedetlenül *küzd a magyarositásért.* A magyarositáshoz nyujtson segédkezet minden hatóság, intézet, vállalat, község, egyesület és minden jó hazafi. Lapunkból az ország idegen ajku népeivel lakott vidékek megláthatják mi a teendőjük erőszak és hatalmaskodás nélkül ... Magának az államnak is sok a teendője a magyarositás terén Buda és vidékén. Mig Budán és vidékén a tulnyomó többség nem *magyarul beszél* és *érez*, addig más vidékek nem sokat érhetnek el.

A **Buda és Vidékét** *levelezőlapon kijelentett kivánságra minden nem tisztán magyar ajku község tanitójának ingyen küldjük.*

Még egyszer „Csak dombormű?“

Ezt kérdi e lapok lelkes szerkesztője a 36. számban, arra a hirre vagy már tényre czélozva, hogy a székes főváros Vesselényi Miklós emlékére egy dombormű emléktáblát szentel, úgy látszik, csak mint *„Árvizi hajósnak.“* (L. Vörösmarty.)

De bocsásson meg a szerkesztő úr, Vesselényiben is csak a bátor, elszánt, önfeláldozó, önzetlen hazafit és daliát mutatja be olvasóinak. Pedig vannak ám Vesselényinek oly kézzel és észszel fogható érdemei is, amelyeket a ma uralkodó papirkor emberei is megláthatnának, ha akarnának.

De akik Széchenyiben is csak azt a markolható *hatvanezer pengő forintot* látják, amelyet az Akadémia létesitéseért sopánkodó, félszázadig ohajtozó hazafiság megtestesitésére áldozott: kivánható-e azoktól, hogy Vesselényiről is többet tudjanak, mint azt, hogy jó úszó, jó lövő, jó vivó, szóval Hercules-erejű ember volt, aki az 1838-iki pesti árvizből temérdek embert mentett ki önmaga életének koczkáztatásával?

Gyermek koromban egy dalt hallottam a pápai kálvinista diákoktól, amelynek pár sora máig is emlékezetemben van s igy hangzik:

Vesselényi, Szécsenyi,
Egy országnak isteni!

Vajjon ez a pogány isten-avató dal csak azért helyezi Vesselényit Széchenyi mellé, sőt a dallam kedveért Széchenyi elé, mert benne magyar Herculest látott?

Korán sem. Valamint Széchenyi szobrát sem azért állitották oda az Akadémia elé, akik állitották, mert azt az intézetet megalapitotta, akkor roppant összegnek mondható adományával: úgy Vesselényit sem azért istenitették a pápai diákok, amit Vörösmarty *„Árvizi hajós“*-ában olvastak, szavalták róla; hanem igen is mindkettőnek hazafiui küzdelmei lelkesitették akkor nemcsak a diákgyerekeket, hanem a jóravaló érett férfiakat is, amely küzdelmeiknek maradandó becsü irodalmi termékekben állitottak ércznél tartósabb emlékeket — önmagok.

Széchenyi irodalmi működéséről ezuttal nem szólok, mert azt már nem kell félteni, hogy csak *dombormüben* örökitek meg; és mert annak irodalmi működéséről egyet-mást még ma is csak hallanak ifjaink az iskolában: de Vesselényiről mahonap csak annyit fognak tudni a magyar ifjak, amennyit azokról az irókról, akiket csak névleg sorolnak fel az irodalom történetek, mint a szenteket a litániában. Azért jónak látom a Szerkesztő úr lelkes szavait Vesselényi irodalmi termékeinek bemutatásával kiegésziteni.

Vesselényinek kisebb munkáiról nem szólva, két nagy munkája maradt ránk, de nagy ám mindkettő, amelyeket nem lehet oly könnyen láthatlanokká tenni, mint holmi *kis kötet kesergő verset;* egyiknek czime: *Balitéletek*, amely 1833-ban jelent meg *Bukarestban*, a másik egy évtizeddel később nyomatott *Lipcsében*, czime: *Szózat a magyar és szláv nemzetiség ügyében.*

A Balitéletekben, amit most e lőitéletnek neveznének, Toldy Ferenczként, akit mellesleg mondva szintén maholnap elfelejtenek, „hü rajzát és éles birálatát adva erkölcsi társas és politikai állapotainknak, számos, azokban nyilatkozó, balvéleményeket mutat ki és igazit el.“

„A könyv politikai részeiben sajátkép csak Széchenyi eszméit magyarázza, annak hires nyilatkozatát: Sokan azt gondolják: Magyarország *volt*, én azt szeretem hinni: *lesz*, taglalva bizonyitgatván, Széchenyi fő reformeszméit a moralista (erkölcstanitó) és historikus (történetiró) fejtegető, körülményes, kimeritő módja szerint tárgyalja. E munka mohón ragadtatott, hibáival együtt szerettetett s kétségtelen hatásánál fogva az irodalom egyik legnevezetesebb tüneménye volt.“

Egy évtizeddel később jött a *Szózat*. „S im az időközben testileg megtört, szemevilágát vesztett férfiu, aki azelőtt csak elméletileg volt reformer, gyakorlatilag ó-ellenzéki, most mint nyiltan látó, positiv státusférfiú a nagy politika terére lépvén, *meg nem hallgattatott*! Adatokkal és tényekkel igyekszik felriasztani Ausztriát és Magyarországot a szláv nemzetiségben lappangó, sőt már-már jelen veszély bebizonyitásával; *mentő szerül a két birodalomnak alkotmányos szövetség alapján való egyesitését ajánlja, a magyar nemzetnek uralkodó házához szoros csatlakozását meggyőzőleg és melegen sürgeti.* „Ezért nem hallgattatott meg! Toldyként *„a határon tul nem tekintő magyar ügyvédi politikától figyelembe nem vett munka*, amely első huz eszmé-

ket szőnyegre, amelyek érvényöket máig sem vesztették el, sőt részben beteljesedtek, részben jövendőt igényelnek magoknak.

Azaz voltak bizony okos emberek, akik meghallgatták, meg is értették, mint pl. Deák Ferencz, aki azoknak a ritkitott soroknak érvényt szerzett vagy szerezni törekedett, de az ügyvédi politikusoknak a *közvélemény* szája izét jobban kecsegtető, virágosabb szónoklatai és vezérczikkei az okos, Széchenyiként *ildomos* (pradens, klug) emberek számát nálunk nagyon megapasztották, ma pedig a krajczáros hirlapirók teljesen kiszoritották.

Ezekkel azért tartottam szükségesnek megtoldani a Szerkesztő úr czikkét, hogy a magyar itjuság, amelyből azt várja, hogy — ha majd férfi kort ér — szobrot emeljen Vesselényinek, a maga virtuson kivül egyebet is vethessen latba; mert azt, hogy Vesselényi ilyen vagy olyan edzett, bátor, ügyes stb, könnyen elütheti azzal, hogy még sem tudott két kézen járni, mint a hogy ők a Barogáldi iskolájában megtanulták, tudják s uton utfélen mutogatják. Isten velünk ez uj esztendőben!

Tomor Ferencz.

Az alcsuthi karácsonyfa.

József főherczeg és családja a karácsonyi szent ünnepeket Abbáziában töltötte. Erzsébet és Klotild főherczegnők azonban mielőtt elutaztak volna, karácsonyfát állitottak az alcsuthi növendékek számára.

Az iskola nagyterme zsufolásig megtelt Alcsúth és vidékének előkelő közönségével.

Erzsébet és Klotild főherczegnőket, kik Szirmay Sarolta grófné udvarhölgy és Holdházy Mária nevelőnő kiséretében jöttek, az intézet tanárai fogadták.

A terem közepén dúsan megrakott óriási karácsonyfa állott, melyen mesés fényben csillogott a sok aranyozott dió, alma és a megszámlálhatlan mennyiségü csecse-becse. A fa alatt állott a betlehemi jászol a kis Jézuskával, körülötte a napkeleti királyok és a pásztorok.

A herczegnőket a gyermekek énekkara fogadta, a mit üdvözlő beszéd követett; voltak továbbá vallásos szavalatok és a Megváltót dicsőitő párbeszédek, karácsonyi pásztordalok. A záróbeszédet görögtüz világitása mellett egy nagyobb növendék mondta. Megemlékezvén a főherczeg és családja nemes szivéről és jótékonyságáról.

Ezután a herczegnők maguk osztották ki az ajándékokat.

Milyen nagy volt a szegény gyermekek meglepetése, mikor meleg ruhát, lábbelit kaptak s mily nagy volt az öröm, mikor ráadásul még könyveket és játékszereket is kaptak. Adjon Isten sok ily karácsony napot a szegény gyermekeknek és sok ily nemeslelkü honleányt a hazának, mint Erzsébet és Klotild főherczegnők.

Gróf Hunyady László.

A gyász első pillanatában, mely gróf *Hunyady László* halálával tekintélyes családját barátait és ismerőseit, tisztelőit, alkalmazottait s leginkább a *hazát* érte, alig tudtunk szavakat találni, hogy a csapásról olvasóinkat tudósitsuk.

Gróf *Hunyady László* halála gyász Budára is, mert a főurak között aligha volt olyan, ki annyira ragaszkodott Budához, ki annyira szerette Budát, mint ő. Halála nagy erkölcsi veszteség lapunkra is, mert egyik legjobb akaróját, legfigyelmesebb olvasóját és munkatársát vesztette el a *Buda és Vidéke*.

Gróf Hunyady László minden alkalommal hozzá szólt irásban, vagy személyes érintkezéssel érdekeinkhez, Buda jövőjéhez és lapunk irányához. Nálánál jobb budai polgárt képzelni nem lehetett a szó igazi és való értelmében.

A fejedelmi fellépésü és megjelenésü főur legkedvesebb sétahelye a bástya sétány volt. Mikor az idő arra való volt, ott sétált ő gyönyörködve a remek hegyvidékben és elkeseredve azon, hogy a városiak beépitik s az ellen, ha bár névtelenül, lapunkban is felszóllalt.

Szivesen beszélt a várbeliekkel, az előljáróság tagjaival, mindég kifejezve azt, hogy mit vár ő Budától, mit tettek emlékedéseért és mit rontottak el.

A Buda és Vidéke ünnepi számában, mit nejje és őrgróf *Pallavicini Edéné* szerkesztettek, elragadtatva irt a bástya sétányról.

Az igazi főur jellemvonása mind meg volt benne. Mily tudás, jóakarat, nyájasság, őszinteség, nemes sziv, emberszeretet, bölcsesség, hűség a hazához és királyhoz. Büszke felfelé és barátságos lefelé. Szókimondó. Ezért a szókimondásért szerette a király. Benne a hazafiság és lojalitás példásan összhangzott.

Buzgó, vallásos ember volt. Sokat adott arra, ha a *keresztény vallás* felekezetek egymással együtt, és nem egymás ellen küzdenek. — Titkárja *dr. Papp István* a leghiresebb református papok egyikének Szoboszlai Papp Istvánnak kitünő unokája. Valóságos családtagnak tekintették s jobb keze volt ugy a grófnak, mint a fennkölt lelkü és magas müveltségü példás magyar hölgynek a grófnénak. Az alkalmazottak és cselédség jó része református vallásu. A boldogult gróf keresztény érzéseinek mindig jelét adta.

Gazdaságait jól kezelte. Atyja volt a népnek. Soha a nép politikai véleményét másfelé nem erőszakolta . . . . A Hunyady palota szalonjában valódi előkelőségek jöttek össze. A születés és szellem előkelőségei. A megboldogult gróf testvére anyja *Milán* királynak. A kelet politikájával mindig szeretettel foglalkozott s a *Bosniae res* czimü röpirat, a mely annak idején nagy feltünést keltett, gróf *Hunyady* László tollából származott, ugy hogy *Battenberg* Sándor lemondása után *őt kinálták meg a bolgár trónnal is*. Gróf Hunyady László azonban ezt a megtiszteltetést nem fogadta el, mert nem akarta Magyarországot elhagyni, a melynek alkotmányáért ő is vitézül küzdött a szabadságharczban.

Hunyady László gróf eleinte a szabadelvüpárthoz tartozott, de az egyházpolitikai törvényjavaslatok benyujtásának idején átlépett az ellenzékre, 1887-óta tagja a főrendiháznak, a hol ritkán beszélt, de ha fölemelte a szavát, mindig értékes anyaggal szaporitotta a vita tartalmát. Szeretettel foglalkozott közgazdasági kérdésekkel is s a barsmegyei gazdasági egyesület közgyülésein, a melynek elnöke volt, nagyon gyakran megjelent s érdeklődéssel vett részt a napirenden levő kérdések megvitatásában.

Gróf *Hunyady* László 1826. julius 20-án született Budaváron. Tanulmányait Bécsben és Pozsonyban végezve, katonai pályára lépett; a szabadságharcz kitörésével, mint alezredes s mint a somogyi honvéd-zászlóalj parancsnoka működött. Komárom ostrománál Klapka tábornokkal együtt ő is a várba szorult csapataival. A szabadságharcz lezajlása után visszavonultan élt, de 1861-ben tagja volt már az országgyülésnek. Az alkotmány visszaállitása után 1867—72-ig Mosonmegye főispánja volt, mig 1872-ben elfoglalta ujból helyét a Házban, a hova Somogymegye szili kerületének bizalma küldte. 1887-ig a lévai kerületet képviselte. Az elhunyt gróf több magas orosz, görög, montenegrói és szerb rendjel birtokosa volt. Többször beutazta egész Európát.

A történetet, különösen hazánk történetét, alaposan ismerte. Becses könyvtárából többször adott érdekes könyveket Buda multjáról, a melyekből többet ismertettünk igy p. o. Buda ostromát, s. t. b.

Pusztul és vész az igazi magyar faj. A haza nemtője elborult arczczal siratja az olyanokat, mint gróf Hunyady László is volt.

A veszteségben legnagyobb vesztesnek a gyászba borult nagy női léleknek a grófnénak fájdalmát enyhitse a Mindenható.

E. Gy.

Pásztorjáték.

Oly meghivót küldtek nekünk a multkor, mely kiváncsiságunkat igen felkeltette. Nem más állott a meghivóban, minthogy pásztorjátékot adnak elő *1899. január 1-én* a medve-utczai iskolában. Hát hiszen pásztorjátékot látnunk többször volt már alkalmunk, igy a budai katholikus tanonczotthon minden évben ad elő kis pásztorjátékokat. Egy dolog tett különösen kiváncsivá, t. i. az, hogy a medve-utczai elemi fiuiskola adat elő szinjátékot. Hogy az iskola vezetői 7—8 éves fiucskákkal játszatnak szinjátékot, az ugyancsak merészségnek tünt fel előttünk. Sőt a mint a szereplők neveit olvastuk, egyik-másik után még az is állt: I. osztálybeli tanuló. Hogy a kicsik hogyan játszanak, erre csakugyan kiváncsiak voltunk.

S kiváncsiságunkat ki is elégitettük, meg is néztük az előadást és annyit mondhatunk, oly élvezetben már ritkán volt részünk, mint ez alkalomkor.

Lássuk csak, mit játszottak a fiuk! Játszottak pásztorjátékot, előadták Jézus születésének körülményeit 3 felvonásban, több képben oly precizitással, oly bátor fellépéssel, mely meglepett bennünket. A darab czime: „*Betlehem*“ *Bogyai M.*-től, melyet az iskola hitoktatója dolgozott át a fiucskák számára. Most lássuk az előadást!

Felhuzzák a függönyt s láttunk egy rózsaszinbe öltözött göndörhaju angyalkát (Almási Dezső), a föld védőangyalát, amint szomorkodik az emberek rosszasága felett s elbeszéli, hogy a jó Isten daczára ennek irgalmazni fog, mert Nazaretben egy jámbor leányhoz elküldte angyalát. A mint e részhez jön, hátul a második függöny szétnyilik s ott látjuk Szűz Máriát, előtte áll Gábor ankangyal. Erre jönnek a pásztorok, letelepednek s beszélnek modoruk szerint az időről, nyájról stb., majd az egyik előveszi a furulyáját és pásztordalt fuj. Bejő a rabbi s mesél nekik a Messiásról, örvendve hallgatják őt, ugy szintén a római katonát (fényes páncélos-sisakos jelmezében nagyon jól imponált), ki szintén arról beszél, hogy valami szabaditót ők is remélnek. Lefesti előttük a pogány romaiak bálványimádásának utálatosságát, mire a pásztorok hálát adnak, hogy ők az igaz Istent imádhatják. Szép pásztordallal záródik az első felvonás.

Legkiváncsiabbak voltunk a második felvonásra, a melyről a meghivó csak annyit árult el, hogy játszik a pokolban. Hogyan alkotják a poklot, miképen öltöztetik az ördögöket, ezek mind érdekes dolgok voltak. Ám pompás feleletet kaptunk e dolgokra. Oly herczig ördögöket nem láttunk még, azaz az igazat megvallva, ily ördögjelenetet még egyáltalában nem láttunk. Az egész szinpad feketébe volt burkolva, közepén a pokol kisérteties tüze égett s körülötte ültek a főördögök, ugrándoztak, lovagoltak vasvilláikon a fiaördögök. Tetőtől-talpig tüzvörösbe voltak bujtatva, fekete szárnyaik s kóczos hajuk volt, arczuk meg oly fekete, hogy a kéményseprő arcza hozzájok képest alabastromnak mondható. Legérdekesebb volt, hogy egyetlen mama se ismerte meg gyermekét. És gyülést tartottak, hogyan csábithatnának minél több embert a rosszra, ám e fölött összevesznek, hajbakapnak, vasvillával mennek egymásnak és a nagy háboruskodásnak közepette legördül a függöny.

A második felvonás többi jelenete a csillagok közt játszik. Az angyalok kara, valami 14—15 szebbnél-szebb angyalka dicsőiti Istent. Előjön szomoruan a föld védőangyala s bocsánatot kér az emberek nevében a jó Istentől. Ezt énekelve teszi. Erre az angyalok kara felel s Gábor arkangyal szintén énekelve hirdeti a jó Isten irgalmát. Ez is egyike volt a

két angyalka legsikerültebb jelenetének a mint solot énekel. És mily gyönyörüen oldották meg feladatukat! Igazán kedves jelenet volt.

A harmadik felvonásban látjuk a pásztorokat, a mint Betlehem mellett a nyájat őrzik megjelennek az angyalok s hirdetik nekik az Üdvözitő születését, erre halljuk Szüz Mária énekét, a mint elaltatja a kis Jézuskát. A mint a pásztorok körülnéznek, meglátják hátul a jászolban fekvő kisdedet, mellette Szűz Máriát és sz. Józsefet. A pásztorok odasietnek és szóval, majd énekkel bemutatják hódolatukat. Egy igen kedves jelenettel fejeződik be az egész. Az öreg pásztor (Perl Károly) odasugja a bojtárlegénynek (Gyulay Ákos), keressen ajándékot a Jézuska számára. Ez elősiet, körülnéz és nem találván mást, fogja a legkedvesebb báránykáját s odasiet a jászolhoz.

Ez volna az egész pásztorjáték tartalma, a mint megjegyezhettük magunknak. A kis fiucskák pompásan forgolódtak a „szinpad deszkáin“ és nagyon bátran játszották el szerepeiket. A tornatermet zsufolásig megtöltő közönség a legnagyobb élvezettel nézte végig a játékot s zajosan adott kifejezést tetszésének. Csak látni kellett volna az édes anyák boldog mosolyát, a mikor kis fiukát láthatták játszani.

Ám valamiről nem szabad megfeledkeznünk. A felvonások között, mig a diszleteket változtatták, se unatkozott a közönség, mert akkor meg a vakok országos intézetének növendékei énekeltek. Igen nagy elismeréssel kell adóznunk főtisztelendő Pivár Ignácz urnak, a vakok intézete igazgatójának, hogy növendékeivel átfáradt a budai részre, hogy itt is részesitsen minket amaz élvezetben, melyet növendékei szép éneke nyujt. Habár gyönyörű volt énekök, mégis szomoru benyomást tettek ránk, szegény világtalanok, ők csak hallhatják a pásztorjátékot, de nem láthatják.

Végül vonjuk le a tanulságot az előadásról. Az iskola vezetőit legnagyobb elismerés illeti e téren való fellépésökért. A valláserkölcsi érzelmek felkeltését a reájok bizott gyengéd fogékony lelkü gyermekekben ez által is fogják kiválóan előmozditani, ha ily játékokat adatnak velök elő. Haladjanak tovább a megkezdett uton, adjanak példát a többi iskolának, a kis Jézuska iránt való szeretetet, ragaszkodást pedig vessék tanitványaik szivébe, hogy azt onnét semmi ki ne szakitsa. Isten áldja működésöket!

—*m.*

Bor-hamisitás.

Lassanként ujra ültetik Budán és vidékén a szőllőket. Az idei szüret már mennyiség is. Azonban — ha igazán szigoruan nem hajtják végre a borhamisitásról szóló törvényt — ugy elmegy a gazdának a kedve a szőllőültetéstől. Az ismert *Engel-féle borhamisitásról* a következőkben számolunk be:

Olvasóink bizonyára jól emlékeznek arra, hogy *báró Splényi* rendőrtanácsos az Engel-czégnek visszaadta a vizsgálat végett letett bormintákat, a mi által a tüzetes vizsgálat azonnal való keresztülvitele nagyon megnehezitetett és lehetetlenné tétetett a pancsolt borok vegyvizsgálata. — A földmivelésügyi miniszter azonban rögtön erélyes intézkedéseket tett, hogy a dolog valahogyan el ne simittassék s most hivatalos lapja közli, hogy a czég a mult évi szüret óta a bortörvényben tiltott módon törkölybornak üzletszerüleg nagyban való gyártásával foglalkozott s e czélra a megengedettnél régibb szőlőtörkölyt is használt. Megállapitotta továbbá a bizottság, hogy a czég kétszerannyi törköly-bort készitett, mint a mennyit — saját termelésü törkölyéből — a törvényben megengedett módon készitheti szabad lett volna Ezen az alapon a bizottság *a czég pécsi pinczéiben összeirt és tiltott módon készitett 1729 hektoliter törkölyborszerü készletet egyhangulag mesterséges bornak nyilvánitotta s a czég tulajdonosainak terhére a mesterséges bor készitését megállapitotta.* Ezenkivül azoknak a bormintáknak az alapján, a melyek a belügyi és földmivelésügyi miniszterek részéről egyetértőleg a czég budafoki és kistétényi pinczéiben elrendelt a Pestmegye alispánja közbejöttével végrehajtott folytatólagos vizsgálat során vétettek, *a borvizsgáló bizottság a czég emlitett pinczéiben talált borokból 740 hektolitert, továbbá a czég részéről a „Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezete“-nek szállitott borból 51 hektolitert* az 1893. évi XXIII. törvényczikkbe ütköző módon *gliczerin és viz fölhasználásával készitett mesterséges bornak nyilvánitott.* E szakvélemény alapján folytatják immár a borhamisitó Engel-czég ellen a büntető eljárást.

Buda és vidéke érdekében, de az egész ország bortermelőinek kedvéért tovább kell folytatni a vizsgálatot. — Minden borkereskedő pinczéjét alaposan szemügyre kell venni. A ki igazi bort mér, a ki tiszta bort önt a pohárba, az bátran kinyithatja a pinczét. A bünös lakoljon, ne csak pénzbirsággal, bor-megsemmisitéssel, hanem fogságbüntetéssel s a borhamisitást minősitsék *emberölés kisérletének.*

Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszterben megbizhatunk, ugyszintén a belügyi kormányzatban, hogy a vizsgálat és megtorlás a legszigorubb leszsz.

A testőrség itthon.

Ő Felsége a király elhatározása folytán a magyar királyi testőrség Bécsből Budára költözik s itt is telepedik le.

A magyar testőrség multjának fényes lapjai vannak. Mária Terézia királynő korában a nemzeti ébredés hatalmas munkásai voltak. Az irodalomban is maradandó nyomai vannak a testőr iróknak. Bessenyey, Bároczy és társai érdemei feledhetetlenek.

A magyar királyi testőrségnek Budára való áthelyezése a *magyar udvartartás* előhirnöke. A király nem veszi komolyan a kicsinyes kendőlobogtatásokat s nagy lelke egész erejével mindent elkövet, hogy *boldog legyen a magyar.* Budára nézve a testőrség haza jövetele előnyös, mert nem csak számban, de értékben is szaporodik a társaság.

Tánczoljatok lányok.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Lapjának ez évi első számában egy czikket közölt „Tánczoljatok lányok“ czimmel, s a melyhez csatolt szerkesztői függelékben szószerint a következőket irja: Buda és Vidéke minden véleménynek és ellenvéleménynek helyt ád, s ezzel alkalmat szolgáltat az eszmecserére! — Ezt a kijelentését tartva szem előtt, vagyok bátor a „Tánczoljatok lányok“ cz. czikk szerzőnőjével szerény ellenkező nézetemnek pár sorban kifejezést adni, s nagyon kérem t. Szerkesztő Urat, lenne szives czikkemnek lapja hasábjai közt egy kis helyet szoritani!

—

A szerzőnő azt fejtegeti czikkében, hogy milyen gyászt hozott felséges Nagyasszonyunk, Erzsébet királyné halála országunkra, hogy öltöztek gyászba s jártak abban a hon leányai, hogy fel volt lobogózva minden ház a nagy gyász miatt; s most mégis, hogy elfeledték szomoru esetét, mert Karneval eljöttével mulatságokat rendeznek s tánczolnak is. Azért tehát véleménye szerint legjobb volna egy esztendeig semmi mulatságba, semmi vigalomba nem menni, hanem, amit az ember azokon a mulatságokon elköltene, adja oda jótékony czélra, s maga pedig maradjon otthon.

Isten mentsen meg, hogy azért szólaltam fel volna, mert talán a királyné halálából kifolyó gyászt nem méltányolnám; ellenkezőleg azt minden igaz magyarnak tenni kell, sőt kötelessége is, hogy egy jó királynéért gyászoljon külsőleg, belsőleg is a kitűzött gyász ideig s azontul se feledkezzék meg soha róla. Hanem, hogy mikor egy hónapig gyászlobogók lengtek a házakon, mikor egy hónapig karszallagot hordott minden deák, hivatalnok, honfi, mikor négy hónapig ugyszólván semmi mulatság nem volt, akkor, azt hiszem, eleget tett minden magyar Királynéja iránti gyász kötelezettségének s tiszteletének!

Hová lenne a fiatal lányok öröme, poesise, ha Ön most egy évre megtiltaná nekik a tánczot? Mily kegyetlenség ez Öntől, Asszonyom, mikor Önnek, mint nőnek, kellene legjobban tudnia, mily örömet, boldogságot okoz minden lánynak a tánczl!

Különben maga Ő Felsége, apostoli királyunk is kijelentette, hogy forró óhajtása, miszerint az első, mély gyász ideje multával ne zavartassa magát senki mulatságaiban, vigalmaiban. — S ha kegyes urunk nyilvánitotta ezt ki, mint forró óhajtását, pedig hozzá a szegény megboldogult legközelebb állott, akkor Ön Asszonyom el akarja rontani annyi ezer és ezernek mulatságát a régen várt farsangra, sőt vad emberevőkhöz, kannibálokhoz hasonlitja fiatalságunkat, kik a gyásztoron s a temetésen tánczolnak.

Az elmult négy hónap alatt a mély, sőt a középgyász ideje is elmult, nem gátol tehát senkit, még a külső formaság sem, hogy a farsangi mulatságokon részt ne vegyen.

A mit a jótékonyczélu mulatságokról ir, arra csak az a mondani valóm, hogy a jótékony czélu mulatságokra járóknak minden eszükben forog, csak az nem, hogy ők tulajdonképen jót tesznek. Eljárnak az ilyen mulatságokra igenis azért, hogy mulassanak, tánczoljanak, de azzal legkevésbé sem szoktak törődni, hogy vajjon a bevételt, vagy jövedelmet a rendezőség jótékony czélra forditja-e vagy sem?

Szivesen megfizeti bárki a belépti dijat ebben a mai önző világban, hogy tánczoljon, jól mulasson, hanem azért édes kevés, hogy aztán otthon maradjon, s elmélkedjék a jótékonyságról!

S ha Ön Asszonyom egy évig akar gyászoltatni, akkor be kellene tiltania a szinházba való járást is, mert oda sem szokás a gyászév alatt járni. S ezt, azt hiszem, hogy Kegyed is belátja, hogy lehetetlen, mert ha egy évig senki sem járna szinházba, ez mostani erősen kezdődő szinművészetünkre oly nagy csapás volna, a mit tán sohse heverhetne ki.

S végül hová lennének vendéglőseink, kik bérbe akarják adni termeiket a farsangra, ha senki sem járna mulatságra. Nagy anyagi károkat okozna ez nekik, s nem egynek tenné tönkre jövedelmét, ha megfosztanák egyik fő kereseti forrásuktól. Ők is polgárai a hazának, ők is élni akarnak s nem helyes, hogy Királynénk emlékezetéért tönkre jussanak.

Zs—a.

Volapük.

Ne csak magyarul beszéljünk, de jól beszéljünk magyarul. A magyar nyelv beszéd és irás fájdalom, nem hogy jobbulna, de romlik. Mindég akadna megróni való. Egy *budai barátunk* törzsasztalánál egész kis értekezést tartott a Volapük irányról. Ez a veszedelmes irány a szavaknak betükben való kifejezésében és a nevek össze huzásában nyilatkozik és semmi esetre nem magyaros. *O. M. G. E.* = Országos Magyar Gazdák Egyesülete. *M. Á. V.* = Magyar államvasutak. *E. M. K. E.* = Erdélyi Magyar Közmüvelődési Egyesület. *O. M. I. E.* = Országos magyar iskola egyesület. *Bud. tan. egy.* = Budai tanitó egyesület. *Polg. isk.* = polgári iskola . . . Rettenetes röviditések. El velök!

Párbajok.

Buda és vidékének higgadt közönsége körében nagyon ritka a párbaj. A párbajról mi nem is szoktunk értekezni. Nyugodtan olvassuk a mérkőzéseket. Lapunk egy régi olvasója azt a megjegyzést közli velünk, hogy a párbajok azért terjednek, mert a lapok magok terjesztik azzal, hogy kiirják s tudósitásokat közlenek egész részletesen. Régi olvasónknak az a véleménye és nekünk is, hogy mig egyfelől *lovagiat-*

lanság a nyilvánosságra hozatal, egyuttal terjeszti is a párbaj mániát. Bizony kár a párbajokról tudomást venni. A párbaj a két félre és négy segédjére tartozik.

Kahn Gusztáv.

Mikor ezt a nevet leirjuk, nem azért irjuk le, hogy egy czéget és annak vezetőjét világgá kürtöljük. A magyar forrásügy történetével szoros összefüggésben van az ő neve. Kitartás, lelkesedés, szakértelem és buzgalommal az *Erzsébet sósfürdőt* a Mattoni czég áldozatkészségével európai jelentőségre emelte. Huszonöt éves jubileumát ünnepelte a napokban a derék férfiu, ki a magyar nyelvet megtanulta, magyar családot alapitott s a fürdőt magyar szellemben vezeti. *Kahn Gusztáv* a hazai fürdő szakerők között első helyen áll s nem csak az *Erzsébet sósfürdő* emelésében járult hozzá, de buzgó vezére a kelenföldi és lágymányosi ügyeknek is. Isten éltesse a világhirű magyar szaktekintélyt. Kartársaival ünnepelje őt a közönség is.

Verseghy önképzőkör hangversenye.

A II-ik kerületi felső kereskedelmi iskola *Verseghy* önképzőköre a Fáczán nagytermében sikerült hangversenyt rendezett.

A hangverseny sikere elsősorban *Dr. Ürmössy Gyula* tanár urnak köszönhető, a ki magas szinvonalra emelkedett, hogy ily hangversenyt eredményezhetett. A hangverseny sikerében osztozik az intézet kitünő igazgatója *Péter János* is. Dicséretet érdemel az ifjuság. Üde, valódi ifjuságot hallottunk a mai szocziális viszonyoktól elütőt, messze tulemelkedve a hétköznapiasságon. A hallgatót kiragadta ez a szürke gondokból és igaz örömmel töltötte el a sziveket.

A hangversenyt az önképzőkör erős zenekara nyitotta meg.

Sághy Aurél, Weisz Alfréd, Fleischhauer Tamás, Voigt Gyula, Hubay Aladár, Pál Jenő, Braun M. Pál Hugó, Laufer I. Buzik J. Schaffhauser Béla, Jakopovits József, Banovits Coriolan valóban kitünőek voltak. Az *önképző kör* dalkara tisztán, kellemesen hangzott és elragadta a sok tagu hallgatóságot, kiknek mindegyike dicsérettel emlékezett a tanárokról és tanulókról s a rendezőkről; Scholz, Voigt, Kovács, Bankó, Berger, Bölaky és Braun urak előadásairól. (C . . . . n).

Felolvasó estély.

A budai kath. legényegylet f. é. január 15-ikén felolvasó estélyt tart, melyet társasvacsora követ. Az est első pontját képezi majd *Turcsányi Dezső* tanár előadása a magyar történelemből, melyet hazafias szavalat követ, majd ének lesz és a műsort tréfás monolog fejezi be.

Szinházi hét.

Az elmult hét kiválóbb darabjai Schiller Ármány és Szerelem, s Jókai Aranyember-e voltak.

Ármány és szerelemben legdicséretre méltóbban Morvay, Gyurmann Alice, Kovács Sándor és Nyitrai a Kisfaludy szinház e kitünő erői játszottak, a kik mellett Sarkady Aladárról, a szinház e fiatal, széptehetségű s nagy jövőre jogosult művészéről sem szabad megfeledkeznünk. Két jelenéses szerepét (herczeg) oly művészileg alakitotta, hogy az egész közönség tetszését a legnagyobb fokig megnyerte. — Az ármánykodó Latabár, Latabárné, (Müllerné) és Arday Ida szintén jól játszották meg szerepeiket.

Az aranyember-ben Arday Ida (Athalra), Morvay Antal, Latabár, Kovács Sándor, Spirmann Alice, Sarkadi, s mellettök az összes szereplők dicséretesen játszottak.

A vigabb jellegű darabok közül a Peleskei Nótárius került szinre, melyben Nyitrai s Kovács Sándor mutatták be magukat igen kedvező szinben a közönségnek.

Kövessy, Sarkadi, Latabár és Rélai kitünően figurálták a Bach korszak katonáit, Latabarné a banyát s később ugyancsak Kövessy a mexikói vőlegényt, a kit ilyen minőségben sokszor megtapsolt a közönség.

A már megállapitott műsorból itélve, kitűnő szórakozásra van kilátása a közönségnek a jövő hétre.

11-én ujdonság lesz, melynek „Jó parthie“ a czime.

12-én Kukli prédikácziók és Az ördög űző huszártiszt kerül szinre. E két szinművet a vigszinházi szinész iskola növendékei fogják előadni.

13-án a „Haramiák“, 14-én pedig Kápolnay Irénke jutalom játéka gyanánt „Keresd a szived“ kerülnek szinre.

A Mátyás-templom környékének rendezése.

A főváros és a kormány tudvalevőleg megállapodtak abban, hogy a Halász-bástyán, a Mátyás-templomhoz vezető uton diszes lépcsőt épitenek. A kormány által összehivott értekezleten az épitési költségeket 226.000 forintban állapitották meg, a melynek felét a főváros, felét a kormány fizeti. A mikor a részletes terveket kidolgozták, a fővárosra eső rész épitési költsége 302.000 forintra emelkedett. A közgyűlés a költségvetést nem fogadta el, hanem felvilágositást kért a tanácstól, hogy miért emelkedett az épitési költség. A tanács pedig a mérnöki hivataltól kért felvilágositást. A mérnöki hivatal ma azt jelentette, hogy a számitás helyes s a költség azért emelkedett, mert az értekezleten azokat a közmunkákat, melyeket a fővárosnak kell teljesitenie, nem számitották.

A főváros munkásai.

A főváros munkásainak biztositására a pénzügyi és gazdasági ügyosztály tudvalevőleg javaslatot dolgozott ki, melyet a tanács is, meg a bizottságok is elfogadtak. Nem igy a közgyűlés. A közgyűlés ugyanis ugy találta, hogy a munkásoknak biztositása abban az értelemben, a mint azt az ügyosztály javaslata tervezi, sok pénzébe kerülne a fővárosnak. A közgyűlés ennélfogva nem fogadta el a javaslatot, hanem utasitotta a tanácsot, hogy a biztositó társaságokkal kezdje meg a tárgyalásokat az iránt, hogy hajlandók-e elvállalni a főváros munkásainak a biztositását. A közgyűlés ugyanis azt hitte, hogy igy olcsóbb lesz. A felszólitott biztositó társaságok azonban ma arról értesitették a tanácsot, hogy abba, a mit a közgyűlés kiván, nem hajlandók belemenni.

Művelt nők otthona.

A Művelt Nők Otthonának rendkivüli közgyűlését a napokban tartották meg. Beszámolt első éves működéséről ez a valóban jótékony egyesület, mely nem a reclám nagy dobján toborzotta össze hiveit, de a kik megalapitásán fáradoztak, igazán egy humánus eszme szerény apostolai voltak. Élükön az igénytelen egykori tanitónő, a ki nem azért buzgólkodik fárad, mert tán föltünni, szerepelni vágyik, de olyan nemes czél vezeti, a melyhez hozzájárulni ugyszólván erkölcsi kötelessége lenne az egész művelt közönségnek.

1897. november havában kezdte meg működését az egyesület, még pedig olyan mostoha anyagi viszonyok közt, hogy valódi csoda számba megy, a mi az ülésen ki lett mutatva: hogy nem deficittel, de egy csekélyke megtakaritott tőkével zárta le ezt az évet. Kitünt az is, hogy daczára annak, hogy az egylet nem tekinti *a vallás felekezeti különbséget*, támogatásához hozzájárulta'k maguk a katholikus papok is, köztük Magyarország fenkölt gondolkozásu főpapja: a herczegprimás is.

Az aristokraták közt is akadtak pártoló tagok, de legmelegebben a kereskedelmi osztály karolta föl és legtöbb indolenciát a hivatalnokok tanusitanak. Ez igazán különös; mert hát kinek áll inkább érdekében egy ilyen intézmény létesülése, mint a hivatalnoknak, a kinek halála után oly csekély nyugdijat huz özvegye, hogy valódi jótéteménynek tekintheti, ha Magyarországon is alakul olyan egylet, a hol befizetve szerény illetékét, otthont, családot talál az esetleg egyedül álló özvegy.

Jelenleg 8 hölgy lakik benn a Szabókyutczai Otthonban, a mely ma már — tekintve a tömeges jelentkezőket — oly szűknek bizonyult, hogy az intézők indittatva érzik magukat egy tágabb fészekbe plántálni át ezt a már teljesen összesimult családot.

Adja Isten, hogy mielőbb maga verhessen fészket a Művelt Nők Otthona; hogy végre sajátjának mondhassa azt a hajlékot, a mely kellemes, derült otthon mindazok számára, a kiket a végzet megfosztott a világon a legnélkülözhetetlenebbtől: a családi körtől.

Az a szerény, fáradhatlan tanitónő, a ki magának vindikálhatja az oroszlán részt abból, hogy megalakult s ma már a biztos haladás stádiumába lépett az egyesület, melegen dédelgette azt a szép tervet is: hogy a Művelt Nők Otthona összeolvadjon elvben a tanitónők otthonával; hogy mintegy kiegészitő részét képezze annak. Ott a már nyugalomba vágyó tanitónő piheni ki az élet fáradalmait, itt pedig azok az egyedül álló nők, a kik ez ideig a teljes magányra voltak kárhoztatva. De hát a tanitónők otthona nem értette meg, vagy félre értette ezt az intentiót és azt érezteti a Művelt Nők Otthonával, mintha versenytársat látna benne. Pedig csalódik, mert mint a tanitónők otthona egy igazán tiszteletreméltó jótékony intézmény; ép oly áldásossá lesz ennek a még zsenge gyermek korát élő egyletnek hatása is a társadalomra nézve. És annyival áldásosabbá válik, mert ha anyagi viszonyai némileg fölvirágoznak, az alapszabályok értelmében még dijtalanul is föl fog venni oly jó családból való egyéneket, kiket a sors ilyen istápolásra juttatott.

A közjót, a társadalmi kérdés haladását tartja szem előtt az, a ki nem zárkózik el az elől, hogy mielőbb oda emelkedhessék a Művelt Nők Otthona, a hol joggal helyet foglalhat: Magyarország első jótékony intézetei sorában.

Kövér Ilma

Szőlővessző levágása a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik.

A m. kir. minisztanács 1898. évi augusztus 23-án hozott határozata. A kir. miniszterium a M. Ákim és M. Dumitrie temesmiklósi lakosok ellen szőlővessző levágása és ellopása miatt folyamatba tett ügyben Temes vármegye a fehértemplomi járás főszolgabirája és a károlyfalvi kir. járásbiróság között felmerült hatásköri összeütközési esetet megvizsgálván, következőleg határozott: Jelen ügyben az eljárás folytatása a közigazgatás hatáskörébe tartozik. Indokok: M. Ákim és Dumitrie temesmiklósi lakosok terhelve vannak, hogy 1897. évi október hó 2-án I. Jován ulmai lakos szőlőjéből 55 korona 40 fillér értékű szőlővesszőt levágtak és elidegenitettek. Az eset feljelentetvén, a fehértemplomi járás főszolgabirája megtartott tárgyalás után 1898. évi április hó 11-én 739. kih. szám alatt hozott végzésével az iratoknak a károlyfalvi kir. járásbirósághoz leendő áttételét rendelte el, mert a fenforgó esetben a btk. sulya alá eső lopás ismérveit látta fenforogni. A nevezett kir. járásbiróság 1898. évi május hó 5-én 385. szám alatt hozott végzésével hatáskörét abból az okból nem állapitotta meg, mert nézete szerint ebben az esetben az 1894-ik évi XII. t.-cz. 93-ik §-ában körülirt mezőrendőri kihágás forog fenn. Tekintettel a lopás helyére, a lopott dolog minőségére és értékére, a jelen esetben az 1894. évi XII. t.-cz. 93. §-ának *a*) pontja alá eső mezőrendőri kihágás tényálladéka mutatkozik megállapithatónak. Minthogy pedig a mezőrendőri kihágás elbirálása az idézett törvényczikk 103. §-ának rendelkezése értelmében a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik, a fenforgó ügyben az eljárás folytatását annyival is inkább a közigazgatási hatóság hatáskörébe kellett utalni, mert egyáltalában nem merültek fel oly jelenségek, melyek a cselekményt az elkövetés módjánál fogva a btk 336. §-a szerint bűntettnek minősitenék, vagy más a kir. biróság elbirálási körébe tartozó cselekmény tényálladékát állapitanák meg. (45.734/1898, I. M. sz.)

Karácsonyfa-ünnepély.

Kedves karácsonyi ünnepély volt e hó elsején a *„Katholikus munkásnők védegylete“* helyiségében. Csak egy éve áll fenn ez egyesület, s eddig is már igen áldásosan működött, a mennyiben a szegény munkás leányokat vasárnapon délután összegyüjtik, hasznos előadás, kézimunka, ének és szórakozással foglalkoztatják, és igy nekik kellemes órákat szerezve, visszatartják őket, nehogy szabad óráikban rossz úton keressenek szórakozást.

Jelen volt az ünnepélyen Budapest több ismert nevü grófnője, kik mind az egyesület védnökségének alapitói.

Székes fővárosi tanitónők vezetik a vasárnapi gyülekezeteket, s ez ünnepélyen előadták „Téli rege“ igen kedves karácsonyi éneket, utána egy kis leány köszönő beszédet intézett az arisztokrata hölgyekhez és a jó tanitónőkhöz, ezután a tagok, mintegy 80-an, igen szép hasznos ajándékokat, süteményeket kaptak, s erre a karácsonyfát is megkopasztották.

Nagy haladás közmüvelődésünk terén, hogy szépen gyarapodnak a munkás-osztályokat pártoló intézmények. Halász.

A „Fővárosi Közlöny“ uj formája.

A közgyülés határozatából ez évi január elsejétől kezdve a székes főváros házinyomdája állitja ki a székes főváros hivatalos lapját a „Fővárosi Közlöny“-t és a „Hivatalos Vásárcsarnok Értesitő“-t. Ez a nyomdaváltozás a lapok külső alakjára nézve határozottan előnynyel járt és a ma megjelent „Fővárosi Közlöny“ külső kiállitása, izlés, szedés és általában előállitás tekintetében messze tulhaladja a régi lapot. A házinyomdának ez az örvendetes haladásáról, a mi kétségtelenül *Jauernig* Nándornak a nyomda müvezetőjének érdeme, annál szivesebben emlékezünk meg, mert ez által is hihetőleg közelebb jutunk ahhoz, hogy a most óriási összegre menő nyomdai kiadásokból, a melyeket most egy nyomda-részvénytársaságnak fizet a főváros, jelentékeny összeget fognak megtakaritathatni azon a réven, hogy az összes nyomdai munkákat a házinyomda fogja végezni, a mely ezeknek a feladatoknak, mint a példák igazolják, kitünően meg tud felelni. Most már óhajtandó volna, hogy igazán gyökeres reformnak vessék alá a hivatalos lap beltartalmát és hassanak oda, hogy a székes főváros hivatalos lapja tényleg hiteles organuma legyen a törvényhatóságnak és ne fordulhassanak elő olyan esetek, mint nem régiben is egy közgyülésen történt, hogy maga a főpolgármester az elnöki székből jelentette ki, *hogy a hivatalos lapban közölt tények nem hitelesek.* A budgetben a szerkesztés czéljaira felvett összeggel elegendően meg volna fizetve egy hiteles lapnak az összeállitása, kéri tehát ezért az összeggel egy megbizható lap redigálását fizetni. Ezeket irja az *Egyetértés.* Mi a magunk részéről pótoljuk ki ezeket az alapos megjegyzéseket, hogy ha már a székes fővárosnak hivatalos lapja van, a szerkesztést is maga végezze. *Tessék ezzel egy tisztviselőt megbizni.*

Mértékhitelesités.

Tisztelt Tagtárs Ur!

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a korcsmákban, vendéglőkben és egyéb nyilvános helyeken kimérésre és mértékként használt poharak és palaczkok hitelesitése tárgyában 1897. évi 31482. szám alatt rendeletet bocsátott ki, a melyet úgy az egyes hatóságok, mint maguk a kereskedők különféleképen értelmeztek.

Azon körülmény, hogy f. év folyamán a pénzügyigazgatóság közegei üzletről üzletre járva, a bor, sör és égetett szeszes folyadékok elárusitásával foglalkozó kereskedőkkel aláiratták azt a körözvényt, a melynek értelmében ezen kereskedők tudomásul vették, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter fentebbi rendelete 1899. évi január 1-én életbe lép, azt a véleményt költötte fel az ily italok elárusitásával foglalkozó kereskedőinknél, hogy 1899. évi január 1-étől kezdve a kereskedésekben elárusitásra kerülő, bort, sört és égetett szeszes folyadékot tartalmazó palaczkok is csak úgy lesznek forgalomba hozhatók, ha azok mértékhitelesitési koronabélyeggel lesznek ellátva.

Ezen feltevést megerősitette a füszerkereskedők egyesületének deczember hó folyamán tagjaihoz intézett felhivása, a mely egyenesen felhivta a füszer-, vegyes és csemege-üzletek tulajdonosait, hogy mértékhitelesitési koronajegygyel ellátott palaczkokat szerezzenek be, mert 1899. évi január 1-én túl a felsorolt üzletekben az ily hitelesitéssel el nem látott palaczkok használata a kihágási törvénybe ütközik.

Társulatunk választmánya tagjaira nézve rendkivül fontosnak tartván a kereskedelemügyi m. kir. miniszter fentebbi rendeletét, felkérte egyesületünk ügyészét ezen kérdés tanulmányozására s esetleg a szükséges intézkedések megtételére.

Minthogy egyesületünk ügyésze a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak 1897. évi 31482. számu rendeletét akként értelmezte, hogy ez csak vendéglők, korcsmák vagy ezekhez hasonló nyilvános mulató helyeken, mint orfeumokban, kioszkokban stb. kimérésre kerülő italokat tartalmazó nyilt palaczkokra vonatkozik, — de kereskedésben bedugaszolt palaczkokban elárusitásra kerülő bor, sör és szeszes italokra az ki nem terjed, indokolt felterjesztést intéztünk a kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumhoz, a melyben a fentebb emlitett, homályos szövegü, a gyakorlati életben eltérően magyarázott miniszteri rendeletnek helyes értelmezését és ennek megfelelőleg annak világos kimondását kértük, hogy a koronajegygyel való mértékhitelesitési rendelet a füszer-, vegyes, csemege és hasonló üzletekben dugaszolt palaczkokban elárusitásra kerülő bor, sör és szeszes italokra nem vonatkozik.

Fellépésünket siker koronázta, mert a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium kérvényünk folytán kiadott rendeletével világosan kijelentette, hogy előterjesztésünkben kifejezett értelmezés a helyes, és hogy a kereskedelemügyi miniszternek a poharak és palaczkok hitelesitése tárgyában 1897. évi 31482. szám alatt kibocsátott rendelete — a melynek életbeléptetése különben egyidejüleg *félévvel el lett halasztva* — a füszer-, vegyes, csemege, vagy hasonló üzletekben bedugaszolt palaczkokban forgalomba hozott bor, sör és égetett szeszes folyadékra nem vonatkozik.

Egyesületünk t. tagjainak megnyugtatásául közöljük tehát Önökkel, *hogy mértékhitelesitési koronabélyeggel való hitelesités alá esnek azok a palaczkok, a melyek bedugaszolva bort, sört, vagy égetett szeszes folyadékot tartalmazván, bedugaszolt állapotban kerülnek forgalomba.*

A budapesti (budai) kereskedelmi társulat: *Kollár Lajos*, titkár. *Freyberger Pál*, elnök.

Közöltük ezt a felhivást, hogy ezzel is belássák a budai kereskedők a budai kereskedelmi társulat elnökségének lankadatlan éberségét.

A vendéglősök ipartársulata is erélyesen munkálkodik azon, hogy a sok tekintetben sérelmes rendeletet enyhitsék.

A vendéglősöknek az üvegekben, poharakban nagy tőkéjök hever. A meglevő készletből a jót mindenesetre használatban kell hagyni. Különösen figyelmünkbe ajánlotta lapunk egy barátja az ugynevezett törzs vendégek törzs poharait, melyek közül némelyik 5—6 forint s többször emlék is. Ezek hitelesitès alá nem eshetnek. A közelebb összeülló szaktanácskozás mindent jól megfontoljon s azután szerkeszsze meg felterjesztését.

Egy elmeorvos jubileuma.

A napokban mult harmincz éve, hogy a lipótmezei tébolydát megnyitották Magyarország e legnagyobb elmegyógyintézetének jubileumával — ha ugyan lehet tébolydánál „jubileum“-ról szó — egybeesik az intézet egyik főorvosának: dr. *Bolyó* Károly kir. tanácsosnak a jubileuma. Dr. Bolyó, a ki az elmegyógyászat terén annyi maradandó érdemet szerzett magának és a betegek ezreit részesitette tudásának jótékonyságában, a megnyitás óta, tehát immár teljes harmincz éve működik a lipótmezei tébolydában. Mint a budapesti orvosi egyetem magántanára került oda — mert már 1866-ban magántanár volt — és azóta minden erejét, összes igyekezetét betegeinek szentelte. A bőven kiérdemelt elismerés több izben fölkereste őt otthonában — tavaly a király is kir. tanácsosi czimmel tüntette ki — de ő maga sohasem kereste az ünnepeltetést. Jubileumát is teljes visszavonultságban ülte meg, de nem kerülheti el, hogy erről, ime, a nyilvánosság is tudomást vegyen. — Dr. *Bolyó Károly* az elmeorvosoknak ahoz a gárdájához tartozik, kik a halhatatlan dr. babarczi *Schwarzer Ferencz* tanitványai, s kik a nagy alkotó és uttörő nyomában haladva fejlesztették az elmegyógyászat tudományát, követve az ő utját, mely az emberszeretet utja.

Jótékonyság. . . .

Naponkint olvashatjuk a jótékonysággal üzött visszaéléseket, melyeket egyletek és magánosok követnek el. A kés nem való gyermek kezébe. Jótékony egyletek vezetése csak igazi vallásos emberek kezébe illik. Miért alakul annyi társaság? Mert sokan akarnak elnökök, társ, mellék, pót és pótabb elnökök lenni. A jótékonyság nem jótékonyság, ha üzlet is, és azonnal üzlet, ha a hiuság mérge is átjárja. Budán és vidékén az egyletek között azért nem fedezhetünk fel visszaéléseket, mert nincs egyikben sem tulságos sok elnök, de meg van a Jézus Krisztus törvényeinek igaz tisztelete.

Pestmegye közgyülése.

Mindenekelőtt *Fazekas* Gusztáv főjegyző mutatta be az alispáni évnegyedes jelentést, a mely elsőben is a lefolyt negyedév mezőgazdasági viszonyokról számol be. A kedvező őszi időjárás s az enyhe tél a mezőgazdaságra igen előnyös volt, mert az őszi vetemények kellő időben és módon voltak betakaritathatók. Az őszi vetések jól fejlődnek, s a legjobb reményekkel nézhetünk áttelelésük elé. Nagyobb mérvü rovarkárokról ez ideig jelentés nem érkezett, ellenben a szőlőmoly itt-ott fellépett a vármegye területén s különösen az uj ültetésü szőlőkben okozott 20—30 százalékig terjedő károkat. E rovar ellen való védekezésre az alispán felhivta a gazdaközönség figyelmét, sőt Félegyházára egy állami szakközeg kiküldését eszközölte ki.

A munkásügyben nevezetesebb mozzanat nem adta elő magát, a reményünk lehet, hogy a multban felizgatott kedélyek be fognak csillapulni, s az annyira óhajtott békés egyetértés helyre fog állani. Az alispán intézkedett, hogy a vármegye területén kiváltott munkás-igazolványok mennyiségéről részletes jelentés tétessék. Az igazolványok váltása a vármegye nagyrészében folyamatban van, s kényszereszközök alkalmazása nem vált szükségessé. A renitens munkásokkal szemben azonban az alispán a törvény szigorát fogja alkalmazni.

A községi segélyekről szóló szabályrendelet elkészült. E szabályrendelet elkészitése sok nehézséggel járt, mert a munkás-segélyezésnél nemcsak a humanitárius, hanem a közgazdasági és szocialisztikus szempontokat is figyelembe kellett venni. Ezt a sokoldalu kérdést pedig kellő anyagi eszközök hiján megoldani nem lehet; a törvényhatóság pedig nagyobb financiális áldozatokat nem bir el. Mindezekre való tekintettel sikerült a szabályrendeletet ugy elkészíteni, hogy a közönségre ujabb terheket nem ró. Persze, hogy ennek folytán a segélyezés igen szük mederben fog mozogni. Az alispán azonban reméli, hogy az eszme terjedésével és a viszonyok javulásával sikerül majd később megfelelőbb javaslatot a közgyülés elé terjeszteni.

A vármegyei gazdasági egyesület üdvös müködésének részletezése után a jelentést igy fejezi be az alispán:

Mielőtt ezen előterjesztésemet befejezném, egész megnyugvással jelenthetem, hogy daczára

a politikai viszonyok abnormis állapotának annak, hogy országos budget nincs s igy sem adót behajtani, sem ujonczot sorozni nem lehet, mégis a vármegyében a hangulat oly békés, hogy semmi különös oly eset elő nem fordult, mely valamely irányban bármi hatósági intézkedés megtételét követelte volna.

Hollandi életbiztositó részvénytársaság.

Mult év deczember havában 431 ajánlat 3,978.554 66 korona tőke és járadékról nyujtatott be, a melyből 378 biztositás 3,207,354.66 korona tőke és járadékról köttetett. A tiszta növekvés 267 biztositás 2,454,111.84 korona tőke és járadék.

1898 deczember hó végével az állag volt 19401 kötvény 169,025,716.40 korona tőke- és járadékbiztositás.

A kedvezményes bérletjegyek és évi szabadjegyek érvényének kiterjesztése.

A m. kir. államvasutak igazgatósága értesiti az érdekelteket, hogy az 1898-ik évre kiállitott *kedvezményesáru bérletjegyek* és évi szabadjegy érvénye 1899. évi január hó 15-ig kiterjesztetik.

Az igazgatóság.

Az örök imádás temploma.

Az örök imádás temploma érdekében olvastuk a multkor a lapban, miszerint bizottság alakult, mely gyüjtött *Erzsébet királyasszonyunk* emlékére épülő templomnak, s hogy a Rókuskórház szegletét kérték a fővárostól. Kár hogy *Pestnek* még az utczáit is bekivánják épiteni nevezetes épületekkel, mikor már egy tenyérnyi telke sincs a hova épiteni lehetne Budáról egészen megfeledkeznek a hivek, megfeledkeznek, hogy a boldogult királynénk a budai hegyvidéket kedvelte és imádta s hogy legkedvesebb sétáját a *hegyek magasságaira irányozta.*

Megfeledkeznek arról, hogy boldogult királynőnke templomának csak akkor lehetne meg teljes érvénye, ha az az ő emlékére a hegyeken és egyuttal a jótékonyságnak szentelve épülne. Lehet-e szebb és nemesebb czél, mint a nőnevelés? Erre pedig legalkalmassabb lenne, ha a kalocsai miasszonyunkról nevezett zárda szerzetének egy részét miasszonyunknak emlékére ide helyeznék. Hány féle czélnak lehetne itt eleget tenni, pld. a *szegény Orbánhegyieknek,* kik a filoxera óta csak sanyarognak. Hiába fekszik az a várkastélylyal szembe, a legkitünőbb szembeötlőbb helyen és hiába adnák a tulajdonosok olcsón, még sem akad arra vevő, mert hát ha mig olcsó kinek kell? Csak a mikor már méreg drága, akkor vennék rohamosan. Forduljon a bizottság a *Buda és Vidéke* kiadóhivatalához és válogathat e czélra való telkekben.

Az orvosi szakértő mint tanu.

A budapesti orvosi szövetség havi ülésén Babarczi Schwarzer Ottó, a budapesti orvosi szövetség elnöke, az európai hirü kitünő tudós, tartott előadást az orvosi szakértő mint tanu czimen. Az uj büntető pörrendtartás javaslata arra az esetre nézve, a mikor orvosokat hallgat ki a biróság, ezt rendeli:

„Szakértői személyek, a kik oly elmult állapotokról és körülményekről tanuskodnak, melyek észleléséhez szakértelem volt szükséges, tanuknak tekintetnek és reájuk a tanukihallgatásokra vonatkozó szabályok alkalmazandók.

Az előadó szerint a javaslat e rendelkezése konfliktust idézhet elő, mert az orvosi szakértő csak véleményt mondhat, de nem vallhat pozitivumot, melyre esküt tehet Az orvosi tudománynak határai vannak, a melyek az abszolut biztosságot ha nem is zárják ki, de nem engedik meg azt, hogy az orvosi szakértő, sokszor igen hiányos adatokból megállapitott véleményére esküt tehessen. Sőt lehetséges az az eset is, hogy ugyanarra a tényre nézve két szakértő más-más véleményt ad és igy egyikük hamis tanuzás vádjába keveredhetik. Ilyen és más okokból az előadó a következő javaslatot terjesztette elő:

„Küldjünk fölterjesztést az igazságügyi miniszterhez az iránt, hogy a sérelmesnek talált rendelkezés az általános polgári perrendtartás törvényjavaslatába fel ne vétessék, arra az esetre pedig, ha a sommás eljárásról szóló 1883. XVIII. törv.-czikk netán revizió alá kerülne, az abból is kihagyassék. — A mennyiben e javaslat felsőbb helyen elfogadható nem lenne, az idézett törvényi rendelkezésnek következő kiegészitését kérjük:

„Ez a rendelkezés nem alkalmazható az orvosokra, a kik a szakértelmükkel észlelt állapotokat és ténykörülményeket illetőleg, mindig szakértőknek tekintendők."

Az előadást a megjelentek általános helyesléssel fogadták és elhatározták, hogy a javaslathoz képest megteszik a fölterjesztést az igazságügyi miniszterhez.

A szakirodalom köréből.

A vendéglősök és kávések szellemes magyar szakujsága a „*Vendéglősök Lapja*" ujévkor lépett XV-ik évfolyamába. Ez a közkedveltségü derék kis szakujság igazán szép hivatást teljesitett tizennégy évi fennállása alatt. Egyik főérdeme az, hogy a *vendéglősöket és kávésokat teljesen megmagyarositotta;* a germanizmust addig üldözte, mig mindenünnen kiszoritotta. A hazafias szellemü kis ujság legjelesebb ujságiróinkat csoportositotta maga körül, hogy magyarositó czélját elérje s nélkülözhetlenné vált a vendéglősök és kávések számára, a kiknek érdekeiért erélyesen küzdött s küzd ma is. Szellemes, magvas czikkei, mulattató közleményei a nagy közönség érdeklődését is kivivták, úgy hogy ma a legélénkebb ujság a „*Vendéglősök Lapja*" a rengeteg szakujság között. A csinos kiállitásu ujság 16 oldal tartalommal képpel jelenik meg. Előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 forint, negyedévre 1 forint 50 kr. mely összeg a kiadó hivatalba Budapest, VIII. ker., Akáczfa-utcza 3 szám alá küldendő. A lap szerkesztőjének *Ihász Györgynek,* az ismert irónak érdeme hogy a hazafias szellemü kitünő szaklap a XV-ik évfolyamát éri meg a vendéglős szakipar hü és kiváló szolgálatában.

Farsang.

A krisztinavárosi iskolaszék bálja.

Zsák Hugó miniszteri osztálytanácsos, az egyesület elnöke — az egyesület egyik gyülése alkalmával — egy szükebb körü bizottságot küldött ki azzal az utasitással, hogy az egyesület működésének elevenebbé tételére nézve keressen és tegyen javaslatot. A kiküldött bizottság elnökéül *Sólyom Jenő* miniszteri osztálytanácsos urat tette.

A kiküldött bizottság többszöri ülésezése után megállapodott abban, hogy az alap vagyonának gyarapitására táncvigalmat rendez 1899. év *január 14-én.*

Hogy ennek az eszmének megszületése óta micsoda tevékenységet fejtett ki *Sólyom Jenő* ur, — a ki oly aggodalommal csügg a vigalom rendezésén és sikerültén, mint saját gyermeke jóvoltán — azt csak az képes fölfogni, a ki valamely magasztos czél érdekében csatasorba állitotta már minden tehetségét s becsülettel kitartva remegett a siker bekövetkeztéig. Szivesen emelünk nagy buzgósága és nemes szive előtt — kalapot.

Nem csekélyebb elismeréssel adózunk azonban a rendező bizottság minden egyes tagjának fáradozásáért, de legkivált mégis özvegy *Gluzek Gyuláné* urnőnek, a ki szeretettel ölelte szivéhez a szegény iskolás gyermekek ügyét. Az ő kifejtett eredményes buzgósága már ez idén is sok gyermeknek szerzett meleg ruhát s boldog örömmel telt szivet. — Mellette működnek még *Bély Mihály* (a budai tornaegylet művezetője), mint elnök, továbbá *Molnár Károlyné, Beranek József, Dorogsághy Dénesné, Ujhelyi Sándor* s velük együtt 150 olyan név, a melyeknek puszta emlitése is garanciát nyujt a táncvigalom sikerüléséért.

Tudva azt, hogy ily mulatság előkészitése körül micsoda buzgólkodást, rábeszélést stb. kell kifejteni, — szivesen adózunk *Bélyeknek* elismeréssel, tisztelettel s köszönettel.

Utolsó szavunk a nagy közönségé.

Szeretettel kérjük a nagyérdemü közönséget, nemcsak a nemes szivüeket, de az egészséges, táncraternett lábuakat is, tegyék szivük ügyévé a szegény gyermekek ügyét! . . .

S ha a mi buzgóságunk találkozni fog az ő nemes igyekezetükkel, ugy a czél, — amelyért annyi reménynyel szállunk sikra — sikerülni fog.

Ugy legyen!*) — *e.*

Meghivó.

A budapest—krisztinavárosi iskolaszék területén működő *„szegény iskolás gyermekeket felruházó egyesület"* javára Méltóságos *Ur. Niedermann Gyula* min. tanácsos iskolaszéki elnök ur védnöksége alatt a budai Polgári Kaszinó disztermében (I. ker., Krisztina-tér 1.) 1899. évi *január 14-én, szombaton,* zártkörü jótékonyczélu táncz-mulatságot rendez a rendezőség. — Jegyek a meghivó előmutatása mellett a rendező-bizottság irodájában (I. ker. krisztina-körut közs. elemi iskola), valamint a rendező-bizottság tagjainál és a mulatság napján este a pénztárnál válthatók. Személyjegy ára 3 korona. Családjegy (3 személyre) 6 korona. Kezdete este 9 órakor. — Felülfizetéseket a jótékonyczélra köszönettel fogadunk és a „Buda és Vidéké"-ben nyugtázunk.

*

A budapest—III. kerületi első magyar nemzeti asztaltársaság 1899. évi *január hó 12-én csütörtökön,* a „magyar koronához" czimzett vendéglő termeiben zártkörü bált rendez. A zenét a cs. és kir. 32. sz. (Mária Terézia) gyalogezred zenekara szolgáltatja. Kezdete este 8 óraakor. Jegyek: Személyjegy 1 frt, családjegy (1 ur, 2 hölgy) 2 frt 50 kr. — A tiszta jövedelmet szegény gyermekek felruházása javára forditják. — Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s a „Buda és Vidéké"-ben nyugtáztatnak.

*

A III. kerületi iparos ifjak köre (III., Lajos-u. 181.) könyvtár-alapja javára 1899. *január hó 14-én* a „Korona" vendéglő termeiben zártkörü táncmulatságot rendez. — Személyjegy 1 frt, családjegy 2 frt 50 kr.

*

A *Hauszmann urhölgyek* tánczискolája évzáró vizsgálatát f. évi január hó 20-án tartja meg a krisztinavárosi Kaszinó táncztermében. Személyjegy ára 1 frt.

*

Echtelt Ferencz vállalkozó a II. ker. „Fácán" helyiségeiben *folyó évi január hó 15-én* álarczos bált rendez.

*

A polgári iskolai tanárjelöltek „Segitő Egylet"-ük javára rendezendő táncz estélyüket *február hó 1-én* tartják meg az I. kerületi „Polgári Kaszinó" helyiségeiben

A „Budapesti Magyar Dalkör" estélye.

A *„Budapesti Magyar Dalkör"* és a II. kerületi *„szegény iskolás gyermekeket segélyező egyesület"* a II. ker. polgári fiu iskola szegény tanulói és a II. ker. „szegény iskolás gyermekeket segélyező egyesület" alapja javára *1899. évi január 7-én* a medve-utczai községi iskola tornatermében hangversenynyel és tánczczal egybekötött zártkörü kedélyes családi estélyt rendezett, mely ugy erkölcsi, mint anyagi tekintetben fényesen sikerült.

A műsor 10 pontból állott. — A *dalegyesület* az est folyamán 5 izben lépett fel *Aggházy Károly* egyleti karnagy vezetése alatt és minden felléptével bebizonyitotta, hogy *daczára rövid fennállásának, szép eredményt volt képes felmutatni.*

Két felolvasás is tartatott *Molnár Vilmos és Tarczal Viktor* urak részéről. — Mindketten humoros dolgot olvastak fel és mindkettőnek fáradozását a gyakori taps és éljen jutalmazta. — Nem kevesebb sikert ért el *Kimnach Sárika* urhölgy és *Horváth Kálmán* úr: előbbi énekével, utóbbi humoros cupléival. Különösen tetszett *Horváth* urnak az *ex-lex állapotról* előadott saját szerzeményü cupleja. — Utóbbiak fellépése is megszülte a kellő hatást, mert perczekig tartott a taps, éljenzés és „hogy volt?" Fogadják a t. működvelők ez uton is az egyesület és a választmány hálás köszönetét önzetlen közreműködésükért.

A hangversenyt táncz követte, mely kivilágos kivirradtig tartott.

Jelen voltak:

Asszonyok: *Almássy Jánosné, Angyal Béláné, Bellina Ferenczné, Boross Józsefné, Géber Antalné, Gravács Rezsőné. Herczfeld Ignáczné, Kimnach Károlyné,* özv. *Kraft Edéné, Kumbalek Péterné,* özv. *Linczbauer Károlyné. Liebhardt Antalné, Miskey Béláné, Musaker Károlyné, Nemes Lajosné, Pázmándy Istvánné, Staudtner Gyuláné, Tihi Miklósné, Tausz Ferenczné, Vihner Miklósné, Vohlmuth Gusztávné* stb.

*) A bálra még visszatérünk.

Leányok *Albrecht Hermin, Angyal Margit* és *Terike, Boross Olga, Frick nővérek, Herczfeld Berta, Kimnach Sárika, Linczbauer Ida, Liébhardt Anna, Maar Izabella, Palak Izsónia, Pöhl Irma, Schneider Ilona, Specht Ilonka, Staudtner Paula, Anna és Teréz, Strobl Dódi, Székesváry Erzsi, Tauz Ilona, Tihi Róza, Vilek Jrén és Ella, Vilmer Gizella és Ilona, Vitlek nővérek Vohlmuth Jrén és Nelli stb.*

A négyest 60 pár tánczolta.

Áthelyezés.

Az Átheneum a Ferenczieknek terén lévő és 30 év óta az Athenaeum tulajdonát képező eddigi üzleti helyiségeit — részben a belváros rendezése, részben pedig hely szűke következtében — elhagyta és irodáit VII. kerület, Kerepesi-ut 54. szám alatt, teljes üzemét és raktárait pedig a kapcsolatos VII. kerület, Miksa-utcza 4—6 szám alatt felépült uj épületeikbe helyezte át.

Az Athenaeumnak ez az uj telepe közvetlenül a Kerepesi-ut és a Nagy-Körut torkolata mellett fekszik, tehát a főváros két villamos vasuti fővonalán mindenhonnan gyorsan és kényelmesen megközelithető.

Üzletük áthelyezése alkalmával nemcsak eddigi üzletágaikat — hirlapkiadó, könyvnyomda, könyvkiadóhivatal, betüöntöde — nagyobbitották, hanem ki is bővitették azokat a modern technika minden vivmányával felszerelt kőnyomda (Chromolithographia), fénynyomda (Lichtdruck), réznyomda (Heliogravure) és könyvkötészet által, mely uj üzletágak berendezése folytán azon helyzetben van, hogy a könyvelőállitás minden követelményeinek legtökéletesebben megfelelhet.

Magyar Könyvtár

A Magyar Könyvtárnak most megjelent novemberi sorozata ismét csupa nagyértékü könyvvel gyarapitja e derék vállalatot. A 71. szám a Könyvtár uj Moliére-forditásainak másodikát nyujtja: „*A fösvény*“-t, melyet épugy mint az elsőt, Dandin Györgyöt, Hevesi Sándor forditott és látott el a szükséges magyarázatokkal. Kazinczy Gábor érdemes, de már elavult nyelvezetü forditását ez az ujabb, minden tekintetben dicséretes munka bizonnyal gyorsan ki fogja szoritani szinpadainkról is. A 72. szám *Jókai* Mór „Fekete vér“ czimü uj drámáját tartalmazza, ezt a mesteri rajzát a 60-as évek magyar világának, melyet a nagy költő már annyi remekében vázolt, de kevés helyütt oly megkapó szinekkel, oly eleven hűséggel, mint ebben a munkájában. Az örökifju Jókai ezt a még eddig sehol meg nem jelent szinművet kizárólag a „Magyar Könyvtár“-nak engedte át, ezzel is kifejezve a vállalat iránti rokonszenvét. — Az ezután következő füzet a classicus világba visz bennünket: *Plutarchos* egyik legszebb életrajzát adja, a Periclesét, kinek csodálatos pályáját a nagy görög történetiró annyi szeretettel tudta megrajzolni. E munka forditása dr. Kaskovics Kálmán tollát dicséri, mig a tartalmas bevezetés Tóth Rezsőtől való.

A 74—75. füzet folytatja a „Magyar Könyvtár Arany kiadásait, melyek hivatva vannak, nagy nemzeti költőnk műveit a kevésbbé jómóduakra nézve is hozzáférhetőkké tenni. Most Arany legszebb *kisebb költeményei* jelentek meg, még pedig ugy mint eddigiek, *Moravcsik* Géza bevezető fejtegetéseitől kisérve. Végre a 76. füzet a külföldi irodalmak elbeszéléseinek azt a gyüjteményét folytatja, melyből eddigelé a franczia és az olasz „elbeszélők tára“ indultak meg. Most a spanyol elbeszélőkre került a sor, kik közül e füzetben négyet mutat be Szalai Emil forditása: Paladico Valdést, Frontaurát, Pardo Bazant és Alast. Mind a négy becsülettel képviseli ezt az irodalmat, melynek nálunk inkább csak dicső multját ismerik, mint jelenét. A „Magyar Könyvtár“ egy-egy száma 15 kr.: az eddigi számok jegyzékét szivesen megküldi a kiadó czég: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai). Budapest, Andrássy-út 21.

Afrikai vendégek.

Alkotás-utcza 21. szám alatti, „Arany bárányhoz“ czimzett vendéglőben, a jó ételek és italok mellett látványosság is van, az *Afrikai vendégek*. Egy ökölnyi nagyságu majom-pár, a minő kevés állatkertben van. — Virgoncz játékuk nézése mindenkire érdekes mulatság.

Kávéház megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesiteni, miszerint az I. ker. Krisztina-körut 91. szám alatt levő *Krisztina-körúti nagy kávéházat* átvettem és hogy minden igyekezetemmel azon leszek, hogy a n. é. közönség abban a legkellemesebben szórakozhassék.

Alázatos szolgája

Störi A. J.

—● Elsőrangu hazai gyártmány. ●—

Pontos czim:

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

◆ BUDAPEST. ◆

Magyarország legnagyobb és egyedüli

gazdasági gépgyára

mely a gazdálkodáshoz szükséges

összes

gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerü felvilágositással díjmentesen szolgálunk.

Cséplőgépek. Vetőgépek. Borprések. Ekek. Szecskavágók. Morzsolók.

Nyilttér.*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel pompás ásványviz uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő mindszenti ERDÉLYI GYULA.

HIRDETÉSEK felvétetnek a kiadóhivatalban.

Mihalovits József

kalapos-mester

BUDAPEST,

I. ker. Alagut-utcza, a Szinkörrel szemben.

Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

URI ÉS NŐI-SAPKÁK,

valamint **szőrme-árukból.**

Standard életbiztositó-társaság

Edinburghban (ngolhonban.)

—● Alapittatott 1825-ben. ●—

Magyarországi fiók: Budapest, V., Fürdő-utcza 4. sz.

Évi bevétel	27,500.000 korona
Kiutalt nyereményrészek	150,000.000 korona
Vagyon	220,000.000 korona
Halálesetek folytán kifizetve	450,000.000 korona

A **Standard** kötvényeinek nevezetesebb előnyei: Kétségtelen biztonság. Alacsony dijak. Szabad világkötvények. Kötvények érvényben tartása dijfizetések elmulasztásánál. Tőkésités és előre megállapitott visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fenállás után. Szabad háborubiztositás népfelkelők részére.

Dijtáblázatok kivánatra küldetnek.

Budai főügynök: Klemm Árpád II., Zsigmond-u. 10.

Előjegyzéseket az 1900. évi

Budapest Párizsi

társas kirándulásra elfogad és ugyanott bővebb értesités kapható.

HEISLER J.

II. Várkertrakpart.

BIEHN JÁNOS

Budapest, IX., Ferencz-körut 45. szám.

Aszfalt és kátrány termékek vegyi gyárai

BUDAPEST, KISPEST, MEZŐTELEGD.

Tiszta természetes Aszfalt-Bitumenből hészült valódi Aszfalt-fedlemezek

Aszfalt-elszigetelő-lemezek, kőfedélpép, kátrány, carbolineum, Biehnol, creolin, napthalin.

Vállal és készit legjobb kivitelben

Fedéllemez-befedéseket, faczementtetőket,

mindennemü aszfaltozásokat

nedves falak szárazzá tételét.

A Pfanzelt-féle kávéházat

(II., Krisztina-körut I. sz.)

uj tulajdonosa

POSCH JÓZSEF

teljesen ujonnan felszerelten s a modern igényeknek megfelelő berendezéssel

ajánlja

a nagy érdemü közönség figyelmébe.

Különösen alkalmas a kávéház előtti

csinos felszerelésü terrasz

az üdülni óhajtó közönség számára.

A legfinomabb italok

mindig készletben vannak.

Hideg buffet.

Esténként **BERKI KÁROLY** jóhirű zenekara hangversenyez.

Pontos kiszolgálásról gondoskodva van.

RÖCK ISTVÁN

gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje

BUDAPEST, IX., Soroksári-utcza 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek hajtására; hajógépeket.

Lokomobilokat,

kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket,

Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fűtőcsövekkel; mint különlegességet: szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.

Teljes hütőtelepeket és jéggyárakat

szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizmütelepeket, gőzmalmi- és téglagyári

berendezéseket.

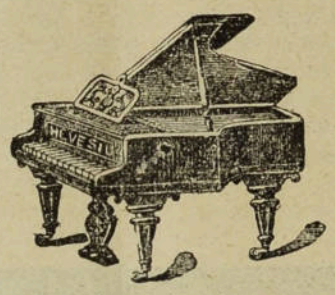
Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott különbözéki emeltyü szerkezettel.

Hevesi Balázs

utóda

Harkai Mária

zongora-gyárosné, állami iskolák szállitója.

BUDAPEST,

Kerepesi-ut 11. szám.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházt ér en fiokü zletet nyitottam — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legüdítőbb egyenes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Szt.-Lukácsfürdő

téli és nyári

gyógyhely.

Nagy kénes iszapfürdő, a melynek 520 □ méter nagyságu nyitott és zárt medenczéiben a forrásviz naponkint négyszer megujul. Mindennemü gyógy- és üditőfürdők. Lakás- és teljes ellátás, közepes ár 25 frt hetenkint. — Prospektust küld az igazgatóság Budapesten.

GANZ ÉS TÁRSA

VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV. TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

KÉSZIT:

A) gépeket és épitési munkákat teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.

Speciálitási B) kéregöntvény vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek- és ágyugolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s egész malomberendezések.

Facsiszoláshoz, papir- és czellulozagyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló turbinák.

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól. — Zsilipek, csővezetékek frictiós kapcsolások rotatiós dynamométerek. — Aczélöntés.

KRÁL GYULA

kőfaragó mester,

I., Kelenföld, az állomás mellett.

Kőfürészelő-,

gyaluló-

és esztergályozó.

Elvállalja a homokkő, mészkő, márvány és gránitkő feldolgozását úgy épületekre, mint siremlékekre.

REINPRECHT REZSŐ

„FIUME“ szállodája

BUDÁN I., Lánczhid-u.

Teljesen ujra berendezve

Jutányos árak, páratlan kényelem.

Cafe restaurant, a modern konyha minden kellékeivel.

A szállodai prospektus, mely egyuttal fővárosi utmutató is, ingyen kapható.

Burkert Konrád

lakás és iroda: II., (Viziváros) Retek-u. 14.

Elvállal épület és épület-diszitmény munkákat vizvezeték, légszesz, csatornázás, fürdőszoba, closet, gőz, viz-fütés és szellőztetési berendezést.

Speczialista épület- és disz-ornamentikai kivitelben.

Árjegyzék és költségvetés dijtalan.

Budapest, III., Remetehegy BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest 1899. VIII. évfolyam 3. sz. (Boldogasszony hava) Január 21.

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek:
Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Megjelenik havonként háromszor.
Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG:
Városmajor-utcza 28.
Kéziratok és közleményeket ide kérjük küldeni.

Borvizsgálat.

Buda és vidékének bortermelését, a szőlőművelést közelről érdekli az, hogy tiszta borok kerüljenek a forgalomba, ezért mi a szőlőbirtokosok jogait szivünkön viseljük s üldözünk minden hamisitást. Ezuttal megismertetjük a borvizsgálatok eredményét.

Hosszu czime van annak a bizottságnak, a mely most tett jelentést az 1898-ik év első félévi működésének eredményéről. Hivják pedig azt a bizottságot következőképen:

„*A mesterséges borok készitésének és azok forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1893. XXIII. t.-cz. alapján Budapesten alakitott állandó borvizsgáló-bizottság.*“

No hát kéremalássan, ez a bizottság elkészült már a mult esztendő első felében tanusitott szorgalmáról szóló jelentésével, a melyet be is nyujtott a kereskedelmi miniszternek!

A gyorsaság nem boszorkányság igaz, de annak a hosszunevű bizottságnak álmatag volta szinte elbűvöli az embert, a ki aztán elbűvölt állapotában a legkomiszabb Engel-féle kotyvalékot is a legtisztább magyar bornak issza.

No de lássuk, hogy mit végzett az a bizottság.

„1898. év első felében a törvény értelmében eljáró hatóságok közül 63 hatóság 138 féltől származó 495 különféle bor, illetve műbormintát küldött fel nevezett bizottsághoz, a mely valamenynyi minta felett szakvéleményt mondott. Az emlitett 495-féle folyadék közül a bizottság 186 esetben állapitotta meg, hogy az illető ital tiltott módon készült mesterséges bor, 5 esetben pedig azt észlelte, hogy az illető italok elnevezése az 1893. XXIII. törvényczikkbe, illetőleg a végrehajtási rendeletbe ütközött. A mult év első felében tehát összesen 74 féltől származó 191 minta, vagyis a megvizsgált minták 49 százaléka esett kifogás alá.

A hamisitás legtöbb esetben vizzel történt; a tiltott módon készült fenti 186 ital közül 103 esetben a hamisitás csak vizzel, 5 esetben vizzel és a megengedettnél nagyobb mennyiségű tiszta szeszszel, 2 esetben tulságos mennyiségű szeszszel, 3 esetben vizzel és szőlőczukorral, 10 esetben vizzel és borseprővel, 2 esetben viz, szesz és seprővel, 4 esetben vizzel és glycerinnel, 2 esetben vizzel, seprővel és salicylsavval, 7 esetben szeszszel és fuxinnal, 1 esetben keményitőczukorral és salicylsavval, 1 esetben vizzel és saccharinnal, 5 esetben vizzel, szeszszel és glycerinnel ezeken kivül 4 esetben a bor saccharin, 6 esetben keményitőczukor, 2 esetben kénsav hozzátételével készitve találtatott; továbbá 23 esetben a bor teljesen mesterséges uton állittatott elő, mig egy esetben az illető borminta mesterségesnek volt kijelentendő azért, mert mesterségesen készitett bor természetes borral és egy esetben természetes bort törkölyborral vegyitettek. Végül 3 esetben a bizottság a bor elkobzását hozta javaslatba, mert, habár az illető minták nem bizonyultak mesterségeseknek, annyira romlottak voltak, hogy a közfogyasztásra való felhasználásuk közegészségi érdekből veszélyesnek mutatkozott.

A beküldött borok elnevezése 5 esetben adott okot kifogásra és pedig 3 esetben törkölybort — a többi rendes borok közt, a szabályszerű megjelölés nélkül — találtak raktározva, 1 esetben pedig „pezsgő“ név alatt forgalomba került ital csak mesterséges borból előállitott olyan italnak bizonyult, melyet még „habzó bor“ elnevezés alatt sem lett volna szabad előállitani; még egy másik esetben tokaji jelleg nélkül került egy különben is mesterséges bor „tokaji“ elnevezéssel forgalomba. — Ezeken kivül a bizottság 2 esetben nem tudta kétségtelenül megállapitani az illető minták mesterséges voltát s ez okból felkérte az illetékes hatóságot, hogy a kihágási eljárás folyamán igyekezzék a valóságot kideriteni.

A fentebb elősorolt bor, illetve műbor mintákon kivül a hatóságok 12 olyan anyagot küldtek be megvizsgálás végett, melyeknek a borkezelésnél való felhasználása gyanusnak mutatkozott. A megejtett vizsgálatok eredménye szerint az említett anyagok közül 4 minta caramelnek, 1 minta safflornak, 1 minta borban feloldott vizahólyagnak bizonyult, továbbá 1 esetben kátrányfesték, 2 esetben borkősav, 1 esetben rizling-bouquet, 1 esetben ürmös eszenczia találtatott, mely

A „Buda és Vidéke“ tárczája.

Wesselényi hamvaihoz.

Irta: *Berzsenyi Dániel.*

Leomlom én is szent porodon, nemes!
A jókkal együtt könnyeket áldozok,
S hamvvedredet bús cypruséggal
Illeti Melpomeném zokogva.

Nem úgy jelentél meg te hazád egén,
Mint egy szökőfény, mely mosolyog s kivész,
Mint egy szivárvány tarka párák
Kölcsönözött ragyogásaikkal:

Te, mint az orkán s mint az olympi láng,
Megráztad a gőztörlatok alpesit;
S villámszaval megszégyenité
A gonoszok s czudarok dagályát.

A jók csudáltak, mint az Egész javát
Titkon segitő mennyei tüneményt:
Neved, dicsőült Wesselényi,
Rettenetes vala és imádott.

Ritkán talál itt enyhhelyet a derék.
A virtus útját szörnyetegek lesik;
Pályája küzdés; ám de végre
Talpa alá szegi a chimaerát.

Mint hajdan a szép Aethra jeles fia,
Felbirtad ifjú karral az éktelen
Márványt; s atyáid pallosával
Győzödelem vezetett az égbe.

Tekints le hozzánk hős eleid közül!
Lebegj körültünk, légy szeretett hazád
Védlelke, s óh add vissza fényes
Diszeidet deli magzatodban!

A Tip.

(Irta: *Meszlényi Adrien*, a Nemzeti Szinház tagja.)

A Nemzeti Szinház kedvelt művésznője, — a nagy műveltségü *Meszlényi Adrien*, — egy két felvonásos vigjátékot irt; czime: „*A Tip.*“

A szindarab izléses kiadásban jelent meg, s a ki elolvasta, az meggyőződhetett, hogy egy hivatásos irónő sikereihez egy lépés ez a könyv, mely előkelő irodalmi szinvonalra helyezte a szerzőt.

A Tip a sportvilágból egy kedves kép. Irónője, ki a *budai szinkörben* is diadallal vendégszerepelt, azt mutatja be, a mi széles kört érdekel, olyan földön mozog, a hol otthon van.

Az irásnak egyik legelső törvénye az, hogy ki-ki azt irja, a mit látott, a mit ismer. Azon épitse fel az eszményt, a mit tapasztalt.

Mikor a szindarabot felolvasták, a jelenvoltak mindjárt siettek üdvözölni a művésznőt és sikert jósoltak szinmű irói tehetségének, melynek első biztos jele *A Tip.*

A darab meséje gyorsan gördül, — nem mesterkélkedik, nem furfangoskodik nagy bonyodalmakkal, nagy akadályokkal. Nem feszeng a problémákban s elbájolja az olvasót, vagy a hallgatót.

Alakjai élő alakok, mintha régi ismerőseink lennének. Szinte barátkozunk velök. Előkelőek, finomak, természetesek s ami mindenek előtt fő, élnek és mozognak.

A szindarab és regény akkor közeledik czéljához, ha az alakok nem mesterkéltek, nem papirosból vágottak, hanem husból és vérből valók.

Meszlényi Adrien hivatottan és jól alakit. A versenytér és sportvilág mozgalmas keretében művészi finomsággal mozgatja alakjait és soha nem vét az előkelőség ellen . . .

A darab személyei előkelően és szellemesen beszélnek, társalognak s modorukban az uri hangulat és a mulattató vigjátéki szellem sziporkázik. Sok gondolat, sok eszme. Az iró-

anyagok közül az első háromnak borhoz keverése a fennálló rendelet értelmében meg van engedve, mig a többinek felhasználása tilos."

Ime ez a nevezett bizottság félévi müködéséről szóló jelentés. Bizony ilyen lassu eljárás mellett a borhamisitó gazembereket sohasem birják kiirtani. Itt-ott elfognak egyet. Aztán vége. Isszuk tovább a mérgezett lőrét, kedves egészségére az illető bizottságoknak és hatóságoknak, a kik bizonyára vannak olyan okosak és találnak mindig tiszta bort.

Budánk és vidéke tisztességes vendéglősei bizalommal láthatják, hogy az Isten áldása ellen elkövetett merényleteket megtorolják.

1899.—I.—14.

Társadalmunk emberbaráti ténykedésének legszebb vonása a könyörületesség; e nélkül az ember nem is volna ember.

És ha bármennyi jogunk is van vádolni hiányaért, szellemeért a kört — a melyben élünk, okunk még sincs kétségbeesni addig, a mig a szivekben él — ha csak egy morzsányi szeretet is a szegények, egy parányi érzés a szenvedők és könyörület a gyámoltalanok iránt.

Talán az Isten azért is ad nyomort, szenvedést, megpróbáltatást, hogy a szivekben a szeretetet, a könyörületet megtartsa; és talán azért is adott egyeseket, hogy példáikkal világitsanak azoknak, a kik csak *arra* vártak, és módot és alkalmat adjon azoknak, a kik *akkor* megnyilatkoznak.

Azt mondják: a szegénység, a nyomor mindenütt ott van. — Igaz, de a hol a szegények csoportját megtarkitják a suhogó selyemruhák, ott a selymek suhogása elnyeli a jajszót, ott a fény mellett az árnyék nem olyan nagy. Ne oda bennt, a palota-sorok közt keressük a szegényt, a nyomort; onnan elüzik őket. Ide jöjjenek keresni — mihozzánk, az alacsony, egymáshoz ragasztott házak szobácskáiba, ahol a száraz kenyér minden falatja sós, ahol minden harapáshoz verejték tapad. Ez aztán az igazi nyomor; ide jöjjön az, a ki nem tudja, mi az a nyomor . . . ide jöjjön az, a ki még nem látott nyomort; és végül ide jöjjön az, a kinek a szive kőből van, hadd küldjön abba a nagy Isten egy sugárt, a szeretet engesztelő, melegitő sugarát.

És csakugyan, azok — a kik ott élnek a nyomor tanyáihoz közel, azoknak szive nemcsak önmagukkal telt, azok szivében él egy-egy dobbanás azokért is, a kiket a palotákban csak néha vesznek észre.

A *krisztina-városi iskolaszék* nemes hivatását ugy a multban, mint a jelenben nem pusztán abban kereste és találta, hogy a működése alá tartozó iskolák tanulmányi érdekeit a tőle telhető legjobb igyekezettel ápolja, — de kiterjesztette hathatós figyelmét arra is, hogy a tanitás utjában álló külső akadályokat is elháritsa. Ilyen külső akadályként szerepelt leggyakrabban a ruhátlanság, a melynek következtében a gyermek nem látogathatta a tanitást.

Hogy tehát egyrészt a tanitás utjában álló akadály megszünjék, másrészt a meghülések okozta betegségek ellen a gyermek jobban védve legyen s a könyörület gyakorlása által a zsenge gyermeklélekben és szivben nemesebb érzések fakasztassanak, az iskolaszék a saját kebeléből bizottságot küldött ki, azzal a feladattal, hogy vitassa és keresse a módját annak, *mint lehetne a szegény iskolás gyermekeket felruházni?*

A kiküldött bizottság eredményes munkásságának bizonyságául, nem sokára gyűjtő ivek jártak kézről-kézre, melyeken a könyörület nevében adakozásra szólitották a nemes emberbarátokat. Az iskolaszék akkori és későbbi elnökei: néhai *Babarczi Schwartzer Ferencz*, majd később *Schwartzer Ottó dr.* alapitványt tettek, hogy nemes szivük sugalatát követve, alapját vessék a *„szegény gyermekeket felruházó alap"*-nak; s ezzel a nemes cselekedetükkel sok szegény gyermek könnyező arczát törülték le.

Most azonban, a midőn a Krisztina-város fejlődésében mind nagyobb arányokat ölt, a szegény elem is mind jobban szaporodik. — Azonkivül a Krisztina-város területén hat (6) iskola van már*) s igy nagyon természetes, a felruházandók száma is évről-évre emelkedik. Ezzel a nagy emelkedéssel együtt azonban, — sajnos — az alap is kimerült, a rendelkezésre álló források kiapadtak.

Gondolkodni kellett tehát, hogy az igényeket kielégithessék, ujabb módokról, ujabb forrásokról.

És a mikor már mintegy tanácstalanul és reményt vesztve, kerestük a módokat s az eszközöket, az iskolaszék nagy nevü jelenlegi elnöke *Dr. Niedermann Gyula* min. tanácsos vette az ügyet kezébe és nemes szive nem hagyta addig nyugodni, a mig meg nem találta a helyes utat arra, mint lehet a szegény gyermekek felruházásának kérdését helyesen megoldani.

Dr. Niedermann Gyula miniszteri tanácsos, iskolaszéki elnök egy, *a szegény iskolás gyermekeket felruházó egyesület* alakitásában látta a kérdés megoldását keresztülvihetőnek.

Ez irányban hivott tehát értekezleteket és gyüléseket egybe, s ma már — hála Istennek, meg van fáradságának gyümölcse, meg van a *„Budapesti krisztina-városi iskolaszék területén működő szegény iskolás gyermekeket felruházó egyesület"* s ennek az egyesületnek ténykedése s nemes fáradozása *Niedermann nevétől elválaszthatatlan.*

Hogy pedig ez az egyesület virágozni fog, s megfelel a hozzá fűződő várakozásoknak, arra nézve elég biztositékot ád nekünk az egyesület éz idő szerinti elnöke: *Zsák Hugó* miniszteri osztálytanácsos ur, a ki *nem kimél sem időt, sem fáradságot akkor, midőn az egyesület érdekeiről van szó.* — Ott van szóval, tettel, tollal, a hol a szegény iskolás gyermekek helyzetének javitására segitő befolyást gyakorolhat. Feláldozza vasárnapjait — azt a napot, mely másoknak pihenés napja — s gyűlésezik, buzdit és hat az egyesület érdekében.

Sok ily önzetlen, nemes emberbarátot s akkor a szegény gyermekek ügye jó istápolókat nyert.

Cz. e.

*) Ezelőtt egy évtizeddel a Krisztina-város területén *egy iskola volt csak*; — ma *hat* elemi iskola meg *egy óvoda* müködik. *Az iskolák felállitásának érdeme legnagyobb részt az iskolaszékei illeti*, s aztán vannak mégis, akiknek az iskolaszék: fából vaskarika.

Magyar postások s a magyar nyelv.

Egy budai társaságban, hol véletlenül több posta tisztviselő is volt, szóba jött a jól szerkesztett *Magyar Közlekedésnek* legközelebb megjelent czikke, mely a magyar posta és távirdáról mint nemzeti közmüvelődési intézetről emlékezik. Elismerték, hogy csakugyan ilyenek az állapotok s nemzetiségi vidékeken a magyar posta és távirda nem szolgálja a magyarosodás ügyét.

Bizony sok itt a baj s elég szomorú, hogy közmüvelődési egyesületeink nem gondoskodnak erről, nem segédkeznek az orvoslásban. Mit ér a kisdedovás, mit az iskola, hogy ha azt, a mit csak épitenek a közönyösség elrontja.

A budai társaságban felolvasták a czikket is melyből ez a megdöbbentő adat domborodott ki:

„Arról, hogy a nemzetiségi vidékek nem magyar postamesterei a magyar hivatalos nyelvvel mily mostohán bánnak el, fogalmat alkothatunk, ha még nagy kincstári hivatalban is megtörtént csak nehány évvel ezelőtt is, hogy egy odakerült magyar tisztviselő méltó bámulatára, a hivatal belső szolgálati nyelve inkább német mint magyar, a tisztviselők és szolgák egymásközti és a közönséggel való érintkezési nyelve tisztára német volt."

Mire valók közmüvelődési egyesületeink, ha nem észlelnek, ha panaszukkal nem lépnek a kormány elé? . . . Adjanak az által, hogy figyelnek egy kis életjelt magokról s a közönség mindjárt jobban megérti rendeltetésöket. A közgyülési jelentéseken kivül alig tud felölök valamit a közönség.

A czikk megemlékezik arról is, hogy a helynevekről alkotott törvényt sem hajtják pontosan végre a postánál és távirdánál.

Elvárjuk, hogy a kormány erélyesen intézkedjék s a posta és táviró hazafiasan szolgálja a magyarosodás ügyét.

Müvészet s a főurak.

Malonyay Dezső az élénk iró a *Budapesti Hirlapban* egy Párisban tengődő magyar festő érdekében szóllalt fel. Beszámol felszóllalása hatásáról. A festőért többen érdeklődtek, többek között gr. *B. E.* is, a ki képet rendelt és előleget adott. Némely lapok mindig leczkéztetik az igazi magyar előkelő világot, hogy nincsen ér-

nőnek sok mondani valója van, tehát az üres és időrabló fecsegtetésre nem szorul. A személyek között van miniszter, kamarás, huszárfőhadnagy, pénzember, bárónő, sportsman, jockey, müvésznő és más hölgyek, stb.

A párbeszédek oly gördülékenyek, találók, helyzet festők, hogy alig vesszük észre, mily hirtelen fejlődik a történet és sajnáljuk, hogy oly hirtelen élveztük végig a jó vigjátékot, a melyben minden szerep jó szerep.

Az előkelő hangot soha közönségesség, vagy kétértelmüség nem zavarja, izetlen érzék csiklandozással, tehát a mai szinház látogatók kedves czikkeivel nem találkozunk. Arczpiritó dolgok nem fordulnak elő. Tehát a modern szinpad és szindarab némely kellékei nem fordulnak elő A T i p b e n . . .

Azt hisszük ez a darab, ha a mint várható és hinni szeretjük, szinpadra kerül s különösen lóversenyek alkalmával telt házak előtt arat sikert. Elvégre itt az ideje, hogy a jól megirt tisztességes dolgok szinpadra kerüljenek. A szinpadnak az a hivatása, hogy jó irányba nevelje és ne rontsa a közönség izlését.

A T i p e t legjobb meggyőződéssel ajánljuk a szinház igazgatóknak s a mükedvelő társaságoknak. Az előkelő világ s modor, beszéd ugy van bemutatva a minő. A jó modort szivesen látjuk és követjük.

Ezekben ismertetjük a darabot, mit egy b u d a i m ű k e d v e l ő t á r s a s á g készül bemutatni. A modern birálókat nem követjük s a gáncsolásokkal nem foglalkozunk. Annyi kevés jó vigjátékot irnak mostanában, hogy oly jó vigjátéknak mint A T i p szinre nem hozatala irodalmi és müvészeti bün lenne.

E. Gy.

Aranypor.

Önszeretetünk oly mértékben nagyobbitja vagy csökkenti barátaink jó tulajdonságait, a mily mértékben hasznunkra vannak; érdemeiket azon magaviselet szerint itéljük meg, melyet velünk szemben tanusitanak.

*

Az emberek nem élhetnének sokáig társaságban, ha nem tudnák egymást ügyesen ámitani.

*

zéke a művészethez, nem pártolja a művészetet. *Malonyay Dezső* beszámolója hatalmas czáfolat erre. Megjegyezzük azonban, hogy nálánál is erősebben czáfol a történet. A magyar előkelő világ nélkül nem lett volna magyar művészet és irodalom. Arról azután már ők nem tehetnek, hogy ugy az irodalmat, mint a művészetet egy idegen szellem árnyékolta meg.

Elismerés.

A Budapest jobbparti korona-takarék és hitelszövetkezet e hó 10-én igazgatósági-felügyelő-bizottsági és választmányi összülést tartott *Peringer Ferencz* fővárosi bizottsági tag elnöklete alatt, melyen az igazgatóság eddigi működéséről számolt be a választmánynak.

A jelentésből, melyet ezen intézet ügybuzgó vezető igazgatója adott elő, kiemelendő, hogy eddig 25000 koronát tesznek ki a befizetések, melylyel szemben 344000 korona kölcsön van folyósitva.

Az eddig belépett tagok száma 1259, kik összesen 4200 üzletrészt jegyeztek.

Több a belkezelésre vonatkozó intézkedés bejelentése után Bartha Oszkár ur a felügyelő bizottság részéről jelentést tesz az ügymenet kifogástalan és rendkivül pontos voltáról s néhány szóban demonstrálja ezen intézet létjogosultságát Budapest jobbpartján.

Mindkét jelentés örvendetes tudomásul szolgált, mire dr. Acsay Antal egyetemi magántanár választmányi tag lendületes szavakban köszönetet szavazott, a választmány nevében az igazgatóságnak különösen kiemelve az érdemdús elnököt *Peringer Ferencz* urat, valamint *Schimmerlik* vezető igazgatót, elismeréssel nyilatkozott a felügyelő-bizottság lelkiismeretes munkájáról, mire az ülés a legnagyobb megelégedés hangulatában véget ért.

Népkönyvtár.*)

Népkönyvtárunk fennmaradását és továbbfejlődését egyéb alkalmas eszközökkel kell tehát biztositanunk, hogy eképen felszabadulva egyesületünk ennek gondjaitól, összes erejét, minden tehetségét emelkedettebb czéljainak elérésére fordithassa. Meg kell teremtenünk azt a szervet, mely népkönyvtárunkat, egyesületünk e nemes hajtását átvegye, tovább gondozza és fejleszsze. Népkönyvtárunk részére *külön fiókegyesületet* kell alakitanunk és uj alapszabályokban kell a szükséges kapcsolatról gondoskodnunk.

Egyesületünk ilyképen szükségessé vált *ujjászervezése* pedig alkalmat nyujt egyszersmind arra, hogy az uj szervezetben szélesebb, intenzivebb és tervszerü kulturális tevékenységnek vessük meg alapjait.

Szivjuk fel a működésünk körébe vont területnek összes kulturális erőit és vezessük le azokat az általunk készitett utakon ismét oda a hova s a miként mi azt legjobbnak látjuk. Szóval: legyen *egy erős központi szakkönyvtárunk*, melyet egyesületünk támogasson; és a *népkönyvtárak egész hálózatával* övezzük e központi intézményt, hogy ekként minden kerületben a kultúra minden fontosabb pontján a magyarosodásnak mindmegannyi várat emeljünk.

És ha ezzel a munkánkkal elkészültünk, terjeszszük ki figyelmünket a budavidéki falvakra, hogy ekként lépésről-lépésre haladva tágitsuk azt a gyürüt, melylyel a környező falvak idegen nemzetiségei városrészünket övezik.

Tervünk első pillanatban talán ellentmondásnak látszik, mikor még ez egyetlen népkönyvtárunk vezetésétől is felmenteni óhajtjuk egyesületünket. E látszat szálai azonban csakhamar szétoszlanak, ha hozzá teszszük, hogy minden intézmény köré külön egyesületben csoportosulnának az illető kerület, vagy vidék lakosai, mely mint *a Budai Könyvtár-Egyesület fiókja* együttes alapszabályokban biztositandó autonomiával, saját választmánya és tisztviselői utján intézné ügyeit.

Ily szervezet mellett, egy erős központi intézményre támaszkodva és önálló jogokkal és hatáskörrel felruházva e fiókegyesületek csakhamar örvendetes fejlődéshez juthatnának; s mig jövedelmeik egy részének beszolgáltatása által a *központi intézmény* fejlesztését és közös érdekek támogatását biztositanák, a központtal való szerves összefüggésök folytán pedig e szövetkezésben rejlő hatalmas erkölcsi erőt, érdekeiknek szilárd támaszát nyerhetnék.

És vajjon képzelhetjük-e egyesületünk kettős czéljainak szebb és tökéletesebb megnyilatkozását! Hatalmas központi könyvtár állana a tudományos érdekek szolgálatában és a népkönyvtárak egész hálózata fejlesztené az eddiginél sokkal szélesebb körben a nemzeti kultúra ügyét . . .

E kép oly vonzó, e törekvés oly nemes, és nagyszerü hatásuk oly kézzel fogható, hogy perczig sem habozhatunk a szükségesnek jelzett reformok végrehajtásában. Központi szakkönyvtárunk fejlesztésére az üdvös intézkedéseknek már egész sora áll megoldásra készen és csak arra vár, hogy ez uj szervezet létesüljön; egyesületünk ujjászervezésével egyidejüleg immár két fiókintézményünk is alakulna: jelenlegi népkönyvtárunkból a *II. ker. népkönyvtár* és az I. ker. polgári körtől átveendő könyvtárból az *I. ker. krisztinavárosi népkönyvtár*.

*) A Budai Könyvtár Egyesület jelentéséből.

Az ivóviz.

A napi szükségletek között egyik legfontosabb valami az emberre: az ivóviz. Nagyon kevesen veszik észre azt, hogy van elegendő viz az ivásra, főzésre, tisztogatásra, — de mindenki megérzi azt, a mikor nincs egyáltalán, még azt is, ha nem kapna elegendő mennyiséget.

Budapesti lakosnak a viz talán a legféltettebb szükségleti tárgya, a melyet akkor is érez, ha van, akkor is, ha nincs.

És a vizből — Budapesten — sohsincs elegendő. Alig hogy lecsendesül egy-egy kerület a maga jogos panaszával, máris a főváros területéről zudul fel a lakosság, mert nincs vize.

Ilyen panasz az is, hogy a laposdülői uj tüzérkaszárnyában s a szomszédos Pálffy gyalogsági és Ferencz József lovassági kaszárnyában nincs viz. De nemcsak ott, hanem a kaszárnyák körül épült lakóházak is vizhiányban szenvednek. A katonákra nézve pedig még fontosabb a viz, mint a czivilre. Mert katonáéknál lóanyag is van, a mi drágább jószág az emberanyagnál s ha az ember szenvedhet a vizhiány miatt, a lónak nem szabad nélkülözni sem az ivó, sem a tisztogató vizet.

S mégis ugy van, hogy a kaszárnyaváros háromezernyi népére alig-alig jut egy kis viz. A szépen beékelt sárgaréczcsapok üresen berregnek s a szegény katona hiába csüri-csavarja a fényesre csiszolt csapot, a sajkáját sem tudja megtölteni.

Az ötvenéves Darányi Ignácz.

Darányi Ignácz földmüvelésügyi miniszter megünnepelte születése ötvenedik évfordulóját. Ez alkalomból a földmüvelésügyi miniszterium hivatalnoki kara testületileg tisztelgett a miniszternél, nemeskéri *Kiss Pál* államtitkár s *Tormay Béla* és *Balogh Vilmos* miniszteri tanácsosok vezetése mellett. A küldöttség remek albumot adott át a miniszternek, a mely Darányi családi szineibe van kötve (kék, fehér selyem). Az album belsejében kitünő akvarell festményben a miniszterium épülete van ábrázolva s a másik lapon, renaissance keretben az ajánlás és az aláirások. Nemeskéri *Kiss Pál* államtitkár szép beszéd kiséretében nyujtotta át a miniszternek az albumot, a mit ő meleg szavakban köszönt meg. A második kerület képviselője országos gondjai között sem feledkezik el Budáról s mindent meg tesz a mit tehet. Pihenni közénk jön. Nem maradhatunk mi sem az üdvözlők sorából és szivünkből kivánunk neki minden jót.

Szilágyi Sándor.

1827—1899.

Egy régi „táblabiró“ ember, a ki a mellett tudományának derék munkása volt, halt meg e héten. — Hosszu eseményekben és eredményekben gazdag élet után, ugy száll sirjába, hogy magyar hazájának őszinte fájdalmát s részvétét kelté fel.

Nem volt ugynevezett „nagy kaliberü“ történetiró, és különösen nagy érdeme, a melylyel a halhatatlanságot biztositá magának, az volt, hogy a magyar modern történetiráshoz az impulzust ő adta s ő volt, a ki a magyar történelem kutatásaihoz a legtöbb módot és alkalmat nyujtotta azoknak, a kik ma történetirásunk elsői közé tartoznak. Igen, Szilágyi Sándor, — mert hisz őt vesztettük el, — a mellett, hogy egy kis könyvtárt irt össze, csodálatra érdemes ritka irók közé tartozott, a kik megbecsülik irótársaikat és a fiatalabb nemzedéket segitik, bátoritják, sőt ha arra tehetségük és szorgalmuk alkalmat nyujt, még — ünneplik is.

Természetes tehát, hogy az az ember, a ki ilyen sziv volt, — mindenkinek szeretett, jó emberévé tudott válni. „Sándor bácsi“-ja volt ő Magyarországon mindenkinek, a kinek vele némi dolga volt. Oly szeretetreméltó, oly kedves, előzékeny embert alig találunk abban a rendben, a melynek ő elsői közé tartozott.

Hosszu élete a legváltozatosabb volt. Volt revoluczionáris lapszerkesztő és ő szerkesztette az első magyar hirlapot (Heimats-Kunde) akkor a mikor magyar nyelven nem volt szabad irni, volt törvényszéki irnok, majd Erdélyben főkormányszéki fogalmazó, azután lett nemzetőr, — aztán lett megint ujságiró, tanár, miniszteri titkár, könyvtárigazgató és miniszteri tanácsos. E közben az is előfordult, hogy irodalmi munkássága miatt — kitiltották Pestről. (Micsoda nagy siker számba ment az akkor!)

És az ötvennégy esztendő, a melyet az irodalom terén töltött el, Erdély, Magyarország, történetét mondja el, ugy, a hogy az még addig soha meg nem jelent, az volt az ő legszebb és legkedvesebb munkája. Mintha e munka tartotta volna benne a lelket, mintha nagy lelki erejét az a vágy tartotta volna fenn, hogy ezt befejezze s hogy egy multjához méltó hattyudallal muljon el, ezt meg is adta neki a Mindenható, alig került ki a sajtó alól a tizedik kötet, ő betegágyába dőlt és meghalt.

Szilágyi Sándorban mi egy jó budai polgárt vesztettünk el, ki a nyarat mindég városmajori házában töltötte. Kora tavasszal jött és késő ősszel távozott. Itt szeretett legjobban dolgozni, a budai történeti hangulat legjobban illett az ő kedélyéhez és munkásságához.

Gróf Karácsonyi Guidó emléke.

Gróf Karácsonyi Guidó emléke megörökitésére alakult szükebb körü bizottság lapunk szerkesztőségében gyülést tartott Juristovszky Ödön elnöklete alatt s elhatározta, hogy Solymár, Vörösvár, Szent Iván

stb. községeket, hol a boldog emlékü gróf az erény alapitványt tette, az akadémia elnökségét, a nemzeti szinház igazgatóját, a főpolgármestert szintén megkeresi, hogy a nagynevü emberbarát méltó emlékének emeléséhez hozzájáruljon. A bizottság gróf Karácsonyi Jenővel közölni fogja megállapodásait.

Gyógykovácsi czimet a polgári életben senki nem viselhet. — E czim kizárólag a közös hadseregnél és honvédségnél használható.

A magy. kir. belügyminiszter 1898. évi 3408. számu határozata. Cs. vármegye közönségének. A vármegye alispánjának 1898. évi április hó 4-én 52/kih. szám alatt kelt másodfoku itélete, mely szerint a cs—i járás szolgabirája által hozott első foku itélet helybenhagyásával P. János cs—i lakos, kovácsmester, 1-ször, állatorvosi gyakorlat üzletszerü folytatása miatt az 1888. évi VII. törvényczikk 123. §-a és 153. §-ának *e)* pontja alapján 20 forint pénzbüntetésben, nem fizethetés esetén 2 napi elzárásban; — 2-szor gyógykovácsi czim jogosulatlan használata miatt az 1879. XL. törvényczikk 45. §-a alapján 20 forint pénzbüntetésben, behajthatlanság esetén még 2 napi elzárásban, továbbá az eljárási és a felmerülhető tartási költségek megfizetésében marasztaltatott el; az elmarasztalt által közbetett felebbezés folytán felülvizsgáltatván: az első sorban emlitett kihágásra vonatkozó része a földmivelésügyi miniszter ur elhatározásához képest feloldatik és az első foku hatóság annak megállapitása czéljából, hogy panaszlott az állatorvosi gyakorlatot üzletszerüen folytatta-e, szabályszerü uj tárgyalás megtartására és a kifejtendőkhöz képest megfelelő uj itélet hozatalára utasittatik, a mi a kbtv. 45. §-a alapján történt elmarasztalást illeti, a másodfoku itéletnek ezen része helybenhagyatik, mert a „gyógykovács" czim kizárólag a cs. és kir. közös hadseregnél és a m. kir. honvédségnél van használatban és ezt azon egyének viselhetik, a kik tényleges katonai szolgálatuk közben a bécsi cs. és kir. katonai állatgyógyintézetben, vagy a budapesti m. kir. állatorvosi akadémián rendszeresitett gyógykovácsi tanfolyamot sikerrel elvégezték és az erről szóló bizonyitvány alapján katonai gyógykovácsokká kineveztettek. — A polgári életben e gyógykovácsi czim nem létezik és ezt azok az egyének sem használhatják, kik megelőzőleg katonai gyógykovácsok voltak, mert gyógykovácsi tanfolyam elvégzése alapján szerzett bizonyitvány nekik erre ép oly kevéssé ad jogot, mint az állatorvosi gyakorlat üzésére, amennyiben a bizonyitvány szövege szerint annak tulajdonosa csak arra nyert jogot, hogy „bármely patkoló kovács üzletet bármikor önállóan felállithasson és üzhessen."

A gyalogjáró elfoglalása.

A pénzügyi osztály tudvalevőleg a gyalogjáró elfoglalására uj dijjegyzéket állapitott meg, a melyben a mostani árakat tetemesen fölemeli. Az ügyosztály a kávéház előtt elfoglalt területért nagyobb bért kivánt megállapitani, mint a vendéglő előtt. A pénzügyi bizottság Sereghy Zoltán dr. jegyző előadása alapján tárgyalta a javaslatot s egyhangulag kimondotta, hogy a kávéház és vendéglő előtt egységes árakat állapit meg. Hosszasan vitatkoztak a fölött, hogy a kávéházakra javasolt nagyobb összeget, vagy a vendéglősök kisebb összegét alkalmazzák. A bizottság többsége a nagyobb összeget fogadta el. A járdafoglalási dijak tehát a bizottság megállapitása szerint négyszögméterenkint a következő:

I kerület: Disz-tér és Tárnok-utcza 185 kr, Szentháromság-utcza 160 kr, Krisztina-tér, Alagut-utcza 185 kr, Krisztina-körut 150 kr, Logody-utcza 100 kr, Döbrentey-utcza 160 kr, Egyház-tér 150 kr, Szarvas-tér, Fehérsas-utcza, Virág Benedek-utcza és Fehérvári-ut 100 kr. II. kerület: Lánczhid-tér 325 krajczár, egyebütt 185 kr. III. kerületben 60 kr.

Örülünk, hogy a székes főváros igyekezik a járda foglalás értelmét világosabbá tenni. Bizony nagyon nehéz ügy ez. A folyamodóknak sok ügyébe-bajába kerül, mig elintéződik egy ilyen kérvény. A jognak és méltányosságnak kell itt irányadónak lenni s az elintézés ne fenekeljen a különféle hivatalokban.

Hamis munkakönyvek és pecsétek.

Budán és vidékén annyi gyáros, földbirtokos és munkaadó van, hogy érdemesnek találtuk ennek a czikknek közzé tételét, mi a visszaéléseket mutatja be és sorolja fel.

Gyakorlatban a gonosztevők, szélhámosok stb. leggyakrabban a munkaadók bizonyitványát s az ezen bizonyitványokat láttamozó hatóság pecsétjének hamisitását üzik.

Ezeknél első sorban jegyezzük meg, hogy a távolabb fekvő és az országban több hasonló névvel biró községek pecsétjét hamisitják a gonosztevők nagy előszeretettel, mert részben azt hiszik, hogy az, a kinek az okmányt bemutatják, a távolság miatt nem ösmeri az illető község pecsétjét, részben pedig arra számitanak, hogy p. o. ők nem *Borsod*-Mező-Keresztest, hanem *Bihar*-Mező-Keresztest értették. Épen ily czéllal készülnek az *általános nevü* magánosok vagy vállalatok hamis pecsétjei is, p. o. *Szabó János vaskereskedése Szt.-Miklóson*. Szabó János nevü vaskereskedő, valamint Szt.-Miklós község tuczat számra van az országban.

Az ily hamis pecsét megszerzése pénzbe kerül s nem csak egy alkalomra készül, tehát a csavargó gazember előtt kiváló becsesel bir, azért igyekszik azt magánál jól megőrizni. Rendszerint a kabátgallér hátsó, kemény részébe, a nadrág előnyilásának, vagy alsó részének szegélyébe varrva, esetleg a csizmaszár bélésébe rejtve helyezi el.

A bélyegfesték megszerzése sem ad sok gondot, mert e czélra szükség esetén elegendő a mindenütt kapható fekete olajfesték, ténta alja, sőt czipő és kocsikenő is; de modern bélyegfestéket is lehet bármely városkában kapni.

A tapasztalat azt bizonyitja, hogy a mely hamis pecsétet használó egyén valódi bélyegfestéket hord magával, azt majdnem kivétel nélkül *czipőfénymáz-dobozban* tartja elrejtve. Azért a csavargók személymotozásánál jó az ilyen dobozra figyelemmel lenni, mert ha abban fénymáz helyett festéket találunk, a hamis pecsétnyomónak is a megmotozott egyénnél kell lenni.

A hamis pecsétek és bizonyitványok az igazi csavargók legjobb támaszai. Ezek sokszor nemcsak a büntetéstől védik meg az illetőt, hanem nem ritkán nevezetes bünténvekkel kapcsolatosak. Állást, szolgálatot szereznek a csavargónak, melyet csak azért igyekezett elnyerni, hogy a szolgálat adójánál a tervezett bűntényt végrehajthassa.

Néha az *alibi* igazolására is jók a hamis bizonyitványok. Ha a bűntény elkövetése után sikerül a tettesnek csak rövid ideig is szabadon maradni, első teendője, hogy magának hamis bizonyitványt szerezzen, mely azt igazolja, hogy a bűntény elkövetésének idején itt, vagy amott — természetesen jó távol — mint becsületes cseléd, vagy munkás működött. Ha aztán gyanú alapján letartóztatják, arczátlanul előmutatja igazolványát s akad nem egy közbiztonsági közeg, sőt hivatalnok is, a ki ezzel jóhiszeműleg megelégszik. Ily esetben az okmány alaposan átvizsgálandó s ha az ember iránt legkisebb gyanu merülne is föl, a puszta látszattal megelégedni soha sem szabad.

Hasonló esetben a tapasztalt tisztviselőre nézve legfontosabb gyanuok az, ha tudja, hogy *valódi csavargóval*, nem pedig ideiglenesen munka nélkül levő, különben becsületes, szegény ördöggel van dolga. A gonosztevők közé sorolható hivatásos csavargót könnyen felismerheti az, a ki nehány ily akasztófavirágot már alaposan tanulmányozott. Az igazi csavargónak föllépése, viselkedése, kinézése, *a munkától meg nem kergesedett kezei* s a körülötte terjengő sajátságos bűz oly határozott, félreismerhetlen jelleget kölcsönöznek neki, hogy össze nem téveszthető a saját hibáján kivül egy ideig valóban foglalkozás nélkül volt emberrel.

Hamisitás gyanuja merül fel akkor is, ha a munkakönyvben igazolt foglalkozások nagyon különböző természetüek és ha a munkakönyvbe bevezett s állitólag a delikvens által látogatott helyek között *nincs meg a földrajzi összefüggés*. A csavargó ugyanis nem mindig válogathatja meg, hogy milyen helynevet és munkanemet hamisittasson a könyvébe, hanem azzal kell megelégednie, a milyenre a hamisitónak éppen megfelelő hamis pecsétje van. Nagyon czélszerü ha ilyen esetben egy térképet veszünk elő s azon a csavargó igazolványában jelzett helységeket vonalakkal összekötjük. Ilyformán nem ritkán igen furcsa czikk-czakkos utirány fog előtünni. Ekkor a csavargó felhivandó, hogy követett utjának irányát emlékezetből mondja el. Ha tényleg járt azokon a helyeken, akkor el tudja mondani, de ha nem járt, akkor nem; és ez esetben az igazolvány vagy hamisitott, vagy pedig lopott.

Ez az eljárás már gyakrabban kipróbált módszer a közveszélyes csavargók leleplezésére s gyakran rögtöni vallomásra készteti az illetőt.

Tessék csak néhányszor megpróbálni!

A pecsétek hibás kiáltása, p. o. egyes *megforditott* betük: *N* helyett vagy *И*, vagy *S* helyett *Ş*. magukban véve még nem gyanusak, mert nem egyszer találunk tökéletesebben kiállitott *hamis* pecsétnyomót, mint némely kisebb község előljáróságának a *valódi* pecsétnyomója. Az azonban már mindig kétséget kelt, ha egy jelentéktelen kis községnek a neve közelebbi földrajzi meghatározás nélkül fordul elő a pecséten. *Nagyvárad* város polgármestere ugyanis nem fogja hivatalos pecsétjén a város neve mellett még a vármegye nevét is bevésetni, mert föltételezni kell, hogy Nagyvárad földrajzi fekvését minden müvelt ember ösmeri; de *Darócz* község pecsétjén az előljáróság mindig föltünteti, hogy: *Lénárd*-Darócz, *Fanyi*-Darócz, *Nagy*-Darócz stb. s azonkivül még: *Borsod* megye vagy *Nográd* megye, hogy a falu, az országban jelentékeny számmal levő Darócz nevü helységektől megkülönböztethető legyen. Ha tehát p. o. Borsod vármegyei Lénárd-Darócz község pecsétjén ez a közelebbi meghatározás hiányzik, akkor legalább is valószinü, hogy a pecsét hamisitott.

Ha a munkaadó által kiállitott bizonyitvány s az arra rávezetett hatósági záradék *ugyanegy kézirásból* látszik eredni, akkor ugy az okmány, mint a pecsét is hamisitott gyanujában áll s tüzetesebb megvizsgálást igényel.

A pecsétnyomó anyagából is lehet szerezni némi támpontot annak hamis vagy valódi voltára, mert a tapasztalat azt mutatja, hogy a pecséthamisitók ugyszólván soha sem használnak *érczet*, mert ennek kidolgozása nagyobb nehézséggel jár.

Meg kell emlékeznem még a *marhajárlatok*, különösen pedig a *lólevelek* hamisitásáról, melyek minálunk, kiváltképen a délvidéken, a hol a lólopások igen gyakoriak, még sokkal sürübben fordulnak elő, mint másnemü okmányok hamisitásai. Tudok rá saját gyakorlatomból esetet, hogy egy kicsapott jegyzősegéd, egy délvidéki városban, országos vásárok alkalmával, valóságos irodát tartott a hamis marhalevelek — illetve hamis lólevelek gyártására. Ezen, az Alduna mentén elterülő csendőr szakaszparancsnokság felügyeleti körletét behálózó lótolvajbanda, hosszú ideig garázdálkodott a nélkül, hogy nyomára lehetett volna jönni, mig végre egy tudtommal még mindig szolgáló veterán csendőr őrmester odaadó buzgalmának sikerült vásár alkalmával, a hamisitót egy városszéli kocsma félreeső szobájában, munka közben meglepni s ezen a réven a bandának több embereit is rövid idő alatt kézrekeriteni.

Az ex jegyzősegéd a lopott lovak értéké-

hez képest 5—50 frton vesztegette az általa hamisitott járlatokkal s a rajtaütés alkalmával, egy csomó ürlapon kivül, tizenöt különböző város és község ügyesen utánozott pecsétnyomója találtatott meg műhelyében.

Különben a gyanusnak látszó marha- és lólevelekkel való elbánásra nézve nagyjából ugyanaz áll, a miket fentebb az egyéb czélt szolgáló hamisitásokról elmondottam.

Endrődy Géza.

Szent Gellért-kórház.

A Szent László-kórház mellett épült járványkórházat átvette a főváros. Az uj kórház most már fölöslegessé tette a tüzoltó-utczai járványbarakok föntartását s a tanács elrendelte, hogy a barakokat a tüzoltók égessék el. Az uj járványkórházat a tanács Szent Gellért-kórháznak nevezte el.

Főpap a tanonczok között.

Gróf Mailáth Gusztáv Erdély lánglelkü püspöke január 8-ikán meglátogatta a budai „Katholikus Tanonczok Otthonát". A püspök közel 2 óráig volt jelen az egyesületi helyiségben, hol a szokott hittani tanitást rendkivüli érdeklődéssel és figyelemmel hallgatta. Pokorny Emánuel igazgató kérelmére a tanonczokat püspöki áldásban részesitette. Szent képek és szent olvasók kiosztása után, a budai kath. legényegyletet tüntette ki látogatásával.

Uj földalatti vasut.

A közuti vasuttársaságnak lánczhidi vonalát a Rudasfürdőig akarja a főváros meghosszabbitani. A földmivelési miniszter kijelentette, hogy az alsó rakodópartot nem engedi át, a felső rakodópartot pedig a közmunkatanács nem engedi át a vasut czéljára. A főváros vegyes bizottság kiküldését kérte. A közmunkatanács uj tervet dolgozott ki, a mely szerint a villámos vasut a Lánczhidfő északi oldalán levő parknál alagutba menne s a Döbrentey-téren jönne ki az alagutból. A közmunkatanács a tervet tárgyalás végett megküldötte a fővárosnak.

A borhamisitók.

A borhamisitókra, meg a hamis bor kimérőire alaposan rá jár a rúd. Nemcsak a fővárosban, de szerte az országban nagy erélylyel lépnek fel a hatóságok ellenük, s kérlelhetlen szigorusággal bánnak el velük, legközelebb dr. *Csapó Lóránd* pomázi főszolgabiró tett körutat járásában, s e közben nem nem kevesebb, mint 60 bormintát vett magához, s küldött be a borvizsgáló bizottsághoz, a melyek mindegyike alkalmasint hamis borból való.

Diszkönyvek.

Sem az irodalomnak, sem a könyvkereskedésnek nem válnak hasznára az ugynevezett fényes kiállitásu könyvek, miket részlet fizetésre leginkább csekély fizetésü emberek vesznek meg. Ezért a pénzért egész kis könyvtárt vehetnének. Igyekezzünk azon, hogy a könyvek olcsók legyenek. A budai tisztviselők is valóságos ostromnak vannak kitéve. A drága könyvek gazdag embereknek valók, az egyszerübb ember olcsó kiadásu könyveket szerezzen be. Az ily könyvek szép diszek egy szalonban, de szegény ember hasznát nem látja ezeknek.

A Felvidék eltótosodása.

Körösy József dr. évek óta tanulmányt folytat a felső vidék nemzetiségi viszonyairól, a melyekből azt a szomoru konzekvenciát vonja le, hogy a *Felvidék fokozatosan eltótosodott* és az eltótosodási folyamat még most sem szünt meg. A nagyfontosságu tanulmány kiterjed: Pozsony, Nyitra, Bars, Hont, Nógrád, Pest, Gömör, Abauj, Zemplén és Ung megyék területére. A Pozsonyra és Nyitrára vonatkozó tanulmányokat már régebben kiadta a kitünő szerző, most egy jókora füzetben *Bars-* és *Hontmegyék* nemzetiségi viszonyait világitja meg. Megdöbbentő, hogy az utolsó száz évben milyen mértéket öltött az eltótosodás.

A magyar nemzet minden hü fiának ajánljuk, olvassa el ezeket a tanulmányokat. Az eltótosodás, elnémetesedés, elolahodás ijesztően szaporodik. A megyei hatóságok és közmüvelődési egyesületeknek komolyan kellene hozzáfogni a mentéshez s a *népet szeretettel* megnyerni. Nem csak vesszőre van szükség, de almára is.

Szobrok elhelyezése.

A király Ő Felsége által emelendő tiz szobor közül *Hunyady János* szobrát az Albrecht-ut legfelsőbb kanyarodásán s *Verbőczy Istvánét* az ó-budai főtéren helyezik el. — Mi *Verbőczy Istvánét* jobb szerettük volna a második kerületben a járásbiróság környékén. *A sok katholikus* által lakott harmadik kerületbe *Pázmány Péter* illenék.

Adakozás.

A krisztina-körúti asztaltársaság az ünnepek alatt 12 szegény gyermeket ruházott fel. Az adakozók között ott van *Volyánszky Jenő* ur, a Hölle Márton-féle pezsgőbor gyár intézője is, ki a nemes czélra 15 forintot adományozott.

A magy. kir. szab. osztálysorsjáték r.-társaság közgyülése.

A magy. kir. szab. osztálysorsjáték részvénytársaság *Lónyay Albert* igazgatósági elnök elnöklete alatt 19 részvényes jelenlétében, akik 3987 szavazatot képviseltek, megtartotta első rendes közgyülését. Az 1897—98. üzletévről szóló, több mint 20 hónapi üzleti időszakra vonatkozó mérleg 362,781 forint 80 kr. tiszta nyereséggel zárul. A közgyülés az előterjesztett mérleget jóváhagyta és elhatározta, hogy *részvényenkint 60 forintnyi osztalék* kerüljön kiosztásra és folyó hó 18-ától kezdve kifizetésre. Miután az igazgatóság és a felügyelő bizottság részére a felmentvényt megadták és a felügyelőbizottság eddigi tagjait az 1899. üzletévre ismét megválasztották, a közgyülés véget ért.

Mindnyájunkat érhet baleset!

Tisztelt Szerkesztőség! — A mult hóban terjedelmes szózatot bocsájtottunk ki a nagyközönséghez, a melyben az egyesület támogatására kértük föl a mentők általános működése révén érdekelt embertársakat. Ennek az esdő szózatnak szép eredménye mutatkozik már maig is, és ebben jó része van a hazai sajtónak, mely jóakaratu buzditásával jelentékenyen közrehatott, hogy annyi uj tag lépett be és jócskán kaptunk adományokat is. De ez nem minden. A gyüjtőivek nagyobb része még az érdemes közönség kezei között van és azokat onnan most pénzbeszedőinkkel hozatjuk be. A mélyen tisztelt szerkesztőséget ezuttal arra kérjük, értesitse becses lapja hasábjain a jó szivü embereket, hogy arczképes igazolókkal ellátott és pénz fölvételre jogositott pénz-beszedőink mindenkit ott keresnek föl, a hol rendesen tartózkodik. Fogadják ezeket szivesen és lépjenek be tagul, vagy adjanak bármily kis összeget, esetleg pénztárosunk *Falk Zsigmond* lovag urhoz (Hold-utcza 7.) intézve, avagy hasonló eljárásra buzditsák ismerőseiket, barátaikat, a jó ügy minden pártolóját. — Budapest, 1899. évi január hó 16-án. *Dr. Kresz Géza*, s. k. igazgató.

Az orsz. közegészségi egyesület pályázata.

Az „országos közegészségi egyesület" a Trefort-alapból rendelkezésére álló kamatok erejéig 10—100 arany koronára szóló jutalmakat oszt ki; — azonkivül diszokleveleket ád olyan egyéneknek, kik a *mértékletesség, tisztaság*, egészséges épitkezés, lakás és életmód terjesztése, *visszás szokások megszüntetése, egészséges játékok és szórakozások meghonositása utján*, vagy bármi más módon, kisebb vagy nagyobb körben, a családi vagy közéletben a *közegészségügy előmozditásában érdemeket szereztek*. — E pályázat első sorban a lelkészeket, tanitókat és községi előljárókat illeti. A kik a Trefort-dijra számot tartanak, az egyesület elnökségéhez (V. kerület, Báthory utcza 12.) intézett levélben maguk jelentkezhetnek *február hó 15-ikéig*. A levélben ki kell tüntetni azokat az okokat, melyeknél fogva a dijra számithatnak.

Színházi hét.

Azt az érdekes, s kitünően összeállitott müsort, melyben a *budapesti* közönség e héten a Kisfaludy-szinházban gyönyörködhetett *Mericzayné Karossa Irma* „Jó parthie" czimü vigjátéka (mint premier) nyitotta meg.

A szerzőnő nemcsak finom humoráért, a mely vigjátékán végig huzódik érdemli meg az elismerést, hanem azért is, mert művében eredeti eszmék is vannak, miket a közel multban csaknem minden e szinpadon nyilvánosságra került ujdonságban nélkülöztünk.

Vannak kisebb hibái, a melyek között legszámba vehetőbb az utolsó jelenet hősének, a nagybácsinak igen naiv, gyors megjelenése, s az a baklövése, hogy a már amugy is a hallgatásban három órán át kifáradt közönségnek két év előtti dolgokat, még pedig olyakat, melyeket lényegükre nézve az egész publikum ismer, unalmasan ad elő. Ezek azonban keveset vonnak le a darab értékéből, a melynek, mint emlitettük, legjobb sajátsága az eredetiség.

A vigjáték hősnője *Gyurman Alice* (Rozika) volt, ki ez este egész tehetségét s kedvességét kifejtette. Partnere *Lalabár Árpád* jól megállta helyét, ugyszintén *Rélai* (Nyári közjegyző), *Fodor Rózsi*, s mellettök az összes szereplők is.

A hét második ritkasága a vigszinházi szinésziskolai növendékeknek vizsgája volt.

Két vigjátékot: *Kukli prédikácziók*, s az *Ördögüző huszártiszt*-et adták elő. Az utóbbiban különösen kitünt *Almási Lola*, a ki szép jövő előtt áll s *Irsai Leó*.

Január hó 14. *Kápolnay Irénkének* a szinház szép primadonnájának volt a jutalom játéka Jókai legutolsó szinművéből, *Keresd a szivedből*, melynek eredménye bizonyitá legjobban mennyire szereti az óbudai közönség e rokonszenves, kedves művésznőt.

Lajos kutja.

Millacher Lajos budai polgár végrendeletében huszezer forintot hagyott a fővárosnak, hogy a második kerületben diszkutat állitson föl s Lajos kutnak nevezze el. A képzőművészeti bizottság *Rózsavölgyi* Gyula alpolgármester elnöklésével tartott ülésén elhatározta, hogy a kutat a Korvin-téren állitja föl s a kutra a végrendelet végrehajtójával egyetértve pályázatot hirdet. A pályaművek elbirálására kiküldött bizottság tagjai a végrendeleti végrehajtó részéről *Fadrusz* János és *Hauszmann* Álajos, a képzőművészeti bizottság részéről *Ströbl* Alajos és *Steindl* Imre.

A *Buda és Vidéke* egyik szakértő munkatársa a mult évfolyamán megsürgette Millacher végrendeletének végrehajtását s most már beszámolhatunk az eredménynyel is. Millacher példájából tanulhatnának a vagyonos emberek, hogy közczélokat ne mindig a közönség pénzen valósitsanak meg. Ébredjen fel a valódi polgárerény.

Iparengedélyek.

Évenkint a következő üzletágakra váltatnak legszámosabb bárczák: Első sorban italmérésre, melyeknek száma évenkint igen tetemes (1897-ben 1299); igen tetemes összeget képviselnek az eledelipar terén előforduló üzletnyitások is: évenkint 3—400 kávéház- és kávémérésre, 100—200 vendéglőre és korcsmára, 100—200 hentesüzletre adnak engedélyt. Jelentékeny mozgalom mutatkozik a ruházati ipar terén is; 1897-ben pld. 278 szabó és 172 czipész nyert iparengedélyt. A többi iparágak közül nagyobb élénkség mutatkozik az asztalosipar (115), a lakatosipar (67), a bádogosipar (62), és az ékszeripar (57), terén. Nagy számmal fordulnak elő a közlekedési vállalatok is, u. m.: bérkocsis és személyfuvaros (204), fuvaros (126) szállitó és bizományos (106) engedélylyel. A kereskedelem egyes ágai közül legélénkebb volt a fűszerkereskedés 104, a divatczikk kereskedés 154 és a rövidáru kereskedés 112 iparengedélylyel. Kiadatott továbbá ügynöknek és alkusznak 160, szatócsnak 574, aprófa és szénárusnak 220 iparengedély. — A személyes szolgálatnál fodrász és borbély 250 uj ipareagedélylyel szerepel.

Visszaélés a villámfénynyel.

Az ellen, a melyet némely bolt a villámfénynyel követ el, igazán a hatóságnak volna kötelessége közegészségügyi kihágás czimén fellépni. Korunknak a világitás terén elért technikai vivmányait a külföldi reklám valósággal álomszerü, mesés művészi hatások előidézésére használja föl. Nálunk itt is csak az anyagpazarlás érvényesül s egy-egy kirakat előtt szinte megvakulunk, a nélkül, hogy csak egyetlen jóleső momentum is kárpótolna szemünket idegeink sorvasztó izgatásáért. Ujabban az izzólámpákból összeállitott betüs czégtáblák s ezeknek mechanikai úton minden másodperczben más szinben világító rendszere kap lábra, a mi egész utczák lakóit megvakulással fenyegeti. Csodálatos, hogy hatóságunk, a mely, ha itt lámpással nem is keresik, észrevette az aszfalt szélén meglapuló szivarvéget, ez izetlenségekre ügyet nem vet, ezekhez hasonlóknak a létesitése ellen gyakran a legkisebb akadályokat sem görditi, sőt eszthétikai járatlanságának gyakran maga is állit momentumokat. Az opera előtti ékitményes faragott kövekből összerótt lejáró bizonysága szerint az Andrássy-úton végig menő földalatti villamos vasut lépcsőit igen szépen föl lehetett volna használni utczáink művészes hatásának az emelésére. E helyett mi történt? Az emlitetten kivül valamennyi lejáró fölé otromba, stilizált elefánthátra emlékeztető tetővel ellátott, czifraságokkal izléstelenül tultömött bódékat épitettek, a melyek legszebb sugárutunkat végig elcsufitják s az idegent, a ki saját külön speciálitásunkkal megösmerkedett, könnyen és kellemetlenül meg is téveszthetik.

Előfizetési felhivás.

Városunk szülöttje néhai Papp Dezső jeles zongoraművész és zeneszerző hagyatékából a magyar zeneirodalom több oly remeke fedeztetett fel ujabban, melyek eddig teljesen ismeretlenek voltak, s melyeknek kiadására az elhalt nagy zeneszerző családja, több fővárosi elsőrangu zeneművész által buzditva, magát elhatározta. Az elhalt zeneszerző régebben kiadott magyar dalgyüjteménye „Régi emlékeimből“ a hazai és külföldi zenevilág által nagy lelkesedéssel fogadtatott, annyival inkább reméljük, hogy a kiváló zeneszerző ezen kétség kivül legjobb szerzeményeit szivesen fogja fogadni hazánk minden zenésze és zenekedvelője. A fényesen kiállitott dalgyüjtemény következő szerzeményeket fogja tartalmazni: „Meg mondom én csak egy szót szólj.“ Szövege Tóth Kálmántól, „Voltam én már boldog veled.“ Szövege Tóth Kálmántól. „Ne mondd nekem.“ Szövege Tóth Endrétől. A három kiváló szép magyar dal, mely énekhangra zongorakisérettel, aképen van letéve, hogy azok ének nélkül is eljátszhatók, egy füzetben fog megjelenni Verő I. és Társa miskolczi könyv és zeneműkiadó bizományában, fényes kiállitásban. A gyüjtemény ára 1 frt 20 kr., mely összeg fenti czéghez küldendő be. A t. gyüjtőknek 5 példányra egy tiszteletpéldánynyal szolgálunk.

Kiváló tisztelettel

Papp Jenő,
posta és távirda tiszt,
mint az elhunyt szerző fia.

Közöljük Vavrinecz Mór hazánk kiváló zenésze és müiró a szerzőhöz intézett levelének egy részét, melyben e dalok műbecsét kiemeli.

(Levélmásolat.) A ki eddig nem tudta, meg fogja tudni a „Fővárosi Lapok“ által, hogy Önben birjuk a magyar dal legigazibb zeneköltéjét: Ön lelkesülni tud, Ön érezni tud, ismeri a fájdalom, a kin, az öröm, a szerelem hangjait, s eltudja azokat mondani hangokban is, s a ki azt tudja, az nagy és igazi, Isten szent kegyelméből szült költő, s ennek a helye s otthona a népnek, a zeneközönségnek szive. Ott fog ön is lakni. Játszani fogják ezt a dalát „Ne mondd nekem“ ugy mint a többi kompozicióit mindenütt, s örülni fog azokon mindenki, a ki örülni tud, s érezni mellettök, a ki érezni tud. Mondom, elégtételt akartam Önnek szerezni ez által, s figyelmeztettem a közönséget arra a zeneköltőnkre, ki el, s visszavonulva a világ zajától, az Avas tövében irja remek, halhatatlan magyar dalait. Én pedig csak annak örülök, hogy én magam lehetttem első, a ki felismerte Önben a kiváló zeneköltőnket s első a ki azt el is mondta.

Ezzel az elismeréssel akartam ama köszönetemet leróni, a melyre kötelezve éreztem magam azon rendkivüli élvezet által, melyet Ön gyönyörű dalaival nyujtott nekem. Tudom, érezni fogja azt mindenki.

Maradok, Önt szivélyesen üdvözölve,
Budapest, 1885. julius 29-én
kész szolgája és őszinte hive
Vavrinecz Mór.

Előfizetési felhivás.

Pusztai Béla, kinek már egy „Vetélytársak“ czimü regénye is megjelent a könyvpiaczon, ujabban *„Gyöngyvirágok“* czim alatt kiadandó verses kötetére, melyet illusztráltatni is szándékozik, bocsátott közre előfizetési felhivást. A mű árát, melyben lyrai, drámai s elbeszélő költeményei lesznek csoportositva, 1 frt 50 krban állapitotta meg a szerző, — ki az előfizetéseket Singer Gyula hirdetési irodája czimén (IV. ker., Rostély-utcza 3.) kéri beküldeni.

Farsang.

A budai tanitók február hó 1-én tartják tánczvigalmukat a „Fáczán“ termeiben. Ez a tánczvigalom mindég szép összeget juttat a segitő alap javára . . . Kedélyes és szép közönség szokott azon mulatni. A jegy ára 3 korona.

Az I—III. kerületi vendéglősök bálja február 9-én lessz, szintén a *„Fáczán“* termeiben. — A budai bálok között a vendéglősök bálját szivesen keresik fel. Mindég szép és népes. Családjegy ára 3 forint. Személyjegy ára 1 forint 50 kr.

*

Az ujlaki magyar asztaltársaság hangversenyét február 4-én tartja a *Császár fürdőben* a szegény gyermekek javára. — Az ujlaki magyar asztaltársaságnak mulatságai mindig kedvesek és családiasak. A hangversenyt mükedvelők előadása is élénkiti.

*

A budai dalárda elmés tréfákban gazdag jelmezestélyét február hó 4-én rendezi a *„Fáczán“* helyiségeiben. Jegyek kaphatók *Albini Lajos divatkereskedésében és az egyletben.* — Ezuttal a legsötétebb *Áporka* művészei is fellépnek.

*

A budapesti (budai) iparossegédek változatos és mulatságos jelmezestélyöket *január hó 21-én* tartották. — A jelenvoltak igen jól mulattak. A derék egyesület tőkéje szaporodott, a mire közmüvelődési és magyarositó munkásságához szüksége is van.

*

A „jó szivek“ bálja.

(Január 14-én a Polgári Kaszinóban.)

Mi igy nevezzük. Mert a rendező urak igen serénykedtek, mikor csak *zártkörü jótékony czélu tánczmulatságnak* jelezték az aranyos szegélyü diszes meghivón. — Régebben „iskolaszéki bálok“ elnevezéssel ismertük, melynek tiszta jövedelmét akkor is a krisztinavárosi szegény iskolás gyermekek felruházására forditották.

Haj; de az *„iskolaszéki bálok“* oly rég voltak, hogy a mai lányok már nem, csak az akkoriak — most már kedves mamák — emlékeznek még rájok. Bizonyos homályos sejtelemmel a *jó szivek bálján* beszéltek is róla a mamák, a kik most a leányaikat hozták el erre a kitünően sikerült tánczvigalomra.

Az iskolaszéki bálok rehabilitálása *Sólyom Jenő* pénzügyi tanácsosnak, a krisztinavárosi iskolaszék e derék tagjának jutott osztályrészül, a ki a mulatságot nemcsak hogy remekül financirozta — a mint halljuk *kétszáz forintot felülhaladó tiszta jövedelmet érve el* —, hanem egy kitünően szervezett rendező bizottság buzgóságával lehetővé tette, hogy a krisztinavárosi iskolaszék báljai ne csak mint a mult kedves emlékei szerepeljenek, hanem felujitva, üdén, frissen s hangulatosan jelennek meg ismét az idei farsang alatt

A rehabilitálás pompásan sikerült.

A „jó szivek“ a szegény, didergő iskolás gyermekek felruházására gondoltak, mikor erre a bálra eljöttek. De megjelenésükkel emelték a bál diszét is.

Fél tiz órakor vonult be a budai Polgári Kaszinó disztermébe özvegy *Gluzek Gyuláné*, a bál szeretetreméltó lady-je, a kit a rendezőség sürü tömegekben üdvözölt jobbról-balról. A lady feltünő jelenség volt pompás fekete bársony toilettjében, melynek antik himzés diszitette devantját s gyönyörü gyémánt ékszerei kölcsönöztek hozzá ragyogást.

A vigalom külső képét — mondanunk sem kellene, — disz és eleganczia jellemezte s a sürü sorokban tömörült frakkos rendezőség, élén a bál elnökével: *Bély Nihálylyal* és a három alelnökkel: *Dorogsághy Dénesné* urnővel s *Beranek József* és *Ujhelyi Sándor* urakkal kivivták maguknak azt az érdemet, hogy a *jó szivek bálja* fényben és előkelőségben az idei farsang alatt a budai vigalmak közül kiváljon s jövőre is vonzó erővel birjon.

Jól esett a szemnek együtt látni azt a sok szép fiatal asszonyt és üdeszép leányt izléses toilletjeikben, azt az aranyos kedélyességet, a tisztán szárnyaló lendületes fesztelen jó kedvet, mely oly ellenállhatlan vonzó erőt kölcsönzött ennek az igazán jól sikerült mulatságnak.

A fiatalság pezsgő elevenséggel s animóval tánczolta a csárdásokat, a keringőt, a tipegőt. Olyan animóval, hogy vége-hossza sem volt a „hogy volt“-oknak; — nem is a tánczolók, hanem a czigány-zenekar fáradt bele, pedig ez is fáradhatlan, mert bácskai zenekar volt, a *Pega Károly* tizenkét tagból álló kitünő bandája.

A főczélt, — a mit a bál rendezését magára vállalt *Sólyom* pénzügyi tanácsos, megválasztott tiszteletbeli elnök kitüzött: hogy lehető takarékossággal mentől több maradjon *a humanitás munkájára* — ez a bál, a rendezőség fáradhatlan buzgalmával teljesen elérte. Az est jövedelme *Oszoly Kálmán* pénztáros jelentése szerint közel *ötödfélszáz forint* volt, — a mi annál meglepőbb, mert a mulatságot semmiféle hosszas előkészület, vagy hiresztelés, hogy majd igy lesz majd ugy lesz, nem előzte meg. Az eszme csak megvillant, nyomban aztán meg is valósult és fényes sikert aratott. Mintha csak viragfüzérekkel lett volna kifaragva szombat estén a Kaszinó épületének homlokzatán ez a mondat: „itt ma jól fognak mulatni.“

Mulattak is vigan, hajnalhasadtáig azzal a fesztelenséggel, a milyet a mai bálokon ma már ugyancsak ritkán lehet látni.

Jelen voltak:

Asszonyok: *Buchgraber Károlyné, Dorsanghi Sándorné, Davicsek Józsefné, Fodor Antalné, Gilibert Sándorné, Groszmann Imréné, Hesz Árpádné, Heyberger Rezsőné, Höflinger N.-né, Humpfner Béláné, Holczer Józsefné, Horty Gézáné, Kielmayer Istvánné, Kielmayer Józsefné,* özvegy *Kluzek Antalné, Kovách Imréné, Kotzó Árpádné, Lejtényi Györgyné, Lászlófy Gyuláné, Milhoffer Mátyásné, Pfaff Lipótné,* dr. *Rózsa Imréné, Ritter Tivadarné,* özvegy *Stantner Gyuláné, Schiller Jánosné,* dr. *Stipanits Elekné, Suppan Ferenczné, Somolyik Lőrinczné, Schretwieser Lajosné, Zsák Hugóné.*

Leányok: *Baumann Margit, Balazsy Emma,* Boznyakovich *Katinka, Buchgraber Stefike,* Burzics *Róza, Dorogsághy Irén, Fodor Terike, Frei Mariska, Győrfi Margit, Höflinger Irma, Ilosvay Ilonka. Humfner Gizike, Kemény Irma, Kielmayer Lenke, Róza, Kovács Etelka, Mauerhammer Emma, Mayer Berta, Meyerberg Irén, Milhoffer Erzsike, Palocsay Klárika, Pfaff Gizi, Payer Margit, Reiter nővérek, Somolyik Emma, Schiller Ilona, Stantner Anna és Terike, Talián Mariska, Váry Jolán.*

Hogy volt?!

Körülbelől egy esztendeje annak, hogy *Szőllőssy István*, a budai polgárság ez egyik kimagasló alakja, Budának *gyermek báljával*, mely kitünően sikerült, a társadalom fiatalabb tagjainak megfelelő s igazán kedves mulatságot szerzett.

Mi, — kik lapunkat is képviseltettük ez alkalommal, tudjuk legjobban, mily czélszerü s kivánatos volna e gyermek-bálnak az idén ujból való létesitése, melyen a budai intelligenczia elite bálokra még nem alkalmas gyermekei szerezhetnének kellemes benyomásokat s emlékeket *Karneváll herczeg* rövid uralkodásának idejéből.

Azzal a reménynyel *„hogy volt"*-oljuk meg tehát a mult évben oly fénynyel és pompával lezajlott *gyermekbált*, hogy *Szőllőssy* ur „hogy volt"-unkra csakhamar felelni fog *s a felelet a bálra való meghivás lesz!*

*

A „Budapesti czimfestők köre folyó évi *január hó 21-én* szombaton este 8 órakor a IV. kerületi kör diszterme ben (a fővárosi iparosok köre palotájában) Őfelsége *Erzsébet* királyné emlékszobra és saját alapja javára hangversenynyel egybekötött jótékonyczélu tánczvigalmat rendez.

Jegyek ára: Személy jegy 1 forint, családjegy 2 forint.

Részletes hangverseny müsort az estélyen fognak szétosztani.

*

A polgári iskolai tanárjelölteknek „segitő egyesülete" javára dr. *Axaméthy Lajos,* dr. *Falk Miksa,* dr. *Kiss Áron,* dr. *Pauer Imre* és dr. *Verédy Károly* védnöksége alatt 1899. évi február hó 1-én a „Krisztinavárosi Kaszinó" termeiben hangversenynyel egybekötött zártkörü tánczestély lesz, mely este 9 órakor kezdődik.

Belépő dij: személyjegy 2 forint 50 kr., családjegy 6 forint.

A jótékony czél érdekében a bizottság felülfizetéseket köszönettel fogad és a *„Buda és Vidéke"*-ben nyugtáz.

A rendezőség élén dr. *Kovács János, Hansay Gyula, Kürtessy Rezső, Macskásy Zoltán, Halász Adolf, Wiese Kálmán, Bock Ödön, Villy József* és *Serafin Aurél* állanak.

*

A lövöldei bál.

A budai lövész egyesület folyó hó 14-én, szombaton saját helyiségében fényesen sikerült bált rendezett, melyen az egyesületnek csaknem minden tagja megjelent.

A bál este 9 órakor kezdődött s a legvigabb hangulatban korán reggel ért véget, jó és szép emlékekkel töltve el a megjelent szép hölgy koszoru szivét.

A rendezőség kitünően működött s a bál sikerének oroszlán része őket illeti meg.

A jelen volt hölgyek közül sikerült feljegyezni: *Aussin Edéné,* Bauer *Józsefné, Friedrich Károlyné. Faludy Agostonné,* özvegy *Gold Jánosné, Gere Zsigmondné, Gravatsch Tivadarné,* özvegy *Kankovszky Béláné* (Kecskemétről), *Kanyó Sándorné, Kovacsevits Imréné, Krausz Alajosné, Menek Antalné, Milt Józsefné, Halfer Jánosné Pázman Istvánné, Partos Gyuláné, Frohaszka Henrik, Ranch Vilmosné, Sándorné, Spitzer Prigyesné,* dr. *Stipanits Elekné, Schwartz Miklósné, Schwartzmann Gusztávné, Tolnay Imréné, Trautmann Ottóné* és *Tull Jánosné* urhölgyeket, — valamint *Aussin Guszta,* Bauer *Józsa és Vilma, Dachsdobler Marianna, Faludi Margit. Friedrich Etelka, Gold Karolin, Galauner Irma, Halfer Anna. Heger Elza, Kormóczy Ilonka* (Kecskemétről), *Koffron Etelka, Krausz Ilonka, Ludvig Irénke, Láng Aranka, Mild Etelka, Renner Lujza, Rosta Ilona és Elvira, Sárgai Emike, Spitzer Emília és Teréz, Schafarek Anna, Schwertzmann Géza, Irma és Ilona, Schwartz Izabella, Zdarek Irén, Tolnay Etelka és Aranka, Urban Margit és Józsa, Weisz Anna, Irma és Erzsi, Trautmann Irén* kisasszonyokat.

Vörösvár község előljárósága

1920. szhoz.
1898.

Árverési hirdetmény.

Vörösvár község előljárósága részéről ezennel közhirré tétetik, miszerint a m. évi november hó 17-én megtartott árverés utóajánlat következtében hatályon kivül helyeztetik s a vörösvári 415 sz. telekvi betétben Vörösvár község nevén álló A 1. 2 3. sor sz. a. felvett 475. 476. hr. sz., 153. nép sor sz. ház, udvar 436 □ öllel és kert 125 □ öllel vagyis az öreg községháza a községi képviselő testületnek m. évi január hó 27-én kelt 1/Kgy 1898. sz. és Pest-Kiskun vármegye t. bizottsága részéről 749/Kgy 1898. sz. a. megye hatóságilag jóváhagyott határozata folytán f. évi január hó 26-án délelőtt 9 órakor Vörösvár községházában megtartandó önkéntes árverésen ujból s most már 2700 frt kikiáltási ár mellett a legtöbbet igérőnek el fog adatni.

Miről a venni szándékozók oly megjegyzéssel értesittetnek, hogy az árverési feltételek Vörösvár község körjegyzői irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Vörösvár község a vasuti állomáshoz csak 5 percznyire van távol, és a fővároshoz szintén közel, az eladó ház átalakitva nyári lakásul is nagyon alkalmas.

Kelt Vörösvárt, 1899. január 11-én.

A községi előljáróság:

Eckhardt Géza jegyző. *Müller János* biró.

—● Elsőrangu hazai gyártmány. ●—

Gőzcséplők

Pontos czim:
ELSŐ MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.
BUDAPEST.

Vetőgépek.

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára
mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes
gazdasági gépeket gyártja.

Borprések.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerü felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Ekék.

Szecskavágók Morzsolók.

Nyilttér.*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Zongora.

Egy kitünő rövid zongora eladó. Bővebb értesités nyerhető Stowasser János cs. és kir. hangszergyárosnál II. Lánczhid u. 5. sz. ugyanott hangolás és javitások elfogadtatnak.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő
mindszenti ERDÉLYI GYULA.

HIRDETÉSEK felvétetnek
a
kiadóhivatalban.

Előjegyzéseket az
1900. évi
Budapest Párizsi
társas kirándulásra
elfogad és ugyanott
bővebb értesités
kapható.
HEISLER J.
II. Várkertrakpart.

Standard életbiztositó-társaság
Edinburghban (Angolhonban.)
—● Alapittatott 1825-ben. ●—

Magyarországi fiók: Budapest, V., Fürdő-utcza 4. sz.

Évi bevétel	27,500.000 korona
Kiutalt nyereményrészek	150,000.000 korona
Vagyon	220,000.000 korona
Halálesetek folytán kifizetve	450,000.000 korona

A **Standard** kötvényeinek nevezetesebb előnyei:

Kétségtelen biztonság. Alacsony dijak. Szabad világkötvények. Kötvények érvényben tartása dijfizetések elmulasztásánál. Tőkésités és előre megállapitott visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fenállás után. Szabad háborubiztositás népfelkelők részére.

Dijtáblázatok kivánatra küldetnek.

Budai főügynök: Klemm Árpád II., Zsigmond-u. 10.

GANZ ÉS TÁRSA

VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV. TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

KÉSZIT:

A) gépeket és épitési munkákat teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.

Speciálitási B) kéregöntvény vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek- és agyugolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s egész malomberendezések.

Facsiszoláshoz, papir- és czellulozagyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló turbinák.

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól. — Zsilipek, csővezetékek frictiós kapcsolások rotatiós dynamométerek. — Aczélöntés.

KRÁL GYULA

kőfaragó mester,

I., Kelenföld, az állomás mellett.

Kőfürészelő-,

gyaluló-

és esztergályozó.

Elvállalja a homokkő, mészkő, márvány és gránitkő feldolgozását úgy épületekre, mint siremlékekre.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER

legtisztább égvényes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,

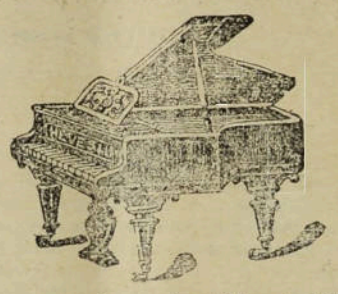
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és holyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Hevesi Balázs

utóda

Harkai Mária

zongora-gyárosné, állami iskolák szállitója.

BUDAPEST,

Kerepesi-ut 11. szám.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházt.éren fioküzletet nyitottam — Liszt. tej. tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

Mihalovits József

kalapos-mester

BUDAPEST,

I. ker. Alagut-utcza, a Szinkörrel szemben.

Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

URI ÉS NŐI-SAPKÁK,

valamint szőrme-árukból.

Burkert Konrád

lakás és iroda: II., (Viziváros) Retek-u. 14.

Elvállal épület és épület-diszitmény munkákat vizvezeték, légszesz, csatornázás, fürdőszoba, closet, gőz, viz-fütés és szellőztetési berendezést.

Speczialista épület- és disz-ornamentikai kivitelben.

Árjegyzék és költségvetés dijtalan.

STŐRI A. J.

Krisztina-köruti nagykávéháza.

(Krisztina-körut 91.)

Minden vasárnap és ünnepnap este katona zene.

KITÜNŐ TEKEASZTALOK.

Hideg buffet.

Legfinomabb italok.

Igen olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

RÖCK ISTVÁN

gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje

BUDAPEST, IX., Soroksári-utcza 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek hajtására; hajógépeket.

Lokomobilokat,

kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket,

Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fűtőcsövekkel; mint különlegességet: szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.

Teljes hütőtelepeket és jéggyárakat

szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizműtelepeket, gőzmalmi- és téglagyári

berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömbzéki emeltyü szerkezettel.

FRISCH KÁROLY

„GIZELLA“ kávéháza.

II. Széna-tér 7. szám.

Teljesen ujonnan felszerelten s a modern igényeknek megfelelő berendezéssel,

Különösen alkalmas a kávéház előtti csinos felszerelésü terrasz

az üdülni óhajtó közönség számára.

A legfinomabb italok

mindig készletben vannak.

Hideg buffet.

Esténként hangverseny.

Pontos kiszolgálásról gondoskodva van.

Budapest, III., Remetehegy BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest 1899. VIII. évfolyam 4. sz. Február I. (Böjtelő hava)

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek:
Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Megjelenik havonként háromszor.
Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG:
Vár osmajor-utcza 28.
Kéziratok és közleményeket ide kérjük küldeni.

Az örök imádás temploma.

Ez volna a magyar főváros legujabb temploma, melyet főrangu hölgyeink kezdeményezésére szerencsétlen véget ért királyasszonyunk emlékére épitenének. A templom-épitő bizottság a minap küldöttségileg tisztelgett a polgármesternél, a kit felkértek, eszközölné ki, hogy a főváros a Rókus-kórház telkéből 1000 négyszögölet adjon a templom számára. A mérnöki hivatal ma azt jelentette a tanácsnak, hogy a Rókus-kórház telke a templom czéljára közlekedési és városrendezési szempontból nem alkalmas. A templom veszedelmes forgalmu és mégis eldugott helyen lenne. Ezenkivül még más baj is van, az, hogy a kórház telke a legjobb esetben sem szabadul fel egy évtized előtt. A mérnöki hivatal legczélszerübbnek tartja, ha a Belváros szabályozása folytán az Eskü-téren épülő uj belvárosi templom lesz az örökimádás fogadalmi temploma és ebben az esetben a főváros kegyurasága alá tartozna, ugy, hogy plébániával volna összekötve. A mérnöki hivatal jelentésében azt mondja, hogy ha az épitő-bizottság a templom mellé zárdát akar épiteni, akkor csak a tisztviselőtelepi Rezső-téren épithetik fel a templomot.

A magyar hölgyeknek *Nagy Erzsébet* emlékét megörökitő nemes szándékát üdvözöljük. A megboldogult királyné emlékének épitendő templom azonban nem lehet más helyen, mint Budán, hol fájdalommal teljes szive annyiszor enyhült meg a szép és szabad természetben.

Ha a királyné szellemét megkérdezhetnénk, ő maga is Buda remek vidékét jelelné ki az örök imádás templomának helyéül. Mi a magunk részéről több izben ajánlottunk erre egy igen szép helyet, az *Orbán hegyet*. Ha azok az uri hölgyek, kik az örök imádás templomának magasztos tervével foglalkoznak, kijönnének egyszer az Orbán hegyre, ugy azonnal belátnák, hogy a templomnak méltó helye ez.

A telek megszerzése nem nagy áldozatba kerülne, hiszen több budai lakos kérvény alakjában ajánlotta a herczegprimásnak, hogy tekintélyével pártolja a templomnak az Orbánhegyen leendő épitését.

Ugy értesültünk, hogy a herczegprimás ezt a tervet kedvezően fogadta s kész a kérvényt támogatni s a telek megszerzésében részt venni.

A közoktatás eszmegazdag minisztere *dr. Wlassics Gyula* az egyetemeket, tehát az ifjuságot kiakarja telepiteni a városból. Az örökimádás temploma mellett zárda is leszsz, még pedig nőnevelő zárda. A nők nevelésénél csak oly fontos mint a férfiakénál, hogy minél messzebb legyen a nevelés helye a várostól. Az egészség megköveteli, hogy jó levegőn nevelkedjenek a leányok. Nőnevelő intézeteket is a városon kivül kell elhelyezni.

Az egészségi okokon kivül e mellett szólnak az erkölcsi okok is. A kit a szabad természetben nevelnek, az nem látja a rossz példákat, nem a nagyváros sokféle csábjait és ingerét.

A középkorban igyekeztek a templomokat szép helyre épiteni. Az akkor épült templomok legtöbbje hegyen van. Minek dugnák el a templomot szük házsorok közé? miért kárhoztatnák az a nélkül is javarészt vérszegény leánygyermekeket az egészségtelen levegőre. Ha a miniszter elviszi a városból a *férfiak nevelését*, vigyék el onnan a *nőnevelést a magyar hölgyek*.

Az örökimádás templomával és egy nagy nevelési elvvel tennék emlékezetessé és áldásossá a királyné emlékét.

A hanyatló vallás erkölcsét is erősitő az, ha a templom szép helyen a szabad természetben emelkedik. A szép vidéken az áhitat is emelkedik, jobban kinyilik ahoz a sziv.

Gondolják meg tehát jól a magyar hölgyek, hogy a királyné emlékének emelendő örök imádás templomának alkalmas az *Orbánhegy*, a honnan látni lehet nem csak a királyi várat, de azt a szép vidéket, melyben az elhunyt királyné annyiszor gyönyörködött.

Épitsék az Örökimádás templomát az Orbánhegyre.

E. Gy.

Amerikaiak Budán.

A napokban egy amerikában élő honfitársunk vezetésével öt amerikai tőkepénzes járt Budán s tüzetesen megnézett mindent, még a környéken fekvő falvakat is.

A tőkepénzesek ezuttal csak látogatóban voltak, de bizalmasan elárulták tervöket a mi nem egyéb, mint részvénytársaság által nem csak az összes budai fürdők megvétele, de telekszerzés egész Vasmegyéig s a Balatonig s a mennyire lehet egész Dunántul, hogy üdülőhelyeket, hidegviz gyógyintézeteket, sanatoriumokat s gyógyhelyeket teremtsenek. Abban az övezetben, mit Buda központtal létesitenének, terveznek bányákat, ipartelepeket. Igyekezetök, hogy a hasznost összekössék a széppel. Tervök valósulását ahhoz kötik, hogy mennyire fogják fel azt a főváros és a vidék közigazgatási intézői.

Csodálkoztak rajta, hogy ugy a főváros, mint a megyék mennyi kincset hevertetnek parlagon, s mulasztással vádolták a hatóságokat.

Az amerikaiak nagyon csodálkoztak azon, hogy itt mindenki beszél németül, nem tud mindenki magyarul és mégis megélhet.

Amerikában meg nem élhet az, ki angolul nem tud.

Az országgyülés s a magyar nyelv.

Egy budai irótársunk a következő sorokat küldötte be közlés végett: „A magyar törvényhozás bűnös abban, hogy mindenben magyartalan. A beszédekben, a jegyzőkönyvekben, a törvényekben, feliratokban csak ugy hemzseg a magyartalanság . . . Azok az urak, kik most ezt emlegetik szólljanak ehez békésebb időben. A magyar törvényhozás ne sértse a nyelv törvényeit. Alkossanak törvényt arról, hogy az országgyülésen példás legyen a magyar nyelv s kezdjék el a szónokok és hivatalok nyelvének javitását“ . . . Budai irótársunk azt igéri, hogy erről a kérdésről többször fog irni, sőt felolvasást is tart egy budai körben.

A jótékonyság.

A főváros heterogén társadalma néhány hónap óta hasonló a forrongásban levő kráterhez. A gyomrában összegyült salakot kezdi kidobni magából. A ki figyelemmel kisérte az eseményeket, tisztán láthatta, hogy a vulkánnak ez a kitörése előbb-utóbb elkövetkezik. A kitörés megkezdődött. Sajnos, még igen szerény mértékben, s egyelőre csupán a jótékonyság eszméjének beszennyezőit dobta ki magából ez az ezerféle bevándorlott elemből jól rosszul összetapadt kráter: a mi társadalmunk. A processzsus kezdete jól indult s a tisztuláshoz sok reményt fűzhetünk. A tisztulást azonban nem szabad egészen a hatóságra bizni; a társadalomra vár a munka oroszlánrésze, a mint hogy az ő erején nőtt meg a jótékonyság is.

S ezt a megnövesztett jótékonyságot ki kell menteni abból a sárból, a melybe tisztátalan üzleti érdekek rántották. Az árvagyermekek nevelése, szegény leányok kiházasitása, a tőke nélküli munkások betegségben való segitése, a temető egyesületek, az elaggott és munkaképtelen proletár eltartása nem maradhat továbbra is olyan ipar, a melyet dologkerülő, urhatnámságra törő lovagok kezelnek. Tisztelet a kivételnek — de a kerületi előljárósságokhoz és a főváros tanácsához az utóbbi időkben érkezett panaszok és feljelentések arról tanuskodnak, hogy a magyar metropolusban a jótékonyság puszta czégér, a melyet egyesek kényük-kedvük szerint ezerek megzsarolásával a maguk privát érdekében nyiltan vagy rejtett utakon aknázgatnak.

Szomoru társadalmi viszonyaink amugy is megrenditették az emberekben az egymás iránt való tiszteletet és bizalmat. De egy dolog nagyjában érintetlen volt: az a hit, hogy a mit a jótékonyság oltárára adok, az oda is kerül. A legutóbbi erupcziók ezt a hitet is megrenditették s ma már többé-kevésbbé jogosan kételkednek a szivek, ha a jóttevésről van szó.

Ezt a hitet pedig meg kell menteni. A főváros szegény társadalma olyan óriási, hogy a jóttevés megcsappanása proletàr forradalmat, éhezők lázadását idézné elő. Ennek nem szabad megtörténni.

Az egyengetést a hatóság kezdte meg azzal, hogy a jótékony egyesületeket ellenőrzés alá helyezi s minden egyesületben képviselteti magát. Ez az intézkedés helyes, de kevés. A gyökeres orvoslást az egyesületek igazgató szervezetének választásánál kell kezdeni.

Minden egyesületnél oda kell törekedni, hogy intézői, vezetői csak megbizható, becsületes elemekből kerüljenek ki.

A választmány tagjai anyagilag is felelősek legyenek az egyesület vagyonáért s viszont az elnökségnek utalványozási joga ne legyen.

A választmány utalványoz, de neki sincs joga tiszteletdijakat vagy proviziót osztogatni. A választmányi tagságot csak olyanok vállalják el, a kiknek ambicziójuk és idejük is van az ülésekre eljárni. Az egyesület könyveit a hatóság bármikor betekintheti, és viszont az illetékes kerületi előljáróság legalább havonkint egyszer köteles legyen közvetlenül vizsgálatot tartani a hatáskörébe tartozó egyesületeknél. Fizetett állást nem szabad engedélyezni sem a tisztán jótékony egyesületeknél, sem a betegsegélyző, kiházasitó és temető egyesületeknél. A jótékonyság filléreiből, a szegény napszámos és cselédleány keserves krajczárjából senki más, csak a rászorult nyerjen támogatást. Az illetéktelen ragadozókat ütni kell, hogy pusztuljanak.

S e téren a társadalomra vár a mentés munkája. A hatóság látta s ereje ezerfelé forgácsolódott. Olyan erős akcziót, a milyenre szükség van, nem tud kifejteni, de nem is áll a módjában.

Emberek, a kik bennülnek, mint diszvagy választmányi tagok s a kikben meg van az önzetlenség: azok fogjanak a tisztogatáshoz s mentsék meg a jótékonyságba vetett hitet, mielőtt fegyvert ragad a nyomoruság kenyerén tengődő, most még alázatos, reménykedő tömeg.

Mesterséges tó.

A svájcziaknak bőven kijutott a tavakból, tengerszemekből, mégis keveslik. Egy nagy zürichi gépgyár egy uj tavat akar csinálni Einsiedeln közelében. Van itt egy mély völgy, a melytől nem messze folydogál jó magasan a hegyszorosok között a Sihl folyó. A gyár ugy számit, hogy át fogja törni az elválasztó hegyoldalt, akkor hatalmas vizesésben fog lezuhanni a Sihl vize a völgybe. Ez rengeteg ingyen lóerőt szolgáltatna a gyárnak, s azonkivül egy 12 méter mélységü tavat is teremtene, a melyet haltenyésztésre, meg közlekedésre is kitünően lehetne kihasználni. A tó hossza körülbelül 10 kilométer lenne. Széltében át lehetne hidalni, a mit szintén tervbe vettek. Az óriási vizmü keresztülvitele persze jó sok millióba és 15 évi munkába fog kerülni. Midőn ezt a kis hirt közöljük felvetjük azt az eszmét, hogy Budán és vidékén nem-e lehetne mesterséges távakat alkotni p. o. artézi furások segélyével. A *Buda és Vidéke* 1893-ik evfolyamában dr. Fodor József az istenhegyi fürdőről tanuságos czikket irt. Jó volna, ha nem csak papiroson, de a valóságban is foglalkoznának a tervvel.

Nehány szó az ó-budai szinpártoló egyesülethez.

Budapest tiz kerülete közül egyedül a III-ik részesült abban a *nagy* (?) szerencsében, hogy oly férfiak, kik igaz lelkesedéssel viseltettek a szinművészet iránt, szerény szinháza létének biztositására s szinészetének gyámolitására szinpártoló egyesülettel ajándékozták meg.

Czélunk nem az eredményeket méltatni, melyeket az egyesület elért, hiszen ezek különösen ujabban oly kicsinyek, oly igénytelenek, hogy méltatásuk teljesen haszontalan dolog volna.

Mind ezáltal azonban nem azt akarjuk állitani, hogy ez a szép reményekre jogositó egyesület régebben mit sem tett az ó-budai szinészet érdekében. Sőt ellenkezőleg, nem tulzunk midőn azt mondjuk, hogy az eredmények roncsai, melyekkel jelenleg ékeskedik, nem a mostani vezetőség érdeme, hanem a régié.

Volt ugyanis az egyesület élén egy két férfiu, a ki helyesen fogta fel a czélt, melyet mint annak elnöke maga elé kellett tüznie, s tett, fáradozott a szinészet érdekében. Hogy fáradozásaik mellett keveset tudtak csak elérni ők is, annak legnagyobb bizonyitéka, az, hogy már három társulat távozott a Kisfaludy szinház falai közül. Mindezáltal dicsérettel emlékezhetünk meg róluk, mert bennök meg volt a jó akarat, s a czélért, melyet maguk elé tűztek, tőlük telhetőleg készek voltak felvenni a harczot.

Ujabban azonban, mióta Fehér Dezső direktor eltávozott, az egyesület működését illetőleg elveszté a helyes czélt, s a helyett, hogy a szinészet érdekében dolgoznék, annak ellenére müködik.

Csaknem tétlenül nézte s nézi azt, hogy Kövessy Albert mily nagy nehézségekkel szerezte meg a szinházat; az idény elején mennyi akadályt kellett elháritania, melyet minden oldalról ugyancsak bőven állitottak fel ellene; s végre miként fáradozik, áldoz nemes törekvésének érvényesitéseért a jelenben.

Hiába szerződtetett jó tagokat, adatott jobbnál-jobb darabokat, hiába szólittatta fel az egyesületet, melynek szinpártoló tagjainak többsége *talán még sohasem volt a Kisfaludy szinházban*, hogy vegyenek részt egynehány előadáson, a nemes szinpártolók siketek maradtak.

Nem egyszer pirulva kellett szétnéznünk a nevezett szinház padsorai felett, melyen Buda csaknem 100000-nyi lakóssága **öt-hat** látogató által volt képviselve.

S mind ez egy oly kerületben, *melynek szinpártoló egyesülete, s Budán a leggazdagabb polgársága van.*

Ha helyes irányban működik az egyesület, czáfolja meg az ellene való tényt, s mutassa ki, miben nyilvánul szinpártolása.

Vagy helyes irányu működésnek gondolja azt, hogy a mig hiveket, barátokat szerezne az ó-budai szinészetnek, addig silány tehetségü, protezsált művészeket (?) tukmál az igazgatóra? Megkötni szándékozik-e tehát a vezető kezét, a helyett, hogy a szinészi kérdések megoldásában néki teljesen szabad működést engedne?

A szinpártoló egyesületeknek tudtunkkal nem az a czéljuk, hogy akadékoskodjanak a felkarolt szinészettel szemben, sőt ellenkezőleg mivel az intelligenczia számottevőbb tagjai vezetik, elháritsanak mindent, a mi annak rendes működése ellen irányul.

Térjenek vissza tehát ujra e czélhoz!

Ó-Budán a szinészet nagyon el lévén hanyagolva, sok irány van, a hol annyi buzgalommal, melylyel egy-egy haszontalan szerződés megkötésén fáradoztak, sokkal több s üdvösebb dolgot értek volna el.

Anyagi áldozatot tőlük senki sem kiván, az erkölcsire pedig önként vállalkoztak.

Ó-Budának, mint emlitők, nagy és gazdag polgársága van. Járjanak közre, legyenek szószólói a felkarolt szinészetnek e polgárság előtt, *s tegyék egyszersmind annak* barátjaivá azt.

A másik irány, melyen egyedül ők működhetnének sikerrel, *a szubventió megszerzése.*

Kövessy Albert igazgató oly társulatot szervezett, a mely már előkelő szinvonalon álló előadásaival is megérdemelné a székes-főváros támogatását; nem számitva azt, hogy eddig *minden segély nélkül* 10—12 ezer forintot áldozott a hálátlan, *legkevésbé sem pártolt vállalatra.*

Csak egy kis jó akarat, buzgalom, no még némileg a személyi hasznok elvetése kellene, s amint megtudták Fehér Dezső csak *3—4 szinészből* álló társulatának (a nap-nap után változó művészkéket csak nem nevezhetem szinészeknek), szerezni a 6000 frtos szubventiót, ugy annál könnyebben tehetik ezt meg Kövessyért, aki a sajtó által elismert eredményt, még pedig szépet, s bármely igazgatónak becsületére valót képes felmutatni.

Ez a két irány az, a mit egyelőre a szinpártoló egyesület becses figyelmébe ajánlunk, s a melyen egyszersmind sikeresebben is működhetik.

Ne akadékoskodjék a jövőben, ne ártsa be magát a szinház bel-, egyedül az igazgatóra tartozó ügyeibe, ne nézze le, ne ignorálja a szinészt (mint a hogy ezt egyes panaszokból hallottuk) mikor úgy sem segiti; *hanem vagy mondjon le arról az állásról, melyet mint szinpártoló dicstelenül tölt be, vagy dobja sutba az eltévedt irányt, s érdemelje ki a szinpártolói nevet.*

S. Gy.

Keresztény Szövetség

Emlitettük már lapunkban, hogy e. szövetség az összes keresztény felekezetek pártolására tarthat igényt, s mint ilyen a legnemesebb czélt tűzte ki maga elé: mert ugy a rokon, mint a különböző felekezetek közt levő surlódásokat és ellentéteket kiegyenliteni, a keresztény felekezeteket társadalmi, közgazdasági, közmüvelődési és jótékonysági téren egyesiteni van hivatva; ezáltal elérni óhajtja azt, hogy az ellenségekből testvérek és szerető felebarátok váljanak s igy a létkérdést és egymást közös egyesült erővel támogassák.

Nem kiván a szövetség semmivel sem többet létesiteni, nagyobb összetartást, eredményeket elérni és a kereszténység érdekeinek nagyobb templomot emelni, mint aminőt rövid időóta az „Izraelita-Országos-Központi-Iroda“ avagy az „Izraelita Európai egyesület“ a „Moskel el Dol“ stb. hasonló egyesület elért azáltal, hogy ismert elveit vallási alapon a társadalmi térre vitte át, sőt meglehetünk elégedve, ha e téren hozzájuk viszonyitva 50%-os eredményt érünk el.

Ezekből nyilvánvaló, hogy a „Keresztény Szövetség“ czégére nem a felekezetek elleni harczért, hanem a felebaráti szeretetért a viszásságok megszüntetéséért, a keresztények érvényesüléséért vagyis az életkérdésért küzdünk.

Bizonyára ideálisnak tartják ezeket az elveket azok, kik nem kisérik figyelemmel nemzeti átalakulásunkat és a magyar kereszténység erkölcsi és anyagi sülyedését; kik a létérti küzdelmet Darvin szempontjából tekintik, midőn az eszközök megválasztása nélkül az élelmesebb a kevésbé élelmesebbet elnyomja és kiveszésre készti. Kétségtelen, hogy az illuzió az erőset megvakitja és a gyengét hiuvá teszi, s mert a keresztény vallás idealis eszmékkel már a bölcsőtől fogva táplálja az emberiséget és azt a törvény védelme alatt nyilvánosan teszi hirdeti „Jézus Krisztus“ magasztos igéjét, „Szeresd felebarátodat, ellenségedet, mint tenn magadat“ nem zárkózhatunk el a „Keresztény Szövetség“ fenn hirdetett elvei elől.

A didergő Neptun.

Hogy mily kevés a müvészi érzék, annak, ha mindjárt ideiglenes is, de annál kiáltóbb jele a kálvintéri szőkőkut. Ez a Budapest egyik legfestőibb terét diszitő s művészi hatására nézve legkifogástalanabb monumentális szoborművünk bódéja. Ybl Lajos halhatatlan emlékü épitészünk tervezte e szőkőkutat, egy fényes tehetségü, de szerencsétlen véget ért, a szó szoros értelmében éhen halt szobrászunk: Feuler Leó mintázta pompás alakjait. A mü eszthetikai hatása csak akkor teljes, ha medenczéinek fátyolként lecsurgó vize egésziti ki architektonikus konczepczióját; mégis fővárosunk krajczárokban takarékoskodó és milliókat kidobó pénzügyi politikájához hiven nyarankint csak vasárnap működik a szőkőkut, mely hétköznа-

pokon a medenczében megrekedt poshadt viz kellemetlen lehelete miatt meg sem közelithető. S még alig szállván le az első dér, otromba bódét boritanak az egész alkotmány fölé, mely mint valami falusi csür, ugy ékteleniti el forgalom tekintetében a legélénkebb közterületünket tavasz végezetéig. A szobormű anyaga jéggelfagygyal daczoló sóskuti kő, de ha az idő viszontagságai ki is fognak rajta, esetleges repedései kevesebb költséggel javithatók ki, mint a mibe a minduntalan fölállitott és lebontott bódé összerakása kerül. Nem a műalkotásainkat féltékenyen megóvó művészi szellem nyilatkozik meg ez izléstelen bódéban; mert hisz ha ennek érvényesülését következetesen keresztül akarják vinni, akkor kezdve a vigadó épület kőszobrain, az operát diszitő szobrokat, az uj országházat áttört művü faragványaival a maga egészében, szóval minden valamire való középületünket deszkákkal kellene körül bástyázni télnek évadjára. A kálvintéri szökőkut izléstelen és izléstrontó bódéjában megnyilatkozó szellemet józan észszel csak a takarékos nyárspolgár természetével lehet egybevetni, ki szalonját szép művü selyembutorokkal szereli föl, ezeket azonban vitorla vászonburokkal vonja be, nehogy használat közben elkopjanak.

A kálvintéri szökőkut didergő Neptunjáról igy elmélkedik Tarczai György a kitünő iró s ezzel napirendre tűzte a művész világnak, hogy az épitkezésekben megnyilatkozó izléstelenség ellen sikra szálljon.

Egy kis budai séta után az izléstelenség dulásáról bárkit meggyőzhet. Olyan jól esik, ha egy-egy izléses épitkezést látunk, melyben a művészi érzék arat diadalt. Reméljük, hogy a Lajos kutja nem lesz az izléstelen kezelésnek olyan zsákmánya, mint a kálvintér didergő Neptunja.

A két testvérváros.

Különös, hogy a pestiek ugy irtóznak Budától. És megforditva szintén. — Ki a budai erősebb, szabadabb s tisztább hegyi levegőt csak rövid ideig szivta, az többé a pestivel nem barátkozik meg. Miféle levegőt nyujthatnak azok a rengeteg udvarnélküli magas házak, melyek mint két sor óriási olaszfal még az utcza levegőt is elzárják, minden hegynélküli sikságon. — De mi azért a pestiek izlését ezzel nem kivánjuk megrontani, hanem tény, hogy Pest már kezd nem is szépnek lenni többé. A nevezetes épületeket keresni kell a bérházak között és mögött, s a melyek többé sem szembeötlők, sem szépségben a bérházat felül nem mulhatják. Egy egy bérház sokszor szebb is, nagyobb is; holott Buda fekvése oly csodás! Ha a völgybe nézünk, gyönyörű a kilátás a magasabb helyekről, és ha feljebb tekintünk ujra örvend lelkünk és csodálva mereng szemünk a magasabb vidék szépségein.

Nyáron a zöldnek örvendünk mely körül övez, és a különféle madárének viditja kedélyeinket. Ha a téli tájképet nézzük azt gondoljuk s mondjuk: ez pedig még szebb, és a lakók maguk is sokkal testvériebbek.

A mágnásvilágnak is Budára kellene jönni lakni, mert a régi hősök s vezérek itt tartották székhelyeiket, minél közelebb a királyhoz, pedig az itt lakással megtakaritnák a külföldi nyaralás, fürdőzés költségeit, amely az országban maradna.

Buda és vidéke a szellem városának van rendelve. Miért nem mozdul már egyszer a budai érdekek emelésére alakult bizottság? Él, elaludt, vagy álmodik?

Tüdőbetegek szanatóriuma.

Már hiradással voltunk róla, hogy Batthyány Lajos gróf elnöklete alatt egy olyan egyesület alakult, mely a tüdőbetegek számára szanatóriumot akar épiteni. Azt is megirtuk, hogy az egyesület a fővárostól kért telket, a melyen a szanatóriumot felépithetnék. A közgyűlés méltányolva az egyesület törekvését, vegyes bizottságot alakitott, hogy a szanatórium czéljára keressen alkalmas területet. A bizottság több átengedhető telket jelölt ki, de az egyesület ezek közül egyet sem fogadott el, mert nem találta azokat alkalmasoknak. Az egyesület ujabb beadványban kéri a hatóságot, hogy a Fazekashegyen vagy a Kecskehegyen levő fővárosi területből adjon husz holdat. Egyuttal bejelentette az egyesület, hogy ő felsége elfogadta az egyesület védnökségét s megengedte, hogy a szanatóriumot Erzsébet királyné szanatóriumnak nevezzék.

A Buda és Vidéke több czikkben fejtegette azt, hogy ugy Buda, mint egész környéke sanatoriumokra hivatottt. A szentendrei munkás üdülőhely eszméjét is lapunk vetette fel. A székesfővárosnak ez a husz hold nagyobb áldozat, mintha vidékünk valamely községe adna husz holdat, a mivel azután nagyban előmozditaná emelkedését. Különben is sok már a kórház Budán. Mi inkább a vidékre tennénk. Ajánljuk a pilisi alsó és felső járás községeinek, hogy az egyesülettel kezdjenek tárgyalást.

Glück Frigyes kitüntetése.

Talpig derék, szimpátikus embert ért kitüntetés: *Glück* Frigyesnek, a *Pannónia* fogadó tulajdonosának, fővárosi törvényhatósági bizottsági tagnak a király a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta, elismeréseképpen azoknak az érdemeknek, a melyeket Glück Frigyes a szállóipar terén és a közjótékonyság körül évek hosszu során szerzett. A kitüntetést nagyon megérdemelte Glück. Jórészben az ő munkálkodásának eredménye, hogy a viruló magyar főváros fogadók dolgában ma az európai metropólisok közt a legelső helyek egyikét foglalja el, ennél azonban százszorta nagyobb érdemül kell betudnunk Glück Frigyesnek jó szivét, a mely folyton arra készti, hogy azokat, a kik rászorulnak, anyagilag nagy mértékben támogassa. Csöndben, a zajos nyilvánosság elkerülésével tesz jót Glück Frigyes, mert a jótékonyságban öröme telik. Az ő alapitványainak, ajándékainak és adományainak elenyésző csekély része az, a melynek hire a nagy nyilvánosság elé jut. A szerény ember szinte röstelli, ha egy-egy ilyen jótékony cselekedetén, mint ő mondja, *rajtakapják*. Nagyszámu jóbarátja sokkal jobban fog örülni Glück kitüntetésének, mint a mily mértékben büszkévé teszi őt magát a mellét diszitő lovagkereszt. — A *Pannónia*-fogadó személyzete testületileg üdvözölte főnökét, a kihez *Halasi* Gyula főpinczér gratuláló beszédet mondott. — *Glück Frigyes* kitüntetése a vendéglős ipar elismerése. *Glück Frigyes* neve a szakirodalomban előnyösen ismeretes. Azok közé tartozik, kik az I—III-ik kerületi vendéglősökkel jó barátságban vannak, érdekeiket szivükön viselik. *Glück Frigyes* mint bizottsági tag többször adta tanujelét annak, hogy Buda jövőjét, rendeltetését ismeri és belátja.

A német nyelv tanulása.

A német nyelv tanulására általánosan *Róder Adolf*-féle *Levélszerinti oktatás* harmadik javitott és tökéletesen átdolgozott kiadásában, füzetes alakban indul meg a Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) könyvkereskedés kiadásában. A német nyelv gyakorlati nagy szükséges volta eredményezi a sürün felburjánzó nyelvkönyveket, melyek minden rendszer nélkül készitve, csak megnehezitik annak a munkáját, aki a nyelvet elsajátitani akarja. Róder „levelei“ annyiban külömböznek ezektől, hogy a Toussaint-Langenscheidt-féle módszert követve, világos és könnyü példákkal szolgálnak és belőlük könnyü szerrel lehet megtanulni nemcsak a grammatikát, hanem azt is, hogy kell németül *beszélni*. E módszer feleslegessé teszi a nyelvmestert és minden tekintetben szabatos és megbizható. Az uj kiadás jóval terjedelmesebb az előbbieknél és hogy mindenki könnyen hozzájuthasson, füzetenként is kapható. Egy-egy füzet ára 20 kr. A füzetek akár egyenkint, akár 5—5 füzetre való előfizetéssel szerezhetők meg. Jó volna, ha valaki egy magyar nyelvtant is irna s a közmüvelődési egyesületek komoly tanfolyamokat nyitnának Budán és vidékén a magyar nyelv tanitására.

A kiegyezés háza.

Palkovics Ede az „Angol Királyné“ szálloda tulajdonosa megirta *A kiegyezés szülőháza* czimű érdekes és tartalmas munkában azt az időt, mikor az Angol Királyné *Deák Ferenczné* otthona volt. Palkovics Ede jó korrajzot nyujt illustrácziókkal is ellátott könyvében. Élénk tollal, vonzóan, tanuságosan irja le a haza bölcse jellemét, gondolkodását, szokásait. Röviden az Angol Királyné szállodának multját is adja. Kár, hogy nem emliti fel azt a fontos történeti tényt, hogy itt találkoztak először *Görgey Arthur* és *Kossuth*. Palkovich Ede munkája mint művelődés történet is értékes és becsületére válik. — Bárcsak többi vendéglőink és szállodáink is kiadnák történetöket. Ezek gyüjteményes kiadásának tervével Stadler Károly foglalkozik. Azt hiszszük, hogy Palkovich dicséretes uttörésére a terv valósitásához hozzá fog.

Kiemeljük még, hogy a külföld számára Palkovich ugy adta ki munkáját, hogy a német szöveg mellett ott van a magyar is. Ez hazafias cselekedet.

Nyilvános elszámolás.

A **várbeli Iskolaszék** a tantestülettel karöltve a legutóbbi karácsonyestén régi jó szokásához hiven ismét számos gyermeket látott el jó meleg téli ruhával. Ezuttal 67, a várbeli iskolatéri elemi iskolába járó tanuló részesült a jótéteményben. A fiuk jó minőségü téli öltözetet és czipőt, a leányok pedig téli nagy kendőt, ruhaszövetet és czipőt, azonkivül valamennyien egy édességekkel és karácsonyi csemegével telt csomagot kaptak. Az ünnepélyes kiosztás deczember hó 24-én d. u. 4 órakor történt a várbeli iskolának ez alkalomra feldiszitett tornatermében. A hatalmas karácsonyfa — melyet előtte való nap a tantestület tagjai dr. Kemény X. Ferencz iskolaszéki gondnokkal élükön gazdagon diszitettek föl a tornaterem egyik sarkában állott, ágain száz meg száz lobogó gyertya szórta fényét. Az elnöki emelvényen Márfy Ágost nyug. államtitkár iskolaszéki alelnök foglalt helyet; körülötte az iskolaszék tagjai, számos szülő és gyermekbarát helyezkedett el, mig a terem többi részét felruházandó gyermekek töltötték meg. Az elnöki megnyitó után Dr. Nemes Antal budavári plebános tartott a gyermekeknek való alkalmi beszédet, engedelmességre, a szülők és jótevők iránti szeretetre buzditván őket; majd a IV. osztályokból alakitott gyermekkar adott elő Oszoly Kálmán osztálytanitó által szépen betanitott karácsonyi énekeket. Ez után következett az adományok kiosztása. A gyermekek örömtől kipirult arczczal szoritották honuk alá a kapott ajándékokat. De nemcsak a gyermekek arcza sugárzott a boldogságtól, hanem a jelenlevő nemeslelkü emberbarátoké is, a kik a Hymnus hangjai mellett oszoltak el s a kik családjaik körében bizonyára fokozottabb boldogsággal töltötték el a szent estét lelkükben azzal a tudattal, hogy nemeslelkűségük lehetővé tette a Jézuska eljövetelét azoknak a szegénysorsu gyermekeknek is, a kiknek különben oly sivár lett volna a szeretet legnagyobb ünnepe.

A felruházás költségeihez adományaikkal a következők járultak.

Dr. Appl Lajos úr 1 frt. — Dr. Baróti Lajos úr 2 frt. — Eötvös Sándor urnak gy. i. Eötvös Sándor 3 frt, Gaizler Béla 1 frt, Schundler Ferencz 1 frt, N. N. 1 frt, Bengyel Zsigmond 50 kr., Sárközi Zsigmondné 50 kr. összesen 6 frt. — Dr. Gombár Tivadar úr gy. i. Dr. Gombár Tivadar 5 frt, özv. Herián Károlyné 2 frt, Gombár Miczi 1 frt, Oreczy Gyuláné, 1 frt, Gombár Gellike 50 kr., Gombár Annus 20 kr., Gombár Tivadarné 2 frt, Gombár Tivadar 1 frt. összesen 12 frt 70 kr. — Dr. Hegedüs János úr gy. i. dr. Hegedüs János és családja 5 frt, Lukács Béla 5 frt. összesen 10 frt. — Dr. Herald Ferencz úr gy. i. E. M. 5 frt, Dr. H. F. 1 frt 50 kr. összesen 6 frt 50 kr. — Huszár Adolf úr 2 frt. — Kanócz István úr gy. i. Herczegprimás 10 frt, Kanócz Istvánné 1 frt, Kanócz István 1 frt. összesen 12 frt. — Főtisztelendő Kanter Károly úr 3 frt. — Kasics Péter úr gy. i. özv. Pernöffy Jánosné 3 frt, Láner Gyula 1 frt, özv. Havas Sándorné 2 frt, Kasics Péter 1 frt. összesen 7 frt. — Dr. Kemény X. Ferencz úr gy. i. Wiesner Jánosné 1 frt, Wiesner Emil 1 frt, Wiesner Alfons 1 frt, J. W. 50 kr., L. E. 1 frt. Jorolán Károlyné 2 frt, Braidsver József 1 frt, Braidsver Józsa 50 kr., Jenny Wiesinger 50 kr., Dr. Kemény X. Ferencz 1 frt 50 kr. összesen 10 frt. — Dr. Keömley Nándor úr gy. i. Keömley Nándorné 1 frt Keömley Aurél 50 kr., özv. Celligói Bódogné 1 frt, Olvashatlan 1 frt, Szobovics Lajosné 1 frt, Szobovics Jozefin 1 frt, Gálffy Erzsébet 1 frt, özv. Hersichné 2 frt, Marsovszky 1 frt Ede Marsovszky 1 frt. összesen 11 frt. — Kosutány Géza urnak gy. i. Dr. Baumgarten Izidor 5 frt, Cseke Kálmán 1 frt, Czárán István 1 frt, Krenedics Gyula 50 kr., Szepesy István 1 frt,

Dr. Kis István 1 frt, Czekélnis Marczel 1 frt, Trojko Béla 1 frt, Lenk Gyula 1 frt, Traiber Vincze 1 frt, Dr. Ádám Árpád 1 frt, Dr. Makucz Arthur 1 frt. összesen 15 frt 50 kr. — Dr. Kovács Pál úr 3 frt. — Dr. Lechner László 1 frt. — Márffy Ágost úr 5 frt. — Márffy Albin úr gy. i. König Tivadar 1 frt, Szontágh János 1 frt, Márffy Albinné 5 frt, Márffy Albin 5 frt. összesen 12 frt. — Főtisztelendő Dr. Nemes Antal úr gy. i. Dr. Nemes Antal 2 frt, Kohl Medard 3 frt, Gróf Hunyady László 5 frt, Némethné 2 frt, Botka Lajosné 3 frt, Fischer István 2 frt, Dr. Oeffner Antal 3 frt, özv. Rehák Edéné 2 frt, Rösler Sabina 1 frt, Stoffa M. 1 frt, Pernöffy Jánosné 3 frt, Havas Sándorné 3 frt, Madarassy Pálné 3 frt, Tőry Burián Aranka 2 frt, Tichtl Irén 1 frt, Farkas M. 2 frt, özv. Kella Kálmánné 2 frt, Ruszwurm Vilmosné 1 frt, Hirsch István és neje 5 frt, Br. Csóllich 1 frt, özv. Gürschné 1 frt, Hanner 1 frt, Wettstein 2 frt, Wettstein József 1 frt, Keömley Pál 2 frt, összesen 54 frt. — Nikolics Ignácz úr gy. i. Nikolics Ignácz 1 frt, Nikolics Ignáczné 1 frt, Nikolics Aranka 1 frt, összesen 3 frt. — Póra Ferencz úr gy. i. Póra Ferencz 3 frt, Novák Sándor 2 frt, összesen 5 frt. — Szegő János úr — frt. — Tomor Ferencz úr 1 frt. — Bachler Károly úr gy. i. Kogler Jánosné 2 frt, Dr. Zimányi Károly 2 frt, Dr. Zimányi József 2 frt, Dr. Berencsi György 1 frt, Száz Károly 1 frt, Száz Lili 20 kr., Bachler 2 frt, Bachler Elza 80 kr., Bugujár Richardt 50 kr., Stettner Géza 1 frt. összesen 12 frt 50 kr. — Balonyi Imre úr gy i. E. M. 5 frt Gr. C. E. 2 frt, Tomor Róza 1 frt, Balonyi Imre 1 frt. összesen 9 frt. — Baumerth Gyula úr 2 frt. — Guckler Győző ur gy. i. Guckler Győzőné 1 frt, Guckler Győző 1 frt, Guckler Rózsika 50 kr., ifj. Guckler Győző 50 kr. összesen 3 frt. — Dr. Hanzély László úr 2 frt. — Kleszner Albert úr 50 kr. — Madarassy Gábor úr és családja 5 frt. Tichtl János úr gy. i. Tichtl János 5 frt, Loveczky J. 2 frt, Tichtl Irén 1 frt, T. A. B. L. 2 frt. összesen 10 frt. Dr. Tőry Gusztáv úr gy. i. Tőry Burján Aranka 5 frt, Steinbach Kunig Johanna 5 frt, Némethi István 2 frt, Bókainé Tömöry Adrienne 5 frt, Tőry Emilné 3 frt, Jálics Kálmánné 3 frt, Tőry József 3 frt. összesen 26 frt. — Wettstein Gyula úr 5 frt. — Dr. Appl Lajosné úrnő gy. i. Wahlner A. 1 frt, Turián J. 1 frt, Gaizler Olga Ottilia 1 frt, Széles Margit 50 kr. Maldoványi Ilonka 1 frt, Csanky Ilonka 50 kr., Heinrich Mária 50 kr., Kampis Irma 1 frt, Kovács Gizella 50 kr., Nizsnyánszky Mária 50 kr., Hübner Józsefné 50 kr., Ludvig Mária 50 kr. összesen 8 frt 50 kr. — Főtisztelendő Bozóky Géza úr gy. i. X. G. 2 frt. — Csonka Józsa úrnő gy. i. Pap Erzsike 1 frt, Pap Elza 1 frt, Pap Margit 1 frt, Pernöff Janosné 2 frt, Tichtl Mártha 1 frt, N. N. 20 kr., Tichtl Bella 50 kr., N. N. 20 kr., N. N. 20 kr., N. N. 20 kr., Ifj. Guckler Győző 5 frt, Szathmáry Lili 1 frt, Hackel Mártha 1 frt, Roscony Elza 1 frt, Bene Ilonka és Rózsika 1 frt, Bokor Károly 1 frt, Tóth József 1 frt, Buday Alice 50 kr., Kozák Margitka 20 kr., Nagy Ilona 50 kr., Turcsányi Livia 50 kr., Grecsák Emma 20 kr., Kerékgyártó Mariska 50 kr., Csorba Ilonka 50 kr., Heinrich Ilonka 50 kr., Vavrinecz Mártha — 50 kr. összesen 22 frt 20 kr. — Farkas József úr gy. i. Farkas József 1 frt, Mandl testvérek 3 frt, Müllner E. 2 frt, Freyt Lajos 1 frt, Pillmayer Károly 1 frt, N. Vilmos 1 frt, O. O. 5 frt, Strobel Emil 1 frt, Szathmáry Béla 1 frt, Sélley Sándor 1 frt, Zveiter János 10 kr., Brabecz Sándor 50 kr., Fischle Vilmos 1 frt, Reiner Ervin 50 kr., Spanner József 50 kr., Hircsek Győző 30 kr., Fischer István 50 kr., Tellér Frigyes 20 kr., Spáda Lajos 20 kr., Tamásy Béla 30 kr., Balogh G. 30 kr. összesen 21 frt 40 kr. — Farkas Józsefné úrnő gy. i. Zsirai Flóra 1 frt, Csanki Mariska 50 kr., Fejér I. 50 kr., Nagy Dezső 10 kr., Marton Anna 30 kr., Hinz Hedvig 1 frt, Rustler R. 1 frt, Endrey Emma 1 frt, Adriany Vilmosné 1 frt, Zobel Margit 1 frt, Gaál Lászlóné 1 frt, Cserhalmi Ilona 20 kr., Haraszti Mária 50 kr., Mály Adél 50 kr., Matus Rezső 50 kr., Wohlfart Anna 50 kr., Bárczi N. 10 kr., Kompolthy M. 40 kr., Kompolthy Gusztávné 1 frt, Cziegler Anna 50 kr., Hummel M. 1 frt, Bucsek Margit 40 kr., Bucsek Gizella 40 kr., Bucsek Győző 40 kr., Csemiczky M. 50 kr., Szántóné 50 kr., Gammel F. 1 frt, Lehotay Mária 30 kr., Huber Paula 50 kr., Baráth Mária 30 kr. összesen 17 frt 90 kr. — Kis Áron úr gy. i — Kosutány Ilona úrnő gy. i. Celligói Anna 1 frt, Dömötör Mariska 1 frt, Dubásievicz Ilonka 1 frt, Galambos Mariska 1 frt, Genál Hanka 1 frt, Bucsek Gizella 50 kr., Huber Karola 1 frt, Unger Józsa 50 kr., Nikolics Aranka 1 frt, Kokics Ilonka 50 kr. összesen 8 frt 50 kr. — Kornitzky Frigyesné 1 frt. — Krünner Anna úrnő gy. i. Rasler Sabina 1 frt, Farkas 2 frt, Kunse 1 frt, Dr. Hummel Sz.-né 1 frt, Kereszty Ilona 1 frt, Marinovich 1 frt, Holczer Józsefné 1 frt, Anna Vormicza 1 frt, Dr. Stefferné 1 frt, Boska 1 frt, Csobotti Simonné 1 frt, Belanyi Ferenczné 1 frt, Belányi Imre 50 kr. összesen 14 frt. — Matyus Jenő úr gy. i. — Micholecz József úr 1 frt. — Oszoly Kálmán úr gy. i. Molnár Berta, 50 kr., Dr. Koch Antalné 50 kr., Koch Rudolf 50 kr., Mály Sándor 50 kr., Mály Elemér 50 kr., Schödl Frigyes 1 frt, Abele Rezső 1 frt, Oszoly Kálmán 50 kr., Genál Zoltán 1 frt, Ifj. Fejér Vilmos 50 kr., Wirkner Manó 50 kr., Tamás Zoltán 20 kr., Ybl Ervin 1 frt, Szalmásy József 10 kr., Patachuh Béla 1 frt, Darnay József 20 kr., Fábry László 20 kr., Perczel Tasziló 50 kr., Boros Géza 20 kr. összesen 10 frt 50 kr. — Petzina Ödön úr gy. i. Brabecz Barna 50 kr., Abos Ernő 2 frt, Andriska Antal 50 kr., Keömley Aurél 50 kr., Agotha Antal 50 kr., Darnai Jenő 30 kr., Csapó József 20 kr., Ditrich Aladár 30 kr., Kugli Kálmán 50 kr., Hanszély Pista 1 frt, Paksy Gyula 40 kr., Borosnyai László 20 kr., Cziegler István 50 kr., Papotczy Antal 30 kr., Tilli Ferencz 50 kr., Hayanek Gyula 20 kr., Petzina Ödön 50 kr. összesen 8 frt 90 kr. Vaskó Bertalan úr gy. i. Oberrecht Ödön 1 frt, ifj. Némethy Károly 1 frt ifj. Lachner László 1 frt, Unger Ernő 50 kr., Széles Sándor 50 kr., Socanin Ferencz 50 kr., Paduch Béla 50 kr., ifj. Magyary Kassa Ferencz 50 kr., Wirkner József 50 kr., Józsa Kornél 50 kr., Sponer Sándor 50 kr., Kovács Pál 50 kr., Agotha Zoltán 50 kr., ifj. Lehotay Mihály 30 kr., Boldog Lajos 50 kr., Hubner József 50 kr., Bárdos Jenő 20 kr., Ludvig Lőrincz 50 kr., Pongrácz Ágoston 20 kr., Vaskó Bertalan 50 kr. összesen 10 frt 80 kr.

Minazok, a kik a felebaráti szeretet erényeit gyakorolni kegyesek voltak, s az ünnepély fényét megjelenésük által, valamint közreműködésükkel emelni szíveskedtek, fogadják ez uton is az I. ker. I-ső számu (várbeli) iskolaszék igaz köszönetét.

Tudósító.

A farkasréti vasut.

A főváros I. és II. kerületének polgárai népes gyűlést tartottak a krisztinavárosi polgári leányiskola tornatermében. A gyűlés lefolyása a következő volt:

Stipanits Elek dr. inditványára egyhangulag megválasztották elnöknek *Szebeny* Antal drt, alelnököknek *Falk* Miksa drt, *Del Medico* Ágostont és *Hampel* Sándort, jegyzőknek *Lakner* Jánost és *Szodoray* Lajost. A választás után *Szebeny* Antal dr elnök röviden elmondja, hogy a budaiaknak régi óhaja, hogy a farkasréti temetőbe villamos vasut menjen, már majdnem teljesedett, a mikor a villámos vasut a budai belső köruton megépült. Nagyon meglepte tehát a budaiakat a hir, hogy a még csak papiroson megrajzolt külső köruti vasuttal kapcsolták össze a temetői vasutat. Ez a terv a vasut épitését hosszu időre elodázná. *Kasits* Péter elmondja, hogy a németvölgyi uton át vezető villámos vasutat a fővárosnak a mlniszter által jóváhagyott szerződés alapján joga van követelni. A farkasréti temetőt még 1894. április elején adták át a forgalomnak és máig sincsen közlekedési eszköze. Részletesen ismertette a vasut ügyében meginditott tárgyalásokat s kifejtette, hogy két nagy közérdek követeli, hogy minél előbb megépitsék a németvölgyi vasutat. A temetőnek s a vidéknek az érdeke. Az ügy most a kereskedelmi miniszternél van s azért inditványozza, hogy *Falk* Miksa országgyülési képviselő vezetésével ötven tagu küldöttség kérje meg a minisztert, hogy a vasut ügyét a budai érdekeknek megfelelően intézze el. Azután határozati javaslatot terjesztett elő, a melycen a budapesti I. és II. kerületi polgárságnak nagygyűlése kimondja, hogy a lakosság közérdeke azt kivánja, hogy a farkasréti temetőhöz a németvölgyi uton át épitsék meg a vasutat, noha főváros és közuti vasuttársaság között kötött szerződés kötelezi a társaságot a vasut megépitésére. A külső köruti kombinációt a közönség érdekébe ütközőnek deklarálták. Az inditványt s határozati javaslatot egyhangulag elfogadták. A határozatot megküldik a fővárosi tanácsnak s a vasuti vállalatnak is.

A budai kereskedők társaságának közgyülése.

A budai kereskedelmi társulat megtartotta *Freyberger* Pál elnöklésével rendes évi közgyűlését, a melyen három évre megválasztották elnökké Freyberger Pált, alelnökké Ott Lajost, pénztárnokká Mauks Jánost, választmányi tagok lettek: Arnold Róbert, Brumer Alajos, ifj. Beck Adolf, Frey Alajos, Votzasek Károly, Reinl József, Spuller István, Steiner Mór, Telegdy Károly, Willinger Ferencz, Weninger Mihály és Wolf Márton; a békéltető-bizottság tagjaivá: Günther Béla, Richtárszky Jenő, Müller Antal, Várady József.

A budai kereskedők társaságának 105 tagja van, tehát több mint a mult évben. A helyes vezetés, a szakérdekek kellő felkarolása fokozni fogja a virágzást. A szép mult szép jövőt biztosit. A társulat minden budai kérdésnél latba veti tekintélyét s előharczosa a *magyarosodásnak*. Kivánjuk, hogy a hazafiságban mint eddig ugy ezután is előljárjon.

Afrikai királyság.

(Társadalmi regény, irta I. Virág Béla. A Fővárosi Lapok kiadása. Ára 2 frt.)

Az Afrikai királyság könnyü, élvezhető munka. Élénk tollu irója jól alakit, a helyzeteket jól csoportositja. Hivatottságának jelét adja az egész regényben, mely a való életből van meritve. Sohasem pongyola, a legkisebb részletet is kidolgozza. Alakjai élnek és szép nyelven társalognak. Mindvégig leköti a figyelmet ez a kitünő regény, mely irójának sikereit szaporitotta. Tessék elolvasni.

Tánczoljatok lányok.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Tisztelt Szerkesztő Ur! A napokban betévedtem egy budai bálba és néztem a tánczot. Bizony furcsa mulatság ez ma. A hogy a párok egymást fogják és átkarolják, ez már egy kicsit sok. Ilyent látva tisztelet a kivételeknek — eszünkbe jut a szent férfiu véleménye, hogy a táncz az erény sirja. A táncz jó testgyakorlat, a könnyü mozdulatok iskolája, de azért ne fajuljon el az illetlenségig. A mi pedig a magyar tánczot illeti, erről jobb nem beszélni. Van ebben minden, csak magyar nem, épp ugy, mint a zenében. Kolumbus felfedezőképessége sem fedezné fel ebben a magyar tánczot.

Örök béke.

Kain és Abel legendája a harczok bölcsője. Innen indulnak a háboruk. Az emberiség bölcsőjében ringatta a háborut. Sokat irtak, sokat beszéltek róla. Egyszer Budán boldogult Balázs Sándor asztaltársaságában is beszéltek róla. Sokan szóltak hozzá a művészet és irodalom jelesei közül. Nagy István a Faust nagyérdemü forditója ezzel oldotta meg a kérdést: Az utolsó ágyu, az utolsó ember. A keresztény szellem, a valódi keresztény meggyőződés ujjáébredése volna az örök béke hajnala, de addig a budai valódi bor által diktált tétel az ur t. i.: Az utolsó ágyu az utolsó ember. Ezt a tételt különben boldogult Nagy István egy szép versbe is beleöntötte, a mi az Ország Világban jelent meg.

Izetlenség.

A napokban egy budai köztiszteletben álló férfiu leányának eljegyzése hire jelent meg. A lapot, mely közölte, felültették a hirrel. Az izetlenkedő egy ismert nevet irt a czikk alá. Ugy tudjuk, hogy az eljegyzések közléséért dij jár. Nem ártana ezt a dijat felemelni, hogy az izetlenkedő meggondolhassa mikor felültetést tervez.

Országos központi hitelszövetkezet.

Az országos központi hitelszövetkezet, mely az 1898. XXIII. törvényczik alapján alakult, mint már jeleztük, működését Budapesten, IV. ker. Kaplony-utcza 9. szám a. helyiségeiben megkezdte.

Az állam támogatása mellett létesült és annak állandó ellenőrzése alatt álló országos központi hitelszövetkezetnek az lévén a czélja, hogy a szövetkezeti ügynek, különösen pedig az idézett törvény alapján létesült vagy átalakult és az országos központi hitelszövetkezet kötelékébe belépő szövetkezetek ügyeit előmozditsa és az utóbbi szövetkezetek jogos hiteligényeit kielégitse, azokat gazdasági vagy ipari beruházásaiban, beszerzéseiben és vállalkozásaikban segitse, az Országos központi hitelszövetkezetnek megfelelőleg működését fokozatosan a szövetkezeti ügy minden ágára, és pedig a szorosan vett gazdasági és ipari hitelszövetkezetek, mint az azokkal párhuzamosan vagy külön, nyersanyag beszerzésére, gabona és más termények értékesitésére, és végül fogyasztási czikkek közös beszerzésére stb. létesitendő szövetkezetekre is kiterjesztendi.

Az Országos központi hitelszövetkezet azonban csak oly szövetkezeteket vehetvén fel rendes tagoknak, a melyek már a megalakulástól kezdve az Országos központi hitelszövetkezet által az 1898: XXIII. törvényczikk értelmében gyakorlandó felügyeletnek és ellenőrzés-

nek alávetik magukat: szövetkezetek és magánosok, a kik ezen ügyben eljárni kívánnak, esetleg hiábavaló munka és fáradság kimélése czéljából helyesen fognak cselekedni, ha az alakulás és felvétel feltételei iránt első sorban mindig az Országos központi hitelszövetkezethez (Budapest, IV. ker. Kaplony-utcza 9. szám.) fordulnak.

Az országos központi hitelszövetkezet Országos központi hitelszövetkezeti értesitő czimen külön hivatalos lapot fog kiadni.

A mérnök-egyesület pályázata.

A magyar mérnök- és épitész-egyesület mű- és középitési szakosztályainak 1899. évi kispályázata, a melyet egy háromnyilásu lánczhid mederpillérére irt ki, 1899. február hó 20-án jár le. A pályázati feltételek a következők: Tervezendő egy háromnyilásu lánczhid egyik mederpillére. A mederpillér méretezésére nézve irányadók a hidnak következő főbb méretei: A középnyilás 15·00 m.; a láncz a hidpálya felett 12·5 m. magasságban erősittetik meg; a hidpálya magassága a rendes vizállás felett 15·00 m.; a kocsiut szélessége 10·00 m.; a gyalogjáróké kétoldalt 2·50—2·50 m. Az alkalmazandó anyag lehet kő vagy vas. Készitendő alaprajz, oldalnézet, előlnézet és metszet 1 : 100 mértékben. Pályadij: az egyesületi ezüstérem és 100 korona. A pályázatban résztvehet az egyesület minden tagja. A tervek megbirálása a kispályázati eljárás szerint fog történni. A benyujtás határideje 1899. február hó 20-ikán esti 6 óra.

Az ezredik gőzcséplő gép.

Szép ünnepet ült az első magyar gazdasági gépgyár részvénytársulat abból az alkalomból, hogy gyárában az ezredik gőzcséplőgép elkészült. Már jóval 10 óra előtt százával jöttek a meghivott vendégek, kiket Weiszenbacher Endre alelnök, Kellner Antal vezérigazgató és a tisztviselői kar fogadott. Az ünnepet a gyári daloskör nyitotta meg mire Menyhárt szerelő szép beszéd kiséretében átadta Kellner Antal vezérigazgatónak az ezredik gőzcséplőgépet. Kellner Antal vezérigazgató lendületes beszédében fölemlitette, hogy tiz év előtt válságos volt az iparvállalat helyzete, de becsületes, odaadó munka s a munkások összetartása és buzgósága fölvirágoztatta a gyárat, mely ma számottevő tényező az ország közgazdasági életében. Ezután Ráth Károly beszélt, végül pedig Krava munkás emléktáblát nyujtott át a vezérigazgatónak. Délben diszlakoma volt.

A müvelt nök otthona.

A „Müvelt Nők Otthona" jótékony egyesület X. ker. Tisztviselő-telep Orczy-út 37. szám alatt egy 40,000 forintot érő házat vett, a hovà f. é. május 1-én a nő otthon mint saját házába állandó lakására költözik.

Karácsonyi Guidi gróf emléke.

Ezen héten fogadta el *gróf Karácsonyi Jenő* a nemzeti szövetség vezérségét s 500 forintot adott a nemes czélra. Ezen a héten tett a *Felvidéki Magyar Közmüvelödési egyesület* javára boldogult apja által adott *Rudolf trónörökös alapból* tizezer forintot. Ugyancsak ezen a héten juttatott a *Vöröskereszt egyletnek* jelentékeny összeget. Ez alkalomból a *Karácsonyi Guidó gróf* emlékének megörökitésére alakult bizottság *Juristovszky Ödön* elnöklete alatt gyülést tartott s elhatározta, hogy népies modorban megiratja *Gróf Karácsonyi Guidó* életrajzát. *A Széchenyi asztaltársaság* szintén ülésezett ugyancsak *Juristovszky Ödön* elnöklésével és hivatalos átiratban üdvözölte a *Nemzeti Kaszinót.*

Requiem.

A boldogult *Rudolf* trónörökös halála tiz éves évfordulóján gyász Isten tisztelet volt a *Zsigmond* kápolnában és a *Mátyás* templomban. Milyen könnyen feledünk. Mikor a trónörökös meghalt egy egész ország szive vérzett gyászszal és tiz év mulva ez a gyász két templomba belefér . . . Széchenyi halálakor is és a nemzet s a *Nemzeti kaszinót* s a *budai Széchenyi asztaltársaságot* kivéve alig emlékeztek meg a legnagyobb magyarról. Azért pusztulunk, mert oly könnyen feledünk.

Bencze Benő ünneplése.

A harmadik kerület a szeretett és tisztelt előljáróját, dr. *Bencze Benőt* a székes főváros szolgálatában eltöltött hasznos és sikerdús éveit, ünneplik meg a polgárok. Dr. *Bencze Benő* tehetséges, lelkiismeretes önzetlen tisztviselő, ki joggal megérdemli azt, hogy ünnepeljék. A III-ik kerület társadalmi életében és magyarositásában is vezérkedik s minden téren és minden tekintetben első az elsők között.

Szinházaink.

Egyik állandó szinház helye a Horváth kert leszsz. Eddig a közigazgatás minden foka a mellett foglalt állást. Ezzel a szinház kérdés még nincs kimeritve, mert ezen a szinházon kivül a székes fővárosnak gondoskodni kell, hogy *udvari szinház* is legyen Budán olyan helyen, honnan a várból ő felsége könnyen lejuthat. Ugy tudjuk, hogy az *Aurora* körnek a vizivárosi szinház érdekében inditott mozgalma nem aludt el . . . . A krisztinavárosi szinház tehát nem azt jelenti, hogy csak ez az egy állandó szinháza legyen *Budának.* Ott van ezenkivül a *Herczegh*-féle vállalkozás. Valószinü, hogy a második állandó szinház kérdését magán vállalkozás oldja meg.

A szentendrei sziget nagy vizvezetéke.

A káposztásmegyeri székes fővárosi vizvezeték második fővizszállitó csatornahálózata a Váczi-út mentén már elkészült, miért is fokozott jelentőséggel birnak Budapest lakosaira nézve a földmunkálatok, melyeket mind a szentendrei sziget farkán eredménynyel ásott vizgyüjtő kutak, mind az ottani második Dunaalagut részére gyorsan végeznek. Az összes szigeti kutak teljesen beváltak; noha a folyam vizállása ezuttal igen alacsony, azok a vizgyüjtők telvék tiszta vizzel. A folyam főágán keresztül sok méterrel annak medre alatt, már részben épitett alagut, melyben az összekötő, hatalmas csöveket rakják le, csak nemrégen beszakadt ugyan egyik helyen; ámde korunk vizépitészete már eléggé fejlett arra, hogy ennek a veszélyes balesetnek rosz következményeit könnyen háritották el. A föld kerekségén a legelső folyamalatti alagutat Londonban épitették. A mikor ez munka közben beszakadt, tiz esztendőn át sem birták a keletkezett szakadást elzárni. Nálunk elég volt néhány heti munka, hogy minden rendbe jöjjön a Duna második alagutjánál.

Halálozás.

Egy igen kedves ember, egy valódi jó barát *Lejtényi Dezső* belügyminiszteri tisztviselő halt meg hirtelen. Sokan ismerték, sokan becsülték és szerették. Halálát müvelt lelkü özvegye gyászolja.

Borvizsgálat.

Folyik a hamis borok vizsgálata. Az ország figyelme Budafok felé fordult, a hol minden hónapban volt pincze szüret. A sajtó nyilvántartja a visszaélők neveit. Az érdemtelenek közé érdemesek neve is kerül. Igy hurczolták meg a *Dietzl* czéget is. Mindenesetre jó volna a valódi bort tartalmazó pinczék neveit hivatalosan közölni. Ne öntsék ki a fürdővizzel a gyermeket s ne koczkáztassák a becsületes magyar borkereskedést.

A Budai iparosok egyesületének bálja.

Fényes jelmezbált rendezett a fent nevezett egyesület e hó 21-én a Fáczán összes termeiben.

Szép és nagy hölgy közönség jelent meg ez alkalommal, mely sem a rendezőség tapintatossága, sem pedig a tánczosok hiányán nem panaszkodhatott.

A hölgyek izlésesen választották meg toilettjeiket, s együttvéve festői csoportozatokat tüntettek a szemlélő elé. Görögnő, halász és kertészleány, sport hölgy, czigány-, paraszt-, tyrol- és német leány s ezeken kivül sok más jelmez volt itt ez alkalommal képviselve.

A férfiak kaczagányos ősi magyar jelmezekbe, bohócz, spanyolviador, inasgyerek, dendi, halász, hajós, tyroli s egyéb öltözetekben bujtatva graszszáltak a hölgyek között.

Az estély, melyen az egyesület elnöke Bauer József is megjelent, a reggeli órákban ért véget.

Jelen voltak: Özv. Gepek Dezsőné, Jeiszinger Jakabné, Kuttner Antalné, Szabó Mari, Haukvitz Ludmilla, Unger Jánosné, Procky Józsefné, Lindenbach Istvánné, Tóth Mártonné, Grist Jánosné, Lebeda Ferenczné, Zsigelmajer Józsefné, Nigmund Éva, Verner Rezsőné, Wittene Georga, Hauer Mária, Tulkos Elenora, Gyimoti Károlyné, Greveter Mária, Kirpál Anna, Hauer Istvánné, Huszman Anna, Frisch Ignáczné, Huna Henrikné, Fazekas Istvánné, Griesz Gergelyné, Menyheit Mihályné, Stixa Józsefné, Wendl Mária, Szeb Alojza, Schmidl Dezsőné, Szabó Julianna, Csanartányi Gergelyné, Brandmajer Gergelyné, Király Istvánné és Kunitka Ferenczné urhölgyek. Továbbá Sauer nővérek, Hastretter nővérek, Csepek Irma, Richter Janka, Horváth Anna, Szabó Irma, Hauer nővérek, Hangovicz Emilia, Sraut Paula, Zindenbach Lujza, Crewetz Paula, Kirpál Irma, Poltl nővérek, Bauer Karola, Nagy Sarolta, Hohenberger Mariska, Mihina nővérek, Delli Emma, Kürt Róza, Schmidt Matild, Horváth Margit, Kuzman nővérek, Brocky nővérek, Bosnyákovics Mária, Schäffer Róza, Kunt Lujza, Merklik Mariska, Munka Karolina, Fazekas nővérek, Tóth Gizella, Menyhárt Mariska, Styxa Gerorga, Crist Erzsébet, Vendl Juliska, Szerb Karolina, Bernad Róza, Király Jullska, Kunitka Juliska, Lasser Giza, Kusimann nővérek, Gerbositz Teréz, Eberhardt Janka, Fleischmann nővérek, Miklós Katicza, Nigmund Gizella, Svarcz Ilona, Feiszinger Boriska, Smith Juliska, Szabó Róza, Kutner Róza és Mulberger Margit kisasszonyok.

A budai katholikus legényegylet vigalmi estélye.

A budai katholikus legényegylet vigalmi estélyét február hó 5-én tartja este 7 órakor II-ik kerület Toldy Ferencz utcza 30-ik szám. Hangverseny és mükedvelő előadás élvezetében is részesülnek a vendégek. A társas vacsora ára 50 krajczár.

Déli vasutasok bálja.

Előkelő báljaink egyik legelőkelőbbje a déli vasutasok bálja február hó 7-én lesz a budai polgári kaszinó termeiben. A bál jövedelmét a krisztinavárosi szegény iskolás gyermekeket felruházó egyesület javára fordítják. Családjegy 6, katona, személyjegy 3 korona. Ez a bál a bálkrónika egy fényes lapja szokott lenni, s előkelősége daczára a családias szinezetben is kiválik.

A Belvárosi takarékpénztár-részvény-társaság.

A Belvárosi takarékpénztár-részvény-társaság igazgatósága jan. 23-án hozta nyilvánosságra az 1898-iki mérleget és megállapitotta, hogy a február 6-án megtartandó közgyülésen javasolni fogja, hogy a 225.057 frt 40 kr tiszta

nyereségből az alapszabály szerinti jutalékok levonása után 6%-os osztalékra 150.000 frt, a tartalékalap dotálására 30.000 frt, a nyugdijalapra 3000 frt fordittassék, mig a fönmaradó 7035 frt 20 kr uj számlára vitessék elő.

Egy jó népszinmű.

A kolozsvári nemzeti szinház népszinmü pályázaton pályadijat nyert A lángok anyja czimü népszinmű. A birálók nagyon megdicsérték ezt a népszinművet, melynek szerzője Kórody Péter, ki több szindarabbal aratott már sikert. A hivatott szinműiró ó-budai lakos, tehát Budát legjobban érdekli a fényes siker.

Margit-park.

A Margit-hid budai oldalának a környékét most szabályozzák és a hidfő két felén hatalmas parkot létesitenek. A II. kerületi polgárság előterjesztést nyujtott be a fővároshoz, hogy ezt az uj ligetet Margit-parknak nevezze el.

Az Egyesüit budapesti fővárosi takarékpénztár

rendes közgyülését

folyó évi február 11-én délután 4 órakor

központi osztályában (V. ker. Dorottya-utcza 5. sz. a. saját épületében) tartja, melyhez a t. cz. részvényesek az alapszabályok 12, 14. és 15. §-ai értelmében tisztelettel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és a fölügyelő-bizottság jelentésének, valamint a mult évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapitása, a nyereség fölosztása s az igazgatóság és a fölügyelő-bizottság részére a fölmentvény megadása iránti határozathozatal.

2. Pótlólagos fölhatalmazás az igazgatóság részére arra is, hogy a Kerepesi-ut és Eszterházy-utcza sarkán fekvő teleknek egy részét eladhassa, másik részén pedig egy lakházat fölépittethessen.

3. Az alapszabályok 49. §-ának módositása.

Azon t. cz. részvényesek, kik a közgyülésen résztvenni és szavazati jogukat személyesen vagy más meghatalmazott részvényes által gyakorolni óhajtják, sziveskedjenek az alapszabályok 18. és 20. §-ai értelmében legkésőbb 1898. évi deczember hó végéig saját nevükre irt részvényeiket legkésőbben 3 nappal a közgyülés előtt a takarékpénztár központi vagy budai osztályában (V. ker., Dorottya-utcza 4. szám, vagy II. ker., Fő-utcza 2. sz. a.) letenni, ugyanott a megvizsgált 1898. évi zárszámadások és a fölügyelő-bizottsági jelentés példányai az alapszabályok 147. §-a értelmében átvehetők.

Budapesten, 1899. január hó 20-án.

Az Egyesült budapesti fővárosi takrékpénztár igazgatósága.

Meghivás

a Pesti magyar kereskedelmi bank

57. rendes közgyülésére,

mely

1899. évi február hó 11-én délután 4 órakor

a bank helyiségében fog megtartatni.

Tárgyak:

1. Az igazgatóság jelentése.

2. A felügyelő bizottság jelentése, a mérleg megállapitása, a nyeremény felosztása iránti határozat és a felmentés megszavazása.

3. Igazgatósági választások. (Az alapszabályok 36. 3-a értelmében a kilépő igazgatósági tagok ujból választhatók.)

4. A felügyelő-bizottság választása.

Az alapszabályok 19. 20. és 21-ik §-ai értelmében a kilépő minden részvényes, kinek részvényei három hónappal a közgyülés előtt a bank könyveiben nevére be vannak jegyezve, jogositva van a közgyülésen részt venni, vagy magát meghatalmazott által helyettesittetni, kinek azonban szintén részvényesnek kell lennie.

A szavazati jog érvényesitése czéljából a részvények, szelvényekkel együtt, az alapszabályok 18. §-a értelmében **folyó évi február 8-áig** a bank értékpapiryénztáránál leteendők, hol is az 1875. évi XXXVII. törvényczikk 198. §-a és az alapszabályaink 45-ik §-a értelmében megvizsgált évi mérleg a felügyelő-bizottság jelentésével együtt nyolcz nappal a közgyülés előtt átvehető.

Budapest, 1899. január hó 25-én.

Az igazgatóság.

Meghivó.

A budapesti takarékpénztár és országos zálogkölcsön-részvénytársaság

részvényeseinek Budapesten, **1899. évi február hó 4-én** (szombaton) d. e. 11 órakor a takarékpénztár helyiségében (VI., Andrássy-ut 5. sz., I. em.) tartandó

VI-ik rendes évi közgyülésére.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése.

2. Zárszámadások előterjesztése a felügyelő-bizottság jelentése kiséretében.

3. A mérleg megállapitása és a felmentvény iránti intézkedés, az igazgatóság és a felügyelő-bizottságra nézve.

4. A nyereség hovafordítása iránti határozathozatal.

5. Egy igazgatósági tag választása.

6. Öt felügyelő-bizottsági tag választása és a bizottság tiszteletdijának megállapitása.

7. Tizenegy választmányi tag választása.

Budapest, 1898. január hó 25.

Az igazgatóság.

Azon t. c. részvényesek, kik ezen közgyülésen résztvenni óhajtanak, felkéretnek, miszerint nevükre irott részvényeiket az alapszabályok 20. §-a értelmében legkésőbb három nappal a közgyülés előtt, tehát bezárólag 1899. február 1-ig, Budapesten, a társaság főpénztáránál (VI., Andrássy-ut 5. földszint) letenni sziveskedjenek, a hol letett részvényekről elismervényt nyernek, mely igazolási jegyül szolgál a közgyülésen való részvételre.

A közgyülésen az alapszabályok 16. §-a szerint, minden részvényest általa letett öt darab részvény után egy szavazat illeti meg, azonban 30 szavazatnál többet sem saját, sem megbizottjának nevében, sem mindkét minőségben együtt senki sem gyakorolhat.

A mérleg és a felügyelő-bizottságnak reá vonatkozó jelentése az alapszabályok értelmében a társulat irodahelyiségében közszemlére ki van téve s kivánatra minden részvényesnek egy nyomatott példány kiszolgáltatik.

Sakktalány

„Maczi"-tól.

Megfejtendő lóugrás szerint.
A kiindulási pont csillaggal van jelölve.

					ros									
					er	mők	pi							
					nap	su	zöld	for						
				ga	rö	dő	tén,	ke	is					
			ő	ben	men	rán,	én	ben,	rá	rok,				
		Eb	le	A	kad			Já	lek	Nap	zsá			
	lamb	szik	fa	sa:	nyő			nek,	Ró	sa.	u	me		
a	su	gá	mint	Nap	pá	Pá	gyön	ven	le	kat	ben,	gá	tó	
bok bú	ját	ga	szép	rű	sult	vol	ze	nap	van	ör	le	fest	nő	su
	lom	da	két	ros	gem,	a	ro	men	dez	é	ra	só		
	vad	si	sé	tom	to			gyon	meg	tén	dő	pen		
	rán	lá	kat,	rat					er	Va	ta	Domb		
	Meg	nom	Csak	ha					raj	te	zöld	ben;		
	ne	Mert	sa!	kell					kan	De	hogy	tő		
	gá	ár	vol	sa:					Sem	re,	sc	ra.		
	na	rá	bú	Éb					ve	rá	nek,	lom		
	va	ben	ga	na					cse	bok	szik	nek		
	for	bok	kadt	ga					nak,	mind	da	lyebb		
	fa	ma	tom	lam	bá	mat.	Jar*	ezt	su	kél	kel	ők		

—● Elsőrangu hazai gyártmány. ●—

Pontos czim:
ELSŐ MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.
BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára
mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes
gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerü felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Gőzcséplők. Vetőgépek. Borprések. Ekék. Szecskavágók. Morzsolók.

Nyilttér.*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel pompás ásványviz uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő
mindszenti ERDÉLYI GYULA.

HIRDETÉSEK felvétetnek
a kiadóhivatalban.

Szt.-Lukácsfürdő
téli és nyári
gyógyhely.

Nagy kénes iszapfürdő, a melynek 520 □ méter nagyságu nyitott és zárt medenczéiben a forrásviz naponkint négyszer megujul. Mindennemü gyógy- és üditőfürdők. Lakás- és teljes ellátás, közepes ár 25 frt hetenkint. — Prospektust küld az igazgatóság Budapesten.

Eladó vagy kiadó.

Egy szép villa — télen, nyáron lakható —, áll 5 szobából, mellékhelyiségekből, istállóból, kocsiszinből, eladó. A villa 1000 □ öl gyümölcsfákkal befásitott remek fekvésü helyen van a Márton-hegyen, az épülendő villamos közelében. Vételár 15,000 forint. Saroktelek, tehát kétfelé osztható. Bővebben a szerkesztőségben.

79 éves jó hirnév!

Közkedvelt magyar bajuszpedrő fehér, barna és fekete szinben.

ROYKÓ VIKTOR

Tisza-Ujlaki gyógyszerésztől.

Nagy doboz 35 kr., — kicsiny 20 kr.

Össze nem tévesztendő a „Tiszaujlaki, vagy Valódi Tiszaujlaki Bajuszpedrö“ felirattal ellátott **hamis** készitményekkel.

Valódi csak akkor, ha minden doboz fenekén piros alapon fekete nyomattal ezen védjegy, fedelén pedig, kivül piros, belül kék szinben ROYKÓ VIKTOR névaláirás olvasható

Magában foglalja egy jó bajuszpedrőnek minden tulajdonait: a bajuszt fejleszti, ápolja, nem töri, összetartja, puhává és hajlékonynyá teszi. Postán legkevesebb 2 doboz rendelhető; szállitólevél- és csomagolásáért külön 10 krajczár számittatik.

Viszont eladók illő engedményben és 20 nagy, vagy 35 kis doboz vételénél, már bérmentes megküldésben részesülnek.

Kapható: ROYKÓ egyedüli készitőnél Tisza-Ujlakon,

valamint az ország számos gyógyszerészei, kereskedői fodrászai és illatószainál

Roykó V. gyógyszertára Tisza-Ujlakon, szállitja továbbá a következő rég ismert és jónak bizonyult saját készitményeit:

Royko Viktor „Dentolin“ Salicyl-Szájvize. A fogak es foghus épségben tartására, eltávolit a szájból minden kellemetlen szagot. Ára használati utasitással 60 kr. Postán küldve csomagolásért 10 kr. számittatik.

Roykó Viktor „Dentolin“ Salicyl-Fogpora. Előnyös összetételénél fogva szolgál a fogak fehéritésére, épségben tartására gátolja azokon a káros borkő-lerakodást s a szájvíznak kellemes frissséget kölcsönöz. Ára: kis doboz 35 kr, nagy 60 kr. Postán küldve csomagolásért 10 kr. számittatik.

Roykó Viktor Növény-Hajszesze. Megszünteti a hajhullást, előmözditja a haj növését, erősiti a hajgyökeret. Ára használati utasitással 1 frt. Postán küldve csomagolásért ládában 20 kr. számittatik.

Roykó Viktor Sihulszky-Arczkenöcs és mosdóvize. Együtt használva a leghatásosabb minden más hasonnemü készitmények között, a szeplő, majfolt és minden bőrtisztátlanság végleges eltávolitására. Ára használati utasitással, arczkenőcs 50 kr., mosdóviz 1 frt, kenöcs vizzel együtt 1.35 kr., mindkettő postán küldve csomagolásáért ladábaá 20 kr. számittatik.

Roykó Viktor Illatos-keserü mandula-kivonata. Mint arczbőr, kéz és ajak finomitó, hatása a glycerinét felülmulja, megfagyott láb vagy kezeknel különös sikerrel — hat. Ara használati utasitással 75 kr. Postán küldve csomagolásért 10 kr. számittatik.

Roykó Viktor Keleti-szobafüstölője. Lakszobák levegőjének tisztántartása, 15 vagy csepp forró tárgyra cseppentve, felséges és tartós illatot áraszt. Ara használati ntasitással 40 kr. Postán küldve csomagolásért 10 kr. számittatik.

Roykó Viktor „Helianthon“ teája. Nagymérvü nyákoldó és csillapitó hatásu köhögés, hurt rekedtség, szamár-hurut, influenza nátha nehéz lélegzés és hasonló bajoknál Ara használati utasitással 25 kr. Postán küldve csomagolásért 10 kr. számittatik.

Roykó Viktor Zölddióhéj-olaja. Vörös őszhaj vagy szakál barnitására. Ara 50 kr, Postán küldve csomagolásért 10 kr. számittatik.

Mind e készitmények csupán a fent látható védjegygyel valódiak.

Előjegyzéseket az
1900. évi
Budapest
Párizsi
társas kirándulásra
elfogad és ugyanott
bővebb értesités
kapható.

HEISLER J.
II. Várkertrakpart.

Standard életbiztositó-társaság
Edinburghban (Angolhonban.)
—● Alapittatott 1825-ben. ●—

Magyarországi fiók: Budapest, V., Fürdő-utcza 4. sz.

Évi bevétel	27,500.000 korona
Kiutalt nyereményrészek	150,000.000 korona
Vagyon	220,000.000 korona
Halálesetek folytán kifizetve	450,000.000 korona

A **Standard** kötvényeinek nevezetesebb előnyei:

Kétségtelen biztonság. Alacsony dijak. Szabad világkötvények. Kötvények érvényben tartása dijfizetések elmulasztásánál. Tőkésités és előre megállapitott visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fenállás után. Szabad háborubiztositás népfelkelők részére.

Dijtáblázatok kivánatra küldetnek.

Budai főügynök: Klemm Árpád II., Zsigmond-u. 10.

GANZ ÉS TÁRSA

VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV. TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

KÉSZIT:

A) gépeket és épitési munkákat teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.

Specziálitási B) kéregöntvény vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek- és ágyugolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s egész malomberendezések.

Facsiszoláshoz, papir- és czellulozagyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló turbinák.

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól. — Zsilipek, csővezetékek frictiós kapcsolások rotatiós dynamométerek. — Aczélöntés.

KRÁL GYULA

kőfaragó mester,

I., Kelenföld, az állomás mellett.

Kőfürészelő-, gyaluló- és esztergályozó.

Elvállalja a homokkő, mészkő, márvány és gránitkő feldolgozását úgy épületekre, mint siremlékekre.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legtisztább égvenyes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,

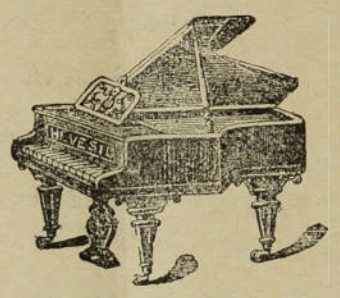
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Hevesi Balázs

utóda

Harkai Mária

zongora-gyárosné, állami iskolák szállitója.

BUDAPEST,

Kerepesi-ut 11. szám.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházt ér en fioküzletet nyitottam — Liszt, tej tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

Mihalovits József

kalapos-mester

BUDAPEST,

I. ker. Alagut-utcza, a Szinkörrel szemben.

Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

URI ÉS NŐI-SAPKÁK,

valamint **szőrme-árukból.**

Burkert Konrád

lakás és iroda: **II., (Viziváros) Retek-u. 14.**

Elvállal épület és épület-diszitmény munkákat vizvezeték, légszesz, csatornázás, fürdőszoba, closet, gőz, viz-fütés és szellőztetési berendezést.

Specziálista épület- és disz-ornamentikai kivitelben.

Árjegyzék és költségvetés dijtalan.

STŐRI A. J.

Krisztina-köruti nagykávéháza.

(Krisztina-körut 91.)

Mindennap czigányzene

KITÜNŐ TEKEASZTALOK.

Hideg buffet.

Legfinomabb italok.

Igen olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

RÖCK ISTVÁN

gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje

BUDAPEST, IX., Soroksári-utcza 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek hajtására; hajógépeket.

Lokomobilokat, kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket, Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fűtőcsövekkel; mint különlegességet: szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.

Teljes hütőtelepeket és jéggyárakat szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizműtelepeket, gőzmalmi- és téglagyári berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömbzéki emeltyü szerkezettel.

FRISCH KÁROLY

„GIZELLA“ kávéháza.

II. Széna-tér 7. szám.

Teljesen ujonnan felszerelten s a modern igényeknek megfelelő berendezéssel,

Különösen alkalmas a kávéház előtti

csinos felszerelésü terrasz

az üdülni óhajtó közönség számára.

A legfinomabb italok

mindig készletben vannak.

Hideg buffet.

Esténként hangverseny.

Pontos kiszolgálásról gondoskodva van.

Budapest, III., Remetehegy BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest 1899. VIII. évfolyam 5. sz. Február II. (Böjtelő hava)

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek:
Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Megjelenik havonként háromszor.
Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG:
I., Városmajor-utcza 28.
Kéziratok és közlemények ide kérjük küldeni.

Széchenyi tisztelet.

A meddő, kongó üres beszédek korszakában az igaz honfiszív elfordul a hamis bálványoktól és lelkesülten keresi azt, a kinek emléke, hagyományai kivezethetik a sivárságból. Ez az eszmény a tettek hazafiságának emléke a legnagyobb magyar: *gróf Széchenyi István.* Pest zsivajában, a kalmárok városában emelkedik gróf Széchenyi István szobra, de itt alig veszik észre. Mi budaiak, kiket közelebbről ihlethet meg a történelem, kik a szép vidék s a történetet hirdető minden kő hatása alatt állunk, közelebb juthatunk az eszményhez, mint az anyagnak élők . . . A *Buda és Vidéke* nem jön ellenkezésbe egy hazafival sem, ha a *Széchenyi tiszteletet*, minden más embert illető tisztelet felé helyezi.

Széchenyi volt az, ki Budát Pesttel lánczhiddal kötötte össze, tehát legelső sorban a budaiak tisztelhetik legjobban emlékét. A mi városrendezésünkben jó az az ő hagyománya. Széchenyi tiszteletét igyekezünk becsepegtetni a magyar szivekbe . . . Az ő emléke ha vezet, ugy a haza boldog lesz. A *Buda és Vidéke* megalkotta a *Széchenyi asztaltársaságot,* mely széles körben fogja a Széchenyi tiszteletet terjeszteni. Ez a társaság lelkes átirattal üdvözölte a Nemzeti Kaszinó Széchenyi lakomáját s bejelentette, hogy Széchenyi hagyományai megvalósitásában az egyszerü polgárok nevében részt kér.

Hogy mennyire szükséges Széchenyi emlékéhez és hagyományaihoz menekülni a magyarnak azt a Nemzeti Kaszinó Széchenyi lakomáján szépen fejtette ki a *budai főurak* egyik kiváló ifju tagja *gróf Zichy János.* Szavait ide iktatjuk, hogy mindnyájan erősödjünk a *Széchenyi tiszteletben:*

„Széchenyi honfiui lelkének jól eshetett az a tudat, hogy az ő neve a haza nevével egyidőben kiejtve, mindig ujra és ujra meg fogja nemesiteni azoknak szivét, kik ebben a pillanatban az ő nagy emlékének áldoznak. Előttem, ugymond, Széchenyi István óriási alakja ma, mint sivár korunk legnagyobb ellentéte, az eszményiség megtestesülése jelenik meg. T. uraim! Széchenyi összes államférfiui elhatározásainak és cselekvéseinek rugója kétségkivül a hazaszeretet volt, az az érzés, mely minden tiszta érzelem között a legtisztább, azért, mert a legőszintébb. Tiszta lelkének minden üdeségét, szépségét, báját oda akarta adni szegény nemzetének, azt kivánta volna, hogy mindenki ugy érezzen, mint ő, azt szerette volna, hogy a nemzet mindig megmaradjon az ideálizmusnak azon a magaslatán, melyre ő vezette föl. Széchenyi korát jellemzi az a fenséges idealizmus, mely arra ösztönözte a honfiut, hogy mindent föláldozzon a hazáért. Ez varázsolta azt a kort, melyben Széchenyi István élt a maga szenvedéseivel, keserveivel, anyagi és erkölcsi veszteségeivel együtt nagy, gyönyörüségesen szép korrá. És mert Széchenyi, a nagy gondolkozó jól tudta, hisz érezte, hogy egy nemzetet igazán nagygyá csak fiainak tiszta eszményisége teheti, mert sejtette, hogy a mint enyészik a nemzetből az idealizmus, épp oly gyorsan és épp oly mélyre fog sülyedni arról a polczról, a melyre ő állitotta; azért járt ő elül az önzetlenség, az önfeláldozás terén a legragyogóbb példával, ezért létesitett oly intézményeket, melyek közül például a tudományos akadémia is a legnemesebb értelemben vett nemzeti idealizmus ápolója és fejlesztője, sőt tán azért alapitotta meg ő magát e társadalmi kört is, a Nemzeti Kaszinót, hogy gyupontja, melegágya, föntartója legyen annak az eszményiségnek, melyet drága örökség gyanánt ő hagyott ennek a nemzetnek, azért létesitette ezt a kaszinót, hogy ha ott kint a politikai és társadalmi életben zord viharok dulnának, ha a versengésekből eredő gyülölség sebeket vágna a nemzetnek testén, ha itt-ott elfajulna vagy enyészne a hazaszeretet és a lelkesedést az egyéni ambiczió, mint önző érdek pótolná, hogy akkor az a kör, ez a kaszinó is áraszsza a maga kebeléből ki a társadalomba, ki az állami életbe a hazaszeretet, a lelkesedés, a legtisztább ideálizmus melegét, fényét és ragyogását.

És ha van pillanat, melyben szükséges, hogy Széchenyi ideálizmusának letéteményesei minden erkölcsi befolyásukkal kihassanak a hullámzó társadalomra, hát ez most van t. uraim, midőn társadalmunk nagy része az anyagi érdekek hajhászásába félre látszik tólni magától azokat a nemes eszményképeket, melyekből egyedül merithetünk csak erőt második ezeréves létünkhöz.

Es ez kell, hogy kétségkivül kihasson az állami életre is, hisz alig van már idealizmus ebben a hazában, a társadalom egy nagy része az anyagelviség lejtőjére lépett, leszállt a magasból, onnan, hova Széchenyi vezette föl a nemzetet és a honnan ő megmutatta neki az igéret földjét. A nemzetnek pedig — ha élni akar — ideálokra van szüksége, hogy valódi eszményképeket teremtsen magának, kiveszett egyuttal élet- és ellentállási képessége is.

Azt az eszményiséget pedig, mely a nemzet szive mélyében még él, s mely itt-ott föl-csillámlik, mint a pásztortüzek a sötét éjszakában: ezt az eszményiséget már régóta nem mivelik azok a tényezők, melyek a nemzet vezetésére hivatva vannak. Én félve hasonlitom össze azt a magyart, kit Széchenyi vezetett, azzal a magyarral, a ki ma itt él a hazában, mert érzem és tudom, hogy habár ma is ugy él a hazaszeretet mindenkinek szivében, mint akkor, a nemzet egésze ma már még sem tud ugy hinni, remélni, nem tud ugy örülni, nem tud ugy sirni és szenvedni, mint akkor, azért, mert nem tud már ugy lelkesedni sem. Vénebb lett-e ez a nemzet, a melynek szive nem öregedhetik meg soha? — Én nem tudom. Fáradt-e az a nemzet, melyet a multban nem tudott megtörni semmi sem? . . . én nem tudom! Egyet tudok csak, t. uraim és ez az, hogy ha e nemzet sokáig akar élni, akkor sokáig kell tudni lelkesednie, egyet tudok csak és ez az, hogy ha e nemzet meg akarja érni a második ezeréves születése napját, ujra vissza kell vinni, vissza kell varázsolni ősi tiszta ideálizmusát.

Kövesse a magyar társadalom a nagy Széchenyi példáját.“

Él magyar, áll Buda még, s mig állni és élni fog, s lesz nemzet e hazán, a nagy Széchenyi szelleme is élni fog s feltámad a hogy megilleti — feltámad, habár akármily erőszakkal akarják is a halhatatlant elfeledetté tenni a bálványimádók.

Gyárváros a Lágymányoson.

Budapestnek rohamos fejlődése lehetetlenné tette a szabályos czéltudatos fejlődést. Budapest magának a nagy közönségnek erejéből lett nagygyá, gyakran a hatósági intézkedések ellenére. Ma már, hogy a város maga megvan, gondoskodni kell a helyes irányról, az összetartozó dolgok csoportositásáról. Iparunk és kereskedelmünk fejlődése éppen azért nem tudott lépést tartani a város növekedésével, mert az irány nélkül való fejlődés nem adta meg az iparnak és kereskedelemnek azt a segédeszközt, a melyre föltétlenül szüksége van.

Most akarják szervezni a fejlődést. Külön gyárvárost akarnak létesiteni. A gyárosoknak és a hatóságnak is közös érdeke, hogy a gyárváros helyes irányban fejlődjék s megkapja azokat a segédeszközöket, a melyekre föltétlenül szüksége van. A gyárosok, a kik harmincznegyven év előtt a lakott városrész határán épitett bérházak közé szorultak s a telekérték nagy emelkedése kényszeriti őket, hogy gyártelepük számára uj helyet keressenek. A hatóságok, az érdekeltek is a kelenföldi Lágymányost szemelték ki az uj gyárváros helyéül. A közmunkatanács palotájának egyik hivatalos szobájában már meg van festve a kiépitett gyárváros. Hosszu idő elmulik, a mig a valóság utóléri a festményt. Az első lépés azonban már megtörtént. A hatóságok már ugy akarják szabályozni a rakodópartot, hogy a gyárvárosnak megfeleljen s már több gyáros vásárolt telket a Lágymányoson gyártelep czéljára.

A helyet kétségkivül jól választották meg. A Lágymányos sik terület, de nem alkalmas bérkaszárnyáknak. De minden kelléke megvan arra, hogy hatalmas gyárváros fejlődjék a Duna partján. Egyik oldalán a Duna határolja, másik oldalán a kelenföldi pályaház, a melyet tetszés szerint meg lehet bőviteni, a nélkül, hogy a város fejlődésének utját állaná.

Nagy baj azonban, hogy a rendezés első stádiumában is különféle konfliktus támadt a hatóságok között. A rakodó-part szélességének a megállapitását is hosszas iratváltás előzte meg. Végre harmincz öl szélességben állapitották meg a rakodó-partot, a melyet nagy vasut és közuti vasut szel át s azonkivül kikötőnek is tervezték. Az állam meg akarta védelmezni a vasut és hajózási érdekeket, ugy rendelkezett, hogy

a gyárak a rakodó-partot nem használhatják. Ez az első komolyabb konfliktus, a mely esetleg megakadályozhatja, hogy a Lágymányos egészséges gyárvárossá fejlődjék. Ma ezt a kérdést higgadtabban és nyugodtabban lehet tárgyalni, mert a jövő gyárvárosa még puszta terület s magánérdek még nem zavarja a közérdek higgadt tárgyalását.

A hatóságoknak kötelességük, hogy áldozatok árán is előbbre segitsék a magyar gyáripar fejlődését. Könnyebben megtehetik, ha csak jóakaratra s nem pénzbeli áldozatra van szükség. A hatóságoknak s első sorban az államnak a hivatása, hogy ha nagyobb áldozat nélkül megteheti, szabaditsa meg a magyar gyáripart a fölösleges terhektől. Az államnak az az intézkedése, hogy a rakodó-partot elzárja a gyárosok elől éppen az ellenkezőjét teszi. Megakadályozza, hogy Budapesten a gyáripar nagyobb lendületet vegyen.

A főváros mérnöki hivatala nagyon helyes irányba terelte a dolgot. Előterjesztést tett a tanácsnak s azt javasolja, hogy a Lágymányoson épitő gyárosoknak engedjék meg, hogy a rakodó-partot a nap bizonyos szakában használhassák s a gyártelepről sineket fektethessenek le e rakodó-parton ugy, hogy az árut már a gyártelepen vasuti kocsiba rakhassák s forgó korongok segitségével közvetetlen összeköttetést kapjanak a nagy vasuttal, vagy elevátor segitségével beemelhessék a partról a hajóba.

A mérnöki hivatal czélja világos és helyes. Megakarja menteni a gyárost, hogy az árut tengelyre rakja, s ugy szállitsa a vasuti, vagy hajóállomásra s ott ujra átrakja. Megtakaritja a gyáros a tengelyen való szállitás költségét és elkerüli a gyakori ki és berakással járó esetleges kárveszteséget.

A főváros, a mely néhány esztendővel ezelőtt telekajándékozással milliókat áldozott eredmény nélkül a magyar gyáripar fejlődésére, bizonyosan magáévá teszi a mérnöki hivatal javaslatát, a melynek bizonyosan nagyobb eredménye lesz, mint a telekajándékozásnak. A magyar gyáriparnak, ha prosperálni akar, lehetővé kell tenni, hogy az üzemi költséget fölösleges és elkerülhető kiadások ne terheljék.

De nemcsak a fővárosnak, hanem az egész országnak érdeke, hogy az uj gyárváros megépüljön s egy kis jóakarattal a nehézségeket meg lehet oldani. Ha a kormány, a közmunkatanács s a főváros, tehát az a három hivatalos faktor, a melynek a gyárváros létesitésébe beleszólása van együttes erővel törekszik arra, hogy az állam, a főváros és a gyárváros érdekét összeegyeztesse; akkor rövid idő alatt száz és száz kémény emelkedik a mostani sikságon. Ha a hatóságok lehetővé teszik, hogy a Lágymányoson épülő gyárak a tengelyen való szállitást mellőzzék, nagyon hamar benépesül a kopár terület s Budapestnek meglesz a gyárvárosa. A különböző érdekek összeegyeztetése most a mikor tisztán elvileg lehet határozni, sokkal könnyebb és jobb, mint a mikor az egyesek talán ellentétes magánérdeke is beleszól a tárgyalásokba. Az államnak, a közmunkatanácsnak s a fővárosnak közös érdeke, hogy a gyárváros megépülhessen és virágozzék. Ha nehézkes rendszabályokkal, önző érdekek kielégitésével fognak a munkához, akkor hiába épitik meg milliók árán a rakodópartot s a kikötőt, hiába épitik a nagy vasutat, a gyárváros nem épül meg. Lehet, hogy egy-két gyáros, a kit mostani gyárának nagy telekértéke kiszorit a mai telepéről, fölhasználja a kedvező fekvésü Lágymányost, de életerős, számottevő gyárváros nem lesz belőle soha.

Ezeket irja a Budapesti Hirlap. A közlemény értékes és komoly. Oly komoly, hogy szinte aggodalmat kelt, mert nem találgatást, hanem tényeket tartalmaz.

A közmunkatanács és a Budapesti Hirlap azonban számitáson kivül hagyják azt, hogy a Lágymányosra helyezik a müegyetemet, s ezzel ha a paedagogiai elveket megsérteni nem akarják, el van döntve az, hogy a Lágymányos gyárváros nem lehet. Erre Budafok hivatott. A Lágymányosból nem lehet más, mint Uj-Buda és pedig kitünő munkatársunk Sibrich Károly tervei szerint, a miről az egész sajtó bő tudomást vett és dicsérte is.

Első tekintetre bármily tetszetős is az uj gyárváros terve, ha bővebben vizsgáljuk abban Buda fejlődésének gátjain kivül a paedagogiai czélokkal való ellenkezésbe jövést látjuk.

Ajánljuk tehát a megfontolást.

Betörések Budán.

Minél inkább közeledünk városunk kiépitésével a világvárosok felé, annál inkább mutatkozik nálunk e világvárosok társadalmi életének egyik rákfenéje, a gonosz, elzüllött emberek meglehetős nagy száma is.

Városunk minden részében, ujabban azonban különösen, Budán nap-nap után adtak életjelt magukról társadalmi életünk e salakjai, napirenden levő betörései vagy ebbeli kisérleteik által.

Egyebek közt alig két hete mult, hogy egy városmajor-utczai kiskereskedőnek boltját törték fel, s ime nehány nappal később ugyanaz utcza 47-ik számu házába tettek betörési kisérletet.

Az utóbbi esetben éjjel 1 óra tájban lopódzkodott a betörő a villaszerü ház kertfelöli oldalához, hol egy magával hozott létra segitségével (melyről később kisült, hogy a budai jégpálya felszerelései közül lopták el) iparkodott a ház verandájára jutni.

Egyedül a házfelügyelő figyelmének köszönhető, a ki a rablót még ideje korán észrevette, hogy a betörés meghiusult. — Ez ugyanis lakásából kirohanva, a kellemetlen éjjeli látogatót megragadta, földre teperte; de miután az nehány késszurással illette, kénytelen volt, mielőtt a ház gazdája puskával kezében megjelent, a menekülőt futni engedni.

E két eset, melyet itt röviden felhoztunk Budának e részén nem áll egyedül. Csaknem minden éjjel tesznek egy-két betörési kisérletet a Városmajor körül fekvő nagy területen, a mi csak annak tudható be, hogy a rendőrség nem terjesztheti ki figyelmét ez óriási területre.

Semmi felügyelet sem lévén Buda e meglehetős nagy, búvó helyekre alkalmas részein, nem csoda tehát, ha a legtöbb rabolni, lopni szándékozó, vagy hajléktalan, gyanus külsejü ember itt üti fel éjjeli tanyáját; innen intézi veszedelmes utjait s teszi annyira rettegetté éjjel a Városmajort.

A bajt, mely nap-nap után égetőbb lesz, minél gyorsabban orvosolni kell, a melynek orvoslását egy rendőr-őrszobának a Városmajor-utczában, hol a két-három emeletes bérházak egymás után épülnek, leendő felállitásában látjuk.

Ez őrszoba ugyanis, miután különösen e táj rendben tartására lenne hivatva, a Városmajorba is állithatna 2—3 őrszemet, s egyrészt felügyelhetne azokra a sötét, még nappal is teljesen kihalt utakra, helyekre hol e veszedelmes emberek tartózkodnak, másrészt megakadályozhatnà jelenlétével a betöréseket, melyekre a gyanus alakok rendesen a sötét Városmajorból indulnak ki.

Mint hirlik, a Városmajor környékének lakói már mozgalmat is inditottak arra nézve, hogy küldöttségileg a belügyminiszter előtt megjelenjenek, a hol is a rendőri létszám fölemelését kérjék, hogy módjában legyen az I. ker. kapitányságnak az ő vagyon és életbiztonságuk v é d e l m e i s.

Fényes úri nász.

Folyó év február hó 1-sö napján délelőtt 11 órakor Pest-Pilis-Solt és Kis-Kun t. e. vármegyék házának diszterme, egy kiváló és részletekben gazdag ünnepélynek volt szinhelye.

Itt fogadott polgári úton örök hűséget Dalmady Ödön m. kir. á. v. mérnök, Dalmady Győző pestmegyei árvaszéki elnök, koszorús költőnk és neje született Hajós Róza úrasszony egyetlen fia, — Góth Mária Lujza kisasszonynak, Góth Lajos köz- és váltó-ügyvéd megyei nagybirtokos bájos ifju leányának.

A polgári szertartást maga Beniczky Lajos vármegyei alispán mint a vármegye főfő anyakönyvvezetője, — teljes diszmagyarban, finom elegancziával és kiváló eloquentiával végezte.

Násznagyok illetve tanukként, teljes diszmagyarban rendjelekkel mellükön: Tolnay Lajos és gróf Batthyány Lajos országgyülési képviselők szerepeltek.

A vármegye diszterme pálmákkal és délszaki növényekkel diszitve kellemes benyomást tett — de az egész közönség meglepetése bámulattá fokozódott s a diszterem falain függő kiérdemült főispánok komoly arczképei is enyhébb szemekkel látszottak alánézni, midőn 10 teljesen diszmagyarba öltözött daliás levente ugyanannyi s mind halvány rózsa szinü, kiválólag magyar stylü báli öltözékben megjelenő deli ifju hölgyet karjaikon szép párosan vonultak fel, — s végül mikor az ifju menyasszony kecses alakja tünt fel pompás nehéz fehér selyem brocatt menyasszonyi magyar szabásu köntösben, melynek hosszú uszályát két megyei tarsolyos huszár vitte.

A közönség körében ott volt: Beniczky Ferencz főispán, Földváry, Lehotzky, Kubinyi országgyülési képviselők, Fazekas főjegyző, Lángos, Tőkés, Hindy árvaszéki ülnökök, Kemény Gusztáv főbiró, Kampis miniszteri biztos anyakönyvi főfelügyelő, dr. Tóth Béla takarékpénztári ügyész, Hajós, Halász, Beniczky, Zlinszky stb. családok és velük együtt a megyei és közélet előkelő tagjai közül számosan.

A rövid, de velős polgári szertartás után az egész fényes násznép festői csoportban a megyeház udvarán kocsikba ült s a Deák-téri evangelikus templomba robogtak, egyházi eskü vel is megerősiteni a polgári frigyet.

A dologban kiválóan érdekes és feljegyzendő azon körülmény, hogy az 1894. évi XXXV-ik t.-cz. életbe lépte óta ez volt a legelső eset, hogy a vármegye háza disztermében tettek volna házasulandó párok polgári fogadalmat és hogy a vármegye alispánja mint főfő anyakönyvvezető ilyen minőségében fungált volna.

Említenem sem kellene, hogy a diszes és festői képekben gazdag felvonulást — hol a tiz deli hajadon, fehér hattyú prémes éntréje-ukkal, mint lebegő angyalok néztek ki — nemcsak a megye háza előtt, de a Deák-téren is nagyszámban összeverődött közönség nézte s úgy a daliás magyar ifjakat mint a deli nyoszoló leányokat sűrűen éljenezte.

Mi pedig — s azt hisszük velünk együtt egész Pest vármegye közönsége — nemcsak az árvaszéki elnöknek és kedves nejének gratulálunk, hanem kiváló részt adunk abból koszorus költőnknek is — kinek egyetlen fia jövő családi boldogságához, a Mindenható menyei áldásának bőséges malasztját tiszta szivből kérjük.

Tinnyei.

Országos statisztikai hivatal.

Darányi Ignácz maradandó érdeme, hogy az országos statisztikai hivatal remek palotája Budán épült. Nagy számu hivatalnok család telepedett le Budán s ezzel az Országút és vidéke fejlődésének útja megnyilt.

Az országos statisztikai hivatal, nem csak hivatal, de egy tudományos intézet, mely számokban nyujt adatot a történethez, számokban igazolja nemzetgazdasági politikánk helyességét, vagy helytelenségét. Az országos statisztikai hivatal Budán való elhelyezése szaporitotta Buda szellemi munkásainak számát s egy lépés ahoz, hogy Buda a szellem városa legyen.

Az országos statisztikai hivatal igazgatója hozzánk a következő levelet intézte:

Budapest, 1899. évi január hó 25-ikén. 675. eln. sz.

Tisztelt Szerkesztőség!

A m. kir. központi statisztikai hivatal 1899. évi kiadványaira kibocsátott előfizetési felhivást ·|. alatt idemellékelve oly kéréssel van szerencsém

a tek. szerkesztőségnek megküldeni, hogy a statisztikai kiadványokat, az egyes művek külön felemlitésével, becses lapja olvasó közönségének figyelmébe ajánlani sziveskedjék.

Az előfizetési összeg az Évkönyvre és a rendes Közleményekre (23. 24. és 25. vagyis az 1898. évi külkereskedelmi forgalmat, a magyar korona országai mezőgazdasági statisztikájának III. Részét s az 1898. év főbb ipari és munkás viszonyainak ismertetését tartalmazó kötetekre) együttesen 5 frtban, a Havi Közleményekre 4 frtban, a Tiszti Czim és Névtárra 5 frtban, a Helységnévtárra 3 frt 50 krban, mindezen, mintegy 600—700 ivnyi terjedelemben megjelenő művekre együttesen azonban 13 frtnyi mérsékelt árban van megállapitva, mely előfizetési árral szemben az egyes művek bolti ára körülbelül 2—3-szor magasabb lesz.

Minthogy a kiadványok közül a Statisztikai Havi Közlemények január havi füzete már márczius első napjaiban kerül szétküldés alá, kivánatos, hogy az előfizetni szándékozók előfizetéseik iránt — a megrendeléseket a m. kir. központi statisztikai hivatalra (Budapest, II. ker. Oszlop-utcza) czimezve — mielőbb intézkedjenek.

Kiváló tisztelettel
Jekelfalussy, igazgató.

Gróf Wartensleben Lajos. †

Nemcsak a Buda és Vidéke szerkesztőjének volt egyik legjobb barátja, de szivvel, lélekkel érezte át lapunk rendeltetését és félreismerhetlen hivatását gróf Wartensleben Lajos. Meghalt. Nemes szive hihült és egygyel kevesebb azoknak a keveseknek száma, kik magyarul gondolkodnak, éreznek és cselekesznek. A Széchenyi kultusz egyik lelkes szóvivőjét vesztette el. Pestvármegye buzgó és pontos tisztviselőjét, barátai a szív véréig igaz barátot, a haza egy hű fiát, testvérei Ida, Ilka és Eszter grófnők a jó testvért, Tahy Iván a biai járás főszolgabirója nagybátyját. Szive vitte a halálba. Életének minden viharok között hű társa meghalt és ő utánna halt. Szép, de szomoru regény. Temetését a vármegye rendezte. A koporsót megyei huszárok állták körül s a megye főtisztviselői, kik Beniczky Lajos alispán vezetése alatt kikisérték egész a sirjáig. A mai világban, melyben a közönyösség uralkodik, ritka madár a barátság, még ritkább az igaz barátság. Ilyen igaz barát volt az elköltözött, kit soká, de soká nem fognak elfeledni s ha nemes érzésekről lesz szó, megemlékeznek róla, ki példája volt az őszinteségnek, nemességnek és a magyarságnak. Legyen siri álma nyugodalmas.

Halálozás.

Gulden Gyula, a Ganz-gyár igazgatója és vezérigazgató helyettese, ötvennégy éves korában meghalt. Az elhunyt főként a turbinaépités terén volt specziálista; neki köszöni a gyár turbina-osztálya hirét. Gulden mint tüzérhadnagy harczolta végig a porosz-franczia háborut, a hol több kitüntetést is kapott; mint huszonöt éves fiatal mérnök jött Magyarországba s megszerezvén a magyar honosságot, szivvel-lélekkel magyar ember lett. A király a magyar ipar terén szerzett érdemeinek elismeréseül előbb a koronás aranykereszttel, majd a Ferencz József-renddel tüntette ki. Az elhunyt igazgatót, a ki sógora volt Mechwart vezérigazgatónak, özvegye és hét gyermeke siratja. Az elhunyt derék férfiu, a ki kiváló szaktekintély volt, a budai közéletben is kedvelt, befolyásos és a budai érdekekért buzgó polgár volt. Béke poraira.

Szarvas bogarak.

Budán nagyon sok jeles iró és tudós lakik. A Buda és Vidéke majd minden évben felhivta a budai irókat, tudósokat és művészeket, hogy alakuljanak egyesületté. Még eddig nem sikerült, de hisszük, hogy a mi halad az nem marad. A budai irói és művészi társaság azért válna ki, mert független lenne. Iróink és tudósaink nem hivatalos rámák szerint működnek és véleményeiket bátran mondják ki. A Szarvas Gábor és Simonyi-féle csoda bogarak ellen külön füzetben, de a Buda és Vidéke hasábjain is többször felszólaltak budai nyelvtudósaink, tehát Ballagi Aladár a valódi nyelvtudósok szive szerint beszélt az akadémiában.

Körülbelül harmincz nyelvtudományi közlemény jelent meg a Buda és Vidékében, melynek programmjában ott van, hogy ne csak beszéljünk, de jól beszéljünk magyarul.

E közlemények közül olvasóinkat emlékeztetjük a jeles nyelvtudós és budai polgártársunk Thewrewk Árpád czikksorozatára és emlékeztetjük Király Pál munkájának bővebb ismertetésére.

Ez alkalommal ujra megpenditjük a budai irók és művészek társaságának eszméjét, melynek már azért is van létjogosultsága, mert a király trónjának legszebb éke, ha a szellem harczosai körözik. Buda jövője az, hogy itt központosul az előkelőség és szellem.

25 év multán....

Azon tényezők között, melyek nagy mértékben hozzájárultak a hazai mezőgazdaság és kertészet haladásához, az elsők között látjuk a *Mauthner* Ödön magkereskedő czéget, mely az idén ünnepli fennállásának 25 éves jubileumát. E czég működését mindenütt elismerés és méltányolás kisérte és hogy többet ne emlitsünk, a czég tulajdonosát a Ferencz József-rend és az orosz Szt. Anna-rend lovagkeresztjével és a bolgár nemzeti rend tisztikeresztjével tüntették ki. Ezenkivül a *Mauthner* czég cs. és kir. udvari szállitó és évek óta szállitja Ő Felsége kastélyai és birtokai magszükségletét az egész osztr. magy. monarchiában, továbbá több királyi, fejedelmi, főherczegi és herczegi udvarnak is szállitója. A Mauthner-féle magvak különben 27-szer lettek bel- és külföldi kiállitásokon első dijakkal kitüntetve. A jubileumi főárjegyzéke — melyet a czég kivánatra ingyen és bérmentve küld, — valódi remekmű, egy kitünő növénytermelési útmutató, nemcsak a benne előforduló számtalan tenyésztési utasitások, hanem a megragadóan szép és hű *növényfényképek* miatt is. Legjellemzőbb, hogy e főárjegyzék nem a rendelő rovására ilyen fényes, mert a magárak, tekintve az ismert kitünőséget és föltétlen megbizhatóságot, sokkal olcsóbbak, mint bármely másik magyar vagy külföldi czégnél, hanem a Mauthner czég rengeteg forgalmában leli magyarázatát és elég érdekes megtudni, hogy emlitett árjegyzék költségeit az összes rendelésekre megosztva, *egy rendelőre nem egészen* 3/4 *kr. esik.*

Budai polgári Casino.

Meghivás, a budai polgári Casino 1899. évi február hó 18-án d. u. 6 órakor tartandó rendes évi közgyülésére. A közgyülés tárgyai: 1. A választmány jelentése az 1898. évről; 2. az 1898. évi zárszámadás és vagyonmérleg feletti határozathozatal és a felmentvény megadása; 3. az 1899. évi költségelőirányzat megállapitása; 4. az alapszabályok 20. 25. és 29. §-ainak módositása; 5. a tagok netáni inditványai, melyek a közgyülést legalább 8 nappal megelőzőleg irásban adandók be; elnök, 2 alelnök, 25 választmányi rendes, 15 póttag és 5 számvizsgáló választása. A közgyülés napján esti 8 órakor a casinóban *közvacsora* lesz. A teriték ára személyenként — ital nélkül — 1 frt 20 kr. Kérjük a t. tagokat, hogy a közgyülésen és a vacsorán minél számosabban részt venni és utóbbi szándékukat a casinóban kitett iv aláirásával f. hó 17-ig jelezni sziveskedjenek. Kelt Budapesten, a választmánynak 1899. évi január hó 28-ikán tartott üléséből. *Dr. Zubriczky József*, titkár. *Rupp Imre*, elnök.

Mükedvelői előadás.

A budapesti (budai) iparossegédek egyesülete mint minden hónapban, ugy e hó 5. és 6-án is megtartotta mükedvelői szinielőadásait saját helységében. A februári szinielőadást *Varga Ottó*, gymnásiumi tanár felolvasása előzte meg, ki a XVI. század regényes történetei közül mondott el egy érdekfeszitő szerelmi históriát. *Varga Ottó* előadása után *Taylor Tamás* „Barátságból" czimü vigjátékát adták elő. A szereplők közül különösen jól játszottak *Unger János* és *Hajos Dezső*, kik mellett *Csepek Irma*, *Lippai Mariska* és *Poltzer István* is dicséretet érdemelnek. Ezt követte *Plouvier Ede* egy „Felsült szerelmesek" czimü dialogja, melyet a közönség általános derültsége közt adott elő *Greguss József* és *Brandmayer Vilmos*. A mükedvelői előadást „Már alszik" czimü vigjátékkal fejezték be, melyen *Brandmayer Vilmos*, *Unger János és neje* arattak sok tapsot. Az iparossegédek egyesületének mükedvelői legközelebb „Nánit" fogják előadni.

Lebeda Ferencz a Kisfaludy szinházban.

Az iparossegédek egyesülete vezetőségének egyik érdemes tagja *Lebeda Ferencz*, a ki különben nagy szinpártoló, a mult héten „Falu rosszában" lépett fel a Kisfaludy szinházban. — A bakter szerepét játszotta, még pedig olyan csinosan, hogy a jelenvolt közönség számtalanszor megtapsolta.

Ezüst-lakodalom

A krisztinavárosi plébánia templomban ismét egy ezüst lakodalom folyt le.

Budának egy rokonszenves polgára Battonyay Ödön áll. minist. hiv. és neje febr. hó 7 én tartották meg mennyegzőjük 25 éves jubileumát. Ép egészségben boldogságban töltötték az eddigi éveket, és ezt a boldog megelégedést lankadatlan szorgalmas munkával érdemelték ki

Család nem volt s igy csak párosan élték át a negyed századot. Tiszta szivből kivánjuk a kedves párnak hogy ugyanily erőben, egészségben, érjék meg a második jubileumot az aranylakodalmat.

FARSANG.

A budai tanitók tánczvigalma.

Rosszul választottam a czimet. Hisz oly kevés tanitó ott volt együtt f. év febuár 1-én a „Fáczán" báltermében, hogy szinte hihetetlen; tanitónő pedig még kevesebb! Honnan ez érthetetlen közöny? Erre nehéz felelni. De sebaj! A budai tanitóegylet az idén is egy kedves és fesztelen családi estét szerzett azoknak a tiszteletreméltó mamáknak s szeretetreméltó leányoknak, a kik jobban megtudják becsülni a tanitói vállalkozásokat, mint maguk a tanitók. Más sajnálatos körülményt is tapasztaltunk, azt ugyanis, hogy a tanitók közvetetlen elöljárói (tanfelügyelőség, iskolaszékek) szintén csak igen gyéren képviseltették magukat ezen a szép és kedélyes estélyen. Csupán a vizi városi iskolaszéket láttuk képviselve, melynek érdemdús elnöke: Hámpel Sándor s derék két tagja: Duma György és Sártory Béla, csaknem állandó vendégei a budai tanitó báloknak. A budai kerületek országgyülési képviselői közül Falk Miksa drt gyengélkedése, Darányi Ignácz drt pedig az országos gyász tartotta távol e minden tekintetben fényesen sikerült tánczmulatságtól. A kik ott voltak, egytől-egyig kellemes emlékekkel távoztak onnan s az estély buzgó rendezői Magyar József, Koncsek Lajos, Rácz József és Bárány Zsigmond teljesen meglehettek elégedve fáradozásuk eredményével. A négyeseket Berki Károly zenéje mellett mintegy 80 pár tánczolta. A

hölgyek emlékül szép tánczrendet kaptak, mely egy moiré-selyembe kötött kagylót ábrázolt. A jelenvolt hölgyek közül a következők neveit sikerült feljegyeznünk:

Asszonyok: Bárány Zsigmondné, Bundalek Emilné, Bendtsen Henrikné, Deckmann Józsefné, Grigoli Sándorné, Gráner Antalné, Ginter Károlyné, Hajós Mihályné, Hámpel Sándorné, Hangl Józsefné, Hesz Árpádné, Jurányi Jánosné, Kovács Zsigmondné, Klimkó Antalné, Kettner Ferenczné, Nickman Györgyné, Oslányi Mórné, Ott Jánosné, Rosner Ignáczné, Somlyay Józsefné, Starker Józsefné, Staudtner Gyuláné, Schödl Pálné, Sauerwein Károlyné, Schumy Károlyné. Tittlbach Istvánné, Velősy Lipótné és Viktor Jánosné.

Leányok: Ábel Mariska, Bendstsen Albertin, Berger nővérek, Csepecz Juliska, Grigoli Miczi és Anna, Ginter Teruska, Hajós Irén, Herzmann Józsa, Hámpel nővérek, Hennel Etelka és Irma, Hochhauser Ilona, Hermann Juliska, Jurányi Annuska és Ilona, Klimkó Etelka és Emilia, Katzer Matild, Lipinszky Tilda, Mayerberg Irén, Mészáros Vilma, Nickmann Gizella, Niemann Gizus, Novák Juliska, Oslányi Ilona, Ott Annuska, Péter Annuska és Toncsi, Rácz Adél, Rosner Rózsika, Somlyay Vilma, Starker Anna, Staudtner Anna és Terike, Strobl Ida, Schödl Irma, Schumy Józsa, Tittlbach Erzsike, Weisz nővérek, Weszely Józsa.

A fent leirt estély anyagi sikerének biztositásához illetve a tanitói segélyalap növeléséhez a következő urak járultak szives felülfizetéseikkel:

Falk Miksa dr. 50 frt. Darányi Ignácz dr. 11 frt. Forster Gyula, Kertész Aba dr., és Mechwart András 10—10 frt. Bún József ifj. Hauszmann Imre, Janycsek Róbert, Kanócz István, Keller Ignácz, Madarassy Gábor, Márffy Albin, Nagy Jenő, Rupp Zsigmond, Weinek József dr, és Zsák Hugó dr. 5—5 frt. Axaméthy Lajos dr, Benedek Sándor, Csorba Ferencz dr, Dörner Mihály, Hauszman Alajos, Jankovics János dr, Kollár Lajos, Orbay Antal dr, Tichtl János, Toldy Lajos, Wettstein Gyula, Zimányi Alajos és Magyar József 3—3 frttal. Kovács János dr. 2 frt 50 krral. Biscara Endre, Duma György, Eckermann Ede, Ernyei Mór dr, Eberling István, Fejérváry Géza br, Hámpel Sándor, Heinrich Kálmán dr., Hochholtzer Károly, Hudecsek Ferencz, Kiss Károly dr., Kovács Pál dr. Lakner János, Mezei Sándor dr., Niedermayer Adám, Perthl Géza, Péterfy Sándor, Pogány Ferencz, Rácz Károly dr, Sártory Béla, Stipanics Elek dr., Szalay Győző, Töry Gusztáv dr., Vladár Márton dr., Bély Mihály, Garba Gyula, Kerntler Ferencz, Freyberger Pál és Schumy Rezső 2—2 frttal. Petheő Miklós, Braidschwer József, Fukáts János 1 frt 50 krral. Moussong István 1 frt 1 krral. Ágota N., Ary Pál, Bizaglich Sándor, Dittrich N., Dulovics Béla, Frisch Antal, Gotléb György, Hanzély Nándor dr., Kummer Rezső dr., Lakits Vendel, Léderer Ábrahám, Lindmayer Ferencz, Ohlhauser Ferencz, Osztovics Mihály, Payer Béla, Rajkay Mihály, Rupp Imre, Szabó Ignácz, Szalay Béla dr., Szebeny Antal dr, Szende Antal dr., Szende Antal, Schilberszky Fanny, Török Árpád, Frijtler Károly, Farkas Blek, Góth Ilona Leicht Leopoldinia, Móhr Lujza, Petro N. é. N. N. 1—1 frttal. Osztián Károly és L. J. 50—50 krral.

Midőn a nemeslelkű adakozóknak e helyütt egyesületünk nevében őszinte köszönetemet fejezem ki, kérem, hogy nemes jóindulatukat segélyalapunk irányában jövőre is megőrizni szíveskedjenek.

Budapesten, 1899. febr. 7-én.

Rácz József,
egyleti pénztárnok.

Déli vasuti tánczestély.

A déli vasut hivatalnokai, mint az előző években, az idén is fényes estélyt rendeztek az I. ker. polgári kaszinó termében.

A meghivók csak szerény tánczestélyre szóltak, de biz az a rendkivül tevékeny rendezőség buzgólkodása folytán valóságos fényes bállá nőtte ki magát, melyet bátran, az idei farsang legsikerültebb mulatságai közé lehet sorozni.

A rendezőség legfeljebb arról panaszkodhatna, hogy nem volt budapesti vasuti, mert az ugynevezett vasuti aristokraták hiányzottak, de annál több volt a budai polgárság színejava és a vasutiak vidéki közönsége. A termek minden része szorongásig megtelt

Kitünő zene mellett csak a késői reggeli órákban vett véget a mulatság,

A rendezőség mint minden évben, ugy ez idén is izléses tánczrenddel lepte meg a hölgyeket. Idei tánczrend egy különböző színekben dekorált kis kézi tükröcske, melyen különböző szinü selyemszallagokon a tánczrend volt felfüggesztve.

Az estély védnökei voltak: Breuer Mórné Bursics Antalné és Palanek Ferenczné, kik a legszeretetreméltóbban teljesitették háziasszonyi tisztségüket. A rendezőség pompás virágcsokrokkal tüntette ki a védőasszonyokat.

A tánczestélyen megjelentek közül följegyeztük a következőket: Palanek Ferencz főfelügyelő, Bekker Lajos, Sturm Gergely felügyelők, Schlosser Nándor irodafőnök, az elnöki osztály vezetője, dr. Markus Aurel és dr. Nemecsek Gyula orvosok, Szőllőssy István gyógyszerész stb. A jelen volt hölgyek közül következőket sikerült feljegyeznünk.

Asszonyok: Battonyai Ödönné, Bursics Antalné, Breuer Mórné, Engel Árminné, Elsasser Jánosné, özv. Franak Berta, Fuith Lajosné, Gulyás Béláné, Greisfeld Ignáczné (Kis-Várda,) Horváth Sámuelné, Heim Lajosné, Hager Alfrédné, Koch Edéné (Kanizsa), dr. Koch Lajosné, Löwenstein Lajosné, dr. Landgraf Lőrinczné, Liedererné, Markovics Ferenczné, Marsavszkyné, Pártos Zsigmondné, Polacsek Ferenczné, Sourovy Gézáné, Stuchlich Kálmánné, Schlosser Nándorné, Spitz Gyuláné, Szántó Antalné, Sturm Gergelyné, Schwikker Alfrédné, Szász Gyuláné, Techet Anna (Beléd), Teichmann Mátyásné, Uher Flórisné, özv. Varga M.-né.

Leányok: Buchgraber Stefike, Dravics Leona, Erdei Rezsin, Elsasser Ilona, Fuith Paula, Gulyás Margit, Győrffy Margit, Gulden Irma, Holéczy Ilona, Hoffmann Lenke, Horváth Melanie, Hager Elza, Hager Hermin, Heim Mercedes, Heur Lujza, Krause Aranka, Löwenstein Karola, Liederer Erzsike, Pártos Margit (Sz.-Fejérvár), Pfaff Krisztina, Palocsai Margit, Sourovy Erzsike és Irén (Szombathely), Stuchlik Janka és Miczi, Szász Róza, Stancsics Anna, Techet Kamilla (Beléd), Teichmann Olga, Uher Gizella, Varga Sarolta (Martonvásár), Várady Anna, Wassermann Nelli.

Ha a gazdag névsoron végig tekintünk, alig kell még valamit mondanunk arról, hogy a mulatság jól sikerült, a mi bizonyára látható jele annak, hogy a déli vasut nem csak mint intézet, de mint társadalmi tényező is jelentékenyen beolvadt Buda közéletébe. — Ha pedig még megsugjuk, hogy láttunk a mamák karján rózsás arczu lánykát, nem egyszer a pillanatnyi kimerültség okozta rosszullét által üzve a pihenő szobába sietni, akkor elmondtuk dicséretünket a jelen volt fiatal urakról is, kik nemes buzgalommal igyekeztek emlékezetessé tenni a tánczestélyt nemcsak a szegény gyermekeknek, hanem a fiatalság üdeségének minden kincsében gazdag tánczosnőiknek is.

Az estély tiszta jövedelme ezuttal is a krisztinavárosi szegény iskolás gyermekeket felruházó egyesület javára lesz forditva.

A vigalmi- és rendezőbizottság következő urakból állott:

Vigalmi bizottság: Franschitz Adolf, Palanek Ferencz, Breuer Mór elnökök, Bekker Lajos, Sturm Gergely, Soulavy Ottokár, Dr. Ludwik Endre, Sehlosser Nándor alelnökök.

Rendező bizottság: Bursics Antal elnök. Martin Izidor ellenőr, Szakáts Péter titkár, Horváth Samu ellenőr, Vető Sándor főrendező, Bründl Jenő pénztáros, Löwenstein Gusztáv háznagy.

Bardon József, Bergincz János, Csillag Benő, Donaberger Károly, Donaberger János, Engel Ármin, Erdős Ignácz, Fehér Ottó, Fischer Bódog, Gillemot Gyula, Goldmann Henrik, Gulden G. Alajos, Hackenberg György, Harisch János, Hollós Jakab, Iglitsch Károly, Jaros Jaroszlaw, Kováts Alajos, Kramar István, Kant Albert, Keményffi Béla, Kozmann György, König József, Lux Armand, Magdits Imre, Markovits Ferencz, Mezei Mihály, Molnár József, Molnár Vilmos, Mitzger Lajos, Nagy Elemér, Neumann Nándor, Novák Gyula, Oberhuber Alfréd, Pap Vilmos, Pártos Zsigmond, Pillitz Ignácz, Pleskot József, Pogány Sándor, Postl Károly, Prager József, Paduch Gyula, Pregár Ferencz, Pernetzky Károly, Posel Gusztáv, Princz József, Quoilin Rezső, Schall Miksa, Salgó Henrik, Spády Sándor, Schöffmann Béla, Schindler Tivadar, Stransky István, Stransky Vilmos, Dr. Szőke István, Szigeti Adolf, Schwarcz Károly, Schubert Gusztáv, Soulavy Jenő, Smetana Rezső, Szabó Dávid, Szántó Antal, Szále Kálmán, Tarbuk István, Tihanyi Benő, Trausch György, Tscheik Gusztáv, Uher Ernő, Wilk Lajos, Weber József, Wenczel József, Wirkner Gyula, Zellán János.

Tanárjelöltek bálja.

A polgári iskolai tanárjelöltek február 1-én tartották az I. kerületi polgári kasinó helyiségeiben báljukat, melyet hangverseny előzött meg. Már jóval 9 óra előtt kezdett gyülekezni a fényes közönség, melynek soraiban ott láttuk dr. Verédy Károly székesfővárosi tanfelügyelőt és dr. Kiss Áron paedagogiumi igazgatót és az I. kerületi intelligentiának java részét. Az élvezetes számokból összeállitott hangverseny 9 órakor vette kezdetét, melynek minden egyes pontját a nagy számu hallgatóság élénk figyelemmel és tetszés nyilvánitásokkal kisérte. Különösen nagy tetszést aratott Cséka Aladárnak, az intézet egyik tehetséges hallgatójának, saját szerzeményü Zongora Triója, ugyszintén Eisvogel Ferencz Magyar Ábránd czimü zongora quintettje. A hangversenyt táncz követte, mely virágos jó kedvben a reggeli órákig eltartott, mikor is a jelen volt szebbnél-szebb hölgyek a legkellemesebb emlékekkel eltelve hagyták el a mulatság színhelyét.

Jelen voltak: Asszonyok: Wirker Jánosné, Végh Jánosné, Becker Károlyné, Knazovitzky Sándorné, Eisvogel Ferenczné, L'hiver Jánosné, Mészáros Ferenczné, Fuith Lajosné, Haraszti Károlyné, Schwarczmann Gusztávné, Fischer Bernátné, Grosz Mihályné, Csaba Jánosné, Cinkai Lajosné, Mocsári Béláné, Amon Györgyné, Káldy Gézáné, Holzner Józsefné, Wiener Zsigmondné, Schwarcz Miklósné, Lettner Antalné, Jeszenszky Lajosné, Verédy Károlyné, Dobó Józsefné, Okrona Mártonné, Szabó Istvánné, Faluvégi Albertné, Szánthó Gáborné, Szentesi Árpádné, Buchwald Gézáné, Németh Elekné, Vermess Imréné.

Leányok: Huszár Sarolta, Wirker Emma, Végh Juliska, Knazovitzky Nelly, Knazovitzky Ilonka, Schitter Ilonka, L'hiver Ilona, Mészáros Annuska, Mészáros Zsófika, Fuith Paula, Fischer Rezsén, Fischer Malvin, Fischer Lujza, Schwarczmann Gizella, Pinkai Irma, Mocsári Viola, Mocsári Malvin, Amon Gabriella, Káldy Etelka, Frey Mariska, Lettner Berta, Schwarcz Izabella, Jeszenszky Lenke, Verédy Irén, Okrona Gizella, Frim Etelka, Pauli Irma, Szabó Jettike, Faluvégi Margit, Szánthó Kornélia, Szentesi Piroska, Buchwald Izabella, Németh Józsa, Németh Irénke, Vargha Aranka, Vermess Sárika.

Budai Dalárda.

A „Budai Dalárda“ az idei farsang méltó befejezéséül, f. é. február hó 14-én, farsang keddjén, a krisztinavárosi polgári leányiskola tornatermében (I. Koronaőr-u. 3.) családias jellegü kedélyes estélyt rendez. I. Általános tudnivalók: 1. A meghivó egyuttal beléptijegy is és belépésnél felmutatandó. 2. Egész estén világposta működik. 3. Ingyen tombola is lesz, melyre külön felhivjuk a t. adakozók szives figyelmét. Tombola tárgyakat (minél többet és értékesebbeket!) szíveskedjenek az estély fó-

rendezőjéhez, Hoppe Rezső egyleti taghoz küldeni. (Lakása: I. Nikó-u. 2. fsz. 2.) 4. Egyleti tagok számára nincs beléptidij, nem egyleti tagok belépési dija: egy tombola tárgy. Minden jelenlevőnek joga lesz egy ingyen tombola számhoz. 5. Ételről, italról a „Politikus greizler" vendéglőse gondoskodik majd. Kezdete este pont 8 órakor. II. Részletes tudnivalók: I. a) Schäffer: „Bölcs Salamon" b) Mendelssohn: Bordal, férfikarok. 2. Magyar népdalok; czimbalmon előadja: Koczány Zsófia úrhölgy. 3. „A mama kedvencze;" magánjelenet előadja: Horváth Kálmán. 4. Dalok; énekli: Kéri Andor. 5. Signor Karolo di Zöldini fellépte világhirü idomitott állatseregletével. 6. „Férjhez menjek-e?" magánjelenet; előadja: Szentiványi Klementina úrhölgy. 7. Egy kis tévedés. Tréfa 1 felv. Németből ford. H. R. Személyek: Körmölő, irnok Hoppe Rezső, Pancsoló, vendéglős Pick Ferencz, Sajtos, szatócs Starker Károly, Hecsepecsné, ő nagysága Horváth Kálmán. Történik egy hirdetési irodában. 8. Gabányi: A föld és népei; előadja: Tarczal Győző. 9. Koch: Heimann Levi úr bálja. 10. Genee: az antiszemita. Nagy opera 4 felvonásban előadja Hoppe Rezső. 11. A hires néger hármas: Rhorri Vichi, és Vlaszt urak fellépte. 12. a) Thern: A varjuk. b) Gaál: Balatoni nóták. Kezdete este pont 8 órakor.

A budai zeneakadémia hangversenye.

A budai zeneakadémiának ez évben második hangversenye szép és műértő közönséget gyüjtött a vigadó kis termében. A gazdag műsor minden száma viharos tetszést aratott. A közreműködők Schmidt Mariska, Tallatsek Mariska, Bleuer Andorin, Ertl A. urhölgyek, Sigmund Sándor, Kéri A. és Petrovics Gy. urak magas műélvezetben részesitették a közönséget. A sikerben részes Sautner Zsigmond zeneigazgató is.

Hangverseny.

Folyó évi február hó 4-én nagy és előkelő közönség jelenlétében fényesen sikerült hangverseny volt a császárfürdő nagy termében.

A hangversenyt a III. kerületi (ujlaki) első magyar asztaltársaság tartotta, előkelő művészek, s a harmadik kerület néhány notabilitásának közreműködésével, hogy mint minden évben, a hangverseny által begyült összeggel is nagyobbitsa azt a tőkét, melyet évenként a szegény gyermekek segélyezésére fordit.

A tulajdonképeni hangversenyt műkedvelői szini előadás előzte meg. Gr. Fredro Sándor „Az egyetlen leány" czimü vigjátékát adták elő Radnótfáy Sámuel forditásában, melyben az összes szereplők szépen megállták helyüket. Különösen kiváltak Pösztinger Nándor, Benedek Margit, Kozáry Kornélia, Zsoldos Margit, Holtzspach Luiza, Szende Margit és Benedek Zsolt, mellettök azonban, mint a kik az összjáték sikerét nagyban előmozditották, Város Nándor, Mollilo Lajos. Kugler Sándor és Mihályi Péterről sem szabad megfeledkeznünk.

Az előadás után ifj. Holtzspach Nándorné urnő, a III. kerület hölgykoszorujának e legkimagaslóbb s legrokonszenvesebb alakja énekelte el Goldmark „Fülemüle" dalát s Gounod „Szerenade"-ját zajos tetszés között. Az éneket Bellovits Imre országos hirü zenetanár és karnagy zongorán kisérte.

A nevezett két dal eléneklése után Melocco (Rudnay) Győző olvasta fel saját szerzeményét „Ahasver álmá"-t. A sikerült dolgozatot a közönség többször megtapsolta.

Melocco Győző felolvasását Wieniawsky „Souvenir de Moscou" czimü zeneműve követte, a mit Schmidt Gusztáv zeneakadémiai tanár adott elő hegedűn. Ugy őt, mint a hegedűt zongorán kisérő Hackl N. Lajos tanárt a közönség tapsaival jutalmazta.

A hangversenyt dr. Szalay Sándor ének száma fejezte be, a ki kitünő praecizitással adta elő Verdi „Trovatore"-jából gróf Luna dalát. Zongorán a kiséretet Hackl N. Lajos tanár szolgáltatta a dalhoz.

A kellemesen eltöltött estét „Süketnek kell lennie" czimü vigjáték fejezte be, melyen Szeless Arpád, Benedek Gizella, Holtzspach Ödön és Zsoldos Miklós arattak sok tapsot.

A hangverseny számainak kitünő összeállitása a rendezőség érdeme.

A III-ik kerületi ujlaki első magyar asztaltársaság e hangversenyével ujra fényesen bebizonyitotta, hogy nemcsak a jótékonyságot, mely czélt mikor megalakult maga elé tűzött, gyakorolja, hanem jótékonysága mellett a II. és III-ik kerület intelligentiájának oly módon való összevonására is törekszik, a mely összevonásból kifolyólag nemcsak a jótékonyság gyakorlásának szerez barátokat, hanem a magyarosodásnak is.

Hogy a III-ik kerület ujlaki része már csaknem egészen magyar, s mindenféle germanizacziót még csirájában elfojtanak, abban a III-ik kerületi első magyar asztaltársaságnak nagy része van.

A budai vendéglősök tánczvigalma.

Az I—III. ker. derék vendéglősei f. é. február hó 9-én tartották a Medvei-utczai „Fáczán" összes termeiben ez évi tánczvigalmukat.

E mulatság is ugy sikerült, mint az előbbi éviek, sok szép asszony és kisasszony, sok tánczos, kitünő kedv, helyes rendezés és mindenben a legpontosabb rend.

Ez tünteti ki és emeli e mulatság családias jellegét és kedélyét, mindenki otthon érzi magát, senki senki sem idegen, de nem is lehet ez máskép, mert hiszen a vendéglősök e mulatságot nem csak maguknak, hanem kedves vendégeik és a velük üzleti összeköttetésben levő kereskedők és iparosok részére is rendezik, jól esik nekik is egyszer a házon kivül mulatni.

A terem és lépcsőház ez alkalommal sok délszaki növénynyel, kárpit- és zászlókkal volt diszitve.

Minden hölgynek egy szép emlék adatott, mely egy diszes tánczrendből állott. E tánczrend egy pelüsből készült miniatur nyitható jégszekrény ajtót képezett, melyben egy kis tükör és a tánczrend és kicsiny hűtőben egy piczi kis üveg Louis Francois pezsgő volt alkalmazva.

A zenét a 69. gyalogezred zenekara szolgáltatta.

A venedégek közt ott láttuk a pezsgő és sör gyárak képviselőit, nevezetesen Bokros Károly, Baják, Koczor, továbbá Gundel János, Kommer Ferencz, Förster Konrád pesti vendéglősöket, Werner Adolf, Wagner Alajos szikvizgyárosokat.

Jelen voltak, asszonyok: Farkas Istvánné, Boskó Jánosné, ifj. Haber Károlyné, Mader Károlyné, Posch Józsefné, Preiszler Istvánné, Schaffer Györgyné, Friesz Józsefné, Gallauner Károlyné, Kaufmann Jánosné, Vogler Jánosné, Mayerné, Kollárné, Friedl F.-né, Gerstl Ferenczné, Füle Istvánné, Wurm Károlyné, Weisel Györgyné, Niemanné, Medicz Jánosné, Fuchs Antalné, Cseh Istvánné, Polifka Károlyné, Kopper Károlyné, Ujhelyi Vilmosné, Fürst Tivadarné, Novoszád Ferenczné, Fuith Lajosné, Leohardt Károlyné, Dechmann Ágostonné, Kogler Frigyesné, Mészáros Frigyesné, Schlaucher Ferenczné, Gábor Mihályné, Mikulasik Ferenczné, Wavbricska Andrásné, Larnev Mihályné, ifj. Haber Károlyné, Wödl Jánosné, Cappilleri Károlyné, Mersch Konrádné, Günzl Manóné stb.

Kisasszonyok: Pertl Irma és Elza, Boskó Muics Ella, Schaffer Elic és Hedvig, Blaha Irma, Zsakó Ilka és Katicza, Gallauner Irma, Schimmel Anna és Ottília, Wurm Emma, Weisel Antonie, Hochhauser Róza és Anna, Niemann Irén, Wachshoffer Borcsa, Wittenberger Lujza, Fuith Paula, Wuksa Teréz, Berger Anna, Albecher Józsa és Katicza, Biegelbauer Irén, Schumy Józsa, Horváth Józsa és Mariska, Précsényi Róza és Mariska, Spiteller Elza és Emilia, Adelsberger Jolán, Lázár Gizella, Novoszád Etel, Fürst Mariska, Lebhardt Erzsébet, Tomcsányi Margit, Bencsen Alberta, Kogler nővérek, Lerner Katicza, Patiszti Déli, Mójzes Gizella és Anna, Schöberl Irén, Günzl Miczike és Hermin, Gürsch Gizella, Müller Janka, Schlaucher Eliz, Preiszler Katinka stb.

Az első négyest 120 pár tánczolta, az egész igen sikerült mulatságnak csak a hajnal vetett véget.

Budai dalárda jelmez estélye.

A „Budai dalárda" szokásos jelmezestélylyel egybekötött hangversenyét f. hó 4-én tartotta meg „Fáczán" összes termeiben. Már hetekkel ezelőtt nagy érdeklődés mutatkozott az estély iránt, aminek meg is volt a hatása, mert a termek ugyszólván szűkeknek bizonyultak a nagyszámu közönség befogadására. A rendezőség a hölgyeket — régi szokás szerint — csinos tánczrendekkel, a megjelent közönséget pedig az alkalomhoz csinosan feldiszitett teremmel lepte meg, mely utóbbinak elkészitésével Grenczuer Alajos budai iparos bizatott meg, ki e megbizatásának fényesen meg is felelt. — A hangversenyt a dalárda férfikara nyitotta meg Schäfler „Bölcs Salamon" czimü dalával. Ezt követőleg Mezei Irma a vigszinház szinésziskolájának tehetséges növendéke Makai „Izé kisasszony" czimü monológját szavalta el. A férfikar ezután Mendelsohn „Bordalát" adta elő, majd Mezei Irma és Rogoz Imre a vigszinház növendéke Gabányi „Egy kis baleset" czimü dialogját szavalták el. — Három valóságos kongo néger afrikaiasan adtak elő egy ó-budaias éneket, melyet a közönség szünni nem akaró kaczaja kisért. — Láttuk fellépni Signon Carolo di Zöldinit világhirü idomitott állatseregletével, mely egy macskából, egy ujfundlandi kutyából, egy majomból, egy disznóból és egy kakasból állott. Alig elképzelhető művészettel adtak elő quartettet, melyben a macska a sopránt, a kakas a tenórt, a kutya az altot és a disznó a bassust reprezentálta. A zongorakiséretet a egy qaurtetthez a majom szolgáltatta.

Végezetül dicsérettel kell még megemlékeznünk Pettényi Zsigmond ördöngős bűvészetéről, melynek minden egyes mutatványát zajos taps és éljenzés követte. Egyszóval a nagyszámu és disztingvált közönség nagyon jól mulatott s a műsor minden egyes pontját zajos tapssal és éljenzéssel jutalmazta, amelylyel a t. műkedvelők nagyon is meglehetek elégedve.

A hangverseny után a bosnyák ezred zenekara rázenditette a csárdást és megkezdődött a tánez, mely kivilá gos kiviradtig tartott. Notabilitásaink közül a következőket sikerült feljegyezhetni: Rózsavölgyi Gyula alpolgármester, Lung György tanácsnok, Tabódy József kir. kamarás, adófelügyelő, Tolnai Imre, Stratzinger Emil és Trautvein Sándor pénzügyi tanácsosok, Kanyó Sándor és Petsics Márk főv. bizottsági tagok, Majer József főreálisk. igazg. Dr. Aranyi Árpád főv. tiszti orvos, Schinabek Englbert igazgató stb. A hölgyek névsorát a következőkben adhatjuk:

Asszonyok: Dr. Aranyi Árpádné, Bauer Józsefné, Benzen Henrikné, Csokonai Vitéz Ferenczné, Drechsler Miksáné, Fehérvári Ferenczné, Fischer Ferenczné, Fábián Jánosné, Friedrich Károlyné, Friedl Edéné, Gravátsch Tivadarné, Graner Antalné, Greutzner S.-né, Hajduk Gyuláné, Herendy Józsefné, Jakab Árpádné, Jakovics Józsefné, Jurányi Jánosné, Kronberger Edéné, Kilmájer Istvánné, Kardos Bernátné, Kreipl Lipótné, Kanyó Sándorné, Koczányi Sándorné, Lung Györgyné, özv. Lehmajer Nándorné, Lypniczky Károlyné, Májer Józsefné, özv. Löschinger Zsigmondné, Midniczky Károlyné, Özv. Mild Józsefné, Németh Ödönné, Pártos Gyuláné, Pösch Józsefné, Petz Ágostonné, Prohászka Henriknė, Ruzicska Gyuláné, Ritzler Sándorné, Schaller Ervinné, özv. Sturm Jánosné, Schmelhegger Nándorné, özv. Saukop Ferenczné, Tarján Vilmosné, Trautvein Sándorné, Tohvay Imréné, Teschauer Vilmosné, Villani Forstner Sándorné stb.

Leányok jelmezben: Bauer nővérek (Alt-Wien), Berán Irma (vadrózsa), Glasz Melani (hegyi-tündér), Biegelbauer Irén (pipacs),

Grauer Franciska (bébé), Halm Irma (zsoké), Heyduk Jolán (czigányleány), Kreipl Lujza (krisztkindli), Knotz Irma (matróz), Kecskés Ella (czigányleány), Koczányi Margit (kertészleány), Lehmayer Brigitta (zene), Maros Ilona (spanyol), Mészáros Vilma (magyar menyecske), Mild Vilma (rococo), Mezei Valéria (matróz), Petz Anna (postás), Schumayer Anna (Ansichtskarten), Steuer Gizella (tiroli), Sollich Margit (regatta), Schwarcz Bella (hegyi-tündér), Tzlnay Aranka (Gretchen), stb.

Jelmez nélkül: Bela Mariska, Fábián Irén és Ilona, Friedrich Etel, Heischer Annus, Grentzner Róza, Gaal Vilma, Giresch Lujza, Hennel nővérek, Hochhauser N. Hatfaludy Ella, Hoffmann Irma, Jakovits Irén, Jurányi Anna és Ilonka, Kardos Mathild, Knuzovitzky Nelli és Irma, Kreipel Emma, Lung nővérek, Mayer Irma, Mezei Irma, Sárgay Emma, Schmellhegger N. Starker Annus, Szebenyi N, Tolnai Etel, Urban Jolán, Veinek Mária, Zander N. stb. stb. Az első négyest 80 pár tánczolta.

V. D.

Sikerült tánczestély.

A budapesti II. ker. tekéző asztaltársaság f. hó 8-án Gürsch Ferencz „Politikus Greizler"-hez czimzett vendéglőjében igen sikerült tánczestélyt rendezett. Az első négyest 50 pár tánczolta, s csak a kora hajnal vetett véget a mulatságnak. A mulatság sikere a rendező bizottség, élén Weninger Mihály urral fáradhatatlan buzgalmának eredménye.

Gyermek bál.

Dévai Szöllősy István, mint már előre jeleztük, az idén is meg fogja tartani gyermekbálját. — Mint biztos forrásból értesülünk, e bálat f. hó 18-án tartják meg az I-sö kerületi polgári leányiskola tornatermében (Koronaőr-utcza 3. sz.). A táncz kezdete este 7 órakor lesz. Szöllősy mult évi gyermek báljának eredményét, s a nagy és szép előkészületeket tekintve, biztosra veszszük, hogy az idei fényben és pompában jóval felül fogja mulni a mult évit.

A pesti hazai első takarékpénztár közgyülése.

Legrégibb magyar pénzintézetünk, mit a halhatatlan Fáy András alapitott, megtartotta közgyűlését. Kléh István udvari tanácsos elnöklete alatt. Az összes forgalom a lefolyt évben 2.601,027.172 frt 46 krt tett, a mely összegben a készpénzforgalom 1268 millió 843.487 frt 22 krral szerepel. Az előző évben az összes forgalom 2.651,713.337 forint 6 kr., a készpénzforgalom 1.323,537.509 frt 88 krra rugott, tehát az általános forgalomban némi csökkenés állt be. A betéti üzlet daczára a tőkegyüjtés akadályainak, a mult évben is kielégitő mértékben fejlődött. A takarékbetétek összes forgalma 186.666,530 frt 89 krt tett, a mely összegből a betétekre 95.501.289 frt 85 kr. esik. A felek száma 323.875-ről 336.323-ra, a forgalomban levő betéti könyvecskék száma 80.436-ról 82.549-re emelkedett. A takarékbetétek álladéka az 1898. év végén 117.888,267 frt 76 krral záródott. Az intézetben elhelyezett összes kamatozó tőkék álladéka a mult év végén 138.654,141 frt 29 krt tett, az emelkedés tehát az 1897. évben ugyane czimen elhelyezett összeghez képest 5.716,109 frt 4 kr. volt. A váltó-tárcza álladéka az év végével a nyilthiteli váltókkal együtt 36 millió 801.497 frt 61 krral záródott, a megelőző év álladékához képest tehát 1.641,233 frt 70 kr. emelkedést mutat. A váltóleszámitolási üzlet forgalma 191.566,216 frt 64 krra, a jelzálogos fedezettel biztositott váltók forgalma 45.538,657 frtra rugott. A záloglevelek és kamatozó kötvények elhelyezésének a viszonyok a lefolyt évben semmiképen sem kedveztek. A lefolyt évben 13.117,034 frt 45 kr. uj kölcsön folyósitatott, még pedig 930.435 frt 94 kr. készpénzkölcsönt és 12.186,598 frt 51 kr. kötvény és záloglevél kölcsönt, miáltal a kölcsönök összes álladéka 103.958,564 frt 73 krról 111.266,189 frt 45 krra emelkedett. Az 1898. évi tiszta nyereség 2.535,122 frt 70 krt tett. Ez összegből az alapszabályszerü jutalékok levonása után a mult évről áthozott 214.220 frt 9 krt nyereségmaradvány levonásával 2.322,353 frt 26 kr. áll rendelkezésre. Ez összegből minden részvény után 400 frtjával, vagyis 5000 egész részvény után a 6250 frtot tevő bélyegilletékekkel együtt 2.006,250 frtot fizetnek osztalékul, jótékony czélra 30.000 frtot, az Erzsébet-szoborra 5000 frtot, a tisztviselők jutalmazására 25.000 frtot, a választmány javadalmazására 15.000 frtot forditanak s a fönmaradó 241.103 frt 26 krt uj számlára irják.

A budapesti takarékpénztár közgyülése.

A Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság megtartotta Tolnay Lajos országos képviselő elnöklésével hatodik rendes közgyülését. Az intézet mérlege a mult évről áthozott 19.553 frt 20 kr. maradványnyal 481.546 frt 20 kr. nyereséget tüntet föl. A közgyülés a felügyelő-bizottság jelentésének meghallgatása után hozzájárult az igazgatóságnak a 481.546 frt 20 krt tevő tiszta nyereség fölosztására vonatkozó inditványához, mely szerint fordittassék az alapszabályok 49. §. értelmében: a) a tartalékalap gyarapitására 4%=18.479 frt 72 kr. helyett 35.000 frt, mi által a tartalékalap 535.024 frtra emelkedik; b) az igazgatóság részére 10% vagyis 46.199 frt 30 kr.; c) az intézeti tisztviselők részére 3%, vagyis 13.859 frt 79 kr.; továbbá az alapszabályok 40. §. értelmében d) a választmány jutalmazásául 6000 frt és végül e) a nyugdijalap gyarapitására 10.000 frt. Összesen 111.059 frt 9 kr. Az ezután fennmaradó 370.487 frt 11 krból pedig 25.000 darab részvény után 14 frt, vagyis 350.000 frt, mint osztalék kifizettessék és a fönnmaradó 20.487 frt 11 kr. az 1899-dik évi üzleteredmény számlára vezettessék át. A szelvényeket a jövő hétfőtől kezdve váltják be. Végül kéri az igazgatóság a közgyülést, hogy az elhalálozott Baintner Imre s Weiner Károly emlékezetét örökitsék meg jegyzőkönyvileg. A közgyülés a fölmentvény megadása után Zsigmondy Jenő részvényes inditványára köszönetet szavazott az elnöknek, igazgatóságnak s tisztviselőknek az elért eredményért. Megválasztották aztán igazgatósági tagnak egyhangulag Stein Ármin igazgatót, továbbá az eddigi felügyelői bizottsági és választmányi tagokat.

Hollandi életbiztositó részvénytársaság.

Folyó év január havában 383 ajánlat 3,213.912·62 korona tőke és járadékról nyujtatott be, a melyből 348 biztositás 2,924.324·82 korona tőke és járadékról köttetett. A tiszta növekvés 262 biztositás 2,132.395·22 korona tőke és járadék.

1899. Január hó végével az állag volt 19663 kötvény 171,158.111·62 korona tőke- és járadék biztositás.

Felülfizetések a Szeretház karácsonyfájára.

Az 1899. évi deczember hó 24-én, a fő- és székvárosi „Községi Szeretetházban" felállitott karácsonyfára a következő nemesszivü emberbarátok adakoztak: Budapest székes Főváros tanácsa 50 frt. Egyesült fővárosi takptár budai osztálya 25 frt. Lövenstein Antal 10 frt, Császári kir. szab. „Adriai" bizt. társ. 10 frt. Alpár Ignácz 10 frt. Herczegprimási titkári hivatal 10 frt. Calderoni és Társa 10 frt. Rimamurány-Salgó-Tarjányi vasmü részvénytársaság 10 frt. Magyar kir. osztálysorsjáték igazgatósága 10 frt, Walla József 10 frt. Özv. Saxlehner Andrásné, Dési Albert, Mauthner Ödön, Jálics A. Ferencz és Társa, Pesti Hazai Első Takptár, Özv. Stangl Alojzia, Dr. Darányi Ignácz föle. min., Br. Lipthay Béla, Klein János, ifj. Weil Manó, Hauszman Alajosné, Ganz és Társa részvénytársaság, Engl András, Brünner Testvérek, Steinschneider Jakab, Budai légszeszgyár, Thonet Testvérek, Schiller György, Gilly József, Heinrich István, Gr. Csekonits András 5—5 frt, Hampel Sándor II elnök ur ivén: Galilei 5 frt. H, Y. 60 kr, H. V. 1 frt, S. A. 1 frt, H. U. 50 k. Roth 50 kr, Valter 50 kr, Hesy Izidor 50 kr, Fansl 50 kr, Dravitsch 20 kr, Scheich Károly 2 frt, Hampel Sándor 1 frt, Perinnger Ferencz 5 frt. Krain Lorencz 30 kr. Roth Fülöp 30 kr, Stovasser János 1 frt, N, N. 50 kr, Stamfer N. 50 kt, Müllner József 50 kr, Kazinczi János 1 frt, Magyar kir. honvédelmi miniszterium elnöki osztálya ivén: br. Fehérvári Géza 5 frt, Szoner Antal 1 frt, Schyttra István 2 frt, Reinitz Gábor 1 frt, Algya Sándor 50 kr, Szlávy Béla 1 frt, Lencz Győző 1 frt, Mainik Béla 1 frt, Hofbauer Gizella ivén: Seid Ferencz 10 kr, Fischer Rezső 45 kr, Ebenpanger Jenő 10 kr, Reichardt György 10 kr, Ladi Venczel 10 kr. Horváth János 5 kr, Jeszenszky János 10 kr, Papp Lajos 10 kr, Szlevik József 10 kr. Hofbauer M. 20 kr, Schandt N. 20 kr, Hofbauer Gizella 50 kr. Dakony Rafael 1 frt, Strebl József 20 kr, Dialn Clemma 20 kr, Ficzere István 20 kr. Pieck József 20 kr, Preszmajer N. 1 frt, N. N. 10 kr, Beck Adolf ur ivén: Glatz István 20 kr, Smikl Frigyes 50 kr, Weisz Antal 50 kr, Szebede Ferencz 30 kr, Incze Józsefné 30 kr, Koch Károlyné 20 kr, Özv. Barczi Imréné 20 kr, Totáli Károlyné 50 kr, K. L. 20 kr, „Jó fiuk" 4 frt, Biskara Endre 3 frt, Vogl Gyula 3 frt. Adler Lajos 3 frt. Rauch József ur ivén: Rauch József 1 frt, Faluvégi Áron 20 kr. Dezső Lajos 20 kr, Devitaka Ferencz 20 kr. Jandl Antal 20 kr, Surányi Ferencz 20 kr. Bessenyey Géza 2 frt, Glogowszky és Trsa 2 frt, Garami Samu és Trsa 2 frt, Neruda Nándor 2 frt, Willinger Ferencz 2 frt, Váradi Béla 2 frt, Bohár József 2 frt, Dömötör Gedeon 2 frt, Nagy Virgil 2 frt, Lindmayer Ferencz 1 frt, dr. Korányi Frigyes 1 frt, Laumann József 1 frt, dr. Taufler Vilmos 1 frt, Richter Károly 1 frt, Szöllősy István 1 frt, Jordán Géza 50 kr, Wurm Mihály 50 kr, Teller Sándor 50 kr. Berger János 50 kr.

Természetbeli adomány.

Beck Adolf 10 kgr. mogyoró, Németh Károly 5 kgr. aszalt szilva, Kreich Antalné 5 kgr. alma, Topits József és fia 10 kg. macaroni, 5 kgr. tarhonya. Wertheimer és Frankl 5 kgr. dió, 5 kgr. mogyoró 5 kgr. füge, 1 doboz czukor, Beliczay Béla, 2 csomag mézeskalács, Haggenmacher Henrik 30 kgr liszt, Pesti Victoria gőzmalom 50 kgr. liszt. Kresslbauer Béla 1 láda narancs, 5 kilogramm füge, Nezsideri papirgyár részvénytársaság 1000 iv irodapapir, 500 iv fogalmazási papir, 1000 iv 8-ad levélpapir, Kunz és Mösmer ruhafélék. Lencz Ferencz iskolaszerek. Rózsa Kálmán és neje 10 drb könyv. Bettelheim Miksa és Társa játékszerek. Back Fülöp játékszert. Geittner és Rausch konyhaedényeket, Késmárky és Illés játékszert, Sckuller József irószert, Deutsch Zsigmond 20 drb könyvet, Singer és Wolfner 8 drb könyvet, Szent István társulat 26 drb könyvet és 26 drb népies iratot, ifj. Nagel Ottó könyveket, Franklin társulat 38 drb könyvet, Lampel Róbert 26 drb könyvet, Toldi Lajos könyveket, Magyar czukor ipar részvénytársaság 1 láda czukrot.

Fogadják kegyes adományukért ez utcn is a növendékek nevében hálás köszönetünket.

Az igazgatóság.

Kimutatás.

Azokról a felülfizetésekről, melyek a krisztinaváros iskolaszék területén működő szegény iskolás gyermekeket felruházó egyesület javára 1899. évi január hó 14-én a budai polgári Casinó disztermében rendezett jótékonyczélu zártkörü tánczmulatság alkalmával befolytak.

Felülfizettek:

Dr. Falk Miksa 25 frt, Molnár Károlyné 10 frt, Brázay Kálmán, Zsák Hugó, Sólyom Jenő 7—7 frt. Demel Károly, Friedmann Lipót, Halpert Izidor, Dr. Jankovich János, Dr. Szebeny Antal, W.. 5—5 frtot. Dr. Szüry János 4 frt 50 kr. Argay János, Fuith Lajos, Garay Antal, Geduly Gyula, Országh Sándor 3—3 frt. Dr. Áldássy Antal 2 frt 50 kr. Ferenchich Vilmos, Dr. Heinrich Kálmán, Kertscher István, P. F., Radanovits Kozma, Vezerle Gyula 2—2 frt. Dr. Blum Ödön, Ő. B. E., Magyar József, M. M., Dr. Stipanics Elek, Vagács Rácz Ida 1.50—1.50 kr. Holitscher Fülöp, Horn Vilmos, Kún Alajos, Radna József, Dr. Szőke István, Szöllősy István, Szuly Gyula, Dr. Wagner György, N. N. 1—1 frt, B. M, Fridländer Lajos, Payr István, Szuppán Ferencz, Dr. Cz. J., N. N., N. N. 50—50 kr.

A felülfizetések összege 141 frt 50 kr. A krisztinavárosi iskolaszék területén működő szegény iskolás gyermekeket felruházó egyesület pénztárába beszolgáltatott tiszta jövedelem kerek összegben háromszáz frt.

Pesti könyvnyomda részvénytársaság.

Meghivás

a XXXI. rendes közgyülésre,

mely **1899. február hó 16-án esti** 5 **órakor** fog az intézet iroda-helyiségében (Hold-utcza 7. sz.) megtartatni.

A tanácskozmány tárgyai:

1. Az 1898. évi mérleg és zárszámadási jelentés előterjesztése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. Az osztalék meghatározása.
4. Netáni inditványok. (A részvényesek részéről teendő inditványok az alapszabályok értelmében nyolcz nappal a közgyülés megtartása előtt az igazgatóságnál irásban adandók be.)

A közgyülésen való szavazat jog gyakorolhatására alapszabályszerüleg megkivánt részvények **február 12-ig** az intézet irodájában teendők le.

Az igazgatóság.

Az Egyesült fővárosi takarékpénztàr közgyülése.

Az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár megtartotta Harkányi Frigyes báró elnöklésével rendes közgyűlését. Az elnök a megjelent részvényesek üdvözlése után, konstatálja a közgyűlés határozatképességét. A jegyzőkönyv vezetésére Zsoldos Károly vezértitkárt, hitelesitésére pedig Fabiny Teofil és Szelényi Aladár dr. részvényeseket kéri föl. Az igazgatósági jelentés szerint, bár a pénzügyi viszonyok nem javultak, az elért eredmény igen kedvező, a mennyiben az 1898-ik èv tiszta nyeresége, a bőséges tartalékba helyezések mellett is, a megelőző évit 143.385 forint 09 krral haladja meg. A betétek összege 1,082 375 frt 39 krral fölülmulja a mult évi betètek összegèt, azaz 33,113.852 frt 87 kr. A váltótárcza összállománya 22,101.344 frt 01 kr. A jelzálog kölcsönök összege 7,227.027 frt 36 kr. A mult èv folyamán leszámitoltatott 4½ százalèkos zálogleveleklben 397 kölcsön 8,313.500 frt összegben, 4 százalèkos záloglevekben pedig 25 kölcsön 1,942.200 korona összegben — Értèkpapirokbán 1,020.980 frt 63 kr előleget adtak. Az intèzet tulajdonában levő èrtèkpapirok èrtèke 6,451.099 frt 50 kr. Az összes üzleti forgalom 1.294,443.701 frt 13 kr volt. A tiszta nyeresèg a mult èvi nyeresèg maradványnyal együtt 1.350.538 frt 46 kr, melyből jótèkonyczèlra 11.206 frt 43 krt adtak. A tartalèkalap és a különböző jutalékok levonása után 15.000 rèszvèny után 62 forintjával 930.000 forint osztalèkot fizetnek ki. A fönmaradt 272.061 frt 37 krt pedig a jövő èv számlájára viszik át. Az intèzeti tartalèkalap a mostani dotálással együtt 6,309.895 frt 24 krra emelkedett. A közgyűlès továbbá felhatalmazta az igazgatóságot, hogy az intèzet a Kerepesi-ut 11. szám alatti telkènek egy rèszèt eladhatja, a teleknek a Kerepesi-ut és Esterházy-utcza sarkán fekvő rèszèn pedig lakóházat èpithessen. Elhatározták továbbá, hogy a felügyelőbizottság tagjainak èvi tiszteletdiját 600 forintról 1000 forintra emelik. A közgyűlès a jelentèst tudomásul vette és az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak a fölmentvènyt megadta. Thuróczy György dr. rèszvènyes inditványára a közgyűlès az igazgatóságnak, felügyelő-bizottságnak és a tisztikarnak köszönetet szavazott, mire a közgyűlès vèget èrt.

Pesti Magyar Kereskedelmi-Bank közgyülése.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank megtartotta közgyülését, Lánczy Leo országgyülési képviselő s az intézet vezérigazgatójának elnöklésével. A közgyülésen 70 részvényes jelent meg 2187 részvény képviseletében. Az elnök a jegyzőkönyv vezetésére Görgey István kir. közjegyzőt kérte föl, a jegyzőkönyv hitelesitésére Fényes és Simon részvényeseket, a szavazatszedő küldöttség tagjaiul pedig Reymann Lázárt és Laczkó Vilmost kérte föl. Az igazgatóság jelentéséből kitünik, hogy a bank rendes üzletágainak a kiterjedése és fejlődése az elmult esztendőben is szépen fejlődött, noha a közgazdasági életben stagnálás mutatkozik és sok nehézség tolul a magyar czimletek kelendősége elé. Az intézet vezetőségének az a törekvése, hogy a nemzetközi összeköttetések ápolásával. az ország közgazdasági érdekeinek is szolgálatot téve, az üzletek jövedelmezőségét emelje, valamint törekvése az is, hogy a bank szervezetének intenziv fejlesztése és vonzóképessége utján, az ügyleteket minél bensőbben a bankhoz fűzze és szaporitsa. A mostani mérleg eredménye és a forgalom emelkedése eléggè tanuskodik a mellett, hogy ezek a törekvések sikerrel jártak. A részletekre áttèrve, jelenti az igazgatóság, hogy a váltóleszámitolás üzletágában jelentèkeny haladás mutatkozik, a mennyiben az idèn 110,791.400 frt èrtèkű váltó került leszámitolásra, mig a megelőző èvben 101,098.900 frt. A jelzálog-üzletről szólva előadja az igazgatóság, hogy a mostani viszonyok a magyar záloglevelek és kötvények kelendősègère nem kedvezők. Ausztriában jövedèkadóval sujtják a magyar czimleteket; külföldön feszültek a kamatláb viszonyok; a nèmetországi záloglevelek kibocsátásánal magasabb kamat-tipushoz tèrtek vissza; — ezek mind olyan körülmènyek, a melyek a magyar czimletek kelendősègèt megnehezitik. Végül káros hatásuak a belpolitikai viszonyaink is, a mennyiben a külföld azokat tulságosan pesszimisztlkus módon itèli meg. Hogy az intèzet eme nehèzsègek ellen határozottan föllèphessen, kisèrletet akar tenni az igazgatóság azzal, hogy az uj tipusnak: az arany-kötvènyeknek kreálásával, az arany árfolyam-ingadozás esèlyeit az intèzet magára vállalja. Erre annál is inkább határozta el magát az igazgatóság, mert meggyőződèse hogy az ország valutarendező akcziója — a mely csak a most uralkodó parlamentáris viszonyok miatt szenved megszakitást — nemsokára befejezésre jut; de meg azért is, mert az aranyárfolyam ingadozásának ellensulyozására teljesen megfelelő összeget lehessen tartalékban tartani. Ezen kisérlet teljesen sikerült, a mennyiben 12 millió korona 4 százalèkos, 102 százalékkal visszafizetendő intèzeti arany községi kötvények, a melyeket a német piaczokon vezettek be, teljesen el vannak adva s igen jól elhelyezve. E mellett az osztrák értékre szóló czimletek eladását sem hanyagolták el s jelentékeny összegeket sikerült elhelyezni. A jelzálog-kölcsönök összes kibocsátása 67,392,348 frt 12 kr. 1898. évben 68 félnek 7,056.900 forintot folyósitottak. A községi kötvényekből 15,156.400 forint saját kibocsátásu czimletet adtak el. A betétüzlet az idén is haladást mutat; a betétállomány, a kormány s a megyék és községek követelése nélkül, 55,643.853 frtra rugott, a mi a tavalyi állapothoz képest 4,914.603 frt emelkedést jelent. Az intézet részéről kezelt idegen tőkék, azaz a betétek és különféle hitelezők összege 67,516.873 forint volt, a megelőző év 62,285.447 forintjával szemben. Az intézet többi üzletei szintén kedvező módon alakultak. A zárszámadás szerint az 1898. év 2.860,515 frt 95 kr. tiszta nyereséggel zárul. Inditványozza az igazgatóság, hogy ebből, az alapszabályoknak megfelelő levonások után, az 1898. évi osztalék-szelvények 70 frtjával váltassanak be. A közgyülés az előterjesztett jelentést tudomásul vette, a fölmentést megadta s Szabó Imre orsz. képviselő, részvényes inditványára köszönetet mondott az intézet vezetőségének a buzgó és szakszerü vezetésért. Végül a most kilépett Lánczy Leó, Gajáry Ödön, Szabó Jenő és Szèchenyi Béla gróf igazgatósági tagokat ujból egyhangulag megválasztották. Az elhalálozott Ráth Károly igazgatósági tag helyèbe egyhangulag haraszti Jelinek Henriket, a felügyelő bizottságba pedig Gillming Ferencz helyèbe ikvári Szeiffer Mátyást választották.

Meghivó.

A budaeörsi segélyegylet mint szövetkezetnek

1899. év február hó 19-én d.u. 2 órakor Winkler Jakab úr helyiségében tartandó

2-ik rendes közgyűlésére.

Napirend:

1., Az igazgatóság jelentése.
2., A mérleg közzététele.
3., A felügyelő bizottság jelentése.
4., A felmentvény megszavazása.
5., Egy igazgató választása.
6., A felügyelő bizottság megválasztása.
7., Négy választmányi tag választása.
8., Netáni inditványok.

Az igazgatóság.

237/1899. Ki. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirott községi előljáróság részéről ezennel közhirré tétetik, hogy a községi képviselő testület által folyó évi január 31-én tartott, rendkivüli közgyülésben hozott határozat szerint a pilis-csabai cs. és kir. mindkét katonai táborban gyakorlandó

markotányos (kantine) és szatócsüzletek

folyó évi február 23-án délelőtt 10 órakor Pilis-Csaba községházánál megtartandó nyilvános árverés utján az 1899., 1900. és 1901. évi táborozási idény tartamára **haszonbérbe** fognak adatni. A táborozó és ellátandó katonaság átlagos napi létszáma 1600—1800 ember.

Az árverési föltételek Pilis-Csaba község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt mindenkor megtekinthetők.

Pilis-Csaba község előljárósága.

—● Elsőrangu hazai gyártmány. ●—

Gőzcséplők

Pontos czim:

ELSŐ MAGYAS

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

BUDAPEST.

Vetőgépek.

Magyarország legnagyobb és egyedüli

gazdasági gépgyára

mely a gazdálkodáshoz szükséges

összes

gazdasági gépeket gyártja.

Borprések.

Ekék.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerü felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Szecskavágók Morzsolók.

Nyilttér.*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő mindszenti ERDÉLYI GYULA.

Eladó vagy kiadó.

Egy szép villa — télen, nyáron lakható —, áll 5 szobából, mellékhelyiségekből, istállóból, kocsiszinből, eladó. A villa 1000 □öl gyümölcsfákkal befásitott remek fekvésü helyen van a Márton-hegyen, az épülendő villamos közelében. Vételár 15,000 forint. Saroktelek, tehát kétfelé osztható. Bővebben a szerkesztőségben.

Szt.-Lukácsfürdő

téli és nyári

gyógyhely.

Nagy kénes iszapfürdő, a melynek 520 □ méter nagyságu nyitott és zárt medenczéiben a forrásviz naponkint négyszer megujul. **Mindennemü gyógy- és üditőfürdők. Lakás- és teljes ellátás, közepes ár 25 frt hetenkint. — Prospektust küld az igazgatóság Budapesten.**

Az „Első Magyar Iparbank"

t. c. részvényesei 1899. évi február hó 19-én délelőtt 10 órakor az intézet helyiségében (Deák Ferencz-utcza 5. sz.) tartandó

évi rendes közgyülésre

tisztelettel meghivatnak.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A mérleg és a zárszámadás előterjesztése a felügyelő-bizottság jelentésével.
3. A mérleg megállapitása és a nyereség felosztása feletti határozat.
4. Egy igazgatósági és tizennégy választmányi tag megválasztása.

Azon t. c. részvényes urak, kik ezen közgyülésen résztvenni szándékoznak, sziveskedjenek részvényeiket az alapszabályok, 121. §-a*) értelmében f. évi február 16-ik napjáig bezárólag, délelőtti 9—12 óráig az igazgatóságnál letenni.

Kelt Budapesten, 1899. február hó 4-én.

Az igazgatóság.

*) 121. §. A rendes közgyülés összehivása annak megtartása előtt két héttel a magyar hivatalos lap utján eszközöltetik. — Minden részvényes, ki a közgyülésen részt akar venni, a közgyülés előtt három nappal nevére irt részvényeit az igazgatóságnál letenni tartozik.

KRÁL GYULA

kőfaragó mester,

I., Kelenföld, az állomás mellett.

Kőfürészelő-,

gyaluló-

és esztergályozó.

Elvállalja a homokkő, mészkő, márvány és gránitkő feldolgozását úgy épületekre, mint siremlékekre.

Hevesi Balázs

utóda

Harkai Mária

zongora-gyárosné, állami iskolák szállitója.

BUDAPEST,

Kerepesi-ut 11. szám.

Balaton part mellett

egy három-szobás verandás villa szőllővel és gyümölcsössel, viz és fürdővel együtt; a szőllő és villatelep közvetlen a Balaton partján, gyönyörü kilátással a Tihanyra. Mellékhelyiségek: Konyha, jégverem, kut, darab föld paragba fenyő ültetvény, szabad kézből eladó. Közelebbi megtudható Dr Lisznyay orvos urnál, Budapest, VIII., Eszterházy-utcza 22-ik szám.

STŐRI A. J.

Krisztina-köruti nagykávéháza.

(Krisztina-körut 91.)

Mindennap czigányzene

KITÜNÓ TEKEASZTALOK.

Hideg buffet.

Legfinomabb italok.

Igen olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

RÖCK ISTVÁN

gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje

BUDAPEST, IX., Soroksári-utcza 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajógépeket.

Lokomobilokat,

kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket,

Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fűtőcsövekkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**

Teljes hütőtelepeket és jéggyárakat

szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizműtelepeket, gőzmalmi- és téglagyári

berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömbzéki emeltyü szerkezettel.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER

legtisztább égenyes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Mihalovits József

kalapos-mester

BUDAPEST,

I. ker. Alagut-utcza, a Szinkörrel szemben.

Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

URI ÉS NŐI-SAPKÁK,

valamint **szőrme-árukból.**

FRISCH ANTAL

„GIZELLA" kávéháza.

II. Széna-tér 7. szám.

Teljesen ujonnan felszerelten s a modern igényeknek megfelelő berendezéssel,

Különösen alkalmas a kávéház előtti csinos felszerelésü terrasz

az üdülni óhajtó közönség számára.

A legfinomabb italok

mindig készletben vannak.

Hideg buffet.

Esténként hangverseny.

Pontos kiszolgálásról gondoskodva van.

Burkert Konrád

lakás és iroda: II., (Viziváros) Retek-u. 14.

Elvállal épület és épület-diszitmény munkákat vizvezeték, légszesz, csatornázás, fürdőszoba, closet, gőz, viz-fütés és szellőztetési berendezést.

Speczialista épület- és disz-ornamentikai kivitelben.

Árjegyzék és költségvetés dijtalan.

Budapest, III. Remetehegy BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest 1899. VIII. évfolyam 6. sz. Február 21. (Böjtelő hava)

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek:
Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Megjelenik havonként háromszor.
Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG:
I., Városmajor-utcza 28.
Kéziratok és közleményeket ide kérjük küldeni.

Császka György.

Császka György kalocsai érsek julius hó 19-én üli meg püspökké szentelésének huszonötödik évfordulóját. Az érsek jubileumára, amelyen részt vesz Talliani pápai nuncius is, nagyban készülnek a kalocsai egyházmegyében. Császka érsek több nagyobbszabásu adománnyal készül jubileumának napját emlékezetessé tenni. Igy 100.000 forint költséggel ujjá akarja épittetni a kalocsai székesegyházat, kibőviti a szemináriumot. A nemrég lerombolt kalocsai plébánia templom helyett ujat akar épittetni Császka érsek, 150.000 frtot pedig két uj kanonoki stallum alapitására szán és pedig olyképen, hogy ennek a tőkének a kamatai felerészben a szeminárium rektorát és az érseki oldalkanonokat illessék. Ezen kivül helyre akarja állitani az egykori bácsi káptalant oly módon, hogy egy-két év alatt felépitteti a zombori templomot és egyuttal lakást épittet a templom közelében öt kanonok számára. A bácsi káptalan dotálására a bácsi uradalomtól ezer holdat hasitanának ki a ki a király jóváhagyásával. A káptalan tagjai a bácsi, zombori és bács-monostorszegi plébánosok lennének, azonkivül pedig az egyházmegyének azok az idősebb papjai, a kiket kanonokká neveznek ki.

Császka György ép ugy, mint a herczegprimás, budai lakos is. Ha az ügyek a székes fővárosba szállitják, budai palotájában tölt hosszabb időt. A főpapságnak példa ez, hogy Budán épitsen a király közvetlen közelében. Ha ezt a példát követnék a főpapok, ugy Buda gyorsan emelkednék a szellem és előkelőség székhelyévé.

Császka György jubileumán az egész haza szivével vesz részt. Mint pap, mint főpap azok közé tartozik, kiknek nevét minden magyar hálás tisztelettel emliti. Ebben az ünnepben ki kell fejezni az egész országnak az elismerést a ket gyeletet a kitünő személyiség iránt, kifennköit szellnm, mély vallásosság és igaz hazafiság jellemeznek.

Császka György valódi pap, ki Jézus szolgálatának, törvényei beteljesedésének szenteli idejét. Nemes szerénysége bölcsességgel párosul. Sem hazájához, sem Jézus hitvallásához soha hütelen nem volt.

Szegény Viléz László!

Ki hitte volna, hogy szegény Vitéz László ellen, — ki a német Hanswurstot megmagyarositotta s a Városmajorban levő szerény sátorában magyarul viditja a gyermekeket — is támadni fognak. Két ur Schlesinger Sándor éá Katscher Lipót azzal tette magát hiressé, hogy a tanácsnál kérelmezték a Városmajor területén levő mutatványos bódék betiltását, mert a zsivaj, a kintornák zürzavaros hangjai háborgatják az ott lakók nyugalmát. A fővárosi küttelki bizottság ugy nyilatkozott, hogy ujabb engedélyeket nem adnak és a már meglevőknek fülhasogató lármája is lehetőleg korlátoztassék.

Mintha csak fakó lován vágtató Edgár király bősz szavait hallanám:

> Felköttetem a lord majort,
> Ha bosszant bármi nesz.

Szegény városmajor környékbeli lakók, hát csakugyan olyan idegességet keltő zsivaj van ezen a helyen, mit egy magyar főur előre látó bölcsessége népligetnek alapitott azokkal a területekkel együtt, melyen a Krisztina-körut egyrésze, Bors-, Csaba- és Vérmező-utczák épültek valószinüen ellenkezésbe jöve a hagyományozó nagylelküségének czéljaival. Schlesinger Sándor s Katscher Lipót uraknak az óriási zsivajjal sikerült felültetni a küttelki bizottságot, melynek tagjai közül sokan ismerhetik a Városmajort.

A szegény Vitéz Lászlónak van egy rigó tanitó kintornája, a czéllövőnek, hintának nincs, a körönd játéknak is van egy kintornája, a mi mellbetegségben szenved, az amerikai fényképésznek nincs. Ebből áll a Városmajor óriási zsivaja. Mig Pesten bőkezüen gondoskodtak a gyermekek mulatságairól, addig Budán négy kis bódéja volna a gyermek és nép örömnek. Schlesinger Sándor és Katscher Lipót urak bizonyosan nem tudják, mit mondott a Jézus Krisztus? Ezt mondta: Bocsássátok hozzám a gyermekeket, mert övék a menyeknek országa. Mi jogon és okon akarják ők a véges emberek az Isten fia kijelentését érvénytelenné tenni? Miért akarják a gyermekeket és a népet az örömtől, a szórakozástól megfosztani? Miért szüntessenek meg olyan zsivajt, a mi nem létezik?

A Városmajor környékének bérházakkal és nagy épületekkel való beépitése egy szerencsétlen gondolat volt, ép oly szerencsétlen, mint a Várkert oldaláé. Ha, a mint én tudom, a Marczibányi-féle alapitvány levél rendeltetésétől eltértek, ugy épitettek volna ide villákat kertek közepén, ne bérkaszárnyákat, melyekbe alig-alig fog kerülni lakó. De ha ezek a bérházak zsufolva lesznek is lakókkal, alig hiszem, hogy még egy Schlesinger és Katscher kerüljön, ki megirigyelje a gyermekek és nép örömét, s hadat izenjen szegény Vitéz Lászlónak . . .

A Városmajor rendeltetése az, hogy az szórakozás s különösen a gyermeköröm helye legyen.

Nem, tisztelt uraim, mi nem szeretnénk azt, ha a Városmajorban fel nem hangzanék gyermekeink vidám örömzaja, s nem is hisszük azt, hogy a tanács azt, a mit önök akarnak elrendelje. Mi kérelmezni fogjuk a tanácsnál azt, hogy a Városmajorból legyen egy gyermekliget, hova engedélyezzenek még több mutatványt, hol rendezzenek be a gyermekeknek játszóhelyet, a nagyoknak gyepen, a kicsinyeknek szép fövenyen. Kérelmezni fogjuk az Állatkert igazgatóságánál azt, hogy tegye le alapját egy kisebbszerű budai állatkertnek.

A székesfővárosnak jövedelemre van szüksége, sürgetni fogjuk tehát azt, hogy a Városmajorban levő vendéglőt jobb karba helyeztesse, s odavaló bérlőnek adja ki. Ez a közönség érdeke, a mit tiszteletben kell tartani.

A hagyományozó nem akarta azt, hogy a Városmajorból kikerekitsenek telkeket, hogy történt, mi jogon, erről az alapitó levélből kellene meggyőződni. Akár van az alapitólevélben, akár nincs, a beépités megtörtént s a Városmajor rendeltetéséből egy jó rész elveszett.

A mi meg van, azt meg kell tartani czéljának, rendeltetésének, mert nemsokára nem egy, de nagyon sok tüdőbeteg telepre lesz szükségünk. Hová menjen a budai gyermek? A Zugligetben és Istenhegyen nincsen közhely, az egyetlen Városmajor az, hol egy kicsit mozoghat, járhat, szórakozhat.

Megvagyok győződve, hogy a közoktatás lelkes és szakavatott ministere oly módon fog ebbe a kérdésbe beleavatkozni, a mi Schlesinger és Katscher uraknak nem fog tetszeni. Sem a közoktatás, sem a belügy miniszterre nem fogja engedni azt, hogy a Lágymányos

gyárváros legyen, a Vérmezőt beépitsék s azután messze fekvő külterkeken vagy a közeli községekben kelljen a tüdőbetegeknek szanatoriumnak telket vásárolni vagy elajándékozni.

A Városmajor rendezése, jókarban tartása, öntözése elodázhatatlan. Vagy tovább is a tisztiszolgák lovasjátékai folyjanak itt? Az ördögárok épitése után maradt salak megölte a gyepet, kőrakások hevernek minden felé. Ezt a vállalkozóval kellene rendbe hozatni s nem szabad a székes főváros nyakába esni a költségnek.

Komoly figyelmébe ajánljuk a tanácsnak a Városmajort és gyermekeink örömét.

E. Gy.

Az örök imádás temploma.

E czim alatt a „Buda és Vidéke“ folyó hó 1-én megjelent számában czikket közölt, melyben ellenvéleményt adott a mérnöki hivatal nézetével szemben, mely azt inditványozta, hogy a Belváros szabályozása folytán az Eskü-téren épülő uj belvárosi templom legyen az örök imádás fogadalmi temploma.

A „Buda és Vidéke“ ez inditvánnyal ellenkezőleg annak a nézetének adott kifejezést, hogy a fogadalmi templomnak Budán kell felépülnie, hol a megboldogult királyné fájdalommal teljes szive annyiszor enyhült meg, a szép és szabad természetben; s ajánlotta mint a legalkalmasabb helyet a templom felépitésére az Orbán hegyet.

Hogy a „Buda és Vidéke“ ez inditványa még az előkelőbb körökben is viszhangra s tetszésre talált, legjobban bizonyitja egy, a lap szerkesztőjéhez intézett levél, melyet Buda egyik kiváló hölgye irt.

E levélben nem csak a templomnak az Orbán hegyen való felépitését helyesli, hanem indokul azokat a fővárosra nézve nyomatékos hasznokat is felemliti, melyek a templom felépitésével e táj fejlődésére s kiépitésére nézve járnak.

*

Mennyire megörvendeztetheti agg királyunkat, ha látja, mennyi intézkedés történik boldogult Fenséges neje, édes jó királynőnk emlékére.

Hiába, hálásak csak az ő hű magyarjai tudnak lenni igazán! — A fenséges nő szobra közel a várkastélynál foglal majd helyet, s az örök imádás temploma pedig szembe a várkastélylyal az Orbán hegyen lesz található, melyből jóságos Erzsébet őrangyalunk veti védszárnyait a sokat szervedett, mostohán elhagyott Orbánhegyre.

Boldogult őrangyalunk, ha fogadalmi temploma ide épittetnék, egyszersmint védője lenne e tájnak, melyet életében is a legjobban kedvelt, s ha köztünk volt, leggyakrabban keresett fel. E templom felépitésével ugyanis a tanács remélhetőleg közlekedési viszonyokat is megjavittatná, elannyira, hogy lehetségessé tenné e még most annyira elhanyagolt városrésznek a jó közlekedési utak folytán lakhatóvá tételét, felvirágozását.

A fent jelzett czél keresztül viteléért bizottság is alakult, a melynek alighogy Dr. Szebenyi Antal ur vette át az elnökségét máris reményteljesen mozognak az ügyei. A napokban ugyanis az érdekelt polgárság az alelnökökkel egyetemben a Nagyméltóságu miniszter előtt tisztelegve, a vasutat a németvölgyi utra kérte. A miniszter úr a küldöttséget igen kegyesen fogadta.

Csakhogy itt is egy kis hazafiatlanság fészkelte be magát, melylyel meg kell küzdeni. Vannak pártok kik azt, a majd 15—20 év mulva fejlődő külső körutra kérik, mely még hozzá a hosszu várakozás után rengeteg költséggel is járna, a kisajátitások stbben, holott a németvölgyi-ut már megvan, kész, és nem kell még előbb drága pénzen megvásárolni.

Ha tehát a vasut a németvölgyi-utra kerül, a mit remélhetünk is, mint a gomba fognak a házak előtünni, és egy viruló ifju városrésszel gazdagodik a főváros, mit most oly nehezen karol fel. Hej pedig sok adó fog még onnét befolyni.

Fejlődését e tájnak először is a közlekedési utak és viz jelenléte mozdithatja elő, s teheti virágzó városrésszé, melyből az örökimádás templomának kimaradnia nem szabadna.

Jaj de szép, de fenséges lenne!

Legyen tehát köszönet Dr. Szebeny Antal elnök úrnak az első mozgó lépéseért ez ügyben. Legyen köszönet a derék honfiaknak, kik mint alelnökök támaszoszlopként mellette álltak az ügynek, ugyszintén a bátor, derék polgároknak is, de különösen ő kegyelmessége a Miniszternek, ki oly szivesen hajlott a kérésre, s ez által egy elhagyott városrész fejlődésének előmozditásában megörökitő nevet szerzett.

Állitsuk tehát az örökimádás templomát az Orbán hegyre, a hol nemcsak a legméltóbb, s legszebb helye van annak, hanem a mely jelenlétével egyszersmind közelebb vonja e tájat a fővároshoz, a honnan bár nem igen távol, de a közlekedési eszközök hián még is legmesszebb esik.

Megtisztelés.

Az emberi erények között mindenesetre legszebb a hála, ha olyanok irányában nyilatkozik meg, akik arra méltók és érdemesek. Buda város társadalmának két előkelő állásu polgára dr. Darányi Ignácz és Rupp Zsigmond kétségkivül azok közé tartoznak, a kik a közjóért mindig készséggel hozták meg erkölcsi és anyagi áldozataikat. Budáért, Buda felvirágzásáért, kulturális előhaladásáért e két kiváló férfiu mindenkor sokat tett. Sokat tettek a Budai könyvtár megerősitése, megizmositása terén is. Ez a jeles budai intézmény sokat köszönhet e két tettre és áldozatra kész férfiunak s épp azért hálájának jeléül legutóbb tartott közgyűlésén egyhangu nagy lelkesedéssel a Budai könyvtáregyesület tiszteletbeli tagjaivá választották meg. Kivánjuk, viseljék e szép megtisztelést épségben, jó erőben még igen sokáig!

Sajtóper tárgy nélkül.

Zimándy Ignácz törökbálinti plébános ellen Szemnecz Emil a Magyar Állam szerkesztője sajtópert inditott. E sajtóper oka az Ébresztő Hangok XV-ik könyvében Szemneczről irt nehány észrevétel, mit elfogulatlan esküdtszék sértésnek nem minősithet, tehát oly sajtóper, melynek nincs tárgya.

Zimándy Ignácz egy érdekes Nyilt levelet intézett Szemneczhez, melyben ezer koronát ajánl fel, ha Szemnecz az ő állitásait megczáfolja.

Zimándy Ignácz a Nyilt levél mellé a következő felhivást csatolta:

Üdv az Olvasónak!

Az alulirtnál, vagy a Bagó-féle könyvnyomdában (Budapest, II., Ponty-utcza 4.) megrendelhetők a következő művek:

I. „Kossuth Lajos a történelem itélőszéke előtt“ („Ebresztő Hangok“ XIV. könyve.) Magyarország ezredéves ünnepélye alkalmával közli, és a magyar nép figyelmébe ajánlja Zimándy Ignácz 1896. Terjedelme 366 oldal. Értéke 2 forint. Ára 1 frt.

II. „Kossuth Lajos a magyar intelligenczia és emigráczió itélőszéke előtt.“ („Ébresztő Hangok“ XV. könyve.) Irta Zimándy Ignácz 1898. Terjed 600 oldalra. Értéke 4 forint. Ára 1 forint.

III. „Kossuth Lajos a józan magyar közvélemény itélőszéke előtt.“ (Ébresztő Hangok“ XVI. könyve.) A debreczeni trónfosztás ötvenedik évfordulója emlékére irta s folyó évi ápril 14-én közrebocsátja Z. I. Terjedelme körülbelül 300 oldal. Értéke 2 forint. Ára 1 forint.

E munkában 300-nál több elismerő, dicsérő, s biztató levél közöltetik, melyeket a szerző a Kossuthról irt munkáinak megjelenése alkalmából kapott az ország minden részéből, előkelő hölgyek és urak, tudósok (hit-, jog- s orvosjogtudorok), gazdatisztek, munkások s földmüvelők tágas köreiből.

IV. Kossuth Lajos a hatodik Nagyhatalom itélőszéke előtt.“ („Ébresztő Hangok“ XVII. könyve.) A világosi fegyverletétel 50-ik évfordulója emlékére irta s folyó évi augusztus 13-án közrebocsátja Z. I. Terjedelme körülbelül 300 oldal. Értéke 2 forint. Ára 1 forint.

Ebben a legkülönbözőbb bel- és külföldi hirlapok mindazon czikkei lesznek közölve, a melyek 1848 óta maig Kossuth Lajos ellen megjelentek.

E czikkek közlése bizonyára sokoldalu megszégyenitést, nagy meglepetéseket és, — — — sokszerü üdvös kijózanodást fognak előidézni.

V. „Kossuth Lajos hét magyar honvédtábornok itélőszéke előtt.“ („Ébresztő Hangok“ XVIII. könyve.) A tizenhárom magyar honvédtábornok aradi vértanuságának ötvenedik évfordulója emlékére irta s folyó évi október 6-án közrebocsátja Zimándy Ignácz. Terjedelme körülbelül 300 oldal. Értéke 2 forint. Ára 1 forint.

Felette érdekessé és tanulságossá teendik e művet ama sujtó nyilatkozatok, melyeket Fetter, Bem, Dembinszky, Perczel, Mészáros, Klapka, s Görgey magyar honvédtábornokok tettek Kossuth Lajosra vonatkozólag.

A vaskos művek csekély áráből láthatja kiki, hogy engem e művek kiadásánál koránsem nyerészkedési vágy, hanem más, nemesebb indok vezérelt, a mely onnan is kivehető, hogy a nevezett vaskos könyveket, szegényebb plébánosoknak, káplánoknak, szerzeteseknek, kispapoknak, alsóbbrendü hivatalnokoknak, kézműveseknek, munkásoknak és földmüvelőknek 50 krajczár beküldése után, portómentesen küldeni kész vagyok.

Igen, ebből láthatja mindenki, hogy itt nem az a főtörekvés, hogy a szerző jó üzletet csináljon, hanem az, hogy a Kossuth-kultuszt ostromló, s az igazságot földeritő könyvek olcsó áron, a közönség minden rétegébe behatoljanak.

A legutóbbi művemről az Ungváron megjelenő „Kelet“ mult évi decz. 1. számában ez áll:

„Kossuth Lajos a magyar intelligenczia és emigráczió itélőszéke előtt.“ A fenti czimü munkában válaszol mindazoknak, illetve számol le mindazokkal Zimándy Ignácz, kik őt a „Kossuth Lajos a világtörténelem itélőszéke előtt“ czimü munkájáért akár közvetlenül, akár csak közvetve is megtámadták volt. Ennél alaposabb, és egyuttal szellemesebb választ nem is igen tudok elképzelni és épp azért ennél érdekesebb s egyuttal tanulságosabb olvasmányt sem tudnék senkinek ez idő szerint ajánlani. A vaskos, 600 oldalra terjedő könyvnek csak 1 forint az ára, és kapható a szerzőnél Török-Bálinton, vagy Bagó Márton és fia könyvnyomdájában, Budapest, II. kerület Ponty-utcza 4. sz. alatt. Zsatkovics K. György, a Magyar Történelmi Társulat tagja.“

Ha már a legutóbbi művem ily elismerést aratott, ugy bizonyára annál nagyobb elismerésben fog részesülni a következő, a melyben 300-nál több dicsérő levél közölve lesz, mint hatalmas dokumentacziója az igazi magyar közvéleménynek.

A közlendő dicsérő levelek olvasása kaleidoskopszerü kellemes változatosságot fog hozni az olvasónak, s nagy részben művelt uri hölgyektől s tudós uraktól származván a levelek, egyszersmind rendkivül tanulságosak is.

Törökbálinton, 1899. február 1.

Zimándy Ignácz.

A Széchenyi asztaltársaság átirata a Nemzeti Kasinóhoz.

Mélyen tisztelt Nemzeti Kasinó!

Napjainkban, midőn az olcsó hazafiság mindenféle czégek, hamis bálványok és kongó jelszavak felhasználásával dobzódik és köt alkut az anyagelvisèggel, szükségünk van rá, hogy javulásért a nagy Szèchenyi István gróf szellemèhez forduljunk.

A Nemzeti Kasinó a legnagyobb magyar halálának évfordulóját ünnepli. E napon mi is hivatalosan bejelentjük, hogy Budán a Széchenyi asztaltársaságot megalakitottuk abból a czèlból, hogy a Széchenyi cultust szolgáljuk. Nem csak szóval, de tettel is. Arra törekedünk, hogy Széchenyi nagy szelleme minden magyar szivében, palotától le a gunyhóig, mint egy oltár épüljön fel s az ő nagy lelke ihlessen meg mindnyájunkat, hogy a hazáért élni és halni tudjunk, hogy csak is az igaz hazafiság vezesse cselekedeteinket s menekülve a fényes, de üres szavaktól, Széchenyi hagyományai áldásába részeltessük a magyart.

A mellett, hogy ezért társadalmi uton munkálkodunk, lapunk a Buda és Vidèke állandóan gyujtja az emlèkezès tüzét és folytonosan példázza a nagy Széchenyi István tetteit és müveit, a miért a Buda és Vidèke czimü magyar keresztény szellemü lapot, mint a Széchenyi asztaltársaság czéljainak egyik fegyverèt, a Nemzeti Kasinó tagjai erkösi jó akaratába ajánljuk.

Ezek után minden hazafi nemes ès a haza boldogitását munkáló törekvèsèt Széchenyi szelleme örök erejèbe, — Széchenyi hagyományainak letèteményesét — a Nemzeti Kasinót az Isten áldásába ajánlva, maradunk

tisztelettel

A budai Széchenyi asztaltársaság.

mindszenti *Erdélyi Gyula,* jegyző. *Juristovszy Ödön,* elnök.

Budai kereskedelmi társulat.

A budai kereskedők társulatának évi jelentéséből kitünik, hogy ez a tekintélyes társaság nem csak a szegedi kereskedő kongresszusou folyt be a tárgyalásokba, de hozzászólt minden fontos kérdéshez s emlék iratokban fejezte ki Buda érdekei felől ohajtásait és alapos vèleményét. Állandó feladatát képezi a székes főváros közlekedési politikájának szemmel tartása és a hiányok orvoslásának sürgetése. A Buda és Vidéke közölte a társulatnak erről szóló beadványait. Közöltük azt az előterjesztést is, mit a pénzügyigazgatósághoz a hitelesitett poharak és palaczkok tárgyában adtak be. Feliratot intéztek az igazságügy miniszterhez a 20 frton alul levő követeléseknek annál a rendes birósánál való perléseért, a hol a kereskedők könyveiket vezetik. Felterjesztést intéztek a székes fővároshoz a Vérmező szabályozása tárgyában. Mindezekből látszik, hogy a budai kereskedelmi társaság egyik legbuzgóbb őre a budai érdekeknek.

Házi-Verseny.

A budapesti (budai) tornaegylet f. hó 15-én Attila-utczai csarnokában sikerült tornaversenyt rendezett. Az összgyakorlatokban (sulyzóval) részt vett 37 egyleti tag. A csapattornázás három csapatban, szèp kivitellel ès jó kedvvel folyt. Ezt követte a verseny tornázás. Előbb a haladó tornászók mutatták be versenygyakorlataikat: a magas nyujtón, azután a magas ugrásban. Az öt versenyző közül a legtöbb nyerő pontot: Prokl József èrte el. Második győztes: Demkovits Leó; harmadik: Brunhuber Géza. A kèpzett tornászók összetett versenyèben (magas nyujtó; ló széltèben) első győztes: Fènyes Iván; második: Gruber Román. Ez után sulydobás távolba következett. A 8½ klg.-mos vas golyót legtávolabb dobta: Prokl József (8.40 mtr.) ès Ujhelyi Sándor 8.20 mtr.) A műsor szerint következett: Hol van három? czimü fogócska játék. Ebben 22-en vettek rèszt. A budai tornászók tágas csarnokukban tèlen is üzik a testet edző és ügyesitő tornajátékokat. Valóban játszi jó kedèly mellett, de még is fegyelmezetten, mutatták be az egyleti tagok a jelen volt szép közönsègnek e játékot. A tornászók nagy élènksége a közönsèget is kellemesen mulattatta és gyakran tapssal üdvözölte a fogócskát játszók ügyes mozdulatait. A műsor utolsó pontja a „Titokzatos-Verseny“ volt. Tizenhárman vettek részt. E verseny a következő lefolyásu. A rèsztvevők a mellék terembe vonultak; egyik sem tudta, hogy mi lesz a verseny? Egymás után, egyenkint szólittattak a porondra s csak akkor mondták meg az illetőnek, hogy a verseny: „Helyből, páros lábbal, kettős szökkenéssel magas ugrás“. Az átugrandó magasságot a versenyző maga állapitja meg. Legmagasabbat: Brunhuber Béla ugrotta meg. (1·22 m.) Az egyesület a győzteseket emlèk tárgyakkal tisztelte meg.

A budai polgàri Casinó közgyülése.

A budai polgári Casinó, mint a mult évben, ugy az idèn is nyomtatott jelentésben számolt be az elmult (1898-iki) èvi működèsèről.

E jelentèsből tudjuk, hogy a polgári Casinó a társadalmi és üzleti mozgalmak körében az elmult esztendőben is nem èpen csekèly tevékenysèget fejtett ki.

Egyebek közt a szèkes-fővároshoz kérelemmel járult az iránt, hogy a közuti vasut budai vonalának azon szelvènye, mely a Szt.-János tèrtől a Mikó-utczáig terjed, a közlekedési nehézsègek elkerülése végett gránitburkolattal láttassék el; mely kérelem sikerre is vezetett, a mennyiben a hatóság rèszéről a kikövèztetès iránt az intézkedések meg is tètettek.

Hozzájárult a Casinó azon mozgalomhoz is, a melynek czélja volt a közuti vasuttársaságnál kieszközölni, hogy a Ferencz-József-hídtól a Zugligetig terjedő vonalon a szakaszok a méltányos kivánalmaknak megfelelőbben osztassanak be, az átszálló jegyek intézménye itt is behozassék, s főleg, hogy a bal- és jobbparti vonalokon a teljes körforgalom az átszállással, rendszeresen lètesitessèk.

Az első kerületben ujból megalakult Vöröskereszt egyesületi fiók egyletnek ügyét a Casinó szintèn meleg pártolásban részesitette, a mennyiben abba 20 frttal alapitó tagul belépett, irodai helyiségèt annak ülèseire rendelkezésére bocsátotta, s tagjait az uj köszhasznu és emberbaráti egyesület támogatására körlevélileg felkérte.

A mi a Casinó belèletet illeti, meg kell emlitenünk, hogy a lefolyt esztendőben az összes helységeket tataroztatták, a butorokat kijavittatták és a diszterem lámpáit arra való tekintettel, hogy tagjai számának növekedtével most már ezen terem is rendszeresen használtatik, Auer égőkre alakitották át.

A jelentés tárgyalja továbbá a Casinó pénzügyi állapotát, annak megjegyzése mellett, hogy jelenleg tartozása nincs hogy a tartozás költsègei a lefolyt évben rendkivüli kiadást képeztek. Épen a tartozás szükségének felmerülte volt oka annak, hogy ezuttal a Casinó tulajdonát kèpező épületrészvénytársasági részvènyek számát nem szaporithatták.

Dr. Mezei Sándornak e helyen egyszersmind köszönetet szavaz a választmány, mert a részvènyei után esedèkes 40 frt osztalékot ez évben is a Casinó részvénybevásárlási alapjának ajándékozta.

Majd kéri a jelentès a tagokat, hogy a házbér fizetést ez évben is 2000 frtban állapitsa meg. A szárszámadások kimutatása szerint a Casinó a lefolyt évben 6421 frt 52 krt bevételezett, s ugyan annyit is adott ki különböző czimeken. Vagyonmérlege 4892 frt 12 krt mutat, a Casinó èpületi részvények bevásárlási alapját kèpező bevétel az 1898. évre 99 frt 30 kr; az alap vagyoni álladéka pedig 1299 frt 30 kr, mely összeg a vagyon mérlegen kimutatott 4892 frt 12 kr. bele van értve.

A Casinó a jótèkonyság oltárán is áldozott az elmult èvben, a mennyiben a krisztinavárosi és tabáni iskolaszèkek, a Mayer-árvaház ès a Klotild-szeretetház kezéhez, a kerületbeli szegèny iskolás gyermekek felruházására 70 forintot forditott.

Ezekben röviden beszámolva működèséről, inditványozta, hogy a rendes választmányi tagok száma ezentul 30 helyett 45, s a pót-tagok száma 10 helyett 15 legyen. — Tovább, hogy az alapszabályok, 20, 25 ès 29 §-sa módositassék.

A közgyülést folyó hó 18-án tartották meg a Casinó disztermében nyilhegyi Rupp Imre elnöklete alatt, ki is beszédében utalva arra, hogy a közgyülès tárgyát s a választmány jelentèsèt mindenki ismeri, csakhamar az alapszabályok 3 §-ának módositásának inditványát tette meg, a mit a közgyülès elfogadott.

E szerint a 20 §. 4. bekezdése ekképen lett módositva: „A közgyülés határozat kèpes, ha a Casinó tagjainak 1/5 része megjelent stb.“

25. §. 6. bekezdése: „A választmány áll: az elnökből két alelnökből ès 45 választmányi tagból.“

25. §. 6. bekezdèse: „A választmányi tagok sorában időközökbén támadó hiányok pótlására a közgyülés èvről-èvre 15 póttagot választ stb.“

29. §. 1. bekezdèse: „A választmány határozat kèpességéhez legalább 10 tag jelenlète szükséges stb.“

Miután e módositások el lettek fogadva, Csillag Benő elnöksège alatt négy tagu bizottság gyüjtötte s irta össze a megválasztott vezetőség nèvsorát, a mely szerint elnöknek az 1899-ik évre nyilhegyi Rupp Imre, alelnököknek pedig Garancsy Mihály, s Peringer Ferencz maradtak meg.

Választmányi rendes tagok lettek: Dr. Baross Gyula, Bursits Antal, Daróczi Rezső, Decker Aladár, Felföldi Dániel, Fodor István, Illés Gyula, Jankovics József, Dr. Kertèsz Aba, Kurzweil Vilmos, Linzbauer Fülöp, Márkus Imre, Mauks János, Dr. Mezei Sándor, Micsinyei Ferencz, Nahlik György, Palanek Ferencz, Radanovics Dániel, Rostaházy Kálmán, Schumy István, Schumy Rezső, Szuppán Ferencz, Uhlarik Béla, Werner Ferencz, Dr. Vladár Márton.

Választmányi póttagoknak megválasztattak: Chimáni Lajos, Dávid Béla, Frey Álajos, Friedländer Lajos, Gamauf Gyula, Gilly József, Grünwald Samu, Hein Lipót, Hönigschmid József, Kalis Frigyes, Klassohn Gyula, Lackenbacher Károly, Pakányi Ferencz, Petrich Márton, Tüski József.

Számvizsgáló bizottsági tagok lettek: Párthényi László, Spády Sándor, Schober János, Sveticska Károly, Szaplonczay Mihály.

Miután Csillag Benő szavazó bizottsági elnök a szavazás eredményét kihirdette, Rupp Imre, az ujonan megválasztott elnök mondott köszönetet a tagoknak, beléje helyezett bizalmukért.

A közgyülést társas vacsora követte.

Tüdőbetegek szanatóriuma.

Két év előtt Korányi Frigyes egyetemi tanár kezdésére egyesület alakult, a mely a szegény tüdőbetegeknek szanatóriomot akar épiteni. Az egyesület a fővárostól husz hold területet kért. A közgyülés a kért területet elvben megszavazta s vegyes bizottságot küldött ki, hogy alkalmas területet keressen. Több telket megvizsgáltak, de csak kettőt tartottak alkalmasnak. A lipótmezei katonai lövőház mögött fekvő területet s a Nagykovácsi-ut mentén a Fazekas-hegy lejtőjét. A vegyes bizottságnak Halmos János polgármester elnöklésével ma tartott ülésén Barcy István tanácsjegyző részletesen ismertette a helyszini szemle eredményét. Hosszabb vita után a polgármester kijelentette, hogy a közönség ellenszenvvel fogadja, ha a tüdőbetegek szanatóriumát a Lipótmezőre épitik mert a Lipótmező a közönségnek kedves kirándulóhelye. Szóló ugyan nem hiszi, hogy a szanatórium megfertőzné a környéket, de nagyon sokan félnek a szanatórium szomszédságától s ezzel a félelemmel számolni kell. A bizottság azt javasolja a közgyűlésnek, hogy a katonai lövőház mögött levő területet adja oda az egyesületnek, ha azt nem lehet, akkor a Fazekas-hegyi területet.

Ingatlanok forgalma.

A legutóbbi hetekben feltünően megakadt a budai ingatlanok forgalma. Az örökség czimén kivül nagyon kevés a magán vásárlás. Eladó telek van elég, talán vevők is lennének, csak kedv nincs. Mi az oka? Hiszen a hegyi útak elkészitése, vizvezetéki hálózat kiterjesztése mind közel jövő kérdése, a költségvetésben benne van. *Vevők és eladók forduljanak kiadó hivatalunkhoz.* Egy szomoru ténynyel kell e helyen beszámolnunk s ez az, hogy több budai uj ház kerül árverés alá.

A farkasréti temető vasutja.

A budai polgárok nevében Kertész Aba dr., Lindmayer Ferencz és Csillag Benő küldöttségben jártak a kereskedelmi miniszternél és a farkasréti temetőhöz vezető vasut sürgős épitését kérték. Dániel Ernő báró kereskedelmi miniszter megigérte, hogy a tárgyalásokat siettetni fogja. — A budai polgárok másik csoportja vasárnap délután tart népgyülést ebben a dologban. A tanács a népgyülés czéljára átengedte a krisztinavárosi polgári leányiskola tornatermét.

„A Képes Levelező-Lap."

Ily czim alatt jelenik meg f. év márczius elsejével egy havi folyóirat, melylyel a mindjobban terjedő képes levelező-lap gyüjtési sport kedvelőinek egy rég óhajtott kivánsága teljesül. — Hazánkban még nincs a gyüjtőknek szaklapjuk, mely előmozdithatná az egymásközti érintkezést. — A „Képes Levelező-Lap" czélja a gyüjtőket egymáshoz közelebb hozni, a csereviszonyt elősegiteni, az ujonnan megjelent levelező-lapokat felsorolni, s a gyüjtőknek mindenben segédkezni. A lap első számát, mely a teljes programmot közli, a kiadó-hivatal, hova a lap szellemi részére vonatkozó közlemények is intézendők, Klökner Péter udvari könyvkereskedése Székesfehérvárott bárkinek ingyen megküldi, a ki azt egy képes levelező-lapon kéri. — A lap előfizetési ára 1899. évre 1 forint.

Hunyadi Lászlo gróf irodalmi hagyatéka.

A minap elhunyt Hunyady Lászlo gróf, a szerb uralkodóház rokona, a ki egy időben a bolgár trón jelöltje is volt, kora ifjuságától fogva naplót vezetett és följegyzéseket tett mindama eseményekről, a melyekben maga is szerepet játszott. A szabadságharcz idején honvédőrnagy volt s élénk összeköttetésben állt történelmünk kimagasló alakjaival, köztük Petőfi Sándorral, a kinek sajátkezüleg irt és a grófnak ajánlott verse meg van a gróf iratai közt. Az emigrácziő idején sürün érintkezett Kossuth Lajossal, a kinek III. Napoleon császárral való találkozása érdekében közben járt. Levelezésben volt Klapkával, Nemeskéri Kiss Miklóssal és a magyar ügy vezérembereivel. Ezek a levelek is mind meg vannak. A gróf végső akaratához képest ezt az irodalmi hagyatékot, egy könyomatos jelentése szerint közre fogják bocsátani.

A Szent György-tér szabályozása.

Kollár Lajos, *Ludwigh* János, *Hüttl* Tivadar, *Bródy* Samu dr., *Friedmann* Bernát dr. és több tekintélyes törvényhatósági bizottsági tag előterjesztést intézett a belügyminiszterhez, a melyben arra kérik, hogy a közmunkák tanácsának a királyné szobrának ügyében hozott határozatát — mint saját ügyrendjének megsértésével hozott határozatot — semmisitse meg. A fővárosi közmunkák tanácsa ügyrendjének 17-ik §-a ugyanis azt rendeli, hogy az ülést megelőzőleg minden taggal a napirendre kerülő teljes tárgysorozat közöltessék és ez nem történt meg. Kiemelik beadványukban, hogy ha a közmunkák tanácsának tagjai tudták volna, hogy e fontos kérdés van napirendre kitüzve, az ülésen nem csupán tizenhárom tag, hanem mind a tizennyolcz tag megjelent volna. És tekintve, hogy a közmunkák tanácsa hét szavazattal hat ellen, tehát csak egy szótöbbséggel hozott határozatot s ha még csak két oly tag jelenik meg az ülésen, a ki a fővárosi közgyülés óhaja mellett van, a közmunkák tanácsának határozata éppen az ellenkező lett volna, tudniillik a fővárosi közgyülés határozatát hagyta volna helyben.

Bérkocsis bál.

A Schlaucher Ferencz-féle (I. ker., Alagut-utcza 2. sz.) vendéglő összes helyiségeiben, 1899. márczius hó 1-én, a budai bérkocsi testvér-egyesület javára tánczmulatság tartatik. A tánczzenét egy kedvelt czigány-zenekar szolgáltatja. Az éttermekben a kedvelt Schrammel-féle zenekar hangversenyez. Nagyszerü tombola 50 nyereménnyel. Kezdete 8 órakor. Belépti-dij 1 korona. Család-jegy 2 korona 40 fillér. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és nyilvánosan nyugtáztatnak. Tisztelettel a bizottság. — Elnökség: Sárközy János, testvér-egyesületi elnök. Misoga Károly, bizottsági elnök. Buzik Ferencz, titkár. Wist Antal és Herzig Antal pénztárnokok. Albert István és Baschinger Sebestyén ellenőrök. Rendezőbizottság: Bauer János, Bergauer Károly, Burghard Ferencz, Blaschek József, Turián Lőrincz, Böde Pál, Dubovszky István, Wödl János, Kovács Ferencz, Knopp Antal, Kroll Károly, Baschinger Sebestyén, Friedmann Adolf, Suhajda Imre, Herczig Antal, Wáll Lipót, Kovácsics Ferencz, Drexler Ferencz, Ditrich Mátyás, Kummer Károly, Weis Rezső Ödön, Higlender Samu, jun. Wimmer Agoston, Obernoll József.

Kneipp Ujság.

Kneipp Ujság czim alatt havi folyóirat indult meg Budapesten. Ez a lap az *Országos Magyar Kneipp-Egyesület* közlönye. Az igen tetszetős alakban kiállitott mutatványszám felette érdekesen van összeállitva. Ismerteti a Kneipp-gyógymód mibenlétét. Tárgyalja a most nagyon elterjedt náthá és influenza gyógyitását. Érdekes czikk van benne Petrovics Lászlótól, amelyben leirja azt, hogy mikénl lett ő Kneippistává. Egy rovatban a lap az előfizetőknek a Kneipp-féle gyógymódra vonatkozó minden kérdésben felvilágositásokkal szolgál, illetőleg tanácsokat ad az egyes betegségekben követendő mikénti eljárásra. Általában az egész lap tartalma igen tanulságos és hasznos mindenkire, mert okos tanácsokat ad arra nézve, hogy miként éljen az ember, ha egészséges akar lenni. Szerkeszti dr. Szalkay Gyula, az Orsz. Magy. Kneipp-Egyesület elnöke. Előfizetési ára negyedévre 1 frt. Megrendelhető a „*Kneipp-Ujság*" Budapesten, X. ker. füzér-utcza 19. sz. a. Reánk nézve azért is érdekes, mert az Országos Kneipp-Egyesület székhelye Budán van.

A küllelki bizottságból.

A fővárosi küllelki és erdészeti bizottság Vaszilievits János tanácsnok elnöklésével ülést tartott, a melyen a következő ügyeket intézték el: *Schlesinger* Sándor és *Katscher* Lipót kérvényt adtak be, hogy a főváros távolitsa el a Városmajor területéről a mutatványos bódékat, mert a zsivaj, a kintornák zürzavaros hangja háboritják az ottani lakók nyugalmát. A bizottság ugy nyilatkozott, hogy ujabb engedélyek ily mutatványos bódékra nem adandók és a már meglevőknek ez a fülhasogató lármája is lehetőleg korlátoztassék. — A mezőgazdasági hivatal erdő- és mezőgazdasági osztálya azt óhajtja, hogy a mezőőröket és felügyelőket oldják föl azon kötelezettség alól, hogy a kihágási tárgyalásokon az előljáróságnál megjelenjenek. Az előljáróság egyszerüen kézbesitse az erdőmesternek az itéletet. A mezőgazdasági hivatal azzal indokolja ezt a kérelmet, hogy az előljáróságoknál többször egy és ugyanazon időben folynak a tárgyalások, s az erdőmester sok esetben nem is tudja, hogy a vádlottakat elitéltèk-e vagy sem. A bizottság azt fogja javasolni a tanácsnak, hogy utasitsa az előljáróságokat, hogy abban az esetben, ha az erdőmester nem jelenik meg a tárgyaláson, irásban közölje vele a jogerős Itéletet. Az erdő- és mezőőrök megjelenési kötelezettsége pedig a lehetőségig redukáltassék. A mezőgazdasági hivatal erdő- és mezőgazdasági osztálya mult évi munkaprogrammja tárgyalásokor annak a véleményének adott kifejesést, hogy az erdei utak jókarban tartására megszavazott 7000 frt tulságosan magas. A tanács erre utasitotta az erdőmestert uj költségvetés kidolgozására. Az erdőmester azonban kérte az eddig megszavazott összeg fentartàsàt. Ehhez a bizottság is hozzàjárult. Bemutatták az erdőmesternek részletesen beszàmoló jelentését a mult évi tevékenységről, a melyért a bizottság elismerését nyilvánitotta az erdőmesternek. Ezzel a jelentéssel kapcsolatosan a bizottság fel fogja kérni a tanàcsot, hugy az idevaló éneklő madarak elàrusitàsàt tiltó rendelètet szigoruan foganatositttassa. Végül bemutattàk a mezőgazdasàgi hivatal erdő- és mezőgazdasàgi osztàlyànnk idei munkaprogrammjàt, a melyre a bizottsàg nem tett észrevételt.

Közvetlen hálókocsik Budapest d. v. és Meran között.

Budapest déli vasutról. Pragerhof-Marburg-Franzensfeste-Bozen-Griesen át Meránba és onnét forditott irányban Budapest d. v.-ra (a 201—1—402—4, illetőleg a 3—401—2—202 sz. gyorsvonatoknál) oly közvetlen kocsik közlekednek, melyek egy—egy I. és II. osztályu közvetlen kocsiszakaszon kivül még két I. oszt. hálóhelylyel birnak.

Egyelőre csak az 1898./99.-iki téli évad alatt.

Az I. osztályu hálóhelyek használatáért a gyorsvonatra érvényes I. oszt. menetjegyeken felül Budapest d. v.-ról Bozen—Gries—Meran vagy forditott viszonylatban 15 korona illeték fizetendő. Ezen hálóhely-illeték a hálóhely használatánál ugy az egész budapest d. v. merani vagy forditott utra, mint a részvonalon megtett utra (például Budapest d. v. Villach, Bozen—Gries—Nagy-Kanizsa) is alkalmaztatik.

A hálókocsijegyek a vonatok kiindulási állomásain (Budapest d. v. és Meran) a személypénztàraknál, továbbá naponkint délután 5 óráig a budapesti városi menetjegyirodában (Hungária szálló) válthatók, mig utközben, ha hálóhely még rendelkezésre áll, a jegyet a kalauz adja ki.

Déli vasút. Közvetlen kocsik Budapest d. v.-ról.

A téli menetrendben, azaz 1898. évi október hó 1-től 1899. április hó 30-ig Budapest déli vasuti pályaudvarról és viszont naponta a következő I. és II. oszt. közvetlen személykocsik közlekednek:

Budapest d. v. Merán és viszont (az I. osztály részére két hálóhely is.) Pragerhof—Marburg—Franzensfesten át.

Ind. Budapest d. v. 8 óra este, érk. Meran 2 óra 59 p. délután. Menettartam 19 óra.

Ind. Meran 3 óra délután, érk. Budapest d. v. 9 óra 50 délelőtt. Menettartam 19 óra.

Budapest d. v. Velencze (Venszia) és viszont. Pragerhof—Nabresina—Cormonson át.

Ind. Budapest d. v. 8 óra este, érk. Velencze 2 óra 15 p. d. u. Menettartam 18 1/4 óra.

Ind. Velencze 2 óra 10 p. délután, érk. Budapest d. v. 9 óra 50 p. délelőtt. Menentartam 19 1/2 óra.

Ezen közvetlen kocsik minden gyorsvonatra érvényes I. és II. oszt. menetigazolványnyal használhatók.

Budapest d. v. pályaudvaron Velenczébe közvetlen menetjegyek adatnak ki.

Az utazás Ausztria-Magyarországban egyszer megszakitható.

Budapest d. v. Fiume és viszont. Pragerhof—Szt. Péteren át.

a) Ind. Budapest d. v. 8 óra reggel, érk. Fiume 9 óra 15. p. este. Menettartam 13 1/4 óra.

b) Ind. Budapest d. v. 8 óra este, érk. Fiume 9 óra 38 p. d. e. Menettartam 13 1/2 óra.

c) Ind. Fiume 7 óra 45 p. reggel, érk. Budapest d. v. 9 óra 20 p. este. Menettartam 13 1/2 óra.

d) Ind. Fiume 7 óra 55 p. este. érkezik Budapest d. v. 9 óra 50 p. délelőtt. Menettartam 14 óra.

Budapest d. v. Pakrácz és viszont. Nagy-Kanizsa—Barcson át.

Ind. Budapest d. v. 9 óra 25 p. este. érk. Pakrácz 1 óra 20 délután. Menettartam 16 óra.

Ind. Pakrácz 2 óra 50 p. délután érkezik Budapest d. v. 6 óra 29 p. reggel. Menettartam 15 1/2 óra.

Téli üdülő és gyógyhelyek a déli vasut mentén.

Vonatösszeköttetések és menetárak Budapestről (déli vasút pályaudvarra.)

Abbazia N.-Kanizsa-Pragerhofon át. Budapest d. v. ind. 8 óra reggel, 8 óra este, Abbazia-Mattuglie érk. 8.56 este, 9.17 d. e. Menettérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra I. oszt. 52.08 frt, II. oszt. 37.28 frt, III. 23.89 forint.

Görz; N.-Kanizsa—Pragerhofon át. Budapest d. v. ind. 8 óra reggel, 8 óra este, 9.25 este Görz érk. 9.47 este, 10.08 d. e. 6.34. e. Menettérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra. I. oszt. 55.79 frt, II. oszt. 40.08 frt, III. oszt. 25.58 frt.

Bozen-Gries; N.-Kanizsa---Pragerhof---Marburgon át. Budapest d. v. ind. 8 óra reggel, 8 óra este. Bozen—Gries érk. 5.53 reggel 1·42 d. u. Menettérti jegyek 30 napig érvényesek, gyorsvonatokra I. oszt. 62.34 frt, II. oszt. 44.66 frt, III. oszt. 28.90 frt.

Meran; N.-Kanizsa—Pragerhof—Marburgon át. Budapest d. v. ind. 8 óra reggel, 8 óra este. Meran érk. 8 óra d. e. 2.59 d. u. Menettérti jegyek 30 napi érvényességgel Bozen-Griesig gyorsvonatokra I. oszt. 62.34 frt, II. oszt. 44.66 frt, III. oszt 28.90 frt.

Arco; N.-Kanizsa—Pragerhof—Marburgon át. Budapest d. v. ind. 8 óra reggel 8 óra este. Arco érk. 9.50 d. e. 5.09 d. u.. Menettértijegyek Mori állomásig 30 napig érvényesek gyorsvonatokra I. oszt. 66.05 frt, II. oszt, 47.46 frt, III. oszt. 30.77 frt.

A promontori viczinális.

A kisajátitási bizottság Rózsavölgyi Gyula alpolgármester elnöklésével tartott ülésén akarta megszerezni a budafoki viczinálisnak szükséges területet. Az érdekelt telektulajdonosokkal azonban a bizottság nem tudott megegyezni s a kisajátitási eljárást a bíróság előtt inditják meg.

Budai polgári kör.

A budai polgári kör tisztujitó közgyülést tartott, s elnöknek *Rupp* Zsigmondot választotta meg. Alelnök lett: *Ludv* és *Kollár* Lajos. Igazgató: *Fromman* István, pénztáros: *Dépold* Lajos, titkár: *Buday* József dr., jegyző: *Bozóky* Ádám dr. és *Nagyőszi* Ferencz, pénztárnok. *Ott* Lajos, ellenőr: *Nater* József, ügyész: *Kiss* Károly dr., könyvtárnok: *Debreczeny* István.

Uj park Budán.

A II. kerületben levő ugynevezett Marczibányi-rétet a főváros megvásárolta és most parkot akar rajta létesiteni. A mérnöki hivatal elkészitette a park tervét, a melyhez most a közmunkatanács is hozzájárult, csupán csak azt kötvén ki, hogy a Rókus-utcza a lövöldéig már ezuttal meghosszabbittassék és a parkot is az uj szabályozási vonalig terjeszszék ki.

Népies előadás.

Február hó 11-én Békás-Megyeren Halászy Ferencz borászati felügyelő a szőlőmivelésről népies előadást tartott nagyszámu hallgatóság előtt.

A budapesti fertőtlenitő intézet müködése.

A fővárosi fertőtlenitő intézet 1898. évi november hóban 791 lakást fertőtlenitett, melyek egyes fertőző betegségek szerint következőképen oszolnak meg: hagymáz 94, vörheny 246, kanyaró 289, diphteria és croup 122, himlő —, álhimlő 2, bárányhimlő 4, gyermekágyi láz 3, vérhas 1, hökhurut —, gümőkor, tűdővész 3, orbáncz 2, járv. agygerinczagylob —, trachoma —, rák —, takonykór —, rühkór —, lépfene —, ragályos szâj- és körömfájás —, veszettség —, kérdéses 25. A fertőtlenitésekből esik az I. kerületre 26, a II-ikra 17, a III-ikra 2, a IV-ikre 39, az V-ikre 76, a VI-ikra 141, a VII-ikre 264, a VIII-ikra 125, a IX-ikre 77, a X-ikre 24.

Egyéni fertőtlenités alatt volt 45 személy. A fertőtlenitett lakások ürtartalma 84.628 köbméter; a lakásokban fertőtlenitett tárgyak száma 48.570 db.; a lakások fertőtlenitésére forditott idő 2.623 óra.

Az intézet fertőtlenitő gépeiben gőzzel fertőtlenitett tárgyak száma 14.896, köbtartalmuk 562 köbméter.

Fertőtlenités alatt volt 5.035 darab ágyi ruha, 3.627 db. ruhanemű, 544 db fehérnemű és 5.690 egyéb tárgy.

Az év eleje óta fertőtlenittetett 558 személy, 3.658 lakás és ezekben 334.719 tárgy, továbbá az intézet gépeiben gőzzel fertőtlenittetett 119.401 tárgy.

Bauer Antal.

A magyar társadalom egyik kiválósága telepedett le Budán. *Bauer Antal* országgyülési képviselő. Megvette a Krisztina-köruti Horn-féle házat. Budára nézve nagy szerencse, hogy ily befolyásos ember lett állandó lakosa s gazdagitja személyes értékével a társadalmat és közéletet.

Halálozás.

Luppa Szvetozár földbirtokos, Pestmegyének sok éven át volt bizottsági tagja, ötvennyolcz éves korában Pomázon meghalt. Az elhunytban Luppa Péter országgyülési képviselő öcscsét gyászolja. Luppa Péter Luccinpicoloban kapta öcscse gyászhirét. Jó ember, jó barát volt, szives vendégszerető és a szegényeknek jóltevője.

Meghivó.

A „Budapesti Önsegélyző Takarékpénztár Központi Szövetkezet" III-ik rendes évi közgyülését, Budapesten II. ker., Lánczhid-utcza 2. sz. a., az intézet helyiségeiben 1899. évi február hó 26-ikán vasárnap, délelőtt 11 órakor fogja megtartani; erre a t. cz. törzsrészjegygyel biró tagok tisztelettel meghivatnak.

Budapest, 1899. évi február hó 9-én.

Az igazgatóság.

A közgyülés tárgyai:

1. Az igazgatóság évi jelentése az 1898. deczember hó 31-én lezárt zárszámadások előterjesztésével.

2. A felügyelő-bizottság jelentése.

3. Az 1898. deczember 31-iki mérleg megállapitása és az elért üzleteredmény felosztására vonatkozó javaslat felett való határozathozatal.

4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére, az előterjesztett zárszámadások alapján, a felmentvény megadását illető határozathozatal.

5. Tizenöt igazgatósági és öt felügyelő-bizottsági tagnak a megválasztása.

Jótékonyság.

A hudai tanitóegylet segélyalapjának gyarapitására a febr. 1-én tartott tánczestély alkalmából folytatólagosan még a következő urak járultak felülfizetéseikkel:

Catry Szaléz, Goldberger Sámuel 5—5 frttal. Bagó Márton és fia 3 frt 70 krral. Hartmann István 3 frttal. Demel Károly, Duma Tivadar dr., Frey Alajos, Gergelyi Jakab, Gőőz József dr., Haypál Benő, Huszár Adolf, Kafka Károly, Laumann József, Schönreither nővérek, Ternyei Farkas 2—2 frttal. Malmarits Ignácz 1 frt 50 krral. Adamaszky József, Appl Lajos dr., Bachler Károly, Balonyi Imre, Barvits Albin, Baumerth Gyula, Beck Adolf, Blaskovich Sándor, Bozóky Ádám dr., Brunner Alajos, Buday József dr., Bursits Antal, Czölder János, Depold Lajos, Déri Izidor, Dikovics T. Dániel, Dobrozsemszky Mátyás, Eizer Ede, Eötvös Sándor, Farkas Elek, Gamauf Károly, Garancsy Mihály, Guckler Győző, Gyárfás Sándor, Gyulányi Adolf, Haász Manó, Hahn Irma, Hanzély László dr., Halász Lajos, Hauszmann Sándor, Hauzer Ferencz, Halász Gyula, Heráld Ferencz, dr. Hegedüs János, Hirsch István, Hofhauser Elek, Holtzspach Nándor, Jáhl Nándor, dr. Jámbor Gyula, Kemény István. Kemény X. Ferencz dr., Keömley Nándor dr., Koch Antal, Kosztka Árpád, Kozma Gyula, Kratzer Rezső, Kutlánya János, Lechner László, Ludwigh János dr., Lukács Béla, Márffy Ágost, Mihalovits Antal, Mocskonyi Gyula, Moskovitz Károly, Nagy László, Nagyőszi Ferencz dr., Németh Imre dr., Oherolly János, Olhauser Pál, Országh Sándor dr., Osztoics Mihály, Pappert Gyula, Payr Vilmos, Peringer Ferencz, Péter János, Petró István, Petsits Márk, Rosconi Lipót, Schwarczer Ottó, Spádi Sándor, Spuller István, Szobovics Lajos, Szőke István dr., Szőllősy István, Thirring Gusztáv, Trájtler Károly, Trautmann Otto, M. Vörös Sándor, Willinger Ferencz, ifj. Zubriczky József dr. és Zubriczky József 1—1 frttal.

Midőn a nemeslelkű adakozóknak e helyütt egyesületünk nevében őszinte köszönetet mondok, kérem, hogy nemes jóindulatukat segélyalapunk irányában jövőre is megőrizni szeveskedjenek.

Budapesten, 1899, febr. 17-én.

Rácz József,
egyleti pénztárnok.

Felülfizetés.

A polgári iskolai tanárjelöltek által a Krisztina-városi Casinó termeiben a Segitő Egyesület javára rendezett táncsestélyen jegyeik áránál többet fizettek:

Dr. Axaméthy Lajos 10 frt, dr. Falk Miksa 50 frt, Fuith Lajos 1 frt, Gyertyánffy István 7.50 frt, Jankó László 1 frt, dr. Kiss Áron 4 frt, dr. Kovács János 2.50 frt, Lázárné Kasztner Janka 6 frt, Nagy Jenő József 5 frt, Schmidt Gyula 5 frt, dr. Szterényi Hugó 2.50 frt. dr. Verédy Károly 14 frt, N. N. 1 frt, összesen 109,50 frt.

Ezt az összeget a rendezőség a Segitő Egyesület pénztárába fizette be.

A kegyes adományozóknak a rendező bizottság hálás köszönetet mond adományaikért.

Egyuttal köszönetét fejezi ki a Casinónak, termeinek dijtalan átengedéséért, a Gáztársaságnak a világitás dijának elengedéséért, valamint Chmel zongoragyáros urnak, a zongora dijtalan használatáért.

A rigómezei ütközet.

Szerb *népdal a* XIV. *századból*. Forditotta. *Dr. Margalits Ede*, Budapest, 1898. 8-rét, 46 lap. A szerb népdalok szépségét már Göthe is dicsérte s nekünk magunknak is módunkban volt meggyőződni erről, mikor 1898-ban Margalits Ede drtól megjelent a „Kraljevics Márkó“ szerb népballada gyüjtemény magyar forditása. A rigómezei népdalok forditása a megkezdett munkának folytatása s ezek sorában egyike a legszebbeknek, legpractikusabbaknak a „Rigómezei ütközet.“ Margalits dr. a forditást az eredetivel megegyezően, két ütemre osztott tiz szótagu hangsulyos sorokban, esetlegesnek látszó rimekkel, kifogástalan magyarossággal eszközölte. Derekas munkájával hálára kötelezte az igazi költészet barátait. — A rigómezei ütközet azonban nemcsak költői szempontból értékes, hanem történelmi tekintetben is érdekes. Ára 50 kr. Megjelent a Szent-István-Társulat Tudományos és Irodalmi Osztályának Kiadásában. Kapható: a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában Budapest, VIII., Szent-Királyi utcza 28. szám.

Magyar könyvtár.

A *Magyar Könyvtárból* ismét uj sorozatot küld szét a Wodianer-czég, mely ezt a kitünő vállalatot oly gyorsan tudta fölvirágoztatni. E most megjelent öt füzetben jól vannak képviselve azok az irányok, melyek a gyüjtemény szerkesztőségét vezetik: a régi classikus irodalom mellett terjeszteni a modern külföldi irodalmak legjobb termékeit s e mellett bő helyet juttatni az ujabb magyar költészet legkiválóbb művelőinek is. Itt van mindenek előtt *Sophocles* Antigoné-ja, a görög szinpad legbájosabb remeke, melyet a már Homér-forditásairól ismert Kemenes (Kempf) József ültetett át nagy gonddal a vállalat számára. A franczia elbeszélő irodalmat egy gyönyörü *Coppée*-féle novella képviseli, a „Henriette“ czimü, melyet Bottlikné Tölgyessy Margit igen szépen ültetett át magyarra. Egy másik novellás füzeten, a „Lányok“ czimün, a mai olasz irodalom legnagyobb elbeszélőjének, Matilde *Seraonak* nevét olvassuk mint szerzőt, mig mint forditó *Tóth* Béla van megnevezve. Az eredeti magyar művek *Ábrányi* Emiltől és *Tolnai* Lajostól valók. Amaz „Márcziusi dalok és egyéb költemények“ czimmel hazafias versei legjavát gyüjtötte össze, főkép a márczius 15-ikét ünneplő alkalmi verseit, melyeket e napon országszerte szavalnak. Tolnai „A nagygyárosék és egyéb elbeszélések“ czim alatt ad ki nehány novellát, melyek méltók a kiváló iró elismert nagy tehetségéhez. A „Magyar Könyvtár“ füzeteinek száma immár elérte a 86-ot; valamennyiről készséggel küld jegyzéket a Wodianer F. és Fiai czég (Budapest, Andrássy-ut 21.) Egy-egy szám ára 15 kr.

Az általános választói jog.

Irta *Dr. Francisky Lajos*, Budapest, 1898. 8-rét, 33 lap. A parlamentarizmus behozatala óta mindig napirenden van s legujabban nálunk is fölmerült a kérdés: vajjon részesüljön-e minden állampolgár a törvényhozási hatalomban, és ha igen, minő föltételek alatt? A magyar közvélemény a választói jog kiterjesztését határozottan sürgeti, de hogy minő mérvben terjesztessék ki az, arra nézve a felfogások és kivánságok nagyon megoszolnak. Legtöbben az általános választói jogot hangoztatják. Erre való tekintettel rendkivül érdekes Franciscy dr. tanulmánya, mely az általános választói jog erkölcsi alapját, határait, előnyeit és hátrányait fejtegeti. A tartalmas füzet ára 40 kr. Megjelent a Szent-István-Társulat Tudományos és Irodalmi osztályának kiadásában. Kapható a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában. Budapest, VIII., Szentkirályi-utcza 28. szám.

A szőlő helyes metszése.

„A szőlő helyes metszése“ czimü szakmunka második bővitett és átdolgozott kiadása ez év február havában fog megjelenni. Jeligéje: „Szőlőt metszeni könnyü, de jól metszeni nehéz!“ Az okszerü szőlőmetszést tárgyaló ezen hasznos könyv most már a második kiadásban bővitve Maurer János, ismert nevü borász és lapszerkesztő tollából ered. Az egyes metszési módokat rajzokban is bemutatja. Kinek szőlője van, annak nélkülözhetetlen segédeszköze, tanácsadója és kincses bányája ezen könyv. Egy forint előleges beküldése mellett bérmentesen küldi meg a szezője, Maurer János (Kassa, Maurer-udvar).

Népiratkák.

A Szent István Társulat népiratkái között ujabban hét füzet látott napvilágot. A 146. számu füzetke czime: A kártya. Irta: Kontor Elek. Ügyesen, élénk tollal megirt elbeszélés, mely a kártyázás szenvedélyének romboló hatását rajzolja. Ára 3 krajczár. — 147. szám: Kormos Péter gyónása, vagy Meglehet ismerni az igazságot. Irta: Surányi Leó. Szerző világos, szép népies nyelven azt beszéli el, hogy miképen téritette egy fiatal konvertita orvos egyszerű földmives édesatyját a katholikus hitre. Ára 6 krajczár. 148. szám. Filoxera a magyar nép életszőlőjében. Versekben megirta Horváth Károly, a ki a pálinkaivást ostorozza s óva inti e méregtől a magyar népet. Ára 3 krajczár. — A 149. számú füzet Páduai szent Antal életét beszéli el a magyar nép számára. Irta: Bohnort M. András. Most, a mikor a páduai csodatevő szent tisztelete oly örvendetesen terjed hazánkban, talán nem is szükséges e füzetre külön felhivni a figyelmet. — 150. szám. Őrzse néni meséje, vagy ne engedj az ördögnek. Érdekes és tanulságos elbeszélés. Irta: Bognár Ádám Ára 4 kr. — 151. szám. Balga János szomoru nótája, vagy: Ne higyj a lázitóknak! Irta: Károly Ignácz. E füzet méltóan sorakozik a Szent István Társulat kiadásában már előbb megjelent s a szocziálizmust kárhoztató füzetekhez. Ára 5 krajczár. — 152. szám: Gerendás Mihály kalandjai az aranyországban. Irta: Hidvéghy Árpád. Jóizűen, kedvesen folyó ismeretterjesztő elbeszélés, mely Gerendás Mihály gazda szelmeczbányai kalandjait mondja el s látogatását az aranybányában. Ára 8 kr. Minden füzet egy-egy sikerült czimképpel van ellátva. E kis nehány kros füzetek ára nem kicsinylendő, a mennyiben hivatva vannak arra, hogy az alsóbb néposztály kezéből a jóval drágább és rémes, sokszor erkölcstelen történeteket tartalmazó ponyva termékeket kiszoritsák. — Megrendelhetők a Szent István Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII. Szentkirályi-utcza, 28. szám.

Mulatságok.

Dévai Szöllősy István gyermekbálja.

Szöllősy István gyermekbálja, a mi elé nemcsak magunk néztünk nagy kiváncsisággal, hanem az I-ső kerület intelligens közönsége is, folyó hó 18-án zajlott le nagy fénynyel és pompával az első kerületi polgári leányiskola tornatermében.

A nagy közönség korán gyülekezett, s alig harangozták el az esti hét órát, Kovács Józsi kitünő magyar nótáira már is járták a csárdást.

Mint az elmult esztendőben, ugy az idén is vidámság, s kedves fesztelenség uralkodott a kedélyeken, a mit a főrendező házi gazdának s kedves nejének tulajdonitunk első sorban.

A jelenlevők közül, bár mindnyájan kitünően érezték magukat, legjobban mégis a hölgyek mulattak, a kik mindegyikére 3—4 tánczos is jutott.

A négyeseket körülbelül 80 pár tánczolta.

A vidáman eltöltött bálacskáról a hajnali órákban távozott még mindég jó hangulatban a közönség.

Jelen voltak: Dévai Szöllősy Istvánnénén, a kedves háziasszonyon kivül: Zsák Hugóné, Argay Jánosné, Demény Károlyné, dr. Romy Béláné, dr. Kertész Abáné, dr. Mezey Sándorné, dr. Eggert Józsefné, Payr Vilmosné, Demel Károlyné, Szabó Józsefné, Zboray Abrisné, Kozma Gyuláné, Havassy Ignáczné, dr. Polinszky Béláné, özv. Jamniczky Károlyné, özv. Lajos Gyuláné, Gogolák Józsefné, Halpert Izidorné, Silberstein Ödönné, Bursits Antalné, Hofhauser Elekné, Richter Antalné, özv. Szaboretti Károlyné, Büttel Jánosné és dr. Bayer Sándorné urhölgyek. Továbbá Dévai Szöllősy Márietta, Adrienne és Margitka, Argai Ilonka, Zsák Miczi, Irén, Annuska, Erzsike, Mezey Mariska, Ilonka és Edith, Jankovits Ilonka, Havassy Jolánka, Jamniczky Elza, Romy Blanka és Gizike, Zboray Blanka és Irmá, Bursits Irma és Erzsi, Payr Mariska, Polinszky Miczi, Demmel Edith, Kertész Irma, Lajos Ida és Margit, Hofhauser Etelka és Erzsi, Halperth Olga és Ella, Galgóczi Jolán, Ludvig Emma, Suda Mariska, Iványos Margit, Szaboretti Irma, Zsigmondovics Irén, Gogolák Irmuska, Richter Sarolta és Margit, Ferray Auróra és Margit, Büttel Erzsi, Gregersen Dagmár és Eggert Edith kisasszonyok.

Buda notabilitásai közül jelen voltak: Dr. Jankovich János miniszteri tanácsos, Zsák Hugó és dr. Romy Béla osztálytanácsosok, Demény Károly postaigazgató, Gugolak József rendőrtanácsos, Argay János, Kozma Andor és Szabó József.

A jól sikerült gyermekbál vendégeit közmegelégedésre Gürsch Ferencz látta el kitünő ételekkel és italokkal.

Vigalmi estély.

A budapesti (jobbparti) katholikus legényegylet f. hó 5-én esti 7 órakor vigalmi estélyt rendezett saját helyiségében.

A vigalmi estélyt Stark Lajos Egyleti jelige czimü dala nyitotta meg, melyet az egyleti énekkar adott elő.

E bevezető dal után Joachim Ágoston „Egy szerencsétlen flótás“ czimü vigjátéka került szinre, a melyben Stella István (Somkőy), Tóth József (Vándory), Wittek József (Aladár) és Schmidt Károly (Pikulás Gyurka) tüntek ki élénk, csinos előadásukkal. Mellettök azonban a többi szereplők, mint Wagner István, Oliva Ferencz, Prinke Fülöp, Bukovszky Gyula és Trosek Ferencz is megérdemlik elismerésünket.

Az előadást társas vacsora követte, mely alatt Ernő szász herczeg „Danára fel“ czimü dalát adta elő az énekkar. Ezután Schmidt Károly és Stella István a legujabb és legszenzátiósabb találmányok egyikét, egy theatrophont mutattak be.

Az érdekes tárgy bemutatását követte az énekkar „Honfiak“ czimü dalnak, melyet Küchen irt, sikerült előadása, mely után még a késői esti órákig együtt voltak a legényegylet szolid tagjai.

Hadastyán bál.

Érdekes, s egyszersmind ritka bált rendeztek f. hó 13-án a Fáczán összes termeiben.

A budai hadastyán betegsegélyző és temetkezési egylet öregebb s ifjabb bajnokai álltak össze, hogy a farsang utolsó előtti napját jelmezbállal ünnepeljék meg.

Plesko János elnöklete és főrendezése alatt, többnyire öregebb bácsikból álló rendezőség dicséretesen működött, kiknek neveit nem is mulasztjuk el közölni.

A főrendezőn kivül jelen voltak: Birtly Károly, Nemling Károly, Turba Károly, Karch Rezső, Mendl Lipót, Vazulik Márton, Foltu Vincze, Viola N., Reisz József, Zupka András, Bosnyákovits Mihály, Zenkl Alajos, Langsteiner N., idősb Peyer József, ifj. Peyer József, Friszmann N., Kalamásznyik Sándor, Bráth Benedek, Artner Jakab, Roth Antal, Tagscherer József, Vitzelsberger János, GermanGyörgy, Wurzulik Márton és Dira Jakab rendezők.

A hölgyek neveit sokaságuk miatt nem sikerült feljegyezni.

A kedélyes bál a hajnali órákban ért véget.

Batyu bál.

Kedves, feszélytelen bálacskát rendeztek a budapesti iparossegédek a napokban saját egyleti helyiségükben.

A rendezőség, melynek élén Huszár József és Hofbauer Imre ifjusági elnökökön kivül még Csepek Ferencz, Zennya Mihály, Greguss József, Hajós Dezső, Schön Ignácz és Braunreiter István állottak, mindent megtett, hogy a közönség jól érezze magát.

Éjfélkor, a vacsora alatt Unger János és neje adtak elő köztetszés mellett egy duettet, mely után ügyök, mint Molnár, egyesületi tag, nehány magyar népdalt énekeltek.

Megjelentek: Szabó Jánosné, Kunt Henrikné, Lebeda Ferenczné, Feiszinger Jakabné, Pancza Rezsőné, Grolig Józsefné, Brichoda Mária, Unger Jánosné, Horváth Károlyné, Hirpál Anna, Csepek Anna, Hastretter Jánosné és Krivák Mária asszonyok, valamint Schmidt Juliska, Szabó Irma, Blaskovits Irma, Kunt Lujza, Sternad Róza, Feiszinger Boriska, Pancza Erzsike, Csaudinger Lenke, Csepek Irma, Kovics Juliska, Schmidt Gizella, Hastretter nővérek, Richter Janka, Kludák Lenke és Palkovits Katicza kisasszonyok.

Meghivó.

Az I. magyar általános tisztviselő-egylet

mint szövetkezet által

1899. évi február 26-án d. e. 10 órakor a budai főreáltanoda nagytermében tartandó

közgyülésre.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentései alapján az 1898 évi mérleg és zárszámadás megvizsgálása.
2. A zármérleg ugyszintén a nyeremény iránti intézkedés.
3. A tagok által — az alapszabályok 58 §-a szerint — benyujtandó inditványok.
4. Az alapszabályok módositása.

A szabadalmazott

„DELPHIN“

vizszürőnek egy családnál sem szabadna hiányozni. Ára 16—27 frtig. Minden vizvezetékhez igen könnyen alkalmazható. Egyedül Budapesten több mint 2000 drb van használatban. A királyi várlakban, József főherczeg palotájában, számos nemes és előkelő polgári családnál, kórházakban, szanatóriumokban, minisztériumokban, iskolákban, nyilvános intézetekben, bankokban stb. stb. Elismerő nyilatkozatok szakemberektől, tanároktól, orvosoktól, valamint számtalan ajánlatok magánegyénektől. Kérjen prospektust.

Telefon-szám 63—16.

Magyar szürő vállalat, Erzsébet-körut 27.

A főraktáron kivül megrendelhető: **Kann és Heller**, Váczi-körut 62., **Löwenstein M.** cs. és kir. udv. száll., Vámház-körut 4., **Porfy Ferencz**, Kigyó-utcza, **Sárkány Pál**, Váczi-utcza 27. czégeknél.

—• Elsőrangu hazai gyártmány. •—

Gőzcséplők

Pontos czim:

ELSŐ MAGYAS GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedüli

gazdasági gépgyára

mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja.

Vetőgépek. Borprések. Ekék.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerü felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Szecskavágók Morzsolók.

Nyilttér.*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

FELHIVÁS

az összes

Gyomor és alhasi bántalmakban szenvedőkhöz:

Máj
Vese
Hólyag
Aranyér

!!!Hatásában páratlan!!!

PAULA-VIZ

A jelenkor szenzációs gyógyvize.

Magyarádi „PAULA“ gyógyforrás részvénytársaság

Budai főraktár:

Rainer J. és társa

fűszernagykereskedő.

Fő-utcza 12.

Nyilatkozat.

Több rendbeli olyan eset jutott tudomásomra, hogy velem semmi néven nevezendő összeköttetésben nem álló kereskedők gazdasági- és egyéb magféléket, különösen répamagvakat mint Mauthner-fele magvakat hoznak forgalomba.

E miatt kötelességemnek tartom, **egyrészt a gazdaközönség tájékozásául, másrészt a magszükségletüket nálam bevásárló kereskedők érdekeinek megvédéseül** kijelenteni, hogy a **vidéki ismételadóknál** csak azon gazdasági és kerti magvak tekinthetők **valóban czégemtől származóknak**, melyek vagy

az én ólomzárammal,

vagy egy álló

medvét jelképező

törvényszékileg bejegyzett védjegyemmel, vagy mindkettővel ellátott zacskókban vagy zsákokban vannak.

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari szállító

magnagykereskedés

Budapest. VI., Andrássy-ut 23.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő
mindszenti ERDÉLYI GYULA.

Eladó vagy kiadó.

Egy szép villa — télen, nyáron lakható —, áll 5 szobából, mellékhelyiségekből, istállóból, kocsiszinből, eladó. A villa 1000 □öl gyümölcsfákkal befásitott remek fekvésü helyen van a Márton-hegyen, az épülendő villamos közelében. Vételár 15,000 forint. Saroktelek, tehát kétfelé osztható. Bővebben a szerkesztőségben.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházt'éren fioküzletet nyitottam — Liszt. tej. tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

Szt.-Lukácsfürdő

téli és nyári

gyógyhely.

Nagy kénes iszapfürdő, a melynek 520 □ méter nagyságu nyitott és zárt medenczéiben a forrásviz naponkint négyszer megujul. Mindennemű gyógy- és üditőfürdők. Lakás- és teljes ellátás, közepes ár 25 frt hetenkint. — Prospektust küld az igazgatóság Budapesten.

HIRDETÉSEK felvétetnek

a kiadóhivatalban.

GANZ ÉS TÁRSA

VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV. TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

KÉSZIT:

A) gépeket és épitési munkákat teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.

Speciálitási B) kéregöntvény vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek- és ágyugolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s egész malomberendezések.

Facsiszoláshoz, papir- és czellulozagyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló turbinák.

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól. — Zsilipek, csővezetékek frictiós kapcsolások rotatiós dynamométerek. — Aczélöntés.

KRÁL GYULA

kőfaragó mester,

I., Kelenföld, az állomás mellett.

Kőfürészelő-, gyaluló- és esztergályozó.

Elvállalja a homokkő, mészkő, márvány és gránitkő feldolgozását úgy épületekre, mint siremlékekre.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER

legtisztább égvenyes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,

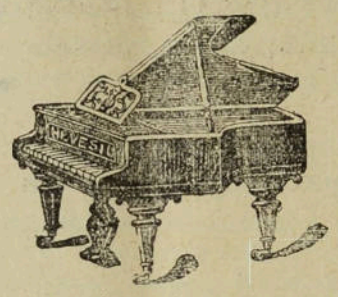
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Hevesi Balázs

utóda

Harkai Mária

zongora-gyárosné, állami iskolák szállitója.

BUDAPEST,

Kerepesi-ut 11. szám.

Balaton part mellett

egy három-szobás verandás villa szőllővel és gyümölcsössel, viz és fürdővel együtt; a szőllő és villatelep közvetlen a Balaton partján, gyönyörü kilátással a Tihanyra. Mellékhelyiségek: Konyha, jégverem, kut, darab föld paragba fenyő ültetvény, szabad kézből eladó. Közelebbi megtudható Dr Lisznyay orvosurnál, Budapest, VIII., Eszterházy-utcza 22-ik szám.

Mihalovits József

kalapos-mester

BUDAPEST,

I. ker. Alagut-utcza, a Szinkörrel szemben.

Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

URI ÉS NŐI-SAPKÁK,

valamint szőrme-árukból.

Burkert Konrád

lakás és iroda: II., (Viziváros) Retek-u. 14.

Elvállal épület és épület-diszitmény munkákat vizvezeték, légszesz, csatornázás, fürdőszoba, closet, gőz, viz-fütés és szellőztetési berendezést.

Speczialista épület- és disz-ornamentikai kivitelben.

Árjegyzék és költségvetés dijtalan.

STŐRI A. J.

Krisztina-köruti nagykávéháza.

(Krisztina-körut 91.)

Mindennap czigányzene

KITÜNŐ TEKEASZTALOK.

Hideg buffet.

Legfinomabb italok.

Igen olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

RÖCK ISTVÁN

gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje

BUDAPEST, IX., Soroksári-utcza 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek hajtására; hajógépeket.

Lokomobilokat, kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket, Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fütőcsövekkel; mint különlegességet: szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.

Teljes hütőtelepeket és jéggyárakat szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizmütelepeket, gőzmalmi- és téglagyári berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömbzéki emeltyü szerkezettel.

FRISCH ANTAL

„GIZELLA“ kávéháza.

II. Széna-tér 7. szám.

Teljesen ujonnan felszerelten s a modern igényeknek megfelelő berendezéssel,

Különösen alkalmas a kávéház előtti csinos felszerelésü terrasz az üdülni óhajtó közönség számára.

A legfinomabb italok mindig készletben vannak.

Hideg buffet.

Esténként hangverseny.

Pontos kiszolgálásról gondoskodva van.

Budapest, III. Remetehegy BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest 1899. VIII. évfolyam 7. sz. Márczius 1 (Böjtmás hava.)

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek:
Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Megjelenik havonként háromszor.
Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG:
I., Városmajor-utcza 28.
Kéziratok és közlemények ide kérjük küldeni.

Lórántffy Zzuzsánna egylet.

Egy tudós irótársunk, a magyar elbeszélő irodalom jelese, Hutkay Lipót, több sorozatból álló felolvasást tart a nőkről. A buzgó katholikus pap a nőnek a Jézus Krisztus által megszabott rendeltetését tárgyalja s mindjárt első felolvasásában kimondotta, hogy a nőket Jézus Krisztus, tehát a keresztény vallás emancipálta. Emancipálta pedig a gyermek nevelésre, a család boldogitásra, háziasságra, erkölcsös életre és az emberszeretet gyakorlására. Ez a nő feladata s nem az, hogy az élet durvaságokkal telt küzdterén a férfiakkal együtt küzdjön s veszitse el nőiségének zománczát.

A Buda és Vidéke hasábjain alkalmunk volt a Budai jótékony nőegyletet, a Mária Erzsébet egyletet többször méltatni, most közönségünk figyelmét a Lórántffy Zsuzsánna egyletre hivjuk fel. Midőn egy buzgó katholikus keresztény pap a nőkről beszél, időszerü, hogy a női rendeltetést megértő vallásos egyesülettel foglalkozzunk.

A Lórántffy Zsuzsánna nőegyesületet protestáns keresztény hölgyek alapitották s ma a legvirágzóbb, leghatásosabb nőegyleteink egyike.

Az egylet jelentőségét és feladatát a folyó évben megtartott közgyülésen szépen körvonalozta Gergely Antal ünnepi szentbeszédjében, mondván: vannak bár kevesen, kik nem csupán anyagi segitséggel, hanem lelki táplálékkal, Krisztus evangeliumával, mint gyógyitó olajjal gyógyitgatják azt az ezer és ezer vándort, kik holt elevenen fekszenek az utfélen.

Hogy a Lórántffy Zsuzsánna egyesület ezen az uton halad, kitünt Desewffy Emma titkári jelentéséből:

„Csodálatra méltó az a sokoldalu működés, mit e nőegylet kifejt. A főváros nyolcz különböző helyén vasárnapi iskolákban a kis gyermekeket vezeti Krisztushoz; néha-néha megvendégeli őket ozsonnával, karácsonykor a szükséggel küzdő szülők helyett karácsonyfát állit és megajándékozza a kicsinyeket. Vasárnap délutánonként az ifjú leányokat látjuk egybegyűjtve a Kálvin-téri Baldácsi-teremben, a biblia örök igazságainak hallgatására, hasznos könyvek olvasására. De nemcsak a kicsinyek és ifju leányok, hanem a szülők is sokat köszönhetnek a jó Istennek, mikor látják, hogy egyes úrhölgyek keresztyéni szeretetből összejönnek a varró-órákon s ruhákat készitenek a szegények számára; azután felkeresik a nyomorultakat pincze-lakásaikban és a barakkokban, élelmet, ruhát, fűtőanyagot osztanak szét közöttük, hogy lássák, hogy érezzék azt a nagy szeretetet, melyet szerető Istenünk az ő egyszülött fiában kijelentett."

A nemes munkának kiváló részesei voltak herczeg Odescalchy Gyuláné, gróf Károlyi Tiborné és Szilassy Aladárné.

Az egyesületnek egyik lelkes tagja Szabó Aladár, ki át van hatva a valódi keresztény érzésektől, kinek szintén érdeme a budai fiók egylet megalakitása, melynek eddig már 24 tagja van, kik buzgón fáradoznak ugy a vasárnapi iskolában, mint a szegények gondozásában.

Az egyletnek a müvelt lelkü és vallásosságban kiváló Szilassy Aladárné 500 példányt ajándékozott Nő czimü munkájából. A gyülésen jelen volt Reynods kisasszony, a külföldi keresztény nők küldötte, ki nagy elismeréssel nyilatkozott a Lórántffy Zsuzsánna egylet sikeres működéséről.

Reméljük, hogy a budai fiók egylet tagjai nagy számra fognak szaporodni és minél több nő iratkozik be, hogy a szeretet munkása legyen.

Nagy és nemes feladatokat tüzött ki az egylet, melyek beteljesitése hozzájárul a sociális bajok enyhitéséhez. A müvelt nők köthetik be azokat a sebeket, melyeket a társadalom viszásságai ütöttek, ők vezethetik vissza az emberiséget a vallásossághoz, az Istenhez, kitől elfordult és e miatt boldogtalanul bujdosik a földi téreken.

A kik ebbe az üdvös s a lelki szegénységet is ápoló egyletbe beiratkozni akarnak, jelentkezzenek Szabó Aladár theologiai tanárnál, Városmajor-utcza 48. szám alatt.

A „Buda és Vidéke" tárczája.

Gulden Gyula sirján.

Fejfád előtt állok,
S elborong a lelkem . . . . .
Úgy érzem szellemed
Itt lebeg felettem!
Végig zúg a szellő,
S megrázza a fákat;
Talán nagy haragja
A lelkedből tàmadt?!

Lelki szemeimmel
Rögön és hanton át
Sas szemekkel nézem
Tested koporsóját;
Nézlek amint alszol,
S szemem könybe lábad . . . .
Elrebegem halkan,
Érted hő imámat!

Zarándokod vagyok,
Sirod nekem oltár,
Hiszen az *igazság*
Eszményképe voltál!

A renyhét gyülölted,
Szeretted a serényt,
Büntetted a gonoszt,
S dijaztad az erényt!

A nyomorgók könnyét
Menten letörülted,
Szemökbe a hála,
S öröm könnyét küldted!
Most sirodra hullnak . . . .
Hantod már átázott,
Azokból fakadnak
A legszebb virágok!

Fájva megnyugodnék . . . .
Mert isteni végzet,
Hogy szent akaratja
Tőlünk elhitt téged,
Csak sírkeresztedre
Ne látnám felírva:
Hogy az *igazságot*
Le vitted a sírba!

Bóránd János.

Az irodában jó hangulat van.

Az irodákban ritkán szokott jó hangulat lenni, főképen azokban nem, melyeknek közvetlen szomszédságában a főnök ur is egész napon át körmölget.

A hirneves „Srantz és társa", budapest czég főnöke is ilyen lelkiismeretes, szigoruan pontos ur vala s az irnokok ugyancsak belefáradtak a folytonos megszakitás nélkül való munkába s még Keleti Ödön is, aki egyébként nagyon szerette a kényelmet, kitartó szorgalommal dolgozgatott, miután a főnök ur szemmel kisérte embereit s a végzett munka arányában utalványoztatta ki a karácsonyi renumerácziót.

Keleti pedig az idén 50 forintra biztosan számitott, sőt voltak perczei, midőn száz forintról álmodozott, melyre oly szüksége vala — saját szavai szerint — mint egy falat kenyérre. A gyerekek im — mindössze hárman — uj ruhára számitanak, az asszonyka hasonló módon tett egynémely gyöngéd czélzást, sőt Buza Böske aki cseléd, szakácsné és szobaelány volt egy személyben, szintén fizetés emelést kért, az eddigi havi 8 forint helyett tizet.

Különben Buza Böske kérésének volt a legérthetőbb s legindokoltabb háttere. Szőllő Pistát ugyanis, aki eddig a fővárosban kocsis-

Fájdalom könyve.

Emlék szeretteim sirjaira. Irta: *Tomor Ferencz.* Budapest, 1898.

Igértük, hogy e könyvet ismertetni fogjuk. Ez igéretünk beváltásául átveszszük a „*Magyar Szemle*," e kiválólag szépirodalmi jeles hetilapunk sorait, a melyekben Tomor Ferencz e legujabb kiadványát ajánlja olvasóinak.

„Ismerjük — mond a „*Magyar Szemle*" — minden eddig nyomtatásban megjelent munkáját a jeles szerzőnek, a kinél — világi létére — keményebb védőt, mint ő maga mondja Mariska leánya legendájában, keveset számlálhat az Egyház hazánkban. Ismerjük hosszú irodalmi pályájának prózai és verses, eredeti és forditott termékeit; de közvetlenebb hatással egy sem volt reánk, mint a „*Fájdalom Könyve*", mely összesen huszonnégy költeményt tartalmaz. Ez elégiák — búdalok — nagy része a „*Magyar Szemlé*"-ben látott napvilágot; s olvasóink még bizonnyal emlékeznek azokra a mélyen érző, erős férfiszivből előtörő zokogó hangokra, melyekkel szerzőnk korán elhunyt Mariska leányát oly megindítóan elsiratta. — *Bougaud* „*A Kereszténység és Korunk*" szerzője szerint: Soha sem dalol szebben a lélek, mint a fájdalomban; s mennél sajgóbb a seb, annál áthatóbb szava. Hogy Bougaudnak igaza van, azt Tomor Ferencznél is láthatjuk. Összes versei között legsikerültebbek azok, a melyek most itt a „*Fájdalom Könyvé*"-ben összegyüjtve előttünk fekszenek."

„Lehetetlen meghatottság és könyek nélkül lapozgatni ebben a füzetben. S mégis, a kinek magának is van bánata, gyásza, csak olvassa Tomor verseit, a melyeket leánya, felesége és kis unokája halálára irt; mert vigasztalást fog bennök találni, az Isten akaratában megnyugvó s magát a tulvilági viszontlátás reményével biztató vallásos lélek vigaszát."

Eddig a „*Magyar Szemle*". Ehhez mi még azt adhatjuk, hogy a „*Fájdalom Könyvé*"-nek egyik népies: „*Erzsébet Mária főherczegnőnek*" czimű dala, a „*Buda és Vidéke*" egyik ünnepi számában jelent meg először. E dalra a szerzőt a még akkor *kis* főherczegnőnek ama vigasztaló sorai inditották, a melyeket a gyász napjaiban itthon időző leányának, a főherczegnő magyar tanitónőjének, vigasztalására irt, a mely levelének két sora szóról-szóra be van szőve a dalba:

Ne sirjunk a kedves után,
— Mondja a kis király leány —
„Ő már angyal, ég angyala,
Ott nincs néki semmi baja."

Ezzel ajánljuk e munkát a „*Buda és Vidéke*" t. olvasóinak. Ára fűzve 50 kr., kötve 1 frt. Megrendelhető a szerzőnél (I. ker. Vár, uri-u. 64. sz.) Legczélszerűbb postai utalványon megrendelni, a mire a könyv bérmentve küldetik.

Egy lélekzettel ajánljuk Tomor Ferenczne k következő régibb műveit is valóban gyári áron alul, egy-egy kötet 10, mondd: *tiz krajczár.*

1. Wallenstein tábora és „A Piccolominiak."

2. Wallenstein halála.

3. Az Orleánsi Szűz, a mely a budai nyári szinkörben vagy tizenötször tele ház előtt adatott.

4. Stuart Mária. Mindezek Schiller ismert drámái sikerült magyar forditásban. A két elsőt a Kisfaludy-Társaság birálatának eme kivonata is ajánlja: „A nyelv tiszta és folyékony; több fellengő hely nehéz forditása szépen sikerült. Leggyengébb az első rész, a Wallenstein tábora, melynek az eredetiben a tiszta, könnyü verselés, és játszi rimek alkotják főbáját." Hogy a 3. és 4. kötet nem áll mögötte amazoknak, már csak abból is következtethető, hogy sokkal könnyebbek Wallensteinnál, a melylyel a forditó először birkózott meg, s mire az utóbbiakhoz fogott, a dolog természete szerint már elég gyakorlottságra tehetett szert.

Megjegyezzük, hogy ily potom áron csak mind a négy kötet együtt véve kapható.

Ingatlanok forgalma.

Tekintetes szerkesztő úr!

A „Buda és Vidéke" 1899. február 21-iki számában egy „Ingatlanok forgalma" czimű czikkben mint feltünő jelenséget emliti a czikk, hogy a budai oldalon igen kevés a telek-ingatlan vétel stb.

Ennek igen természetes, a viszonyokban rejlő okai vannak.

A budai *hegyi* telkek többnyire telekkönyvi rendezésre, parczellázásra szorulnak, no már pedig a mig a mostani közigazgatási rendszerünk mellett egy most megvett telket telekkönyvileg rendeznek, azt a vevő már ritkán érheti meg, vagyis előbb meghal, semmint azt bevárhatná.

Tekintetes szerkesztő úrnak valószinüleg még emlékezetében van, hogy én Budán, az Istenhegy alján egy telket vettem 1897. február 16-án; ekkor adtam is be az első kérvényt a telek rendezés ügyében, és majdnem mindennapi utánjárás, sürgetés, kérelmezés után ma, két év mulva még nem voltam képes telkemet telekkönyveztetni.

Azért vettem én is Budán hegyi telket, mert tapasztalatlan voltam, ma már nehéz dolog volna engem arra rábirni, és nem lehetetlen, tekintetes szerkesztő úr, hogy ezen okból félnek az ottani telekvásárlásoktól.

Budapest, 24/II. 1899.

Kiváló tisztelettel
Egressy Péter.

Olcsó ujság.

A Reggeli Ujság czimű valóban jó napi lapnak előfizetési ára Budán 30 krajczár egy hónapra. Az előfizető nem csak olcsó és jó laphoz jut, mely a budai dolgokkal és ügyekkel is kimeritően foglalkozik, de háztartását jó és olcsó tárgyakkal láthatja el a Reggeli Ujság vállalata utján.

A budaiakat érdeklő értesitést közöljük:

„Előfizetőink a Reggeli Ujságot a kora reggeli órákban kapják kézhez. Az ujságkihordó asszonyok kötelességében áll, hogy a háziaszszonyok által elkészitett bárczákat átvegyék és a kiadóhivatalba beadják.

Kivánatra kiadóhivatalunk szivesen és dijtalanul küld minden megrendelőnknek megrendelési blokkokat, melyekkel az elbánás sokkal kényelmesebb.

A megrendelés posta vagy az árukihordó utján is eljuttatható József-körut 19. sz. a. levő kiadóhivatalunkba.

A megrendelt áru másnap szállitólevél kiséretében, melyen a czikk ára ki van tüntetve, pontosan házhoz szállittatik.

Tévedések, panaszok előfordulta esetén megrendelőink szives elnézését kérjük és azt, hogy ezeket velünk tudatni sziveskedjenek."

Megjegyezzük, hogy a szállitás Budára is pontosan és gyorsan történik.

Kimutatás.

A budapesti I—III. ker. szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők által f. évi február hó 9-én tartott tánczvigalom alkalmával befolyt felülfizetésekről: Első magyar részv. serfőződe 30 frt, polgári serfőződe 23 frt 50 kr., Haggenmacher Henrik úr 22 frt, Wagner Alajos úr 17 frt, Werner Adolf úr 17 frt, Schleicher József úr 17 frt, özv. Huberth urnő 12 frt, báró Seltenmayer úr 8 frt 50 kr., Kommer Ferencz úr 8 frt 50 kr., Gundel János úr 7 frt, Löwenstein Nándor úr 7 frt, Barabás József úr 7 frt, Törley József úr 7 frt, Raják N. úr 7 frt, Stadler Károly úr 7 frt, Zornmüller úr 5 frt, Párizs Vilmos úr 3 frt 50 kr., Koczor Rezső úr 3 frt 50 kr., Aich János úr 3 frt 50 kr., Glück Frigyes úr 2 frt, Rajkay Mihály úr 2 frt, Noszek Ignácz úr 2 frt, Nagy Jenő József úr 2 frt, Szansz Lipót úr 2 frt, Bojcsics Simon úr 2 frt, Wödl János úr 2 frt, Galambos U. úr 2 frt, Müllner József úr 2 frt, Schierer Károly úr 2 frt, Leikam Ágost úr 2 frt, Reinprecht Rezső úr 1 frt 50 kr., Rockstroh N. úr 1 frt 50 kr, Pecz Károly úr 1 frt 50 kr., Förster Konrád úr 1 frt 50 kr., Örley Géza úr 1 frt 50 kr., Nekpisz Józsefné urnő 1 frt, N. N. úr 1 frt, Straszhoffer János úr 50 kr., Freundt Lipót úr 50 kr., Schnell József úr 50 kr. Ezen felülfizetésekért a rendező bizottság az uton is köszönetét nyilvánitja. Budapest, 1899. február hó 16-án. Az elnökség.

---

kodott valamelyik uraságnál, bésorozták huszárnak és Böske nagy szivfájdalmára Temesvárra helyezték.

A hivséges szobaleány kioltható szerelemmel csüngött mindig Pistáján s miután itt is ritkán találkozhattak, gyakran leveleztek egymással.

Buza Böske az első levele megirásánál tanácstalanul állott. Többször volt ugyan Pistájánál, de bizony a házszám sehogy sem jutott eszébe. Megirta tehát első levele czimét ilyetén képen:

„A Szőllő Pistám kocsis urnak, aki lakik a Rókus kórháztól második utczában jobbra, a negyedik házban. Hátul egy nagy kert van."

Elhiheti hogy a fiu megkapta a levelet. És nyomban válaszolván, megirta pontosabb czimét.

Böske azonban néhány nap óta teltünően szomoru. Pistáját besorozták huszárnak s egy-két nap mulva távoznia kell. A búcsuzásuk képzelhető nagyon érzékeny volt s az utolsó perczekben midőn a huszár némi enyelgéssel azt kérdezte „édes lelkétől," vajjon megsiratná-e ha valami baja találna lenni, teszem meghalna, Böske zokogni kezdett s szaggatottan felelt: Ögye mög a fene magát, csak hütlen ne legyen a Böskéjéhez. Mindent elviselnék, csak ezt az egyet nem".

S e megható bucsuzó után a két szerető szív gyakran adott kifejezést levélben egymáshoz való hűséges ragaszkodásának.

Buza Böske — ha kimenője volt s véletlenül akkor kapott levelet Pistájától — dehogy távozott egy lépést is. Oda ült a konyhaszékre, félkézzel az asztalra könyökölt keszkenőjét tartva, a másikkal meg az édes levélkét lapozgatta, — irt a Pista olykor négy-öt oldalosat is — s egy-egy szivhez-szólóbb résznél erősen nyomkodta a keszkenőt könnyes szeméhez, főképen, mikor a saját szomoru sorsáról panaszkodott szegény Pista.

Mert hiszen nem is lehet az jó dolog, mikor a huszár „inpekcziós." Egész napon át a lovakat kell lesni, nem éhesek-e, nem szomjasak-e; aztán „puczeválni" is rájuk. A kosztjuk meg sovány — már mint a huszáréké — s bizony jó volna, ha néha-néha kis harapni való gyünne valahonnan, meg egy kis pénzmag is.

Igy történt, hogy Buza Böske a gazdájához, Keleti urhoz járult s alázatosan kérte, hogy emeljék föl a fizetését tiz forintra, mert hát . . . ize . . . az édes anyját is köll segiteni, mög a testvérnénjét is . . . .

Keleti ur félbeszakitotta, hogy jól van no, nem kell mindjárt sirni. Csak ezután is olyan hűséges legyen, mint eddig.

Oh, a tűzbe menne a gyerekekért, mög a nagyságáért, az aranyos nagyságáért is . . .

S e naptól fogva több izben adódott föl egy-két forint Budapestről Temesvárra, levél is hetenkint ment. Ám tudni kell, hogy miután Keleti ur saját levelei számára az irodai boritékokat szokta használni, melyeken nagy betükkel volt olvasható: „Srantz és Társa. Budapest," (persze a főnök — a ki ezt szigoruan tiltotta, — semmit sem tudott e kis hűtlenségről), Buza Böske is ily boritékokban küldte papirra vetett szerelmetes érzeelmeit Szőllő Pistájának. A miről meg gazdája, Keleti nem tudott.

S mikor már vagy 6—8 hónapig leveleztek ilyenformán Böske és Pista, a nyolczadik hónap vége felé történt, hogy már öt napja mult s a huszár lelkem még mindig nem válaszolt a leány legutolsó levelére, jóllehet egyébként hamarosan szokott felelni.

Buza Böske csak várt, türelemmel várt, de hasztalan, mert azt a századot, melyhez Szőllő

Jelmezes tánczestély Ó-Budán.

Stipetics-Berger tánczmester és illem tanár f. hó 12-én a „*Korona*“ vendéglő nagytermében jelmezes tánczestélyt rendezett, a melyen növendékei teljes számban jelentek meg szebbnélszebb jelmezekben. Különösen nagy tetszést aratott a bemutatott legujabbi franczia négyes, mely preczise sikerült a mamák és általában a szép számu közönség teljes megelégedésére, a mi a tánczmesternek csak dicséretére válhatik. A mulatságnak csak a világos reggel vetett véget.

Szabad piaczok.

Kissé különös, de való, hogy Budapesten a közélelmezés monopólium tárgya lett, a melyet a hatóság foglalt le magának. A hatszázezer lelket számláló város élelmezésére öt, aránylag szűk csarnokot épittetett, a melyekben megszünt a szabad verseny. Egysègárakkal dolgoznak a nagy szállitók, a kis árusok, a kofák és egységárakon vásárol a nép, valamennyien pedig nyögik a drága èpületek terheit a közfogyasztás rovására.

A vásárcsarnokok nem versenyáruházak, a melyek tiszta, egészséges és olcsóbb árukkal versenyeznek a künnrekedt élelemkereskedőkkel, hanem kiváltságos fényűzőházak, a melyek az óriási kereslet következtében minden árhullámzástól menten, magasra tartott „szabott“ árakkal dolgoznak. A hatszázezernyi tömegnek csak jelentéktelen részére támaszkodnak és mégis az egész főváros közélelmezését megrontják.

Ma ott àllunk, hogy a meglevő öt vàsárcsarnok óriási vagyont emészt meg, és ennek daczára a közfogyasztásnak csak igen kis százalékát látja el. A közönség nagy része: a százezrek, nem fèr be, nem jut be szűk és drága palotákba. Ezek a százezrek tovább is az apró putikok és kapualatti piaczok vevői maradtak. Továbbra is az élvezethetlen, állott hust, a szagos lisztet, a nyulós kenyeret, a dohos zsirt vagy műzsirt és más komisz, eldobni való élelmiczikket vásárolják, mert — olcsóbb.

Ezért ajánljuk már most, mielőtt Budán vásárcsarnokok lennének, a szabad piaczok rendezését és megtartását. Buda élelmezése nagyon fontos kérdés s ezt nem mindenben lehet a pesti rámára huzni.

Tudományos zsebkönyvtár.

A Stampfel-féle „*Tudományos zsebkönyvtárban*“ ujabban ismét négy füzet jelent meg, u. m.: *Görög nyelvtan.* Irta Dr. Schmidt Márton. *Franczia nyelvtan.* Irta Dr. Pröhle Vilmos. *Angol nyelvtan.* Irta Dr. Pröhle Vilmos. *Római jog I. Institutiók.* Irta Dr. Bozóky Alajos. Szerencsés gondolat a kiadóhivataltól ezen vállalat létesitése. Az izléses kiállitás, a szép nyomás és bámulatos olcsó ár következtében megérdemli, hogy a legszélesebb körben elterjedjen. A „*Tudományos zsebkönyvtár*“ minden füzete 60 fillérbe kerül s kiadja *Stampfel Károly Pozsonyban.*

Rejtelmes Világ.

Dus, érdekfeszitő, valóban szenzácziót keltő tartalommal jelent meg a „*Rejtelmes Világ*“, az egyetlen modern spiritualiszta hetilap legujabb száma. Magyaros zamattal irt közleményei közül kiemeljük a következőket: A csalhatatlan materializmus. Irta: báró Mikos János. — Eusapia Paladino, Európa leghiresebb médiuma, Párisban s a Flammarion Kamill lakásán tartott egyik szeánsz leirása. Irta: Brisson Adolf, a „Temps“ belmunkatársa. — Egy iró médium (Klimó János áll. isk. tanitó) levele a szerkesztőhöz (fakszimilékkel) — Báró Mikos János: A tömegvonzóerő és lebteoria. — Mégegyszer a negyedik dimenzió (Pogács Kornéltól). — Nem tudok segiteni (egy szerencsétlen svéd hajós beteljesült álma). — A haldokló édes anya és fia (Gabányi Árpádné). — A házasságszerző hüpnotizmus (Herzfeld Aladár). — A „*Rejtelmes Világ*“ állandóan 2—2½ iv terjedelemben hetenkint jelenik meg, csinos, izléses, szines boritékban, kétféle kiadásban. Előfizetési ára negyedévre csak 1 frt 50 kr. Finom papirosra nyomva 2 frt 50 kr. A „*Rejtelmes Világ*“ kiadóhivatala: Budapest, VIII., Üllői-út 12. sz. alatt van, a honnan kivánatra bárkinek ingyen küldenek mutatványszámot. Nálunk *Budán* is szaporodnak a spiritizmus hivei. Ezeknek hasznos és élvezetes olvasmány.

Zártkörű estély.

F. év február hó 25-én a II-ik kerületi medve-utczai „Fáczán“ termében Jurányi igazgató ur rendezèse mellett igen szèp és előkelő közönség jelenlétèben zártkörű családi estèlyt tartottak — melyen a II-ik ker. élité-je vett rèszt. — Jelen voltak Kögl István ur Aranka kisasszony leányával, kinek moiré selyem toilettje tünt ki, Schedl úr és leányai, Szabolcsi és családja, Rajkai úr családjával, Bartalos Tamás családja, Petz Ágoston és leánya stb. stb. — A családias estèly fènyesen sikerült s az utólsó csárdás elhangoztával hajnalban a „Viszontlátás“ reménységében váltak el egymástól a mulató párok.

Fényes nász.

F. èv február hó 21-én reggel ½ 11 órakor 22, mond huszonkét bérkocsi robogott a Fő-utczán végig, melyek mindannyian az anyakönyvi hivatal elé hajtattak, hogy lovag Freyberger Pál leányának Vilmának frigyét Szendeffy Dezső m. kir. tettleges állományu honvèd lovas hadnagygyal polgárilag megkössék.

Innét az alsó vizivárosi kapuczinus templomba hajtattak, — melynek kapuja előtt a szèkes főváros diszportása nyitogatta az előkelő vendègeknek a kocsi ajtait — kik közül sebtében feljegyeztük a következő notabilitásokat u. m.: Darányi Ignácz miniszter, Herrmann Béla fővárosi tanácsos, Kürtös Gyula II-ik ker. elüljáró, Kozma Gyula polg. isk. igazgató tanár, Kollár Lajos kir. tanácsos, Szokolyi Béla földhitelintézeti aligazgató Ott Lajos stb. stb. több törzs és honvéd főtiszt.

Az esketési szertartást dr. Nemes Antal várbeli plébános ur végezte s a teljesen kivilágitott templom szèp keretül szolgált a fényes násznépnek.

Az ünnepség alatt a choruson Schmidt Mariska kisasszony erős verv-vel és kitűnő sopránnal — igen gyakorlott kézre valló orgonaacompagn mellett adta elő áhitatot keltőleg Wawrinetznek magyar textussal stilizált Mária üdvözletét, mely pièç az egész nàsznépre mély hatással volt s a kisasszony tehetsègét fényesen igazolta.

Esküvő után a szentélyben, a jó „Pali bàcsi“ a jól megérdemelt Ferencz József-rend lovag keresztjével a mellèn, fogadta kedves élete párjával egyetemben a szivből jövő üdvözleteket — melyekhez mi is a legőszintébb és legjobb kivánalmainkat csatoljuk. *Tinnyei.*

Szaicz Leó, a katholikus ujságirás magyar uttörője.

Irodalom történeti tanulmány. Irta Leskó József. Szaicz Leó eddig kideritett munkáinak jegyzékével, Budapest, 1898. 8-rét, 99 lap. Szerző önálló kutatások alapján kèszitette tanulmányát s eme érdemes egyházi irónknak, a toll avatott mesterének a helyét egészen jól jelöli meg irodalomtörténetünkben. Eddig iróink legnagyobb rèszben csak úgy odavetőleg szóltak Szaiczról, ha el is ismerték derekas irói tehetségét. Ebből az értekezésből láthatjuk, hogy Szaicz a mily hű szolgája volt egyházának, ép oly hű fia volt hazájának is. Nyakas, igaz magyar és hű katholikus, a ki hazája jussából, és egyháza igazából nem engedett semmiféle erőszaknak. E mellett olyan tudománnyal és oly jeles irói tulajdonokkal rendelkezett, a melyeket még ellenfelei is kénytelenek voltak elismerni. Mindezeket a szerző élénk, magyaros és èlvezetes előadásban, számos pèldával igazolva mutatja be s egyuttal világos képet rajzolja meg azon korbeli irodalmi viszonyainknak és társadalmi állapotainknak is. — A csinosan kiállitott füzet ára 80 kr. Megjelent a Szent István Társulat Tudományos és Irodalmi Osztályának kiadásában. — Kapható a Szt. István Társulat könyvkiadó hivatalában, Budapest, VIII. Szentkirályi-utcza 28. szàm.

Meghivó.

A „Budapest III. ker. Polgári Kör“ által saját könyvtára javára 1899. évi márczius hó 11-én, a „Korona“ vendéglő termeiben első rangu művészek és irók szives közreműködésével tartandó hangversenyre s ezt követő zártkörü tánczestélyre. Személy-jegy 3 korona, családjegy (1 férfi 2 hölgy) 7 korona. Kezdete 8 órakor. A hangverseny müsora az estélyt megelőzőleg 8 nappal fog közöltetni. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak. Jegyek a meghivó előmutatása mellett a rendező-bizottsági tagoknál és este a pénztárnál kaphatók.

Uj szakfolyóirat.

Dr. Kampis János belügyminiszteri segédtitkár, a budapesti kerület h. állami anyakönyvi felügyelőjének szerkesztésében és kiadásában „*Közigazgatási Könyvtár*“ czim alatt uj havi szakfolyóirat indult meg. A folyóirat célja: a közigazgatás egyes ágaira nézve *gyakorlati utmutatást nyujtani.*

Pista is tartozott — hirtelen áthelyezték Temesvárról másfelé s a fiu nem kapta kézhez szerelmetese levelét, s ideje sem volt Böskéjét a történt változásról értesiteni . . .

*

Az irodában pedig igy lett egyszer jó hangulat. A postás szokásos időben beállit s hozza a leveleket. A főnöknek — többek közt — feltünt az egyik s homlokát összeránczolta. Átment a szomszédszobába s a nagy csöndben szigoruan szólt: Uraim, már többször figyelmeztettem önöket, hogy a czég boritékait ne használják. Most is itt van egy levél. Bizonyára önök közül irta valaki, de a czimzettet nem találták s miután czégünk jelzése a boritékon olvasható, ide hozták vissza. Tessék átvenni, kié?

Az urak egyike sem mozdult meg. Olvassák a czimet: Szőllő Pista huszár urnak, Temesvár; I. ezred, 2. század. De senki sem emlékszik, hogy eme urnak valamelyikük irt volna s a főnök a levelet fölbontja. Olvasni kezd, s minél tovább olvas, annál derültebb lesz arcza, végre önkénytelenül is hahotára fakad.

A jelszó ime ki volt adva. A főnök ur jó kedvü, s az irnokok is mosolyogni, majd kaczagni kezdtek. Eleinte csupán puszta udvariasságból, miután egyikük sem tudta, miért nevet, majd ők is olvassàk a szerelmes levelet s az aláirás olvasásánàl „ezerszer csókoló szerelmetes Buza Böskéd“ egymásra nézve észreveszik, hogy Keleti mélyen èlpirul, hebegni kezd s bevallja, hogy Buza Böske az ő cselédje, s bizonyára Szőllő Pista a vőlegénye . . .

A főnök ur ez egyszer nem tud haragudni; jó kedve valósággal tetőpontjára hágott, kaczagását képtelen visszafojtani. Az irnokok hasonlóképen s az irodában im jó hangulat van; a tollak serczegése rövid időre nem hallható, a fàradt mellüek sóhajtása, a kövérebbek szuszogása megszünik s helyette „brühühü, hi-hi-hi, há-há-há“ s egyéb változatu kaczagás hallatszik. Keleti ur boszus ugyan, sőt dühös; azonban belátja, hogy nem tehet okosabbat, hát ő is nevet a többiekkel, ami — képzelhető, sokba fog kerülni a szegény Buza Böskének . . .

Valnicsek Béla.

A folyóirat első (kettős) füzete, mely január—február hónapokra szól, a következő tartalommal jelent meg:

Állami boritaladó és husfogyasztási adó. Az ezen adók biztositására és beszedésére nézve érvényben levő összes törvények, szabályok, utasitások, rendeletek és elvi határozatok ismertetése, figyelemmel Horvát-Szlavonországokra is. Irta: *Mocsáry Béla* m. kir. pénzügyminiszteri osztálytanácsos.

Ezzel a füzettel, mint czime is mutatja, a közvetett adók terén beállott rendszerváltozás alkalmából *rendkivül időszerű kézikönyv* jut az érdekelt tisztviselők, jogászok és magánosok kezébe, amennyiben a borital- és husfogyasztási adók biztositására és beszedésére nézve érvényben levő összes törvények, szabályok, utasitások, rendeletek és elvi határozatok könnyen áttekinthető gyüjteményét tartalmazza, szakszerü feldolgozásban a szükséghez képest rövid utmutatásokkal kisérve s az összes előirt mintákkal fölszerelve.

A füzetet nem előfizetők külön is megszerezhetik.

A nagy nyolczadrét alakban finoman kiállitott kettős füzet ára portómentes küldéssel 1 frt 20 kr.

A „*Közigazgatási Könyvtár*“ előfizetési dija: Egész évre (12 füzet) 6 frt, félévre (6 füzet) 3 frt, egyes füzet ára 60 kr., kettős füzeté 1 frt 20 kr.

Egyes füzetek megrendelését, valamint előfizetését is (legczélszerübb postautalványon) bármikor elfogad a „Közigazgatási Könyvtár“ kiadóhivatala, Országos Központi Községi Nyomda Részvény-Társaság Budapest, V., Lipót-körut 22. sz.

A közigazgatás e két kiváló irója, ugy *Kampis János*, mint *Mocsáry Béla* előnyösen ismert és tisztelt tagjai a budai társaságnak. A közigazgatási könyvtár szerkesztősége Budán van, tehát ezzel is szaporodott szellemi életünk.

Miért?

A hegyek koszoruzta lapályon ott van a Városmajor a budai részeknek egyik szép helye.

Üde levegő, friss szellő játszott ott, a terebélyes fák árnyékot adtak a tikkasztó forróságban, és a zöld gyep kinálkozva nyujtotta puhaságát.

Aztán egyet gondolt egy-két tehetős: hát ne legyen ez se!

Befolyásuk nagy, ők maguk kényelmes villában ott a Városmajor közelében élvezik a gazdagulás gyümölcseit. Van fájuk, van kertjük, szépen gondozott útjaik, viràg illattal tele levegőjük a vasráccsal elkeritett, meghóditott területen.

Miért lármázik a közelben a szegények gyermek hada? a heti munkában eltikkadt polgárok miért ütnek itt tanyát vasárnaponkint, a midőn ők csendben akarnak élvezni?

Le kell tiporni a pázsitot, gyökerestől kiirtani a százados fákat, ne legyen ott nyoma semminek, csak az épületek emeletei mutassák, hogy a budai oldalon is kaszàrnya-féle hatalmas bérházak vannak csenevész gyermekekkel.

Hát a Krisztina-körút és a mellette elterülő nagy bérházak lakóinak gyermekei, hol karikázzanak, hol lapdázzanak, és hol futkossanak, a poros, sáros makadám-úton?

A Tabánnak megmaradt még a Szent-Gellért hegye. Még most is nehéz a megközelitése apró gyermekekkel, daczára a szépen tartott szerpentin útaknak. A mire a játék elkezdődnék, kimerülve dőlnek a hegy gerinczén elnyuló még fentartott szabad területen. Vége az örömnek, a lapdajátéknak, a sárkány eregetésnek, csak pihegő keblök mutatja, hogy mire idejöttek, — kimerültek, elfáradtak. És visszatérve a szülői hajlékba, még inkább erőt vesz rajtuk az a méla lankadtság, a mely örömtelenül suhant el felettük; a test nem edződött és ártatlan lelkük semmi benyomást sem kapott.

A Horváth-féle kertben van ugyan egy elkeritett és homokkal behintett valami a kicsinyek számára, oda meg csak orvosi bizonyitványnyal jöhet porban játszadozni a kis fiu, a leány.

Most már a Városmajort is parczellázzák. Vége van „Vitéz László“-nak gyermekek örömének, a körhintának, még csak a gyors amerikai fényképésznek is (a hol ugyan nagyon csendesen ültek a masinák előtt dajkàjukkal a kis csemeték.)

Azt mondják, van Budának elég levegője! igaz, úgy van. De ha már annyira jutottunk, hogy az Isten adta léget is elakarják venni, és fal közzé szoritani a gyermekeket, ugy nincs a világnak legregényesebb és legüdébb enyhe éghajlata is, a mely a kitépett fenyvesekkel, kivágott tölgyekkel és nyárfákkal és annak helyén beépitett háromemeletes házakkal erős nemzedéket nevelni képes legyen.

Apáknak, anyáknak, gyámoknak milyen nagy gyönyörűség, ha látja a fojtó légkörből kiviczkándozó gyermekhadat a mint végig nyargalnak a balzsamos levegőben, egymás nyakába csimpaszkodva, gurulva, bukfenczet hányva, és neki pirosodott arczczal távozva arról a helyről, a mely mélyen bevésődik emlékezetök táblájára, a midőn egyenlők és szabadok voltak, és gyönyörűség és boldogság volt osztályrészük

Drága gyermekkor! nem a betett ajtók-lefüggönyözött ablakok adják meg a te életednek soha el nem felejtett varázsát!

Se hó, se szél, se napsugár nem akaszt meg téged, hogy felkeresd azt a helyet, a hol rohanva-rohant az idő, nem számláltad a toronyóra verését, csak az áldott napot nézted, mint bukik le a szemhatárról.

Most már ennek is végét akarják szakitani. A „Buda és Vidéke“ legutóbbi számában Erdélyi Gyula szerkesztő helyesen, igazságosan és megokolva mondja el lelkéből fakadó panaszát a Városmajor e rombolása felett.

Mi családapák mellette vagyunk, s aláirjuk minden betűjét.

Adják nekünk vissza budaiaknak a mi Városmajorunkat; adják vissza portalan útjainkat; adják vissza a zöld pázsitot; adják vissza a mi szép kies terünket árnyas fáival, és ne épitsék be szük udvaru bérházakkal, mert nekünk egészséges gyermekeket kell nevelni szeretett hazánknak.

Miért ez a kegyetlenség, fejszéhez és csákányhoz nyulni és a természet adta paradicsomból szük utczák keretébe szoritani azt a helyet, a hol gyermekeink izmai aczélosodtak, a tüdő tágult, és nem a szoba czigaretta füstjétől öldöklő levegőt szitta, hanem azt az illatot, a mely átjárta nem csak testének szervezetét, de lelkének ártatlan zománczát is.

Miért akadnak emberek, kik saját jóvoltukkal megelégedve, a vigság tanyáján siri csendet követelnek?

Miért bosszantja őket egy-egy sipláda nyikorgása, ha mellette az angyalok öröm kaczaja hangzik fel-felé?

Miért az önzésnek ez a kérlelhetlen és megokolatlan szivtelensége, a mely nem tűri a gyermeki örömzaj zsibongását?

Miért keresztül gázolni az apák és anyák lelkén, a kik gondterhelt munkájuk után idemenekültek gyönyörködni gyermekeik játszó kedvében?

Miért? kérve kérjük a város atyákat, adják meg erre a feleletet. *y—s.*

A gyufáról.

Csaknem lépten nyomon hallhatjuk azt a sok panaszt, melyet a budai közönség a rossz gyufák ellen emel. Eleinte kevesebb figyelemben részesitettük e felszólalásokat, de ujabban a dolog után járva meggyőződtünk, hogy a közönség nagy részének e panasza jogos, s megérdemli, hogy az irányadó körök figyelmét a gyufák mikénti gyártására felhivjuk.

Oly hasznavehetetlen, rossz gyufa anyagot szolgáltatnak ugyanis a kereskedők, hogy azzal hosszú kinlódás után a vevő szivarját és pipáját ugyan nem, de haragját mindenesetre felgyujtja.

Már magának a gyufa tartó doboznak is hanyag, rendetlen kiállitása van, a melynek egyik oldalán levő dörzsölő anyag egy-kétszeri használatra felmondja a szolgálatot.

Kinyitva a dobozt különböző, nagyon érdekes dolgokat tapasztalunk.

Legelőször is látjuk, hogy a gyáros legkevésbé sem tartotta szem előtt azt a régi mondást: Hasznost a széppel! Egyik szál hosszabb, másik rövidebb, annyira, hogy az egyforma hosszúságu, a dobozba illő gyufaszálak legjobb akarat mellett sem tudnak többségre vergődni.

Ez azonban csak a kisebb baj volna. — A másik szomorú dolgot akkor tapasztaljuk, ha magát a gyufaszálakat kezünkbe vesszük. Korhadt, olcsó és ócska fából vannak ezek készitve. A parallelogramm alakja, melyben a gyufát fürészelni szokták, nehezen fedezhető fel rajtuk, s a legkisebb nyomásra ketté törnek.

S talán ezt mind meg lehetne bocsátani a gyárosoknak, ha maga a gyú anyag tisztességes volna. De az, hogy ez izlèstelen, korhadt fából készült *valamiknek* hasznavehető gyújtó anyaguk se legyen, azt hiszszük oly dolog, mely megérdemli, hogy az irányadó körök figyelmébe ajánljuk az iparáagt.

Dohányzó embert, gazda asszonyt s mindenkit, a ki a gyufát kénytelen használni bármi czélra is, csak harag lep el, ha egy-egy szivar, vagy kályhatűz meggyujtására 10—15 szálat kénytelen elhasználni, a melyekből 5 meggyúl, s miután egy nagy pörsenéssel bebizonyitotta, hogy nyomot hagyott a gyufák történetében, azon módon el is alszik. Tiz pedig — valószinüleg pályát tévesztett. Azok a legjobb szerencse kivánatra sem hajlandók meggyulladni. S ha sok boszankodás után végre a 16-ik lobbot vet, s tisztességesen ég, még szerencséje volt a tulajdonosnak.

Ezekben azt hisszük röviden ismertettük volna mindazon tényeket, melyekből kifolyólag szükségesnek találtuk a gyufa gyárosok ellen való felszólalásunkat.

E bajnak forrását magunk abban látjuk, hogy azok a házalókereskedők, a kik a gyufaelárusitásával foglalkoznak, ha valahogy megy a „gscheft“, azonnal gyufagyárakat akarnak létesiteni, s az iparfelügyelőség arra az engedélyt megadja. Az ilyen gyáros, felesleges is bizonyitani, eleinte rosz, olcsó anyagot készit, hogy azt ugyan úgy eladva, mint a jobb gyártmányt, belőle a csekély befektetést visszanyerje, s megfelelő hasznot huzzon.

Később pedig, mivel az iparczikk rossz anyagból való gyártása előtte már nem is lelkiismeretbeli dolog, nem készit jobbat.

Ép ily nyomós oknak hisszük azt, hogy e gyárak legtöbbje olcsó pénzen, a gyártáshoz nem értő embereket dolgoztat. A gyufák hasznavehetetlensége legelső sorban a gyulékony vegyi anyagnak nem megfelelő módon való vegyitéséből származik. Gondoskodni kellene tehát a felől, hogy a gyufagyárakban oly szakképzettséggel biró vegyészek alkalmaztassanak, a kik az anyag keveréséhez értenek.

Az itt felhozottakat pedig annál inkább ajánljuk és számitjuk az iparfelügyelőségnek a közel jövőben elvègzendő feladatai közé, mert hivatása első sorban a magyar ipar fölötti őrködés, s igy a gyufák mikénti gyártása fölött is, mely mint a fentebb leirt tényekből kitetszik, *nem igen válik diszére a magyar iparnak.*

Sertés tenyésztés.

A sertéstenyésztés ugyan nagy nemzetgazdasági tényező, de csak ugy, ha alkalmas helyeken folyik. A budai hegyvidék kecsketenyésztésre inkább alkalmas, mint sertés tenyésztésre s maga a székes főváros sem sertés szállások kedvéért rendezte a budai hegyek viszonyait és vette fel a szabályozási vonalakba. Nem értjük tehát, hogy villák és kertek szomszèdságában megengedik a sertés tartást. A sertés ugyan hasznos állat, de oda való, hol nem indult meg a fejlődés. Ajánljuk az I. kerületi előljáróság figyelmèbe, hogy a sertés tartást nem engedje meg ott, hol már laknak és a minek más a rendeltetése p. o. Zugligetben, Istenhegyen, Lipótmezőn, Orbánhegyen stb.

Meghivó.

A Budai Zenekörnek 1899. évi márczius hó 19-én, vasárnap d. u. 4 órakor a polgári leányiskola I. emeleti tanácstermében, (I. ker. Krisztinaváros, Koronaőr-u. 3. sz. a.) tartandó rendes évi közgyülésére.

A közgyülés tárgyai:

1. a választmány jelentése az 1898-iki évről; 2. az 1898. évi zárszámadás és vagyonmérleg feletti határozathozatal és felmentvény megadása; 3. az 1899. évi költségelőirányzat megállapitása; 4. a tisztviselői kar választása, két számvizsgáló és két számvizsgáló póttag kiküldése és a választmány kiegészitése; 5. a tagok netáni inditványai, melyek legalább egy héttel a közgyülés előtt irásban a választmányhoz adandók be.

Budapest, 1899. február hóban.

Az elnökség.

Házasság.

Hauser Gyula államvasuti tisztviselő, folyó hó 2-án kelt össze *Schmidt Clotild* kisasszonynyal, Schmidt Antal ur szép és kedves leányával.

A Vérmező beépitése.*

(KG) Nehéz megérteni, hogy a főváros tanácsa mit akar? Az extenziv terjeszkedő főváros munkáját rosz szemmel nézi és léptennyomon megakasztani iparkodik, de azért a belterületek egészséges fejlődését sem mozditja elő még akkor sem, ha ezt száz oldalról is sürgetné, követelné a kényszerüség. Következetessége a következetlenségben valóban csodálatra méltó. Nézzük csak mit tesz a fővárosi jobb parti kerületek s különösen a II. kerület fejlődése érdekében.

Mióta az I—III. kerületek érdekében szavunkat hallottuk, egyébről alig tudnánk beszámolni, mint arról, hogy a Ganz-gyárnak nem engedte meg közelebb a gyári üzemének kiterjesztéséhez szükséges szomszédos telkek megvásárlását. Ezzel akarta kiengesztelni nagy idők mulasztásait, mert a tanács kezdeményezésének nyomait Budán hasztalan keressük. A budai kerületek ma is mostoha sorsban részesülnek, pedig az egységes és czélirányos városrendezés keretében ezt hisszük, a jobbparti kerületekre kellene első sorban kiváló figyelemmel lenni.

Sehol olyan kevés áldozattal és jóakarattal nem lehet a közügynek nagyobb szolgálatokat tenni, mint épen Budán. És a fővárosi tanács ma is következetesen nem akarja meglátni, hogy mi módon tehetné jóvá az itt elkövetett bűnöket.

A Krisztinaváros fejlődésének utját állja a kincstár tulajdonát képező 24 holdnyi területü vérmező. Ez az óriási terület a főváros legegészségesebb pontján parlagon hever, hogy-két kaszárnya legénységével katonásdit játszhassanak rajta.

Egyetemünk fakultásai szük épületekben szoronganak az egészségtelenebb nyüzsgő belvárosban és a közoktatásügyi miniszter nemrégiben fűhöz-fához kapkodott, hogy a műegyetem elhelyezésére alkalmas helyet találhasson és nem látta meg a legalkalmasabb és legmegfelelőbbet — a vérmezőt. Nem egy szakember emelte fel már szavát, hogy felsőbb tanintézeteink Budán nyerjenek elhelyezést. Elfogadható ellenvéleményről nincs tudomásunk. Nos mi vagy ki akadályozza hát, hogy a vérmezőre nem kerülhetnek? A laktanyák nagyrészt már kikerültek a városból és igy azt hisszük, nem nagy munkájába kerül a városnak más megfelelő gyakorlótérről gondoskodni.

A vérmezőnek a kincstártól megszerzése tehát ez ok miatt nehézségekbe nem fogna ütközni és mégis késik a tanács ennek a kérdésnek a tárgyalásával.

Az I. kerületi választmány már a január hó 18-án tartott ülésében kérvénynyel fordult a tanácshoz, melyben részletesen megokolja ezt a kérelmét, hogy a vérmezőnek mielőbb való megszerzése iránt a szükséges tárgyalások megindittassanak. Kiemeli a kérvényben, hogy a vérmező közvetlen közelében rövid idő alatt kiépült a Pauler-, Roham- és Bors-utcza háromemeletes bérpalotákkal, sőt a szomszédos utczákban is megindult az épitkezés, de a polgárság épitkezési kedve alább hagyott a Krisztinavárosban, mert a vérmező sorsa még nincs eldöntve.

Az ipar és kereskedelem fellendülését itt csak a vérmező beépitésétől remélik. Az épittető vállalkozók ma már sokkal szigorubban számitanak, mint évekkel ezelőtt. Ki tagadná, hogy ma a bérpaloták korántsem hajtanak annyi jövedelmet, mint akár csak az ezredéves kiállitás előtti években. Kétségtelen, hogy a kinálat nem áll arányban a kereslettel és egyelőre tudni sem lehet, mikor fog a devalváczió véget érni.

Ezzel az igazsággal számolva kötelessége volna a főváros tanácsának sürgősen tárgyalni a vérmező beépitésének kérdését, mert e nélkül a Krisztinaváros fejlődését elképzelni alig lehet. Józan észszel csak nem várhatja senki, hogy Buda fejlődése a déli vasut mögött is lehetséges, arra az időre várni pedig, mig ez a városba beékelt pályaudvar innen elkerül épen olyan képtelenségnek látszik. A vár nyugoti oldalán a Lovas-uton és a Logodi-utczában számtalan nehézségbe ütközik még ma is az épitkezés és bizonyára nem a tanács támogatásával épül most is 8—10 bérház a rendezetlen utczákban. Ezek kiépitését is biztosan várhatnók, ha a vérmező beépitésének égető kérdését mielőbb tárgyalnák. Az ördögárkot nagy költséggel beboltoztuk, serényen kiépül a Margit-körut és az Attila-körut rendezése is óriási összegbe került, de mindezzel csak fél munkát végzett a tanács, ha az I. ker. választmányának előterjesztését nem azonnal és nem a lehető legnagyobb jóindulattal, esetleg áldozatok árán is meg nem valósitja.

A szép Budapestet szebbé csak a jobbparti I—II. kerületek egészséges rendezésével lehet tenni, ezt pedig megköveteli ezek pangó kereskedelme és ipara.

Nos tehát lássuk a tanács intenziv fejlesztésének üdvös politikáját, hogy valahára elismeréssel lehessünk.

*) Ezt a jó czikket a háztulajdonosok Lapjából vettük át. Jól esik nekünk, hogy ha a sajtóban minél több hang zólal meg a Buda és Vidékében.

Kérelem.

A Buda és Vidéke két évi folyamát bekötve a Buda és Vidéke egy alkalmazottja valahol elhagyta. Ezekre másnak szüksége nincs. Kérjük azt a ki tudja, hogy hol van, sziveskedjék a szerkesztőséget utba igazitani.

Attila sirja.

Buda Kalázról egy egyszerü földmives ember azt irta, hogy ő tudja Attila sirját. Az ily hagyományokból eredő tudomások, ha nem is éppen Attila sirjához vezetnek, de fonalat adhatnak a kutatáshoz. Ajánljuk a megye törvényhatóságának figyelmébe.

Magyarország legujabb gyógyforrása.

Hazánk számos áldásos gyógyforrásai között e helyen a Paula-forrásról már emlités tétetett. Mi ujból szivesen megemlékezünk ezen tárgyról, mert rövid ideje mult, hogy a Paula-viz a piaczra került, és már is meglepő eredményeket szült. A főváros növekedő szükséglete mellett a vidék és külföld fokozódó érdeklődése sem maradt el, és az utóbbit illetőleg csak azt jegyezzük meg, hogy Amerika a Paula-vizet nagy érdeklődéssel kiséri ugy, hogy onnan a közel jövőben nagyobb ügylet megkötése várható. Ezen óriási növekedés a viz szerencsés összetételében rejlik, és nem eléggé ajánlható mindazoknak, kik gyomor, máj, vese és alhasibántalmakban szenvednek. Megbecsülhetetlen értékkel bir aranyér képződés esetén és az azzal szoros összefüggésben lévő makacs szélrekedésnél, eloszlatja a hugykövet és elháritja annak képződését. A Paula-viz számos orvos által rendelve lesz, miből önként következtetik, hogy a magyarádi Paula-gyógyforrásban oly kincset birunk, a milyent az egész világban csak Karlsbad képes felmutatni. Egyben megjegyezzük, hogy a Paula-viz nem sós, hanem kellemes savanykás izü, könnyü kénszaggal bir. A Magyarádi Paula gyógyforrás budai főraktára az ismert füszernagykereskedőnél Rainer J. és Társa uraknál (II. Fő-utcza 12 sz.) van elhelyezve.

Makó Lajos.

A krisztinavárosi nyári szinház uj igazgatója Makó Lajos erősen szervezkedik a nyári idényre. Kitünő társasága, kitünő müsora és elismert jó hirneve biztositék arra nézve, hogy Krecsányi által elért szinvonalon nem csak, hogy megmarad, de igyekezik a hazai termékek által még felebb emelkedni.

A Kneipp-féle vizgyógyintézet részvénytársaság tervezete.

A Kneipp féle vizgyógintézet részvénytársaság azon czélból alakul, hogy a Kneipp-féle gyógymódot Budapesten meghonositsa.

Ezen czél elérése végett Budapesten egyelőre bérházban Kneipp-féle vizgyógyintézetet létesit.

A társaság Budapesten 30 évi időtartamra 50.000 korona alaptőkével alakul, mely alaptőke a netáni szükséghez képest fel is emelhető

Az alaptőke biztositására kibocsátandó részvények egyenkint 50 koronáról és névre fognak szólni, ennélfogva ki lesz adva az 50.000 korona alaptőke beszerzésére 1000 darab egyenkint 50 korona névértékről szóló részvény.

A részvények 50 sorona névértéke a *„Kőbányai takarékpénztár részvénytársaságnál"* (Budapesten, X. ker., Jászberényi-ut 8. sz. alatt) személyesen vagy posta utján a következő. részletekben fizetendő:

1. Aláiráskor, vagyis 1899. évi február hó 15-éig minden darab 50 koronás részvényre 10 korona. 2. 1899. márczius 1-éig 10 korona. 3. 1899. évi április 1-ig 10 korona. 4. 1899. évi május 1-ig 10 korona. 5 1899. évi junius 1-ig 10 korona. A részvényaláirás zárideje 1899. évi február hó 15-ik napja.

Netáni tuljegyzés esetén a reduktiót az alapitó alulirott egyesület lesz jogosult belátása szerint eszközölni.

Az alapitó a keresk. törvény 183. §-ában megirt jogánál fogva a társaság első igazgatóságát 3 évi időtartamra az alakuló közgyüléskor fogja kinevezni.

A kik eredetileg részvényt jegyeznek, az alapitandó Kneipp-féle vizgyógyintézetben az alapszabályszerüleg biztositandó következő előnyöket fogják élvezni:

1. Ha a gyógyintézetbe bennlakók gyanánt kivánnak jutni, másokkal szemben részükre elsőbbség biztosittatik.

2. A megállapitandó gyógydijaknak ők csak felét fizetik.

Budapest, 1898. deczember 29-én.

Az Országos Magyar Kneipp-Egyesület mint alapitó nevében:

Dr. Szalkay Gyula
ügyvezető elnök.
(Budapesten, II. ker., Lánczhid-utcza 2. sz.)

Mulatságok.

Budai dalárda.

A „Budai dalárda" az ezidei farsang befejezéseül február hó 14-én, farsang keddjén a krisztinavárosi polgári leányiskola tornatermében családias jellegü kedélyes estélyt rendezett, mely — régi szokás szerint — kitünően sikerült. A — bár elég tágas — tornaterem ez alkalom-

mal szűknek bizonyult a nagyszámban megjelent és disztingvált vendégek befogadására, ugy, hogy akik nyolcz óra után érkeztek, már helyet nem kaphattak, minthogy minden hely el volt foglalva.

Kevéssel nyolcz óra után a dalárda férfi kara nyitotta meg, előadva Schäffer „Bölcs Salamon"-ját és Mendelssohn „Bordal"-át. Ezt követőleg Koczány Zsófia urhölgy czimbalmon játszott magyar népdalokat és ügyes játéka a hallgatóság teljes elismerésével találkozott. Most a műsorban egy kis változás állott be, minthogy Horváth Kálmán egyleti tag meg nem jelenhetése folytán Hoppé Rezső a budai dalárda h. karnagya, zenetanár és zeneszerző adott elő egy monológot, melylyel a hallgatóságot kezdettől-végeig állandó derültségben tartotta. Ismerős alak ő humoristikai téren, kevés azon működvelőknek száma, kik őt e téren tulszárnyalják. Kéry Andor egyleti tag következett most a műsoron, előadva magyar dalokat és ráadásul elénekelte még az „Ave-Máriá"-t. A taps- és ujrázásnak se hossza, se vége nem volt. Az énekeket Krausz Soma zeneiskolai tanár és énekcorrepetitor kisérte. A gyönyörü kiséret méltó volt mesteréhez. Folytatásként következett Signor Karolo di Zöldini fellépte világhirü idomitott állatseregletével, (az impressarió hirtelen megbetegedvén, őt Hoppe Rezső helyettesitette) továbbá három kongó néger éneke, kiknek szereplését már a budai dalárda jelmezestélyéről ismerjük.

Majd Szentiványi Klementina urhölgy „Férjhez menjek-e" cz. monológot szavalta el. Természetes előadása által általános elismerésben részesült. Tombola következett volna, de ezt még megelőzte „Egy kis tévedés" cz. egy felvonásos tréfa, melyet Hoppé Rezső forditott németből. Közreműködtek: Hoppé Rezső (Körmölő irnok), Pikk Ferencz (pancsoló vendéglős), Starker Károly (sajtos szatócs) és Fischer József (Hecsepecsné ő nagysága). Mindnyájan elismerésre méltóan adták szerepeiket és fesztelen fellépésükkel beigazolták, hogy még a szinművészet iránt is birnak egészséges érzékkel. Most még Tarczal Győző tartott humoros felolvasást „A föld és népei"-ről. Bőven kijutott neki is a tapsból és éljenzésből, meg lehetett elégedve. Végre kezdetét vette a tombolajáték. Kiki lázasan nézegette számait, hogy mikor jelentkezhetik már nyert tárgyakért. Sokan szerencsések voltak és nyertek több tárgyat, mások ismét csak tombolaszámaikban gyönyörködhettek — köztük jó magam is, e sorok irója. Vigasztalódjanak velem mindazok, a kik nem nyertek semmit, hogy a legközelebbi tombolajáték alkalmával majd szerencsésebbek leszünk. A műsorból még két szám volt hátra: Koch „Heimann Lévi úr bálja" cz. dal, melyet a budai dalárda férfikara s Genee: „Az antiszemita" cz. négy felvonásos operettje, melyet Hoppé Rezső egyedül adott elő. Előbbit Hoppé Rezső, utóbbit Hackl Lajos főv. tanár és karnagy kisérte zongorán. Annyi taps és éljenzés, a mennyi Hoppé Rezsőnek jutott, még szinházainknál is ritkaság számba megy. Meg is érdemelte. Egyébképen is az estély rendezése kizárólag az ő vállaira nehezedett s igy az estély sikerének oroszlánrésze méltán megilleti. Kedves vendégeink éjfél után a legvidámabb hangulatban és a legszebb emlékekkel távoztak az estély szinhelyéről.

V. D.

Jelmez estély.

A Kelenföldi Magyar Asztaltársaság hazafias és jótékony czélra márczius 4-én Kelenföldön, a Mattoni-féle Erzsébet sósfürdő vendéglőjének összes helyiségeiben zártkörü jelmezestélyt rendez. Kezdete 8 és ½ órakor este. Belépési dij: Személjegy 2 korona, családjegy (2 hölgy, 1 ur) 4 korona. Felülfizetéseket köszönettel fogad az egyesület és a „Buda és Vidéké"-ben nyugtáz. A közlekedést a kelenföldi villamos, a Krisztinatérről, valamint a Ferencz József-hid budai végétől negyedóránkint induló társas-kocsik, továbbá a Máv. és Dv. vonalai közvetitik.

Meghivó.

A budai Szegény-Gyermekeket Felruházó Asztaltársaság 1899. évi márczius hó 11-ikén a „Budai Polgári Kaszinó" (I. ker. Krisztina-tér 1/a sz. a.) disztermében tartandó zártkörü tánczestélyére. Kezdete 9 órakor. A rendezőség. (Iroda, II. ker. Kacsa-utcza 12. sz.) Személyjegy 1 frt 20 kr., családjegy 2 frt 50 kr. A tiszta jövedelem szegénysorsu gyermekek felruházására fordittatik.

Zártkörü tánczestély.

A Hauszman urhölgyek 1899. évi márczius hó 8-án a Krisztinavárosi kaszinó termeiben zártkörü tánczestélyt rendeznek. Személyjegy ára 1 frt 20 kr. — Kezdete este 8½ órakor. Jegyek előre válthatók. Hauszmann urhölgyeknél I. ker. alagut-utcza 1. sz. I. 3. valamint a rendező-bizottság tagjainál és a mulatság napján este a pénztárnál. A rendezőség.

Vadászkürt.

Az előkelő világ egyik kedvelt szállóhelyét a *Vadászkürtöt*, kávéházat és éttermeket (V. ker. Kishid-utcza 5. sz.) *ifj. Kommer Ferencz* vette át. A vendéglős iparban már történeti nevü Kommer családnak ez a szakavatott tagja biztositék, hogy a *Vadászkürt* megmarad régi jó hirneve szinvonalán.

A Budai Zenekör hangversenye.

Szépen sikerült hangversenye volt a Budai Zenekörnek. Különös érdekességet kölcsönzött a hangversenynek, hogy azon *Korányi* Frida operaénekesnő, a kolozsvári Nemzeti Szinház tagja is közreműködött. A hangverseny első számát, Erkel Hunyady László operájának nyitányát Somolik Emma és Kováts Jolán adták elő zongorán. A női és férfikar éneke után Korányi Frida énekelt. Kiválóan tetszett Hamlet áriája, a melyet zajosan megtapsolt a szép számú előkelő közönség. A hangversenyt Eisvogel Ferencz karnagy vezette.

Közgyülések.

A magyar általános takarékpénztár r. t. részvénytőkéjének emelése.

Hogy ez intézet forgó tőkéje az üzlet folytonosan növekedő kiterjedtségéhez és az üzletbarátok állandóan emelkedő számához megfelelő arányba hozassék, valamint, hogy az intézet működésére szélesebb alap teremtessék, az igazgatóság a közgyülésnek inditványozni fogja a jelenlegi alaptőkének 500,000 frttal 2 millió forintra (4 millió koronára) való fölemelését, 2000 drb. 500 koronás (250 frtos) részvény kibocsátása által, melyekre nézve az átvételi előjog teljességében a részvényeseknek fog fölajánltatni. E tőkefölemelés az intézet helyzetét és további fejlődésének föltételeit és igy a részvényesek érdekeit is kétségtelenül előmozditja, valamint hogy a körültekintő vezetésnek bizonyára elkerülni fog a 10 év óta állandósitott kielégitő osztalékot a fölemelt alaptőke után is biztositania.

A „Budapesti bankegyesület r. t."

1899. évi márczius hó 5-ikén délelőtti 11 órakor tartja saját helyiségeiben *(V., Fürdő-utcza 1. sz. a.)* évi rendes közgyülését, a melyre az érdekeltek ezennel tisztelettel meghivatnak.

Közgyülés.

A „Budapesti Önsegélyző Takarékpénztár" központi szövetkezet f. é. febr. 26-án tartotta közgyülését, melyen az intézet harmadik üzletévi zárszámadásait terjesztették elő. A fiatal szövetkezet életképességének jelét adja, a mikor 6.000.000 frtot meghaladó forgalomról számol be, A szövetkezet alaptőkéjét 574.000 korona képviseli s tagjainak száma 1000-et jóval meghaladja, kik mint törzstagok, továbbá a székesfővárosi tisztviselők és a m. kir. posta és távirda alkalmazottak osztályának tagjai vannak nyilván tartva. A szövetkezet a lefolyt évben 5 százalék kamatoztatással bevételezett 352322 koronát, visszafizetett 174333 koronát s igy betéti állományban a fentebbi 574000 koronán felül, 178000 korona betétet gyümölcsöztet; folyó számla állománya pedig 80.366 koronát tett ki. Visszleszámitolás hitelt 349281 kronáig vett a szövetkezet igénybe, melyből 239063 koronát visszafizetvén, ezen a czimen 110218 korona hitelt használt fel. A szövetkezeti takarékpénztárnak váltótárczája, kitelegyesületi kötelezettségben 368 ezer koronát; személyi kötelezettségben 319 ezer koronát képvisel, a melyeknek biztositására 25 ezer korona biztositéki alap szolgál. Minthogy a szövetkezet törzsbetevőit a kölcsön kihelyezésekből kifolyólag veszteség nem érheti s igy az elveszett követeléseket minden évben leirja, ezen évben ebből a kölcsönvevő tagokra illetőleg a biztositéki alapra 0.66 százalék hárult; ezen veszteségi hányad az előző évben 0.62 százalékot; az ezt megelőző évben pedig 0.70 százalékot tett ki, mely normális számalakulás a kölcsön kihelyezés egyöntetű szigoru kezelése mellett demonstrál.

A közgyülés a szövetkezetnek 33367 kor. 06 fir nyereségével szemben a 180343 kor. 94 fil. veszteséget elfogadta s a jelentkezett 15023 kor. 12 fil. tisztanyereség hováforditása iránt akként intézkedett, hogy 5 százalékot a tartalékalap tőkéhez csatolt, 20 százalékot kezelési jutalék képen utalványozott ki, a felmaradó 75 százalékot pedig a törzsrészjegyek után rendelt kifizetni, minek folytán a tagok üzletrészei befizetésük arányában 5 százalék kamatoztatásban részesülnek. A közgyülés ezek után az 1198. üzletévi zárszámadásokat elfogadta s a letelt megbizás folytán az igazgatóságot a következőleg alakitotta meg: Elnökség: Dr. Bedő Albert orsz. gyülési képviselő ny. államtitkár; Bakonyi Károly ny. cs. kir. altábornagy, Dr. Rónay Károly kir. közjegyző. Igazgatóság: Ágoston József orsz. képviselő, Dr. Bárczy István szék. főv. tanácsjegyző, Dr. Henyey Vilmos m. kir. póstaigazgató, Gróf Hugonnai Kálmán birtokos, Lenchényi Dávid Endre p. táv. felügyelő, Mehely Pál m. k. vasuti felügyelő, Dr. Payer Imre ügyvéd, Renner Gusztáv jószágigazgató, Dr. Vajda Adolf ügyvéd, Viczián Antal ny. h. huszárezredes, Wächtel Károly m. á. vasuti felügyelő, Zachár Gyula tanár, vezérigazgató. A felügyő bizottságba beválasztattak: Gajáry Géza orsz. képviselő mint elnök, Alm Balogh Lóránd épit. mérnök, Károlyi György kereskedő, Dessewffy Aristid orszgy. háznagyi titkár, Telegdy Károly házbirtokos.

A közgyülés a tagok élénk érdeklődése mellett folyt le s az igazgatóságot, mely a most fejlődő szövetkezeti intézmény fejlesztésében követésre méltó ténykedést fejt ki, ovátióval tüntette ki, minek értéke annál nagyobb, mert a közgyülésen közéletünk számos ismert férfia vett rész, kiknek elismerése nem muló értékü.

Nyilttér.*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Nyilatkozat.

Több rendbeli olyan eset jutott tudomásomra, hogy velem semmi néven nevezendő összeköttetésben nem álló kereskedők gazdasági- és egyéb magféléket, különösen répamagvakat mint Mauthner-fele magvakat hoznak forgalomba. E miatt kötelességemnek tartom, **egyrészt a gazdaközönség tájékozásául, másrészt a magszükségletüket nálam bevásárló kereskedők érdekeinek megvédéséül** kijelenteni, hogy a **vidéki ismételadóknál** csak azon gazdasági és kerti magvak tekinthetők **valóban czégemtől származóknak**, melyek vagy

az én ólomzárammal,

vagy egy álló

medvét jelképező

törvényszékileg bejegyzett védjegyemmel, vagy mindkettővel ellátott zacskókban vagy zsákokban vannak.

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari szállító

magnagykereskedés

Budapest. VI., Andrássy-ut 23.

A szabadalmazott

„DELPHIN“

vizszürőnek egy családnál sem szabadna hiányozni. Ára 16—27 frtig. Minden vizvezetékhez igen könnyen alkalmazható. Egyedül Budapesten több mint 2000 drb van használatban. A királyi várlakban, József főherczeg palotájában, számos nemes és előkelő polgári családnál, kórházakban, szanatóriumokban, minisztériumokban, iskolákban, nyilvános intézetekben, bankokban stb. stb. Elismerő nyilatkozatok szakemberektől, tanároktól, orvosoktól, valamint számtalan ajánlatok magánegyénektől. Kérjen prospektust.

Telefon-szám 63—16.

Magyar szürő vállalat, Erzsébet-körut 27.

A főraktáron kivül megrendelhető: **Kann és Heller**, Váczi-körut 62, **Löwenstein M.** cs. és kir. udv. száll., Vámház-körut 4., **Porfy Ferencz**, Kigyó-utcza, **Sárkány Pál**, Váczi-utcza 27. czégeknél.

—● Elsőrangu hazai gyártmány. ●—

Czövcsépiók

Pontos czim:

ELSŐ MAGYAS GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

◆ BUDAPEST. ◆

Magyarország legnagyobb és egyedüli

gazdasági gépgyára

mely a gazdálkodáshoz szükséges

összes

gazdasági gépeket gyártja.

Vetőgépek. Borprések. Ekék.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerü felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Szecskavágók Morzsolók.

Kiadó-laptulajdonos és felelős szerkesztő mindszenti ERDÉLYI GYULA.

Kellemes és kényelmes lakás

Németvölgyi uton a Fodor villában kényelmes és kellemes lakások kiadók. Egészséges levegő, árnyas kert. Bővebbet ugyanott. Ez a hely nyári és egész éves lakásnak alkalmas. Előtte megy el a németvölgyi vasut.

LEGSZEBB AJÁNDÉK

egy szépen festett vagy rajzolt arczkép.

Mindennemü e szakmába vágó munkát elvállal a kiadóhivatal bármily nagyságban

legjutányosabb ár mellett.

HIRDETMÉNY.

Ezennel közhiré tétetik, hogy a **Magyar Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték** VI. osztály huzásai (III. sorsjáték.) f. évi márczius hó 15-től április hó 12-ig tartatnak meg és pedig a következő napokon:

Márczius 15, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 27, 28, 29, 30. Április 4, 5, 6. 7, 10, 12.

A huzások mindig d. e. 9 órakor kezdődnek és a **magyar királyi ellenőrző hatóság** és **királyi közjegyző** jelenlétében nyilvánosan történnek a fővárosi vigadó termében. A sorsjegyeknek a VI. osztályra való megujitása a játékterv szerint minden igény különbeni elvesztésének terhe alatt 1899. márczius hó 8-ig eszközlendő.

Budapest, 1899. márczius hó 1-én.

Magyar Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték Igazgatósága.

Lónyay. Hazay.

Standard életbiztositó-társaság

Edinburghban (Angolhonban.)

—● Alapittatott 1825-ben. ●—

Magyarországi fiók: Budapest, V., Fürdő-utcza 4. sz.

Évi bevétel	27,500.000 korona
Kiutalt nyereményrészek	150,000.000 korona
Vagyon	220,000.000 korona
Halálesetek folytán kifizetve	450,000.000 korona

A **Standard** kötvényeinek nevezetesebb előnyei: Kétségtelen biztonság. Alacsony dijak. Szabad világkötvények. Kötvények érvényben tartása dijfizetések elmulasztásánál. Tőkésités és előre megállapitott visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fenállás után. Szabad háborubiztositás népfelkelők részére.

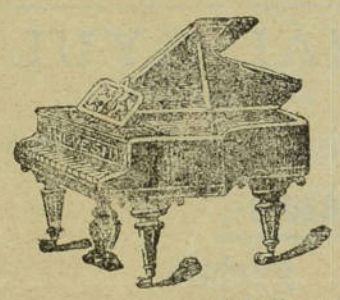
Dijtáblázatok kivánatra küldetnek.

Budai főügynök: Iemm Árpád II., Zsigmond-u. 10.

Hevesi Balázs

utóda

Harkai Mária

zongora-gyárosné, állami iskolák szállitója.

BUDAPEST,

Kerepesi-ut 11. szám.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházt.éren fióküzletet nyitottam — Liszt, tej tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

Balaton part mellett

egy három-szobás verandás villa szőllővel és gyümölcsössel, viz és fürdővel együtt; a szőllő és villatelep közvetlen a Balaton partján, gyönyörü kilátással a Tihanyra. Mellékhelyiségek: Konyha, jégverem, kut, darab föld paragba fenyő ültetvény, szabad kézből eladó. Közelebbi megtudható Dr Lisznyay orvos urnál, Budapest, VIII., Eszterházy-utcza 22-ik szám.

Szt.-Lukácsfürdő

téli és nyári

gyógyhely.

Nagy kénes iszapfürdő, a melynek 520 □ méter nagyságu nyitott és zárt medenczéiben a forrásviz naponkint négyszer megujul. Mindennemü gyógy- és üditőfürdők. Lakás- és teljes ellátás, közepes ár 25 frt hetenkint. — Prospektust küld az igazgatóság Budapesten.

HIRDETÉSEK felvétetnek

a kiadóhivatalban.

Eladó vagy kiadó.

Egy szép villa — télen, nyáron lakható —, áll 5 szobából, mellékhelyiségekből, istállóból, kocsiszinből, eladó. A villa 1000 □öl gyümölcsfákkal befásitott remek fekvésü helyen van a Márton-hegyen, az épülendő villamos közelében. Vételár 15,000 forint. Saroktelek, tehát kétfelé osztható. Bővebben a szerkesztőségben.

GANZ ÉS TÁRSA

VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV. TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

KÉSZIT:

A) gépeket és épitési munkákat teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.

Specziálitási B) kéregöntvény vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek- és ágyugolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s egész malomberendezések.

Facsiszoláshoz, papir- és czellulozagyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló turbinák.

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól. — Zsilipek, csővezetékek frictiós kapcsolások rotatiós dynamométerek. — Aczélöntés.

KRÁL GYULA

kőfaragó mester,

I., Kelenföld, az állomás mellett.

Kőfürészelő-, gyaluló- és esztergályozó.

Elvállalja a homokkő, mészkő, márvány és gránitkő feldolgozását úgy épületekre, mint siremlékekre.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legtisztább égvenyes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

FELHIVÁS

az összes

Gyomor és alhasi bántalmakban szenvedőkhöz:

Máj
Vese
Hólyag
Aranyér

!!!Hatásában páratlan!!!

PAULA-VIZ

A jelenkor szenzáczois gygyovize.

Magyarádi „PAULA“ gyógyforrás részvénytársaság

Budai főraktár:

Rainer J. és társa

fűszernagykereskedő.

Fő-utcza 12.

Mihalovits József

kalapos-mester

BUDAPEST,

I. ker. Alagut-utcza, a Szinkörrel szemben.

Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

URI ÉS NŐI-SAPKÁK,

valamint **szőrme-árukból.**

Burkert Konrád

lakás és iroda: II., (Viziváros) Retek-u. 14.

Elvállal épület és épület-diszitmény munkákat vizvezeték, légszesz, csatornázás, fürdőszoba, closet, gőz, viz-fütés és szellőztetési berendezést.

Specziálista épület- és disz-ornamentikai kivitelben.

Árjegyzék és költségvetés dijtalan.

STŐRI A. J.

Krisztina-köruti nagykávéháza.

(Krisztina-körut 91.)

Minden vasárnap katona hangverseny.

KITÜNŐ TEKEASZTALOK.

Hideg buffet.

Legfinomabb italok.

Igen olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

RÖCK ISTVÁN

gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje

BUDAPEST, IX., Soroksári-utcza 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek hajtására; hajógépeket.

Lokomobilokat, kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket, Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fűtőcsövekkel; mint különlegességet: szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.

Teljes hütőtelepeket és jéggyárakat szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizműtelepeket, gőzmalmi- és téglagyári berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömbzéki emeltyű szerkezettel.

FRISCH ANTAL

„GIZELLA“ kávéháza.

II. Széna-tér 7. szám.

Teljesen ujonnan felszerelten s a modern igényeknek megfelelő berendezéssel,

Különösen alkalmas a kávéház előtti

csinos felszerelésü terrasz

az üdülni óhajtó közönség számára.

A legfinomabb italok

mindig készletben vannak.

Hideg buffet.

Esténként hangverseny.

Pontos kiszolgálásról gondoskodva van.

Budapest, III. Remetehegy BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest 1899. VIII. évfolyam 8. sz. Márczius 11 (Bőjtmás hava.)

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Megjelenik havonként háromszor. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: I., Városmajor-utcza 28. Kéziratok és közlemények ide kérjük küldeni.

Az idegen forgalom.

A Buda és Vidéke már számtalan czikkben fordult az intéző körökhöz, hogy ne hanyagolják el azt a kincset, mi a remek és szép vidékekben rejlik. Első sorban a székes fővárosnak és Pestvármegye közönségének esik feladata körébe Buda és vidéke tündérhelyeinek emelése, hogy ebből az egész ország tanuságot meritsen.

Évek óta beszélnek az idegen forgalom emeléséről s kapkodnak az eszközök között a nélkül, hogy idegen forgalomról beszélhetnénk.

Lapunknak erre az évre szóló előfizetésre felhivásában: Mi hir Budán? ujra lendületet akartunk adni azoknak az intézkedéseknek, melyek az idegen forgalmat fokozzák.

Idézzük sorainkat:

„Buda közelében a pilisi alsó és felső járása Pestvármegyének ugy szintén Esztergom és Székesfehérvármegye beékelése szerencsésen teremti meg az érdekközösséget s lehetővé teszi, hogy a vidék és Buda egyesüljön erkölcsi erőben egy olyan mozgalomra, mint a Tátrahegy volt s a Tátrapark tervéhez hasonlóan Buda és vidéke parkja czimen teremtse Budából és e vidékből azt, a mit Svájcz és a külföld remek vidékei megteremtettek. E czélból Pest, Esztergom és Székes Fehérmegyék közönsége mindenesetre előljárni fog, hogy a tervek valósulhassanak. A cs. és kir. déli vasuton Budáról lepi el a közönség a Balatont, tehát Balaton vidéke is beilleszthető, s ez a mozgalom teremtheti meg a budai ipar és kereskedés virágzását és a szomoru pangásból való kiemelkedését.

A vidéki városok ugyanazt tehetik. Minél több kör támad, annál erősebb a vidék. Minél erősebb a vidék, annál nagyobb a székes főváros. Nemcsak Budának vannak világhirű fürdői, de a fürdőkben az egész ország gazdag. Buda fürdőinek a kor szinvonala szerint való kezelése az egész ország fürdőügyének jobb sorsra fordulása. Az egész Magyarország, a legutolsó falu is, a mai kiterjedett közlekedésnél fogva legalább is üdülőhelyre, sanatoriumra alkalmas. Hiszen az afrikai sivatagok homokjával gyógyitanak".

Az országos fürdőegyesület évek óta tart Budapesten gyüléseket és meg mindig csak a fürdők pangásáról beszélhetünk, mert a külföldi fürdőkbe özönlik a hazai közönség, s a hazai fürdők pedig néptelenek.

A fürdő-kérdést nem is a fürdőtulajdonosoknak, de a hatóságoknak kell megoldani. A hol nincs fürdő, ásványviz, ott mindenütt kinál az éghajlat és talaj olyan gyógymódokra és üdülésekre alkalmat, melyek a nemzetgazdasági erőt emelhetik.

Budának és környékének illik a zászlót megragadni az egész ország tanuságára. A székes főváros a szomszédos megyékkel egyesüljön és meritsen példát Schweiz idegen forgalmából, melynek 1894-iki képe ez:

„Az 1894. évben Svájcz hegyein és völgyeiben 1034 állandó szálló és 659 évad szálló volt üzemben, tehát összesen 1693 vendéglő 88 ezer ágygyal, melyek közül 32,396 ezer méternél nagyobb magasságban volt használható. Az emlitett idő óta a szállodák száma növekedett és ma már sok oly csucson találni vendéglőket, melyeken a turista azelőtt csak regényes kunyhókra akadt. A jelzett 1894. évben a svájci szállók 114,333.744 frank nyers jövedelmet mutattak fel. Ezt a számot óriásinak kell tartanunk, ha összehasonlitjuk a szövetséges köztársaság bevételi budgetjével, mely csupán 70—80 millió frank közt mozog. A vendéglők szolgálatában 23.997 személy volt alkalmazva, a kiknek fizetése, — a borotválókat nem számitva — 8,756.500 frankra rugott. A vendéglők üzleti költségei 74 millióra mentek. Ebből 50 millió esett konyhára, $7\frac{1}{2}$ millió általános kiadásokra, ugyanannyi épületfentartásra, $5\frac{1}{2}$ millió fütés- és világitásra s végül nagy összegek adóra, biztositásra, hirdetésekre stb. Az összes kiadások tehát mintegy 83 millió frankra rugtak s ebből a vendéglősök 1894-ben $31\frac{1}{2}$ millió tiszta nyereséget tettek zsebre. Ha mindezek után azt tekintjük, hogy a szállodások által kiadott pénz csaknem egészen Svájcban marad

A „Buda és Vidéke" tárczája.

Első szerelmem.

Irta: *Timnyei.*

Egy téli vasárnapnak zimankós alkonyán, elborult kedélylyel merengtem a multak emlékei felett és képzeletem fellegvárába sorba vonultak azok a már már elmosódó képek, melyek ifjuságom gyönyöreit képezték, de férfikorom legszebb szakát az egyedüliség, a magány s az agg legénység száraz kenyerére szoritották.

Künn szállingózva pihedzett a friss deczemberi hó s az éjszaki szél egy-egy heves rohama irtóztató boszorkánytánczot járatott a megdermedt s mégis pehely könnyű vizpárákkal.

Iróasztalomnál, csendes magányban ülve, réveteg tekintetem mintegy önkénytelenül esett L . . . . . Margit elsárgult arczképére — ki ifjúkorom első ábrándképjeinek képezte imádott szárnyas angyalát, kinek szerelmében véltem üdvömet és láttam elérhetni egész jövő boldogságomat. — E történet igen egyszerű . . . Az olvasó közönségre nézve egy mindennapias próza . . . de az én ábrándjaimnak észbontó szétrebbentő drámája . . .

Margit, a hajadonok legszebbike és legbüszkébbike, szülővárosomnak ragyogó csillaga volt. — A rajongó ifjuságnak ideáljaként állott a báltermek közepén s magas műveltsége, kiváló összeköttetései, valamint finom szellemessége az úri társaságok központjává avatta — minden tekintetben — megnyerő egyéniségét.

X. városnak akkoriban én voltam szerény tiszteletbeli aljegyzője s Margit fanatikus imádója. — Mindkét czimen jogom nyilt a „haute créme" társas összejöveteleikben részt venni és az előkelő családok joure-jain san géne megjelenni.

Ezek egyikén ismerkedtem meg L . . . . . Margittal, ki első pillanatban ifjú szivem ragyogó ábrándjának földön túli lényévé változott s ki férfi caracteremre is oly mély benyomást tett, miszerint egyedül birhatásáért küzdöttem a köznapi egyének soraiból kiemelkedni s fáradhatlan szorgalmam által egy fényes s anyagilag jól javadalmazott társadalmi rangot kivivni.

Margit a büszke kékvér, játszi könnyelműséggel s az étiquette rideg szabályai szerint fogta fel ostromló ágyuimnak sűrűen pattogó lövegeit s forró imádatom tudatára és szenvedélyem komolyságára csak akkor ébredett, mikor az x-i bükkösben tartott majálison, férfias nyiltsággal és a helyzethez illő komoly méltósággal vallottam be olthatatlan szerelmemet.

Ő megdöbbent a forró és olvasztó tűztől, melylyel én szenvedélyemet ecseteltem. Én pedig lehűdtődtem attól a végtelen hideg közönytől, mellyel szenvedélyteljes vallomásom fogadta.

Helyzetünk komolysága és a bensőbb társadalmi kötelék megkivánta a dolog kölcsönös és alapos tisztázását. Margit himezés nélkül ünnepélyesen kijelentette, — miszerint az az úr, mely köztem és közötte a társadalmi egyenranguság tekintetében tátong, — csakis egy főispánság, vagy esetleg képviselőség elnyerése által lenne áthidalható — annyira eszemre téritett, hogy szétzuzott kebellel ugyan, de azzal az erős elhatározással hagytam el őt, hogy erős, férfias akarattal fekszem neki összetákolni darabonként azokat az alkotó részeket, melyek e rengeteg nagy úr áthidalásához okvetlenül szükségesnek mutatkoztak.

Én nem fáradtam ki e nehéz és verejtékes munkában, de Margit könnyebbnek és czélszerübbnek találta, hogy még vén leánysága — tehát 20 évvel ezelőtt örök hűséget esküdött — nem ugyan egy főispánnak, sem pedig egy országgyűlési képviselőnek — hanem a vidék egy anyagilag tönkretett — sok ősökkel, de még több adóssággal dicsekedhető — úri embernek.

Iróasztalomon állott még mindig a húsz év előtti most már elsárgult arczképe — nem annyira a szerelem és imádat tárgya most, mint az őszintén igaz és feledhetetlen emlékezésé.

és ha ezekhez hozzászámitjuk a más mellékiparágakból, nevezetesen kocsik, öszvérek, vezetők stb. származó jövedelmeket is, — akkor azt a pénzforgalmat, melyet ebben a szerencsés országban az idegenek előidéznek — több mint 200 millió frankra lehet becsülni".

A mi hegyeink és völgyeink, sikjainkra egy kis áldozattal, jóakarattal sokkal nagyobb idegen forgalmat lehetne vonzani. Nem csak bérczeink, de a délibábos róna minden pontján lehetnének üdülőhelyek, s mindenütt talál az idegen sziv és lélek nemesitőt s költészetet.

Komolyan lásson a székes főváros a munkához s vezérszerepet ragadjon kezébe az országos fürdőegyletben. Erkölcsi sulyát mutassa ki a közegészség tanácsa s vegyenek részt a fürdőegylet tanácskozásain a vármegyék és városok.

Tartsák a balneologusok ebben az esztendőben gyülésüket B u d á n, hogy ezzel is ismerjék el Budának és vidékének hivatását.

E. Gy.

A turisták tiz éve . . .

A hazai turisták A Turisták Lapjában beszámolnak tiz éves hasznos és hazafias működésökről. Ez a derék egyesület valóban megérdemli az elismerést s őszinte szivből kivánhatjuk felvirágzását. A hazai legszebb vidékekhez vezetett zarándoklatokat és *hangoztatta a magyar szót* ott, a hol nem igen szokott hangzani.

Az I—X. évig terjedő tárgymutatót dr. *Thirring Gusztáv* budai polgártársunk s a statisztikai tudomány egyik oszlopa állitotta össze, melyből kitünik, hogy az egyesület mindenütt és mindenfelé lankadatlanul buzgólkodott.

Budának vidékére különös sulyt fektetett s közöljük a gazdag tárgymutatóból azt a mi ezt kitünteti:

A budakeszi *Máriakép mondája* (dr. Herrmann A.) *A budapesti Margitsziget* fái (Hanusz J.) *A budapesti Osztály* kirándulása a Szénáshegyre (Dery J.) *Ercsi* (dr. Mihalovics B.) képpel, *Szt.-Endre* és Visegrád vidéke (dr. Thirring G.) *Szt.-Endrei* vasút fontossága a turistaság szempontjából (dr. Thirring G.) *Budapest-Esztergomi vasút* (Takách M.) térképpel. *Kirándulók kalauza a Budapest-Szt.-Endrei* vasút mentén (dr. Thirring G.) *Kirándulók kalauza a Duna jobb partján* és a Szt.-Endrei Dunaág vidékén (dr. Thirring G.) *Budapest környékének* közlekedési eszközei (dr. Thirring G.) térképpel. *Pomázi Kőhegy* (dr. Jankó J.) képpel. *Adatok a pomázi szerbek néprajzához* (dr. Jankó J.) *Pomázi vőfélyköszöntő, Főuri kirándulás Pomázra* ezelőtt száz évvel (dr. Herrmann A.) *Csobánka* (Moussong G.) 5 képpel *Csobánkai Szentkút mondája;* csobánkai czigány dala (dr. Herrmann A.) *Dömörkapu* (dr. Thirring G.) képpel. *Pilis és a Dobogókő* (dr. Thirring G.) 3 kép, térképpel *Pilisi Vaskapu* (dr. Thirring G.) képpel *Téleu a Pilis* körül (Dőri Gy.) *Utjelzések a Pilis : Dobogókő* környékén (dr. Fialowski L.) *Dobogókőn* (dr. Marinovich I.) 2 képpel. *Esztergomból a Dobogókőre* (Burány J.) *Kirándulás a Dobogókőre* (Bertha S.) *Metecrologiai állomás a Dobogókőn* (Héjás E.) *Dobogókő és menedékháza* (Pfinn J.) 2 kép, 3 tervrajz. *Báró Eötvös Loránd-menedékház* felavatása (Holfeld H.) *Kirándulás a Zsivány-barlanghoz* (Moussong G.) 2 képpel. *Keserűsre kirándulás* (dr. Marinovich I.) képpel. *Prédikálószéken és Dobogókőn* át a Kétágu hegyre (Dőri Gy.) 3 képpel. *Esztergom tájszépségei* (dr. Kőrösi L.) 4 képpel. Sajnos, hogy a turisták tagjai között kevés közigazgatási és községi tisztviselőt látunk, pedig ezektől csakugyan elvárhatnánk, hogy minden erejökből támogatnák az egyesületet, melynek kirándulásai után előnyösen ismerik meg a vidéket, irodalmi szinvonalon álló alapos közleményekből.

Az előljáróságok csak nem akarják belátni, hogy a szép vidék kincs, melyből a községek jólléte fakad, s ebből több jövedelem ered, mint a pótadókból.

Az uj kormány és a tisztviselők.

A beállott politikai szélcsend az uj kormánynak egy szép és nemes cselekedetre adott alkalmat s ez a szép tett volna a *tisztviselők fizetésének rendezése*.

Buda tisztviselő város, itt a polgárság jólléte a tisztviselők jóllétéből ered. Mig a fizetés a mostani megélhetésre kevés állapotban marad addig *Buda kereskedése* és ipara is tengődik. A fogyasztó sanyarusága kihat a kereskedésre és iparra is.

Maga az államgépezet is sokat szenved az által, ha a hivatalnokok nincsenek jól javadalmazva.

A drágaság folytonosan nő, s a hivatalnoknak tisztességesen kell járni, nagyon is középszerüen élni, tehát tul terheli magát mellék foglalkozásokkal a miben élet ereje kimerül.

Alig jön haza a hivatalból ujra futni kell, hogy szűk kenyerét kipótolhassa. Alig marad ideje, hogy családjának élhessen s ezért hanyatlik közöttük is a családi élet.

A rossz viszonyok miatt legtöbben nem is alapithatnak családot, kárt okozva a népesedésnek.

Itt Budán, hol annyi a tisztviselő, látjuk legjobban vergődésüket azoknak, kik fontos és nélkülözhetlen, hasznos tényezői az állam életének, és pusztulnak a helyett, hogy gyarapodnának. Szomoru kép ez, a minek nem szabad ily szomorunak maradni, mert nem csak anyagi romlások, de erkölcsi betegségek is keletkeznek belőle.

Gondoljon utat és módot az állam a tisztviselők megmentésére, mert még szomorubb lesz a kép, mint eddig volt.

A II-ik kerület közmunka programmja.

A II-ik kerületi választmány *Kürtös Gyula* előljáró elnöklete alatt tartott ülésében az 1900. évre szóló munka programmot a következőkben javasolja megállapitani.

1.) *Margitrakpart* felső sikjának gránittal való kikövezése, miután már az alsó sik kikövezése az idén fog megtörténni.

2.) *Retek-utcza* rendezése és gránittal való kövezése.

3.) *Krisztina* körutnak gránittal való burkolása.

4.) *A Zsigmond* utczának a Pálffy-tér és Margit-körut közti részének rendezése, tekintettel a Margit-hid épitése alkalmával kötött szerződésekre.

5.) *A Fő*-utcza járdájának aszfaltozása.

6.) *Bomba*-tér rendezése.

7.) *Tölgyfa*-utcza trachyttal való burkolása.

8.) *Nagy Rókus*-utcza meghosszabbitása a Lövöldéig és macadámszerü kiépitése.

9.) *Rét*-utcza szabályozása és macadámszerü kiépitése.

10.) *Henger*-utcza kikövezése.

11.) *Szegényház*-utcza rendezése.

12.) *Tégla*-utcza kikövezése.

13.) *Fillér*-utcza rendezése.

A macadám-utak fentartására 42,000 frtot kér.

A beltelki-utak kijavitására 22,000 frtot kér.

Frommann István inditványára előterjesztést tesz a két részre osztott *Trombitás-ut* egyik szakaszának *„Alvinczy-utnak* leendő elnevezése végett.

Mocskonyi Gyula és *Szalay* Győző választmányi tagok inditványára előterjesztést tesz a fővárosi tanácshoz a *Gyorskocsi* és *Vitéz*-utczának légszesz világitással való ellátása végett.

Ezenkivül több közjótékonysági ügyet is intézett el.

Mégis? . . .

A künn egyre jobban zúgó zivatar egy hó lavinát söpört le az átellenes ház tetejéről s teljes erejével zúditotta azt ablakaimra, — az erős zörgés közepette, egyszerre önkénytelenül nagyot dobbant a szivem . . . ah! halga! ajtómon olyszerű kopogást hallottam, mit csak oly egyének idéznek elő, kik az irgalmasság gyógyforrásához közelednek, hogy sajgó sebeikre a felebaráti szeretet gyógybalzsamát csepegtessék.

A mülló zaj szüntével, ügyet sem vetve pillanatnyi megdöbbenésemre, félig behúnyt szemmel, az alkony mind halványulóbb kétes világánál tovább merengtem a multak emlékein és félve kutattam egy sürü ködfátyolon keresztül az ismeretlen jövő felé . . .

Az ajtóm halkan megnyilt . . . s az est alkony halványan derengő fényénél testben és lélekben megelevenülve állott a húsz évvel ezelőtt általam rajongással imádott és első szerelmem megdicsőült tárgya: Margit . . .

Felállani! eléje rohanni! lábaihoz vetni akartam magamat, de a meglepetés megbénitotta egész testemet.

Ugyanaz a ragyogó, de daczos szépség állott előttem, ki őrjöngő és szenvedélyes vallomásom alkalmával hideg közönnyel mutatott azon tátongó őrvényre — melyet én húsz év alatt a legfárasztóbb munka árán is alig birtam át hidalni.

Ugyan annak az arany szőke hajnak glóriájával volt övedzve ártatlan üde arcza, és tenger kék szemének mély tükrében felczikázott azon villamos szikra, melynek árama sokszor vérbe boritotta a forró szenvedélytől izzó szemeimet . . .

Ugyan azokkal a rythmicus lépésekkel közeledett felém, mely Junói alakját a tánczterem Istennőjévé varázsolta, — s ugyanazon mélabús fülbemászó hangon, mely az érző sziv összes hurjait megpengeti; szólt hozzám: Uram.

A meglepetés és gondolataim mámora oly renditőleg hatottak rám, hogy arczomat a hideg veriték boritotta el és szivem lázasan dobogott.

A természetes és gyöngéd csengésü hang, valamint a direct megszóllitás észretéritett s meggyőződtetett arról, hogy nem egy tüneménynyel, hanem egy élő lélekkel állok szemben.

Hebegve és félig még önkivületben mutattam udvariasan egy üresen álló székre s reszkető kezekkel idegesen gyujtottam fel a lámpát . . .

A fellobbanó lámpa világánál Margit szépségének teljes pompájában s ifjuságának fokozódott ragyogásában ült velem szemközt.

A kölcsönös néma bámulat — testének hullámos mozgása, szemének bűvös-bájos tekintete még akkor is álomképet varázsolt elém, és ábránd képeim csak akkor foszlottak szét s a valóra csak akkor ébredtem, mikor ő bemutatkozva, szép csengésü hangjából tudtam meg, hogy ő az én volt Margitomnak, az első szerelmem és imádatom tárgyának egyetlen leánya.

Ha e pillanatra vissza emlékezem — agyamban még most is megrendülnek az érzékenység legfinomabb szálai és majdnem rejtélyessé teszik a valót.

De térjünk tárgyamra, mert e tárcza szűk kerete határt szab minden ábrándos túlcsapongásnak.

Első szerelmem tárgyának élő hasonmása és egyetlen leánya egy prózaias kéréssel fordult hozzám atyja nevében, hogy tekintettel a régibb összeköttetésre és barátságra, de különös tekintettel elhunyt neje iránti kegyeletemre stb. stb. — én mint befolyásos honatya és előkelő gyakorló ügyvéd, vállaljam el egyetlen és kétes birtokperüknek jogvédelmét, melynek megnyerése vagy elvesztése képezi jövő anyagi létezésük alapját.

A pillanat, melynek körülményei e látogatást szülték, az előttem ülő és phőnixként poraiból újra kiemelkedő ábránd képem angyali ar-

„Haladunk.“

A budai polgárokat, a fürdő tulajdonosokat és a nagy közönséget méltán érdekelheti, egy bár csendes, de végeredményében nagyon is fontos mozgalom, — mely lassan bár de kitartva törekszik egy igazán praktikus kérdés megoldására.

A budai oldal a maga fürdőivel méltán hires világszerte és a modern követelmények szerint berendezett, fényes és kényelmes fürdők a budai oldal pènzforgalom egyik jelentős tényezője, — azonban sajnálattal nélkülöztük ezen fürdőkben az igaz szakképzett masseuröket, frotteuröket és nem nevetséges, a tyukszemvágókat, — csak a mult fürdő évad alkalmával constatálták a napilapok, az avatatlan kezek okozta sulyos következményü műtéteket.

A massage — mely eddig is külön orvosi rendelvényre vehető foganatba, mely az izomrendszer, a test csont rendszerének alapos ismeretét követeli, ma tudományos alapon egyes önfeláldozó orvos által kezeltetik csak, mig az orvosok egyrésze idegenkedik tőle azért, mert a masseur mesterséget az orvosi diplomával össze egyeztetőnek nem tartja, más részt azért, hogy nem talál igazán képzett szakavatott masseurt.

Màr pedig egy kontár masseur sokkal több kárt tehet mint hasznot.

A frottirozás magában véve nem áll a massage fokán mindazonáltal szakavatottságot kiván, — mert az emberi testrész puhább rèszei, mint has, gyomor, lágyék, különös gonddal kezelendő, — esetleges mirigyek, daganatok minősége határozó befolyást gyakorolnak erre — ès ha szakavatatlan durva kezek sablonos frottirozással rohanják meg a fürdőző egyènt — ugyancsak megsinli a frotteur markát.

A mi áldott kövezetünk egyik àtka a lábainkat kinzó tyukszem, ma már e téren is messze menő eredményt értünk el, — és egy ügyes tyukszemirtó évekre kiható nyugalmat szerezhet, — de nem a rendszer nélküli tyukszem faragó, ki a helyett, hogy a minket kinzó tyukszemtől szabaditana meg, — annak mindig nagyobb és nagyobb mèrvben való növekedését okozza.

Mindezeket mérlegelve a budapesti masseurök egy a mai követelményeknèk megfelelő egyletet alakitottak, hol a masseuröket, frotteuröket ès tyukszemirtókat, hatósági orvosi felügyelet mellett d i j t a l a n u l hat héti tanfolyam alatt szakszerüen kiképezik a jelentkezőket, — és az elért eredményhez kèpest a szakszerü vizsga után igazolványnyal látja el, — és mintegy felelősséget vállal tagjai szakképzettségeért, — és a dilletáns működőket pótolni óhajtja szakegyénekkel.

Örömmel üdvözöljük ez életre való egyletet, — de viszont elvárjuk az illetékes hatóságoktól, hogy egyrészt jóakaratu támogatásba részesitse a kezdet nehézségével küzdő egyletet, — másrészt a köteles felügyelet, ellenőrzèsről is gondoskodni fog, — és ha a czél felé törekvés komoly feladata az egyletnek, ha csakugyan szakszerüen kiképezi tagjait — akkor a fürdő tulajdonosok — magánosok csakugyan bizalommal kell hogy forduljanak az egylet tagjaihoz, — sőt tovább megyünk: a fürdő kezelőségek egyenesen oda lennének szoritandók, hogy alkalmazottaikat egyenesen oda kényszeritsék, hogy eme egylet által nyitott dijtalan szaktanfolyamot hallgassák ès ott maguknak az alapszabályszerü igazolványt megszerezzék.

Az egylet czime: „A z e l s ő b u d a p e s t i masseur, frotteur, t y u k s z e m v á g ó és u s z ó m e s t e r e k szak- és b e t e g s e g è l y z ő è s n y u g d i j e g y e s ü l e t e“ I-ső ker. vár, országház-utcza 2-ik szám, 2-ik lépcső I-ső emelet ajtó 1.)

Az egylet alapszabályai belügyminiszteri jóváhagyással ellátva, kellő garantiát nyujt arra, hogy a hatósági ellenőrzés el nem maradhat.

Budai.

---

czának könyörgő kifejezése, oly annyira meghatottak, hogy minden habozás nélkül megigértem, miként a bizalomnak megfelelni, minden körülmények között a legszentebb kötelességemnek ismerendem . . .

S e legszentebb kötelességnek a kis Phönix irányában, a szó szoros értelmében vett lelkiösméretes pontossággal meg is feleltem bájos olvasónőim és mélyen tisztelt uraim!

Mert bár a kétes birtok pert minden forumon alaposan el is vesztettem, de helyette megnyertem — igaz, hogy húsz év mulva — tökéletes szépségében és ifjúságának ragyogásában, volt ideálom egyetlen leányának angyali kezét, a ki most az én édes feleségem és üdvözülve tanitja naponként feledni: „első szerelmem.“

Szabad sajtó. *)

Irta: *Tomor Ferencz.*

1848.

Sok hűhót csaptunk, szabadon hogy szólni lehessen;
Végre megadta az ég, végre megadta a föld!
És lőn az napnak nagy nemzetes ünneplése,
Testvér csókba fuladt a szeretet, gyűlölet,
Más nap azonban már kiütött a párt-düh közöttünk,
Régi apák bűneit nyögte az új ivadék.
Ingyen vált meg a jó pecsovics nép ósdi hitétől,
És ingyen követé hévvel az uj lobogót.
Ingyen szánta ezüst s aranyát a nemzeti bankra.
Díja? Pellengér lett ősei bűneiért.

1850—1860.

Majd beborult ismét a szabadság napja fölöttünk,
S testvérekké tett ujra a nemzeti gyász.
Elnémult a szabad szólás nagy időre közöttünk,
És le a mélységes pincze lukakba szorult.
Ott dúdoltuk, mint Midás borbélya titokban:
„Élj magyar! Áll Buda mèg!“ s „Hunczut az a bizonyos!“
És a sorok közepett olvastuk, hogy jön az ánglus,
Francia és a török s szittyai ős magyarok.

1867.

Majd kiderült ismét; maga lett sorsának urává
A magyar, és a nemes verseny is ujra kikelt.
Arról volt kérdés: ki virágoztassa föl a hont.
Ki tegye édenné bús, letarolt mezeit?
S a verseny megeredt, mindenki a rúdhoz akarta
Fogni magát, hogy több huzni valója legyen.
S oly önzéstelenül hurták a hon taligáját,
Hogy rugták, martàk, aki segitni akart.
Két táborra szakadt a nemzeti képviselőség,
Egyik előre tolá, másika visszavonà,
Csak mikor a lejtőn szétnézni megállapodott az,
Akkor lökte meg ez, szinte gurult le amaz!
És hogy a hangverseny teljes pompával adódjék,
Mit tett a sajtó, e mai nagy hatalom?
Az beszegődött a pártokhoz pàrthegedűsnek,
S huzta a nótáját a maga emberinek.
Más párt embereit rántotta a sárba, piszokba,
S igy most már nincs egy tiszta ruháju magyar!

*) A kitűnő iró Korunk tükre czimű művéből.

Országos borvásár Budapesten.

Megkezdődött az első orsz. borvàsàr a központi vásárcsarnokban; a régi hires budai borvásárok megszüntek már a csarnoki intézmény életbeléptével.

Az országos borvásár eszméjét mintegy másfél évvel ezelőtt vetették fel — Budafokon. A budafoki borkereskedők és pinczetulajdonosok ugyanis borvásárt akartak rendezni s megkeresték a Pestvármegyei Gazdasági Egyesületet, hogy tervük kivitelében anyagi és erkölcsi támogatásban részesitené őket.

A Pestmegyei Egylet a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségéhez tette át az ügyet s a szövetség vetette fel egy Budapesten rendezendő országos borvásár eszméjét s javaslatokat tett a kivitelre nézve a főváros tanácsának.

A tanács a vásárcsarnokba helyezte a borvásárt. Mi a mellett lettünk volna, hogy a külön b o r v á s á r c s a r n o k vagy Budán, vagy Budafokon legyen.

A fejlődésre képes B u d a f o k elejtése, mint a következés mutatta, nagyon káros volt, s azt hisszük, hogy eljön az idő, hogy a jól ellenőrzött borok vásárja Budafokon leszsz előnyére a fogyasztóknak, termelőknek és vendéglősöknek.

Sertéstenyésztés Budán.

A Buda és Vidéke mult számában felszóllalt az ellen a meg nem engedhető visszaélés ellen, hogy villák közelében sertéseket tartanak. Bizony nem oda illik ez s köszönjük a felszóllalást, csak arra vagyunk kiváncsiak, mikor lesz vége.

Ha még télen tartanak sertést, ezt valahogy ellehet tűrni, bár ha ekkor sem volna szabad, de nyáron màr veszélyezteti az egészséget.

A székes fővàrosi tanács nem engedte meg, hogy a ménesi uton csendőr laktanyát èpitsenek, mert nagyobb lóistàlló kellene. A lóistálló pedig sohasem terjeszt annyi bűzt, mint a sertésól.

Nyáron az is megtörténik, hogy a sertések egész szabadon járnak s a sok költséggel ápolt kerteket össze-vissza turják, a mi ellen nem tehetünk semmit, mert a mezőőrök ily kicsinységgel nem mindig törődnek.

Felkérjük különösen az első kerületi előljáróságot, hogy ismert erélyével lépjen közbe és itt is mutassa meg, mint más egyébben osztatlan igazságszeretetét.

Több villa tulajdonos.

Villatelkek eladàsa.

A pilis-csabai József főherczegi uradalomban, közvetlen a két vasutállomàs között, à már eladott, részben nagyszerű villákkal beépitett 150 telekkel, határos erdőből 200 telek van kihasitva, készen parcellázva. Háttérben 1000 hold ős tölgyes erdő. Legjobb ivóviz 10-től 20 méterig bárhol. Vasuti közlekedés 3-szor ki és be Budapestre naponta. Bővebbet Budapesten, dr. Galovits Zoltán megbizott ügyvéd urnál, Király-utcza 19. és Dezsőfi József megbizott urnál, Vörösmarty-utcza 19. sz. vagy Pilis-Csabán az uradalmi intézőségnél.

Ezt a hirdetést mi nem hirdetèsképpen közöljük. Budához közel fekvő községeinkben itt s amott nyaralnak, de nem nyaraló-telepek. A székes főváros a külterjeszkedést szabályozni akarja. Ha az előljáróságok és közvetlen közigazgatási felsőbbségük kezeiket össze nem dugják s egyéb politika mellett a közgazdasági politikát is ügykörükbe vonva hivatások magaslatára emelkednek, minden községből olvashatnánk hasonló hirdetést.

Nem csak a földbirtokosokon áll a telepek szervezése, de az összes lakosság érdekében a községek előljárósága is kezdheti.

Néhol nagy lépésekkel haladnak, mig másutt alig észlelünk valamit. Itt telepek vannak, másutt csak nyaralnak s legtöbb helyen ugy, hogy az előljáróság majdnem ellensége a nyaralásnak.

Felhivjuk a közönség figyelmét a kies P i l i s - C s a b á r a.

Jelmez bál.

A „Mattoni“-féle sósfürdő nagyvendéglőjének szépen feldiszitett táncztermében fényes jelmez estélyt rendezett a Kelenföldi Magyar Asztaltársaság e hó 4-én Szép és előkelő közönség jelent meg ez alkalommal, a mely ragyogó s változatos jelmezeivel Európa csaknem minden népviseletét képviselte. A jelmez estély sikere leginkább a derék rendezőség érdeme. Jelen voltak: Kisiváth Józsefné, Finta Andrásné, Frint Antalné, Dániel Jánosné, Batisz Jánosné, Sár-

közi Jánosné, Gáborfi Jánosné, Batta Lászlóné, Heveri Istvánné, Glojalsky Lajosné, Globusánszky Károlynè, Fridrich Józsefné, Molnár Norbertné, Böhm Károlyné, Nagy Kálmánné, Takács Ferenczné és Kristin Jánosné urhölgyek, továbbá Heveri Mariska és Irén, Bicskó Mariska, Csápp Irma, Mihina Irén, Freitag Ilonka, Globusanski Irma, Schmidt Matild, Globusanski Józsa, Molnár Lujza, Molnár Ilonka, Tamásy Ilonka, Fridrich Eliz, Kisiváth Irén, Emilia és Erzsike, Husza Anna, Foit Anna, Batisz Juszti és Vilma, Muczi Erzsike, Rusz Krisztina, Tajcsa Juliska, Tokál Lina, Bisofki Teréz, Gáborfi Hermina és Juliska, Bádogos Anna és Katalin kisasszonyok.

A Lorántffy Zsuzsánna egyesület évkönyve.

A Buda és Vidéke mult számában már méltattuk a magasztos czélokat szolgáló *Lorántffy Zsuzsánna* egyesületet. Most előttünk van a tartalmas és fennkölt hangulatu évi jelentés, mely kiemeli, hogy *Jézus Krisztus* részeltette az egyesületet abban az erőben, „melylyel pár hallal s kenyérrel ezreket megelégitvén, a kosarakba szedett maradék sokkal több volt, mint miből a kiosztás történt.“ A jelentésből adjuk azt a részt, mely a budai fiók egyesületről szól, őszintén óhajtva, hogy Üdvözitőnk hagyományait terjesztő egyesület itt Budán és az egész országban izmosodjék, hogy a mustármagból terebélyes fa nőjön.

„*Nem nékünk Uram, nem nékünk, hanem a te nevednek adjad a dicsőséget a te irgalmasságodért és igazságodért.*“ A zsoltáriró e szavaival kezdjük ez idei jelentésünket, mert valóban az Urnak tartozunk hálával, hogy kicsiségünk daczára is irgalmasságát felénk forditotta és megengedte, hogy az ő országának terjesztésère tehessünk valamit.

Keveset tehettünk ugyan, mert kevesen voltunk, de mégis tettünk valamit, mert az Ur Jézus Krisztus irgalmassága kényszeritett bennünket. A tagok száma az idén 24-re, tehát jóformán kétszer annyira emelkedett, mint a mekkora tavaly volt. A tagok közül egy alapitó, négy pártfogó, 19 rendes és egy pártoló.

A tagok szerdán délután jöttek össze, s mig egyfelől a szegények számára dolgoztak, másfelől több kézi munkát készitettek, melyek értékesitéséből 50 frt gyűlt. Az értékesitett tárgyak közt volt azonban Szilassy Aladárné úrnő által ajándékozott néhány könyv s egy Maszák Leona kisasszony által festett kép.

A tagsági dijakból, adományokból és gyűjtésekből a fentebb emlitett 50 forinttal együtt összesen 394 frt 10 kr. volt a bevételünk, tehát szintén körülbelül kétszerannyi, mint tavaly. Kiadásunk összesen 338 frt 12 kr. Ez összegen ruhát, élelmi- és fűtőszert vettünk szegényeinknek, a kiket különben igyekeztünk jó könyvekkel és lapokkal is az Isten útaira vezérelni. A kit csak lehetett, azt a tagok felkeresték s a betegeket a kórházban is meglátogatták. Vasárnapi iskolánk kettő volt. Egyik a Városmajor-utczában, másik a Promontori-úti barakkban, mely utóbbi helyen Hornyánszky Karolina és Biberauer Olga kisasszony tanitottak nagy buzgósággal. Karácsonyi ünnepélyt is kettőt tartottunk s nagy örömünkre szolgált, hogy az egyiken ifju emberek tartottak szép beszédeket.

Egy árvát is neveltettünk, a kiről külön meg kell emlékeznünk. Az elmult években rendkivül sok keresztyén vérzett el Ázsiában a mohamedám düh és fanatizmus következtében és nagyon természetesen sok szegény árva gyermek maradt apátlan és anyátlan. Ilyen volt a mi kis *Kolaksziczian Turfandánk* is, a kinek neveltetèsèt egyesületünk magára vállalta s a ki a marasi árvaházban van elhelyezve. Az érte járó 60 frtnyi költséget annyival könnyebben kifizethettük a mult évben, mert egy buzgó tagtársunk, özv. Csánky Jánosné, 50 frtot ajándékozott egyesületünknek e czélra. Jó volna azonban, ha az érdeklődés kis árvánk iránt sokaknál mutatkoznék és esetleg még több ilyen, igazán borzasztó helyzetben lévő, sokszor èhségtől gyötört árvát neveltethetnénk a távol keleten.

Adományokat úgy az emlitett czélra, valamint más egyleti czélokra is szivesen fogad alólirott, mint a budai fiókegylet pénztárának kezelője. Élelmi szerek s új vagy használt ruhák szegények közti kiosztás végett Biberauer Tivadarnéhoz (Városmajor-utcza 48.) küldendők. Az Ur támaszszon minél több irgalmas szivet s juttassa eszökbe a lelkeknek, hogy boldogságunk alapja is irgalom, mert ha az Ur Jézus Krisztus nem könyörült volna rajtunk, mindnyájan elvesztünk volna. Legyünk tehát méltók és mutassuk meg tettekkel, áldozatokkal és buzgósággal, hogy mindig méltóbbak akarunk lenni ahhoz az irgalomhoz, mely ily nagy szabaditást szerzett minekünk.

Szabó Aladár, tanár,
(Városmajor-u. 48.)

Budai hangulatok.

1899. márczius 15-én.

Elmerengek a multakon,
Lelkem ide-oda téved;
S igy merengve előmbe tár
Egy fényes, egy dicső képet.
A szabadság szent képe ez,
Melynek minden képvonása
Piros vérrel van megirva,
Hogy a magyar nézze, lássa!

És én nézem ezt a képet;
Andalog a lelkem rajta,
De nem soká, . . . mert azután
Valami ugy tűzbe hajtja . . .
Lelkesülés hév tüze ez,
Mi ugy lángra gyujtja szivem,
Melynek szárnyán tova lebben,
E lángot követve hiven.

. . . . Ime, látok ott egy ifjut!
Sápadt arcza, sovány teste.
De nézd, szeme hogy kigyulad!
Tán' keblében Isten lelke? . . .
Mikor ajkán a szó zendül
Tettre készen sok ezer kar;
Zúg utána a nép árja:
„Talpra magyar! Talpra magyar!“

A zúgó szél tovább adja
A szabadság szent igéit;
Látom mint száll a gyujtó szó
Árpád bérczén, völgyén végig . . .
Behatol a kis kunyhóba
S nincs e honban oly küszöbünk,
Melyen át ne hatna e szó
Tüzelve, gyujtva: Esküszünk!

Hangjára az ország népe
Mely csendes volt eddig s nyugodt
Egy háborgó tengerré lett
Felriasztva minden zugot.
A merre csak az ének száll,
Szivet éleszt; elmét ragad . . .
S a magyar nép tengeréből
Teremt dicső, vitéz hadat.

Látom aztán, mit tesz e nép;
Mit mivel a lelkesült had:
A vért vérrel veri vissza,
Boszulatlan semmit sem hagy!
Az igazság győzedelme
Lesz jutalmad hős viadal,
Mert segitett ősi erény;
Lelkesitett „Nemzeti dal.“

De ne tovább! . . . Állj meg lelkem!
Ne vezess el a bitóig;
Ne lássam a zsarnok ármány
Öldöklő hóhérjait! . . .
Hadd tudjam csak, hogy szeretnem
Kell e vérrel ázott hazát;
Melynek ősi soh'sem félték
Szabadságért a szent halált!

Simon Lajos.

Hollandi életbiztositó részvénytársaság.

Folyó év február havában 385 ajánlat 3,358.679·50 korona tőke és járadékról nyujtatott be, a melyből 323 biztositás 2,780.279·50 korona tőke és járadékról köttetett.

A tiszta növekvés 192 biztositás, 1,737.868·58 korona tőke és járadék.

1899. február hó végével az állag volt 19855 kötvény, 172,895.980·20 korona tőke- és járadékbiztositás.

Országos központi fillérszövetkezet.

Az országos központi fillérszövetkezet egy éves fennállása alatt nem csak a tűzpróbát állotta ki, de biztositékát adta virágzó képességének.

Minden intézetnek az alapitás első évében óriási nehézségekkel kell megküzdeni, hogy mennyire birtuk ezeket legyőzni mutatja a mérleg, mely a befizetett 35,190.80 korona törzsrészjegy állagával szemben 8,876.66 korona nyers (brutto) 1,151·60 korona tiszta (netto) jövedelmet mutat ki.

Az igazgatóság számolva a kezdet nehézségeivel a lassu de biztos haladás útját választotta, minek világos bizonyitéka, hogy az egész üzletet saját erejéből és a koczkázat lehető kizárása okából, visszleszámitolás és idegen kölcsöntőkék igénybe vétele nélkül bonyolitotta le.

Hogy a kamatozási eredmény mégis a kezdet nehézségei daczára ennyire kedvezően alakult, erre nézve utalunk a kezelési költségek aránylag csekély összegére, mely csak ugy volt biztositható, hogy a könyvelés, pénztári kezelés és a hitelt igénybe vevők viszonyainak megbirálása körül felmerült tetemes munkát az igazgatóság, felügyelő-bizottság és üzletbarátaink tetemes köre önzetlenül, dijazás nélkül teljesitette.

Az első kezdet nehézségei közben, hogy ezt az eredményt mégis elértük, biztositékát képezi a szövetkezet további fejlődésének. Az életképesség ilyen korai megnyilatkozása pedig; biztos és izmos fejlődésre, valamint sikeres jövőre enged következtetni.

A Hazai Aszfaltipar-Részvénytársaság.

A Hazai Aszfaltipar-Részvénytársaság megtartotta évi rendes közgyülését dr. *Matlekovits* Sándor valóságos belső titkos tanácsos elnöklete alatt. Az előterjesztett *igazgatósági jelentés* és az évi zárószámadás azt igazolja, hogy a városi hatóságok a társaság iránt bizalommal viseltetnek s ennek következtében a vállalat megbizásokkal egész éven át megfelelően el volt látva. Az *osztalék részvényenkint 10 forintban* állapittatott meg. A közgyülés a jelentést egyhangulag tudomásul vette, a felmentvényt megadta, az eddigi felügyelő-bizottságot ujból megválasztotta és egyszersmind elhatározta, hozy az 1898. évre szóló szelvények e hónap 13-tól kezdve, a társulat pénztáránál (VII. kerület Kertész-utcza 57. szám) váltassanak be.

Geometriai axiomák.

Geometriai axiomák. Irta: dr. Suták József Budapest, 1898. 8 rét, 32 lap. Euklides volt az első, a ki fölismerte, hogy elemi definiczió̇k s néhány axioma segitségével a geometria egész rendszere felépithető. Felállitott axiomái segitségével tényleg fel tudta épiteni az egész geometriai rendszert, azonban nem mutatta ki, hogy axiomáinak mindegyike egyszersmind szükséges is a rendszer felépitéséhez. S csak ma, több mint kétezer év mulva, miután a Bolyai-féle geometria már megszületett, hajlik meg minden igaz mathematikus Euklides nagy talentuma előtt. — Szerző előttünk fekvő, bámulatos szakértelemről és tudásról tanuskodó èrtekezésében röviden beszámol a Bolyait megelőző s az utánna következő nagyszámu kutatásokról s ezek alapján bemutatja a tapasztalás utján megállapitott axiomáknak azon ujabb alakjait, melyek a geometriai kutatások alapjául szolgálnak. —

A füzet ára 30 kr. Megjelent a Szent-István-Társulat Tudományos és Irodalmi Osztályának kiadásában. Kapható a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában, Budapest, VIII., Szentkirályi-utcza 28. szám.

A „Műbarátok köre" művészi estélye.

A „Műbarátok köre" a tavaszon, a park Club összes helyiségeiben és kertjében fényes művészi estélyt rendez. Különösen a kert lesz tündéri módon diszitve és világitva. A programmon több előkelő művészünk dolgozik. Az estélyen concert is lesz, melyen hazai művészeink mellett a párisi és bécsi opera egy-egy művésznője is fog énekelni.

Jézus szentséges szivének litániája.

Nem külömben hódoló, megkövető és felajánló imádságok Jézus szentséges Szivéhez. Budapest, 1899. Kiadja a Szent István Társulat. A Jézus szentséges Szivéről szóló litánia az apostoli Szentszék engedelméből ujabban hazánk több egyházmegyéjében nyilvános áhitatgyakorlatok alkalmával is használható, igen üdvös dolgot cselekedett tehát a Szent István Társulat, midőn annak szövegét a hozzávaló imákkal együtt szép magyar nyelven egy kedvesen kiállitott füzetkében kiadta. Kivánatos volna, hogy ez a forditás, melyet az esztergomi egyházi főhatóság hagyott jóvá, egyöntetűen az egész országban elfogadtatnék, a mit a szöveg tiszta magyarosságán kivül a diszes czimképpel ellátott füzetke rendkivül olcsó ára is ajánlatossá tesz. Egy füzet ára 3 kr. Tömeges megrendelésnél, 50 példányon fölül, 40 százalék árleengedés. — Megrendelhető a Szent István Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utcza 28. sz.

Sub auspiciis regis.

Ő felsége a király személyében, mint ő felsége képviselője dr. *Wlassich* Gyula folyó hó 12-én egy általánosan tisztelt és tekintélyes budai család nagyreményü sarját dr *Zubriczky* Aladárt avatta a hittudományok tudorává.

A király nevében doktorrá avatott szép tehetségü *budai* ifju életrajzát a következőkben adjuk:

Zubriczky Aladár, ősnemes lengyel lovagrendű család sarjadéka, született *itt*, 1872-ben május 4-én. Atyja Zubriczky József a királyi Curia nyugalomba vonult birája. A gymnásiumot Budapesten a kegyes tanitórendeknél, és Esztergomban a benczéseknél, a theologiát a budapesti egyetemen végezte, mint a központi papnövelde növendéke, hol az annak kebelében fennálló Magyar Egyházirodalmi Iskola elnöke is volt.

1894-ben áldozárrá szenteltetvén, előbb Garamkövesden, majd rövid ideig Dorogon segédlelkész volt, azután a nagyszombati érseki főgymnásiumban helyettes tanári állást töltött be; azután 2 évig az esztergomi vizivárosi plébánián volt segédlelkész, jelenleg pedig a fővárosi VIII. ker. reáliskolában hittanár.

A hittudományokban való tanulmányok mellett irodalmi tevékenységet is fejtett ki; jórészt hittudományi czikkei a Magyar Sion-ban, a Hittudományi Folyóiratban és az Esztergom czimű hetilapban jelentek meg. Előszeretettel foglalkozik a hitszónoklattal is, és pedig irodalmilag is („Isten Igéje" cz. folyóirat). Legutóbb a herczegprimás a rituale revideálására kiküldött bizottság tagjává is kinevezte, melynek egyuttal jegyzői teendőivel is megbizatott,

Doktori értekezése *„A szándék szerepe a hitéletben"* birálói és a szaksajtó kiváló elismerésében részesült.

Örömmel tekinthetünk a király fiatal doktorának szép jövője és fényes pályája elé, mire komoly készültsége és nagy tehetsége jogositják, kire Buda ép oly büszke lehet mint édes atyjára a magyar birói kar diszére s testvérére dr. Zubriczky Józsefre, a legkiválóbb ügyvédek egyikére.

Kivánjuk, hogy a fiatal doktor a hazának s a keresztény egyháznak vezérei közé emelkedjék.

Halálozás.

Kövy Arthur Budán általánosan ismert és kedvelt férfi rövid három napos betegség után meghalt. A kedves barátot, pontos tisztviselőt nagy részvéttel kisérték az örök nyugalom helyére. Legyen áldott emléke.

A budai polgári kör.

A budai polgári kör márczius hó 18-án (szombaton) tartja ezidei utolsó családi estélyét, változatos műsorral. — A családi estélyt rendezte: *Frommann István a kör igazgatója*. Kezdete: 8½ órakor. *Utána táncz.*

Vadászat.

Ugy tudjuk, hogy most vadászati tilalom van és mégis a Gellérthegy alján, a státiók elején, tehát nèpes városrészben, hol emberek járnak, egy városi csősz töltött fegyverét válláról lekapva kutya vadászatot tartott és igy belekontárkodott a gyepmester dolgába is. A mezőőröknek minek a vadászfegyver a városban?

A budai kőpart vasutja.

A főváros már évek óta tárgyalja, hogy a budai kőparton a láczhidtól a Rudasfürdőig, hogyan lehet villámos vasutat épiteni. A mérnöki hivatal négy alternativ tervet dolgozott ki, a melyek viadukton tervezik a vasutat. A közgyűlés egyik tervet sem fogadta el, hanem utasitotta a tanácsot, hogy a közmunkatanács képviselőivel vegyes bizottságban állapitsa meg, hogyan lehetne a kőparton vasutat épiteni. A közmunkatanács azonban fölöslegesnek tartotta a vegyes bizottsági tárgyalást, hanem két alternativ tervet dolgozott ki, a melyek szerint föld alatt vinne a vasut. A mérnöki hivatal a Lánczhid-utcza alatt tervezett földalatti vasutat elfogadta. A középitési ügyosztály a középitési bizottságnak *Rózsavölgyi* Gyula alpolgármester elnöklésével tartott ülésén azt javasolta, hogy ragaszkodjanak a vegyes bizottsághoz, mert a közmunkatanács maga sem fogadta el az általa készitett terveket. *Zipernovszky* Károly fölöslegesnek tartja vegyesbizottság kiküldését, mert ezzel csak még jobban elodázzák a dolgot. Inditványozza, hogy a terveket adják ki a közuti vasuttársaságnak, hogy tanulmányozza s terjessze be a részletes terveket. *Véri* Károly támadja a közmunkatanácsot, mert a budai kőparton is megakarja akadályozni a vasutépitést, a mint megakadályozta a pesti Dunaparton. A pénzügyminiszter és a földmivelési miniszter már kifogást tettek a pesti oldalon a földalatti vasut ellen, mert a lánczhid biztosságát féltik. Inditványozza, maradjanak meg a viadukt vasut mellett. *Zsák* Hugó, *Kvittner* Zsigmond, *Nagy* Dezső és *Tolnay* Lajos fölszólalása után elfogadta a Lánczhid-utcza alatt vezetett földalatti vasut tervét s *Vosits* Károly tanácsos javaslatára elhatározta, hogy a vonalvezetést a közmunkatanáccsal vegyes bizottság állapitsa meg.

Pilisi hegyvidék.

A pilisi hegyvidékről, mit a Buda és Vidékében lapunk kitünő munkatársa *Navarra József* is ismertetett a legnagyobb részletességgel, a *magyar turistaegyesület budapesti osztályában Thirring* Gusztáv dr. nagy közönség előtt érdekes előadást tartott. Ismertette a budai hegyvidék históriailag nevezetes helyeit, a Pál-kolostort, mely a Hárs-hegyen állott, Nyéket, a mai Zugligetet, azután pedig a pilisi hegységnek történelmi vonatkozásu helyeit. Ezek közül a pomázi Kőhegy és Csikóvár (a Csikó nemzetség várának omladékaival), a pilisi-szentkereszti pálos kolostor és cziszterczita apátság (melyben Gertrud királynét eltemették), továbbá Stula-Szentlélek, Dömös és Visegrád érdemelnek leginkább említést. Dömösön máig is fölismerhetők I. Béla király palotájának maradványai, ugyszintén a későbbi hires prèpostság romjai. Az előadó számos vetitett képpel kisérte előadását és különösen Visegrádnak Mátyás király korabeli állapotát föltüntető képeivel keltett érdeklődést.

A *Buda és Vidékében* mi már inditványoztuk azt, hogy épitsék fel a *trónörökös* részére Visegrádot. Ajánljuk az illetékes köröknek.

Páratlan telek.

Budán, a viziárosban, a reál és elemi iskolák közvetlen közelében, olcsó áron, szabadkézből egy 600 négyszögöles telek eladó. — A kilátás e telekről páratlan szép. Az egész festői szépségű Rózsahegy, a Duna a Margitszigettel, az uj országház, bazilika, mint egy bűvös tükör varázslata tárul a szem elé. Érdeklődőknek bővebb felvilágositással szolgál a szerkesztőség.

Üres lakások.

A statisztikai hivatal havi füzetében érdekes adatokat találunk, közöttük azt, hogy Budán fogyott az üres lakások száma. Ez nem egészen ugy van, mert folyton szaporodnak a kapukon a kiadó lakások. A másik adat, hogy a társaskocsi személyforgalma szaporodott. Nagyon szép, de hát akkor nézzen egy kicsit a közönségre is a társaság, mert nem a közönség van ő érte, de ő van a közönségért.

Felülfizetések.

A Kelenföldi Magyar Asztaltársaság jelmezestélyén felülfizettek: Dax Pál 50 kr, Dániel János 1 frt, Gruber Imre 30 kr, Kesztler Samu 50 kr, Kádor K. Jenő 1 frt, Molnár Norbert 2 frt, Micskó Kálmán 30 kr, Ruzsicska Ferencz 3 frt, Ulmer Ágoston 50 krt. Ezeket a felülfizetéseket lapunk utján köszöni meg és nyugtázza az elnökség.

Budafok és vidéke takarékpénztár.

Most midőn a vidéki takarékpénztárak ellen annyi a panasz, jól esik látnunk, hogy ugy a *budai*, mint a *budavidéki* pénzintézetek, közöttük a *Budafok és vidéke* takarékpénztár teljesen megérdemlik a közönség bizalmát. A Budafok és vidéke takarékpénztárnak szép hivatása van nem csak Budafok, de a szomszédos községek közgazdasági életére és teljesen megérdemli azt, hogy a vidék is feltétlen bizalmával keresse fel. Az elmult 1898-ik évről a zárszámadás a lehető legkedvezőbb. Nemcsak a hitelkeresők, de a betevők igényeit is kielégitette, s tullépte a kezdet nehézségeit. Előnyös kölcsönöket nyujtott, s minden nehézség daczára már az első év végén képes volt tiszta nyereséget felmutatni s minden igényt szolidan elégitvén ki, az emelkedés utjára lépett.

Vendéglősök közgyülése.

A budai vendéglősök, szállodások, sör és bormérők ipartársulata közgyülését Márczius hó 21-én délután 4 órakor tartja a *Fáczán* helyiségében. Az ipartársulat nem csak saját szakkörében munkálkodik üdvösen, de a magyarositás terén is érdemei vannak. Üdvözöljük a derék ipartársulatot.

Jótékony tánczmulatság.

A budai szegény gyermekeket fölruházó asztaltársaság igen sikerült tánczmulatságot rendezett a budai polgári kaszinó dísztermében. Az első négyest 96 pár tánczolta. A kedélyes mulatság vendégeit *Bittner Alajos* izletes ételekkel és kitünő italokkal látta el. Gyors és pontos kiszolgálásával ezuttal is kiérdemelte a vendégek elismerését és általános megelégedését.

Ünnepély.

A polgári iskolai tanárjelöltek folyó évi márczius hó 15-én, délelőtt 10 órakor az intézet dísztermében (I. ker. győri-út 9. sz.) ünnepélyt rendeznek, a következő műsorral: 1. „Rákóczi-Induló“ Liszt F. átiratában. Előadja a zenekar. 2. „Talpra magyar!“ Káldi Gy.-tól. Énekli az énekkar. 3. Felolvasás. Tartja Garami Zsigmond. 4. „Sikolt a harczi síp . . .“ Énekli az énekkar. 5. „Petőfi visszatér“. Váradi A. dr.-tól. Szavalja Pálmai Kálmán. 6. „Induló“. Müller J.-tól. Előadja a zenekar. Az énekkart Völgyi László, a zenekart Lomoschitz Károly vezetik.

Értesités.

A *Magyar asphalt részvénytársaság* 1899. évi márczius 4-én tartott közgyülése az alaptőkének 4000 darab egyenként 100 frt névértékü uj részvény kibocsátása által való felemelését határozta el, mely részvényekből 3000 darabra nézve a régi részvényeseknek az átvételi jog biztosittatott olyformán, hogy minden 5 darab régi részvény birtoka egy uj részvény átvételére ad jogot.

Ezen 3000 darab részvény kibocsájtásának módozatait alulirott igazgatóság a következőképen állapitotta meg:

1. Az egyenként 100 frtnyi névértékü részvény *kibocsájtási ara 200 azaz kétszáz forint*.

2. Az uj részvényekből minden *öt darab* régi részvény után *egy darab* uj részvényre nézve átvételi jog biztosittatik a régi részvényeseknek. E végből a részvényesek az uj részvények átvételére megillető jogukat folyó hó 8-tól *legkésőbb e hó 18-áig bezárólag* a régi részvények bemutatása mellett a Magyar ipar- és kereskedelmi bank részvénytársaságnál (V., Nádor-utcza 4.) érvényesiteni, — és ez utóbbi napon ugyanott minden egyes uj részvény *után 60 frtnyi részfizetést*, ennek 1899. január 1-től számitott 5% kamataival együtt teljesiteni tartoznak — minthogy különben az uj részvényekre való átvételi joguktól elesnek. Az első részletfizetés teljesitésekor a részvényesek ideiglenes részvényjegyeket foguak kapni, melyeken a későbbi részletfizetések is nyugtatványoztatni fognak, — maguk az uj részvények azonban csak a teljes befizetés után fognak kiadani.

3. A 60 frtnyi befizetés után fennmaradó 140 frtnyi kibocsátási ár befizetése olyképen állapittatik meg, hogy minden egyes uj részvény után f. 1899. é. ápr. 18-ig bezárólag 70 frt, f. 1899. é. máj. 18. bezárólag 70 frt fizetendő be, minden egyes részlet után 1899. évi január 1-től folyó 5% kamatokkal együtt az előző részletfizetéseket igazoló ideiglenes részvényjegyek mindenkori bemutatása mellett a *Magyar ipar- és kereskedelmi bank részvénytársaság* pénztáránál. Az uj részvényekre való befizetés azonban *egyszerre* is eszközölhető.

4. Azon részvényes, ki az előző pontban megállapitott, valamely részletfizetést a kereskedelmi törvény 170. §-a értelmében háromszor közzétett másodszori felhivás daczára a harmadik közzétételtől számitott 4 hét alatt sem teljesitené — a már befizetett részletekre való igényét elveszti, ideiglenes részvényeit pedig az igazgatóság semmiseknek nyilvánithatja. Az ekként megsemmisitett ideiglenes részvények helyett az igazgatóság uj részvényeket lesz jogositva kibocsátani.

5. A kibocsátandó uj részvények a régiekkel teljesen egyenjoguak és az 1899. évi üzleti eredményben ezekkel egyenlő arányban részesednek.

Budapesten, 1899. márczius 4-én.

Az igazgatóság.

Meghivás
a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-Banknak

1899. márczius 25-én déli 12 órakor

saját helyiségeiben (V., Dorottya-utcza 6.) tartandó

XXIX. rendes közgyülésére.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése az 1898. üzletévről.

2. Az 1898. évi számadás és mérleg előterjesztése és az igazgatóságnak a megállapitandó osztalékra vonatkozó inditványa.

3. A felügyelő-bizottság jelentése az igazgatóság által elkészitett évi számadás és mérlegről, valamint a nyereség felosztását illetőleg tett inditványok megvizsgálásáról.

4. Ezen tárgyak, nemkülönben az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére adandó felmentvény fölötti határozat.

Azon részvényesek, kik a közgyülésen résztvenni kivánnak, felhivatnak, hogy az alapszabályok 17. §-a értelmében részvényeiket, a még le nem járt szelvényekkel együtt, **legkésőbben f. évi márczius 22-én a társaságnál Budapesten, vagy az Union-Banknál Bécsben** letéteményezzék.

A megvizsgált mérleg és az erre vonatkozó felügyelő-bizottsági jelentés 1899. márczius 17-től kezdve a társaság helyiségében a részvényesek rendelkezésére áll.

Budapest, 1899. márczius 6.

Az igazgatóság.

---

160. szám vh.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a budapesti keresk. és váltó kir. törvényszék 1897. évi 72924. számu végzése következtében **Kramer J.** bankczég javára, **Dániel Béla** és **Dániel József** ellen 1000 frt s jár. erejéig 1897. évi augusztus hó 13-án foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 1310 frtra becsült bútorok stb.-ből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szentendrei kir. jbiróság V. 27/3. 1898. sz. végzése folytán hátr.: 750 frt tőkekövetelés, 1000 frt után 1897. julius 4-től 1898. április 12-ig 750 frt után 1898. április 12. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 46 frt 45 krban biróilag már megállapitott költségek erejéig Szt.-Endrén, **Dániel Józsefnél** leendő eszközlésére 1999. évi márczius hó 27-ik (huszonhét) napjának délelőtti 9 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108 §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

A törvényes határidő a hirdetménynek a biróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Szt.-Endrén, 1899. évi márczius hó 7-én.

Perjessy György
kir. birósági végrehajtó.

144/899 szám vh.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a szentendrei kir. járásbiróság 1899. évi V. 17 és V. 29. számu végzése következtében **Országos ipar-hitelszövetkezet** és **Stiassni testvérek** és társa czég javára **Szent-Endrei famü iparáru gyár és gőzfürészde Susa Manó** és **Nedelko Péter** ellen 52 frt 35 kr. és 115 frt s jár. erejéig 1899. évi január hó 20-án foganatositott kielégitési végrehajtás utján felülfoglalt és 3966 frtra becsült bútorok, faáruk, anyagok stb.-ből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szentendrei kir. jbiróság V. 17/2. 1899. sz. végzése folytán 52 frt 35 kr., 115 frt tőkekövetelés, ezen tőkék után járó 5% kamatai és eddig összesen 61 frt 49 krban biróilag már megállapitott költségek erejéig Szt.-Endrén leendő eszközlésére 1899. évi április hó 1-ső napjának délutáni 1 órája határidőül kitüzetik és ahoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

A törvényes határidő a hirdetménynek a biróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Szt.-Endrén, 1899. évi márczius 2-án.

Perjessy György
kir. birósági végrehajtó.

—● Elsőrangu hazai gyártmány. ●—

Czégczéplók

Pontos czim:

ELSŐ MAGYAS

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

◆ BUDAPEST. ◆

Vetőgépek.

Magyarország legnagyobb és egyedüli

gazdasági gépgyára

mely a gazdálkodáshoz szükséges

összes

gazdasági gépeket gyártja.

Borprések.

Ekék.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerü felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Szecskavágók Morzsolók.

Nyilttér.*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő
mindszenti ERDÉLYI GYULA.

Nyilatkozat.

Több rendbeli olyan eset jutott tudomásomra, hogy velem semmi néven nevezendő összeköttetésben nem álló kereskedők gazdasági- és egyéb magféléket, különösen répamagvakat mint Mauthner-fele magvakat hoznak forgalomba. E miatt kötelességemnek tartom, **egyrészt a gazdaközönség tájékozására, másrészt a magszükségletüket nálam bevásárló kereskedők érdekeinek megvédeseül** kijelenteni, hogy a **vidéki ismételadóknál** csak azon gazdasági és kerti magvak tekinthetők **valóban czégemtől származóknak**, melyek vagy

az én ólomzárammal,

vagy egy álló

medvét jelképező

törvényszékileg bejegyzett vèdjegyemmel, vagy mindkettővel ellátott zacskókban vagy zsákokban vannak.

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari szállító

magnagykereskedés

23. Budapest. VI., Andrássy-ut

Szobapadló fényező szerek.

Viasz-kenőcs (parket paszta) kemény padlóra fehér és sárga, kis doboz 45 kr., nagy doboz 80 kr.

Főzött viasz csak vizzel vegyitendő, kemény és puha padlónak, kilója sárga 1.10 frt, fehér 1.30 frt.

Fénylak puha padlóra, igen tartós, gyorsan szárad, tükör fényt ad, 4 szinárnyalatban.

Doboza 85 kr., 1 frt és 1 frt 20 kr.

Rainer J. és társánál

II. ker., Fő-utcza 12.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Csomagolás felszámitás nélkül.

„REGGELI UJSÁG"

fogyasztási czikkeket szállitó-vállalat részvénytársaság

József-körut 19.

Liszt, kenyér, fűszerek, hus, zsirnemü, szárnyas, tojás, csemegék, sör, bor, pezsgő, fa és szén jó minőségben, jutányosan házhoz szállitva.

Kivánatra megrendelési bárczák.

Részletes árjegyzék a **Reggeli Ujságban.** Előfizetési ára a lapnak egy hóra 30 kr.

A czikkek megrendelhetők az ujság kihordónál.

A szállitás Budára gyors és pontos.

Eladó

Budán villamos vasut mellett egy uj két és egy uj három emeletes jól jövedelmező bérház, — előnyös törlesztéses kölcsönnel, — esetleg pesti oldalon fekvő és beépitésre alkalmas házhelylyel is felcseréltetik.

Közvetitők dijaztatnak.

Czim a kiadóhivatalban.

Kellemes és kényelmes lakás

Németvölgyi uton a Fodor villában kényelmes és kellemes lakások kiadók. Egészséges levegő, árnyas kert. Bővebbet ugyanott. Ez a hely nyári és egész éves lakásnak alkalmas. Előtte megy el a németvölgyi vasut.

LEGSZEBB AJÁNDÉK

egy szépen festett vagy rajzolt arczkép.

Mindennemü e szakmába vágó munkát elvállal a kiadóhivatal bármily nagyságban

legjutányosabb ár mellett.

HIRDETÉSEK felvétetnek

a kiadóhivatalban.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. ker., Egyházt éren fióküzletet nyitottam — Liszt, tej. tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

Szt.-Lukácsfürdő

téli és nyári

gyógyhely.

Nagy kénes iszapfürdő, a melynek 520 □ méter nagyságu nyitott és zárt medenczéiben a forrásviz naponkint négyszer megujul. Mindennemü gyógy- és üditő fürdők. Lakás- és teljes ellátás, közepes ár 25 frt hetenkint. — Prospektust küld az igazgatóság Budapesten.

A szabadalmazott

„DELPHIN"

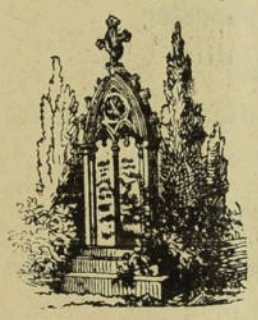
vizszürőnek egy családnál sem szabadna hiányozni. Ára 16—27 frtig. Minden vizvezetékhez igen könnyen alkalmazható. Egyedül Budapesten több mint 2000 drb van használatban. A királyi várlakban, József főherczeg palotájában, számos nemes és előkelő polgári családnál, kórházakban, szanatóriumokban, minisztériumokban, iskolákban, nyilvános intézetekben, bankokban stb. stb. Elismerő nyilatkozatok szakemberektől, tanároktól, orvosoktól, valamint számtalan ajánlatok magánegyénektől. Kérjen prospektust.

Telefon-szám 63—16.

Magyar szürő vállalat, Erzsébet-körut 27.

A főraktáron kivül megrendelhető: **Kann és Heller,** Váczi-körut 62., **Löwenstein M.** cs. és kir. udv. száll., Vámház-körut 4., **Porfy Ferencz,** Kigyó-utcza, **Sárkány Pál,** Váczi-utcza 27. czégeknél.

Sirkövek.

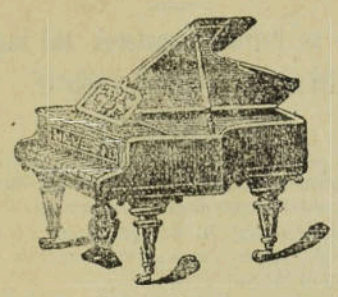

Sirköveket tartós és jó anyagból készit **Gerenday A. és fia.** Megrendeléseket elfogad a **Buda és Vidéke kiadóhivatala.**

Hevesi Balázs

utóda

Harkai Mária

zongora-gyárosné, állami iskolák szállitója.

BUDAPEST,

Kerepesi-ut 11. szám.

Balaton part mellett

egy három-szobás verandás villa szőllővel és gyümölcsössel, viz és fürdővel együtt; a szőllő és villatelep közvetlen a Balaton partján, gyönyörü kilátással a Tihanyra. Mellékhelyiségek: Konyha, jégverem, kut, darab föld paragba fenyő ültetvény, szabad kézből eladó. Közelebbi megtudható Dr Lisznyay orvos urnál, Budapest, VIII., Eszterházy-utcza 22-ik szám.

Eladó vagy kiadó.

Egy szép villa — télen, nyáron lakható —, áll 5 szobából, mellékhelyiségekből, istállóból, kocsiszinből, eladó. A villa 1000 □ öl gyümölcsfákkal befásitott remek fekvésü helyen van a Márton-hegyen, az épülendő villamos közelében. Vételár 15,000 forint. Saroktelek, tehát kétfelé osztható. Bővebben a szerkesztőségben.

MEGHIVÓ.

a Magyar ipar- és kereskedelmi bank részvénytársaság részvényeseinek **1899. évi márc.** hó 23-án d. e. $10^1/_2$ órakor Budapesten, az intézet saját helyiségében (V., Nádor-utcza 4. sz. alatt) tartandó.

VIII. RENDES KÖZGYÜLÉSÉRE.

NAPIREND:

1. Az 1898. évi mérleg és az igazgatósági jelentés előterjesztése. — 2. A felügyelő bizottság jelentése. — 3. A tiszta nyeremény mikénti felosztása iránti határozat. — 4. Az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak adandó fölmentvény iránti határozat. — 5. Az igazgató-tanács kiegészitése. — 6. A felügyelő-bizottság tagjai számának meghatározása, ezen tagok megválasztása és javadalmazásuk megállapitása.

Azon t. cz. részvényesek, a kik a közgyülésen személyesen vagy meghatalmazott által résztvenni kivánnak, fölkéretnek, hogy részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt

Budapesten a társaság pénztáránál, vagy Bécsben a Wiener Bank-Vereinnál

ugyanott dijmentesen rendelkezésükre bocsátott konszignációk kiséretében legkésőbb 8 nappal a közgyülés megtartására fent kitüzött határidő előtt, tehát bezárólag 1899. évi márczius hó 15-ig letenni sziveskedjenek.

A letett részvényekről elismervény és a közgyülésen való részvételre szóló igazolási jegy állittatik ki.

Minden 25 darab letett részvény egy-egy szavazatra jogosit.

Ha valamely részvényes más szavazatképes részvényes által kivánja magát képviseltetni, ugy az erre vonatkozó meghatalmazást az igazolási jegy hátsó lapján kitölteni és aláirni tartozik.

Senki sem birhat 100 szavazatnál többet sem saját nevében, sem meghatalmazás utján.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a közgyülés elé terjesztendő jelentéssel együtt, a közgyülést nyolcz nappal megelőzőleg a társaság irodájában közzététetik.

Az igazgatóság.

GANZ ÉS TÁRSA

VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV. TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

KÉSZIT:

A) gépeket és épitési munkákat teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.

Specziálitási B) kéregöntvény vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek- és ágyugolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s egész malomberendezések.

Facsiszoláshoz, papir- és czellulozagyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló turbinák.

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól. — Zsilipek, csővezetékek frictiós kapcsolások rotatiós dynamométerek. — Aczélöntés.

KRÁL GYULA

kőfaragó mester,

I., Kelenföld, az állomás mellett.

Kőfürészelő-, gyaluló- és esztergályozó.

Elvállalja a homokkő, mészkő, márvány és gránitkő feldolgozását úgy épületekre, mint siremlékekre.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legtisztább égveayes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

FELHIVÁS

az összes

Gyomor és alhasi bántalmakban szenvedőkhöz:

Máj
Vese
Hólyag
Aranyér

!!!Hatásában páratlan!!!

PAULA-VIZ

A jelenkor szenzácziós gyógyvize.

Magyarádi „PAULA“ gyógyforrás részvénytársaság

Budai főraktár:

Rainer J. és társánál

Fő-utcza 12.

Mihalovits József

kalapos-mester

BUDAPEST,

I. ker. Alagut-utcza, a Szinkörrel szemben.

Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

URI ÉS NŐI-SAPKÁK,

valamint **szőrme-árukból.**

Burkert Konrád

lakás és iroda: II., (Viziváros) Retek-u. 14.

Elvállal épület és épület-diszitmény munkákat vizvezeték, légszesz, csatornázás, fürdőszoba, closet, gőz, viz-fütés és szellőztetési berendezést.

Speczialista épület- és disz-ornamentikai kivitelben.

Árjegyzék és költségvetés dijtalan.

STŐRI A. J.

Krisztina-köruti nagykávéháza.

(Krisztina-körut 91.)

Minden vasárnap katona hangverseny.

KITÜNŐ TEKEASZTALOK.

Hideg buffet.

Legfinomabb italok.

Igen olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

RÖCK ISTVÁN

gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje

BUDAPEST, IX., Soroksári-utcza 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajógépeket.

Lokomobilokat,

kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket,

Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fűtőcsövekkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**

Teljes hütőtelepeket és jéggyárakat

szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizműtelepeket, gőzmalmi- és téglagyári

berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömbzéki emeltyü szerkezettel.

FRISCH ANTAL

„GIZELLA“ kávéháza.

II. Széna-tér 7. szám.

Teljesen ujonnan felszerelten s a modern igényeknek megfelelő berendezéssel,

Különösen alkalmas a kávéház előtti

csinos felszerelésü terrasz

az üdülni óhajtó közönség számára.

A legfinomabb italok

mindig készletben vannak.

Hideg buffet.

Esténként hangverseny.

Pontos kiszolgálásról gondoskodva van.

Budapest, III. Remetehegy BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest 1899. VIII. évfolyam 9. sz. Márczius 21 (Bőjtmás hava.)

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Megjelenik havonként háromszor. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: I., Városmajor-utcza 28. Kéziratok és közleményeket ide kérjük küldeni.

1848-iki márczius 15-, 16- és 17-ike. Pesten, Budán, Pozsonyban és Bécsben.

— Visszéemlékezés. —

Irta: **Dr. Hatala Péter.***)

Pesten 1848-iki márczius 15-én reggel, a kuria épületének a Sebestyén-utczára hajló sarkán egy *irott* falragasz ezt hirdette:

Mit kiván a magyar nemzet?

Legyen béke, szabadság és egyetértés,

1. Kivánjuk a sajtószabadságot, a czenzura eltörlését.
2. Felelős miniszteriumot Buda-Pesten.
3. Évenkénti országgyülést Pesten.
4. Törvény előtti egyenlőséget, polgári és vallási tekintetben.
5. Nemzeti őrsereget.
6. Közös teherviselést.
7. Az urbéri terhek megszüntetését.
8. Esküdtszéket, képviseletet, egyenlőség alapján.
9. Nemzeti bankot.
10. A katonaság esküdjék meg az alkotmányra, magyar katonáinkat ne vigyék külföldre, a külföldieket vigyék el tőlünk.
11. A politikai státus foglyok bocsáttassanak szabadon.
12. Kivánjuk az uniót Erdélylyel.

Egyenlőség, szabadság, testvériség!

Ezen pontokat márczius hó 12-én az *Ellenzéki kör*, Irényi József ajánlatára elfogadta; egyuttal azt határozván, hogy Pozsonyba az országgyűléshez pártolás végett felküldi.

Több vármegye még korábban utasitotta ily értelemben követeit, jelesen Tolna februáriusban.

Márczius 14-én este a bécsi hajóval Pestre érkezett a bécsi forradalom hire. Bécsben márczius 13-án, 14-én hallatlan nagy dolgok iörténtek . . . A magyar országgyülés Pozsonyban ülésezett. Február 22-én Párisban kiütött a forradalom, a francziák elkergették Lajos Fülöp királyt és kikiáltották a köztársaságot. E hir mint a villám, átczikkázott Európán. Bréma, Weimár, München, Berlin, Boroszló, Bécs, Prága kitüzték a forradalom zászlaját . . . Február 29-én a bécsiek tömegesen rohanták meg a bankot, követelvén bankóiknak ezüstre, aranyra való beváltàsát. A bank alig birt eleget tenni a tolongó sokaságnak. Márczius 3-án Pozsonyban Balogh Kornél, Győrmegye egyik követe, felvilágositást kért ezen ügyben a kormánytól. Aztán felállott Kossuth Lajos, hatalmas közhelyesléssel kisért beszédben *felelős miniszteriumot, alkotmányt követelt Lajtán innen és Lajtán tul is, Magyarországnak is, Ausztriának is.* Egyuttal bemutatá a királyhoz intézendő felirat tervezetét. Márczius 4-én a követek táblája elfogadá a felirati javaslatot. István főherczeg nádor azonnal Bécsbe sietett utasitásért, egyuttal felkérte a felső táblát, hogy a feliratot addig ne tárgyalja, mig ő vissza nem tér. Utánna szinte Bécsbe siettek a felső tábla vezérférfiai: Majláth György országbiró, gróf Keglevich Itsván tárnok, gróf Széchenyi István. A felső táblának nem levén elnöksége, a feliratot nem is tárgyalhatta. A bécsi burgban azon tanakodtak, hogy feloszlassák a magyar országgyülést. Kossuth márczius 3-iki beszéde s a követek táblájának állásfoglalása, a bécsi polgárok lelkesedését lángra lobbantotta. Pulszky Ferencz terjesztette a beszédet, s dr. Bach Sándor ügyvéd hathatósan segitett.

A Bach korszaknak később apja — márczius 11-én Prágában a csehek kikiáltották: *Mit kiván a cseh nemzet?*

13-án pedig Bécsben felháborodott a tenger, a népek tengere. Az alsó Ausztriai tartományi gyülés épületét körülözönlötték; feliratban átnyujtották a rendeknek a polgárság kivánatait. A rendek rögtön hozzájárultak s követséget küldöttek a burgba. Lajos főherczeg és Metternich miniszter akadékoskodtak. Katonaság vonult ki, a nép torlaszokat emelt, kövekkel dobálta a katonaságot, a polgárság, az egyetemi és a műegyetemi ifjuság felfegyverkezett Az összecsapásnak halottai és sebesültjei voltak. Végre Ferdinánd császár megtiltotta a nép lövetését s igéretet tett az alkotmány iránti kérés teljesitésére.

Elbocsajtotta Metternichet még aznap márczius 13-án. István főherczeg előtte való napon, 12-én visszaindult Pozsonyba, tanácstalan. A mint márczius 13-ának hire érkezett Pozsonyba, 14-én, a főherczeg a felső táblát rögtön egybehivta, a feliratot elfogadták, követséget választottak a két tábla tagjai közül, mely a feliratot Bécsbe a királyhoz felvigye. A főherczeg még az nap Bécsbe sietett. A pozsonyi polgárság pedig rendkivül nagy és zajos fáklyás menetet rendezett Kossuth tiszteletére.

Pesten nagy bankettet terveztek márczius 19-ére a Rákoson, melyre az egyetemi ifjuságot is meghivták. Az egyetem rektora megtiltotta nekünk a résztvevést, de mi azzal nem törődtünk, hanem készültünk a nagy országgyülésre a Rákoson. Perczel Mór márczius 14-én Komáromban a megyeházán hirdette ez eszméket.

Nagy lelkesedést keltett, óriási fáklyásmenetet rendeztek tiszteletére. A szónok eme versekkel zárta be felköszöntését:

Ha mindezt megvalósitod oh Perczel,
Az örökkévalóságot tuléled egy perczczel.

Igy virradt reánk Pesten, Budán márczius 15-ike . . .

II.

Az egyetemen márczius 15-én délelőtt tiz órakor, nálunk a bölcsészeti karon, öreg tanárunk Wolfstein tartott nekünk előadást a Mathesisból. Egyszerre óriási lárma, zaj hangzik az egyetem folyosóin és lenn a téren. Nézzenek ki mi baj van, mondá a tanár.

Az első padból ketten, hárman kisiettünk a folyosóra, s onnan lenéztünk az egyetem terére. Rengeteg sokaság, — mind uri emberek — zajongott odalenn, de a folyosókat is, az első és második emeleten, a joghallgatók tantermei körül — miénk a harmadik emelet volt — elözönlötte a kivülről feljött sokaság egyrésze. *Vasvári Pál*, egy csoport orvos és mérnök hallgatóval benyitott az egyik jogi tanteremhe, hol épen az öreg Tipula tanár előadást tartott . . .

Vasvári csak nehány szót mondott s a jogászok utánna tódultak kifelé. Midőn ezeket tanárunknak jelentettük, azt mondá: *Nagy baj van!* . . . s kiment a tanteremből. Társaink egy része szinte lement az utczára, de mi többen fenn maradtunk az emeleten, s a folyosó ablakaiból mint páholyból néztünk le az egyetem-téri szinpadra. Csupa czilinder látszott és iszonyu zajongás hallatszott. Egyszerre csend lett, egy sovány, bozontos fejü, kis bajuszu, fekete magyar ruhába öltözött fiatal embert emeltek a magasba . . . Petőfi Sándort. Elmondotta a csoportosulás, az utczai összejövetel czélját, aztán elszavalta nagy lelkesedéssel, hatalmas költeményét a „*Talpra magyar*“-t. Az esküversek óriási viszhangot keltettek mindannyiszor. Midőn Petőfit a földre tették, egy erős hang felkiáltott: Menjünk Budára a Cenzorhoz és irassuk alá! . . . Nem megyünk! . . .

*) Fölolvasta a Petőfi társaság márczius 19-én tartott ülésében.

Cenzura nélkül nyomatjuk ki; .. nem ismerjük el a cenzurát! ... Éljen a sajtószabadság! ... Válaszolta száz megszáz hang.

Midőn a sokaság elvonult, a Károlyi palota felé, mi is lejöttünk harmadik emeleti páholyunkból és utánnuk mentünk. Megtudtuk: hogy Jókai, Petőfi, Vasvári s mások a Pillwax kávéházból — a mostani Schője kávéház — indultak ki; először a Hatvani-utczában az orvosnövendékeket szóliták fel csatlakozásra, az orvosi kar épületében; onnan a barátok temploma melletti mérnöki osztály termeiből hivták el az ifjuságot s ezen hadsereggel jöttek a központi egyetemhez. . . . A hatvani-utczában volt a Landerer és Heckenast nyomdája, ott, hol most a Kamon kávéház van. Oda bementek és akadálytalan kinyomatták a Talpra magyart és a 12 pontot. A barátok templomág juthattunk csak, azontul rengeteg sokaság szorongott. Az eső megeredt, de senki sem mozdult helyéből, mindenki várta a nyomtatványokat. Addig is a nyomda ajtajából Petőfi, Jókai, Vasvári beszéltek a várakozókhoz. Végre valahára én is hozzájutottam a Talpra magyar és a 12 pont egy-egy nyomtatott példányához és a sajtószabadságnak ezen márcziusi ibolyáival haza siettem. Talpon volt az egész város, az összes lakosság az utczákon járt. Délután mindenkinek mellét, kalapját nemzeti szinü pántlikából készült csokor diszité, az utczák falait pedig a 12 pontnak nyomtatott falragaszai. A mozgalom főhadiszállása az Uri-utczában levő *Pillwax kávéház volt,* a mostani Schője kávéház. Itt folytak az előtanácskozások márczius 13-án és 14-én. Pillwax bátyánk egy nagy kerek asztalt nemzeti szinre festetett és közepére ezt iratta: *A közvélemény asztala.* Ez tulajdonképen *„A márcziusi fiatalság“* tanyája volt. Az idősb urak, mint Klauzál Gábor, Nyári Pál s többen az *„Ellenzéki kör“* termeiben tanácskoztak.

Nagy küldöttség ment a városházára is óriás éljenző tömeg kiséretében; a tanács hozzájárult a pontokhoz. Azután ugyanezen hadsereg, — oly sokan voltak — Budára vonult, azért zengé Petőfi:

Alattunk a vén hegy lába
Majdnem összeroskadott! . . .

A helytartótanács csatlakozását és a statusfogolynak, Táncsics Mihálynak, szabadon bocsátását követelték.

Estefelé a barátok teréről éppen az Uri-utczába akartam átmenni, midőn a Kigyó-utczából óriási tömegnek előre tolongását, rengeteg éljen riadással, s egy hintót láttam, melyet ugy látszott, csak a sokaság hullámzása tolt előre. A járókelők mindannyian megállottunk. A Sebestyén-utczából és a Párisi-utczából nagy emberáradat ömlött ki s körülözönlött bennünket. A barátok terén, a Hatvani-utcza elején, a baráttemplom mellett az óriási éljenriadalom hallatára összetorlódott a közönség.

Kit hoznak erre? . . . Kérdezték mindenfelöl. Táncsics Mihályt hozzák Budáról és viszik a Nemzeti szinházba; válaszolták azok, akik a városháza felől özönlöttek felénk. En haza akartam menni, eszem ágában sem volt a szinház; de a hömpölygő ember áradat körülözönlött, végig sodort a Hatvani-utczán, s egyszer csak ott állottam a Nemzeti szinház földszintjén. Az Ur Isten hozott ide, hogy össze nem nyomtak. Az előadás javában folyt, midőn mi, illetőleg az isszonyu emberáradat, mely engem idáig sodort, pokoli lármával, Éljen Táncsis! orditással a szinházba berontott. Elözönlötték a páholyokat is, nemcsak a földszintet.

Lássuk Táncsicsot! Kiabálták a szinházban És Táncsicsot oda vitték a szinpadra. Rengeteg éljenekkel fogadták. Ilyen éljeneket sem Egressy Gábor, sem Lendvay, sem Füredy Mihály, sem Sódelné, sem Hollósy Kornélia nem kapott. Vége szakadt a szinjátéknak. Erkel Ferencz eljátszatta a Hunyady dalt, a Hymnust, a Szózatot. Füredi Mihály nehány gyönyörü magyar népdalt énekelt. Egressy Gábor elszavalta a márczius 15-ikének örökemlékü költeményét a Talpra magyart. Aztán elénekelték a Marseillaiset, a Lengyel hymnust. Végre a sokaság oszolni kezdett; de mintha meg lett volna babonázva, — a szinházi éneklés folytán is — az utczákon kitörő örömmel, kurjongatva, éljenezve vonult, ágazott el jobbra, balra hazafelé. Én is éjfél tájban kerültem csak haza. Az egész város szokatlan diadalmámorban tolongott utczáról utczára.

A 12 pontnak elsejét és tizenegyedikét ma tényleg végrehajtottuk.

Márczius 15-ike Pozsonyban is, Bécsben is nagy nap vala.

Pozsonyból nagyszámu fényes országgyülési küldöttség, számtalan jurátus, az országgyülési ifjuságnak egész zászlóalja készült Bécsbe. Az országgyülési küldöttség, mely a két tábla által elfogadott feliratot a királyhoz vitte, d. e. indult a *„Ferencz Károly“* nevü gőzösön Bécsbe.

Mi itt Pesten a városi tanács és Budán a helytartó tanácshoz járultunk, a pozsonyi országgyülés ugyanazon szándékkal Bécsbe indult V-ik Ferdinándhoz, a magyarok királyához. Itt Pest és Buda talpon volt; ott az egész Pozsony a Dunaparton, a gőzhajóállomásnál éljenezett. Délután négy órakor még egy gőzös indult Bécsbe. Ezen utazott az országgyülési ifjuság és igen sok polgár. Miként az ősidők argonuatái Kolchisba, az aranygyapjuért . . .

Bécsben éppen márczius 15-én *délután* hirdette ki a császár, hogy az alkotmányt megadja. Előtte való nap — 14-én — a nemzetőrséget szervezték. Nagy volt az öröm Bécsben. Ezen mámor még fokozódott, midőn az országgyülési küldöttség hajója Bécsben kikötött. Eddig soha nem látott diadalmenetben fogadta a magyarokat Bécs városa. Kossuthot virágözönnel boritották el. „A Jaegerzeilen — irja gr. Széchényi István e jelenetről — kiszállunk. Az egésznek rebellio kinézése van. Kossuthot többször virágokkal koszorúzták az exaltált bécsi nők, lengyelek és olaszok átkarolják. Én Kossuthnét viszem kocsin, a ki egész testében reszket!“

Az *Erzherzog Karl* vendéglő elé, hol Kossuth megszállott, óriási néptömeg gyülekezett estefelé. Halljuk Kossuth Lajost! kiáltozta ezer torok. Kossuth megjelent az erkélyen, s gyujtó beszédet mondott a fellelkesült néphez. Az egyetemi legio diszőrséget állitott Kossuth szállása elé. Később megérkezett a második gőzös is . . . Égő fáklyákkal kisérték a bécsiek a diszmagyarban kivont karddal bevonuló országgyülési ifjuságot. Egetverő lelkesedés volt ez. A népnek testvérülése! Márczius 16-án déltájban fogadta a király a pozsonyi országgyülési küldöttséget, melyet István főherczeg nádor vezetett. Minden jót igért. Egész Bécs kisérte a Burgba s onnan vissza a küldöttséget; s midőn Kossuth és Eszterházy Pál herczeg az utczán összeölelkeztek; a nép felkapta őket vállaira, s nagy örömrivalgás közt körülhordozta. Márczius 16. a pesti nagy tüntetés hire is Bécsbe érkezett és 17-én kora hajnalban a király elfogadta a magyarok kivánságát, a feliratban nyilvánitott reformokat; s István főherczeg azonnal magához hivatta gr. Batthyányi Lajost, hrg. Eszterházy Pált, gr. Széchenyi Istvánt és Kossuth Lajost, tudatván velök, hogy a szentesités megtörtént. Szentesitve a 12 pont! . . .

Ilyen volt az 1848-iki márczius idusa, Pesten, Pozsonyban, Bécsben.

Petőfi megénekelte e napot:

Magyar történet muzsaja!
Vésőd soká nyugodott.
Vedd a táblát,
S vésd rá ezt a nagy napot!...

Budai tornaegylet.

A választmány jelentése az 1898. évről.

Tisztelt közgyülés!

Az 1898. évi működésünkről szóló jelentésünket a következőkben van szerencsénk előterjeszteni.

Az 1898. márczius hó 2-án tartott alakuló választmányi ülésen jegyzőkül Dr. Ernyei Pál és Holfeld Henrik, pénztárosul Dr. Harrer Ferencz, ellenőrül Vidovics Rókus és szertárosul Bodóczy Béla választattak meg.

Az egylet vagyoni viszonyait az alább közölt pénztári kimutatás és vagyonmérleg tünteti fel.

A pénztári kimutatás szerint az 1898. évre a rendes bevételek 8158 frt 58 krral, a rendes kiadások 8069 frttal irányoztattak elő. Ezzel szemben a bevételek 7902 frt 21 krt, a kiadások pedig 6624 frt 73 krt tettek ki, úgy hogy a bevételek 256 frt 37 krral, a kiadások pedig 1444 frt 27 krral maradtak az előirányzaton alul.

Az 1878. évben kibocsátott 10 frtos kötelezvényekből semmi sem került beváltásra, forgalomban maradt tehát még 223 db.

Egyletünk tagjainak száma a megelőző évhez képest 21-gyel csökkent, volt ugyanis:

	1897. decz. 31-én.	1898. decz. 31-én.
tiszteletbeli	2	2
alapitó	58	58
működő	287	262
pártoló	82	86
összesen	429	408

A hetenként háromszor (hétfőn, szerdán és pénteken) tartott tornaórákban résztvett:

1898. évi	január	hóban	12 órán	439 tag
„ „	február	„	12 „	423 „
„ „	márczius	„	11 „	323 „
„ „	április	„	11 „	269 „
„ „	május	„	10 „	146 „
„ „	junius	„	szünet	
„ „	julius	„	„	
„ „	augusztus	„	„	
„ „	szeptember	„	9 órán	203 tag
„ „	október	„	13 „	514 „
„ „	november	„	13 „	631 „
„ „	deczember	„	12 „	425 „
		Összesen	103 órán	3373 tag.

Egy tornaórán az óránkinti átlagos szám 32·7 volt, a mi a mult évi 31·6 átlaggal szemben 1·1 emelkedést mutat.

Junius, julius és augusztus hónapokban a tornázás szünetelt.

A rendes tornaórákon kivül az egyleti művezető vezetése mellett, középiskolai tanulók részére külön tornatanfolyamot engedélyeztünk.

Az 1897. évi október 1-étől 1898. évi április hó 30-áig hetenként háromszor az egyleti művezető vezetése alatt 24 egyleti tag részvétele mellett vivó tanfolyam tartatott, melyen résztvett:

1897. évi	október	hóban	13	órán	151 tag
„ „	november	„	13	„	196 „
„ „	deczember	„	11	„	124 „
1898. „	január	„	11	„	95 „
„ „	február	„	12	„	111 „
„ „	márczius	„	14	„	155 „
„ „	április	„	12	„	115 „

Összesen 86 órán 948 tag.

Egy vivó órán átlag 11 tag vett részt, a mi a mult évi 11·8 átlaggal szemben 0·8 csökkenést mutat.

Egyesületünk 1898. deczember hó 7-én tartotta meg fényesen sikerült disztornázását, melyen 44 tag vett részt. Ez alkalommal a szabad gyakorlatok és 4 csapatban rendszeres csapattornázás után iskolatornázás a magas korláton mutattatott be, a mit mintacsapat tornázása két buzogánynyal követett.

Ez után összetett verseny következett magas korláton, magas nyujtón és magas ugrással. A versenyen résztvett öt egyleti tag közül első dijat (egyleti nagy ezüst érem) Salamon Géza, a második dijat (egyleti kis ezüst érem) Segner Pál és a harmadik dijat (egyleti bronz érem) Gruber Román egyleti tagok nyerték el.

Itt kell megemlitenünk, hogy a lefolyt évben alkalmaztuk első izben az országos tornaszövetség versenyszabályai nyomán azt az elvet, hogy versenyeinken az esetre, ha legalább öt versenyző jelentkezik, három dijat osztunk ki és pedig az eddig szokásos nagy és kis ezüst érmeken kivül még egy egyleti bronz érmet a harmadik győztesnek.

Egyesületünk a disztornán kivül 1898. évi április hó 1-én, minden részében sikerült házi versenyt is rendezett.

A szabadgyakorlatban és csapattornán 45 tag vett részt.

A versenyek a következők voltak:

a) rudmagasugrás deszkáról; első győztes Takács József, második Segner Pál;

b) verseny a magas nyujtón, képzett tornászok számára; első győztes Belházy Béla, második Gruber Román;

c) távolugrás a III. és IV. csapat számára; első győztes Dr. Makucz Arthur, második Szabó János, harmadik Neubauer Gyula. Ezen versenyek győzteseit emléktárgyakkal tiszteltük meg.

d) kötélhuzás. Részt vett 24 tornász, kik testük sulya szerint két egyenlő csapatba osztattak. A két csapat testsulya 1612 klgr. volt.

Ez alkalommal a „Sürge-fürge“ nevű két lapdával folytatott játékot is bemutattuk.

A Magyarországi Tornaegyletek szövetségének 1898. évi május hó 29-én és 30-án tartott első kerület tornaünnepélyén, melyet az eperjesi torna és vivó egylet, a budapesti és felvidéki tornaegyletek közreműködésével Eperjesen rendezett, egyesületünk is egy csapattal méltón képviselve volt.

Résztvettek Bély Mihály egyleti művezető vezetése alatt Brunhuber Béla, Drohobeczky Miklós, Kovács Károly, Lakner Károly, Papp Vilmos, Seitl Dezső és Weisz Gyula tagok.

E csapat közreműködött a közös szabadgyakorlatokban és a magas korláton folytatott minta csapat tornázásban Bély Mihály előtornázása mellett.

A szövetségi összetett főversenyben (magas nyujtó, magas korlát és távolugrás) Brunhuber Béla vett részt és pedig győzelmesen, a mennyiben a felajánlott tiszteletdijat és az eperjesi torna és vivó egylet diszitett ezüst érmét nyerte el.

Ezen kerületi tornaünnepély általános sikere, az eperjesi tornásztársak szives vendéglátása — melyért e helyen is meleg köszönettel adózunk — valamint a minta csapat sikeres működése és Brunhuber Béla győzelme nemcsak az ott jelenvolt tagtársaknak kedves emléke fog maradni, hanem egyesületünk belső életére is kellemesen ható momentumok, melyek méltán hivatvák arra, hogy egyletünk tagjait a hasonló ünnepélyeken való részvétre és a tornázás ügyének fejlesztésére irányuló sikeres tevékenységére buzditsák.

Köszönettel kell adóznunk az eperjesi tornaegyletnek és Bély Mihály művezetőnknek, hogy az eperjesi tornaünnepélyek egy-egy fényképét egyletünknek felajánlották.

Örömmel kell jelentenünk, hogy a székesfőváros közönsége elhatározta, hogy a Christen-féle telket télen korcsolyázás czéljából a budai korcsolyaegyletnek és nyáron játszóhelyül egyletünknek átengedi.

A terület átengedése csak annak használatára szól és dijtalan, a mennyiben csakis a tulajdonjog elismerése fejében kell egy csekélyebb összeget évente fizetni. A szerződés a székesfőváros tanácsával megköttetett és igy azon kellemes helyzetben leszünk, hogy tagjainknak megfelelő játszóteret már a jövő nyári idényre rendelkezésére bocsáthatunk. Miután azonban a terület átengedése mindkét egyesület részére történt, ez a körülmény szükségessé tette azt, hogy a budai korcsolya egylettel viszonyunkat rendeztük s kölcsönös jogainkat és kötelezettségeinket megállapitsuk. A budai korcsolyaegylettel sikerült e tekintetben méltányos megegyezést létesiteni; ennek következtében e használatért egyesületünk mindaddig, mig a korcsolyaegylet első beruházásából eredő kötelezettségei teljesitve nem lesznek, évente 400 frttal, azontúl évente 200 frttal járul hozzá a korcsolyaegylet költségeihez, nemkülönben a korcsolyaegylet alapitótagjait és azok családtagjait egyletünk tagjai, illetve családtagjaival egyenlő elbánásban részesiti.

A tennis játék berendezése a Christen-féle telken a lefolyt esztendőben az ott folytatott épitkezés folytán nem lévén lehetséges, az egyletünk udvarán lévő pályát használható állapotban helyeztük s tagjaink rendelkezésére bocsátottuk. Sajnálattal kell azonban emlitenünk, hogy ezt a pályát tagjaink, a mult évekhez képest kisebb mérvben vették használatba, a mit a szűk helyi viszonyoknak kell betudni.

A tekepályát szintén jó karban tartottuk, bár ezen is, a multhoz képest kevesebben vettek részt.

A várszinházban a földszinten jobbra az első sorban 8 zártszéket ez idén is bérbe vettünk s ezáltal egyleti tagjaink s azok családtagjai részére a jegyszerzést megkönnyitettük. Ezen bérlet egyletünknek 26 frt 28 kr jövedelmet hozott.

Sajnálattal kell megemlékeznünk lelkes tornásztársunk Belházy Emilnek gyászos elhunytáról, a ki éltes kora daczára szorgalmas és kitartó látogatója volt nemcsak a tornagyakorlatoknak, hanem a nyári szórakoztató játékoknak is. Ravatalára koszorut tettünk s emlékét jegyzőkönyvbe iktattuk.

A mult évi közgyűlés utasitott bennünket az iránt, hogy az egyesületi leltár szerkesztése tárgyában vegyük fontolóra azt a kérdést, vajjon nem volna-e szükséges és czélszerű, hogy úgy az ingó, mint ingatlan vagyonnál értékcsökkenés czimén évente bizonyos százalékot leirjunk és e tárgyban tegyünk a jövő közgyűlésnek előterjesztést. A kérdést fontolóra vettük és figyelemmel arra, hogy minden tárgy annak vételárával van a leltárba felvéve és a vételár összeget meg is éri az egyletnek mindaddig, mig a tárgyak használható állapotban vannak, továbbá, figyelemmel arra, hogy értékcsökkenés czimén való leirása csakis a kereskedelmi vállalatoknál van értelme, arra az eredményre jutottunk, hogy a régi eljárást megtartva, értékcsökkenés czimén leirást ne foganatositson az egylet.

Az előadottakban az elmult évi működésünk fontosabb mozzanatairól számot adva, pénztári kimutatásunkat és vagyonmérlegünket azon kéréssel terjesztjük elő, hogy azokat tudomásul venni és a választmánynak, valamint a felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadni méltóztassék.

Budapesten, 1899. évi február hó 20-án.

A választmány nevében:

Dr. Ernyei Pál, jegyző. *Kollár Lajos*, elnök.

Darányi a budai kereskedőkhöz.

A budapesti (budai) kereskedelmi társulat — a miként közöltük — jegyzőkönyvi kivonatban nagyméltóságu Darányi Ignácz földmüvelésügyi magyar kir. minisztert a mesterséges bor készitésénél és forgalomba hozatalánál tilalmazásáról szóló törvény igazságos és erélyes végrehajtására kérte fel. — A nevezett társulat választmányánál e határozatáról a miniszter ur értesülvén 3057 (eln. VIII.) 2. szám alatt arra a következő választ intézett a „Budapesti (budai) kereskedelmi társulat“ elnökéhez:

„Őszinte köszönettel vettem a budapesti (budai) kereskedelmi társulat választmányának f. évi február hó 18-án egyhangulag hozott s hozzám felterjesztett azon határozatát, mely szerint a társulat a bortörvény igazságos és erélyes végrehajtására irányuló törekvéseimet elismeréssel méltányolja s egyszersmind — saját tapasztalatai alapján — azon meggyőződésének ad a társulat kifejezést, hogy „a magyar borkereskedelem hirén ejtett foltot megtisztitani, a közönségnek és a külföldnek hitelét a magyar borok iránt helyre állitani csakis a borhamisitók ellen való erélyes eljárással lehetséges.“

Megnyugvással látom a t. választmány határozatából, hogy a budapesti (budai) kereskedelmi társulat is egyetért velem abban, hogy a mesterséges borok készitésének és forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1893. XXIII. t. czikk erélyes végrehajtása mind a hazai bortermelésnek, mind a reális borkereskedésnek egyaránt érdekében áll, s következésképen égető szükséget képez. — Midőn ennélfogva felkérem nagyságodat, hogy a választmány felterjesztésében foglaltakért nyilvánitott köszönetemet a választmány tudomására juttatni sziveskedjék, egyszersmind annak a reménynek adok kifejezést, hogy a Budapesti (budai) kereskedelmi társulat az idézett törvény végrehajtásában a kormányt saját részéről is támogatni fogja.

Kelt Budapesten, 1899. évi márcz. hó 10.

Darányi s. k.

Nagyságos Freyberger Pál urnak, a Ferencz József rend lovagja, székes fővárosi törvényhatósági biz. tag, mint a „Budapesti (budai) kereskedelmi társulat“ elnökének.

Ünnepelt igazgató

Az idén ismét várva várták az I. kerületi polgári leányiskola növendékei a „József-napot,“ hogy szeretett igazgatójuknak *Szabó* József urnak névnapját megünnepelhessék. Szombaton f. hó 18-án délelőtt a növendékek sorából *Vass* Margit IV. osztályú tanuló szép beszéddel köszöntötte fel az igazgatót, a tanári testület szintén meleg szavakkal kivánt az ünnepeltnek boldogságot. Maga az ünnepély délután volt igen változatos műsorral. A tanári testület, különösen *Spády* Sándorné tanárnő, ki a szindarabokra és szavalatokra és *Hoppe* Rezső tanár ur, ki az énekrészletekre tanitotta be az ifjuságot, azon buzgólkodott, hogy az ünnepély sikere minél nagyobb legyen. Míre az ifjusági énekkar (III. és IV. oszt.) *Nemzeti dala* és *Rózsadala* felhangzott a szinpadról, a közönség zsúfolásig töltötte a diszitett tornacsarnokot. — Az ének után *Arnold* „Mariska szinházba megy“ czimü monológgal kedves hangon vidította fel a közönséget, mire az énekkarban *Lavotte*: „*A reményhez*“ és *Rossini* „*Tánczdala*“ hangzott fel. A műsor 4-ik pontját *Várady* Antal „*Utólsó sor-*“*át Kanizsai* Mária szavalta nagy hatással. Az 5-ik számot *Erkel*: *Imája* és *Vajdafy*: *Legszebb gyöngye* képezte, melyet az énekkar adott elő. Ezután *Szigeti* Vilma szavalta derültség közepette „*Pósa Lajos*: *Dr.*

Czirmos-"át. A hetedik pont egy 3 felvonásos vigjáték „A bankár leánya" volt, melyben a főszereplő *Gsige* Ilonka k. a. (Euphrosinc) ismét kimutatta színpadra termettségét. A szindarab után *Trettina* Irma k. a. igen kedvesen adta elő a „*Bál előtt*" czimű monológot. Ugy felléptét, mint a távozását élénk tapsvihar kisérte. Erre a 9-ik pont a „*Haza*" czimü szinmű volt, melynek főszereplői: *Katona* Lidia k. a. és *Takács* Gizella voltak. Ügyes forgásuk a szinpadon a közönség körében nagy tetszést aratott. A legutolsó számot élőképek képezték, még pedig: 1. A Jósda. 2. A 4 évszak. 3. Jákob létrája. 4. Hamupipőke. 5. Apotheosis.

Ugy az énekek, mint a szavalatok s szinmüvek igen jól sikerültek, a dekoráczió és a jelmezek meglepőek voltak, a miért is Hoppe Rezső és Spády Sándorné több kiérdemelt „éljent" nyertek. A gazdag és jósikerült előadás után czigányzene mellett késő éjfélig jókedvvel tánczolt s mulatott az ifjuság. Annyian voltak, hogy a körtáncz csak nagynehezen mehetett, hanem e helyett annál több vig csárdás és jókedélyü négyes folyt le. Már rég elkongatta a toronyóra az éji 12-öt, midőn az igazgatót illető ovátiók közt távoztak a vig angyalkák és a vidám fekete sereg, hogy otthon álmukban folytassák a mulatságot.

Másnap a 4, 3, 2 és 1 év előtti IV. osztályos az intézetből elvált tanulók nevében; Reich Klára, Zsák Mária, Szöllösy Marietta és Janicsek Olga üdvözölték felejthetetlen igazgatójukat. —*o* —*n*.

1899. márczius 15.

Deák Ferencz bölcsessége, gróf Széchenyi István lángelméje, gróf Battyhányi Lajos hazaszeretete és sok más ősi erények phönixként támadtak fel hamvaikból, az ezredéves ünnepeket követő rövid 3 év multán, mely idő az öröklét fövény óráján egy porszemnek még csak miriádnyi részét sem képezi, — de reánk nézve emlékezetessé vállnak ez évnek vajúdásai — mert a czikk elején felsorolt nagy férfiak szellemi ereje feltámadott — városainak és letétményesei a nemzet javára, erejének fokozására, dicső multjának emlékezetében és jobb jövőjének reményében kezet fogtak s fogadalmat tettek — szent fogadalmat — hogy a magyar magyar lészen, nagy nemzet lészen, erős és tekintélyes mig a Dunának szőke habjai mossák a királyi székes főváros habjait.

Szép s reményekre jogositó ábrándképek ezek — s a valósulás reményének alapja elég biztos, mert oly örökösök vállalkoztak megvalósitásához, kiknek egyéni jelleme, politikai multja, hazafias tevékenysége s a tárgyhoz iránti szeretettel és önzetlenséggel való ragaszkodás, majdnem biztos sikert igér.

S mégis 1899. márczius 15-ének ünnepélyességébe némi disharmonia vegyül — melyet a tapasztalat nyujt a nemzeti érzületekhez mindenben szigoruan ragaszkodó polgárnak — mert azon elv és sarkigazság, hogy „Nyelvében él a nemzet" még mindig sok kivánni valót hagy maga után — sajnos! — különösen a magyar királyi székes főváros területén, de leginkább annak „jobbpartján."

Neveket nem emlitek, mert a jövő szebb napok reményében még a legnagyobb ellenségemnek is hajlandó vagyok megbocsátani, — idegen nemzetek nyelvén beszélő, idegen tollakkal ékeskedő polgártársaimnak hosszabbitást adni, — hogy mig a magyarság delelő napja a láthatárra teljes pompájában felvonul, annak kisugárzását necsak önösségük kiaknázására használják fel — hanem a nemzet testébe és lelkébe beleforrva, sugarait mint a nemzeti test parányai fogják fel — és melegét fokozatossan áraszszák szét környezetükben, hogy rövid évek multán a jobbparton is teljes igazában álljon azon aranymondás: „Nyelvében él a nemzet."

Sem a hazafiak láng lelkesedése, sem a magyar közoktatás, sem a felekezeti lelkészek törekvései nem tudták előidézni, hogy a kereskedők és iparosok — tisztelet a kivételeknek — korcsmárosok, kávések és vendéglősök, sőt még magánvállalatok hivatalnokai és legtetejéül magy. királyi szolgálatban álló közhivatalnokok soraiból kikerülő egyes családok és egyéniségek ne hódoljanak a germanizmusnak — németül ne levelezzenek, számlákat per „Rechnung" ki ne állitsanak és fizetni helyett „Zahlen"-t ne kiáltsanak. — S pedig mind addig, mig az emberi testben idegen anyag foglal el egy legparányibb tért is, a test lázas, az emberi szervezet működése lankadt s az egyén akaratereje zsibbasztott. — Hát még milyen lehet a nemzet egészségi állapota a nyelv tekintetében, ha legnemesebb szerve megbénult, — testében nem egy idegen anyag, hanem száz és száz bacterium emészti életerejét — s láza kiforrni magát nem tudja, mert a legjobb orvosai tehetetlenül állanak a diagnozissal szemben — mert a mi patikáinkban idáig nem volt rá orvosság.

Hisszük és reméljük, hogy most immár megnyilt a magyar nemzet gyógyszertára, hol a régen sajgó és érzékenyen fájó sebünkre balzsam irt nyerünk a nemzet uj orvosaitól, — kik vállvetve iparkodnak munkálkodni a nemzet jövőjén — melynek reménycsillagát 1899. márcz. 15-én láttuk felragyogni — hol a kormány a nemzettel együtt ünnepelt s annak rajongásában azonositotta saját érzelmeit.

Ezért különösen üdvözöljük 1899. márcz. 15-ét s a jobb jövő reményében bizton néz előre szemünk.

Kögl István.

Gál Ödön.

Gál Ödön belügyministeri segédhivatali igazgatót nagy részvéttel temették el. 45 éves korában halt meg. A belügyministerium egyik legbuzgóbb és bizalomra méltóbb tisztviselője volt. A polgári életben is szerették és becsülték. Abban a kis asztaltársaságban vett ő is részt, melynek *Balázs Sándor* volt a központja, s melyből alig élnek néhányan. Halála felett özvegye és családja kesereg. Legyen áldott emlékezete.

Választmányi ülés.

Az első budapesti masseur-frotteur egylet márczius 13-án Ettlmayer Ignácz elnöklete alatt választmányi ülést tartott. A legközelebbi szaktanfolyam folyó hó 15-én veszi kezdetét és hat hétig tart, a vizsgát Dr Gyurmann Emil közkorházi főorvos fogja megejteni. A helybeli jelentkezők képeztetnek ki. Két nő és négy férfi tanitó közreműködése és a főorvos vezetése mellett.

A sikerrel letett vizsga után az illető képesitési igazolványt nyer. — A fürdő és gyógyintézetek tulajdonosai felkéretnek hogy alkalmazottaiknak adjanak módot arra, hogy ezen ingyenes tanfolyamon részt vehessenek, mert ez első sorban az ő vitális kérdésüket érinti. Legközelebb közé teszi az egylet azon fürdők czimeit, hol már szakképzett egyének vannak alkalmazásba.

Budapest, 1899, márczius 14-én.

Matkovics Dénes
egyleti titkár.

Követésre méltó.

A Kelenföldön egy angol társaságnak — *Apenta*, — van virágzó és hires keserüviz telepe. Alkalmunk volt már megdicsérni az igazgatót, ki angol születésü, de a személyzettel mindég magyarul beszél. Most egy követésre méltó eljárását dicsérjük meg a derék angoloknak. A telepen budaörsi leányok dolgoznak. A részvénytársaság kötelezte a leányokat, hogy reggelizés alatt *csak magyarul beszélhetnek*. Ezt jó volna, ha másutt is behoznák. Az angol önérzet igy becsüli meg a magyar hazafiságot. Az *Apenta* részvénytársaság megérdemli, hogy a magyar közoktatási miniszter és az Országos Magyar Iskola Egylet elismerő oklevélben részesitse. Isten éltesse a magyarositásban elöljáró derék angolokat.

Szántovai ügy.

Több fővárosi és vidéki lapban a közel multban a szántovai istentiszteleti nyelvrendről, illetve az ottani sokacz ajku hiveknek emiatti apostasiájáról oly közlemények jelentek meg, melyeknek az alábbiakban történő magyarázatára és helyreigazitására illetékes helyről felkérettünk.

A szántovai (Bács vm.) plebánia keletkezésekor (1715) a hivek majdnem kivétel nélkül sokacz ajkuak voltak. Idővel magyar ajkuak is telepedtek oda, s ezeknek száma évről évre annyira felszaporodott, hogy 1791-ben már minden 3-ik vasárnap magyar szentbeszédet kaptak. Az 1830-ik évi visitátio canonica, ugyancsak tekintettel a magyarok felnövekedett számára, elrendelte azután, hogy az istenitisztelet minden 3-ik vasárnap, és a nagyobb ünnepek (karácson, husvét stb.) második napján is az övék legyen. Ezen szó „istenitisztelet" alatt, vonatkozással a sokaczokra és magyarokra, azt kell érteni, hogy oly napokon, melyek a magyarokéi voltak, a kántornak éneke a choruson, a szt. mise, litánia vagy körmenet alatt, és a papnak szent beszédje magyar nyelvű volt: és viszont a sokacz napokon sokacz nyelvű.

Nagyobb részt kértek és némi csekély méryben nyertek is a magyarok, különösen a nagyobb ünnepeket illetőleg 1873-ban, mikor az 1882 sokaczczal szemben már 976-an voltak. A magyaroknak ekkor adott ez a csekély kedvezmény is már nyugtalanitotta ugyan a sokaczokat; de azért béke volt egész 1892-ig. Ettől kezdve azonban a magyarok 1896-ig (ez évben a számarány: sokacz 1900, magyar 1650 volt) nem szüntek meg az érseki hatóságot oly czélból ostromolni, hogy az istenitiszteletnek fele az övéké legyen. Kivánalmuk jogosultságára való tekintetből azután ugy határozott az érseki hatóság, hogy 1897-től kezdve a két ajku hivek egyenlő mértékben részesüljenek az isteni tiszteleti nyelvrendben. Ezen határozatot rosz lelkü emberek lelkiismeretlen izgatása következtében nem fogadták el a sokaczok, sőt nem általlodtak az apostasiával fenyegetődzni. Sem intés, sem jóakaratu rábeszélés nem használt semmit sem; Császka György érseknek Szántovára történt személyes és békéltető lemenetele is eredménytelen maradt. Ily körülmények között megtette az érseki hatóság azt, a mit a legvégsőig menve még megtehetett. Kimondotta az érseki hatóság, hogy minden vasár- és ünnepnapon két énekes (nagy) mise, és két szent beszéd tartassék, s hogy hétköznapokon is két orgonás mise mondassék, illetve énekeltessék. Evvel a sokaczok nemcsak hogy nem veszitettek semmit sem, hanem még nyertek is, mert igy minden vasárnapon kaptak nagymisét és prédikácziót, és minden hétköznapon orgonás misét, holott azelőtt minden harmadik vasárnap, és illetve minden harmadik hét kizárólag a magyaroké volt.

Mindezekből láthatja mindenki, hogy a sokaczokkal szemben nemcsak jogtalanság nem történt, hanem hogy a magyarokkal együtt ők is nagyobb előnyökben részesültek. S igy az is világos, hogy a szerencsétlen sokaczokat — a plebánosi jelentés szerint 897-en jelentkeztek apostasiára — nem megsértett vallási vagy nemzetiségi érzetek, hanem egyedül a magyarok iránti vak gyűlölet kergette a hithagyásba, amely kárhozatos lépésökért Isten és emberek előtt egyedül ők felelősek.

Cselédügy.*)

Tekintetes szerkesztő úr!

A fő- és székvárosi tanács egy uj szabályrendeletet dolgoztatott ki nagy apparatussal és vehementiával, mely szabályrendelet hivatva volna a fővárosi „ugynevezett" cseléd mizériá-

*) Nem értünk egyet a czikkiróval, mert bizony a cselédekre sok panasz lehet, gazdákra kevés. A gazda áldozat. A czikket azonban, hogy eszmecserére adjon alkalmat, kiadjuk, kijelentve, hogy mi másként gondolkodunk.

kat gyökeresen megszüntetni s a cseléd elhelyezők „állitólagos“ túlkapásait korlátozni.

Engedje meg tekintetes szerkesztő úr, hogy becses lapjának hasábjain, — először úgy mint a főváros budai részének közlönyén, másodszor pedig mint 28 éve működő budai cseléd elhelyező iparos, e tárgyhoz hozzá szólhassak s a nyilvánosság előtt szakvéleményemet szellőztethessem.

A cseléd mizériának éltető talaja nem a cseléd anyag a mezeje, — sem pedig a cseléd-elhelyező intézetek campagne-jában keresendő — hanem egyedül és csak is a szolgálat adókban és a cseléddel való bánásmódjukban, túlcsigázott követeléseikben — és a szó szoros értelemben vett nagyzási hóbortjaikban gyökeredzik.

Oktató és felvilágositó például szolgáljon a következő, s mindennap 10—20-szor előforduló eset, u. i.:

X. úr — ki 1200 frtos hivatalnok, 2 neveletlen gyermek atyja, — kiknek egyike 2 éves, másika 4 éves — anyósával együtt lakik, s bir a Fő-utcza 3-ik emeletén egy 2 szobás utczai, 1 szobás udvari és konyhából álló lakással, a 2 udvari szobát a cselédnek kell fényezni — a pinczéből fát, szenet, zöldséget felhordani — a 2 gyermekre felügyelni, főzni, sütni, varrni, mosni és vasalni, a konyhát 2 óra délutánig használni, 2 óra 5 percz után tükör tisztán előszobává átalakitani — mert ez időtől fogva tart a „fogadási idő.“ Estélig — a piaczon bevásárolni, a kofákkal a megszabott áron alul is okvetlen alkudni és veszekedni s mind ezért nagy applomb-bal meg szab 6, 7, esetleg 8 frt havi bért — de még kiköti, hogy az ilyen cseléd nyelveket beszéljen — kitűnő bizonyitványokkal birjon, erkölcsi tekintetben még a család tagjait is felülmulja és mentül kevesebbet egyen, mert napjában csak egyszer főznek — a kávét bent a szobában szolgálják fel, s a kenyeret s minden ehető apróságot ő nagysága vagy az anyós szigorú zár alatt tart.

Már most tessék kiszámitani az idő mértékét és a teendők sokaságát — és szives-kedjen bárki megpróbálni, hogy képes-e egy cseléd megfelelni ezeknek a sokoldalú követeléseknek — akkor — mikor az anyagi hasznok és táplálkozások aránya ugy viszonylik egymáshoz, mint 1 a 100-hoz.

De tegyük fel, hogy a cseléd mégis megfelel az igényeknek, — tegyük fel, hogy az élelmezés tekintetéből panaszt nem emel, fizetésével meg van elégedve, annak javitását nem kéri, tűr, szenved, fárad és ernyedetlen szorgalommal dolgozik, — okvetlen kell léteznie és fennforognia oly alapos oknak, mely már nem a cseléd anyagi, hanem erkölcsi világába vet fényt vagy árnyékot.

Ez a csomója a cseléd kérdésnek, ehhez kellene egy ujkori Nagy Sándor a ki ezt a csomót biztos kezekkel ketté tudná vágni, vagy tapintatos ujjakkal szétbontani.

Mert az a cseléd, legyen az férfi vagy nő, fiatal vagy öreg, mind tudja a dalt, mely ringó bölcsője fölött zugott, hogy:

„A virágnak megtiltani nem lehet,
Hogy ne nyiljék ha jő a szép kikelet.“

S minthogy a szolgálatot adók e tekintetben a tegkisebb engedményt még a decorum megtartásával sem akarnak szolgálattevőjüknek engedményezni — folyton felüti fejét a „Hydra“, melynek ellenszerét jövő czikkemben leszek bátor részletezni.

K. I.

Levelek a szerkesztőhöz.

I.

Igen tisztelt szerkesztő úr! — Köszönöm szives jó indulatját, hogy mélyen a gyári áron alul kinált munkáimat becses lapja f. é. 7-ik számában fölemliteni *méltóztatott*. (Ezt a szót azért emelem ki, mert mostanában annyira divatos, mint a *méltóságos* czim a *honi* demokráczióban.)

De, kérem, a javát kifelejtette! Nem emlitette meg a „*Korunk Tükre*“ czimü szatiráimat. Pedig mondom, az a java. 1. Mert *tükör*, a tükörbe ki nem néz szivesen, mikor valami szépet akar látni. 2. Mert *hű* tükör, a legfinomabb velenczei tükör sem mutat hivebben. 3. *Korunk* hű tükre, a melyben az 1868—1881. évek eseményeit, szereplő embereit, politikai, társadalmi, irodalmi, paedagógiai, parlamenti, korcsmai, kávéházi, utczai és irodai viszonyait kisebb helyen, rövidebb idő alatt, könnyebb szerrel sehol semmiféle korrajzban nem tanulmányozhatja, meg nem ismerheti. Sőt még ezt a mi fejlődésnek indult Budánkat is számos apró fölvételben megtalálhatja még századok mulva is, mikor már az a rengeteg napi, heti, havi hirlap, folyóirat, a melyek mind a jövő történetirás forrásainak tekinthetők, aranyért sem lesznek kaphatók nem egy krajczárért, mint mostanában. A Korunk Tükrében épen ugy buvárkodhatik a jövő idők történetirója, mint Tinódi Sebestyén döczögős verseiben az, a ki a 16. század történetét akarja megirni.

Csakhogy a Korunk Tükre nem döczögős, hanem pattogó, harsogó nemzeti és klasszikus versekben van megörökitve, a melyekben a szerző, már mint uri magam, vagy a mint a szerény emberek szokták mondani „*csekélységem*“ önmagát multa fölül. Mert, mi tagadás benne, biz' én is irtam valaha döczögős verseket, amit, mig élek, mindig sajnálni fogok, nem azért, hogy irtam, mert azokban nagy dolgokat feszegettem, hanem azért, hogy legalább olyan versekben nem irtam, mint Madách Az Ember Tragédiáját; különben most én volnék a magyar szocziálistáknak eszménye (ideálja). Igy pedig nem is ismernek, nem is tudják rólam, hogy a szocziálizmust én már ezelőtt 50, mondd: ötven esztendeje nyèlbe ütöttem; midőn hazánkban hire sem volt még a szocziálizmusnak, sőt mikor még magam is csak annyit tudtam a szocziálizmusról, a mennyi e két jeligémben van mondva:

„Ha az emberek oly nagylelküen (liberálisan) bánnának mindenökkel, mint gondolataikkal, való boldogság volna élni.“ *Eötvös József* Falu Jegyzője.

A másik jelige meg ez a bibliai mondat:

„Mindnyájan pedig, kik hisznek vala, együtt valának; és mindenök *köz* (közös) vala.“

Ebből a cseppnyi tanulmányból fölépitettem èn a szocziális államot (község) a miért, ha a kecskeméti polgármester okos ember nem volt volna, olyan sajtópört kaphattam volna, a melyet akkor a katonai esküdtszék szokott elintézni, a melyért ujra visszavándorolhattam volna a csehországi Theresienstadtba, a hol a Menynyei Községet — ez volt a czime az én Eldorádómnak — kiköltöttem.

Hej, ha én azt a Mennyei Községet olyan versekbe tudnám átönteni, a minők a Korunk Tükrében ékeskednek. Egyszerre hires emberré lehetnék. A szocializták ugyan nem fogadnának el vezéröknek; mert az én Községemben is a Szentháromság egy Isten a legfőbb hatalmasság, de a keresztény szocializták kénytelenek lennének bennem ha nem is előre látó prófétát, legalább olyan előre álmodó vad poétát elismerni, a kinek az álma teljesedésbe menendő.

Ezeknek előre bocsátása és közbe szurása után kérem, sürgősen kérem a t. Szerkesző Urat, ajánlja m. t. közönségének a *Korunk Tükrét* is, hogy a kik a 7-ik számban potya 10 krajczárért kinálva kinált könyveimet megrendelni nem serénykedtek, siessenek azokat a Korunk (hű) Tükrével együtt megrendelni póstai utalványon, hogy azután az egész kis könyvtárt nyakokra küldhessem *bérmentve*. A *Korunk Tükre ára 40 krajczár;* nem mondom 80 fillér, mert attól megijedhetne némely olvasó e drága világban. Mert mi valóban drága világban élünk, a melyhez hasonlót sehol sem tapasztaltam, még a Rivierán sem, a hová természetesen más kegyelméből jutottam el. Taval felső Stajerben jártam Mária-Czellbe, a hol egy szalma-szálat sem láttam, a kenyér adagok, péksütemények mégis legalább két akkorák voltak, mint a magyarok boldog Kanahán-földjén, a mely talán épen azért oly dràga, mert Kanahán-földje.

No hát azt senki sem mondhatja, hogy az én műveim drágák, hogy pedig azt sem mondhatja, hogy nem jók, azt a következő levelemben fogom napnál világosabban bebizonyitani. Addig is kemény kézszoritással maradtam tisztelője a könyvvásárló közönségnek.

Tomor Ferencz,
Vár, Uri-utcza 64. sz.

Erzsébetfák.

Szabó M. választmányi tag inditványára, a lövészegyesület a földmivelésügyi miniszter ismert fölhivása következtében a megdicsőült királyné emlékére két szomoru tölgyfát ültetett, melyeket f. évi május hó 7-én, az idei lövészet megnyitásakor fogja a kegyeletes rendeltetésüket jelző emléktáblákkal ellátni. — A meghivókat annak idején, — valószinüleg már a jövő hó első napjaiban bocsátjuk szét, mikor is a gyászünnepély méltóságához megfelelő formában és módon fogunk e tárgyról beszélni, most pedig egyszerüen csak azt kivánjuk konstatálni, hogy lövészegyesületünk az országban volt a legelső erkölcsi testület, mely a miniszteri felhivás következtében Erzsébetfák ültetését elhatározta. Fridrich Lajos cs. és kir. udv. czim- és czimerfestő, tudomást szerezvén arról, hogy az egyesületünk volt a legelső testület, mely Erzsébetfák ültetését elhatározta, igen meleg hangu levelet intézett Del Medico Ágoston főlövészmesterhez, melyben kijelenti, hogy a megboldogult királyné iránt érzett határtalan kegyelete jeléül az emléktáblát díjtalanul készíti el. — A választmány Fridrich Lajos ajánlatát örömmel fogadta és köszönetét fejezte ki neki, kebeléből pedig Szabó M. Ferencz v. tag elnöklete mellett egy háromtagu bizottságot küldött ki, mely ajánlattevővel érintkezésbe fog lépni és a lövészegyesület köszönetét tolmácsolni fogja.

A bizottság e napokban fog tisztelegni Fridrich Lajos cs. és kir. udvari czim- és czimerfestőnél. Ezt olvassuk a Polgári Lövész-Egyesület hivatalos értesitőjében.

Margitliget.

Ezt a nevet viseli egy valódi hitves emlékére a pomázi liget, hol dr. *Martin Sándor* az emberiség javára egy sanatóriumot alapitott, melyben közli a betegekkel tudományát és emberszeretetét. *Margitligetet* a pomázi helyiérdekü állomással nemsokára villanyos vasut fogja összekötni.

Makó Lajos.

Makó Lajos szintársulata már 28-án megérkezik. A régi erőkhöz ujjakat is szerződtetett, többek között ugy értesülünk *Nagy Margitot* is, kiről tanárai nagyon sok biztatót mondanak.

„Nemzeti baleset-biztositó társaság“.

Ez a czim is egyike azoknak a hajmeresztő merényleteknek, a mit a magyar gèniusz ellen a Galicziából bevándorlott „*uj honpolgárok*“ elkövetnek.

Budapesti ember, a kinek érzéke már nincs is a helyes magyar beszéd iránt, talán meg sem ütközik ezen a barbarismuson, de ha egy az Isten jóvoltából logikusan gondolkozó alföldi embert megkérdeznék, hogy ugyan mit ért ez alatt a kifejezés alatt? azt hiszem, hogy körülbelül igy felelne: Hát kérem èn ugy gondolom, hogy ez egy olyan társaság, a mely *balesetet biztosit;* még pedig nemcsak közönséges, hanem *nemzeti* balesetet“. — Es az én alföldi emberemnek, a kinek az eszét még meg nem mételyezték az ujságok rettentő magyartalanságai, igaza van. Mert helyesen és tiszta magyarsággal igy kellene ennek a czimnek szólni: „Nemzeti biztositó társaság *baleset ellen.*“

Városmajor.

Soha annyira el nem volt pusztulva a városmajor, mint az idén. A pázsitot ellepte az ördög ároknál felhasznált föld. E mellett ott, a hol járkálni lehetne, a katonatisztek és a szolgák a gyermekek rémületére lovagjátékokat tartanak. Hiába van az intőtábla, hiába beszél az őr, nem hallgatnak rá. A mellett, hogy a gyermekek életét veszélyeztetik, a lovakban is kárt tehetnek olyan területen, mely rögös és fás, s ez veszteség lenne a katonai kincstárra. Felkérjük a hadtestparancsnokságot, hogy tiltsa meg a lovagjátékot.

Sertéstenyésztés.

Az előljáróságok a legszigorubban fogják alkalmazni a villaterületeken sertéseket tartók ellen a szabályrendeletet. Már eddig is folynak a vizsgálatok.

Reggeli Ujság.

A budai érdekekkel rokonszenvesen nagy terjedelemben foglalkozó *Reggeli Ujságot*, mely kitünően szerkesztett napilap, s a legolcsóbb, egy évre helyben 3 frt 60 kr., egy hóra 30 kr. ajánljuk olvasóinknak. A lap kiadóhivatala olcsó háztartási czikkeket szállit. Kiadóhivatal József-körut 19.

Uj közlekedési vonal.

A csavargőzös átkelési vállalat márczius 21-ikével uj átkelési vonalat nyitott meg a Dunán, a mennyiben a vigadó-térrel szemben levő budai felső *tábáni* és a *pesti vámházi állomás* között 10 perczenként közlekedő hajókat létesitett.

Szinházi hét.

E héten ismét szép és érdekes műsora volt a Kisfaludy szinháznak. Az e heti műsort márczius 15-én Szigligeti *II. Rákóczy Ferencz fogsága* czimü történeti szinműve nyitotta meg, mely előtt a nap jelentőségéhez mérten alkalmi szavalat volt, mely után az egész személyzet a hymnust énekelte el.

A hazafias igazgató márczius 17-én Szigligeti szinművét ismét előadta, mely előtt *Pusztai Béla* „Márczius idusán“ czimű költeményét *Gyurmann Alice*, a szinház kedves szendéje szavalta el a közönség élénk tetszésnyilvánitása mellett.

Két ujdonság is került szinre e héten: *Szép Meluzina és Papageno*. Szép Meluzinában *Gyurmann Alice*, *Morvay Antal*, *Kapolnay Irén*, *Latabár*, *Kovács*, *Sarkady s Arday* tetszettek különösen. Nem mulaszthatjuk azonban ez alkalommal el a szinház gépészét *Wasinkó Ferenczet* megdicsérni, ki a darab hatását a nagyon ügyesen eszközölt nyilt szini változásokkal nagyban előmozditotta.

Márczius 21-én *Papagenot*, mint *Sarkady Aladár* jutalomjátékát adták. *Sarkady*, a ki különben is igen tehetséges színész, ez alkalommal a fodrász szerepében lépten-nyomon megnevettette a közönséget, mely tapsaival nem is késett elhalmozni a fiatal művészt. *Gyurmann Alice*, *Bánfalvy*, *Latabár*, *Kovács Sándor*, s mellettök a többi szereplők szintén kivették részöket az est sikeréből.

Márczius 22-én Kövessy direktor ingyen előadást rendezett, mely alkalommal ujra *II. Rákóczy Ferencz fogságát* adták elő. A szinmű előtt *Ábrányi Emil „Márczius“ 15-én* czimű versét szavalta el Morvay.

Központi szőlőszeti kisérleti állomás.

A kolozsvári tudomány egyetem egyik kiválóan tudós tanárát, Istvánffy Gyula drt. a földm. min. megbizta központi szőlőszeti kisérleti állomás létesitésével és vezetésével. Istvánffynak egy évig szabadságot adott a kultuszminiszter. A központi szőlőszeti kisérleti állomás Budapesten Attila-utcza 58. sz. a. van, egyelőre bérházban, azonban a földm. miniszter gondos kodik arról, hogy saját megfelelő helyiségbe kerüljön e fontos intézmény, melynek személyi kiadásait már a jövő évi költségvetésbe felveszik és ez által az intézmény véglegesitve lesz. A kisérleti állomás véglegesitése az 1896. évi e tárgyban alkotott törvényen alapszik. E törvény egymillió hatszázezer frtot állapitott meg szőlővesző́knek termesztésére és kiosztására. vidéki kisérleti telepek létesitésére, valamint a központi szőlőszeti kisérleti állomás felállitására és fentartására.

Közgyülések.

A Budapesti I-III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulatának közgyülése.

A budapesti I-III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulata folyó hó 21-én délután 4 órakor tartotta meg közgyülését a Fáczán egyik termében.

A közgyülésen megjelentek P e t z Károly elnökön kivül Ruttner József titkár, Haber János, Zimmermann János, Kubal József, Kubanek Wenzel, Fürst Tivadar, Regner Frigyes, Beck Károly, Hofbauer Illés, Albecker Antal, Wenzel Ferencz, Prée Ignácz, Huber Antal, Berger Vincze, Gürsch Ferencz, Schlaucher Ferencz, Fuith Lajos, Müllner József, Lerner Mihály, Bauer János, Hübner József, Lindmey Mihály, Weisz Károly, Friesz József, Schanda József, Haurer József, Barabás József, Tilly Károly, Bojcsics Simon, Sántha Albert, Majer Ferencz, Nagy Jenő, Buchinger János, Müller János és Kunze Ödön urak.

Elnök a közgyülést megnyitva meleg szavakkal üdvözli a megjelent tagokat, s miután a közgyülés tudomására hozta — a tárgytól eltérve, — hogy a D r é h e r czég által 3000 koronában az egyesület kezébe tett alapitvány 1898-iki évre eső 60 frtnyi kamatját segélyezés czéljából a nem saját hibájából tönkre ment P r e e Ignácznak itélte oda a választmány, Ruttner titkárnak adta át a szót.

Ruttner jelenti, hogy a tagok száma az elmult év végén 325 volt; tartottak az elmult esztendőben 1 közgyülést s hét havi ülést. E gyüléseken tárgyalt lényegesebb ügyek voltak: az adóhivatal figyelmének felhivása a vendéglős ipart kárositó kifőző üzletekre; a Dréherféle alapitvány kiadása; az egyesületnek 200 frttal az orsz. nyugdij intézetbe való belépési ügye; a kerületi fogyasztási adó kivetésénél való képviseltetés kérelme. Tárgyaltak ezen kivül több más a vendéglős iparszakma körébe tartozó ügyet.

E jelentés után az egyesület kebelében lévő temetkezési egylet működéséről is számot ad, s miután a közgyülés ezt is tudomásul vette, a zárszámadásokat mutatta be.

Ezekből kitünik, hogy az egyesület a mult évben bevételekre előirányozott 325 frtot. Tényleg bevett 328 frtot; többlet tehát 3 frt. Kiadásokra előirányozott 220 frtot, tényleg kiadott 220 frtot. Az egylet vagyona 1898. végén 579 frt 67 kr. Az egyesület kebelében levő temetkezési egylet czéljaira előirányoztak 1898-ban bevételül 96 frtot; tényleg bejött 104 frt 50 kr. Többlet 8 frt 50 kr. Kiadásokra előirányzott 450 frtot, tényleg kiadott 750 frtot; többlet 300 frt. Maradt a temetkezési egyesület pénztárában 2367 frt 14 kr.

A zárszámadások bemutatása után a számvizsgálók felmentését olvasta fel a titkár, s egyszersmind felmentést kért a tisztikar számára, mit a közgyülés meg is adott.

Ez után az 1899. évre vonatkozó költségvetést állapitották meg, mely szerint az ipartársulat számára bevételekre előirányoztatott 516 frt, kiadásokra pedig 513 frt.

A választmányba a megürült helyekre megválasztották: A l b e k e r Antal, G a l a m b o s Mihály, S t r a s s z h o f f e r János, N a g y Jenő, G e r n e d l Mihály, H i e d l István és S z a u e r Nándor urakat.

Mivel inditványokat nem nyujtott be senki az elnökséghez, a közgyülés e pontja tárgytalan lévén, miután a B u d a é s V i d é k é t, mint Buda legjobb magyar helyi lapját a tagoknak melegen ajánlotta, elnök a gyülést bezárta.

A pesti hengermalom társaság.

A pesti hengermalom társaság folyó hó 14-én tartotta évi rendes közgyülését *Kochmeister* Frigyes báró elnöklésével. Az évi jelentés szerint a malom *egész éven át teljes üzemben* volt és mindig *magyar* gabonát őrölt. Ennek tulajdonitható az is, hogy veszteségre dolgozott, mert a magyar búzát drága piaczi áron kellett átvenni. A malom az egész világon elismert hirnevének föntartása érdekében nem szüntette be üzemét és vevőinek a legsulyosabb viszonyok között is, szokott kitőnő minőségben szállitotta a lisztet, miáltal a ráháramló nagy veszteséget még a mai félév eredményével sem tudta teljesen ellensulyozni. Az évi mérleg 61.774 frt 07 kr veszteséggel zárul, levonva a mult évről áthozott 8209 frt 14 kr nyereséget, marad veszteség 53.564 frt 93 kr. Az igazgatóság a felügyelő-bizottsággal egyetértőleg inditványozza, hogy a veszteséget a 200.787 forintot kitevő tartalékalapból irják le és az 1897-ik év nyereségéből létesitett osztalék tartalékalapból 30.000 forintot fizettek osztalékul, (részvényenkint 15 frt.) A közgyülés e jelentést tudomásul vette és a fölmentést ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak egyhangulag megadta.

Kisbirtokosok közgyülése.

A kisbirtokosok országos földhitelintézete f. hó 5-én tartotta évi közgyülését *Bittó* István elnöklésével. Az elnök bemutatja a közgyülésnek *Iványi* Gyula min. tanácsost, a ki mint kormánybiztos van jelen. A lefolyt évben az igazgatóság 4¼ százalékos záloglevelekben 2454 félnek 3,638.100 forintot szavazott meg s ebből 1281 félnek 2,299.000 forintot ki is fizetett. A lefolyt év tiszta nyeresége 173·554 frt 34 kr, melyből az alapitók részére biztositott legmagasabb 5 százalékos kamatosztalékot 21.685 frt 89 krajczárnyi összegben a közgyülést követő napon kifizetnek, a jutalékok levonása után fönmaradó 70 százalékot, azaz 106.307 frt 91 krt a tartalékalaphoz csatolnak. A választásoknál igazgatósági tagok lettek: Fejér Miklós, Imrédy Kálmán dr. és Piufsich Frigyes dr. Felügyelőbizottsági tagok: Galgóczy Károly, Rhorer Viktor, Rudnyánszky Béla dr. és Ivánka Oszkár rendes tagok és Bochkor Károly dr. póttag.

—● Elsőrangu hazai gyártmány. ●—

Pontos czim:

ELSŐ MAGYAS

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

◆ BUDAPEST. ◆

Magyarország legnagyobb és egyedüli

gazdasági gépgyára

mely a gazdálkodáshoz szükséges

összes

gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerü felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Gőzcséplők. Vetőgépek. Borprések. Ekék. Szecskavágók Morzsolók.

Az urlovasok szövetkezete.

Az urlovasok szövetkezete folyó évi versenyeit a következő napokon tartja:

Alag, első tavaszi meeting április 2, 3, 6, 8, 9. Alag, második tavaszi meeting április 29, 30. Pozsony, május 4, 5. Alag, első nyári meeting junius 8, 10, 11. Alag, második nyári meeting junius 29, julius 1, 2. Siófok julius 15, 16. Alag, Szeptemberi meeting szeptember 3, 5, 8, 10. Alag, novemberi meeting, november 4, 5.

A versenytéri jegyeket a közönség kényelme szempontjából — a főbb forgalmi pontokon lévő dohánytőzsdékben fogják árusitani.

MEGHIVÓ.

A budapesti polgári lövész-egyesület **1899. évi márcz. 26-án, vasárnap d. u. 4 órakor** a II. kerületi Nagy Rókus-utczában levő egyesületi helyiségeiben

rendes évi közgyülését

tartja, melyre az egyesület t. tagjai ezennel meghivatnak.

Napirend: 1. A választmány jelentése 1898. évről. — 2. Az 1898. évi zárszámadás és az 1899. évi költségelőirányzat bemutatása. — 3. Indítványok tárgyalása. — 4. A számvizsgáló-bizottság, a választmány és a tisztviselők megválasztása.

Kelt Budapesten, a budapesti polgári lövészegyesület választmányának 1899. márczius hó 25-én tartott üléséből.

Del Medico Ágoston, főlövészmester. **Lohr József,** jegyző.

1200/1890 polg. sz.

Hirdetmény.

A pestvidéki kir. törvényszék közhirré teszi, hogy a Budapest székesfőváros vizvezetékének kibővitése czéljából Sziget-Monostor község határában ujabban kisajátitott s a sziget-monostori 6—8., 21—24., 29., 33., 35., 39., 41—44., 46., 48., 58., 61., 69., 70., 76., 77., 79—81., 85., 88., 90., 92—94., 96—98., 101., 102., 108., 113., 120—125., 128., 130., 131., 133., 136., 137., 140., 146., 147., 150., 151., 154., 157—159., 167., 169., 170., 178., 186., 192., 194., 200., 201., 204., 206., 209., 211., 213., 214., 218., 219., 224., 226., 229., 231., 234., 238., 258., 259., 260., 261., 265., 266., 268., 269., 279., 284., 285., 288., 309., 321., 323., 328., 330., 428., 430., 431., 433., 435., 437., 438., 453., 455., 466., 478., 479., 490., 491., 494., és 495. sz. telekkönyvi betétben felvéve levő ingatlanokra vonatkozó kártalanitási eljárás megkezdésére az 1881 évi XLI. t.-c.46 és 47. §-ai értelmében határnapul Sziget-Monostor község házához

1899. évi április hó tizenkilenczedik (19)

napjának délelőtt 10 órája tüzetett ki s a távollevő valamint az ismeretlen tartózkodásu telekkönyvi érdekeltek részére ügygondnokul Dobozi Kálmán dr. budapesti ügyvéd rendeltetett ki.

A fenti határnapra tehát az összes telekkönyvileg érdekeltek azzal a figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a netáni elmaradásuk a kártalanitás felett hozandó érdemleges határozatot külön idézés hiányában sem gátolja sőt e részben igazolásnak sem lehet helye.

Budapest 1899 február 25-én 52873

A pestvidéki kir. törvényszék polgári oszt.:

Kovács István, jegyző. **Seyfried József,** elnök.

Felhivás előfizetésre.

Az évnegyed küszöbén kérjük olvasóinkat, hogy a **Buda és Vidékét** *terjeszteni szivesked jenek. Irányunk a régi. Küzdünk a magyarosodásért, Buda és a vidék emelkedéséért. Véleményünk bátran kimondjuk felfelé és lefelé. Minden irányban arra törekedünk, hogy Buda és a vidék abban az elbánásban részesüljön, mire természeti szépségénél fogva hivatott.*

Árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 „ — „
Negyed évre . . 1 „ 50 „

Kiadóhivatal I., Városmajor-utcza 28.
(Báró Bánffy-ház.)

Eladó

a Viziváros legszebb pontján, több iskolához közel, remek kilátással a Dunára s a Rózsahegyre, igen jutányos áron egy 600 négyszögöles telek.

Nyilttér.*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő
mindszenti ERDÉLYI GYULA.

Dietzl József

bornagykereskedő és bortermelő.

Cs. és kir. udvari szállitó, valamint Ő csász. és kir. fensége József főherczeg udvari szállitója, Szerb kir. udvari szállitó

Budafokon.

Ajánlja tisztán kezelt asztali-, pecsenye és csemegeborait palaczkokban, valamint hordókban.

Különlegesség

Budai sashegyi saját termése.

Nyári lakások.

Bia község határában, a védett és pormentes fekvése miatt kedvelt **Iharos** erdőben (vasuti állomás: Bia-Torbágy) az 1895—6. évben épült egyes családok számára berendezett nyaralók butorral és fürdőhasználattal a jövő idényre bérbeadandók. Bérelni szándékozók sziveskedjenek az alulirt hivatalhoz fordulni. Metternich Sándor herczegné uradalmi felügyelősége Bia, Pestmegye.

Alaposan

előkészit, polgári iskolai, gymnaziumi és érettségi vizsgákra egy tapasztalt tanférfiu.

Bővebbet

a „BUDA és VIDÉKE“ **kiadóhivatalában.**

Szobapadló fényező szerek.

Viasz-kenőcs (parket paszta) kemény padlóra fehér és sárga, kis doboz 45 kr., nagy doboz 80 kr.

Főzött viasz csak vizzel vegyitendő, kemény és puha padlónak, kilója sárga 1.10 frt, fehér 1.30 frt.

Fénylak puha padlóra, igen tartós, gyorsan szárad, tükör fényt ad, 4 szinárnyalatban.

Doboza 85 kr., 1 frt és 1 frt 20 kr.

Rainer J. és társánál
II. ker., Fő-utcza 12.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.
Csomagolás felszámitás nélkül.

ELADÓ.

Budán villamos vasut mellett egy uj két és egy uj három emeletes jól jövedelmező bérház, — előnyös törlesztéses kölcsönnel, — esetleg pesti oldalon fekvő és beépitésre alkalmas házhelylyel is felcseréltetik.

Közvetitők dijaztatnak.

Czim a kiadóhivatalban.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházt ér en fioküzletet nyitottam — Liszt. tej. tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható

LŐVENSTEIN ANTAL
cs. és kir. udv. sütőmester.

A szabadalmazott

„DELPHIN“

vizszürőnek egy családnál sem szabadna hiányozni. Ára 16—27 frtig. Minden vizvezetékhez igen könnyen alkalmazható. Egyedül Budapesten több mint 2000 drb van használatban. A királyi várlakban, József főherczeg palotájában, számos nemes és előkelő polgári családnál, kórházakban, szanatóriumokban, minisztériumokban, iskolákban, nyilvános intézetekben, bankokban stb. stb. Elismerő nyilatkozatok szakemberektől, tanároktól, orvosoktól, valamint számtalan ajánlatok magánegyénektől. Kérjen prospektust.

Telefon-szám 63—16.

Magyar szürő vállalat, Erzsébet-körut 27.

A főraktáron kivül megrendelhető: **Kann és Heller,** Váczi-körut 62., **Löwenstein M.** cs. és kir. udv. száll., Vámház-körut 4., **Porfy Ferencz,** Kigyó-utcza, **Sárkány Pál,** Váczi-utcza 27. czégeknél.

„REGGELI UJSÁG“

fogyasztási czikkeket szállitó-vállalat részvénytársaság

József-körut 19.

Liszt, kenyér, fűszerek, hus, zsirnemü, szárnyas, tojás, csemegék, sör, bor, pezsgő, fa és szén jó minőségben, jutányosan házhoz szállitva.

Kivánatra megrendelési bárczák.

Részletes árjegyzék a **Reggeli Ujságban.** Előfizetési ára a lapnak egy hóra 30 kr.

A czikkek megrendelhetők az ujság kihordónál.

A szállitás Budára gyors és pontos.

Eladó vagy kiadó.

Egy szép villa — télen, nyáron lakható —, áll 5 szobából, mellékhelyiségekből, istállóból, kocsiszinből, eladó. A villa 1000 □öl gyümölcsfákkal befásitott remek fekvésü helyen van a Márton-hegyen, az épülendő villamos közelében. Vételár 15,000 forint. Saroktelek, tehát kétfelé osztható. Bővebben a szerkesztőségben.

Lenz Ferencz

Buda, II. kerület, Fő-utcza 68. szám.

Nagy választék:

Papir-, rajz- iró- és iskolaszerekben.

Müiparáru kereskedés.

Jutányos árak.

Husvéti piros tojások plüsből

5 krajczártól — 5 forintig.

GANZ ÉS TÁRSA

VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV. TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

KÉSZIT:

A) gépeket és épitési munkákat teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.

Speciálitási B) kéregöntvény vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek- és ágyugolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s egész malomberendezések.

Facsiszoláshoz, papir- és czellulozagyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló turbinák.

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól. — Zsilipek, csővezetékek frictiós kapcsolások rotatiós dynamométerek. — Aczélöntés.

KRÁL GYULA

kőfaragó mester,

I., Kelenföld, az állomás mellett.

Kőfürészelő-,

gyaluló-

és esztergályozó.

Elvállalja a homokkő, mészkő, márvány és gránitkő feldolgozását úgy épületekre, mint siremlékekre.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER

legtisztább égvenyes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

FELHIVÁS

az összes

Gyomor és alhasi bántalmakban szenvedőkhöz:

Máj
Vese
Hólyag
Aranyér

!!!Hatásában páratlan!!!

PAULA-VIZ

A jelenkor szenzácziós gyógyvize.

Magyarádi „PAULA“ gyógyforrás részvénytársaság

Budai főraktár:

Rainer J. és társánál

Fő-utcza 12.

Mihalovits József

kalapos-mester

BUDAPEST,

I. ker. Alagut-utcza, a Szinkörrel szemben.

Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

URI ÉS NŐI-SAPKÁK,

valamint **szőrme-árukból.**

Burkert Konrád

lakás és iroda: II., (Viziváros) Retek-u. 14.

Elvállal épület és épület-diszitmény munkákat vizvezeték, légszesz, csatornázás, fürdőszoba, closet, gőz, viz-fütés és szellőztetési berendezést.

Speczialista épület- és disz-ornamentikai kivitelben.

Árjegyzék és költségvetés dijtalan.

STŐRI A. J.

Krisztina-köruti nagykávéháza.

(Krisztina-körut 91.)

Minden vasárnap katona hangverseny.

KITÜNŐ TEKEASZTALOK.

Hideg buffet.

Legfinomabb italok.

Igen olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

RÖCK ISTVÁN

gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje

BUDAPEST, IX., Soroksári-utcza 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajógépeket.

Lokomobilokat,

kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket,

Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fűtőcsövekkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**

Teljes hütőtelepeket és jéggyárakat

szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizműtelepeket, gőzmalmi- és téglagyári

berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömbzéki emeltyű szerkezettel.

FRISCH ANTAL

„GIZELLA“ kávéháza.

II. Széna-tér 7. szám.

Teljesen ujonnan felszerelten s a modern igényeknek megfelelő berendezéssel,

Különösen alkalmas a kávéház előtti

csinos felszerelésü terrasz

az üdülni óhajtó közönség számára.

A legfinomabb italok

mindig készletben vannak.

Hideg buffet.

Estenként hangverseny.

Pontos kiszolgálásról gondoskodva van.

Budapest, III. Remetehegy BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest 1899. VIII. évfolyam 10. sz. Aprilis 1. (Szent György hava.)

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek:
Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Megjelenik hávonként háromszor.
Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG:
I., Városmajor-utcza 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Husvét ünnepén.

A Megváltó feltámadásának emlékünnepén imára hivnak a harangok. A ki értünk meghalt, az fel is támadott érettünk, adva azt a reményt, hogy uj élet következik a holtak porán tul . . . s a ki ezt megváltotta, még eljön ítélni eleveneket és holtakat.

Az ébredő tavasz legszebb ünnepe a feltámadás ünnepe. Az üdvözitő szelleme, Isten ereje érinti meg a lelkeket és sziveket és önt bizalmat a csüggedőbe, erőt a kétkedőbe.

A sir zárja felpattan. Zsolozsmák hirdetik: Nincs itt, feltámadott. A keresztfán szenvedett dicső halál után feltámadt az Ur és osztja a hivőknek az élet koronáját.

Keljünk fel mi is hálálával a bűnösnek és gyarlóságunknak mély álmából és járjunk uj életet.

Hit, remény, szeretet vezessen bennünket és ne legyünk soha hütlenek ahoz, ki értünk a keresztfán szenvedett, kiben van az élet, igazság, hatalom, erő és eszmény.

Kövessük őt hiven, hogy az ő országa legyen ebből az országból való.

Ő váltságot adott az embernek. Hálaadó vallásos érzéssel tekintsünk az ő keresztjére, tekintsünk feltámadására, várva bűneink bocsánatát és az örök életet.

Örvendezzetek! Feltámadt Jézus e napon!

Utmutatás a szőlőmivelésre.

Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszter ur egy vaskos kötetet adott ki a fentebbi czimmel, a mely a földmivelésügyi miniszter kiadványainak 21. számát viseli a homlokán.

Ez a 143 ábrával, 262 rajzzal ellátott munka halára kötelezi a magyar közönséget, mert le van benne rakva a legnagyobb szakértelemmel, ügyszeretettel, hazánk birtokosai és munkásai iránt nyilvánuló meleg rokonszenvvel — annak az alapja, miként kell elpusztult szőleinket ismét uj életre kelteni.

Minek emlegessük a multat, ifju korunk e gyönyörteljes álmát, — a mikor nagy sátoros ünnepszámba ment a szüret megkezdése.

Nem kellett ahhoz nagyképüsködő plakát, elég volt a mi gyöngyöző bort termő vidékünk táján a kis birónak dobpörgése, hogy ettől kezdve szabad a hegy, tehát bekövetkezik a szüret.

A diákok vakácziót kaptak, sőt a szüret alkalmával a sárospataki kollegium három hetet szabott erre a mulatságra, ugy gondolkozván a nagytiszteletü iskolaszék, hogy majd behozzák a diligenczia alkalmával az elmulasztottakat.

Nem volt a hegyeken fényes tűzijáték, nem süstörgött a rakéta, fényes lampionok nem kápráztatták a szemeket, de volt puska durranás, pisztoly ropogás, és volt lobogó tűz a borházak előtt, a melynek melege és világossága mellett boldog volt a földes úr, a gazda, a kapás, gyermekestül együtt.

Fent a csillagok fénye, lent az emberekben a csendes nyugalom.

Talán majd eljön az az idő, a mikor a lobogó tűz mellett ismét pöfékel a juhhusos kása, és pirosan vigyorog a paprikás, a czigány a régi czikornyátlan nótákat húzza, és magyar daltól visszhangzik a szőlőkert, a hegy.

Hogy bekövetkezzék ez az idő, azon munkál teljes erejéből Darányi Ignácz miniszter ur. Ő maga legjobban szivén viseli az elpusztult szőlők ujra felvirágoztatását, és e nagy-munkához előszavában a többek közt ezeket irja:

„A jelen „Utmutatás“ szerkesztésére a vezetésem alatt álló miniszterium illetékes osztályának felügyelete mellett Engelbrecht Károly központi szőlészeti és borászati felügyelő vezetése alatt Mórágyi István nagy-enyedi, Kosinsky Viktor tarczali és Balassa István bihardiószegi vinczellériskolai igazgatókból, és Rácz Sándor központi szőlészeti s borászati felügyelőből álló szerkesztő bizottságot alakitottam. Ez a bizottság, melynek minden tagja már számos év óta a közpályán eredménnyel működő szakember, összegyüjtötte a szőlőmüvelés, különösen az elpusztult szőlők helyreállitása összes kérdéseinek anyagát, kivalasztotta abból mindazt, a mit évek során szerzett tapasztalatok honi viszonyaink közt igazoltak és megvizsgálván a tapasztalati jelenségeket s eredményeket az elméleti ismeretek megvilágitásában, megállapitotta azokat a tételeket, a melyek összefoglalásából a szőlőmivelés mai rendszere — honi viszonyainkra alkalmazva — alakult.“

Végül Darányi Ignácz miniszter úr ezekkel a szavakkal bocsájtja utnak ezt a becses munkát:

„A jelen „Utmutatás“-t azzal az óhajtással bocsátom a közönség rendelkezésére, hogy annak a szőlőbirtokosok minél számosabban hasznát vegyék, s alkalmazásának eredményét minél gazdagabb szüretekben tapasztalják. *Bizalommal fordulok különösen a lelkészekhez s a tanitókhoz, mint a kiknek leginkább van alkalmuk a népre hatni s azt hasznos munkára vezérelni, hogy a jelen „Utmutatás“ nyomán a közvetlenség utján világositsák fel a kizgazdákat a szőlőmüvelésnél szükséges eljárásról.*

Bárki is, a ki szőlőjét helyesen ujitja meg és miveli, ugyszintén azok is, a kik a népet e tekintetben helyes tanácsokkal látják el, mindannyian munkatársaim és közreműköd-

A „Buda és Vidéke“ tárczája.

Széchenyi sirján.

— Irta: *Tomor Ferencz.* —

Volt az idő, mikoron könyüink omlottak utánad,
S fölvájt volna kezünk a sürü hantok alól.
Testedet elsiratók, mely már nem birta a lelket,
Mely megtört a sulyos nemzeti gondok alatt.
Szellemed itt maradott, hogy köztünk éljen örökké,
S a magyar embernek hü kalauza legyen.
Szellemed él sok ezer könyvben, de temetve lomok közt
Nem mozdulhat, mint tested a hantok alatt.

A gyónás.

Irta: *Vidats Jánosné.*

Jőjj csak ide kis leányom, majd én leülök ebbe a nagymamaszékbe, te ide mellém, és vagy te mondasz el nekem egy történetet, vagy én egy mesét, mi szinte igaz lehetett. Apád azt mondja, nagyon komoly vagy. Én pedig ugy tapasztalom, szórakozott, gondolkozó! Megmondod-e az okát? Kit láttál Szegeden? Senkit! Segitsek gyónni? No majd elmondom az egyszeri kis lány meséjét, talán megérted kis leányom, és ha van titkod megnyilik szived és megkérsz engem, hogy meghallgatva a bajt segitsem gyógyitni.

Volt egyszer egy nagyon komoly kis leány, mamája meghalt, egy darabig a mostoha anyja nevelte, majd az megunta, elküldték a nagymamához, kinek szemefénye, boldogsága lett a kis unokája, kis angyalának hivta és annak is tartotta. Imádta azt a komoly kis babát, elkövetett volna mindent, hogy neki örömet szerezzen, mosolyogni lássa. De ez nagyon nehezen ment, mert a kis leány a mostohájától nagyon sokat szenvedett ártatlanul, ezért mindenki iránt bizalmatlanság nőtt a kis szivében, azt hitte, hogy őtet senki sem szeretheti, ő mindenhol csak egy felesleges ember és örül, ki tőle szabadul, persze mindezt csak elgondolta, de elmondani nem merte. Legjobban bizott az erdőbe, ha kis szive nagyon is tuláradt keserűséggel, kiment az erdőbe és a legsötétebb bokrok közé elhúzódva megölelt egy ágat, vagy átölelt egy fát, hangos zokogásra fakadt és panaszos hangon kérte, hogy szeresse őtet az a csendes erdő, értsetek ti meg, hogy a szivem nem rideg mint a mama mondja, hisz úgy tudnék szeretni mindenkit csak ne bántana.

A nagymama nem bánt, olyan jó, hogy tán nem is szeretetből teszi, mert csak sajnál, tán tudja, hogy sokat bántottak bűntelen? szánalomból? hisz hogyan is szerethetett volna meg ily hamar. Odahaza tiz évig voltam és még se birt megszeretni a mama, mindenki csak ütleges kisasszonynak hivott, hogy fájt ez nekem! Itt nem vernek. Azt mondja a jó nagymama, hogy a kis angyala vagyok. És ő nekem? Ő mindenem! Szeretem nagyon, de nem merem neki megmondani, hátha megharagszik, ellök magától mint a mama, és azt mondja; menj te érzelgős szamár. Igy panaszkodott a kis leány az erdőnek. Az a végtelen nagy erdő lelket emelő csendjével, áhitatot ébresztő madárdalával volt az ő bizalmasa. Mint egy zarándok ut volt az neki, enyhülést keresni ment és talált ott.

Egyszer a jó nagymama megleste, hova megy naponként az ő kis unokája? honnan mindig kisirt szemmel, de mégis nyugodtabb kedélylyel jött vissza, és kihallgatta. Hogy örült, mikor megtudta azt, hogy a kis leány mennyire szereti, bár fájt, hogy annyira rosszul bántak vele, hogy ily fiatal szivbe a bizalmatlanság termett meg, de tudva a bajt, igy majd módjában lesz gyógyitani is. Meg is gyógyult annyira, hogy a jó nagymamát imádással hatá-

nek annak a nagy nemzeti munkának teljesitésénél, hogy hazánk szőlőmüvelése virágzóbb, szőlőhegyeinek lakossága elégedettebb és jobb sorsban legyen, mint valaha volt."

Lélekből, szivből és lángoló hazaszeretettől átérzett szavak ezek, és a reménység sugara ékesiti, hogy a közel jövőben ismét vig szüreteink lesznek.

Lapunk szük kerete nem engedi, hogy bővebben ismertessük az „Utmutatás a szölömivelésre" czimü munkát, még csak azt emlitjük meg, hogy lelkészeknek és tanitóknak, a kik ez iránt egyszerü levélben, vagy akár levelezőlapon a földmivelésügyi m. kir. miniszterium szőlészeti osztályához fordulnak, ez a munka *ingyen* küldetik meg.

Ám lapozgassák és olvasgassák, és tanitsák, oktassák ki a lakosságot, hogy a mint Darányi Ignácz miniszter úr irja, jobb sorsa legyen, mint valaha volt.

Isten áldása legyen a munkán!

Figyelmébe ajánljuk a kerületi előljáróságoknak és választmányoknak, földbirtokosoknak s kérjük különösen a községi előljáróságokat, hogy szerezzék meg a könyvet és ismertessék meg azzal a lakosságot. A főszolgabirákat is kérjük, hogy a munka népszerüsitésére mindent elkövessenek.

Budapest-Krisztinavárosi Korona Takarék- és Hitelszövetkezet.

(I. kerület Krisztinaváros, Pauler-utcza I. sz.)

A Krisztinavárosi Korona Takarék- és Hitelszövetkezet a kezdet nehézségeit fényes eredménynyel állta ki. Napról-napra szélesebb körben kelt bizalmat ez az intézet, melynek működése az üzleti tisztaságon alapul.

Közöljük a körlevelet, mit kibocsátott, hogy egy részt alkalmat adjunk arra, hogy olvasóink a jól vezetett intézet tagjai közé léphessenek, másrészt hogy a nyilvánosság utján a magunk elismeréséhez a közönségét is kifejezzük.

A körlevél igy szól:

Van szerencsénk t. czimedet értesiteni, hogy f. é. május hó 1-én a II-ik évtársulatot kezdjük meg és ezen évtársulatba való belépésre előjegyzéseket már mai naptól kezdve elfogadunk.

Intézetünk 8-ik hónapja áll fen és az eddigi üzleteredmény fényes bizonyitékát adja ama kiváló bizalomnak, melylyel tagjaink irántunk viseltettek. Eddig 374 tag lépett be szövetkezetünkbe, kik összesen közel 1200 üzletrészt képviselnek. Alapszabályaink értelmében az intézet czéljainak minden tekintetben megfelelt, amennyiben a budai kiskereskedelem, ipar és tisztviselők érdekeit szem előtt tartva eme rövid idő alatt 152 tagnak több mint 70,000 korona oly kölcsönt szavaztunk meg és fizettünk ki, a kik kölcsönüket 6 éven át kisebb részletekben törleszthetik s igy az adóst az egyszerre való visszafizetés sulyos gondja nem terheli.

A visszafizetések ezen könnyü módja egyrészt, másrészt a kölcsönök megszavazásánál követett elővigyázatunk eredményezte, hogy betevőink érdekeinek koczkázata nélkül igen élénk forgalmat mutatunk ki és ennek köszönhetjük, hogy tagjainknak már az első évben is 6%-os kamatozást fogunk nyujthatni.

A felhozott adatokból látható, hogy intézetünkbe való belépés igen ajánlatos ugy azokra nézve, kik csekély heti részletekben visszafizethető kölcsönt igénybe venni szándékoznak, valamint azokra nézve is, kik tőke gyüjtést és megtakaritást czéloznak; az utóbbiakra nézve annál is inkább, mert a biztonságnak ily foka mellett igen könnyü és előnyös is a tőke gyüjtés.

A II-ik évtársulat 1899. évi május 1-én veszi kezdetét és 6 évre alakul: tagja lehet mindenki, ki legalább egy üzletrészt jegyez. Ezen üzletrészre fizetendő 1 korona hetenként. Minden üzletrész után 1 korona beiratási dij (junius hó 1-től 2 korona) fizetendő, mig a betétkönyvecskéért egyszersmindenkorra 50 fillér jár.

Kölcsönöket csakis tagnak nyujtunk és pedig minden üzletrészre 200, illetőleg 300 koronát, mely összeg nem fizetendő külön vissza, a mennyiben a heti befizetések pontosan teljesittetnek. Hat év után a társulat feloszlik és a tagok visszakapják befizetett tőkéiket kamatokkal együtt, mig oly tagok, kik kölcsönt vettek igénybe, annak levonása után, kapják befizetéseiket és járulékaikat.

Ezek után tiszteletteljesen felkérjük, hogy az összeállitandó évtársulatba belépni és intézetünket támogatva ismerősei, barátai és rokonai körében tagokat gyüjteni kegyeskedjék.

Budapest, 1899. márczius hó. Teljes tisztelettel az igazgatóság: Dr. Molnár József elnök, Hosszu József alelnök, Dr. Fried Vilmos igazgató, Grünwald Samu v. igazgató, Barna József igazgató. Mezei Mihály ü. titkár, Felügyelőbizottság: Argay János f. b. elnök, Balogh Gusztáv f. b. tag, ifj. Schlosser Nándor f. b. tag. Választmány: Aussenek Károly, Bekker L., Blaskovich Sándor, Breuer Mór, Czincz Lajos, Dombay Albert, Endresz Ferencz, Engel Adolf, Franschitz Adolf, Haris János, Hübner Ferencz, Dr. Joanovits Sándor, Kertscher István, Kováts Alajos, Krausz Jákó, Lackenbacher K. Petri Ottó, Preisinger Béla, Radanovits Dániel, Schall M., Sugár Pál, Sturm Gergely, Spády Sándor, Dr. Szkalniczky H., dévai Szőllősy István, Dr. Szőke István, Szabó Lajos, Wagner Vilmos, Záborszky János, Dr. Zubriczky József.

U. i. Távolabb és vidéken lakó tagjaink számára berendeztük a postatakarékpénztár cheque forgalmat, mely a befizetőt a postadij költségeitől és a személyes befizetés fáradságától megkiméli.

Kedvezmények.

Tanitónő vagyok s a kedvezmény jegyet sokszor veszem igénybe, mert a pesti oldalon is van elfoglaltságom. Egy kedvezményjegy megfelel egy tiz krajczáros (20 fil) utazásra. Például: a János kórháztól a Károlykaszárnyáig.

A Dunán által utazásra tehát két ily jegy kell, miután a jegy a vizen átutazásra nem érvényes. Ah! ah! itt igazán nevetni kell, vajjon a viz ereje szivja és gyengiti-e ennek érvényét? Mert más ok ebből ki nem böngézhető. Ha már kedvezményjegy, hát legyen meg vele az az értéke, hogy a belterületen ott használhassák azt, hova az ember ügyei, dolga s teendői szólitják. Legfeljebb a távolság határozhat, mit az ember csekély ráfizetéssel pótolhat.

Éppen ugy van a propeller, tour és retourjegy is. A nevetségig nevetséges az, hogy a retourjegyet tourjegynek nem használhatom. Hát miért nem? Hisz ez nem is félárnyi jegy, majdnem egész árt fizettem érte. Csekély itt a kedvezmény, tehát még nagyobb méltatlanság. Ha visszafelé másféle közlekedést kell igénybe venni, és ez többszörösen is folytatódik, sokszor egy fél tuczatnál több retourjegy alkalmatlankodik a pénztárczámban, mig végre egyre a sor kerül. Azért tehát azt kérdem, ha a tour-retourjegyet felcserélve használom: mi vétség volna ebben? Hisz megfizettem az egyiket mint a másikat.

De a mi ennek még a legkellemetlenebb oldala az, a mi számtalanszor megtörtént előttem és velem is, ha a jegyet megforditva használni akartam, a stégesek gunyosan felkiáltottak, mintha valami csalást akartam volna elkövetni. No — kérem — ez valóban a Hottentoták közé való eljárás!

Az ó-budaiaknak miért nincs átszállójok a déli vasuthoz, János kórház, fogaskerekü vagy a Zugligetbe is. És miért nincsenek szakaszjegyek Budán is, ha a régi János kórháztól a Margithidig óhajtok menni, mért e kis ut 10 kr? Avagy a Margithidtól, császárfürdőtől a Lajos-utczáig s. a. t. 10 kr, ha ez 5—6 kr. volna szivesen ülne fel az ember, de itt is 10 kr. ott is annyi. Össze-vissza inkább gyaloglok és nem veszem igénybe a villanyt, a hol csak kikerülhetem. Hol itt az élelmesség, az üzleti szellem? Semhogy én a Krisztina-körüti iskolától a déli

---

ros szeretettel szerette és hitt is ben, boldog megelégedett volt, szerette az erdőt, a könyveket, a gazdálkodást, állatokat, barátságos volt az emberekhez, de a mennyire lehetett, kerülte őket, ő csak akkor volt boldog, ha a jó nagymamával kiment az erdőbe, kezében egy könyvvel és abból felolvashatott. Magyarország történetéből a Hunyadiak korát kivülről tudták, de mégis a legtöbbször ismételték meg.

Ezek a napok voltak a határtalan boldogság napjai. Ismerte a bánatot, de az életet nem. Gyermek volt azért ő ha oly komoly gondolkozó volt is.

A kis leányból hamar nagy leszsz, ő is megnőtt. Tizenhat éves lett. Szép lány volt, azt beszélték, és kérő is akadt. A jó nagymama bizva abban, hogy az ő kis unokája már egészen meggyógyult, gyanunak vagy bizalmatlanságnak legalább még csak árnyéka sincs már abban a kis szivben. Magához hivta, leültette maga mellé, ugy mint én tégedet, és megsimogatta a kis leány fejét, mire arra került, hogy el is mondja az előre elkészitett komoly beszédet, meglátva azt a tudatlan babát, zavarba jött és elfeledte a mondókát.

De hát hogyan is beszéljen ő az ősz nagymama ezzel a kis leánnyal szerelemről. Ő rég kinőtt belőle, és ez meg még nem nőtt bele e nagy filozóphiában. De valahogy mégis csak meg kell mondani, hisz ilyen szerencse nem mindennap kinálkozik. Ördögadta rossz divatja, ma mind odaadják szivesen a 16 éves leányt, meg hátha az én kis leányomnak is van kedve a férjhez menésre? Igy végre elszánta magát a kérdésre:

— Kis leányom, tudod-e mi az a férjhezmenés? hogy ez a lány sorsa, hivatása, hogy asszony, jó asszony légyen belőle, aki tisztelje azt, kit a jó Isten neki kiválasztott, engedelmes, hü feleség legyen?

— Miért mondod ezt édes nagymama? kérdé a kis leány, mitől a jó öreg még nagyobb zavarba jött. Dehogy beszélnék neki szerelemről, gondolta magában, vétket követnék el, Isten őrizz ettől, ha tisztelni tudja, megtanulja szeretni is.

— Édes kis leányom azért kérdezlek, mert te is nagy leány vagy és már abban a korban vagy, hogy ha olyan kérőd akad mint az a fiatal ember ki ma itt volt, gondolkozz rajt, vizsgáld meg kis szived, tudnád-e sze . . azaz becsülni, egy egész hosszú életen át vele élni. Itt hagyni érte engem is, meg a te erdőd, madaraid is, szóval mindent csak neki és érte élni?

És az a bohó kis leány tudod mire gondolt? olyan bizalmatlan volt, mint te kincsem, nem érezte meg a jó nagymama nagy szeretetét, de ujra felébredt a gyanu a szivében és azt mondta neki. Látod megint leakar rázni, igy akar elküldeni, ez se szeret téged, hogy fog ő is gyülölni ha itt maradsz!

Könyekkel teltek meg azok a gyermekes nagy szemek, de az a daczos erős akarat iparkodott visszafojtani. Ajkát össze harapta, hogy az az ideges reszketése ne árulja el azt a nagy fájdalmat, mit most ő érez. Hogy csalódott a nagymamában, pedig az a jó lélek is éppen olyan nehéz szivvel leste vajjon az ő kis leánya szereti-e annyira, hogy inkább itt maradjon vele mint ismeretlen világban keresse a boldogságot. Egész megrendült, mikor a kis leány ugy látszott egész nyugodtan azt mondta:

— Ha az a sorsa a leánynak, hogy férjhez menjen, neked ez ugy tetszik, én is férjhez megyek, szót fogadok neked is meg az uramnak is, meg is becsülöm, ha ő is megbecsül engem, ugy azt hiszem én nagyon boldog asszony leszek.

— Itt hagysz engemet édes kis angyalom? Nem sajnálsz, hogy ujra magam elhagyatva fogok élni, hát nem szeretsz?

— Hisz te akarod igy és te mondtad,

vasutig 10 krt. fizessek, megyek gyalog. (Ez a vonal azonban a legdrágább is.) A kocsi lépcsője oly magas, hogy mindjárt létra kellene a felmászáshoz.

Ha fiatal nő jön, annak inkább készek kissé segitni, de öregnek semmiképpen, az csak hadd ugráljon mig felkerül, és ha mindjárt hátra bukfenczezik is, mely életébe is kerülhet, nem neki baj az.

Ez is csak a mi országunkba való eljárás. Kicsi ez az ország ugyan, de sok embertelenség és sok czopfosság kerül ki belőle.

De végül még egyet. — A szegény ujlakiak kinlódnak azzal az áldott Melocco-gyár füstjével, mely még a csukott ajtón, ablakon át is behat a lakásokba a kőszén szag, egész sürü ködben van sokszor e városrész, talán még a margitszigetiek is élvezik.

Mily élvezetes ez a levegő tavasz és nyáron? Csakhogy elmegy az ember étvágya tőle. A főfájás már mellékes ott mindenkinél. De a lakások hogy néznek ott ki, akár egy kémény belseje. Drága pedig az a lakás, melynek a butoraim esnek a füst áldozatául, meg az egészségemnek is bead. Nem lehetne a gyárnak füstfogót alkalmazni?

Aleluja.

(Egy kérés a herczegprimáshoz és főpapsághoz.)

Engedje meg a Herczegprimás ur s a főtisztelendő főpásztori és pásztori kar, hogy az *orbánhegyi* vallásos hivek a mai szent nap vallásos szokása szerint kivánjanak *Boldog ünnepeket* . . .

Pillantsanak az elpusztult *Orbánhegyre*, hol a szőllők elpusztultak s a telkek semmi jövedelmet nem hajtanak. Mig az egészségtelen helyeken 500—1000 frt egy négyszögöl ára, addig mi *Orbánhegyiek* megelégednénk 16—20 frttal. Nem akarunk meggazdagodni ezen az uton, pedig jól tudjuk, hogy a telkeknek nehány év mulva kétszeres ára lessz.

Sokat lenditene ügyünkön és állapotunkon, ha a Herczegprimás ur ő eminentiája s a főpapság áldozatkészségének hozzájárulásával itt épülne a boldogult királyné emlékére legalább a *Leány nevelőintézet*, s ide telepitené jutalomképen a kalocsai *Mi asszonyunk*-ról czimzett apáczákat, kik a nőnevelés terén nagy érdemeket szereztek.

Ha tehát a mi jó Herczegprimásunk kegyeskednék *alapul* a telket e szent czélra megvásárolni, mielőtt a telkek még tetemesen meg nem drágulnak, valóban áldásos nevét a krónikában örökitené meg, melyet az orbánhegyi hálás nép bizonyára minden évben meg is ünnepelné.

Jó királyunk is örvendene, ha e szép városrésznek fejlődésére az alapot ilyképen megvetné.

Isten kegyében áll, ki a nép javáért tehet. Hosszu, boldog élet lesz jutalma. — A nép pedig, mely templomot kér, romlatlan. E jámbor kérelmet támogatni, Isten ujjmutatása.

A „Piliscsabai Clotild-nyaralótelepesek Egyesülete".

A Clotild-villatelep eddigi telektulajdonosai átlátva, miszerint nyaralótelepük a természet gazdag adományaival egyenesen teremtve van arra, hogy a fejlődés páratlan magas szinvonalára mielőbb felemelkedjék, egyértelmü elhatározással megállapitották a „Piliscsabai Clotild-nyaralótelepesek Egyesületé"-t.

Az egyesület czélja: a Pilis-Csabán József cs. és kir. Főherczeg ur Ő Fensége által parczellázott „Clotild-villatelkek" tulajdonosainak és az ezen telep iránt érdeklődőknek kebelében való egyesitése és ezek együttes közreműködése által oda hatni, hogy tagjai a Clotild-villatelkeken oly üdülő- és lakóhelyet létesithessenek, a melyen a természet gazdag adományai mellett mindazon egészségügyi, gazdasági és rendészeti intézmények feltalálhatók legyenek, a melyek nélkül kellemes üdülőhely és kedves otthon alig képzelhető, és a melyek létesitésére az egyes ember önerejéből sikerrel alig vállalkozhatik.

Az egyesület czélja különösen: a telepesek közös érdekeinek megóvása és előmozditása; az állam, uradalom, vasut és a község részéről minden lehető kedvezmény és támogatás kieszközlése; az utak fentartása és világitása; közös fürdőhelyiség és vizvezeték létesitése és fentartása; a rend, a tisztaság és az eladó uradalom részéről szerződésileg kikötött feltételek betartása feletti őrködés; kellemes polgári társasélet ápolása, társas-kör, mulatóhely stb. létesitése.

Az egyesületnek a főherczegi uradalom hathatós támogatását megnyerni már is sikerült, a mennyiben az uradalom 5000 frtot megajánlott az egyesület által egy artézi kut furására, fürdő, esetleg vizvezeték létesitésére alakitandó és külön kezelendő beruházási alapra az egyesület tagjai magukat alapszabályszerüleg kötelezték, hogy egyszer s mindenkorra telkeik vételárának 3%-át az egyesület pénztárába befizetni fogják, — a jövőbeni összes vevők pedig erre, valamint az egyesületbe való belépésre, az uradalom által szerződésileg kötelezve lesznek. Ez uton egy artézi kut furására, fürdő, esetleg vizvezeték létesitésére, a parczellázott telkek óriási értékét véve alapul, oly tetemes összegre rugó alap alakitása van már is biztositva, hogy alig csalódhatunk abbeli reményünkben, miszerint a Clotild-villatelepen a főváros közönsége a legmesszebbmenő igényeknek megfelelő klimatikus üdülőhelyet fog nyerni.

A telep tiszta nyaraló jellegének egészségügyi, rendészeti és szépészeti érdekeinek minden időre való biztositása czéljából karöltve, az egyesület alapszabályai által, az uradalom pedig a vevőkkel kötendő szerződések által arra is törekszik, hogy az egyes telkek 400 □-ölnél kisebb és 11 ölnél keskenyebb részekre fel ne osztathassanak, hogy továbbá a telkek utczai vonalától 6 méternyi és a szomszédos telkek határvonalától 3 méternyi távolságban fekvő területrészek be ne épittethessenek.

Az egyesületi pénztárba a rendes tagok által befizetendő 1 frt beirási és 5 frt évi tagsági dijak az egyesületi alapszabályok értelmében az utak fentartására, világitására és rendészet létesitésére lesznek fordithatók.

Közlekedés a nyugoti pályaudvar, valamint a Császárfürdő és Pilis-Csaba közt alig ¾ óra alatt — mint a M. Á. V. részéről kilátásba helyezve van — májustól kezdve naponkint 4, ezenkivül Pilis-Csabáról vasárnap még egy 5-ik vonat közlekedik. És minthogy a vonal épitése I. osztályu, nincs okunk kételkedni abban, hogy a rohamosan emelkedő személyforgalom igényeinek megfelelőleg a vonatok menetsebességének nagyobb gyorsitása sem fog elmaradni.

Vételárfizetési feltételek kivonata: A foglaló összege minden telek után 200 frt. A foglaló lefizetésekor tett vételajánlatnak a Főherczeg ur Ő Fensége által leendő jóváhagyása után történik a szerződés aláirása. A vételár négy egyenlő, a szerződés aláirása napján kezdődő és minden egymásután következő év ugyanezen napján ismétlődő évi részletekben törleszthető.

A 200 frt foglaló az utolsó évi részletbe beszámittatik. A hátralék után a szerződés aláirása napjától 5% kamat fizetendő.

Vevő a szerződés aláirása napján a telek birtokába lép.

Epitkezés: Vevő az epitkezés tekintetében időbeli korlátozásnak nincsen alávetve.

A fővárosi közmunkák tanácsából.

1899. márczius 23.

Báró Podmaniczky Frigyes alelnök az ülést megnyitván a jegyzőkönyv hitelesitésével Kármán Lajos és dr. Országh Sándor tanácstagok bizattak meg.

A Mátyás templom és a Szent István emlék érdekében a halászbástya stylszerű kiképzést igényel, melynek keretébe Schulek

---

hogy igy kell lenni, az is baj ha szót fogadok? és azt se tagadhatom, hogy becsülöm azt a fiatal embert, mert nem adott okot arra, hogy megvonjam tőle a becsülést.

Félig meddig az elkeseredett dacz beszélt abból a bizalmatlan kis leányból, nem tudta megérteni a jó nagymamát, nem akart gondolkozni, azt hitte őtet nem szeretik, elakarják küldeni, hát elmegy.

Több volt benne a büszkeség a józan engedelmességnél, akaratos volt mint e kicsike, de meg is lakolt, férjhez ment a nélkül, hogy szivét megkérdezte volna. Mert nem elég ám a boldog családi élethez a barátság vagy a becsülés — szükséges ez is, de első a kölcsönös szeretet, csak úgy lehet tartós jó és boldog a családi élet, ha egy felől a szeretet, másfelöl a tisztelet oszlopai tartják.

Alig volt egy éves asszony, megértette, hogy ő nem tett helyesen, mikor daczból férjhez ment, önként megtudta, hogy mi kell a házas élethez, és végtelenül boldogtalan volt, mert azt is tudta, hogy az ő szive nem érez semmi, igazán semmi vonzalmat az ő férjéhez. És lassan a szenvedés tisztitó tüzén átmenve, tisztultabb lett az ő látköre és megérté, hogy nem ő csalódott a jó nagymamában, de az méltán vádolhatja őtet, mennyire vágyott hozzá.

El is utazott a férje engedelméből, mikor a vonatra felakart ülni, férje egy fiatal embert mutatott be neki. Pár szót beszéltek együtt, tán egész köznapi udvariasság volt, de az a kis baba asszony soha se feledte el. Egész uton előtte volt az a szép alak. Hallotta a hangját látta mosolyát és előtte volt az a két szempár a jóság kisugározásával.

Ott vitte a vonat már az ő hazájánál, az erdő mellett. Máskor rajongó lelkesedéssel üdvözölte volna. Most észre se vette. Ha ki nem nyitják a kocsi ajtót, nem tudta volna, hogy megérkezett. Édes bánatos hang zavarta ki őtet álmodozásából. A reá váró édes nagymama hangja. De hát miért nem tud ő úgy örülni most, hogy látja e jó lelket? Hisz annyira vágyott őtet látni, hát mi történt ő vele? Ott maradt a napfény, az öröm, az élet minden abban a vasuti kocsiban? Nem, fáradt vagyok, holnap fogok csak örülni igazán. De mit is kinoz az a két szem? Miért kell folyton látni, rágondolni?

Másnap elment az erdőbe, az ő régi barátait mind megkereste és egy perczre megnyugodott. Egyszerre azonban egy levél akadt a kezébe és gyermekes kedvvel kezdé tépegetni és kérdé: Szeret? Nem szeret? Szeret? Nem szeret? — Szeretem. Igen Istenem, ha igaz, milyen szerencsétlen volnék, mert nekem nem szabad őt szeretni, hisz én másé vagyok! Megyek a nagymamához.

És a jó nagymama ott várta az ő megváltozott kis leányát a karos székben ülve, azon törve a fejét, valjon mi lehet a baja? Mi fájhat e gyermeknek? és miért nem boldog?

Gyónni akarok neked édes jó nagymama, úgy majd én oda ülök a lábad elé. Fejem reád hajtom, te megsimitod hajam, én megnyugodva mondhatom el minden vétkem, mert vétkeztem te ellened, de most bünhödöm. Nagyon szerencsétlen vagyok.

— Emlékezel-e édes jóm! mikor te megmondtad, hogy kérőm van és hozzá tetted, hogy az a leány sorsa, hogy férjhez kell menni. Én azt hittem nem szeretsz, azért mondtad ezt és meg akarsz tőlem szabadulni, azért adsz férjhez, és én férjhez mentem, hogy útba ne legyek. Te se mondtad, édes nagymama, hogy a házas élethez szeretet is kell, én se tudtam, a férjem meg még a tiszteletet se tudja megtartani, nem a szeretetet megszerezni! Szenvedek, olyan üres volt körülöttem minden, nem hallottam, nem értettem meg a madár dalát, a zene, a költészet édes szépségét. Kerestem valami hiányzó névtelen dolgot. Hiába — olyan rideg az otthonom, úgy érzem ott magam mint egy örökös vendég. Félve nézem nem-e vagyok már teher.

Frigyes épitész az Albrecht-utról felvezető monumentális lépcsőt is tervezett. Megegyezés van arra, hogy a halászbástya déli karjának költségeit kapcsolatosan a Jezsuita lépcső átalakitásával a kormány, az északi kar és a monumentalis lépcső költségeit pedig a főváros fogja viselni. — Schulek Frigyes kiviteli tervét a kormány elfogadván, a végrehajtással a közmunkák tanácsát bizta meg. Elfogadta a tervet most a saját munkáira nézve a főváros is, és arra kéri a tanácsot, hogy a végrehajtást ezekre a munkákra is vállalja el. A tanács készségesen tesz eleget a főváros eme kivánságának és felszólitja a müvezetéssel megbizott Schulek Frigyes tanárt, hogy a munka foganatba vételére szükséges előintézkedéseket sürgősen tegye meg. A munkák egy vegyes bizottság felügyelete és ellenőrzése alá helyeztetnek, melyben képviselve van a miniszter elnök, közmunka tanácsa és a főváros. A befejezés 1901. őszre van tervezve és össze fog esni a Szent István emlék leleplezésével.

A közoktatási miniszter gondolkodni kiván arról, hogy a Lágymányoson épitendő müegyetem fejlesztéséhez a későbbi szükségletre is elegendő terület áljon rendelkezésre és a telep területileg is kikerekitett egészet képezzen. Evégre az eddig kiszemelt és fentartott telkeken kivül a miniszter a tanácstól még egy, mintegy 3400 négyszögöles tömböt igényel. A tanács e telket a szóban forgó czélra készségesen tartja fenn azzal a kijelentéssel, hogy a tanácstól igénybe veendő összes telkek ára természetesen még a tényleges átadás előtt megállapitandó lesz.

Az ujépületi telkekre beérkezett vételi ajánlatokat a tanács döntés végett a pénzügyminiszterhez terjeszti fel.

Az eskütéri hiddal kapcsolatos szabályozás érdekében a Kigyó-téren, Kigyó-utczában és városház-utczában levő 8 ház lebontására tartott árverés eredményét a tanács jóváhagyja. A lebontás két csoportba van osztva. Az elsőbe tartozik a Rottenbiller-, Kasselik- és Steindl-féle ház. Ezeknél a bontást f. évi jun. végéig, a többinél f. évi aug. végeig kell befejezni. A munka megkezdése május első napjaira fog esni és hogy minél gyorsabban haladjon, a tanács a vasárnapi munkaszünet felfüggesztését és az éjjeli munka engedélyezését fogja kérni.

Szarvas Gábor mellszobra a Ferenez József-téren, és pedig a Széchenyi szobor ligetjének északi részében fog felállittatni. A hely közelebbi meghatározása egyéb kapcsolatos intézkedésekkel együtt egy vegyes bizottság feladatát képezi, melybe a tanács a maga részéről Hauszmann Alajos és Quittner Zsigmond tanácstagokat, továbbá Zsigmondy Géza müszaki tanácsost küldi ki.

A VII. ker. választmány az Angol-utcza folytatólagos megnyitását kéri a Bosnyák-utczából a Csömöri-utig. A tanács egyetértve a közép. bizottsággal az utcza folytatását semmiféle közérdek által nem látja indokoltnak és annál inkább mellőzi, mert egy ujabban épült nyaralót kellene kisajátitani.

A Hidegkuti-utból kiágazólag a Lipótmezei tébolydához vezető 10 mtres út szabályozási tervét a tanács jóváhagyja.

Szilágyi Károly és trsai kérelmét, a II. ker. Nagyrókus-utcza szabályozásának módositása iránt a tanács a közép. biz. javaslatának elfogadásával mellőzi.

A kőszénbánya és téglagyár társulat X. ker. telepén levő s a közegészségre ártalmas tó áthelyezését a tanács nem fogadja el, kivánván a tó lecsapolását olyképen, hogy a viz a Jászberényi-ut árkában a Rákospatakba vezettessék.

San Marco herczegnő III. Bécsi-uton, Fábián Mór X. Ó-hegyen, Dr. Ludvik Endre II., Iskola-utczában, Szalczer Ignácz X., Gergely-utczában, Glocker Nándor II., Szegényház-utczában, Kun Alojzia II., Szegényház-utczában, Schimandl Ágoston és tsai III., Vihar-utczában fekvő telkének szabályozása, felosztása, illetve rendezése engedélyeztetik.

Az Ujlak és Ó-Buda közti határvonal javaslatba hozott csekély módositását a tanács elfogadja.

A kőbányai főgyüjtőnek a Bihari-utból a Kolozsvári-utczáig való tovább épitésére, az I., Alkotás-ut. egy részének csatornázására, a III. ker. bécsi-uti vámsorompó világitására, a ferenczvárosi állomás mellett elvonuló névtelen utcza világitására, a Pék erdő melletti uton vizvezetéki cső fektetésére, a II., Trombitás-ut és Rókushegyi-ut csatornázására, a VI. kerületben több kültelki-út világitására, a II., Nagy Rókus utcza és Mész-utcza csatornázására, a II. Ponty-utcza egy részének csatornázására, a piaczi czélokra szolgáló V. Ferdinánd-tér bekavicsolására és ugyanott kövezett járdák létesitésére vonatkozó tervek kiviteléhez a tanács hozzájárul.

Elintézést nyert továbbá Horovitz Ármin, dr. Vajda Adolfné és dr. Hajnik Imréné, Strobentz testvérek, Chinel Gusztáv, Rohoska Pál, a Flóra gyertyagyár, Márkus Géza, Spiegel Adolf, Mayer Salamon, özv. Csihal Józsefné és az Athenaeum r. társaság felfolyamodása.

„Laszlovszky-Telep" Pomázon.

(Buda mellett.)

(A buda-szentendrei vasut állomása. Indulás: a Buda-Pálfy-téri állomástól.)

Levél a szerkesztőhöz.

Midőn becses figyelmét felhivom a pomázi „Laszlovszky-telep"-re, nem mulaszthatom el rámutatni a rendkivül előnyös helyzetre és viszonyokra, melyek között ezen életképes vállalat megindul és elmaradhatatlan siker koronázza.

Általános a panasz a fővárosi drága lakbérekre, kedvezőtlen lakhatási állapotokra és nehéz megélhetési viszonyokra; ugy nemkülönben örökös panaszhangokat hallunk, hogy székesfővárosunk mily rossz egészségügyi viszonyokban leledzik.

Helytelen gondolkodásmódra mutat, hogy mindent az egyes hatóságoktól várunk, de hogy végre önmagunk is iparkodjunk és segitsünk ezen áldatlan állapotokon javitani, azzal csak igen kevesen törődnek.

Czélunk, a természet által Buda vidékén nyujtotta közkincseket felhasználva, azokat élvezhetővé tenni, hogy a telepünkön lakók testben erősödve, lélekben és jellemben nemesedve, ugymondva kristalizálva kerüljenek be a fővárosba munkára, hol megtisztult látókörrel és egészséges testtel hatványozott mértékben fognak élethivatásuknak megfelelni.

És tulajdonképen miért ne birhatna egy törekvő békés polgár a főváros közelében saját családi házzal? akkor, midőn ahhoz oly kevés anyagi eszköz kell; csak akaraterő és a helyes czélirányos és jónak felismerése és idejekorán való felhasználása.

Ezek előrebocsájtása után ujólag is felhivjuk b. figyelmét telepünkre, mely Pomáz vasutállomás *közvetlen közelében* fekszik és remek fekvésü hegyek által van határolva, 138 méter az Adriai-tenger szine fölött. Talaja egyenletes, a nagy községben az élelmiszerek jók és olcsók, az ivóviz kitünő, termelt bora elismert jó; már rekonstruált szőlői vannak; a közeli Margit-ligetben kényelemmel berendezett hidegvizgyógyintézet és fürdők, a közlekedés biztos és elég kényelemnyujtó, a Budapest-szentendrei vasut Buda-Pálfy-téri állomásától *közvetlen* a telepig, mely vasut legközelebb villamos vasuttá fog átalakittatni.

400 □-öles parczellákra felosztva, havi 10 vagy negyedévi 30 frt tetszésszerinti *részletfizetés* és 10 frt előleg letétele mellett mérsékelt áron, négyszögölenként 1 frt 30 kr.-tól 1 frt 50 kr.-ig. Megjegyzem, hogy a megvett telek után, mig az eladó által használtatik, kamat nem jár. Bővebb értesitést Laszlovszky Béla tulajdonosnál Pomázon.

A budai könyvtár uj alapszabály tervezetéből.

Tervezte Jurányi Győző alelnök.

Minden a mi él, folyton változik erőiben, elemeiben és ezzel működésében. E fejlődéssel természetszerü összhangban át kell alakulniok azoknak a jogszabályoknak is, melyek a megváltozott viszonyok belső nyilvánulásai és külső rendje között fenállanak. Ellenkező esetben e két tényező egymással folytonos ellentétbe kerülne és ezzel a működő erőket zsibbasztanák, a czél elérését megnehezitenék, sőt épen elégedetlenségre vagy visszaeséshez vezetnének, a mi a jogszabályok rendeltetésével ellenkeznék.

Ez általános igazság alól nem vonhatja ki magát egyesületünk sem, melynek életében is a fokozott gyarapodás és tervszerü fejlődés örvendetes jeleivel találkozunk mindenkor.

Mint II. ker. népkönyvtár-egyesület a kerület magyarosodását és a népmüvelést tüzve feladatául, kezdi meg 1891-ben pályafutását egyesületünk. Hihetetlen sebességgel rohan végig a fejlődés fázisain, 1894-ben Budai Könyvtár-Egyesületté lesz és a már emlitett czélokhoz egy ujabbat füzve oly intézmény létesitését is tüzi feladatául, hol gazdag tárházát lelje komolyabb tanulmányokat kereső elme és bőséges szellemi táplálékot találjon az olvasni akaró müvelt középosztály. Ebből a czélból állitottuk szakkönyvtárunkat, mely immár mintegy 20,000 kötetre növekedett.

És azzal a fárasztó és valóban odaadó munkássággal, miről bőséges tájékozást nyujthatnak egyesületünk évlapjai, elértük azt, hogy szilárd alapokon nyugvó, erőiben duzzadó és a legszebb reménységre jogositó intézménynek vetettük meg alapjait. Ezzel azonban elvezettük egyesületünket ismét oda, ahol a fenálló szabályok módositása, az eddigi körvonalak ujabb megvonása válik szükségessé: *egyesületünknek*

Az az öreg asszony sirva ölelgette azt a gyónó beteg babát. Szemrehányó hangon ismé telgette:

— Óh én bünös, nagy bünös teremtés, én tettem ilyen szerencsétlenné az én kis angyalom.

A kis leánya pedig tovább beszélt:

Tegnap a vonatnál láttam egy fiatal embert. Férjem mutatta be, tudom, hogy soha se láttam még, mégis úgy tetszik, mintha ismerném. Előttem van. Most is rám néz, azt mondja, hogy a gondolata velem száll. Szeme annyi melegség, olyan megnyugtató jósággal pihen rajtam, mint a tied, egyszerre olyan édes hangulatteljes lég vesz körül. Hallom a madár dalt. Megértem mikor a boldogságról beszél, vagy bánatát sirja el. Suttog minden levél, minden fűszál. Biztatva int a fa ág: Remélj! Higyj a boldogságban!

Mondd meg te jó nagymama ez e a szeretem? És szabad-e szeretni, én nekem?

Igy gyónt ám meg édes kis leányom a kis leány a nagymamának. De lásd gyermekem, igaz, hogy négy év mulva boldog lett, mert azé lehetett kit szeretett, de milyen sokat szenvedett addig azért, hogy először olyan makacs zárkozott volt. Ugy-e bár, ha rögtön őszinte és azt mondja: nagymama édes, én te nálad akarok maradni. Mennyivel jobb lett volna?

A nagymama mindég nagyon szerette, férje meg nem, csak egyideig, mert nem volt meg a boldogsághoz feltétlen szükséges szeretet, és őszinteség. — No kis leányom könyebb a gyónás most neked. Én nem érzem azt a mit az a kis leány érzett, azért tetszik tán gondolni, hogy komoly vagyok, hogy most nem nevetek a kis öcsém minden bohóságán olyan nagyokat mint azelőtt, és nem szeretek vele úgy játszani. A néni se szok minden semmiségen nevetni — komoly. — Mindenkitől azt hallom, hogy milyen müvelt, milyen jó modora van és én mindenben hozzá akarok hasonlitani, ha egyszer nekem is lesz gyónni valóm, igaz lélekkel mondom azt el, igérem, hogy a jó néni kezéből kapjam meg a boldogságot.

az alapszabályok megváltoztatásával járó teljes ujjászervezéséhez.

Egyesületünk legutolsó (negyedik) évkönyvében főbb vonalaiban már rámutattunk azokra az okokra, melyek egyesületünk ujjászervezését szükségessé teszik és főbb vonalaiban vázoltuk ez ujjászervezés fontosabb elveit is.

Az 1898. évi junius 11-én, majd 1899-dik évi január 17-én tartott rendes közgyülésünk is felismerve az alapszabályok módositásának szükségességét, egyhangulag határozta el, hogy „egyesületünk fejlesztésére illetve ujjászervezésére vonatkozó elvekhez hozzájárul és megbizza a választmányt, hogy a vázolt szellemben uj alapszabályokat dolgozzon ki és azokat jóváhagyás végett külön erre a czélra egybehivandó rendkivüli közgyülésnek terjeszsze elő.“

Midőn ezek alapján jelen alapszabály-tervezetet a t. választmánynak beterjeszteni szerencsém van, a tervezet megokolásánál egyesületünk czéljait választom kiindulási pontul, mivel minden elhatározásunknál, minden törekvésünk megitélésénél csupán az lehet az egyedüli szempont, vajjon mennyiben felelnek meg egyesületünk czéljainak és mennyiben mozditanák azokat elő.

Egyesületünknek alapszabályaiban is kifejezetten meghatározott czéljai: a magyarosodás és népmüvelődés előmozditása és a müvelt középosztály tudományos igényeinek kielégitése. Ehez képest osztotta fel könyvtárát is két részre: *népkönyvtárra és szakkönyvtárra.* Könyvtárunk mindkét részének kétségtelenül sajátos czéljai vannak és fejlődésük iránya egymástól teljesen eltérő. *Szakkönyvtárunkból nagy nyilvános közkönyvtárt akarunk létesiteni* a budai vigadóban, tágas olvasóteremmel, megfelelő könyvtári helyiséggel és rendszeresitett tisztviselőkkel. *A népkönyvtárnak az iskola mellett van helye,* ez szerényebb viszonyokkal is megelégszik és kevesebb szakismeretet és fáradtságot kiván.

Könyvtárunk e kettős rendeltetésének megfelelő felosztása és elrendezése tehát kétségtelenül helyes. Ez az éles elválasztás azonban — a könyvtár e két részének czéljához képest egymástól teljesen eltérő rendszere és elkülönitett kezelése, nemkülönben az a körülmény, hogy a könyvtár különböző részeinek használatánál megkülönböztetett jogok és kötelességek állanak fenn — *roppantul megnehezitik és teszik bonyolódottá egyesületünk egész adminisztrációját, könyvtárunk kezelését, gyarapitását, a nyilvántartást és együtesen oly terheket rónak vállainkra, melyek alatt már-már roskadozunk.* Ily viszonyok között valóban intenziv tevékenységet kifejteni, kiválóbb eredményeket elérni mindenkor meddő törekvés marad. S bár senki sem vitathatja el egyesületünktől a fenállása óta felmutatott szép eredményeket, önmagunknak kell belátnunk, hogy mostani szervezetünk mellett az elénk tűzött czélokra elérni, sőt többé-kevésbbé csak megközeliteni is képtelenek vagyunk.

Egy nagy nyilvános könyvtár felállitása, kezelése és fejlesztése, a czéljainknak megfelelő helyiség fentartása, fűtése és világitása, a tisztviselők és a szolgaszemélyzet kellő javadalmazása előreláthatólag oly kiadásokkal járnak, melyek anyagi erőinket messze túlhaladják.

Intézményünket tehát, ha csak jövőjét koczkáztatni és eddigi fáradozásaink eredményét veszélyeztetni nem akarjuk, mindenekelőtt a *biztos anyagi alapokra kell fektetnünk,* részére oly állandó jövedelmet kell teremtenünk, melyek jövőjét az esélyektől menten biztositani és fokozott szükségleteit fedezni képesek lesznek.

Intézményünk jövőjének megszilárditása és a biztos anyagi alapok megteremtése pedig *egyesületünk csak az alapszabályok módositásával járó teljes ujjászervezésével érhető el.*

A már felhozott okoknál fogva könyvtárunk két részét egymástól teljesen elkülönitenünk és mindenik részére külön, erőteljes szervet kell biztositanunk, hogy ez a reá bizott intézményt fentartsa és fejlessze. A jelenlegi szakkönyvtárunkból létesitendő nyilvános közkönyvtár részére, melynek fentartása és fejlesztése feladatunknak bizonyára a nehezebbik része, tartsuk fenn egyesületünket — népkönyvtárunk részére pedig alakitsunk *külön fiókegyesületet,* mely egyesületünk e nemes hajtását átvéve, összes erejét, minden tehetségét ez egyetlen czéljának elérésére fordithassa.

És e fiókegyesületünk mintájára fiókegyesületek alakulhatnának később városrészünk egyes kerületeiben, esetleg a környező községekben is, melyeknek a központi egyesülethez való szoros kapcsolatáról az uj alapszabályokban kell gondoskodnunk. Szóval: legyen *egy erős központi könyvtárunk,* melyet egyesületünk támogasson és a népkönyvtárak egész hálózatával övezzük e központi intézményt, melyek mint mindmegannyi vára a magyarságnak, őrszeme törekvéseinknek hatalmas mértékben támogatnának magasztos czéljaink elérésében.

Ezeken az elveken épült fel főbb körvonalaiban jelen alapszabálytervezet.

A fiókegyesületek részére lehetőleg teljes autonomiát biztosit a tervezet, hogy eként teljesen önállóan, saját választmányuk és tisztviselőik utján intéznék ügyeiket, saját maguk kezelnék jövedelmeiket, vagyonra tehetnének szert és ekként ambicziójuk fokoztatnék, önbizalmuk és önerejük emeltetnék. Viszont azonban a központi egyesülethez való kapcsolat megszilárditására, általában pedig a központi egyesület érdekeinek biztositására törekszik a tervezet azzal, hogy a fiókegyesületek alapszabályaikat a központi választmány jóváhagyása elè terjeszteni, évi jövedelmeik bizonyos százalékát a központi egyesület czéljaira beszolgáltatni tartoznak; az elszakadásnak pedig majdnem teljesen utját állja azzal, hogy ebben az esetben vagy teljes felosztás esetén összes vagyonunk a központi egyesület tulajdonába megy át.

Magy. kir. gyapjuminősitő intézet Budapesten.

Kivonat a szervezeti szabályzatból.

Az intézet feladata:

A) Az intézet a földmivelésügyi magy. kir. ministernek véleményező szakközege a gyapjutermelésre és értékesitésre vonatkozó kérdésekben.

E minőségben, ha erre megbizást nyer, kiküldöttje utján részt vesz az országos juhtenyésztésre vonatkozó irányelvek megállapitásában; közreműködik az állami juhászatokban a gyapjas juhok osztályozásánál s a juhtenyésztés terén oktatólag is működik.

B) A budapesti nyilvános gyapjuárverések értékmeghatározó bizottságában közreműködik azzal, hogy teljesiti azon tudományos elővizsgálatokat, melyek a megbizható alapból kiinduló értékesitéshez szükségesek és vizsgálatainak eredményét a bizottsági tagoknak kellő időben rendelkezésükre bocsájtja.

C) Alkalmat nyujt a gazdáknak és kereskedőknek, hogy termékük, illetve árujok értékét és alkalmazhatóságát illetőleg elfogulatlan szakvéleményt nyerhessenek. E czélból átvállal tenyészállatokról nyirt egész bundákat, továbbá bundarészeket és fürtöket is, különböző szempontokból való vizsgálatra, nevezetesen:

a) Egész bundák vizsgàlatánál kiterjeszkedik a minőség szerinti osztályozására, az egyes minőségek suly szerinti meghatározására, valamint a mosás és száritásra és ebből folyólag a mosási vesztesség, viztartalom és a tiszta gyapjuanyag (rendement) megállapitására és ha kivánatos az egész gyapjubunda értékelésére.

b) Bundarészeknél felvilágositást ad a gyapju minősége és mely sortimentumba való tartozósága, alkalmazhatósága, viztartalma és rendementjára nézve.

c) Mosatlan állapotban eladni kivánt gyapjakból próbamosásokat eszközöl, hogy a vevő lássa, milyenekké válnak gyárilag mosott állapotban az illető gyapjak, s megállapitja azok rendementjàt.

d) Egyes gyapjumintákat (fürtöket) histologiai szempontból megbirál.

e) Tenyèsztőknek az ezen szakma körébe tartozó kérdésekben felvilágositást és tanácsot ad.

f) A helyes osztályozásra és zsákolásra nézve utbaigazitást nyujt.

D) Tenyészállat-kiállitásoknál a juhok nyirósulya, valamint bundájuk értékère irányuló versenyeknél felügyel a próbanyirásokra és további szakbirálatra átveszi a verseny tárgyát képező bundákat.

E) Eladó és vevő közt fenforgó pörös esetekben szakértő közeg gyanánt igénybe vehető.

F) Feladata végül az intézetnek a gyapju ismeretet tudományos irányban vizsgálatok és buvárlatokkal fejleszteni, egyben arra törekedve, hogy ezzel lehetőleg a gyakorlatnak is szolgáljon. Ezen tevékenységéről időszakonkint jelentéseket tesz közzé.

A D) és E) alatt felsorolt esetekben az intézet közreműködésének igénybevételéhez a földmivelèsügyi minister előzetes engedélyének kieszközlése szükséges.

Itélet borhamisitásban.

Néhány héttel ezelőtt a biai főszolgabiró Dietzl Viktort, mint a budafoki Dietzl József bornagykereskedő czég beltagját, borhamisitás miatt rendkivül szigoru büntetésre itélte. Annál feltünőbb ez, mert magából az itéletből is kitünt, hogy a meghamisitott bort Klein József budafoki borpinczéjében találták. Nemrég Pestmegye alispánja másodfoku itéletet hozott, mely Dietzl Viktort teljesen fölmentette, mert kitünt, hogy Klein József védekezése, hogy a hamisitott bort a Dietzl-czégtől vette, teljesen alaptalan. Klein Józsefet ennélfogva pénzbüntetésre és a költségek megtéritésére itélte a fölebbezési hatóság, mely körülmény elégtételül szolgálhat a már több mint negyven év óta fönnálló és ártatlanul meghurczolt bornagykereskedő czégnek.

A Buda és Vidéke, mikor az egész sajtó alaptalanul és felületesen a Dietzl czéget egy kalap alá vonta a borhamisitókkal, mindjárt kijelentette, hogy a Dietzl-czéghez gyanu nem férhet. Örvendünk, hogy a sajtó belátva a méltatlanságot, elégtételt szolgáltat a jó nevü és fedhetetlen ézégnek.

Makó Lajos.

A krisztinavárosi szinkör uj igazgatója megérkezett s készül kiegészitett és megerősitett társaságával az előadásokhoz. Nagy Margit kisasszony, kinek szerződtetéséről megemlékeztünk, már volt Makó Lajos szintársulatának tagja.

A II-ik kerület közmunka programmja.

A II-ik kerületi választmány 1899. márczius hó 24-én Kürtös Gyula előljáró ur elnöklete alatt ülést tartott. 1. Tárgyaltatott Németh Imre választmányi tagnak az az inditványa, hogy a *Pálffy-téri vigadó* s a *Fazekas-tér* és a központi vásárcsarnok között csavargőzös jánlat létesitessék, — a választmány az inditványt egyhangulag elfogadta.

2. Ugyancsak Németh Imre inditványára a választmány a székes fővárosi törvényhatóságának közgyülèséhez előterjesztést tesz: *a*) hogy a közuti vasut viteldija: a Lánczhidfőtől, a Ferencz József-hid budai fejétől és a budakeszi vámtól a déli vasutig 6 krban, *b*) a déli vasuttól a farkasréti temetőig ugyancsak 6 krajczárban, *c*) végre az *a*) pontban emlitett pontokról a farkasréti temetőig, és az itt berendezett végállomásig 10 krajczárban állapittassék meg.

3. A Kapás-utczának a Margit-körutra torkoló részének megfelelő kiszélesitèsèt, mely iránt már 1893. évben történt előterjesztés, a választmány az illetékes helyen szorgalmazza.

Constatálja egyuttal a választmány, hogy kebeléből, mint azt több napilap ugylátszik tévedésből hozta, a Ponty-utcza kiszélesitèse végett *soha semmiféle* előterjesztés nem tétetett.

Foglalkozott a kerületi választmány a kerület területén létesiteni határozott vàsàrcsarnok kérdésével s elhatározza, hogy előterjesztést tesz a törvényh. közgyüléshez azért, hogy a vásárcsarnok. Bomba-téren a tanács által javasolt módon létesitessék, mert az uj országház elé, egyszerű födött árúbódét, — a kerület legszebb pontján sem városrendezési, sem szépészeti szempontból felállitani nem lehet.

Ezen kivül még több közjótékonysági ügyet intézett el.

Az alagi lóversenyek.

Az alagi lóversenyek husvét vasárnapján kezdődnek. Ez alkalomból a budai versenylátogatók érdekében felhivjuk az illetékes körök figyelmét arra, hogy lóverseny-programmok csak Pesten kaphatók, és a Budán lakó sportkedvelők kénytelenek ugy a versenyprogrammokat, mint az elárusitásra kibocsátott belépti jegyeket Pesten megvenni. Kivánatos volna, ha ugy az urlovasszövetkezet, mint budapesti versenyek alatt a lovaregylet, a versenyprogrammokat és a belépti jegyeket Budán több helyütt, sőt a kelenföldi állomáson is árusittatná, mi által nem csak a budai, hanem a vidéki — Kelenföldön átszálló — utazó közönséget nagyon lekötelezné.

A várszinház ügye.

A várbeli kaszinóban a Várszinház ügyében értekezlet volt, amelyen jelen voltak: Márffy Ágost és Széll Ignácz államtitkárok, Madarassy Pál, az osztrák-magyar bank kormányzója, Gammel tábornok, Peöcz Elek, Kollerffy, Keömley Nándor min. tanácsosok, Emmer Kornél orsz. képviselő, Zornberg Vilmos báró pénzügyi főtanácsos, Farkas Ernő, Gidófalvy és Szobovits Lajos osztálytanácsosok, Fellegi Viktor közig. biró, Kossutány Géza táblabiró stb. Az értekezlet tárgya annak megállapitása volt, hogyan lehetne a Várszinházat, amelynek lebontása a miniszterelnök kijelentése szerint felesleges, mert a miniszterelnöki palota épitését elhalasztották, továbbra is fentartani és a várbeli lakosokat a szinházi előadások élvezetében meghagyni. Országh Sándor dr. azt inditványozta, hogy küldöttség utján járuljanak ugy a fővárosi tanácshoz, mint a belügyminiszterhez és Keglevich intendánshoz, a hol kérjék a már felbontott szinházi szerződésnek meghosszabbitását, azzal az indokkal, hogy a Várszinház további fentartását a várbeli közönség és a budai részek közönsége kivánja addig, a mig a budai állandó szinház felépül. Országh inditványát egyhangulag magáévá tette az értekezlet, mire az elnök még felolvasta a kérvényeket is, a melyeket a megválasztandó küldöttség a tanácshoz, a belügyminiszterhez és az intendánshoz be fog nyujtani. Országh Sándor dr. vezetésével ma egy küldöttség arra kérte a polgármestert, hogy a Várszinházat továbbra is tartsák fönn. Halmos János polgármester megigérte, hogy mindent megtesz a Várszinház föntartása érdekében.

Svábhegyi fogaskerekü vasut.

A svábhegyi fogaskerekü vasut, mely hóakadály miatt kényszeritve volt a vonat közlekedését beszüntetni, forgalmát április hó 1-én ujra megkezdette.

Az ó-budai szinházból.

Érdekes és szépen látogatott estéje volt márczius 23-án az ó-budai Kisfaludy-szinháznak. Csiky Gergelynek „Nagymama“ czimü jeles vigjátéka került szinre, melynek Mártha szerepében egy fiatal kezdő szinésznő lépett fel, még pedig meglepő szép sikerrel. Ez első debut-ről annál szivesebben emlékezünk meg, *Kovács Mariska* k. a. (szinpadi nevén: Lendvai Ferike) első sorban is Budának szülötte, tehát a mi kedves ismerősünk. Örömünkre szolgál, hogy első nyilvános fellépéséről is már minden elfogultság nélkül a teljes elismerés hangján szólhatunk, mert nem könnyü szerepét teljesen átértve s átérezve, sok helyütt művésziesen kidomboritva játszotta végig, jól megérdemelt tapsokra ragadtatva vele a szép számban egybegyült előkelő közönséget, s becsületet szerezve Solymosy Elek jónevü iskolájának, s ebben különösen Németh József tanárnak, a Népszinház jeles művészének, mint a kinek a kisasszony most végző jeles növendéke. Különösen tetszett a fiatal művésznő az első felvonásban a „nagymamával“ való szép jelenetében, melyet kellemes orgánumával s közvetlen meleg játékával teljesen érvényre emelt. Az ekkor kitört tapsvihar sokáig a fülében fog csengeni a kisasszonynak, mert az a biztatásnak s elismerésnek kétségtelenül egyik legszebb jele volt. És habár nem mondhatjuk, hogy a mi kedves ismerősünk teljesen kész művésznő már, mindamellett az első fellépéséből is a legszebb jövőt jósolhatjuk neki, mert megvan mindama kelléke, a mi a szinpadon csak kivánatos: Vonzó szinpadi termete, egészséges üde hangja s kiváló tehetsége, mely a tovább művelésre nagyon is érdemes. Ha mozdulatai nem is voltak még ezuttal mindenben tökéletesek s hibáktól mentek: a további gyakorlat bizonyára el fogja oszlatni a most felmerült apróbb szögletességeket s a kisasszony első rendü szinpadjainkon is derekasan meg fogja állni a helyét. Kövessy Albert derék társulatának többi tagjai is a legnagyobb igyekezettel oldották meg az emlitett estén nehéz feladatukat s egyöntetü játékukkal bebizonyitották, hogy bizony-bizony jobb sorsra érdemesek, mint a minőben — sajnos! — Ó-Budán részük van.

A Csáky Albin gróf 100 koronája.

A nemesen gondolkozó és önzetlen áldozatkész főur, 100 korona pályadijat bocsátott rendelkezésére Dr. *Havas* Gyulának, mint a Budapesten megjelenő „Magyar Pestalozzi“ gyakorlati nevelésügyi közlöny szerkesztőjének, a mely lapot, ugy a művelt szülék, mint a buzgó tanitók szives örömmel fogadják és támogatják, a következő igen érdekes pályakérdés kidolgozására: *Meg kell ismertetni azon gyakorlati eszközöket és módokat, a melyeknek segitségével a kötelességérzet erénye tényleg fejleszthető.*“ 16 pályamunka érkezett be. Dicséretes törekvés, sok szép gondolat nyilatkozik mindenikben, de különösen figyelemre méltó 3 rendkivül gondosan kidolgozott munka. Ezek közül legjobbnak bizonyult a 6. számu, a mely szerencsésen el is nyerte a pályadijat. A koszoruzott mű érdemes szerzője: *Kovács* Dezsőné Papp Mária kolozsvári áll. tan. képz. int. gyak. isk. tanitónő. Melegen ajánljuk a valóban hasznos szolgálatot tevő gyakorlati nevelésügyi irodalmi vállalatot. Előfizetési dija egész évre 4 frt, mely a „Magy. Pestal.“ kiadóhivatalához (Budapest, IV., Belvárosi Könyvnyomda, Havas- és Lipót-u. sarkán) küldendő be.

A „Budai polgári kör“ családi estélye.

A budai polgári kör fényesen sikerült estével fejezte be idei mulatságainak sorozatát. A kör mulatságai közül talán ez a legutolsó sikerült a legjobban, soha oly nagyszámu közönség nem volt ott együtt, mint ezen az estén. A valóban müvészi érzékkel rendezett hangversenynek, mely a tánczot megelőzte, fénypontjai voltak Altmann Leó fiatal hegedümüvészünk hatalmas technikáju játéka, W. Thurzó Ilona, Raditz Klára és Sembrini Arturio kiváló énekszámai. Kiss József költeményét „Kincses Lázár lányát“ Jenny Edith szavalta el igen nagy hatással, — kellemes, drámai hangja, temperamentumos előadása nagy tehetséget árult el.

Végül Jenny Agatha és Fligl József Brahmsnak müvésziesen előadott négy kezes „magyar Tánczával arattak zajos sikert és sok tapsot.

A legtöbb érdem azonban Frommann Istvánt, a kör buzgó igazgatóját illeti meg, ki igazán fáradhatatlan buzgósággal, és páratlan figyelemmel rendezi a kör mulatságait. A hangverseny után tánczra kerekedett a fiatalság, és tánczolt lankadatlanul egész reggelig, — a midőn egyszersmind a közönség a legszebb emlékekkel vett bucsut a kör helyiségeitől, mert a jövő farsangot már az uj helyiségben, a most épülő budai vigadóban fogja átmulatni.

Szt.-Gellért püspök szobra.

Jankovich Gyula szorgalmasan dolgozik várkert-bazári műtermében. Mostanában a király költségén emelendő tiz szobor egyikének Szt.-Gellért püspök szobrának miniatürjét mintázza, a mely után készül az öt méter magasra tervezett szobor. Maga a főalak, Szt.-Gellért, körülbelül három méter magas lesz, mig az alapzat két méter. A szobor a vértanuságot szenvedett szent püspököt püspöki talárban ábrázolja. Jobbkezében keresztet tart a magasba. Mellékalakja a szobornak csak egy lesz: a megtért pogány. A szobormű, melyet a Gellérthegy alá terveznek, de végleges elhelyezése még eldöntve nincsen, három év mulva lesz kész.

Harmadik kerületi takarékpénztár.

A Budapest III. kerületi takarékpénztár megtartotta közgyűlését. A tiszta nyereség 15.815 forintot tesz ki. Ez összegből 6944 forintot, részvényenkint 7 forintot (14 százalékot) osztalékul fizetnek ki. Azt modanunk sem kell, mert mindenki tudja, hogy az intézet virágzása össze van forrva a derék vezérigazgató *Angenstein* Dávid nevével, kinek nem hiában szavazott a közgyűlés megérdemelt elismerést.

A salgótarjáni kőszénbánya-részvénytársulat.

A salgótarjáni kőszénbánya-részvénytársulat ez évi márczius 6-án tartott rendes évi közgyülése 38.000 drb 100 frtról s bemutatóra szóló uj részvény kibocsátását határozta el és ezekből 32.000 darabra az eddigi részvényeseknek elővételi jogot biztositott olyképpen, hogy minden régi részvènyre 100 frt névértéknek, az ezután a folyó évi januàr 1-től a befizetésig járó 5 százalékos kamatoknak és egy forint költségeknek lefizetése ellenèben egy-egy darab uj részvény jusson. E közgyülési határozat foganatositásaként fölhivja a testület a részvényeseket, hogy a nekik biztositott elővételi jogot vagy a társulat központi irodájában, V. ker., Erzsébet-tér 16., vagy Bécsben a K. k. priv. allg. österr. Bodenkredit-Anstalt-nál (I. Teifalstrasse 6.) az évi április 1-től 30-ig gyakorolják és e czélból számszerint rendezett részvényeiket szelvényivek nélkül jegyzék kiséretében bemutassák, valamint az uj részvényekért járó összegeket lefizessék.

Ó-budai tornaegyesület

Az óbudai tornaegyesület márczius 25-én tartotta XXVIII. rendes évi közgyűlését. A tisztujitás megejtetvén, elnök *Botzenhardt* János dr., alelnök *Hilbert* Vilmos, titkár *Botzenhardt* Ferencz dr., jegyző *Székely* Dezső dr., pénztáros *Schiessel* Antal, ellenőr *Minder* Adolf, szertáros *Hellmich* Ottó, orvos *Reiss* Mór dr., zászlóvivő ifj. *Mottl* János lett. Ambrózy Béla, Barlai Oszkár, Kliburszky János dr., Tóth Gyula, Vajna Ede és Weichhart Kálmán választmányi rendes tagokká, Lenz József és Ragály Aladár pedig választmányi póttagokká választattak meg. A lefolyt évben az egyesület játékteret rendezett be, hol a tagok az atlétika minden ágát üzhetik, lan-tennisz és tekepálya is rendelkezésükre áll.

A budai tanitóegyletből.

A budai tanitóegylet f. é. április hó 6-án (csütörtökön) d. u. 3 órakor tartja tavaszi közgyűlését a II. ker. Margit-köruti el. iskolában, mely alkalommal *Szabó* Lajos szabad előadást fog tartani „*A yankeek országából*“ czimen. Vitatételes előadás is lesz, ezt *Bursics* Ernő fogja tartani: „*Külön órát a mesének*“ cz. alatt. Ez előadások iránt nagy az érdeklődés a budai tanitók körében. A budai tanitóegyletnek saját segélyalapja javára rendezett téli tánczestélye — mint értesülünk — 280 frtot jövedelmezett. E szép eredményért méltó köszönet illeti mindazokat, kik az estély rendezése érdekében buzgólkodtak.

A Budapesti tégla- és mészégető gyár részvénytársaság közgyülese.

A Budapesti tégla- és mészégető gyár részvénytársaság folyó hó 25-én délelőtt Nicholson Fülöp W. ur elnöklése mellett tartotta rendes évi közgyülését.

Az igazgatóság a közgyülésnek következő előterjesztést tett: Az alapszabályok 35. §-a értelmében 15% az igazgatóság javadalmazására és 6420 frt 42 kr. a tartalékalap növelésére fordittassék és a fenmaradó 44,235 frt 69 krnyi összegből 36,000 frtot vagyis részvényenként 6 frt osztalék gyanánt 1898-ra a részvényeseknek legyen kifizetendő és a fenmaradó 8235 frt 69 kr. pedig uj számlára vitessék át.

Alapszabályaink 29-ik §-a értelmében a felügyelő bizottság megválasztása az 1899-ik üzletévre is megejtendő, javasoljuk a régi tagok ujbóli megválasztását eddigi javadalmazásuk mellett, a mint az mostanáig volt.

A közgyülés az igazgatóság előterjesztését elfogadta, a felügyelő bizottságot megválasztotta, az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak a felmentvényt megadta.

Magántisztviselők orsz. nyugdijegyesülete.

A magántisztviselők országos nyugdijegyesülete márczius 29-én Weisz Berthold országos képviselő elnöklete mellett, igazgatósági ülést tartott, melyen a folyóügyek elintézése után az ez évi közgyülés megtartására április 6-ik napja tüzetett ki. A közgyülés elé terjesztendő évi jelentésből kitünik, hogy az egyesület az elmult évben is, ugy taglétszámban, mint vagyonilag jelentékenyen gyarapodott. — A jelenlegi taglétszám 1276; az egyesület vagyona meghaladja a milliót. A tartalékalapok összege 101500 korona. Az értékpapirkészlet 426000 korona. A legutóbb befolyt adományok közül felemlitjük a következőket: Pesti magyar kereskedelmi bank, Egyesult budapesti fővárosi takarékpénztár, Soproni takarékpénztár, Magyar vaggon és gépgyár részvény-társaság, Garamvölgyi czukorgyár részvény-társaság, Gróf Esterházy Ferencz, Hatvany-Deutsch Sándor, Braun testvérek, Tordai cellulosegyár st b.

—● Elsőrangu hazai gyártmány. ●—

Pontos czim:

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

◆ BUDAPEST. ◆

Magyarország legnagyobb és egyedüli

gazdasági gépgyára

mely a gazdálkodáshoz szükséges

összes

gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerü felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Cséplők. Vetőgépek. Borprések. Ekék. Szecskavágók. Morzsolók.

Nyilttér.*)

Császárfürdő

Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel pompás ásványviz uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő
mindszenti ERDÉLYI GYULA.

Budapesti közuti vaspálya-társaság.

Hirdetmény.

„A Budapesti közuti vaspálya-társaság"

XXXIV. RENDES KÖZGYÜLÉSE

folyó évi április hó 12-én délután 1/2 4 órakor a társulat saját épületében. V., Lipót-körut 22. szám alatt fog megtartatni.

Napirend:

1. Igazgatósági évi jelentés; előterjesztése az 1898. évi zárszámadásnak és mérlegnek és a felügyelő-bizottság erre vonatkozó jelentésének, az osztalék megállapitása; határozat a felmentvény megadása érdemében.
2. Jelentés az épitkezésekről és a hálózat kiterjesztéséről, erre vonatkozó határozatok.
3. Előterjesztés a forgalmi személyzet segélyalapjának gyarapitására.
4. A felügyelő-bizot. kiegészitése egy taggal.

Szavazati jogot adnak a társaság közgyülésein (alapszabályok 15. és 20. §§.) egyaránt a társaság részvényei s illetőleg élvezeti jegyei, ha legalább négy nappal a közgyülés előtt az igazgatóságnál letéteményeztetnek; 20 darab részvény vagy élvezeti jegy után egy szavazat gyakorolható, oly megszoritással azonban, hogy 20 szavazatnál többet egy részvényes sem gyakorolhat sem saját nevében, sem pedig megbizásból.

Felhivatnak tehát a t. cz. részvényes urak, kik a jelen közgyülésen résztvenni óhajtanak, miszerint a czimleteiket a szelvényekkel együtt, beleértve a folyó évi május 1-én lejárót is, **szám- és névjegyzék kiséretében** bezárólag f. évi április 8-ig az igazgatóságnál (V., Lipót-körut 22. sz.) délelőtt 9—12, délután 4—5 óra között, téritvény mellett letenni méltóztassanak hol a szavazási igazolványokkal egyidejüleg az előterjesztendő zárszámla és mérleg, valamint a felügyelő-bizottság jelentése is átvehető lesz.

Budapest, 1899. márczius hó 24-én.

Az igazgatóság.

Standard életbiztositó-társaság

Edinburghban (Angolhonban.)

—● Alapittatott 1825-ben. ●—

Magyarországi fiók: Budapest, V., Fürdő-utcza 4. sz.

Évi bevétel	27,500.000 korona
Kiutalt nyereményrészek	150,000.000 korona
Vagyon	220,000.000 korona
Halálesetek folytán kifizetve	450,000.000 korona

A **Standard** kötvényeinek nevezetesebb előnyei: Kétségtelen biztonság. Alacsony dijak. Szabad világkötvények. Kötvények érvényben tartása dijfizetések elmulasztásánál. Tőkésités és előre megállapitott visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fenállás után. Szabad háborubiztositás népfelkelők részére.

Dijtáblázatok kivánatra küldetnek.

Budai főügynök: Klemm Árpád II., Zsigmond-u. 10.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházt ér en fióküzletet nyitottam — Liszt, tej tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

A szabadalmazott

„DELPHIN"

vizszürőnek egy családnál sem szabadna hiányozni. Ára 16—27 frtig. Minden vizvezetékhez igen könnyen alkalmazható. Egyedül Budapesten több mint 2000 drb van használatban. A királyi várlakban, József főherczeg palotájában, számos nemes és előkelő polgári családnál, kórházakban, szanatóriumokban, miniszteriumokban, iskolákban, nyilvános intézetekben, bankokban stb. stb. Elismerő nyilatkozatok szakemberektől, tanároktól, orvosoktól, valamint számtalan ajánlatok magánegyénektől. Kérjen prospektust.

Telefon-szám 63—16.

Magyar szürő vállalat, Erzsébet-körut 27.

A főraktáron kivül megrendelhető: **Kann és Heller**, Váczi-körut 62., **Löwenstein M.** cs. és kir. udv. száll., Vámház-körut 4., **Porfy Ferencz**, Kigyó-utcza, **Sárkány Pál**, Váczi-utcza 27. czégeknél.

Lenz Ferencz

Buda, II. kerület, Fő-utcza 68. szám.

Nagy választék:

Papir-, rajz- iró- és iskolaszerekben.

Müiparáru kereskedés.

Jutányos árak.

Husvéti piros tojások plüsből

5 krajczártól — 5 forintig.

Dietzl József

bornagykereskedő és bortermelő.

Cs. és kir. udvari szállitó, valamint Ő csász. és kir. fensége József főherczeg udvari szállitója, Szerb kir. udvari szállitó

Budafokon.

Ajánlja tisztán kezelt asztali-, pecsenye és csemegeborait palaczkokban, valamint hordókban.

Különlegesség

Budai sashegyi saját termése.

Nyári lakások.

Bia község határában, a védett és pormentes fekvése miatt kedvelt **Iharos** erdőben (vasuti állomás: Bia-Torbágy) az 1895—6. évben épült egyes családok számára berendezett nyaralók butorral és fürdőhasználattal a jövő idényre bérbeadandók. Bérelni szándékozók sziveskedjenek az alulirt hivatalhoz fordulni. Metternich Sándor herczegné uradalmi felügyelősége Bia, Pestmegye.

Szobapadló fényező szerek.

Viasz-kenőcs (parket paszta) kemény padlóra fehér és sárga, kis doboz 45 kr., nagy doboz 80 kr.

Főzött viasz csak vizzel vegyitendő, kemény és puha padlónak, kilója sárga 1.10 frt, fehér 1.30 frt.

Fénylak puha padlóra, igen tartós, gyorsan szárad, tükör fényt ad, 4 szinárnyalatban.

Doboza 85 kr., 1 frt és 1 frt 20 kr.

Rainer J. és társánál

II. ker., Fő-utcza 12.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Csomagolás felszámitás nélkül.

ELADÓ.

Budán villamos vasut mellett egy uj két és egy uj három emeletes jól jövedelmező bérház, — előnyös törlesztéses kölcsönnel, — esetleg pesti oldalon fekvő és beépitésre alkalmas házhelylyel is felcseréltetik.

Közvetitők dijaztatnak.

Czim a kiadóhivatalban.

Kirándulók figyelmébe!

LEBEDA FERENCZ

Misztl-féle „Magyar koronához" czimzett vendéglője és kávéháza.

Budakesz, Virágvölgy.

Kies fekvés, szép kilátás, szabad és üde levegő.

A nyaraló és kiránduló intelligentia találkozó helye.

Kitünő magyar konyha, természetes borok, kitünő kávéházi italok, buffet, fagylalt és jeges kávé.

Jutányos árak.

Pontos kiszolgálás.

Minden szombaton hangverseny változatos műsorral.

Burkert Konrád
lakás és iroda: II., (Viziváros) Retek-u. 14.
Elvállal épület és épület-diszitmény munkákat vizvezeték, légszesz, csatornázás, fürdőszoba, closet, gőz, viz-fütés és szellőztetési berendezést.
Speczialista épület- és disz-ornamentikai kivitelben.
Árjegyzék és költségvetés dijtalan.

Eladó.
Egy jóforgalmu kávéház, élénk közlekedés közelében, a legjobb helyen, Budán eladó. Ára 3600 frt, a teljes felszereléssel. Czimet megmondja a kiadóhivatal.

Budán,
uri és női divatüzletben tanuló fiu fizetéssel felvétetik. Czim a kiadóhivatalban megtudható.

A Magyar Asphalt részvénytársaság
BUDAPEST, Andrássy-ut 30.
Elvállal minden néven nevezendő **ASPHALT BURKOLASI** valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **asphalt anyag vidékre** is szállittatik.
Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Eladó telek.
Diana-uton jobbra 2000 □-öl telek vizvezetékkel eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

KRÁL GYULA
kőfaragó mester,
I., Kelenföld, az állomás mellett.
Kőfürészelő-, gyaluló- és esztergályozó.
Elvállalja a homokkő, mészkő, márvány és gránitkő feldolgozását úgy épületekre, mint siremlékekre.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Mihalovits József
kalapos-mester
BUDAPEST,
I. ker. Alagut-utcza, a Szinkörrel szemben.
Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.
Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.
Nagy választék
URI ÉS NŐI-SAPKÁK,
valamint **szőrme-árukból.**

FELHIVÁS
az összes
Gyomor és alhasi bántalmakban szenvedőkhöz:
Máj
Vese
Hólyag
Aranyér
!!!Hatásában páratlan!!!
PAULA-VIZ
A jelenkor szenzácziós gyógyvize.
Magyarádi „PAULA“ gyógyforrás részvénytársaság
Budai főraktár:
Rainer J. és társánál
Fő-utcza 12.

STŐRI A. J.
Krisztina-köruti nagykávéháza.
(Krisztina-körut 91.)
Minden vasárnap katona hangverseny.
KITÜNŐ TEKEASZTALOK.
Hideg buffet.
Legfinomabb italok.
Igen olcsó árak.
Pontos kiszolgálás.

RÖCK ISTVÁN
gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje
BUDAPEST, IX., Soroksári-utcza 24.
KÉSZIT:
Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajógépeket.
Lokomobilokat,
kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánnal.
Szivattyugépeket,
Worthington- és egyéb rendszerek szerint.
Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fűtőcsövekkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**
Teljes hütőtelepeket és jéggyárakat
szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.
Vizműtelepeket, gőzmalmi- és téglagyári
berendezéseket.
Dohánygyári berendezéseket.
Bor- és olajsajtókat szabadalmazott különbzéki emeltyü szerkezettel.

FRISCH ANTAL
„GIZELLA“ kávéháza.
II. Széna-tér 7. szám.
Teljesen ujonnan felszerelten s a modern igényeknek megfelelő berendezéssel,
Különösen alkalmas a kávéház előtti **csinos felszerelésü terrasz** az üdülni óhajtó közönség számára.
A legfinomabb italok
mindig készletben vannak.
Hideg buffet.
Esténként hangverseny.
Pontos kiszolgálásról gondoskodva van.

Budapest, III. Remetehegy BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest 1899. VIII. évfolyam II. sz. Április II (Szent György hava.)

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek:
Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Megjelenik havonként háromszor.
Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG:
I., Városmajor-utcza 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Uj tisztviselő telep.

Egy vállalkozó a Budaörsi ut mentén a Gazdag-réten négyszáz házat akar épiteni a kisállásu tisztviselőknek. A vállalkozó husz csoportban akarja a telepet megépiteni. Minden csoportba 20 házat épit. Egy ház 200 négyszögölre kerül. Minden csoporton belül kerti utat tervez, a hol a csővezetéket helyezik el, hogy a homlokzat előtti utat ne kelljen bolygatni. A telep egész hosszában egy husz méter széles kereskedői utat tervez. A mérnöki hivatal a tervet általánosságban jónak mondja, de ki akarja kötni, hogy a telepen kétemeletesnél s 15 méternél magasabb házat épiteni nem lehet. Az uj telep jó és czélszerü helyre van tervezve, csak az a kérdés, hogy minők a feltételek? Nincsen e lekötve a települő tulságosan a vállalkozónak, mert a magán vállalkozásnak ez szokott a hátránya lenni.

A kifelé terjeszkedés igaz, hogy terheket ró a székesfőváros nyakába, ámde jövedelmet is hoz és korántsem olyan veszélyes, mint a minőnek kikiáltják. Az ember szabadságra van teremtve, legyen a szabadság kifejezve lakásában is. Az összezsufolt lakások okozzák a tüdővészt. A bérházaknál előnyösebbek a közegészségre is a magánházak. Jól mondja *Paloczi Antal* lapunk kitünő munkatársa az épitész egyletben tartott érdekes felolvasásában:

„Szóval nincs s nem lehet kétség: hogy a *magánház* erkölcsi, közegészségi, társadalmi és müvészi tekintetekből a *bérház* fölé helyezendő. Anglia a magánházak rendszerének otthona. A közel 6 millió lakost számláló Londonban a magánházak épitése elégiti ki a lakás igényeket. Sőt *legujabban törvény* készül, mely szerint az állam a ház költségének négyötöd részét adja amortizációs hitelbe annak, a ki az ár egyötöd részét birja és házat épit.

Budapesten azonban a körülépitett házrendszer, a több lakásu nagy bérház honositatott meg csaknem kizárólagosan. Hatóságaink e rendszernek adtak előnyt, ennek elősegitésén fáradoznak és a megszabott telekfelosztással csakis ezt tették és teszik lehetővé.

Pedig ez épitőrendszerről kulturtörténelmünk tanulsága a következő tételt állapitotta meg:

„A mint az első lakóház épitése az emberiség őskorának végét, a legelső város alapitása a magasabb kultura kezdetét jelöli, ugy képezi a több családnak összefoglalása valamely *idegen* házban mai czivilizácziónknak ha nem épen visszaesését, de bizonyára *egyik sötét és szomoru* árnyékoldalát."

Egyelőre tehát bele kell törődnünk abba, hogy épitőviszonyainkkal Budapesten czivilizácziónk ez árnyékoldalát terjesztjük, öregbitjük.

De — s ez a megdöbbentő — mi más városok szokásaihoz képest a bérházrendszer hátrányait és sötét oldalait fokozni, azok kártékony kihatását még tulliczitálni törekszünk.

A ki Budapest belterületeit áttekinti, azok alakulatát összehasonlitja más városokéival, azt fogja találni, hogy óriás nagy házblokkok mellett igen laza az uthálózatunk; nagy kiterjedésü háztömbök mentén az utcza kevés, azon felül szük és keskeny. A beépitésre nézve felállitott szabály szerint a város területének legalább egyharmad részét kellene utczákra és terekre forditani, holott a mi fővárosunkban az utczák és terek a területnek még csak tizedrészét sem teszik.

Lakásaink nagy része tiszta levegővel nincs ellátva, nem szellőztethető s szép fővárosunk azért állandó fészke a ragályos betegségeknek és nem sorolható kedvező viszonyoknak örvendő városok közé.

Igazolja ezt a halandósági arányszám. Budapesten 10.000 ember közül 29 egyén hal el, mig Párisban, Londonban, hol 3- egész 7-szerte több a lakosság, a halálozási arányszám 18—20 között mozog, tehát közel 30%-al kedvezőbb.

De hasonlitsuk össze fővárosunk lakásviszonyait, épitkezését Európa többi nagy városával bármely más szempontból is, az eredmény mindig az lesz, hogy jóval hátrább vagyunk amazoknál. Másutt is a legnehezebben vajudó kérdések közé tartozik a lakásügy, de mig ott inkább csak a nép legalsó osztályának lakásszükségéről kell gondoskodni, addig nálunk nemcsak a munkások lakásügye javitandó, hanem *az egész közosztályé is.*

Pár évvel ezelőt Konstanzban egy nyugalomba vonult gyáros munkáslakházakat épitett. Ugy találta, hogy a munkáscsaládnak, hogy emberileg méltón lakjék, 4 szobára van szüksége.

Ily házakat, számra 16-ot, épitett és ezeket évi 120—150 márkára terjedő törlesztési részletfizetések fejében 16 év mulva a munkások tulajdonába bocsájtja. Szerény kis házikók kis kertecskékkel, az igaz. De hány család — a középosztályhoz tartozó hány család van nálunk, kik lakásukat más családdal kénytelenek megosztani, hogy a lakásbért megfizethessék.

Honositsuk meg végre valahára a magánházak rendszerét."

Paloczi Antal véleménye döntő lehet, mert nem csak izléses, de emberies is, az emberszeretet mondatja el vele tudományos nézeteit.

A mostani politikai szélcsendben végre a társadalmi elmélkedésekre is ráérünk és a napisajtónak is ideje van, hogy az ugy nevezett *kis kérdésekhez* is hozzá szólljon, és csináljon ezekből olyan nagy kérdést, mint a *Reggeli Ujság* szokta, mely a politikai viharokban is ráért a társadalmi kérdésekre s most is lekötelezi vele a közönséget, hogy kiváló gonddal szól mindenhez.

Magánházakra elég hely van *Budán* csak a magán vállalkozások legyenek lelkiismeretesek s ne fejlődjék belőlük uzsora.

E. Gy.

A „Buda és Vidéke" tárczája.

Levelek a Szerkesztőhöz.

II.

Az én munkáim tehát nem drágák, sőt, aki csak annyit tud a számtanból, hogy 10 kr 20 fillér, el kell ismernie, hogy ennél potyábban sohasem vett könyvet, ha csak a sajtosnál nem bukkant valami nevezetes munkára, mint pl. én Verbőczy Corpis Jurisára Kecskeméten, amelyet aztán font számra meg is vettem 12 váltó krajczárért, amit akkor négy garasnak is czimeztek.

Ennél fogva most csak azt kell bebizonyitanom, hogy munkáim, akár eredetiek, akár forditottak, *jók* is. Lássuk először a Schiller-féle *forditmányokat*, amelyekre eddig még legnagyobb nem tisztelőim sem mondották, hogy *ferditmények*, mint én már akadémiai kiadványokra is rámondtam e sujtó itéletet, a mit természetesen be is bizonyitottam.

Az én forditási elvem röviden ennyiből áll: *„Ugy fejezd ki pl. Schillert magyarul, a mint ő maga magyarul kifejezte volna, ha szerencséjére nem németnek születik."*

A forditás *vagy alak- és tartalomhü*, vagy csak *tartalomhü*, ugynevezett *szabad* forditás, amely néha aztán nagyon is szabad annyira, hogy még az eredetinek tartalmát sem adja hiven.

Az én forditásom az előbbi sorozatba tartozik, vagyis megtartottam a verses alakot, sőt a versfajt is, a tartalomra nézve pedig azon voltam, hogy az eredetinek egyetlen gondolatja se vesszen kárba. E mellett az irály, vagy amint magyarul mondják a *stilus*, eme nélkülözhetetlen kellékeit tartottam szem előtt:

Tisztaság, ment minden idegenszerüségtől, ment minden magyartalanságtól, szókötés és szóvonzat minden szabálytalanságtól. Szóval: *tiszta magyarság.*

Világosság, ami máskép *érthetőségnek* vagy *értelmességnek* is neveztetik, hogy mind az, a ki olvassa, vagy a szinpadról hallja, könnyen meg is értse, föltéve, hogy a tárgy magában meg nem haladja felfogását, müveltségét. Ha e kellékek meg vannak a forditott műben, akkor az irály egyéb követelményeinek is okvetlen meg kell lenniök, föltéve, hogy az eredetiben meg vannak. Schiller nyelvétől pedig senki sem vitathatja el a német nyelvnek erejét, szépségét, következésképen az én magyar Schilleremtől sem a *tiszta, világos, erőteljes képekben* és *alakzatokban* bővelkedő magyarságot. Tessék megizlelni vagy hinni, azoknak, akik egyikét másikát megbirálták.

Az I., II. kötet átesett a Kisfaludy Társaság rostáján; két nagy gyűlésen dicsérték agyba-főbe. Az első alkalommal, midőn először bemutattam, némely helyeknek hibás felfogását és magyaritását is kimutatták; második alkalommal, midőn a megrótt helyeket kijavitva küldöttem be. A birálat vékony kivonatban igy szól: *„A nyelv tiszta és folyékony; több fellengő hely nehéz forditása szépen sikerült. Leggyengébb az első rész, a Wallenstein Tábora, a melynek az eredetiben a tiszta könnyü verselés és játszi rimcsengés alkotják főbáját."* Nohát a gyengeség épen a rimekben van, amiben köztudomás szerint a magyar nyelv a némettel nem versenyezhet. Tell Vilmosról pedig, amelylyel más rendelkezik, Szarvas Gábor emlékezett meg a Tanár-egyesület Közlönyében elismerőleg, buzditólag, hogy én csak forditsam tovább Schillert, a tankönyv-irásban ne támaszszak versenyt az ő kedves barátainak, a kik a tankönyvirást egyedáruvá — monopoliummá — akarták tenni és rövid időre tették is, mig én ki nem mutattam, hogy az egyedáruság szatócsai nem tudnak magyarul. Tell Vilmost különben Wodianer adta ki másodszor, annál kapható 50 krjával.

Italmérési reformok.*)

A regále-megváltás óta a konzum-adók rendszerében semmi sem állandó, csak a változás. Rövid 10 év alatt a bor-, sör- és szesz-italmérési adók először gyökeresen átváltoztak, végre a mult év végével teljesen megszüntek s helyüket a szeszforgalmi adó, továbbá a sör- és czukorfogyasztási adó foglalták el, mely adókat a gyárosok fizetik, a mennyiben csak 50 hektoliternél vagy 50 métermázsánál nagyobb vételek esetében hárul az adófizetési kötelezettség a vevőre.

Az italmérési jövedékről szóló 1898. évi XXXV. t.-czikk az italmérés felett a kizárólagos rendelkezési jogot, kapcsolatban a regále-megváltással s rekompenzációjaként ebből az államra hárult áldozatoknak, az állam részére tartotta fenn, az italmérést pénzügyi hatósági engedélytől tette függővé s az italmérőktől kétféle szolgáltatást követelt: engedély-illetéket és italmérési adót. Az italmérési adók azonban minden vonalon megszüntek s ma az italmérő jogáért nem fizet mást, mint engedély-illetéket. Fizeti ugyan a boritaladót is, de ez most tisztán konzum-adó, melyet a magánosok szintén fizetnek nemcsak másoktól vett, de saját termésü boraik után is.

Már maga az a körülmény, hogy az italmérési adók megszüntek, szükségszerüen vonta maga után, hogy az italmérési jövedékről szóló törvény megfelelően módosittassék, de a 10 év alatt szerzett tapasztalatok s a gyakorlati élet követelményei is előtérbe tolták az italmérés reformját.

Ezek a szempontok birták rá a kormányt, hogy az állami italmérési jövedékről uj törvényjavaslatot nyujtson be a képviselőháznak.

Előttünk fekszik az uj törvényjavaslat. Nem tartalmaz valami gyökeres átalakulásokat, de vannak olyan fontos intézkedései, melyek a közigazgatás menetét is érintik s jelentőséggel nyulnak be az egyesek életviszonyaiba.

Az állami italmérési jövedékről szóló törvény megalkotása óta egymás után merültek fel oly esetek és szükségletek, melyekről a törvény nem intézkedett s beállott a szükségjog, hogy ezeket miniszteri rendeletekkel szabályozzák. Az uj törvényjavaslat törvénybe iktatja ezeket a kormányintézkedéseket s igy kimeriti az italmérés terén szabályozás alá tartozó összes jogviszonyokat. Ezért kiváló előnynyel fog birni a gyakorlati kezelhetőség szempontjából, midőn egy kompakt egészet ád a mai két és egyes részeiben már hatályát vesztett italmérési törvény helyett.

Különben is ez a törvényjavaslatnak egyik bevallott czélja. A másik pedig az, hogy korlátozza a modern kor egyik legveszedelmesebb társadalmi betegségét: az alkoholizmust. E czélból vannak a törvényjavaslatnak gyakorlati értékü intézkedései.

Nem szakit ugyan azzal a rendszerrel, hogy az italmérési üzleteket a közigazgatási hatóság meghallgatása mellett a pénzügyi hatóságok engedélyezzék, holott az italmérési adók megszünése és a konzum-adók átalakulása után az italmérés engedélyezése *első sorban közegészségügyi* kérdéssé vált, de szigoritja az engedélyezés feltételeit, az italmérés váltságait szabatosan meghatározza s az italmérési üzletek létszámát jobban korlátozza.

E czélra szolgáló intézkedések, hogy italmérési engedélyt csak magyar állampolgár kaphat, a mi a felvidékre való beözönlés szempontjából bir fontossággal, továbbá, hogy kizárja az italmérésből mindazokat, kiknek az engedély kiadásánál és az italmérés gyakorlásának ellenőrzésénél befolyásuk lehet, vagy a kiknek állása az italméréssel össze nem egyeztethető, igy jövőben nem nyerhetnének sem kimérésre, sem kismértékben való elárusitásra engedélyt az állami, törvényhatósági és községi alkalmazottak (községi biró, pénztárnok stb.), lelkészek és tanitók, valamint ezek nejei és kiskoru gyermekei, továbbá a gyakorló szülésznők. Feltétlenül helyeseljük ezt a kimérést illetőleg, de hogy kereskedésekben gyakorolt kismértékben elárusitásra szóló engedélyt se kaphasson a községi előljáró, ezt aggályosnak tartjuk, mert ez által a kereskedő osztályt teljesen ki fogjuk zárni az előljáróságból, a mi a községeink értelmi szinvonala mellett alig lehet kivánatos.

Hasonlóan az alkoholizmus ellen irányuló intézkedés, hogy a pénzügyminiszter nemcsak a kimérések, hanem a kismértékben való elárusitások számát is korlátozhatja, továbbá, hogy kereskedésekben szeszt vagy ebből készült közönséges pálinkát pohározni és utczán át kimérni csak azokban a községekben engedhető meg, a melyekben korcsma nincs.

Különösen ez utóbbi intézkedést látjuk kiválóan fontosnak és szükségesnek. Az italmérés engedélyezésénél kifejtett törekvések, befolyások, főként pedig a kizárólagos italmérési jog fennállása alatt meghonosodott gyakorlat oly állapotokat teremtettek, hogy most a legtöbb községben a szatócsboltok valóságos pálinkakorcsmák, holott a közrendészet a kereskedésekben való italmérést már régen elkárhoztatta. Ezzel a rendszerrel tehát szakitani kell. Jól tudjuk, hogy ez sok érdekbe ütközik, részben szerzett jogokat is érint, a mi megtetszik abból, hogy az illető körökben már most is nagy az ellenmondás, de ez intézkedést nem szabad a törvényjavaslatból kitörölni, különben az iszákosság ellen irányuló minden intézkedés élét veszti és hatálytalan lesz.

Figyelmet érdemlő intézkedés az is, hogy az italmérési engedély-illetéknek 7 és vidéken 5 tétele lesz, még pedig a mostaninál egy magasabb és egy alacsonyabb tétel. A javaslat szerint erre arányositás szempontjából van szükség, mi azonban félünk, hogy a mostaninál magasabb tétel alkalmazása fiskális érdekek előtérbe tolását teszi lehetővé, pedig az italmérési illetékek mai nagy jövedelme erre jogos alapot nem nyujt. Ez intézkedéshez annál inkább szó fér, mert az engedély-illetékek kivetését a javaslat szerint első fokban a pénzügyigazgatóságok fogják teljesiteni, mig eddig e czélra kivető bizottságok alakittattak, a mely kivető bizottságok kétségtelenül nem voltak tökéletesek, de az adozó felekkel szemben nagyobb garanciát nyujtottak, mint a kir. kincstár érdekeinek képviseletére hivatott pénzügyi hatóság.

A javaslatnak humánus intézkedése, hogy a kik italmérés gyakorlásából ki vannak zárva, ezeknek is lehetővé teszi az italmérési engedély elnyerését, ha 5 éven át teljesen kifogástalan erkölcsi magaviseletet anusitanak.

A büntető határozatok között uj intézkedésként vannak felvéve, hogy az engedély nélküli kimérő a pénzbirságon kivül a kimérés idejére eső italmérési illetéket is köteles megfizetni és hogy a pénzbirság behajthatatlanság esetében fogházbüntetésre is átváltoztatható.

Buda és vidékén a vendéglős ipar és az italmérés még fontosabb, mint másutt, azért közöljük ezt a figyelemre méltó czikket.

*) Magyar Közigazgatásból.

Az Orleansi Szüzet néhány év előtt adták a budai szinkörben vagy tizenötször és Krecsányiként valóban *kassza darabnak* bizonyult, amint szinészi magyarsággal szokták mondani! Hogy a következő években miért szorult le a szinpadról, annak a titka meg az, hogy Balassy Menyhértként valami *nembarátom* elárulhatta Krecsányinak, hogy én *ultramontán* vagyok. És ez elég volt arra is, hogy még a *kassza-darab* is számkivetésbe jusson, mint magyar gazdája. Erről a számkivetésről majd máskor mesélek, ha a Szerkesztő ur megengedi.

De azt már most kell fölemlitenem, hogy a Nemzeti Szinházban is ugyanaz okból nem jutott előadásra *Orleánsi Szüzem*, amely okból a budai szinkörből kiszorult, pedig már a szerepek is ki voltak osztva, Hja! Ultramontán! bigott pápista, És ugyanez okból *gyötrik a Nemzeti Szinház szinészeit és közönségét egy-két darabból összetákolt Stuart Máriával* évenkint.

Hogy milyen *Stuart Mária* az, azt röviden jövő levelemben fogom bemutatni. Mára elég, ugy-e Szerkesztő ur?

Tomor Ferencz.

Sipos Antal.

Sipos Antal, a valódi magyar művész, a minden izében igaz nagy magyar zeneköltő zeneakadémiájának növendékei a zeneakadémia 25 éves fennállását ünnepelték. Mint minden önérzetes tehetség, ugy *Sipos Antal* sem ünnepeltette magát és nem beszéltetett a lapokban magáról. Csendesen, szerényen élt s nem éreztette soha, hogy ő milyen kitünő ember. Magáról sohasem beszélt, mások érdemeit nem kisebbitette. Lelke tiszta, szive nemes. Jó barát, jó ember. Hogy is lehetne más az, ki a magyar klaszikus zenének felkent apostola.

Sok nagy művészt nevelt ő, ki Lisztnek egyik legkedvesebb tanitványa volt. A mit tett, azzal soha nem kérkedett. Dalai örökre megmaradnak a magyar szivekben. Arczképét eddig még nem közölték soha, pedig sok képtelen arczot közöltek a lapok. Ma midőn tanitványai ünneplik, nem térhetnek ki az elismerés elől, s észre kell venni nekik is *Sipos Antal* hervadhatlan babérait, ki soha a magyar muzsához hütelen nem volt, ki ihletett művészettel áldozott a nemzeti szellemnek, nem követve azt a jelszót, hogy művész hazája a nagy világ.

Nem barangolt ő a külföldön, nem pazarolta ott el tehetségét, mint sok mások, kik a hármas bércz közé tehetségük romjaival érkeztek haza. Hazájának rendületlen hivséggel áldozta művészetét. Az ünneplésben nem csak a hódolat és bámulat, de a *szeretet* is részt vesz . . . A nagyokat csodálják, de ritkán szeretik, mert nem minden nagyság marad ember. *Sipos Antal* nem csak ember, *de jó ember* maradt. Kivánjuk, hogy annak szive, kinek dalaiban a magyarság oly remeken nyilatkozott, sokáig szeressen . . .

Székesfővárosi Háztulajdonosok Testülete.

(Felhivás a Székesfővárosi Háztulajdonosok Testületébe való belépésre.)

A „Székesfővárosi Háztulajdonosok Testülete“ működését megkezdte.

Az érdeklődők nagy számából és azok ügybuzgóságából is már előre látható, hogy a „Székesfővárosi Háztulajdonosok Testülete“ a kitűzött czélt, a ház és telektulajdonosok érdekeinek előmozditását és megvédését a leghathatósabb módon fogja keresztülvinni és a tömörülés által nyert hatalmát minden irányban érvényre fogja juttatni.

Minthogy az alapszabályok csak nagyon általánosan és röviden jelzik a tagoknak nyujtandó előnyöket, szükségesnek tartjuk azokat itt kissé részletesebben ismertetni.

Lehetetlen, hogy bármely háztulajdonos is ne érezné azokat a bajokat, melyeket a mai viszonyok között — magára hagyatva eltürnie kell.

Adók, illetékek, kövezési, viz-dijak stb. máris az összerzokadásig nyomják a háztulajdonost és mégis azt tapasztaljuk, hogy minden ujabb közteherben őt részesitik legnagyobb mérvben.

Azt senki sem veszi figyelembe, hogy a házbérek leszállitását leginkább a magas közterhek akadályozzák.

A bérlőközönség egyre csak a magas lakbérek és a zsarnok házbirtokosok ellen panaszkodik, noha a lakbérek itt-ott a fővárosban már annyira leszállottak, hogy sok helyen a vidéken is magasabbak és szerencsésnek mondhatja magát az a háztulajdonos, kinek bérjövedelme, a házba fektetett tőkéjének három, legfeljebb négy százalékát meghozza. Ezt, és azt, hogy mennyi kárt szenved a háztulajdonos a lakbér be nem hajthatása, a lakások megrongálása és beszennyezése miatt, senki nem emlegeti, csak a háztulajdonos érzi.

Ezeken a bajokon csak testületileg lehet segiteni, mert az egyes ember erre nem képes.

Hogy mily szükség van ilyen testületre, mutatja azt a külföld minden nagyobb városának példája is, hol már évtizedek óta vannak hasonló testületek.

A „Székesfővárosi Háztulajdonosok Testületé"-nek főczélja azt kivánni, hogy a főváros fejlődése a közszükséglet és közegészség követelményeinek megfelelő helyes irányt nyerjen, s a házépitők és házspekulánsok kapzsi üzelmeit és a kültelepek mértéktelen alapitását, szóval a szükségtelen tulterjeszkedést megakadályozza.

Igy a házbirtokba való tőkebefektetés iránt a bizalom ujra felélezzthető és a házak elértéktelenedése olcsó kölcsönök kieszközlése által is megakadályozható lesz.

A „Székesfővárosi Háztulajdonosok Testületé"-nek tagjai a testületi jogtanácsosnál az ingatlanokra vonatkozó adó, illeték, bérleti stb. ügyekben dijmentesen értekezhetnek és felvilágositást nyerhetnek, valamint minden peres ügyben gyors és jutányos jogszolgáltatásban részesülnek.

A testület titkári hivatala a tagoknak segédkezet nyujt: ingatlanok adás-vétele, csere- és bérlet-ügyletek, továbbá bank- és magánpénzek közvetitésének lebonyolitásában.

A házak jókarban tartására megbizható iparosokkal lép a testület szerződésre, kik a tagok igényeit jutányosan fogják kielégiteni, továbbá a biztositó társulatok és gyárvállalatoktól, valamint pénzintézetektől dijkedvezményt eszközöl ki tagjai részére.

Nyilvántart továbbá megbizható házgondnokokat és házfelügyelőket is és igy minden tagnak módjában áll kivánalma szerinti megfelelő egyént alkalmazni.

Mindezeken kivül sok még az előnyök száma, melyek mindenike külön-külön is felér az ezzel szemben elenyésző csekély 6 forint évi tagsági dijjal.

A testületbe belépők, kiknek érdekeik megvédésére a testület hivatalos közlönye a „Háztulajdonosok Lapja" is rendelkezésükre áll, ezekből láthatják, hogy a „Székesfővárosi Háztulajdonosok Testületé"-nek megalakulása a jelenleg fennálló viszonyok miatt mennyire szükséges és hogy az abba való belépés mennyi kedvezményt nyujt.

Bővebb felvilágositás a titkári hivatalban (Szondy-utcza 42/c. I. 17.) nyerhető, hol az érdeklődőknek a testületi alapszabályok is készséggel rendelkezésükre állanak.

Gerő M. Mór titkár. *Szupper Lajos dr.* nyug. honvédfőtörzsorvos, elnök.

Minden egyesülés szép, csak ne lőjjenek tul a czélon, s valahogy azután ne valami olyan szövetkezés fejlődjék ki belőle, a minek a nem háztulajdonos közönség iszsza meg a levét. Ebben a reményben ajánljuk a felhivást a buda háztulajdonosoknak.

A Dr. Vaskovits-féle vizgyógyintézet.

A Dr. Vaskovits-féle vizgyógyintézet a regényes budai hegyek délre nyiló völgyének délkeleti lejtőjén épült, a Kis-Svábhegy tövében, s a Városmajor tőszomszédságában, mely a székesfőváros közönségének egyik kedvencz kirándulási és nyaralóhelye.

E vidéket kedvező klimatikus viszonyai avatták valóságos gyógyhelylyé, s a tapasztalat bizonyitja, hogy az itteni levegő szerfelett jótékony hatást gyakorol a mellbetegekre, vérszegénységben szenvedőkre, idegbetegekre és egyáltalán olyanokra, kik betegesek, vagy nagy betegségből lábadozók.

Részben már maga e tény, részben pedig az intézeti gyógykezelés tette ugy az egész országban, mint a külföldön is ismertté s általánosan kedveltté a Vaskovits-féle vizgyógyintézetet, melynek jelenleg hazánk minden részéből vannak látogatói.

Sok sok ideg és elgyengült beteg talált itt gyógyulást, vagy oly lényeges javulást, mely ismét munkaképessé tette, és ugy társadalomnak, mint családjának őt vissza adta.

Az intézetben a gyógykezelés okszerüen és a tudományos vivmányok szigoru értékesitése mellett történik. A kisérletezés nem talál itt alkalmazást, és csak a rég kipróbált és eredménynyel járó vizgyógymódi müveleteket alkalmazzák. E czélból közvetlen a lakosztályok mellett szép, nagy, világos és szellős fürdőszoba áll a vendégek rendelkezésére, hol a módositható viz hőmérséke mellett kádfürdőket (fél és egész), ülő-, láb- és kézfürdőket használhatnak.

A betegek Blum dr. szigoru és gondos orvosi ellenőrzése alatt állanak.

Mivel az ujabb kor gyógyeszközei mindinkább jogot nyernek, vizgyógymóddal kapcsolatban a villanyozást, massaget, tornázást stb. is alkalmazzák, nem különben az ásványviz gyógymódot is.

A Vaskovits-féle vizgyógyintézetben sikeres gyógykezelésben részesültek eddig az agy és gerinczbántalmas, hűdéses, idegzsábás, ideggyenge, ideges, főfájós betegek, továbbá ischias, tabes, hypochondria, hysteria, álmatlanság, kisebbfoku izgatottság, feledékenység és nyomott kedélyállapotban szenvedők. Ajánlható azonban e gyógyintézet mindazoknak, kiknek légző szervei betegek; szivbántalmaik, szenyves betegségeik, emésztő szervi bántalmaik vagy bőrbetegségeik vannak.

A mi az intézet berendezését, környékét illeti, erről is elmondhatjuk, hogy e nemű intézeteink közt páratlanul áll. Mindenütt a kényelem modern eszközeivel találkozunk benne; mindenütt rend, tisztaság, a mi nemcsak magán a főépületen, de a mellék helyiségeken, s a nagy kiterjedésü és szép kerten is tapasztalható.

Az intézetet s környékét körülvevő, a budai hegyek tarka változatosságából alakult táj s magának az intézetnek kényelmes berendezése a legfőbb tényező, mely egyszersmind kellemessé teszi a betegnek az itt tartózkodást.

A budai vizgyógyintézet társas élete országszerte ismeretes arról, hogy a sok helyen uralkodó feszességtől s költséges nagyzástól menten, komoly feladata mellett oly barátságos, kedélyes tartózkodási hely, a hol megszokni eddig még senkinek sem esett terhére, s a betegben az intézet mindenkor hű barátot is nyer. A beteg itt a mellett, hogy igazán gondos és szakavatott orvosi kezelésben részesül, kellemes összhangban találja fel a gyógyulás minden tényezőjét, a felügyeletet, a jó ellátást, a nyugalmat és a szórakozást, s minden időben együtt, egy helyen. Mindezt pedig oly kedvezően, mint másutt sehol.

A kellemes fürdői élet vidámsága sem hiányzik a vizgyógyintézetből. Kellemesen hat a vendégekre a barátságos együttlét, a főváros zajától félrevonultan élvezve az idylli nyugalmat s kizárólag gyógyulásuknak élve.

Mint más nagyobb szabásu fürdőlyeken, itt sem hiányzanak a társas kirándulások, társas játékok és egyébb szórakozások, mik egy beteges ember kedélyét csak felviditani hivatvák.

Noha a fürdőhely távol fekszik a várostól, a közlekedési eszközök révén, minő a villanyos vasut, mely alig 100 lépésnyire fut el az intézet előtt, vagy a társas kocsik, melyek a főépület előtt állanak meg, az esetleg a fővárosba szándékozó látogató rövid néhány percz alatt bent lehet.

A mi az órákat s a felvételi szabályzatot illeti, azokról bárki egy prospektusnak levelezőlapon való kérése által (I. Városmajor u. 64.) informálhatja magát, mi csak azt jegyezzük meg róluk, hogy szolidak és igen méltányosak.

* * *

Midőn az intézetet e nehány sorral ismertettük, nem tartjuk fölösleges dolognak a bentlakó vendégek neveit is közölni, miket a következőkben adunk:

Az elmult márczius hóban igénybe vették a Vaskovits-féle vizgyógyintézet vizgyógymódját: Jeszenák Ferencz (Strázsa, Nyitramegye), Goor Lajos (Kalocsa), Neumann Bernát (Topoly Pisztrosz, Sárosmegye,) Szabadi Janka (Székesfehérvár), Szabadi Ignácz (Lengyeltóti), Zsák Károly (Nagy Halmágy), Borody Györgyné (Nagy Károly) Szájbély Zoltán (Nagy Lód, Barsmegye), Csucsa Zsófia (Zimony), Stark Zsófia (Munkács), Majer Mária (Vuko-vár), Frey Miksa (Tázlár, Pestmegye), Velcsov Ákos (Makó), Schüszler Antal, Tenyige Mihály (Budapest), Ruzák Aranka (Nagy Károly) és mások.

A Budai Tanitó-egyesületből.

A budai tanitóegyesület f. évi április hó 6-án tartotta tavaszi közgyülését *Koncsek Lajos* elnöklete mellett a margitköruti elemi iskolában. A közgyülés tárgysorozata iránt nagy volt az érdeklődés a budai tanitók körében, mert két igen fontos tárgy volt a napirenden. Az egyik a *mesének* az elemi iskolai tanitás keretébe való beleillesztéséről szólt, s ezt *Bursics Ernő* adta elő, szépen és lelkesen. Az előadása nyomán megindult vita nemcsak tanulságos, hanem hasznos is volt s a hozzászólók meghallgatása után kimondotta a közgyülés, hogy a mesének, mint a képző-erő s az igazi beszélni-tudás leghathatósabb előmozditójának a beszéd- és értelem gyakorlatokkal kapcsolatban ezentul több idő és gond fordítandó. — A másik előadó *Szabó Lajos* volt, a ki a *Yankeek országának* iskolaügyéről értekezett szabadon, igen sok tanulságos és ismeret terjesztő dolgot mondván el Éjszak-Amerika tanügyi állapotáról. — Megemlitendő a közgyülés határozataiból az idei pályatétel kitüzése is, a mely ekképen szól: „Miképen kell a tanitónak az elemi iskolai növendékek közt az iskolatársi szellemet ápolnia és fejlesztenie, hogy az iskolából kikerült nemzedék tagjai majdan az életben egymást igazi embertársaiknak ismerjék, kiknek közös, vállvetett és egyetértő munkálkodásától függ a nemzet szellemi, erkölcsi és anyagi boldogulása?"

A pályadij, melyért egyesületi tagok versenyezhetnek, 100 korona s a pályázat határideje f. évi szeptember hó 1-je. — Még két fontos megállapodását kell megemlitenünk a nevezett közgyülésnek; ezek egyike az, hogy az egyesület a legközelebbi tél folyamán ingyenes felolvasó-cziklust rendez a nagyközönség számára s annak tárgyait a gyakorlati nevelés köréből meriti; — a másik pedig az, hogy az egyesület saját tagjai részére ugyancsak a tél folyamán valamelyik egyetemi profeszor által több előadást fog tartatni a tudományos psychologia köréből. — Örvendünk, hogy a budai tanitók egyesülete oly derekasan tölti be hivatását s elismerésre méltó munkálkodásával a nagy közönség elé is lép, a mely ebbeli nemes szándékait bizonyára mindig a legnagyobb méltánylással fogja kisérni.

(o—r.)

Makó Lajos szintársulata.

A szegediek kedvelt, Makó Lajos igazgató vezetése alatt álló társulata, folyó hó elején érkezett meg Budára, hogy elfoglalja erőivel azt a helyet, melyet hosszu tizenegy éven át Krecsányi Ignácz töltött be becsülettel. Május 4-ikén fogják megkezdeni az előadásokat, melyek elé a budai közönség nagy érdeklődéssel néz, már azért is, mert Makó repertoirja általánosan ismert arról, hogy benne ugy az ujabb modern, mint a régibb igazi magyar zamatu darabok nagyobbrészt megvannak.

Makó szintársulatát már egészen összetoborzotta, kik közül az elsőrangu, jobbára már ismert nevü erők neveit nem is mulasztjuk közölni. A szinház szubretteja Kükemezey Gizella lesz, ki mellett az elsőrangu szerepekben Réthy Laura, Szende Anna, Sziklay Szeréna, Margó Zelma, Szegedi Zelma, Szilágyi Berta, Tárnoki Gizella, Czikle Valéria, Jesko Arieadna, Szakácsné, Juhászné, és Pataki Irma osztoznak, a kik mellé valószinüleg Nagy Margit is sorakozni fog, a kitismerősei szivesen látnának a budai szinpadon.

A férfiak közül Szakács Andor, Dézsi Alfréd, Pataky Béla, Odry Árpád és Papp Mihály a szerelmes, Sándor Emil Hevessy Gábor és Makó Lajos az apa

Füredi József, Kemény Jenő, Faragó Ödön és Becski Jenő pedig a komikus szerepeket fogják játszani.

A szinház tenoristája Stoll Károly, baritonistája pedig Juhász Sándor lessz.

A magyar fürdők.

A balneológiai egyesület április 16-ikán tartja közgyülését, ez alkalommal a fürdőorvosok is megtartják évi kongresszusukat, hogy aztán az uj évadban is szolgálják a magyar fürdők egyre jobban föllendülő ügyét. Bizony itt volna az ideje, hogy a fürdőügygyel az arra hivatott körök jobban és többet törődjenek. Az állam és székes-főváros mutasson irányt a fürdők emelésében. A székes-főváros *budai* fürdői páratlanok egész Európában. Kár, hogy nem elég erélylyel látja el a fürdőügyet a székes-főváros és p. o. a Sárosfürdő vize évek óta használatlanul folyik a Dunába.

Akvinkum.

Kuzsinszky Bálint, az akvinkumi ásatások vezetője jelentést tett a tanácsnak a tavalyi ásatásokról. Tavaly 1576 négyszögméter területet ástak ki s egy óriási lakóházat s egy széles, boltok által szegélyezett utczarészt találtak. A muzeum az eskü-téri hid épitésénél és a budai Vigadó alapozásánál talált sok régiséggel gyarapodott. Akvinkum el van hanyagolva. Nem méltányolja maga a székes-főváros sem. Akvinkum természetes alapja a fővárosi muzeumnak és a szürke elmélet mégis a Városligetbe tervezi. A muzeumnak Akvinkum miatt is *Budán* kell lenni. Ezzel egy szép vidék azonnal kedveltté és fejlődésképes lenne.

Követésre méltó példa.

Alig van immár ember Budán, a ki a Budai Könyvtár-Egyesület derék munkálkodásáról ne tudna. Mindenki előtt ismeretes, hogy e fontos budai kulturintézmény tartalmas nép- és szakkönyvtárt tart fenn, melyet már eddig is igen sokan s igen nagy haszonnal vesznek igénybe. Ez a könyvtár ujabban ismét egy nagyobb könyvadománynyal gyarapodott, még pedig dr. *Klasz Pál* ur szives jóvoltából, a ki 400 darab érdekes és értékes könyvet ajándékozott a budai könyvtárnak. Kivánjuk, hogy nemes jó példája minél több követőre találjon.

Az uj müegyetem.

A fővárosi közmunkák tanácsa az Olay Szilárd, Havas Sándor, Haasz Simon és a főváros tulajdonában levő lágymányosi telkek kisajátitása végett még 1897-ben megindította a kisajátitási eljárást, hogy a műegyetem e helyen fölépithető legyen. A székes-fővárossal létrejött az egyezség, a mennyiben ez, a közczélra való tekintettel, 60 frtjával engedte át telkét. A többi telektulajdonosokkal szemben azonban a kártalanitási ár megállapitása végett birói eljárás vált szükségessé. A kir. tábla, mint másodbiróság, az Olay Szilárdtól kisajátitott telek kártalanitási árát 154.166 frt 99 krban, Havas Sándor telkének kártalanitási árát 234.058 frt 85 krban, Haasz Simon telkének kártalanitási árát pedig 92.000 frtban állapitotta meg. A kir. kuria helybenhagyta a tábla itéletét.

A *Buda és Vidéke* önérzettel és megelégedéssel tekintheti azt, hogy az egyetemek egy része már biztosan Budán épül s bátran reménykedik, hogy a közoktatás bölcs minisztere Wlassics Gyula a magyar ifjuság többi részének egészségét is szem előtt tartja és az egyetemek többi részeit is áthozza Budára. A trón legszebb éke leszsz az, ha a magyar ifjuság a király szeme előtt nevekedik. Elégtétel ez lapunknak is, mely ezért legelőször szállt sikra.

Szálloda-átvétel.

A budai Svábhegy-szállodát Berkovits József volt miskolczi szállodatulajdonos s legutóbb a „Royal“ nagyszálloda főportása vette bérbe. Berkovits József kiváló szakember, előzékenysége és szakképzettsége által e szálloda üzleti forgalmát nagyban emelheti.

Második sinpár Kelenföld és Bicske között.

Az államvasutak kélenföldi és bia-torbágyi állomásai között lefektetett második sinpár műtanrendőri bejárását április 5-én tartották meg és át is adták a forgalomnak. A *Bicskéig* vezető folytatólagos második sinpár épitési munkái serényen folynak, úgy, hogy előreláthatólag még ebben a hónapban be is fejezik az épitést. A közlekedés ezáltal is javult, tehát egygyel több a kilátás arra, hogy a vidék, ha az előljáróságok és a közigazgatási hatóság végre megmozdul, virágzásnak indul . . . .

Esőmérő a Lánczhid mellett.

Konkoly Thegè Miklós miniszteri tanácsos a Lánczhid budai fejétől északra fekvő parkban csapadék-állapotokat feltüntető esőmérő felállitására kért engedélyt a belügyminisztertől. A miniszter a kérvényt a fővároshoz tette át, mint a terület tulajdonosához s a tanács az engedélyt megadta.

Reggeli Ujság.

A budai érdekeknek a napisajtóban jobb barátja a magyar nyelven megjelenő lapok között nincsen. E mellett mindent megtalál benne az olvasó s évenkint 10 forintot takarit meg más lapok árához viszonyitva. A *Roggeli Ujságot* már a korai reggeli órákban kapja a közönség s különös gondot fordit arra, hogy a budai nyaralók kezéhez is jókor jusson. A *Reggeli Ujság* kiadó vállalata fogyasztási és élelmi czikkei jutányosak és jók. Budára is pontosan szállit mindent. Intézkedtünk, hogy lapunk előfizetői és olvasói mutatványszámokat kapjanak, hogy meggyőződjenek a lap irányáról. A Reggeli Ujság előfizetési ára Budára is csak 30 krajczár havonkint. Vidékre 50 krajczár. A helybeli kihordóknál az élelmi czikkekre megrendelő ivek kaphatók.

Templom és gymnásium.

A kegyesrendüek tárházának Budán a a Városmajor-utczában egy nagy telke van. A rend egy tagja azt tervezi, hogy ezen a bájos helyre helyezzék át a kegyésrendüek templomukat és főiskolájukat. Ha ez a terv való volna, ugy a kegyesrendüek a legkeresettebb internátunk volna, mert minden előkelő szülő vetélkedne azon, hogy a székesfőváros egyik legegészsègesebb helyen nevelkednék a gyermeke. Ajánljuk a kegyesrendüeknek, hogy ezen a terven gondlkozzanak. A városháztéri telek eladásából minden költség kitelnék.

Hollandi Életbiztositó Részvénytársaság.

Folyó év márczius havában 433 ajánlat 4,056.022.78 korona tőke és járadékról nyujtatott be, a melyből 390 biztositás 3,317,422.78 korona tőke és járadékról köttetett. A tiszta tiszta növekvés 301 biztositás 2,464,064.04 korona tőke és járadék.

1899 márczius hó végével az átlag volt 20156 kötvény 175,360,044,24 korona tőke és járadék-biztositás.

Sertéstenyésztés.

Több helyről kaptunk értesitést, hogy a budai sertésszállások ellen az előljáróságok erélyesen léptek fel, de ugy látszik, hogy a sertéstenyésztők még erélyesebb fellépést várnak.

Egy kérdés.

Nem-e lehetne kényszeriteni az Ördögárok épitő vállalkozóját, hogy a Városmajorban hagyott rendetlenségeit távolitsa el? Elszomoritó a Városmajor most. A fű egy részét megszáradt salak takarja s a gyermekeknek nincs elég játszóterük. A lovagló tisztiszolgák nem mennek rá a göröngyökre, pedig megtehetnék, hogy feltörjék, ugy is szabad lovaglóterük a tilalomfa ellenére a *Városmajor*.

A katholikus misszió az 1900-iki kiállitáson.

A katholikus misszió bizottsága a legtávolabbi gyarmatokra is elküldte az 1900-iki kiállitás programmját és meghitta a gyarmati missziókat a kiállitásra. A katholikus missziók kiállitása a 113-ik osztályba lett beosztva. Igy irja ezt a *Paris-Nouvelles* czimü tartalmas értesitő, mit Saissy Amadé magyar nyelven szerkeszt Párisban s a minek a magyar napilapok nagy hasznát vehetik.

Egy szép kis majom.

Emlékeztünk arról a szép kis afrikai majompárról, mely az *Arany Bárány* vendéglőben volt látható. Az egyiket elemésztette a honvágy. A szép kis majom hulláját Dr *Lendl Adolf* kikészitő intézetében (II. Toldy Ferencz-utcza) oly szépen tömték ki, hogy sokan fogadni akartak rá, hogy a majom él. Dr *Lendl Adolf* valóban csodákat művel az állat kitömések körül.

—● Elsőrangu hazai gyártmány. ●—

Pontos czim:

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

◆ BUDAPEST. ◆

Magyarország legnagyobb és egyedüli

gazdasági gépgyára

mely a gazdálkodáshoz szükséges

összes

gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerü felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Gőzcséplők. Vetőgépek. Borprések. Ekék. Szecskavágók. Morzsolók.

1538. F. számhoz.

Déli vasut.

Az idei fürdőévad tartama alatt, azaz f. évi május hó 1-től fogva szeptember hó végéig, Budapest déli vasutról, Budapest keleti p. udvarról, Budapest Kelenföldről, Székesfehérvárról és Nagy-Kanizsáról rendkivül mérsékelt áru I. II. és III. osztályu, az egész évadra, azaz f. évi szeptember hó 30-ig érvényes menettértijegyek adatnak ki, Siófokra, Szántódra, Balaton-Földvár m. h.-re, Szárszó m. h.-re, Szemesre, Boglárra, Fonyód-Fürdőtelepre, Mária-Telepre és Balaton Szt.-Györgyre, továbbá (Siófokon át) Balaton-Füredre, Almádiba, Kenesére és (Bogláron ill. Fonyód-Fürdőtelepen át) Badacsonyra, Révfülöpre és vissza. Ezen menettértijegyek alapján az utipodgyász a fentnevezett vasuti és gőzhajózási állomásokra és viszont közvetlenül továbbittatik.

Ezenkivül a fürdőévad tartama alatt Budapest déli vasut és Siófok közti forgalomban időleges jegyek is adatnak ki, melyek ára a következő:

1 hóra: I. osztály 104 korona II. oszt. 76 korona.

Az egész fördőévadra: I. osztály 256 korona, II. osztály 188 korona.

Epe-szappan.

Kitünő hatásunak bizonyult dr. Lisznyai-féle Stuart Mária epe-szappan, mely üdévé, fiatallá teszi a bőrt, minden ránczot kisimit, bőrbajt, szeplőt, csömört, májfoltot, börfarkast és mittfressert teljesen eltávolit. Különösen szinésznőknek és tiszteknek ajánlható!

Főraktár: Dr. Lisznyai, Lelle, Somogymegye és Török József gyógyszerésznél Király-utcza, Fölsey Kornél gyógyszerésznél Lipót-utcza 11. és Kriegner György gyógyszerésznél Calvin tér.

22806 szám.
kig 1899.

Pályázati hirdetmény.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyei pomázi törvényhatósági utmesteri állás lemondás folytán megüresedvén, — ezen állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Az utmesteri állás évi fizetése 450 frt, 190 frt utiátalány, 15 frt iroda átalány és 60 frt évi lakpénz élvezetével van összekötve.

Felhivom tehát mindazokat a kik ezen állásra, különösen pedig azokat a kik az 1893. évi II. t. cz. alapján mint igazolványos altisztek pályázni óhajtanak, — hogy a szabályszerüen felszerelt kérvényeiket (keresztlevél, katonai okmány s erkölcsi bizonyitvány) Beniczky Ferencz valóságos belső titkos tanácsos ur Ő Nagyméltóságánál Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye főispánjánál folyó évi ápr. hó 25-ig nyujtsák be.

Mihez tartás végett azonban előre is hangsulyozom, hogy az esetleg kinevezendő igazolványos altiszt eddig eltöltött katonai szolgálati évei, a vármegyei szolgálati időbe, az érvényben levő megyei nyugdijszabályzat alapján, — nyugdijába beszámittatni nem fog.

Kolt Budapesten 1899. évi április hó 1-én.

Beniczky
alispán.

Hirdetmény.

Vb. Hatsik Mór és fiai csődtömegéhez tartozó, alulirottnál megtekinthető a leltárban 256, 297, 298, 299, 300 és 303 tételszámok alatt foglalt 636 frt 11 kr., becsértékü 76.000 darab zsindely és 34 fenyőszál, továbbá a csődtömeget illető, a csődleltárban 31161 frt 38 kr. értékben felvett követelések zárt ajánlati verseny utján eladatnak. A zárt, a faárukra 25 frt, a követelésekre 50 frt bánatpénzzel ellátott ajánlatok, akár külön a követelésekre és külön a faárukra, akár együttesen mind kettőre alulirt tömeggondnokhoz f. é. április hó 20-ig adandók be, a hol a csődleltár, valamint a követelések jegyzéke naponkint d. u. 3—5 óra között megtekinthető. Az ajánlatok elfogadása fölött a csődválasztmány szabadon határoz, azonban a faáruk mennyisége és minőségeért, a követelések fönnállásáért és behajthatóságáért, ezeknek esetleg megkisérlett birói érvényesitéséért a tömeg szavatosságot nem vállal. Az áruk Grün Károly, I. ker., Fehérvary-ut 16. számu telepén bármikor megtekinthetők. Kollár Lajos ügyvéd, tömeggondnok, II., Fő-utcza 9. sz.

Junius

elsejétől fogva Lellén, Somogymegyében, a Balaton-partján kapható kitünő ellátással pensió és lakás. Betegeket felvesz és bővebb értesitést ad dr. Lisznyai fürdőorvos Lellén, Somogymegye.

Cs. kir. szab. déli vaspálya társaság magyar vonalainak üzletigazgatósága.

1157./P. szám.

Pályázati hirdetmény.

A szombathelyi uj teherpályaudvaron létesitendő magas épitményi munkák kivitelének biztositására, nevezetesen nagy árúraktár és iroda épülettoldalék, térfelügyelőségi épület, hármas őrház, három melléképület, őrházi vedres kut, nyilvános árnyékszék és állomási szivattyus kut épitésére ezennel nyilvános versenytárgyalást hirdetünk.

A teljesitendő munkákra vonatkozó bővebb adatok, valamint az épitési szerződés tervezete, az alulirott üzletigazgatóság épitési és pályafenntartási szakosztályának hivatalos helyiségében (I. ker. Mészáros-utcza 17. sz. II. emelet.) a hivatalos órák alatt megszerezhetők és a tervek is megtekinthetők.

Jogérvényes és kellőleg bélyegzett ajánlatok legkésőbb 1899. április hó 20-áig déli 12 óráig általános osztályunk iktató hivatalánál nyujtandók be eme felirattal ellátva: *„Ajánlat a szombathelyi uj teherpályaudvar magasépitményi munkáira."*

Bánatpénz fejében 1899. évi április hó 19-én déli 12 óráig o. é. 1000 frt, azaz egyezer forint o. é. készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban budapesti állomási pénztárunkban (I. ker., Mészáros-utcza, 17. sz., térfelügyelőségi épület) fizetendő le. Az értékpapirosok a budapesti vagy bécsi tőzsdéken névértéken felüljegyzett árfolyamuknak legfeljebb 90 %-nyi magasságában fogadtatnak el.

Ezen bánatpénz a munka elnyerése esetén 8 napon belül annak kétszeresére egészitendő ki, mely összeg mint kautió mindaddig letétben marad, mig a létesitmények ideiglenes átvétele meg nem történt.

Posta utján elküldendő ajánlatoknál a bánatpénzek téritvény mellett adandók fel.

A bánatpénz lefizetéséről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az ajánlatok között való szabad választás jogát fenntartjuk magunknak.

Budapesten, 1899. április hó 1-én.

Az üzletigazgatóság.

(Utánnyomat nem dijaztatik.)

A Ganz és Társa
vasöntő- és gépgyár részv. társulat Bpesten

t. cz. részvényesei **1899. április 27-én, d. u. 4 órakor Budapesten,** II. kerület. Ganz-utcza, a gyár helyiségében tartandó

harminczadik rendes közgyülésre

tisztelettel meghivatnak.

Napirend:

1. Az 1898. évi mérleg előterjcsztése, az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentései, a tiszta nyeremény felosztása iránti határozathozatal s a felmentvény megadása.
2. Az igazgatóság megválasztása.
3. Netáni inditvanyok az alapszabályok értelmében.

Az alapszabályok értelmében a közgyülésen csak azon részvényesek birnak szavazati joggal, kiknek részvényei a társaság könyvében legalább három hónappal a közgyülés előtt nevükre irattak át, és akik részvényeiket legalább három nappal a közgyülés előtt a társulati pénztárnál letéteményezték.

Egyébiránt részvények helyett budapesti nyilvános hitelintézetek letétjegyeit is lehet letenni, ha ezekből kiviláglik, hogy a letéteményezett részvények a társulat részvénykönyvébe a letéteményező nevére vannak beirva.

A közgyülésen minden alapszabályszerüen letéteményezett egy-egy részvény egy-egy szavazatra ád jogot, ha azok száma nem több tiznél. De ezen számon felül csak minden öt-öt részvény után esik egy-egy szavazat. A szavazás jogát meghatalmazott által is lehet gyakorolni, meghatalmazott azonban, a törvényes képviselőket kivéve, csak szazazatképes részvényes lehet.

Az évi mérleg, a felgyelő-bizottság jelentésével együtt, folyó évi április 19-től kezdve a gyári igazgatóság irodájában a t. részvényesek rendelkezésére bocsáttatik.

Az igazgatóság.

Nyilttér.*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel pompás ásványviz uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő
mindszenti ERDÉLYI GYULA.

„REGGELI UJSÁG"

fogyasztási czikkeket szállitó-vállalat részvénytársaság

József-körut 19.

Liszt, kenyér, fűszerek, hus, zsirnemü, szárnyas, tojás, csemegék, sör, bor, pezsgő, fa és szén jó minőségben, jutányosan házhoz szállitva.

Kivánatra megrendelési bárczák.

Részletes áéjegyzék a **Reggeli Ujságban.** Előfizetési ára a lapnak egy hóra 30 kr.

A czikkek megrendelhetők az ujság kihordónál.

A szállitás Budára gyors és pontos.

A szabadalmazott

„DELPHIN"

vizszürőnek egy családnál sem szabadna hiányozni. Ára 16—27 frtig. Minden vizvezetékhez igen könnyen alkalmazható. Egyedül Budapesten több mint 2000 drb van használatban. A királyi várlakban, József főherczeg palotájában, számos nemes és előkelő polgári családnál, kórházakban, szanatóriumokban, minisztériumokban, iskolákban, nyilvános intézetekben, bankokban stb. stb. Elismerő nyilatkozatok szakemberektől, tanároktól, orvosoktól, valamint számtalan ajánlatok magánegyénektől. Kérjen prospektust.

Telefon-szám 63—16.

Magyar szürő vállalat, Erzsébet-körut 27.

A főraktáron kivül megrendelhető: **Kann és Heller,** Váczi-körut 62, **Löwenstein M.** cs. és kir. udv. száll., Vámház-körut 4., **Porfy Ferencz,** Kigyó-utcza, **Sárkány Pál,** Váczi-utcza 27. czégeknél.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházt ér en fióküzletet nyitottam — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható

LŐVENSTEIN ANTAL
cs. és kir. udv. sütőmester.

Lenz Ferencz

Buda, II. kerület, Fő-utcza 68. szám.

Nagy választék:

Papir-, rajz- iró- és iskolaszerekben.

Müiparáru kereskedés.

Jutányos árak.

Husvéti piros tojások plüsből

5 krajczártól — 5 forintig.

Szt.-Lukácsfürdő

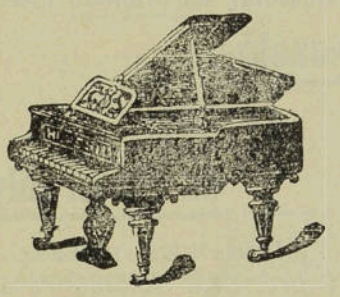
téli és nyári gyógyhely.

Nagy kénes iszapfürdő, a melynek 520 □ meter nagyságu nyitott és zárt medenczéiben a forrásviz naponkint négyszer megujul. **Mindennemü gyógy- és üditőfürdők. Lakás- és teljes ellátás, közepes ár 25 frt hetenkint. — Prospektust küld az igazgatóság Budapesten.**

Hevesi Balázs

utóda

Harkai Mária

zongora-gyárosné, állami iskolák szállitója.

BUDAPEST,
Kerepesi-ut 11. szám.

Mit is mondott Mátyás király?

Jó bor, jó egészség.

A ki ezt keresi, megtalálja a **Mátyás-hegyen** (Ó-Buda) a Bartalits-féle vendéglőben.

Szép és kellemes séta után pompás pihenő hely. Remek kilátás.

* * JÓ TEKEPÁLYA. * *

Gyermekeknek hinta.

Burkert Konrád
lakás és iroda: II., (Viziváros) Retek-u. 14.

Elvállal épület és épület-diszitmény munkákat vizvezeték, légszesz, csatornázás, fürdőszoba, closet, gőz, viz-fütés és szellőztetési berendezést.

Speczialista épület- és disz-ornamentikai kivitelben.

Árjegyzék és költségvetés dijtalan.

Eladó.

Egy jóforgalmu kávéház, élénk közlekedés közelében, a legjobb helyen, Budán eladó. Ára 3600 frt, a teljes felszereléssel. Czimet megmondja a kiadóhivatal.

Budán,

uri és női divatüzletben tanuló fiu fizetéssel felvétetik. Czim a kiadóhivatalban megtudható.

A Magyar Asphalt részvénytársaság
BUDAPEST, Andrássy-ut 30.

Elvállal minden néven nevezendő **ASPHALT BURKOLASI** valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **asphalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Eladó telek.

Diana-uton jobbra 2000 □-öl telek vizvezetékkel eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

KRÁL GYULA
kőfaragó mester,
I., Kelenföld, az állomás mellett.
Kőfürészelő-,
gyaluló-
és esztergályozó.

Elvállalja a homokkő, mészkő, márvány és gránitkő feldolgozását úgy épületekre, mint siremlékekre.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és holyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Mihalovits József
kalapos-mester
BUDAPEST,
I. ker. Alagut-utcza, a Szinkörrel szemben.

Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék
URI ÉS NŐI-SAPKÁK,
valamint **szőrme-árukból.**

FELHIVÁS

az összes
Gyomor és alhasi bántalmakban szenvedőkhöz:
Máj
Vese
Hólyag
Aranyér
!!!Hatásában páratlan!!!

PAULA-VIZ

A jelenkor szenzácziós gyógyvize.
Magyarádi „PAULA“ gyógyforrás részvénytársaság

Budai főraktár:
Rainer J. és társánál
Fő-utcza 12.

STŐRI A. J.
Krisztina-köruti nagykávéháza.
(Krisztina-körut 91.)

Minden vasárnap katona hangverseny.
KITÜNŐ TEKEASZTALOK.
Hideg buffet.
Legfinomabb italok.
Igen olcsó árak.
Pontos kiszolgálás.

RÖCK ISTVÁN
gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje
BUDAPEST, IX., Soroksári-utcza 24.
KÉSZIT:
Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajógépeket.
Lokomobilokat,
kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánnal.
Szivattyugépeket,
Worthington- és egyéb rendszerek szerint.
Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fűtőcsövekkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**
Teljes hütőtelepeket és jéggyárakat
szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.
Vizműtelepeket, gőzmalmi- és téglagyári
berendezéseket.
Dohánygyári berendezéseket.
Bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömbzéki emeltyü szerkezettel.

FRISCH ANTAL
„GIZELLA“ kávéháza.
II. Széna-tér 7. szám.
teljesen ujonnan felszerelten s a modern igényeknek megfelelő berendezéssel,
Különösen alkalmas a kávéház előtti
csinos felszerelésü terrasz
az üdülni óhajtó közönség számára.
A legfinomabb italok
mindig készletben vannak.
Hideg buffet.
Esténként hangverseny.
Pontos kiszolgálásról gondoskodva van.

Budapest, III. Remetehegy BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Első magyar általános biztositó társaság Budapesten.

I. Tűz-, szállitmány-, jég- és betörésbiztositási üzlet.

KIADÁSOK. Negyvenegyedik évi zárszámla 1898. január 1-től december 31-ig. **BEVÉTELEK.**

	forint	kr.	forint	kr.
I. Tűzbiztositás.				
Kifizetett károk és költségek . . . . 4.005,905·97				
levonva viszontbiztositott károk és költségek 1.500,636·48	2.505,269	49		
Függőben maradt károk tartaléka	227,845	62		
Szerzési költségek a viszontbiztositott rész utáni bevétel levonásával	320,174	72		
Jövedelmi adó és bélyegilletékek	112,128	38		
Postabérek	53,206	39		
Adakozások közhasznu celokra	12,525	—		
A tüzbiztositási üzletet terhelő igazgatási költségek . .	534,454	67		
Behajthatlan követelések leirása	7,122	84		
A következő évek készpénz-dijtartaléka a viszontbiztositott rész levonása után és minden megterhelés nélkül .	2.000,000	—	5.772,727	11
II. Szállitmánybiztositás.				
Kifizetett károk és költségek . . . . 102,206·43				
levonva viszontbiztositott károk és költségek 51,731·98	50,474	45		
Függőben maradt károk tartaléka	23,111	52		
Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztositott rész utáni bevétel levonásával	16,840	02		
A következő évek készpénz-dijtartaléka a viszontbiztositott rész levonása után és minden megterhelés nélkül	20,000	—	110,425	99
III. Jegbiztositás.				
Kifizetett károk és költségek . . . . 3.726,718·36				
levonva viszontbiztositott károk és költségek 2.480,195.18	1.246.523	18		
Függőben maradt károk tartaléka	29,025	76		
Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztositott rész utáni bevétel levonásával	110,935	25		
Bélyegilletékek	29,090	80		
Behajthatlan követelések leirása	1,700	79	1.417,275	78
IV. Betörésbiztositás.				
Kifizetett károk és költségek . . . . 680·62				
levonva viszontbiztositott károk és költségek 493·46	187	16		
Függőben maradt károk tartaléka	600	—		
Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztositott rész utáni bevétel levonásával	3,021	60		
A következő évek készpénz-dijtartaléka a viszontbiztositott rész levonása után és minden megterhelés nélkül .	6,500	—	10,308	76
			7.310,737	64

	forint	kr.	forint	kr.
I. Tűzbiztositás.				
Az 1897. évről áthozott készpénz-dijtartalék a viszontbiztositott rész levonása után és minden megterhelés nélkül	2.000,000	—		
Tüzbiztositások után bevett készpénz-dijak és a folyó évben lejárt dijkötelezvények és dijváltók . . . frt 6.182,385·16				
levonva: törlesztett dijak frt 795,323·94				
„ viszontbiztositási dijak és dijreszletek frt 1.995,673·51 2.790,997·45	3.391,387	71		
Az 1897. évben függőben maradt károk tartaléka	175.175	50	5.566,563	21
II. Szállitmánybiztositás.				
Az 1897. évről áthozott készpénz-dijtartalék a viszontbiztositott rész levonása után és minden megterhelés nélkül . . .	20,000	—		
Szállitmány-biztositások után bevett készpénzdijak 251,049.79				
levonva: törlesztett dijak frt 10,178·43				
„ viszontbiztosi dijak frt 166,337·35 176,515·78	74,534	01		
Az 1897. évben függőben maradt károk tartaléka .	23,365	23	117,899	24
III. Jégbiztositás.				
Jégbiztosit. után bevett készpénzdijak frt 2.026,288·95				
levonva: törlesztett dijak frt 180,432·85				
„ viszontbiztositási dijak „ 1.204,336·10 1.390,768·95	635,520	—		
Az 1897. évben függőben maradt károk tartaléka	9,577	43	645,097	43
IV. Betörésbiztositás.				
Betörésbiztositások után bevett készpénzdijak frt . . . . . 43,761·30				
levonva: törlesztett dijak frt 4,913·07				
„ viszontbiztositási dijak frt 28,318·80 33,231·87	10,529	43	10,529	43
V. Egyéb bevételek.				
Szelvény-takarékpénztári, váltó- és egyéb kamatok levonva az árfolyamveszteséget értékpapirok után	165,849	70		
Társaságl házak tiszta jövedelme	30,994	30	196,844	—
VI. 1898. evi nyereméný-számla.				
A folyó évi üzletből fenmaradt veszteségért . .			773,804	33
			7.310,737	64

VAGYON. Mérlegszámla 1898. december 31-én. **TEHER.**

	forint	kr.		forint	kr.
Elhelyezett tőkepénzek takarékpénztárak- és bankoknál	2.593,220	17	Részvényalaptőke teljesen befizetett 2000 egész részvény á 1000 frt és teljesen befizetett 2000 fél részvény á 500 forint . . .	3.000,000	—
1.450,000 frt n. é. Magyar földhit. int. 4%-os talajjavitási és szab. záloglevél . . . . á 97·25 = 1.410,125 frt — kr.			Társasági tartaléktőke	3.000,000	—
1.000,000 Kor. n. é. Pesti magyar kereskedelmi bank 4%-os záloglevél . . . . . á 98·50 = 492,500 „ — „			Külön tartalék	637,528	54
490,000 Kor. n. é. Egyesült budapesti fővárosi takp. 4%-os záloglevél . . . . . á 97·50 = 238,875 „ — „			Tüzbiztositási dijtartalék készpénzben a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül . . . . . 2.000.000 frt — kr.		
7942 drb Magyar-franczia biztositó társasági részvény . . . . . á 100·— = 794,200 „ — „			Szállitmány-biztositási dijtartalék készpénzben a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül . . . . . 20.000 „ — „		
1084 drb Bécsi biztositó társ. részvény . á 240·— = 260,160 „ — „			Betörésbiztositási készpénzdij-tartalék a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül . . . . . 6,500 „ — „	2.026,500	—
1721 drb Hazai által. bizt. társ. részvény . á 10.— = 17,210 „ — „			Tüzbiztositási függő károk tartaléka	227,845	62
A fenti értékpapirok után az év végéig esedékes kamatok . . . . . 20.241 „ 48 „	3.233,311	48	Szállitmány-biztositási függő károk tartaléka	23,111	52
Leszámitolt, visszleszámitolt és egyéb váltók	900,522	45	Jégbizt. függő károk tartaléka	29,025	76
Társaság házai Budapesten és Pozsonyban	710,000	—	Betörésbizt. függő károk tartaléka	600	
Erzsébettéri házak jelzálog-kölcsönszámla	410,000	—	Különféle hitelezők	678,238	96
Különféle adósok:			Előbbi évekről eddig fel nem vett osztalékok	3,430	—
a) Pénzkészlet és maradványok a képviselőségeknél	879,090	71	Első magyar általános biztositó társaság „Lévay-alap“	88,113	02
b) Maradványok idegen biztositó intézeteknél	675,907	60	Első magyar általános biztositó társaság „Ezredéves alapitvány“ .	31,041	92
Jégbiztositási osztály folyó számlán	286,307	20	Tisztviselők nyugdijalapja	527,176	78
Központi pénzkészlet	51.352	73	Ormody Vilmos-alap	10,000	—
1898. evi veszteség	773,804	33	Életbiztositási osztály folyó számlán	224,824	06
			Betörésbizt. osztály folyó számlán	6,080	49
	10.513,516	67		10.513,516	67

II. Életbiztositási üzlet.

KIADÁSOK. Harminchatodik évi zárszámla 1898. január 1-től december 31-ig. **BEVÉTELEK.**

	forint	kr.	forint	kr.
Törlesztett kötvények dija	307,530	57		
Visszaváltott kötvényekért	478,223	61		
Halálesetek után kifizetett kárösszeg	1.143,078	80		
Lejárt kiházasitási tőkékért	1.270,185	86		
Kiházasitási biztositásoknál haláleset következtében dijvisszatérités	33,143	06		
Függőben levő károk és dijvisszatérítések tartaléka .	217,495	51		
Függőben levő kiházasitási tőkék tartaléka . . .	302,674	29		
Évjáradékokért	133,650	66		
Viszontbiztositási dijak	137,107	34		
Bélyegekért	97,758	19		
Irodai bér, postadijak, nyomtatványok, uti- és egyéb költségek	240,064	99		
Tiszti fizetések	95,259	38		
Jövedelmi adóért	7,218	74		
Orvosi dijakért	44,515	04		
Szerzési és dijbehajtási költségek	354,362	61		
Kisorolt biztositások tartaléka	14,000	—		
Behajthatlan tartozások leirása	14,962	19	4.891,225	84
Dijtartalék ez év végén			32.999,607	01
1898. évi nyeremeny			730,363	87
			38.621,196	72

	forint	kr.	forint	kr.
A mult évből áthozott dijtartalék			31,393,283	83
Befolyt dijak: ez évben kiállitott kötvények után .	601,294	89		
az előbbi években kiállitott kötvények után .	4.579,096	18		
a biztositott tőke emelésére forditott nyeremények	23,245	05	5.203,636	12
Mult évi függőben volt károk és dijvisszatérítések tartaléka			241,653	24
Mult évi függőben volt kiházasitási tőkék tartaléka			229,187	60
Illetékek			108,251	53
Kamatjövedelem			1.445,234	40
			38.621,196	72

VAGYON. Mérlegszámla 1898. december 31-én. **TEHER.**

	forint	kr.		forint	kr.
Értékpapirok 30,241.577 frt 96 kr ugyanis:					
116,000 kor. n. é. magyar kir. 4%-os koronajáradék 97 frt 90 krjával . .	56 782	—	Dijtartalék . . . . . 33.818,221 frt 43 kr		
33,700 frtnyi magyar kir. 4%-os aranyjáradék 120 frt 75 krjával . .	40,692	75			
6 858,500 frtnyi magyar földhitelintézeti 4%-os záloglevelek 98 frt 40 krjával	6.256.764	—	levonva a viszontbiztositási dijtartalékot . 818,614 frt 42 kr	32.999,607	01
6 348,000 frtnyi magy. földh. int. 4%-os talajjav. záloglevelek 97 frt 25 krjával	6.173,430	—			
5.269,800 Kor. n. é. magyar földh. int. 4%-os kor. záloglevelek 98 frt 25 krjával	2.588,789	25	Biztossági alap	215,211	57
904,000 frtnyi pesti magy. kereskedelmi bank 4½%-os zálogl. 100 frtjával	904,000	—			
68,000 frtnyi pesti magy. keresk. bank 4½%-os közs. kölcs. kötv. 100 frtjával	68,000	—			
91,000 frtnyi kisbirtokosok orsz. földhitelint. 4½% -os zálogl. 100 frtjával .	91,000	—	Kiházasitási tőkék nyereménye	502,848	52
74,000 frtnyi kisbirtokosok orsz. földhitelintézete 5%-os zálogl. 100 frtjával .	74,000	—			
300.000 frtnyi magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja 4½%-os záloglevelei 100 frtjával	300,000	—	Függőben levő károk és dijvisszatérítések tartaléka	217,495	51
139,000 frtnyi magy. orsz. közp. takarékpénztár 4½%-os zálogl. 100 frtjával	139,000	—			
736,000 frtnyi egyesült budapesti fővárosi takp. 4½%-os záloglevelei 100 frtjával	736,000	—	Függőben levő kiházasitási tőkék tartaléka	302,674	29
29,400 frtnyi magy. jelzálog-hitelbank 4% -os nyerem. kötv. 122 frt 25 krjával	35,941	50			
Magyar jelzáloghitelbank 4%-os kölcsön 6 darab nyereményjegye 19 frtjával	114	—	Dijleszállitásokra vonatkozó nyeremények tartaléka	122	74
279,000 frtnyi magyar jelzálog-hitelbank 4½%-os záloglevelei 100 forintjával	279,000	—			
2.442,400 frtnyi Budapest fővárosi 4½%-os kölcsönkötvények 100 frtjával	2,442,400	—	Tulélési csoportok számlája	74,821	97
424,800 Kor. n. é. Bpest fővárosi 4%-os korona-kölcsön-kötvények 97 frtjával	206,028	—			
1.164,500 frtnyi magyar kir. államvas. ezüstkölcs. 4½%-os kötv. 100 frtjával	1.164,500	—			
350.000 frtnyi magy. kir. államv. aranykölcsön 4½%-os kötv. . 120 frtjával	420,000	—	Előre fizetett dijak 1899—1900. évekre	1.271	06
97,300 frtnyi m. kir. keleti vasuti államkölcsön 5%-os arany kötv. 120 frtjával	116,760	—			
199.700 frtnyi magy. kir. 4% -os földtehermentesitési kötvények 96¾ frtjával	193,209	75	Fel nem vett nyeremények 1897. évről	285	46
6.535,250 frtnyi magyar kir. italm. jogkártalanitási 4½%-os kötv. 100 frtjával	6.535,250	—			
Besztercebánya-brezovai és piski-vajdahunyadi vasuti els. kötvény . .	952,118	23	Kisorsolt biztositások tartaléka	14,000	—
118,000 frtnyi egyesitett államadósság 4% papirjáradék 101 frt 70 krjával	120,006	—			
90.000 Kor. n. é. osztrák 4%-os koronajáradék 101 frt 75 krjával . .	45,787	50			
517,321 Lire 05 c. olasz 5%-os járadék és kamatai	228,254	98	Viszontbiztositó intézetek és mások követelései	33,717	67
Tülélési csoportok értékpapirjai: 73,750 frtnyi magyar. kir. italmérési jogkártalanitási 4½%-os kötvények 100 frtjával	73,750	—			
1898-ban esedékes kamatok	166,537	94	1898. évi nyeremény	730,363	87
Jelzálog-kölcsönök	167,991	64			
Kötvény-kölcsönök	3.425,361	52			
A központ tartozása folyó számlán	224,824	06			
Vezér- és főügynökségek és mások tartozásai	866,126	55			
	35.092,419	67		35.092,419	67

Budapest, 1898. december hó 31-én.

Az igazgatóság: Báró Harkányi Frigyes, Jeney Lajos, Ormody Vilmos, báró Schossberger Zsigmond, gróf Zichy Nándor. Szende Károly, aligazgató.

Kaczvinszky János, életbiztositási könyvvivő. **Gergely Tódor**, a központi könyvezés főnöke.

A fenti zárszámlákat és mérlegeket megvizsgálván, azokat a törvényben s az alapszabályokban meghatározott elvek szerint készülteknek és azok egyes tételeit a fő- és segédkönyvekkel teljesen megegyezőknek találtuk. Budapest, 1899. március hó 11-én.

A felügyelő-bizottság: Gróf Batthyány Géza, Hajós József, Jekelfalussy Lajos, László Zsigmond, Báró Radvánszky Géza.

Budapest jobbparti korona-takarék- és hitelszövetkezet.

II. ker., Fő-utcza 7. szám, földszint.

Belépési felhivás!

A Budapest jobbparti korona-takarék- és hitelszövetkezet **III-ik évtársulata** f. évi május hó 1-én alakul meg.

Ezen évtársulat tagja lehet mindenki, ki legalább 1 üzletrészt jegyez, vagyis heti 1 korona fizetésre kötelezi magát. A befizetés 6 éven át tart, mely idő után az évtársulat feloszlik és az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik; mindenki készpénzben kapja a befizetett tőkét, a felmerült haszonnal együtt. Minthogy eddig is 6%-ot fizettünk, intézetünk **tökebefektetésre** igen alkalmas. Azonban más czélja is van intézetünknek. Minden üzletrész után **200** illetőleg **300** korona kölcsönt folyósitunk, **mely összeget a tag nem tartozik visszafizetni**, hacsak üzletrészeit és az időközi kamatot pontosan fizeti, úgy, hogy ezen kölcsön visszafizetése a tagnak nagyobb gondot nem okoz. Eddig a befizetett tőke

300,000 koronát

tesz ki, mig a kiadott kölcsönösszeg a

400,000 koronát

haladja meg, mely összeg tulnyomólag kisebb kereskedőknek és iparosoknak adatott ki.

Két évi fennállásunk óta **kétes tételünk nincs**, ami az előnyös visszafizetési módozatra vezethető vissza.

Felkérjük tehát, hogy szövetkezetünket b. pártfogásába venni s rokonai és ismerősei körében a szövetkezeti eszmét terjeszteni méltóztassék.

Előjegyzéseket már mai naptól kezdve fogadunk el irodai helyiségünkben, **II. ker., Fő-utcza 7. szám.**

Kiváló tisztelettel

Az igazgatóság.

Peringer Ferencz, elnök. Frey Alajos, alelnök. Schimmerlik Mór, vez. igazgató. Stampfer Márton, igazgatósági tag. Wolf Márton, igazgatósági tag.

U. i.: Kényelmesebb befizethetés czéljából bevezettük a postatakarékpénztári chequeforgalmat.

Dietzl József

bornagykereskedő és bortermelő.

Cs. és kir. udvari szállitó, valamint Ő csász. és kir. fensége József főherczeg udvari szàllitója, Szerb kir. udvari szállitó

Budafokon.

Ajánlja tisztán kezelt asztali-, pecsenye és csemegeborait palaczkokban, valamint hordókban.

Különlegesség

Budai sashegyi saját termése.

Bizalmi

állást keres egy keresztény, középkoru állami nyugdijas és nagy vagyonnal biró egyén. Ajánlatokat „Bizalom 58394“ czimen továbbit a kiadóhivatal.

Remek fekvésü telek!

Rézmál dülő 6140 / I. A. és B. tk. szám.

Közvetlen a budai lövölde mellett.

1. 375 □-öl à 13 frt bekeritve, házikóval, saroktelek 40 öl front.

2. 376 □-öl à 8 frt.

A telkek bármelyike külön-külön is megvehető.

Kimerítő és bő tudósitást ad a „Buda és Vidéke“ kiadóhivatala, I., Városmajor-utcza 28. Báró Bánffy-ház, a hol a vételárra nézve is esetleg megállapodásra lehet jutni.

Közvetitők nem dijaztatnak.

Lámpajavitó műhely, Érczнyomó, Galvanizáló és fémcsiszoló-intézet electro-erő-üzemmel berendezve.

Morodán Simon

ezelőtt

Morodán és Zsolnay

Budapest, VII., Hársfa-utcza 4.

Elvállal: fémcsiszolást, nikkelezést, galvanizálást, aranyozási, ezüstözési, valamint minden e szakba vágó munkákat jutányos árak mellett.

Nagyobb megrendelésnél a munkáért házhoz küldetik és az áruk kész állapotban visszaküldetnek.

Vendéglő a közel zöldben.

Bauer János a várból előnyösen ismert vendéglős az Alkotás-utcza és Mozdony-ut sarkán a kies fekvésü Hesz féle telken nagyszabásu szép vendéglőt nyitott meg. A vendéglőt ugy a budaiak mint a pestiek sürüen látogatják, a mit a jó konyha, jó pincze és pontos kiszolgálás meg is érdemel.

Szobapadló fényező szerek.

Viasz-kenöcs (parket paszta) kemény padlóra fehér és sárga, kis doboz 45 kr., nagy doboz 80 kr.

Fözött viasz csak vizzel vegyitendő, kemény és puha padlónak, kilója sárga 1.10 frt, fehér 1.30 frt.

Fénylak puha padlóra, igen tartós, gyorsan szárad, tükör fényt ad, 4 szinárnyalatban.

Doboza 85 kr., 1 frt és 1 frt 20 kr.

Rainer J. és társánál

II. ker., Fő-utcza 12.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Csomagolás felszámitás nélkül.

Kirándulók figyelmébe!

LEBEDA FERENCZ

Misztl-féle „Magyar koronához“ czimzett vendéglője és kávéháza.

Budakesz, Virágvölgy.

Kies fekvés, szép kilátás, szabad és üde levegő.

A nyaraló és kiránduló intelligentia találkozó helye.

Kitünő magyar konyha, természetes borok, kitünő kávéházi italok, buffet, fagylalt és jeges kávé.

Jutányos árak.

Pontos kiszolgálás.

Minden szombaton hangverseny változatos műsorral.

Budapest 1899. VIII. évfolyam 12. sz. Aprilis 21. (Szent György hava.)

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek:
Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Megjelenik havonként háromszor.
Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG:
I., Városmajor-utcza 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Erzsébet kalvária.

(Levél a szerkesztőhöz.)

A szeretett királyné örök emlékezetbe való iktatásával sokan, nagyon sokan foglalkoznak. A kegyelet mindenfelöl megnyilatkozik. Költők és művészek alkotásait sugalja a megboldogult királyné emléke. A nép minden rétegében ültetnek Erzsébet fákat, képek, szobrocskák terjednek, melyek a nagy halottat ábrázolják. A magyar hölgyek részvétalbumot készülnek átadni a királynak. Örök imádás templomát emelnek a vallásos magyar nők. Buzgón gyűjtenek és sokan szeretnék, ha a templomot az Orbán-hegyre épitenék. Egy fiatal szobrász műtermében egy nagyon szép eszme kivitelén dolgozik: *Erzsébet királyné kalváriáján.*

A kinek életében anynyi szenvedés volt, annak méltóbb helyet a kalváriánál aligha lehetne találni.

A legnagyobb puritanismus is elismerheti, hogy az *Erzsébet királyné kalváriája* magasztos eszme s dicséretére válik a fiatal szobrásznak . . .

A művész nagyon szépen tervezi a kalváriát. Az üdvözitő keresztje előtt félig Mária felé fordulva térdel a királyné s koszorut nyujt Mária felé.

Nem tudom, hogy a hitágazat szempontjából hogy itélik meg a tervet, de szerintem ez nem zavar vallásos érzést.

Én a magam részéről az eszmét nagyon fenköltnek mondhatom s most egyelőre csak jelezem s később a budai szobrász műtermében még jobban megtekintem és akkor le is irom.

Ugy tudom, hogy a szobrászművész nagyban és kicsinyben csinálja meg az *Erzsébet királyné kalváriáját,* hogy mindenki megszerezhesse.

A kik a mintát velem együtt látták, azokat meghatotta ez a gondolat, mely az elhunyt Nagy Erzsébet élete szomorujátékát találóan példázza.

a . . . . f.

Budapest polgárainak felirata

az országgyüléshez 1848 márczius 17-én.

Felséges Haza!

Nem tudjuk, öröm e vagy fájdalom, mi felséges hazánk és királyunkért egyaránt hiven dobogó keblünket dagasztja, midőn választottainkat a felséges Haza országosan összegyült képviselőihez küldjük e könyörgésünkkel, mely életünknél is drágább kincseket tárgyaz. Örülünk, mert valamint felséges Urunk és fenséges családa iránti leghőbb ragaszkodásunkat, ugy a felséges Haza képviselőihez mély tisztelettel és szeretettel párosult bizodalmunkat avval együtt van szerencsénk tanusithatni, hogy midőn Európa más nemzetei s népei a reformot csak embervérrel tudják magoknak kivivni, mi magyarok a béke s törvényesség ösvényén maradva teljesen hisszük és reméljük, mikép azt sem a nemzet közbizodalmu képviselősége, sem a honszeretett atyja nem fogja megtagadni. De legerősb hitünk s reményünk mellett is el kell szomorodnunk, ha meggondoljuk, hogy nyolcz évszázad óta e nemzet annyi véráldozattal szerzett s megtartott boldog hazájában még tökéletesen boldog nem lehete, mert a boldogitás sugarainak melege, az alkotmány, oly szűk körre terjede s mert azt kifejlesztenünk s erősitenünk nem annyira fejedelmeink többnyire jónak tapasztalt szive, mint a körülmények fejletlen volta, de leginkább az uralkodóknak a kasztokból kiszemelt önző vagy szolgalelkü tanácsosai s feleletre e nemzet irányában soha nem vont idegen érdekü ministerei nem engedék; nem pedig főképen azért, mert az isteni teremtés legszebb szikrája az ész,- a censura nyomasztó kinjaitól levén környezve, a hatalom góczához nem juthatott s a gondolat, mely azt tolmácsolandó vala, szabadon nem repülhetett.

Félszázad óta sürgeti a magyar nemzet országgyülésileg képviselt egyik osztálya a reform némely pontjait, de azok legüdvösb törvényjavaslatokba foglalva mindannyiszor vagy a főrendeknél vagy az irányunkban idegen elemü és érdekü ministerium jégkebelén szenvedének hajótörést.

Nem, ez tovább igy nem maradhat; és pedig nem a nemzet érdekében, mely nevezet többé a nemesi családok nehányának kizárólagos tulajdona nem lehet, hanem a századokon át nélkülöző nép millióit is szükség, hogy felkent részeseivé avassa, nem a haza érdekében, mely nem lehet közönyös az iránt, hogy kebelét annyi osztály- és érdekbeli különség szaggassa; nem az országos rendek és nép érdeke tekintetéből, mert amazok eddigi jogaikat, anélkül hogy ezt testvérjöknek ismerjék, nem tarthatják fenn; de ismerve felséges Urunk fejedelmi erényekkel áldott jó szivét, édesen hisszük, miként az nemcsak egy részét összes népeinek, nemcsak egy töredékét magyar koronája alattvalóinak, hanem azok összeségét és ebben a hivek leghivebbikét — a magyar nemzetet is egészen boldogitani óhajtja.

Mi tehát Buda-Pest nemzeti érdekben testvérileg egyesült tanácsa, polgársága és összes lakossága értesülvén az eseményekről, melyek egész Európát megrázkódtatták s melyeknél fogva honunkban a béke csak ugy lehet biztos minden bel- és külellenségek irányában, ha alkotmányunk sánczaiban minden honpolgár saját jogait és érdekeit fogja védeni s meggyőződve arról, hogy édes hazánk és nemzetünk csak ugy virágozhatik fel nagygyá, dicsővé és hatalmassá, ha benne minden érdekek szinte testvérileg egyesülendnek, miután ezen elveket s kivánatokat egy szivvel s lélekkel sajátainknak vallottuk, egyszersmind elhatároztuk, hogy azok kivíhatásául semmi törvényes és békés eszközt használatlanul nem hagyunk s ámbár óhajtásaink némi részben a magyar királyi helytartótanács legközelebb költ rendeletei által már teljesedésbe mentek is, azonban mindezt a többivel kiegészitve törvény által is örökre biztositani kivánván, a nemzet akarata nyomán több mint 160,000 polgártársaink nevében esedezünk a felséges Haza előtt, méltóztassék a következőkben összpontosuló legforróbb kérelmeinket komoly figyelmére s pártolására méltatni:

1. Sajtószabadság a censura eltörlésével.

2. Felelős ministerium Buda-Pesten.

3. Évenkénti országgyülés Pesten.

4. Törvény előtti egyenlőség polgári és vallási tekintetben.

5. Nemzeti őrsereg.

6. Közös teherviselés.

7. Az urbéri viszonyok megszüntetése.

8. Esküdtszékek, képviselet egyenlőség alapján.

9. Nemzeti bank.

10. Hogy a katonaság esküdjék meg az alkotmányra, magyar katonáinkat ne vigyék külföldre, a külföldieket ellenben vigyék el tőlünk.

11. A politikai status foglyok szabadon bocsáttassanak.

12. Hogy Erdély Magyarországga egyesüljön.

Felséges Haza! Ime legerősb meggyőződésből eredett kivánataink, melyek által alkotmányos szabadságunkat biztositathatni reméljük és melyeknek ajánlatául felesleg volna többet felhozni annál, hogy más nemzetek is csak ezekben találták s tisztelik szabadságuk, hatalmuk és virágzásuk palládiumát s mialatt azért más nemzetek és népek véröket ontják, mi békés polgárai Buda-Pest városainak épen oly hűséggel ragaszkodunk koronás királyunkhoz, miként ezt a haza érdeke s törvényeink kivánják. A rend és személy- és vagyonbátorságért, melyeknek biztositékául kebelünkben nemzeti őrsereget alakitánk, összesen s egyetemlegesen kezeskedünk. S midőn kérelmeinket magunkkal együtt a felséges Haza pártolásába ajánljuk, egy szivvel, egy lélekkel valljuk: Éljen a király, alkotmányos reform, szabadság, egyenlőség, béke és rend!

Költ Buda-Pesten 1848-ik évi március 17-én tartott közgyűlésünkből.

A felséges Hazának leghivebb fiai: Szepessy Ferencz polgármester, Oeffner Ferencz polgármester, Schreiber Ferencz főbiró, Nagy Benedek, Koleda András, Walheim János, Bajcsy Károly, Schmidt Ferencz, Páldt József, Nékám József, Kálóczy Károly, Vojdisek József, Patisz Károly, Szepesváry Antal, Alkér Antal, Holovich Boldizsár, Gózon Mátyás, Nerodolik József, Brandweiner János, Thoma József, Rósa Lajos, Kimnach Lajos, Stern Móricz, Holman József, Zahoray Antal, Krach Mihály, Tumler József, Culmann Vilmos Frigyes, Kimnach Károly, Gebhárdt József, Flór Ferencz pestvárosi főorvos és kórházigazgató, Balassa János, Rupp N. János, Kovács Endre, Halász Geiza, Kunewalder Jónás, Thoma János, Gross Jakab, Tóth István, Stürzer Oszvald, Reither József, Perger Ignácz, Staffenberger István szónok, Aigner Ferencz, Valtheim Antal, Geyer János, Klauzál Gábor, Egressy G. Samu, Gyurkovits, Tóth Gáspár, Mocsáry János, Burgmann Károly, Irányi Dániel, Kacskovics Lajos, Nyáry Pál, Kendelényi Károly, Hajnik Pál, Bánffy Pál, Vasváry Pál, Szilágyi Istvàn, Szegfy Mór, Frölich Frigyes, Hàzmán Ferencz, Ilkey Sándor, Gozsdu Manó, Török Pál, Emmerling Károly, Stuker Ferencz, Fáy Antal, Csausz Márton, Rosti Pál, Korányi Frigyes, Schwarz Samu, Meixner János, Tipula Péter, Szilasy János.

A Magyar tanitók turista-egyletének kirándulásai 1899-ben.

7. Április 27-én, csütörtök (félnapos). Lipótmező, Hárshegy, Szép Juhásznő, Zugligetbe. Találkozás délután fél 3 órakor a fogaskerekü vasut állomásánál. Hazatérés Zugligetből villamoson, az ut többi része gyalog. Vezető: Kamenár Ferencz.

8. Május 7-én, vasárnap (félnapos). Vörösvár, Csobánka, Máczka-barlang, Margitliget, Pomáz. Indulás a nyugati pályaudvarból d. u. 1·25 órakor Vörösvárra vonaton. (Találkozás a pénztár előtt 1 óráig). Onnan gyalog az út többi részét. Pomázról a viczinálison visszatérés este 7 órakor. Gyalogiás 4 óra. Utiköltség 63 kr. Vezető: Moussong Géza.

9. Május 11-én, áldozó csütörtök (egész napos) kirándulás Székesfehérvárra. Indulás a központi pályaudvarból reggel 1/4 7 órakor, Székesfehérvárra érkezés 9 órakor. Szabadságszobor, püspöki templom, vár, iskolák, kékfestőgyár stb. nevezetességének megtekintése. Hazatérés este 7 óra 48 percz gyorsvonaton, Budapestre érkezés 9 óra 45 perczkor. Részvételi dij (utazás, ebéd és vacsora) 4 frt 50 kr. Jelentkezni lehet május 4-éig, mely alkalommal a dij is lefizetendő a vezetőnél, VII., Rottenbiller-utcza 31. Vezető: Telek János.

10. Május 14-én, vasárnap (félnapos). Rózsadomb, Vadaskert, Hüvös-völgy, Lipótmező, Szép Ilona. Onnan este hazatérés villamoson. Gyaloglás 3 óra. Találkozás délután 2 órakor a Margit-hid budai oldalán. Vezető: Lindner Károly.

11. **Pünkösdi kirándulás** Eger—Lillafüred—Diósgyőr—Miskolcz. Május 22-én, (vasárnap) indulás reggel fél nyolcz órakor a keleti pályaudvarból. Megérkezés Egerbe fél 1 órakor. Elszállásolás és ebéd. Délután a város (székesegyház, lyczeum, csillagvizsgáló torony, érsekkert, fürdő, vár, mecset stb.) megtekintése. Társasvacsora.

Május 22-én, (hétfőn) fél 6 órakor reggelizés s utánna indulás Felső-Tárkányba kocsikon. Innen gyalog Lajpos tetőn, Tazsákon át Gyertyánvölgyre. (Itt 11 órakor villásreggeli). Tovább Hollósi fenyvesen át Lillafüredre. Ebéd. Délután a nyaralótelep, tó, vizesések stb. megtekintése. Csolnakázás a tavon. Vacsora, meghálás Lillafüreden.

Május 23-án, (kedden) reggelizés fél 7 órakor, utánna indulás a 717 m. magas Albagolyhegyre (remek kilátás), onnan leereszkedés a diósgyőri vas- és aczélgyárba. Ebéd 1 órakor a telepi vendéglőben. Délután kocsikon Miskolczra. A város (Kossuth-szobor, Avas, tanintézetek stb.) megtekintése. Fél 6 órakor villamos vasuton a pályaudvarhoz. Indulás a 6 órai gyorsvonattal. Budapestre érkezés este 10 órakor. Jelentkezési határidő május 10-ike, mely időre a részvételi költség is lefizetendő az ügyvivő-alelnöknél. Részvételi dij 12 frt 50 kr. Vezető: Dudich Dezső.

12. Május 28-án, vasárnap (félnapos). Buda-Kalász, Nagy-Kevély, Margitliget, Pomàz. Vezető: Romhányi Sándor.

13. Junius 1-én, urnapján (egész napos). Nagymaros, Visegrád. Vezető: Lévai Miksa.

14. Junius 8-án, csütörtökön (félnapos). Lipótmező, Mária-Remete, Hidegkut, Solymár. Vezető: Gergely István.

15. Junius 18-án, vasárnap (félnapos). Vácz, szentendrei-sziget Pokol-csárda. Vezető: Drajkó István.

16. Junius 29-én, Péter-Pál (egész napos). Isaszeg, Gödöllő, Mária-Besnyő. Vezető: Cserhalmi Ferencz.

17. Julius 2—9-ig nyolcz napos kirándulás a Tátrába. Hozzávetőleges költség 42 frt. Vezető: Telek János.

18. Julius 16-án, vasárnap (egész napos) a Dobogó-kőre. Vezető: Gergely István.

19. Julius 23-án, vasárnap (félnapos). Bia-Torbágy, Iharos, Török-Bálint. Vezető: Hangl József.

20. Augusztus 11-én, vasárnap (félnapos) kirándulás Erzsibe. Vezető: Wehner Gyula József.

21. Augusztus 14. és 15-én (két napos) kirándulás a Balaton mellékére. Vezető: Gergely István.

22. Augusztus 27-én, vasárnap (félnapos). Zugliget, Normafa, Svábhegy. Vezető: Wehner Gyula József.

23. Szeptember 8-án, ünnepen (egész napos) kirándulás Esztergomba. Vezető: Gorzaleczky Ilona.

24. Szeptember 8-án, ünnepen (félnapos) kirándulás az itthonmaradtak részére a 274 m. „Ördögszószék“ nevü szikla-óromra. Vezető: Hangl József.

25. Szeptember 17-én, vasárnap (félnapos). Pomáz és Kőhegy. Vezető: Marks Henrik.

26. Szeptember 24-én, vasárnap (félnapos). Szt-Endre, a szent-endrei szigetre, Horányi-csárda. Vezető: Létai Péter.

27. Október 4-én, szerdán (egész napos) Verőcze, Katalin-völgy, Szendehely, Vácz. Vezető Telek János.

28. Október 15-én, vasárnap (félnapos) Dunakesz, Fóth. Vezető: Schilberszky Fanny.

29. Október 22-én, vasárnap (félnapos) Svábhegy, Zugliget. Vezető: Marks Henrik.

30. Október 26-án, csütörtökön (egész napos) Vácz, a kötő-, szövő-, lemez- és cognácgyárba. Vezető: Arányi Béla.

A kirándulásokon kivéve azokat, melyekről a választmány külön intézkedik, tagok részéről hozott vendégek is résztvehetnek.

A kirándulásokon a jelvény feltüzése kéretik. Egyebekben ugy a vezetőkre, mint a kirándulókra a kirándulási szabályzat a mérvadó.

Budapest, 1899. márczius hó 12-én.

A választmány.

A közuti vasutak nyári menetrendje.

A közrendészeti bizottság ülést tartott Matuska Alajos alpolgármester elnöklése mellett.

Megállapitották ezuttal a városi villamos vasut, a Ferencz József földalatti vasut, a budapest—ujpest—rákospalotai s a budapesti közuti vasut nyári menetrendjét, a mely alkalommal haraszti Jellinek Henrik és botfai Hüvös József vezérigazgatók képviselték a vasut-társaságokat.

A városi villamos vasutnál megmarad a tavaly nyáron érvényben volt menetrend, azzal, hogy a Rókus-kórháztól este 7 órán tul nem megy vasut az izraelita temetőbe. A rákospalotai és a földalatti vasutak menetrendje változatlan marad.

A közönségre nézve nagyon előnyös változás lesz az, hogy a bizottság kivánatára Jellinek Henrik vezérigazgató hajlandónak nyilatkozott, csaknem az összes vonalaknál, az utolsó kocsinak este 11 órakor való inditásába beleegyezni.

A régi vonalokon kivül, a közuti vaspályatársaság három uj viszonylatot rendezett be, a forgalom könnyebb és jobb lebonyolitására; ilyenek: a nyugati pályaudvar—esküténi, a nyugati pályaudvar—ó-budai s a Károly-kaszárnya—Ferencz József-hid—kelenföldi vonal.

Rupp Zsigmond felszólalása folytán hozzájárult a vezérigazgató ahhoz, hogy a fogaskerekü vasuthoz, s illetőleg a Zugligetbe közlekedő vonalok kocsijai nyáron át (szeptember 15-éig) este 11 órakor induljanak; próbául ebben az évben, május 16-tól kezdve, délután 10 perczenkint indulnak a vonatok, ünnep és vasárnap azonban egész nap.

A bizottság nevében az elnök köszönetet mondott a vezérigazgatóknak, a tanusitott előzékenységért.

Végül, mivel időközben több utcza fölépült s benépesült és szükségessé vált, hogy ezután ne engedjék a pálinkaméréseket elszaporodni, elhatározta a bizottság, hogy a pálinkamérésekre vonatkozó szabályrendeletet revizió alá véteti. Javasolja tehát, hogy a kerületi előljárók hivassanak föl az idevágó jelentések megtételére.

Budai fantázia.

Ezt a gyorsszólást követte el *Fenyvessy* ur a városi közgyülésen. A budai vásárcsarnok igényeiről folyt a vita s a budaiak jogos kérését budai fantáziának nevezte el. Elég baj az, hogy nekünk a legtöbb óhajunk nem csak ábránd marad, de görög határidőre hegedüli el Szent Dávid. Odaát tettekről, mi legtöbbször csak ábrándokról beszélhetünk.

Kérelem a tisztelt közönséghez!

A legnemesebb és leghasznosabb háziállatunk a ló, mely mint teherhordó a munkának igazi vértanuja, kora reggeltől késő estig a leg-

nehezebb terheket vontatja s a sulyosabb munkát végzi; az ilyen ló igazán a föld legszánandóbb állata. Ezeket a teherhordó lovakat legtöbbnyire — tisztelet a kivételnek — hiányosan táplálják, gyakran tulcsigázzák, sötét és nedves istállóban tartják, rosszul gondozzák, alig-alig ápolják. Teherhordásra nagyon sok esetben nem a fiatal, erős, jól táplált lovakat használják, hanem a teljesen elöregedett, elgyengült, rokkant, megvakult, már külsőleg is szánandó állapotban levő lovakat, a melyek e melle.t még akárhányszor véresre vannak feltörve a rossz szerszámtól, avagy egyéb testi és szervi hibában szenvednek.

Ha ilyen állat, izmainak legnagyobb megerőltetése daczára, nem képes a szekeret a sárból kivonszolni, a rossz uton nem tud tovább haladni, ha az erejével arányban nem álló terhet nem képes tovább vontatni: akkor nagyon sok esetben az a durva, minden emberi érzésből kivetkőztetett kocsis kegyetlenül üti azt a szegény lovat, lábával rugdosa s kinozza. A felvilágosodás századának valódi szégyenére válnak a székesfőváros külvárosaiban és közeli környékében naponta előforduló vérfagyasztó állatkinzások, melyeket különösen földmunkálatoknál, uj házak és utak épitésénél tapasztalunk.

A nagyérdemü közönséghez intézzük kérésünket, hogy a szegény állatokat figyelmère méltassa s az előforduló állatkinzások ellen emelje fel tiltakozó szavát, esetleg a rendőrség beavatkozását kérje ki.

Az összes rendőrök utasitva vannak ugyan, akár szolgálatban vannak, akár nincsenek, hogy a közönség kérését teljesitsék, az állatkinzásnak elejét vegyék, esetleg az állatkinzást elkövetőket megbüntetés végett feljelentsék, tehát a szolgálatban nem álló rendőrökhöz is teljes bizalommal fordulhat a közönség, mindazonáltal fontos és állatvédelmi szempontokból kedvező okok szólnak a mellett, hogy a szolgálatban, vagyis karszallaggal álló közelebbi őrszem vagy őrjárat (esetleg legközelebbi őrszoba) figyelme hivassék fel az állatkinzás megakadályozására és beszüntetésére.

Egyben felkérjük a tisztelt közönséget, hogy kéréseikkel, panaszaikkal bizalommal forduljon hozzánk; a tudomásukra jutott eseteket, a midőn az állatkinzás a beavatkozás daczára sem szünt meg, sziveskedjenek nálunk bejelenteni vagy irásban (levelezőlapon, levélben) vagy pedig a hivatalos órák alatt, délután 4—6-ig szóbelileg.

Az Országos Allatvédő-Egyesület.
(VII., Kerepesi-út 44.)

Az 1879. évi XL. t. 86. szakasza igy szól:

A ki nyilvánosan botrányt okozó módon állatot kinoz vagy bántalmaz, ugyszintén, ki az állatkinzás ellen kiadott rendeletet vagy szabályrendeletet megszegi, nyolcz napi elzárással és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Fővárosi és rendőrségi rendeletek:

Csak ép és jó karban levő vonó állatot szabad szekérbe fogni. Elcsigázott, testi hiba által a szabad járásban akadályozott, undort vagy szánalmat gerjesztő, avagy emberre vagy állatra veszélyes betegségben szenvedő állatot használni tilos.

Minden szekeret csak annyira szabad megterhelni, hogy a rakomány sulya egyrészt a szekér hordképességével, másrészt pedig figyelembe véve a használandó út minőségét is, a vonó állatok erejével helyes arányban álljon.

Ha valamely kocsi tulterhelés vagy más ok miatt megakadna, a kocsis köteles azonnal előfogatról gondoskodni. —

Itt Budán különösen a déli vasut körül, vagy az épitéseknél anynyi az állatkinzás, hogy időszerűnek tartottuk ennek a felhivásnak közlését.

Rendelet.

A „Fehér-kereszt“ orsz. lelenczház-egyesületben előforduló születések és halálesetek bejelentése s az egyesület részére bélyeg- és dijmentesen kiállitandó tanusitványok tárgyában.

A m. kir. belügyministernek 1899. évi márczius hó 30-án 31,564 sz. a. kelt rendelete. A székesfőváros polgármesterének *Czimed* mult évi deczember hó 6-án 46,465. szám alatt felterjesztette a „Fehér-Kereszt“ országos lelenczház-egyesület folyamodványát, melyben a nevezett egyesület azon kérelemmel fordult ide, hogy engedtessék meg, miszerint az egyesület az intézetében előforduló születéseket és haláleseteket irásban jelenthesse be anyakönyvezés végett, s továbbá, hogy az anyakönyvezetők a dajkasági szerződések czéljaira teljes szövegű anyakönyvi kivonatok helyett az egyesület kérelmét s rövid, bélyeg- és dijmentes tanusitványokat állithassanak ki.

A mi a kérelem első részét illeti, e tekintetben értesiteni, hogy miután a folyamodó egyesület rendeltetésénél fogva közczélra szolgál s igy intézeti helyisége közintézetnek tekinthető: nem teszek észrevételt az ellen, hogy az egyesület intézetében előforduló születések és halálesetek bejelentésére az 1894. évi XXXIII. t.-cz. 37. §-ában foglalt rendelkezések nyerjenek alkalmazást.

A mi pedig a születési tanusitványokat bélyeg- és dijmentes kiállitására vonatkozó kérelmet illeti, e tekintetben a pénzügyminister urral egyetértőleg kijelentem, hogy a székesfővárosban működő állami anyakönyvvezetők a nevezett intézet kérelmére teljes szövegű születési anyakönyvi kivonatok helyett a szóban levő czélra az 1395. évi 60,000. szám alatt kiadott belügyminiszteri utasitáshoz csatolt 6. számu minta szerinti egyszerű tanutsitványokat külön szegénységi bizonyitványok felmutatása nélkül is bélyeg- és dijmentesen állithassanak ki. A kérdéses tanusitványokon azonban ez esetben mindig hivatkozni kell jelen rendeletemre, valamint pontosan ki kell tüntetni a czélt is, a melyre azok kiállitatnak. Ezenkivül az emlitett nyomtatvány minta szövegében ezen szavak: „kizárólag csak a keresztelés czéljára“, ez esetben természetesen keresztülhuzandók lesznek.

Felhivom *Czimet*, hogy a jelen rendeletemben foglaltakat ugy a folyamodó egyesülettel, mint a székes-főváros területén működő állami anyakönyvi hivatalokkal közölje.

Magyar közmondások

az 1825-ik esztendei országgyülésen lévő követekre ruházva.

Ezt a rendkivül érdekes történelmi emléket az *Irodalomtörténeti Közlemények* ma megjelent füzetéből vesszük át, a hol azt *Benkő* Imre Szilassy József koronaőrnek a nagy-kőrösi főgimnázium könyvtárában őrzött kézirat-gyüjteményéből teszi közzé. Bizonyára olvasóinkat is érdekelni fogja a budavidéki követekre vonatkozó rész:

A Dunán tul levő kerület.

Baranya. Kajdátsy. A borban sem szeretik már a vereset. — Répásy. Nem minden pár egyezik meg egymással.

Győr. Bezerédy. Ha most nem is, talán majd máskor. — Kolosváry. Nem mindig az, a mi igaz, talál elfogadást.

Komárom. Ghyczy. Azért hozták eleink a törvényt, hogy azzal védelmezzük magunkat. — Pázmándy. A haza java elősegitésére való igyekezet szép hazafi-tulajdonság.

Mosony. Németszeghy. A rossz muzsikus mindennap egy nótát felejt. — Farkas. Jobb hallgatni, mint rosszat mondani.

Somogy. Somsits. A mi egész nem fél a nyilvánosságtól. — Czindery: Rossz ember, a ki többet tesz, mint a mi tőle kitelik.

Sopron. Nitzky. Jó a csendes ember, oda, a hova kell. — Nagy Pál. Polgári koszorut érdemleni szép, — de nem könnyü.

Székes. Marich. Nem minden követ köve valamit.

Fehér. Végh. Nem szalad a teve, mégis halad.

Tolna. Dőry. Inkább az érdem után, mint a haza javára tusakodik. — Nedetzky, Néma embernek senki sem érti a szavát.

Vas. Nitzky. Nehéz megtudni, melyik jó vagy rossz végén a dolognak. — Skerletz. A szabadsággal könnyebb élni, mint azt előmozditani.

Veszprém. Rohonczy. Az igazat vitatni, senki sem tilthatja. — Bezerédy. Kevés szóval is sokat lehet néha mondani.

Zala. Szegedy. A hazafiuságnak igaz próbaköve a tiszta lelkiismeret. — Deák. Jobb az igazat kimondani, mint a rosszat szépiteni.

A kerékpár a bécsi rendőrségnél.

A bécsi rendőrségnek saját kerékpárklubaj van. A bécsi rendőr kerékpár-klub a haladás egyik jele, mely Habrda rendőrfőnök állásának elfoglalása óta a bécsi rendőrségnél minden téren örvendetesen tapasztalható. Bécsben is kezd a rendőrség ellen eddig táplált anoniozitás tünedezni és a polgárok kezdik belátni, hogy a rendőr a közönség legjobb barátja, a ki nemcsak a gonosztevőt üldözi, nemcsak gaztettek elkövetését meghiusitani törekszik, hanem arra is ügyel, hogy az utczai forgalom rendben bonyolódjék le, hogy a közönség balesetektől lehetőleg megóvassék. És ha mégis megtörténik a baleset, akkor megint csak a rendőr az, a ki mint első segitő kezét nyujtja a szerencsétlen felé. De hányszor tapasztaljuk nálunk is, hogy a rendőr halálmegvetéssel a megvadult lovak elé veti magát, nem törődve a következményekkel, teljes erővel a kantárszárba kapaszkodik és nem ritkán saját testi épségének feláldozásával nagy szerencsétlenséget hárit el és számos embernek életét és sokaknak vagyonát menti meg. A mi rendőreinknél az ilyen esetek épen nem ritkák, a mi pedig arról tesz tanuságot, hogy az emberszeretet, a polgárok életének megbecsülése a mi rendőreinknél elsőrendő feladat és a rendőrség ez irányban öntudatosan és a legnagyobb előrelátással lesz nevelve.

A bécsi rendőrségnél ez az erény eddig nem igen volt kifejlődve, daczára talán a simább modorának. De a kötelességérzet egyenlő kifejlődése mellett, a mi rendőreink egy eléggé meg nem becsülhető előnynyel birnak a bécsi és általában a német kollegák fölött: *rettenhetlen bátorsággal*, mely a német fajnál soha olyan magaslatra nem emelkedhetik, mint a magyar embernél és igy a magyar rendőrnél is.

Manapság a rendőrség működésének egyik lényeges kelléke a gyors mozgás. A hirszolgálat, az érintkezés a központ, a kerületek és őrszobák között, gyors, akadálytalan kell hogy legyen. Ennek igen fontos segédeszköze a telefon. De ott, a hol sem a telefon, sem távirda nem áll azonnal rendelkezésére, vagy nem teljesen a czélnak megfelelő, midőn lényeges, hogy maga a rendőr a lehető leggyorsabban egy bizonyos helyen megjelenjék, hogy személyesen tegyen tapasztalatairól jelentést, vagy hogy segitőleg közremüködjék; ilyenkor a kerékpár valóban kitünő szolgálatot tesz.

Habrda rendőrfőnök teljes erejéből támogatta a kerékpár terjedését és használatát a bécsi rendőrségnél és ennek tulajdonitható, hogy a most már 200 főre emelkedett kerékpáros csapat, saját klubbot is alakitott.

Ez az uj kerékpár-egylet a napokban tartotta összgyakorlatát a Praterben *Zischka* Ferdinánd felügyelő vezetése alatt. A kivonulás a közönség körében általános érdeklődést keltett és általában a leghizelgőbb elismerés szavai hallatszottak a rendőrök kitünő tartása és menetelése fölött.

Sajnos, mi még nem jutottunk idáig. Azonban nálunk is megtörténtek az első kisérletek és remélhető, hogy rövid idő alatt a mi rendőreink is külön kerékpár-klubbot alakithatnak.

Ezeket olvassuk a jól szerkesztett *Rendőri Lapokban* s nagyon helyes volna *Budára* nézve, ha a rendőröknek kerékpárja lenne.

Türr tábornok a béke-konferenciáról.

Türr tábornoknak a békekonferenczia alkalmából irt levelét, a melyből a következő részt adjuk :

„Én soha sem hirdettem a teljes lefegyverezést és ma èp ugy mint annak előtte csupán arra szoritkozom, hogy azt bizonyitsam, miszerint polgári és büntetőtörvényeink magukban nem elegendők arra, hogy az emberi társadalmat megóvják, hanem erre rendőrség és csendőrség is kell.

A katonai élet a fiatalság részére kitünő gyakorlat fizikai erejének fejlesztésére, az engedelmesség, fegyelem és más erények elsajátitására, de ezen czél elérésére nem szükséges milliónyi katonákat a zászló alá állitani, erre a jelenlegi haderő fele is elegendő. A svájznak elég nagy hadereje van, de ez mégis aránylag csak egy ötödrészébe kerül azon összegnek, a mit a többi állam költ hadseregére.

Az „europai konföderácziö“ eszméje a hatalmas orosz czártól származik. Nem lenne tehát meglepő, ha Európa, mely azelőtt oly sok kis államból állott és jelenleg két nagy szaktióra, a hármas és kettős szövetségre, oszlik, ezen lépésre határozná el magát és megalkotná az európai konföderatiót. E két tábor közötti autagonismus koránt sem oly nagy mint azelőtt, mivel azon viszony, mely egyrészt Oroszország, Ausztria-Magyarország és Németország, másrészt Franczia és Olaszország között fennáll, jelentékenyen javult. Igy tehàt ezen két csoport egyesülése nem lehetetlen és igen könnyü lenne teljes megegyezésre jutni, mivel a többi kis államok hozzájuk csatlakoznának.

Midőn én csupán öt nagyhatalommal számolok ezt azért teszem, mivel Angliát mint „ontsider“t tekintem. Anglia egész népességének csupán egy tizedrésze van Európában mig $^{9}/_{10}$ része a többi világrészekben van elszórva. Anglia arról győződtet meg és oktat minket, miképen lehet nagy világbirodalmakat alapitani nagy szárazföldi hadseregek nélkül — ha impozáns flottával és kedvező geografiai fekvéssel birunk,

Világos, hogy Angliának is máskepen kellene felfegyverkeznie, ha a La mancke csatorna csak oly széles lenne, mint a Rajna Lord Salczburg mult év novemberében proklamálta, hogy egyedül az európai nagyhatalmak egyesülèse biztosithatja a békét és az általános jólétet,

Ha más kevésbbé fontos kérdések, mint kereskedelem, posta és közlekedés szintén ily nemzetközi kongresszusokon lettek megoldva, miért ne lenne képes Európa a czivilizatió és a tudomány oly hatalmas fejlődése és oly sok keserű tapasztalat után arra, ezen közös és mindnyájunkra oly fontos érdekeket megvédeni az által, kogy nemzetközi törvényeket állit fel? Ha Európa erre képtelen, ugy egy nagy katasztrófa elkerülhetetlen.

Európát ugyanazon sors fogja érni, mint egykor a római birodalmat, még pedig nem egy barbár népfaj inváziójának következtében, Mi magunk fogjuk Európát a végromlásba kergetni, féltékenységünk, vak önzésünk és saját barbarizmusunk által, (Paris Novelles.)

Szükséglakások.

A főváros majdnem valamennyi kerületben szükséglakásokat rendezett be. A szükséglakások nagyrésze azonban üresen maradt s a tanács fölhivta a kerületi előljárókat, hogy nem lehetne-e a szükséglakások adminisztrativ kiadásait redukálni. Az ó-budai előljáró most azt jelentette, hogy nem a kiadások nagyságà a baj, hanem, mert üresen állanak a lakások s nincsen semmi bevétel. Az ó-budaiak azonban privátlakást olcsóbban kapnak, mint a szükséglakás. Javasolja tehát, hogy a szükséglakás heti bérét 1 forint 50 krajczárról egy forintra szállitsák le.

Budai-Kerékpár-Egylet hegymászó versenye.

A Budai Kerékpár-Egylet által 1899. évi május hó 14-én rendezendő országos zárt hegymászó-verseny sorrendje és feltételei.

Kiindulási pont: a déli vasuti pályaudvar érkezési oldalával szemben levő Istenhegyi-út alja.

Czél: az Istenhegyi templom-tér.

Távolság: 3980 méter.

I. *Bajnoki verseny.* Inditás: *4 órakor.* Részt vehet Magyarország bármely működkedvelő kerékpárosa, a ki valamely sport-egylet, vagy a „Magyar Kerékpáros Szövetség“ tagja. *Tét 4 korona.* Dijak: az elsőnek kis arany érem, tiszteletdij és „Magyarország hegymászó-bajnoka 1899. évre“ czim, — a II.-nak nagy ezüst érem, — a III.-nak ezüst érem.

II. *Nyeretlenek versenye.* Inditás: *4 óra 15 perczkor.* Részt vehet Magyarország bármely működkedvelő kerékpárosa, a ki valamely sport-egylet, vagy a „Magyar Kerékpáros Szövetség“ tagja és első dijat még nem nyert. *Tét 2 korona.* Dijak: az elsőnek nagy ezüst érem, — a II.-nak kis ezüst érem, — a III.-nak nagy bronz érem; — 10, vagy ennél több versenyző indulása esetén: a IV.-nek kis bronz érem.

1. A verseny lefolyására és elbirálására nézve a „Magyar Kerékpáros Szövetség“ versenyszabályai irányadók.

2. A nevezés a tettel együtt pósta útján (ajánlott levélben), a boritékon e szó *„Nevezés“* feltüntetésével *Papp Vilmos*, II. titkár czimére (Budapest, I. Attila-körút 45. sz.) küldendők, vagy az egyleti helyiségben (II. lánczhid-utcza 12. sz. Fiume-szálló) személyesen adandók át.

3. A nevezésnek tartalmaznia kell: *a)* a versenyszám megjelölését, *b)* a nevező teljes nevét, foglalkozását és lakását, *c)* a tétet, *d)* az egylet nevét, melynek tagja és az egylet igazoló záradékát.

4. A versenybizottság a nevezés visszautasitását nem indokolja.

5. Ha a nevező nem indul, tétjét vissza nem kapja.

6. Illemet sértő versenyöltözetben megjelenők a versenyre nem bocsájthatók.

7. *Nevezési zárlat: 1899. május 11. esti óra.*

Papp Vilmos, II. titkár. *Bodócsi Béla*, kapitány. *Dr. Ary Pál*, elnök.

Biztos tiz forint.

Napjainkban csakugyan nagy pénz a krajczár is, hát még a forint, öt vagy tiz forint. Tiz forint megtakaritás évenkint fontos a családok életében. A *Reggeli Ujságnak* csak 3 frt 60 krajczár egy évre, tehát egy hóra 30 krajczár az előfizetési ára, a mivel tiz forintot biztosan megtakaritunk. A *Reggeli Ujság* tartalma bármely más napilappal kiállja a versenyt. Minden osztály érdekét felkarolja s gyorsan beleélte magát a közönség tetszésébe. E melllett a *Reggeli Ujság* kiadó hivatalának szállitó vállalata minden élelmi szert a házhoz szállit jutányosan. Tehát a háziasszony időt is takarit meg, ha itt vásárol .... Mutatvány számokat a *Buda és Vidéke* kiadó hivatala árjegyzékkel együtt kezéhez juttat azoknak, kik ezért ide fordulnak. Tessék csak nehány napig a *Reggeli Ujságot* olvasni s meggyőződik bárki, hogy a magyar családnak igen kedves napi olvasmánya lehet. A *Reggeli Ujság* kiadó-hivatala VIII. ker. József-körút 19-ik szám alatt van. A *Reggeli Ujság* számonkint kapható az Alkotás-utczai és Pauler-utczai tőzsdében. Kérjük minden nyilvános helyen.

Helyiségváltoztatás.

A kelenföldi magyar asztaltársaság május elsején *Umathum* József ujonnan nyitott vendéglőjébe megy át. A vendéglő a kelenföldi villamos vasut végállomásának közvetlen közelében van.

Kanyaró.

A kanyaró ujra pusztit a fővárosban s különösen a budai kerületekben. A tiszti főorvos előterjesztésére az árok-utczai és hattyu-utczai óvóiskolákat két hétre bezárták.

Értesités.

Mindazok az egyesületek és körök, kik eddig a *Krisztinavárosi szinkörben* kedvezményes jegyutalványokat élveztek, azokban ezután is szivesen és készséggel részesiti az igazgatóság s egyuttal kéri, hogy a jegyutalványaikat az igazgatóságnál bemutatni sziveskedjenek.

Tulipàntos zongora.

Sipos Antalt jubileumán értékes és kedves ajándékkal lepte meg Hevesi Balázs utódja — Harkai Mária (VIII. ker. Kerepesi-út 11. sz.) Remekhangu magyaros festésü tulipántos zongora ez, mi általános tetszést aratott s maga Wlassics miniszter is megdicsérte a remekművet. Ez az első tulipántos zongora, melyet most az iparcsarnokban naponkint sokan bámulnak, nem csak kivülről szép és oly izléses, hogy minden előkelő háznak disze lehet, hanem a hangja is elbájoló. A nagy zeneköltő ünnepélyes hangversenyén fel is avatta s egy zongorából sem szóllalt meg olyan bájos, dallamos hang, mint ebből s valamenynyi felett diadalt aratott.

Tisztujitás.

A budapesti I—II. ker keresztény evang. temetkezési-egylet f. hó 16-án tartotta tisztujitó közgyülését a II. ker. Medve-utczai Fáczán-vendéglőben. A tisztujitás eredményeként elnök lett *ifj. Bún* József, jegyző *Rauch* József, ellenőr *Schiller* György. Választmányi rendes tagok lettek: Deinböck János, Fischer István, Friedl Ede, Gallanner Károly, Geschrey Nándor, Heszler János, Klimkó Antal, Lindenbach István, Reitter Tivadar, Rotta Nàndor, Wiesner Ottomár és Wilcke Gottlieb. — Póttagok lettek: Kaiser János, Kunszt Antal, Lehmayer Nándor, Rolny Károly és Tarján Vilmos. — Tudomásul vette a közgyülés, hogy az egyesület ez idő szerint 1837 tagot számlál, — hogy a lefolyt évben összesen 69 haláleset fordult elő, s ezek után 3740 frtnyi temetési járulék fizettetett ki. Az egyesület vagyona jelenleg 16280 frt 97 kr. Egyesületi helyiség: II. ker. Horvát-u. 34. sz.

Sirboltok.

A fővárosi emberek meglehetősen kényelmesek s még a sirboltokhoz is készen akarnak jutni. Arra, hogy helyet válaszszanak, terveket készittessenek és épittessenek, nem igen vállalkoznak, ellentétben a régi emberekkel, a kik mindezeket megcselekedték. A mai ember, ha már kriptát kiván megszerezni, azt szereti, ha készen kapja s ha még meg is válogathatja. Valószinüleg ez az oka annak, hogy a főváros maga épitteti a sirboltokat, a minek megvan az a jó oldala, hogy csinosakat állittat, a melyek a temetőnek diszére válnak, megközelitve némileg, ha mindjárt igen kicsinyben is, az olasz temetőket. A főváros az első számbavehető sirboltokat a farkasvölgyi temetőben csináltatta, Budapest eme legszebb fekvésü temetőjében, a melyet a pesti emberek alig ismernek s a mely talán az egész országban a legmutatósabb. A vállalkozás természetesen beütött s olyan emberek is vettek sirboltot, a kik arra nem is gondoltak, de a kik, készhez jutván, gondoskodtak az utolsó helyről.

Uj óvóiskolák.

A Fröbel-nőegyesületnek Ó-Budán három óvóiskolája volt. A főváros 2600 frt segitséget adott az egyesületnek, a mely most a három óvóiskolát meg akarja szüntetni. A közoktatási bizottság azt javasolta a tanácsnak, hogy vegye át az óvóiskolákat, de a szubvencziót szüntesse be.

Mária-Remetéről.

A Mária-Remete kegyhelyre járó hiveket értesiti a Mária-Remete-Kápolna-Egylet elnöksége, hogy a kegyhelyen a szentmisék és szentbeszédek àprilis 15-dikétől kezdve minden megszakitás nélkül a szokott bucsunapokon, vagyis minden kedden, csütörtökön és szombaton az épülő uj templom közelében felállitott sátorban fognak tartatni.

Az Erzsébet-leányárvaház.

Az Erzsébet leányárvahàznak Budán akartak uj hajlékot épiteni. A tanács azonban mult ülésén, a főváros rossz financziális viszonyaira való tekintettel, az épitésről lemondott s azt javasolja a közgyülésnek, hogy ne épitsen most árvaházat.

150 háztelek,

főváros mellett Pomázon, vasutállomás, a környék legegészségesebb helyén, részben termő szőlővel, 1 frt 50 krtól lejebb, havi 10 frt részletfizetésre is eladó, Laszlovszky Béla tulajdonosnál Pomázon.

Krisztinavárosi Szinkör.

Makó Lajos május 3-án kezdi az előadásokat. A szinházban áldozatokkal sok kényelmes és előnyös átalakitás történt. A társaság készül az előadásokra, s minden ugy mutatkozik, hogy Makó Lajos nagyon hamar megnyeri a közönség tetszését. Műsora gazdag és változatos s erői számottevők. Mindent elkövet, hogy a szinkör művészi szinvonalát megőrizze.

Öreg honvédek husvétja.

A honvédmenedékház öreg lakóiról többen megemlékeztek a husvéti ünnepek alkalmából. A menedékház parancsnoka *Szent-Imrey* Kálmán minden egyes menedékházi lakónak egy-egy kalácsot süttetett, azonkivül a közönség is hozzájárult az öregek gyámolitásához. Az ünnepek alkalmából *Toldy* István 6 frtot, (a *Budapest* szerkesztősége útján) *Bajza* József, Ujpesten, màrczius 15-dikén tartott ünnep jövedelméből 7 frtot küldött az öreg harczosoknak. A menedékház legutóbb elhunyt lakója: *Sárkány* Lajos őrmester 10 forintot hagyott hátra, ezt az összeget a parancsnok az ünnep első napján osztotta szét. Szivarvéget is kaptak a menedékház lakói. *Gazdik* Lajos, *Verbir* Manóné, *Molnár* Mihály, *Cserniczky* Péter, *Ericz* Ernő jóvoltából, a melyeket szintén szétosztottak közöttük. Ezt olvassuk egy napilapban. Hát már ennyire jutottunk, hogy a *szivar végek* adományozását is ki kell irni. Szegény öreg hősök! Szivar végekkel hálál a nemzet. Ez is jó, a fa pènznél jobb, de a budai gondolkodás szerint ezt kár nyilvánosságra hozni . . . Arczpiritó az, ha egy nemzet hőseit igy látja el. Kevesebbet a szobrokra és többet a honvédeknek, kik nem beszéltek, de küzdöttek.

Borkiállitás.

Az I. mezőgazdasági országos kiállitás keretében, mely köztudomásulag f. évi szeptember hó 3—10-ig tartatik meg *Szegeden*, bordijazással egybekötött borkiállitás is rendeztetik, melyen az ország minden borvidéke képviselve lesz. Ezennel tehát szives tudomására hozzuk az érdekelteknek, hogy a borkiállitáson való jelentkezés végső terminusa *junius* 1-ére van megállapitva, miért is a résztvevő termelőknek már hozzá kell látniok boraik fejtéséhez, derités̀hez, palaczkérettségre való kipróbálásához. A borok beküldésének határideje *junius* 30-ára lett kitüzve, a czim, hogy a borok hová küldendők a résztvevőkkel idejében lesz tudatva. Felvilágositásért és bejelentési ivekért *Drucker* Jenő csoportbiztoshoz lehet fordulni (Budapest, Üllői-út, Köztelek).

Turista Közlöny,

A „Magyar Tanitók Turista-Egyesülete“ kiadásában és *Moussong Géza* alelnök szerkesztésében megjelenő folyóiratból megjelent az áprilisi szám is, rendkivül gazdag és változatos tartalommal. Kiemeljük ebből a szerkesztő értekezését az iskolai kirándulásokról, melyről kimutatja annak fontosságát és szükségét. Zsembery Gyula a Bükk vidékéről ir érdekesen, leirását három szép melléklet kiséri. Hittig Lajos a wörthi tónál töltött nyaralását ismerteti, melyből következtetve kimutatja, hogy a hazai fürdőhelyek is állanak oly helyen mint a külföldiek. A lap többi részét az egyesületi ügyek s hazai és külföldi dolgok ismertetése tölti be. Előfizetési ára 3 frt, tagok a tagsági dij fejében kapják.

Budai Zenekör.

Az Eisvogel Ferencz egyleti karnagy úr igazgatása és May Kornélia úrnő szives közreműködése mellett 1899. évi április hó 24-ikén, hétfőn rendezendő tizennegyedik hangverseny műsora: 1. Schweida Rezső: Suite. Allegro deciso. Menuetto: Andantino grazioso. Andante con variazioni. Finale: Allegro vivace. Zenekar. (Először.) 2. Bargiel: Tavaszszal. Női-kar zenekar-kisérettel. 3. Loewe: Habsburg grófja. Férfikar zenekar-kisérettel. Bariton-solo: *Petrovics György*, basszus-solo: *Quoilin Rezső*. (Először.) 4. *a)* Delibes: Ária „A király mondta“ cz. dalműből. *b)* Rubinstein: Es war ein alter König. *c)* Abt: Madárka az ablakon. Énekli: *May Kornélia úrnő*. 5. Kreutzer: Esti dal: „A granadai éji szállás“ cz. dalműből. Vegyeskar. 6. Eisvogel: Vadász-ara. Vegyeskar zenekar-kisérettel. — A zongorakiséretet szivességből *Schäder Vilma* urhölgy vállalta el.

Sterilizált gyermektej.

A tudomány már régóta kideritette és a gyakorlatban is mindjobban érvényesül, hogy a tej, a mily hatalmas tápszer, épp oly veszélyes is lehet a természetes állapotban benne levő kóros csirák révén. A hygienia szempontjából ennélfogva rendkivül fontos a tej sterilizálása, mely a nélkül, hogy a tej tápláló erejét csökkentené, megöli a veszélyes csirákat és elejét veszi az ártalmasságnak. Van egy ilyen tej-sterilizáló intézet a fővárosban is *dr. Hainiss Géza és dr. Pécsi Dani* vezetése alatt, mely nagy sikerrel működik a maga terén és a mely ellen a minap egy-két lapban tàmadás történt. Hogy ez a tàmadás mennyire méltánytalan, arról tanuskodnak az intézet eddig elért sikerei és az, hogy jelenleg 206 csecsemő táplálkozik az intézet kitünő tejével, a nélkül, hogy bármelyiknél is ennek káros következményeit észlelhetnék. A *dr. Hainiss és dr. Pécsi-féle* gyermektejtermelő-intézet által elért jó eredmények maguk rontják le napról-napra a tendenciózusan terjesztett egyéb hireket.

Nemzetiségi iskolák a főváros környékén.

Szinte hihetetlen a hir, hogy itt, közel az ország szivéhez, Budapest közvetlen környékén nemzetiségi iskolák létezhessenek, a hol az iskolás-gyermeket német, szerb és tót szóra oktatják, kárára a magyarságnak, szégyenére minden nemzeti mozgalomnak. Egy kőnyomatos ujságolja, hogy Csobánka, Izbék, Szent-László, Üröm, Boros-Jenő, Békás, Buda-Kaláz, Pomáz s Duna-Bogdány iskolái nemzetiségi és hitközségi jellegüek, a melyekben egyáltalában magyarul nem tanitanak. A magyar földmives gyermeke svábbá lesz az iskolában, a hová az jár, a ki akar, mert az iskolakötelezettség e községekben ismeretlen. A megyeházán már többször szóba került ez a visszás állapot és sokan várják a tanfelügyelő erre vonatkozó intézkedéseit.

Közgyülések.

A Magyar Agrár- és Járadékbank részvénytársaság megtartotta III. évi rendes közgyülését *Hieronymi* Károly valóságos belső titkos tanácsos elnöklete alatt, a melyen 35 részvényes 59779 szavazattal volt jelen. Elnök a jegyzőkönyv vezetésével Dr. Weinmann Fülöp kir. közjegyzőt bizta meg, annak hitelesitésére Gróf Serényi Béla és Keppich Emil részvényeseket kérte fel. Ez után Barta Arnold vezérigazgató beterjeszti az igazgatóság jelentését. A közgyülés a jelentést jóváhagyólag tudomásul vette és a felmentvényt ugy az igazgatóság, mint a felügyelő bizottságnak megadta. A szelvények folyó évi április hó 17-től kezdve az intézet pénztáránál, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbanknál Budapesten és az Union-Banknál Bécsben fizettetnek ki. Minthogy az igazgatósági tagok megbizatása az alapszabályok értelmében lejárt és a pénzügyminiszterium részéről az igazgagatóságba kiküldött Enyedi Lukács miniszteri tanácsos igazgatósági tagságáról lemondott, s helyébe a pénzügyminiszterium Vörösz Sándor miniszteri tanácsost jelölte ki az igazgatóságba, a közgyülés Barta Arnold, madarasi Beck Miksa, madarasi Beck Nándor, Bajánovich Sándor, gróf Boos-Waldeck Fülöp, csetei Herzog Péter, Hieronymt Károly v. b. t. t., dr. Králik Lajos. Leipziger Vilmos, Minkus Jenő, gróf Széchenyi Gyula v. b. t. t. és Vörös Sándor miniszteri tanácsos urat közfelkiáltással az igazgatóságba öt év tartamára beválasztotta. A közgyülést követő igazgatósági ülésen Hieronymi Károly v. b. t. t. elnökké és Bujánovits Sándor elnökhelyettessé ismét megválasztatott. Az ügyvivő igazgatóságba Barta Arnold, Bujánovics Sándor, csetei Herzog Péter, Hieronymi Károly és Leipziger Vilmos küldettek ki.

A közuti vasut közgyülése.

A budapesti közuti vasut-társaság aprilis 13-án délután tartotta XXXIV. évi rendes közgyülését budavári Országh Sándor elnöklésével. Az elnök mindenekelőtt konstatálja a közgyülés határozatképességét, a mennyiben 47 részvényes jelent meg 522 szavazat, illetőleg 10440 drb részvény képviseletében. Bemutatja a kormány képviselőjét, Mándy Lajos ker. min. tanácsost. Ezután következett a napirend első pontja, az igazgatóság és a felügyelő bizottság jelentése az 1898-iki üzletévről. A jelentés konstatálja, hogy a lefolyt üzletévben elért üzleti eredmény teljesen igazolta azt, hogy a társaság hálózatának villámos üzemre való átalakitása és berendezése helyes alapon történt. E berendezések alapján nemcsak a közönség érdekei nyernek teljes kielégitést, hanem a nagyszabásu haladás, melyet e téren fölmutat, a társaság érdekeivel összhangban áll. A mult évben végrehajtott pénzügyi müveletek a társaság érdekei szempontjából ismét kitünő eredményt tüntetetnek föl. A tartalékok ismét nagymértékü növekedést, a társaság vagyoni mérlege kitünő állapotot mutatnak ki. Az 1898-iki évi bevétel főösszege 3,892.271 frt 18 kr, ezzel szemben a kiadás 2,205.328 frt 8 kr. Tehát a fölösleg 1,687,043 frt 10 kr. Az igazgatóság javasolja, hogy a részvények 1899. május elsején esedékes szelvénye darabonkint az 5 százalékos kamattal együtt 15 frttal, az élvezeti jegyek szelvénye pedig 10 frttal beváltassék, a jutalékok és nyugdijalapok átutalása után fenmaradó 390.233 frt 10 kr pedig a jövő évi számlára vitessék át. A közgyülés a jelentést egyhangulag tudomásul vette, elfogadta a zárószámadást és évi mérleget, az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak pedig a fölmentvényt megadta. Ehhez képest a szelvények kifizetése holnaptól fogva a társaság pénztáránál megkezdődik. A napirend második pontja az épitkezésekről és a hálózat kiterjesztéséről szóló jelentés volt. Haraszti Jellinek Henrik vezérigazgató megokoló beszéd kiséretében terjeszti elő kettős jelentését a társulat épitkezéséről és pénzügyi politikájáról. Kiemeli, hogy a társaság az 1898-ik évben nagyszabásu épitkezési tevékenységet fejtett ki. Nem csupán a régi hálózat átalakitását fejezte be, hanem uj vonalakat épitett és a még épitendő vonalakra beható tanulmányokat végzett. Az épitkezések emberfölötti munkát igényeltek, de azért az igazgatóság foglalkozott a szervezéssel is és megalkotta a szolgálati szabályzatot és rendtartást, melyet a kereskedelmi miniszterium jóváhagyott és igy az közelebb életbe is lép. Az igazgatóság és a részvényesek közt különben egyhangu az irányzat, hogy a társaság ne csak lukrativ üzletet csináljon, hanem a közönség jogos és méltányos érdekeinek megfeleljen. Ezután fölolvasta a pénzügyi előterjesztést, mely a társaság pénzügyi politikájának első alapelveként kiemeli, hogy a tőkebeszerzés csak részvények kibocsátása által történhetik. Az igazgatóság a mult évben tizenhatezer részvényt kinált a részvényeseknek, a mit azok teljes mértékben igénybe is vettek. Egy másik fontos elv, hogy az épitési tőke a fedezésre álló czimletek kellő időben való értékesitése által szerzendő be, továbbá, hogy a társaság pènzügyi erejét fejleszteni kell az üzlet emelkedésével. A jelentés második része az uj vonalak kiépitéséről és az uj müszaki berende-

zésekről szól. Busbach Péter örömmel fogadja a két előterjesztést és reméli, hogy a társaság az illetékes hatóságok jóakaratu támogatása mellett tovább is fejlődni és virágozni fog. Rámutat arra a nagy közgazdasági haszonra, mely a 47 kilométernyi vasut kiépitése által a fővárosra háromlott. Az igazgatóság és különösen a vezérigazgató szerencsés pénzügyi politikájának folyománya az elért szép eredmény, a melyért a közgyűlés nevében is elismerését és háláját fejezi ki. A közgyűlés lelkes éljenzéssel tette magáévá a javaslatot. Jankovich Béla dr. részvényes kérdést intéz a külön tartalékalap rendeltetése és jövedelmezősége iránt, Jellinek vezérigazgató kifejti, hogy a külön tartalékalap intézménye az engedelem-okmányon nyugszik, természetesen növekszik minden emisszió által. Az igazgatóság igyekszik, hogy annak gyümölcsözővé tételét javitsa, de vannak olyan értékek, a melyeknél a gyümölcsözés nem kizárólagos szempont, a milyen például a földalatti vasut és az ujpesti-rákospalotai vasut stb. Végül kiemeli, hogy éppen e szempontok vezetik az igazgatóságot, a mikor az idén tervbe vette, hogy üres telkeit beépitteti. A felszólaló és a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette a választ. A napirend harmadik pontjaként Jellinek vezérigazgató tett előterjesztést a forgalmi személyzet segitő alapjáról, melyre az 1897-dik évi közgyűlés 100 ezer forintot szavazott meg. Javaslatára a mai közgyülés ujabb 10 ezer forintot szavazott meg erre a czélra és megnyugvással vette tudomásul, hogy a társaság személyzetének nyugdijszabályzata ki van dolgozva és jóváhagyás alatt van. Ezután a felügyelő-bizottságba Forgó Istvánt választották be, mire a közgyűlés véget ért.

Magántisztviselők országos nyugdijegyesülete.

A Magántisztviselők Országos Nyugdijegyesülete a tagok élénk részvétele mellett április hó 16-án tartotta V-ik évi rendes közgyülését Weiss Berthold orsz. képviselő elnöklete mellett az uj városháza disztermében. — Megnyitó beszédében az elnök örömmel utalt ama érdeklődésre, mely az egyesület iránt a társadalom minden körében nyilvánul és ama szép eredményekre, melyeket az öt évi fennállása alatt elért. Buzditja a tagokat az összetartásra és üdvözli az egyesület vidéki választmányainak képviselőit valamint a vidékről megjelent tagokat. Az évi jelentés és a zárszámadások tudomásul vétettek; az igazgatóságnak, felügyelő bizottságnak ügyvezető igazgatónak és tisztikarnak jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott és a felmentvény úgy az igazgatóságnak mint a felügyelő-bizottságnak megadatott. A megejtett választáson a felügyelő bizottságba beválasztattak: Spiegl Ödön, a magyar petroleumipar r. t. főkönyvelője rendes tagnak, Hirschl Géza, a nasiczi tanningyár r. t. irodafőnöke és Rothfeld Richard, a magyar asphalt r. t. főkönyvelője, póttagoknak.

Nagypénteki református társaság.

A nagypénteki református-társaság választmánya ülést tartott, *Hegedüs* Sándorné elnöklésével. *Kiss* Áron dr. elnök beszámolt a nagypénteki gyüjtés eredményéről, a mely szerint a fővárosi és szomszédos községbeli templomokban 489 frt 16 krajczárt, a távolabbi 37 egyházban 65 forint 83 krt gyüjtöttek. A gyüjtésben résztvettek: Bánffy Dezsőné báróné, Wlassics Gyuláné, Festetich Andorné grófné, Kemény Kálmánné báróné, Joannovicsné Uray Irén, Bálinth Sándorné, Csiky Kálmánné dr.-nè, Hegedüs Istvánné dr.-né, Heinrich Gusztávné dr.-né, Rickl Gyuláné, Bóné Gézáné, Balogh Jánosné, Csánky Dezsőné dr.-nè, Jassy Frigyesné, Dessewffy Emma, Szegedy Maszák Leona és Viola, Varga Bálintné dr.-né és Füredy Pálné urhölgyek. *Takách* László gondnok jelentése szerint a társaság anyagi ügyei szépen fejlődnek; csupán ez évben, 1899. január 1. óta, 10.974 frt 07 kr. volt a bevétel, mig a kiadások összege csak 224 frt 93 krt tesz ki. Özv. Thurnné urnő, Hállay Ferenczné közbenjárására 4000 frtos alapitványt tett; Bálinth Sándorné pedig az épitkezéshez jelentékeny mennyiségü összeget küldött. Az épitkezést még ebben az évben meg fogják kezdeni a Sándy Gyula-féle terv szerint, melyet *Feszty* Gyula épitész volt szives felülvizsgálni és itt-ott kiigazitani. A tervezett sorsjátékhoz képeket adományoztak: *Kállay* Ferenczné, *Neumann* Árminné, *Pejachevich* Jolán grófné pedig a társaság tulajdonában levő Zichy Mihály-képről művészi kivitelü másolatot készitett s a társaságnak ajándékozta. Hállay Ferencz gyüjtésre ajánlkozott.

Az agrárbank kölcsönök behajtása.

A m. kir. pénzügyminiszter által 1898. évi 104,680. sz. a. kiadott Utasitásból közöljük az alábbi részleteket: A magyar agrár- és járadékbank által az 1897. évi V. t.-cz. alapján adott kölcsönök hátralékai a közadók módjára lévén behajtandók, a főszolgabirák és az állami végrehajtók, a hozzájuk érkező hátraléki kimutatások alapján, az 1883. évi XVIV. t.-cz. szabványai szerint járnak el. A községi előljáróságok pedig kötelesek a kir. adóhivatalától hozzájuk érkező hátraléki kimutatásokból a követeléseket egy számlakönyvbe előirni s a befolyó összegeket szintén egy külön napijegyzékbe bevételezni. A szükséges nyomtatványok a kir. adóhivatalnál lésznek kaphatók. Az eljárás a közadók behajtására nézve fennálló törvények és szabályok szerint történik s különösen figyelmet érdemel, hogy:

a) ha a behajtott összegből az összes kincstári tartozások nem fedezhetők, először az állami, törvényhatósági és községi adókat, továbbá a vizrendezési, vizlecsapolási s talajjavitási kölcsönöket kell levonni, a fenmaradó összeget pedig a többi hátralékok között aránylagosan megosztani.

b) az 5 százalékas késedelmi kamatok az esedékesség napjától azon hó utolsó napjáig bezárólag számitandók és szedendők be, a mely hónapban a befizetés történik.

—● Elsőrangu hazai gyártmány. ●—

Pontos czim:

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

◆ BUDAPEST. ◆

Magyarország legnagyobb és egyedüli

gazdasági gépgyára

mely a gazdálkodáshoz szükséges

összes

gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerü felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Gőzcséplők. Vetőgépek. Borprések. Ekék. Szecskavágók. Morzsolók.

Epe-szappan.

Kitünő hatásunak bizonyult dr. Lisznyai-féle Stuart Mária epe-szappan, mely üdévé, fiatallá teszi a bőrt, minden ránczot kisimit, bőrbajt, szeplőt, csömört, májfoltot, börfarkast és mittfressert teljesen eltávolit. Különösen szinésznőknek és tiszteknek ajánlható!

Főraktár: Dr. Lisznyai, Lelle, Somogymegye és Török József gyógyszerésznél Király-utcza, Fölsey Kornél gyógyszerésznél Lipót-utcza 11. és Kriegner György gyógyszerésznél Calvin-tér.

1538. F. számhoz.

Déli vasut.

Az idei fürdőévad tartama alatt, azaz f. évi május hó 1-től fogva szeptember hó végéig, Budapest déli vasutról, Budapest keleti p. udvarról, Budapest Kelenföldről, Székesfehérvárról és Nagy-Kanizsáról rendkivül mérsékelt áru I. II. és III. osztályu, az egész évadra, azaz f. évi szeptember hó 30-ig érvényes menettértijegyek adatnak ki, Siófokra, Szántódra, Balaton-Földvár m. h.-re, Szárszó m. h.-re, Szemesre, Boglárra, Fonyód-Fürdőtelepre, Mária-Telepre és Balaton Szt.-Györgyre, továbbá (Siófokon át) Balaton-Füredre, Almádiba, Kenesére és (Boglárón ill. Fonyód-Fürdőtelepen át) Badacsonyra, Révfülöpre és vissza. Ezen menettértijegyek alapján az utipodgyász a fentnevezett vasuti és gőzhajózási állomásokra és viszont közvetlenül továbbittatik.

Ezenkivül a fürdőévad tartama alatt Budapest déli vasut és Siófok közti forgalomban időleges jegyek is adatnak ki, melyek ára a következő:

1 hóra: I. osztály 104 korona II. oszt. 76 korona.

Az egész fördőévadra: I. osztály 256 korona, II. osztály 188 korona.

Nyilttér.*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel pompás ásványviz uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő mindszenti ERDÉLYI GYULA.

Szt.-Lukácsfürdő téli és nyári gyógyhely.

Nagy kénes iszapfürdő, a melynek 520 □ méter nagyságu nyitott és zárt medenczéiben a forrásviz naponkint négyszer megujul. Mindennemü gyógy- és üditőfürdők. Lakás- és teljes ellátás, közepes ár 25 frt hetenkint. — Prospektust küld az igazgatóság Budapesten.

Svábhegyi Eötvös-villa.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy az „**Eötvös**"-villa helyiségeit, melyeket ujjá átalakittattam, f. hó **30-án** ünnepélyesen **megnyitom**.

Egyben tudatom a n. é. közönséggel, hogy legfőbb törekvésem oda fog irányulni, miszerint a

legjobb és legolcsóbb magyar és franczia konyhát, ugyszintén kitünő italokat,

a legfigyelmesebb kiszolgálás mellett fogom t. vendégeimnek nyujtani.

Mély tisztelettel

HOLOCHER ZSIGMOND vendéglős,

a Continentál-szálloda volt főszakácsa.

!! Vasár- és ünnepnap katonazene. !!

A szabadalmazott

„DELPHIN"

vizszürőnek egy családnál sem szabadna hiányozni. Ára 16—27 frtig. Minden vizvezetékhez igen könnyen alkalmazható. Egyedül Budapesten több mint 2000 drb van használatban. A királyi várlakban, József főherczeg palotájában, számos nemes és előkelő polgári családnál, kórházakban, szanatóriumokban, minisztériumokban, iskolákban, nyilvános intézetekben, bankokban stb. stb. Elismerő nyilatkozatok szakemberektől, tanároktól, orvosoktól, valamint számtalan ajánlatok magánegyénektől. Kérjen prospektust.

Telefon-szám 63—16.

Magyar szürő vállalat, Erzsébet-körut 27.

A főraktáron kivül megrendelhető: **Kann és Heller**, Váczi-körut 62, **Löwenstein M.** cs. és kir. udv. száll., Vámház-körut 4., **Porfy Ferencz**, Kigyó-utcza, **Sárkány Pál**, Váczi-utcza 27. czégeknél.

HIRDETMÉNY.

Ezennel közhirré tétetik, hogy miután a **Magyar Királyi Pénzügyminiszterium** ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték **(IV. sorsjáték)** I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főelárusitóknak elárusitás végett kiadattak.

Az I. osztály huzása 1899. évi màjus 18. és 19-én lesz. A huzàsok a **Magyar királyi ellenőrző hatóság** és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a Vigadó termeiben. — Sorsjegyek a Magy. Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték valamennyi elárusitóinál kaphatók.

Budapest, 1899. évi április hó 16-án.

Magy. Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték Igazgatósága.

Lónyay. Hazay.

Dietzl József

bornagykereskedő és bortermelő.

Cs. és kir. udvari szállitó, valamint Ő csász. és kir. fensége József főherczeg udvari szàllitója, Szerb kir. udvari szállitó

Budafokon.

Ajánlja tisztán kezelt asztali-, pecsenye és csemegeborait palaczkokban, valamint hordókban.

—≡| Különlegesség |≡—

Budai sashegyi saját termése.

Bizalmi

állást keres egy keresztény, középkoru állami nyugdijas és nagy vagyonnal biró egyén. Ajànlatokat „Bizalom 58394“ czimen továbbit a kiadóhivatal.

Remek fekvésü telek!

Rézmál dülő $\frac{6140}{\text{I. A. és B.}}$ tk. szám.

Közvetlen a budai lövölde mellett.

1. 375 □-öl à 13 frt bekeritve, házikóval, saroktelek 40 öl front.
2. 376 □-öl à 8 frt.

A telkek bármelyike külön-külön is megvehető.

Kimeritő és bő tudósitást ad a „Buda és Vidéke“ kiadóhivatala, I., Városmajor-utcza 28. Báró Bánffy-ház, a hol a vételárra nézve is esetleg megállapodásra lehet jutni.

Közvetlitők nem dijaztatnak.

Szobapadló fényező szerek.

Viasz-kenöcs (parket paszta) kemény padlóra fehér és sárga, kis doboz 45 kr., nagy doboz 80 kr.

Főzött viasz csak vizzel vegyitendő, kemény és puha padlónak, kilója sárga 1.10 frt, fehér 1.30 frt.

Fénylak puha padlóra, igen tartós, gyorsan szárad, tükör fényt ad, 4 szinárnyalatban.

Doboza 85 kr., 1 frt és 1 frt 20 kr.

Rainer J. és társánál

II. ker., Fő-utcza 12.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Csomagolás felszámitás nélkül.

Lámpajavitó műhely, Érczнyomó, Galvanizáló és fémcsiszoló-intézet electro-erő-üzemmel berendezve.

Morodán Simon

ezelőtt

Morodán és Zsolnay

Budapest, VII., Hársfa-utcza 4.

Elvállal: **fémcsiszolást, nikkelezést, galvanizálást, aranyozási, ezüstözési, valamint minden e szakba vágó munkákat jutányos árak mellett.**

Nagyobb megrendelésnél a munkáért házhoz küldetik és az áruk kész állapotban visszaküldetnek.

Vendéglő a közel zöldben.

Bauer János a várból előnyösen ismert vendéglős az Alkotás-utcza és Mozdony-ut sarkán a kies fekvésü Hesz féle telken nagyszabásu szép vendéglőt nyitott meg. A vendéglőt ugy a budaiak mint a pestiek sürüen látogatják, a mit a jó konyha, jó pincze és pontos kiszolgálás meg is érdemel.

„REGGELI UJSÁG“

fogyasztási czikkeket szállitó-vállalat részvénytársaság

József-körut 19.

Liszt, kenyér, fűszerek, hus, zsirnemü, szárnyas, tojás, csemegék, sör, bor, pezsgő, fa és szén jó minőségben, jutányosan házhoz szállitva.

Kivánatra megrendelési bárczák.

Részletes áéjegyzèk a **Reggeli Ujságban.** Előfizetési ára a lapnak egy hóra 30 kr.

A czikkek megrendelhetők az ujság kihordónál.

A szállitás Budára gyors és pontos.

Kirándulók figyelmébe!

LEBEDA FERENCZ

Misztl-féle „Magyar koronához“ czimzett vendéglője és kávéháza.

Budakesz, Virágvölgy.

Kies fekvés, szép kilátás, szabad és üde levegő.

A nyaraló és kiránduló intelligentia találkozó helye.

Kitünő magyar konyha, természetes borok, kitünő kávéházi italok, buffet, fagylalt és jeges kávé.

—≡ Jutányos árak. ≡—

Pontos kiszolgálás.

Minden szombaton hangverseny változatos műsorral.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. hav. Egyházt. 1. sz. alatt fioküzletet nyitottam — Liszt. tej. tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

Lenz Ferencz

Buda, II. kerület, Fő-utcza 68. szám.

Nagy választék:

Papir-, rajz- iró- és iskolaszerekben.

Müiparáru kereskedés.

—≡ Jutányos árak. ≡—

Husvéti piros tojások plüsből

5 krajczártól — 5 forintig.

Burkert Konrád
lakás és iroda: II., (Viziváros) Retek-u. 14.

Elvállal épület és épület-diszitmény munkákat vizvezeték, légszesz, csatornázás, fürdőszoba, closet, gőz, viz-fütés és szellőztetési berendezést.

Speczialista épület- és disz-ornamentikai kivitelben.
Árjegyzék és költségvetés díjtalan.

Eladó.

Egy jóforgalmu kávéház, élénk közlekedés közelében, a legjobb helyen, Budán eladó. Ára 3600 frt, a teljes felszereléssel. Czimet megmondja a kiadóhivatal.

Budán,

uri és női divatüzletben tanuló fiu fizetéssel felvétetik. Czim a kiadóhivatalban megtudható.

A Magyar Asphalt részvénytársaság
BUDAPEST, Andrássy-ut 30.

Elvállal minden néven nevezendő **ASPHALT BURKOLASI** valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **asphalt anyag vidékre** is szállittatik.
Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Eladó telek.

Diana-uton jobbra 2000 □-öl telek vizvezetékkel eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

KRÁL GYULA
kőfaragó mester,
I., Kelenföld, az állomás mellett.
Kőfűrészelő-,
gyaluló-
és esztergályozó.
Elvállalja a homokkő, mészkő, márvány és gránitkő feldolgozását úgy épületekre, mint siremlékekre.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égvenyes
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Mihalovits József
kalapos-mester
BUDAPEST,
I. ker. Alagut-utcza, a Szinkörrel szemben.

Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék
NŐI KALAPOKBAN,
valamint **szőrme-árukból.**

FELHIVAS

az összes
Gyomor és alhasi bántalmakban szenvedőkhöz:
Máj
Vese
Hólyag
Aranyér
!!!Hatásában páratlan!!!

PAULA-VIZ

A jelenkor szenzációs gyógyvize.
Magyarádi „PAULA“ gyógyforrás részvénytársaság

Budai főraktár:
Rainer J. és társánál
Fő-utcza 12.

STŐRI A. J.
Krisztina-köruti nagykávéháza.
(Krisztina-körut 91.)

Minden vasárnap katona hangverseny.
KITÜNŐ TEKEASZTALOK.
Hideg buffet.
Legfinomabb italok.
Igen olcsó árak.
Pontos kiszolgálás.

RÖCK ISTVÁN
gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje
BUDAPEST, IX., Soroksári-utcza 24.
KÉSZIT:
Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajógépeket.
Lokomobilokat,
kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánnal.
Szivattyugépeket,
Worthington- és egyéb rendszerek szerint.
Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fűtőcsövekkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**
Teljes hütőtelepeket és jéggyárakat
szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.
Vizműtelepeket, gőzmalmi- és téglagyári
berendezéseket.
Dohánygyári berendezéseket.
Bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömbzéki emeltyű szerkezettel.

FRISCH ANTAL
„GIZELLA“ kávéháza.
II. Széna-tér 7. szám.
teljesen ujonnan felszerelten s a modern igényeknek megfelelő berendezéssel,
Különösen alkalmas a kávéház előtti
csinos felszerelésü terrasz
az üdülni óhajtó közönség számára.
A legfinomabb italok
mindig készletben vannak.
Hideg buffet.
Esténként hangverseny.
Pontos kiszolgálásról gondoskodva van.

Budapest, III. Remetehegy BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

udapest 1899. VIII. évfolyam 13. sz. Május 1 (Pünkösd hava.)

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek:
Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Megjelenik havonként háromszor.
Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG:
I., Városmajor-utcza 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Budai Szahara.

Hol, hol volna itt a Szahara? Kérdi a *szelid* olvasó, a ki szerencséjére ma kinn nem járt, föl nem dühitette a por, amelyet, bármely irányban haladt, mindenütt és mindenünnen szemébe csapkodott a szél. Hol az a Szahara? Megmondom. A mi szép széles, de mezitlábas utczáinkon mindenütt Szahara, mindenütt libiai sivatag, mindenütt porfelhők, de milyenek! Ha kilépsz a várból nyugaton, ott kezdődik a volt Bécsikapu alatt és megy tovább a Várfok utczán, a Roham utczán, folytatódik a Vérmező utczán, a Krisztina köruton, az Attila utczán és vége hossza nincs a Lipótmezőig, a farkasréti temetőig, a Sashegy aljáig, fel a bomlásnak inditott Czitadelláig, azután az egész Dunaparton végig-végig mindenütt portenger, ha egy kis jókedvű szél kerekedik, porfelleg, ki nem vevén a csapásból az uj Király utat, a Logodi utczát, a Mikó utczát, Pauler utczát — és mindezek koronájául a kopárrá tett Vérmezőt. — Nos elég-e ennyi a jóból? De mit mondtam? Szahara? Libia? Hohó! Annál fölebb egy-két fokkal! Ott csak homokot kavar fel a Sirocco, vagy amint ho! nevezik azokat a szeleket, amelyeknek futárja Európában a fiumei Bora, de nálunk a legfinomabb, a legfehérebb mundlisztet hordja szemünkbe, szájunkba a megkótyagosodott szél, melynek semmi határozott iránya; mint a részeg ember kavarog jobbra, balra, előre, hátra, amelytől tehát nincs menekvés sehol, sehol; mert még a szobáink ablakain is betolakodik oly szemtelenül, hogy mire asszszonyaink, leányaink a törülgetéssel elkészülnek, kezdhetik ujra elölről.

Ez a mi fejlődésnek indult Budánk képe már a mult október végétől fogva, amióta t. i. hivatalos számitás szerint az Ur Istennek kellett volna az utcza-öntözésről gondoskodnia egész a legközelebbi májusig.

Valóban bámulatra méltó ez a budai türelem! Mig Pesten uton utfélen öntözik, locsolják, vizipuskàzzák a kövezett utczákat, addig a budai részeknek nem jut a nagy Dunából egy árva kanna viz sem! És ezt mi budaiak oly alázatos türelemmel türjük, mintha mi egy krajczárral sem járulnánk a tisztaság fentartásához. Igaz, kimondották most nem rég a városatyák, hogy az öntözés esetleg május előtt is végzendő, de ez reánk nézve elhangzott a pusztában, vagy maradt a papiron. Azt az egyet megteszik, hogy mikor a por már bokáig ér, lelapátozzák az utakról az utak szélére, ott aztán kupaczokba is terelik, s ha a szél szét nem hordja ujra, el is szállitják valahová töltésnek, de egy 24 óra alatt ott vagyunk megint, hogy a poros uton, szélés uton felleget ver a ló. Ez ellen, urak, nincs más orvosság, csak a tisztességes öntözés Budán is, mint Pesten, sőt nálunk is nagy urak utján, az Albrecht uton. Sőt, a józan okosság szerint Budán jobban kell öntözni, mint Pesten, mert nagyobb rá a szükség. Jó étvágyat a mundliszthez mind az állandó budai lakosoknak, mind azoknak a pestieknek, akik a nyárra ide kivánkoznak azokba a háromemeletes kaszárnyákba, amelyeket számukra oly szép számmal emeltek az àldozatkész budaiak — jó remény fejében, amely reményökben hogy ne csalatkozzanak, jól teszik, ha a budai por megkötéséről gondoskodnak. Erre való tekintetből nem ártana, ha a budai bizottsági tag urak nem sajnálnák hangjukat hallatni ott a lipót-utczai nagy házban; mert néma gyermeknek anyja sem érti szavát, annál kevesebbé az atyja, ha mindjárt városatya is.

Tomor Ferencz.

A budai lövészegylet közgyülése.

Del Medico Ágoston fölövészmester lelkes szavakkal nyitja meg délután 4 órakor a gyűlést s találóan vázolja amaz irányelveket, melyek az utóbbi három év alatt, mióta ő az egyesület fölövèszmestere, a választmányt vezették.

Örömmel konstatálja, hogy e három év alatt sikerült a választmánynak megtalálni azon utat, a melyen haladva, az egyesület mindinkább felvirágozhat.

Első sorban is a *lövészet fejlesztése* lebegett a választmány előtt. Megszüntetendő volt e téren mindenekelőtt amaz abnormis àllapot, a mit az egyik fegyvernemnek a másik rovására való előtérbe tolása okozott, s eléretett a lődijaknak minden fegyvernemnél való egyenlővé tételével. *Gondoskodni kellett ujabb lövésznemzedékről*, s midőn kivilàglott. hogy tiszán csak a lövészet gyakorlása kedveért, ha nem üzhet egyszersmind más sportot is, nem lesz az ifjuság az egyesületnek megnyerhető; megtétetett minden lépés az iránt, hogy a lövőház előtt elterülő Marczibányi-rét, az illetékes székesfővárosi kőzönség által, sport-térnek jelöltessék ki, ezze alakitassék át s mint ilyen, a lövészegyesület vezetése alá adassék.

A székesfőváros törvényhatósága a lövészegyesületnek a sport-teret illető terveit elfogadta s ez az ügy a megvalósitás stádiumában van. És hogy a sport gyakorlása végett majdan kisereglett fiatalság kultiválni fogja a lövészetet is; azt jó lélekkel, biztosan remélhetjük.

Egyebekben pedig törekedett a választmány a lövészetet arra a magaslatra emelni, hogy ez ne mesterség-, hanem művészetnek tartassék, s a lövészetben ne a dij anyagi, hanem annak erkölcsi értéke ambitionáljon.

De nem feledkezett meg e mellett a választmány arról sem, hogy *gondos gazdálkodás* mellett az egyesület pénzügyi viszonyai szanáltassanak, s hogy e téren èrtünk-e sikereket el, azt a benyujtott vagyonmérleg és a mult évi zárszámadás elbirálása alkalmával módja lesz a közgyülésnek megitélni.

És a mennyiben a gazdálkodás terén javulás észlelhető, úgy ez a választmány és gazdasági bizottság körültekintő gondossága, valamint jelenlegi pénztárnokunk ügybuzgalma mellett különösen annak tudható be, hogy, mint minden téren, ugy itt is, *a legteljesebb publicitás mellett, a legszigorubb egyéni felelősség* elve állittatott föl.

Hátra van még, hogy megemlékezzék arról az irányról, a mely felé az elmult három év alatt a választmány az egyesület társas életét irányitani kivánta.

Az volt a törekvés, hogy *a barátság kapcsa*, mely két évszázadon át tartá össze az egyesületet, s a mely nélkül az egyesület fönnállása nem képzelhető, *minél szorosabbra füzessék*.

Voltak évek előtt a tagok között surlódások, ellenségeskedések, torzsalkodások, de ezen velleitások gondos és körültekintő óvatossággal elsimittattak.

Lövészegyesületünknek lényeges és fontos társadalmi hivatása van, és mi csak akkor vagyunk erősek, ha összetartunk s igy egyetértésben összetartva, birunk csak szolgálatot tenni a társadalomnak, melynek szolgálatában állani, nekünk. mint a fővárosi polgárság legrégibb egyesületének, elsősorban hivatásunk; miért is köszönetet mond a választmánynak, mely őt a béke helyreállitásában tapintattal támogatta és köszönetet mond a közgyülésnek, melynek bölcsessége az ügyek vezetését ily választmányra bizta.

A lelkes éljenzéssel fogadott elnöki megnyitó után az egyesület jegyzője, *Lohr* József olvasta fel a választmánynak az 1898. évről szóló jelentését.

Szép szavakkal emlékszik meg a jelentés bevezető soraiban felejthetetlen Királynénk tragikus elhunytáról s arról a mély fájdalomról, mit a lesujtó gyászeset fölött az egyesület érzett.

Nyomban rendkivüli ülésre ült össze a választmány. Beszüntette a vasárnapi lövészeteket s elejtette a már kitűzött zárólövészetet; az ezáltal fönmaradt lődijakat ezer koronára kiegészitve, a királyné emlékére emelendő szobor javára adományozta. Elrendelte, hogy ugy a lövöldén, mint a Nagy Rókus-utcza torkolatánál levő árboczokon harmincz napig gyászlobogó lengjen. Végül megbizta a fölövészmestert, hogy az egyesület részvétét illő módon a Felség előtt kifejezésre juttassa.

Majd áttér a jelentés a választmány mult èvi ténykedésére. Tartott a választmány 12 rendes és az országos gyász miatt egy rendkivüli ülést; ezenkivül az ausztriai lövészün-

nepélyen való megjelenés kérdése rendkivüli közgyűlés tartását tette szükségessé.

A mult év folyamán 62 tag lépett be az egyesületbe, a kikkel együtt a taglétszám az év végén 952 volt,

A lövészbizottság Járitz András h. főlövészmester elnöklete alatt hat ülésben tárgyalta a lövészeti ügyeket és javaslataival hathatósan hozzájárult a lövészet föllendüléséhez. A díjlövészet május hó 8-án kezdődött és 17 vasárnapon át tartott.

Közbe junius hó 26-ától 29-ig négy napos és igen fényesen sikerült királylövészetet rendezett a választmány. S midőn a királylövészet sikereiről szólunk, nem hallgathatjuk el azoknak nevét, kik a királylövészet oly nagy méretekben való megtartását fényes adományaikkal lehetségessé tették. Miért is köszönetet mond a jelentés: báró Fehèrváry Géza honvédelmi miniszter urnak, dr. Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszter urnak, Gajáry Ödön és Molnár Béla országgyűlési képviselő uraknak, Mechwart András urnak, a Ganz gyár vezérigazgatójának, Del Medico Ágoston főlövészmester és Jaritz András h. főlövészmester uraknak, Herczogh Péter, Némai Antal és Rausch Ferencz székesfővárosi törvényhatósági bizottsági tag uraknak, Kormos Gyula bankár úrnak, Lázár József, Aussim Ernő, Baitek Ferencz, dr. Axaméthy Lajos, Heiszler Jaroszláv, Stowasser János, Vándory József, Lohr József, Beck Adolf, Jellenek Antal, Virth Károly, Habicht Károly, Lax Adolf, Weisz Antal, Bauer József, Lederer János, Pártos Gyula, Rosconi Károly, Freyberger Pál és Prohaszka Henrik uraknak és a magyar aczélárú-gyár részvénytársaság mélyen tisztelt igazgatóságának, valamint Budapest székesfőváros törvényhatóságának, és közönségének, mely utóbbi az elmult évben is száz darab aranyat adott lődijakra.

Megemlékszik a jelentés a juniorok kiképzéséről is, melynek jelenlegi stádiuma a főlövészmester elnöki megnyitójából ismeretes.

Áttér ezután a jelentés a vigalmi bizottság működésének ismertetésére. A bizottság Duma György elnöklete alatt nyolcz ülést tartott. Rendezett három tánczestélyt, melyeknek eredménye, akár az ott megjelentek nagy számát, akár pedig az ott uralgott kedélyes mulatozást tekintsük, igen fényesnek mondható.

A tagok közti barátság fentartását és továbbfejlesztését nem kis mértékben szolgálta a „Pénteki társaság", melynek elnöke ez évben is Rupp Zsigmond volt.

De legfényesebb jelét adta az egyesületi tagok baráti összetartásának ama jubiláris lakoma, melyet mult év deczember 9-én ama tagok tisztelétére rendezett a választmány, kik az egyesületnek már 25 vagy több év óta tagjai.

Áttérve az egyesület pénzügyi helyzetének ismertetésére, kiemeli a gazdasági bizottság tevékeny működését, mely 12 ülésben tárgyalta Hampel Sándor h. főlövészmester elnöklete alatt az egyesület pénzügyeit.

Fölemliti a jelentés, hogy a mult évben a választmány fölmérette a Thoma-féle telkeket és öt parczellára fölosztva, nyilvános áruba bocsátotta. Az öt parczella közül hármat a választmány 14,662 frt 10 kr.-ért eladott és ezen összeget, valamint egy régebbi telekeladási ügyből kifolyólag a mult évben bevételezett 300 forintot és a fővárostól kártalanitás fejében nyert 405 forintot, összesen 15,367 frt 10 krt, úgy mint ezt a mult évi közgyűlés elhatározta, az egyesület 27,500 frt jelzálogos tartozásának törlesztésére forditotta a választmány.

A szépen kidolgozott jelentést nagy éljenzéssel vették tudomásul, mely után *dr. Buday* József Del Medico Ágoston kiváló érdemeit és a választmány tevékeny működését méltatta, mindkettőről magasztalólag emlékezvén meg.

Dr. Buday József és *dr. Rácz* Károly fölszólalása után elfogadja a közgyülés a jövő évi költségvetést, helybenhagyja a mult évi zárszámadást s tudomásul veszi a vagyonmérleget, megadván a fölmentést ugy a pénztárnoknak, mint a választmánynak.

Lakner János inditványára megválasztja a közgyűlés *Havas* Sándor volt főlövészmestert érdemei elismeréseül az egyesület *tiszteletbeli tagjává.*

Megtartatott ezután az idei tisztujitás, melynek eredménye a következő:

Tiszteletbeli főlövészmeter: Némai Antal.

Tiszteletbeli lövészmesterek: Andretti Anselm, Déván Károly, Mihalovics Antal.

Főlövészmester: Del Medico Ágoston.

Helyettes főlövészmesterek. Hampel Sándor, Jaritz András.

Lövészmesterek: Arnold Robert, Axaméthy Lajos dr., Benkő Ferencz, Habicht Károly, Jellenek Antal, Kertész Kálmán dr., Mautner Károly, Rosconi Károly, Sigmund Sándor, Vándory József.

Jogtanácsos: Rácz Károly dr.

Pénztáros: Lakner János.

Ellenőr: Friederich Károly.

Orvosok: Bozóky Jenő dr., Harnischfegər József, Högyes Ferencz dr., Ludwik Endre dr., Petsits Márk, Stipanits Elek dr.

Gazdák: Weisz Antal, Bauer József.

Jegyzők: I. Lohr József, II. Száva Gábor.

Választmányi tagok: Aczél Nándor dr., Balassa Gyula, Beck Adolf, Biscara Endre, Buday József ur., ifj. Bón József, Csorba Ferencz dr., Darányi Ignácz dr., Del Vechio Devecis Ferencz, Dömötör Gedeon, Duma György, Eckermann Ede, Forché Román, Frey Alajos, Gabnay Ferencz, Gallauner Károly, Guckler Károly, Hanzély László dr., Hauszmann Sándor, Heltay Ferencz dr., Hocholtzer Károly, Hofhauser Elek, Jencs Vilmos, Józsa Mihály, Kanyó Sándor, Kertscher István, Kozma Gyula, Kürtös Gyula, Laumann József, Lederer János, Linczbauer Fülöp, Lindenbach István, Lindmayer Ferencz, Liptay Lajos, Litschauer Rezső, Lung György, Novák József, Ott Lajos, Pálmai Andor, Pártos Gyula, Pecz István, Rácz Gerő, Reinl József, Rupp Zsigmond, Ruttner Kálmán, Sauerwein Károly, Sátory Béla, Schiller György, Szabó M. Ferencz, Szabó Ignácz, Szabolcsi Izidor dr., Szepessy István, Stowasser János, Tabermann Gusztáv, Tabódy József, Töll János, Virava József dr., Wladár Tivadar dr., Wartha Vincze dr., Zaitz József.

Számvizsgáló bizottság: Eberling József, Huszka Mihály, Szalay Győző, Schleicher József, Szőts András.

A választás eredményének kihirdetése után *Del Meeico* főlövészmester a tisztikar és választmány nevében megköszöni a bizalmat s ezzel a közgyűlést berekeszti.

Ez az igaz.

Becses lapja f. évi ápr. 21-iki számában „Nemzetiségi iskolák a főváros környékén" czim alatt oly czikket közöl, melyben egy könyomatos után e környékbeli iskolaügy a leghazafiatlanabb szinben lesz bemutatva.

Miután a felsorolt községek között Békás is szerepel, lehetetlen elhallgatnom az ellenünk emelt vádat s azért van szerencsém az illető könyomatos megnyugtatására következőket válaszolni:

Békásmegyeren a tanitók iparkodnak minden tekintetben a törvény követelésének megfelelni, mit elbirálni nem az illető könyomatos, hanem a m. kir. tanfelügyelő úrnak hatáskörébe tartozik, ki pedig 1897. évben a nyilvános évi zárvizsgálat alkalmával nemcsak szóval, de mindkét osztály látogatási könyvében irásban is örömteljes elismerésének adott kifejezést a tapasztalt szép eredmény felett. Kérdem már most, igy nyilatkozhatott volna-e, épen a magy. kir. tanfelügyelő úr, ha nálunk az iskolaügy hazafiság tekintetében olyan szomoru szinvonalon állana, a mint ezt az illető könyomatos állitja? — Meg lehet győződve az illető könyomatos, hogy hazafiság tekintetében nem állunk mögötte, és hogy azok, kiket gáncsol, mindenkor azon vannak, hogy az itteni sváb gyermekekből testestől-lelkestől, de nyelvben is igazi magyar hazafiakat neveljenek. — Az itteni svábok, — kik különben jó hazafiak, — magyarositását az illető könyomatos csak bizza nyugodt lélekkel azokra, kik erre hivatvák s kik azon is fáradoznak, ezt ugysem az illető könyomatos fogja végezni.

Kérem t. szerkesztő urat e néhány sort az igazság érdekében becses lapjának legközelebbi számába bevenni és az illető könyomatost is kegyesen megnyugtatni.

Ki is kiváló hazafias üdvözlettel vagyok.

Békásmegyeren, 1899. évi április hó 26-án

igaz tisztelője Plöchl Antal,
isk. sz. elnök.

A „Budai Könyvtár Egyesület" alapszabály tervezetéről.

Nem mulaszthatom el az alkalmat, hogy Jurányi Győzőnek az e lap hasábjain már kivonatosan közölt s a B. K. E. számára készitett alapszabály tervezetéről meg ne emlékezzem. — A ki a tervezetet elolvasta, nem tagadhatja meg a szerzőtől a méltó elismerést, mert a mű egysége és alapossága kiváló szakértelemről tesz tanuságot. Nagy fordulót jelez ez a B. K. E. életében, a mennyiben a tervező uj irányt jelöl az egyesület fejlődésének, teljesen felfogva azon kulturális missziót, a melyet az a Duna jobbpartján teljesiteni hivatva van. A szerzőt a tervezet megirására két tényező birta: az egyik a kultura és a könyvtárügy iránti roppant nagy lelkesedése, a másik: az egyesület szèp, — de aránylag lassu fejlődése. Jurányi Győző egyszerre akar nagyot lenditeni a budai könyvtár ügyén, a mit a központi szervezet, a fiók-egyesületek felállitása bizonyit tervezetében, de az ily nagy reformokra az Egyesület még nem elég érett, mutatja ezt azon körülmény is, hogy a márcz. 16-iki választmányi ülésen az inditványként történt bemutatásakor nem ment keresztül. De az egyesület financziái sem olyanok, hogy az ily költséges változtatások keresztülvitethetnének, habár Jurányi úr a tagdijak emelésével és egyéb bevételekkel kivánja a jövedelmet növelni, — mégsem tartom az eszmét megvalósithatónak, mert az ilyen nagy apparátussal működő Egyesület fentartása és fejlesztése nagy összeget igényel. Bizik Jurányi a budai közönség jóindulatu, hazafias támogatásában s ha sikerül ez eszmének magvait szélesebb körben elhinteni, nem hiszem, hogy 1—2 év mulva szép hajtássá ne fejlődnék. *Y. O.*

Országos Zoologiai Társulat.

Országos Zoologiai Társulat alakult a fővárosban, melynek czélja a tudományos és gazdasági állattan, vadászat, állat, sport és védelem fejlesztése. A társulatnak már is két szaklapja van, u. m.: a *Zoologiai Lapok* és a *Szárnyasaink*, melyek közül az első a tudományos állattani kérdéseken kivül különös sulyt fektet a méh- és ebtenyésztésre, utóbbi a tudományos ornithologia mellett a baromfi-, galamb- és madár tenyésztéssel foglalkozik. Tagsági kötelezettség 3 évre szól, tagsági dij évi 4 frt, mely összegért az illető tag dijtalanul kapja a társulatnak egyik vagy másik havonként kétszer megjelenő és gazdagon illusztrált szaklapját. Alapszabályokat és mutatványszámokat szivesen és ingyen küld a társulat igazgatósága: Budapesten, VII. ker., Rottenbiller-utcza 30. szám.

Meghivó.

A budapesti I-ső ker. Attila-utczai községi elemi népiskola tanitó-testülete 1899. évi május hó 7-én (vasárnap) saját torna-termében iskolai hangversenyt és ezzel kapcsolatban ködfátyolképes előadást rendez, melyre úgy a t. szülőket, mint minden érdeklődöt tisztelettel meghivunk. A hangverseny kezdete d. u. 3 órakor. A hangverseny tiszta jövedelmét szegény tanulógyermekek felruházására fogjuk forditani. Belépődij: Felnőttek részére 1 korona, gyermekek részére 40 fillér. Jegyet váltani az igazgatói irodában és minden tanitó-testületi tagnál lehet, — a hangverseny napján pedig az iskolában elhelyezendő pénztárnál. Felülfizetéseket köszönettel fogadunk és azokat a „Buda és Vidéké"-ben nyugtázzuk. — A hangverseny kezdetekor részletes műsorral szolgálunk.

A fővárosi közmunkák tanácsából.

1899. április 20.

A várbeli Szent György-tér szabályozása tekintetében a fővárosi tanács a legujabban azt a határozatot hozta, hogy miután a miniszterelnöki palota épitésének elhalasztása folytáu a szabályozás szüksége megszünt, s miután a miniszterelnöki palota épitésétől függetlenül a főváros a szabályozást kezdeményezni időszerűnek nem látja, az ügyet a saját részéről a napirendről leveszi. E határozatot a tanács tudomásul vette.

A X: ker. Bánya-teret, az abbani templomra való tekintetből Szent László-térnek kérték elnevezni. Habár elv, hogy régi jóhangzásu neveket a tanács nem cserél fel, mégis mivel a székesfőváros a szóban forgó elnevezésre nagy sulyt fektet és eziránt ismételten a tanácshoz fordult, a tanács kivételesen engedve a kivánságnak, a Bánya-teret Szent László-térnek nevezi el, de figyelmezteti a fővárost, hogy hasonló névfelcseréléseket jövőre kerüljön.

A margitrakparti közuti vaspálya jelenleg a Lánczhidnál végződik és a Rudasfürdőig tervezik meghosszabbitani. Tekintettel a vonalvezetés nehézségeire, a közmunkák tanácsa a földalatti vezetés eszméjét vetette fel, melyet a főváros elfogadván, azt ktvánja, hogy a továbbiak iránt vegyes bizottsági tárgyalások tétessenek folyamatba. A tanács ennek ellenében azt találja szükségesnek, hogy a társulat a földalatti vezetésre a részletes terveket készitse el és ezek lesznek aztán vegyesbizottságilag tárgyalandók. A vegyes bizottságba a tanács Pacher József és Hauszmann Alajos tanácstagokat, Rupp Imre miniszteri tanácsost, továbbá Garancsy Mihály és Bakos János osztálytanácsosokat küldötte ki.

Az eskütéri hiddal kapcsolatos rendezési munkákra a tanács az általános árlejtés eredményéhez képest Freund Henrik és fia czég és Dénes Zsigmond együttes legkedvezőbb ajánlatát, a Krisztina-körut, Szent János-tér és Mikó-utcza közötti szakaszának rendezési munkáira Hirsch Mihály és Reinisch Henrik együttes ajánlatát fogadta el mely a legkedvezőbb volt.

A Lipót-köruti és Teréz-köruti közuti vaspályai vágányok összekötésére az épitési engedély kiadásához a tanács hozzájárál.

A II. Donáti-utcza szabályozásának módositásához a tanács hozzájárul.

A II. Zsigmond-utcza s Margit-rakpart s a közeli névtelen utczák, az I. Virányos-ut, Czakó-utcza egy részének és a X. ker. Kolosvári-út rendezése, az I. ker. Virányos és Napos út befásitására vonatkozó tervek kivitele ellen nincs észrevétele.

Elintézést nyert tová a magy. államvasut, Koch József ès Klein Lipót, özv. Král Alajosné, Porgesz Anna, Waldmann Izidor és neje, Nay és Strausz, Knuth Károly és Freisleder Nándor felfolyamodása.

Kérés.

A lóversenyeket látogató t. közönség azt a részét, mely okvetetlen kimegy akár szép akár rosz idő van: a Lovar-egylet főpénztársága tisztelettel felkéri — saját kényelme érdekében — mert künn a versenytéren nagy a tolongás a pénztároknál (pedig 18—20 pénztár van), hogy belépti jegyeit délelőtt benn a városban, a programmokon megjelölt *dohánytőzsdékben előre megváltani* sziveskedjék. Másrészről felkéretik a közönség, hogy belépti jegyét az öltönyön kivül *láthatólag kitüzni* sziveskedjék, s igy az ellenőrség részéről felszóllitásokat mellőzhesse.

Meghivó.

A budapesti polgári lövész-egyesület által 1899. évi május 7-én, vasárnap tartandó megnyitó nagy lövészetre. — A lövészet sorrendje: Május hó 7-én, vasárnap reggel 8 órakor a lövészet megkezdése, mely három taraczklövéssel jeleztetik. A lövészet déli 1 óráig tart, ekkor ebéd. Délután 2 órakor a lövészet folytatása alkonyatig, ezután a lövések osztályozása és a dijak ünnepélyes kiosztása. A lövészetnél az általános lőszabályok irányadók.

Ürömi bucsu.

Április 30. és május 1-én kedélyes szokott lenni, különösen az ó-budaiak keresik fel számosan. Hartwieger korcsmája ugy az italok, mint a konyha tekintetében kifogástalan volt. Az esztergomi vasut most könnyen közvetitette a forgalmat Budapest és Üröm között. Május 1-én már *déli 12 és 1 óra között is* vonat közlekedett kifelé! A vételdij nagyon olcsó. Érdemes ide máskor is kirándulni.

Fáklyásmenet Török-Bálinton.

Zimándy Ignácz, Török-Bálint jótékony plébánosa, az *Ébresztő Hangok* irója ismét nagylelküségének adta jelét és kimutatta azt, hogy a tettek és nem a szavak embere és ha nem találkozik a köztetszéssel, ha Kossuthról ir, a község szivvel lélekkel ragaszkodik hozzá és hálás számtalan jótékonyságáért.

Zimándy Ignácz a törökbálinti katholikus körnek, mit ő alapitott 12,000 frt értékü házat, a törökbálinti politikai községnek 6000 frt értékü házat, az ovónő lakásául szintén egy 6000 frt értékü házat ajándékozott oly feltétellel, hogy a Kossuth-utczát *Ferencz József-utczának*, a Tóth József-utczát *Erzsébet királyné-utczának* nevezzék el.

A község képviselőtestülete egyhangulag elfogadta és fényes fáklyás zenével tisztelte meg Zimándy Ignáczot. A szónok a község jegyzője, *Győry* Sándor volt, ki szép beszédben üdvözölte a község nagylelkü jótevőjét. Beszédjét általános és lelkes éljenzés követte. Ezzel a béke a község jegyzője és község között helyre állt s a jegyző ur a katholikus kör tagjai közé lépett.

Sok méltatlan támadásra és lármára volt czáfolat ez az ünnepély . . . A vihar nem olyan erős, mint hirdetik azt, s a történetirás pro és contrája nem mindenki előtt szentségtörés. Ime Zimándy harmadik könyve jelent meg *Kossuthról* s a komolyan gondolkodók el is olvassák s nem azt látják benne, mint azok, a kik nem olvassák csak elitélik, mert papot bánthatnak. A könyvben, mely Kossuth Lajossal foglalkozik *a debreczeni trónfosztás* emlékére jelent meg s vannak benne egyéb érdekes dolgok is.

A mi álláspontunk az, hogy ha Jézus Krisztust megbirálhatják, a ki Isten, akkor megbirálhatnak mást is, a ki ember. Tessék elolvasni, a kinek tetszik megbirálni, de olvasatlanul itélni, az nem való. A könyv ára 1 frt és kapható *Török Bálinton* a szerzőnél.

Gyászbeszéd Bossányi László felett.

Az elhunyt jeles hazafi és igazi magyar ember, vármegyénk vezérférfia, Bossányi László felett Fazekas Gusztáv megyénk aranyszavu ès aranytollu főjegyzője a következő beszédet tartotta:

Gyászos gyülekezet!

Véghetetlen fájdalommal állunk itt a koporsó előtt, mely egy igazi érdemekben betöltött élet földi maradványait foglalja magában.

Véghetetlen fájdalommal azért, mert a megboldogultat önzetlenül tiszteltük, becsültük és szerettük. — És ha fájdalmunk enyhülését hiába várjuk, oka az mert boldogult öreg barátunk a közélet terén egészen a mienk volt. Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun vármegye közönsége közjogi szervezetében egyik legtekintélyesebb, a közügyek iránt önzetlenül s folyton kiapadhatatlanul érdeklődő bizottsági tagját vesztette el. Nagy ür támadt utánna, sok sok időnek kell elmulni, sok uj erőnek kell közremunkálni, hogy a törvényhatósági bizottságban helye megközelitőleg is kipótolható legyen.

Nyiltság, határozottság szavaiban, tett és akarat-erősség felfogásában, okszerü szigor intézkedéseiben, jellemezték közéletét, jóság, egyenes jellem, fenkölt gondolkodás, s áldott jó sziv jellemezték magánéletében.

Véghetetlen a fájdalmunk, mert közvetlen körünkből ragadta el a kérlelhetlen halá. Működésének minden árnyalata, szándékának minden tisztasága, s tetteinek minden következménye ismeretes előttünk, hisz utolsó perczig nekünk élt, a köznek munkálkodott.

Hisz csak a legközelebb mult közgyülésünkön hallatta erős szavát, a mint hatalmas és igazságos birálatot mondott egy községi ügyben. Hisz előttem van most intézkedésre kész alakja, amidőn a megyegyülésen az előadószék elé állva jóakaró, de mindig igazságos véleményét határozottan érvényesiteni törekedett.

A mindenható Isten kiszámithatlan akarata, megnémitotta az ajkakat, melyek csak jóra és nemesre nyiltanak meg. A kérlelhetlen végzet kifürkészhetlen hatalma kicsavarta kezéből a szó fegyverét, mellyel közérdekben mindig önzetlenül küzdött, és akkor amidőn ő inditványaival mindig nagyszabásu intézkedéseket ölelt fel, porhüvelye örök álmát alvandó e koporsóban lelte meg örök nyugodalmát.

Az élet angyala könybe lábbadt szemmel, leforditott fáklyával áll a vármegye, jeles bizottsági tagjának hült tetemei mellett.

Most egyik diszét vesztette el benne.

Halála nem csupán a közvetlen hozzátartozók és rokonok gyásza, jóllehet ők bánkódnak fölötte első sorban, de gyásza az egész vármegyének is amely a kiváló férfiu ernyedetlen munkásságának, fényes erényeinek és kimagasló érdemeinek közvetlen tanuja volt.

Sokat dolgozott, sokat munkálkodott, mindig igaz czélokért és szép eszmékért hevült. Lelke áthatva lévén a közélet szép eszméitől, cselekedeteiben önzetlenül azok megvalósitására törekedett.

Most meghalt, de nevét nem mossa el az enyészet. Ott fekszik a koporsóban, de emléke élni fog Pestmegyében s azok szivében, a kik a jó, nemeslelkü férfiut igaz érzésük teljes tisztaságával szerették.

Porlandó testrészei elvegyülnek az anyaföldbe, de az enyészet nem fogja megsemmisithetni, nemes lelkének a sirhanton is áttörő fényét. A kegyelet, elismerès, szeretet és hála friss virágokból fonnak hervadhatlan koszorut a sir fölött, mely legjobbjaink egyikét zárja ölébe.

De nem csak most vett ő részt a vármegyei közügyekben, hosszu 50 év az, melynek szakadatlan munka ereje az az elévülhetetlen érdem, mely Pest vármegye történetének örök lapjaira fel fog jegyeztetni.

Akkor, amikor a magyar nemzet siralmas helyzetében legjobbjaink vasra verve büntelenül szenvedtek, ő is szenvedett. Alig hullottak le lábairól a bilincsek, amikor magyarnak lenni bűn, kimondani már veszedelem volt, ő Pestvármegye javán mint az akkori főispán szeretett titkárja, minden munkáját, minden szavát a legbensőbb magyar érzelmekkel vezette.

Most Isten veled jó öreg barátom, adjon neked a Mindenható örök nyugodalmat, s adja meg neked az örök életben a dicsőség koronáját.

Tej razzia.

A budai kerületekben az élelmiszerek vizsgálásában a vásárfelügyelők nagyon lelkiismeretesek, ugyannyira, hogy a budai iparnak és kereskedésnek sok sötét pontját tárják fel. A tejkereskedés kűlönösen szánalmas és ártalmas. Egy kerületben razziát tartottak. A vásárfelügyelő hajnalban meglepte a tejkereskedőket s csupán egy nagy tejkereskedőnél 2400 liter hamis tejet foglalt le és hamisitott meg. Hiszen lajstromot lehetne egyéb áruczikkek hamisitásáról kiállitani.

Elég baj, hogy a budai kereskedők némelyikében nincs elég önérzet s e patriczíusi becsületben gazdag városrészben segiti a mérgezést. Nagyon jó a *Reggeli Ujság* önfeláldozó vállalkozása, melynek áruczikkeit ajánljük saját rédekében a közönségnek.

Sertés tenyésztés.

Hiába szóllalnuk fel a villaterületek közelében üzött sertéstenyésztés ellen, 20—30 számra tenyésztik a sertéseket a villatulajdonosok kárára s a közegészség veszélyeztetésére. Vannak helyek, hol egész vadon járnak és tönkre teszik a kertészet eredményeit. Bizony ez furcsa. Azt hisszük, hogy a főváros nem azért bir szabályrendeleteket, hogy azokat végre ne hajtsák.

A bárányok sztrájkja.

A kéményseprő segédek szakegyesületté akarnak alakulni és a fő- és székváros vonakodik erre az engedélyt megadni. Nem értjük miért. A kéményseprők soha nem erőszakoskodtak s valóban bárányoknak lehet őket nevezni. Ha nem adja meg a tanács, sztrájkolni fognak s ez lessz a legkellemetlenebb sztrájk.

Forinyákné darabja Debreczenben.

Forinyákné altábornagynénak *Az estély* czimü egyfelvonásosát, a mely először a Nemzeti Szinházban került szinre, a napokban adták Debreczenben nagy sikerrel. Forinyákné a szellemes irónő kedvelt tagja a budai főuri társaságnak. A mit ir, az mind sikerült. Irói álneve *Dóra*, a haza határain tul is ismeretes. Büszkék lehetünk mi budaiak reá.

Országos Magyar Iskola-Egyesület.

Az Országos Magyar Iskola Egyesület megtartotta közgyülését. Szokott tárgysorozat. Szokott panaszok. Néma gyermeknek anyja sem érti a szavát. Összetett kezekkel dermesztő közönyt engesztelni nem lehet. A Kossuth kultusz nem elegendő arra, hogy az elvállalt hazafias kötelességeket teljesitsék. A ki valamit vállal azért felelős is. Dictiókkal kevésre megyünk. Ellenben a legnagyobb magyar *gróf Széchenyi István* példája után haladva kis patakokból is lehetnek nagyok, folyók. Pedig a Széchenyi nótájára kortes nóták nincsenek. Neki egy nótája volt, az a 60,000 banknóta, a mivel az akadémiát alapitotta. De azért csak énekelik Kossuth Lajos azt izente.

Krisztinavárosi szinkör.

A lapok ugy irják, hogy Makó Lajos május 5-én nyitja a szinházat. Reméljük, hogy a magyar muzsának fog áldozni és jó magyar darabokat játszat, olyanokat, a hol a piruláshoz nem szoktatnak. El kell már egyszer hagyni, a családi életet hanyatlásba döntő operetteket és ujabb szindarabokat, a melyek a magyartalanság és erkölcstelenség fészkei. Tessék az ilyenekkel a Lipótvárosban tündökölni. Ha egyéb, fontos ügyek megbeszélése után helyünk maradt a szinházról is beszélünk, de a közönségel folyton lelkesitjük arra, hogy azt a helyet, *hoszeretett magyarhazánk* nyelvét beszélik, tömegesen látogassa, de csak akkor, ha igazán magyar, nem csak nyelvében, de szellemében is.

A Foncière pesti biztositó-intézet közgyülése.

A Foncière pesti biztositó-intézet Szentmártoni Radó Kálmán úr ő exczellentiája elnöklete alatt folyó évi április 29-ikén tartotta meg ez évi rendes közgyülését. Az igazgatóság által a közgyülés elé terjesztett, 1898. évre vonatkozó üzletjelentéséből a következő lényegesebb számadatokat veszszük át. A törlések levonása után a m. évi dijbevétel az elemi- és a balelesetbiztositási ágazatokban 5.067,903 frt 83 krt, az életbiztositási ágban pedig 1.206,032 frt 83 krt, összesen tehát 6.273,936 frt 66 krt tett ki, mig a későbbi években esedékes tűz- és balesetágazatbeli dijkötelezvények összege 9.311,086 frt 96 krra rug. Az életbiztositási összállomány 1898-ban 29.059.111 frt tőke és 8.517 frt járadék-összegre emelkedett. A nyereségrészszel biztositottak az idén 14 százalékos osztalékban részesülnek. A készpénzdijtartalékok az életbiztositási ágazatban 6.356,955 frt 44 krra, az elemi- és balesetbiztositási ágazatokban pedig 977.316 frt 80 krra rugnak s ennél fogva a mult évvel szemben 496.057 frt 05 krral szaporodtak. Ha a mult évi zárlat az intézet üzletének a fent közölt számadatokból kitünő, mindinkább fokozódó örvendetes fejlődése daczára 96.406 frt 34 krnyi bevételi kevesebbletet tüntet föl, úgy ez a körülmény a tavalyi jégbiztositási üzletnek általánosan ismert katasztrófális jellegü lefolyásának tulajdonitandó, a mely üzletág a hazánkban e téren működő valamennyi társaságnak többé-kevésbbé érzékeny veszteséget okozott. Az ügyvezető igazgatóság különben intézkedéseket tett, a melyek, tekintettel különösen a jégbiztositási üzlet terén tett tavalyi kedvezőtlen tapasztalatokra, bizvást remélni engedik, hogy jövőben kielégitő eredménynyel fog az intézet beszámolhatni. Az intézet tőkéi, ide nem értve a képviselőségeknél künlevő pénzkészletet és a képviselőségek és ügyleteknél levő követelési egyenlegeket, következőkép vannak elhelyezve: Pénzkészlet az intézet központjában 88.170 frt 68 kr. Hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál levő követelésekben 1.362,160 frt 94 kr. Az intézet budapesti és bécsi tehermentes házaiban 1.681,858 frt 98 kr. Állampapirokban, vasuti elsőbbségi kötvényekben és óvadékképes záloglevelekben 3.839,471 frt 34 kr. Tárczabeli váltókban 227.475 frt 58 kr. Jelzálog-kölcsönben 9.203 frt 06 kr. Az intézet életbiztositási kötvényeire adott kölcsönökben 947.920 frt. A nem garantirozott tulélési biztositási csoportok tőkéiben 6.286 frt. A közgyülés az igazgatóság jelentését jóváhagyó tudomásul vévén, az igazgatóság és a felügyelő-bizottságnak a fölmentvényt megadta, a felügyelő-bizottság eddigi tagjait egy további évre és az elhunyt igazgatósági tag, Szász Domokos püspök, helyébe az igazgatóságba Simó Lajos országgyülési képviselőt egyhangulag megválasztotta.

A Ganz és társa vasöntő és gépgyár-részvénytársaság közgyülése.

A Ganz és társa vasöntő és gépgyár-részvénytársaság április 27-én tartotta a közgyülését, *Pallavicini* Ede őrgróf elnöklése mellett. Az igazgatóság jelentése első sorban köszönetet mond *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszternek, a ki a kineveztetése előtt igazgatósági tagja volt az intézetnek s tevékenységével igazi támaszául szolgált. Megemlékezik az igazgatóság ezután *Gulden* Gyula elhunytáról, a ki 27 évig állott a tisztikar élén s jelentékenyen hozzájárult a társulat ügyeinek fejlesztéséhez. A mult üzletév forgalma 17 millióra rúgott, az 1897. év 12 milliójával szemben, de mindazáltal még sem sikerült a fokozott gyártással számszerü arányban álló nyereséget elérni, mert az év négy első hónapja alatt csak nagyon kevés volt a megrendelés s csak a jó aratásra való kilátásokkal fordult az irány kedvezőbbre. Ekkor pedig tömegesen érkeztek a megrendelések, annyira, hogy az erőltetett munkát csak a béreknél és az anyagoknál hozott nagyobb áldozat árán lehetett győzni. Különben az összes üzletágakban s különösen a villámos osztályban nagy fejlődés tapasztalható. Az elmult üzletév *tiszta nyeresége 870.424 frt 88 krra* rug. Javasolja az igazgatóság, hogy — a különböző levonások után — ebből fizessenek ki részvényenként 100 forintot. A közgyülés a jelentést tudomásul vette s aztán igazgatósági tagokul ujból megválasztotta *Hollán* Ernőt, *Kronfeld* Zsigmondot, *Loewe* Izidort, *Mechwart* Andrást, *Országh* Sándort, *Pallavicini* Ede őrgrófot és *Trebitsch* Ignáczot.

Pályázati hirdetmény.

A „Budapesti (budai) Tanitóegyesület“ f. évi április hó 6-án tartott közgy8lésén saját tagjai részére a következő kérdést tűzte ki ez idei pályatételül:

„Miként kell a tanitónak az elemi iskolai növendékek között az iskolatársi szellemet ápolnia és fejlesztenie, hogy az iskolából kikerült nemzedék tagjai majdan az életben egymást igazi embertársaiknak ismerjék, kiknek közös, vállvetett és egyetértő munkálkodásától függ a nemzet szellemi, erkölcsi és anyagi boldogulása?“ (Az életből, illetve a történelemből vett példák felsorolása kivánatos).

Kivántatik egy hosszabb erkölcs-paedagogiai tanulmány, mely a fölvetett kérdést minden oldalról megvilágitja s a tanitónak kellő utmutatásokat nyujt az erkölcsi nevelésben követendő eljárásra nézve.

* * *

A pályadij 100 korona.

Az idegen kézzel irt pályamunkák kettős boritékba zárandók.

A jeligés levélke a két boriték közé helyezendő.

Dijazásra csak önálló becscsel biró s a pályázati feltételeknek teljesen megfelelő munkák számithatnak.

Csak az az egyesületi tag pályázhat, a ki az egyesületnek jelen pályázat kihirdetése előtt legalább kgy évvel már tagja volt s tagbeli kötelezettségeinek eleget tett.

A pályamunkák alulirt elnökség czimére (II. ker., Toldy Ferencz-utczai el. iskola) 1899. évi szeptember hó 1-éig küldendők be.

Budapesten, 1899. május hó 1-én.

Értesités. A budai szinkörbe szóló utalványok az I. ker. Várbeli-, továbbá a Krisztinatéri- és Attilla-utczai —, valamint a II. ker. Fő-utczai, Medve-utczai, Toldy Ferencz-utczai és Margitköruti el. iskolákban kaphatók.

Koncsek Lajos, egyesületi elnök. **Vascó Bertalan,** egyesületi elnök.

—● Elsőrangu hazai gyártmány. ●—

Pontos czim:

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

◆ BUDAPEST. ◆

Magyarország legnagyobb és egyedüli

gazdasági gépgyára

mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerü felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Gőzcséplők. Vetőgépek. Borprések. Ekék. Szecskavágók. Morzsolók.

1538. F. számhoz.

Déli vasut.

Az idei fürdőévad tartama alatt, azaz f. évi május hó 1-től fogva szeptember hó végéig, Budapest déli vasutról, Budapest keleti p. udvarról, Budapest Kelenföldről, Székesfehérvárról és Nagy-Kanizsáról rendkivül mérsékelt áru I. II. és III. osztályu, az egész évadra, azaz f. évi szeptember hó 30-ig érvényes menettértijegyek adatnak ki, Siótokra, Szántódra, Balaton-Földvár m. h.-re, Szárszó m. h.-re, Szemesre, Boglárra, Fonyód-Fürdőtelepre, Mária-Telepre és Balaton Szt.-Györgyre, továbbá (Siófokon át) Balaton-Füredre, Almádiba, Kenesére és (Bogláron ill. Fonyód-Fürdőtelepen át) Badacsonyra, Révfülöpre és vissza. Ezen menettértijegyek alapján az utipodgyász a fentnevezett vasuti és gőzhajózási állomásokra és viszont közvetlenül továbbittatik.

Ezenkivül a fürdőévad tartama alatt Budapest déli-vasut és Siófok közti forgalomban időleges jegyek is adatnak ki, melyek ára a következő:

1 hóra: I. osztály 104 korona II. oszt. 76 korona.

Az egész fördőévadra: I. osztály 256 korona, II. osztály 188 korona.

Nyilttér.*)

Császárfürdő
Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel pompás ásványviz uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kereskedők és iparosok banktársasága

m. sz. **Budapest, VI., Deák-tér 6.**

Hitelképes budapesti kereskedőknek és iparosoknak előnyös föltételek mellett hitelt nyujt.

Személyhitelt 100 frttól 8000 frtig.
Tárczahitelt 500 frttól 8000 frtig.
Bekebelezési hitelt üres telkeknél I-ső helyre, házaknál II. helyre is.
Előleget ad értékpapirokra is.
Takarékbetétek 4½ százalékkal kamatoztatnak.

Ezen intézet 12 évi fönnállása óta hitelegylet tagjaitól **egyszer sem kért utánfizetést. A részjegyek** évek óta 6%-ot jövedelmeznek.

Az igazgatóság nevében:
Kohn Gábor elnök.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő
mindszenti ERDÉLYI GYULA.
Szerkesztő: JURISZTOWSZKY ÖDÖN

Szt.-Lukácsfürdő

téli és nyári
gyógyhely.

Nagy kénes iszapfürdő, a melynek 520 □ méter nagyságu nyitott és zárt medenczéiben a forrásviz naponkint négyszer megujul. **Mindennemü gyógy- és üditőfürdők. Lakás- és teljes ellátás, közepes ár 25 frt** hetenkint. — **Prospektust** küld az igazgatóság Budapesten.

Biztos tiz forint.

Napjainkban csakugyan nagy pénz a krajczár is, hát még a forint, öt vagy tiz forint. Tiz forint megtakaritás évenkint fontos a családok életében. A *Reggeli Ujságnak* csak 3 frt 60 krajczár egy évre, tehát egy hóra 30 krajczár az előfizetési ára, a mivel tiz forintot biztosan megtakaritunk. A *Reggeli Ujság* tartalma bármely más napilappal kiállja a versenyt. Minden osztály érdekét felkarolja s gyorsan beleélte magát a közönség tetszésébe. E mellett a *Reggeli Ujság* kiadó hivatalának szállitó vállalata minden élelmi szert a házhoz szállit jutányosan. Tehát a háziasszony időt is takarit meg, ha itt vásárol . . . . Mutatvány számokat a *Buda és Vidéke* kiadó hivatala árjegyzékkel együtt kezéhez juttat azoknak, kik ezért ide fordulnak. Tessék csak néhány napig a *Reggeli Ujságot* olvasni s meggyőződik bárki, hogy a magyar családnak igen kedves napi olvasmánya lehet. A *Reggeli Ujság* kiadó-hivatala VIII. ker. József körut 19-ik szám alatt van. A *Reggeli Ujság* számonkint kapható az Alkotás-utczai és Pauler utczai tőzsdében. Kérjük minden nyilvános helyen.

Községi orvosi pályázat.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye biai járásban kebelezett *Torbágy* községben rendszeresitett *községi orvosi állás* lemondás folytán megüresedett.

Felhivom az ezen állásra pályázni kivánókat, hogy szabályszerüleg fölszerelt kérvényeiket *f. évi május hó 9-ig* annál is inkább adják be, mert a később beérkezőket figyelembe nem veszem.

Az állás javadalmazása következő: évi 600 frt fizetés és 100 frt lakbér.

Látogatási dijak: nappal 20 kr. éjjel 40 kr.

A választás *f. évi május hó 10-én d. e. 9 órakor* fog Torbágy községházán megtartatni.

Bián, 1899. évi április hó hó 11-én.

4941/899. közig. sz. *Girardi*, szolgabiró.

A budapesti ev. ref. egyházközségnek uj bérházában **(II. ker., Fazekas-tér 3.)** még több, a Dunára néző két-, három-, négyszobás

utczai és udvari lakás,

nemkülönben tágas és magas

üzlethelyiségek, terjedelmes raktárak

ez évi augusztus hótól kezdve igen jutányos ár mellett bérbe vehetők. Ugy a lakások, mint az üzlethelyiségek a legnagyobb kényelemmel és csinnal épültek, tágasak és teljesen szárazak.

Fölvilágositást ad az épületben a főpallér vagy az egyházi ügyészi hivatal, II. ker., Halász-utcza 1., II. em.

Budapesti lóversenyek.

1899. május 6, 7, 9, 11. 13, 14, 16, 18, 21 és 22-ikén.

Kezdetük délután 3 órakor.

Belépti jegy naponkint:

I. oszt. (Passepartout)	uraknak	— — — —	5 frt.,
I. „ „	hölgyeknek	— — —	3 „
I. „ „	katonatiszteknek	— —	3 „
II. „ „	urak vagy hölgyeknek	—	1 frt.
Állóhely a versenypálya közepén		— — — —	30 kr.

Egész évi (Saison-) jegyek 30 napra:

(Május 10 nap, augusztus 10, október 10 nap.)

I. osztály (Passepartout)	uraknak	— — —	100 frt.
I. „ „	hölgyeknek	— — —	50 „
I. „ „	katonatiszteknek	— —	50 „

A májusi 10 napra:

I. osztály (Passepartout)	uraknak	— — —	40 frt.
I. „ „	hölgyeknek	— — —	20 „
I. „ „	katonatiszteknek	— —	20 „

A küiön elkeritett fogadási helyre (a bookmakerek körébe) belépti jegy **mind a 10 napra 25 frt.**

A totalisateurökhöz azonban, mint eddig, ugy ezután is szabadon léphetni. — Villanyos vasutak egész a helyszinig közlekednek. — **Katona-zene és frissitő-helyek minden osztálynál.**

Naponta friss vágás érkezik
gróf KEGLEVICH GYULA
sashalmi kertészetéből
SPÁRGA
kilója 70 kr. Solo spárga 1 forint 10 krajczár.
Kapható a
REGGELI UJSÁG
fogyasztási czikkeket szállitó-vállalatnál
BUDAPEST,
József-körut 19. szám alatt.

SZLOVATSEK J.

szobafestő

Budapest, III. ker., Lajos-utcza 145, ajó 13.

Elvállal mindennemü
épület- és magánfestészetet,
valamint
minden e szakmába vágó munkák
és javitások
izlésteljesen és olcsón foganatositttatnak.
Műhely: II. ker., Szegényház-utcza 14.

Lenz Ferencz

Buda, II. kerület, Fő-utcza 68. szám.

Nagy választék:
Papir-, rajz- iró- és iskolaszerekben.

Müiparáru kereskedés.

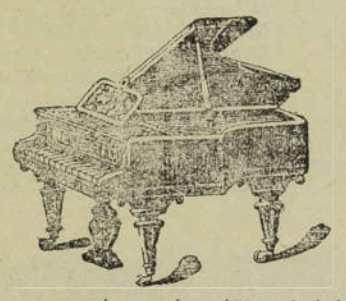
Jutányos árak.

Husvéti piros tojások plüsből
5 krajczártól — 5 forintig.

Hevesi Balázs

utóda

Harkai Mária

zongora-gyárosné, állami iskolák szállitója.

BUDAPEST,
Váczi-körut 5. szám.

Standard életbiztositó-társaság

Edinburghban (Angolhonban.)

Alapittatott 1825-ben.

Magyarországi fiók: Budapest, V., Fürdő-utcza 4. sz.

Évi bevétel	**27,500.000 korona**
Kiutalt nyereményrészek	**150,000.000 korona**
Vagyon	**220,000.000 korona**
Haiálesetek folytán kifizetve	**450,000.000 korona**

A **Standard** kötvényeinek nevezetesebb előnyei: Kétségtelen biztonság. Alacsony dijak. Szabad világkötvenyek. Kötvények érvényben tartása dijfizetések elmulasztásánál. Tőkésités és előre megállapitott visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fenállás után. Szabad háborubiztositás népfelkelők részére.

Dijtáblázatok kivánatra küldetnek.

Budai főügynök: Klemm Árpád II., Zsigmond-u. 10.

A szabadalmazott

„DELPHIN“

vizszürőnek egy családnál sem szabadna hiányozni. Ára 16—27 frtig. Minden vizvezetékhez igen könnyen alkalmazható. Egyedül Budapesten több mint 2000 drb van használatban. A királyi várlakban, József főherczeg palotájában, számos nemes és előkelő polgári családnál, kórházakban, szanatóriumokban, minisztériumokban, iskolákban, nyilvános intézetekben, bankokban stb. stb. Elismerő nyilatkozatok szakemberektől, tanároktól, orvosoktól, valamint számtalan ajánlatok magánegyénektől. Kérjen prospektust.

Telefon-szám 63—16.

Magyar szürő vállalat, Erzsébet-körut 27.

A főraktáron kivül megrendelhető: **Kann és Heller**, Váczi-körut 62, **Löwenstein M.** cs. és kir. udv. száll., Vámház-körut 4., **Porfy Ferencz**, Kigyó-utcza, **Sárkány Pál**, Váczi-utcza 27. czégeknél.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság,

A részvényes urak ezennel meghivatnak a f. é. május hó 29-én délelőtt 10 órakor Bécsben, I. Eschenbach-Gasse 9. szám alatt (az osztrák mérnök- és épitész egylet termében) megtartandó

negyvenkilenczedik közgyülésre.

NAPIREND:

I. Az évi jelentés felolvasása;
II. az 1898. évi zárszámadás feletti határozathozatal;
III. az igazgatótanács részbeni megujitása;
IV. a számvizsgálók megválasztása.

Az alapszabályok 22. czikke szerint a közgyülésben csakis azon részvényesek vehetnek részt, kik legalább 40 részvénynyel birnak s ezeket legkésőbb 14 nappal a közgyülés összehivása előtt az alantabb megjelölt pénztárak valamelyikénél letéteményezték, é. p.:

Bécsben: A cs. kir. szab. osztrák kereskedelmi és iparintézetnél;
Rotschild S. M. urnál vagy a társaság számvevőségénél a déli vaspálya udvaron (igazgatósági épület):
Budapesten: A magyar általános hitelbanknál;
Triesztben: A cs. kir. szab. osztrák kereskedelmi és iparintézet fiókjánál;
M/m. Frankfurtban: Rotschild M. A. és fiai uraknál.
Berlinben: Bleichröder S. urnál, vagy a Disconto-társaság igazgatóságánál;
Hamburgban: Behrens L. és fiai uraknál;
Baselben: Speyr és Társa uraknál;
Zürichben: A svájczi hitelintézetnél;
Párisban: A társaság letéti pénztáránál Rue Laffitte 17.;
Londonban: Rotschild N. M. és fiai uraknál;
Milanoban: A Banca Lombarda di Depositi e Conti Correnti-nál;
Genfben: Lombard, Odier és társa uraknál;
Lyonban: Cambefort, Saint Olive F. és társa uraknál és Veuve Morin, Pous és társa czégnél.

A letéteményezett részvények helyett letéti jegyek és igazolványok szolgáltatnak ki, mely utóbbiak a közgyülésen való megjelenésre jogositanak.

Távollevő részvényesek irásbeli meghatalmazás utján más, a közgyülésen részvételre jogositott részvényes által képviseltethetik magukat (23. czikk.)

Képviseltetés esetén az igazolási jegyen előnyomott meghatalmazás kitöltendő, a meghatalmazó által sajátkezüleg aláirandó s legkésőbb folyó évi május hó 20-án a társaság számvevőségénél Bécsben (déli vaspálya udvar) felmutatandó, megjegyeztetvén, miszerint az alapszabályok 25-ik czikke szerint egy részvényes sem egyesithet magában többet 10 szavazatnál saját joga alapján és mint más szavazatjogosult részvényesek meghatalmazottja.

Bécs, 1899. április hó 17-én.

Utánnyomás nem dijaztatik.

Az igazgatótanács.

Dietzl József

bornagykereskedő és bortermelő.

Cs. és kir. udvari szállitó, valamint Ő csász. és kir. fensége József főherczeg udvari szállitója, Szerb kir. udvari szállitó

Budafokon.

Ajánlja tisztán kezelt asztali-, pecsenye és csemegeborait palaczkokban, valamint hordókban.

Különlegesség

Budai sashegyi saját termése.

Szobapadló fényező szerek.

Viasz-kenőcs (parket paszta) kemény padlóra fehér és sárga, kis doboz 45 kr., nagy doboz 80 kr.

Fözött viasz csak vizzel vegyitendő, kemény és puha padlónak, kilója sárga 1.10 frt, fehér 1.30 frt.

Fénylak puha padlóra, igen tartós, gyorsan szárad, tükör fényt ad, 4 szinárnyalatban.

Doboza 85 kr., 1 frt és 1 frt 20 kr.

Rainer J. és társánál

II. ker., Fő-utcza 12.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Csomagolás felszámitás nélkül.

Vendéglő a közel zöldben.

Bauer János a várból előnyösen ismert vendéglős az Alkotás-utcza és Mozdony-ut sarkán a kies fekvésü Hesz féle telken nagyszabásu szép vendéglőt nyitott meg. A vendéglőt ugy a budaiak mint a pestiek sürüen látogatják, a mit a jó konyha, jó pincze és pontos kiszolgálás meg is érdemel.

Lámpajavitó műhely, Érczнyomó, Galvanizáló és fémcsiszoló-intézet electro-erő-üzemmel berendezve.

Morodán Simon

ezelőtt

Morodán és Zsolnay

Budapest, VII., Hársfa-utcza 4.

Elvállal: fémcsiszolást, nikkelezést, galvanizálást, aranyozási, ezüstözési, valamint minden e szakba vágó munkákat jutányos árak mellett.

Nagyobb megrendelésnél a munkáért házhoz küldetik és az áruk kész állapotban visszaküldetnek.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházтéren fioküzletet nyitottam — Liszt, tej tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

Kirándulók figyelmébe!

LEBEDA FERENCZ

Misztl-féle „Magyar koronához" czimzett vendéglője és kávéháza.

Budakesz, Virágvölgy.

Kies fekvés, szép kilátás, szabad és üde levegő.

A nyaraló és kiránduló intelligentia találkozó helye.

Kitünő magyar konyha, természetes borok, kitünő kávéházi italok, buffet, fagylalt és jeges kávé.

Jutányos árak.

Pontos kiszolgálás.

Minden szombaton hangverseny változatos műsorral.

„REGGELI UJSÁG"

fogyasztási czikkeket szállitó-vállalat részvénytársaság

József-körut 19.

Liszt, kenyér, fűszerek, hus, zsirnemü, szárnyas, tojás, csemegék, sör, bor, pezsgő, fa és szén jó minőségben, jutányosan házhoz szállitva.

Kivánatra megrendelési bárczák.

Részletes áréjegyzék a **Reggeli Ujságban.** Előfizetési á. a lapnak egy hóra 30 kr. vidékre 50 kr

A czikkek megrendelhetők az ujság kihordónál.

A szállitás Budára gyors és pontos.

Bizalmi

állást keres egy keresztény, középkoru állami nyugdijas és nagy vagyonnal biró egyén. Ajánlatokat „Bizalom 58394" czimen továbbit a kiadóhivatal.

Burkert Konrád
lakás és iroda: II., (Viziváros) Retek-u. 14.
Elvállal épület és épület-diszitmény munkákat vizvezeték, légszesz, csatornázás, fürdőszoba, closet, gőz, viz-fütés és szellőztetési berendezést.
Speczialista épület- és disz-ornamentikai kivitelben.
Árjegyzék és költségvetés dijtalan.

A Magyar Asphalt részvénytársaság
BUDAPEST, Andrássy-ut 30.
Elvállal minden néven nevezendő **ASPHALT BURKOLASI** valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **asphalt anyag vidékre** is szállittatik.
Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Legjobb fagylalt
kapható
Fischer B.-nél
Roham-utcza.

KRÁL GYULA
kőfaragó mester,
I., Kelenföld, az állomás mellett.
Kőfűrészelő-, gyaluló- és esztergályozó.
Elvállalja a homokkő, mészkő, márvány és gránitkő feldolgozását úgy épületekre, mint siremlékekre.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Mihalovits József
kalapos-mester
BUDAPEST,
I. ker. Alagut-utcza, a Szinkörrel szemben.
Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.
Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.
Nagy választék
NŐI KALAPOKBAN,
valamint **szőrme-árukból.**

FELHIVAS
az összes
Gyomor és alhasi bántalmakban szenvedőkhöz:
Máj
Vese
Hólyag
Aranyér
!!!Hatásában páratlan!!!
PAULA-VIZ
A jelenkor szenzációs gyógyvize.
Magyarádi „PAULA“ gyógyforrás részvénytársaság
Budai főraktár:
Rainer J. és társánál
Fő-utcza 12.

STŐRI A. J.
Krisztina-köruti nagykávéháza.
(Krisztina-körut 91.)
Minden vasárnap katona hangverseny.
KITÜNŐ TEKEASZTALOK.
Hideg buffet.
Legfinomabb italok.
Igen olcsó árak.
Pontos kiszolgálás.

RÖCK ISTVÁN
gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje
BUDAPEST, IX., Soroksári-utcza 24.
KÉSZIT:
Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajógépeket.
Lokomobilokat,
kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánnal.
Szivattyugépeket,
Worthington- és egyéb rendszerek szerint.
Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fütőcsövekkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**
Teljes hütőtelepeket és jéggyárakat
szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.
Vizműtelepeket, gőzmalmi- és téglagyári
berendezéseket.
Dohánygyári berendezéseket.
Bor- és olajsajtókat szabadalmazott különbözéki emeltyü szerkezettel.

FRISCH ANTAL
„GIZELLA“ kávéháza.
II. Széna-tér 7. szám.
Teljesen ujonnan felszerelten s a modern igényeknek megfelelő berendezéssel.
Különösen alkalmas a kávéház előtti
csinos felszerelésü terrasz
az üdülni óhajtó közönség számára.
A legfinomabb italok
mindig készletben vannak.
Hideg buffet.
Esténként hangverseny.
Pontos kiszolgálásról gondoskodva van.

Budapest Jobbparti Korona-Takarék- és Hitel-szövetkezet.

Budapest, II. ker. Fő-utcza 7. sz.

MEGHIVÓ.

A Budapest Jobbparti Korona-Takarék- és Hitel-Szövetkezet 1899. évi május hó 14-én d. e. 10½ órakor a „**budai polgári kör**“ (II. ker. Fő-utcza 10. sz.) disztermében tartja

II-ik rendes évi közgyülését

melyre a t. tagokat ezennel meghivjuk.

Napirend:

1.) Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzletévről, a mérleg és zárszámadások előterjesztése és a nyereség hovaforditása feletti határozat.

2.) A felügyelő bizottság jelentése és határozat-hozatal a felmentveny megadása tárgyában.

3.) Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság dijazásának ugy a választmány jelenléti dijainak megállapitása.

4.) A felügyelő bizottság 5 rendes és 2 póttagjának 1 évre, valamint a választmány 10 rendes és 1 póttagjának megválasztása.

5.) Netáni inditványok.

Kelt Budapesten, 1899. évi május hó 1-én.

Az igazgatóság.

Jegyzet: A tagsági igazolványok, melyek a közgyülésre való részvételhez és a szavazati jog gyakorlásához okvetlenül szükségesek, a betétikönyv felmutatása ellenében folyó hó 11-ig bezárólag a szövetkezet helyiségében a hivatalos órák alatt (délelőtt 9—12-ig, délután 3—6-ig) adatnak ki. **A mérleg és zárszámadások a szövetkezet helyiségében betekintés végett a t. tagok rendelkezésére állanak.**

Egy millió korona nyerhető

a legszerencsésebb esetben osztálysorsjegyen.

Nyujtsunk kezet a szerencsének.

a IV-ik sorsjáték első osztályának huzása már e hó 18-án és 19-én lesz.

Főnyeremény 60.000 korona.

A sorsjegyek árai:

Egész sorsjegy	6	frt —	kr.
Fél „	3	„ —	„
Negyed „	1	„ 50	„
Nyolczad „	—	„ 75	„

Kaphatók:

MÁRKUS SÁNDOR

bank- és váltóüzletében.

A magy. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusitójánál.

Budapest, Alagut-utcza 2.

Nyujtsunk kezet a szerencsének.

Budapesti Jobbparti Korona-Takarék- és Hitelszövetkezet.

Mérleg számla 1899. április hó 30-án.

Vagyon.					Teher.				
1.	Pénztár készlet	2.442	18	1.	I. Évtársulati vagyon	222,690	48		
2.	Kölcsönök	388.448	—	2.	II. „ heti befizetések	89,498	—	312,188	48
3.	Berendezés leirás után	1,936	27	3.	Visszleszámitolt váltók			59,700	—
4.	Szervezés	2,264	97	4.	Átmeneti tételek			4,503	95
				5.	Tartalék alap			1,027	65
					Egyenleg mint nyereség			17,672	34
		395,092	42					395,092	42

Budapest 1899. április 30-án

Heinrich Ármin s. k.
főkönyvelő.

Peringer Ferencz s. k.
elnök.

Frey Alajos s. k.
alelnök.

Schimmerlik Mór s. k.
vezér igazgató.

Stampfer Márton s. k.
igazgatósági tag.

Wolf Márton s. k.
igazgatósági tag.

Fenti tételeket a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlitottuk és azokkal megegyezőknek találták:

Budapest, 1899. május hó 1-én.

Lőwy Náthán, felügy. biz. elnök.

Bányay Béla, felügy. biz. tag.

Bartha Oszkár, felügy. biz. tag.

Szőke József, felügy. biz. tag.

Dr. Weber Adolf, felügy. biz. tag.

A mult évről maradt	640 tag	2333 üzletrésszel
A folyó évben belépett	579 „	1991 „ „
	1219 tag	4324 üzletrésszel
A folyó évben kivált	84 „	333 „ „
Marad az év végén	1135 tag	3991 üzletrésszel

Budapest, III. Remetehegy BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest 1899. VIII. évfolyam 14. sz. Május 1 (Pünkösd hava.)

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek:
Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Megjelenik havonként háromszor.
Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG:
I., Városmajor-utcza 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Gróf Széchenyi István levele gróf Andrássy Györgyhöz.

Czenk, 1828. okt. 24.

Kedves barátom! Kívánságod szerint intézkedtem, hogy mielőbb megkapják a gazdasági kimutatásokat, a szederfákról, a gazdaságon fekvő terhekről, a százalékokról stb.

Mivel most épen egy kis szabad időm van, k. barátom, a te boldogulásodra vonatkozó némely nézeteimet, melyek talán alkalmasak arra, hogy jövődre nézve irányt szabjanak, elfogom néked mondani. A te helyzeted, melyen én kivül állok, helyesebben itélhetem meg, mint te magad, s azt hiszem, hogy tiszta szándékomban s jó akaratomban nem kételkedel.

Te közel 30 éves vagy — s köztünk maradjon — de még most sem tudod, mit kellene tenned, s hogy mit is akarsz hát. Egyszóval te még nem számoltál be magadnak, a mi mégis fődolog.

De hogy minden tévedést kikerülve, biztosan meghatározhassuk földi pályafutásunkat, mindenekelőtt helyzetünket, körülményeinket, vagyoni állásunkat stb. gondosan tanulmányozni s megismerni szükséges.

Ebben akarok én neked segédkezni, s hogy levelemből valami hosszadalmas értekezést ne csináljak — egész röviden elmondom, mit tennék én ha a te helyeden volnék.

Te 30 éves vagy, gyönge egészségű, rövid látásu (ha kissé testesebb volnál nem ártana); jellemed fővonása szivjóság s tiszta lélek. — ezt őrizd meg, mert ez az, a mi hozzád annyira vonzott. A te tudásod (le savoir) nincs a legjobb rendben, oly várhoz vagy épülethez hasonlit, melyen sokat épitkeztek, változtattak, leromboltak, aztán ujra épitettek, a hol a legkedvesebb részletek (piecen) piszkos, szalmás tyukketreczek szomszédságában találhatók. Kő, vas, egy szóval anyag van itt elég egy nagyon tetszetős, jóravaló épitkezésre. — De erről másszor.

A mi vagyoni helyzeted illeti, az valóban brillians, de nem rád nézve, mert minden földi javaiddal együtt nem sokkal vagy jobban, mint egy panier percé. — Soha sincs pénzed, so se vagy à votre aise, a mint a te vagyoni helyzetedhez illően kellene lenni az embernek. Legalább is ezer arany készpénzednek kellene lenni mindig az asztalfiókodban. S 10.000 forintodnak a pénztáradban. — Családi viszonyaid egészen kedvezők, nincs sok rokonod, s ez sokat ér. Anyád jó és nagyon szeret téged . . . S te is jó fia vagy s Isten meg fog jutalmazni ezért. A mi gazdálkodásodat illeti, az ugy látszik holnapi s nem a mai bevételre van kiszámitva. Mindig csak a holnap... és a mig te maradékaidról gondolkodol — kik még nem is léteznek — magad tulajdonképen szűkölködöl. A mig folyvást a jövőn függ tekinteted, elfeledkezel a jelenről, s ez nagy hiba, valamint megforditva, ha csupán a jelent tekintjük; a jövőt semmibe vesszük — itt is legjobb a középut.

Politikai pályafutásodra nézve még mindig nem vagy tisztában. „Tegyem, ne tegyem“ lelked habozása. S e részben, fogadok, hogy édes anyád se tudja mit akar.

No de elég volt már azarczképezésből.

Mi a teendő? az legyen a kérdés.

Jövőd fővonalainak fölállitásában határoznod kell. Saját házadban urnak, jól berendezettnek kell lenned. Hazádnak sokkal tartozol, annak szolgálnod kell. Légy becsületes, érdemes emberré. E minőségedben hasznára válsz hazádnak, bensőleg nyugodt, s azok tiszteletétől környezve, a kik megismernek stb. S ugyan mit akarhatnál még többet oh ember fia!

Hogy ezt elérhessed, bizonyos rendszert kell követned:

1. Minden pénz, mi jószágaidból befoly, a főpénztárbaa helyeztessék el. S egy krajczár se maradjon abból kint, kivévén a mi már létezők föntartására, vagy a gazdasági regie-re szükséges;

2. Kiadásaidat bizonyos szakokra oszd be, melyek egymást egyáltalában ne érintsék, mint

a) a kölcsönök kamatai;
b) egyéb terhek;
c) anyád ellátása a háztartással

A „Buda és Vidéke“ tárczája.

Solitudo.*)

Jókai Mórtól.

Hetvenkèt esztendős vagyok; (a többleteletagadom.) Egytől-egyig mind unokáim lehetnét tek. Én már kimaradtam a világból: ti pedig most keresitek benne az útat. Nekem már az emlékezet is hamu; ti nektek még a reménység is láng.

Hja bizony, ha sokáig él az ember, egyedül marad az ember.

A kortársak egymás után mulnak el mellőlem. Soha annyi kondoleáló nekrologot nem irtam, mint az idén. Hány erős oszlopa dült ki közéletünk palmyrai templomcsarnokának ez évben! Ez igazán „nagy emberek temetője“ volt.

A lakóház is egyre fiatalodik fölöttem. Minden ujabb, jobb, mint volt régen: — csak a gazdája nem az. Az asszonyom elment előre: helyette egy kis unokám maradt. Az is uralkodott: ez is uralkodik; hozzá szoktam az engedelmességhez.

A politikai életből is kimaradtam. Hála nemzetem gyöngéd figyelmének, mely a Sándor-utczai dicsőségőrlő malomból felszabaditott. A főrendiház nem folytatás, Apolló nem a nap quadrigájának a kocsisa többé: hanem gyertyagyári firma.

S igy van ez jól mind!

Az öregség, a sok esztendei szolgálat jutalma a solitudo.

Higyjétek el nekem, hogy a magányosságnak a gyönyörei elszámlálhatatlanok.

Maga az a hely, a hol lakom, egy olyan az istenség kegyéből engedélyezett sziget, a honnan én élő szemmel lelátok a világra s a világ nem lát én rám vissza.

Negyvennégy év előtt választottam ki magamnak e helyet, (olyan évben, a mikor jó volt elbujva lenni) nem is én: a gondviselés hozta elém; elhagyott kőbánya volt, rókának, kigyónak, tüskés borznak bozóttal benőtt tanyája. És most egy paradicsom, a mit el nem cserélnék Semiramis függő kertjeiért. Minden lombos fa saját ültetésem, minden gyümölcsfa a saját ójtásom: maga a termő föld, Isten segélyével, az én saját alkotásom. Az egész egy czivilizált vadon, a föld alatt vizlevezető, vizfelhozó, villanyközlő csövekkel árkolva, amit nem lát senki. Házam nem czifra; de tiszta, kényelmes és egészséges. Mindenütt ügyes karbon-natron kályhák, a miknek nem kell kémény: kánikulánk rendkivüliségeinek regulatorai.

S a lonkám rózsafáin tul a fölséges kilátás, melyhez fogható alig van. Alant a tündöklő Dunától ketté szelt Budapest, a kit én 44 év óta látok megszületni, felvirulni, óriássá lenni! És még most is minden nap látom ujra megszületni. Kora napfelköltekor most is ugyanazt a képet, a min félszázad előtt elmerengtem: egy nagy fehér tengert, mely hullámokat dagaszt, a mikből csak itt-ott látszik elő egy torony keresztje. S aztán a mint feljön a nap, egyszerre fölemelkedik a földet nyomó ködtenger, s előtünik a dicsőséges Budapest, a mostani pompájában, a milyennek azt csak álmodtam valaha — s tul rajta a boldogságos róna, a szép, a szabad Magyarország, a kit én innen látok egyre nagyobbá, dicsőbbé lenni! Ha ti azt láttátok volna, hogy mi feküdt e ködtenger alatt ezelőtt félszázaddal!

Hát mi panaszom akkor a magányosság ellen?

Aztán nem jön az a magányosság olyan egyszerre.

A nyár elején még vannak félbeszakitások.

Van fiatal családi sarjadék. Szombat délután a vőm, a művész abbahagyja a heti munkáját, mint minden rendes mesterember, eljön örülni a kis családja örömeinek: együtt elanek-

*) A Magyar Könyvtár 100-ik füzetéből.

együtt, szolgák fizetése, kertészet, erdészet, istálló;

d) ménteleр.

S az egészen pontos számadásból ki fog tünni, hogy birtokod javitására s a te méltóságos személyed szükségleteire mennyi marad. Valamint az is ki fog tünni, hogy egyik-másik szakban mily reductiók teendők.

NB. Aztán, az Isten szerelmére! Csak ne hamarkodva, rohamosan tégy változásokat, reformokat, — hanem csak szépen-lassan!

3. Idődet úgy oszd be, hogy az esztendő egy részét a közjónak, egyet saját hasznodra, s végre egyrészét barátid s kedvteléseid számára fordithasd.

a) A közjó. Tudásod, ismereteid szedd jó rendbe, tanulmányozd az idegen alkotmányokat, tanulj angolul, ez jó szolgálatára lesz egy olyan gépésznek mint a milyen te vagy. Hivataloskodol-e vagy nem, az egyre megy. Annál inkább, mert oly sokan vannak, kik csak hivatalt, czimet s fizetést akarnak — de épen nem szolgálnak, azaz nem tesznek semmi szolgálatot mindezért, és megforditva. Én például nem teszek-e szolgálatot hazámnak? Az ember mindenütt, de különösen hazánkban minden helyzetben hasznos szolgálatot tehet a közjónak, csak ne a szánkban legyen a szivünk s erényünk, de a keblünkben. Egyébiránt excellens csak saját erejéből lehet az ember, s nem pedig ha egy harmadik excellentiássá nevezi ki. Lenni kell s nem látszani!

b) Saját hasznod. Ismétlem, csinálj rendszert. Hagyd inkább a legjobb földedet is miveletlen — mellőzz minden ujitást, minden kisérletet, ha ezer százalékkal kecsegtetne is — mintsem egészen pénz nélkül maradj. Készits 20 évre szóló tervet, s ne kezdjél addig semmit, mig a szükséges pénz a zsebedben nincs. De e részben ugy is e tárgyban még sok megbeszélni valónk lesz egymással.

c) Barátaid s élvezeteid. Milyen nagy a mindenség, mily távol van Syrius, de még Rio-Janiro is mily messze van! S a parányi ember még is meghatározza a csillagok járását, s lábát oda teszi a világ minden részébe, és te kedves barátom még Szent Pöltenig se voltál.

És ugyan miért? hát a kellő dolgok hiánya stb. stb. miatt. Hidd el, a te tetteidben, javaidban stb. nyomorúságos confuzió uralkodik.

Rendszert, rendszert! Még ha hibásat is.

Emlitetted már a házasságot is. Ebben az összevisszásságban!!! Barátom ezt épen nem javaslom. Előbb rendnek kell a házban lenni, aztán jöhet az asszony. Rendet lehet egy hónap alatt is csinálni, legalább olyast, hogy mindent világosan lássunk.

Menj jószágodra s rendelkezzél és oszd be ugy a teendőket, a mint mondám.

Nőt könnyen találhatsz, még pedig jót és romlatlant, hogy azután is jó marad-e? az attól a férfitől függ a ki elveszi.

Én azt hiszem, hogy javadra, boldogságodra válnék a házasság. De ez nem conditio sine qua non, mert egy férfi már saját erejéből is önálló. Ha már valamit a főteendőkből, melyekről szóltam, rendeztél, a mi vagyonodat illeti, azonnal házasodhatsz, mert remélem, hogy a jövendőbeli Andrássy grófnét nem akarod megsérteni azzal, hogy gyémánt, gyöngy s csipke csecsebecsékkel akarnád megnyerni, mint valami kaczér leányt. S azt sem hiszem, hogy olyan megszokott magyar tempós fogásokkal nevetségessé tennél te is bennünket. Kivül huj! belül pfuj! Drága gyöngyök a nyakon, s a gyomorban üresség, elül a homlokon gyémántkövek s hátul a tarkódon egy guggoló zsidó, mint például hg Eszterházynak Wertheim és Eskeles, hg Pálffynak Khon, Hunyadynak Biedermann stb. stb.

Legjobb a nyiltság, az igaz beszéd. Van 12.000 forint elkölteni való pénzem, eljön-e hozzám, — ha aztàn van 24,000, annál jobb, — csak semmi álszemérem!

A szegénység nem szégyen, de gyalàzat gazdagabbnak làtszani akarni, mint a valóság. Ezzel megcsalunk másokat, ez rosszaság, de megcsaljuk magunkat is — s ez ostobaság.

A ki utoljára nevet, annak van igaza. Hadd mondják rólad: „Nézzétek ezt az Andràssyt, a nagy, a gazdag A—yt, menyasszonyi ajàndékul jóformán mitsem adott.“ Csak azon légy, hogy nőd elmondhassa: „Mint örülök, hogy ehhez a jóravajó, becsületes emberhez mentem nőül . . . oly boldog vagyok! stb.“

Igyekezzél, hogy minden évben egy egészséges fiut ajándékozhassál a hazának la peine n'est pas si grande, et il faut se sacrifier pour le bien public en bon citoyen etc.

Hiszem, hogy édes, jó anyád, kinek add át legmélyebb tiszteletem, egészben osztja nézeteimet. Lakadalmadkor kerüld az u. n. ünnepségeket, vagyis agyonetetést, mikor egész ökröt szokás süttetni, mig a paraszt egész éven át a sülthús szagát sem élvezi. De engem ki ne hagyj belőle.

Most élj boldogul — bocsásd meg őszinteségemet — s nézeteimnek kissé hibás sorrendjét . . . vendégem van . . .

Nagyon kérlek, legkésőbb deczember 20-káig Pesten légy, ha elkésnél inkább maradj otthon, mert január első napjáig el kell dőlni a legtöbb végzendőknek, s erre készülnünk kell.

Naquet 24 òràval késett a wagrami csatából, s a csata elveszett; Grouchy 10 órával később jött Wartelóhoz, s az ütközet elveszett. Gondold meg ezt! Jó fagyos uton aztán egy kis időre haza is mehetsz pour faire beaucoup clans peu de temps, és nem mint Boileau mondja: Ils' agita beaucoup mais fit très peu. Isten veled. Aztàn legalább minden vasárnap irj Pestre.

---

dotázunk, saját termésü borunk mellett: mienk a vasárnap, nem dolgozunk semmit. Szerdán délután kijönnek a klubból a jó pajtások, kergetjük a pagátot, fölmelegitjük a magyaros vacsoránál a régi jó és rossz időket; — aztán hétköznap itt vannak a szőlőmunkások (mind régi betanitott hiveim) lehet velök okos dolgokról beszélni.

A verandánk eresze alatt egy fülemilepár rakott fészket, négy kis fiókja csipog már benne: az anya hordja nekik a táplálékot, nem félve tőlünk, kik ott ülünk a fészkével szemben, étkezve, beszélgetve; a him az alatt a májusfa alján csetteg. Ezek is a házhoz tartoznak.

Korán reggel vagy én kelek elébb, vagy a kis unokám; a melyik elébb kel, megvárja a másikat a reggelizésnél s a tejmaradékot együtt odavisszük a kis tengeri malaczoknak, a kik már ugyan ojojóznak érte. Aztán elmegyünk érett fügét meg szőlőt keresni. Az alatt megjönnek a lapok. Azokat végig olvasom. Aztán leülök az iróasztalomhoz. Ezen a kis asztalon irtam én meg, a Magyar Nábobtól elkezdve, a regényeimet. Itt is ketten vagyunk: én meg az iróasztal. Élő lény ez már, a ki beszél velem.

Hanem aztán, a mint a nap-planéta közeledik a kánikula felé, kezd fogyni a társaság. A képviselőház szünetel, s azzal a tarokk-kompániának vége. Fiamuram, a művész tanulmányútra megy Biharba, asszonyleányom, kis unokám balatoni fürdőre költöznek s egy nap a szőlőmunkások is bejelentik, hogy vége a kötözésnek, kezdődik az aratási munka: ők is itt hagynak.

Akkor aztán beáll az absolut egyedüllét.

Egy ajtócsukás nem hallik a háznàl.

Más hang nem hat fel hozzám, mint a főváros harangjainak zúgása s reggelenkint az a moraj, a mit a munkára induló ezernyi társzekér robogása támaszt a város utczáin, hasonló a távoli mennydörgéshez. Ha kinn járok, hallom a fogaskerekü gépzakatolást, czigányzenét, katonazenét; mind nagy távolból: a szobàmban nem hallom.

Itt ülök ebben a mélységes csendben egyes-egyedül.

Nem jönnek elém Maupassant morphiummámoros viziói, nem üldöz a „hurla.“

Végre a fülemilék is elhagynak: a fiókák szárnya kinőtt, anyjuk elvitte őket világot megszokni.

Mindennap háromszor-négyszer körüljárom a kertet, a szőlőt s nézem, hogy nő, hogy érik a gyümölcs, a szőlő. Keresem a fákon a fafuró férget s jaj a fejének, ha rátalálok. A szőlő zsendül már, a csemegefajok érnek: kezdődik a nagy hadjárat köztem, az Ádámivadék s a lég lakói közt, az évenkint megujuló revanche campagne. „Ők“ csinálják az inváziót: a rigók, verebek, darázsak és dongók: én fortifikálok. A madár-ellenséget spárgára fűzött hirlapjaim riasztják világgá: darázsat, dongót ezrével pusztitanak el üvegharangjaim. Dsingiszkáni gyönyörüségeket élvezek.

S mikor a gyümölcsfák, a szőlők között járok, akkor megtudom, hogy mi a hàlàdatosság?

Egyedül étkezem reggel, délben, este. A konyha más épületben van. Mikor jó napot akarok csinálni magamnak, akkor: bableves disznókörömmel! Áldom az Istent, hogy nem kell orvosságot ennem! Hogy is hivják csak? „Codein!“ De jó, hogy az idén nem termett.

Nem kivánkozom a városba, nem epekedem a gyógyfürdők után: nem vágyom a távolba, nem kell az utazás.

Nem vádol a multam, nem kápráztat a jövőm.

Nincsenek halluczinácziőim.

Szép asszonyok, tündéralakok álomképe sem kisért. Alusznak már, tengeralatti kristály grottáikban.

De még sem vagyok egyedül. Itt van még a muzsám.

Állatvédelem.

A humanitás szelleme a történelem helyes szempontja. Az embernek hivatása uralkodni a nagy természet eleven mindensége felett; a mig él minden irányban a tudás magvait hinteni, hogy szelidüljön ember — állat — növény s a szeretet és jótét vetése sokasodjék, — mert az ég egyenlő teret tart fenn minden teremtménye számára, mondja a világhirű bölcselkedő Emmersohn.

Annak a kérelembe öntött nemes törekvésnek amivel az Országos Állatvédő-Egyesület e lapok előző számában a nagyközönség irgalmas érzékéhez fellebbez, nem lészen elég foganatja; nem pedig mindaddig, mig a köteles humanitást a lelkek köztársaságának közös tulajdonává nem avatjuk.

Hogy kivánjunk türelmet, belátást, nemes érzéket az állat iránt a fővárosba vetődött s koplalás hajtotta húsz esztendős paraszt legénytől aki egyébként minden munkához ért, csak a hajtás „művészetéhez“ nem — amikor a legelső lovas nemzet előkelő ivadéka tizezreket nyert verseny paripáját (mint azt a közelmultban olvashattuk) mert az kiváló képességét elveszitvén — potom négyszáz forintokért a bérkocsi elé juttatja.

Valóban elszomoritó példaadása a lovagerénynek az ily ujkori cselekedet azokkal az állatokkal szemben, akik *a nemes indulat, alázatos türelem és hűséges ragaszkodásnak muló képei* és a melyek tenyésztésének nemesbitésére az intézkedés jogát élvező államkincstár évente százezreket áldoz.

Ha a szállitó vagy a fuvaros gazda ráparancsol jövevény kocsis cselédjére, hogy az irtózatos súlyú habares tartálylyal avagy 28 zsák liszttel terhelt nehéz szekérrel ide meg oda öt fordulót naponta megtegyen, különben kenyerét veszti, akkor a megemlitett 1879 évi törvény (elég gyönge) szakasza első sorban a gazdával szemben emeltessék érvényre és ne kivánjuk, hogy a „vonó állatok erejével helyes arányban álló rakomány sulyát“ a kocsis, vagy a százfelé kötelezett rendőr egy pillanat alatt birálja meg.

E sorok irója évekkel ezelőtt tanuja volt annak, a midőn Stajerhon fővárosában Grázban az erdősitett sétány egyik szelid feketerigójáért az alkohol serkentette negédes kocsist *öt havi fogházra* elitélték, mert ostorával agyoncsapta azt; a beavatkozó rendőrközeget pedig 50 forinttal jutalmazták éberségéért.

Budapestünk üzleti czélra használt lovainak 60%-ja sánta, — évek óta sánta és mindaddig sántitani fog, amig a Nemzeti casino, park-club, országos-casinó, és más előkelő anyagilag tehetős testületek ez ügyet felkarolva évente bizonyos összeggel nem járulnak akár az Állatvédő-Egyesület akár a rendőrfőkapitány kezeihez azon czélra, hogy az állatvédelem terén kifejtett buzgalomért éberségükhöz mérten az őrálló rendőri közegek megjutalmaztassanak.

Ne legyen ez más, csak a humanizmusra való serkentés jutalma egy felől, — más felől pedig a törvénynek kérlelhetlenül való végrehajtása.

Mindjárt más eredményt érünk el e téren; mert a közt talán mégis van külömbség, ha a törvény hivatott őre tartóztatja fel a görbe cselekvés tettesét — mint mintha jó magam futok e közeghez és rá mutatok egy tovajáró bérkocsi két felé is sántító nyomorult párájára, vagy egy agyonterhelt másik szerencsétlen állatra.

A nemes törekvés szelleme áradjon szét, — s a hol kell, szerezzünk neki jogot!

H. I.

A főváros szabályozása.

A magyar mérnök- és épités-egylet mű- és középitési szakosztályának legutóbbi ülésén *Palóczi* Antal felolvasást tartott „Budapest extensiv fejlődéséről.“

Az érdekes felolvasás, mely ujból reámutatott arra, hogy mennyire szükséges lenne már a főváros egységes szabályozó tervének megállapitása, élénk eszmecserére szolgáltatott alkalmat.

Alpár Ignácz a Wesselényi-utcza, továbbá a Gránátos-utcza szabályozásának elhibázott voltára mutatván, szintén sürgeti, hogy a mindinkább szaporodó hibák megelőzése végett, az egyesület erélyes mozgalmat inditson.

Pártos Gyula hivatkozván az egyesületnek ezirányu minden siker nélkül maradt előterjesztéseire, inditványozta, hogy ezuttal ne a főváros hatóságához, se a közmunkák tanácsához, hanem egyenesen a belügyminiszterhez forduljon az egyesület, hogy az gondoskodjék Budapestnek az ujabb viszonyoknak megfelelő végleges szabályozó tervének elkészitéséről.

Ney Béla azt javasolta, hogy alakitsanak a szakosztályok független tagokból végrehajtó bizottságot, mely a szabályozó terv dolgában haladéktalanul terjeszszen elő javaslatokat és a mely az ügyet állandóan figyelemmel kisérvén, az érdeklődést ébren tartsa.

Siebreich Károly és *Schustler* József pártoló felszólalása után a szakosztály a következő határozatot hozta:

„A városszabályozó terv beszerzése érdekében a szakosztály, illetőleg az egyesület a belügyminiszterhez fordul, és hogy ez a már több izben megsürgetett ügy többé el ne aludhassék, a jövő ülésen háromtagu bizottságot fognak választani, mely állandóan fog ez ügygyel foglalkozni s a szakosztálynak esetről-esetre jelentést tesz és minden eszközt fel fog használni, hogy az egylet intencziói sikerre vezettessenek.“

A székesfőváros közgyüléséből.

A fővárosi omnibusz-vállalat azt kérte, hogy a Krisztina-városból a Városmajorba inditott kocsik járatását megszüntethesse, mert a mióta arra villamos vasut van, az omnibusz üresen jár. Kérte továbbá, hogy a belvárosból olyan járatot indithasson, a mely a belvárost átmetszi. A tanács az első kérelemhez hozzájárult, mig az utóbbira nézve kiköti, hogy az omnibuszok a Kálvin térről induljanak s a Kecskeméti-, Koronaherczeg-, Deák Ferencz-, Király-utczán s Andrássy-uton haladjanak a Városligetbe.

Szabó Ferencz azt kivánja, hogy a társaságot kötelezzék arra, hogy a Budáról és viszont járatok kocsijainak egyikét vezettesse az Arany János-utczán át, mert most valamennyi kocsi a Fürdő-utczán át halad.

Kasics Péter ahhoz kivánja kötni az engedély megadását, hogy a vállalat a Krisztina-tér és vörös-kereszt kórház közt a járatokat köteles fönntartani.

A közgyülés az omnibusz-társaság kérelmének helyt adott a tanács Szabó M. Ferencz és Kasics javaslatával együtt.

Az I—III. kerületi járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság elrendelte, hogy egy ingatlanból 0.9 négyszögölnyi s egy másikból pedig 1.7 négyszögölnyi terület az ó-budai telekkönyvbe vezettessek át. Igy az ujlak ó-budai határt módositani kell s a mérnöki-hivatal azt javasolja, hogy az emlitett kis területrészek az ujlaki határból az ó-budaihoz csatoltassanak át. A közgyülés a javaslathoz hozzájárult s igy Ó-Buda területe most már 2·6 négyszögöllel lesz nagyobb, mint eddig volt.

Báró Lipthay Béla.

1827—1899.

A magyar közéletnek s első sorban a székesfőváros társadalmának nagy halottja van. Rövid betegség után, budai palotájában meghalmájus 11. reggel élete 72-ik évében báró *Lipthay* Béla. Élete a nemesért, szépért, jóért, hazájának felvirágoztatásáért való nemes küzdelem volt ugy a társadalomban, mint a politikában. Ott volt ő is azok sorában, a kik annyi győzelmes csatában, karddal kezükben küzdötték végig a szabadságharczot egészen — Világosig. Az alkotmányosság helyreálltával egész lelkével részt vett a közügyekben, mint képviselő, mint főispán, mint a fővárosi bizottság tagja és mint főrendiházi tag.

Élete egyik törekvése volt, hogy Budapest fővárost a modern fejlődés tisztességes, előkelő és magas szinvonalára emelje. Mint fővárosi bizottsági tag ez irányban hosszu évek során agitált, küzdött s nagy érdeme van abban, amivé már Budapest lett és amivé fejlődni fog. Egyedüli támogatója volt a főváros közgyülésén a művészeti ügyeknek s nemes felfogásának érvényesülést tudott szerezni ugy a törvényhatósági bizottságban, mint a művészeti egyesületekben is.

Báró *Lipthay* Béla, mint politikus, teljesen független meggyőződésü egyén volt s mindig a maga egyenes utján haladt. A Tisza Kálmán-féle fuzionak ellene volt s a mérsékelt ellenzék soraiba lépett, melynek pártelnöke lett.

Gróf *Apponyi* Albert elődjeként 1878-ban Jászberény városa választotta meg nagy lelkesedéssel képviselőjének.

A nyolczvanas évek elején vonult vissza a politikától, hogy azután a nemzeti társadalomnak tegyen feledhetetlen szolgálatokat.

Az utolsó munkámon dolgozom. Utolsó kedvencz thémámon. Mi volt a magyar ezer év előtt?

A fügefáim a másodtermésüket növelik. Azokkal versenyzek. Valjon melyikünk előzi meg a másikat?

Én előztem meg őket.

Kész az utolsó munkám is. Semmi dolgom többé.

Ugy tetszik, mikor a bevégzett munkát fiókomba bezárom, mintha kriptaajtót csuknék be.

Most azután a muzsám is bucsut vesz tőlem.

Valamit gondolok ki, hogy még itt maraszta-ljam.

Ujra előveszem a munkámat, hogy sajátkezüleg letisztázzam. Ez sem történt még meg velem soha.

S a letisztázott munka tizenhat oldallal többre üt ki, mint volt az eredeti. Annyi uj eszme támadt közben.

Egyszer aztán ennek is vége szakad.

Semmi dolgom többé.

Ez aztán a teljes tökéletes magányosság.

Nappal még csak vannak zöld fák, ragyogó virágok, nevető szőlők: van haragos szél, van nyájas napvilág; de este, a lámpafénynél, a zárt redőnyöknél nincs semmi, — csak a pasziánsz! Két játszma összekevert kártya négy tizes sorba kirakva: hogy jön ki? Ezen végződik a nap.

Szinházak, opera, orfeum, czirkusz, Ős-Buda, klubbok! Mind nem léteznek rám nézve. Csak a pasziánsz járja.

„De hát, hogy lehet lelkes embernek pasziánszt játszani?“ hallom az intést.

Hiszen csakis lelkes embernek való az! Az ember megszünik gondolkozni azalatt.

Mikor alszom, a test pihen, a lélek ébren van. A pasziánsznál a lélek alszik, a test van ébren.

De hogy még se legyek olyan egész magányosan, az iróasztalom alá elhányt levélboritékok alól elősettenkedik estenden egy nagy fejü bogár: félénk mászással, egyet szökve a falmentében. Rám ismer. Tudja, hogy természetbuvár vagyok: nem taposom el a fajtáját s a mély csendességben elkezd csendesen czirpelni. Egy prücsök (cicada sonora). S igy mulatunk együtt esténkint: egy vén poéta meg egy fiatal prücsök, nap-nap után.

Legutóbb a tömeges névmagyarositás mellett inditott mozgalmat, hirdetve annak nagy, nemzeti jelentőségét s agg kora daczára tekintélyes munkásságot fejtett ki az Országos Magyar Gazdasági Egyesületben is.

Utolsó nyilvános szereplése közé tartozik, hogy meggyőződése teljes szilárdságával tiltakozott a főváros közgyülésén báró Bánffy Dezsőnek Budapest diszpolgárává való megválasztása ellen.

Benne hazája egy hü, nagy munkásságu, nagy tudásu fiát, a főváros pedig egyik újjáalkotóját, a művészet protektorát, lelkes bajnokát veszitette el.

Halála hirére a főrendiház, a kaszinók, a városi középületek s a művészetek csarnokai kitűzték a gyászlobogót.

A munkás, hasznos, nemes élet után legyen örök pihenése nyugodalmas!

Életrajzi adatai a következők:

Lipthay Béla báró 1824-ben született Budapesten. Atyja Lipthay Frigyes báró cs. és kir. kamarás volt. Tanulmányait Temesvárott és Budapesten végezte. Ifju korában a katonai pályára lépett. Résztvett a szabadságharczban mint honvédhuszár-főhadnagy. Egyik csatában megsebesült a balkarja, mely azóta csonka volt. A világosi fegyverletétel után visszavonult de az alkotmányosság helyreállitása után ismét a közpályára lépett és egyike lett az első választott képviselőknek. Mint ilyen a Deák-párt táborában foglalt helyet.

Wenckheim belügyministersége alatt Pestmegye főispánja is volt, de lemondott, mert a választásoknál nem akarta a megkivánt pressziót kifejteni.

1872-ben Jókai ellen lépett fel a Terézvárosban, később torontálmegyei képviselő lett. A fuziónak nem volt barátja és ennek bekövetkeztével a Sennyey-párthoz csatlakozott és a jobb-oldali ellenzéknek pártelnöke lett. 1878-ban mint mérsékelt ellenzéki képviselőnek Jászbérény adott mandámot.

Az 1884—87-iki cziklusban nem vállalt mandátumot, hanem a főrendiház ellenzékében foglalt helyet. 1884-ben a lovrini kerület választotta meg képviselőül. Legutóbb ismét a főrendiházban foglalta el helyét. Nagy szerepe volt a főváros bizottságában és számos bizottság tagja volt. Ő volt az elnöke a népszinházi bizottságnak is. A művészi és társadalmi életben nagy tekintélye volt. A képzőművészeti társulat bizottsági tagja és az iparművészeti múzeum alelnöke, Torontálmegye virilistája, a legfelsőbb fegyelmi biróság tagja volt. Egyik kedvencz eszméje volt a halott hamvasztás behozatala, melynek érdekében mozgalmat inditott. Az ezredéves ünnepségek alkalmából a király a Lipót-rend középkeresztjével tüntette ki.

A megboldogult és nagy részvéttel eltemetett főur szerette Budát, itt élt közöttünk s bátor szószólója volt a budai érdekeknek.

Áldott legyen az emléke.

Nyaralás Török-Bálinton.

A kies fekvésü Török-Bálinton a község eladó telkeket hirdet. A jó levegő, a csekély távolság, kényelmes közlekedés nagy jövőt biztosit Török-Bálintnak s a nyaralók egyre szaporodnak is daczára az izgatásoknak. A nyaraláshoz a történetirás helyeslésének vagy nem helyeslésének semmi köze nincsen.

A török-bálintiak bizalma nem ingott meg sőt erősödött nagylelkü jótevőjük és lelkipásztorukkal szemben. A lelkesedéssel lefolyt fáklyásmenetnek egyik fénypontja volt *Zimándy Ignácz* beszéde. Ez a beszéd valódi programmja egy valódi lelkésznek s egyuttal egy követésre méltó nagy jelentőségü nyilatkozat. Ebben a beszédben, mit ő megindulva mondott, s a mit megindulva hallgattak, kifejezte azt, hogy a mit tett azt csak kötelesség érzetből tette. A jótétemény az áldozatkészség nem erény, hanem vallásos és hazafiui kötelesség. Ő azt tartja — beszélt tovább, hogy a mit egy lelkész nélkülözhet, egyszerü életmód mellett megtakaritható, szóval szorgalmának és takarékosságának eredménye nem az övé, hanem a keresztény nemzeti müvelődésé és a szegényeké. A ki hitét és hazáját szereti, az áldozzon a hit és haza oltárára, szeresse embertársait, adjon a szegényeknek. A mi az övé az az egész emberiségé, a vallásé, házáé és a közönségé. Nem a szavak, de a tettek embere. Felemelt homlokkal személyek kultuszát nem követve küzd azért, hogy boldog legyen a haza, boldog és vallásos az emberiség. A mit tett, azt mint pap és mint hazafi tette a nemzeti kulturáért s a kik őt ezért t. i. kötelessége teljesitéséért ünnepelik, önmagokat ünnepelik.

Olyan beszéd volt ez, a mire Zimándy politikai ellenfeleinek annál kevésbbé lehet szavok, mert a béke olajágát vitte be a községi életbe.

Zimándy legujabb könyvét kötelességünk ismertetni, hogy a mü felháborodók is lássák, hogy nem csak Zimándy ismeri el a történeti birálat jogosultságát, hanem sok tekintélyes ember legalább ezer levélben . . .

Uj könyvét legközelebb méltatjuk, megjegyezve azt, hogy Zimándy ellen azokat a birálatokat is kiadta, melyekben az ő nézetől eltérnek.

A Triesti Általános Biztositó-Társaság

(Assicurazioni Generali)

f. é. április hó 22-én tartott 67-ik közgyülésén terjesztettek be az 1898. évi mérlegek.

A jelentés különösen kiemeli, hogy Hegedüs Sándor igazgató tanácsos ur kereskedelemügyi miniszterré történt kineveztetése folytán az intézet igazgatóságából kilépett, mely körülményről az igazgatóság a közgyülés alkalmával következőkép emlékezik meg:

„Tisztelt Urak! Engedjék meg, hogy jelentésünk első helyén, rokonszenvünknek adjunk élénk kifejezést azon nagyrabecsült férfiu iránt, ki Ő Felsége kegyéből megbizást nyert a magyar kereskedelmi miniszter magas és diszes állásának elfoglalására. *Hegedüs Sándor* rendkivüli tehetsége igy teljes mértékben nyert elismerést és midőn ez örvendetes tényt Önökkel egyetemben őszinte megelégedéssel üdvözöljük, mélyen fájlaljuk egyuttal azon veszteséget, mely ez által intézetünkre hárul, mert társaságunk kénytelen lemondani ezen férfiu közreműködéséről, ki őt 16 éven át felette buzgó és becses támogatásban részesitette. Kérjük szives felhatalmazásukat arra nézve, hogy az itt kifejezett érzelmeinkről ez évi közgyülésünk jegyzőkönyvében megemlékezhessünk."

Az előttünk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1898. deczember 31-én érvényben volt *életbiztositási tőke összegek* 449,227.817 korona 22 fillért tettek ki és az év folyamán bevett dijak 19,100.562 korona 14 fillérre rugtak. Az *életbiztositási osztály dijtartaléka* 8,641.165 korona 59 fillérrel 114,696.582 korona 69 fillérre emelkedett.

A tüz- és szállitmány-biztositási ágakban a dij és illeték bevétel 27,135.669 korona 94 fillér volt, miből 11,372.530 korona 78 fillér viszontbiztositásra fordittatott ugy, hogy a tiszta dijbevétel 15,763.139 korona 16 fillérre rugott, mely összegből 12,490.283 korona 14 fillér mint dijtartalék minden tehertől menten, a jövő évre vitetett át. A jövő években esedékessé váló dijkötelezvények összege: 71,175.674 korona 21 fillér.

Károkért a társaság 1898-ban 26,527.284 korona 40 fillért folyósitott. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesitett kárfizetéseket a társaság alapitása óta károk fejében 633,489.520 korona 86 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártéritési összegből *hazánkra 118,390.059* korona *49* fillér esik, mely összeget a társaság *175.585 káreset*ben fizette ki.

A nyereségtartalékok közül, melyek összesen *14,985,029* korona *98* fillérre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabályszerinti *nyereségtartalék*, mely 5,250.000 koronát tesz ki, az *értékpapirok árfolyamingadozására* alakitott tartalék, mely az 1,604.315 korona 04 fillér *külön tartalék*, ugy szintén az évi nyereségből kihasitott 903,418 korona 70 fillérrel *9,575.029* korona *98* fillérre emeltetett fel; továbbá felemlitendő még a 160.000 koronára rugó *kétes követelések tartaléka*. — Ezeken kivül fennáll még egy *560.000* koronát kitevő *külön alap*, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztositási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlitse.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első rangu értékekben vannak elhelyezve az idei átutalások folytán 143,645.142 korona 28 fillérről *153,073.167* korona *16* fillérre emelkedtek, melyek következőképen vannak elhelyezve:

1. Ingatlanok és jelzálog követelések 25,495.680 korona 45 fillér. 2. Életbiztositási kötvényekre adott kölcsönök 13,126.433 korona 54 fillér. 3. Letéteményezett értékpapirokra adott kölcsönök 1,692.124 korona 22 fillér. 4. Értékpapirok 100,494.915 korona 65 fillér. 5. Tárcza váltók 711.252 korona. 6. A részvényesek biztositott adóslevelei 7,350.000 korona. 7. Bankoknál levő rendelkezésre álló követelések, készpénz és az intézet követelései, a hitelezők követeléseinek levonásával 4,202.761 korona 75 fillér, összesen 153,073.167 korona 61 fillér. Ezen értékekből *43 millió korona magyar értékekre esik.*

Meghiusitott iskolai hangverseny.

Az Attila-utczai iskola tantestülete saját tornatermében a szegény iskolás tanulók felruházása javára f. é. május 7-ik és 11-én iskolai hangversenyt akart rendezni, mely iránt oly élénk érdeklődés mutatkozott a szülők között, hogy mindkettőre a belépőjegy majdnem mind elkelt, s ehhez képest a hangversenyre az előkészületek teljesen be is voltak fejezve.

Május 6. éjjelén az iskola egyik udvarának a támfala a tartós esőzés folytán beomolván, a tornatermet is annyira megrongálta, hogy a hangversenyt ez okból megtartani nem lehetett.

Tisztelettel kérjük ez uton is a szülőket, hogy a váltott jegyeket legkésőbb május 31-ig visszaküldeni sziveskedjenek, mert a pénzt a tantestület visszaadja.

A kik a jelzett határidőig be nem küldenek, azok befizetett összege az eredeti czél értelmében a szegénysorsu iskolás tanulók felruházásának alapjához fog csatoltatni, mit annak idején hirlapilag is nyugtázni fogunk.

Patacsics János
isk. igazgató.

Hollandi Életbiztositó Részvénytársaság.

Folyó év április hóban 424 ajánlat 3.602 425.60 korona tőke és járadékról nyujtatott be, a melyből 363 biztositás 3.087,425.60 korona tőke és járadékról köttetett.

1899. április hó végével az állag volt 20.467 kötvény 178,088,352.40 korona tőke- és járadékbiztositás.

Templom-fölemelés.

Valóságos mánia mostanában mifelénk a házeltolás s ha a főváros engedélyt adna a sok vállalkozónak, hát maholnap a fővárost valahol Budakeszi tájékán kereshetnők; a Gellérthegyet a Duna medrében, az uj országházat pedig talán éppen a János-hegy nivójára emelve. Most *Krumholz* Ágoston és *Horváth* Gyula budapesti müépitő emlékiratban a budapesti II. kerületi Szent Annáról elnevezett plébánia templomnak amerikai rendszerü fölemelésére tesz inditványt. Az utcza folytonos feltöltése következtében a templom padlózata jóval mélyebben van, mint az utcza szinvonala és hogy a templom épitészeti szépsége ne szenvedjen, legalább két méterrel amerikai módra föl kellene emelni az egész templomot. Az inditványozók szerint az eljárás föltétlenül biztos. Az emelés körülbelül kilenczven-száz napig tart, mely idő alatt az oltárok, összes felszerelésükkel együtt, helyükön maradhatnak. A költség a következő: az emelés körülbelül két méter magasságig 67.000 forint, az alófalazás a kőfaragó munkával együtt körülbelül 9000 forint. A vállalat a munka megkezdése előtt a templom értékének és fölszerelésének megfelelő óvadékot tesz le és csak akkor kivánja a fizetést, ha a hatósági kiküldöttek a befejezett munkát minden tekintetben teljesen hibátlannak találják. Nem olyan a székes fővá-

ros pénztára, hogy azt, a mire szükség nincs okvetlen kiadja. A sok rombolás bizony megviselte. A pesti egyenesnek irányzott és mégsem egyenes utczáknak a budai ügyek valjuk kárát. Mi ezt a templom eltolást azért sem óhajtjuk, mert a templom, a mű emlék is szenvedne ez által.

A fővárosi közmunkák tanácsából.

1899. május 4.

Ifj. Janitsek József és dr. Vida Lajos I. Fehérvári-utból kiágazva a Gellérthegyre vezető-uton fekvő telkeket felosztani óhajtják, és pedig az előirt 300 négyszögölnél általában kisebb parczellákra. E miatt a kérelem nem teljesithető.

Schantzer Samu és neje VIII. Aréna-uton, Wawrek Gusztáv III., Zöldmál, Sajó Sándor III. Szemlőhegy, Gere Zsigmondné s társai II. Donáti-utczában, Engelbach Malvin I. Gellérthegyen, a m. kir. kertészeti tanintézet I. Gellérthegyen fekvő telkeinek szabályozása, felosztása, illetve rendezése engedélyeztetett.

A déli vasuton keresztülvonuló csatorna tehermentesitésére, a III. Fazekas közben levő zsilip áthelyezésére, az I. Aladár- és Csend-ut. között levő névtelen utcza csatornázására az Ibolya-u. légszeszvilágitására és a vizvezetéki cső fektetésére vonatkozó tervek kiviteléhez a tanács hozzájárult.

Elintézést nyert továbbá Andrasik Ádám és társai, Muhr György, a poliklinikai egyesület, Fischer Ignácz és neje, Schoretz Endre, Strobentz testvérek, Illavay György, Machlup H. fiai, Fedorcsák János, Mendelsohn I. Gyula, Szatala Mihály, Graf József, özv. Tarcsay Jánosné, Ringer G. és Pachmann János felfolyamodása.

Elsőrangu hazai gyártmány.

Pontos czim:

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedüli

gazdasági gépgyára

mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerü felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Szecskavágók Morzsolók Borprések. Ekék. Vetőgépek. Czéczefűrók

Kirándulók figyelmébe.

A Budára rándulók figyelmébe ajánljuk a a következő vendéglőket:

Adamaszky József, I. Budaörsi-ut „A Gesztenye ligethez.“ *Bauer* János I. Vár a „Zöldkoszoruhoz.“ — *Bauer* János I. Alkotás-utcza és Mozdony-ut sarkán. — *Bittner* Alajos I. Krisztina-tér. Casinó sörcsarnok. — *Bruckner* Alajos II. Csalogány-utcza 17. — *Eder* Antal III. Császárfürdő. — *Fukács* János I. Krisztina-tér „A Zöld fához.“ — *Galambos* Ulrik II. Öntőház-utcza, „A Sörös kocsihoz.“ — *Heim* Lipót Vasuti étterme, Kelenföld. — *Hübner* József I. Szent György u. 2. — *Kossa* Hábor I. Németvölgyi ut, „A Csalogányhoz.“ — *Lindmayer* Ferencz II. Csalogány-utcza 53. — *Lebeda* Ferencz Budakesz. — *Müller* József Fő-utcza 8. *Mülluer* Ede I. Tárnok-utcza 20. „A baltához.“ *Mátray* Ignácz II. Bnmbatér 7. *Nagy* J. József, I. Krisztinakörut. — *Petruska* András I. Városmajor-u. 42 szám. Krisztina-köruti udvari borozó. — *Szigethy* István I. Bors-utcza. — *Gürsch* Ferencz I. Koronaőr-utcza. „A politikus grajzler-“hez. — *Mayerberg* Ignácz, Naphegy. — *Strasshoffer* János I. Krisztinakörut. — *Skrebek* József I. Budaörsi-ut 8079. — *Petz* Ágoston II. Iskola-utcza, „Noé bárkájához. — *Petz* Károly I. Törökvész. (Zugligeti uton.) — *Dorniss* Miklós. Szép Juhásznő. Budakeszi-ut. *Wagner* Vilmos, „A márvány menyasszony-“ hoz, Márvány-utcza. — *Weisel* György I. Németvölgyi-ut. — *Lerner* Mihály II. Fő-utcza 59.

Legközelebb a kirándulók kényelmére a budai kávéházak czimeit is közöljük. Ezzel előfizető czégeinknek óhajtunk szolgálatot tenni.

Pályázati hirdetmény.

Szombathely állomás felvételi épületének bővitési és átalakitási munkáira ezennel pályázatot hirdetünk.

A teljesitendő munkákra vonatkozó bővebb adatok, valamint az épitési ajánlat tervezete, az alulirott üzletigazgatóság épitési és pályafentartási szakosztályának hivatalos helyiségében (I. ker. Mészaros-utcza 17. sz. II. em.) a hivatalos órák alatt átvehetők és a tervek megtekinthetők, illetve az összes tervek egy példányban husz korona lefizetése mellett megszerezhetők.

Jogérvényes és kellőleg bélyegzett ajánlatok legkésőbb 1899. évi május hó 18-áig déli 12 óráig általános osztályunk iktató hivatalánál nyujtandók be, eme felirattal ellátva: „Ajánlat a szombathelyi felvételi épület bővitési és átalakitási munkáira.“

Bánatpénz fejében 1899. évi május hó 17-én déli 12 óráig 3000, azaz: Háromezer korona készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban budapesti állomási pénztárunkban (I. ker. Mészáros-utcza 17. sz. térfelügyelőségi épület) fizetendő be. Az értékpapirosok a budapesti vagy bécsi tőzsdén névértéken felul jegyzett árfolyamuknak legfeljebb 20%-nyi magasságában fogadtatnak el.

Ezen bánatpénz a munka elnyerése esetén 8 napon belül, de mindenesetre a munkamegbizatás átvétele előtt, annak kétszeresére egészitendő ki, mely összeg mint kautió mindaddig letétben marad, mig a létesitmények ideiglenes átvétele meg nem történt.

Posta útján beküldendő ajánlatoknál a bánatpénzek téritvény mellett adandók fel.

A bánatpénz lefizetéséről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az ajánlatok között való szabadválasztás jogát fentartjuk magunknak.

Budapest, 1899. évi május hó 1-én.

Az üzletigazgatóság.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság.

Közvetlen hálókocsik Budapest d. v. — Meran között.

Folyó évi május hó végeig *Budapest d. v.-ről* Pragerhof-Marburg-Franzensfeste-Bozen-Griesen át *Meranba* és onnét forditott irányban *Bpest d. v.-ra* (a 201—1—402—4, illetőleg a 3—401—2—202. sz. gyorsvonatoknál) *oly közvetlen kocsik* közlekednek, melyek egy-egy I. és II. osztályu közvetlen kocsiszakaszon kivül még két I. oszt. hálóhelylyel birnak.

Az I. osztályu hálóhelyek használatáért a gyorsvonatra érvényes I. oszt. menetjegyeken felül Budapest d. v.-ról Bozen-Gries-Merán vagy forditott viszonylatban 15 korona illeték fizetendő. — Ezen hálóhely illeték a hálóhely használatánál úgy az egész Budapest d. v. — meráni vagy forditott útra, mint a részvonalon megtett útra (például Budapest d. v. — Villach, Bozen-Gries-Nagy-Kanizsa) is alkalmaztatik.

A hálókocsijegyek a vonatok kiindulási állomásain (Budapest d. v. és Meran) a személypénztáraknál, továbbá naponkint délután 5 óráig a budapesti városi menetjegyirodában (Hungária szálló) válthatók, mig útközben, ha hálóhely még rendelkezésre áll, a jegyet a kalauz adja ki.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság.

Hirdetmény.

Reexpeditionális kedvezmény a nagykanizsai nyilvános tárházakba betárolt gabona, stb. küldeményekre nézve.

A Nagy-Kanizsa állomással sinösszeköttetésben álló nagykanizsai nyilvános tárházakba vasúton érkező és onnan vasúton továbbitandó gabona-, hüvelyes-, olajmag-, vetőmag-, olajpogácsa-, őrlemény-, aszalt szilva-, bor- és gubacs küldeményekre nézve, teljes kocsirakományokban való szállitás esetén, az osztrák-magyar monarchia tárházaiban betárolt és onnan reexpediálandó küldemények kezelésére és elszámolására 1899. január hó 1-től érvényes határozmányok fenntartása mellett, 1899. május hó 15-től a reexpeditió kedvezménye, vagyis az eredeti feladási állomástól a végleges rendeltetési állomásig a továbbitás idején fennálló közvetlen dijtétel alkalmazása az alábbi feltételek és módozatok mellett egyelőre a cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság állomásainak egymásközti helyi forgalmában engedélyeztetik.

A reexpeditió kedvezménye általánosságban csak oly viszonylatokban elszállitandó küldemények után nyer alkalmazást, a mely viszonylatok forgalma a fennálló irányitási szabályok értelmében Nagy-Kanizsán át vezettetik.

A reexpeditió kedvezménye csak akkor nyer alkalmazást, ha az illető küldemények a nagykanizsai nyilvános tárházaira czimezvék és ez által a betárolás napjától számitandó 12 hónapon belül továbbitás czéljából ujból feladatnak. Meg van azonban engedve a fuvarleveleken azon czéget is megnevezni, mely tulajdonos, illetve közvetitő gyanánt szerepel.

A reexpeditió alkalmával, a mennyiben a fennt jelzett reexpeditióra jogosult árúk Légrád felől Nagy-Kanizsára a tárházakba érkezve onnan a reexpeditionális kedvezmény igénybevételével Kotor-Alsó-Domboru irányában továbbittatnak, a közvetlen dijtételen kivül 100 kg.-onkint 8 fillér számitandó a mura-keresztur-nagykanizsai vonal kétszeres átfutásáért.

A reexpeditió kedvezményéből kizárvák oly küldemények, melyek útirány előirással ellátott fuvarlevelekkel adatnak fel.

A reexpeditió kedvezménye rendszerint a küldeményeknek a közraktárakból való továbbitása alkalmával *rovatolás útján* alkalmaztatik és pedig a Nagy-Kanizsa állomás által a küldemények beérkezése alkalmával kiállitott rovatlapkivonatok alapján, melyeknek a tárházi gondnokság azon irásbeli megkeresésével kell ellátva lenniök, hogy a közvetlen dijtételek alkalmazása mellett továbbittassanak.

Egyebekben a küldemények betárolására, valamint a reexpeditionális kedvezmény alkalmazására és a szállitási dijakkiegyenlitésére nézve a tárházakban betárolt és ott reexpediált küldemények kezelésére és elszámolására vonatkozó 1899. évi január hó 1-től érvényes fenntidézett határozmányok mérvadók.

Budapest, 1899. évi április hó 30.

Az üzletigazgatóság.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság magyar vonalainak üzletigazgatósága 1579 P sz.

1538. F. számhoz.

Déli vasut.

Az idei fürdőévad tartama alatt, azaz f. évi május hó 1-től fogva szeptember hó végeig, Budapest déli vasutról, Budapest keleti p. udvarról, Budapest Kelenföldről, Székesfehérvárról és Nagy-Kanizsáról rendkivül mérsékelt áru I. II. és III. osztályu, az egész évadra, azaz f. évi szeptember hó 30-ig érvényes menettértijegyek adatnak ki, Siófokra, Szántodra, Balaton-Földvár m. h.-re, Szárszó m. h.-re, Szemesre, Boglárra, Fonyód-Fürdőtelepre, Mária-Telepre és Balaton Szt.-Györgyre, továbbá (Siófokon át) Balaton-Füredre, Almádiba, Kenesére és (Boglaron ill. Fonyód-Fürdőtelepen át) Badacsonyra, Révfülöpre és vissza. Ezen menettértijegyek alapján az utipodgyász a fentnevezett vasuti és gőzhajózási állomásokra és viszont közvetlenul továbbittatik.

Ezenkivül a fürdőévad tartama alatt Budapest déli vasut és Siófok közti forgalomban időleges jegyek is adatnak ki, melyek ára a következő:

1 hóra: I. osztály 104 korona II. oszt. 76 korona.

Az egész fördőévadra: I. osztály 256 korona, II. osztály 188 korona.

Nyilttér.*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel pompás ásványviz uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

Budapest Székesfőváros közigazgatási bizottsága.

Másolat.

1898-ik 795 szám.

kbg. hiv.

T.

Miltz Antalné szül. Koller Teréz felebbezése, a III. ker. előljárónak 1898. évi november hó 8-án 17933/98. sz. a. hozott elsőfoku itélete ellen.

H.

A III. ker. előljárójának 1898. évi november hó 8-án 179—33/98. sz. a. hozott elsőfoku itéletét, melylyel felebbezőt 10% vizzel hamisitottnak bizonyult tejnek, jelzés nélküli edényben való forgalomba hozatata által elkövetett kihágás miatt az 1895. évi XLVI. t.-czikk 3. §-ának alapján egy napi elzárásra és 10 frt pénzbüntetésre, illetve ennek behajthatlansága esetén további 1 napi elzárásra itélte, továbbá 4 forint vegyvizsgálati dij megfizetésére kötelezte, a marasztalt félnek törvényes határidőben szóval közbevetett felebbezése folytán a székesfőváros közigazgatási bizottsága mai napon tartott ülésében felülbirálván, a következőleg itélt: Az elsőfoku itélet indokainál fogva helybenhagyatik; oly hozzáadással, hogy miután panaszlott hason kihágásért már büntetve volt,

tehát ismétlés esete forog fenn, jelen itéletnek jogerőre emelkedése után leendő közhirré tétele az 1895. évi XLVI. t.-cz. 7. §-ának rendelkezéséhez képest elrendeltetik. — Az I. foku itélet egyuttal oda helyesbittetik, hogy a pénzbüntetés az 1895. évi XLVI. t.-cz. alapján a kiszabott 10 frttal egyénértékü 20 (husz) koronában állapittatik meg.— Miről a III. ker. előljáró, mint I. foku hatóság, a vonatkozó tárgyalási iratok kiadásával további illetékes intézkedés végett értesittetik.

Budapest székesfőváros közigazgatási bizottságának 1899. február hó 13-án tartott üléséből.

Márkus, s. k.,
főpolgármester, elnök.

Ezen hivatalos másolat hiteléül:

Kamocsay,
irodavezető.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő
mindszenti ERDÉLYI GYULA.
Szerkesztő: JURISZTOWSZKY ÖDÖN

Szt.-Lukácsfürdő
téli és nyári
gyógyhely.

Nagy kénes iszapfürdő, a melynek 520 □ méter nagyságu nyitott és zárt medenczéiben a forrásviz naponkint négyszer megujul. Mindennemü gyógy- és üditő fürdők. Lakás- és teljes ellátás, közepes ár 25 Írt hetenkint. — Prospektust küld az igazgatóság Budapesten.

Eladó telek,

a kelenföldi pályaudvarral közvetlen határos és a Budaeörsi-utra nyilik. Kitünő fekvése folytán üzleti czélokra rendkivül előnyös. Körülbelül 1200 négyszögöl. A tulajdonos lakik VIII., Kisfaludy-utcza 25.

TÖRÖKBÁLINT.

Három oldalról erdő koszoruzza, kies fekvésü, egészséges levegőjü és télen-nyáron egyaránt, kényelmes vasuti közlekedéssel. Törökbálint község nemcsak mint nyaraló-hely közkedveltségü a fővárosi üdülő közönség körében, hanem télen át is kellemes lakóhelye a főváros intelligenciájának.

A közlekedés olcsó; A m. kir. államvasut központi pályaudvarából II.oszt. 30 kr., III. oszt. 20 kr., fuzetjegyek megváltásánál II. osztály alig 20 kr., III. osztály alig 13½ kr. Károly-körúttól villamos közlekedés minden negyedórában Kelenföldre a mely a belvárossali összeköttetést könnyebbé teszi. Vasuti állomástól társaskocsik közlekednek. Tiszta és olcsó lakások, fürdő, czukrász-, csemege-, mészáros- és szatócs üzletek és hetenkint kétszer hetivásár. Bővebb felvilágositást nyujt a község elöljársága.

Törökbálint, 1899. május 3-án.

Győry Sándor, jegyző. Kimmel József, biró.

A szabadalmazott
„DELPHIN“

vizszürőnek egy családnál sem szabadna hiányozni. Ára 16—27 frtig. Minden vizvezetékhez igen könnyen alkalmazható. Egyedül Budapesten több mint 2000 drb van használatban. A királyi várlakban, József főherczeg palotájában, számos nemes és előkelő polgári családnál, kórházakban, szanatóriumokban, minisztériumokban, iskolákban, nyilvános intézetekben, bankokban stb. stb. Elismerő nyilatkozatok szakemberektől, tanároktól, orvosoktól, valamint számtalan ajánlatok magánegyénektől. Kérjen prospektust.

Telefon-szám 63—16.

Magyar szürő vállalat, Erzsébet-körut 27.

A főraktáron kivül megrendelhető: **Kann és Heller**, Váczi-körut 62, **Löwenstein M.** cs. és kir. udv. száll., Vámház-körut 4., **Porfy Ferencz**, Kigyó-utcza, **Sárkány Pál**, Váczi-utcza 27. czégeknél.

Kiadó lakás.

a Buda-Eörsi ut mentén, szemközt a kelenföldi pályaudvarral, 2 szoba, konyha, előtér, veranda, pincze, padlás. Bővebb értesitést kapni VIII,. Kisfaludy-utcza 25.

Vendéglő a közel zöldben.

Bauer János a várból előnyösen ismert vendéglős az Alkotás-utcza és Mozdony-ut sarkán a kies fekvésü Hesz féle telken nagyszabásu szép vendéglőt nyitott meg. A vendéglőt ugy a budaiak mint a pestiek sürüen látogatják, a mit a jó konyha, jó pincze és pontos kiszolgálás meg is érdemel.

Budapest Krisztinavárosi Korona-Takarék- és Hitel-szövetkezet.
Budapest, I. ker., Pauler-utcza 1. sz.

MEGHIVÓ.

A Budapest Krisztinavárosi Korona-Takarék- és Hitel-Szövetkezet 1899. évi május hó 27-én d. u. 6 órakor a „**budai polgári kasino**“ (Krisztina-tér 1 a) disztermében tartja

I. évi rendes közgyülését

melyre a t. tagokat ezennel meghivjuk.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzletévről, a mérleg és zárszámadások előterjesztése és a nyereség hovafordítása feletti határozat.
2. A felügyelő bizottság jelentése és határozathozatal a felmentvény megadása tárgyában.
3. A felügyelő-bizottság és a választmány dijazásának megállapitása.
4. Egy igazgatósági tagnak 5 évre, a felügyelő-bizottság 5 rendes és 2 póttagjának 1 évre, valamint a választmány 10 rendes tagjának megválasztása.
5. Netáni inditványok.

Kelt Budapesten, 1899. évi május hó 6-án.

Az igazgatóság.

Jegyzet: A tagsági igazolványok, melyek a közgyülésre való részvételhez és a szavazati jog gyakorlásához okvetlenül szükségesek, a betétikönyv felmutatása ellenében folyó hó 24-ig bezárólag a szövetkezet helyiségében a hivatalos órák alatt (4—7-ig) adatnak ki. **A mérleg és zárszámadások a szövetkezet helyiségében betekintés végett a t. tagok rendelkezésére állanak.**

Műfogak és fogsorok

a legjobb minőségben és a legjutányosabb árak mellett készittetnek — anélkül, hogy a gyökereket el kellene távolitani, 10 évi irásbeli jótállás mellett.

Hivatalnokoknak 50%-al olcsóbban.

Kivánatra részletfizetésre is.

KEMÉNY E.

Budapest, VII. ker., Klauzál-utcza 2. sz. I. em.
(a Párisi Nagy-Áruházzal szemben.

Értesités!

Van szerencsém a nagyérdemü közönséget tisztelettel értesiteni, hogy e vezetésem alatt álló vendéglőmben **I. ker. Alkotás- és Márvány-utcza sarkán**, minden vasár- és ünnepnapon

HANGVERSENY

tartatik, melyre a nagyérdemü közönséget tisztelettel meghivom, jó ételek és italokról, valamint pontos kiszolgálásról, gondoskodva van.

Szives látogatásukat kérve, maradtam

kiváló tisztelettel
Bauer Ferencz
vendéglős.

Luczernás-földek
bérbeadatnak.
Bővebb értesitést kapni
I., Attila-utcza 75. sz.
vagy
VIII., Kisfaludy-utcza 25.

Lenz Ferencz
Buda, II. kerület, Fő-utcza 68. szám.
Nagy választék:
Papir-, rajz- iró- és iskolaszerekben.
Müiparáru kereskedés.
Jutányos árak.

SZKOVATSEK J.
szobafestő
Budapest, III. ker., Lajos-utcza 145, ajó 13.

Elvállal mindennemü
épület- és magánfestészetet,
valamint
minden e szakmába vágó munkák
és javitások
izlésteljesen és olcsón foganatositttatnak.
Műhely: II. ker., Szegényház-utcza 14.

Naponta friss vágás érkezik
gróf KEGLEVICH GYULA
sashalmi kertészetéből
SPÁRGA
kilója 70 kr. Solo spárga 1 forint 10 krajczár.
Kapható a
REGGELI UJSÁG
fogyasztási czikkeket szállitó-vállalatnál
BUDAPEST,
József-körut 19. szám alatt.

Kereskedők és iparosok banktársasága
m. sz. **Budapest, VI., Deák-tér 6.**

Hitelképes budapesti kereskedőknek és iparosoknak előnyös föltételek mellett hitelt nyujt.
Személyhitelt 100 frttól 8000 frtig.
Tárczahitelt 500 frttól 8000 frtig.
Bekebelezési hitelt üres telkeknél I-ső helyre, házaknál II. helyre is.
Előleget ad értékpapirokra is.
Takarékbetétek 4½ százalékkal kamatoztatnak.
Ezen intézet 12 évi fönnállása óta hitelegylet tagjaitól **egyszer sem kért utánfizetést. A részjegyek évek óta 6%-ot jövedelmeznek.**

Az igazgatóság nevében:
Kohn Gábor elnök.

Burkert Konrád
lakás és iroda: II., (Viziváros) Retek-u. 14.

Elvállal épület és épület-diszitmény munkákat vizvezeték, légszesz, csatornázás, fürdőszoba, closet, gőz, viz-fütés és szellőztetési berendezést.

Speczialista épület- és disz-ornamentikai kivitelben.
Árjegyzék és költségvetés díjtalan.

STŐRI A. I.
Krisztina-köruti nagykávéháza.
(Krisztina-körut 91.)

Minden vasárnap katona hangverseny.
KITŰNŐ TEKEASZTALOK.
Hideg buffet.
Legfinomabb italok.
Igen olcsó árak.
Pontos kiszolgálás.

A Magyar Asphalt részvénytársaság
BUDAPEST, Andrássy-ut 30.
Elvállal minden néven nevezendő **ASPHALT BURKOLASI** valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **asphalt anyag vidékre** is szállittatik.
Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Mihalovits József
kalapos-mester
BUDAPEST,
I. ker. Alagut-utcza, a Szinkörrel szemben.

Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék
NŐI KALAPOKBAN,
valamint **szőrme-árukból.**

RÖCK ISTVÁN
gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje
BUDAPEST, IX., Soroksári-utcza 24.
KÉSZIT:
Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajógépeket.
Lokomobilokat,
kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánnal.
Szivattyugépeket,
Worthington- és egyéb rendszerek szerint.
Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fűtőcsövekkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**
Teljes hütőtelepeket és jéggyárakat
szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.
Vizműtelepeket, gőzmalmi- és téglagyári
berendezéseket.
Dohánygyári berendezéseket.
Bor- és olajsajtókat szabadalmazott különbözéki emeltyű szerkezettel.

Legjobb ::: fagylalt
kapható
Fischer B.-nél
Roham-utcza.

FELHIVAS
az összes
Gyomor és alhasi bántalmakban szenvedőkhöz:
Máj
Vese
Hólyag
Aranyér
!!!Hatásában páratlan!!!
PAULA-VIZ
A jelenkor szenzációs gyógyjyvize.
Magyarádi „PAULA“ gyógyforrás
részvénytársaság
Budai főraktár:
Rainer J. és társánál
Fő-utcza 12.

FRISCH ANTAL
„GIZELLA“ kávéháza.
II. Széna-tér 7. szám.
Teljesen ujonnan felszerelten s a modern igényeknek megfelelő berendezéssel.
Különösen alkalmas a kávéház előtti
csinos felszerelésü terrasz
az üdülni óhajtó közönség számára.
A legfinomabb italok
mindig készletben vannak.
Hideg buffet.
Esténként hangverseny.
Pontos kiszolgálásról gondoskodva van.

KRÁL GYULA
kőfaragó mester,
I., Kelenföld, az állomás mellett.
Kőfürészelő-,
gyaluló-
és esztergályozó.
Elvállalja a homokkő, mészkő, márvány és gránitkő feldolgozását úgy épületekre, mint siremlékekre.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább ágyényes
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és holyaghurutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Budapest-Krisztinavárosi Korona-Takarék- és Hitelszövetkezet.

Vagyon. Mérlegszámla 1898. auguszt. 1-étől 1899. április 30-áig. Teher.

		Korona	Fill.			Korona	Fill.
1.	Pénzkészlet	615	08	1.	Üzletrészek heti befizetései	37.145	—
2.	Elhelyezett kölcsönök	75.980	—	2.	Leszàmitolt váltók	33.600	—
3.	M. kir. postatakarékpénztár	200	—	3.	Ovadék	3000	—
4.	Szervezési költség 20 % leirás után	1292	21	4.	Átmeneti tételek	3300	—
5.	Berendezési költség 10 % leirás után	1129	—	5.	Tartalékalap	685	—
6.	Nyomtatványkészlet	276	—	6.	Egyenleg, mint nyereség	2132	29
7.	Átmeneti tétel	370	—				
		79.862	29			79.862	29

Budapest 1899. május 6-án

Mezey Mihály s. k.,
titkár.

Goldmann Henrik s. k.,
főkönyvelő.

A Budapest-Krisztinavárosi korona-takarék- és hitelszövetkezet igazgatósága:

Dr. Fried Vilmos sk., igazg. tag. **Hosszú József** sk., alelnök. **Dr. Molnár József** sk., elnök. **Grünwald Samu** sk., vezető-igazgató, **Barna József** sk. igazg. tag.

Megvizsgálta, helyesnek és a könyvekkel teljesen megegyezőnek találta a felügyelő-bizottság:

Schlosser Ferdinánd s. k. **Argay János** s. k., **Balogh Gusztáv** s. k.

Belépett az I-ső évtársulatba 381 tag 1155 üzletrésszel.
Elhalt, illetve kilépett 59 „ 135 „
Marad: 322 tag 1020 üzletrésszel.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházterén fióküzletet nyitottam — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható

LŐVENSTEIN ANTAL
cs. és kir. udv. sütőmester.

Lámpajavitó műhely, Érczнyomó, Galvanizáló és fémcsiszoló-intézet electro-erő-üzemmel berendezve.

Morodán Simon

ezelőtt

Morodán és Zsolnay

Budapest, VII., Hársfa-utcza 4.

Elvállal: fémcsiszolást, nikkelezést, galvanizálást, aranyozási, ezüstözési, valamint minden e szakba vágó munkákat jutányos árak mellett.

Nagyobb megrendelésnél a munkáért házhoz küldetik és az áruk kész állapotban visszaküldetnek.

„REGGELI UJSÁG“

fogyasztási czikkeket szállitó-vállalat részvénytársaság

József-körut 19.

Liszt, kenyér, fűszerek, hus, zsirnemü, szárnyas, tojás, csemegék, sör, bor, pezsgő, fa és szén jó minőségben, jutányosan házhoz szállitva.

Kivánatra megrendelési bárczák.

Részletes árujegyzék a **Reggeli Ujságban.** Előfizetési á. a lapnak egy hóra 30 kr. vidékre 50 kr

A czikkek megrendelhetők az ujság kihordónál.

A szállitás Budára gyors és pontos.

Kirándulók figyelmébe!

LEBEDA FERENCZ

Misztl-féle „Magyar koronához“ czimzett vendéglője és kávéháza.

Budakesz, Virágvölgy.

Kies fekvés, szép kilátás, szabad és üde levegő.

A nyaraló és kiránduló intelligentia találkozó helye.

Kitünő magyar konyha, természetes borok, kitünő kávéházi italok, buffet, fagylalt és jeges kávé.

Jutányos árak.

Pontos kiszolgálás.

Minden szombaton hangverseny változatos műsorral.

Bizalmi

állást keres egy keresztény, középkoru állami nyugdijas és nagy vagyonnal biró egyén. Ajánlatokat „Bizalom 58394“ czimen továbbit a kiadóhivatal.

Dietzl József

bornagykereskedő és bortermelő.

Cs. és kir. udvari szállitó, valamint Ő csász. és kir. fensége József főherczeg udvari szállitója, Szerb kir. udvari szállitó

Budafokon.

Ajánlja tisztán kezelt asztali-, pecsenye és csemegeborait palaczkokban, valamint hordókban.

Különlegesség

Budai sashegyi saját termése.

Szobapadló fényező szerek.

Viasz-kenőcs (parket paszta) kemény padlóra fehér és sárga, kis doboz 45 kr., nagy doboz 80 kr.

Főzött viasz csak vizzel vegyitendő, kemény és puha padlónak, kilója sárga 1.10 frt, fehér 1.30 frt.

Fénylak puha padlóra, igen tartós, gyorsan szárad, tükör fényt ad, 4 szinárnyalatban.

Doboza 85 kr., 1 frt és 1 frt 20 kr.

Rainer J. és társánál

II. ker., Fő-utcza 12.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Csomagolás felszámitás nélkül.

Budapest, III. Remetehegy BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest 1899. VIII. évfolyam 15. sz. Május 21. (Pünkösd hava.)

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek:
Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Megjelenik havonként háromszor.
Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG:
I., Városmajor-utcza 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Győzelem! dicsőség! Mienk Budavára!
A magyar főváros nem lesz soha árva:
Megvédik örökké a vitéz honvédek,
S boldogságra virrad, a kit ők megvédnek.

Ötven esztendeje már annak a napnak,
Hogy Buda meghódolt a dicső hadaknak:
De ma is oly tiszta ama szent nap fénye,
Mintha csodás örök ifjuságban élne.

Elporladt az ellen, Henzit is elvitték,
A régi időbül csak mi vagyunk itt még;
Értünk diadalmat, jogot és hatalmat —
S ünnepeljük most az arany lakodalmat.

Hamvadó hőseink életre riadnak,
Tüze lobban, lángol a fiatal hadnak;
Lobognak a zászlók, villognak a kardok,
Tán az a szent harcz a mai napig tartott!

Mert olyan bokrétás a várvívók kedve!
Nincsennek megtörve, sem megöregedve!
Mámoros ütemén győzelmes daloknak
Büszke vidámsággal előre robognak.

Budapest megszépült pompás palotákkal,
Gyarapodott tizszer annyi magyarsággal;
De ha százszor oly nagy világváros lenne,
A honvédek kedve el nem férne benne.

Virágos pünkösdnek minden ragyogása
Nem olyan tündöklő, mint nevük varázsa:
Föl a vár fokára merészen rohannak,
Igaz, élő hősök, — nem föltámadt hamvak.

Muzsikaszó harsan. Föl a várba gyorsan!
A levert ellenfél megnyugszik a sorsban.
Millió a honvéd, mind oda föl tódul;
Visszhangzik az ország öröm-riadótúl.

A tolongó sok nép alig, alig fér el;
Összefoly a piros rózsa piros vérrel:
Harczoló honvédek összekeverednek,
Tarka táborával ünneplő seregnek.

Fiatalok, vének összeölelkeznek,
Együtt örvendeznek és együtt könyeznek,
Csatadal, hozsánna, ágyú- és harangszó,
Az ünnepi zajban mind egyszerre hangzó.

Regehősi harcznak aranylakodalma!
A ki meghalt akkor, ezerszer meghalna;
A ki életben van, akármeddig élne,
A hazáért folyna utolsó csepp vére.

Koszorut e napnak! dalt a honvédeknek!
Lelkeik fölöttünk virrasztva lebegnek;
Szellemük a magyar szabadságnak őre,
Fényt vet a dicső mult jelenre, jövőre!

Gróf Karácsonyi Guidó emléke.

A *gróf Karácsonyi Guidó* emlékének megörökitésére alakult végrehajtó bizottság ülést tartott, melyen elhatározták, hogy mielőtt emléket emelnének a nagynevü áldozatkész főurnak, előbb arczképével diszetett népszerü életrajzot adnak ki, és ennek a végén leszsz az a felhivás, melyben a nagy közönséget felszóllitják, hogy az emlékhez hozzájáruljon.

Fővárosi nyári szinház a Krisztinavárosban.

Kreczányi Ignácz tizenegy nyáron volt a budai szinkör igazgatója s most elesett tőle: helyét *Makó* Lajos foglalta el.

A személycsere azért történt, hogy az állam ezzel a jó nyári állomással támogassa a hazafias Temesvár szinészetét. Temesvár városa ugyanis a maga elhatározásából végkép kiküszöbölte Ferencz-József-szinházából a német szinészetet és szinházában október elsejétől egész télen át csak magyarul fognak játszani.

Ez tehát lelkes nemzeti munka, mely annál dicséretesebb, mert Temesvár közönsége teljesen a saját erejében bizva végzi. Nagyon természetes, hogy a Nemzeti Szinház intendánsa, a ki a krisztinavárosi szinkör fölött rendelkezik, a temesvári szinház uj igazgatójának adta ezt a legjobb nyári állomást.

Makó Lajos, a temesvári uj igazgató árt érezte, hogy Temesvár megmagyarositásában mily hazafias munka, mily szép föladat váreá s már a fővárosi nyári szinházat is ebben a szellemben nyitotta meg és vezeti.

Őszinte örömmel üdvözöljük a derék Makót ezen a téren. Ime, mig a budapesti kőszinházak műsora tele van idegen obszczenitásokkal, sőt él a Lipótvárosban egy műintézet, mely fönnállása óta összesen négy magyar darabot hozott csak szinre, a temesvári direktor a budai szinkört a magyar múzsa termékeinek terjesztésére szenteli.

Május 5-ikén nyitotta meg a szinkört és e naptól kezdve pünkösd hétfőig összesen huszonegy előadást tartott és ebből *tizenhét* előadásra esett *eredeti magyar* termék és csak *négy* előadásra idegen. A huszonegy előadást *tiz darab* töltötte be s ebből *nyolcz* volt eredeti magyar és csupán *kettő* idegen.

A szeretet igaz melegségével üdvözöljük Makó Lajost ezért az irányért, melyről példát vehetnének az állandó budapesti szinházak.

Szinre kerültek: Somló *Szombatosok* czimü történeti tragédiája (ujdonság) háromszor; *Sárdi ház*, Géczy népdrámája (ujdonság) háromszor; a *Vándormadár*, Prém József vigjátéka (ujdonság) háromszor; a *Virágcsata*, verő operettje háromszor, a *Michu lányok* operette kétszer; a *Kék asszony* operette kétszer; *A király házasodik*, vigjáték Tóth Kálmántól, egyszer; a *Falu rossza*, népszinmű, egyszer; a *Vereshaju*, népszinmű, egyszer és *Arany lakodalom*, Rákosi-Beöthy negyvennyolczas történeti látványossága, kétszer.

Makó Lajos szintársulata kitünően van szervezve. A darabok diszletei, kiállitása, ruhái pazarul fényesek és a személyzet közt igen sok a jeles művészi erő. A társulat primadonnája, R. *Réthy* Laura, a gyönyörü hangu művésznő, a kinek nemes, diszkrét, müőészi játéka igaz élvezetet szerez, éneke pedig olyan, hogy az ország egy szinháza sem dicsekedhetik ennél a divánál kiválóbb, szebb hangu énekesnővel. Ügyes, élénk szubrett *Szende* Anna; kitünő drámai hősnő *Szilágyi* Berta, nagyon jó szinésznő *Tárnoki* Gizella, jeles tehetséges *Jeskó* Ariadne, *Czikle* Valéria, *Juhásznė Pajor* Ágnes, *Sziklai* Szeréna, *Margó* Zelma. A férfiak élén *Makó* Lajos valódi művész, nagy tehetség *Pataky* Béla, a kinek nagy jövőt jósolunk, igen kiváló szinész *Szakács* Andor, jeles énekes *Juhász* Sándor, finom, művészi játéku és diszkrét komikus *Krémer* Jenő, pompás buffó *Füredy* József és dicséretre méltó tagok még: *Faragó* Ödön, *Hevesi* Gábor, *Sándor* Emil, a szép tehetségü fiatal *Papp* Mihály, a hires Odry Lehel méltó fia *Odry* Árpád és a személyzet egyik lelkes kitünősége *Stoll* Károly, a tenorista és förendező. A karmester fiatal ember *Dienzl* Oszkár, budai fiú, nagy tehetség, csupa tűz, csupa erő. A karszemélyzet is minden tekintetben jól van szervezve. A zenekar igazgatója *Krüger* Károly, a legjelesebb zenészek egyike.

Gratulálunk a budai közönségnek az uj igazgatóhoz és ehhez a jól szervezett művészi testülethez.

Ez a hazafias magyar szellem és ez a művészi erőkben gazdag társulat megérdemli, hogy *Makó* Lajosnak a Fővárosi Nyári Szinházban állandóan zsufolt házai legyenek.

Melegen, őszintén ajánljuk a krisztinavárosi szinkört a budai közönség figyelmébe.

Az Aeolos.

(Egy magyar mérnök találmánya.)

A jelen század alkonyán, melyet méltán a találmányok századának lehet nevezni, büszkeséggel gondolok arra, hogy nem egy korszakot alkotó találmány eszméje magyar ember agyában villant meg. De olyan szégyen féle érzés bánt, mikor eszembe jut, hogy *Irinyi* emlékét, ki a gyufát feltalálta, a külföldön inkább tisztelik, mint nálunk. Bánt, hogy a magyar feltaláló sem az erkölcsi, sem az anyagi sikerrel nem akar törődni s ezzel úgy szólván az élhetetlenség gyanujába keveri magát. A reklam nálunk még csecsemő korát éli, alig tud gögicsélni. Nem csoda hát, hogy szabadalmi irodáink kezdetlegesek, majdnem meddők.

A kereskedelmi kormány sem siet támogatni a feltalálót és az ambicziozus buvárkodó szerencsésnek vallhatja magát, ha egyátalán akadékoskodással nem kell megküzdenie. Csöppet sem megnyugtató, hogy nálunk már üzembe helyezett uj vállalatokat részesitenek különféle állami kedvezményekben. A teremtés, a megvalósitás nehéz munkájában támogassa a kormány az érdemes feltalálót, hogy az élelmes külföldi tőkének prédájává ne váljék.

Ezen memento után rátérhetek *Kugler* Mihály mérnök államvasuti felügyelő *Aeolos* nevü találmányára.

— Mi az Aeolos?

Üde, ózondus tiszta levegőt szolgáltató készülék.

A sajnos par exellens tüdővészes Budapest érdekében hálás csodálattal vagyok a feltaláló zseniális találmánya iránt. Ámulva láttam egy régóta nagyon is égető kérdés megoldását a szakember egyszerünek mondható készülékével. Mi a közegészségügyi tanács ügybuzgósága ezen korszakot alkotó eszmével szemben? Most megtestesülve ugyszólván feleslegesekké teszi az óriási áldozatokba kerülő szanatoriumokat és milliónyi szenvedők felszabadulnak a sulyos lidércznyomástól. A mai könnyelmü esztelen élet ellenszerét látom az uj találmányban. Középületek, hivatalok, iskolák, kórházak és a szegény emberek zsufolt lakásainak levegője jövőre ép oly tiszta és éltető lesz mint a gazdagok tágas és gondosan szellőztetett lakása.

A feltaláló Bajza-utcza 4. sz. alatti lakásán működő készüléket a napokban megtekintettem. A jövő évi párisi világkiállitásra szánt és az egész kontinensen szabadalmazott készülék leirását a következőkben adom:

A készülék központja a ház pinczéjében van. Egy kis alig három négyszögméternyi két részre osztott helyiségnek első részében van egy kis benzinmotor, mig a hátulsó részében két egyenlő nagyságu mozgó légtartó, melyeket a motor éppen úgy hoz mozgásba, mint a hogyan az alföldi kutaknál; ha az egyiket felhuzzák, a másik alászáll, persze előbbit a motor erejénél fogva aszerint lehet gyorsitani, a mint azt a szükség kivánja.

A két légtartó közvetlen a kertbe nyiló ablak előtt van elhelyezve és igy folyton a friss kerti levegőt veszi magába, illetve árasztja a lakosztályokba.

A tartók magukba szivják a kert levegőjét s az megtisztulva nyomul egy csővön keresztül egy szélesebb üregbe, *a hol télen fütő, nyáron hütő készülék van elhelyezve.* A fütő készülékben fölmelegedett levegő parafa-falu csővön át tódul tovább föl a lakásokba, konyhákba vagy a hova igazgatják. E csőhöz derékszögben csatlakozik a másik cső s ebben terjed tovább a lehütött levegő. A csöveket csavarokkal lehet szabályozni és elzárni és fél elforditással tetszésünk szerint való hőmérsékü levegőt kapunk.

A szobában a fal szögletei mentén halad a cső tova és a padlón levő csővön apró lyukakon tolul ki a hütött vagy melegitett levegő. A hőfokot szabályozni lehet, sőt egy villamos készülék még azt is jelzi, hogy a szoba melege elérte a 16, 17 vagy 20 hőfokot. A csöveket esztetikai tekintetből el lehet takarni szalonokban selyem drappériával mig a háló vagy dolgozó szobákban a falfestésébe illeszkedik, a padlón pedig a szokásos fakeretet helyettesiti.

A működő készülék motorja alig emészt föl negyven krajczárnyi benzint, melylyel egy egész palotának a levegőjét tisztitja, hüti vagy melegiti.

Soraimmal az emberbarátokhoz apellálok. Nézzék meg a vendégszerető feltaláló készülékét és igyekezzenek azután tehetségükhöz képest a korszakot alkotó magyar találmány berendezését mielőbb legalább ott elősegiteni, a hol azt a közegészségügy emelése érdekében mulhatlanul szükségesnek látják. Az érdeklődők a humanizmusnak ennél nagyobb szolgálatot nem tehetnek. *Kompolthy Gusztáv.*

Ezüst lakodalom.

Gold István földmivelési miniszteri számtanácsos és neje Milok Etelka folyó hó 9-ikén ünnepelték ezüst lakodalmukat a krisztinavárosi templomban: Rostaházy Kálmán áldá meg őket, ki 25 évvel ezelőtt összeesketé. A templom megtelt egészen rokonokkal és jó ismerősökkel. Este a márvány menyasszonynál vacsora volt, melyen jelen voltak Rostaházy Kálmán, dr. Romy Béla m. é. osztálytanácsos és neje, Pelczer Gyula főv. pénztáros és neje, (ezüst pár tiszteletbeli násznagyai) Ebers Károly kir. tanácsos, Eretschl Ödön számtanácsos, Veisz Ferencz számvizsgáló, dr. Márkus Aurél, Mélak Sándor, Lipták János, Horváth Ferencz és neje, Szultzberger József és neje, Pusztay Lipót és neje, Gold Sándor és családja Endrődről, Khun Aladár és neje, Mélok Ilka, Gold Róza, Dillmann Annuska. Szamos felköszöntő hangzott el, melyek sorozatát Rostaházy Kálmán plébános kezdi meg. A társaság vacsora után tánczra perdült, mely hajnalig eltartott.

Az Apenta májusi ünnepélye.

Az ünnepély a telepi munkások és munkásnők által tetszés szerint meghivott nagyszámu vendégek megérkezte után a Rákóczy-induló eljátszása mellett vette kezdetét.

A tánczszüneteket az előmunkások által rendezett és vezényelt tréfás jelmezes felvonulások töltötték ki.

Egy nagyobb szünet alatt, a munkásnép mulattatására, Campbell igazgató is egyik hivatalnok egy szamárnak kiöltöztetett munkást vezetett elő és azzal megfelelő tréfákat rögtönöztetett.

A második szünet alatt az a munkásnők által önkéntesen megtanult „Isten áld meg a magyart“ énekeltetett, ennek eléneklése után a munkások, szintén önként, lövöldöztek, hogy ekképp az ünnepély hangulatát emeljék.

Az ünnepély, melynek költségeit a részvénytársaság fedezte, este 8 órakor a Rákóczy induló ismételt eljátszása mellett végződött.

Mint vendégek megjelentek az igazgatóság Budapesten lakó tagjai, szintúgy azok meghivott ismerősei; az urak legtöbbje a munkásnőkkel, már mint a csinosabbakkal, tánczolgattak és ilyeténmódon a jókedvet fokozták.

Az ünnepély érdekességét az fokozta, hogy a derék magyar szellemü társaság igazgatósága maga rendezte azt munkásainak s ezzel a szociális kérdés enyhitéséhez hozzájárult.

Hazai ásványvizek.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Szeretett magyar hazánkat az Ur Isten megáldotta minden jóval. Egyéb javak között fontos földi jó az *ásványviz.*

Sehol a világon annyi jó ásványviz nincsen, mint Magyarországon és bizony nem is drágák, és még is a sok féle, sok izü szódavizzel gyilkoljuk magunk. A legtöbb szoda viz — tisztelet a kivételnek — ártalmas s mióta a szódaviz gyárosok *kartelbe léptek* az elárusitó és fogyasztó egyaránt drágán fizeti. Szivesen venném szerkesztő urtól, ha a budaiak jól felfogott érdekében szaktekintélyekkel érintkeznék s elfogadható szóda vizet ajánlana, vagy alkalmat adna rá, hogy a szóda vizgyárosok magokat ajánlanák.

A szódával számtalan szerencsétlenség történik, ha elpattan, sokszor a csapos legény kezébe is kárt tesz és mégis minden gyermeknek a kezébe adják. A szódavizgyárosok kartelja a közönséget is sujtja, de legelső sorban a vendéglős ipart, a mely úgy is mindenféle módon meg van terhelve különösen itt *Budán.* Lépjen a közönség kartelba és fogadja meg, hogy csak természetes ásvány vizeket iszik. Ezzel az elhatározással hazai fürdő ügyünket is emelné, melyhez hozzá járulni minden jó hazafinak a kötelessége.

Sztrájkoljunk a szódaviz ellen is igyunk magyar savanyú vizeket.

Turisták akadályai.

Dr. Téry Ödön felolvasásából közöljük ezt a feljajdulást, a mi nagy bajt mutat be. A szükkeblüség nagy ellensége lehet a hazai turista ügynek. El kell ezt távolitani minden eszközzel és minden erővel.

Minő viszonyok fognak teremtetni hazánk egyik-másik szép vidékén, ha a tulajdonosok azon területeket, melyeken a szabad járás-kelés ősrégi időktől fogva nem volt akadályozva, a turisták elől el fogják zárni.

Nagyon sok ily esetet hozhatnék fel, de csak egy párra fogok reámutatni. Kezdjük Budapest vidékén s végezzük a Magas Tátrán.

Remete-Mária kies vidékét a Budapesti Osztály mindjárt működése kezdetén gondozása alá vévén, áldozatok árán ott útjelzéseket eszközöltetett. A pár évvel ezelőtt bevonult uj birtokos nem csak hogy megsemmisittette a Budapesti Osztály jelzéseit, hanem elzárta az egész területet. A Budapesti Osztály kérelme sem használt s most azon vidékre nem teheti kiránduló a lábat.

A visegrádi koronauradalmi erdőségekben a 70-es években még teljesen szabad volt a barangolhatás. A jelen évtized kezdetén még, bár útjelzéseink hivatalból eltávolittattak, kisebb turista-társaságoknak, különösen a vadászati évadon kivüli időben, szabad volt az erdőségeken való átvonulás. Most azonban már — mint hirlik — teljesen tilalmaztatott. Méltán kiváncsian várhatjuk, hogy mit ér el a Budapesti Osztály ez irányban tett lépéseivel?

Nemkülönben történt ez a Börzsönyi vagy másként Diós-Jenői hegységben is. Néhány évvel ezelőtt, a szokolya-hutai uradalmat egy derék bécsi birta, akkor szabad volt ott a közlekedés minden irányban; erdésze még a Budapesti Osztály tagjai sorába is belépett. Később egy német gróf vette meg az uradalmat, tilalom alá helyezte s még az előbbi uraságtól átvett erdész is kilépett a Budapesti Osztály tagjai sorából, nehogy kellemetlensége legyen e miatt uj uraval."

Az évzáró nyilvános vizsgálatok eltörlése.

A „*Vastankerületi Tanitótestület*" a következő inditványt küldötte be hozzánk:

„Hasson oda minden tanitó-egyesület az Országos Bizottság utján, hogy a nyilvános évzáró vizsgálatot a jövő 1899/900-ik tanévtől kezdve szüntesse be egy erélyes, általánosan kötelező rendelettel a közoktatásügyi miniszter ur ő nagyméltósága, aki szivesen meghallgatja és teljesiti a tanitók kérelmeit és javaslatait; sőt az egyleti működés tekintetében 1896-ban kiadott nagyfontosságu rendelete egyenesen fölszólitja és serkenti a tanitóságot, jutalmak kitüzése kiséretében, minél tevékenyebb, szorgalmasabb és eredményesebb tanitásügyi együttműködésre. Vagy tegyen a miniszter úr mielőbb oly czélszerü átmeneti intézkedést, szintén rendeletileg, mely előkészitő lépcsőül szolgálna a nyilvános vizsgálatok megszüntetéséhez addig is, mig a népoktatási törvény reviziója alkalmával ezt törvényhozásilag keresztülviszi.

Itt azonban mulhatatlanul szükséges az egész magyar tanitóság erélyes és szigoru összetartása. Csüggedni semmiesetre sem kell. Ne adjunk semmit a kétszinü, hamiskodó ellenvetések közt arra, hogy akkor hogyan ellenőrizzék a hanyag, kevésbbé törekvő tanitókat? Ilyeneket nem ismerünk és nem szabad magunkat annyira lealacsonyitani, hogy néhány silány elem miatt az egész testületre zúdittatjuk a rágalmakat. Itt a szomszéd Ausztria mellettünk. Vajjon 30 év óta a köznép részéről kinek jutott eszébe ott csak egyszer is a tanitóságot hanyagsággal vádolni? Vagy az osztrák tanitóság és tanügyi hatóságok közül ellentmondott-e a közös határozatnak csak egy is 30 év alatt? Vagy a hosszu, jól kitapasztalt gyakorlat óta van-e csak egy is, a ki neheztelve visszakövetelné a régi állapotot? A jövő századba nem akarjuk átvinni a régi tanügyi torzszülöttek ez egyikét.

Feliratokat kell küldeni a megyei közigazgatási bizottságok tanügyi osztályainak, valamint a kor szinvonalán álló, müvelt felfogásu, reformkedvelő iskolaszékeknek is.

A tervet elfogadó iskolák tanitótestületei pedig irásban, nyomtatásban, körözvényekben tudósitsák egymást az igy elért eredményről. Szükségtelennek tartjuk bővebben indokolni az évzáró vizsgák eltörlésének szükségességét. (Pedig jó lett volna! Szerk.)

Mi tehát nem évzáró, gyermekgyötrő vizsgálatokat akarunk, hanem a szép emlékü milleniumi ünnepélyek mintájára: évzáró ünnepélyeket a nagy nyilvánosság számára szavalással, énekkel, tornajátékkal és más, a gyermeki kedélyt viditó mulatságokkal. A vizsgálatok iskolalátogatás alkalmával történjenek egy iskolalátogató s egy kijelölt tanitó jelenlétében az utolsó hetek egyikében, osztályzat megállapitás végett.

Két út áll előttünk: továbbra is kinevessen-e bennünket a külföld? vagy pedig elismerő dicséretet arassunk a korszerü és indokolt előrehaladásért?" Inditványozó: *Kőrösi József.*

Ezt a figyelemreméltó inditványt a *Magyarországi Tanitók Országos Bizottságának Hivatalos Értesitőjéből* vettük át, mit *Hajós Mihály* a budai tanitókar egyik jeles tagja és ismert iró szerkeszt. Az értesitő első száma változatos és tanuságos. Ajánljuk nemcsak a budai tanitóknak, hanem a müvelt budai szülőknek is. Előfizetési ára egész évre 2 korona. A szerkesztőség Budán I. ker. Krisztina-körút 97-ik szám alatt van.

A m. kir. orsz. meteorológiai és földmágnességi intézet évkönyvei.

(XXVII. kötet. 1897. évfolyam. I. rész. Hivatalos kiadvány. Budapest, 1899.)

E kötetben a magyar meteorológiai és ombrometriai megfigyelő hálózatnak 1897. évi megfigyelései vannak közzétéve. A működő állomások száma 422, azaz 21-el több, mint a megelőző évben. Az ujonnan felállitott állomások közt van a Bodrogközi Ármentesitő Társulat 14 állomása is, amelyek a társulat elnökének, gr. Mailáth Józsefnek kezdeményezésére állittattak fel.

A szóban forgó évkönyv a következő négy fejezetre oszlik:

I. Naponkénti megfigyelések.

II. A meteorológiai elemek havi és évi eredményei állomások szerint rendezve.

III. A hőmérséklet havi és évi középértékei a közvetlen megfigyelés szerint. A hőmérséklet valódi (24 órai) havi és évi középértékei. A hőmérséklet havi és évi középértékeinek a 20 évi középértéktől való eltérései. A csapadék havi és évi összegei vizvidékek szerint. A csapadékos napok száma. Legnagyobb csapadékmennyiség 24 óra alatt. A hőmérséklet öt napi középértékei.

IV. A hőmérséklet óránkinti értéke Budapesten.

A másod és harmadrangu állomások adatainak feldolgozását *Fraunhoffer* Lajos adjunktus, dr. *Steiner* Lajos asszisztens és ifj. *Illés* Ödön kalkulátor végezték, az ombrometriai állomások adatait pedig dr. *Anderko* Aurél adjunktus, *Raum* Oszkár asszisztens és *Kováts* Károly irodatiszt állitották össze.

*

A m. kir. orsz. meteorológiai és földmágnességi intézet évkönyvei XXVII. kötet 1897. évfolyam. III. rész' Az 1896. és 1897. évi zivatarmegfigyelések eredményei. Hivatalos kiadvány. Budapest, 1899.

E kiadvány a Magyar korona országainak területén az 1896. és 1897. években végzett rendszeres zivatarmegfigyelések eredményeit tartalmazza s a következő részeket foglalja magában:

Bevezetés; történelmi visszapillantás. *Héjas* Endrétől.

A 1896. és 1897. évi zivatarmegfigyelések eredményei. *Héjas* Endrétől.

Zivatarmegfigyelő állomások lajstroma.

A zivatarmegfigyelések táblázatos áttekintése nevezetesen:

A zivataros napok száma.

A zivataros napok száma vidékenkint csoportositva.

Zivataros és villongásos napok száma az év minden napjáról.

Zivataros és villongásos napok száma öt-öt naponkint csoportositva.

A zivatarok napi periódusa

A zivatarok huzódási iránya.

Jégverések az év minden napjáról.

A jégverések vidékenkint csoportositva.

Villámcsapások az év minden napjáról.

A villámcsapások vidékek szerint csoportositva.

Villámcsapás okozta tüzesetek az év minden napjáról

A villámcsapás okozta tüzesetek vármegyék szerint csoportositva.

Szélviharok a zivataros napokon.

A zivatarok területi eloszlása.

A zivatarosztály személyzete az első két évben (1896. és 1897.) *Héjas* Endre cz. adjunktusból állott, aki az észlelési anyag párhuzamos fedolgozása mellett a zivatarmegfigyelő hálózat szervezési munkálatait végezte. 1898 folyamán beosztatott az osztályhoz *Kronich* Lénárd cz. asszisztens, akinek jelen kiadvány egybeállitásában már jelentékeny része volt.

A magyar irodalomért.

Bartalits Imre könyvkiadó hivatala a hazafiságért arra határozta el magát, hogy áldozatot nem kimélve a kedves magyar nép számára oly szórakozást szerez, mely a szivéhez fér és illik. A régi magyar irók munkáiból ad ki értékesebb dolgokat p. o. Hun hősmondák, Emese álma, vagy a magyarok eredete, Mondák a királyokról, Mátyás életéből, Balassa Bálint dalai, Pázmány Péter imáiból, Gróf Zrinyi Miklós hősénekéből, Rákóczy szabadságharcza énekei, Báró Amade László, Rádai Pál, Faludi Ferencz nótái, Mikes Kelemen kesergése, Besenyei Ferencz, Barcsai Ábrahám, Báró Orczy Lőrincz, Ányos Pál verseiből, Virág Benedek, Horváth Ádám, gróf Gvadányi József, Fazekas Mihály, Verseghy Ferencz, Csokonai Vitéz Mihály, Kisfaludy Sándor, Kazinczy Ferencz, Szemere Pál, Vitkovics Mihály, Berzsenyi Dániel, Kölcsey Ferencz, Garay János, Vörösmarty Mihály, Petőfi Sándor, Bajza József, Czuczor Gergely, Arany János, Tompa Mihály, Szemere Miklós, Sárosy Gyula, Lisznyay Kálmán, Berecz Károly, Székács József, Tárkányi Béla, Tóth Lőrincz, báró Eötvös József, Vajda Péter, Gyulai Pál stb. versei-

ből. Ismerjük meg azokat, kiknek köszönhetjük, hogy ma magyarul olvashatunk. A verseket a jelesebb magyar elbeszélők fogják követni, ugy szintén a valódi gyermek mesék, elbeszélések és versek . . . A vállalatot *Erdélyi Gyula* szerkeszti.

Budavár bevétele.

Lapunk elején közlött remek költeményt Sipulusz kitünő és népszerü élczlapjából a *Kakas Mártonból* veszszük át, a vár diadalmas bevételének 50-ik évfordulója alkalmából. A vers mindenesetre méltó feltünést kelt nemes és hazafias hangulatával, valódi érzésével s látszik, hogy nem valami fiók rimkovács de igazi poeta irhatta s alighanem az, ki a Kakas Márton rendes heti vezérverseivel éleszti a hazafiságot.

A „Magyar Könyvtár" jubiláris füzete.

A századik füzet most jelent meg. A Wodianer czég e kitünően szerkesztett, életrevaló vállalata 1897. októberében indult meg azzal a programmal, hogy havonként két füzetet fog adni. Most pedig, alig másfél év leteltével, a programmban megigért 36 füzet helyett már száz van együtt, fényes bizonyságául annak, hogy a vállalat a magyar közönség legszélesebb rétegében gyökeret birt verni s igy a tervbevettnél sokkal gyorsabb tempóban haladhat. A kiadó-czég most könnyen kezelhető, gen áttekinthető jegyzéket is állittatott össze az eddig megjelent füzetekről. Végignézve a katalóguson, mindjobban megerősödünk abban a mindenképen kedvező nézetünkben, a melyet a vállalatról már több izben hangoztattunk. Sőt nem átalljuk kimondani, hogy a „Magyar Könyvtár" egy s más dologban (pl. iskolai kiadásaiban, illusztrált munkáiban) egyenesen túltesz a hires német „Universal-Bibliothek"-en, mely pedig milliónyi olvasókra számithat. Visszatérve a jubiláris füzetre, megemlitjük, hogy azt a szerkesztőség Jókai Mór egy legujabb keletü elbeszélésével és néhány bájos apróbb, szintén legujabban irt és még kötetben meg nem jelent rajzával töltötte meg. Az elbeszélés czime: „Szép Angyalka", a rajzoké: „Kis képek". E füzettel együtt jelent meg második sorozata a „Franczia-Elbeszélők Tára"-nak, mely Daudet, Claretie, Prévost, Coppée és mások elbeszéléseit nyujtja, részben Ambrus Zoltán, részben Bottlikné Tölgyessy Margit kitünő forditásában. Az „Olasz Elbeszélők Tára" is most folytatódik egy Tóth Bélától való füzettel, a ki Capuanát és Castelnuovót forditotta le a gyüjteménybe. Végre az uj század is megindul már a „Magyar Könyvtár"-ból: az is a legméltóbb módon, Arany János „Jóka ördöge" és „Első Lopás" czimü rémekeivel, melyekhez Komáromy Lajos irt jeles bevezetést. Mind e füzetek 15 kr.-jával megrendelhetők a kiadónál (Wodianer F. és Fiai, Budapest, Andrássy-út 21.), a ki szivesen megküldi ingyen is a fönt jelzett teljes jegyzéket.

Krisztinavárosi szinkör.

Makó Lajos megfelel a hozzája kötött várakozásnak. Két jó népszinművön kivül jól szervezett és jó társaságával Tóth Kálmán örökbecsü vigjátékát: *A király házasodik*-ot is szinre hozta. Nagyon jól teszi, ha a régibb magyar vigjáték és népszinmű irodalom remekeit is feleleveniti s ezzel irányitja az igazi izlést. Makó Lajos meglepően fényes diszletekkel lepte meg a közönséget s igazolta azt is, hogy kitünő rendező s a műizlés magaslatán áll. A közönségen áll, hogy a szinház a mint érdemli is, mindig telve legyen. Telve is leszsz, mert *Él magyar áll Buda még.*

Kitüntetés.

A földmivelési miniszter az 1900 évi párisi nemzetközi világkiállitásra Magyarországból küldendő borok előbirálatára alakitott bizottság tagjára nevezte ki Dietzl Victort a világhirü és tekintélyes Dietzl József czég beltagját. A miniszternek ez a kitüntető bizalma részben elégtétel a sok és méltatlan meghurczolás után és elismerése a megérdemelt keresetségnek. Reménylyük, hogy a czég még fényesebb elégtételben is fog részesülni.

A budai szinkör müsora.

Pünkösd vasárnapján: délután Vereshaju, népszinmü; este Aranylakodalom, diszelőadás; hétfőn d. u. Aranylakodalom, este Gyimesi vadvirág; kedden: Szegény Jonáthán operette, szerdán Szegény Jonáthán; csütörtökön: A szigetvári vértanuk; pénteken, szombaton és vasárnap: A kókler, eredeti énekes bohózat.

Napoleon a szinpadokon.

Századunk alak egy történelmi alakja sem lett oly sokszor a dramaturgok által felhasználva, mint Napoleone és a szinészek által annak több-kevesebb sikerrel való alakitása megkisérelve.

Egyike a leghiresebb szinészeknek, ki Napoleon szerepében fellépett, Grobert volt, kit nehéz szerepében a természet is segitett, mivel Napolenhoz a családásig hasonlitott. Ezen időben Gobert majdnem kizárólag Napoleon szerepében lépett fel. A restauratio alatt és Lajos Fülöp idejében a játékával elbüvölte a néző közönséget és megalapitá a Porte St. Martin szinház hirnevét. Midőn 1830-ban az Odeon szinház igazgatója Harel a Porte St. Martin szinházzal concurált és az Odeonban „Napoleon" czimü darabját adatta elő „Bonaparte" és „Napoleon" szerepét Frédérick Lemaitre-nek osztá ki. A dráma igen középszerü, de annál hosszabb volt, úgy hogy a 24 képből álló darab előadása teljes 7 órát vett igénybe. Daczára Lemaitre nagy művészi tehetségének Gobertrel nem birt versenyezni úgy, hogy az Odeonból a darabot a müsorról le is vették.

A „Bonaparta à Brienne" czimü darabban a mely a „Nouveautés"-ban lett adva, a fiatal Boneparte szerepét Virginie Déjazet adta, ki akkor 34 éves volt és tábornoki egyenruhájában rendkivül tetszést aratott. Az 1855. évben ezen darab ismét szinre került ugyanazon szereplőkkel, de ekkor tökéletesen megbukott, mert a fiatal Bonaparte személyesitője időközben 60 éves lett és a tábornoki egyenruha már nem vonzott.

A „cirque olympique"-ben annak idején egy öreg szinészt kaparitottak elő, kit Chevalliernek hivtak, ki nem csak hogy nagyon hasonlitott Napoleonhoz, hanem őt személyesen ismerte és tanulmányozta.

(Paris Novelles.)

Osztálysorjáték.

A f. hó 19-iki huzáson egyik nagy nyereményt lapunk egyik belmunkatársa nyerte meg azzal a sorjegygyel, melyet Márkus Sándor főelárusitónál vett I. kerület, Alagut-utcza 2. sz. a.

Lakás változtatás.

Hevesi Balázs utóda Harkai Mária zongoratermét Kerepesi-ut 11. szám alól Váczikörut 5. szám alá helyezte át.

Magyarország legujabb gyógyforrása.

Hazánk számos áldásos gyógyforrásai között e helyen a Paula-forrásról már emlités tétetett. Mi ujból szivesen megemlékezünk ezen tárgyról, mert rövid ideje mult, hogy a Paula-viz a piaczra került, és máris meglepő eredményeket szült. A főváros növekedő szükséglete mellett a vidék és külföld fokozódó érdeklődése sem maradt el, s az utóbbitiltetőleg csak azt jegyezzük meg, hogy Amerika a Paula-vizet nagy érdeklődéssel kiséri ugy, hogy onnan a közel jövőben nagyobb ügylet megkötése várható. Ezen óriási növekedés a viz szerencsés összetételében rejlik, és nem eléggé ajánlható mindazoknak, kik gyomor, máj, vese és alhasibántalmakban szenvednek. Megbecsülhetetlen értékkel bir aranyér képződés esetén és az azzal szoros összefüggésben lévő makacs szélrekedésnél, eloszlatja a hugykövet és elháritja annak képződését. A Paula-viz számos orvos által rendelve lesz, miből önként következtik, hogy a magyarádi Paula-gyógyforrásban oly kincset birunk, milyent az egész világon csak Karlsbad képes felmutatni. Egyben megjegyezzük, hogy a Paula-viz nem sós, hanem kellemes savanykás izü, könnyü kénszaggal bir. A Magyarádi Paula gyógyforrás budai főraktára az ismert fűszernagykereskedőnél Rainer J. és Társa uraknál (II. Fő-utcza 12. sz.) van elhelyezve.

Meghivó.

A nagyméltóságu Jókai Mór dr. védnöksége alatt álló „Jókai-kör" által saját könyvtára javára 1899. évi junius hó 3-án a kórház-utczai elemi iskola tornatermében (III. ker. Kórház-utcza 9. sz.) rendezendő hangversenyre. Belépti dij személyenként 2 korona. Jegyek a rendező bizottsági tagoknál és este a pénztárnál kaphatók. Kezdete ½8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

Diszes esküvő.

Jankovics József tekintélyes polgár kedves leányát *Kornéliát* a napokban vezette oltárhoz *Gelly János az egyesült fővárosi takarékpénztár tisztviselője* a várbeli evangelikus templomban. Násznagyok voltak: Gömbös gyógyszerész, Rüblém Tanás. Nyoszoló lányok, Szahotta Irma, Paál Ilma, Paál Erzsi, Gelly Gizella. Vőfények: Böhm Gusztáv főhadnagy, Lukács bankhivatalnok, Jankovics Pál és Gömbös Andor, Schotz Gusztáv megható beszédet intézett a fiatal párhoz. Esküvő után a fényes lakoma a „*Márvány asszony*"-nál volt, hol a fiatal párra Gömbös gyógyszerész emelte poharát, úgy szintén Böhm Gusztáv. Áldást kivánunk a boldog ifju párnak!

Rózsaleány ünnep Solymáron.

A szokott módon, lakodalmas vigassággal, mozsárdurrogatással és lovas parádéval ülték meg a főváros közelében *Solymáron* a rózsaleány esküvőjét. Három falu, Solymár, Vörösvár és Szent-Iván legjobb leányai versenyeznek évről-évre az erénydijért, melyet a néhai *Karácsonyi* Guidó gróf által néhai Rudolf trónörökös és Stefánia kir. herczeggel esküvőjének emlékére tett alapitvány kamataiból fizetnek. Minden községből egy arra érdemes szegény leányt jelölnek, a kik közül Karácsonyi Camillo gróf választja ki a megkoszoruzandót. A leány azután keres magának vőlegényt és május első vagy második vasárnapján megtartják a lakodalmas ünnepséget. Az idén egy solymári leányt, *Milbich* Terézt érte a szerencse és ezért Solymáron volt az ünnep. Rózsaanyának *Baross* Károlyné urnőt, Baross Károly pilis-szántói földbirtokos nejét kérték föl. Reggel nyolcz órakor a falu határában lovas parasztlegények, fehér piké ujjasmellényben, nemzeti szinü szallaggal fölpántlikázva fogadták a rózsa anyát, a faluban pedig három mozsár-lövés jelezte a lovasparádé közeledtét. A rózsaanya a menyasszony házához ment, innen pedig a lakodalmas nèppel együtt az anyakönyvi hivatalba, a hol *Straub* Béla jegyze összeadta a párt, a tizennyolcz éves menyasszonyt és egy évvel idősebb vőlegényét, Apqel Józsefet. Az anyaakönyvi hivatalból a menet a templom felé indult. Elől a rózsaleány mirtuskoszoruval és fehér rózsából, ezüst kalászból és téli-zöld levélből készült koronával a fején, utána majd az egész falu lakossága és a környékről és Budapestről jött vendégek. A templomban az esketést *Glazer* József plébános végezte, utána a községházán átadták a rózsaleánynak az erénydijat a lakodalom és a kelengye költségeinek levonásával 553 frt 80 krt. De az ünnep tovább tartott a fiatal menyecske házánál és a kocsmában. Délután érkezett med Pomázról a járás főszolgabirája, *Csapó* Loránt dr. és vele még sok fővárosi vendég, Este hat órakor kezdődött a tánczmulatság, mely az ünnepet bezárta. A kik ott maredtak, *Zsiga* Ferkó czigányprimásnak játéka mellett tovább mulattak egész hajnalig.

Lélekjelenlét.

E hó 15-én a Gellérthegy mellett egy ügyefogott ember éppen a robogó közúti vasut kocsija elé került, mindenkinek elállt a halálos veszedelem láttára a lélekzete ; a bátor és derék kocsi vezető Kakas Lajos lélekjelenléte megmentette az embert. Készséggel jegyezzük fel ezt az esetet mint tanubizonyságát annak, hogy a közúti vasut kocsi vezető személyzete lelkiismeretes és éber s alig fordul elő szerencsétlenség s nagyon ritkán olvashatunk arról, holott a városi villamos vasutnál mindennapos. A lapok sűrűn irhatnának róla, de sokszor elfelejtik a kötelés nyilvántartást. Az Isten csodája például az, hogy baj nem történt, mikor f. hó 14-ikén a Podmanitzky-utcza sarkán a városi villamos kocsija neki ment egy kofákkal telt kocsinak és azt nagy erővel messze lökte el. A sajtónak az lenne feladata, hogy ne hallgassa el az ilyen, az élet biztonságát fenyegető baleseteket és megróná a könnyelmű vigyázatlanságokat.

Felhivjuk olvasóink figyelmét a „Paula" gyógyforrásnak mai lapunkban megjelent hirdetésére.

Pályázat.

A *Magyar Turista-Egyesület Budapesti Osztálya* középiskolai tanulók részére pályázatot hirdet.

Kivántatik: valamely középiskolai tanuló által, az *1899 év nyarán tett legalább három napra terjedő hazai turista-utnak*, illetve *kirándulásnak leirása*. Az utleirásban *fősuly* a pályázó megfigyelő tehetségét tanusitó *események, észleletek* és *tapasztalatok* beható ismertetésére helyezendő.

A legjobb mű *három*, a második *két* 10 koronás aranynyal jutalmaztatik.

Pályázhat bármely hazai középiskola tanulója.

Pályázati határidő: 1899. november 1.

A jeligével ellátott pályaművek, a szerző nevét és lakczimét tartalmazó jeligés levéllel együtt, a Magyar Turista-Egyesület Budapesti Osztálya czimére (Budapest, IV., Aranykéz-utcza 6. sz.) küldendők be.

A jeligés levél boritékán és a pályaműn az is feltüntetendő, hogy a pályázó *hányadik osztályt* végezte.

Ugy a jutalmazott, valamint a többi pályamű közlésének jogát a Magyar Turista Egyesület Budapesti Osztálya magának tartja fenn.

Megjegyeztetik, hogy az ilyen kirándulásokat a felvidéken nagyon megkönnyiti a Magyar Turista-Egyesület által szervezett diákszállók, melyeknek igénybevehetését illetőleg felvilágositást az egyesületi helyiségben nyerhető.

Budapest, 1899. április havában.

A Magyar Turista-Egyesület budapesti osztályának nevében:

Grf Teleki Sándor, elnök. *Lázár Lajos*, titkár.

Hajójáratok.

A Magyar Folyam- és Tengerhajós Részvénytársaság igazgatósága május 21-étől kezdve további intézkedésig minden vasárnap és ünnepnapon külön kirándulási hajót indit Budapestről Visegrád-Nagymarosra s onnan vissza Budapestre és pedig a szentendrei Duna-ágban levő összes állomások érintésével. A külön gőzös Budapestről reggel 7 órakor indul s Nagymarosról esti 6 óra 45 perczkor, Visegrádról pedig este 7 órakor indul vissza és körülbelül $10^1/_2$ órakor este érkezik Budapestre. Első menet pünkösd első napján, második menet pünkösd másodnapján. A menettérti jegyek igen olcsók, a mennyiben Budapest—Visegrád—Nagymaros között egy I. osztályu menettérti jegy ára 1 frt, egy II-od osztályu menettérti jegy ára pedig 60 kr. Harmadosztályu jegyeket a hajóra nem adnak ki. Közelebbi értesitéssel az erre vonatkozólag kifüggesztett hirdetmények szolgálnak.

Védekezés a kanyaró ellen.

Az első kerületi Krisztina-városi iskolaszék javaslatára a tanács elrendelte, hogy a tanitók küldjék haza az iskolából azt a gyermeket, a ki náthás, sokat trüsszent, köhögős vagy kinek a szeme hurutos, mivel tudvalevőleg ezekkel a tünetekkel kezdődik a kanyaró. Az ilyen gyermek csak akkor jöhet ujra iskolába, ha orvosi bizonyitványnyal igazolja, hogy nincs kanyarója. A tanácsnak ez a rendelete bizonyára elejét fogja venni az iskolában való tömeges kanyaró fertőzéseknek.

Házi verseny.

Az ó-budai tornaegyesület saját torna- és játszóterén május 14-én sikerült házi versenyt rendezett, melyen szépszámu s előkelő közönség jelent meg. Az érdekfeszitő verseny eredménye a következő: I. 60 jardos sikfutás. Első Kugler Sándor, második Hellmich Ottó. II. Diszkoszdobás. Első Lencz Rezső (27 m., 48 cm.), második Kovács Nándor (26 m., 55 cm.), harmadik Kugler Sándor (22 m., 85 cm.) III. 130 méteres sikfutás. Első Barlai Oszkár, második Kovács Nándor, harmadik Hellmich Ottó. IV. Magas ugrás (földről). Első Strausz Gyula (1 m., 62 cm.), második Kovács Nándor (1 m., 56 cm.) V. Football-rugás. Első Tischler Emil (31 m.), második Kugler Sándor (30 m., 75 cm.), harmadik Lencz Rezső (30 m., 20 cm.) VI. $^1/_4$ angol mértföldes akadályverseny. Első Barlai Oszkár, második Hellmich Miksa, harmadik Kovács Nándor. Verseny után a közönség még hosszabb ideig a játszótéren maradt s tenisz, kugli, kriket s egyéb játékkal szórakozott.

Eredmény.

Lapunk szivós kitartásának sikerült a polgárokat felébreszteni abból a közönyből, hogy a házalók német kiabálásait elhallgatják. Most már sokan szóllitják meg a németül kiabálókat s észre lehet venni, hogy ez a felszóllitás használ. Bizony nagy szégyen az, hogy a magyar székes fővárosban idegen nyelvü házalók kiáltoznak. Érezzük, hogy nincsen még a *Magyar-Egyesület*.

Az adómentesség kiterjesztése.

Az I., II., és III. kerület arra kérte a fővárost, hogy a kerületek főbb vonalaira eddig érvényben volt 30 évi adómentességet hosszabbitsa meg. A mérnöki hivatal a kért adómentességet a következő vonalakra javasolja: az I. kerületben: az Attila-köruton a Szent-Jánostérig, az Apród-utcza és Döbrentey-utcza nyugati részén; a II. kerületben: a Lánczhid-utcza és a Fő-utcza keleti és nyugati oldalán a Pálffy-térig; a Margit-körutnak a Széna-tér és Török-utcza közötti szakaszán; a III. kerületben: a Zsigmond-, Lajos-utcza, Ó-budai rakodópart, Főtér. Az adómentesség föltételei: a tulajdonosok kötelesek őt esztendő alatt épiteni; a szabályozásnál utakra, terekre eső telekrészt a főváros ingyen és tehermentesen kapja meg. Mi ugy szerettük volna, ha az adómentességet még jobban kiterjesztik Budára s reméljük a mi halad, nem marad.

A Simkovits lányok.

Egy bohóságot, a „Simkovits leányok"-at adja mostanában nap-nap után Kövessy direktor a Kisfaludy szinházban. A darabot *Gyöngyi Izsó*, a városligeti szinkör komikusa alkalmazta a magyar szinpadra. — A darab hőse Olmos (Kövessy) bádogos mester, a ki rokonának Simkovitsnak két leányát *Annát* (Gyurman Alice) és *Ellát* (Kápolnai Irén) segiti férjhez, s csak azután saját leányát *Katát* (Kövessyné), a kit bádogos üzletének vezetője, Faludi (Kovács) vesz el. Röviden ez a bóhozat váza, a mely egyes részeiben természetesen tömve van mulattató ötletekkel s kaczagtató kétértelmüségekkel. Kitünő a bohózat keretében szereplő biztositási ügynök (Tukorai) a kinek alakját nagyon sikerülten rajzolta meg *Gyöngyi*. *A „Simkovits lányok"* czimét a darab Simkovits leányainak mulattató férjhez menetele révén kapta. Az emlitett szereplők mellett a többiek is (Sarkadi, Radó, Molnár, Bánfalviné, Bánfalvi Erzsi, Latabárné) jól megállották helyüket, s nagyban hozzájárultak az esték sikeréhez.

Biztos tiz forint.

Napjainkban csakugyan nagy pénz a krajczár is, hát még a forint, öt vagy tiz forint. Tiz forint megtakaritás évenkint fontos a családok életében. A *Reggeli Ujságnak* csak 3 frt 60 krajczár egy évre, tehát egy hóra 30 krajczár az előfizetési ára, a mivel tiz forintot biztosan megtakaritunk. A *Reggeli Ujság* tartalma bármely más napilappal kiállja a versenyt. Minden osztály érdekét felkarolja s gyorsan beleélte magát a közönség tetszésébe. E mellett a *Reggeli Ujság* kiadó hivatalának szállitó vállalata minden élelmi szert a házhoz szállit jutányosan. Tehát a háziasszony időt is takarit meg, ha itt vásárol .... Mutatvány számokat a *Buda és Vidéke* kiadó hivatala árjegyzékkel együtt kezéhez juttat azoknak, kik ezért ide fordulnak. Tessék csak néhány napig a *Reggeli Ujságot* olvasni s meggyőződik bárki, hogy a magyar családnak igen kedves napi olvasmánya lehet. A *Reggeli Ujság* kiadó-hivatala VIII. ker. József körut 19-ik szám alatt van. A *Reggeli Ujság* számonkint kapható az Alkotás-utczai és Pauler utczai tőzsdében. Kérjük minden nyilvános helyen.

Osztálysorsjáték.

Osztálysorsjegyek vételére ajánljuk az általános ismert és jó hirnévnek örvendő *Lukács Vilmos* (Budapest, V. ker. Fürdő-utcza 10.) bankházat, hol az osztálysorsjátékra vonatkozó mindennemü kérdésben szivesen kap mindenki felvilágositást, valamint kivánatra játéktervezetek azonnal ingyen és bérmentve megküldetnek.

Fürdő és üdülőhelyek a déli vasut mentén.

Vonatösszeköttetések és menetárak Budapestről (déli vasuti pályaudvar.)

Abbazia (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel 8 este. Abbazia Mattuglie érk. 8.56 este, 9.17 d. e Menettérti jegyek 30 napig érvényesek, gyorsvonatokra: I. oszt. 52.03, II. oszt. 37·28, III. oszt. 23·89 forint.

Arco [Pragerhof-Marburg-Morin át) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 8 este, Arco érk. 9.50 d. e. 5.0) d. u. Menettérti jegyek Mori állomásig 30 napig érvényesek* gyorsvonatokra: I. oszt. 66·05, II. oszt. 47·46, III. oszt. 30.77 forint.

Auenhof (Prágerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel. 8 este, 9.15 este, Velden érk. 7,42 este 6.49 reggel, 2.05 d, u. 80 napig érvényes menettérti jegyek * Velden állomásig gyorsvonatokra: I. oszt. 40.06, II, osztály 27.94 frt, III. oszt. 17.76 frt.

Balaton-Földvár Budapest d. v. ind. 6.50 reggel, 8 d. e,, 1.30 d. u. 4.25 ** d. u., 8 este, 9.25 este, Balaton-Földvár érk. 11.07 d. e., 10.28 d. e., 5.28 d. u. 8.10** este 10·34 este 1.24 éjjel. Gyorsvonat I. oszt 9.95, II. oszt. 7.25, III. oszt. 4.50 frt. Póstavonat I. oszt. 7.10, II oszt. 5.35, III oszt 3·55 frt. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévad végéig, azaz szept. 30-áig érvényesek.

Brennerbad (Pragerhof-Franzensfesten át.) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 8 este, Brennerbad érk. 5,18 regg 2.50 d. u. 30 napig érvényes menettérti jegyek: Gyorsvonat I. oszt 62.34, II. oszt. 44.64, III. oszt. 28.90 frt.

Daruvár (Nagy-Kanizsa-Barczon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 9.26 este, Daruvár érk. 8.53 este, 12.09 d. u. Póstavonatu menetjegyek Barcsig: I. oszt. 12.90, II. oszt. 7.90, III. oszt. 5,40 frt. Barcsról 30 napig érvényes menettérti jegyek I. oszt. 4.50. II. oszt 4.50 III o. 3 frt.

Fonyód fürdőtelep Budapest d. v. ind. 6.50 regg 8 reggel 1.30 d. u. Fonyód-Fürdőtelep érk, 11.58 d. e. 10.56 d. e. 6. 23 este Póstavonat I. oszt. 9.60, II. oszt. 7,20, III. oszt. 4.80 frt. Tekintet nélkül e kiadás napjára, a fürdőévad végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek.

Gleichenberg (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 8 este, 9.25 este. Purkla érk. 7.54 este, 8.13 d. e. 2.59 d. u. 30 napig érvényes menettérit jegyek Spielfeld állomásig gyorsvonatokra: I. oszt. 29.80 frt, II. oszt. 20.56, III. oszt. 12.75 frt.

Gossensass (Pragerhofon Franzenfesten át) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 8 este, Gossensass érk. 4.38 reggel 2.21 d. u. 30 napig érvényes menettérti jegyek*, Cyorsvonat: I. oszt. 58.65. II. oszt. 41.88, III oszt. 26.82 forint.

Görz (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel 8 este, 9.25. este, Görz érk. 9.47 este, 10,08 d. e. 6.34 este. 30 napig érvényes menettérti jegyek. Gyorsvonat I. oszt. 55.79, II. oszt. 40.08, III. oszt, 25.58 frt.

Hévíz, Budapest d. v. ind. 6.50 regg. 8 regg. 1.30 d. u. 8 este, 9.25 este. Keszthely érk. 1.10 d. u. 11.45

d. e. 7.30 este 12.06 éjjel 3.25 reggel. Menettértiejegyek B.-Szt.-Györgyig: Gyorsvonat I. o. 15.60 frt, II. oszt. 10.95, III. oszt. 6.80 frt. Postavonat I. oszt. 10.80, II. oszt. 8.10, III. oszt. 5.40. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévad végéig, azaz szeptemker 30-ig bezárólag érvényesek.

Lipik (Nagykanizsa-Barcson át) Budapest d. v. ind. 8 reggel 9.25 este. Pakrácz érk 10 este, 1.20 d. u. Postavonatu menetjegyek Barcsig: I. oszt. 11.90, II. oszt. 7.10 frt, III. oszt 5.40 frt. Barcsról 30 napig érvényes menettértijegyek: I. oszt. 7.50 II. oszt. 5. III. oszt. 3.50 frt.

Meran, (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 8 este, Meran érk. 7.36 regg. 2,59 d. u. Bozen-Gries állomásig 30 napig érvényes* menettérti jegyek. Gyorsvonat: I. oszt. 62.34, II. 44.66, III. 28.90 frt.

Pörtschach am See (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 8 este 9.25 este, Pörtschach a. S. érk. 7.27 este, 6.38 reggel 1.51 d. u. 30 napig érvényes* menettérti jegyek. Gyorsvonat: I. oszt. 40.06, II. oszt. 27.94, III. oszt. 17.76 frt.

Rohitsch (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 regg. 6.50 reggel, 8 este, 9.25 este, Pöltschach érk. 3.05 d. u. 8.08 este, 3.33 reggel 8.59 d. e. 30 napig érvényes menettérti jegyek Pöltschach állomásig. Gyorsvonat: I. o. 20.94, II. oszt. 21.44, III. oszt. 13.32 frt.

Römerbad Budapest d. v. ind. 8.00 reggel, 6.50 reggel, 8 este, 9.25 este, Römerbad érk. 4.06 d. u. 9.30 este, 4.33 reggel, 10.31 d. e. 30 napig érvényes menttérti jegyek: Gyorsvonat: I. oszt. 35.02, II. oszt. 24.46, III. oszt. 15.36 frt.

Savanyúkút (Kanizsán át) (Budapest d. v. ind. 6.50 reggel. 8 reggel, 8 este, 9.25 este. Savanyúkut érk. 7.15 este, 4.03 d. u 6.55 reggel, 11.50 d. e. Postavonatu jegyek: I. oszt. 14.10, II. oszt. 9.30, III oszt. 6.60 frt.

Semmering (Kanizsa-Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 6.50 reggel, 8 este, 9.25 este, Semmering érk. 6.45 este, 2.59 éjjel, 7.05 reggel, 5.22 d. u. Gyorsvonatu menettérti jegyek 30 napig érvényesek: I. oszt. 38.72, II. oszt, 27.25 frt, III. o. 17.22 frt.

Siófok, Budapest d. v. ind. 6.50 reggel, 8 reggel, 1.30 d. u. ** 4.25 d. u, 8 este: 9.25 este Siófok érk. 10.41 d. e. 10.09 d. e. 4.57 d. u. ** 7.43 este 10.13 este, 12.59 éjjel. Gyorsvonati menettérti jegyek I. oszt. 8.50, II. oszt. 6.15, III. oszt. 3.80 frt. Postavonati menettérti jegyek. I. oszt. 6, II. oszt. 4.50, III. oszt, 3 frt. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévad végeig, azaz szept. 30-ig bezárólag érvényesek.

Tobelbad (Pragerhofon át) Budapest d. e. ind. 8 reggel, 8 este, 9.25 este, Premstätten-Tobelbad érk. 6.12 este, 8.06 reggel 1.31 d. u. Graz állomásig 30 napig érvényes menattérti jegyek gyorsvonatokra: I. oszt. 29.80, II. oszt. 20.56, III. oszt. 12.75 frt.

Toblach (Pragerhoffon át) Budapest d. v. ind. 8 reg. 8 este, 9.25 est. Toblach érk. 1.01 éjjel, 10.49 d. e. 7.15 este. 30 napig érvényes* menettérti jegyek gyorsvonatokra: I. o. 53,07, II. o. 37,71, III. o. 24,28 frt.

Tüffer (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reg. 6,50 reg. 8 este 9,25 este, Markt-tüffer érk. 3.57 d. u 9,20 este, 4,35 reggel, 10 21 délelőtt. 30 napig érvényes menettérti jegyek Markt-Tüffer állomásig, gyorsvonat: I. o. 34.17, II. o, 23,92, III. o, 15 frt.

Velden (Pragerhofon át) Budapest d. v. indul 8 reg. 8 este, 9.25 este, Velden érk. 7.42 este, 6,49 reggel 2,05 d. u. 30 napig érvényes* menettérti jegyek, gyorsvonat: I. o, 40.06, II. o. 27,94, III. o, 17,76 frt.

Varasd-Teplitz (Csáktornyán át) Budapest d. v. ind. 6,50 reg. 9,25 este, Varasd-Teplitz érk. 5,30 d. u, 7,05 reggel. Postavonati jegyek Csáktornya állomásig I. o. 10,80, II. o. 7,20, III. o. 4,80 frt

*) Május hó 1-től augusztus hó végéig eső időszakban váltott jegyek f. é. október hó végéig érvényesek,

** Junius hó 1-től szeptember hó 15-ig közlekedik.

Elsőrangu hazai gyártmány.

Pontos czim:

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedüli gazdasági gépgyára mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerü felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Gőzcséplők. Vetőgépek. Borprések. Ekék. Szecskavágók. Morzsolók.

Nyilttér.*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel pompás ásványviz uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kereskedők és iparosok banktársasága

m. sz. **Budapest, VI., Deák-tér 6.**

Hitelképes budapesti kereskedőknek és iparosoknak előnyös föltételek mellett hitelt nyujt.

Személyhitelt 100 frttól 8000 frtig.

Tárczahitelt 500 frttól 8000 frtig.

Bekebelezési hitelt üres telkeknél I-ső helyre, házaknál II. helyre is.

Előleget ad értékpapirokra is.

Takarékbetétek 4½ százalékkal kamatoztatnak.

Ezen intézet 12 évi fönnállása óta hitelegylet tagjaitól **egyszer sem kért utánfizetést.** A részjegyek évek óta 6%-ot jövedelmeznek.

Az igazgatóság nevében:

Kohn Gábor elnök.

1538. F. számhoz.

Déli vasut.

Az idei fürdőévad tartama alatt, azaz f. évi május hó 1-től fogva szeptember hó végeig, Budapest déli vasutról, Budapest keleti p. udvarról, Budapest Kelenföldről, Székesfehérvárról és Nagy-Kanizsáról rendkivül mérsékelt áru I. II. és III. osztályu, az egész évadra, azaz f. évi szeptember hó 30-ig érvényes menettértijegyek adatnak ki, Siófokra, Szántódra, Balaton-Földvár m. h.-re, Szárszó m. h.-re, Szemesre, Boglárra, Fonyód-Fürdőtelepre, Mária-Telepre és Balaton Szt.-Györgyre, továbbá (Siófokon át) Balaton-Füredre, Almádiba, Kenesére és (Bogláron ill. Fonyód-Fürdőtelepen át) Badacsonyra, Révfülöpre és vissza. Ezen menettértijegyek alapján az utipodgyász a fentnevezett vasuti és gőzhajózási állomásokra és viszont közvetlenül továbbittatik.

Ezenkivül a fürdőévad tartama alatt Budapest déli vasut és Siófok közti forgalomban időleges jegyek is adatnak ki, melyek ára a következő:

1 hóra: I. osztály 104 koron» II. oszt. 76 korona.

Az egész fördőévadra: I.» osztály 256 korona, II. osztály 188 korona.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő mindszenti ERDÉLYI GYULA.

Szerkesztő: JURISZTOWSZKY ÖDÖN

Lenz Ferencz

Buda, II. kerület, Fő-utcza 68. szám.

Nagy választék:

Papir-, rajz- iró- és iskolaszerekben.

Müiparáru kereskedés.

Jutányos árak.

Vendéglő a közel zöldben.

Bauer János a várból előnyösen ismert vendéglős az Alkotás-utcza és Mozdony-ut sarkán a kies fekvésü Hesz féle telken nagyszabásu szép vendéglőt nyitott meg. A vendéglőt ugy a budaiak mint a pestiek sürüen látogatják, a mit a jó konyha, jó pincze és pontos kiszolgálás meg is érdemel.

Rainer J. és Társa, Budapest,

II. ker., Fő-utcza 12.

Ajánlja legjobb minőségü moly elleni szereit, u. m.:

Naphtalin, kámphor, molypor, molyvászon, továbbá fertőztelenitő (desinfectio) czélra, Carbol folyékony, carbolpor, vasgálicz és clórmész, rovarpor, eredeti dalmatini és igen hathatós poloskatinkturát.

Nagy választék **illat és piperecziklekben, szivacsok,** mindennemü **sebészeti kötanyag és betegápolási készülékek.**

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, csomagolás felszámitás nélkül.

Középiskolai

osztály- és érettségi vizsgálatokat előhaladásuk érdekében rövid idő alatt tenni szándékozók, kik alapos oktatást óhajtanak nyerni, helybeliek mint vidékiek, forduljanak a

Közèpiskolai tanfolyam Igazgatóságához,

Budapest, Kertész-utcza 51.

Keresek

egy 12—13 éves árvaleányt cselédnek. Bővebb értesitést a kiadóhivatalban.

Műfogak és fogsorok

a legjobb minőségben és a legjutányosabb árak mellett készittetnek — anélkül, hogy a gyökereket el kellene távolitani, 10 évi irásbeli jótállás mellett.

Hivatalnokoknak 50%-al olcsóbban.

Kivánatra részletfizetésre is.

KEMÉNY E.

Budapest, VII. ker., Klauzál-utcza 2. sz. I. em.

(a Párisi Nagy-Áruházzal szemben.

Burkert Konrád

lakás és iroda: II., (Viziváros) Retek-u. 14.

Elvállal épület és épület-diszitmény munkákat vizvezeték, légszesz, csatornázás, fürdőszoba, closet, gőz, viz-fütés és szellőztetési berendezést.

Speczialista épület- és disz-ornamentikai kivitelben.

Árjegyzék és költségvetés díjtalan.

STŐRI A. J.

Krisztina-köruti nagykávéháza.

(Krisztina-körut 91.)

Minden vasárnap katona hangverseny.

KITŰNŐ TEKEASZTALOK.

Hideg buffet.

Legfinomabb italok.

Igen olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

A Magyar Asphalt részvénytársaság

BUDAPEST, Andrássy-ut 30.

Elvállal minden néven nevezendő **ASPHALT BURKOLASI** valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **asphalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Mihalovits József

kalapos-mester

BUDAPEST,

I. ker. Alagut-utcza, a Szinkörrel szemben.

Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

NŐI KALAPOKBAN,

valamint **szőrme-árukból.**

RÖCK ISTVÁN

gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje

BUDAPEST, IX., Soroksári-utcza 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajógépeket.

Lokomobilokat,

kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket,

Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fütőcsövekkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**

Teljes hütőtelepeket és jéggyárakat

szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizműtelepeket, gőzmalmi- és téglagyári

berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömbzéki emeltyü szerkezettel.

Legjobb ::: fagylalt

kapható

Fischer B.-nél

Roham-utcza.

—·o·—

Naponta friss vágás érkezik

gróf KEGLEVICH GYULA

sashalmi kertészetéből

SPÁRGA

kilója 70 kr. Solo spárga 1 forint 10 krajczár.

Kapható a

REGGELI UJSÁG

fogyasztási czikkeket szállitó-vállalatnál

BUDAPEST,

József-körut 19. szám alatt.

FRISCH ANTAL

„GIZELLA" kávéháza.

II. Széna-tér 7. szám.

Teljesen ujonnan felszerelten s a modern igényeknek megfelelő berendezéssel.

Különösen alkalmas a kávéház előtti

csinos felszerelésü terrasz

az üdülni óhajtó közönség számára.

A legfinomabb italok

mindig készletben vannak.

Hideg buffet.

Esténként hangverseny.

Pontos kiszolgálásról gondoskodva van.

KRÁL GYULA

kőfaragó mester,

I., Kelenföld, az állomás mellett.

Kőfürészelő-,

gyaluló-

és esztergályozó.

Elvállalja a homokkő, mészkő, márvány és gránitkő feldolgozását úgy épületekre, mint siremlékekre.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legtisztább égvenyes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és holyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Luczernás-földek

bérbeadatnak.

Bővebb értesitést kapni

I., Attila-utcza 75. sz.

vagy

VIII., Kisfaludy-utcza 25.

FELHIVÁS

az összes

gyomor és alhasi fájdalmakban szenvedőkhöz!

Máj

Vese

Hólyag

Aranyér

Hatásában páratlan.

PAULA-VIZ

a jelenkor szenzációs gyógyvize.

Magyarádi „PAULA“ gyógyforrás részvénytársaság.

Budai főraktár:

Rainer J. és Társánál

Fő-utcza 12. szám.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházterén fioküzletet nyitottam — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

„REGGELI UJSÁG“

fogyasztási czikkeket szállitó-vállalat részvénytársaság

József-körut 19.

Liszt, kenyér, fűszerek, hus, zsirnemü, szárnyas, tojás, csemegék, sör, bor, pezsgő, fa és szén jó minőségben, jutányosan házhoz szállitva.

Kivánatra megrendelési bárczák.

Részletes árujegyzék a **Reggeli Ujságban.** Előfizetési á. a lapnak egy hóra 30 kr. vidékre 50 kr

A czikkek megrendelhetők az ujság kihordónál.

A szállitás Budára gyors és pontos.

Dietzl József

bornagykereskedő és bortermelő.

Cs. és kir. udvari szállitó, valamint Ő csász. és kir. fensége József főherczeg udvari szállitója, Szerb kir. udvari szállitó

Budafokon.

Ajánlja tisztán kezelt asztali-, pecsenye és csemegeborait palaczkokban, valamint hordókban.

Különlegesség

Budai sashegyi saját termése.

Lámpajavitó műhely, Érczнyomó, Galvanizáló és fémcsiszoló-intézet electro-erő-üzemmel berendezve.

Morodán Simon

ezelőtt

Morodán és Zsolnay

Budapest, VII., Hársfa-utcza 4.

Elvállal: fémcsiszolást, nikkelezést, galvanizálást, aranyozási, ezüstözési, valamint minden e szakba vágó munkákat jutányos árak mellett.

Nagyobb megrendelésnél a munkáért házhoz küldetik és az áruk kész állapotban visszaküldetnek.

Kirándulók figyelmébe!

LEBEDA FERENCZ

Misztl-féle „Magyar koronához“ czimzett vendéglője és kávéház.

Budakesz, Virágvölgy.

Kies fekvés, szép kilátás, szabad és üde levegő.

A nyaraló és kiránduló intelligentia találkozó helye.

Kitünő magyar konyha, természetes borok, kitünő kávéházi italok, buffet, fagylalt és jeges kávé.

Jutányos árak.

Pontos kiszolgálás.

Minden szombaton hangverseny változatos műsorral.

Kiadó lakás.

a Buda-Eörsi ut mentén, szemközt a kelenfödi pályaudvarral, 2 szoba, konyha, előtér, veranda, pincze, padlás. Bővebb értesitést kapni VIII, Kisfaludy-utcza 25.

Értesités!

Van szerencsém a nagyérdemü közönséget tisztelettel értesiteni, hogy e vezetésem alatt álló vendéglőmben **I. ker. Alkotás- és Márvány-utcza sarkán**, minden vasár- és ünnepnapon

HANGVERSENY

tartatik, melyre a nagyérdemü közönséget tisztelettel meghivom, jó ételek és italokról, valamint pontos kiszolgálásról, gondoskodva van.

Szives látogatásukat kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

Bauer Ferencz

vendéglős.

Budapest, III. Remetehegy BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest, 1899. VIII. évfolyam 16. szám. Junius 1. (Szent János hava.)

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓHIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek:
Budapest, I., Városmajor-utcza 28.

Megjelenik havonként háromszor.
Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG
I., Városmajor-utcza 28.
Kéziratokat és közleményet ide kérjük küldeni.

Hazai ásványvizeket igyunk!!!

(Levél a szerkesztőhöz.)

Szeretett magyar hazánkat az Ur Isten megáldotta minden jóval. Egyéb javak között fontos földi jó az ásványviz.

Sehol a világon annyi jó ásványviz nincsen, mint Magyarországon és bizony nem is drágák, és mégis a sokféle, sokizü szódavizzel gyilkoljuk magunkat. A legtöbb szódaviz — tisztelet a kivételnek — ártalmas s mióta a szódaviz-gyárosok kartelbe léptek, az elárusitó és fogyasztó egyaránt drágán fizeti. Szivesen venném szerkesztő urtól, ha a budaiak jól felfogott érdekében szaktekintélyekkel érintkeznék s elfogadható szódavizet ajánlana vagy alkalmat adna rá, hogy a szódaviz-gyárosok magukat ajánlanák.

A szódával számtalan szerencsétlenség történik, ha elpattan, sokszor a csaposlegény kezébe is kárt tesz és mégis minden gyermeknek a kezébe adják. A szódaviz-gyárosok kartelja a közönséget is sujtja, de legelső sorban a vendéglős-ipart, a mely ugy is mindenféle módon meg van terhelve, különösen itt Budán. Lépjen a közönség kartelba és fogadja meg, hogy csak természetes ásványvizeket iszik. Ezzel az elhatározással hazai fürdő-ügyünket is emelné, melyhez hozzájárulni minden jó hazafinak a kötelessége.

Sztrájkoljunk a szódaviz ellen és igyunk magyar savanyuvizeket.

*

Ezt a czikket küldötte be hozzánk közlés végett egy tekintélyes polgártársunk s miután a „Buda és Vidéké"-nek az az elve, hogy kiad minden beküldött közérdekü dolgot, ez is megjelent s alább adjuk az ellenvéleményt is, a magántermészetü és nyilvánosságra nem való részek elhagyásával.

A „Buda és Vidéke" a maga nézeteit, elveit kimondja bátran és nem ejti el kibontott zászlaját, melyre a magyar beszéd, magyar szellem és magyar gondolkodáson kivül Buda és vidéke érdekei vannak irva.

Anyagi károk, per, megfélemlités, a népszerüség koczkáztatása annál kevésbbé rémit el, mert Széchenyi István nyomdokait követem és követni fogom a kortes erőszakok daczára.

Szamtalan czikket irtam a hazai fürdők és hazai ásványvizek mellett s lelkesitettem ennek a nagy nemzetgazdasági kincsnek kiaknázására s szivesen ismerem el az Édeskuthy, s Mattoni & Wille-czég érdemeit, akár hirdet, akár nem. Ez az ő egyéni szabadságuk, valamint a többi hazai fürdőknek és ásványvizeknek.

Ha akármennyi szódaviz-gyáros venné is igénybe a „Buda és Vidéke" hirdetési rovatát, akkor sem tartanám a szódavizet oly egészséges italnak, mint az ásványvizeket.

Nekünk magunknak Budán itt van a Margit-szigeti üditő vizünk s most itt van a Lukács-fürdő kristályvize. Ez a két viz is olyan, hogy a szódát mindenki nélkülözheti.

A vendéglői fogyasztásra alapitják a szódaviz jogosultságát. Ez ingatag alap. A ki ásványvizes bort iszik, találhat olyan vizeket, melyek vagy olyan olcsók mint a szódavizes „spritzer" (lefordithatlan), vagy kevéssel drágább, de egészségesebb s megérdemlik azt, hogy a közönség a szóda ellen sztrájkoljon . . .

Nem vagyok beavatva a szódakészitésbe s a szódához ugy szólhatok csak, mint fogyasztó s a többi fogyasztó véleményéből itélek. A szóda izgat, főfájást okoz. Mi van benne, én nem tudom, de az állandó szódaviz-ivók idegpetyhüdtségéről sokat hallottam s rossz hatását tapasztaltam.

A mit Isten teremt, az ásványviz, sokkal tökéletesebb, mint a mit ember termel és gyárt. A jó Isten áldásával, a savanyuvizekkel sem Wagner, Werner és Schleicher, sem Millacher és Wagner s a többi igen tisztelt szódavizgyártó urak nem versenyezhetnek. E tekintetben az emberi verseny kizárt.

Nem kételkedem én a közegészségügyi tanács s a hatósági vegyészeti hivatalok jóhiszemüségében és bölcseségében, de soha nem olvastam, hogy a tudós orvosok a szódavizet ajánljak. A ki egészségére vigyáz, olyan ember szódavizet nem iszik; engem is sokan szólitottak meg orvos-barátaim érte, még ha bor nélkül ittam is. Jó lelkiismerettel ajánlhatom, hogy a legtisztább szódavizet se igya senki.

Megvallom, hogy mikor a mult számban szódavizellenes czikket kiadtam, nem gondoltam sem Millacher és Wagner, sem Schleicher és társai urakra.

Mikor közérdekről van szó, nem gondolok én magánosok érdekeire. Budapesten is van talán husz szódaviz-gyár, de lakik 600,000 ember . . . Ezeknek az érdeke, egészsége fontosabb, mint husz czégé, akár pártolói, akár hirdetői, akár előfizetői lapomnak.

A czikkben a czikkiró enyhébben gondolkodott, mint én s tisztelet a kivételeknek kifejezést használt s szódaviz-ajánlást kért, vagy hogy a szódaviz-gyárosok ajánlják magokat, t i az olyan szódaviz-gyárosok, kik szódavizüket egészségesnek hiszik. A tisztelet a kivételeknek alatt nem értették magokat Millacher és Wagner és Schleicher és társai urak . . . s levelet irtak nekem. Millacher és Wagner uraknak előbb német nyelven, de felszólitásomra magyarul is megirt levelök tisztán magánügy, ép ugy mint Schleicher és társai levelének utolsó része. Ezeket nem közlöm, de közlöm Schleicher és társai urak levelét egész a magánrészig, elhallgatva a velem szemközt kifejezett kartelt.

„Első Budai szikviz-gyár
Wagner, Werner és Schleicher.

A »Buda és Vidéke« tek. szerkesztőségének
Budapest.

Becses lapjának e hó 15-iki számában „Hazai ásványvizek" czim alatt megjelent czikkére következőket bátorkodom megjegyezni:

A szódaviz, ha az a miniszteri rendeletnek megfelelően készittetik, nem csak hogy nem ártalmas, hanem elismert kellemes üditő-ital s sok esetben még betegnek is rendelik.

A kérdéses czikk irójának abban sincs igaza, hogy a gyárosok kartelbe lépésük folytán a szódavizet az elárusitóval drágán megfizettetik:

1. mert számos budapesti gyárat tudnék felsorolni, a mely nincs benne a kartelnek elnevezett egyesületben, és

2. mert a viszont-eladó a szódavizet házhoz szállitva üvegenként most is csak oly potom 2, azaz kettő krajczárral fizeti, — Bécsben négy krajczárért kapja az ismét-eladó — mint akkor, midőn a kartelnek elnevezett egyesület még nem létezett.

A mi pedig a dolog lényegét illeti, határozottan merem állitani, hogy nincs értelmes ember, a ki félreértené a kérdéses czikk azon passzusát, melyben elfogadható szódaviz-ajánlásról van szó. A czikk irója — ugy látszik — csak közönséges, többet erővel mint értelmiséggel hirdetések után hajhászó ügynök, mert különben tudnia kellene, hogy jó bornak nem kell czégér és hogy nem mindig jó is szokott lenni az az áru, a mely a közönségnek nagy hangon reklámokkal feloktrojáltatik stb."

Nem füzök magyarázatokat ehez a levélhez. Értse ki-ki ugy, a hogy akarja. Én

megyek a magam utján tovább s magánérdekeknél szentebbnek tartom a közönség érdekét s nem fogom elismerni, hogy az Isten teremtette ásványviznél a szódaviz egészségesebb. Ám rendeljék az orvosok betegeiknek és tartsák vendéglőkben, fogyaszsza a közönség, csak azt mondom, ha már minden áron szódavizet isznak némelyek Budán, pártolják a budai ipart s igyanak olyan szódavizet, mely Budán készül s legtisztább uton és elég igyekezettel készül — a Schleicher és társai s Millacher és Wagner szódavizét.

Ha a toledói embert valakit leszur, szurja le toledói tőrrel.

A kartelra a vendéglősök a koronatanuk s még e mellett az a panasz is felmerül, hogy a vendéglősök a szódavizgyárosok legmostohább gyermekei s a kiszolgálásban az utolsók.

Most már térjünk ismét a nemzetgazdaságra, miután a szódaviz egészségügyi szempontból meg nem nyugtat. Nemcsak a székesfővárosban, de az egész országban el van terjedve a szódaviz az ásványviz-fogyasztás rovására. Fogyasztják, pedig lenézik, hisz a magyar ember zsidóviznek hivja.

Az ásványviz-fogyasztásra nagy hátrány a szódaviz s ha nem másért, az ásványvizek népszerűsitéseért is hazafias kötelesség a szódaviz kiküszöbölése s az ásványvizek fogyasztása. Hiszen Werner Adolf maga is savanyuvizeket terjeszt s bár nálam nem hirdeti a savanyuvizeit, a legmelegebben ajánlom.

Nekem kedves vesszőparipám az, hogy a hazai ásványvizek terjedjenek s a terjesztés egyetlen fegyvere a sztrájk a szódaviz ellen, nemcsak a székesfővárosban, de az egész országban. Ha a hazai fürdők és ásványvizek terjednek és virágoznak, nem törődöm vele, ha engem akármilyen anyagi baleset ér. Ha hirdetnek elfogadom, de ha nem hirdetnek is, lelkesitek a mellett, hogy igyunk hazai ásványvizeket és ne zsidóvizet.

A szódaviz-sztrájk nem nehéz és azt hiszem, felébred annyira a hazafiság, hogy a hazai ásványvizek kiszoritják a „zsidóvizet“, mint a hogy a magyar paraszt titulálja. Hivják ezt különben szükségviznek is. De fedezze ezt fel a „Nyelvőr“. Egyet még mondhatok: Náczi köpésének.

A kinek az olcsó savanyuviz is drága, igyék bort tiszta vizzel, de hát legfeljebb egy-két krajczár a különbség, ha jó savanyuvizet iszik.

Házi fogyasztásnál pedig a savanyuviz, vagy pl. a Margit-szigeti üditőviz olcsóbb a szódaviznél. Egy üveg szódaviz 4 krajczár. A Margit-szigeti üditőviz kis üvege 8 kr., egyéb savanyuvizből fél liter 12—16 kr. s felér 4 üveg szódavizzel. Kellemesebb, egészségesebb, és nincs savanyuviz-kartel, de van verseny s vendéglős és fogyasztó azt választhatja, a mi előnyösebb, akár hirdet a forrás a „Buda és Vidéké“-ben, akár nem.

Igyunk hazai savanyuvizeket. Legközelebb a szódavizről orvosi véleményt közlünk.

Addig is éljen az országos szódaviz-sztrájk.

Erdélyi Gyula.

Kőnyomatos theologia.

Szép Budapestünk utczái most nap-nap után ünnepi diszt öltenek: fehér ruhás leánykák — mennek a bérmáláshoz. Ennél kedvesebb látványosságot csak az élvezhetne, aki bele tudna látni ez ártatlan gyermekek örömtől, reménységtől izgatott lelkébe; amely érzésekben ölel a költészet a prózával: vajjon milyen ajándékot hoz a Szentlélek Úr Isten s milyet a — bérmaszülők? Ilyenkor a lapok hűségesen közlik a bérmáló ünnepségek leirását, és ez nagyon helyes. A tudósitást a kőnyomatosból veszik, ez is helyes. De az már nem helyes, mikor a kőnyomatos arabusul beszél, mikor a kőnyomatos nem tud arabusul; mikor a kőnyomatos fölcsap theologusnak, mikor nem ért hajdu mesterségéhez, a harangöntéshez.

Ugyanis mult szombaton bérmálás volt a Józsefvárosban. A herczegprimás betegeskedett és ezért a bérmálás szentségét Boltizár József fölszentelt püspök osztogatta Kanovics Béla Mórapátplébánossal. Mi ugyan a józsefvárosi plébánost olyan derék embernek ismerjük, hogy a Szentlélek Úristen szivesen közlekednék az ő lelkén keresztül a bérmálandó gyermekekkel; de hát Kanovics Béla ez idő szerint még nem püspök, a bérmálást pedig a katholikus eklézsia szerint csak a püspök szolgáltatja ki.

Már most azon sem csodálkozunk hogy a kőnyomatos nem tud arabusul; azon sem, hogy a napilapok hűségesen mind Kanovicscsal bérmáltattak a Józsefvárosban: — de már azon csodálkozunk, hogy egy keresztény közlöny, az »Alkotmány« is fölszenteli Kanovicsot püspökké és megirigyeli a hajdu kenyerét, aki tudvalevőleg a harangöntésből majdnem éhen veszett.

Jelentés

a Budai jótékony nőegylet működéséről 1898-ik évben.

Tisztelt közgyülés!

Az alapszabályok 12. §-a értelmében bátorkodtunk a tisztelt egyleti tagokat a mai napon tartandó évi rendes közgyülésre összehivni.

Mindenekelőtt van szerencsénk sz 1898-ik évről szóló számadást előterjeszteni, mely számvevőségileg megvizsgáltatván, helyesnek találtatott.

E számadás szerint bevételeink voltak . . . . . 11527 frt 02 kr.
kiadásaink pedig . . . . . 11190 » 40 »
voltak s igy 1898. decz 31-én 336 frt 72 kr. pénztári maradvány mutatkozott.

A bevételek nagyobbrészt a tulajdonunkat képező házak jövedelméből s tőkéink kamataiból kerültek ki. Kiemelendőnek tartjuk azonban, hogy a mult évek példájára a székesfőváros tisztelt hatósága a szegények segélyezésére irányuló működésünket 500 frttal öregbitette, az általunk fenntartott várbeli és vizivárosi óvodák költségeihez pedig 600 forinttal járult.

Áttérve működésünk egyes ágazataira, a következőket van szerencsénk tisztelettel jelenteni:

a) Az Attila-utczai női ápoldát illetőleg — Az apoldában elhelyezett aggnők száma 24—26 közt váltakozott. Az ápolda teljes fenntartása a lefolyt 1898. évben 3561 forint 72 kr.-ba került. — Tekintetbe véve, hogy 26 elaggott s majdnem teljesen munkaképtelen nő mellett a gondozás, ellátás és rendbentartás czéljából még 4 személy ellátása szükséges, kik még a főzést, fütést és tisztántartást is eszközlik, a fenti összeg magasnak nem mondható, mert egy személyre körülbelül 137 forint esik, mi figyelembe véve az élelmi czikkek és egyéb anyagok drágaságát, csak a legnagyobb gazdálkodás mellett volt elérhető.

Ágyalapitványaink azonban legnagyobb részt még a távol multból származván, egyenként csak 1000—1000 frt tőkét képviselnek, melynek kamatjai 45—50 frtra rugnak s igy kénytelen az egylet az egyes alapfásoknál mutatkozó nagy hiányt egyéb jövedelméből pótolni.

Az ujabb alapitványok a megváltozott viszonyoknak megfelelőleg már nagyobb tőkében lettek megállapitva. — Igy az egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár 1896. évben tett 2 alapitványa már 3000—3000 frttal, a László-féle alapitvány 2700 forinttal s a Karácsonyi-alapitvány, mely évi részletekben tétetik folyóvá, 3650 frtról fog szólani.

b) Az egylet által fenntartott óvodák, az egyik a várban, úri-utcza 38. sz. alatt, a másik a vizivárosban a csalogány-utczai 14 sz. alatt léteznek.

Fenntartásuk — a saját házainkban levő helyiségeket csak minimális árban véve fel — a lefolyt évben 2297 frt 59 kr. költséget okoztak s miután tandijak fejében csak 425 forint 72 kr. folyt be, a túlkiadás 1871 frt 87 krban jelentkezett.

E tulkiadást már nem volnánk képesek egyéb jótékony czéljaink veszélyeztetése nélkül jövedelmeinkből pótolni s igy az óvodák további fenntartása csakis ugy volt lehetséges, hogy a tisztelt székes-fővárosi hatóság már néhány év óta, s igy 1898. évben is 300—300 forint, összesen tehát 600 frttal segélyezte.

Kétségtelen, hogy ez óvodák fenntartása által a fővárosi házi pénztárt nagy kiadások alól mentjük fel s igy reményeljük, hogy a székes-főváros a segélyt a jövőben sem fogja megtagadni, mert a fedezetlen hiány még ugy is évi 1200 frtra rug.

c) Szegények segélyezése — E czélra a lefolyt évben 2700 frt 50 krt fordítottunk. — Ez összeg önmagában csekély s nem áll arányban a szegények azon nagy számával, melylyel éppen a főváros jobbparti részeiben találkozunk. De hozzávetve azokat az összegeket, melyekkel egyleti tagjaink enyhitettek a szükölködők helyzetén, mégis igen sok esetben segithettünk a nyomoron s igen sok esetben szárithattuk a szerencsétlenek könyeit.

Édes örömmel tennénk többet e téren, de egyrészt az ápolda és az óvodák fentjelzett hiányai, másrészt bevételeink korlátozott összege, végre a házaink után fizetett adók, illetékek, vizvezeték és fenntartási költségek, melyek a lefolyt évben 2594 forint 85 krra rugtak, ebben legnagyobb sajnálatunkra akadályoznak.

Megjegyezzük azonban hálás köszönettel, hogy a székes-főváros tisztelt hatósága jótékony czéljaink előmozditására a mult évben is 500 forintot engedélyezett.

d) Az egyleti vagyon leltára, — melyet szerencsénk van ezennel bemutatni, az egylet tulajdonát képező 3 ingatlanságon felül 90,512 frt 93 kr vagyont tüntet fel. — Összehasonlitván ezt az ezelőtt két évvel 1897-ben felvett vagyonleltárral, mely szerint a vagyon 85,157 frt 58 kr. volt, a többlet 5355 frt 35 krban jelentkezik. Ez örvendetes szaporulat a következőkben találja magyarázatát:

1. Kászony-Jakabfalvi László László ur egy ágyalapitványt tett s annak javára értékpapirokban névértékben letett 2700.—
Ugyanaz egy szándékolt misealapitványra letett . . . . . 600.—
2. Gróf Karácsonyi Jenő ur ő Nagyméltósága, egyetemben a nagymlts. m. kir. belügyminiszter urral, az édes atya néhai gróf Karácsonyi Guidóféle 100,000 frtos jótékony alapitványból felujitotta a Marczibányi-féle alapitványt, mely most a »Marczibányi-Karácsonyi« nevet viselendi. E czélra 3650 frt lett engedélyezve. Ebből I. és II. részletként 600 frt és 500 frt utalványoztatott, mely takarékpénztári könyvecskére van elhelyezve . . . . . 1100.—

Az évről-évre kiutalványozandó összegek ekként összesitvén, az utolsó részlet fizetése után az alapitványi oklevél fog kiállittatni.

3. Végül az épitési alap készpénzálladéka emelkedett 955 35

mely összegek adják a fentkitüntetett többletet . . . . . 5355.—

A székes-fővárosnak már emlitett segélyezésén kivül az egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár 150 frt segélyt engedélyezett, az ujévi üdvözletek megváltása alkalmával a pesti jótékony nőegylettel eszközölt gyüjtésből pedig részünkre 784 frt 80 kr. jutott.

Ezenkivül egyesek részéről is kisebb adományokat nyertünk és néhány kisebb hagyományokban is részesültünk, mely összegek számadásunk bevételi rovatában vannak feltüntetve.

Ezzel jelentésünket befejezvén, kérjük, hogy

a) e jelentésünket tudomásul venni;

b) ugy a választmánynak, mint különösen Titl István pénztáros urnak a felmentvényt megadni;

c) az egylet bemutatott vagyonleltárát ismét felülvizsgálni és megállapitani méltóztassék.

Budapest, 1899 évi május hó 12-én.

A választmány nevében: Örgróf Pallavicini Edené, s. k., elnök. Dr. Országh Sándor, egyleti titkár.

Budavár ostroma.

Most, hogy a főváros hazafias közönsége méltó módon megünnepelte Budavár bevételének ötvenedik évfordulóját, napról-napra több derüs és megható mozzanatról emlékeznek meg a nemzeti ostrom idejéből, amelyekbe sorakozik az alábbi:

Mikor a magyar hadsereg Budavárát ostromolni kezdte, a Ferenczváros lakosai közül a legtöbb család otthagyta otthonát és Erzsébetfalvának akkor még puszta területén, a Szénamagazin és gubacsi csárda körül ütött tanyát. A táborozó spiszbürgerek, akik, miután a Ferenczváros a lőtávolon kivül esett, bátran otthon is maradhattak volna, lepedőkből, lópokróczokból s az akkor divatban volt százrétü szőnyegekből rögtönzött sátrakban huzták meg magukat s a birkagulyást hatalmas bográcsokban puhitották. Kenyeret a soroksáriak, husi meg a csepeliek szállitottak a vitéz jelzővel nem illethető seregnek.

A vár ostromának miként való állásáról szóló hireket a táborozók a városban visszamaradt ismerőseiktől és a »Vörös Jókli«-tól kapták. Ez a Jókli egy hetvenéves zsidó volt, hivatására nézve kiskereskedő, aki élelmi szerekkel dusan megrakott kocsijával minden áldott nap hűségesen felkereste az ő »Landsmann«-jait.

A tábori élet, a körülményekhez képest, elég vig volt és a tömeges látogatások napirenden voltak. Végre elérkezett a május 20-ika. Épp vasárnap volt E napon Dank Agáp és Bódi Valér szent-ferenczrendi szerzetesek meglátogatták a táborozó hiveket. Dóbiss Ferencz Venánczius fráter, aki mint ilyen 44 évig tartozott a rend kötelékébe, is velük volt.

Bódi Valér áldozár és magyar hitszónok egy, az öreg Lutz János molnármester által felállitott, zöld galyakkal szépen földiszitett oltárnál, a szabad ég alatt, csendes misét mutatott be az Urnak. Az oltáron Magyarország Nagyasszonyának aranykeretbe foglalt képe volt elhelyezve, mely a Sturm-család tulajdonát képezte.

A mise végeztével a Szent Ferencz-rend késő bbinépszerü gvárdiánja: Dank Agáp szent beszédet mondott. Ebben az alkalmi prédikácziőban a hitszónok, a ki Batthyány Lajost 1849. október 6-ának az éjjelén a pesti barátok templomának kriptájában elrejtette, — tudtára adta az ájtatos hallgatóknak, hogy »holnap ilyentájban a magyar zászló fog Buda várának ős bástyáján lengeni« és egyszersmind arra kérte a táborozókat, hogy ha a vár bevételéről szóló hir megérkezik, kiki térjen vissza elhagyott hajlékába.

És Dank Agáp (meghalt 1860. május havában Rómában, mint a Szent Ferencz-rend generálvikáriusa) igazat mondott, mert másnap csakugyan megjött a hir, hogy a magyar hadsereg két napi ostrom után, bevette Budavárát és hogy Hentzi generális a csatatéren sebet kapva, halálán van.

E hir vétele után a táborozók hamarosan összeszedték sátorfájukat és a városból kitóduló és a befelé törekvő soroksári és csepeli ismerősökkel és atyafiakkal ezer meg ezer főre fölszaporodva, mint proczesszió, templomi zászlók alatt vonultak be a városba, miközben a

Grosser Gott wir loben Dich:
Herr wir preisen Deine Stärke

kezdetü egyházi hymnust énekelték. A kis ferenczvárosi templomban e napon fényes hálaadó istentisztelet volt, melynek rendezői később a Neugebäude-val is megismerkedtek.

Buda vára bevételének ma három élő tanúja él Erzsébetfalván: Lengyel Sándor 48-as honvédhadnagy, Kerpmayer Menrád és ennek sógora: Trettina József, akik mint 12—15 éves fiuk maradtak benn a várban, ahol az öreg Kerpmayer a Ferdinánd-kaszárnya kantinosa volt.

A fővárosi közmunkák tanácsából.

1899. május 18.

B. Podmaniczky Frigyes alelnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesitésével Lukács Antal és Mándy Lajos tanácstagok bizattak meg.

A napirend előtt az elnök kegyeletes szavakat szentel az elhunyt báró Lipthay Béla emlékezetének, a ki sokoldalu közhasznu tevékenysége mellett a tanácsnak is egyik legrégibb és legbuzgóbb tagja volt. Jelentvén egyszersmind, hogy az elhunyt ravatalára a tanács nevében koszorut helyezett s a temetésen is részt vett a tanács több tagjával és főbb tisztviselőkkel, — közhelyeslléssel fogadott inditványára a tanács az elhunyt nemes bárónak az intézmeny körül szerzett nagy érdemeit jegyzőkönyvileg megörökiti és elhatározza, hogy özvegyéhez részvétiratot intéz.

A napirendre térve, a tanács a Lágymányos szabályozási tervének módositását vette tárgyalás alá, tekintettel az ott elhelyezendő műegyetemre. A műszaki osztálynak a módositásra kidolgozott terve gondos figyelemmel van arra, hogy a műegyetem telepének jellege már a területi elrendezésben kellőkép érvényesüljön s a hozzáférés minden irányban czélszerüen biztositassék.

A tanács meggyőződve arról, hogy a szabályozás ilyen módositása a műegyetem érdekeit teljes mértékben ki fogja elégiteni, és pedig szerencsés összhangban a városrendezés egyéb érdekeivel, a tervet elfogadta és mielőtt hozzájárulás végett a székes-fővárossal közölné, bemutatja a vallás- és közoktatásügyi miniszternek, kérve, hogy netán felmerülő észrevételeit és kivánalmait még a végleges megállapodás előtt érvényesithesse.

Ennek kapcsán foglalkozott a tanács a közoktatási miniszter ama leiratával, melyben a műegyetem czéljára a tanácstól igénybe veendő területeket a leltári áron kéri átengedni. Miután a műegyetemnek a Lágymányoson való elhelyezése kezdettől fogva erre a feltevésre alapittatott, a tanács e körülményre méltányos figyelemmel lévén, kész a miniszter kivánságát teljesiteni és ehhez képest a kérdéses területeket a leltári áron, tehát □-ölenként részint 10, részint 5 frton átengedi, de ennek természetes következményeül tekinti, hogy a területek mielőbb átvétessenek és áruk kifizettessék. A mi az átvételt illeti, ezt a tanács 1900. évi május 1-re tüzi ki azzal, hogy ugyane napon lesz esedékes a vételár; miután mégis a terjeszkedésre biztositani kivánt 4 tömb nem mindjárt lesz tényleg felhasználva, nem volna észrevétel az ellen, hogy a kibővitésre szánt négy telektömb vételára esetleg több évre felosztva részletekben törlesztessék. Felkéri tehát a tanács a minisztert, hogy az e részben kivánt módozatokat közölje. Egyszersmind tekintettel arra, hogy a leltári áron való átengedés a műegyetem czéljára történik, fentartja magának a tanács, hogy a mennyiben az átengedés tárgyát képező valamely terület az inditó okul szolgáló közczélra tényleg fel nem használtatnék, az a vételár kamat nélküli megtérítése ellenében a tanácsnak visszaadandó lesz.

Kiss Liborné II törökvész-dülőben, Kubicsek Ferencz és neje X. maglódi-uton, Raab József III. törökkő-dülőben és dr. Herczegh Mihály és neje IV. molnár-utczában fekvő telkének szabályozása, felosztása, illetve rendezése engedélyeztetett.

Az I. menesi-ut kiszelesitése érdekében még rendezendő telkekre vonatkozó térrajzok jóváhagyattak.

Weigl Sándor kerékpár-állványoknak a járdákon való elhelyezésére kér engedélyt. Egyetértve a fővárossal, a tanács a kérelmet mellőzi. Hasonlókép mellőzi a tanács Szinnel József és Barát Béla kérelmét, hogy a közterületen levő fákhoz hirdetési czélokra bádogköpenyegeket alkalmazhassanak.

A X. ker. sertéstelep körüli utczák csatornázására vonatkozó tervek kiviteléhez a tanács hozzájárul oly kikötéssel, hogy a duzzasztó aknák elhelyezéséről akként történjék gondoskodás, hogy minden csatorna-elágazáshoz jusson egy duzzasztó akna.

A közuti vasut által a Károly-körúton a Kossuth Lajos-utcza találkozásánál létesitett kitérő véglegesen engedélyeztetett és az itt épitett szerszámkamra fölé helyezett hirdetési oszlop terve jóváhagyatott.

A II. ker. Marczibányi-rét légszeszvilágitására vonatkozó tervet a tanács elfogadta.

Elintézést nyert továbbá dr. Szmik Lajos, Thaly Guidó, Kiss Ferencz örökösei, Herczegh Zsigmond, Éder Gusztáv és Zánthó János felfolyamodása.

Csak magyarul.

Német levelezés, német czégtáblák, német fecsegés az utczán, német számlák, megrögzött budai szokások. Mi elismerjük azt, hogy idősebb ember nem tanulhat meg magyarul, de azért könyveit vezesse és levelezéseit folytassa magyarul. Az utczán való »fenstermach« és »strohkauf« kiabálást pedig egészen be kellene tiltani. A »fenstermach«-ok többet nem tudnak németül s különben is az ablak tótul is ablak. A »strohkauf« is mind tud magyarul. Miután Rudnay főkapitány a köpködést eltiltotta, elvárjuk, hogy a nemzeti önérzet arczulcsapását is betiltja. A »fenstermach«-ok ártanak az idevaló üveges-iparnak is és többnyire jogtalanul házalnak és szoczializmust terjesztenek.

Eljegyzés.

Garba Gyulát és családját egész Budán tisztelik és szeretik. Kedves családi körében sok előkelő ember fordul meg, élvezve a valódi magyar vendégszeretetet. Garba Gyula és családja élénk részt vesz a jótékonyczélu ünnepélyekben s különösen kedves anyja vetekedik, hogy a jótékony ünnepély minél jobban sikerüljön. Mindenki szivéből üdvözölte őket, hogy leányuk Miczus, Tihanyi Rezsővel jegyet váltott s őszintén kivánják velünk együtt, hogy igazán boldogok legyenek.

Hunnia-csolnakázó.

A Császárfürdő felett van a Hunnia-csolnakegylet szép csolnakháza. Ez a csolnakázóegyesület a legrégiebbek egyike s tagjai mint csolnakázók sokszor vivták ki az egri nevet. A tagok a társaságban is vezetnek s a mulatságok rendezésének kiváló oszlopai. A csolnakázó-ház udvarán lawn-tennis pályák vannak, hol az előkelő társaság hölgytagjai üzik ezt a kedvtöltést. Az igazgató, ki a hölgyek és urak megelégedésére igazgat, Lisznyay Tihamér.

Független Magyarország.

Kompolthy Gusztáv budai polgártársunk, az ismert iró, »Független Magyarország« czimen szerkeszt egy jó politikai hetilapot. A lap előfizetési ára egy évre 4 frt. Kiadóhivatal: VIII. Déry-utcza 1. sz. Az eddig megjelent két szám változatos és élénk. A lap könyvalakban regényt közöl Erdélyi Gyulától.

Meghivó.

Kérjük azokat a t. tagokat, kik a folyó évi junius hó 6-án, kedden délután 4 órakor Pecz Károly elnök urnál, az értekezlet után tartandó ozsonnán résztvenni óhajtanak, hogy magukat a társulati kézbesitőnél levő iven előjegyeztetni sziveskedjenek. Budapest, 1899. évi május hó 15. Buzik Andor, elnökhelyettes. Lerner Mihály, számvizsgáló. — Ha valakinek, ugy a budai vendéglősöknek van szükségük az összetartásra és a jó közszellemre. Reméljük, hogy derék és ügybuzgó elnöküknél tartandó értekezleten és ozsonnán, hol a fehér asztalnál sok komoly dolgot lehet megbeszélni, tömegesen vesznek részt. Annyi a sérelmük, hogy azt sokszor és sok helyütt kell megbeszélni.

Margit-park.

Farkas Jenő »Margit-park« kávéháza a Margit-körut 1. sz. alatt megnyilott. A kávéház a legujabb követelményeknek minden tekintetben megfelel s ugy elegancziára, mint kényelemre nézve vetekedik Budapest bármelyik kávéházával.

Halálozás.

Közéletünknek két díszét ragadta el a halál. Egyik legöregebb polgártársunk, Frommer Elek szállt hasznos életének 83-ik s boldog házasságának 49-ik évében sirba. Halálát magas müveltségü özvegye, e örményesi Fiáth Mária és több gyermeke, közöttük társas életünk egyik lelke, Frommer István gyászolja. — Balogh Alajos nyug. polgári iskolai rajztanárt kisérték az örök nyugalomra. Haláláról a II. kerületi polgári fiuiskola tanári testülete külön gyászjelentést adott ki.

Uj épitkezési rendszer.

A jóhirü s a magyar épitő iparban magának előnyösen történeti nevet kivivott Holtzspach és Hermann czég gipszfalai különösen arra valók, hogy itt Budán és vidékén használják fel, mint czélszerü és páratlan jó épitő anyagot. A teher- és tüzpróbát megtartották. A megjelent notabilitásokat és szakértőket Ifj. Holtzspach N., Hermann és Kramer T. dr. az egeresi gipszgyár főnöke fogadták, kinek a milleniumi nagy aranyéremmel kitüntetett gipszgyártmányait használták a próbákhoz. Ott voltak: Alpár J., Nagy Dezső, Mihalovics D., Bandtner őrnagy, Maltás Hugó, Tarcalovich S., Eberling J., Lechner Ö., Katona Gy., Gerster K. és Janicsek tüzoltóparancsnok. A falak szabadonfüggése és a födémek teherképessége, valamint a választófalak tüzellentállása, szólaló képessége bámulatos eredményt mutatott föl. A szakemberek tetszését főleg a szabadon függő falak nyerték meg, úgy hogy a legnagyobb elismerés hangján szólva távoztak az érdekes próbáról. Örömmel látjuk a budai technikusok sikerét és kivánjuk, hogy e kitünő találmány gyorsan és széles körben terjedjen el.

Kristály-forrás.

A Lukács-fürdő forrás területén egy remek viz fakadt, amely Kristály név alatt indult el hódító útjára s alkatrészeinél fogva hivatva van arra, hogy versenyképes és keresett legyen. A hegyi tündérek megihlették ezt a vizet azzal, hogy kellemes hatását, izét a ki iszsza, soha el nem feledi és megint iszik belőle. A Kristály minden füszerkereskedésben kapható.

Krisztinavárosi szinkör.

Makó Lajos mindinkább erősödik a közönség rokonszenvében. Két igen jó szinmüvet adott már eddig elő, a melyeknek mindegyike nyereség az irodalomra. Az egyik Vándormadár Prém Józseftől, az ismert kitünő irótól, a másik A kókler Stöger Aladártól. Stöger Aladar kezdő a szinmüirás terén, de olyan kezdő, a ki sok régibb szinmüirót megelőzött. Tehetségét bizonyitó jó darabja nagy sikert aratott. Gyakorlott és elfogadható birálók Stögernek szép jövőt jósolnak és meg vannak győződve, hogy ő sok babért fog darabjaival aratni.

Közgyülések.

Budapesti jobbparti korona takarék- és hitelszövetkezet a napokban tartotta második rendes közgyülését Peringer Ferencz elnöklete alatt. A közgyülés a mérleget többeknek hozzászólása után tudomásul vette és az igazgatóságnak kifejtett tevékenykedéseért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

A szövetkezet ügyvezető igazgatójának, Schimerlick Mórnak, Weiszmann Noe, Kriszhaber Adolf dr. és Schönmann Vilmos urak inditványára a közgyülés spontan módon elismerést mondott, jegyzőkönyvileg kiemelve, hogy az ügyvezető igazgatóhoz a jövőben még fokozottabb bizalommal lesznek, mert az elért eredmény és a szövetkezetnek belkezelése ezt megokolttá teszik. Nem a pillanatnyi öröm késztet engem az ily nyilatkozat tételére, — mondja Kriszhaber, — hanem a meggyőződés, a melyet merítettem a szövetkezet üzleti könyveinek szigoru és alapos vizsgálatából.

Ezután következtek a választások. Felügyelőbizottsági tagokul megvalasztattak: Bányai Béla, Bartha Oszkár, Löwy Náthán, Ott Lajos és Weber Adolf dr. urak.

A részvényesek egyhanguan dicsérettel emlitik Pehringer Ferenczet, ezt a kitünő és minden közügyért áldozatkész polgártársunkat, a fővárosi törvényhatóság tekintélyes és buzgó tagját, ki a legnagyobb lelkiismerettel, odaadással töltötte be elnöki tisztét.

Ezzel a közgyülés véget ért Schimerlick igazgatónak zajos éltetése közt.

A szövetkezetnek a mérlege ime ez, a melynek fényes eredménye minden kommentárt feleslegessé tesz.

Mérleg-számla. Vagyon koronákban: pénztárkészlet 2442.18, kölcsönök: I-ső évtársulat 205,770, II-ik évtársulat 182,678 = 388,448, leltár leirás után 1936 27, szervezés leirás után 2265.97. Összesen: 395,092,42. Teher koronákban: I-ső évtársulati vagyon a mult évről 120,611.48, I-ső évtársulati befizetések a folyó évben 102,079 = 222,690.48, II-ik évtársulati befizetések a folyó évben 89.498 = 312,188.48, visszleszámitolt váltók 59,700, átmeneti kamatok 4503.95, tartalék-alap 1027.65, egyenleg mint tiszta nyereség 17,672 34. Összesen: 395,092.42. A mult évről maradt 640 tag 2333 üzletrészszel, a folyó évben belépett 579 tag 1991 üzletrészszel, összesen: 1219 tag 4324 üzletrészszel. Kivált 84 tag 333 üzletrészszel, marad az év végén 1135 tag 3991 üzletrészszel.

Körözvény.

Mult évi november hóban felhivtuk a t. tagok figyelmét arra, hogy kimérésre használt palaczkok és poharak hitelesitendők és koronabélyeggel látandók el. Akkori értesitésünk alapjául szolgált miniszteri rendelet visszavonatott illetve a hitelesités határideje f. év julius hó 1-ig meghosszabbitatott. Minthogy a hitelesités és koronabélyeggel való ellátása tárgyában ujabban kiadott keresk. miniszteri rendelet f. év julius hó 1-én életbe lép, felhivjuk a t. tagokat, hogy a rendeletben foglaltaknak megfelelően edényeik hitelesitése és koronabélyeggel való ellátása tárgyában intézkedjenek. Budapest, 1899. május hó 15-én. Pecz Károly, társ. elnök.

Legujabb.

»Kossuth Lajos a józan magyar közvélemény itélőszéke előtt«. (»Ébresztő hangok« XVI. könyve.) A debreczeni trónfosztás ötvenedik évfordulója emlékére irta s folyó évi április 14-én közrebocsátotta Z. I Terjedelme körülbelül 300 oldal. Ára 1 forint. — E munkában 300-nál több elismerő, dicsérő s biztató levél közöltetik, melyeket a szerző a Kossuthról irt munkáinak megjelenése alkalmából kapott az ország minden részéből, előkelő hölgyek és urak, tudósok (hit-, jog- s orvosjogtudorok), gazdatisztek, munkások s földmüvelők tágas köreiből. Kapható szerzőnél Török-Bálinton.

Ezeregyéj.

Az ezeregyéj élvezetei közé tartozik, ha valaki a „Fiume“-szálloda terraszszán költve izletes vacsoráját, nézve a csillagot és fényt visszatükröző, üditő szelet küldő Dunát. Reinprecht Rezső éttermei délben és estve megtelnek szép közönséggel a székesfőváros legmesszebb vidékéről, s a közönség elismeréssel emlékszik meg a jó konyháról és jó italokról, jutányos árakon. A szálloda kényelmes szobái az uj tulajdonosnak dicséretére válnak.

Tisztviselőtelep a Basaréten.

Budán, a hol a budai nagykörut beletorkollik a budakeszi ut árnyékos fasoraiba, a villámos vasut a Zugliget felé nagyobb terület hosszában halad el, a mely völgysik a Budakeszi-ut és a Trombitás-ut között, ez a terület a Basarét, melyen rövid idő alatt uj városrész fog keletkezni. Nemrég ugyanis egy állami és magántisztviselőkből álló csoportnak a fővárosi hatóságok megadták az engedelmet, hogy a basaréti területet kivételesen háromszáz négyszögöles parczellákra oszthassák föl. A Basarét legnagyobb része már föl van osztva ilyen parczellákra és a parczellák tulajdonosai nemrég tartott népes értekezletükön megalakitották a Buda-Basaréti Teleptársaságot, a mely ideiglenes elnökévé Herzmann Bertalant, titkárává Kőrösy Albertet választotta meg. Gonda Dezső dr. jogtanácsos vezetésével nagy küldöttség ment haraszti Jellinek Henrikhez, a közuti villamos vasut vezérigazgatójához, a ki készségesen megigérte, hogy a telep fejlődésének arányában uj megállóhelyeket fog rendszeresiteni. A télen való künnlakás érdekében a téli vonatjáratokat meg fogja szaporittatni és a közuti vasuti tarifa-ankét elé terjeszti a teleptársaságnak azt a kérelmét, hogy a basaréti telepeseknek olcsó bérjegyeket adjanak.

Uj vendéglő.

Galasso Mamertó Városmajor-uteza 10-ik szám alatt megnyitotta ujonnan berendezett bor- és sörmérését. Az árnyas és csinos udvar kellemes szórakozó hely, s előnye az, hogy a villanyos vasut közvetlen közelében van. Vasárnap és ünnepnapokon zene. Az ételek és italok jók és jutányosak. Kiszolgálás pontos.

Társas-estély.

A Magyar Turista-Egyesület havi rendes társas-estélyeit minden hó első keddjén esti 8 órakor a Márványmenyasszony-hoz czimzett vendéglőben (I. ker., Márvány-utcza 6 sz.) tartja.

Magyarország legujabb gyógyforrása.

Hazánk számos áldásos gyógyforrásai között e helyen a Paula-forrásról már említés tétetett. Mi ujból szivesen megemlékezünk ezen tárgyról, mert rövid ideje mult, hogy a Paula-viz a piaczra került, és máris meglepő eredményeket szült. A főváros növekedő szükséglete mellett a vidék és külföld fokozódó érdeklődése sem maradt el, s az utóbbit illetőleg csak azt jegyezzük meg, hogy Amerika a Paula-vizet nagy érdeklődéssel kiséri ugy, hogy onnan a közel jövőben nagyobb ügylet megkötése várható. Ezen óriási növekedés a viz szerencsés összetételében rejlik, és nem eléggé ajánlható mindazoknak, kik gyomor, máj, vese és alhasibántalmakban szenvednek. Megbecsülhetetlen értékkel bir aranyér képződés esetén és az azzal szoros összefüggésben lévő makacs szélrekedésnél, eloszlatja a hugykövet és elháritja annak képződését. A Paula-viz számos orvos által rendelve lesz, miből önként következik, hogy a magyarádi Paula-gyógyforrásban oly kincset birunk, milyent az egész világon csak Karlsbad képes felmutatni. Egyben megjegyezzük, hogy a Paula-viz nem sós, hanem kellemes savanykás izü, könnyü kénszaggal bir. A magyarádi Paula gyógyforrás budai főraktára az ismert füszernagykereskedőnél, Rainer J. és Társa uraknál (II., Fő-utcza 12. sz.) van elhelyezve.

A berlini Viktória.

A Viktória berlini biztositó társaság május hó 17-én tartotta közgyülését, melyen az igazgatóság és felügyelő-bizottság inditványára elhatároztak, hogy az idei 10,241.621 márkányi tiszta nyereségből 189 márkát fizetnek osztalékul részvényenkint; a nyereményrészesedéssel baleset ellen biztositottaknak az évi dij 38 százalékát, a népbiztositási osztályba tartozóknak pedig az évi dij 25 százalékát fizeti a társaság. A Viktória pénzügyi és üzleti eredményére vonatkozólag a társaság üzleti jelentéséből a következőket emeljük ki:

Az élet- és balesetágazatban beterjesztett összes ajánlatok száma 636.905, a melyből az életbiztositási osztályra 198.562.470 márka értékben 615.230 ajánlat, a balesetosztályra pedig 1,625.872 márka dijjal 21.675 ajánlat esik. Az összes dij és kamatbevétel 56,842.356 márkát tett, a mi az előző évvel szemben 10,252 864 márka többletet jelent. Az összes tartalék 178,729.953 márka és az összes aktivák 191,351.664 márkára rugnak A balesetágazatban a dijbevétel 8,258.280 márkát tett. Az életbiztositási ágazatban a biztositási állomány 1898. végén 1,369.734 kötvény volt 696,515.605 márka biztositási összeggel és a járadékbiztositási osztályban 610.806 márka járadékkal. Az állomány fokozódása 264.558 kötvény 90,654.541 márka biztositási összeggel. Ezek az összegek magukban foglalják az eredményét a népbiztositásnak is, a melyben 596,156 ajánlatot nyujtottak be 111,924.713 márka biztositási összeggel, a melyből 407 614 kötvényt 77,847.640 márka értékben kiállitottak és beváltottak. Az év végén az állomány 1,277.083 kötvény volt 249.321.110 márka értékben. A halálesetre vonatkozó számadatok is az előző évekhez hasonlóan kedvezők.

Mattoni-féle budai Erzsébet sósfürdő vendégeinek névsora.

1899. május hó 16-án. Tsákány Győzőné, hivatalnok neje, Fogaras. — Kupay Kovács Zsigáné 2 leányával, földbirtokos neje, Nagy-Kőrös. — Özv. Fabinyi Gyuláné, társalgónő, Nagy-Kőrös. — Patyi Kálmánné, butorkeresk. neje, Budapest. — Bessenbacher Józsefné földbirtokos neje, Nagy-Maros. — Ciocan Jánosné és fivére, országgyülési képviselő neje, Budapest. — Galócsy Jenő és neje, földbirtokos, M.-Vári. — Horváth Józsefné, járásbiró neje, Budapest. — Alpár Ignáczné, épitész neje, Budapest. — Balasa Jánosné, kapus neje, Budapest. —Hulin Gáborné, közjegyző neje, N.-Szt.-Miklós. — Borotvás János és neje, földbirtokos, Nagy-Kőrös. — Leöszel Antalné, ügyvéd neje, Budapest. — Catri Ferenczné, szinész neje, Budapest.

Elsőrangu hazai gyártmány.

Gőzcséplők

Pontos czim:

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

BUDAPEST.

Vetőgépek. Borprések. Ekék.

Magyarország legnagyobb és egyedüli

gazdasági gépgyára

mely a gazdálkodáshoz szükséges

ÖSSZES

gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel

és szakszerü felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Szecskavágók. Morzsolók.

Nyilttér.*)

Kereskedők és iparosok banktársasága

m. sz. **Budapest, VI., Deák-tér 6.**

Hitelképes budapesti kereskedőknek és iparosoknak előnyös föltételek mellett hitelt nyujt.

Személyhitelt 100 frttól 8000 frtig.

Tárczahitelt 500 frttól 8000 frtig.

Bekebelezési hitelt üres telkeknél I-ső helyre, házaknál II. helyre is.

Előleget ad értékpapirokra is.

Takarékbetétek 4½ százalékkal kamatoztatnak.

Ezen intézet 12 évi fönnállása óta hitelegylet tagjaitól **egyszer sem kért utánfizetést.** A részjegyek évek óta 6%-ot jövedelmeznek.

Az igazgatóság nevében:

Kohn Gábor elnök.

Császárfürdő

Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság.

Közvetlen hálókocsik Budapest d. v. — Meran között.

Folyó évi május hó végéig Budapest d. v.-ról Pragerhof-Marburg-Franzensfeste-Bozen-Griesen át Meránba és onnét forditott irányban Budapest d. v.-ra (a 201—1, 402—4, illetőleg a 3—401, 2—202 sz. gyorsvonatoknál) oly közvetlen kocsik közlekednek, melyek egy-egy I. és II. osztályu közvetlen kocsiszakaszon kivül még két I. osztályu hálóhelylyel birnak.

Az I. osztályu hálóhelyek használatáért a gyorsvonatra érvényes I. oszt. menetjegyeken felül Budapest d. v.-ról Bozen-Gries-Meran vagy forditott viszonylatban 15 korona illeték fizetendő. Ezen hálóhely-illeték a hálóhely használatánál ugy az egész budapest d. v.—merani vagy forditott utra, mint a részvonalon megtett utra (például Budapest d. v.-Villach, Bozen-Gries-Nagy-Kanizsa) is alkalmaztatik.

A hálókocsijegyek a vonatok kiindulási állomásain (Budapest d. v. és Meran) a személypénztáraknál, továbbá naponkint délután 5 óráig a budapesti városi menetjegyirodában (Hungária szálló) válthatók, mig utközben, ha hálóhely még rendelkezésre áll, a jegyet a kalauz adja ki.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kiadótulajdonos és felelős szerkesztő:

mindszenti ERDÉLYI GYULA.

Szerkesztő: JURISZTOWSZKY ÖDÖN.

Szt. MARGITSZIGETI

gyógyfürdőhely.

A Szt.-Margitszigeti 43·7° C. hévviz kitünő eredménynyel használtatik mint **fürdő**, vagy belsőleg mint **gyógyital** és **belégzésre** a következő kóralakok ellen: **köszvény, csúz, sábák, idült kütegek, külsértések után föllépett izzadmányok, görvély- és bujakór, máj, gyomor, bélbántalmak, idült székrekedés, hólyaghurut, női bántalmak, garat-, gége-, tüdőhurut, hüdések, idegbántalmak.** Meglepő sikerrel használtatik a **massage villamos fürdő, hidegviz- és Kneipp-féle gyógymód.**

135 hold sétakert, tiszta pormentes levegő és 300 vendégszoba, társalgási- és tekézőterem, posta, telefon, gyógyszertár és elismert jó konyha.

Rendelő fürdőorvos **Dr. ÖTVÖS JÓZSEF**, az országos közegészségügyi tanács tagja. — Naponta **katona- és czigányzene.** — Hajóközlekedés félóránkint; menettérti jegy: hétköznap **20** kr., vasár- és ünnepnap 40 kr., gyermekjegy 10 kr.

Fürdőidény tartama május hó 1-től október hó 1-ig.

Május és Szeptember hónapokban 30% árengedmény.

Megrendeléseket lakásokra átvesz

A Szt.-Margitszigeti gyógyfürdő-felügyelőség Budapest.

Kész konyha és előszoba **butorok.**

Mindenféle házi czikkek, tömören hajlitott nád- és fa-ülésszékek, faszékek és különféle mosóedények

Ugymint elvállal mindenféle javitásokat a legolcsóbb árak mellett.

Weisz Rezső Ödön

asztalos-mester

Raktár: I., Alagut-utcza 4. szám.

Műhely: I., Tábor-utcza 8. szám.

A dijak rendkivül mérsékeltek.

Lovak és szarvasmarhák biztositása.

A Magyar Kölcsönös Állatbiztositó Társaság

mint szövetkezet,

Budapest, VII., Erzsébet-körut 27

biztositásokat elfogad **lovak** és **szarvasmarhák** elhullása következtében beállott káresetek megtérítésére.

Az intézet élén állanak a következő földbirtokosok: **báró Sztojanovits György**, elnök. **báró Ambrózy Gyula. gróf Bethlen Balázs**, cs. és kir. kamarás, orsz. képviselő, **dr. Béldy László**, orsz. képviselő, **Chernel György**, cs. és kir. kamarás, orsz. képviselő, **báró Jósika Gábor**, cs. és kir. kamarás, orsz. képviselő, **gróf Korniss Károly**, főrendiházi tag, **báró Nyáry Béla**, cs. és kir. kamarás, **gróf Ráday Gedeon, dr. Simay Aladár**, a Magyar agrár- és járadékbank r. t. gazd. tanácsosa, **dr. Tetétleni Ármin**, ügyvéd, **Tahy István**, cs. és kir. kamarás, Pestmegyei gazd. egyesület alelnöke, **Zaleski Jenő, dr. Pajor Ignácz** vezérigazgató.

Felvilágositással szivesen szolgal az igazgatóság és a vidéki ügynökségek.

A dijak rendkivül mérsékeltek.

JANKY és NEUZIL

ércz-vasbutor fényezők és épületmázolási vállalkozók

Budapest, VII., Dohány-utcza 45.

Elvállalnak fürdőkádak-, konyha- és vizesedényekben bárminő mázolási munkát versenyárak mellett.

Fősulyt fektetünk

vasbutor mázolási munkákra.

Javitások olcsón elkészittetnek.

Előfizetési felhivás az

Ujabb Magyar Irók

czimü, szépirodalmi és müvészeti képes folyóiratra.

Szerkesztik: **Pusztai Béla** és **Schmidt Gyula.**

Egész évre 5 frt, fél évre 2 frt 50, negyedévre 1 frt 30.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, I. ker., Döbrentei-utcza 13. szám.

Mutatványszámot szivesen küld a kiadóhivatal.

Déli vasut.

1899. évi junius hó 15-én a budapest-nagy-kanizsai vonalon Máriatelep és Balaton-Szt.-György állomások között fekvő 93. sz. őrháznál »Balaton-Berény« elnevezéssel személyforgalomra berendezett megállóhely nyittatik meg, melynél a 205, 207, 209, 206, 208 és 210. sz. személyvonatok »feltételesen« meg fognak állani.

E megállóhelyen menetjegyek nem adatnak ki és podgyász, expressárúk valamint kutyák nem vétetnek fel, hanem az illetékek utánfizetésképp (pótlék nélkül) szedetnek be. »Balaton-Berény« megállóhelyről az említett vonatok a következő időkben indulnak:

Budapest felől Nagy-Kanizsa felé: a 205. sz. vonat délután 12 óra 26 perczkor, a 207. sz. vonat reggel 2 óra 37 perczkor, a 209. sz. vonat este 6 óra 51 perczkor és

Nagy-Kanizsa felől Budapest felé: a 206. sz. vonat délután 3 óra 7 perczkor, a 208. sz. vonat éjjel 1 óra 24 perczkor, a 210. sz. vonat délelőtt 10 óra 40 perczkor.

Vendéglő a közel zöldben.

Bauer János, a Várból előnyösen ismert vendéglős, az Alkotás-utcza és Mozdony-ut sarkán, a kies fekvésü Heszféle telken, nagyszabásu szép vendéglőt nyitott meg. A vendéglőt ugy a budaiak, mint a pestiek sürüen látogatják, a mit a jó konyha, jó pincze és pontos kiszolgálás meg is érdemel.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság magyar vonalainak üzletigazgatósága.

1878/P. szám.

Pályázat.

A cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság magyar vonalainak üzletigazgatósága a folyó évben (1899) az 1900. és 1901. években szükséges vasuti tölgytalpfák szállitását biztositani kivánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet,

a) a folyó évre (1899) ..... 20.000 drb.
b) az 1900. évben..... 35.000 »
c) az 1901. évben..... 50.000 »

I. rangu 2·40 vagy 2.70 méter hosszu, 15 czentiméter széles felső és 26 czentiméter széles alsó lappal és 16 czentiméter magas kereszt-tölgytalpfára.

A szállitásra vonatkozó részletes módozatokat magában foglaló »szállitási és különleges feltételek« valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál, az országos iparegyesületnél, a kereskedelmi muzeum igazgatóságánál, valamint a déli vasuti igazgatóság pályafentartási osztályánál (igazgatósági épület II. emeletén) és annak a vonalain levő összes mérnökosztályánál dijmentesen kaphatók.

A szabályszerüen kiállitott, ivenkint 1 korona m. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve és a boritékon ezen felirattal: »Ajánlat talpfa-szállitásra 1878/P. számhoz« legkésőbb f. évi junius hó 28-ának déli 12 óráig a cs. kir. szab. déli vaspályatársaság magyar vonalainak üzletigazgatóságához Budapesten, I. kerület, Mészáros-utcza 17. (igazgatósági épület földszintén levő iktató hivatalának) küldendők.

Budapest, 1899. május hó 25-én.

Az üzletigazgatóság.

Középiskolai

osztály- és érettségi vizsgálatokat előhaladásuk érdekében **rövid idő alatt tenni szándékozók, kik alapos oktatást óhajtanak nyerni,** helybeliek mint vidékiek, forduljanak a

Középiskolai tanfolyam igazgatóságához,

Budapest, Kertész-utcza 51. sz.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Cs. kir. szab. déli vaspálya társaság.

A részvényes urak ezennel értesittetnek, miszerint a mai napon megtartott közgyülés az 1898. évi zárszámadást jóváhagyta és az ezen évre részvényenként szétosztandó osztalékot egy frankban állapitotta meg.

A fizetés a Párisra szóló váltó árfolyam szerint számitva az 1898. évről való 16. sz. osztalékszelvény bevonása mellett f. évi junius hó 2-tól fogva történik és pedig:

Bécsben: a társaság számvevőségénél, a cs. kir. szab. osztrák kereskedelmi és iparintézetnél.

Budapesten: a magy. általános hitelbanknál.

Triestben: a cs. kir. szab. osztrák kereskedelmi és ipar hitelintézet fiókjánál.

Berlinben: Bleichroeder S. úrnál és a leszámitoló társaság igazgatóságánál.

M/m Frankfurtban: Rothschild M. A. és fia uraknál.

Hamburgban: az észak-német banknál és Behrens L. és fiai uraknál.

Lipcsében és Drezdában: az Általános német hitelintézetnél.

Baselben: Speyr és társa uraknál.

Zürichben: a svájczi hitelintézetnél, továbbá Párisban, Londonban, Genfben stb.

Bécs, 1899. évi május hó 29-én.

Az igazgató tanács.

2237/T számhoz.

Déli vasut.

Az idei fürdőévad tartama alatt, azaz f. évi május hó 1-től fogva szeptember hó végéig, Budapest déli vasutról, Budapest keleti pályaudvarról, Budapest-Kelenföldről, Székesfehérvárról és Nagy-Kanizsáról rendkivül mérsékelt áru I., II. és III. osztályu, az egész évadra, azaz f. évi szeptember hó 30-ig érvényes menettértijegyek adatnak ki Siófokra, Szántódra, Balaton-Földvár m. h.-re, Szárszó m. h.-re, Szemesre, Lelle m. h.-re, Boglárra, Fonyód-Fürdőtelepre, Máriatelepre és Balaton-Szt.-Györgyre, továbbá (Siófokon át) Balaton-Füredre, Almádiba, Kenesére és (Bogláron ill. Fonyód-Fürdőtelepen át) Badacsonyra, Révfülöpre és vissza. Ezen menettérti jegyek alapján az utipodgyász a fentnevezett vasuti és gőzhajózási állomásokra és viszont közvetlenül továbbittatik.

Ezenkivül a fürdőévad tartama alatt Budapest déli vasut—Siófok és Balaton-Földvár közti forgalomban időleges jegyek is adatnak ki, melyek árai a következők:

a) Budapest d. v.—Siófok között: 1 hóra: I. osztály 104 korona, II. osztály 76 korona. Az egész fürdőévadra: I. osztály 256 korona, II. osztály 188 korona.

b) Budapest d. v.—Balaton-Földvár között: 1 hóra: I. osztály 118 korona, II. osztály 86 korona. Az egész fürdőévadra: I. osztály 290 korona, II. osztály 212 korona.

Legjobb fagylalt kapható FISCHER B.-nél, Roham-utcza.

Köszönetnyilvánitás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherczeg udvarmesteri hivatala.

Általános Asbestáru-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót főherczeg **rendkivül meg van elégedve** az asbesttalppal bélelt czipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak ugy el, mint más közönséges czipőknél. Küldök egy pár vadászczipőt, hogy annak a mintájára készitsenek másikat asbesttalpbéléssel, ugyanannál a czipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadászczipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szaloncziők.

Zágráb, 1898. julius hó 8-án. **Krahl,** huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási biróság elnöke, a következőket irja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetétü czipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, ugy hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szives tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én. tisztelő hive **Wekerle Sándor.**

Ne viseljünk lábbelit a dr. Hőgyes-féle szabad. asbesttalpbetét nélkül.

A m. kir. honvédségtől czélszerünek elismerve.

Nincs többé lábfájás!

Óvjuk lábainkat az izzadástól és meghűléstől.

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid idei viselés után **megkönnyebbül a járása** annak, ki czipőjét **dr. Hőgyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el.**

Kettős vastagságu 1 frt 20 kr., egyszerü 60 kr., homoktalp 40 kr., gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbélés kitünőségét legjobban bizonyitja, hogy a **cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállittatott.**

Szétküldés csakis utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágositások, prospektusok és köszönetnyilvánitások ingyen.

Kapható kizárólag:

ASBESTÁRU-GYÁR BETÉTI TÁRSASÁG

BUDAPEST, VI., Sziv-utcza 18. szám.

A Magyar Asphalt részvénytársaság
Budapest, Andrássy-ut 30.

Elvállal minden néven nevezendő **asphalt burkolási** valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert minőségü **asphalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

KRÁL GYULA
kőfaragó mester,
I., Kelenföld, az állomás mellett.
Kőfürészelő-, gyaluló- és esztergályozó.
Elvállalja a **homokkő, mészkő, márvány** és **gránitkő** feldolgozását úgy épületekre, mint siremlékekre.

Műfogak és fogsorok
a legjobb minőségben és a legjutányosabb árak mellett készittetnek — a nélkül, hogy a gyökereket el kellene távolitani, 10 évi irásbeli jótállás mellett.
Hivatalnokoknak 50%-al olcsóbban.
Kivánatra részletfizetésre is.
KEMÉNY E.
Budapest, VII. ker., Klauzál-utcza 2. sz. I. em.
(a Párisi Nagy-Áruházzal szemben.

Mihalovits József
kalapos mester
BUDAPEST,
I. ker. **Alagut-utcza**, a Szinkörrel szemben.
Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.
Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.
Nagy választék
NŐI KALAPOKBAN
valamint **szőrme-árukból.**

Lenz Ferencz
Buda, II. ker., fő-utcza 68. szám.
Nagy választék
papir-, rajz-, iró- és iskolaszerekben.
Műiparáru-kereskedés.
=Jutányos árak.=

Standard életbiztositó-társaság
Edinburghban (Angolhonban.)
Alapittatott 1825-ben.
Magyarországi fiók:
Budapest, V., Fürdő-utcza 4. szám.

Évi bevétel	27,500.000 korona
Kiutalt nyereményrészek	150,000.000 korona
Vagyon	220,000.000 korona
Halálesetek folytán kifizetve	450,000.000 korona

A **Standard** kötvényeinek nevezetesebb előnyei: Kétségtelen biztonság. Alacsony dijak Szabad világkötvények. Kötvények érvényben tartása dijfizetések elmulasztásánál. Tőkésités és előre megállapitott viszszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborubiztositás népfölkelők részére.
= Dijtáblázatok kivánatra küldetnek. =
Budai főügynök:
Klemm Árpád, II., Zsigmond-utcza 10.

RÖCK ISTVÁN
gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje
BUDAPEST, IX., Soroksári-utcza 24.
KÉSZIT:
Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajógépeket.
Lokomobilokat, kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánnal.
Szivattyugépeket, Worthington- és egyéb rendszerek szerint.
Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fütőcsövekkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**
Teljes hütőtelepeket és jéggyárakat
szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.
Vizműtelepeket, gőzmalmi- és téglagyári berendezéseket.
Dohánygyári berendezéseket.
Bor- és olajsajtókat szabadalmazott különbözéki emeltyű szerkezettel.

Rainer J. és Társa
BUDAPEST, II. ker., Fő-utcza 12. sz.
Ajánlja legjobb minőségü moly elleni **szereit**, u. m.:
Naphtalin, kámphor, molypor, molyvászon, továbbá **fertőztelenitő** (desinfectio) czélra, **carbol foléykony, carbolpor, vasgálicz** és **clórmész, rovarpor, eredeti dalmatini** és **igen hathatós poloskatinkturát.**
Nagy választék **illat- és pipereczikkekben, szivacsok,** mindennemü **sebészeti kötanyag és betegápolási készülékek.**
Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, csomagolás felszámitás nélkül.

STŐRI A. J.
Krisztina-köruti nagykávéháza
(Krisztina-körut 91.)
Minden vasárnap katona-hangverseny.
Kitünő tekeasztalok.
Hideg buffet.
Legfinomabb italok.
Igen olcsó árak.
Pontos kiszolgálás.

A budapestvidéki magyar királyi pénzügyigazgatóságtól.

57300. szám.
I. 1899.

Árverési hirdetmény.

A budapestvidéki magy. kir. p. ü. igazgatóság f. évi május hó 17-én 57300. sz. a. kelt rendelete folytán ezennel közhirré tétetik, hogy mintegy 20—40 esetleg ennél több métermázsa selejtezett papir **f. évi junius hó 5. napján délelőtt 10 órakor,** szó- es irásbeli zárt ajánlatok utján a budapestvidéki magyar kir. p. ü. igazgatóság hivatalos helyiségében (II. ker., fő-utcza 1. sz. a. I. em 6. ajtó szám alatt) a legtöbbet igérőnek készpénz fizetés mellett elarvereztetni fognak.

Árverezni kivánók kötelesek 20 frt bánatpénzt a kiküldött kezéhez avagy lepecsételt zárt ajánlatokhoz csatolva átadni.

A legtöbbet igérőre az árverés eredménye rögtön kötelező, miglen a kir. kincstárra nézve a p. ü. igazgatóság jóváhagyásától tétetik függővé.

A vevőnek elismert árverező a megvett papirt a jóváhagyástól számitandó három nap alatt átvenni és elszállitani köteles.

A mennyiben vevő a kitüzött időben a papirt el nem szállitaná, bánatpénze elvesztése mellett kárára és veszélyére ujabb árverés fog kitüzetni és megtartatni.

Budapesten, 1899 május hó 25-én.

FRISCH ANTAL
„Gizella" kávéháza
II. ker., Széna-tér 7. szám.
Teljesen ujonnan felszerelten s a modern igényeknek megfelelő berendezéssel.
Különösen alkalmas a kávéház előtti
csinos felszerelésü terrasz
az üdülni óhajtó közönség számára
A legfinomabb italok
mindig készletben vannak.
Hideg buffet.
Esténként hangverseny.
Pontos kiszolgálásról gondoskodva van.

Felhivás

az összes gyomor és alhasi fájdalmakban szenvedőkhöz!

Máj — Vese — Hólyag — Aranyér

Hatásában páratlan.

PAULA-VIZ a jelenkor szenzációs gyógyvize.

Magyarádi „PAULA" gyógyforrás részvénytársaság.

Budai főraktár: RAINER J. és Társánál

Fő-utcza 12. szám.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy

I. ker., Egyháztéren

fiókuzletet nyitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj, finom- és péksütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LÖVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udvari sütőmester.

„REGGELI UJSÁG"

fogyasztási czikkeket szállitó-vállalat részvénytársaság

József-körut 19.

Liszt, kenyér, füszerek, hus, zsirnemü, szárnyas, tojás, csemegék, sör, bor, pezsgő, fa és szén jó minőségben, jutányosan házhoz szállitva.

Kivánatra megrendelési bárczák.

Részletes árujegyzék a »Reggeli Ujság«-ban. Előfizetési ára a lapnak egy hóra 30 kr., vidékre 50 kr.

A czikkek megrendelhetők az ujságkihordónál. A szállitás Budára gyors és pontos.

DIETZL JÓZSEF

bornagykereskedő és bortermelő

csász. és kir. udvari szállitó, valamint Ö csász. és kir. fensége József főherczeg udvari szállitója, szerb kir. udvari szállitó

Budafokon.

Ajánlja tisztán kezelt asztali-, pecsenye- és csemegeborait palaczkokban, valamint hordókban.

Különlegesség

Budai sashegyi saját termése.

Lámpajavitó-műhely. Ércznyomó, Galvanizáló és femcsiszolóintézet electroerő-üzemmel berendezve.

Morodán Simon

ezelőtt

Morodán és Zsolnay

Budapest, VII., Hársfa-utcza 4.

Elvállal: fémcsiszolást, nikkelezést, galvanizálást, aranyozási, ezüstözési, valamint minden e szakba vágó munkákat jutányos árak mellett.

Nagyobb megrendelésnél a munkáért házhoz küldetik és az áruk kész állapotban visszaküldetnek.

Tulságos házbéremelés miatt

Kerepesi-ut 36. sz. a. vendéglőm f. é. augusztus negyedben megszünik. — Egyuttal van szerencsém t. vendégeimet értesiteni, hogy a mostani

IV., Magyar-utcza 3. sz.

alatti vendéglőm udvari helyisége becses rendelkezésükre áll. — Tisztelettel

Karikás Lajos.

Értesités!

Van szerencsém a nagyérdemü közönséget tisztelettel értesiteni, hogy a vezetésem alatt álló vendéglőmben **I. ker. Alkotás és Márvány-utcza sarkán**, minden vasár- és ünnepnapon

Hangverseny

tartatik, melyre a nagyérdemü közönséget tisztelettel meghivom. Jó ételek és italokról, valamint pontos kiszolgálásról, gondoskodva van.

Szives látogatásukat kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

Bauer Ferencz

vendéglős.

Szt.-Lukács-fürdő

téli és nyári gyógyhely.

Nagy kénes iszapfürdő, a melynek 520 □mét. nagyságu nyitott és zárt medenczéiben a forrásviz naponkint négyszer megujul. **Mindennemü gyógy- és üditő-fürdők. Lakás és teljes ellátás, közepes ár, 25 frt hetenkint. — Prospektust küld az igazgatóság Budapesten.**

Kirándulók figyelmébe.

LEBEDA FERENCZ

Misztl-féle „Magyar koronához" czimzett vendéglője és kávéháza

Budakesz, Virágvölgy.

Kies fekvés, szép kilátás, szabad és üde levegő.

A nyaraló és kiránduló intelligenczia találkozó helye.

Kitünő magyar konyha, természetes borok, kitünő kávéházi italok, buffet, fagylalt és jeges kávé.

Jutányos árak.

Pontos kiszolgálás.

Minden szombaton hangverseny változatos műsorral.

Buschmann F. könyvnyomdája Budapesten, Haris-bazár.

Budapest. 1899. VIII. évfolyam 17. sz. Junius 11 (Szent Iván hava.)

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek:
Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Megjelenik havonként háromszor.
Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG:
I., Városmajor-utcza 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Felhivás előfizetésre.

A *Buda és Vidéke* az uj előfizetési félév küszöbén ajánlja magát a közönség figyelmébe és jóakaratába, a melynek érdekeit képviseli és a melyek felett erejéhez képest őrködik.

A politikai szélcsend màs lapokat is utal arra, hogy részletesebben és bővebben foglalkozzanak a társadalom, a közigazgatás és egyéb nem politikai kérdésekkel, tehát azt az utat kövessék, melyen a „Buda és Vidéke“ haladott. Ámde a politikai lapok nem szállitják alá a „Buda és Vidéke“ életjogát, mert a mi érdekeinkről csak nagyon kurtán és madár távlatból emlékeznek és nem is veszik komolyan Buda bajait. A „Buda és Vidékét“ maga a közönség irja s maga a közönség, közöttük vezérférfiaink, is látja el közlésekkel.

A közönség nemcsak munkatársa, de terjesztője is lapunknak, s miután felismerte azt, hogy a „Buda és Vidéke“ hiven felel meg e várakozàsnak, azt jóakaratu támogatàsàval tiszteli meg. Ez a jóakarat ez a bizalom a mi legnagyobb kitüntetésünk és lelkesitőnk munkánkban. Ezt viszonozzuk azzal, hogy minden ügyben mindenkinek készséggel teszünk meg mindent.

A „Buda és Vidéke“ Budàt és környékét egy szép tündérkertnek szeretné látni, nagy forgalmu fürdőkkel, nyaraló és üdülőhelyekkel, az életre nem veszélyes sanatoriumokkal ugy, hogy a legnagyobb keretben Buda legyen a szellem, kereskedelem és ipar központja. Buda rendeltetését ő felsége a király ismeri el legfényesebb tanubizonyitékokkal közelebb azzal, hogy a *magyar testőrséget Budára hozza.*

A király elhatározásából az tűnik ki, hogy Buda legyen nagy és szép s *magyar.*

Lapunk a magyarosodás közlönye s összes erejével igyekezik, hogy magyarul jól beszéljenek, magyar szokások és magyar szellem, gondolkodás jellemezzé a magyart, a hogy ezt *grf Széchenyi István* akarta. A nagy gróf szellemének ápolása, hagyományainak követése nélkül czéljainkat nem érjük el semmiben.

Nem gyűlölködve, más felekezetekkel nem kicsinyeskedve szent István birodalmàban harczolunk azért. hogy a *keresztény szellem* erősödjék s a kalmàrkodás csak a maga helyén maradjon.

Senkitől nem függve törekedünk az igazságot kimondani s bajainkat nyilvántartani. Nem csak czikkekkel, de személyes érintkezésekkel is sürgetjük az orvoslást.

Az egyesületi életben látjuk a társadalmi tetterő leghatalmasabb megnyilvánulàsàt, ezért ezutàn még többet irunk ott a hol kell, szigoru birálattal kisérve az *egyesületekről.* Erre bőalkalmunk van, mert Budán és környékén legalább 200 egyesület van.

Minden osztály érdekeinek szószólói vagyunk és leszünk, de semmi mulasztást, semmi visszaélést el nem hallgatunk, mert akkor méltatlanok lennénk a nagy közönség pártolására és méltatlanok hivatásunkhoz.

Kérjük olvasóinkat, hogy minél tömöttebben és minél rövidebben tudósitsanak arról, a mit tudnak, hogy lapunknak az ő kedveléssel megtisztelt családi lapjuknak minél változatosabb tartalma legyen.

Élhetnénk azzal a szóvirággal, hogy lapunknak egy budai vagy budavidéki művelt család asztaláról sem volna szabad hiányozni, de utánzásokkal nem élünk.

Megvagyunk győződve, mert tapasztaljuk, hogy a Buda és Vidéke terjed s e terjedés megkönnyiti barátainknak azt, hogy azt, ajànlhassák, arra előfizetőket gyüjtsenek s az *üzlettulajdonosoknak hirdetésre ajánlják.*

A „Buda és Vidéke“ a budai ipar emelését tűzte ki egyik czéljául. Szivesen ismerteti a czégeket és vàllalatokat de nem névtelenül irt hanyagságokat nem hallgat el. A közel jövőben *az épitkezésekre* is figyelünk és nem leszünk fösvények a dicséretben és nem a megrovásban.

Midőn Buda és vidékeért folytatott országos érdekű küzdelmeink tàmogatóinak áldozatkészségét megköszönnénk, kérjük a hazafiakat, hogy lapunkat a „Buda és Vidékét“ segéljék előfizetéssel a nagy czélok eléréséhez.

A „Buda és Vidéke izgatások elkerülésével — a nélkül, hogy ezzel más vallásokat bántana — őrködik azon, hogy a *keresztény szellem* tartsa fenn a társadalmi békét s arra törekedik, hogy a *vallások egymással kezet fogjanak* az emberiség jóléteért, az erkölcsért és becsületességért.

Czélunk, hogy a közönséggel patriarchalis viszonyban legyünk, ezért a kész kiadások méltányos felszámitásával előfizetőink minden megbizását elvlálaljuk, a mi előnyös reájok nézve, mert Budàn számtalan *hivatal, hatóság van. Paedagogium, kórházak, kertészképző intézet, hadparancsnokság* stb. *Beadunk és sürgetünk minden kérvényt, közbenjárunk hitel, biztositási és engedély ügyekben. Kérdésekre levélben felelünk. Már beadott ügyeknél kérjük az ügydarab számát közölni. Kihallgatásokra előjegyeztetünk. Tudakozódás, felvilágositás magánügyekben is,*

Ezekkel akarjuk visszaadni azok szivességét, kik lapunkra előfizetnek és ezzel erősitik *magyarosodásért* folytatott törekvésünket.

A Buda és Vidéke kiadóhivatala: Budapest, I., Városmajor-utcza 28. sz. Báró Bànffy hàz.

Előfizetési árak:

Egész évre	6 frt	—	kr.
Fél évre	3 „	—	„
Negyed évre . . .	1 „	50	„

Erdélyi Gyula,
a Buda és Vidéke szerkesztője és kiadótulajdonosa.

Ne igyunk szodavizet.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Becses lapja f. évi junius 1-én kelt 16 számában „Hazai ásványvizeket igyunk“ czimű közleménye, a mint ezt tapasztalni alkalmam volt, igen sokaknál méltó viszhangra talált.

Annak illusztrálására, hogy a szódaviz gyártása nemcsak veszélyes, hanem az egészségre legnagyobb mértékben ártalmas is, csupán azt akarom elmondani, a mi velem és családommal történt.

Volt nekem egy szódavizgyáros jó barátom, a ki az 1883-ik évben föllépett kolera járvány idején nekem és családomnak ingyen adott szódavizet, hogy azt ivóviz gyanánt fogyasszuk.

Az ingyen adott szódavizet 4—5 napig használtuk, midőn feleségem panaszkodni kezdett, hogy a torka fáj. Másnap már én és leányom is éreztünk kellemetlen torok reszelést és harmadnapon mind hármunkon kitört a heves torokfájás.

Orvoshoz folyamodtam, ki mindhármunknál torokgyulladást állapitott meg s előadásunkra megerősitette azt, hogy torokbajunk a szódaviz használatától származott.

Kiváncsi voltam arra, hogy miként gyártják ezen, az egészségre is oly ártalmas szódavizet. Elmentem egyszer az én kedves barátomtomhoz és a többek között örökké emlékezetemben marad az a sok, óriás nagyságu kénsavas üveg, melyet ott felhalmozva láttam. Borzadálylyal vegyes szánalommal gondoltam a szegény budapesti közönségre, ki arra van kárhoztatva, hogy ezt a veszedelmes fludium ot higitott alakban drága pénzért élvezze.

Hazai ásványvizeket igyunk!

De eltekintve attól, hogy a szódavízpancs már magába véve is tisztátalan, különösen figyelmet érdemel a szódavizes üvegek kézről-kézre való vándorlása, jobban mondva földkörüli utazása. Hogy a kézről-kézre adás által miféle czélokra szolgál a szódavizes üveg, a többek között csak azt emlitem föl, hogy különböző női és férfi betegségeknél az üveg ólomcsöve — ormánya — itt meg nem nevezhető helyeken befecskendezésre alkalmaztatik, miről anagy közönség csekél részének van tudomása.

Tekintetes Szerkesztö úr! Nem iszom én az elmondott eset óta szódavizet, hanem igenis iszom hamisitatlan Isten adta természetes ásványvizet s ezek között is egyik legjobbat a Barosvizet, a melyet egyenesen a forrástól Erdélyből hozatok,mert sajnos, hogy Budapesten ezt a olcsó és páratlan jóságu élvezeti savanyuvizet sehol sem lehet kapni.

Maradok tisztelettel

Budapesten, 1899. junius hó 9-én.

Horváth István,

Uj Énekes könyv.

Fejes István református lelkész s az ismert jó költö, a hazai költöket arra szólitja fel, hogy egy uj egyházi énekes könyvbe küldjenek vallásos énekeket. . .

Erre a felszólitásra megjegyezni valónk van. A régi kálvinista énekes könyv olyan szép dicséretekben gazdag, minöket a mai nap rimelgetöi nem tudnának irni.

Fejes István szándéka igen szép, mert az elhanyagolt vallásos költészetet akarja fellenditeni. Vallásos költészetünk elhanyagolt, ép azért nem tételezhetö fel hogy olyan az áhitatra és buzgóságra késztetö énekeket irjanak mint a régiek, melyeknek nyelve az igazi magyar nyelv. Elég ha igy beszélünk magyarul.

Nem sok jó vallásos éneket irnak ma, mert alig van igazi vallásosság. Az emberek eltértek Istentől és a Jézustól. Az anyag és az élvezet oltárára áldoznak. A szivekben megrendült hit, hogy szolalhat meg az a lanton.

Gyári lányok, varró lányok, Gyurkovich lányok, fene lányok idejében milyen vallásos énekeket irhatnak? Megvan a hit külsö formákban itt és amott, de a lényeg hiányzik. . . .

Ki emelkedik ma fel annyira, hogy szivéből irna vallásos éneket? A gyakorlott költö összeüt valamit. A rimek szépen hangzanak, ki van csiszolva, de csupa emberi. A kinek nincs vallása, hogy irjon az vallásos éneket?

Sehogy.

A ki nem tud arabosul, nem beszélhet az arabosul. . . .

Adná az Isten, hogy én tévedjek s Fejes István felszólitását siker koronázná!

A magyar turista-egyesület budapesti Osztályának nyári és őszi kirándulásai.

Junius 11-én. A Velenczei tóhoz. Indulás a M. Á. V. keleti p. u.-ból reggel 6 óra 20 pkor, (a déli vasut p. u.-ból 6 óra 50 pkor) Agárdra. Átkelés a Velenczei tavon lélekvesztökben Sukoróra. Innen a Meleghegyen át a Likas-kö és a gróf Cziráky-féle vadászkastély érintésével Lovasberénybe (ebéd). Hazatérés a 3 óra 25 pkor induló vonattal Bicskèn át Budapestre. Gyaloglás 4 óra. Összes költség hozzávetőleg 4 frt. Vezető: Holfeld Pál

Figyelmeztetés! A Velenczei tavon való átkeléshez szükséges lélekvesztők Agárdon csupán korlátolt számban állanak rendelkezésre, miért is a kirándulásra nem jelentkezők olyanokra nem számithatnak.

Délutáni kirándulás. Svábhegy, Széchenyihegy, Karthauzi völgy, Normafa, Farkasvölgy. Indulás a svábhegyi fogaskerekü vasut délután 3 órakor induló vonatával. Gyaloglás 3½ óra. Vasuti jegy 20 kr. Vezető: Stojanovits Milcza úrhölgy.

Junius 18-án. Vérteshegység. (Éjjeli kirándulás). Utirány: Felső-Galla, Vitányvár, Kapberek, Gesztesvàr romjai, Puszta-Kőhányás, Kilátó hegy, Csákvár, Bicske. Indulás 17-én (szombaton) a M. Á. V. keleti p. u.-ból este 10 óra 45 pkor. Gyaloglás 10 óra. Elelmet kiki magával hoz. Vasuti jegy oda-vissza 1 frt 25 kr. Kocsiköltség Kőhányásról-Bicskére személyenkint hozzávetőleg 1 frt. Vezető: ifj. Ferenczy Károly.

Junius 25-én. Pomáz, Csikóvàr, Dobra voda, Vidor menedékház, Bucsina völgy, Pil's Szent-Làszló, Lepencz völgy, Visegrád. Indulás a szentendrei h. é. vasut Pálffy-téri állomásáról reggel 6 óra 40 pkor. Gyaloglás 7 óra. Élelmet kiki magával hoz. Vasuti költség 73 kr. Vezető: Ferenczy Kornélia úrhölgy.

Délutáni csatlakozás Visegrádon. Indulás a M. Á. V. ny. p. u.-ból d. u. 2 óra 15 pkor. Séta a fellegvárba s a Mátyás király forráshoz. Vezető: j. Woyciechowszky Vilmos.

Junius 29-én. (Péter és Pál napján). Szob, Damásdi völgy, Nagy-Gallahegy, Ipoly völgy, Sánczhegy, Skala vrch. Kovácsi patak völgye. Indulás a M. Á. V. ny. p. u.-ból reggel 7 óra 30 pkor gyorsvonattal Szobra. Gyaloglás 7 óra. Élelmet kiki magával hoz. Vasuti költség 2 frt 25 kr. (Visszatérés „Esztergom csavargőzös" állomásról). Vezető: dr. Lázár Lajos.

Délutáni csatlakozás a Kovácsi patak völgyében. Indulás a M. Á. V. ny. p. u.-ból d. u. 2 óra 15 pkor „Esztergom csavargőzös" megállóhelyre. Felmenet a Duna felett kiemelkedő és szép kilátást nyujtó Skala vrch nevü hegyre. Gyaloglás 2 óra. Vasuti költség oda-vissza 1 frt 50 kr. Vezető: Benkó Mihály.

Julius 2-án. A Börzsönyi hegységbe. Indulás julius 1-én szombaton a M. Á. V. ny. p. u.-ból délután 2 óra 15 pkor Verőczére, innen gyalog Nógrádon át Diós Jenőre, meghálás. Másnap az utirány: Málnáshegy, Oltárkő, Szabókövek, Nagy-Hideghegy, Szokolyahuta; innen kocsin Verőczére. Gyaloglás az első napon 4 óra, a második napon 8 óra. Egy napi élelmet kiki magával visz. Vasuti költség 1 frt. Vezető: Jász Géza.

Délutáni kirándulás. Pomáz, Margitliget, Oszoly, Pomáz. Indulás a szentendrei h. é. v. Pàlffy-téri állomásáról d. u. 2 óra 35 pkor. Gyaloglás 3 óra. Vezető: Stettner Berta úrhölgy.

Julius 9-én. Pilis-Csaba, Csév, Klastrom puszta, Feketehegy, Kétáguhegy, Esztergom. Indulás a M. Á. V. ny. p. u.-ból reggel 6 óra 30 pkor (Buda-Császárfürdő kitérőtől reggel 6 óra 16 pkor). Gyaloglás 9 óra. Élelmet kiki magával hoz. Vasuti költség 1 frt. Vezető: Stojanovits György.

Julius 16-án. Dömös, Prédikálószék, Pilis Szent-László, Lepencz völgy, Visegrád. Indulás a M. Á. V. ny. p. u.-ból reggel 6 óra 15 pkor. Gyaloglás 7 óra. Vasuti költség 60 kr. Vezető: dr. Nigrinyi György.

Délutàni kiràndulás. Bia-Torbágy, Iharos, Szarvashegy. Indulás a M. Á. V. k. p. u.-ból délután 2 óra 30 pkor. Gyaloglás 2½ óra. Vezető: Papp Jenni úrhölgy.

Julius 23-án. Éjjeli kiràndulàs a Dobogókőre. Indulàs julius 22-én a M. Á. V. ny. p. u.-ból d. u. 6 óra 30 pkor Dömös megàllóhelyre, érkezés esti 8 óra 6 pkor. A Dunán való átkelés után vacsora Dömösön. Indulás a Dobogókőre 9¼ órakor éjjel a Körtvélyes puszta érintésével, a Makó és Széphárs réteken át. Érkezés a dobogókői „Bàró Eötvös Loránd menedèkház" hoz 11½ órakor éjjel. Teàzàs és meghálás. Másnap reggelizés után a Maróthi hegyeken és a Vaskapu hegyen át Esztergomba. Gyaloglás összesen 9 óra. Vasuti költség összesen 1 frt 25 kr. Jelentkezési határidő: julius 21-ike. Vezető: Liedermann Rezső.

Figyelmeztetés! A dobogókői Bàró Eötvös Loránd menedékházban fekvőhelyek csupàn korlátolt szàmban állván rendelkezésre, megjegyeztetik, hogy azok ezen éjjel a menedékház házirendje értelmében a jelentkezők részére fognak lefoglaltatni. Nem jelentkezők tehát csupàn az esetben számithatnak fekvőhelyre, a mennyiben olyanok esetleg még fölös számmal rendelkezésre állanak.

(Vége köv.)

A Jókai kör hangversenye.

F. hó 3. án a nemrégen alakult „Jókai kör" a III. ker. Kórház utczai iskola tornatermében igen sikerült hangversenyt rendezett. Az ez alkalomra izlésesen feldiszitett termet a közönség teljesen megtöltötte s az elöadott ének és zeneszámokat zajos tapssal jutalmazta.

A hangverseny első száma Schuhmann zongora-ötöse volt melyet Hiermayer Sárika (zongora) Grill Gyula (I. hegedün) Arany Béla (II. heg.) Dr. Székely Dezső (viola) és Vajdafi Aladár (gordonkán) szabatosan, az egyes részleteket gondosan kidolgozva adtak elö. Feltünést keltettek Gross Mariska és Kadics Szidonia (Parli tanitványa). Mindkét kisasszonynak rendkivül üde s jól iskolázott hangja van, különösen Kadics k. a. felsö hangjaival aratott nagy tetszést. Ezután Nagy Béla k. a. lépett podiumra kit a közönség már a Kisfaludy szinházból ismer s az óbudai közönség valódi kedvencze. A holt költö szerelmét adta elö s ráadásúl Kozma Andor idilljének elszavalásával hálálta meg a tapsokat.

A következö számot Hiermayer Sárika brilláns zongora játéka képezte. A fiatal müvésznö, ki az Orsz. Zene Akadémiát kitünö eredménynyel végezte, Liszt E-dur polonaiset kifogástalan technikával s gondos interpretátióval adta elö a szünni nem akaro kihivásokra még László szalonkeringöjét játszotta el, melylyel a közönséget teljesen elragadta.

Frenreisz Pál gordonka játéka és Hegedüs Ferencz Vieuxtemps Cis moll hegedü concertjének elöadásával szintén zajos tetszést arattak. Minden tekintetben sikerült hangversenyt Dittersdorf vonós négyese fejezte be, melyet Grill Gyula, Arany Béla, Dr. Székely Dezső és Vajdafi Aladar adtak elö.

Egy állatdíjazás.

(A pestvármegyei gazdasági egyesület állatdijazása Pilis-Vörösváron.)

Budapest, jún. 9.

Magyarország az utólsó husz év alatt több millió forintot adott ki Schweicznak jó szarvasmarha tenyészanyagért. De a befektetés meg is hozta hasznait. Ma nemcsak nagytenyészetünk àllatállománya jobb, mint az eredeti import volt, és a keleti államokat látjuk el bebelölök tenyész anyaggal, de népies tenyészetünk is annyira javult, hogy vannak már egyes vidékeink, a hol önálló és nagyon becses fajták fejlödtek ki. A földmivelési kormánynak csak dicséretére válik, hogy támogatja a vármegyei gazdasági egyesületeket ily tájfajták létesitésében.

Elöl jár a pestvármegyei gazdasági egyesület, a melynek eddig egyedül sikerült az összes gazdasági egyesületek közül a megyei közigazgatással szerves kapcsolatba jönni és igy minden ténykedése a közigazgatási hatóságok teljes támogatása és közreműködésével van összekötve.

A pilisi hegyvidéken már évek óta arra dolgozik, hogy ott egy piros-tarka, simenthali jellegü tájfajtát létesitsen és hogy mily sikerrel működik, mutatta a Pilis-Vörösváron vasárnap megtartott szarvasmarha-dijazás, a hol a biráló bizottság igazán zavarba volt, hogy a felhajtott vagy négyszáz darab kitünő minőségü állat közül melyiknek juttasson a korlátolt számban rendelkezésre álló dijakból

Az összes jelenvoltak a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak a felhajtott álatokról, különösen kiemelve az állomány jellegzetes egyenlőségét es azon reménynek adva kifejezést hogy 3—4 év mulva Pilis-Vörösváron évről-évre ismétlődő nagy tenyész-állatvásárok lesz-

nek rendezhetők, amelyek távoli vidékeknek fogják biztos beszerzési forrását képezni.

Maga a vármegye is nagy súlyt helyez ennek a czélnak az elérésére. A vörösvári díjazás valóságos ünnep volt. Nemcsak a környék intelligentiája jelent meg teljes számban és a föld népe a közeli falvakból százszámra, de kiment törzskarával Beniczky Lajos alispán is, akit a vasutállomáson nagyszámu közönség, az állami iskolák növendékei, élükön az iskolaszék elnöke, Agnelli Márton plébánossal fogadtak. Az alispánt Csapó Lóránt főszolgabiró üdvözölte, azután hosszu kocsisorban hajtattak a díjazás szinhelyére.

A biráló bizottság két csoportban Tahy István elnöklete alatt működvén, körülbelül 3 óra leforgása alatt befejezte működését, mely után a díjazott állatok elővezetése és a díjak kiosztása következett.

Díjakat kaptak: Minihoffer József csobánkai lakos tehene 10 aranyat, Hasenfratz Márton vörösvári l. 4 aranyat, Thaler Márton solymári l. 4 aranyat, Sauer Mátyás vörösvári l. 2 aranyat, Radovicz István csobánkai l. 2 aranyat, Mülsz István ürömi l. 2 aranyat, Resch János csobánkai lakos üszője 20 aranyat, Fallenbüchel József perbali l. 5 aranyat, Kupka Antal csobánkai l. 5 aranyat, Kaiser Márton perbali l., Csasznyi Pál p.-szántói l. és Pfluger István vörösvári l. 4—4 aranyat.

A díjazott állatok tulajdonosait a vármegyei gazdasági egyesület felszólította, hogy állataikat engedjék át a szegedi kiállításon általa rendezendő csoport-kiállitás részére is, mit az összes tulajdonosok megigértek.

A díjazás után a társaság, mint Vörösvár község vendége, a kaszinóban társas ebédre jött össze. Ott voltak: Beniczky Lajos alispán, Tahy István egyesületi alelnök, Baross Pál, Vásarhelyi Géza, Nyáry József járási elnökök, Csapó Loránt főszolgabiró, Laszlovszky Béla, Takách Mihály, Baross Károly, Fromm Antal, Szalay János állattenyésztési felügyelő, Serfőző Géza közg. előadó, továbbá a környék egész jegyzői és állatorvosi kara.

Csapó Loránt főszolgabiró Beniczky alispánt köszöntötte fel, a ki daczára, hogy oly nagy megyének áll az élén, időt vesz magának a mezőgazdaság érdekeivel is foglalkozni; Baross Károly a vidéki birtokosok nevében üdvözli Pestvármegyét, mely a mai mindent czentralizáló világban az első volt, a mely a háttérbe szoruló vármegyei életnek uj irányokat nyitott meg, a századvég legaktualisabb kérdése az agrár törekvések körül, s mint ennek a vármegyei iránynak a vezérét köszöntötte Beniczky alispánt. — Beniczky Lajos a vármegyei közigazgatás hű munkatársának, gazdasági kérdésekben irányitójának, a gazdák autonom hatáskörü vármegyei gazdasági egyesületének virágzására üritette poharát, büszkén hivatkozva a pestmegyei gazdasági egyesület által eddig elért eredményekre és buzditva a gazdákat az egyesület támogatására, példának állitván oda gróf Károlyi Sándort, az agg agrár vezért, aki hosszu éveken át elnöke volt a pestvármegyei gazdasági egyesületnek is és a kinek az elnöksége alatt lett ez az egyesület virágzóvá és nagygyá.

Felköszöntötték még Serfőző Gézát, a vármegye közgazdasági előadóját és a gazdasági egyesület titkárát és Pilis-Vörösvár község előljáróságát, mint házi gazdát.

Hojtsy Pál Budáról.

Hojtsy Pál nemcsak kitünő iró, nagy természettudós, de sok mondani valója is van. Társadalmi kérdéseinket oly tüzetesen senki nem tárgyalja, mint ő. Izlése és hazafisága páratlan. Sok szépet és megfigyelni valót irt, de oly nagyon is alkalmast, mint a mit Budáról irt, keveset. Hálás köszönettel emlitjük fel jóakaratát, melyből különösen szivesen veszszük azt, hogy a közönségnek, különösen azoknak, kik nem nyaralnak, Budát ajánlja, hol a ki Budapesten van is nyaralhat, még pedig napjában többször. A kitünő iró felemliti, hogy a pár krajczárral csavargőzössel megközelithető budai Dunacorsó menynyire néptelen és felsorolja egyéb közelfekvő szép pontjainkat. Hojtsy Pál czikke tanuságos a pestiekre és minden bizonynyal sokan fognak üdülni a budai corsón is.

Rosz spekuláczió.

E czim alatt a „Szent-Endre és Vidéke“ czimü hetilap Schwarz Adolf borosjenői téglagyárosról téves informáczión alapuló terhelő hirt közöl. Illetékes helyről vett tudósitásból konstatálhatjuk, hogy a nevezett téglagyárban nincs baj a munkásokkal. Mindössze öt embert bocsájtottak el saját kérelmére.

Rózsa világ.

A Margitszigeten teljes szin és illatpompájokban viritanak a rózsák. Magyar György rózsái olyanok, mintha ezek a rózsák nem is virágok hanem lények lennének egy rózsavilágból. Örülnek az örülőkkel, vigasztalják a bánatost és enyhitik a beteget. A Magyar György rózsái valóságos virág szinpadot képviselnek, beszélnek, beszélnek regélnek, az öregeket régi szép napokba varázsolják vissza, az ifjuságot segitik álmodozni. Valóságos teremtéshez hasonló alkotás, mit a rózsák apostola, Magyar György véghez vitt. A virágok a rózsák történetében biztositotta magának a halhatatlanságot.

Megtámadt iskolaszéki tagválasztás.

Navasz József községi jegyző a közel megejtett iskolaszéki választások ellen felebbezést adott be a püspökmegyei hivatalnál, mert Kállinger Lajos plebános kétségbe vonta a rómbi katholikás vallásu jegyzőnek cselekvő és szenvedő választóképességét és ez alapon nem fogadta el a jegyzőt választónak és választhatónak. A borosjenőiek ennek daczára megválasztották a jegyzőt iskolaszéki taggá. — Az ügy most van tárgyalás alatt. A vizsgálattal Bulics Ferencz budakeszi esperes-plébános ur van megbizva.

Krisztinavárosi szinkör.

Elfogadjék a mit a Reggeli Ujság ir, hogy Makó Lajos koszorut érdemel. Sok buzgalommal, szakavatottsággal lelkesedéssel igazgatja társaságát, s a magyar Muzsának több napot szentel. Makó Lajos megérdemli szt, hogy a budai közönség méltányolja áldozatkészségét és hazafiságát s a szinházat minél nagyobb számban látogassa. Jó darabokat ad elő jó társaságával, melynek erőiről már megemlékeztünk. Mint drámaturg és mint rendező az izlés és a mellett a kor szinv nalán áll. A hazafiui kegyeletnek is szép ünnepet szentelt a nagy költő Jókai Dalmája előadásával, melyen a költőt az ifjuság rajongó szeretettel és virágokkal halmozta el. Az előadók is érezték, hogy ez a költőt és az ifjuság ünnepe és fenkölt ihlettel játszottak. Kevesebb operette, több hazai darab, mert meg van irva: „Ne legyenek neked idegen Isteneid.“ Üdvözöljük Makót, ki a lelkes estvének szerzője volt.

Rezignált tanitó.

Fekete Géza, a sokszor bepanaszolt borosjenői osztálytanitó, állásáról lemondott és ezzel ugylátszik békesség lett Borosjenőn.

Újabb magyar irók.

Schmidt Gyula, a „Buda és Vidéke“ szép tehetségü munkatársa, Pusztai Béla társaságában „Ujabb Magyar Irók“ czimen szépirodalmi és művészeti képes folyóiratot inditottak. Az első szám változatos tartalommal jelent meg. A jól szerkesztett és művészi kiállitásu lap találkozási helye akar lenni a fiatal tehetségeknek. Közöl minden fiatal magyar vidéki és fővárosi irótól dolgozatokat, akár estek keresztül a sajtó reklamján akár nem. Tehát a káros irodalmi pajtáskodás ellenőre akar lenni a vállalat és buzditója, bevezetője a nem ismert tehetségeknek is. Megérdemli, hogy a közönség felkarolja. Előfizetési ár egy évre 5 frt. Szerkesztőség I., Döbrentei utcza 13. sz.

Egy háziasszony köszönete.

Nem tudok eléggé hálás lenni, hogy szerkesztő ur a *Reggeli Ujságot* lapjában ajánlotta. A lapban sokkal több van, mint egyéb lapokban s a háztartás zsarnokai ellen is sikra száll. A piacz, a fogyasztási czikkek visszaéléseit os torozza. E mellett a regényei érdekesek és nem erkölcstelenek. Czikkei, ujdonságai jók. Hát még a szállitási vállalat jutányos tárgyai, a liszt, a czukor, a kávé stb. Reggelenként megrendelem a mi szükséges, a hust is, és pontosan itt van a kellő időre. A ki a „Reggeli Ujság“ árjegyzékébe betekint, az mindjárt talál megrendelni valót. A ki a lapra előfizet, a 30 krajczár havonként, vagy 1 frt 80 kr félévenként, 3 frt 60 kr évenként nem sok, a házhoz hozzák s az értelmes kihordónál megrendelheti a tárgyakat. Nem sujtja a kereskedést, de elejét veszi a szatócs uzsorának. Tisztelt többi háziasszonyok forduljanak a „Reggeli Ujság“ kiadó hivatalához VIII., Józsefkörut 19, és fizessenek elő s rendeljenek minél több fogyasztási czikket. Milyen áldás ez a kültelkekre! En magam már eddig 10 előfizetőt gyüjtöttem és gyüjteni is fogok a magyar háztartások valódi lapjára.

Egy háziasszony.

Csomagoló papirosok.

Azt a legjobb akaratom mellett sem tudnám megmondani, hogy a nagyméltóságos belügy minister úr hányadik számú rendeletével tiltotta be a hus, füszer s egyéb kereskedőknek a piszkos, tele nyomtatott vagy irott papirosba való burkolását az áruknak, arra azonban határozottan emlékszem, hogy a belügyminiszterium egészség ügyi osztálya ilynemü rendeletet már évekkel ezelőtt hozott. Mind e mellett mégis fájdalommal kell konstatálnom, hogy a Budán vásarló közönség igen gyakran kénytelen ilyen, az egészség ügyi szempontból veszélyes papirosban, részint a kereskedők kapzsisága, részint a belügyministerium ez osztályainak hanyagságá miatt, árut átvenni.

Ezek a papirok leszámitva, hogy tele vannak irva, vagy nyomtatva, többnyire régi okmányok, mi tiz-húsz, tudja Isten milyen kézben megfordultak, éveken át porban piszokban álltak, ennek folytan megsárgultak, megfeketedtek. Ki a megmondhatója annak, miféle és mily arányi betegségek keletkezhetnek az ilyesmiből?

Régóta figyelemmel kisérem már ezt a dolgot s már bizonyos érdeklődéssel nézek a piaczrol haza térő gazdasszonyunk elé, nem hozta-e ismét valami kisbéri ló-szerződésbe vagy más ilyesmibe bele csomagolva az oldalast, vagy a malaczhust. Hogy miféle dolgok kerülhetnek ily módon az ember elé, azt legjobban bizonyitja a következő, hét krajczáros bélyeggel szabályosan ellátott okmány, a miről a tegnapi szalámi tiz óraimat ettem meg:

NYUGTA

8 frt. azaz nyolcz forintról, osztr. ért. mely összeget alulirt Petrozsényi Ribitian Tanaszié hullájának orvosbirói megvizsgálása és felbonczolásaért müködési dij fejében a puji kir. járásbiróság vezetése alatt álló bünvádi költségek alapjából, hogy mai napon kezéhez vette, ezennel elismeri és nyugtázza, Puj. 1891. deczember 7-én. Valaki.

Továbbá: Szakács Lajos ellen gondatlanságból emberölés vétségében megállapitott o. é. 8 frt. müködési dij utalványoztattik.

Puj, 1891. deczember ho 7-én.

Valaki.

(Piszkos, gyürött papir.)

Azt hiszem felesleges is ecsetelnem, micsoda jó étvággyal költöttem el rola a tizórait. Mikor azonban elkészültem vele, szépen félretettem s belépti dij nélkül bárkinek megmutatom, ha kivánesi reá, még a belügyminiszterium egészség ügyi osztálya kiküldöttjének is.

Meghivó.

A Magántisztviselők Országos Nyugdijegyesülete 1899. évi junius hó 25-én, délelőtt 11 órakor az Országos Ipartestület üléstermében (VI., Uj-utcza 4. szám) rendkivüli közgyűlést tart, melyre a tagok tisztelettel meghivatnak. Napirend: Ingatlannak beszerzésére vonatkozó határozathozatal.

Hollandi életbiztositó részvénytársaság.

Folyó évi május hóban 392 ajánlat 3,336,542·20 korona tőke és járadékról nyujta-

tott be, a melyből 371 biztositás 3,191,942·20 korona tőke és járadékról köttetett. — 1899. május hó végével az állag volt 20697 kötvény 179,554,381·70 korona tőke és járadék-biztositás.

A Ferencz József-intézet uj kormányzója.

A király Demeczky Mihály dr.t, a budapesti II. kerületi főgymnázium igazgatóját a főgymnáziummal kapcsolatos Ferencz József-nevelőintézet kormányzójává nevezte ki s megengedte, hogy az igazgatói tennivalókkal továbbra is megbizzák. Demeczky dr. már nehány év óta vezeti az intézetet, melynek azelőtt Erődy Béla dr. tankerületi főigazgató volt a kormányzója. — Demeczky Mihály kinevezése őszinte örömmel tölt el, mert ő bebizonyitotta azt, hogy hivatását átérzi s az ifjuság nevelésében kiváló erő. Ő és magas műveltségü neje a budai előkelő társaság és közéletben élénk részt vesznek s az intézet vezetését és gondozását szülői szeretettel végezik s az ifjuság rajongó szeretete környezi.

A Kisfaludy szinház ujdonságai.

Kevés szinigazgató dolgozik oly nagy, bámulatraméltó ambicziával, mint Kövessy Albert az ó-budai szinház igazgatója. Bár a közönség nem oly mértékben pártfogolja, mint a hogyan megérdemelné, ernyedetlenül dolgozik, mutatja be jobbnál jobb darabjait, helyt ad a különböző ujdonságoknak, elannyira, hogy a műsor változatossága dolgában a Kisfaludy szinház első helyen áll fővárosi szinházaink között. Elseje óta már két eredeti ujdonságot mutatott be. Az egyik a „Szabadkőmivesek," melyet maga Kövessy direktor alkalmazott szinre, a másik „A két alaku" Fáy Elek tollából.

A „Szabadkőmüvesek" Kövessy Albertnek mint szinműirónak egyik legremekebb alkotása. Kevés hires franczia bohózatot ismerek, a melyet a „Szabadkőmivesek"-kel egy sorba állitani mernék. Nem a frivolság késztetett arra, hogy Kövessy darabját a franczia bohózatokkal hasonlitsam össze — mert hiszen az egész bohózatban még csak frivol czélzás sincs, — hanem az a könnyed meseszövés, a bonyodalmak mesteri rendezése és kibonyolitása késztett erre, a mi a franczia bohózatok általánosan elismert tulajdona.

A bohózat meséjének elmondásába nem bocsátkozom, csak azt jegyzem meg róla, hogy nagyon érdekes és nem mindennapi.

A premieren mindnyájan kitünően működtek a társulat tagjai. A kis közönség igaz lelkesedéssel tapsolt, a miből legtöbb a vén, kikapás álszabadkőmivest személyesitő Kövessynek jutott ki. Hatalmasan megtapsolták Sarkadi Aladárt is, a ki leánynak öltözve jelent meg a szinpadon s mint álvarróleány siettette a bonyodalom kifejlését. Erczkövy Károly most is bebizonyitotta, hogy szép tehetség. Kovács kitünően adta a „ripacs" szinészt. Molnár Gizella, Gyurmann Alice, Bánfalvi Etel mind kedves alakjai voltak a bohózatnak.

Junius 8-án Fáy Elek 3 felvonásos bohózatát „A két alakut" adták elő. A premieren Ardai Ida a főszerepet szépen juttatta érvényre. Kápolnay Irén nagyon kedves volt, Gyurmann Alice pedig elragadá. Kovács, Tukorai, Sarkadi dicséretes buzgalommal iparkodtak a szerző elmés ötleteit visszaadni. Az előadást zsufolt ház nézte végig, mely folyton mulatott.

Megállóhely megnyitás.

Déli vasut. 1899. évi junius hó 15-én a Wr. neustadt-nagykanizsai vonalon Sopron és Nagy Czenk állomások között fekvő 22 sz. őrháznál „Koppháza-Balf" elnevezéssel személyforgalomra berendezett megállóhely nyittatik meg, melynél a 303, 305, 307, 309, 304, 306, 308, és 310 sz. személyvonatok „feltételesen" megfognak állani.

E megállóhelyen menetjegyek nem adatnak ki és podgyász, expressáruk, valamint kutyák nem vétetnek fel, hanem az illetékek utánfizetésképp (pótlék nélkül) szedetnek be.

„Kopháza Balf" megállóhelyről az emlitett vonatok a következő időkben indulnak: Nagy-Kanizsa felől Wr. Neustadt felé: A 303 sz. vonat 5.59 p, d. u. a 395, sz, vonat 5.38 p. r. a 307 sz. vonat 10.35 p. d. e., a 209 sz. vonat 7.09 p. regg. és Wr. Neustadt felől Nagy Kanizsa felé: a 304 sz. vonat 9 ora 30 percz d. e. a 306 sz vonat 11 óra 06 percz este a 308 sz. vonat 6 óra 20 percz este, a 310 sz. vonat 8 óra 15 percz este.

Ültessünk fát.

Eperjessy István, a „Buda és Vidéke" kiváló munkatársa inditványozta lapunkban a milleniumi fák ültetését. Nemes és szép eszme volt ez s szivesen fogadták és valósitották az országban. A kegyelet faültetéssel áldoz egy-egy emléknek, igy most Erzsébet királyné emlékének, mit szintén a „Buda és Vidéke" inditványozott először. Szomoruan tapasztaljuk azonban, hogy a budai utczákon kevés a fa. A régiek kiveszőben s ujakat nem ültetnek. A háziurak saját erejökből is megtehetik azt, hogy fát ültessenek. Nem sokba kerül. Csak egy kis jóakaratról függ. Ne várjunk mindent a hatóságtól.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság.

2017. T. sz.

Megszakitott utazásokra szóló menetjegyfüzetek életbeléptetése.

Folyó évi junius hó 1-ével a Budapest dél vasutról a Pusztertal és Tiroli vonalunk nehány nagyobb állomására menetjegyfüzetekot megszakitott utazásokra léptetünk életbe.

Ezen menetjegyfüzetek a mellett, hogy a megfelelő csoportositható menetjegyfüzet árainál nem drágábbak, főleg azon előnynyel birnak, miszerint érvényességi tartamuk télen, nyáron 90 nap és hogy az utazást minden közbenső állomáson, — az érvényességi tartamon belül, korlátlan tartózkodással meg lehet szakitani, továbbá hogy az utmegszakitás, a jegyfüzetben foglalt szelvényvégállomásokon minden formaiaság mellőzésével történhet.

Az állomások, a melyekre ilyféle jegyek kiadatnak a következők:

Budapest déli vasutról Spital a/D és vissza Marburg, Villach, Spital a/D, Unter-Drauburg-Budapest déli vasutról I-ső osztály 96 korona, II. osztály 72 korona, III. osztály 48 korona.

Budapest déli vasutról Ober-Drauburg és vissza Marburg, Villach, Spital a/D, Ober-Drauburg, Klagenfurt, Budapest déli vasut I-ső osztály 103.40 korona, II. osztály 72.20 korona, III. osztály 50.10 korona.

Budapest déli vasutról Lienz és vissza Marburg, Villach, Ober-Drauburg, Lienz, Klagenfurt, Budapest déli vasut I-ső osztály 106,20 korona, II. osztály 74 korona, III. osztály 51.96 korona.

Budapest déli vasutról Toblach és vissza Marburg, Villach, Lienz, Toblach, Ober-Drauburg, Budapest délivasut I-ső osztály 113,40 korona, II. osztály 79,40 korona, III. osztály 57.18 korona.

Budapest déli vasutról Bruneck és vissza Marburg, Villach, Toblach, Bruneck, Lienz, Budapest déli vasut I-ső osztály 117,60 korona, II. osztály 82,60 korona, III. osztály 59,38 korona.

Budapest déli vasutról Franzensfeste és vissza Marburg, Villach, Toblach, Franzensfeste, Klagenfurt, Budapest déli vasut I-ső osztály 120,60 korona, II. osztály 84,60 korona, III. osztály 59.38 korona.

Budapest déli vasutról Bozen-Gries és vissza Marburg, Villach, Toblach, Franzenfeste, Klagenfurt, Budapest déli vasut I-ső osztály 128,20 korona, II. osztály 90,40 korona 63,18 korona.

Budapest déli vasutról Ala és vissza Marburg, Villach, Franzensfeste, Bozen-Gries, Trento-Ala, Franzensfeste-Budapest déli vasut. I-ső osztály 145 II. osztály 102,80, III. osztály 71,58. korona,

Budapest déli vasutról Grossensass és vissza Marburg, Villach, Franzensfeste, Grossensass, Franzensfeste, Toblach, Klagenfurt, Budapest déli vasut I. osztály 124,60 II. osztály 87,80, III. osztály 61,58· korona,

Budapest délivasutrol Innsbruck és vissza Marburg, Villach, Franzensfeste, Innsbruck, Franzensfeste, Toblach, Klagenfurt, Budapest d. v. I. osztály 133,60, II. osztály 94, III. 62,50 korona.

Budapest déli vasutrol Kufstein és vissza Marburg, Villach, Franzensfeste, Innsbruck, Kufstein, Franzensfeste, Toblach, Budapest d. v. I. o. 148.—, II. o. 105.—, III. o. 69,90 korona.

Ezen uj rendszerü menetjegyfüzetek (menettérti) életbeléptetése a dijszabásunkban megállapitott egyéb menettérti jegyeinket nem érinti s azok továbbra nézve is kiadatnak.

Budapest, 1899. évi május hóban.

Az üzletigazgatóság.

29

rk. 1889 sz

Szt. Endre város rendőrkapitányától

Budapest fő és székváros VII. kerületi kapitányságnak 15262/898 sz. értesitése folytán Weisz Márkus és fia czég ellen, mesterséges borkészités és forgalomba hozatalv miatt meginditott kihágási eljárás és meg,artott tárgyalás után Szt. Endre város rendőrkapitánya a következően itélt Weisz Márk, 67 éves, izraelita vallásu, nős, 11 gyermek atyja, ház és szőlőbirtokos egy füszer és liesztkereskedés társtulajdonosa, szentendrei lakos, mesterséges bornak készitése és forgalomba hozatala által az 1893 évi XXIII. t. cz. 12. §. ellen elkövetett kihágásban bünösnek kimondatik s mint ilyen az idézett törvény 5 és 6 § §-ai alapján behajthatlanság esetén 5 (öt) napi önköltségéu kitültendő elzárás elszenvedésére átváltoztatandó 50 (ötven) frt. pénzbüntetésre és az 1879 évi XI. t. cz. 21. §-ának alkalmazása mellett 50 (ötven) forintal megválthatónak kimondatott 5 (öt) napi önköltségén kitöltendő elzárás elszenvedésére a pénzbüntetések, a büntetéspénzek országos alapjaira esedékesek; továbbá az angyal utcza 296 hzsz pinczében felvett 6. 7. és 8. sz. II-vel jelzett hordókban az apadás leszámitása után talált 1908 liter bornak elkobzása és ecetsavval, marasztalt költségén leendő denaturizálása és ipari czélokra leendő felhasználásra való Szent Endre szegény pénztára javára leendő értékesitésére. — A felhasznált 491 liter borért literjét 15 krajczárral számitva esedékes 73 frt. 65 kr. Szt. Endre város közpénztárba leendő befizetésre nem külömben e bor egész menynyisége után esedékes állami bor ital adó fejében 104 frt. 36 kr, a városi közpénztárban mint bor ital adó kezelési pénztárba leendő befizetére; — úgy továbbá az eddig felmerült és az országos m. kir. Chemiai intézet és központi vegykisérleti állomásnak esedékes 32 frt. 07 kr. költségnek s még netalán felmerülendő költségeknek az itélet jogerőre való emelkedése után 15 nap alatt kürömbeni végrehajtás terhe melletti megfizetésére elmarasztaltatik, — köteleztetvén egyuttal a jogerős itéletet ennek jogerőre való emelkedése után 8 nap lefolyása után a „Borászati Lapok"-ban (Budapest, Üllői-ut Köztelek) és „Buda és Vidéké"-ben (Budapest, I. kerület Városmajor utcza 28) saját költségén közzétetni. A czég másik tagja Weisz Dávid a vád és következményeinek terhe alól felmentetik. Az itélet a városi bort ellenőrző bizottság elnökével közlendő. A többi vett minták vissza adatni rendeltetik. Indokok: Weisz Márk az 1898 évi október hó 25-én ugy a folyó évi márczius hó 24-én felvett jegyzőkönyvben is beismerte hogy a felvételi jegyzőkönyvben II.-vel jelzett 6. 7. 8. és 9. hordókban levő borhoz hasonló és ugyan azonos bort adott el Marton József budapesti Cognac gyárosnak, ezen vevőnél talált bor ugy a fenti hordókban talált bor is megvizsgáltatván mindkét helyről származó minták az utóbbi hordókból eredő minták nevezetesen a budapesti állandó borvizsgáló szakértő bizottság 890/899 sz. szakvéleményével mesterséges bornak itéltettek. Minthogy Weisz Márk beismerte azt is, hogy ezen bor saját termelése és ő maga kezelette, mindezek alapján mesterséges borkészités és forgalomba hozatala által elkövetett kihágásban bűnösnek volt kimondandó és elmarasztalandó. — A büntetés kiszabásánál enyhitő körülménynek vétetett a marasztalt büntetlen előélete s azon körülmény, hogy ezen mesterséges bornak kezelése még 1893 évi XXIII. t. cz. meghozatala életbe lépése előtti időből származik s hogy ezen bort saját használatára szánta s az eladott 1 — 1 hectoliter bort inkább barátságból engedte át s nem üzletszerü forgalomba hozatala végett mely tekintetből alkalmáztatott az 1879-évi XI. t. cz. 11 §-a is. A bor elkobozását a törvény 9 §-a rendeli. Az időközben elhasznált borért literenként fizetendő egység ár a borvizsgáló bizottság 890/899 sz. szakvéleményében állapittatott meg. A szentendrei szegény alapra leendő befizetés mind az elhasznált mind a denaturizált bor eladásából befolyt összeg tekintetében intézkedés a törvény 12 §-án alapszik. A bor italadó a felvett bor egész mennyisége után (az 5 hónapi apadás leszámitása után mely a megmaradt bor hordója után 9 — literre vétetett) leendő befizetése a törvény 14 §-án alapszik. Elmarasztalandó volt a felmerült és a még felmerülendő költségek megfizetésére, mint a ki a kihágásban bünös fél. Weisz Dávid mint czég tag a kinek Weisz Márk tulajdonához tartozó s a czég vágyonát nem képező borhoz semmi köze, a kihágas terhe alól felmentendő volt. Az itélet városi bor ellenőrző bizottsággal közlendő a jogerőre emelkedett itélet pedig Szt. Endre város szegény pénztár és borital adó kezelősége czimén Szt. Endre város köz. pénztára és a budapesti állandó borvizsgáló szakértő bizottsággal is közlendő a 4840/kih. V. sz. 898. B. ch. rendelet alapján. As itéletnek hirlapi közzététele a törvény 8 § alapján volt elrendelendő. Figyelmeztetik mind marasztalt mind a városi borellenőrző bizottság elnöke, hogy ezen itéleet ellen a vételtől számitott 3 nap alatt fellebbezésüket benyujthatják.

Kelt Szt. Endrén 1899, Márczius hó 24-én.

P. h. **Maximovits István** rkap·tány.

Fürdő és üdülőhelyek a déli vasut mentén,

Vonatösszeköttetések és menetárak Budapestről (déli vasuti pályaudvar.)

Abbazia (Prágerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel 8 este. Abbazia Mattuglie érk. 8.56 este, 9,17 d. e. Menettérti jegyek 30 napig érvényesek, gyorsvonatokra: I. oszt. 52.08, II. oszt. 37·28, III. oszt. 23·89 forint.

Arco [Pragerhof-Marburg-Morin át) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 8 este, Arco érk. 9.50 d. e. 5.09 d. u. Menettérti jogyek Mori állomásig 30 napig érvényesek* gyorsvonatokra: I. oszt. 66·05, II. oszt. 47·46, III. oszt, 30.77 forint,

Auenhof (Prágerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel. 8 este, 9.15 este, Velden érk. 7,42 este 6.49 reggel, 2.05 d, u. 80 napig érvényes menettérti jegyek * Velden állomásig gyorsvonatokra: I. oszt. 40.06, II, osztály 27.94 frt, III. oszt. 17.76 frt.

Balaton-Földvár Budapest d. v. ind, 6.50 reggel, 8 d. e,, 1.30 d. u. 4·25** d. u., 8 este, 9.25 este, Balaton-Földvár érk. 11.07 d. e., 10.28 d. e., 5.28 d. u. 8.10** este 10·34 este 1.24 éjjel. Gyorsvonat I. oszt 9.95, II. oszt. 7.25, III. oszt. 4.50 frt. Póstavonat I. oszt. 7.10, II.

)szt. 5.35, III. oszt 3·55 frt. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévad végéig, azaz szept. 30-áig érvényesek.

Brennerbad (Pragerhof-Franzensfesten át.) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 8 este, Brennerbad érk. 5,18 egg 2.50 d. u. 30 napig érvényes menettérti jegyek: Gyorsvonat I oszt 62.34, II. oszt. 44.64, III. oszt. 28.90 frt.

Daruvár (Nagy-Kanizsa-Barczon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 9.26 este, Daruvár érk. 8.53 este, 12.09 d. u. Póstavonatu menetjegyek Barcsig: I. oszt. 12.90, II. oszt. 7.90, III. oszt. 5,40 frt. Barcsról 30 napig érvényes menettérti jegyek I. oszt. 4.50. II. oszt 4.50 III o. 3 frt.

Fonyód fürdőtelep Budapest d. v. ind. 6.50 regg. reggel 1.30 d. u. Fonyód-Fürdőtelep érk, 11.58 d. e. 0.56 d. e. 6. 23 este Póstavonat I. oszt. 9.60, II. oszt. 7,20, II. oszt. 4.80 frt. Tekintet nélkül e kiadás napjára, a fürdőévad végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek.

Gleichenberg (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 8 este, 9.25 este. Purkla érk. 7.54 este, 3.13 d. e. 2.59 d. u. 30 napig érvényes menettérit jegyek Spielfeld állomásig gyorsvonatokra: I. oszt. 29.80 frt, II. oszt. 20.56, III. oszt. 12.75 frt.

Gossensass (Pragerhofon Franzenfesten át) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 8 este, Gossensass érk. 4.38 reggel 2.21 d. u. 30 napig érvényes menettérti jegyek*, Gyorsvonat: I. oszt. 58.65. II. oszt. 41.88, III oszt. 26.82 forint.

Görz (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel 8 este, 9.25. este, Görz érk. 9.47 este, 10,08 d. e. 3.34 este. 30 napig érvényes menettérti jegyek. Gyorsvonat I. oszt. 55.79, II. oszt. 40.08, III. oszt, 25.58 frt.

Héviz, Budapest d. v. ind. 6.50 regg. 8 regg. 11.10 d. u. 8 este, 9.25 este. Keszthely érk. 1.10 d. u. 1.3. 5 d. e. 7.30 este 12.06 éjjel 3.25 reggel. Menettérti jegyek B.-Szt.-Györgyig: Gyorsvonat I. o. 15.60 frt, II. oszt. 10.95, III. oszt. 6.80 frt. Postavonat I. oszt. 10.80, II. oszt. 8.10, III. oszt. 5.40. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévad végéig, azaz szeptemker 30-ig bezárólag érvényesek.

Lipik (Nagykanizsa-Barcson át) Budapest d. v. ind. 8 reggel 9.25 este. Pakrácz érk 10 este, 1.20 d. u. Póstavonatu menetjegyek Barcsig: I. oszt. 11.90, II. oszt. 7.90 frt, III. oszt 5.40 frt. Barcsról 30 napig érvényes menettértijegyek: I. oszt. 7.50 II. oszt. 5. III. oszt. 3.50 frt.

Meran, (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 8 este, Meran érk. 7.36 regg. 2,59 d. u. Bozen-Gries állomásig 30 napig érvényes* menettérti jegyek. Gyorsvonat: I. oszt. 62.34, II. 44.66, III. 28.90 frt.

Pörtschach am See (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 8 este 9.25 este, Pörtschach a. S. érk. 7.27 este, 6.38 reggel 1.51 d. u. 30 napig érvényes* menettérti jegyek. Gyorsvonat: I. oszt. 40.06, II. oszt. 27.94, III. oszt. 17.76 frt.

Rohitsch (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 regg. 6.50 reggel, 8 este, 9.25 este, Pöltschach érk. 3.05 d. u. 8.08 este, 3.33 reggel 8.59 d. e. 30 napig érvényes menettérti jegyek Pöltschach állomásig. Gyorsvonat: I. o. 30.94, II. oszt. 21.44, III. oszt. 13.32 frt.

Rőmerbad Budapest d. v. ind. 8.00 reggel, 6.50 reggel, 8 este, 9.25 este, Römerbad érk. 4.06 d. u. 9.30 este, 4.33 reggel, 10.31 d. e. 30 napig érvényes menttérti jegyek: Gyorsvonat: I. oszt. 35.02, II. szt. 24.46, III. oszt. 15.56 frt.

Savanyúkút (Kanizsán át) (Budapest d. v. ind. 6.50 reggel. 8 reggel, 8 este, 9.25 este. Savanyúkut érk. 7.15 este, 4.03 d. u 6.55 reggel, 11.50 d. e. Póstavonatu jegyek: I. oszt. 14.10, II. oszt. 9.30, III. oszt. 6.60 frt.

Semmering (Kanizsa-Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 6.50 reggel, 8 este, 9.25 este, Semmering érk. 6.45 este, 2.59 éjjel, 7.05 reggel, 5.22 d. u. Gyorsvonatu menettérti jegyek 30 napig érvényesek: I. oszt. 38.72, II. oszt, 27.25 frt, III. o. 17.22 frt.

Siófok, Budapest d. v. ind. 6.50 reggel, 8 reggel, 1.30 d. u. ** 4.25 d. u, 8 este: 9.25 este. Siófok érk. 10.41 d. e. 10.09 d. e. 4.57 d. u. ** 7.43 este 10.13 este, 12.59 éjjel. Gyorsvonati menettérti jegyek I. oszt. 8.50, II. oszt. 6.15, III. oszt. 3.80 frt. Postavonati menettérti jegyek. I. oszt. 6, II. oszt. 4.50, III. oszt, 3 frt. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévad végeig, azaz szept. 30-ig bezárólag érvényesek.

Tobelbad (Prágerhofon át) Budapest d. e. ind. 8 reggel, 8 este, 9.25 este, Premstätfen-Tobelbad érk. 6.12 este, 8.06 reggel 1.31 d. u. Graz állomásig 30 napig érvényes menattérti jegyek gyorsvonatokra: I. oszt. 29.80, II. oszt. 20.56, III. oszt. 12.75 frt.

Toblack (Pragerhoffon át) Budapest d. v. ind. 8 reg. 8 este, 9.25 est. Toblach érk. 1.01 éjjel, 10.49 d. e. 7.15 este. 30 napig érvényes* menettérti jegyek gyorsvonatokra: I. o. 53,07, II. o. 37,71, III. o. 24,28 frt.

Tüffer (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reg. 6,50 reg. 8 este 9,25 este, Markt-tüffer érk. 3.57 d. u 9,20 este, 4,35 reggel, 10 21 délelőtt, 30 napig érvényes menettérti jegyek Markt-Tüffer állomásig, gyorsvonat: I. o, 34.17, II. o, 23,92, III. o, 15 frt,

Velden (Pragerhofon át) Budapest d, v. indul 8 reg, 8 este, 9.25 este, Velden érk. 7,42 este, 6,49 reggel 2,05 d u. 30 napig érvényes* menettérti jegyek, gyorsvonat: I. o, 40.06, II. o. 27,94, III. o, 17,76 frt,

Varasd-Teplitz (Csáktornyán át) Budapest d. v. ind. 6,50 reg. 9,25 este, Varasd-Teplitz érk. 5,30 d. u, 7,05 reggel. Póstavonati jegyek Csáktornya állomásig I. o. 10,80, II, o. 7,20, III. o. 4,80 frt

*) Május hó 1-től augusztus hó végéig eső időszakban váltott jegyek f. é. október hó végéig érvényesek.

** Junius hó 1-től szeptember hó 15-ig közlekedik.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő
mindszenti ERDÉLYI GYULA.
Szerkesztő: JURISZTOWSZKY ÖDÖN

Elsőrangu hazai gyártmány.

Pontos czim:
ELSŐ MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.
BUDAPEST.

Gőzcséplők. Vetőgépek. Borprések. Ekék. Szecskavágók. Morzsolók.

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára
mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes
gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerü felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Nyilttér.*)

Császárfürdő
Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kereskedők és iparosok banktársasága
m. sz. **Budapest, VI., Deák-tér 6.**

Hitelképes budapesti kereskedőknek és i parosokna előnyös föltételek mellett hitelt nyujt.
Személyhitelt 100 frttól 8000 frtig.
Tárczahitelt 500 frttól 8000 frtig.
Bekebelezési hitelt üres telkeknél I-ső helyre, házaknál II. helyre is.
Előleget ad értékpapirokra is.
Takarékbetétek 4½ százalékkal kamatoztatnak.
Ezen intézet 12 évi fönnállása óta hitelegylet tagjaitól **egyszer sem kért utánfizetést. A részjegyek** évek óta 6%-ot jövedelmeznek.

Az igazgatóság nevében:
Kohn Gábor elnök.

Lenz Ferencz
Buda, II. kerület, Fő-utcza 68. szám.
Nagy választék:
Papir-, rajz- iró- és iskolaszerekben.
Müiparáru kereskedés.
Jutányos árak.

Vendéglő a közel zöldben.
Bauer János a várból előnyösen ismert vendéglős az Alkotás-utcza és Mozdony-ut sarkán a kies fekvésü Hesz féle telken nagyszabásu szép vendéglőt nyitott meg. A vendéglőt ugy a budaiak mint a pestiek sürüen látogatják, a mit a jó konyha, jó pincze és pontos kiszolgálás meg is érdemel.

Lámpajavitó műhely, Érczнyomó, Galvanizáló és fémcsiszoló-intézet electro-erő-üzemmel berendezve.

Morodán Simon
ezelőtt
Morodán és Zsolnay
Budapest, VII., Hársfa-utcza 4.

Elvállal: fémcsiszolást, nikkelezést, galvanizálást, aranyozási, ezüstözési, valamint minden e szakba vágó munkákat jutányos árak mellett.

Nagyobb megrendelésnél a munkáért házhoz küldetik és az áruk kész állapotban visszaküldetnek.

Rainer J. és Társa, Budapest,
II. ker., Fő-utcza 12.

Ajánlja legjobb minőségü **moly elleni szereit**, u. m.:

Naphtalin, kámphor, molypormolyvászon, továbbá **fertőztelenitő** (desinfectio) czélra, **Carbol folyékony, carbolpor, vasgálicz** és **clórmész, rovarpor, eredeti dalmatini** és igen **hathatós poloskatinkturát.**

Nagy választék **illat és pipereczikkekben, szivacsok,** mindennemü **sebészeti kötanyag és betegápolási készülékek.**

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, csomagolás felszámitás nélkül.

Kirándulók figyelmébe!
LEBEDA FERENCZ
Misztl-féle „Magyar koronához" czimzett vendéglője és kávéháza,
udakesz, Virágvölgy.
Kies fekvés, szép kilátás, szabad és üde levegő.
A nyaraló és kiránduló intelligentia találkozó helye.
Kitün magyar konyha, természetes borok, kitünő kávéházi italok, buffet, fagylalt és jeges kávé.
Jutányos árak.
Pontos kiszolgálás.
Minden szombaton hangverseny változatos műsorral.

☞ A dijak rendkivül mérsékeltek. ☜

Lovak és szarvasmarhák biztositása.

A Magyar Kölcsönös Állatbiztositó Társaság mint szövetkezet,

Budapest, Erzsébet-körut 27.

biztositásokat elfogad **lovak** és **szarvasmarhák** elhullása következtében beállott káresetek megtérítésére.

Az intézet élén állanak a következő földbirtokosok: báró STOJANOVITS GYÖRGY elnök, báró AMBRÓZY GYULA, gróf BETHLEN BALÁZS, cs. és kir. kamarás országgy, képviselő dr. BÉLDY LÁSZLÓ orszgy. képviselő, CHERNEL GYÖRGY cs. és kir. kamarás, orsz. képv., báró JOSIKA GÁBOR cs. és kir. kamarás, orsz. képv., gróf KORNISS KÁROLY főrendiházi tag, báró NYÁRI BÉLA cs. és kir. kamarás, gróf RÁDAY GEDEON, dr. SIMAY ALADÁR, a Magyar agrár- és járadékbank r. t. gazd. tanácsosa, dr. TETÉTLENI ÁRMIN ügyvéd, TAHY ISTVÁN cs. és kir. kamarás, Pestmegyei gazdasági egyesület alelnöke. ZALESKI JENŐ, dr, PAJOR IGNÁCZ vezérigazgató.

Felvilágositással szivesen szolgál az igazgatóság és a vidéki ügynökségek,

☞ A dijak rendkivül mérsékeltek.

Szent margitszigeti gyógyfürdőhely.

A Szt.-Margitszigeti 43.7° C. hévviz kitünő eredménynyel használtatik mint **fürdő** vagy belsőleg mint **gyógyital** és **belégzésre** a következő kóralakok ellen: **köszvény, csúz, sábák, idült kütegek, külsértések után föllépett izzadmányok, görvély és tujakór, hólyaghurut, női bántalmak, garat-, gége-, tüdőhurut, hüdések idegbántalmak.** Meglepő sikerrel használtatik a **massage villamos fürdő, hidegviz és Kneip féle gyógymód**

135 hold sétakert, tiszta pormentes levegő és 300 vendégszoba társalgási és tekéző terem, posta, telefon, gyógyszertár és elismert jó konyha.

Rendelő fürdőorvos **Dr. Ötvös József** az országos közegészségügyi tanács tagja. — Naponta **katona- és czigányzene.** — Hajóközlekedés félóránkint; menettérti jegy: hétköznap **20** kr., vasár- és ünnepnap **40** kr., gyermekjegy **10** kr.

Fürdőidény tartama május 1-től október 1-ig.

Május és szeptember hónapokban 30% árengedmény.

Megrendeléseket lakásokra átvesz:

A Szt-margitszigeti gyógyfürdő-felügyelőség Budapest.

Köszönetnyilvánitás.

Ő Fensége Salvator Lipót fherczeg udvarmesteri hivatala.

Általános Asbestárú-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherczeg **rendkivül meg van elégedve** az asbesttalppal bélelt czipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak ugy el, mint más közönséges czipőknèl. Küldök egy pár vadász-czipőt, hogy annak a mintájára készitsenek másikat asbesttalpbélèssel, ugyanannál a czipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadászczipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szalonczipők.

Zágráb, 1898. julius hó 8-án.

Krahl, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke a következőket irja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetétü czipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, ugy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szives tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én. tisztelő hive **Wekerle Sándor.**

Ne viseljünk lábbelit a Dr. Högyes-féle szab. Asbesttalp betét nélkül.

A magy. kir. honvédségtől czélszerünek elismerve.

Nincs többé lábfájás!

Óvjuk lábainkat az izzadástól és meghüléstől.

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki czipőjét dr. Högyes által szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el,

Kettősvastagságu 1·20 kr. egyszerü 60 kr, homoktalp 40 kr, gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbélés kitünőségét legjobban bizonyitja, hogy a *cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállittatott.*

Szétküldés csakis utánvéttel, vagy a pénz előleges baküldése mellett. Felvilágitások, prospectusok és köszönetnyilvánitások ingyen,

Kapható kizárólag:

Asbestárugyár bet. társaság

Budapest. VI., Sziv-utcza 18.

Dietzl József

bornagykereskedő és bortermelő.

Cs. és kir. udvari szállitó, valamint Ő csász. és kir. fensége József főherczeg udvari szállitója, Szerb kir. udvari szállitó

Budafokon.

Ajánlja tisztán kezelt asztali-, pecsenye és csemegeborait palaczkokban, valamint hordókban.

Különlegesség

Budai sashegyi saját termése.

Műfogak és fogsorok

a legjobb minőségben és a legjutányosabb árak mellett készittetnek — anélkül, hogy a gyökereket el kellene távolitani, 10 évi irásbeli jótállás mellett.

Hivatalnokoknak 50%-al olcsóbban.

Kivánatra részletfizetésre is.

KEMÉNY E.

Budapest, VII. ker., Klauzál-utcza 2. sz. I. em.

(a Párisi Nagy-Áruházzal szemben.

„REGGELI UJSÁG"

fogyasztási czikkeket szállitó-vállalat részvénytársaság

József-körut 19.

Liszt, kenyér, fűszerek, hus, zsirnemü, szárnyas, tojás, csemegék, sör, bor, pezsgő, fa és szén jó minőségben, jutányosan házhoz szállitva.

Kivánatra megrendelési bárczák.

Részletes árujegyzèk a **Reggeli Ujságban.** Előfizetési á. a lapnak egy hóra 30 kr. vidékre 50 kr

A czikkek megrendelhetők az ujság kihordónál.

A szállitás Budára gyors és pontos.

Értesités!

Van szerencsém a nagyérdemü közönséget tisztelettel értesiteni, hogy a vezetésem alatt álló vendéglőmben **I. ker. Alkotás- és Márvány-utcza sarkán,** minden vasár- és ünnepnapon

HANGVERSENY

tartatik, melyre a nagyérdemü közönséget tisztelettel meghivom, jó ételek és italokról, valamint pontos kiszolgálásról, gondoskodva van.

Szives látogatásukat kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

Bauer Ferencz

vendéglős.

Janky és Neuzil

ércz-vasbutor fényezők és épületmázolási vállalkozók

Budapest, VII., Dohány-utcza 45.

Elvállalnak *fürdőkádak-, konyha- és vizesedényekben bármiuő mázolási munkàt versenyàrak mellett.*

Fősulyt fektetünk

vasbutor mázolàsi munkàkra.

Javitások olcsón elkészittetnek.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházterén fioküzletet nyitottam — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

A Magyar Asphalt részvénytársaság

BUDAPEST, Andrássy-ut 30.

Elvállal minden néven nevezendő **ASPHALT BURKOLASI** valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **asphalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Legjobb fagylalt

kapható

Fischer B.-nél

Roham-utcza.

KRÁL GYULA

kőfaragó mester,

I., Kelenföld, az állomás mellett.

Kőfűrészelő-, gyaluló- és esztergályozó.

Elvállalja a homokkő, mészkő, márvány és gránitkő feldolgozását úgy épületekre, mint siremlékekre.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER

legtisztább égetnyes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyagbajoknál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Szt.-Lukácsfürdő

téli és nyári

gyógyhely.

Nagy kénes iszapfürdő a melynek 520 □ méter nagyságu nyitott és zárt medenczéiben a forrásviz naponkint négyszer megujul. Mindennemü gyógy- és üditőfürdők. Lakás- és teljes ellátás, közepes ár 25 frt hetenkint. — Prospektust küld az igazgatóság Budapesten.

Mihalovits József

kalapos-mester

BUDAPEST,

I. ker. Alagut-utcza, a Szinkörrel szemben.

Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

NŐI KALAPOKBAN,

valamint **szőrme-árukból.**

TEJ.

Friss fejès tisztán, magán gazdasági házhoz küldve kapható I. Németvölgyi-ut 536. értesités s probaküldemény elfogadtatik Bővebbet I. Krisztina-körut 139. lisztüzletben.

Hová menjünk?

Átrándulunk Budára

STEFAN SIMON

a „félhold"-hoz czimzett vendéglőshez, igen szép mulató kerthelyiség.

I. Fehérvári-ut, 35. szám,

a vám felügyeletnél.

Meghivja a t. cz. közönséget a vendéglője látogatására. Naponta **friss halpaprikás, turós-csusza és mindenféle ételekkel s jó minőségü falusi borokkal szolgál.**

A közönség mulattatására

naponta czigányzene játszik, s két kuglizó áll rendelkezésére.

Minden vasárnap és ünnepnap bengáliai világitás.

Uj vendéglő.

Galasso Mamertó

Városmajor-utsza 10. szám alatt

megnyitotta ujonnan berendezett bor- és sörmérését. Az árnyas és csinos udvar kellemes szórakozó hely, s előnye az, hogy a villanyos vasut közvetlen közelében van.

Vasárnap és ünnepnapokon zene.

Az ételek és italok jók és jutányosak.

Kiszolgálás pontos.

STŐRI A. J.

Krisztina-köruti nagykávéháza.

(Krisztina-körut 91.)

Minden vasá nap katona hangverseny.

KITÜNŐ TEKEASZTALOK.

Hideg buffet.

Legfinomabb italok.

Igen olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

RÖCK ISTVÁN

gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje

BUDAPEST, IX., Soroksári-utcza 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajógépeket.

Lokomobilokat,

kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket,

Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fűtőcsövekkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**

Teljes hütőtelepeket és jéggyárakat

szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizműtelepeket, gőzmalmi- és téglagyári

berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott különbözéki emeltyü szerkezettel.

FRISCH ANTAL

„GIZELLA" kávéháza.

II. Széna-tér 7. szám.

Teljesen ujonnan felszerelten s a modern igényeknek megfelelő berendezéssel.

Különösen alkalmas a kávéház előtti

csinos felszerelésü terrasz

az üdülni óhajtó közönség számára.

A legfinomabb italok

mindig készletben vannak.

Hideg buffet.

Esténként hangverseny.

Pontos kiszolgálásról gondoskodva van.

FELHIVÁS

az összes

gyomor és alhasi fájdalmakban szenvedőkhöz!

Máj

Vese

Hólyag

Aranyér

Hatásában páratlan.

PAULA-VIZ

a jelenkor szenzációs gyógyvize.

Magyarádi „PAULA“ gyógyforrás részvénytársaság.

Budai főraktár:

Rainer J. és Társánál

Fő-utcza 12. szám.

„Laszlovszky-Telep" Pomàzon (Buda mellett.)

A buda-szentendrei vasut mellett.

Indulás: a Buda-Pálfy-téri állomástól.

Midőn becses figyelmét felhivom a pomázi

„Laszlovszky-telep“-re,

nem mulaszthatom el rámutatni azon rendkivül előnyös helyzetre és viszonyokra, melyek között ezen életképes vállalat megindul és el maradhatatlan siker koronázza.

Általános a panasz a fővárosi drága lakbérekre, kedvezőtlen állapotokra és nehéz megélhetési viszonyokra; ugy nemkülönben örökös panaszhangokat hallunk, hogy székesfővárosunk mily rossz egészségügyi viszonyokban leledzik.

Helytelen gondolkodásmódra mutat, hogy mindent az egyes hatóságoktól várunk, de hogy **végre önmagunk is iparkodjunk és segitsünk ezen áldatlan állapotokon javitani, azzal csak igen kevesen törődnek.**

Célunk, **a természet által Budavidéken nyujtotta kozkincseket felhasználva, azokat élvezhetővé tenni, hogy a telepünkön lakók testben erősödve, lélekben és jellemben nemesedve,** ugymondva kristalizálva kerüljenek be a fővárosba munkára, hol megtisztult látókörrel és egészséges testtel hatványozott mértékben fognak élethivatásuknak megfelelni.

És tulajdonképen **miért ne birhatna egy törekvő békés polgár a főváros közelében saját családi házzal?** akkor, midőn ahhoz oly kevés anyagi eszköz kell, csak akaraterő és a helyes, czélirányos és jóna felismerése és idejekorán való felhasználása.

Ezek előrebocsátása után ujólag is felhivjuk b. **figyelmét telepünkre,** mely **Pomáz vasutállomás közvetlen közelében fekszik és remek fekvésü hegyek által van határolva,** 138 méter az Adriai-tenger szine fölött. Talaja egyenletes, a nagy községben az élelmiszerek jók és olcsók, az ivóviz kitünő, termelt bora elismert jó; már rekonstruált szőlői vannak, a közeli Margit-ligetben kényelemmel berendezett hidegvizgyógyintézet és fürdők, a közlekedés biztos és elég kényelemnyujtó, a Budapest-szentendrei vasut Buda-Pálfy-téri állomásától **közvetlen** a telepig, mely vasut legközelebb villamos-vasuttá fog átalakittatni.

400 négyszögöles parczellákra felosztva.

— havi 10 vagy negyedévi 30 frt tetszésszerinti részletfizetés —

és 10 frt előleg letétele mellett mérsékelt áron **négyszögölenként 1 frt 30 krtól 1 frt 50 krig.** Megjegyzem, hogy a megvett telek után, mig az eladó által használtatik, kamat nem jár.

Bővebb értesitést Laszlovszky Béla tulajdonosnál Pomázon.

Budapest, III. Remetehegy BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest, 1899. VIII. évfolyam 18. sz. Junius 21 (Szent Iván hava.)

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Megjelenik havonként háromszor. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: I., Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Felhivás előfizetésre.

A *Buda és Vidéke* az uj előfizetési félév küszöbén ajánlja magát a közönség figyelmébe és jóakaratába, a melynek érdekeit képviseli és a melyek felett erejéhez képest őrködik.

Lapunk a magyarosodás közlönye s összes erejével igyekezik, hogy magyarul jól beszéljenek, magyar szokások és magyar szellem, gondolkodás jellemezze a magyart, a hogy ezt *grf Széchenyi István* akarta. A nagy gróf szellemének ápolása, hagyományainak követése nélkül czéljainkat nem érjük el semmiben.

Nem gyűlölködve, más felekezetekkel nem kicsinyeskedve szent István birodalmàban harczolunk azért, hogy a *keresztény szellem* erősödjék s a kalmàrkodás csak a maga helyén maradjon.

Kérjük olvasóinkat, hogy minél tömöttebben és minél rövidebben tudósitsanak arról, a mit tudnak, hogy lapunknak az ő kedveléssel megtisztelt családi lapjuknak minél változatosabb tartalma legyen.

Czélunk, hogy a közönséggel patriarchalis viszonyban legyünk, ezért a kész kiadások méllányos felszámitásával előfizetőink minden megbizását elvállaljuk, a mi előnyös reájok nézve, mert Budàn számtalan *hivatal, hatóság van. Paedagogium, kórházak, kertészképző intézet, hadparancsnokság* stb. *Beadunk és sürgetünk minden kérvényt, közbenjárunk hitel, biztositási és engedély ügyekben. Kérdésekre levélben felelünk. Már beadott ügyeknél kérjük az ügydarab számát közölni. Kihallgatásokra előjegyeztetünk. Tudakozódás, felvilágositás magánügyekben is.*

Ezekkel akarjuk visszaadni azok szivességét, kik lapunkra előfizetnek és ezzel erősitik *magyarosodásért* folytatott törekvésünket.

A Buda és Vidéke kiadóhivatala: Budapest, I., Városmajor-utcza 28. sz. Báró Bànffy hàz.

Előfizetési árak:

Egész évre	6 frt	— kr.
Fél évre	3 „	— „
Negyed évre . . .	1 „	50 „

Erdélyi Gyula,
a Buda és Vidéke szerkesztője és kiadótulajdonosa.

Magánügy.

Mult számunkban az előfizetésre felhivásban emlitettük, hogy az egyesületek életével többet foglalkozunk.

Az egyesület olyan, mint egy család, a családi ügyek a családra tartoznak s azokkal másoknak foglalkozni nem illik. A sajtó tisztesség azt követeli, hogy a sajtó csak azokkal az egyesületi kérdésekkel foglalkozzék, melyek a nyilvánosság elé valók.

Az országos kaszinónak egy belügyét tárgyalták a lapok, melyhez hozzá szólni nem való.

Minden egyesület választmányának meg van az a joga, hogy tagokat fel vehet vagy fel nem vehet. A fel nem vételnek okai különbözők. Lehetnek erkölcsi okok s lehetnek forma hibák.

Olyan társaskörök, hol előkelőbb emberek találkoznak, féltékenyek az előkelőség törvényeire és szokásaira. Sokszor megesett már, hogy tisztességes urakat nem vettek fel egy társaskörbe, mert elfelejtkeztek bemutatkozni.

A világ és a sajtó szépen napirendre tér e felett, s most igy történt volna, ha egy dusgazdag gyárosról nem lenne szó.

Itt már kikellett irni mindent. Kiirták azt, hogy a casinó igazgatója bizalmi kérdést vetett fel s közölték egy parlamenti vezérember levelét, melyben ez a közgyülés elé kivánja terjeszteni az ügyet.

Sem a levél közlése, sem a bizalom kérdése nem tartozik a nyilvánosságra, ezek az országos kaszinó tagjain kivül senkit nem érintenek . . .

Alkalmat adhatnak azonban arra, hogy közéletünkben igen fontos szerepet játszó kifogástalan tagokból álló kaszinó belbékéjét megbontsák, elveitől és rendeltetésétől eltéritsék.

Nagyobb és fontosabb és semmiesetre nem személyes ügynél teljesitheti a sajtó hivatását, de ennél a kérdésnél nincs oka, nincs joga beszélni s országos jelentőségüvé fujni fel az esetet.

Hozzá szoktunk az országos kaszinónak sajtó utján történt zaklatásához a társaskörök függeilensége és szabadsága végett.

Egy erős és hatalmas egyesületet mint az országos kaszinó, nem rendit meg ezt a fajszeretetből kiinduló erőlködése a sajtónak, ámde, ha divatba jön és a sajtó az egyletek személyes ügyeivel akkor foglalkozik, midőn a közügynek nem ártanak, ugy kisebb körökre nézve veszélyesek lehetnek.

Igen is kötelességünk a szellőztetés, ha rendkivüli erkölcsbe ütköző, vagy hazafiatlan dolgok történnek, azonban a személyes perekbe beavatkozni s azok aktáit közölni, illetlenség . . .

Bizony nem válik előnyére és hasznára a sajtó tekintélyének, ha ilyenekbe avatkozik s nagyobb momentumoknàl nem leszsz sulya és ereje szavának.

A magánügyek töltik meg jó részben a sajtó hasábokat. Nagyon elharapódzott a családi és házi szentélyekbe való betolakodás. E miatt más fontosabb és érdemesebb tárgyak megbeszélésére nem jut idő.

Nem régiben egy budai tekintélyes kör döntését hurczolták meg a lapok és vertek fel port egy szunyog pörért. Az eset az országos kaszinó esetében ismétlődik, s a mint akkor helytelennek tartottuk, ugy helytelennek tartjuk ma is és harczolunk a társaskörök cselekvési szabadságáért. *Erdélyi Gyula.*

A kőbányai parochia.

A kőbányai parochia üresedésben vant A kőbányaiak *Hock Jánost* kérték fel a jelöltségre, ki azt el is fogadta. Már egyszer itt Budán is majd megesett, hogy *Hock Jánost* megválasztották. A plébános választásoknál az az elv, hogy ha nem budai plébániáról van szó, hogy a kerület óhajtását nem szabad megsérteni. *Hock Jánosról* eleget beszélnek a lapok, tehát ő a mi dicséretünkre nem szorul. Érdemeiből nem akarunk elvonni semmit, de a plébániák megüresedésénél azt nem szeretjük, hogy a méltányosság hallgat. A székes főváros egyházi szolgálatában negyed százados káplánok vannak, kik hivatásoknak éltek és csak *papok* voltak és ezek gyakran a legnagyobb erőfeszités mellett is plébánia nélkül maradnak. Napjainkban midőn a vallástalanság terjed, a valódi papnak nincs ideje másra, minthogy hiveinek jó lelki pásztora legyen. Ott a hol annyi gyár van, mint Kőbányán, a szocziálismus meleg ágyban tenyész, itt a pap nem lehet más csak pap. Kérdés, hogy Hock Jánost szabad-e elvonni a politikai pályától s a művészeti ügyekben való vezérkedéstől s a hirlapirástól. Szerintünk, *Hock János* bármilyen diszére válnék ez a kőbányai plébániának, a közügyekben annyi részt vesz, hogy egyet vagy mást el kell neki hanyagolni. Neki nem szabad egy munkásságával sem szakitani. Vigyék be vagy a miniszteriumba, vagy az egyetemre, hogy az irodalomnak és művészetnek szentelje magát, s helye jusson a plébániára olyan káplánoknak, kik erre egy negyed század óta lemondással papi hivatásokat betöltve vannak.

Hazai ásványvizeket igyunk!

A zugligeti bölcselkedő.

A mi szép budai hegyeinkben a gondolkodás, a költészet ihlete szállja meg azt, a kinek lelke a mindennapin az anyagon túl tud emelkedni.

Ezek a fák, ezek a hegyek sokat hangoltak a szép érzésének kifejezéséhez. Nem csak Jókai, de a toll és a gondolkodás egyéb felkentjeinek is megszóllal a hegyek és ligetek muzsája . . . Az irodalom és művészet sok jelese termelt itt szépet és nagyot.

Majd minden évben kiadja a Zugliget egyik legrégibb lakója *dr. Frederik Jenő* magas röptü és mély bölcselkedésének eredményét, melyet az egész művelt világban elismeréssel fogadnak a tekintélyek. Legujabb figyelmet keltett művének ez a czime: „*Létünk legnevezetesebb kérdései és a művelt embernek kiválóbb társadalmi létföltételei.*“ Szerző szerint a létföltételek birodalma végtelen és befolyásuk meg nem mérhető. Más létföltételei voltak a multnak és ezektől eltérő létföltételek léteznek a jelenben. A végtelen hatalom nem az egyesben és végesben, hanem a mindenségben és örökkévalóságban érvényesül teljesen. Ebből a hangulatból fejteget mindig alaposan, függetlenül és önállóan, s elmélkedik arról is miben tér el a bölcseleti theismus a hitelvi theismustól? Belenyul a szociális kérdésbe is s megjósolja: „A mint őszkor egymásután lehullanak a fa-lombjai, úgy hullanak idővel, a haladó felvilágosodás fényében az összes személyes érdemen kivül fekvő képzeleti kiváltságoknak méltóságai és előnyei.“

Nemes fennköltség vonul át az egész munkán, mit érdemes elolvasni annak a ki okulni akar és a ki szeret bele mélyedni a lét kérdéseibe. A ki figyelmesen olvassa el az a zugligeti bölcselkedő sok tételét fogadja el.

Ne igyunk szódavizet.

Naponkint kapunk leveleket, melyekben megköszönik, hogy a szódaviz sztrájkra hivtuk fel olvasóinkat. Sok félét inditványoznak, igy szódaviz adót, hatósági szigorubb ellenőrzést, a szódavizek revizióját a közegészségügyi tanács által stb. Maguk a szódavizgyárosok is többen huzzák be a vitorlákat, mert nem nyernek semmit. A Sanitás szódagyár nagy veszteséggel zárta ezt az évet is. A vendéglősök leginkább azért haragusznak, hogy Bécsben már elhasznált felszerelésü üvegekben adják itt a szódavizet.

Igaz, hogy a vendéglősnek a szódán haszna van, de a nagy üveg savanyuvizen a poharankint való kimérésben is sokkal több haszna van.

Ugy értesülünk, hogy több elökelőbb vendéglős küszöböli ki a szódát. De leginkább a közönségen áll a kiküszöbölés. Ne kérjenek szódát, akkor a vendéglősök nem mérnek.

Jubileum a Ganz-gyárban.

A napokban tartotta Schönichen Rajmond a Ganz-gyár érdemekben megőszült főmérnöke szolgálatának 25 éves jubileumát, mely alkalommal úgy az igazgatóság, mint a tisztikar lendületes beszéd kiséretében értékes ajándékkal lepte meg az ünnepeltet, ki meghatottan mondott köszönetet a tisztelet és a szeretet ily nagymérvü megnyilatkozásáért.

Schönichen Rajmond testvére Schönichen Herrmann világhirü gyárosnak, a „Danubius“ gép és hajógyár alapitójának.

Estve a tisztikar a budai „Noé bárkájában“ társas vacsorára jött össze, hol a felköszöntők sorát Scheller igazgató nyitotta meg.

Utána Bóránd János a Ganz-gyár régi „hegedőse“ elszavalta a jubilánshoz irt költeményét, melynek utolsó versszakát alább adjuk:

Bölcsőd nem ringott az alföld nyoszolyáján,
Idegen bércz között töltél éveket,
Mégis elmerengve Duna s Tisza báján,
Megtanultad zengő magyar nyelvünket!
Téged megösmerve, nem fog el a bánat,
Imámba foglalok két sort minden nap:
„Sok ilyen németet adj Isten hazámnak,
Ki a született magyarnál magyarabb!“

A tisztikar éjfél után a legjobb hangulatban oszlott szét.

Rostaházy jubileuma.

Rostaházy Kálmán egyházi ünnepélyességgel tartotta meg jubileumát. A buzgó hivek megtöltötték a templomot és imádkoztak együtt szeretett és kedvelt kitünő lelkészökkel, ki még ma is egyszerü plébános, pedig fényes tehetsége és müveltségénél fogva többre volna érdemes. Nagy szükség volna arra, hogy a magyar főpapságnak ilyen tagja legyen, mint *Rostaházy Kálmán*.

Informátiók.

A napokban egy budai uri ember nagyon furcsa felfedezésre ébredett. A mi több magyaron megesik, mint nem, elfogyott az aprópénze.

Mit tegyen? Egy kis kölcsönre gondolt, s mint a legtöbb budai ember a kölcsönt nem Budán kereste, hanem oda át Pesten a legmodernebb és leghangzatosabb szövetkezetek egyikében.

Némely pesti szövetkezetek nagyon kiváncsiak s még azt is megkérdik, ki szerette a család fel- és lemenő ágaiban a sajtot.

Természetesen az informátió költségeit letették budai barátunkkal és azután a legszebb reményekkel bocsátották el.

Oda haza a feleségével az utolsó dinárig kiszámitották, hogy a kölcsönnel mit rendeznek, milyen égető sebeket kötöznek be. A mézes hetek után a tormás években ilyenekkel mulatnak a házasok, különösen ott, a hol megkezdődik a nincsen regénye.

Mig szegény megszorult budai barátunk boldog álmaiba még egy libát is beleszőtt, az alatt megindult az informátió.

Az informátió napjaiban egyszerü s bonyolult. Egyszerű információ az, tiszta-e a fizetési könyve és tiszta-a jótállóké?

A bonyolult informátió rengeteg módon tarka. Az informátor egy a titok palástjába burkolt lény nyomában van a kölcsön keresőnek s korcsmában, szatócsnál, mészárosnál tudakozódik s hol kidobják, ho' em.

Barátunk esetében a törzsvendéglőjét kereste fel a szeszélyes informátor s tudakozódott, nem szokott-e adós maradni? A vendéglős az informátort szépen kiexpediálta. A mészárosnál azt kutatta, mennyi hust fogyaszt? Itt sem kapott kielégitő feleletet.

Erre beadta az informátiót, mire a szövetkezet udvarias levélben sajnálattal visszautasitotta a kölcsönt és szétdulta álmait. Természetesen az informátió költségeit nem kapta vissza . . .

Szóba hozták az esetet több társaságban, s arra az eredményre jutottak, hogy ismeretlen szövetkezetekhez kár fordulni, hiszen van Budán és Pesten is elég olyan szövetkezet, melynek czélja a tisztességes és olcsó kölcsön nyujtás.

Egy kis jó levegő.

Makó Lajost illesse dicséret. Az operettek és sikamlós vigjátékok, érdes bohózatok posványából a népszinmüvek jó és egészséges levegőjére vitte a kétértelműségtől fuldokló közönséget. Népszinmű bemutatóin kivül régi jó magyar népszinmüvek előadásával kötelezte hálára a közönséget, és alkalmat adott, hogy a népszinmű alakok mestere Ujházi Ede játékában gyönyörködhettünk. Az ő társulata játéka mindenben megfelelt a várakozásnak s örülünk rajta, hogy budai müvésznőink és művészeink szerepökben kiválót és jót nyujtottak. A közönségen áll, hogy a népszinművek jó levegője helyett operettek mocsárláza ne kerüljön a krisztinavárosi szinpadra.

Polgári lövészegylet.

A polgári lövészegylet folyó évben junius hó 29. és 30-án s julius hó 1. és 2-án tartja *Király lövészetét*, a mire sok dij és jutalom folyt be. Junius hó 29-én diszebéd. A kedvelt pénteki vacsorák megint kedélyes estvére gyüjtik a tagokat. Ünnepnapokon sétahangverseny szórakoztatja a tagok családját és a vendégeket. Minden szerdán és szombaton tekejáték . . .

Borestély.

A budai polg. lövészegyesület kebelében fennálló „Pénteki társaság“ kitünően sikerült társas-vacsorát rendezett jun. 16-án dr. Csorba Ferencz, kultuszminiszteri osztálytanácsos tiszteletére, a ki ez alkalommal a borgazdai tisztet viselte. Az ő kedvelt és nagytiszteletben álló egyéniségének tulajdonitható, hogy az emlitett társas összejövetelre sokkalta többen jelentek meg, mint a mennyire számitottak. A patkó alakban felállitott asztaloknál vagy 80-an ülhettek. Felköszöntőket mondtak Rupp Zsigmond, Del-Medico Ágost, Csorba Ferencz dr., Rácz Károly dr., Hámpel Sándor, Freyberger Pál és Tóth Márton.

Évzáró vizsgálatok.

Az ez idei évzáró vizsgálatokat a tanév folyamán beállott kanyaró szünet miatt főváros szerte a szokottnál később tartják meg. Beérkezett értesitések szerint az I. ker. Attila-utczai elemi iskolában junius hó 23-án fognak vizsgázni, mig a viziárosi el. iskolákban junius hó 26-án 28-án; és pedig első napon az iskola-utczai és Toldy Ferencz-utczai, a második napon pedig a fő-utczai és medve-utczai iskolában. A vizsgálatok d. e. 8—11-ig fognak tartani s mindenütt nyilvánosak. A bizonyitványok kiosztása a vizivárosban junius 29-én lesz, s azt Te Deum fogja megelőzni a bombatéri plébánia-templomban.

Kérelem.

A „Budai Könyvtáregyesület, elnöksége tisztelettel felkéri lapunk előfizetőit, hogy a Buda és Vidékének 1895. évfolyama 3. 4. 5. 19. 24. 36 és 38. számait, továbbá az 1896. évf. 5. 8. és 27. számait, végül az 1897. évf. 23. számát — a mennyiben azokat nélkülözni tudnák — a Budai könyvtárnak diját-lanul átengedni sziveskedjenek. A nevezett elnökség a felsorolt lappéldányokat — ha másként meg nem kaphatja — készséggel meg is veszi. Ajánlatok II. ker. Toldy Ferencz-utcza 64. 7. a. intézendők.

A magyar turista-egyesület budapesti osztályának nyári- és őszi kirándulásai.

(Folyt.)

Julius 30-án. Getehegy. Indulás a M. Á. V. ny. p. u.-ból reggel 6 óra 30 pkor (Buda Császárfürdő kitérőtől reggel 6 óra 16 pkor) Dorogra, gyalog: Henrik magaslat. Gete, Kenyérmező, innen vonaton d. u. 2 óra 23 pkor Pilis-Csabára, honnan felmenet a Nagy-Szénáshegyre majd vissza Pilis-Csabára. Gyaloglás 7 óra. Élelmet kiki magával visz. Vasuti költség 1 frt 25 kr. Vezető: Szeszlér Ödön.

Délutáni kirándulás. A Nagy-Kopaszra, Indulás a M. Á. V. ny. p. u.-ból d. u. 2 óra 40 pkor),, (Buda Császárfürdő kiérőtől délután 2 óra 29 pkor), a pilis-csabai táborba. Innen a Darahegyen s a Posta erdőn át a Nagy-Kopaszra és Pilis-Csabára Gyaloglás két és fél óra Vasuti költség 50 kr. Vezető: Liedermann Emma urhölgy.

Augusztus 6-án. Moór, Árki puszta, Gerencsér vár romjai, Vörös kolóstor, Oroszlány-Majki kolostor romja, Bánhida. Indulás a M. Á. V. k. p. u.-ból augusztus 5-én este 7 óra 35 pkor, (a d. v. p. u.-ból este 8 órakor.) Székesfehérváron át Moóra, meghálás. Gyaloglás 10 óra. Éleimet kiki magával hoz. Vasuti költség 3 frt. Jelentkezésl határidő augusztus 3-ika, Aezető: ifj. Ferenczy Károly.

Délutáni kirándulás. Svábhegy, Normafa, Jánoshegy, Szép Juhásznő, Zugliget. Indulás a svábhegyi fogaskeretű vasut városmajori állo, másától d, u. 3 órakor. Gyaloglás két óra. Vasuti költség 20 kr. Vezető: Gressler Jenő.

Augusztus hó 12—20-ig az egyesületi közgyülés az Öttó katlanába épülő menedékház ünnepélyes felavatása alkalmával nagyobb kirán-

dulás terveztetik a magas Tátrába, melynek részletes programmja idejekorán külön fog szétküldetni.

Augusztus 13-án. Pilis-Csaba, Pilis-Szántó, Pilis-hegy, Két bükkfa nyerge, Dobogókő, Dömös. Inndulás a M. Á. V. ny. p. u.-ból reggel 6 óra 30 pkor). (Buda Csàszárfürdő kitérőtől reggel 6 óra 16 pkor). Gyaloglás 8 óra. Vasuti költség 75 kr. Vezető Székely Imre.

(Folyt köv.)

A lámpagyujtogatók kérelme.

A Duna-jobbparti lámpagyujtogatók kérik a fővárost, hogy a bérüket emelje föl. Megemlitik, hogy a gázlámpa-gyujtogatók a gáztársaságtól 40 frt havi bért és öt évenként 24 frt béremelést kapnak. A Duna-jobbparti lámpagyujtogatók petróleum-lámpákat kezelnek, több a bajuk s naponként csak 1 frt a bérük. A mérnöki hivatal nem zárkózik el a kérelem teljesitése elől, azt javasolja, hogy az öt-öt éves pótlékot adja meg a főváros is olyképen, hogy öt évi szolgálat után évi 24 frt, ujabb öt év után megint 24 frt béremelésben részesüljenek a lámpagyujtogatók. Megérdemlik a lámpagyujtogatók, hogy kérésüket teljesitsék. Sokat fáradnak s a béremelés nem sujtja ugy a székes fővárost, hogy meg ne tehetné . . . Bizony itt volna az ideje, hogy a petróleum-lámpákat Buda belterületén gázzal váltanák fel és szaporitanák.

30., 1.80., 3.60.

Tessék választani s vagy egy hóra, vagy félévre, vagy egész évre előfizetni a legolcsóbb napilapra a *Reggeli Ujságra*, helyben. Vidéken 50 krajczár egy hóra, 3 frt félévre, 6 frt egy évre. A ki a jó lapot és a takarékossàgot szereti az előfizet. A *Reggeli Ujság* kiadó hivatalának élelmi czikkeit a kocsik nemcsak Budán, de a kültelkeken is hordják. A kinek panasza van azzal forduljon kiadóhivatalunkhoz. A Reggeli Ujságra előfizethetni VIII. ker. József-körút 19. sz.

A Vörös-Kereszt Darányi Ignácznál.

A magyar vörös-kereszt egylet küldöttsége a napokban tisztelgett Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszternél, abból az alkalomból, hogy lemondott az egyletben viselt főgondnoki állásáról és megválasztották tiszteletbeli alelnöknek. A küldöttség tagjai voltak: dr. Babarczi Schwartzer Ottó főmegbizott, a központi iroda tisztviselői élén Argay János irodafőnökkel, az Erzsébet-kórház orvosi kara élén Janny igazgatóval és Houchard Ottilia főnökasszony. Babarczi Schwartzer Ottó remek beszédet intézett a miniszterhez, megköszönvén a volt főgondnoknak örök időre kiterjedő jeles alkotásait. Darányi meghatottan mondott köszönetet a szép szavakért és kijelentette, hogy nagyon örül annak, hogy a tiszteletbeli alelnöki állàsa örökre az egylethez füzi. Igyekezni fog az egyesületet mindenütt és minden irányban támogatni. Ezután barátságosan elbucsuzott a küldöttség tagjaitól, mire a tisztelgés véget ért.

Mattoni-féle „Budai Erzsébet" sósfürdő vendégeinek névsora.

Rozsa Antalné állomás főnök neje Szàsz-Sebes, Müinch Gyuláné honvéd százados neje Békés-Gyula, Veisz Kamilla kereskedő neje Budapest, Neumann Lipótné kereskedő neje Pilsen, Brunnhauser Bartolomeusné aranyozó neje Budapest, Poor Jakabné igazgató neje Budapest, Frischler Hermina magánzó Hódságh, Frischler Fáni magánzó Hódságh, Cornea Sára magánzónő Alibunár, Huszár Antal László m. kir. honvéd főhadnagy kezelőtiszt Budapest, Machmer Jánosné földbirtokos neje Torzsa, Schneider Vilmosné kereskedő neje Torzsa, Lengyel Erzsi magánzónő Pásztó, Sontag Eszter magánzó Pásztó. Illés Sándorné ácsmester neje Erzsébetfalva, dr. Adler Alajosné rokonjával és fiával orvos neje Budapest, Tethász Sándorné hivatalnok neje Budapest, Kazmér Anna magánzó Vácz, Donagyó Józsefné vaskereskedő neje Szabadka. A fővárosban lakó vendégek 220.

A budai hegyek szabályozása.

Bakos János miniszteri osztálytanácsos, a közmunkatanács műszaki osztályának a vezetője, szép és nagy munkát fejezett be. Megcsinálta a budai hegyek szabályozásának a tervét. A Virányost, Kútvölgyet, Istenhegyet, Orbánhegyet és Mártonhegyet szabályozza s szerves kapcsolatba hozza a körülöttük levő vidékkel. Különös gondot forditott a terv az utak mérsékelt lejtésére, a vizlevezetésre s a jó közlekedési hálózatra. A közmunkatanács minden tekintetben sikerültnek mondta a tervet s Bakos osztálytanácsosnak buzgó és kitünő munkájáért köszönetet szavazott.

A budai gymnázium.

A kormány az Atilla-körút, Sarló-utcza és Logódy-utcza sarkán hat telket vásárolt s ott gimnáziumot akar épiteni. A miniszter az épitést még az idén meg akarja kezdetni s azért arra kérte a fővárost, hogy a hivatalos épitési engedelem megadása előtt engedje meg az épités megkezdését. A miniszter kötelezően kijelenti, hogy az épités engedelem esetleges föltételeit elfogadja. A tanács az épités megkezdését megengedte.

Pilis-Csaba multja.

Vásárhelyi Géza úr, mint Pilis-Csaba szomszéd birtokosa, a ki hosszú évtizedek óta gyüjti e vidék régészeti leleteit, a nép hagyományait és mondáit, a „Vasárnapi Ujság" 1898. évi junius 19-iki számában „Néhány szó Pilis-Csaba multjáról" czim alatt a következő érdekes és tanulságos czikket közölte:

„Pilis-Csaba multja eddigi kutatásaim szerint, ha nem nyulik is vissza az ős időkbe, mert tudtommal még eddigelé nem fordultak elő határában se kő-, se bronz-régiségek, — de biztosan felvihető egészen a római korig.

E falu határán vonult el a „Nagy-Kopaszhegy" alján az Aquincumból Bregetióba vezető hires római hadi ut, melynek nyomait hosszú évek során hiába kutatták regészeink, mig azt végre én dr. Fröhlich Róbert barátommal szerencsés voltam kipuhatolni. Ez utat régibb okiratainkTraján utjának nevezték, a nép pedig, mint egy a XVIII. századból fenmaradt irat fentartotta, „Régi kopott út" neve alatt ismerte. Innét került gyüjteményembe egy egészen jól fenmaradt római mérföldmutató, s hogy azon időben màr lakott volt, bizonyitják az ott lelt római sirkövek és egyéb régiségek, melyekből egy-két domborműves alakkal diszitett sirkő s egy unikum számba vehető kisázsiai emlékérem szintén meg van gyüjteményemben; az ujabb időben is több érdekes római régiség került elő az ugynevezett „Ràczvölgy"-ben (Raitzen-Thal), melyekről ugy tudom, hogy azok a birtokos főherczeg ajándékából a Nemzeti Muzeumba kerültek.

Ugy látszik, hogy a hun időkben is nevezetes szerepe volt Pilis-Csabának, sőt talán maga a község elnevezése is onnan ered. Hazai krónikáink szerint ugyanis az Aquincumból (Sicambriától) éjszakra és délre terülő, erdő boritotta, nagykiterjedésü, hegyes-völgyes vidéken, Buda, Esztergom és Székes-Fejérvár között történtek azon hetekig tartó öldöklő csaták és ütközetek, melyekben Attila halála után a hun birodalom sorsa eldőlt.

Talán e duló csaták emlékét tartotta fenn azon néphagyomány, melyet nemzetünk ős vallásának és történetének egyik leghivatottabb kutatója, néhai Ipolyi Arnold, az ő „Magyar mithologiá"-jában emlit, hogy t. i. a 40-es években Pilis-Csabán átutaztában egy pásztorfiutól hallotta, miszerint ott ősz felé, mindenkor az év bizonyos napjainak éjjelén, a csabai erdőnek, a tinnyei határ felé huzódó részében, az ottani nép még ma is roppant csatazajt, fegyvercsattogást és halálhörgést vél hallani, annyira, hogy ilyenkor még a házából sem mert — legalább ezelőtt 40—50 évvel — kilépni. E népmonda fenlétéről még a hatvanas években magam is meggyőződtem. E hagyományt Ipolyi az ott vivott hun harczok emlékének tartja s összeköttetésbe hozza Csaba királyfi nevét Csaba község nevének eredetével. A szomszédos Tinnye község eredeti magyar lakosságánál ugyan feledékenységbe ment már ez a monda, de ez ottani hegység tövében, a völgy tulsó felén levő erdő boritotta lankàs hegyoldalt, valószinüleg az ottani csatákban elesett és oda temetett hősök után ma is „Óriás temető"-nek nevezi, és csakugyan azon tájon, erdőirtás, gyöptörés alkalmával azon kori ódon szekerczéket, csákányokat, minőket gróf Zichy Jenő hozott a Kaukázusból és hosszú késeket, minőket a csudok és skytha utódok fenn éjszakon, valamint a Kaukázus lakói mai nap is hordanak, sokat találtak még ezelőtt pár évtizeddel s magamnak is van belőlük vagy 8—10 példány.

Nagy királyunk, Hollós Mátyás idejében Pilis-Csaba Tinnye községével együtt annak egyik vitéz kapitányáé, Magyar Balázsé volt, kinek egyik leánya, Benigna, Kinizsi Pál nejévé jett; de ezenkivül volt egy Aranka nevü leánya s, a ki, midőn apja Tinnyét és Pilis-Csabát végrendeletileg a margitszigeti Klariszsza apáczáknak hagyományozta, e miatt pörrel támadta meg az apáczákat; de ugy látszik, csak Tinnyét sikerült visszaperelnie, mert Pilis-Csaba egész József császár idejéig megmaradt a szerint tulajdonában. Később Ferencz király idejében, az egész uradalom József főherczeg, Magyarország felejthetetlen nádora tulajdonába ment át, kitől fiára, József főherczegre szállott. Nem mulaszthatom még el, hogy a Pilis-Csaba szomszédságában levő, magas hegyektől környezett regényes fekvésü Garancsi tóról ne elevenitsek fel egy szép népmondát, melyet ezelőtt 50 évvel hallottam egy legalább nyolczvan éves asszonytól.

Van ugyanis Tinnyén, a falutól nem messze, a Pilis-Csaba felé vezető ut mentén, jobb felől a rétszélben, egy kisebb terjedelmű, részben magában álló hegy, melyen holmi körsánczolatok nyomai ma is láthatók; ezen hegyet a tinnyei nép „Kis vár" név alatt ismeri.

A monda szerint a régi időben itt egy kastélyszerü erősség állott, melynek tulajdonosa egy Hajmási Csepke nevü nemes ur volt, a ki családjával a török időben is itt lakott. Ezen urnak volt egy szép hajadon leánya, a kit, midőn a közeli zsámbéki várkastély török parancsnokának a fia egyszer vadászat közben meglátott, beleszeretett, s addig kerülgette a szép leányt, mig ez is szerelmessé nem lett a daliás legénybe. Ezek aztán, hogy a szülők észre ne vegyék, a várkastélyt környező erdős vidék egyik legszebb pontján, egy erdő koszoruzta magas hegyektől körülvett völgyben, hol egy ivókut állott, az e mellett levő szomoru füzek alján találkoztak rendesen, mig azután egy ily találkozás alkalmával, midőn már a jó Isten nem nézhette tovább, hogy egy magyar keresztény leány önként egy hitetlen pogány karjaiba vesse magát, egyszerre megnyilt alattok a föld s elnyelte mindkettőjüket' a kut vize pedig elöntötte az egész völgyet, melyből keletkezett azután a mai napig meglevő Garancsi tó a mely nevét is a .örök ifjutól vette. A kut helyén pedig mind e mai napig van a tó vizében egy örvény, mely a keletkezése óta lefolyt szàzadok alatt nem egy kenderáztató hajadont vagy fürdőző gyereket sodort már el."

Kérelem.

Király Jánosnak, a megszünt „Budapesti Bazár" volt szerkesztő-kiadójának lakását vagy tartózkodási helyét a ki tudja, sziveskedjék azt Bartalits Imrével (Budapest, III. kerület Remetehegy) levelezőlapon közölni.

Két szinházi est.

F. hó 11-én tartotta meg Solymossy Elek jóhirü szinésziskolája évzáró nyilvános vizsgálatát a Népszinházban. Erről a minden tekintetben sikerült vizsgálatról azért kell külön is megemlékeznünk, mivel a végzett növendékek közül két budai hölgyecske tünt fel leginkább. Egyike ezeknek Lendvai Ferike, az „Egy kis vihar" czimü szellemes vigjátékban a feleség nehéz és fárasztó szerepét meglepő rátermettséggel és sok kedvességgel játszotta el. Az a falrengető taps, melyet a kisasszony üde, kedves alakjával s temperamentumos játékával kiérdemelt, bizonyára sokáig a fülében fog csengeni. Mint ügyes és kedves naiva nagyobb szinpadokon is derekasan fogja megállni a helyét. A másik hölgy, ki ez alkalommal feltünt, Éder Mariska volt, a ki Szigeti József „Falusiak" czimü vigjátékában az özvegy szerepét jól átgondolva és sok ügyességgel adta elő. Az ő mozdulatain is meglátszott a jó iskolának a nyoma. — Ugyane héten, f. hó 14-én az ó-budai Kisfaludy-szinházban sikerült premiére volt. Szabó Józsefnek, az általánosan ismert „Szabó bácsi"-nak „Két eladó leány" cz. szinművét mutatták be a szép számban egybegyült közönségnek. A darab általában igen tetszett, mert sok jelességben bővelkedik. Az ősz szerzőt minden felvonás után kitapsolták, a ki e tüntetést bizvást vehette kitüntetésnek.

Artézi kut Budaörsön.

Mig mi a mi költelkeinken mindig a vizvezetéki kérdéssel bajlódunk s várjuk a hatóság intézkedését összetett kezekkel, addig Budaörs a tettek mezejére lép és elhatározta, hogy artézi kutat furat és ebből látja el magát vizvezetékkel. Az egész budai határban nincs artézi kut, pedig ennek a vize egészséges és nem fertőzött. Kövessék Budaörs példáját.

Felhivás a nagyközönséghez.

A „Magyar Tanitók Kaszinója" igazgatósága a következők közzétételére kért fel bennünket. A nyári két hónapi nagy szünidőre a kaszinó ujra szervezett irodája szives készséggel közvetit teljesen dijtalanul korrepetitorokat helybe s vidékre s szivesen szolgál bármely nevelés-tanitásügyi kérdésre felvilágositással, ha az érdekelt t. szülők a kellő időben fordulnak az irodához. (VIII., József-körut 8. sz. I. e.)

Nagypénteki Református Társaság.

A *Nagypénteki Református Társaság* megtartotta közgyülését *Kiss* Áron elnöklésével. *Hegedüs* Sándornè védőnő, *Takách* László gondnok is jelen voltak. A titkári jelentés szerint az egyesület vagyona 38.259 frt. A tagok száma a mult évben 52-vel szaporodott. Ezután a gondnok, *Takách* László tette meg jelentését. Végül *Sándy* épitész bejelentette, hogy a kamara-erdőben épitendő árvaház terve elkészült és őszszel már megkezdik az épitkezést. A közgyülés ezután megadta az elnökségnek a föl mentést.

Budai szemét kihordása.

A budai szemét kihordás ősi rendetlenségének vége. A tanács *ifju Cséry Lajossal* szerződik. Az eddigi rendetlenség helyébe rend lép s az egészséget nem veszélyezteti az az àzsiai szekér, mely terjesztője volt a betegségeknek. Reméljük, hogy a szerződés mielőbb jogerős lesz s alkalma nyilik az áldozatkész vállalkozónak itt nálunk is kiérdemelni a közönség megelégedését.

Kirándulás Tökölre.

Nyaralók épitésére hivatott terület lakójának épületes, ha megnézi a fejlődést, az emelkedést más felé is. Ujabban különösen némely budavidéki községek telkeinek drágasàga, s a vezető előljárók közönye miatt messzebb fekvő községeket keres fel a közönség.

A Csepel sziget a budai parton levő helyekkel felvette a versenyt. Megközelithető hajóval és a helyi érdekü vonattal. Alig van falu, hol nyaralót ne épitsenek, a mit magok az előljáróságok minden módon megkönnyitenek.

Kár, hogy a főváros nem terjeszkedik a szigettel most már szomszéd *Kis-Pest és Erzsébetfalva* határában, a melyeket előbb utóbb a fővároshoz csatolnak. Ha itt a főváros földeket venne, majd akkor a midőn földeket fognak itt kérni, nem kellene drága pénzen beszereznie.

A helyes gazdálkodás erre utalná a székes fővárost, s a mellett, hogy nyerne, nem kerülne abba a helyzetbe, hogy felcsigázott áru telkeket vásároljon.

Ezekre gondoltam én midőn a helyi érdekü vasuton arra jártam, hogy Tökölre jussak. Tökölön élénk a települési kedv. A helyi érdekü vasut állomása mellett levő Árpád halmon már is sokan vásároltak és épitettek s alakitottak szőllőket. A fa mesésen tenyészik ebben a homokban. A viz jó és egészséges. A telkek árai négyszög ölenként részletfizetésre 80 krajczárnál kezdődnek, de jobbára örök áron vettek. Itt van *Zlinszky Károly* és *Szombathfalvi Albert* rendőr tanácsosok, s itt van *Meszlényi Adrien* a nemzeti szinház kitünő művésznőjének háza is.

Ezt a házat avatták fel junius 18-ikán a művészi és előkelő világ tagjai jelenlétében vidám mulatsággal Berkes Béla régi nótái mellett, a község főjegyzője, birája és törvénybirája jelenlétében. *Szombathfalvi Albert* rendőrtanácsos sikerült magyaros zamatu költeményt olvasott fel, melyben a társaság minden tagjára voltak vonatkozások. Éltették a ház urnőjét és családját, éltették a vendégeket s Tököl község érdemes előljáróságát.

A társaság gazdag vacsora mellett, melynek megnyitóját a pompás halpaprikást Singhoffer egyik üzletvezetője főzte, sokáig maradt együtt . . . . .

Ugy értesültünk, hogy a vendégek közül többen kérdezősködtek telkek után s nem sokára leginkább a művészi világból szaporodik *Árpádhalma* lakossága.

A lipótmezei vasut ügye.

— A kereskedelmi miniszter leirata. —

A lipótmezei vasut ügye a szenvedélyes tárgyalások ujabb sorozatát idézheti elő abból az erélyes hangu leiratból kifolyólag, a melyet a kereskedelmi miniszter intézett a fővároshoz. A törvényhatóság tudvalevőleg a lipótmezei vasut Csalogány-uti szakaszára uj közigazgatási bejárást kért s egyuttal protestált az ellen, hogy a miniszter megsemmisitette előbbi leiratában a fővárosnak azt a határozatát, a melyben az épitést betiltó tanácsi végzést tudomásul vette s protestált az ellen is, hogy a miniszter az uj közigazgatási bejárás elrendelése iránt tett felterjesztésre vonatkozó határozatot szintén megsemmisitette.

A miniszter szokatlanul energikus hangu leiratában kijelenti, hogy a csalogány-utczai szakasz módositására nem is reflektál, mert előző leiratában végleg megállapitotta a vasut irányát s a törvényhatóság ujabb felterjesztésének a maga és minisztériuma dezavuálása nélkül helyt nem adhat. Ennek következtében felhivja a tanácsot, hogy a leirat vételétől számitott 8 napon belül a csalogány-utczai szakaszra is adja ki az épitési engedélyt, törvényes következmények terhe alatt.

Egyben kijelenti a miniszter, hogy a törvényhatóságnak azt a határozatát, a melylyel a tanács betiltó intézkedését tudomásul vette, joga volt megsemmisiteni, mert a tanács intézkedésének tudomásul vétele a miniszter előbbi határozatával ellentétben állott. De joga volt megsemmisiteni a törvényhatóságnak azt a határozatát is, a mely a csalogány-utczai szakaszra azon az alapon kér uj közigazgatási bejárást, mert az utcza kiszélesitése mint szabályozási kérdés a törvényhatóság hatáskörébe tartozik. Ezzel szemben a miniszter kijelenti, hogy a vasutvonal megállapitása alkalmával felmerülő szabályozási kérdések elintézése kizárólag a miniszter jogkörébe tartozik. Egyebekben a miniszter kijelenti, hogy előző leiratában elfoglalt álláspontjától semmiben sem tér el.

Uj vendéglő.

Máté Ambrus ujpesti vendéglős a Ráczfürdővel szemben Egyház-tér és Gábor utcza 3-ik szám alatt Avar László vezetése mellett csinosan berendezett kerti vendéglőt nyitott, pompás magyar konyha, saját termésü kitünő nagykőrösi és fothi borok, friss csapolásu sörök a napnak minden szakában a nagyérdemü közönség rendelkezésére állanak.

Zarándoklat.

Lourdes-ba, a franczia pirenei hegység lábán ál levő hires kegyhelyre folyó é. augusztus hó 21-én egy két hétre terjedő zarándoklat indul Budapestről, Stajerországon, Karinthián, Tirolon és Olaszországon keresztül, egy-egy napi megállással Milanóban, Genuában, Nizzában és Marseilleben. Lourdesban 4 napot tölt a társaság. Ezen zarandoklat iránt érdeklődők forduljanak programmért a nagymarosi (Hontmegye) r. k. plebániai hivatalhoz.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság magyar vonalainak üzletigazgatósága.

2144 P. szám.

Pályázati hirdetmény

Székesfehérvár állomás mühely telepén létesitendő uj kocsijavitó műhelyépület és ennek tartozékainak létesitésére ezennel pályázatot hirdetünk.

A teljesitendő munkákra vonatkozó bővebb adatok valsmint az épitési ajánlat tervezete, az alulirott üzletigazgatóság épttési és pályafenntartási szakosztályának hivatrlos helyiségében (I. ker. Mészáros utcza 17 sz. ll. em.) a hivatalos órák alatt átvehetők és a tervek megtekinthetők, illetve az összes tervek egy példányban 10 korona lefizetése mellett megszerezhetők.

Jogérvényes és kellőleg bélyegzett ajánlatok legkésőbb 1899. évi junius hó 28-áig déli 12 óráig általános osztályunk iktató hivatalánál nyujtandók be, eme felirattal ellátva: „Ajánlat a székesfehérvári uj kocsijavitó műhely épitési munkáira."

Bánatpénz fejében 1899. évi junius hó 27-én déli 12 óráig 4000 azaz: Négyezer korona készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban budapesti állomási pénztárunkba (I. ker. Mészáros-utcza 17. sz. térfelügyelőségi épületben fizetendő le. Az értékpapirok a budapesti vagy bécsi tőzsdén, névértéken felül jegyzett árfolyamuknak legfeljebb 90%-nyi magassagban fogadtatnak el.

Ezen bánatpénz a munka elnyerése esetén 8 napon belül, de mindenesetre a munka megbizatás átvétele előtt, annak kétszeresére egészitendő ki, mely összeg mint kautió mindaddig letétben marad, mig a létesitmények ideiglenes átvétele meg nem történt.

Posta utján beküldendő ajánlatoknál a bánatpénzek téritvény mellett adandók fel.

A bánatpénz lefizetéséről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az ajánlatok között való szabad válnsztás jogát fentartjuk magunknak.

Budapesten, 1899. junius hó 12-én.

Az üzletigazgatóság.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

2237. T. számhoz.

Déli vasut.

Az idei fürdőévad tartama alatt, azaz f. évi május hó 1-től fogva szeptember hó végeig, Budapest déli vasutról, Budapest keleti p. udvarról, Budapest Kelenföldről, Székesfehérvárról és Nagy-Kanizsáról rendkivül mérsékelt áru I. II. és III. osztályu, az egész évadra, azaz f. évi szeptember hó 30-ig érvényes menettértijegyek adatnak ki, Siófokra, Szántódra, Balaton-Földvár m. h.-re, Szárszó m. h.-re, Szemesre, Boglárra, Fonyód-Fürdőtelepre, Mária-Telepre és Balaton Szt.-Györgyre, továbbá (Siófokon át) Balaton-Füredre, Almádiba, Kenesére és (Bogláron ill. Fonyód-Fürdőtelepen át) Badacsonyra, Révfülöpre és vissza. Ezen menettértijegyek alapján az utipodgyász a fentnevezett vasuti és gőzhajózási állomásokra és viszont közvetlenül továbbittatik.

Ezenkivül a fürdőévad tartama alatt Budapest déli-vasut, Siófok és Balaton-Földvár közti forgalomban időleges jegyek is adatnak ki, melyek árai a következők:

a) **Budapest d. v. Siófok között.**

1 hóra: I. osztály 104 korona II. oszt. 76 korona.

Az egész fürdőévadra: I. osztály 256 korona, II. osztály 188 korona.

b) **Budapest d. v. Balaton-Földvár között.**

1 hóra: I. osztály 118 korona, II. osztály 86 korona.

Az egész fürdévadra: I. o. 290 korona, II. o. 212 korona.

Fürdő és üdülőhelyek a déli vasut mentén.

Vonatösszeköttetések és menetárak Budapestről (déli vasuti pályaudvar.)

Abbazia (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel 8 este. Abbazia Mattuglie érk. 8.56 este, 9,17 d. e. Menettérti jegyek 30 napig érvényesek, gyorsvonatokra : I. oszt. 52.08, II. oszt. 37·28, III. oszt. 23·89 forint.

Arco [Pragerhof-Marburg-Morin át) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 8 este, Arco érk. 9.50 d. e. 5.09 d. u. Menettérti jogyek Mori állomasig 30 napig érvényesek* gyorsvonatokra : I. oszt. 66·05, II. oszt. 47·46, III. oszt, 30.77 forint.

Auenhof (Prágerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel. 8 este, 9.15 este, Velden érk. 7,42 este 6.49 reggel, 2.05 d, u. 80 napig érvényes menettérti jegyek * Velden állomásig gyorsvonatokra : I. oszt. 40.06, II, osztály 27.94 frt, III. oszt. 17.76 frt.

Balaton-Földvár Budapest d. v. ind, 6.50 reggel, 8 d. e,, 1.30 d. u. 4.25 ** d. u., 8 este, 9.25 este, Balaton-Földvár érk. 11.07 d. e., 10.28 d. e., 5.28 d. u. 8.10** este 10·34 este 1.24 éjjel. Gyorsvonat I. oszt 9.95, II. oszt. 7.25, III. oszt 4.50 frt. Póstavonat I. oszt. 7.10, II. oszt. 5.35, III. oszt 3·55 frt. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévad végéig, azaz szept. 30-áig érvényesek.

Brennerbad (Pragerhof-Franzensfesten át.) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 8 este, Brennerbad érk. 5,18 regg 2.50 d. u. 30 napig érvényes menettérti jegyek : Gyorsvonat I oszt 62.34, II. oszt. 44.64, III. oszt. 28.90 frt.

Daruvár (Nagy-Kanizsa-Barczon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 9.26 este, Daruvár érk. 8.53 este, 12.09 d. u. Póstavonatu menetjegyek Barcsig : I. oszt. 12.90, II. oszt. 7.90, III. oszt. 5,40 frt. Barcsról 30 napig érvényes menettérti jegyek I. oszt. 4.50. II. oszt 4.50 III o. 3 frt.

Fonyód fürdőtelep Budapest d. v. ind. 6.50 regg 8 reggel 1.30 d. u. Fonyód-Fürdőtelep érk, 11.58 d. e. 10.56 d. e. 6. 23 este Póstavonat I. oszt. 9.60, II. oszt. 7,20, III. oszt. 4.80 frt. Tekintet nélkül e kiadas napjára, a fürdőévad végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek.

Gleichenberg (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 8 este, 9.25 este. Purkla érk. 7.54 este, 8.13 d. e. 2.59 d. u. 30 napig érvényes menettérit jegyek Spielfeld állomásig gyorsvonatokra : I. oszt. 29.80 frt, II. oszt. 20.56, III. oszt. 12.75 frt.

Gossensass (Pragerhofon Franzenfesten át) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 8 este, Gossensass érk. 4.38 reggel 2.21 d. u. 30 napig érvényes menettérti jegyek*, Cyorsvonat : I. oszt. 58.65. II. oszt. 41.88, III oszt. 26.82 forint.

Görz (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel 8 este, 9.25. este, Görz érk. 9.47 este, 10,08 d. e. 6.34 este. 30 napig érvényes menettérti jegyek. Gyorsvonat I. oszt. 55.79, II. oszt. 40.08, III. oszt, 25.58 frt.

Héviz, Budapest d. v. ind. 6.50 regg. 8 regg. 11·0 d. u. 8 este, 9.25 este. Keszthely érk. 1.10 d. u. 1.3. 5 d. e. 7.30 este 12.06 éjjel 3.25 reggel. Menettérti jegyek B.-Szt.-Györgyig : Gyorsvonat I. o. 15.60 frt, II. oszt. 10.95, III. oszt. 6.80 frt. Postavonat I. oszt. 10.80, II. oszt. 8.10, III. oszt. 5.40. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévad végéig, azaz szeptemker 30-ig bezárólag érvényesek.

Lipik (Nagykanizsa-Barcson át) Budapest d. v. ind. 8 reggel 9.25 este. Pakrácz érk 10 este, 1.20 d. u. Póstavonatu menetjegyek Barcsig : I. oszt. 11.90, II. oszt. 7.90 frt, III. oszt 5.40 frt. Barcsról 30 napig érvényes menettértijegyek : I. oszt. 7.50 II. oszt. 5. III. oszt. 3.50 frt.

Meran, (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 8 este, Meran érk. 7.36 regg. 2,59 d. u. Bozen-Gries állomásig 30 napig érvényes* menettérti jegyek. Gyorsvonat : I. oszt. 62.34, II. 44.66, III. 28.90 frt.

Pörtschach am See (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 8 este 9.25 este, Pörtschach a. S. érk. 7.27 este, 6.38 reggel 1.51 d. u. 30 napig érvényes* menettérti jegyek. Gyorsvonat: I. oszt. 40.06, II. oszt. 27.94, III. oszt. 17.76 frt.

Rohitsch (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 regg. 6.50 reggel, 8 este, 9.25 este, Pöltschach érk. 3.05 d. u. 8.08 este, 3.33 reggel 8.59 d. e. 30 napig érvényes menettérti jegyek Pöltschach állomásig. Gyorsvonat : I. o. 30.94, II. oszt. 21.44, III. oszt. 13.32 frt.

Römerbad Budapest d. v. ind. 8.00 reggel, 6.50 reggel, 8 este, 9.52 este, Römerbad érk. 4.06 d. u. 9.30 este, 4.33 reggel, 10.31 d. e. 30 napig érvényes menttérti jegyek : Gyorsvonat : I. oszt. 35.02, II. oszt. 24.46, III. oszt. 15.36 frt.

Savanyúkút (Kanizsán át) (Budapest d. v. ind. 6.50 reggel. 8 reggel, 8 este, 9.25 este. Savanyúkut érk. 7.15 este, 4.03 d. u 6.55 reggel, 11.50 d. e. Póstavonatu jegyek : I. oszt. 14.10, II. oszt. 9.30, III. oszt. 6.60 frt.

Semmering (Kanizsa-Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 6.50 reggel, 8 este, 9.25 este, Semmering érk. 6.45 este, 2.59 éjjel, 7.05 reggel, 5.22 d. u. Gyorsvonatu menettérti jegyek 30 napig érvényesek: I. oszt. 38.72, II. oszt, 27.25 frt, III. o. 17.22 frt.

Siófok, Budapest d. v. ind. 6.50 reggel, 8 reggel, 1.30 d. u. ** 4.25 d. u, 8 este: 9.25 este. Siófok érk. 10.41 d. e. 10.09 d. e. 4.57 d. u. ** 7.43 este 10.13 este, 12.59 éjjel. Gyorsvonati menettérti jegyek I. oszt. 8.50, II. oszt. 6.15, III. oszt. 3.80 frt. Postavonati menettérti jegyek . I. oszt. 6, II. oszt. 4.50, III. oszt, 3 frt. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévad végeig, azaz szept. 30-ig bezárólag érvényesek.

Tobelbad (Prágerhofon át) Budapest d. e. ind. 8 reggel, 8 este, 9.25 este, Premstätten-Tobelbad érk. 6.12 éste, 8.06 reggel 1.31 d. u. Graz állomásig 30 napig érvényes menattérti jegyek gyorsvonatokra : I. oszt. 29.80, II. oszt. 20.56, III. oszt. 12.75 frt.

Toblack (Pragerhoffon át) Budapest d. v. ind. 8 reg. 8 este, 9.25 est. Toblach érk. 1·01 éjjel, 10.49 d. e. 7.15 este. 30 napig érvényes* menettérti jegyek gyorsvonatokra: I. o. 53,07, II. o. 37,71, III. o. 24,28 frt.

Tüffer (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reg. 6,50 reg. 8 este 9,25 este, Markt-tüffer érk. 3.57 d. u 9,20 este, 4,35 reggel, 10 21 délelőtt, 30 napig érvényes menettérti jegyek Markt-Tüffer állomásig, gyorsvonat : I. o, 34.17, II o, 23,92, III. o, 15 frt,

Velden (Pragerhofon át) Budapest d, v. indul 8 reg. 8 este, 9.25 este, Velden érk. 7,42 este, 6,49 reggel 2,05 d u. 30 napig érvényes* menettérti jegyek, gyorsvonat : I. o, 40.06. II. o. 27,94, III. o. 17,76 frt,

Varasd-Teplitz (Csáktornyán át) Budapest d. v. ind. 6,50 reg. 9,25 este, Varasd-Teplitz érk. 5,30 d. u, 7,05 reggel. Póstavonati jegyek Csáktornya állomásig I. o. 10,80, II, o, 7,20, III. o. 4,80 frt

*) Május hó 1-től augusztus hó végéig eső időszakban váltott jegyek f. é. október hó végéig érvényesek,

** Junius hó 1-től szeptember hó 15-ig közlekedik.

Elsőrangu hazai gyártmány.

Pontos czim:

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedüli

gazdasági gépgyára

mely a gazdálkodáshoz szükséges

összes

gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerü felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Gőzcséplők. Vetőgépek. Borprések. Ekek. Szecskavágók. Morzsolók.

Nyilttér.*)

Kereskedők és iparosok banktársasága

m. sz. **Budapest, VI., Deák-tér 6.**

Hitelképes budapesti kereskedőknek é s iparosokna előnyös föltételek mellett hitelt nyujt.

Személyhitelt 100 frttól 8000 frtig.

Tárczahitelt 500 frttól 8000 frtig.

Bekebelezési hitelt üres telkeknél I-sö helyre, házaknál II. helyre is.

Előleget ad értékpapirokra is.

Takarékbetétek 4½ százalékkal kamatoztatnak.

Ezen intézet 12 évi fönnállása óta hitelegylet tagjaitól **egyszer sem kért utánfizetést. A részjegyek** évek óta 6%-ot jövedelmeznek.

Az igazgatóság nevében :

Kohn Gábor elnök.

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő **páratlan gőzfürdővel,** legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel,** 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő mindszenti ERDÉLYI GYULA.

Szerkesztő: JURISZTOWSZKY ÖDÖN

Legjobb fagylalt

kapható

Fischer B.-nél

Roham-utcza.

Vendéglő a közel zöldben.

Bauer János a várból előnyösen ismert vendéglős az Alkotás-utcza és Mozdony-ut sarkán a kies fekvésü Hesz féle telken nagyszabásu szép vendéglőt nyitott meg. A vendéglőt ugy a budaiak mint a pestiek sürüen látogatják, a mit a jó konyha, jó pincze és pontos kiszolgálás meg i érdemel.

Rainer J. és Társa, Budapest,

II. ker., Fő-utcza 12.

Ajánlja legjobb minőségü moly elleni szereit, u. m.:

Naphtalin, kámphor, molyporpapir, molyvászon, továbbá fertőztelenitő (desinfectio) czélra, Carbol folyékony, carbolpor, vasgálicz és clórmész, rovarpor, eredeti dalmatini és igen hathatós poloskatinkturát.

Nagy választék **illat és piperecziklekben, szivacsok,** mindennemü **sebészeti kötanyag és betegápolási készülékek.**

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, csomagolás felszámitás nélkül.

Lenz Ferencz

Buda, II. kerület, Fő-utcza 68. szám.

Nagy választék:

Papir-, rajz- iró- és iskolaszerekben.

Müiparáru kereskedés.

Jutányos árak.

STŐRI A. J.

Krisztina-köruti nagykávéháza.

(Krisztina-körut 91.)

Minden vasárnap katona hangverseny.

KITÜNŐ TEKEASZTALOK.

Hideg buffet.

Legfiŋomabb italok.

Igen olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

RÖCK ISTVÁN

gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje

BUDAPEST, IX., Soroksári-utcza 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomású compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajógépeket.

Lokomobilokat,

kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket,

Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fűtőcsövekkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**

Teljes hütőtelepeket és jéggyárakat

szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizműtelepeket, gőzmalmi- és téglagyári

berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömbzéki emeltyü szerkezettel.

FRISCH ANTAL

„GIZELLA“ kávéháza.

II. Széna-tér 7. szám.

Teljesen ujonnan felszerelten s a modern igényeknek megfelelő berendezéssel.

Különösen alkalmas a kávéház előtti csinos felszerelésü terrasz

az üdülni óhajtó közönség számára.

A legfinomabb italok

mindig készletben vannak.

Hideg buffet.

Esténként hangverseny.

Pontos kiszolgálásról gondoskodva van.

Szt.-Lukácsfürdő

téli és nyári

gyógyhely.

Nagy kénes iszapfürdő a melynek 520 □ méter nagyságu nyitott és zárt medenczéiben a forrásviz naponkint négyszer megujul. **Mindennemü gyógy- és üditő-fürdők. Lakás- és teljes ellátás, közepes ár 25 frt hetenkint.** — Prospektust küld az igazgatóság Budapesten.

Uj vendéglő.

Galasso Mamertó

Városmajor-utcza 10. szám alatt

megnyitotta ujonnan berendezett bor- és sörmérését. Az árnyas és csinos udvar kellemes szórakozó hely, s előnye az, hogy a villanyos vasut közvetlen közelében van.

Vasárnap és ünnepnapokon zene.

Az ételek és italok jók és jutányosak.

Kiszolgálás pontos.

Mihalovits József

kalapos-mester

BUDAPEST,

I. ker. Alagut-utcza, a Szinkörrel szemben.

Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

NŐI KALAPOKBAN,

valamint **szőrme-árukból.**

Polgári

iskolai vizsgálatokat egy vagy több osztályból rövid idő alatt ugyszintén középiskolai pót vagy javító vizsgálatokat sikerrel tenni szándékozók; — helybeliek mint vidékiek; forduljanak felvilágositásért e lap kiadóhivatalához.

MEGHIVÓ.

A „Budapest Zugligeti-Egyl et“

1899. évi junius 29-én csütörtökön d. e. 11 órakor

a zugligeti iskolában tartja meg

évi rendes közgyülését,

melyre a tagok tisztelettel meghivatnak

A közgyülés tárgysorozata:

1. Az igazgatóság évi működéséről szóló jelentés felolvasása.
2. Az évi zárszámadások megvizsgálása és a jövő évi költségvetés megállapitása.
3. Három igazgatósági tag helyének betöltése, a választmány ujjá alakitása, a számviszgáló-bizottsági tagok választása.
4. Az igazgatóság egy fontos inditványának tárgyalása.
5. Esetleges inditványok.

Budapest, 1899. junius 5-én.

Eperjessy István, titkár, *Sigray Pál,* elnök,

irándulók figyelmébe!

LEBEDA FERENCZ

Misztl-féle „Magyar koronához“ czimzett vendéglője és kávéháza.

Budakesz, Virágvölgy.

Kies fekvés, szép kilátás, szabad és üde levegő.

A nyaraló és kiránduló intelligentia találkozó helye.

Kitünő magyar konyha, természetes borok, kitünő kávéházi italok, buffet, fagylalt és jeges kávé.

Jutányos árak.

Pontos kiszolgálás.

Minden szombaton hangverseny változatos műsorral.

Lámpajavitó műhely, Érczнyomó, Galvanizáló és fémcsiszoló-intézet electro-erő-üzemmel berendezve.

Morodán Simon

ezelőtt

Morodán és Zsolnay

Budapest, VII., Hársfa-utcza 4.

Elvállal: **fémcsiszolást, nikkelezést, galvanizálást, aranyozási, ezüstözési, valamint minden e szakba vágó munkákat jutányos árak mellett.**

Nagyobb megrendelésnél a munkáért házhoz küldetik és az áruk kész állapotban visszaküldetnek.

☞ A dijak rendkivül mérsékeltek. ☜

Lovak és szarvasmarhák biztositása.

Magyar Kölcsönös Állatbiztositó Társaság mint szövetkezet,

Budapest, Erzsébet-körut 27.

iztositásokat elfogad **lovak** és **szarvasmarhák** elhullása következtében beállott káresetek megtérítésére.

Az intézet élén állanak a következő földbirtokosok: báró STOJAOVITS GYÖRGY elnök, báró AMBRÓZY GYULA, gróf BETHLEN ALÁZS, cs. és kir. kamarás országgy, képviselő dr. BÉLDY LÁSZLÓ rszgy. képviselő, CHERNEL GYÖRGY cs. és kir. kamarás, orsz. képv., áró JOSIKA GÁBOR cs. és kir. kamarás, orsz. képv., gróf KORNISS ÁROLY főrendiházi tag, báró NYÁRI BÉLA cs. és kir. kamarás, gróf ÁDAY GEDEON, dr. SIMAY ALADÁR, a Magyar agrár- és járadékank r. t. gazd. tanácsosa, dr. TETÉTLENI ÁRMIN ügyvéd, TAHY STVÁN cs. és kir. kamarás, Pestmegyei gazdasági egyesület alelnöke. ZALESKI JENŐ, dr, PAJOR IGNÁCZ vezérigazgató.

elvilágositással szivesen szolgál az igazgatóság és a vidéki ügynökségek.

☞ A dijak rendkivül mérsékeltek.

Szent margitszigeti gyógyfürdőhely.

A Szt.-Margitszigeti 43.7° C. hévviz kitünő eredménynyel használtak mint **fürdő** vagy belsőleg mint **gyógyital** és **belegzésre** a következő óralakok ellen: **köszvény, csúz, sábák, idült kütegek, külsértések után llépett izzadmányok, görvély és bujakór, hólyaghurut, női bántalmak, ırat-, gége-, tüdőhurut, hüdések idegbántalmak.** Meglepő sikerrel ısználtatik a **massage villamos fürdő, hidegviz és Kneip féle gyógymód**

135 hold sétakert, tiszta pormentes levegő és 300 vendégszoba rsalgási és tekéző terem, posta, telefon, gyógyszertár és elismert jó nyha.

Rendelő fürdőorvos **Dr. Ötvös József** az országos közegészségügyi nács tagja. — Naponta **katona- és czigányzene.** — Hajóközlekedés lóránkint; menettérti jegy: hétköznap **20** kr., vasár- és ünnepnap **40** ., gyermekjegy **10** kr.

ürdőidény tartama május 1-től október 1-ig.

Május és szeptember hónapokban 30% árengedmény.

Megrendeléseket lakásokra átvesz:

A Szt-margitszigeti gyógyfürdő-felügyelőség Budapest.

Köszönetnyilvánitás.

Ő Fensége Salvator Lipót fherczeg udvarmesteri hivatala.

Általános Asbestárú-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherczeg **rendkivül meg van elégedve** az asbesttalppal bélelt czipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak ugy el, mint más közönséges czipőknèl. Küldök egy pár vadász-czipőt, hogy annak a mintájára készitsenek másikat asbesttalpbélèssel, ugyanannál a czipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadászczipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szalonczipők.

Zágráb, 1898. julius hó 8-án.

Krahl, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke a következőket irja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetétü czipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, ugy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szives tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én. tisztelő hive **Wekerle Sándor.**

Ne viseljünk lábbelit a Dr. Högyes-féle szab. Asbesttalp betét nélkül.

A magy. kir. honvédségtől czélszerünek elismerve.

Nincs többé lábfájás!

Óvjuk lábainkat az izzadástól és meghüléstől.

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid ideig viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki czipőjét dr. Högyes által szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el,

Kettősvastagságu 1·20 kr. egyszerü 60 kr, homoktalp 40 kr, gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbélés kitünőségét legjobban bizonyitja, hogy a *cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállittatott.*

Szétküldés csakis utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágitások, prospectusok és köszönetnyilvánitások ingyen,

Kapható kizárólag:

Asbestárugyár bet. társaság

Budapest, VI., Sziv-utcza 18.

Dietzl József

bornagykereskedő és bortermelő.

Cs. és kir. udvari szállító, valamint Ő csász. és kir. fensége József főherczeg udvari szállitója, Szerb kir. udvari szállító

Budafokon.

Ajánlja tisztán kezelt asztali-, pecsenye és csemegeborait palaczkokban, valamint hordókban.

Különlegesség

Budai sashegyi saját termése.

‚REGGELI UJSÁG'

fogyasztási czikkeket szállitó-vállalat részvénytársaság

József-körut 19.

Liszt, kenyér, fűszerek, hus, zsirnemü, szárnyas, tojás, csemegék, sör, bor, pezsgő, fa és szén jó minőségben, jutányosan házhoz szállitva.

Kivánatra megrendelési bárczák.

Részletes árujegyzèk a **Reggeli Ujságban.** Előfizetési á. a lapnak egy hóra 30 kr. vidékre 50 kr

A czikkek megrendelhetők az ujság kihordónál.

A szállitás Budára gyors és pontos.

Janky és Zeuzil

ércz-vasbutor fényezők és épületmázolási vállalkozók

Budapest, VII., Dohány-utcza 45.

Elvállalnak *fürdőkádak-, konyha- és vizesedényekben bármiuő mázolási munkàt versenyàrak mellett.*

Fősulyt fektetünk

vasbutor mázolàsi munkàkra.

Javitások olcsón elkészittetnek.

Műfogak és fogsorok

legjobb minőségben és a legjutányosabb árak ellett készittetnek — anélkül, hogy a gyökeket el kellene távolitani, 10 évi irásbeli jótállás mellett.

Hivatalnokoknak 50%-al olcsóbban.

Kivánatra részletfizetésre is.

KEMÉNYE.

Budapest, VII. ker., Klauzál-utcza 2. sz. I. em.

(a Párisi Nagy-Áruházzal szemben.

Értesités!

Van szerencsém a nagyérdemü közönséget tisztelettel értesiteni, hogy a vezetésem alatt álló vendéglőmben **I. ker. Alkotás- és Márvány-utcza sarkán,** minden vasár- és ünnepnapon

HANGVERSENY

tartatik, melyre a nagyérdemü közönséget tisztelettel meghivom, jó ételek és italokról, valamint pontos kiszolgálásról, gondoskodva van.

Szives látogatásukat kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

Bauer Ferencz

vendéglős.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházt.téren fioküzletet nyitottam — Liszt, tej. tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

FELHIVÁS.

az összes

gyomor és alhasi fájdalmakban szenvedőkhöz!

MÁJ
VESE
HÓLYAG
ARANYÉR

Hatásában páratlan.

PAULA-VIZ

a jelenkor szenzációs gyógyvize.

Magyarádi „PAULA" gyógyforrás részvénytársaság.

Budai főraktár:

Rainer J. és Társánál

Fő-utcza 12. szám.

KRÁL GYULA

kőfaragó mester,

I., Kelenföld, az állomás mellett.

Kőfűrészelő-,

gyaluló-

és esztergályozó.

Elvállalja a homokkő, mészkő, márvány és gránitkő feldolgozását úgy épületekre, mint siremlékekre.

Vendéglő megnyitás.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemü közönséget, hogy *Budán* a Ráczfürdővel szemben szép *kerthelyiséggel* ellátott s a mai kor igényeinek megfelelő **vendéglőt** nyitottam, melynek vezetésével *Avar* Làszló vendéglőst biztam meg.

Sajáttermésü kitünő *nagykőrősi* és *fóthi boraim* kimérése ugy szintén pompás *magyar konyha* és pontos kiszolgálásért kezeskedem

Becses pártfogásáért esedezve

tisztelettel

MÁTÉ AMBRUS

ujpesti vendéglős.

Egyház tèr Gábor u. 3 sz.

A Magyar Asphalt részvénytársaság

BUDAPEST, Andrássy-ut 30.

Elvállal minden néven nevezendő **ASPHALT BURKOLASI** valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **asphalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

GANZ ÉS TÁRSA

VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV. TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

KÉSZIT:

A) **gépeket és épitési munkákat teljes malomerendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speciálitási B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek- és ágyugolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czellulozagyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól. — **Zsilipek, csővezetékek** frictiós kapcsolások rotatiós dynamométerek. — Aczélöntés.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legtisztább égvényes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és holyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Hová menjünk?

Átrándulunk Budára

STEFAN SIMON

a „félhold"-hoz czimzett vendéglőshöz, igen szép mulató kerthelyiség.

I. Fehérvári-ut, 35. szám,

a vám felügyeletnél.

Meghivja a t. cz. közönséget a vendéglője látogatására. Naponta **friss halpaprikás, turós-csusza és minden féle ételekkel s jó minőségü falusi borokkal szolgál.**

A közönség mulattatására

naponta czigányzene játszik, s két kuglizó áll rendelkezésére.

Minden vasárnap és ünnepnap bengáliai világitás.

Budapest, III. Remetehegy BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest, 1899. VIII. évfolyam 19. sz. Julius 1 (Szent Jakab hava.)

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek:
Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Megjelenik havonként háromszor.
Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG:
I., Városmajor-utcza 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Olvasóinkhoz!

Midőn Buda és vidékeért folytatott országos érdekű küzdelmeink tàmogatóinak áldozatkészségét megköszönnénk, kérjük a hazafiakat, hogy lapunkat a „Buda és Vidékét“ segéljék előfizetéssel a nagy czélok eléréséhez.

A „Buda és Vidéke izgatások elkerülésével — a nélkül, hogy ezzel más vallásokat bántana — őrködik azon, hogy a *keresztény szellem* tartsa fenn a társadalmi békét s arra törekedik, hogy a *vallások egymással kezet fogjanak* az emberiség jóléteért, az erkölcsért és becsületességért.

Czélunk, hogy a közönséggel patriarchalis viszonyban legyünk, ezért a kész kiadások méltányos felszámitásával előfizetőink minden megbizását elvállaljuk, a mi előnyös reájok nézve, mert Budàn számtalan *hivatal, hatóság van. Paedagogium, kórházak, kertészképző intézet, hadparancsnokság* stb. *Beadunk és sürgetünk minden kérvényt, közbenjárunk hitel, biztositási és engedély ügyekben. Kérdésekre levélben felelünk. Már beadott ügyeknél kérjük az ügydarab számát közölni. Kihallgatásokra előjegyeztetünk. Tudakozódás, felvilágositás magánügyekben is.*

Ezekkel akarjuk visszaadni azok szivességét, kik lapunkra előfizetnek és ezzel erősitik *magyarosodásért* folytatott törekvésünket.

A Buda és Vidéke kiadóhivatala: Budapest, I., Városmajor-utcza 28. sz. Báró Bànffy hàz.

Előfizetési árak:

Egész évre	. . .	6 frt	— kr.
Fél évre	. . . .	3 „	— „
Negyed évre	. . .	1 „	50 „

Erdélyi Gyula,
a Buda és Vidéke szerkesztője és kiadótulajdonosa.

Az Ihàszi csata 50-ik évfordulója.

Egy budai tekintélyes polgártársunktól *Sollich Ferencz* urtól Buda-Ujlakon, ki az 1848|49 évi nagy idők tanuja volt, alábbiakat vettük:

Folyó évi junius 27-én 50 éve annak, hogy számos bajtársaival az Ihászi forró csatát végig küzdötte, s ez alkalommal fenti derék polgártársunk mint értesülünk Pápa város érdemes polgármesteréhez megkeresést intézett, hogy e nagy napon — azon esetre, ha Pápán oly egylet nem létezne, ki e napot megünnepelné — saját költségén csendes miseáldozat szolgáltassék, melyen személyesen jelen leend, hogy elesett bajtársai irányában kegyeletét ünnepélyes imával leróhassa. E derék polgár ugyan azok sorába tartozik, ki szintén a régi ősi jelszó szerint cselekedett; „menj és ontsd véredet a honért.“ Bár szerény áldozattal ünnepelheti e nagy napot, de áldozatának nagyságát mérlegeltetni ép úgy most nem engedi, mint annak idejében midőn minden áldozat kötelességszerünek látszott, mert a hevülő vér még nagyobb jogokért küzdött.

Áttérve szeretett polgártársunk fenti időben végig küzdött napjaiból meritett és szivességéből rendelkezésünkre bocsájtott adatokra, közölhetjük: hogy e forró csatában 1849. évi junius hó 27-én harczoltak:

Az I-ső reppentyüs ütegnél (Kmetty dandárok) Kölbauer József főhadnagy mint üteg parancsnok.

Willán hadnagy.

Steiner tűzmester.

Kölbaum Adolf tűzmester mind bécsi születésüek

Sollich Ferencz irányzó buda-ujlaki születésü.

Berger irányzó sopron városi. Bretschneider budapesti, Schultz, Stökl, Klögl pozsonyi, Prichtl elszászi, Gőtz lengyel, Advef ismeretlen, Bandl moóri, Rits István buda-ujlaki, Auer Sebestyén buda-ujlaki, Sturm buda-ujlaki, Scheih székesfehérvári, Vörösmarty székesfehérvári, (orvos fia). A IX-ik lovas ütegnél Kőnig őrnagy mint parancsnok, Wittek Ferencz tüzér, Fersl tüzér, Wiedermann tüzér buda-ujlaki születésüek.

A Nádor huszároknàl

Görbe József jászárokszállási születésü.

A Bocskay huszároknál

Kmetty tábornok és

Üchtritz ezredes parancsnoksága alatt résztvettek a 10-ik a 23-ik 33-ik 45-ik és 120-ik zászlóaljbeliek, kik közü

A „Buda és Vidéke“ tárczája.

Hol a vad leány?

— Regèny. —

Irta: **Erdélyi Gyula.**

ELSŐ FEJEZET.

Tudós az állatok között.

Signore Kalipszánó, az állatsereglet tulajdonosa, nyugodtan szitta szivarkáját az állatsereglet bódéja előtt. A széket ugy kapta maga alá, mintha az megnyergelt paripa lett volna.

Délelőtt kevés néző alkalmatlankodik, ilyenkor nincs sem etetés, sem mutatvány. Sütkérezik és e közben terveket kovácsol, vagy àlmodik a nélkül, hogy aludnék; sok, nagyon sok kincsről. Ha ezt a sok, nagyon sok kincset megtalálná, ugy az .ő állatsereglete lenne legnagyobb a világon.

Leánya, Olimpia fogadta ilyenkor a vendégeket. A pàrját ritkitó Olimpia, kinek sastekintetére megbüvölten hunyászkodik meg a királytigris vagy a hiéna is.

Olimpia az állatszeliditők királynéja, ki versenyezhetne ő vele? Büszkén gondolt a különben galambszivü gyermekre, a kinek tekintetére a legkegyetlenebb fenevad is félve lapul meg.

Tessék utánozni valakinek Olimpiát, ha lehet, ha tudja. Hol van ebben a leányban az a nagy erő és hatalom? Vagy talán a fenevadak is szerelmesek belé? . . .

Kalipszánó Olimpia csakugyan nagy állatszeliditő volt. Művészetét anyjától tanulta. Fanatikus és bátor. Az állatokat hipnotizálta tekintetével.

Nemcsak a maga idomitott oroszlánai közé mert bemenni, de idegen állatseregletek dühös példányaitól sem rettent vissza.

Ébren és álmában folytonosan az állatokkal foglalkozott; arra, hogy emberek is vannak a világon, nem gondolt. Az ember, az csak közönség, még pedig rettenetes közönség.

A legtöbb ember azért bámulja mutatványàt, mert azt lesi és vàrja, mikor tépi szét őt az oroszlán?

Olimpia ezért a véres kivàncsiságért megvetette, gyülölte az embert, ki élvezetet keres a rettenetesben, a borzadályban, de egy sem merne vele a ketreczbe lépni.

Ezek az állatok jól ismerik és nem gyülölik ugy, mint a többi embert. Egy kicsit félnek is töle, szemeit pedig rettegik.

A Kalipszánó-család titka az állathipnózis. Apáról-fiura szàllt ez a titok s azt nem árulta el idegen embernek egy Kalipszánó sem. Kalipszánó-leány máshoz nem mehetett férjhez, csak állatszeliditőhöz.

Családi büszkeség. Balzamó Kalipszánó, a család feje, még ha a művészet rosszul fizetett is, nem cserélt volna a királylyal sem, mert a királyok széttépik az embert, de a fenevadnak nem tudnak parancsolni. Ugyan melyik fejedelem merné a legremekebb oroszlán: Alexandró hátán aludni el déli álmát, ha az egész testőrsége ott állna is védelmére?

Alexandrónak sem törvény, sem ostromállapot nem parancsol, de Kalipszánó Olimpia igen. Vele bemehet a gyermek és játszhatik Alexandróval . . .

Melyik ellenzékkel bánhatik igy a kormány?

Igen, mert az emberiség a k[illegible] ellenzék az állatvilág. Csakl[illegible] szokta mondani Balzam[illegible]

Hazai ásványvizeket igyunk!

Szegedy Antal és Tököly István szegedi születésü 10-ik zászlóaljbeliekre emlékszik még Sollich úr.

Midőn közöljük Sollich úrnak e valóban hazafias tettét, e helyen is örömmel elismerjük és kivánjuk, hogy az elesett bajtársaival szemben lerótt ilyetén kegyelet nyilvánitása hazafiaink előtt mindenkor fényes példa legyen.

D. M.

Csak azért is.

Hiában, sok csökönyös ember van Budán. A hazafiságnak némely frázisait vallogatják ugyan, de hölgyek és urak, leányok és legények németül beszélgetnek, s csak akkor leszsz általános még a körök legtöbbjében a magyar beszéd, ha nem *bennszülöttek* vannak ott. Némelyek azt hiszik, hogy a magyar Isten tisztelet, a magyar beszéd, a magyar levelezés, magyar számlák, magyar utczai kiabálások követelése csak szeszélyeskedés.

Magok a magyarositásra alakult egyesületek például *Az Országos Magyar Iskola Egyesület*, majdnem összetett kézzel nézi a nemzeti önérzetnek arczul csapását.

Hogy ne pangana *Az Országos Dermesztő Közöny Egyesülete* dermesztő közöny miatt, miután csak langyos viz, pedig háborgó tengernek kellene lenni.

A közönség között gyujtsák meg a lelkesedés tüzét, rázzák fel a hazafiságot s ne engedjenek a legkicsinyebb dolgokban sem, mert a nagyok sem sikerülnek... A Jézus Krisztus azt mondá: Menjetek el és tanitsatok meg minden népeket. Az Országos Magyar Iskola Egyesület tagjai legyenek apostolok és város részről város részre járva a németül beszélőket utasitsák rendre, kiáltsák nekik oda: *Magyarul.* Tagjaik lelkesitsenek arra, hogy a fenstermokok és strohkaufokat szóllitgassa a közönség a magyar beszédre.

Szóval lépjen ki az irodából a tettek mezejére. Mert nagyon szép a felnőttek magyarul oktatása, a magyar munkás kaszinók, az óvodák, de ez nem elég, mert a ki megtanul magyarul *az beszéljen is magyarul.* Nem régiben egy *nógrádmegyei leány siránkozott* azon, hogy nem tud németül, tehát jó helyét, *hol németül beszéltek* el kellett hagyni....

Nem akarják észrevenni, hogy milyen veszedelem a közönyösség és napról-napra terjed a germánságba való visszaesés...

Kiállitás Budán.

A budai vigadó vendéglői helyiségeinek bérletét hirdetik. Most már van vigadónk. Most már társadalmi életünk központositottabb lehet. Eddig az I—III. kerület, a szükebb kerületek nem ismerték egymást társadalmi úton, legfelebb a férfiak a polgári czéllövőházból — most már megismerhetjük és közeledhetünk ahoz, hogy Budának minden izében magyar társadalmi fajképe legyen.

A Vigadóban vigan folynak már a télen a mulatságok, leszsz hangverseny, bál. Mindenesetre drága bérért, mert a bérlet nem olcsó, 10.000 forint. Az első években ez ráfizetést jelent. A vékonyabb pénzüek nem fognak itt mulatni s nem is volna jó, ha a budai vendéglős ipar az összpontositás által megrázkódnék. A budai vendéglősek java részének ugy is a bálok és estélyek képezték igazi jövedelmét. Ezek a bálok nem maradnak el, mert ezek többnyire családi estélyek, ép úgy, mint a körök estélyei.

A Vigadó különben sem arra a czélra épült, hogy egy vállalkozónak a meggazdagodásra módot adjon, ha még adhatna is, pedig nem ád, mert a pesti vigadó bérletéből is szöknek.

A Vigadónak a szellemi élet központositása a czélja s van ott elég helyiség, *hogy a budai könyvtár is fedél alá jusson.* Ezzel elismernék, hogy a Vigadó jó részben a szellem szolgálatára van rendelve.

A tulságos sok bál elmaradhat. Az anyag ápolásából lépjünk át a szellem ápolásába a mi miután el van hanyagolva terjed a *vallástalanság.*

A szellemet is kell táplálni nem csak a testet adjanak erre példát a budai előkelő körök és szoktassák a közönséget a szép kultuszához, mert e nélkül azt mondotta a legnagyobb magyar *gróf Széchenyi István: nincs hazafiság.*

Felolvasások, vallásos estélyeken kivül ideje volna, hogy egy *budai művészeti kiállitást rendezzünk* a Budán laki művészek tárgyaiból.

Ezzel a budai társaság önmagát tiszteli meg s példát ád, hogy a köznapiaságon mint eddig, ugy ezután is felül tud emelkedni.

gye.

Ne igyunk szódavizet.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Nagyrabecsülöm szerkesztő urnak a szóda ellen megindított egészségügyi hadjáratát s én szivvel lélekkel beállok *az országos szóda sztrájkba* s hirdetem minden felé: *Hazai ásványvizeket igyunk...*

Én tovább megyek, mint kárán tanult magyar, mert én is veszedelmes torokfájást kaptam a szódától: én védegyletet alakitok a szóda ellen s eddig már husz ismerősömmel és barátommal irattam alá, hogy az *országos szóda sztrájkba* beállanak.

Egy orvos ismerősöm népszerü füzetkét irt a szóda ellen a hazai ásvdny vizek ismertetéséve! összekötve a kérdést.

Jó volna, ha a *Buda és Vidéke* táblácskákat csináltatna s azt nyilvános helyeken felfüggesztetné ezzel a felirással:

Ne igyunk szódavizet.

Sürgősnek tartanám, hogy a székes főváros a szóda vizek készitését ellenőriztetni addig is mig a szóda viznek ivása *ki megy a divatból,* mert csak szokás és divat.

Én a magam részéről bár nem vagyok vegyész *méregnek tartom.* A keményitővel kevert tej sokkal ártalmatlanabb mint a szóda. Arról olvastam, hogy a tejet kiöntik és a bort, de azt, hogy a szódát kiöntötték volna még nem.

Kötelességemnek tartottam ember társaimat a szódaviz ivás abban hagyására felhivni. Tekintsünk el minden más októl a hazafiság is azt követeli, hogy hazai ásvány vizeinket forgalomba hozzuk.

A szóda, ha még ártalmatlan volna is izletesség dolgában a legközönségesebb ásványvizzel sem versenyez. *Ideg tompitását* sok orvos nyilvánitotta. A szóda vizes üvegek ujra töltésénél többször következik be az a veszedelem, *hogy apró üvegek kerülnek a vizbe.*

Csodálom a közönség közönyét, melyet a szóda vizzel szemben tanusit. A kereskedőknek is több hazafiságot kellene tanusitani s inkább a hazai *ásványvizeket kinálgatni a közönségnek.* Az a nehány krajczár, a mit a kereskedő és vendéglős a szódán nyer nem érdemli meg, hogy a közönség között *a szódaviz terjedjen.*

Én csak azt mondom: **Ne igyunk szóda vizet, de igyunk hazai ásványvizeket.**

Egy kárán tanult.

E. M. K. E. gyufák.

Egy budai háziasszony ösztönzésére a rossz gyufák ellen már irtunk. Bizony rosszak a gyufák s ott is jó volna, ha az országos ipar felügyelők némely gyufagyár körmére koppantanának. Nálunk Budán különösen megérezzük a mi rossz, mert rendszerint az uraságoktól levetkőzött czikkeket kapjuk. Azt tartják Budára minden jó. A gyufákból is különösen a rosszakból egész kiállitást rendezhetnénk Budán. A tisztelt gyárosok elégnek tartják, ha szereplő egyéni-

---

ereiben a családi hagyományok szerint királyi vér csörgedezett.

Egyik ősük király volt, számüzték és mint állatszeliditő járt a világban. Az iratok elvesztek, egy Kalipszánó sem tudja, hol volt király az őse, de érzi a vére csörgedezéséről és keresi azt az országot. Ha megtalalják ezt az országot, kegyetlen boszut állnak azoknak az unokáin, kik meg merték fosztani kormányától Kalipszánót. Századok óta keresik s mert nem találják, azzal vigasztalják magukat, hogy bizonyosan elveszett ez a nép s ez az ország.

Egy Kalipszánó e boszumisszión kivül csak állatszeliditéssel foglalkozott. A férfiág kihalt, Olimpia a bosszu és az álletsereglet örököse.

Olimpia ugy járt-kelt állatai között, mint egy királyné. Egy titkos álma volt. Szerette volna a vihart megszelliditeni. Az állatot keveselte. A természet titkai érdekelték. Sejtelme sem volt róla, de rajongott a tudományért. Ha néha erről beszélgetett atyjával, Balzamo mester megfeddette, mert ő csak az állatszeliditést tartotta tudománynak más egyéb csak lehaság. Ennél nagyobb bölcsesség nincs. Mit ér az olvasás, ha nem tud az olvasó az állatok szeméből olvasni, ha az állatok semmibe veszik a király tekintetét. Leányom, gondolj arra, hogy meg kell boszulni őseinket.

Olimpia a közönségben látott elég férfit, de reánézve ez a férfi is csak egy a közönségből, ki megfizeti a beléptidijat; eszköz az ő művészetéhez.

Balzamo féltékenyebben őrizte a szemefényénél. Vége van ha Olimpia nem állatszeliditőbe szeret. Ilyenekkel pedig nem igen találkozik, mert azok vetélytársai. Két állatsereglet nem fér be egy városba. Majd annak idején vendégszerepeltetni fog egy arra való embert és szerződteti vőnek.

Olimpia szive még nem dobogott szerelemből. Beszélgetett ferfiakkal, különösen katonatisztekkel, egyiktől, másiktól kapott bókot, czukorkát és virágot.

A hizelgő szavakra arcza kipirult és örült is, ha udvarolták. Atyja sokszor intette: Olimpia, te vér a királyok véréből, légy büszke és csak térdre hullott ajkáról fogadj el hódolatot, azután taszitsd el, fordulj el tőle és kaczagj. Jobb ha ők sirnak és te kaczagsz, mint ha ők kaczagnának és te sirnál. A puplikum csak puplikum.

Olimpia elfogadta atyja tételeit és lenézte a publikumot. Titokban epedett a tudományért. Nagyon kevesett tudott. A nevét ugy a hogy leirta, de csak nagy küzdelemmel olvasott. Kiváncsi volt a világ folyására. Atyja beszélte el neki, mi történt?

Az állatszeliditő lenézte a világot és a világ eseményeit. Büszkén vágta félre török sipkáját. Őt csak állatsereglete érdekelte, az elvesztett királyság és leánya jövője...

Tzékén himbálózva szőtte álmait. Milyen nagyszerü házasság lenne, ha Olimpiát olyan állatszeliditő venné el, kinek állatsereglete van. Ez világraszóló esemény lenne. Milyen nagyszerü falragaszokat csináltatna!

Hozzá diszelőadás bengália fénynyel, görög-tüzzel. Az ifju pár együtt lép a ketreczbe, ez azután a frigykötés mit az állatkirályok üvöltése mellett kötnek.

Elmerengett a régmult időkön. Ő is ugy kelt egybe Olimpia anyjával, ki Alexandró anyját hozta többek között az állatseregletbe. Egy özvegy tigrist.

Beatrix elég bátor volt, pedig csak szemfényvesztő családból származott. Czirkuszban nőtt fel. Kevés eredetiség, kevés önállóság jellemezte mutatványait.

Milyen más Olimpia, kiben az ő királyi vére is csörgedez!

Nem csoda, hiszen tigris és oroszlán volt a gyermek játszópajtása, emlegette magában és

ségeink arczképét adják a gyufa iskátulákon akkor talán magától is meggyul.

A rossz gyufát vissza kell adni annak a kereskedőnek a kitől vettük, mert ne higyjék az, hogy Budán a fapénz is pénz.

Legujabban az *E. M. K. E.* gyufa került a piaczra. E sorok irója még nem gyujtott rá evvel a gyufával tehát nem is ajánlhatja, nem is ocsárolhatja, de azért van szava hozzá.

A gyufa bizonyos nyomással vonult a piaczra az első magyar erdélyi közmüvelődés védjegye az E. M. K. E. alatt. (Az *E. M. K. E.* czimü rejtvényt gyengébbek kedvéért leforditottuk az eredeti Volapükből magyarra). A gyufa gyáros tiszta jövedelméből juttat valamit az egyesületnek is. Nagyon derék. Elelmes gyáros üstökénél kap egy másik jótékony czélt és csupa jótékony jofáink lesznek. Ki ki a maga jótékonyságának veszszőparipája szerint vesz majd gazdasszony gyufát, Frőbel gyufát, Vörös-Kereszt gyufát, Szünideigyermektelep gyufát, Fehér kereszt gyufát, Mária-Dorottya gyufát, Jaj de fáj gyufát Aludj babám gyufát stb.

Nagyon szép, hogy az E. M. K. E. gyufák jótékony jofák, de hát még szebb lenne, ha nem hirdetné ezt előre, hanem csendben tenné és azután adná az egyesületnek.

De tegyük fel azt is — mi budaiak tamáskodunk is — hogy a gyufa jövedelmez, milyen ellenőrzést gyakorolhat az egyesület? Nem-e leszsz az igért fáklyából gyertyácska? Hátha a gyár roszszat gyárt az egyesület tekintélyenek nem-e árt, hogy a czégére alatt üll fel a közönség?

Lehet, hogy itt Budán is forgalomba kerül. Hirdetési rovatunkban is olvashatnak róla, még akkor sem adjuk fel elvünket, hogy a jótékony jofák erkölcsi szempontból nem használnak egy jótékony egyesületnek sem. Nem használnak sem a jótékony pálinkák, fogpiszkálók és egyéb jótékony reklámok.

Az E. M. K. E. gyufa lehet jó, de reklámul ne adja magát oda egy jótékony egyesület sem.

egy.

A Nemzeti Szinház Budán.

Szégyenére Budapestnek, sőt az egész országnak, hogy ha szegény ember az *„egyesitett“* (?) székes-főváros egyik részéből a másikba akar átmenni, talán az utolsó falat kenyérre tartogatott 2 krajczárját is kénytelen *hidvámra* kiadni.

A *hidvám eltörlése* nagyobb lendületet adna Budapestnek, főleg jobbparti részének, mint sok más dolog, a mivel a nálunk divó *országos feltünéseket* szokták elérni.

Ha bizonyos körök hozzá szoknának egy kicsit a *jövőbe* is pillantani, belátnák: hogy a hidvám és alagútdij megváltásának nehány évtized folyamában okvetetlenül meg kell valósulnia. Ennek megtörténtével pedig, a krisztinavárosi *Horváth-kert*, zsebünk szempontjából sem lesz már *„Isten háta“* mögött.

Az esküteri hidat 1901 végén átadják a közforgalomnak. Villamos vasúti kocsik fognak rajta végig siklani és a belvárost a Krisztinavároshoz közelebb hozni. A királyi palota szintén elkészül addig. Ez időponttól kezdve remélhető, hogy a legfelsőbb Uralkodóház ifjabb tagjai is gyakrabban fogják Budapestet jelenlétükkel megtisztelni. Lehetővé lesz téve akkor, hogy ős Buda várában, *a magyar udvartartásnak* négyszáz éves éjjelére, immár fényteli nappalok is következhetnek. Vajjon, lesz-e akkorában a királyi palota szomszédságában a legfelsőbb körökben megszokott tökélyü *„Burgtheater“*-hez hasonló müintézet? Vagy csak Makó uram — különben teljes érdemü — szintársulata előadásaival kell a felséges Urnak és fenséges rokonainak beérniök, ha a tulmeredek Albrecht úton való gyakori kocsizást és a hosszabb utat *télen* el akarják kerülni.

Továbbá, vajjon fog-e Budapest az ozondús Mártonhegy szelid lejtőin fölfelé kiterjeszkedni, ha a mostani rozzant aréna helyébe olyan Vigszinházféle sablonos épületke, s beléje Makó uram szintársulata kerül? Avagy nem lenne-e az ugyanott 3 millió forintnyi kiadással fölépült uj Nemzeti Szinház nagyobb hatást, ama kiterjeszkedés, sőt (ami fődolog) Buda még mindig német ajku lakosságának megmagyarosodása és finomulása tekintetében?

A királyi udvar is valószinüleg nyomatékosan méltányolná — esetleg az operaház ritkább látogatása árán is — a Budára került Jászaiak, Ujháziak stb. magasabb tökélyü müvészetét. És ezzel a magyarositásnak mindennél fontosabb ügyé, úgy fent mint alant, országos jelentőségü sikereket érne el, egyuttal pedig Budapestnek tépelődő t. cz. tanácsa, mindenkorra megszabadulna a „budai szinház“ hovátelepitése nehéz problemájának tőle kivánt megfejtésétől . . . . . .

A „boldog Pestiek“ és a még boldogabb Lipótvárosiak azt vélik, hogy nekik a Nemzeti Szinházhoz külön előjoguk van. No hát kèrem alàsan, a Nemzeti Szinházra előjoggal még az egész Budapest sem bir, mert az az összes nemzet kincse.

Nem nagy jóstehetség kell hozzá, hogy a klasszikus Róma egykori hősei lakta földön fölépült uj Nemzeti Szinház hamar visszatérne a számára eredetileg kitüzött magasztosabb feladatok és kötelmek teljesitéséhez.

A Krisztinaváros tisztább légkörében nemesebb müsor is keletkeznék, és nem tolakodnának a királyi trón közelében épült muzsatemplomba, minden demimonde szinmü visszataszitó alakjai. Az emberi bünt többnyire csak a rosszban is nagy jellemekkel ábrázolnák ama deszkákon, a párisi félvilág hölgyei botlásainak szinre hozatala pedig, esetleg a Vigszinház kizárólagos szabadalma is lehetne.

Domaniczky István.

Évi jelentés

a Budapest I. ker. budavári iskolatéri községi elemi iskola 1898—99-ik tanévi működéséről.

Tekintetes Iskolaszék!

A székesfővárosi elemi iskolák számára kiadott és érvényben levő „Utasitás“ 59. §-ának 19. pontja értelmében van szerencsém a tekintetes Iskolaszék felügyelete alatt álló I. ker. várbeli iskolatéri közs. elemi iskola Tantestülete nevében az 1898—99-dik tanévről szóló jelentést a következőkben összefoglalva tisztelettel előterjeszteni.

Az 1898—99-dik tanévben a beiratások szept. 1-én kezdődtek s 6-áig tartottak.

Szeptember hó első 5 napján csakis a várban lakó szülők vagy gyámok gyermekei vétettek fel s csak ezután, amennyiben a székesfővárosi Tanács tanügyi osztálya s az egyes tantermek befogadási képessége megengedte, irattak be a szomszédos kerületekben lakó tankötelesek.

Szept. 6-án a beirott róm. kath. tanulók a „Veni Sancte“-ra vezettettek, mely után a pót- és javitó vizsgálatok tartattak.

A rendes előadások szept. 7-én kezdődtek, melyek zavartalanul 1899. évi junius 21-éig bezárólag folytak.

Szept. hóban beiratott 344 tanuló, és pedig 170 fiu és 174 leány. Tanév közben jött még 8 fiu és 8 leány; igy az egész tanév folyamán a beirt tanulók száma 360.

Az összes beirt tanulók közül illetőségre nézve volt:

Budapesti születésü 264, Magyarország egyéb helyiségeiből 92, Osztrák örökös tartományokból 3, Külföldi 1, összesen: 360.

---

vigan sarkantyuzta lábaival a széket.

Ő nyugalomba akkor sem vonul. Az igazi direktor ő lesz s akkor mutatja meg igazán, mi az állatsereglet. Még ehhez hasonló nem volt a világon.

Benn az állatseregletben néhány vendég lézengett, közöttük egy kis, elég kellemetes arczu ur és egy daliás külsejü katonatiszt fényes huszáregyenruhában.

Olimpia tartotta a magyarázatot. Nemcsak a természetrajzi sajátságokat adta elő, de valóságos állatregényeket beszélt el. Balzamo mester nagy regényiró volt.

A kis ember az állatok érdekelték. Zoológiával foglalkozott. Megbámulta a remek példányokat. A huszártiszt a regényeken mulatott.

Olimpia elhitte apja meséit, ezért a meggyőződés igaz hangján beszélt. Hogy szöktette meg a papagály a paradicsom-madarat. Menynyire busult a krokodil párja után. Ez az oroszlán unokája annak, a mely hálából nem tépte össze ezt a rabszolgát, ki lábából a tövist kihuzta. Ez az óriási kigyó búskomorságba esett, mert a párja egy csörgőkigyóval udvaroltat magának.

— És mind megtörtént volna ez? kérdé a kis ember, dr. Berdár Róbert, az állattan tanára.

Olimpia végignézte a kis embert, a ki bátran szegezte rá tekintetét. Egy perczre megzavarodott, de csakhamar kivágta a feleletet.

— Az állatoknak csak ugy van regényük és drámájuk, mint az embereknek. A különbség az, hogy az állatregények még mindig morálisabbak.

— Kisasszony sok regényt olvasott?

— Én . . . Igen . . . Egyet sem . . .

A huszártiszt és a tanár önkénytelenül egymásra néztek. Ritka példány. Az állatseregletbe illik, a ki még nem olvasott regényt. És talán nem is élt még. Helykői Aladár főhadnagy sebesen pödörgette a bajuszát, a kis tanár pedig őszintén örült, hogy végre olyan nővel beszél, a ki talán semmit sem olvasott.

Ő reá nézve ozáis ez az állapot, hiszen a tudós nőkkel való társalgásban elég része van. Az ő ismerősei, az ő hölgyvilága zoológus, geológus, botanikus, asztrológus, Meg lehetne belőlük alakitani a hölgy-akadémiát. A hölgyek nem várták azt be, hogy a tudományos Akadémia tagul válaszsza őket, maguk alkottak egy tudós nőegyletet, a Minerva-szalónt.

Ide el kell vinni ő nagyágaikat, a klk tudós nők létükre annyiszor csalodtak regényeikben, hadd lássák, mit játszik az állatvilág.

Helykői Aladár részt akart venni a társalgásban. Bemutatkoztak egymásnak. Olimpia kiváncsian leste szavaikat; ő meg ennyit sem látott közelről az állatember-seregletből.

Tanár, tudós, a ki mindent tud. Hát ha őt is megtanitaná, hogy olvashasson az ember lelkéből és a csillagok titkaiból. A maga tudatlanságában sajátságos rendszert alkotott a mindenségről. A csillagokat, napot, holdat állatoknak nézte. Atyja is igy magyarázta, hisz ott a medve, oroszlán, fiastyuk, skorpió. A föld egy nagy fenevad, mely mindent elemészt.

Berdár Róbert csak hallgatta ezt az uj rendszert és ugy vélekedett, hogy ha Plátó szeszélyeskedik ilyen ötletekkel, sok követője akad.

Ezek az eszmék reá nézve pihentető természetüek. Üde, élénk az egész társalgás, semmi tekintély nem köti meg a gondolkodás keretét.

A huszártiszt, mint minden katona, egyoldalu; belenyugodott a Kalipszánók elméletébe. Azért van a világon professzor, czáfolja meg ha tudja.

(Folyt. köv.)

A tanulók közül tandijat fizetett 113, tandijmentes volt 247.

A tanév folyamán bevétel: 1) beiratási dijból 165 frt, 2) tandijból 560 frt, 3) magánvizsgadijból 120 frt, összesen 845 frt. Kiadás az iskolaszéki gondnok urnak 86 frt 50 kr a központi pénztárnak 739 frt 50 kr összesen: 845 frt.

A szegénysorsu tanulók között a tanév elején kiosztatott 32 katekizmus, 33 biblia, 10 abc, 16 palatábla, 31 magyar olvasókönyv, 36 magyar nyelvtan, 26 német olvasókönyv, 37 számtan, 17 földrajz, ezeken kivül az egyes osztályvezetők rendelkezésére bocsáttatott megfelelő számu rajztömb, palavessző, magyar, német, számtan irka, szóval elegendő mennyiségü irószer.

Egy magát megnevezni nem akaró nemesszivü iskolabarát, mint évek hosszu sora óta mindig, ugy e tanév elején is ellátta az iskola összes szegény sorsu róm. kath tanulóit énekes imakönyvvel.

Az összes leirt tanulók a következőképpen helyeztettek el az egyes osztályokban:

I. fiu oszt. 50, II. fiu oszt. 44. III. fiu osztály 36. IV. fiu osztály 48. Összesen: 178.

I. leány osztály 44. II. leány oszt. 45. III. leány osztály 51. IV. leány oszt. 42. Összesen 182.

Az összes leirt 360 tanuló közül a tanév alatt kimaradt 27, s igy a létszám a tanév végén 333.

Gyász.

*Gedeon András*t a honvédelmi miniszterium segédhivatali igazgatóját általánosan tisztelt polgártársunkat nagy csapás érte kis leánya *Hilda* 8 éves korában meghalt. A szomorodott szülők bánatában nagy rokonság és sok ismerős osztozik. — Özv. Kapsi Józsefné született Rosté Ágnes Angela asszony az ismert és tisztelt Kapsi család tagja 62 éves korában meghalt. Az elhunytat nagy részvéttel temették el. Emlékét sokáig fogják áldani a jó anyának és a kitünő nőnek.

Uj rendőrkapitány.

A III-ik kerület rendőrkapitányává a belügyminiszter *Szombatfalvi Albert*, rendőr tanácsost nevezte ki. Szombatfalvi mint detektiv főnök tehetségének, hivatottságának sok jelét adta és nagy megtiszteltetés a III-ik kerületre nézve, hogy az államrendőrség oly kitünőségét nevezte ki kapitányává.

Szinház.

Makó Lajos a *Krisztinavárosi szinház* igazgatója a közönségnek kellemes meglepetést szerzett. Blahánè lépett fel Sárika leányával. Ünnep számba ment ez az estve. A nagy művésznőt elhalmozta a közönség leányával együtt tetszés nyilatkozattal. Sárika bebizonyitotta, hogy művésznő s nemcsak tehetségben de elő adásban is örökölt anyjától. Egy uj darabot is mutatott be Makó, Guthi *Szeleburdiját*, a mi a tehetséges szerzőnek sikerült alkotása.

Kelenföldi magyar asztaltársaság.

A kelenföldi magyar asztal társaság, minek ugy a magyarság, mint a kelenföldi élet ébresztése körül sok érdeme van, Julius hó 2-án a kelenföldi *Umathum*-féle vendéglőben társas vacsorával ünnepli 5 éves fennállását és ez alkalommal leleplezik az elnök arczképét . . . .

Margit uszoda.

A Dunát eddig csupán testedző fürdőnek tartották s általánosságban igy is van, mert nem mindenütt van olyan gyógyerejü folyása mint a Lánczhid közvetlen közelében levő és csavargőzössel is a pesti oldalról könnyen elérhető Margit uszodának. A viz ott sokkal tisztább, kényelem több mint egyébütt. A közerkölcsiségnek is jobban megfelel, mert nem bámulhatnak be a partról. A tulajdonos figyelmes és fegyelmet tart. Az uszódába a legelőkelőbb emberek járnak s nem egy kitünő államférfiu van itt a politikai élet hullámai után èlvezve a Duna hullámait s az elleneik itt tapasztalja igazán, hogy könnyebb az árral. mint az ár ellen uszni.

A magyar turista-egyesület budapesti osztályának nyári- és őszi kirándulásai.

(Folyt.)

Augusztus 15-én. Bicske, Alcsuth (a főherczegi park megtekintése után ebéd). Bicske. Indulás a M. Á. V. k. p. u.-ból reggel 6 óra 50 pkor. Gyaloglás 4 óra. Vasuti költség 1 frt Vezető: Ferenczy László.

Augusztus 20-án. Pilis-Csaba, Csév, Klastrom puszta, Huta Szent-Lélek, Raró, Hirsch orom (Ecset-hegy) Wlassics-völgy (Miklós diák völgy), Pilis-Maróth, Dömös. Indulás a M. Á. V. ny. p. u.-ból reggel 6 óra 30 pkor (Buda Császárfürdő kitérőtől reggel 6 óra 16 pkor). Élelmet kiki magával hoz. Cyaloglás 7 óra. Vasuti költség összesen 75 kr. Vezető: Szeszlér Ödön.

Délutáni kirándulás Gödöllőre. Indulás a M. Á. V. k. p. u.-ból d. u. 2 óra 45 pkor. Vasuti költség 50 kr. Vezető.: Schätz Henrikné úrnő.

Augusztus 27-én. A Mátrába. Indulás aug. 26-án a M. Á. V. k. p. u.-ból este 11 órakor Pásztóra. Érkezés augusztus 27-én hajnalban 3 óra 21 pkor. Innen gyalog Hasznos vára felett a Gombás tetőn az Agasvár és Óvár közti nyergen és a Piszkés tetőn át a Nagy-Galyàra (Samassa menedékház). Innen a Kis-Galyán át a Hanák kilátó érintésével Mátra-Füredre és Gyöngyösre. Hazatérés az este 7 óra 12 pkor induló vonattal, érkezés Budapestre este 10 órakor. Gyaloglás 10 óra. Élelmet kiki magával hoz. Vasuti költség 4 frt 65 kr. Vezető: j. Woyciechowsky Vilmos.

Délutàni kirándulás. Szent-Endre Szent-Endrei sziget, Horányi csárda, Szent-Endre. Indulás a szentendrei h. é. v. Pálffy-téri állomásától d. u. 2 óra 35 pkor. Gyaloglás 2 óra. Vezető; ifj. Kellner Ernő.

Szeptember 3-án. Kis-Maros, Morgóvölgy, Kóspallag, Sóshegyek, Irtáspuszta, Mária-Nosztra, Szob. Indulás a M. Á. V. ny. p. u.-ból reggel 6 óra 15 pkor, Gyaloglás 8 óra. Élelmet kiki magával hoz. Vasuti költség 1 frt 25 kr. Vezető: ifj. Kellner Ernő.

Délutàni kirándulás. Üröm, Nagy-Kevély, Margitliget, Pomáz. Indulás a M. Á. V. ny. p. u.-ból d. u. 2 óra 40 pkor, Buda Császárfürdő kitérőtől d. u. 2 óra 29 pkor). Gyaloglás 4 óra. Vasuti költség 38 kr. Vezeti: Stettner Berta úrhölgy.

Szeptember 8-án. (Kisasszony napján). A Gerecsébe. Indulás szeptember 7-én d. u. 2 óra 40 pkor a M. Á. V. ny. p. u.-ból Kenyérmezőn át Sütőre, meghálás. Innen másnap Bikol pusztára s a Papréten át a márványba érintéseyel a Gerecsére s onnan a Bányahegyen át Komárom Tolnára, ebéd. Hazatérés Felső-Galláról. Gyaloglás 8 óra. Vasuti költség 1 frt 75 kr. Jelentkezési határidő: szeptember 5. Vezető: Zsembery Gyula.

Szeptember 10-én. Pilis-Csaba, Pilis-Szántó. Pilis-Szent-Kereszt, Hármas forrás, Zsivány barlang, Dobogókő, Hegedüsbércz, Dömös. Indulás a M. Á. V. ny. p. u.-ból reggel 6 óra 30 pkor (Buda Császárfürdő kitérőtől reggel 6 óra 16 pkor). Gyaloglás 7 óra. Vasuti közönség 75 kr. Vezető: Ferenczy Aranka urhölgy.

Délutàni kirándulás: Zugliget Szép juhásznő. Nagy hárshegyi kőrút, Lipótmező. Találkozás a közuti vaspálya zugligeti végállomásánál d. u. 3 órakor. Gyaloglás 3 óra. Vezető: Schätz Henrik,

Szeptember 17-én. Indulás a M. Á. V. k. p. u.-ból szeptember 16-án este 7 óra 35 pkor (a déli vasut p. u.-ból este 8 órakor, Boglárra, (meghálás). Másnap reggel átkelés Badacsonyra és fel a Badacsony csúcsára, Leszállás után ebéd és hazatérés Budapestre. Érkezés esti 9 óra 45 pkor (a déli v. p. u.-ba 9 óra 20 pkor). Vasuti és hajó költség 7 frt (esetleg kedvezmény). Jelentkezési határidő szept. 14-ike. Vezető: Liedermann Rezső.

Szeptember 24-én. Szob. Mária-Nosztra, Kovászhegy, Kóspallag, Nagy-Maros. Indulás a M. Á. V. ny. p. u.-ból reggel 6 óra 15 pkor. Gyaloglás 7 óra. Élelmet kiki magával hoz. Vezető: dr. Tódorffy Domokos.

Délutàni kirándulás: Zebegény, Hegyestető, Nagy-Maros. Indulás a M. Á. V. ny. p. u.-ból d. u. 2 óra 15 pkor. Cyaloglás 9 óra. Vasuti költség 80 kr. Vezető: Maurer Rezső.

Október 1-én. Vácz, Szent-Endrei sziget, Tahi, Hét vályu forrás, Vörös kőszikla teteje, Pilis-Szent-László. Visegrád. Indulás a M. Á. V. ny. p. u.-ból reggel 7 óra 30 pkor, Gyaloglás 7 óra. Élelmet kiki magaval hoz. Vasuti költség 2 frt. Vezető: Dőri Gyula.

Délutàni kirándulás: Török-Bálint, Kutyavár, Tétény-Diosd. Indulás a M. Á. V. k. p. u.-ból d. u. 2 óra 39 pkor. Gyaloglás 3 óra. Vasuti költség 40 kr. Vezető: Schätz Genrik.

Október 8-án. Svábhegy, Normafa, Makos-Mária, Budakesz (ebéd), Szép Juhásznő, Hárshegy, Lipótmező. Indulás a svábhegyi fogaskerekü vasut „Városmajor“ állomásáról reggeli 8 órakor. Gyaloglás 5 óra. Vezető: dr. Schnierer Gyula.

Délutàni kirándulás: Zugliget, Árnyas-ut, Kis-Hárshegy, Lipótmező. Találkozás a közuti vaspálya zugligeti végállomásánál d. u. 3 órakor. Gyaloglás 2½ óra. Vezető: Würtzler Vilmosné úrnő.

Október 15-én. Vácz, Naszálhegy, Verőcze. Indulás a M. Á. V. ny. p. u.-ból reggeli 7 óra 30 pkor. Gyaloglás 6 óra. Élelemről kiki maga gondoskodik. Vasuti költség 1 frt. Vezető: dr. Tódorffy Domokos.

(Vége köv.)

Mulatság.

A fővárosi tisztviselők és hivatalnokok otthona segélyalapjának gyarapitására 1899. évi julius hó 8-án, szombaton a budapesti polgári Lövészegyesület helyiségeiben (II. ker., Nagy Rókus-utcza végén, Marczibányi-tér) zártkörü tánczvigalmat rendez. Belépő jegy ára: Személyjegy 1 frt, családjegy (1 ur, 2 hölgy részére) 2 rt. A mulatság kezdete d. u. 4 órakor, nagy ditekézéssel. Este nagy tánczvigalom a ditszteremben kivilágos kivirradtig. A zenét Radics Béla elsőrendü nemzeti zenekara szolgáltatja. Belépő jegyek a rendezőség irodájában d. u. 4 és 6 óra között (VIII. ker., Barossutcza 70—62. II. em.) valamint a rendező-bizottság tagjainál és Budán, II. ker., Fő-utcza 1. sz. a. Lohr Irma virágkereskedésében kaphatók.

Állatbiztositás.

Gazda ember érzi csak igazán, milyen csapás, ha állatja elhull, akár lova, akár szarvasmarhája. Némely embernek különösen a fuvarosnak és bérkocsisnak minden vagyona az állatjában van. Hát az özvegynek milyen kincs a tehénkéje. Hogy kuporgatott mig kenyértadó jószágát megszerezte. És egyszer csak vége, a szegény állat kilehelte párját. Mindene veszett el és hullatja keserves könnyeit. Tűzkár pusztit, bele ég a jószág, a szegény ember földönfutó lehet. Nemcsak a szegény embert sújtja, ha jószága elpusztul, de a vagyonosabbat is. Hazánkban ma nincsen olyan ember a kinek a mindennapi kenyerén tul feleslege legyen. Mindenki megérzi, ha veszteség éri akár vagyonban, akár jószágban. Ezért különösen itt Budán és vidékén, hol sok a bérkocsi iparos, majoros és kis gazda nem győzzük eléggé ajánlani A magyar kölcsönös állatbiztositó társaságot. Kiadóhivatalunk a biztositások felvételét szivesen közvetiti, miután a képviseletet elvállalta.

Asbest talpbetét.

Buda és vidéke hegy és völgy. Nem csak turisták, de mások is gyalogolnak sokat. A sokat gyaloglónak valóságos áldás az Asbest talpbetét, melynek előnyét már 40.000-nél többen kipróbálták s ép azért mi is ajánljuk különösen hegyvidékünk minden sorsú lakóinak, annál is inkább, mert a hadseregnél is be fogják szerezni. Gyermekeknek nagyon hasznos. Minden intézetben és iskolában kötelezővé kellene tenni. A hires tudós és tanár dr Högyes találmánya s a legelőkelőbb emberek ismerték el közöttük a szenvedélyes vadászok is. Rendőröknek, pénzügyőröknek nélkülözhetetlen.

Ezek az asbest-betétek ruganyosak, nem eresztenek át sem nedvességet, se hideget, se meleget. Ilyen czipőben a láb se nem izzad, se nem nedvesedik, se nem fázhatik meg. A legnagyobb forróságban hosszú gyaloglás után sincs lábégés. A láb bőre nem keményedhetik meg, nem képződhetnek tyukszemek. A járás ezekben a czipőkben könnyü, ruganyos. Az asbest-betét elpusztithatatlan.

A kik ezt az Asbest talpbetétet használják, azt hiszik bűvös czipőben járnak, mert reájuk nézve fárasztó út többé nincsen.

Figyelmeztetés.

Az üllői út 6 sz. a. van egy a kor igényeinek megfelelő és a budaiak által ismert vendéglő, melyet Potzmann Mátyás (a Royal sörcsarnok volt főpinczére) vett át. Kényelmes tágas üzlethelyiség. Jó borok. Jó ételek. Friss sör. Jutányos árak.

Évi lakások:

Bolt, pincze és raktárak.

I—III. kerület.

Bors-utcza 13. sz. uj házban szép utczai lakások jutányosan kiadók.

Fő-utcza 90 (Kacsa-u. sarok) azonnal I. em. 4 utc. 1 udv. elő. cseléd fürdősz. 650 frt I. em. 2 utc. 1 udv. előSz. konyha stb. 400 frt I. em. 2 udv. sz. előSz. konyha stb. 250 frt II. em. 3 utc. előSz. fürdősz. konyha 460 frt III. em. 4 utc. elő. cseléd fürdősz. stb. 560 frt.

Fő-utcza 77—79. Több lakás és bolthelyiség jutányosan azonnal kiadó.

Fő-utcza 7. Nagy lakás a Dunaparton rendkivül nagy szobákkal II. em. 4 utczai, 2 elő (2 bejárás) cselédsz. konyha, kamra, kloset. Az egyik előszoba helyett esetleg fürdőszoba s ez esetben csak egy bejárással augusztusra kiadó.

Fő-utcza 51. (a Dunaparton) augusztusra. Minden kényelemmel berendezett lakások: 4 szobás lakások elő, cseléd fürdősz. konyha, kamra kloset I. em. 800, II. em. 850, III. em. 800, IV. em. 700 frt 3 szobás lakások ugyanily mellékhelyiségekkel I. em. 675, II. em. 650, III. em. 600. IV. em. 550 frt 4 bolt lakással 1 | 500 1 | 700 1 | 1000 1 | 1100 frt 1 raktár 800 frt, 2 raktár á 400 frt.

Iskola-utcza 20. Bolthelyiség augusztusra jutányosan kiadó 3utczai sz. előSz. konyha, kamra novemberre.

Istenhegy-utcza 91. Paula lak. 4 szoba, elő, cselédsz. fürdőszoba 700 frt azonnal kiadó.

Lajos-utcza 2. augusztusra kiadó I. és II. em. 3 utczai szoba minden mellékhelyiséggel 2 üzlet és 1 vendéglőhelyiség.

Nyárilak Istenhegyen (Svábhegy) Lederer telepen megállóhelyiylyel azonnal kiadó: két szobás lakás erkélyiylyel elegánsan berendezve.

Pasarét, Riadó-utcza 7044, 7045. I. em. 3. sz. konyha, cseléd, fürdősz. kloset és kertiházból álló nyári lakás 320 frtért kiadó.

Szalag-utcza 16. azonnal v. augusztusra, 1 és kétszobás lakás hozzátartozókkal jutányosan kiadó.

Toldy Ferencz-utcza 50. Több 2 és 3 sz. utc. lakás fürdősz. jutányosan azonnal kiadó. Bolthelyiség lakással.

Tölgyfa-utcza 4. Margidhid közelében I. em. 2 udv. szoba, konyha, kamra 250 frt II. em. 2 utcz. 1 udv. előSz. konyha, kamra stb. 300 frt II. em. 1 udvari szoba konyha 135 frt.

Városmajor-utcza 49. Kisebb és nagyobb lakások azonnal jutányosan kiadók.

Zsigmond-utcza 10. azonnal kiadó III. em. 3 utcz. elő, fürdő, cselédsz. jutányosan.

Déli vasut.

Az idei fürdőévad tartama alatt, azaz f. évi május hó 1-től fogva szeptember hó végeig, Budapest déli vasutról, Budapest keleti p. udvarról, Budapest Kelenföldről, Székesfehérvárról és Nagy-Kanizsáról rendkivül mérsékelt áru I. II. és III. osztályu, az egész évadra, azaz f. évi szeptember hó 30-ig érvényes menettértijegyek adatnak ki, Siófokra, Szántódra, Balaton-Földvár m. h.-re, Szárszó m. h.-re, Szemesre, Boglárra, Fonyód-Fürdő-telepre, Mária-Telepre és Balaton Szt.-Györgyre, további (Siófokon át) Balaton-Füredre, Almádia, Kenesére és (Boglárón ill. Fonyód-Fürdőtelepen át) Badacsonyra, Révfülöpre és vissza. Ezen menettértjegyek alapján az utipodgyász a fentnevezett vasuti és gőzhajózási állomásokra és viszont közvetlenül továbbittntik.

Ezenkivül a fürdőévad tartama alatt Budapest déli vasut, Siófok és Balaton-földvár közti forgalomban időleges jegyek is adatnak ki, melyek árai a következők:

a) **Budapest d. v. Siófok között.**

2 hóra: I. osztály 104 korona II. oszt. 76 korona. Az egész fürdőévadra. I. osztály 256 korona, II. osztály 188 korona.

b) **Budapest d. v. Balaton-Földvár között.**

1 hóra: I. osztály 118 korona, II. osztály 86 korona.

Az egész fürdőévadra: I. osztály 290 korona, II. osztály 21[illegible] korona.

Fürdő és üdülőhelyek a déli vasut mentén.

Vonatösszeköttetések és menetárak Budapestről (déli vasuti pályaudvar.)

Abbazia (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel 8 este. Abbazia Mattuglie érk. 8.56 este, 9.17 d. e Menettérti jegyek 30 napig érvényesek, gyorsvonatokra: I. oszt. 52 08, II. oszt. 37·28, III. oszt. 23·89 forint.

Arco (Pragerhof-Marburg-Morin át) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 8 este, Arco érk. 9.50 d. e. 5.0[illegible] d. u. Menettérti jogyek Mori állomásig 30 napig érvényesek* gyorsvonatokra: I. oszt. 66·05, II. oszt. 47·46, III. oszt, 30.77 forint.

Auenhof (Prágerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel. 8 este, 9.15 este, Velden érk. 7.42 este 6.49 reggel, 2.05 d, u. 80 napig érvényes menettérti jegyek * Velden állomásig gyorsvonatokra: I. oszt. 40.06, II, osztály 27.94 frt, III. oszt. 17.76 frt.

Balaton-Földvár Budapest d. v. ind, 6.50 reggel, 8 d. e,, 1.30 d. u. 4.25 ** d. u., 8 este, 9.25 este, Balaton-Földvár érk. 11.07 d. e., 10.28 d. e., 5.28 d. u. 8.10** este 10·34 este 1.24 éjjel. Gyorsvonat I. oszt 9.95, II. oszt. 7.25, III. oszt. 4.50 frt. Póstavonat I. oszt. 7.10, II oszt. 5.35, III oszt 3·55 frt. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévad végéig, azaz szept. 30-áig érvényesek.

Brennerbad (Pragerhof-Franzensfesten át.) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 8 este, Brennerbad érk. 5,18 regg 2.50 d. u. 30 napig érvényes menettérti jegyek: Gyorsvonat I oszt 62.34, II. oszt. 44.64, III. oszt. 28.90 frt.

Daruvár (Nagy-Kanizsa-Barczon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 9.26 este, Daruvár érk. 8.53 este, 12.09 d. u. Póstavonatu menetjegyek Barcsig: I. oszt. 12.90, II. oszt. 7.90, III. oszt. 5,40 frt. Barcsról 30 napig érvényes menettérti jegyek I. oszt. 4.50. II. oszt 4.50 III o. 3 frt.

Fonyód fürdőtelep Budapest d. v. ind. 6.50 regg. 8 reggel 1.30 d. u. Fonyód-Fürdőtelep érk, 11.58 d. e. 10.56 d. e. 6. 23 este Póstavonat I. oszt. 9.60, II. oszt. 7,20, III. oszt. 4.80 frt. Tekintet nélkül e kiadás napjára, a fürdőévad végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek.

Gleichenberg (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 8 este, 9.25 este. Purkla érk. 7.54 este, 8.13 d. e. 2.59 d. u. 30 napig érvényes menettérit jegyek Spielfeld állomásig gyorsvonatokra: I. oszt. 29.80 frt, II. oszt. 20.56, III. oszt. 12.75 frt.

Gossensass (Pragerhofon Franzenfesten át) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 8 este, Gossensass érk. 4.38 reggel 2.21 d. u. 30 napig érvényes menettérti jegyek*, Cyorsvonat: I. oszt. 58.65. II. oszt. 41.88, III oszt. 26.82 forint.

Görz (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel 8 este, 9.25. este, Görz érk. 9.47 este, 10,08 d. e. 6.34 este. 30 napig érvényes menettérti jegyek. Gyorsvonat I. oszt. 55.79, II. oszt. 40.08, III. oszt, 25.58 frt.

Héviz, Budapest d. v. ind. 6.50 regg. 8 regg. 11[illegible] d. u. 8 este, 9.25 este. Keszthely érk. 1.10 d. u.1.3. 5 d. e. 7.30 este 12.06 éjjel 3.25 reggel. Menettérti jegyek B.-Szt.-Györgyig: Gyorsvonat I. o. 15.60 frt, II. oszt. 10 95, III. oszt. 6.80 frt. Postavonat I. oszt. 10.80, II. oszt. 8.10, III. oszt. 5.40. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévad végéig, azaz szeptemker 30-ig bezárólag érvényesek.

Lipik (Nagykanizsa-Barcson át) Budapest d. v. ind. 8 reggel 9.25 este. Pakrácz érk 10 este, 1.20 d. u. Póstavonatu menetjegyek Baresig: I. oszt. 11.90, II. oszt. 7.90 frt, III. oszt 5.40 frt. Barcsról 30 napig érvényes menettértijegyek.: I. oszt. 7.50 II. oszt. 5. III. oszt. 3.50 frt.

Meran, (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 8 este, Meran érk. 7.36 regg. 2,59 d. u. Bozen-Gries állomásig 30 napig érvényes* menettérti jegyek. Gyorsvonat: I. oszt. 62.34, II. 44.66, III. 28.90 frt.

Pörtschach am See (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 8 este 9.25 este, Pörtschach a. S. érk. 7.27 este, 6.38 reggel 1.51 d. u. 30 napig érvényes* menettérti jegyek. Gyorsvonat: I. oszt. 40.06, II. oszt. 27.94, III. oszt. 17.76 frt.

Rohitsch (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 regg. 6.50 reggel, 8 este, 9.25 este, Pöltschach érk. 3.05 d. u. 8.08 este, 3.33 reggel 8.59 d. e. 30 napig érvényes menettérti jegyek Pöltschach állomásig. Gyorsvonat: I. o. 30.94, II. oszt. 21.44, III. oszt. 13.32 frt.

Römerbad Budapest d. v. ind. 8.00 reggel, 6.50 reggel, 8 este, 9.52 este, Römerbad érk. 4.06 d. u. 9.30 este, 4.33 reggel, 10.31 d. e. 30 napig érvényes menttérti jegyek: Gyorsvonat: I. oszt. 35.02, II. oszt. 24.46, III. oszt. 15.56 frt.

Savanyúkút (Kanizsán át) (Budapest d. v. ind. 6.50 reggel. 8 reggel, 8 este, 9.25 este. Savanyúkut érk. 7.15 este, 4.03 d. u 6.55 reggel, 11.50 d. e. Póstavonatu jegyek: I. oszt. 14.10, II. oszt. 9.30, III. oszt. 6.60 frt.

Semmering (Kanizsa-Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reggel, 6.50 reggel, 8 este, 9.25 este, Semmering érk. 6.45 este, 2.59 éjjel, 7.05 reggel, 5.22 d. u. Gyorsvonatu menettérti jegyek 30 napig érvényesek: I. oszt. 38.72, II. oszt, 27.25 frt, III. o. 17.22 frt.

Siófok, Budapest d. v. ind. 6.50 reggel, 8 reggel, 1.30 d. u. ** 4.25 d. u, 8 este: 9.25 este Siófok érk. 10.41 d. e. 10.09 d. e. 4.57 d. u. ** 7.43 este 10.13 este, 12.59 éjjel. Gyorsvonati menettérti jegyek I. oszt. 8.50, II. oszt. 6.15, III. oszt. 3.80 frt. Postavonati menettérti jegyek. I. oszt. 6, II. oszt. 4.50, III. oszt, 3 frt. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévad végeig, azaz szept. 30-ig bezárólag érvényesek.

Tobelbad (Pragerhofon át) Budapest d. e. ind. 8 reggel, 8 este, 9.25 este, Premstätfen-Tobelbad érk. 6.12 éste, 8.06 reggel 1.31 d. u. Graz állomásig 30 napig érvényes menattérti jegyek gyorsvonatokra: I. oszt. 29.80, II. oszt. 20.56, III. oszt. 12.75 frt.

Toblack (Pragerhoffon át) Budapest d. v. ind. 8 reg. 8 este, 9.25 est. Toblach érk. 1 01 éjjel, 10.49 d. e. 7.15 este. 30 napig érvényes* menettérti jegyek gyorsvonatokra: I. o. 53,07, II. o. 37,71, III. o. 24,28 frt.

Tüffer (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8 reg. 6,50 reg. 8 este 9,25 este, Markt-tüffer érk. 3.57 d. u 9,20 este, 4,35 reggel, 10 21 délelőtt. 30 napig érvényes menettérti jegyek Markt-Tüffer állomásig, gyorsvonat: I. o, 34.17, II o, 23,92, III. o, 15 frt,

Velden (Pragerhofon át) Budapest d, v. indul 8 reg. 8 este, 9.25 este, Velden érk, 7,42 este, 6,49 reggel 2,05 d u. 30 napig érvényes* menettérti jegyek, gyorsvonat: I. o, 40.06. II. o. 27,94, III. o, 17,76 frt,

Varasd-Teplitz (Csáktornyán át) Budapest d. v. ind. 6,50 reg. 9,25 este, Varasd-Teplitz érk. 5,30 d. u. 7,05 reggel. Póstavonati jegyek Csáktornya állomásig I. o. 10,80, II, c, 7,20, III. o. 4,80 frt

---

*) Május hó 1-től augusztus hó végéig eső időszakban váltott jegyek f. é. október hó végéig érvényesek.

** Junius hó 1-től szeptember hó 15-ig közlekedik.

Vidéki olvasóink figyelmébe.

Jakovics Károly liszt-termény és hüvelyes vetemények raktára (Budapest, I. kerület, Mészáros-utcza 3. szám), Különösen alkalmas bevásárlási hely nemcsak azért, mert a legjobb árut adja a legolcsóbban, hanem a vidéki vásárló kocsijával az udvarba be is állhat és igy a vendéglői kiadást megtakaritathatja.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő
mindszenti ERDÉLYI GYULA.
Szerkesztő: JURISZTOWSZKY ÖDÖN

—● Elsőrangu hazai gyártmány. ●—

Pontos czim:

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

◆ BUDAPEST. ◆

Magyarország legnagyobb és egyedüli

gazdasági gépgyára

mely a gazdálkodáshoz szükséges

összes

gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerü felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Gőzcséplők. Vetőgépek. Borprések. Ekek. Szecskavágók. Morzsolók.

Nyilttér.*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel pompás ásványviz uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Vendéglő a közel zöldben.

Bauer János a várból előnyösen ismert vendéglős az Alkotás-utcza és Mozdony-ut sarkán a kies fekvésü Hesz féle telken nagyszabásu szép vendéglőt nyitott meg. A vendéglőt ugy a budaiak mint a pestiek sürüen látogatják, a mit a jó konyha, jó pincze és pontos kiszolgálás meg i érdemel.

A Kőbányai Kiráysörfőzö

Dr. Korányi és Dr. Kétly egyetemi tanár urak által gyógyczélokra ajánlott

GOLDIÁT MALÁTASÖRE

idegbajokban, vsrszegénységnél, emésztési zavaroknál, gyengeségnél stb. kiváló sikerrel használtatik és egyuttal

Legkellemesebb üditő ital.

Ára vidékre kőbányai vasuti állomáshoz szállitva: nagy palack 19 kr, kis palack 13 kr fogyasztási adóval együtt. Vidékre legkisebb szállitmány 30 palack.

Betét nagy ládáért: 1 frt 60 kr, kis ládáért: 1 frt 20 kr, palackért 6 kr, mely azoknak bérmentes visszaadásakor visszaszolgáltatik.

Megrendelhető: a gyári irodában Kőbányán, a városi irodában VII., Kertész-utcza 40. és a vidéki raktárosoknál.

Budapesten kapható minden nagyobb füszerkereskedésben és poharankint a Quisisana automata buffet-ekben is.

Lámpajavitó műhely, Érczнyomó, Galvanizáló és fémcsiszoló-intézet electro-erő-üzemmel berendezve.

Morodán Simon

ezelőtt

Morodán és Zsolnay

Budapest, VII., Hársfa-utcza 4.

Elvállal: fémcsiszolást, nikkelezést, galvanizálást, aranyozási, ezüstözési, valamint minden e szakba vágó munkákat jutányos árak mellett.

Nagyobb megrendelésnél a munkáért házhoz küldetik és az áruk kész állapotban visszaküldetnek.

Standard életbiztositó-társaság

Edinburgban (Angolhonban)

—● Alapittatott 1825-ben. ●—

Magyarországi fiók.

Budapest, V., Fürdő-u. 4. sz.

Évi bevétel	27,500,000 korona
Kiutalt nyereményrészek	150.000.000 korona
Vagyon	220.000.000 korona
Halalesetek folytán kifizetve	450.000.000 korona

A **Standard** kötvényeinek nevezetesebb előnyei: Kétségtelen biztonság. Alacsony dijak. Szabad világkötvények. Kötvények érvényben tartása dijfizetések elmulasztásánál. Tőkésités és előre megállapitott visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fenállás után, szabad haborubiztositás népfelkelők részére.

Dijtáblázatok kivánatra küldetnek.

Budai főügynök: Klemm Árpád II., Zsigmond-u 10.

Rainer I. és Társa, Budapest,

II. ker., Fő-utcza 12.

Ajánlja legjobb minőségü moly elleni szereit, u. m.:

Naphtalin, kámphor, molypormolyvászon, továbbá fertőztelenitő (desinfectio) czélra, Carbol folyékony, carbolpor, vasgálicz és clórmész, rovarpor, eredeti dalmatini és igen hathatós poloskatinkturát.

Nagy választék **illat és pipereczikkekben, szivacsok,** mindennemü **sebészeti kötanyag és betegápolási készülékek.**

Vidéki megendelések pontosan eszközöltetnek, csomagolás felszámitás nélkül.

Vendéglő megnyitás.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemü közönséget, hogy *Budán* a Rácfürdővel szemben szép *kerthelyiséggel* ellátott s a mai kor igényeinek megfelelő **vendéglőt** nyitottam, melynek vezetésével *Avar* László vendéglőst biztam meg.

Sajáttermésü kitünő *nagykőrösi* és *fóthi boraim* kimérése ugy szintén pompás *magyar konyha* és pontos kiszolgálásért kezeskedem

Becses pártfogásáért esedezve

tisztelettel

MÁTÉ AMBRUS

ujpesti vendéglős.

Egyház tèr Gábor u. 3 sz.

Polgàri

iskolai vizsgálatokat egy vagy több osztályból rövid idő alatt ugyszintén középiskolai pót vagy javitó vizsgálatokat sikerrel tenni szándékozók; — helybeliek mint vidékiek; forduljanak felvilágositásért e lap kiadóhivatalához.

Kirándulók figyelmébe!

LEBEDA FERENCZ

Misztl-féle „Magyar koronához" czimzett vendéglője és kávéház

Budakesz, Virágvölgy.

Kies fekvés, szép kilátás, szabad és üde levegő.

A nyaraló és kiránduló intelligentia találkozó helye.

Kitünő magyar konyha, természetes borok, kitünő kávéházi italok, buffet, fagylalt és jeges kávé.

Jutányos árak.

Pontos kiszolgálás.

Minden szombaton hangverseny változatos műsorral.

Lenz Ferencz

Buda, II. kerület, Fő-utcza 68. szám.

Nagy választék:

Papir-, rajz- iró- és iskolaszerekben.

Müiparáru kereskedés.

Jutányos árak.

☛ A dijak rendkivül mérsékeltek. ☚

Lovak és szarvasmarhák biztositása.

A Magyar Kölcsönös Állatbiztositó Társaság mint szövetkezet,

Budapest, Erzsébet-körut 27.

biztositásokat elfogad **lovak** és **szarvasmarhák** elhullása következtében beállott káresetek megtérítésére.

Az intézet élén állanak a következő földbirtokosok: báró STOJANOVITS GYÖRGY elnök, báró AMBRÓZY GYULA, gróf BETHLEN BALÁZS, cs. és kir. kamarás országgy, képviselő dr. BÉLDY LÁSZLÓ országy. képviselő, CHERNEL GYÖRGY cs. és kir. kamarás, orsz. képv., báró JOSIKA GÁBOR cs. és kir. kamarás, orsz. képv., gróf KORNISS KÁROLY főrendiházi tag, báró NYÁRI BÉLA cs. és kir. kamarás, gróf RÁDAY GEDEON, dr. SIMAY ALADÁR, a Magyar agrár- és járadékbank r. t. gazd. tanácsosa, dr. TETÉTLENI ÁRMIN ügyvéd, TAHY ISTVÁN cs. és kir. kamarás, Pestmegyei gazdasági egyesület alelnöke. ZALESKI JENŐ, dr, PAJOR IGNÁCZ vezérigazgató.

Felvilágositással szivesen szolgál az igazgatóság és a vidéki ügynökségek.

☛ A dijak rendkivül mérsékeltek.

Szent margitszigeti gyógyfürdőhely.

A Szt.-Margitszigeti 43.7° C. hévviz kitünő eredménynyel használtatik mint **fürdő** vagy belsőleg mint **gyógyital** és **belégzésre** a következő kóralakok ellen: **köszvény, csúz, sábák, idült kütegek, külsértések után föllépett izzadmányok, görvély és bujakór, hólyaghurut, női bántalmak, garat-, gége-, tüdőhurut, hüdések idegbántalmak.** Meglepő sikerrel használtatik a **massage villamos fürdő, hidegviz és Kneip féle gyógymód.**

135 hold sétakert, tiszta pormentes levegő és 300 vendégszoba társalgási és tekéző terem, posta, telefon, gyógyszertár és elismert jó konyha.

Rendelő fürdőorvos **Dr. Ötvös József** az országos közegészségügyi tanács tagja. — Naponta **katona- és czigányzene.** — Hajóközlekedés félóránkint; menettérti jegy: hétköznap **20** kr., vasár- és ünnepnap **40** kr., gyermekjegy **10** kr.

Fürdőidény tartama május 1-től október 1-ig.

Május és szeptember hónapokban 30% árengedmény.

Megrendeléseket lakásokra átvesz:

A Szt-margitszigeti gyógyfürdő-felügyelőség Budapest.

Köszönetnyilvánitás.

Ő Fensége Salvator Lipót fherczeg udvarmesteri hivatala.

Általános Asbestárú-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherczeg **rendkivül meg van elégedve** az asbesttalppal bélelt czipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak ugy el, mint más közönséges czipőknèl. Küldök egy pár vadász-czipőt, hogy annak a mintájára készitsenek másikat asbesttalpbéléssel, ugyanannál a czipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadászczipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelök voltak a szalonczipök.

Zágráb, 1898. julius hó 8-án.

Krahl, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke a következőket irja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetétü czipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, ugy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szives tanácsát köszöni

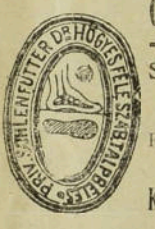
Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én. tisztelő hive **Wekerle Sándor.**

Ne viseljünk lábbelit a Dr. Högyes-féle szab. Asbesttalp betét nélkül.

A magy. kir. honvédségtől czélszerünek elismerve.

Nincs többé lábfájás!

Óvjuk lábainkat az izzadástól és meghüléstől.

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid ideig viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki czipőjét dr. Högyes által szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el,

Kettősvastagságu 1·20 kr. egyszerü 60 kr, homoktalp 40 kr, gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbélés kitünőségét legjobban bizonyitja, hogy a *cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállittatott.*

Szétküldés csakis utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágitások, prospectusok és köszönetnyilvánitások ingyen,

Kapható kizárólag:

Asbestárugyár bet. társaság

Budapest, VI., Sziv-utcza 18.

Dietzl József

bornagykereskedő és bortermelő.

Cs. és kir. udvari szállitó, valamint Ő csász. és kir. fensége József főherczeg udvari szàllitója, Szerb kir. udvari szállitó

Budafokon.

Ajánlja tisztán kezelt asztali-, pecsenye és csemegeborait palaczkokban, valamint hordókban.

Különlegesség

Budai sashegyi saját termése.

„REGGELI UJSÁG"

fogyasztási czikkeket szállitó-vállalat részvénytársaság

József-körut 19.

Liszt, kenyér, fűszerek, hus, zsirnemü, szárnyas, ojás, csemegék, sör, bor, pezsgő, fa és szén ó minőségben, jutányosan házhoz szállitva.

Kivánatra megrendelési bárczák.

Részletes árujegyzèk a **Reggeli Ujságban.** Előfizetési á. a lapnak egy hóra 30 kr. vidékre 50 kr

A czikkek megrendelhetők az ujság kihordónál.

A szállitás Budára gyors és pontos.

Janky és Zeuzil

ércz-vasbutor fényezők és épületmázolási vállalkozók

Budapest, VII., Dohány-utcza 45.

Elvállalnak *fürdőkádak-, konyha- és vizesedényekben bármiuő mázolási munkàt versenyàrak mellett.*

Fősulyt fektetünk

vasbutor mázolàsi munkàkra.

Javitások olcsón elkészittetnek.

Műfogak és fogsorok

a legjobb minőségben és a legjutányosabb árak mellett készittetnek — anélkül, hogy a gyökereket el kellene távolitani, 10 évi irásbeli jótállás mellett.

Hivatalnokoknak 50%-al olcsóbban.

Kivánatra részletfizetésre is.

KEMÉNYE.

Budapest, VII. ker., Klauzál-utcza 2. sz. I. em.

(a Párisi Nagy-Áruházzal szemben.

Értesités!

Van szerencsém a nagyérdemü közönséget tisztelettel értesiteni, hogy a vezetésem alatt álló vendéglőmben **I. ker. Alkotás- és Márvány-utcza sarkán,** minden vasár- és ünnepnapon

HANGVERSENY

tartatik, melyre a nagyérdemü közönséget tisztelettel meghivom, jó ételek és italokról, valamint pontos kiszolgálásról, gondoskodva van.

Szives látogatásukat kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

Bauer Ferencz

vendéglős.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházt ér en fioküzletet nyitottam — Liszt, tej. tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

KRÁL GYULA

kőfaragó mester,

I., Kelenföld, az állomás mellett.

Kőfűrészelő-,

gyaluló-

és esztergályozó.

Elvállalja a homokkő, mészkő, márvány és gránitkő feldolgozását úgy épületekre, mint siremlékekre.

RÖCK ISTVÁN

gép- és gőzkazángyára, vas- és ércöntődéje

BUDAPEST, IX., Soroksári-utcza 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek hajtására; hajógépeket.

Lokomobilokat,

kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket,

Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fűtőcsövekkel; mint különlegességet: szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.

Teljes hütőtelepeket és jéggyárakat

szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizműtelepeket, gőzmalmi- és téglagyári

berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott különbzéki emeltyü szerkezettel.

Mihalovits József

kalapos-mester

BUDAPEST,

I. ker. Alagut-utcza, a Szinkörrel szemben.

Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

NŐI KALAPOKBAN,

valamint **szőrme-árukból.**

A Magyar Asphalt részvénytársaság

BUDAPEST, Andrássy-ut 30.

Elvállal minden néven nevezendő **ASPHALT BURKOLASI** valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **asphalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

GANZ ÉS TÁRSA

VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV. TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

KÉSZIT:

A) gépeket és épitési munkákat teljes malomerendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.

Speciálitási B) kéregöntvény vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek- és ágyugolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s egész malomberendezések.

Facsiszoláshoz, papir- és czellulozagyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló turbinák.

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól. — Zsilipek, csővezetékek frictiós kapcsolások rotatiós dynamométerek. — Aczélöntés.

Uj vendéglő.

Galasso Mamertó

Városmajor-utcza 10. szám alatt

megnyitotta ujonnan berendezett bor- és sörmérését. Az árnyas és csinos udvar kellemes szórakozó hely, s előnye az, hogy a villanyos vasut közvetlen közelében van.

Vasárnap és ünnepnapokon zene.

Az ételek és italok jók és jutányosak.

Kiszolgálás pontos.

Hová menjünk?

Átrándulunk Budára

STEFAN SIMON

a „félhold"-hoz czimzett vendéglőshöz, igen szép mulató kertihelyiség.

I. Fehérvári-ut, 35. szám,

a vám felügyeletnél.

Meghivja a t. cz. közönséget a vendéglője látogatására. Naponta **friss halpaprikás, turós-csusza és mindenféle ételekkel s jó minőségü falusi borokkal szolgál.**

A közönség mulattatására

naponta czigányzene játszik, s két kuglizó áll rendelkezésére.

Minden vasárnap és ünnepnap bengáliai világitás

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legtisztább égvenyes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

FRISCH ANTAL

„GIZELLA" kávéháza.

II. Széna-tér 7. szám.

Teljesen ujonnan felszerelten s a modern igényeknek megfelelő berendezéssel.

Különösen alkalmas a kávéház előtti

csinos felszerelésü terrasz

az üdülni óhajtó közönség számára.

A legfinomabb italok

mindig készletben vannak.

Hideg buffet.

Esténként hangverseny.

Pontos kiszolgálásról gondoskodva van.

Szt.-Lukácsfürdő

téli és nyári

gyógyhely.

Nagy kénes iszapfürdő a melynek 520 □ méter nagyságu nyitott és zárt medenczéiben a forrásviz naponkint négyszer megujul. Mindennemü gyógy- és üditőfürdők. Lakás- és teljes ellátás, közepes ár 25 frt hetenkint. — Prospektust küld az igazgatóság Budapesten.

STŐRI A. I.

Krisztina-köruti nagykávéháza.

(Krisztina-körut 91.)

Minden vasárnap katona hangverseny.

KITÜNŐ TEKEASZTALOK.

Hideg buffet.

Legfinomabb italok.

Igen olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

Budapest, III. Remetehegy BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest, 1899. VIII. évfolyam 20. sz. Julius 11 (Szent Jakab hava.)

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Megjelenik havonként háromszor. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: I., Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Egy kis kohaczukor.

Nagyméltóságu

Dr. Wlassich Gyula miniszter urhoz.

Igen tisztelt barátom!

Fenyőházi pihenésedet nem akarom megzavarni őszinte szivből jövő soraimmal. A mit irok az pihenő a pihenőben. Te ott a bérczek között most közelebb vagy az Istenhez s a ki az Istenhez közel van, a gyermekek szomszédja. Játszó, futó gyermekeket látva ott, ország gondjait letéve emelkedel a földről az ég felé s hallod az Üdvözitő szavát a fenyves zugásából: *Bocsássátok hozzám a gyermekeket, övék a menyeknek országa.*

A magyar elme és sziv kiképzésére, megmentésére több jó szándékot senki nem táplált mint te, igen tisztelt barátom. Szándékaid jók és nemesek s hogy nem mindig azok kezébe teszed le a czél kivitelének eszközeit, kik arra hivatottak, azért nemes feltételeid értéke nem csökken.

Az ország elméjének és szivének a régi világ tükréhez méltóan eleget tettél, s hogy csak a kezdet kezdetén vagy, annak oka, hogy az erdő több, mint a fejsze. A magyar faj képének, szokásainak, jellemének, gondolkodásának megmentésére egy magad többet tettél, mint összesen azok, kiknek örökségébe léptél. Szenteljenek ezért nevednek az idők határaiban mindörökké ünnepet.

A világpolgárság hódolói, jobbágyai nem tudják ezt az érdemet ugy megköszönteni, mint azok — és közöttük én is — kik a nagy világon hazánkon kivül más hely után nem vágynak.

Mi, kik nem világpolgáriaskodhatunk, mert édes hazánkon túl nem kaczérkodtunk s minden óhajunk az, hogy szép hazánkban csak magyarok legyünk, áhitattal nézzük, álmélkodva tiszteljük czéljaidat.

Azonban egyre kérünk: válaszd meg fegyvereidet és fegyverviselőidet s távoztasd el, hogy a nyelv és a magyar érzés gyilkát az anyatej szivárogtassa és a gyermekek kezébe nyelv- és magyarság rontó dolgok kerüljenek.

Itt Budán majdnem minden kis boltos árul egy krajczárért füzetecskét, melynek tartalma német népmese s a képes táblára egy darab koha czukor van ragasztva.

A gyermekek lépre mennek s miután a német Fröbel rendszer szerint elromlanak s az elemi iskolában ebből nem javulnak, — mert rettenetes a tanulókönyvek magyarsága, — kedélyöket megmérgezik ezekkel a koha czukorral ellátott német népmesék . . .

A magyar gyermekmeséket és szivvidámitó dolgokat ép igy lehetne terjeszteni. Erdélyi János, Székely Sándor, Arany László, Gyulai Pál, Merényi László népmeséi alkalmasak erre, mig *az Athenaeum Népmese kiadása bün.*

Népmesét és népdalt csak az gyűjthet, az dolgozhat át, kinek ahoz érzése van. Nehéz mesterség, a hivatatlan sok kárt tesz. Holmi fonográfokba gyüjtött népdalok keveset érnek s a legtöbb közülök jó átiratban meg van népies zeneszerzőinknél. Az ilyen fonográfos urak akkor fedezik fel Amerikát, mikor már felfedezték. — Kötve kell hinni a komának.

A gyermekmesékre kell vigyázni, mert az a gyermek, ki igazában magyar gyermekmeséken nevekedik, nem veszi be később sem a fonográfos népdalokat, sem a tudományos népmeséket.

Ez a kohaczukor nagy tanuság. A ki hivatva van arra, hogy a magyar nevelést vezesse, az nem hunyhat szemet a czukorral csalogatott gyermekmesékre.

Nem hunyhat szemet semmi esetre sem dr. *Wlassich Gyula*, ki anynyit intézkedett, hogy a magyar fajképe a maga teljességében származzék át a késő unokákra.

Kertész legyen kertész, a hajdu soha harangöntő és ne éljen vissza a magyarságért küzdő miniszter bizalmával egy hivatatlan sem, mert akkor csak kövezet marad a jó szándék és a siker csak pokol leszsz.

Alázatos szolgád:

Erdélyi Gyula.

A „Buda és Vidéke“ tárczája.

Hol a vad leány?

— Regèny. —

Irta: **Erdélyi Gyula.**

(Folytatás.)

Ő csak Olimpiát nézte és csodálta azt a bátor sastekintetét. Talán Napoleonnak lehetett ilyen szeme és tekintete, vagy ez még annál is erősebb.

Azután arra a galambtekintetü démonra gondolt, ki az ő szivét marczangolta széjjel mosolyogva, derülten, mint mikor ezek az állatok tépik szét az odadobott konczot. Milyen szivesen maradna ő itt az állatok között . . ,

Alexandró, a tigris, egy nagyot üvöltött, mintha rossz előérzete lenne, vagy nyugtalanitaná valami. Olimpia a maga kellemes hangján odaszólt: Nono, ne félj, csendesen légy, Alexandró . . .

A vadállat a ketrecz szögletébe vonult vissza és hizelgő módra nyöszörgött.

— Ez az én pajtásom. Alexandró . . . Mi ismerjük egymást. Ugy-e, Alexandró?

A tigris két lábra állva olyformán üvöltött, a miből Olimpia jókedvü kaczagást magyarázott az uraknak.

Ezek ránéztek a tigrisre, de nem merték elhinni, hogy nevet.

Olimpia most ismét a magyarázatot folytatta:

— Nézzék, uraim, ez a király-tigris. Most önök beléptidijat fizettek. Egy korona, összesen egy korona. De mit adna az a király, ki vele a szabad pusztán találkoznék, hogy fogaival meg ne ismerkedjék? Talán szintén egy koronát, de aranyból . . .

— Avanti Alexandró . . . Ez az én hadseregem talán szét is tépné azt, a ki megbántaná. Egyszer az atyám valamiért megszidott és egész nap mérgesen morgott reá. A ki engem szeret, azt hiszem, nem bántaná.

— Ki tudja? kérdé a huszárfőhadnagy. Olimpia nem értette meg e czélzást, de érezte, hogy ez egy rendkivüli kérdés. Elpirult, mert nem értette meg.

— S a kire ön haragszik? kérdé a tudós.

— Azt, azt hiszem, széttépné.

A tanár tudományos fejtegetésbe mélyedt. Elkezdett beszélni arról, hogy mennyi van az állatban az emberből és az állatból az emberben.

Egy majom megkaczagta a tanulmányt. Mintha azt mondta volna: mindent elvettetek az állat szenvedélyeiből. Micsoda az emberben az ember? Dúltok, ragadoztok. Az erősebb felfalja a gyengét. Lassankint olyan állatokká lesztek, mint mi vagyunk s azt, a mi bennetek az emberben marad, még az állat is megveti. Az állat nem kéri kölcsön az ember szenvedélyeit, hóbortjait.

Mi nem vágyunk tudásodra, te állatembertudós . . .

Berdár Róbert emlékezett reá, hogy az orfeumban egy mimikus tenyere segélyével arczából sokféle állatfőt képezett. A tanár magyarázata közben azután ismerősei arczára gondolva, felfedezte, ki hasonlit a medvéhez, farkashoz, hiuzhoz, ölyv vagy rókához. Az emberben ott van az állat és mégis lenézi az állatot.

Olimpia figyelmesen hallgatta a két férfi vitáját.

Csak a királytigris nyugtalankodott.

Balzamo mester nyájasan köszöntötte a

Hazai ásványvizeket igyunk!

Széchenyi híd.

A budai „Széchenyi asztaltársaság“ elhatározta, hogy a nemzeti kaszinó választmányát a „Buda és Vidéke“ szerkesztősége utján felszólítja, hogy a nemzeti kaszinó vesse erkölcsi sulyát a latra s a láncz hidat a székes fővárossal Széchenyi hidnak neveztesse el. A legnagyobb magyar, gróf Széchenyi István emlékének megszentelésére minden eszközt és utat meg kell ragadni.

A budai Széchenyi asztaltársaság az akadémiához is levelet ir, melyben Széchenyi István gróf műveinek teljes és tökéletes kiadását megsürgeti. Jövő számunkban erről a kérdésről elmondunk egyet-mást.

A Széchenyi István gróf hagyományait, gondolkodását bele kell cseppegtetni minden magyarba, különösen a szülőkkel kell megismertetni, hogy a gyermekek az anyatejjel szivhassák be a nagy gróf elveit. — Az asztaltársaság a kultuszminiszterhez is felir, hogy a felsőbb iskolák számára szerkesztessen a legnagyobb magyar műveiből egy olvasókönyvet.

Ne hagyjuk bemohosodni a tettek emberének gróf Széchenyi Istvánnak emlékét.

Évi jelentés

a Budapest I. ker. budavári iskolatéri községi elemi iskola 1898—99-ik tanévi működéséről.

(Folytatás)

A tanulók között volt felekezetiség szerint:

6—12 éves fiuk közül rom. kath. 144, evang. ref. 13, ág. ev. 4, izr. 4, összesen 165.

6—12 éves leányok közül r. kath. 145, gör. kath. 1, ev. ref. 17, izr. 1, összesen 164.

13—15 éves fiuk közül róm. kath. 3, összesen 3.

13—15 éves leány róm. kath. 1, összesen 1.

Fiuk és leányok száma összesen:

Római katholikus 293, görög kath. 1, evang. ref. 30, ágostai evangelikus 4, izr. 5, összesen 333.

A tanulók megoszlása nyelv, — illetve nemzetiség szerint:

6—12 éves fiuk közül volt magyar 161, német 4, összesen 165.

6—12 éves leány magyar 162 német 2 összesen 164.

13—15 éves fiu magyar 3, összesen 3.

13—15 éves leány magyar 1 összesen 1.

Magyar 327, német 6, összesen 333.

A tanszemélyzet a következő volt:

1. *Petzina* Ödön osztálytanitó; tanitotta az I-ső fiu osztályt heti 19. órában, azonkivül a III. fiu osztályban a tornát heti 2 órában. Heti óráinak száma 21. Ő volt egyuttal a könyvtáros.

2. Farkas József igazgató-tanitó, tanitotta a II. fiú osztályt heti 20 órában s vezette az iskola ügyeit.

3. Vaskó Bertalan osztálytanitó, tanitotta a III. fiúosztályt heti 20 órában s ugyanott a rajzot heti 2 órában. Heti tanóráinak száma 22. Ő volt a tantestület pénztárosa.

4. Oszoly Kálmán osztálytanitó, tanitotta a IV. fiú osztályt heti 20 órában, ugyanott a rajzot 2 s a tornát 2 órában. Heti óráinak összege 24. Az iskolai ünnepélyek alkalmával ő készitette elő a növendékeket az énekre, ugyancsak ő vezette a r. kath. tanulók egyházi ének tanitását s az isteni tiszteleteknél kisérte azt orgonával.

5. Kossutány Ilona osztálytanitónő, tanitotta az I. leányosztályt heti 19 órában.

6. Appl Lajosné osztálytanitónő, tanitotta a II. leányoszt. heti 20 órában s azonkivül felügyelt a kézi munka tanitásra.

7. Csonka Józsa oszt. tanitónő, tanitotta a III. leányosztályt heti 20 órában.

8. Farkas Józsefné oszt. tanitónő, tanitotta a IV. leányosztályt heti 20 órában.

9. Mátyus Jenő segédtanitó, végezte a szükséges helyettesitéseket s azonkivül vezette a tantestületi értekezletek jegyzőkönyveit.

10. Kornitzky Frigyesné kézimunka tanitónő, tanitotta a kézimunkát a III. leányoszt. heti 2 — s a IV. leányoszt.-ban heti 3 órában. Heti óráinak összege 5.

11. Bozóky Géza róm. kath. áldozár, várbeli segédlelkész, tanitotta a hit- és erkölcstant az összes osztályokban. Heti tanóráinak száma 16.

12. Ifj. Kiss Áron ev. ref. hitoktató heti 4 órán részesitette az evang. ref. tanulókat a vallásoktatásban.

A tantestület tagjai részint betegség, részint családi és egyéb körülmények és okok miatt összesen 70 félnapot mulasztottak. — És pedig Petrina Ödön 4, Farkas József 25, Vaskó Bertalan 3, Oszoly K. 0, Kosutány Ilona 6, Appl Lajosné 0, Csonka Józsa 18, Farkas Józsefné 9, Mátyus Jenő 2, Kornitzky Frigyesné 8, Bozóky Géza 0 félnapot.

Helyettesitésüket Mátyus Jenő várbeli és Fleschhut Mária krisztinatéri segédtanerők végezték.

(Vége köv.)

Jelentés

a zugligeti egyesület közgyűléséhez.

Tisztelt közgyülés!

Midőn egyesületi életünkről ötödik évi jelentésünket bemutatjuk, érezzük, hogy az elért eredmény a hozzá füzött reményeknek nem felel meg teljesen. Nagy sikereket nem tudunk felmutatni. Egyesületünk czéljául kitűzött feladatok megoldása nemcsak a tagok, az igazgatóság ügybuzgóságától, azoknak tevékenységétől függ; sok tényező játszik itt közre, melyek czéljaink, terveink kivitelében akadályokat gördítenek elénk. A kritikus pénzügyi viszonyok, melyek a községi és magán pénzügyi viszonyokra valóságos lidércznyomásként nehezedtek, legszebb tervünket akasztották meg a kivitelben. A mult évben sok reményt fűztünk a Zugliget-budakeszi villamos kiépitéséhez, már a közigazgatósági bejárás is megtörtént, de a súlyos pénzügyi viszonyok megakasztották a vasut kiepitését.

A közúti vaspálya társaság zugligeti vonalának a vaskapuig való meghosszabbitása ügyében ujólag kérvényt adtunk be a székesfőváros tanácsához. Tudvalevőleg a székesfőváros utasitotta a székesfővárosi mérnöki hivatalt, hogy a közuti vaspályatársaság zugligeti vonalának a vaskapuig való meghosszabbitása ügyében ujabb tanulmányokat tegyen, illetve terveket készitsen, melyek úgy forgalmi, mint műszaki szempontból a kérdést megoldják. Kérvényünkben megkerestük a székesfőváros tanácsát az iránt, hogy utasitani kegyeskedjék a mérnöki hivatalt, hogy ebben az ügyben a terveket s a költségvetést mielőbb adja be, hogy az tárgyalható — s a kivitelre szolgáló költség födözete az 1900-ik évi költségvetés megállapitásánál a költségvetésbe beilleszthető legyen.

Kérvényt intéztünk a közuti vaspályatársaság igazgatóságához az iránt, hogy a társaság kocsijait ne csak a végállomásra, hanem a a második kitérőig inditsa, hol a közönségnek meg legyen engedve a leszállás.

Kérvényt intéztünk a székesfőváros tanácsához valamint a székesfővárosi államrendőrség főkapitányságához egy rendőrségi expositura felállitása tárgyában. A székesfőváros tanácsa az I. ker. előljáróság véleményes jelentése alapján pártolólag tette át kérvényünket az államrendőrség főkapitányságához. A főkapitányság azonban a kérelmet nem találta teljesithetőnek, mert szerinte a Zugligetben a hozzá beérkezett jelentések alapján — a közbiztonsági állapotok teljesen kielégitők. Egyébként a tulzó hirresztelésekkel aggodalomba ejtett lakosság megnyugtatására intézkedés történt, hogy a hidegkúti uti őrszoba megerősitessék, s hogy az őrjáratok a panaszolt vidéket gyakrabban bejárják.

---

magas uraságokat és belevegyült a társalgásba s elkezdett beszélni egyik legkedvesebb tervéről, egy *állat-drámáról*, a mit különféle állatok játszanának el egy ketreczben. Ez volna azután a dráma. Adja az állatot az állat és ne az ember.

A kis tudós, dr. Berdár Róbert, majd felfalta a nézésével Balzamo Kalipszánó mestert. Ez a dolog, a mit az állatszeliditő beszél, nem is olyan nevetséges, mint sok tudós hinné. Az ám, jól feldolgozva nagy hatást lehetne elérni egy képzelt állatdrámával, melyben a fajok gyülölete lenne ábrázolva.

Olimpia a főhadnagygyal beszélgetett, a ki katonás bókokkal halmozta el az állatszeliditők királynéját s nagyon sajnálta, miért nem lehet ő oly szerencsés, hogy egy kedves állatja lehetne. Kiváncsi volna, megtudná-e szeliditeni őt?

Azután megint belevegyültek a többiek beszédjébe. Balzamo mester szerette a hálás hallgatókat. Nem pihent, hanem egyhuzamban beszélt. Valóságos hógörgeteg a társalgása.

A két úr együtt ment ki az állatseregletből s miután megismerkedtek, nem váltak el azonnal. Egy darabig czéltalanul kisérte egyik a másikat. Olimpiáról folyt a szó. Sajátságos tüneménynek találták. Ez a naiv leány állatokon uralkodik. Milyen érdekes nő. Nem abból a komédiás fajból való, kikhez muló kalandokért közelednek. Azonnal megszelidíti az e fajta ébredő szenvedélyt.

— Ritka példány a nők között jegyezte meg a kis tudós.

— Olyan jól esik, ha az emberrel beszél...

— Nemde, főhadnagy úr, olyan, mint egy kellemetes forrás?

— Mint a friss reggeli levegő.

— Mintha nem is tudná, hogy milyen veszélyben forog naponként.

— Bátor leány. Szeretném, ha én lennék első szerelme.

— Magam is.

— Szerencse fel, pályázzunk...

— Nem bánom, főhadnagy úr...

— De tisztességesen.

— Másként, azt hiszem, nem is lehet. De őszintén beszámolunk egymásnak a sikerről. Az egyenruhának ugyan a mai társadalomban előnye van, de én nem félek tőle.

— Nincs is mit, mert már holnap nem viselem.

— Nem viseli? Hogy értsem ezt?

— Meguntam.

— Ily fiatalon?

— Nem a véremhez való és sokba kerül. Inkább a bohém-életet szeretem. Egy kicsit hegedülök, mások azt mondják, jól. Művész akarok lenni, vagy komédiás. Szerelmes vagyok a függetlenségbe. A fegyelem nincs inyemre.

— No lássa, uram, én meg mindig katona szerettem volna lenni, de ezzel a termettel, — láthatja, egy kicsit pupos is vagyok, — legfeljebb hadvezér lehettem volna. De igy is szenvedélyes katona vagyok. Órákig nézem a gyakorlatokat és megyek a katona-banda mellett. Holnap találkozunk az állatseregletben, ma mennem kell a dolgom után. Isten önnel.

— Ajánlom magam.

Berdár Róbert felugrott egy bérkocsiba és a főhadnagy egyedül folytatta a czéltalan sétát...

Olimpia arcza lebegett előtte. Ugy érezte, hogy szive most nem muló kalandnak nyilt meg... Más irányba akart haladni, de valami titkos erő az állatsereglet iránya felé hajtotta.

Sokáig járkált az állatsereglet előtt. Szeretett volna bemenni, de az ajtónál cserben hagyta a bátorsága.

Mit mondjon, ha bemegy? Olimpia észreveszi azt, hogy mi is a titkos vágya. És vissza is utasithatja ép ugy, mint az, a kihez pár hét előtt közeledett.

Egy hiu teremtés. Szivét ajánlotta fel, őszinte, nemesen dobogó szivét és nem fogadta

Kérvényt intéztünk a székesfőváros tanácsához a Virányos dülő szabályozása s ezzel kapcsolatban a kútvölgyi út kiépítése tárgyában. Ebben az ügyben örvendetesen jelenthetjük, hogy a közmunkák tanácsának műszaki osztálya az erre vonatkozó tervekkel elkészült. A Virányos-, Kútvölgy-, Orbánhegy-, és Mártonhegyi dülők a megtervezett fő- és mellékutak segélyével szerves kapcsolatban jutnak. Különös figyelmet forditott a műszaki tanács az utak lejtésére, a vizlevezetésre és arra, hogy a közlekedési hálózattól egy telek se maradjon elzárva. A kútvölgyi út kiépitése nagy jelentőséggel bir Zugligetünk tovább fejlődésére, legrövidebb közlekedési utunk lesz a város felé.

Kérvényt intéztünk a székesfőváros tanácsához az iránt, hogy a Remete-út közvetlen összeköttetést nyerjen a zugligeti és budakeszi-úttal, hogy ezen közlekedési út kocsiközlekedésre is fel legyen használható.

Kérvényt intéztünk a székesfőváros tanácsához, hogy a székesfőváros a Pozsonyhegyen az ott disztelenkedő fatorony helyébe egy kőtornyot épittessen, olyképen, hogy annak alsó részében a nagy közönség az idő viszontagságai elől menedéket találjon, a toronyban pedig az onnan látható vidékről tájékoztató, utmutató, irányjelző készülékek legyenek az érdeklődő közönség használatára.

Az egyesület tulajdonát képező s a zugligeti uton felállitott padok közül két padnak a sürgős javitást s két uj pad felállitását elrendeltük.

A zugligeti úti iskola tanulóinak jutalmazására a jelen évben is 10 frtot forditottunk.

Egyben örvendetesen jelentjük, hogy az uj zugligeti-uti iskola, melynek további fentartása érdekében éppen egyesületünk kérvényezett, immár majdnem elkészült s diszére válik a Zugligetnek.

Ezen iskola további fennmaradása nagy fontossággal bir a zugligeti nyaraló tulajdonosokra nézve, kiknek gyermekei különben kénytelenek volnának a városi iskolákat vagy a távol eső Labancz-úti iskolát látogatni. Valóságos jótétemény az iskola az állandó zugligeti lakosok gyermekei részére, kik télviz idején, a teljesen elhagyott erdei utakon, térdig érő hóban kenytelennek iskolában járni. Egyesületünk a legnagyobb köszönettel és hálával emlékezik meg a székesfővárosi Tanács áldozatkészségéről, mely szükkeblü, midőn a magyar nemzeti kultura oltárára kell áldozni. Az iskola épület belső része a modern paedagógia és hygenia legmesszebb menő követelményeinek megfelel, tantermei világosak és elég tágasak. A földszinten egy tágas helyiségben, tél idején, délben, szegényebb tanulók a jótékony emberbarátok adományából meleg ebédet kapnak. A kik a nagy út miatt a déli órákban az iskolában maradnak, azoknak foglalkoztatásáról is lesz gondoskodva.

Az iskola külseje stilszerü, izléses, mintául szolgálhat a kültelki iskoláknak.

Igazgatóságunk több ülésében foglalkozott azzal a kérdéssel, mily uton módon lehetne a Zugliget fejlesztése érdekében nagyobb tevékenységet kifejteni. Mert hogy a Zugliget fejlődésben stagnál, az kétségtelen. Még nem vagyunk abban a helyzetben, hogy a felvetett eszmék- és inditványokról, azoknak tárgyalásáról jelentést tehessünk, — előbb beható megvitatás tárgyává kell azokat tennünk — csak annyit jelezhetünk, hogy az igazgatóság a nyár folyamán fokozódott mértékben kiván a dologgal foglalkozni, s bizton reményli, hogy ezen tevékenységet siker is fogja koronázni.

Nem mulaszthatjuk el, hogy fájdalmas szivvel ne emlékezzünk meg egyesületünk elhunyt buzgó igazgatósági tagjáról Ferencsik Gáborról. Az egyesület igazgatósága az elhunyt családjához részvétiratot intézett s emlékét jegyzőkönyvileg örökitette meg.

Az igazgatóságba — Ferencsik Gábor ur elhalálozásával — egy uj igazgatósági tag volna beválasztandó. Az alapszabályok 15. §-ának 6. pontja értelmében a választmány ujra alakitandó s a számvizsgáló bizottságba 3 tag választandó.

Évi jelentésünk kapcsán tisztelettel bemutatjuk az évi zárszámadást valamint a jövő évi költségvetést, azzal a tisztelteljes kérelemmel, hogy az évi jelentést tudomásul venni, — a zárszámadást helybenhagyni, és a jövő évi költségvetést elfogadni méltóztassék.

Budapest, 1899. junius 29-án.

Eperjessy István titkár. *Sigray Pál* elnök.

A magyar turista-egyesület budapesti osztályának nyári- és őszi kirándulásai.

Október 15-én. Délutáni kirándulás: Ó-Buda (főtér). Hármas határhegy, Lipótmező. Találkozás Ó-Buda—főtéren d. u. 1/23 órakor. Gyaloglás 3 óra. Vezető: Maurer Rezső.

Október 23-án. Török-Bálint, Csiki hegyek, Normafa, Jánoshegy, Szép Juhásznő, Hárshegy. Lipótmező. Indulás a M. Á. V. k. p. u.-ból reggel 6 óra 50 pkor. Gyaloglás 6 óra. Vasuti jegy 20 kr. Vezető: dr. Lázár Lajos.

Október 29-én. Pomáz, Margitliget, Salabasina-kút, Sikáros, Dobogókő, Dömösi. Indulás a szentendrei h. é. v. Pálffy-téri állomásáról reggel 7 óra 40 pkor. Gyaloglás 8 óra. Vasuti költség 73 kr. Vezető: Zsembery Gyula.

Délutáni kirándulás: Gül-Baba sirja, Rózsadomb, Vadaskert, Lipótmező, Szép-Ilona. Indulás a budai Margidhid-főről d. u. 2 1/2 órakor. Gyaloglás 3 óra. Vezető: Lappert Antal.

A fővárosi közmunkák tanácsából.

1899. junius 28.

Báró Podmaniczky Frigyes alelnök az ülést megnyitván a jegyzőkönyv hitelesitésével Kléh István és Mándy Lajos tanácstagok bizattak meg.

A miniszterelnök leirata, hogy dr. Zubriczky József bpesti gyakorlóügyédet a tanácshoz min. segédtitkárrá nevezte ki, tudomásul vétetett.

Az uj épületi telkekre beérkezett 8 ajánlatot a tanács döntés végett a pénzügyminiszternek mutatja be azzal a javaslattal, hogy a budapesti közuti vaspálya társulat 4 telekre tett együttes ajánlata, továbbá Sváb Imre, dr. Baumgarten Nándor és Valkó Lajos 1—1 telekre tett ajánlata — mint legkedvezőbb — fogadtassék el, a többi pedig mellőztessék.

A közoktatásügyi miniszterhez a vakok országos intézetét a foglalkoztató műhelylyel együtt, továbbá az Erzsébet női iskolát is a Hungária köruton szerzett telkeken kivánja felépiteni s a vakok orsz. intézetén máris épitési engedélyt kér. A főváros az engedélyt megtagadta, mert a telkek a nyaralóövezetbe esnek, ahol a szabályok értelmében csak nyaralókat és azokhoz tartozó melléképületeket szabad épiteni. A miniszter felebbezése folytán a tanács ezt a határozatot megváltoztatta s kimondotta, hogy az épitési engedély elvileg megadandó oly föltétel alatt, hogy a négy utcza közé eső telkek egy tömbbé egyesitendők, melyen a vakok orsz. intézetét és az Erzsébet női iskolát az utczák felé legalább 5 mtres előkert hagyásával, a foglalkoztató műhelyt pedig a tömb belsejében kell elhelyezni. Az épitésügyi szabályzatnak a nyaraló-övezetre vonatkozó rendelkezése ugyanis csak a magán telkeknek a magánczélokra való felhasználását szabályozza; de nem zárja ki, hogy ebben az övezetben közczélu intézetek is létesülhessenek, ennek azonban az képezi természetszerű feltételét, hogy a vidék nyaralójellege lényegbeli csorbát ne szenvedjen. Miután pedig a kikötött módozat szerint a nyaralójelleg megóvva marad s az a körülmény, hogy a telepet [illegible]köröskörül utczák fogják határolni, a szomszédok érdekeit is kellőkép megóvja, ezért elvi szempontból az épitési engedély nem tagadható meg. Feladata lesz most a fővárosnak az épitési terveket a

---

el. Miért? Mert ő sohasem az emberbe, de a hirébe szeret.

— Én csak olyanhoz megyek, ki babért hoz magával . . . Igy szólt Agatha.

Mikor Helykői Aladár ezekre a szavakra gondolt, szerette volna magát széttépetni Olimpia királytigrisével Alexandróval.

Helykői Aladár megunta a léha, muló kalandokat és eszményt keresett, kit szerethessen hévvel, nemesen.

Agathát egy társaságban ismerte meg. Családi hangverseny volt, hol a szirén egy érzelgős német dalt énekelt.

Behunyta szemeit. A végső szónál hirtelen felnyitotta és átfutotta tekintetével a tapsoló társaságot.

Egy szinésznőtől is sok lett volna ennyi kaczérság. Helykői Aladár szive megmozdult. Vagy ő, vagy senki . . . Erről a mondásáról híresedett el. Valahány nőt látott, mindig ezt mondotta, de minél jobban közeledett valakihez, annál jobban távolodott az tőle.

A főhadnagy úr nagyon tetszett magamagának, pedig elkésett onnan, hol a szépséget osztogatták. Zord külsejü katona volt, arcza kicsinyt ragyás. Meglehetős bárdolatlan, félszeg és szögletes; ábrándosan forgatta szemeit és verseket turbékolt s párbajt vivni kész, hogy ő ellenállhatlan.

Agathának a társaságban kiválóbb udvarlója nem akadhatott; elfogadta a vacsorára az egyenruhát, a többi hölgyek boszujára, kik jobbára rajongtak az egyenruháért.

Agatha tudós leánya volt és tanitónő. Szegény leány, ki nem tudta átérezni hivatását. Ruháival bibelődött s ezekre költötte összes jövedelmét. Modorában szinésznőt adott és jobban büszkélkedett egy kis herczegség udvarmesternőjénél. Szeretett volna szinésznő lenni, hogy egy herczeg felesége lehessen, de szülei irtóztak ettől a pályától.

Helykői Aladár igyekezett választékos lenni és elmondotta minden betanult mondását, adomáját és történetét. Agatha mosolygott, közben elpirult és egyszer legyezőjével eltakarta a saját és a főhadnagy arczát.

— Nyert ütközet, igy szólt ez magában, midőn kocsijába kisérte Agathát és anyját. Hazafelé mentében vigan ábrándozott arról, hogy milyen boldog lesz ő. Ezt a hölgyet az Isten jókedvében teremtette és pedig egyenesen neki. Leköszön rangjáról és elvonul vele a világtól. Szerelmöknek élnek egyedül ketten, boldogan.

Ki tudja, hányadszor történt ez vele. Gyorsan vetett lángot a szive. Azonnal nyilatkozott, de e gyorsaságban nem szolgált a szerencse és a kosár előtt vissza kellett vonulni.

De hát ez az igazi. Igy biztatta magát. Várt fiu várat nyer. Büszke kardcsörtetéssel vonult a kaszárnyába, iefeküdt és szépet, nagyon szépet álmodott.

Másnap teljes diszben Agatháékhoz hajtatott és hozzá fogott a tereptanulmányhoz s azonnal be is látta, hogy csatát vesztett. Agatha csak tréfálkozott vele tegnap és kevesli is az ő állapotát; ő vagy nagyon előkelő, vagy nagyon hires ember után vágyódik.

Meglehetősen lehangolta ez a veszteség. Körülbelül tiz vagy tizenkétszer lobbant már lángra hiába, sikertelenül. Elhatározta, hogy sutba dobja az egyenruhát, melyben valami ördög lehet. Elkezdette birálni magát és arra a meggyőződésre jutott, hogy ő a hibás. Hiszen egy látásra nem lehet valakit nőül kérni. Mindennek az egyenruha az oka. Ebben képzelődő lesz az ember.

Ez az Agatha-eset jobban bántotta a többinél. Azok a szemek, ha csalfák is, de szépek, nagyon szépek. Hej, juthatsz még oly keserves időre!

(Folyt. köv.)

továbbiak tekintetében átvizsgálni és az eredményhez képest az engedélyt kiadni.

A főváros ujból előterjesztette a VII. ker. Wesselényi utczai mellékgyüjtő, továbbá a Csengeri és Izabella utczák csatornáinak átépitésére vonatkozó terveket kiegészitve azon módozatok megjelölésével, melyeket a VI. és VII. kerület a nagy kőruttól a Hungária kőrutig terjedő vidékének lecsapolására nézve alkalmazni kiván. Ezek szerint a főváros a kérdéses terület lecsapolására három mellékgyüjtőt vesz kilátásba. Egyik a Szondy-utczai, mely a Podmaniczky-utcza, Király-utcza és Nagy-János-utcza közti terület lecsapolására fog szolgálni; másik a Wesselényi-utczai mellékgyüjtő, mely a Rottenbiller-utcza Király-utcza és Kerepesi-út között fekvő terület czéljait szolgálná; a harmadik a Rottenbiller-utczán és a kerepesi-úton vezetne és a Rottenbiller-utczán kivül fekvő területet csapolná le a nagy körúti főgyüjtőbe. E két utóbbi mellékgyüjtő által képviselt megoldást a tanács nem fogadhatá el, mert figyelemmel a fennforgó csatornázási állapotokra a külső kerület egy szabadon kiömlő magas fekvésü főgyüjtőbe, a terület legnagyobb részét pedig a Dob-utczában épitendő mellékgyüjtő utján tartja levezetendőnek. Ezen elhatározásánál irányadó volt a közegészségi és műszaki szempontokon kivül ama törekvés is, hogy a Kerepesi-uton kétoldalt csak a normális utczai csatornák foglaljanak helyet, az út közepe pedig szabadon maradjon az előbb-utóbb megépitendő földalatti közuti vasut számára. Ezekből folyólag a Wesselényi-utcza mellékgyüjtőre, továbbá a Csengeri és Izabella-utczák csatornáinak azzal kapcsolatos átépitésére vonatkozó tervek kiviteléhez a tanács nem járulhatott.

Az V. ker. Gizella-tér rendezési tervét a tanács megállapitván, hozzájárulás végett közli a fővárossal azzal, hogy ezt a tervet a tanács a saját költségén mielőbb végrehajtani kivánja.

Hahn Frigyes VII. Hajtsár-út; Lindmayer József III. Remetehegy, Wichtl Mihály és társai I. ker. Madárhegy; id. b. Zeyk József s trsai V. Báthory- Nádor és Géza-utczában; Bardauer Károly X. Rákosfalván; Bottlik Lajos VIII. Gyöntyük-utczában; a székes főváros IX. Üllői út; Mayer Károly III. Lajos-utcza; Mennich József és neje X. Zalán-utcza; Rosenbaum Mórné I. Városmajor-utcza; Matheika Jakab és neje II. Rézmál; Markstein Salamon I. Kelenföld; Voigt Károlyné I. Meződomb; dr. Deutsch Ignácz VIII. Szigetvári-utcza; Tőry Emil és neje I. Kurucles; Székely Vilmos VI. Szondy-utcza; és Krenner Viktorné II. Rézmál dűlőben fekvő telkeinek felosztása, illetve rendezése engedélyeztetett.

Az I. Mikó-utczában járdafektetésre II. Gyorskocsi, vitéz és Iskola-utcza világitására, II. Ilona-utczában és X. Óhegy-utczában vizcső fektetésre és a VII. Peterdy-utczában csatorna épitésére vonatkozó tervek kiviteléhez a tanács hozzájárult.

Elintézést nyert továbbá dr. Wagner Géza, Vezekényi Aladár, Szentkirályi Kálmán, Ősz Gyula, Örömy József, Ehrenfeld Ignác, Wellisch Sándor és Gyula, Darvas Albert és neje és Bittrich József felfolyamodása.

Szőlő (gyümölcs) kiállitás Szegeden.

A szegedi országos gazdasági kiállitás keretében szeptember 3—10. szőlőkiállitás is lesz rendezve. Felkéretnek mindazok, akik a kiállitáson résztvenni óhajtanak, hogy bejelentéseiket legkésőbb augusztus 1-ig tegyék meg, mert későbbi jelentkezés nem lesz figyelembe vehető. Kivánatos, hogy minden vidékről főleg azonban borfajok válogatott példányai küldessenek be, melyek az illető vidék borjellegét hivatvák képviselni, azonkivül pedig a legjobban bevált csemegefajok. A kiállitás ideje egy kissé korai lévén, egyes szőlőfajokból ilyenkor még teljesen érett példányok nem találhatók. Ez esetben persze félig érett fürtöket is lehet beküldeni, ha azok máskülönben a forma, nagyság és fajtisztaság kellékeinek megfelelnek. A legfontosabb, hogy minden faj a helyes ampelografiai elnevezéssel jelöltessék meg. A szőlőkiállitáson a részvételi dij 50 kr, azonkivül minden külön faj után még 20—20 kr. Minden fajtából legalább 4—5 fürtöt kell beküldeni, melyek a fürtnyélre kötött czédulával jelölendők meg. Azonkivül minden fajtához tanácsos egy nagyobb — keménypapiros — czédulát készíteni, mely a szőlőfajt és a kiállitó nevét, az egész gyüjteményhez pedig egy még nagyobb táblácskát, mely a kiállitó nevét és a szőlő helyét jelöli meg. Bővebb felvilágositást és bejelentő iveket Drucker Jenő csoportbiztosnál lehet szerezni (Budapest, Köztelek). Reméljük, hogy Buda és környéke is kitesz magáért. Van itt sok szép gyümölcs p. o. hogy csak egyet emlitsünk Letner Gábor ur minta kertészetében.

Ne igyunk szódát!

Az országos szódaviz sztrájk végrehajtó bizottsága a Buda és Vidéke utján ezuttal is figyelmezteti a közönséget, hogy ne igyék szódavizet, mely a bizottság egyik orvos tagja véleménye szerint a tüdő müködésére nem előnyös.

A szódavizesek szövetségéről közelebb szenzatiós meglepetést közlünk. A bizottság ezuton fordul az országos közegészségügyi tanácshoz, hogy menyiben tartja a tanács egészségesnek a vitriolnak a szódaviz gyártáshoz való felhasználását.

A mikor a hamis borokat leginkább azért üldözik, mert erős alkohol tartalommal szerelik fel miért van megengedve a szódaviznél a vitriol felhasználása.

Ilyen könnyelmü a közönség, nem látja be, hogy mikor annyi hazai ásványviz van, mely természetes és egészséges, a mesterséges és ártalmas szódavizet issza.

A szódaviz gyárosok szövetsége a szabad ipar szempontjából is olyan, hogy elnyomja a szabad versenyt és utját állja annak, hogy lelkiismeretesebb szakértő gyárosok, kik oly nagy tőkével nem rendelkeznek, egészségesebb termékeiket a közönség közzé vezethessék a kisebb és a szabad versenyt tisztességesen és az egészségügyi törvényeknek jobban megfelelő szódaviz gyárosok sirját ássa.

E kisebb szódaviz gyárosok részére a Buda és Vidéke hasábjai nyitva állanak.

Krisztinavárosi szinkör.

Nálunk a hol minél inkább szaporodnak azok, kik nem keresztelnek, egyre másra keresztelnek utcza és épület neveket. A Horvát-kerti szinház hivatalos neve Krisztina városi szinkör s ezt a sajtó ma Fővárosi nyári szinkörnek nevezi. Ha már igy nevezi a mit rosszul tesz, tegye hozzá a „Székest“ is, mert ez Budapest czimèhez tartozik.

A budai szinház kérdést különben nem az elnevezése oldja meg. Hozzá szólt ehez mult számunkban Domaniczky István ezredes ur, ki most Váczon lakik s igy nem veheti Makó Lajos szinigazgató értékét s nem tudja, hogy Makó hivatott akár egy udvari szinház vezetésére is! bizonyára magasabb szellemben hazafiasabban tudná vezetni mint sok más.

Makó Lajos minden tekintetben megérdemli tiszteletünket, de leginkább azért, hogy hazai darabokat adat, ujjakat és régieket és nem sokat hivja szinpadra az operette félvilági szellemét.

A Horvát kerti szinház maradjon meg nyári szinkörnek s az udvari szinház épüljön ugy, hogy a vizivárosiak és a várban lakók könnyen járhassanak oda.

Ezeket megemlitve meg kell dicsérnünk Makó Lajost, ki az elmult tiz napban ismét eredeti darabokat adat.

Két eredeti ujdonságot mutatott be a főváros nyári közönségnek Makó Lajos társulata. A két darab: a „Parasztszivek“ czimü népszinmü és a „Babagyáros“ czimü operett legelsőbben Szegeden került szinre, még pedig nagy sikerrel. Tetszett a két apróság, különösen a Stoll Károly operettje, amelynek a partiturája bájos és figyelemreméltó munka.

Makó Lajos egy kegyeletnek is akar adózni. Ugy értesülünk, hogy előadatja Balázs Sándor kitünő vigjátékát Az Égben-t és pedig az elhunyt nagy nevü humanistát önkéntes halálába önkénytesen követő testvére Balázs Gábor siremléke javára. A kegyeletnek ez a szép ténye is méltó arra, hogy a budaiak szinházjárási kedve fokozódjék.

A „Budai dalárda“ Pöstyénben.

A „Felső Magyarországi Közművelődési Egylet“ már hetekkel ezelőtt azon kérést intézte a „Budai dalárda,“ mint az ország első dalárdájának elnökségéhez, rendezne az egyesület javára jótékonyczélu hangversenyt Pöstyénben. A dalárda elnöksége az átiratot nyomban közölte az egyesület tagjaival és a tagok legnagyobb része készséggel ajánlotta fel közreműködését.

A hangverseny napja julius 2-ikára lévén kitüzve, az egyesület tagjai már kora reggel nagy számban jelentek meg a nyugati pályaudvaron, hogy a reggel fél nyolczkor induló gyorsvonatot el ne késsék. A tagokkal együtt utazott Zilahiné Singhoffer Vilma urhölgy operaénekesnő és Payr Olga urhölgy hegedümüvésznő, — kik szintén felajánlották a hangverseny alkalmából szives közremüködésüket.

Délelőtt fél tizenkét órakor érkezett a vonat Pöstyénbe, hol Machovits János főszolgabiró úr fogadta az egyesület tagjait és nyomban intézkedett, hogy a dalárda tagjai a városba szállittassanak és a körülményekhez képest elszállásoltassanak. — A főszolgabiró urnak méltó vetélytársa volt Abafy szolgabiró úr is, aki hasonlóképen megragadva az alkalmat, mindent elkövetett, hogy az egyesület tagjai a legjobb emlékekkel távozzanak Pöstyénből.

Délután két órára lévén a bankett kitüzve, ez alkalommal megjelentek az összes tagokon kivül a fennt emlitett urak és Vinter Sándor fürdőbérlő ur, aki készséggel ajánlá fel kalauzolását a fürdő megtekintését illetőleg. A bankett 3 órakor ért végett és megindult a menet a fürdő megtekintésére. Első sorban is a „Ferencz József“ fürdőt tekintettük meg, mely külső, de különösen belső berendezés tekintetében az ország bármely fürdőjének dicséretére válnék.

Folytatólag a fürdőnek többi helyiségeit tekintettük meg és mindenütt a legszebb rendet és tisztaságot tapasztaltuk. Igen érdekes volt a mankó muzeum megtekintése. A betegek — a jobb körökből — ugyanis teljes felgyógyulás után a fürdő részére emlékül visszahagyják mankóikat. A szegényebbek vagy magukkal viszik, vagy a kórháznak hagyják emlékül. Végül megtekintettük a „Munkának“ czimzett kórházat, melyet a fürdőbérlő alapitott szegény betegek részére, melyben jelenleg is 70 férfi és 10 nő van elhelyezve és mely intézmény jelenleg egyedül áll ugy a bel- mint külföldön. Ezzel a fürdő megtekintése véget érvén, nagyságos Rózsavölgyi Gyula ur mint a dalárda elnöke elismerő és hálás köszönetét fejezte ki Vinter Sándor fürdőbérlő úrnak az egyesület nevében.

A fürdő megtekintése után kiki a saját lakására tért, hogy — kissé megpihenve — a hangversenyen helyt állhasson. A hangverseny pont nyolcz órakor vette kezdetét, mely alkalomra a terem — teljesen megtelt — a zsufolásig a legelőkelőbb közönséggel, kik részben helyből, részben a vidékről jöttek a hangversenyt meghallgatni.

A hangversenyt a dalárda férfikara nyitotta meg Huber Károly „Honfidal“ cz. dalával. Amint a dal véget ért, viharos éljenzés és taps hangzott fel a közönség körében, mely nagyobbrészt idegen ajku hölgyek és urakból állott.

A második számban Payr Olga úrhölgy hegedümüvésznő lépett fel, a ki egy hegedü sólót adott elő és müvészies játékával valóságos

diadalt aratott. Kapott is szép csokrot, hát még mennyi tapsot és éljenzést, melynek se hossza, se vége nem volt. Folytatólag ismét a dalárda férfikara adott elő dalokat, melyek szintén a legszebb sikert eredményezték. Végül következett Zilahiné Singhoffer Vilma magánéneke, mely leirhatatlan lelkesedést keltett a nagyszámu és distingvált közönség körében. Fellépésével csak ujólag bebizonyitotta, hogy kitünően képzett operaénekesnő, a ki méltán megérdemelte azt a sok tapsot, éljenzést és gyönyörü csokrot, mely részére kijutott. Ugy a magánhegedüt, mint a magánéneket Bellovits Imre zeneigazgató egyleti karnagy kisérte zongorán, kinek szintén kijutott bőven a tapsból. A tapsokból kijutott még Hoppe Rezső és Stacke István zeneszerző uraknak is, mint a kiknek zeneszerzeményeiből szintén adott elő a dalárda egyes darabokat. A hangversenyt táncz követte, mely úgyszólván reggelig tartott. A négyest 80 pár tánczolta. Végezetül még hálás köszönettel kell adóznunk Machovits János főszolgabiró, Abafy szolgabiró és Vinter Sándor fürdőbérlő uraknak, mint a kik minden lehetőt elkövettek, hogy a dalárda tagjai kellemes emlékekkel távozzanak körükből.

Vadnai Dezső.

Őrszoba a Városmajorban.

Rudnay Béla főkapitány nemcsak okos és erélyes rendeletekkel teszi emlékezetessé nevét, de a közbiztonság javitására is elkövet minden lehetőt s valóban megérdemli a „jó főkapitány“ elnevezést. A „Buda és Vidéke“ még a tél végén figyelmébe ajánlotta a főkapitánynak, hogy a Városmajor-utczában külön rendőr őrszobát állitson. A főkapitány belátta azt, hogy ez szükséges és intézkedett a városmajori rendőrszobáról s annak már a 49-ik számu házban lakást is béreltek. A midőn ezt a kitünő főkapitánynak megköszönnénk, kivánjuk, hogy a budai rendőrséget tovább is jól lássa el, s mint mindenben, a budai rendőrség létszámának szaporitásában legyen igazságos.

Társas kirándulás.

A budapesti (budai) iparossegédek egyesülete, folyó hó 16-án működvelői társaságuk egyik kitünőségének és jó hirü rendezőjének Lebeda Ferencznek budakeszi keresett vendéglőjében rendez társas kirándulást. Részvételi jegy személyenkint 60 fillér. A kirándulás, ha az idő kedvezőtlen, julius 23-ra marad. Derék iparossegédeink, kik saját önképzésökért s a magyarságért annyit tesznek, jól teszik, ha az erősen német Budakeszre rándulnak és a szép magyar szót és szellemet terjesztik ott.

Hiba igazitás.

Mult számunkban a köztiszteletben álló özvegy *Kapsz Józsefné*: *Kapsz József* a margitszigeti kedvelt vendéglő és ismert budai polgártársunk anyja halálát jelentettük. Nevét hibásan szedték, tehát kérjük olvasóinkat, hogy *Kapsz Józsefnét* olvassanak a gyász emlékezésből.

Balatonföldvár.

A Balaton szép partjain viruló, remek, az előkelő keresztény világ tartózkodási helye, a gróf Széchenyi birtokon levő Balatonföldvár. Gyönyörü fenyvesek közt élvezi a Balaton kellemeit a szellem és születés arisztokratiája és az igazi polgári elem.

Nemcsak a testet ápolják, de a lelket is, és megadják az Istennek azt, ami az Istené. A nemrég épült kápolna eddig is kicsinynek bizonyult.

Természetes, hogy bizonyos Körök minden rosszat hiresztelnek a jutányos Balatonföldvárról, mely minden valódi és uri kényelmet nyujt és mégis olcsóbb, mint Siófok.

A fürdőtelep intézése a lehető legjobb kezekben van. A fürdőszálloda- és jószágbérlő Bem Gyula előzékeny, udvarias, figyelmes, valódi művelt ember, kinek minden gondja az, hogy a fényes társaságot kielégitse. Gondjaiban odaadással osztozik szeretetreméltó neje, a kitünő magyar háziasszony és mindenben kezükre jár a vendéglő derék főpinczére Novák József, a ki a bpesti pinczéregylet titkára.

Angolos családházak Budán.

Két évvel ezelőtt egyik budapesti épitész Siebreich Károly — a Buda és Vidéke kitünő munkatársa — a Kelenföld és környékének szabályozására tervet adott be a fővároshoz. A szabályozási terv az egész Kelenföldet a külföldi nagy stilü családi kolóniák mintájára kivánta felosztani széles utakkal, terjedelmes parkokkal és impozáns középépületekkel. A Kelenföldön kivül szabályozta a még rendezetlen dunaparti hegyvidéket is. A mérnöki hivatal már nyilatkozott a szabályozási tervre. Kiváló eszmének mondja a munkálatot, a mely azonban az 1893-ban életbe lépett szabályozás következtében a Kelenföldön kivihetetlen, mert óriási kisajátitási költségekkel járna. A szabályozási terv ez a része, a mely a rendezetlen területekre vonatkozik, alkalmas a további tárgyalásokra. A hivatal tehát azt javasolja, hogy a tervezet utóbb emlitett részét tegyék át a közmunkatanácshoz, az egész zseniális munkálatért pedig a főváros nyilvános köszönetet mondjon a tervezőnek.

Veszteség.

A társadalmi életünkkel annyira összeforott Ganz gyárat nagy veszteség érte. Waggongyárának tevékeny kitünő vezető igazgatóját Tseuke Emilt temették el nagy részvét mellett. A kiváló gépész mérnök 32 éven keresztül vezette a waggon gyárat s messze földön becsületet szerzett a magyar gépiparnak. Tisztviselői társai s a munkások részéről oly részvét nyilvánult, a mi valóban megható és bizonysága annak, hogy a gyár és alkalmazottai, valamint munkásai között családias kölcsönös szeretet és tisztelet áll fenn.

A II-ik kerületi kereskedelmi iskola.

Péter János szerkesztésében megjelent az általa igazgatott községi *Felső kereskedelmi Iskolának* és *Kereskedő Tanoncz Iskolának* értesitője. Az értesitő hű képét adja az iskolának s a ki elolvassa az elismeri, hogy *Péter János* az ismert kitünő iró és tanár, valamint tanári kara hivatása magaslatán áll. . . . Az Értesitőből kitünik az, hogy a magyar klasszikus irodalmat becsületesen művelték és nem feledkeztek meg *gróf Széchenyi Istvánról sem*, mert a tananyagban feldolgozták és olvasták: *Széchenyi Hitelét, Széchenyi beszédét a Duna szabályozásról. Széchenyi István* Pulszkytól, *Széchenyi mint iró* Keménytől. Az iskola mult évének története a legjobb bizonyitványa a derék igazgató vezetése mellett uralkodó hazafias szellemnek.

M. kir. Konkoly-alapitványu Astrophysicai Observatorium Ó-Gyallán.

Van szerencsém a következőkben ó-gyallai csillagdámnak az állam által történt átvételét a t. közönség becses tudomására juttatni.

Azon aggodalmam, hogy csillagdám más magáncsillagdák szomoru sorsára jusson és a végpusztulásban megsemmisüljön, megérlelte bennem azt az elhatározást, hogy azt még életemben a magyar államnak felajánljam.

A csillagdának berendezésével együtt történt ajándékozását ő cs. és kir. apostoli Felsége kegyesen jóváhagyván, a csillagdát a m. kir. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium folyó évi májüs hó 20-án tényleg leltárilag átvette és igy az véglegesen a kincstár tulajdonába ment át.

Fentartottam magamnak azonban éltem fogytáig a csillagda fölötti rendelkezési jogot, amelyből folyólag az igazgatói teendőket mindig magam dijtalanul fogom vezetni. Igazgató helyettesül Dr. Kövesligethy Radó a budapesti egyetem ny. rk. tanára lett megbizva, első observatornak pedig Dr. Báró Harkányi Bélát sikerült megnyernem. Azokivül még két adjunctusi állás van szerezve.

A csillagda mindig a „Konkoly Thege Miklós alapitványu csillagda“ czimet fogja viselni és Ó-Gyallán marad.

Midőn a mondottakat szives tudomásvétel czéljából közölni szerencsém van, legyen szabad ama kérésemnek is kifezést adnom, hogy becses publikációival a csillagda könyvtárát gazdagitani kegyeskedjék.

Budapest, 1899. május havában.

Konkoly Thege Miklós
miniszteri tanácsos, orsz. képviselő, a m. kir. orsz. meteorologiai intézet igazgatója.

Vidéki olvasóink figyelmébe.

Jakovics Károly liszt-termény és hüvelyes vetemények raktára (Budapest, I. kerület, Mészáros-utcza 3. szám). Különösen alkalmas bevásárlási hely nemcsak azért, mert a legjobb árut adja a legolcsóbban, hanem a vidéki vásárló kocsijával az udvarba be is állhat és igy a vendéglői kiadást megtakaritathatja.

Elsőrangu hazai gyártmány.

Pontos czim:
ELSŐ MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.
BUDAPEST.

Gőzcséplők. Vetőgépek. Borprések. Ekék.

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára
mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes
gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerü felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Szecskavágók. Morzsolók.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő
mindszenti ERDÉLYI GYULA.
Szerkesztő: JURISZTOWSZKY ÖDÖN

Nyilttér.*)

Kiadó lakások.

A **II. kerületben** Batthyány-utcza 51. számu III emeletes bérházban még néhány utczai és udvari lakás olcsón kiadó.

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, kő- és kádfürdőkkel, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

MEGHIVÓ.

A „Budapest–Zugligeti-Egylet“ 1899. évi julius 16-án **vasárnap** d. e. 11 órakor a zugligeti iskolában tartja meg

évi rendes közgyülését,

melyre a tagok tisztelettel meghivatnak.

A közgyülés tárgysorozata:

1. Az igazgatóság évi működéséről szóló jelentés felolvasása.

2. Az évi zárszámadások megvizsgálása és a jövő évi költségvetés megállapitása.

3. Egy igazgatósági tag helyének betöltése, a választmány ujjá alakitása, a számvizsgáló-bizottsági tagok választása.

4. Az igazgatóság egy igen fontos inditványának tárgyalása.

5. Esetleges inditványok.

Budapest, 1899. junius 5-én.

Eperjessy István, titkár. *Sigray Pál,* elnök.

Polgári

iskolai vizsgálatokat egy vagy több osztályból rövid idő alatt ugyszintén középiskolai pót vagy javitó vizsgálatokat sikerrel tenni szándékozók; — helybeliek mint vidékiek; forduljanak felvilágositásért e lap kiadóhivatalához.

Lenz Ferencz

Buda, II. kerület, Fő-utcza 68. szám.

Nagy választék:

Papir-, rajz- iró- és iskolaszerekben.

Müiparáru kereskedés.

Jutányos árak.

A Magyar Asphalt részvénytársaság

BUDAPEST, Andrássy-ut 30.

Elvállal minden néven nevezendő **ASPHALT BURKOLASI** valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **asphalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

A Kőbányai Királysörfőzö

Dr. Korányi és Dr. Kétly egyetemi tanár urak által gyógyczélokra ajánlott

GOLDIÁT MALÁTASÖRE

idegbajokban, vérszegénységnél, emésztési zavaroknál, gyengeségnél stb. kiváló sikerrel használtatik és egyuttal

Legkellemesebb üditő ital.

Ára vidékre kőbányai vasuti állomáshoz szállitva: nagy palack 19 kr, kis palack 13 kr fogyasztási adóval együtt. Vidékre legkisebb szállitmány 30 palack.

Betét nagy ládáért: 1 frt 60 kr, kis ládáért: 1 frt 20 kr, palackért 6 kr, mely azoknak bérmentes visszaadásakor visszaszolgáltatik.

Megrendelhető: a gyári irodában Kőbányán, a városi irodában VII., Kertész-utcza 40. és a vidéki raktárosoknál.

Budapesten kapható minden nagyobb füszerkereskedésben és poharankint a Quisisana automata buffet-ekben is.

Rainer J. és Társa, Budapest,

II. ker., Fő-utcza 12.

Ajánlja legjobb minőségü **moly elleni szereit**, u. m.:

Naphtalin, kámphor, molypormolyvászon, továbbá **fertőztelenitő** (desinfectio) **czélra, Carbol folyékony, carbolpor, vasgálicz** és **clórmész, rovarpor, eredeti dalmatini** és **igen hathatós poloskatinkturát.**

Nagy választék **illat és pipereczikkekben, szivacsok,** mindennemü **sebészeti kötanyag és betegápolási készülékek.**

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, csomagolás felszámitás nélkül.

Kirándulók figyelmébe!

LEBEDA FERENCZ

Misztl-féle „Magyar koronához“ czimzett vendéglője és kávéháza.

Budakesz, Virágvölgy.

Kies fekvés, szép kilátás, szabad és üde levegő.

A nyaraló és kiránduló intelligentia találkozó helye.

Kitünő magyar konyha, természetes borok, kitünő kávéházi italok, buffet, fagylalt és jeges kávé.

Jutányos árak.

Pontos kiszolgálás.

Minden szombaton hangverseny változatos műsorral.

Minden vasárnap Schrammel és Concert.

MEGHIVÓ.

Van szerencsém az igen tisztelt vendégeimnek és ismerőseimnek, valamint a nagyrabecsült közönségnek becses tudomásukra hozni, hogy nálam minden pénteken

halászlé-estély

tartatik. Halászlén kivül **paprikás csirke és turós csusza** is kapható.

Az estélyen a közkedvelt „Schrammel-Terzet“ Meriád vezetése alatt fog játszani.

Kitünő konyháról és jó borokról gondoskodva van.

Számos látogatásért esedezik

kiváló tisztelettel

Bauer Ferencz,
vendéglős.

I. ker., Alkotás-u. és Márvány u. sarok.

Vendéglő megnyitás.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemü közönséget, hogy *Budán* a Ráczfürdővel szemben szép *kerthelyiséggel* ellátott s a mai kor igényeinek megfelelő **vendéglőt** nyitottam, melynek vezetésével *Avar* Lászlo vendéglőst biztam meg.

Sajáttermésü kitünő *nagykőrösi* és *fóthi boraim* kimérése ugy szintén pompás *magyar konyha* és pontos kiszolgálásért kezeskedem

Becses pártfogásáért esedezve

tisztelettel

MÁTÉ AMBRUS

ujpesti vendéglős.

Egyház tér Gábor u. 3 sz.

Lámpajavitó műhely, Érczнyomó, Galvanizáló és fémcsiszoló-intézet electro-erő-üzemmel berendezve.

Morodán Simon

ezelőtt

Morodán és Zsolnay

Budapest, VII., Hársfa-utcza 4.

Elvállal: fémcsiszolást, nikkelezést, galvanizálást, aranyozási, ezüstözési, valamint minden e szakba vágó munkákat jutányos árak mellett.

Nagyobb megrendelésnél a munkáért házhoz küldetik és az áruk kész állapotban visszaküldetnek.

☛ A dijak rendkivül mérsékeltek. ☚

Lovak és szarvasmarhák biztositása.

A Magyar Kölcsönös Állatbiztositó Társaság mint szövetkezet,

Budapest, Erzsébet-körut 27.

Biztositásokat elfogad **lovak** és **szarvasmarhák** elhullása következtében beállott káresetek megtérítésére.

Az intézet élén állanak a következő földbirtokosok: báró STOJANOVITS GYÖRGY elnök, báró AMBRÓZY GYULA, gróf BETHLEN BALÁZS, cs. és kir. kamarás országgy. képviselő dr. BÉLDY LÁSZLÓ országy. képviselő, CHERNEL GYÖRGY cs. és kir. kamarás, orsz. képv., báró JOSIKA GÁBOR cs. és kir. kamarás, orsz. képv., gróf KORNISS KÁROLY főrendiházi tag, báró NYÁRI BÉLA cs. és kir. kamarás, gróf RÁDAY GEDEON, dr. SIMAY ALADÁR, a Magyar agrár- és járadékbank r. t. gazd. tanácsosa, dr. TETÉTLENI ÁRMIN ügyvéd, TAHY ISTVÁN cs. és kir. kamarás, Pestmegyei gazdasági egyesület alelnöke. ZALESKI JENŐ, dr, PAJOR IGNÁCZ vezérigazgató.

Felvilágositással szivesen szolgál az igazgatóság és a vidéki ügynökségek.

☛ A dijak rendkivül mérsékeltek.

Szent margitszigeti gyógyfürdőhely.

A Szt.-Margitszigeti 43.7° C. hévviz kitünő eredménynyel használtatik mint **fürdő** vagy belsőleg mint **gyógyital** és **belégzésre** a következő kóralakok ellen: **köszvény, csúz, sábák, idült kütegek, külsértések után föllépett izzadmányok, görvély és bujakór, hólyaghurut, női bántalmak, garat-, gége-, tüdőhurut, hüdések idegbántalmak.** Meglepő sikerrel használtatik a **massage villamos fürdő, hidegviz és Kneip féle gyógymód.**

135 hold sétakert, tiszta pormentes levegő és 300 vendégszoba társalgási és tekéző terem, posta, telefon, gyógyszertár és elismert jó konyha.

Rendelő fürdőorvos **Dr. Ötvös József** az országos közegészségügyi tanács tagja. — Naponta **katona- és czigányzene.** — Hajóközlekedés félóránkint; menettérti jegy: hétköznap **20** kr., vasár- és ünnepnap **40** kr., gyermekjegy **10** kr.

Fürdőidény tartama május 1-től október 1-ig.

Május és szeptember hónapokban 30% árengedmény.

Megrendeléseket lakásokra átvesz:

A Szt-margitszigeti gyógyfürdő-felügyelőség Budapest.

Köszönetnyilvánitás.

Ő Fensége Salvator Lipót fherczeg udvarmesteri hivatala.

Általános Asbestárú-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherczeg **rendkivül meg van elégedve** az asbesttalppal bélelt czipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak ugy el, mint más közönséges czipőknél. Küldök egy pár vadász-czipőt, hogy annak a mintájára készitsenek másikat asbesttalpbélléssel, ugyanannál a czipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadászczipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szalonczipők.

Zágráb, 1898. julius hó 8-án.

Krahl, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási biróság elnöke a következőket irja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetétü czipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, ugy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szives tanácsát köszöni

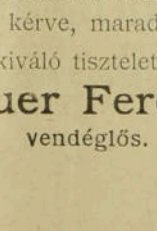
Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én. tisztelő hive **Wekerle Sándor.**

Ne viseljünk lábbelit a Dr. Högyes-féle szab. Asbesttalp betét nélkül.

A magy. kir. honvédségtől czélszerünek elismerve.

Nincs többé lábfájás!

Óvjuk lábainkat az izzadástól és meghüléstől.

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid ideig viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki czipőjét dr. Högyes által szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el,

Kettősvastagságu 1·20 kr. egyszerű 60 kr, homoktalp 40 kr, gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbélés kitünőségét legjobban bizonyitja, hogy a *cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállittatott.*

Szétküldés csakis utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágitások, prospectusok és köszönetnyilvánitások ingyen.

Kapható kizárólag:

Asbestárugyár bet. társaság

Budapest, VI., Sziv-utcza 18.

Dietzl József

bornagykereskedő és bortermelő.

Cs. és kir. udvari szállitó, valamint Ő csász. és kir. fensége József főherczeg udvari szállitója, Szerb kir. udvari szállitó

Budafokon.

Ajánlja tisztán kezelt asztali-, pecsenye és csemegeborait palaczkokban, valamint hordókban.

Különlegesség

Budai sashegyi saját termése.

Műfogak és fogsorok

a legjobb minőségben és a legjutányosabb árak mellett készittetnek — anélkül, hogy a gyökereket el kellene távolitani, 10 évi irásbeli jótállás mellett.

Hivatalnokoknak 50%-al olcsóbban.

Kivánatra részletfizetésre is.

KEMÉNY E.

Budapest, VII. ker., Klauzál-utcza 2. sz. I. em.

(a Párisi Nagy-Áruházzal szemben.

‚REGGELI UJSÁG'

fogyasztási czikkeket szállitó-vállalat részvénytársaság

József-körut 19.

Liszt, kenyér, fűszerek, hus, zsirnemü, szárnyas, tojás, csemegék, sör, bor, pezsgő, fa és szén jó minőségben, jutányosan házhoz szállitva.

Kivánatra megrendelési bárczák.

Részletes árujegyzék a **Reggeli Ujságban.** Előfizetési á. a lapnak egy hóra 30 kr. vidékre 50 kr.

A czikkek megrendelhetők az ujság kihordónál.

A szállitás Budára gyors és pontos.

Értesités!

Van szerencsém a nagyérdemü közönséget tisztelettel értesiteni, hogy a vezetésem alatt álló vendéglőmben **I. ker. Alkotás- és Márvány-utcza sarkán,** minden vasár- és ünnepnapon

HANGVERSENY

tartatik, melyre a nagyérdemü közönséget tisztelettel meghivom, jó ételek és italokról, valamint pontos kiszolgálásról, gondoskodva van.

Szives látogatásukat kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

Bauer Ferencz

vendéglős.

Janky és Zeuzil

érez-vasbutor fényezők és épületmázolási vállalkozók

Budapest, VII., Dohány-utcza 45.

Elvállalnak *fürdőkádak-, konyha- és vizesedényekben bármiuő mázolási munkát versenyárak mellett.*

Fősulyt fektetünk

vasbutor mázolási munkákra.

Javitások olcsón elkészittetnek.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházterén fioküzletet nyitottam — Liszt, tej tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udvi sütőmester.

KRÁL GYULA

kőfaragó mester,

I., Kelenföld, az állomás mellett.

Kőfűrészelő-,

gyaluló-

és esztergályozó.

Elvállalja a homokkő, mészkő, márvány és gránitkő feldolgozását úgy épületekre, mint siremlékekre.

RÖCK ISTVÁN

gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje

BUDAPEST, IX., Soroksári-utcza 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomású compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajógépeket.

Lokomobilokat,

kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket,

Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fűtőcsövekkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**

Teljes hütőtelepeket és jéggyárakat

szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizműtelepeket, gőzmalmi- és téglagyári

berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömbzéki emeltyű szerkezettel.

Mihalovits József

kalapos-mester

BUDAPEST,

I. ker. Alagut-utcza, a Szinkörrel szemben.

Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

NŐI KALAPOKBAN,

valamint **szőrme-árukból.**

Jó vendéglő.

Potzmann Mátyás

a Royal sörcsarnok volt főpinczérje

VIII. kerület Üllői-út 6. szám

alatt szépen berendezett tágas üzleti helyiségét ajánlja a közönségnek és ismerőseinek.

Amit a Royal sörcsarnokban bebizonyitott, azt itt is tapasztalhatják a vendéglő látogatói. Minden törekvése itt is, hogy a közönséget pontosan előzékenyen jutányosan kielégitse.

Jó és izletes konyha, frissen csapolt sör, kitünő borok.

Számos látogatást kér.

Uj vendéglő.

Galasso Mamertó

Városmajor-utcza 10. szám alatt

megnyitotta ujonnan berendezett bor- és sörmérését. Az árnyas és csinos udvar kellemes szórakozó hely, s előnye az, hogy a villanyos vasut közvetlen közelében van.

Vasárnap és ünnepnapokon zene.

Az ételek és italok jók és jutányosak.

Kiszolgálás pontos.

Hová menjünk?

Átrándulunk Budára

STEFAN SIMON

a „félhold"-hoz czimzett vendéglőshöz, igen szép mulató kertihelyiség.

I. Fehérvári-ut, 35. szám,

a vám felügyeletnél.

Meghivja a t. cz. közönséget a vendéglője látogatására. Naponta **friss halpaprikás, turós-csusza és mindenféle ételekkel s jó minőségü falusi borokkal szolgál.**

A közönség mulattatására

naponta czigányzene játszik, s két kuglizó áll rendelkezésére.

Minden vasárnap és ünnepnap bengáliai világitás

Hirdetések

felvétetnek a

Buda és Vidéke

részére

a kiadó-hivatalban:

I. ker. Városmajor-u. 28.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legtisztább égyenyes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és holyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

FRISCH ANTAL

„GIZELLA" kávéháza.

II. Széna-tér 7. szám.

Teljesen ujonnan felszerelten s a modern igényeknek megfelelő berendezéssel.

Különösen alkalmas a kávéház előtti

csinos felszerelésü terrasz

az üdülni óhajtó közönség számára.

A legfinomabb italok

mindig készletben vannak.

Hideg buffet.

Esténként hangverseny.

Pontos kiszolgálásról gondoskodva van.

Szt.-Lukácsfürdő

téli és nyári

gyógyhely.

Nagy kénes iszapfürdő a melynek 520 □ méter nagyságu nyitott és zárt medenczéiben a forrásviz naponkint négyszer megujul. Mindennemü gyógy- és üditőfürdők. Lakás- és teljes ellátás, közepes ár 25 frt hetenkint. — Prospektust küld az igazgatóság Budapesten.

STŐRI A. J.

Krisztina-köruti nagykávéháza.

(Krisztina-körut 91.)

Minden vasárnap katona hangverseny.

KITÜNŐ TEKEASZTALOK.

Hideg buffet.

Legfinomabb italok.

Igen olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

Budapest, III. Remetehegy BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest. 1899. VIII. évfolyam 21. sz. Julius 21 (Szent Jakab hava.)

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek:
Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Megjelenik havonként háromszor.
Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG:
I., Városmajor-utcza 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Petőfi szobránál.

Honszerelem szivárványa
Derült égnek ragyogása
Fényes nap sugára:
Itt keljen fel, itt e tájon,
A napsugár itt leszálljon
Petőfi szobrára!

Hiutse reá koszoruját,
A magyarnak üdvét, búját
Minden este, reggel,
Itt van, itt e szent szobornál
A szabadság és az oltár,
Itt áldoznotok kell!

Szerelemnek, szabadságnak
— Csillagjai e világnak! —
Nagy Petőfi szobra!
Légy emléke, szent emléke,
Unokáknak a szivébe'
Késő századokra!

Hegyi József.

Petőfi.

— Írta: *Rudnyánszky Gyula.* —

Harmadik jelenet.

Petőfi, Egressy, Divéki, Tóth Gáspár, Csipkés.

Divéki.

Adjon Isten
A csüggedő magyarnak jobb időket!

Tóth.

Éljen Petőfi Sándor! Éljen! Éljen!

Petőfi.

Divéki pajtás! Tóth Gáspár uram!
Hol jártok itt, hol a madár se jár jól?

Csipkés.

Tordáról jöttünk.

Petőfi.

Tordáról? Az ám ni!
A Miklós tiszteletes fuvarosa.
A feleségemtől hozott-e hirt?

Csipkés.

Hozék bizon.

Petőfi.

Tán levelet?

Csipkés.

Nem a!
Olyat, mi árnyék nélkül átmegy a
Vizen.

Petőfi.

Hát mit izent az én Juliskám?

Csipkés.

Szép szót, de bőven. Ne busuljon érte,
Jó dolga van. Azért, hogy a szemében
Olyan terem, mi tengernél nagyobb,
De mégsem ér bokáig és a lelke
Megvékonyult, mivel nagyon utána
Van az urának, — nincs ám semmi baj,
Jól főtt a lencse. Szépen tiszteli
S a szép szót százezer csókkal tetézi.

Petőfi.

Igy mondta: százezer csókkal?

Csipkés.

Biz így.

Petőfi.

Az Isten áldja meg, bátyám ezért!
Hadd ölelem keblemre! . . . Hát az este
Megtámasztotta-é az oldalát
Belülről?

Csipkés.

Szivem a nyelvemen: bizon
Nem jött fel a vacsora-csillagom.

Petőfi.

S mért fellegzett be?

Csipkés.

Az teli van okkal.
Egy szikra víz, egy csöpp tűz sincs a háznál.

Petőfi.

S nem bántja a szegénység?

Csipkés.

Nem vagyok
Kopasz. Hol a pap vizzel él, bíz ott
A mester is hold fogytán született.

Petőfi.

És mégse csügged el?

Csipkés.

Nincs benne mód.
Igaz, hogy most agár fut nyúl előtt,
Poros a tiszteletes bibliája
És rozsdás a szántó-vető ekéje;
De egy szem rozsnak könnyü zsákot kapni.
És hagyma — holnap is lesz.

Petőfi.

Tiszta székely!
Arany kedély! Az Isten tartsa meg!
De jól is áll még a ropogtatója.

Csipkés.

Pedig nekem már nőnek a hegyek.

Petőfi.

Egy korty, meg egy falat jó lesz-e?

Csipkés.

Jó ám
(A pohárszékhez megy és a szalonnából jóizüen falatozik; közbe hörpint rá.)

Petőfi.

Barátnim Divéki, Tóth uram,
Bocsássatok meg, hogy igy elmerültem.
Mélységes tenger a népnek szive,
Én szeretek leszállni fenekére,
Hogy kihalászszam drága gyöngyeit.

Divéki.

S valódi gyöngy ám Csipkés Pál uram,
Az úton ő tartá bennünk a lelket.
Ugy megcsiklandozott tréfáival,
Hogy még e szomoru időben is
Kaczagnunk kellett.

Tóth.

Fáj a vékonyom
Mókáitól s az ekhós szekerétől.

Petőfi.

Csak nem fajult el még a székely vér.

Egressy.

És mind ilyen egészséges fejüek?

Csipkés (Szalonnát szeletelve.)

Akad biz ott se künn se benn levő is.
Az egyik vérit ontja a hazáért.
Másik a furó-lyukba is bebújna.
Van, a ki mindig ördöggel perel,
Van istenes, ki víz torkába épit,
Van, a ki hazugság kengyelfutója,
S van talpig ember, dolgában serény.
Az egyik neki húsolta magát,
Mert még az ökre is borjadzik, oly jó
Helyről köszöntöttek rá poharat.
Viszont a másik addig hordta a
Vizet rostában, a mig kifogyott
Magából; s döglött méh bizony, ha nem csip,
Mézet sem ád. A székelyek között is
Jobb az ember az Istennél.

Tóth (Fölpattan).

No már
Ilyent ne mondjon.

Petőfi (Nevetve).

Szent igaz pedig:
Ha már az Istennél, a mennybe van,
Ott jobb az ember, mint a földön.

Tóth (Tréfás haraggal).

Adta
Czifrább a székelyünk beszéde, mint a
Zsinórozás az én mentéimen.

Egressy.

Pedig a mentéiben nincs hiba.

Petőfi.

Az már igaz. Nem is tudom, hogyan
Fér össze egy ilyen egyenes ember
A sujtások kacskaringóival.

Tóth.

Egyenes? Régen volt az! El se hinném,
Ha nem Petőfi mondaná. Olyan
Sujtásos, kacskaringós útakon
Jár a magyar néhány hét óta, hogy
Görbének is sok ez az egyenesség.
Tegnap azt zúgtuk: Mienk Budavára!
Ma már azt nyögjük, hogy: Szaladj magyar!
Alig, hogy a német bombázta Pestet,
Már kivirágzott a magyar dicsőség,
Sietve bevonult a büszke kormány
A diadal helyére s én vigan
Akasztottam ki boltom ajtajára
E tulipánus szürt, a hetyke dolmányt,
De még a nap jól meg se nézheté
Magát a fényes pitykegombjaimban,
Már fecskefarkat, pantallót, köcsög-
Kalapot kellett a helyükbe tennm,
Ha nem akartam, hogy felkössenek.
Egyszer bokáig nemzeti szinü,
Másszor fülig fekete-sárga voltam,
S ez igy ment váltakozva, föl s alá,
Mint a kerék. Az egyenesszivü
Tóth Gáspár, a ki első áldozott

Hazai ásványvizeket igyunk!

A névtelen Petőfiért, — manapság
Úgy hajladoz, mint tűzön a viaszk;
Pestről fut Debreczenbe, onnan ismét
Fut vissza Pestre, innen fut Szegedre
S nem birja a magyar kormányt elérni,
Hogy átadhasson egy rend új ruhát.

Petőfi.

Megrikat a mulatságos beszéde.

Divéki.

Parázs lappang a hó alatt. Mit ő
Fintorgatott: az ország képe most.
Fanyar kesergés, vad reménytelenség;
A holnapot a legjobb szem se látja.
Az országútakon menekülők
Szekerei robognak szüntelen.
Kápolna, Vácz, Nagy-Salló, Isaszeg,
Branyiszkó, Buda, Szolnok hősei
Fejetlenül bújdosnak; a huszár
Lovát agyonlövi, ketté töri
Kardját és megy világgá. Minden uj hir
Egy-egy boszorkány, a mely szörnyeket szül.
A honvéd név gyászt, temetést jelent;
Kopók szaglálnak a sűrűben és
A gyávaság érdem lett. A dicső
Seregek felbomlottak, szétszaladtak;
Jegyesét a menyasszony, gyermekét az
Anya hiába küldte a csatába;
Az agg hiába halt meg unokája
Mellett; hiába gyujtottak fel az
Oláhok kunyhókat, kastélyokat,
Hiába gyilkoltak nőt, csecsemőt:
Az üldözött szabadság elesik;
Magyarországot sirba fekteti
Az árulás, a pártviszály, meg a
Hiuság három átkos ördöge.

Petőfi.

S e szomoru hang kaczagásra gerjeszt!
Sirnék, nevetnék; de a nevetésem
Olyan siralmas, mint az egyszeri
Czigányé, mikor akasztani vitték;
A sirásom meg némább a halálnál,
Csak befelé omolnak könnyeim,
A mig a szivemet meg nem repesztik.

Egressy.

Nincsen már több sereg, csak a mienk.

Divéki.

Az ország sorsa Bem kezébe' van.

Petőfi.

És jó kézben van, Istenemre mondom.
Mig Bem harczol, nincs veszve még az ügy.

Tóth.

Győzni fog ujra Osztrolenka hőse.

Egressy.

Katonája mindössze négyezer.

Divéki.

És tizszer annyi szemben az orosz.

Petőfi.

De Ő, mig él, nem adja meg magát.

—

Negyedik jelenet.

Petőfi, Egressy, Divéki, Tóth Gáspár, Csipkés, Kiss ezredes.

Kiss.

Petőfi őrnagy úr, üdvözlöm önt
Bem tábornok nevében. A sereg
Hajnalban indul Segesvár felé.
Döntő csatánk lesz. Élünk vagy halunk.
A tábornok szeretete jeléül
Itt küldi önnek azt a levelet,
Melyet a hadügyminiszternek irt.

Petőfi.

(Átveszi a levelet és elolvassa).

„Hadügyminiszter úr! Jelentem önnek:
Segédtisztem, Petőfi Sándor őrnagy,
Ki Klapka tábornok gyalázatos
Eljárását nem tűrve, leköszönt,
Most ujra hadi szolgálatba lépett.
Bem, az erdélyi hadsereg vezére."
Óh Bem, vitéz vezérem, köszönöm.
A lelkem érzi ezt a csókodat,
Melyet nekem te homlokomra küldtél.
Tevéled együtt élek vagy halok.

Kiss.

A tábornok megtiltja, hogy veszélybe
Döntse miatta ifju életét,
És kéri önt, igérje meg, hogy a
Csatába nem megy. Önre a hazának
Szüksége lesz. Jöhetnek oly idők,
Midőn a költő egyetlen, utolsó
Kis mécsvilág lesz a nagy éjszakában
S a nemzet a vak kétségbeesés
Vadonában eltéved nélküle.
A forgatagba ne vesse magát
Petőfi, hogy a fuldokló hazának
A partról nyujthasson mentő kezet.

Petőfi.

Köszönöm a tábornok úr figyelmét
És ezredes úr mondja meg neki,
Hogy most a békességes éjben én
Meg is igérem, mit tőlem kivánt;
De nem tudom, hogy akkor mit teszek,
Ha majd az ágyuk megdördülnek és
Trombita harsog, dob pereg.

Kiss.

Derék!
Ez a Petőfi hangja volt. Tehát
Ma még találkozunk a csatatéren
(El).

Petőfi.

Én bizom Bem szerencse-csillagában.

Petőfi-ház.

— A „Hazánk" czikke. —

A nemzet nagyjainak kultusza nagy horderejü a nemzetek életében. Életük folyásának tanulmányozása nagy haszonnal kecsegtet, mert terjeszti a művelődést, gerjeszti, edzi, elmélyiti a legnemesebb nemzeti érzületet. Hogyan fejlődött, hogyan tanult, hogy, miként, milyen körülmények hatása alatt, milyen eszközök felhasználásával emelkedett arra a dicső magaslatra, a melyen tisztelje s magasztalja a művelt világ, arra az értelmi és erkölcsi magaslatra, a mely bálványnyà tette nemzetének? Hiszen ezek fürkészése maga a tudományos vizsgálódás terjesztése, eszmék ébresztése és terjesztése a műveltségnek, eszköze az érzelmek nemesitésének. Előmozditja a pedagógiai belátást is, mert gyakran figyelmeztet arra, hogy a hagyományos egymásutánja az oktatásnak nem mindig a legczélravezetőbb és legalább is sejtelmet nyujt arról, hogy a nemzedékek hosszu során taposott rendszer félszegségeket is rejt, amelyek előli menekülés szép eredményeket szülhet.

Alig van hazánk hosszú történetében más, de alig ismerünk a világtörténet lapjairól mást, a kire inkább illenének szavaink, mint Petőfi Sándorra, akit idegen nemzetek illetékes buvárai évezredek négy-öt legnagyobb költője közé sorolnak, aki a német esztetikus, a berlini egyetem tanárának szavaiként elsőnek szólalt meg Európában a költészet büvös kertjében a tizenkilenczedik század nyelvén.

Korszakalkotólag fontos az ő nagysága nemzetünk ezeréves történetében irodalmi műve folytán, rendkivüli érdekü ő tetteiben, élete folyásában. Aki műveiben, tetteiben, az igazat, szépet, a nemest hirdette, követte, küzdött bátor szóval, elszánt, hatalmas tettel s meghalt a szabadságért harczban, a csatatéren. A nagy márczius 15-én lángszelleme, rettenthetlen bátorsága megalkotta a szabadságért küzdelemnek mesés nyitányát, a melynek lelkesitő erejét félszázad meg nem zsibbasztotta.

Az a ház, melyet emlékére emelünk, magában kell, hogy foglaljon lehetőleg mindent, ami az ő megértésére szükséges, lehetőleg mindent, ami a kegyeletet a késő unokáknál is megőrizni alkalmas lehet.

A Petőfi-háznak, hogy a kitűzött művelődési és nemzeti czélnak megfeleljen, hogy méltó legyen a nevét viselő nagy név nemes ragyogásához, nem lehet egyszerű ereklye-gyüjtemény hajlékának szinvonalára sülyednie. A Petőfi személyével véletlen kapcsolatba került élettelen tárgyak nagy halmaza, irótoll, szivartartó, karosszék és hasonlók nemcsak egyedüli, de lényeges részei se legyenek a muzeumi gyüjtemények.

Teljes Petőfi-muzeumnál kevesebb ne kerüljön a Petőfi-ház fedele alá. Oda fognak bizonyára törekedni az alapitók, hogy minden lehetőleg együvé kerüljön, ami Petőfi élete és fejlődése, jelentősége tanulmányozására alkalmas, ami között ugyis szép számu olyan tárgy összekerül, amit közönségesen is ereklyének szoktunk nevezni; ami a mellett, hogy tanulmányozási adat, egyszersmind közvetlen kegyeletet ébresztő kedves tárgy. Szembeszökő, hogy össze kell szerezni Petőfi műveinek összes kiadmányait, azokat a lappéldányokat is, a melyek a verseket először közölték. Teljes Petőfi könyvtárt kell alapitanunk mindazon magyar és idegen nyelvű művekből, a melyekben Petőfiről ismertetés, kritika vagy egyéb található, minden nyelvű Petőfi-forditásokkal egyetemben, olvasóterem szomszédságával, a közönség számára. Petőfi kéziratait is, a hozzá irtak eredetijét is, ki ne óhajtaná a jól szervezett, jól, szakszerüleg rendezett, jó lastrommal biró muzeumában a Petőfi-háznak? Nagyban fogja bizonyára emelni a közérdeküséget, a mire törekedni lényeges, mellőzhetlen. Petőfiről megjelent életutáni és egyéb képek, szoborművek, az eredetiben meg nem szerezhetők, fényképben, gipszöntetben vagy másféle másolatban. Mily nagy mérvben emeli ez majd a Petőfi-muzeum érdekét, értékét! Hiszen egy kis egybefüggő adattára is lesz az utolsó 55 év művészeti fejlődésének, hazánkban különösen az arczkép-művészet fejlődésének. Forrása a tanulmányozásnak és kegyeletet ébresztő ereklyék a közönség legszélesebb köreinek számára.

A közönségesen ereklyének nevezett mindennapi használati tárgyak, megválogatott, hitelességükben komolyan megvizsgált különböző dolgoknak bizonyára szintén jut szoba a büszkén emelkedő épületben.

Petőfi emlékét évről-évre nagyobb tisztelet övedzi hazánkban, a mint a külföld is mind nagyobbodó bámulattal emliti nevét. Nem szabad kételkednünk abban, hogy egy nemes stilben emelkedő Petőfi-házban s teljes Petőfi muzeum rendezését avatott kezek rövid idő mulva megkezdik s legjelesebb festőink, szobrászaink igyekezni fognak a művészet alkotásaival disziteni a nemzeti kegyelet házát. Az ország, a főváros s a többi törvényhatóságok, a nagy magyar közönség bizonyára egyaránt áldozatkész lelkesedéssel fognak sietni a nemes czél létesitéséhez.

* * *

Nem mondhatjuk valami örvendetes jelenségnek, hogy a napi- és heti-lapok olyan nevezetes, bizonyára örvendetes jelenséggel szemben, mint rég várt Petőfi muzeum megteremtését czélzó törekvés, megelégesznek a kőnyomatos üzletből kikerülő hirek közlésével. Hja, a hirlapok hasábja drága, nem jut az ilyen paraszt mulatságra. De talán mégis csak szorithatnának fél annyi helyet, mint a mennyit hetenként az orfeumok ajánlatára forditanak, vagy akárhány bécsi vagy linczi szubrett, vagy külvárosi komédiás magasztalására.

A Hazánk, mint az általunk átvett czikk igazolja, dicséretes kivételt képez.

Tudnia kell a nagy közönségnek, hogy mi lesz az a Petőfi-ház. Hiszen vannak a kik azt hiszik — mert a kezdeményezés *Petőfi-társasági* tagoktól ered, hogy a *Petőfi-társaság* akarja a maga czéljaira forditani, hogy egy Petőfi-társasági ház lesz, amelyben „ereklyék"-et is helyeznek el.

Hiszen az ellen sem eshetik kifogás, hogy az egyik szépirodalmi társaság szép vagyonhoz jusson. De hát nem ez az alapitók czélja, és ha a czél a közönség előtt nem világos, a siker nagyon szegényes szokott lenni. És ha félreértés, a mit az ügy ellenségei fel is használnak, most megrontja az eredményt, legalább is évtizedekre vissza van vetve a *Petőfi-muzeum* ügye.

Az világos, hogy ez szükséges, nem pedig „ereklye gyüjtemény“, a minek már eleve helytelenül nevezik a tervbe vett intézményt.

De az is *szükséges*, hogy a nagy magyar közönséget erről minél elébb felvilágositsák a terv mozgatói.

Petőfi-muzeumra, a melynek szervezésére irányuló komoly törekvést lát a nemzet, százezrek is begyülhetnek, ha nem is egy év alatt; de ha csak egy „ereklye gyüjteményt“ rejtő házat emlegetnek, néhány ezer forintnál több alig, a mely kudarcz a Petőfi-muzeum létesitését talán fél szàzadra visszavetné.

Nem szeretnők, ha félreértenének. Határozottan kijelentjük: magunk sem óhajtjuk, hogy a Petőfi-társaság számára, mert véletlenül a legtündöklőbb magyar nevet viseli, Petőfi nevét akár a főváros nagyértékü telket ajándékozzon akár a nagy közönség százezrekret. Nem kivánjuk ezt azért, mert más szépirodalmi, és tudományos egyleteink is vannak zselléri állapotban s majdnem minden alaptőke hiányában leledznek. De nem kivánjuk különösen azért, mert a Petőfi-muzeum eszméjét nem akarjuk konpromittálni, nem akarjuk devalválni egy felolvasó terem függelékét képező ereklye gyüjteményyé!

Jól rendezett *Petőfi-muzeum*, ez már más. Ez nagy eszme. Nevezetes országos intézet. Temploma lesz a hazafiságnak, a lelkesedésnek az igazért, jóért, szépért. Ápolója, terjesztője a művészetnek, erőteljes tényezője a műveltségnek, a nemzeti szellemnek.

Mi azok ellen kelünk ki, a kik a tervezőknek már ettől elüző szándékot tulajdonitanak, hogy ártsanak. Hisszük, sikertelenül mesterkednek s egy gazdag Petőfi-muzeum a főváros diszét képező Petőfi házban már 2—3 év mulva megnyilik a közönség számára.

Petőfi-ünnep a budai szinkörben.

Budapest kőszinházai nyugosznak; igy most a krisztinavárosi szinkörre maradt az a feladat, hogy az országos Petőfi-ünnep alkalmából a szinpad muzsája is hódoljon a nagy költő szellemének. Petőfi halálának ötvenedik évfordulóján a budai szinkör három este rendez ünnepi diszelőadást. Erre az ünnepre Rudnyánszky Gyula irt egy verses müvet, melyet Makó társulata mind a három ünnepi estén előad. Rudnyánszky Gyula Petőfi jellemrajzát adja költői müvében, mely Petőfi utolsó éjszakájának hajnalán történik, 1849 julius 31-én Székely-Keresztúron, Varga Zsigmond házában, a hol Petőfi, mielőtt a segesvári csatàba meghalni elindult, reggel hat órakor a háziúr bájos leányának, Rózsának, elszavalta „Egy gondolat bánt engemet“ cz'mű költeményét.

A verses drámában tizenegy szereplő van: Petőfi Sándor, Egressy Gábor, Kiss Sándor ezredes, Bem tábornok, Divéki Zoltán menekült nemes, Tóth Gáspár pesti szabó, Csipkés Pál tordai székely fuvaros, Csapó Etelke, (Czipruslombok Etelke sirján.) Mednyánszky Berta (Szerelem gyöngyei), Szendrey Júlia (Petőfiné) Varga Rózsa. Rudnyánszky szinművét a vidéken tizenhèt szinházban játszák Petőfi emlékére. A budai szinkörben a darab előtt elszavalják a Talpra magyart, utána pedig a nyilt szinváltozással Verő György 1848. czimü látványos darabjából a segesvári csatakép kerül szinre, a hol Petőfi meghal. Végül Jókai Mórnak erre az alkalomra irt Apothézis czimü remek költeménye zárja be az ünnepi estet. Reméljük a budai közönség mind a három estén tömegesen megjelenik a budai szinkörben. Petőfi nagyon szerette Budát, a Vérmezőről gyönyörü költeményt irt, a Krisztinaváros kis házai közt s a budai hegyekben sokat bolyongott Vajda Péterrel és más barátaival. De máskülönben is ő a magyarság valódi inkarnácziója verseiben és egyéniségben egyaránt s mi nem kételkedünk abban, hogy a budai szinkör Petőfi-diszelőadásain, a hol megjelennek a miniszterek, a fővárosi hatóságok és az irodalmi társaságok, a budai közönség nagy számmal vesz részt.

Petőfi.

Szinmű, egy felvonásban.

Irta: *Rudnyánszky Gyula.*

Petőfi vérét éppen ötven éve ontotta ki a szabadságért, a mit énekelt, s a miért rajongott. Napjainkban midőn a magyar szellem haldoklik, midőn az üzlet erősödött a nemzet Geniuszává, a Petőfi ünnep a költészet és hazafiság tüzét gyujtja meg.

Petőfi szellemének ünneppel hódol az egész ország, a kalmárrá lett irodalom meghajtja zászlóját, melyre ez a szó van irva *Gseft.*

Az alkalmi poéták egész raja vonul fel, hogy az ünnepélyeknél feltünjenek. Az ünnep oly lélekemelő, hogy most a rossz verseket még azok is megbocsátják, kik a jót szeretik.

Petőfi érczszobra szeretne megszóllalni s rárivalni a képmutató hadra: Mit háborgattok battyuitokkal és fütyülőitekkel? Ez hát a költészet, a minek berkeit ő megmutatta? Ezek a magyar költők? Ma a kuruczdalokat irja át az egyik s fonják az elrontásért homlokára a babér koszorut! Holnap Arany felè akar kerekedni egy másik nem Árpád fajából született lipótvárosi rimkovács. Petőfit is átakarják majd irni, mert nem modern, ép oly nem modern, mint a haza szeretet. Hogy is szeretnék azt a hazát, melynek szent földjét őseiknek vére nem öntöze? Költészet a filosofiai rendszerek versekbe foglalása? Óh miért nem fonhat Petőfi ostor lángkorbácsot, hogy megkorbácsolhatná őket.

Hol lesz Petőfi szelleme az ünnepély után? Nem a költők lantján, nehány érző szivben, de a költészetben hiában keresnénk.

Az ünnepélyben mi is részt veszünk s lapunknak ünnepélyes tartalmával áldozn k Petőfi szellemének.

Közöljük *Hegyi József* egy minden izében magyar tehetséges és nagy reményekre jogositó költő szép versét.

Közöljük ezenkivül *Rudnyánszky Gyula* a legtöbb tüzü magyar költő fennköltt s Petőfi egyéniségét, szellemét, hatását, hazafiságát remekül s költői ihlettel bemutatott sikerült szinművének egy részletét.

Ez a szinmű daczára, hogy jó szinmű egy szép költemény, mely elejétől végig felemeli a hallgatót, az olvasót. Mintha csakugyan a muzsa sugalta volna azt a mit ő átérez s fenségesen megalkotott. Egy olyan költő műve ez a kiről Petőfi elmondhatná: *Ez az én szerelmetes fiam kiben gyönyörüségem vagyon.*

Rudnyánszky Gyula költői hirnevében babérokat füzött ez a darab, mely nem muló hatásu, de örök becsü (kapható 30 krért a Krisztinavàrosi szinkör pénztáránál) s minden hazafinak kötelessége lenne, hogy megvegye.

A kézzelfogható humanizmus.

Nagy szerencsére kezdik már a Bécsi-utat zúzott kővel kissé kijavitgatni. Mily örömmel nézi az ember, hogy erre a nagy rakás szemétdomra egy kis zúzott követ is tesznek a tetejére. — De sajnos, nem nézheti egyetlen egy tisztességes ember sem azt a tisztességtelen eljárást, amit a tisztelt utkaparók az ő Uristen hatalmú felügyelőjével éretlenségi mérnöki vizsgát végzett szőlőművessel egyetemben itt elkövetnek. Kiállitanak az ut szélére egy teljes szót sem tudó 60—70 éves öreg tehetetlen munkást, a ki aztán ha a kocsis megérti az öregnek tudja Isten milyen nyelven kiejtett szavát, akkor csak egy lapát zuzott követ vág a szeme közé, ha pedig meg nem értette, (nem is lehet) és ő mégis keresztül akar hajtatni, még egy pár ütleget is kaphat az igen tisztelt utjavitó hivatalnokoktól. — Ha ezek után valamely szerencsétlen adófizető polgár talán egy szót is mondana p. o.: hogy ez nem tisztességes eljárás, akkor nemcsak neki rontanak a tisztelt útkaparó urak: ha nem tetszik, mindjárt segitünk magának a baján, s erre aztán összecsődítik a korcsmába tanyázó másik utkaparókkal felfegyverzett urakat is, sőt kézzel foghatóan akarnák megmagyarázni az embereknek, hogy a kő, lapát, utkaparó, gereblyenyél a humazizmusnak egyik fő uttörője, csakhogy megforditott példányban.

Ajánlom ezt az ázsiai állapotot az igen tisztelt Előljáró ur figyelmébe, egyuttal nagy szerényen vagyok bátor esedezni, hogy addig is, a mig nem Németország lesz Magyarországból, legalább egy magyarul nagyon keveset tudó embert állitana ki az út közepére feivigyázónak.

A zugligeti iskola jelentése.

Tekintetes Iskolaszék!

Az I. ker. Labancz-uti gazdasági ismétlő iskola 1898—99. évi állapotára vonatkozó jelentésemet van szerencsém következőkben bemutatni: A gazdasági ismétlő iskola alulirott előterjesztésére a Tekintetes Iskolaszék valamint a székesfővárosi királyi tanfelügyelő ur pártoló javaslatára a székesfőváros tekintetes tanácsa által 1898. évi 44258 sz. a. kelt határozattal engedélyeztetvén, alulirott bizatott meg jelzett iskola vezetésével, Eperjessy Istvánné szül. Márkus Irma pedig a női kézimunka valamint a gépkötés tanitásával. Az I. osztályba beiratkozott összesen 32 tanuló, 18 fiu és 14 leány. A tanulók hetenként egyszer csütörtökön 8-tól 12-ig és d. u. 2—4 óráig nyertek oktatást. Mig a fiuk a gyümölcsfatenyésztés, méhészet elméleti és gyakorlati ismereteit sajátitották el, addig a leányok női kézimunkával és gépkötéssel foglalkoztak.

Az elméleti tanitási anyag beosztása a miniszteri tanterv alapján történt, mig a gyakorlati tananyag megállapitásánál a helyi viszonyok voltak a mérvadók. A tanulók gyakorlatilag rózsaoltással, gyümölcsfaojtással, melegágykészitéssel és méhészettel foglalkoztak. Sikeresen beojtottak 465 drb rózsát, 36 drb alma, körte és sárgabaraczkot. Készitettek 160 drb szőlőojtványt angol nyelves párositással, az eredményt itt csak a jövő hónapban lehet megállapitani, midőn az ojtványok kitakartatnak. Szakemberek véleménye szerint a tanulók ojtási ügyessége teljesen kielégitő, szabatos és tiszta munkát végeznek, bár itt külön meg kell arról emlékeznem, hogy a tanulókkal — ojtás idején — tanitási időn kivül, kisebb csoportokban kellett leginkább foglalkoznom, mert 18 tanulóval egyidőben, kis helyen (télen az üvegházban) összeszorulva ojtási munkákat nem lehet végezni. Midőn a tanulók élesre fent késekkel dolgoznak, akkor a legnagyobb elővigyázatra s ovatosságra, különösen szorgos felügyeletre van szükség.

A méhészetből a tanulók megtanulták a méh természetrajzát, a méh életét, a méhekkel való gyakorlati bánásmódot, műrajkészitést, rajbefogást, betelepitést, műlépkészitést, mézpergetést, még a mult év őszén a betelelést. Hat anyatörzsből a jelen évadban lett egy műraj és 6 természetes raj, s igy jelenlegi méhállományunk 13 család, egy Mayer-féle hato s kaptárduczban és 7 Dzierdezon-féle kaptárban vannak elhelyezve.

Gyakorlatilag foglalkoztak még a tanulók melegágy készitéssel, *korai* uborka, tök, dinnye, saláta, retek termeléssel.

A tanulók elmé eti és gyakorlati szakismereteit gyakoribb kirándulások által is igyekeztünk bővitení. Kirándulást tettünk az egyetemi füvészkertbe, a budai kir. kertészeti tanintézetbe a mezőgazdasági muzeumba, hol mindenütt előzékeny fogadtatásra és kalauzolásra találtunk.

A beirt tanulók közül 1, hanyag látogatás miatt nem volt osztályozható, 31 tanuló kielégitő és ennél jobb osztályzatot nyert. Vallásra nézve volt 27 róm. kath., 3 ág. evang., 2 református. Anyanyelv szerint volt 15 magyar, 16 német, 1 horvát. 1886-ben született 3, 1886-ban 15, 1885-ben 11, 1884-ben 2 és 1883-ban 1. Az összes tanulók beiratás és tandijmentesek voltak, ezenkivül 18 drb. Molnár-féle „Fatenyésztés“ czimü és 32 drb. Benedek és Földes-féle „Fatenyésztés“ czimü tankönyvet kaptak az iskolaszék részéről.

A jövő tanévre azonban, midőn a II-ik osztály is megnyilik, föltétlenül szükségesnek tartom a vegyes osztályok megszüntetését, annál

s inkább, mert ezt a közoktatásügyi miniszter úr a gazdasági ismétlő iskolák részére kiadott ulasitásában el is rendeli s inkább I—II. fiu és I—II. egyesitett leányosztályok felállitását javaslom.

Az iskola felügyeletével és ellenőrzésével a közoktatásügyi miniszter ur részéről Verédy Károly székesfővárosi kir. tanfelügyelő, a földmivelésügyi m. kir. miniszterium részéről Magyar Kázmér, a magyarországi gazdasági szakiskolák főfelügyelője. a székesfővárosi I. ker. krisztinavárosi iskolaszék részéről Kertscher István iskolaszéki tag volt megbizva.

Ezzel befejezem jelentésemet, azzal a tiszteletteljes kérelemmel, hogy azt tudomásul venni és csekélységemet továbbra is szives jóindulatában megőrizni kegyeskedjék.

Budapest, 1899. junius 30-án.

A tekintetes Iskolaszék kész szolgája

Eperjessy István,
vezető-tanitó.

Évi jelentés

a Budapest I. ker. budavári iskolatéri községi elemi iskola 1898—99-ik tanévi működéséről.

(Vége.)

A tanulók mulasztásai a következők voltak:

I. fiu oszt. 1412 félnap. II. fiu oszt. 1273 félnap. III. fiu oszt. 902 félnap. IV. fiu oszt. 507 félnap.

I. leány oszt. 1036 félnap. II. leány oszt. 980 félnap. III. leány oszt. 808 félnap. IV. leány oszt. 809. félnap: összesen 7727 félnap.

Ezekből igazoltatott 7721 félnap, igazolatlanul maradt 6 félnap.

A lefolyt tanévben három iskolai ünnepély tartatott.

Legkegyeletesebb volt a szent karácsony estéjén tartott, melyen a tek. Iskolaszék, a Tantestület, a nemesszivü emberbarátok, számos szülő s a tanulóifjuság vett részt.

Ez alkalommal 67 tanuló ajándékoztatott meg. Kiosztatott 21 téli kabát és nadrág, 54 pár czipő, 15 drb téli kendő, s 29 leányka kapott összesen 145 méter meleg ruhaszövetet.

A második ünnepély április 11-én tartatott az 1848-ik évi törvények szentesitésének évfordulója alkalmából.

Magyarország ezeréves fennállása s a koronázás 32. évfordulója emlékére rendeztetett junius 8-án a harmadik iskolai ünnepély. Mind a három alkalommal ünnepi oktató beszédek, alkalmi énekek és hazafias szavalatok képezték az ünnepély müsorát.

A Tantestület a lefolyt tanévben 13 értekezletet tartott s az azokról felvett jegyzőkönyvek mindenkor a tek. Iskolaszék elé terjesztettek.

A lefolyt tanévben a tek. Iskolaszék tagjai 160 esetben szerencséltették iskolánkat látogatásaikkal, és pedig az I. fiu oszt. 30, a II. fiu oszt. 17, III. fiu oszt. 19, a IV. fiu oszt. 23, az I. leány oszt. 23, a II. leány oszt. 14, a III. leány oszt. 12, a IV. leány oszt. 23, s a fiu tornában 10 látogatás történt.

Április hó 22-én a székes fővárosi kir. tanfelügyelőség képviseletében Ember János s tanfelügyelő látogatta meg iskolánkat s a tapasztaltak fölött teljes elismerését nyilvánitotta.

A tanulók előmenetele a tanév végén a következő:

Fiuk: Kitünő 31, jeles 36, jó 49, elégséges 34, elégtelen 18. Összesen: 168.

Leányok: Kitünő 31, jeles 33, jó 63, elégséges 22, elégtelen 16. Összesen: 165.

E szerint 150 fiu és 149 leány, összesen 299 tanuló magasabb foku osztályba léphet, mig 18 fiu és 16 leány, összesen 34 tanuló az osztály ismétlésére, esetleg, ha csak egy vagy legföllebb két tantárgyból nyert elégtelen jegyet, javitó vizsgálatra utasittatik.

Az évzáró vizsgálatok junius második felében tartattak a következő sorrendben:

Junius 20-án a III. fiu osztályban, 21-én a IV. fiu osztályban tornavizsgálat. Jun. 23-án az I—IV. fiu osztályokban hittani és osztályvizsgálatok, jun. 24-én pedig az I—IV. leány osztályokban hittani és osztályvizsgálatok.

Ez alkalommal osztattak ki az iskola rendelkezésére álló alapitványok kamatai és pedig:

1. A „Rökk Szilárd"-féle 40 frtos osztöndijat Józsa László IV. oszt. tan. nyerte.

2. A „Zichy Antal"-féle alapitvány kamatait 3 frt 50 kr Borsos Erzsébet IV. oszt. tan. kapta.

3. A „Pap Ranholdné szül. Baumann Mária"-féle 4 frtos ösztöndijat Kunsztl Julia IV. oszt. tan. kapta.

4. A „Pethő Jakab"-féle 16 frt 80 kr, valamint a „Schüszer Waldheim Károly"-féle 1 frt 96 kr alapitvány kamatain az alapitók intentióihoz képest jutalomkönyvek vásároltattak.

5. Hirsch Istvánné urhölgy 5 frtos adományából 5—5 koronát Kremm Ilona és Eötvös Kornélia IV. oszt. tanulók kaptak, kik a kézimunkában dicséretes előmenetelt tanusitottak.

6. Jutalomkönyvek beszerzéséhez a következő adományok érkeztek: Dr. Gombár Tivadar ur 4 frt; Eötvös Sándor ur 2 frt; Dr. Keömley Nándor ur 2 frt; Kasics Péter ur 2 frt; Dr. Kovács Pál ur 2 frt; Kanicz István ur 2 frt. Dr. Hegedüs János ur 2 frt; Dr. Kemény X. Ferencz ur 1 frt; Nikoli Ignácz ur 3 frt, összesen 20 frt. Toldi Lajos könyvkereskedő és kiadó ur több drb. jutalomkönyvet volt szives ajándékként küldeni.

Az ünnepélyes „Te Deum" junius 25-én tartatott meg, mely után a tanuló ifjusàg az iskolába vezettetett s ugyanakkor osztattak ki a bizonyitványok, év végi értesitők, irásbeli dolgozatok s szedettek be a tanév elején használatra adott tankönyvek.

Ezzel az 1898|99-dik tanév — miután még kihirdettetett, hogy a jövő 1899/900-dik tanévben a beiratások szept. első 5 napján eszközöltetnek — bezáródott.

Budapesten, 1899. junius 25.

Farkas József s. k.
igazgató-tanitó.

A fővárosi közs. iskolák hatóságai számára irt „Utasitás" 19 §-ának 10. pontja értelmében az iskola belső ügyeire, valamint a Tantestület egész évi működésére vonatkozó évi jelentést felolvasása után tudomásul veszszük.

Budapest, 1899. jun. 25-én.

Farkas Józsefné s. k.	Oszoly Kálmán s. k.
Appl Lajosné s. k.	Petzina Ödön s. k
Csonka Józsa s. k.	Mátyus Jenő s. k.
Kosutány Ilona s k.	Vaskó Bertalan s. k.

A tanyarendszer.

Gróf Csáky Gyula és *gróf Csáky Sándor* a cselekvés terére nagy és áldásos tervvel léptek ki. A *tanya rendszer* legalább 2500 földmives családot tesz boldoggá. Az *Agrária* nevü belga bank vállalta el a pénzügyi részt. A fizetési feltételek előnyösök és könnyük. A tervelők a kormánynak már beadták emlékiratukat, mely legközelebbről a kultusz minisztert érdekli miután az *első tanya rendszert* közalapitványi birtokon lesz. A kormánynak minden áron támogatni kell ezt az ember szeretetben gazdag tervet, hogy a példát követhessék. Ebben nem kevesebb a czél, mint a magyar *földmives jóléte*. A legnagyobb magyar gróf Széchenyi István álmának és eszméinek megvalósulása ez. A terv kiragadja a földmivest a szocziálizmus karjaiból, *ki a felekezeti uzsorából*. *Gróf Csáky Sándor* és *Gyula* a nemzet háláját érdemlik ezért. Mind a kettő önzetlen ember, szervező erő. *Gróf Csáky Gyula* a *Tátra-park* tervénél, mit a kormány nem méltányolt eléggé, igaz hazafiságának elvitázhatlan tanu jelét adta. A tanya rendszer jó kezekben van. A két Csákyban teljes bizalma lehet ugy a kormánynak, mint a népnek. Mi ugy a „Buda és Vidéké"-ben, mint különösen *A Magyarban* mindent elkövetnénk a népszerüsités mellett, s azt hiszszük kis eszközeink is szolgálatot tesznek, mert a felekezeti pénzvilág által uralt sajtó nem a saját hatalma erősitését fogja látni ebben a nagy czélban.

Krisztinavárosi szinkör.

Makó társulatának müsora jól folytatja a jó kezdetet. *Ujházi* és *Blaháné* vendégszereplése alkalmából egymás után tiz régi kitünő népszinmüvet mutatott be s általában a magyar eredeti darabok uralkodnak a budai szinkörben. Emlitettük ezek sorában röviden *Balassa Ármin* szegedi ügyvéd egy felvonásos népdrámáját, a *Parasztszivek*et. Ebben a kis müben a valódi, tiszta, czikornyátlan népies nyelv valóban meglepett. Szinte hihetetlen, hogy megrontott nyelvü, zsidó-jargonba sülyedt irodalmunkban egy vidéki zsidó ügyvéd iróasztalán ilyen igazi mezei virágok nyilnak. Üdvözöljük Balassát ezért a nyelvért, mely drámai tömörségü, zamatosan magyar és egészen oly egyszerü, mint az alföldi nép. — A vendégszereplések sorában *Hegyi Aranka* jelent meg legutóbb, négy este, a *Babá*-ban, a *Boszorkányvár*-ban, a *Betyár kendőjé*-ben és a *Lili*-ben. Mind a négy este gyönyörüséget szerzett ez a művészasszony remek alakitásaival. Nagy szinésznő minden izében kár, hogy nem jutott rég a Nemzeti Szinházhoz, a hol zseniálitása még teljesebben kifejlődhetett volna. *Hegyi Aranka* mellett első estéjén a Baba czimszerepében a Makó társulatának dísze, *Réthy Laura* asszony aratott zajos sikert gyönyörü énekével s bájos, diszkrét, finom játékával. A fővárosi sajtó nyári tollászai ugyan agyonhallgatták ezt a művésznőt; de ezeknek a zsidó sihedereknek viselkedése nem változtat azon az igazságon, hogy Réthy Laura a magyar operett három elsőrendü csillaga Hegyi, Komáromi és Küry mellett egyenlő fénynyel ragyog; a népszinmüben pedig egyetlen méltó követője Blaháné nagy művészetének. A közönség szeretettel is ünnepli őt és a ki oly nemes egyszerüséggel él az igazi művészetnek, annak ez a legszebb diadal. — Hegyi vendégszereplése után *Kövesi Albert*, ó-budai szinigazgató uj bohózatát a *Singer gyár*-at mutatta be a budai szinkör. Most a Petőfi-ünnepre készülnek; azután pedig az Igmándi kispap (népszinmű) Beszélő kút, Bőregér operettek és klasszikus drámák kerülnek sorra.

Esküvő.

Biberauer Tivadar nyugalmazott államvasuti főfelügyelő s tekintélyes budai polgár kedves leánya *Margit* férjhez ment *Kovács Lajos* jeles református tanárhoz. Az ifju párt a holdutczai református templomban Mayering lelkész esküdtette, mely után *Kecskeméthy István* kolozsvári református tanár tartott szép beszédet. Násznagyok voltak: *Szabó Aladár* református theológiai tanár és Biberauer Rikhárd református lelkész. Vőfélj: Kovács László muzeumi tisztviselő. Nyoszolyó leány: Biberauer Olga, a menyasszony nővére.

Ferencsik Gábor.

Ferencsik Gábort, a székes-fővárosi polgárok egyik legtiszteltebbét nagy részvéttel temették el. A „Zugligeti egyesület", — mely anynyit köszönhet az elhunytnak — közgyülésén megemlékezett az elhunyt érdemeiről. Halálát nagyszámu rokonság gyászolja.

*

Özvegy Fromman Elekné született eörményesi Fiáth Mária, élete 69-ik évében jobblétre szenderült. Az igazi anya és hitves férjét — kinek haláláról csak nemrégiben emlékeztünk — gyorsan követte s egyesült vele az örök szeretetben.

Ritka gyümölcsök.

Lakner Jánosnak a budai közélet egyik vezérférfiának kertje a németvölgyi uton valódi mintakertészet. A munka és szorgalom, a kitartás és Isten áldása csodákat müveltek. Festeni való szép gyümölcsök mosolyognak azokra, akik ott megfordulnak s a gazda szivét büszke örömmel tölti be ez a szép eredmény.

Kitüntetés.

Dr. Nemes Antal budavári plébánosnak, a király ő felsége a Szent Benedekről nevezett pécsi czimzetes apátságot adományozta. Dr. Nemes Antalnak ugy irodalmi sikerei, mint lelkészi hivatottsága és erényei, mint nagy műveltsége szép pályát nyitottak s őszintén ohajtjuk, hogy ez a budai lelkipásztor gyorsan haladjon előre. — Dr. Ludvik Endrét a magyar orvosi kar diszét ő felsége a Vaskorona renddel tüntette ki. Ludvik Endre kitüntetésének szintén szivünkből örülünk, mert az ő érdemei is magok beszélnek magokért.

Műhimző-gyár.

Misztarka György az I. ker. Retek-utcza 22. sz. a. műhimző-gyárat alapitott. Nagy szó ez a hazai iparra nézve.

A gyár hazánkban egy uj ipart honosit meg, különösen kitünik czélszerü berendezése által szakszerüen a legujjabb vivmányokkal van felszerelve.

Mi budaiak lelehetünk kötelezve a gyár alapitónak, mert ezzel is szaporodtak a családoknak a megélhetési eszközök. A gyár tulajdonos ez uton is felhivja a jobb családok szüléit és gyámjaikat, hogy leányaikat, kik előszeretettel, kedvvel és ambitióval vannak a műhimzés megtanulása iránt, kitanitja, gyárában alkalmazza s igy kereseti és megélhetési módot és alkalmat nyujt egy állandó örökös kenyérre.

Részünkről előre örülünk, hogy Buda egy uj gyárteleppel szaporodott.

Közbiztonsági állapotok.

A „Budapest-Zugligeti-Egylet“ junius hó 29-én tartott igazgatósági ülésén Dr. Vajda Adolf egyesületi alelnök szóba hozta, hogy daczára annak, hogy a főkapitányság a zugligeti közbiztonsági állapotokat a hozzá beérkezett jelentések alapján teljesen megnyugtatóknak találja, a nyaralók részéről igen sok panasz merül föl különösen a csavargó koldusok ellen, kik szemtelen és követelő modorukkal és fellépésükkel különösen délelőttönként — midőn tudják, hogy férfi nincs a háznál — halálra rémitik a nőket. Dr. Szécsy Ferencz pedig panaszt emelt, hogy a kerékpárosok a hidegkúti-út fasorán, — hol pedig tiltva van a kerékpározás — valóságos versenyeket rendeznek, a sétáló közönség — mely százával keresi fel e fasort — veszedelmére, de különösen a kis gyermekek veszedelmére. Ha a rendőrt figyelmessé teszik, az spártai nyugalommal csak annyit felel: „Igen ám, de hogy csipjem el?“

Dr. Szécsy Ferencz felemliti még, hogy a budakeszi-út mentén nincs postaszekrény, kivánatos volna, ha legalább a Labancz-úti iskolánál alkalmaznának egy levélszekrényt.

A helyett, hogy az államrendőrség a Zugligetben egy expositurát állitott volna fel, a mostani rendőrállomást is még távolabbra, a Trombitás-útra helyezte.

Tudositó.

Hollandi Életbiztositó Részvénytársaság.

Folyó év junius havában 374 ajánlat 3.159994·16 korona tőke és járadékról nyujtatott be, a melytől 318 biztositást 2.791535·16 kor. tőke és járadékról köttetett. A tiszta növekvés 258 biztositás 2.158240·82 korona tőke és járadék.

1899 junius hó végével az átlag volt 20955 kötvény 181.712622·62 korona tőke és járadék biztositás.

Déli vasut.

A Budapest déli vasuti p. u. és Velencze között közlekedő éjjeli gyorsvonatoknál f. hó 15-ére tervezett volt hálókocsi-forgalom életbeléptetését az olasz vasutnál felmerült akadályok következtében el kellett halasztani.

Szemét kihordás.

A budai szemét kihordásra, hogy ott is rend legyen, ifju Cséri Lajos tett ajánlatot, ki a székes főváros balparti részén közmegelégedésre szállitja azt. A közgyűlésen a balparti bizottsági tagok leszavazták ezt az ajánlatot, mert attól féltek, hogy a budai szemét, ha keresztülviszik Pesten, ez az egészségre veszélyes . . . Az okoskodás sántit, mert a kocsik jól zártak és semmi esetre sem lehet az abban hordott szemét veszélyes Pestre, ellenben ha igy szállitják a szemetet, Budán kiüthetnek ragályok, hova a pesti urak üdülni járnak. Ha Cséry Lajos felebbez a közgyűlés végzése ellen, a tanács józan okossága igazolódik s a belügyminiszter megsemmisiti ezt a határozatot.

Ütközet.

Mig a dunai monitorok trefás hadjátékot üznek a Dunán, a császári és királyi szabadalmu Duna gőzhajó társaság valóságos ütközeteket rendez hajóival. A Dunán közelebb sikerült egy hajójának egy kiérdemült kikötőuszályt össze törni. Szerencsére az ütközetnél ember élet nem esett áldozatul. De azért itt volna az ideje, hogy a Duna gőzhajó társaság *királyi biztost* kapjon, mert úgy látszik ez a német társaság nem sokra becsüli a magyarok élet biztonságát. Ajánljuk, hogy a kik többször utaznak ezen az alkalmatosságon, hogy életüket baleset ellen biztositsák. Olyan kikötőnek nevezett faalkatmányokat, a miket az idő is megtépett, mert a császári és királyi *Donau Damfschiff Gesellschaft* kikötői, nem volna szabad megtürni.

Hol találkozzunk?

A budaiak és különösen a tabáni lakosok egy régi óhaja teljesült, a mennyiben *Lesch és Singhoffer* urak az I. ker. *Várkert rakpart és Döbrentei-utcza* sarkán (Lyka-féle házban) a *„Duna“ kávéházat* megnyitották. A helyiség minden tekintetben a legujabb divatu berendezésnek felel meg. A Tabániaknak kedvencz találkozási helyük már eddig is, a Várkert rakpart sétáló közönsége, a „Duna“ kávéházat szemelte ki állandó megpihenőül. A panoramaszerü kilátás, este, a varrázs világitás, a jó üditő levegő a várkertből és a Dunáról, megfizethetlen előnyei a *„Duna“ kávéháznak*. A budapesti (pesti) közönség, ha hüsölni akar a Vigadó téren a csavar gőzösre ül és át jön a Duna kávéházba annak terassán élvezi a várkert ozondús levegőjét. Az uj tulajdonosok kitünő kávéházi italokat és hüsitőket szolgáltatnak a n. é. közönségnek. Berki Jenő nemzeti zenekara mulatatja a vendégeket.

Főurainkról nagyon érdekes cziklus közlését kezdte meg most a *Fővárosi Lapok*, mely ma még inkább a főuri körök kedvencz lapja, mint annak előtte. — Az *Esterházy Miklós Móricz* gróf *csákvári* és *majki* kastélyairól közölt 18 képet érdekes történelmi tanulmányok kisérték, melyek egyuttal nagyon alkalmasak arra, hogy a fiatal lelkekben a hazaszeretetet és a kegyeletet ébren tartsák. Kár, hogy e szép tervet zavarják hivatatlanok, akik hangzatos czimeken egész önös czélokra használják ki e téren főurainkat. A *Fővárosi Lapok*, mely *J. Virág Béla* szerkesztésében most ismét oly magas nivóra emelkedett, negyedévenként 3 forintért rendelhető meg. Elegendő czim: Fővárosi Lapok, Budapesten.

Közigazgatási Könyvtár.

Van szerencsénk értesiteni a t. cz. közönséget, hogy a Dr. Kampis János m. kir. belügyministeri s. titkár által szerkeztett „Közigazgatási Könyvtár“ VI. VII. száma, kettős füzet alakjában, most jelent meg a következő tartalommal:

Az Országgyüiési képviselőválasztása jog és gyakorlata. Az 1874: XXXIII. t.-cz. és az 1899: XV. t.-cz. alapján. Irta: Dr. Dolenesz József budapesti ügyvéd.

Időszerübb füzetet nem adhatunk volna a szakközönség kezeibe. A választási reform következtében a közigazgatási hatóságok teendői megváltoztak és kibővültek, felelőssségük pedig sokkal nagyobb, mint eddig volt. Az uj törvény rendelkezéseinek megbizható ismerete tehát annál sürgősebben szükséges, mivel a törvény végrehajtása kétségkivül a nyilvánosságnak is nagy érdeklődése mellett fog végbemenni.

A füzet szerzője a közigazgatási és jogi szakirodalomnak évek óta ismert kitünő munkása, ki a képviselő-választási kérdések tanulmányozásával régóta foglalkozik s a gyakorlati értékkel biró adatokat hangyaszorgalommal gyüjtötte. A feldolgozott anyag bőségéről elég annyit emliteni, hogy a füzetben a törvényeken és utasitásokon kivül nem kevesebb, mint ezerháromszáz birói döntvény és ministeri elvi határozat van feldolgozva.

A füzet külön is kapható. Ára 1 frt 20 kr, mely összeg beküldése ellenében a füzet portómentesen küldetik.

A „Közigazgatási Könyvtár“-nak mely a közigazgatás minden ágára nézve gyakorlati útmutatókkal szolgál, előfizetési dija: egész évre (12 szám) 6 frt, félévre (6 szám) 3 frt. Egyes füzet 60 kr, kettős füzet 1 frt 20 kr.

Budapesten, 1899. junius hóban,

Teljes tisztelettel

a „Közigazgatási Könyvtár“ kiadóhivatala

Országos Központi

Községi Nyomda Részvény-Társaság

Budapest, V., Lipót-körút 22. szám.

Féldijas hely.

A lipiki gyermek-gyógyintézetben még nehány féldijas hely görvélykóros, luetikus, angolkóros vagy vérszegény gyermekek által töltendő be. — Fölkéretnek ennélfogva azok a szülők, gyámok, intézeti, alapitványi vagy egyesületi igazgatóságok, akik gyermekeik, illetve gyámoltjaik részére a lipiki gyógyhasználatot biztositani óhajtják, hogy ajánlataikkal vagy közvetlenül a Sanatorium igazgatóságához hipikre, vagy pedig Budapesten dr. Radó Lipót úrhoz fordulni sziveskedjenek, aki naponkint 2—4 óra közt szóval is ad bővebb felvilágositást. A féldijas helyeken elhelyezett gyermekek ingyenes orvosi kezelésben, ápolásban és felügyeletben részesülnek. Csak a fürdő- és forrás-használat, az étkezés és a szolgaszemélyzet dijazásával egybekötött kiadás és a lakbér téritendő meg az intézetnek, amely csak abból a czélból létesült, hogy a szegénysorsu gyermekek gyámolitásával foglalkozó hatósági és társadalmi tényezőknek gyámoltjaik gyógyitását lehetővé tegye. Amennyiben jótékony alapitványok, adományok vagy járulékok ezt lehetővé teszik, legközelebb teljesen ingyenes helyek is fognak betöltés alá kerülni.

Déli vasut.

Az idei fürdőévad tartama alatt, azaz f. évi május hó 1-től fogva szeptember hó végéig, Budapest déli vasutról, Budapest keleti p. udvarról, Budapest Kelenföldről, Székesfehérvárról és Nagy-Kanizsáról rendkivül mérsékelt áru I. II. és III. osztályu, az egész évadra, azaz f. évi szeptember hó 30-ig érvényes menettértijegyek adatnak ki, Siófokra, Szántódra, Balaton-Földvár m. h.-re, Szárszó m. h.-re, Szemesre, Boglárra, Fonyód-Fürdő-telepre, Mária-Telepre és Balaton Szt.-Györgyre, további (Siófokon át) Balaton-Füredre, Almádia, Kenesére és (Bogláron ill. Fonyód-Fürdőtelepen át) Badacsonyra, Révfülöpre és vissza. Ezen menettértjegyek alapján az utipodgyász a fentnevezett vasuti és gőzhajózási állomásokra és viszont közvetlenül továbbittatik.

Ezenkivül a fürdőévad tartama alatt Budapest déli-vasut, Siófok és Balaton-földvár közti forgalomban időleges jegyek is adatnak ki, melyek árai a következők:

a) **Budapest d. v. Siófok között.**

2 hóra: I. osztály 104 korona II. oszt. 76 korona.

Az egész fürdőévadra. I. osztály 256 korona, II. osztály 188 korona.

b) **Budapest d. v. Balaton-Földvár között.**

1 hóra: I. osztály 118 korona, II. osztály 86 korona.

Az egész fürdőévadra: I. osztály 290 korona, II. osztály 212 korona.

—● Elsőrangu hazai gyártmány. ●—

Gőzcséplők

Pontos czim:
ELSŐ MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.
◆ BUDAPEST. ◆

Vetőgépek.

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára
mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes
gazdasági gépeket gyártja.

Borprések.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerü felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Ekék.

Szecskavágók Morzsolók.

Kiadó laptulajdonos és felelös szerkesztő
mindszenti ERDÉLYI GYULA.
Szerkesztő: JURISZTOWSZKY ÖDÖN

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság.

2845/T. sz.

Hirdetmény.

Déln yugo osztrák-magyar vasuti kötelék. Nyugot magyar-osztrák vasuti kötelék. Nyugot magyar-alsóausztriai vasuti kötelék. Magyar-adriai vasuti kötelék.

Reexpeditionális kedvezmény a Nagy-Kanizsán a „Nagy-kanizsai tárházak részvény-társaság" tárházaiba betárolt gabona, stb. küldeményekre nézve.

A „Nagy-kanizsai tárházak részvény-társaság"-nak Nagy-Kanizsa állomással sinösszeköttetésben álló tárházaiba vasúton érkező és onnan vasúton továbbitandó gabona-, hüvelyes-, olajmag-, veteménymag-, olajpogácsa-, örlemény-, aszalt szilva-, bor- és gubacs-küldeményekre nézve, teljes koesirakományokban való szállitás esetén, az osztrák-magyar monarchia tárházaiban betárolt és onnan reexpediálandó küldemények kezelésére és elszámolására 1899. január hó 1-től érvényes határozmanyok fenntartása mellett, 1899. augusztus hó 1-től a reexpeditió kedvezménye, vagyis az eredeti feladási állomástól a végleges rendeltetési állomásig a továbbitás idején fennálló közvetlen dijtétel alkalmazása az alábbi feltételek és módozatok mellett *a délnyugot osztrák-magyar vasuti kötelékben, a nyugot magyar-osztrák vasuti kötelékben a nyugot magyar-alsóausztriai vasuti kötelékben és a magyar-adriai vasuti kötelékben engedélyeztetik*

A reexpeditió kedvezménye általánosságban csak oly viszonylatokban elszállitandó küldemények után nyer alkalmazást, a mely viszonylatok forgalma a fennálló irányitási szabályok értelmében Na y-Kanizsán át vezettetik.

A reexpeditió kedvezménye csak akkor nyer alkalmazást, ha az illető küldemények a „Nagy-kanizsai tárházak részvény-társaság"-nak nagykanizsai tárházaira czimeznék és ezáltal a betárolás napjától számitandó 12 hónapon belül továbbitás czéljából ujból feladatnak. Meg van azonban engedve a fuvarleveleken azon czéget is megnevezni, mely tulajdonos, illetve közvetitő gyanánt szerepel.

A reexpeditió kedvezményéből kizárvák oly küldemények, melyek útirány előirással ellátott fuvarlevelekkel adatnak fel.

A reexpeditió kedvezménye rendszerint a küldeményeknek a tárházakból való továbbitása alkalmával *rovatolás útján* alkalmaztatik és pedig a Nagy-Kanizsa állomás által a küldemények beérkezése alkalmával kiállitott rovatlapkivonatok alapján, melyeknek a tárházi gondnokság azon irásbeli megkeresésével kell ellátva lenniök, hogy a közvetlen dijtételek alkalmazása mellett továbbittassanak.

Egyebekben a küldemények betárolására, valamint a reexpeditionális kedvezmény alkalmazására és a szállitási dijak kiegyenlitésére nézve a tárházakban betárolt és ott reexpediált küldemények kezelésére és elszámolására vonatkozó 1899. évi január hó 1-től érvényes fenntidézett határozmányok mérvadók.

Budapest, 1899. évi julius hó 1-én.

A cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság üzletigazgatósága, egyszersmint a többi részes vasutak nevében.

Nyilttér.*)

Kiadó lakások.

A **II. kerületben** Batthyány-utcza 51. számu III emeletes bérházban még nehány utczai és udvari lakás olcsón kiadó.

Császárfürdő **Budapesten.**

Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Jankovits Károly

liszt, term. és hüvelyes vetemények raktára

Budapest, I. ker. Mészáros-utcza 3.

Különösen alkalmas bevásárlási hely nemcsak azért, mert a **legjobb árut** adja a **legolcsóbban,** — hanem a **vidéki vásárló** kocsijával az udvarba be is állhat és igy a vendéglői kiadást is **megtakarithatja.**

Vendéglő megnyitás.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemü közönséget, hogy *Budán* a Ráczfürdővel szemben szép *kerthelyiséggel* ellátott s a mai kor igényeinek megfelelő **vendéglőt** nyitottam, melynek vezetésével *Avar* Làszló vendéglőst biztam meg.

Sajáttermésü kitünő *nagykőrösi* és *fóthi boraim* kimérése ugy szintén pompás *magyar konyha* és pontos kiszolgálásért kezeskedem

Becses pártfogásáért esedezve

tisztelettel

MÁTÉ AMBRUS

ujpesti vendéglős.

Egyház tèr Gábor u. 3 sz.

‚REGGELI UJSÁG'

fogyasztási czikkeket szállitó-vállalat részvénytársaság

József-körut 19.

Liszt, kenyér, fűszerek, hus, zsirnemü, szárnyas, tojás, csemegék, sör, bor, pezsgő, fa és szén jó minőségben, jutányosan házhoz szállitva.

kivánatra megrendelési bárczák.

Részletes árujegyzèk a **Reggeli Ujságban.** Előfizetési á. a lapnak egy hóra 30 kr. vidékre 50 kr

A czikkek megrendelhetők az ujság kihordónál.

A szállitás Budára gyors és pontos.

A Magyar Asphalt részvénytársaság

BUDAPEST, Andrássy-ut 30.

Elvállal minden néven nevezendő **ASPHALT BURKOLASI** valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **asphalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Kirándulók figyelmébe!

LEBEDA FERENCZ

Misztl-féle „Magyar koronához" czimzett vendéglője és kávéháza.

Budakesz, Virágvölgy.

Kies fekvés, szép kilátás, szabad és üde levegő.

A nyaraló és kiránduló intelligentia találkozó helye.

Kitünő magyar konyha, természetes borok, kitünő kávéházi italok, buffet, fagylalt és jeges kávé.

Jutányos árak.

Pontos kiszolgálás.

Minden szombaton hangverseny változatos műsorral.

GANZ ÉS TÁRSA

VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV. TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

KÉSZIT:

A) **gépeket és épitési munkákat teljes malomerendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speciálitási B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek- és ágyugolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czellulozagyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól. — **Zsilipek, csővezetékek frictiós kapcsolások rotatiós dynamométerek.** — **Acélöntés.**

A Kőbányai Királysörfőzö

Dr. Korányi és Dr. Kétly egyetemi tanár urak által gyógyczélokra ajánlott

GOLDIÁT MALÁTASÖRE

idegbajokban, vérszegénységnél, emésztési zavaroknál, gyengeségnél stb. kiváló sikerrel használtatik és egyuttal

Legkellemesebb üditő ital.

Ára vidékre kőbányai vasuti állomáshoz szállitva: nagy palack 19 kr, kis palack 13 kr fogyasztási adóval együtt. Vidékre legkisebb szállitmány 30 palack.

Betét nagy ládáért: 1 frt 60 kr, kis ládáért: 1 frt 20 kr, palackért 6 kr, mely azoknak bérmentes visszaadásakor visszaszolgáltatik.

Megrendelhető: a gyári irodában Kőbányán, a városi irodában VII., Kertész-utcza 40. és a vidéki raktárosoknál.

Budapesten kapható minden nagyobb füszerkereskedésben és poharankint a Quisisana automata buffet-ekben is.

☛ A dijak rendkivül mérsékeltek. ☚

Lovak és szarvasmarhák biztositása.

A Magyar Kölcsönös Állatbiztositó Társaság mint szövetkezet,

Budapest, Erzsébet-körut 27.

Biztositásokat elfogad **lovak** és **szarvasmarhák** elhullása következtében beállott káresetek megtérítésére.

Az intézet élén állanak a következő földbirtokosok: báró STOJANOVITS GYÖRGY elnök, báró AMBRÓZY GYULA, gróf BETHLEN BALÁZS, cs. és kir. kamarás országgy. képviselő, dr. BÉLDY LÁSZLÓ országy. képviselő, CHERNEL GYÖRGY cs. és kir. kamarás, orsz. képv., báró JOSIKA GÁBOR cs. és kir. kamarás, orsz. képv., gróf KORNISS KÁROLY főrendiházi tag, báró NYÁRI BÉLA cs. és kir. kamarás, gróf RÁDAY GEDEON, dr. SIMAY ALADÁR, a Magyar agrár- és járadékbank r. t. gazd. tanácsosa, dr. TETÉTLENI ÁRMIN ügyvéd, TAHY ISTVÁN cs. és kir. kamarás, Pestmegyei gazdasági egyesület alelnöke. ZALESKI JENŐ, dr, PAJOR IGNÁCZ vezérigazgató.

Felvilágositással szivesen szolgál az igazgatóság és a vidéki ügynökségek,

☛ A dijak rendkivül mérsékeltek.

Hol találkozzunk?

A budaiaknak egy régi óhajuk teljesült és különösen a tabániaknak az által, hogy a Várkert-rakparton és a Döbrentei-utcza sarkán (a Lyka-féle házban) **Lesch és Singhoffer** urak a

„DUNA“ kávéházat

megnyitották. A kávéház szép és kényelmes berendezése, kitünő italai, a tulajdonosok figyelmes vezetése már is a budaiak kedvencz találkozó helyévé tette.

Ehhez hozzájárul a természetes szép fekvés, a Várkert ózondús levegője üditőleg hat a vendégekre, a másik oldalon Budapest panorámája gyönyörködteti a vendégeket. — **Pestről is könnyen megközelithető.** A Vigadó csavargőzős ott köt ki, az omnibuszok a kávéház mellett haladnak. — Naponta **Berki Jenő** nemzeti **zenekara** mulattatja a n. é. közönséget.

Köszönetnyilvánitás.

Ő Fensége Salvator Lipót fherczeg udvarme steri hivatala.

Általános Asbestárú-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherczeg **rendkivül meg van elégedve** az asbesttalppal bélelt czipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak ugy el, mint más közönséges czipőknél. Küldök egy pár vadász-czipőt, hogy annak a mintájára készitsenek másikat asbesttalpbélèssel, ugyanannál a czipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadászczipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelök voltak a szalonczipők.

Zágráb, 1898. julius hó 8-án.

Krahl, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási biróság elnöke a következőket irja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetétü czipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, ugy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szives tanácsát köszöni

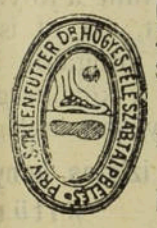
Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én. tisztelő hive **Wekerle Sándor.**

Ne viseljünk lábbelit a Dr. Högyes-féle szab. Asbesttalp betét nélkül.

A magy. kir. honvédségtől czélszerünek elismerve.

Nincs többé lábfájás!

Óvjuk lábainkat az izzadástól és meghüléstől.

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid ideig viselés után **megkönnyebbül a járása** annak, ki czipőjét **dr. Högyes által szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el.**

Kettősvastagságu 1·20 kr. egyszerü 60 kr, homoktalp 40 kr, gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbélés kitünőségét legjobban bizonyitja, hogy a *cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállittatott.*

Szétküldés csakis utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágitások, prospectusok és köszönetnyilvánitások ingyen.

Kapható kizárólag:

Asbestárugyár bet. társaság

Budapest, VI., Sziv-utcza 18.

Dietzl József

bornagykereskedő és bortermelő.

Cs. és kir. udvari szállitó, valamint Ő csász. és kir. fensége József főherczeg udvari szàllitója, Szerb kir. udvari szállitó

Budafokon.

Ajánlja tisztán kezelt asztali-, pecsenye és csemegeborait palaczkokban, valamint hordókban.

Különlegesség

Budai sashegyi saját termése.

Műfogak és fogsorok

a legjobb minőségben és a legjutányosabb árak mellett készittetnek — anélkül, hogy a gyökereket el kellene távolitani, 10 évi irásbeli jótállás mellett.

Hivatalnokoknak 50%-al olcsóbban.

Kivánatra részletfizetésre is.

KEMÉNY E.

Budapest, VII. ker., Klauzál-utcza 2. sz. I. em.

(a Párisi Nagy-Áruházzal szemben.

Rainer J. és Társa, Budapest,

II. ker., Fő-utcza 12.

Ajánlja legjobb minőségü moly elleni szereit, u. m.:

Naphtalin, kámphor, molypormolyvászon, továbbá fertőztelenitő (desinfectio) czélra, Carbol folyékony, carbolpor, vasgálicz és clórmész, rovarpor, eredeti dalmatini és igen hathatós poloskatinkturát.

Nagy választék **illat és pipereczikkekben, szivacsok,** mindennemü **sebészeti kötanyag és betegápolási készülékek.**

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, csomagolás felszámitás nélkül.

Janky és Zeuzil

ércz-vasbutor fényezők és épületmázolási vállalkozók

Budapest, VII., Dohány-utcza 45.

Elvállalnak *fürdőkádak-, konyha- és vizesedényekben bárminő mázolási munkát versenyárak mellett.*

Fősulyt fektetünk

vasbutor mázolási munkákra.

Javitások olcsón elkészittetnek.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházt.éren fiokiizletet nyitottam — Liszt. tej tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

KRÁL GYULA

kőfaragó mester,

I., Kelenföld, az állomás mellett.

Kőfűrészelő-,

gyaluló-

és esztergályozó.

Elvállalja a homokkő, mészkő, márvány és gránitkő feldolgozását úgy épületekre, mint siremlékekre.

RÖCK ISTVÁN

gép- és gőzkazángyára, vas- és ércöntődéje

BUDAPEST, IX., Soroksári-utcza 24.

KÉSZÍT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek hajtására; hajógépeket.

Lokomobilokat,

kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket,

Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fűtőcsövekkel; mint különlegességet: szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.

Teljes hütőtelepeket és jéggyárakat

szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizműtelepeket, gőzmalmi- és téglagyári

berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömbzéki emeltyü szerkezettel.

Mihalovits József

kalapos-mester

BUDAPEST,

I. ker. Alagut-utcza, a Szinkörrel szemben.

Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

NŐI KALAPOKBAN,

valamint **szőrme-árukból.**

STŐRI A. J.

Krisztina-köruti nagykávéháza.

(Krisztina-körut 91.)

Minden vasárnap katona hangverseny.

KITÜNŐ TEKEASZTALOK.

Hideg buffet.

Legfinomabb italok.

Igen olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

Jó vendéglő.

Potzmann Mátyás

a Royal sörcsarnok volt főpinczérje

VIII. kerület Üllői-út 6. szám

alatt szépen berendezett tágas üzleti helyiségét ajánlja a közönségnek és ismerőseinek.

Amit a Royal sörcsarnokban bebizonyitott, azt itt is tapasztalhatják a vendéglő látogatói. Minden törekvése itt is, hogy a közönséget pontosan előzékenyen jutányosan kielégitse.

Jó és izletes konyha, frissen csapolt sör, kitünő borok.

Számos látogatást kér.

Uj vendéglő.

Galasso Mamertó

Városmajor-utcza 10. szám alatt

megnyitotta ujonnan berendezett bor- és sörmérését. Az árnyas és csinos udvar kellemes szórakozó hely, s előnye az, hogy a villanyos vasut közvetlen közelében van.

Vasárnap és ünnepnapokon zene.

Az ételek és italok jók és jutányosak.

Kiszolgálás pontos.

Hová menjünk?

Átrándulunk Budára

STEFAN SIMON

a „félhold"-hoz czimzett vendéglőshöz, igen szép mulató kertihelyiség.

I. Fehérvári-ut, 35. szám,

a vám felügyeletnél.

Meghivja a t. cz. közönséget a vendéglője látogatására. Naponta **friss halpaprikás, turós-csusza és minden féle ételekkel s jó minőségü falusi borokkal szolgál.**

A közönség mulattatására

naponta czigányzene játszik, s két kuglizó áll rendelkezésére.

Minden vasárnap és ünnepnap bengáliai világitás

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legtisztább égenyes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Minden vasárnap Schrammel és Concert.

MEGHIVÓ.

Van szerencsém az igen tisztelt vendégeimnek és ismerőseimnek, valamint a nagyrabecsült közönségnek becses tudomásukra hozni, hogy nálam minden pénteken

halászlé-estély

tartatik. Halászlén kivül **paprikás csirke és turós csusza** is kapható.

Az estélyen a közkedvelt „Schrammel-Terzet" Meriád vezetése alatt fog játszani.

Kitünő konyháról és jó borokról gondoskodva van.

Számos látogatásért esedezik

kiváló tisztelettel

Bauer Ferencz,

vendéglős.

I. ker., Ikotás-u. és Mozdony u. sarok.

Polgári

iskolai vizsgálatokat egy vagy több osztályból rövid idő alatt ugyszintén középiskolai pót vagy javitó vizsgálatokat sikerrel tenni szándékozók; — helybeliek mint vidékiek; forduljanak felvilágositásért e lap kiadóhivatalához.

Budapest, III. Remetehegy BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest, 1899. VIII. évfolyam 22. sz. Vasárnap, Kisasszonyhava (Augusztus.)

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Megjelenik havonként háromszor. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: I., Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A Petőfi ünnep után.

Ismét lángolt a magyar szalmatűz. Násznagy, vőfény akad itt elég s halottjelentő is. Mi sem az ünnep előtt nem kerestük, sem az ünnep után nem keressük vajjon Petőfi halála csakugyan olyan körülmények között történt-e, mely őt a hősök közé avatja? Petőfi élete és halála, de legkivált halhatatlansága méltó arra, hogy őt ünnepeljük s szellemének hódoljunk.

Mi marad az ünnepből? Egy, két vagy három emeletes ház *Petőfi udvar,* mint van Wurm udvar és más. Csodáljuk, hogy nem Petőfi bazár. De még ez sem bizonyos, mert nem tudjuk ma már a lelkesedést megmérni, nem látjuk, hogy az adakozások, hogy fognak folyni. A vélemények már is ingerlenek és nem csak mi, de mások is nyughatatlankodnak a miatt, hogy a nemzeti fellángolást egy társaság akarja leszámitoltatni. Némelyek egész hangosan elitélik ezt az üzletet, a mely nem magukat költőknek és iróknak vallókhoz illik.

A különféle terhes állami és községi adóknál sulyosabb az az adó, mit a kegyeletre szoktak kivetni. Testületek, magánosok minden alkalmat megragadnak, hogy a kegyeletet kiaknázzák. A nagy emberek szelleme nevében, ereklyék, képek, szobrok kerülnek a piaczra. Részvét albumok, feliratok boldogitják a vállalkozókat, s a jámbor ember azt hiszi, hogy ő a nagy szellemnek adózott.

Petőfi a magyar költészet, a népdal fejedelme nevének ám emeljenek hajlékot, de mit keres ez a hajlék a zajos székes fővárosban? emléke magasztosabban él a pusztán, melyet megdalolt, mint a szabadság jelképének tartott.

Ott a *kis-körösi ház,* sem többet, sem jobbat nem kivánna Petőfi. Hisz arra vágyott, hogy a puszták közepén éljen. Minek mondják fel szellemének a pusztát, minek költözködik be bérházba. A nemzettől nem érdemli Petőfi, hogy szellemét megrendszabályozzák s a kaptafára dolgozók közé sorozzák.

Nagyon könnyü kávéházat vagy egyebet Petőfihez czimezni, de nagyon nehéz az ő nyomdokain járni, a midőn a poétácskák és irócskák minden mások csak magyarok nem . . . .

A Petőfi ünnepélyen sok szép szót hallottunk, de ezek a szavak elhangoznak, a szónokok is más nyomra térnek, mint a mit mutogattak.

Szépen beszélnek, de hol a beszédekből az érzés, hol a hallgatóban a tartós láng, mely nagy tettekre hevit? Szaporodnak a Bodóné hivei. A szép szó és az áldomások után gyönyörüen elalszunk, ha csak a Petőfi házban tartandó felolvasásokon ki nem verik az álomport szemeinkből, de azt hisszük inkább belekeverik . . . .

Minek is ébredne ez a nemzet? Ha felébredne megint az lenne, a mi volt egyenes, becsületes, szókimondó, s erre a képmutatóknak szüksége nincsen.

Erős kézzel kellene a Petőfi társaságnak a Petőfi szellemét ápolni, s nem házépitéssel bibelődni, hanem a nemzet ébresztéséhez hozzá látni. E. Gy.

Elhanyagolt vidék.

Nem csak Budának, de az egész országnak érdeke az, hogy a királyi trón remek kerete a szép vidék ne legyen elhanyagolt. Egyike Buda legtündéribb részének a *Remetehegy* és a *Mátyáshegy*, de egyuttal ott látjuk a fürdö városra hivatott világhirüvé tehető területet ugy elhanyagolva, hogy *Isten ellen való vétek.* A szép nyomában, szomszédságában ott van a gát is. A hegyek koronájának ez a két gyöngye a *Remetehegy és a Mátyáshegy* mostohán megközelithetetlenül rossz utakkal uralja a kilátást.

Azok az utczák, melyeken a hegy lábáig jutunk p. o. a *határ-utcza* szomszédságával undoritja el azt a természetbarátot, vagy üzlet embert, ki oda akar jutni.

A vallásos nép évenkint ezrivel keresi fel a kis kápolnát a régi temető végén s az emberiség üdvözitőjének kalváriáját. Kár, hogy főpapjaink valamelyike vagy a főuri világ hölgyei nem keresnek itt vallásos megnyugvást, bizonyára hatalmas hangok villannának fel, hogy a vidék a méltó ápolásban részesüljön.

Ha a hadtestparancsnokság főtisztjei a kis-celli kórházat vizsgálnák, a főpolgármester a közlekedést, a főkapitány a közbiztonságot, ugy volna kelete a baleset biztositásnak.

A bécsi uton van az uj Margitkórház, ezen a tájon épül *San Marco* herczegnő menhelye a gyógyithatatlan betegeknek.

Tessék ide eljutni, ha egy kis eső esik. Agyon felül sülyednek be a kerekek. Még

A „Buda és Vidéke" tárczája.

Hol a vad leány?

— Regény. —

Irta: Erdélyi Gyula.

MÁSODIK FEJEZET.

Az idomok változnak.

(Folytatás)

Berdár Róbert ott ült dolgozótermében és tudományos szórakozással mulatott. Egy szép sárgarigót tömött ki. A tágas teremben számtalan kitömött állat volt. Preparátumait keresték és drágán fizették. Néha több segéddel dolgozott, de legjobban szerette, ha egyedül volt. Ilyenkor leteszi pápaszemét és parókáját. Mulat saját maga-magával, mert az emberek nagyon unalmasak. A tanárnak, ki az embereket tanitja, még unalmasabbnak kell lenni. Viseljen két arczot; egyik az emberé, másik a tanáré. Hát még a ki egyetemi tanár, annak hogy kell adni a komolyat. Mit szólnának a humorhoz a kolléga urak?

Pereat.

Csak méltóságosan. Saját tudományunk bálványozása, nagyrabecsülése, a másikénak kicsinyitése, ez a divat. Milyet nevetne rá a madarak humoristája, a sárgarigó, ha élne. És a hölgyek, a tudós hölgyek, lepke, bélyeg, szivarvég- és régiséggyüjtők, kik nem képesek elaludni egy tudományos felolvasáson sem.

De miért? Mert e közben, ha másként nem, magukban megszólják a felolvasást férjeik, fiaik, testvéreik modorában.

Nagy részben ez olyan sereglet, mit a kedves Olimpia nagy tetszés között mutathatna be. Ezeknek a hölgyeknek szintén komoly, merev modoruknak kell lenni. Mindig csak hosszu talár és pápaszem.

Mennyire megbotránkoztak egy tudós kollégánál, mikor ő „haragszom rádot" és „hogy tetsziket" játszott a mamákkal és kisasszonyokkal, belesodorva több társát is. Horrendum, a mathezis tanára statuát állt, a tiszta észjog kutba esett, a büntetőjog kávét édesitett és igy tovább.

De hát neki nem lehetett ellentállni, mert tudták róla, hogy egy élczlap titkos munkatársa és jókedvével, ha elfeledkezik magáról, megragályozza a többieket is.

Közkézen forog egy autografiában megjelent hexameterje az összes tanártársak emberi gyengeségeiről, illusztrálva.

Mily megbotránkoztató. Horrendum. A geológia tanára csárdást tánczol és pedig ugy, mintha parasztlakodalmon járná. Persze azt elfelejtették, hogy a tudós ur is volt fiatal és jó csárdástánczos.

Dr. Berdár Róbert azért hatalmas, mert ismerte az emberek gyöngéit és bátran hirdette, hogy pongyola-ruhájában nem nagy ember senki . . .

Elmult már harminczéves, a negyvenhez közeledett. Hire bejárta egész Európát, de azért nem gögösködött. Vivott, csonakázott és együtt mulatott a fiatalsággal. A hogy kathedrájáról lelépett, nem volt többé tanár.

Igyekzett ember lenni. Sohasem kérkedett tudományával.

Tanártársai e miatt nem is szerették.

Az élet ugy futott el felette, hogy nagyobb hullámok nem csapkodtak szivében. Sem nagy öröm, sem nagy fájdalom nem érte. Szülei még gyermek korában haltak el. Magamagát nevelte. Leczkéket adott, másolt, korrigált, a mellett tanult sokat, nagyon sokat.

Nem látszott ki belőle a koldusdiák. Szive nem nyilt még szerelemre, csak nehány ifjukorbeli ábrándkép élt ott.

Nem ért reá, hogy szeressen, a felcsapni készülő lángot munkával fojtotta el. Még nem virágzott.

☛ Hazai ásványvizeket igyunk! ☚

azok is, kik a betegeket kocsin látogatják is nehezen jutnak ide, a szegény emberek pedig sehogysem, ha csak falábon nem akarnak járni.

Nincs a világon nagy város, hol a kórház oly kedvező helyen feküdnék, mint itt. A beteg gyógyulna is, ha a környék borzalmai nem volnának. Itt van a kórházhoz nem messze a gyepmester, hol kutyák üvöltése a napi hangverseny. Egyik fontos feltétel a vidék emelkedéséhez és fejlődéséhez a gyepmester telepének eltávolitása a bécsi utról. Városnak ugyszólván a közepében nem szokott a gyepmester kutya komédiákat rendezni. El kell innen telepiteni. A telket és házat városi közintézetre felhasználhatják. A Remetehegy parkozását már inditványoztuk. Ez a hely a legszebb sétahelyek egyike, hova a megboldogult királyné nagyon sokszor kirándult s ott igen szivesen tartózkodott. Bizony megérdemelné ez a hegy, hogy becsületes utja, világitása, vizvezetéke legyen.

A Remetehegy, Mátyáshegy s a szomszédos hegyek lakói kiket az elemi csapás a szőllőmüvelésben oly mélyen sujtott s a kik már ujra ülteték a szőllőt többet érdemelnének a székes főváros atyai gondoskodásától, mert, hogy ez ideig mostoha gyermekek az kétségbevonhatlan. Az állam jobban gondoskodik. Wlassics Gyula a közoktatás minisztere (tárcza biró) a III. kerületben gymnásiumot tervel, a mit, sokkal jobb volna a Remetehegy környékére épiteni, legalább lenne egy olyan gymnásiumunk, a mi csakugyan minta helyen lenne s elegendő területen s szükség esetén internátussal.

Dr. *Bencze Benő*, a kerület derék és buzgó elöljárója mindent elkövet a kerület érdekében, de az ő hatásköre nem olyan, hogy azt, a mi itt kivánatos, egyedül megtehesse. Ide az egész törvényhatóság közremüködése szükséges.

A kerület polgárai mindent elkövetnek, hogy a kerületet emeljék. Épitenek, szőllőt telepitenek s ez által a székes fővárosnak adó tárgyakat adnak.

A *határ-utczai nyilt csatorna* valóságos szégyene a székes fővárosnak, a mit be kell fedni s aztán az utczát járdával ellátni.

A székes főváros tekintélyével hasson oda, hogy a *bécsi utat a székes fővárossal villanyos vasut* kösse össze.

A III-ik kerület polgársága bizton hiszi ezeknek a reményeknek és kivánságoknak teljesitését, mert képviselője dr. budavári *Országh Sándor* ismeri a sanyaru viszonyokat s ernyedetlenül fogja szorgalmazni a jogos és méltányos érdekek kielégitését. A III ik kerület polgársága ezt tisztelte meg a képviselőséggel. Vér az ő vérökből s nem fogja engedni egy remek vidék pusztulását.

Palanek Ferencz.

Budapest, 1899. julius hó.

A tisztességes, kitartó munka dicsőségét hirdeti e név, melynek viselője évtizedeken keresztül folytatott lelkiismeretes működésével példát mutatott minden köztisztviselőnek.

Megmutatta, hogy miként lehet a csendes munkával hasznára lenni a társadalomnak és miként lehet az emberiség javára közreműködni. Mert nem frázis és nem üres bombaszt az az állitás, hogy a nemzet nagyságához szükséges minden embernek a reá kiszabott hivatását lelkiismeretesen betölteni. Ha minden ember a saját munkakörében igazán felfogja kötelességét és annak betöltésére teljes erejéből törekszik, nemcsak a saját, de az összesség jólétét mozditja elő.

Palanek Ferencz az volt, a ki ezeket az örök igazságokat jól elméjébe véste és soha sem tévesztette szem elől. Ő tökéletes polgára volt a hazának és méltó tagja a társadalomnak. A nélkül, hogy számitott volna bármily elismerésre, oly buzgalommal, annyi kitartással és lelkiismeretességgel töltötte be nehéz hivatását, hogy ugy pályatársai, mint a társadalom minden rétegének feltétlen elismerését érdemli meg.

És itt ismét csak azon nagy mondást kell ismételnünk, hogy minden munka megtermi a maga gyümölcsét. Példa erre Palanek Ferencz, a ki mint a déli vasutak főfelügyelője a napokban töltötte be szolgálatának negyvenedik évét.

Ebből az alkalomból a déli vasut igazgatósága, valamint a magyar vonalak hivatalnoki kara megható jubileumi ünnepet rendezett az üzlet igazgatóság palotájának disztermében Ezen a magasztos, szép ünnepélyen annyi lelkesedéssel, szeretettel és ragaszkodással rajongták körül a jubilánst, hogy az a meghatottságtól alig tudott szóhoz jutni. S mikor mindazt a sok eredményt, a melyet működésével hozott létre, felsorolták, csodálkozva szólalt meg:

— Hát ez is érdem? Ez csak kötelesség.

Ez a mondás nagyban jellemzi Palanek Ferenczet. Ő határozottan a munka embere volt. 1859. julius 1-én, mint okleveles mérnök lépett a vasut szolgálatába. Szorgalmas ember volt, munkáját a legnagyobb lelkiismerettel végezte el, de sohasem törekedett arra, hogy egyéni tulajdonságaival mozditsa elő sikerét.

Ezért kezdetben semmi rokonszenves és vonzó vonást sem találtak fellépésében pályatársai. Később azonban megragadta és kierőlszakolta az érdeklődést hatalmas esze, erős és biztos keze és sok előkelő lelki tulajdonsága. Palanek Ferencz széleskörü tudásával csakhamar szaktekintélylyé nőtte ki magát, s oroszlánrésze van abban a sikerben, hogy a déli vasutak oly magas niveaun állanak ma már, a melyen az európai fogalmak szerint ilyen vasutnak állani kell, s a mely szinvonalon bármily európai vasuttal fényesen kiállja a versenyt.

Igy vonta magára a közfigyelmet Palanek Ferencz s nemcsak, mint elsőrangu vasuti, hanem elismert szaktekintély lett a közlekedés terén.

Az ő energikus, becsületes keze meglátszik az egész intézeten, a melynek egyik legfontosabb osztályának, a forgalmi osztálynak teljesen önálló, korlátlan hatalommal és felelősséggel felruházott vezetője.

Őt ünnepelni jöttek össze e hónap elején az összes magyar vonalak hivatalnoki kara. E diszterem egészen megtelt az ünneplők sokaságával s mikor a jubiláns belépett, lelkes éljenzéssel fogadták.

Azután előlépett a déli vasutak főtisztviselőinek egyik legrokonszenvesebb alakja: *Franschitz* Adolf felügyelő, a ki szinte nem rég ülte szolgálatának 30 éves jubileumát, s átnyujtva az ünnepeltnek egy pompás albumot az összes hivatalnokok névaláirásával, a következőkben üdvözölte Palaneket:

Nagyságos Főfelügyelő Ur!

Mélyen tisztelt főnökünk!

E hó elsején negyven éve mult, hogy nagyságod a déli vasut szolgálatába lépett. Alapos tudása, fáradhatatlan szorgalma, mindenre kiterjedő figyelme, önzetlensége és élénk tettvágygyal párosult lelkiismeretessége jellemezték működését és kivivták számára azon elismerést, a melylyel intézetünk a magyar vonalak forgalmi és szállitási szolgálatának felelősséggel járó vezetését nagyságod kezeibe tette le. Ezen állásában a rohamosan fejlődő vasuti szolgálat által támasztott igényeket intézetünk érdekeinek megóvásával mindenkor kitudta elégiteni, s a gondjaira bizott annyi alkalmazott jólétét is emberbaráti szellemben előmozditotta. Teljes megnyugvással tekinthet nagyságod hosszu pályájára, e fárasztó munka eredményére, mi pedig, kik szerencsések voltunk, hogy czéltudatos vezetés alatt működhettünk, büszkeséggel és őszinte tisztelettel tekintünk fel nagyságodra, azon férfiura, ki a közjó szolgálatában töltött folytonos lázas munka és fáradság közepette is mindig megőrizte emberbaráti érzését és gondolkozását, ki mindenkor örö

A legszebb és legjobb parthikkal kinálták; a *Minerva-szalon* tüzzel-vassal megakarta házasitani Gavalérosan kikerült minden hálót. Mindenkihez udvarias volt, senkit a másiknál jobban ki nem tüntetett.

Elhiresztelte magáról, hogy el van jegyezve, nemsokára megmondja arája nevét is, de sok akadály gördült az utba, addig, mig el nem háritja, nem szólhat.

A *Minerva-szalón* hölgyei nem azért voltak tudós nők, hogy rá ne jöttek volna a játékra. Megostromolták, firtatták, ki is hát az az ismeretlen? Berdár Róbert egyszer csak meséje hitelének bukására ébredt.

Megálljatok csak, megszilárditom a mese hitelét és most már bemutatom a képzelt alakot, igy szólt a tanár magában és a legközelebbi Minerva-zsúron beszélni kezdett menyasszonyáról.

Előadás-számba ment a valomása. „Hölgyeim és uraim a mult évben az ecsedi lápba temetkeztem el, hogy annak faunáját tanulmányozzam. Ködnevelő, borus, esős őszi nap volt. Egy zsombékra ültem, hogy élvezzem az őszi táját és a hervadást. Egyszerre csak egy dalt hallok félig nő, félig szirén hangján. Felkapom fegyverem, megyek a hang irányában a nádas sürüjében és egyszerre csak előttem állt az ecsedi láp vad leánya. Fején mocsár-virágokból koszoru, ruhája kákából font. Először megijedtem. Eszembe jutottak a görög hitregék, azután gyermekkorom dajkameséi. A vad leány szeliden mosolygott rám és megmagyarázta, hogy ne féljek. Egy hónapig éltem e mocsárvilágban és lassankint megtanultam a vad leány nyelvét és ő az én nyelvemet. Legelőször ezt a szót; *szeretlek* . . .

— És akkor felébredett, ugy-e? kérdé a Minerva-szalón egyik hölgye.

— Oh nem, akkor kezdődött a legszebb állom. Egy nő, a ki semmit nem tud, ki egészen az én világomhoz idomul: egy megoldott bölcsészeti probléna. De gondolják, mi történt tovább?

— Megszöktette a vad leányt?

— Oh a vad leányok sokkal tisztességesebbek. Követett, zárdába adtam, ott nevelik és ha neki ugy tetszik és nem mond nemet s el tudok válni japáni feleségemtől, ugy nemsokára bemutatom önöknek Berdár Róbertnét.

A megerősitett mese tartotta magát. Berdár Róbertről elhitték, mert ő a nőben a teljes egyszerüséget és csak a legszükségesebb tudást kereste.

Ez volt az ő eszménye. Egy parasztleány, egy őstermészetü, erőteljes parasztleány, kit magához idomit, Ezért hatotta meg Olimpia is Igy állt az ő eszményvilága, eltekintve az ecsedi láp és japán regenyétől. Ezért örült a főhadnagygyal való ismeretségnek is, mert barátnak nem szerette a tudós embert. Könyvben fenséges a tudomány, de többnyire unalmasak annak képviselői és müvelői. Most már Ausztrálián kivül is van uj világrész, ez a *tudósok világa,* melynek saját külön rendszere, saját külön vérkeringése van, hol kiki maga körül forog és mindegyik egy-egy kis világnak hiszi magát Más emberek, más idomok.

Magáról mindenki sokat hisz, másról semmit. Milyen nagyszerü lesz, ha ebbe a világba bevezeti a főhadnagyot és bemutatja mint valami speczialitást a hadászati dolgokban . . .

Ezekről elmélkedve preparálta a néhai rigót, közbe-közbe szemlét tartva kitömött állatain. Arra is gondolt. milyen kár, hogy az embert kitömni nem lehet . . .

(Folyt köv.)

met és bánatot velünk megosztó jóakaró főnökünk volt. Ezen érzések hatása alatt őszinte szivből üdvözöljük mai örömünnepén. Adja a Mindenható, hogy mindnyájunk örömére még számos évekig zavartalan boldogságban élvezhesse hosszas munkájának gyümölcseit, mi pedig, kik őszinte tisztelői maradunk, arra kerjük nagyságodat, hogy atyai jóindulatát tőlünk ezentul se vonja meg. Éljen! Éljen! Éljen!

A remek beszéd nagy hatást tett. Szünni nem akaró taps és éljenzés követte, a melynek csillapultával a könnyekig meghatott jubiláns remegő hangon köszönte meg az ovációt.

Igen tisztelt Uraim!

Igazán az a nem várt s lelkes ünneplés annyira meghatott, hogy nem találok szavakat hálám és köszönetem kinyilatkoztatására. Ez alkalommal engedjék meg, hogy visszatekinthessek arra a hosszu időre, a melyet e vasut szolgálatában töltök. Sok emberrel volt dolgom, s önök között is többeket van szerencsém azok közül üdvözölhetni. S mikor e kedves visszaemlékezést megteszem, konstatálnom kell, hogy e hivatalnoki kar jó és balsorsban mindig támogatta működésemet s csakis igy voltam képes felelősségterhes hivatásomnak megfelelni. S ezért az igazán lekötelező támogatásért fogadják hálás köszönetem kifejezését, nem tudom, hogy meddig áld meg a Mindenható azon kegygyel, hogy hivatásomat folytassam. Ez nagyon bizonytalan. De én távozom is, arra fogom kérni a Mindenhatót, hogy önöknek mindanynyiuknak adjon az isten jó egészséget és energiát, hogy szintén legalább is negyven évet tölthessenek a vasut szolgálatában és sokra vigyék. Kérem azonban önöket, hogy bármit hozzon is a jövő, tartsanak meg jó emlékezetükben.

Városrendezés a Krisztinavárosban.

Hogy a Krisztinaváros a főváros gyöngye, számtalanszor emlegeti évek óta pesti és budai egyaránt.

Eddig mégis hamupipőkéje volt a fővárosnak. Csupa rongy, csupa sár, por, hepehupa.

Most egyszerre ohne Sang und Klang bulevárt épitenek jó hosszu vonalban. Eddig ezer meg ezer ember morgott a vérmező menti nyomoruságos járda miatt és mert a kocsiuton mesés gyorsasággal lépett folyton, nagy por s nagy sár nyomába.

Most egyszerre bulevár készül. Még csak évekig tartó kérvényezés, kunyorálás, gyülés, ankét és az elhatározás után éveken át huzódó halasztások sem előzték meg a tettet. Budán az ilyen valóságos csoda, „deus ex machina"-számba megy.

A lakosság ennyit nem is követelt, megelégedett volna a járda jobb karba helyezésével és kövezett kocsiuttal, sőt talán jó makadámmal is A járda kiszélesitését az aszfaltot nem is merték volna kérni. A mivel megelégedett volna, akár a közvetlenül érdekelt közönség: a Krisztinavárosiak is, jóval kevesebbe került volna, mint a bulevár lukszusa.

Ez a több kiadás, ez a nagylelkü ajándék, a mi elégedettlenné teszi a lakosságot, mindenkit, a kinek a város okszerü rendezése szivén fekszik.

Egy vonalon fölösleges, jó részben kidobott pénz a fényüzés, ha a szomszédos területre a legszükségesebbre sem jut

Már többször fejtegettük példával a most bulevárrá alakitott vonalnak tőszomszédságában, a kékgolyó-utcza és városmajor-utcza által határolt területnek nagy fontosságát városrendezési szempontból. A nagy költségü bulevár szomszédságában 100,000, mond százezer négyszögölnél nagyobb terület az, a melynek már közlekedési vonala nincs, mint egy pár lépés szélességü s vagy husz öl hosszuságu zsák-utcza, a hársköz és e felett egy 15 év óta teljesen magára hagyott soha sem javitott már régen életveszélyes gödrös uton a Csaba-utczáig s azon túl taposott gyalog ösvény. A hársköz meghosszabbitása s a felette levő út szabályozása nagyon szükséges, ezt többször kézzel foghatólag kimutattuk. A város szabályozási tervben fel vannak ezek véve, de a drága bulevár szomszédságában még sem történik semmi; pedig legalább is a Csaba-utczáig régen el kellett volna végezni a munkálatokat. A nagyon is mellőzhető bulevárra jut pénz, a jóval fontosabb dolog tervben marad. Majd azt mondják, hogy mindent csak nem akarnak! Százezrekbe kerülő bulevár szomszédságában bátran maradhatnak afrikai állapotok még egy rövid évtizedig.

Az sem utolsó a krisztinavárosi városrendezés terén, hogy a volt Havas telkek milyen bölcsen rendeztették. A Bors-utczától vérmezőmentén a Csaba-utczáig, ismét megint óriás távolságra egyetlen mellékutcza sem nyilik! Pedig az utcza területeket a maga idején potom áron, talán ingyen is meglehetett volna kapni. Majd „rendezzék", mikor egyetlen kisajátitásu ház többe fog kerülni, mint került volna egy egész utcza. No de a mi városrendezőnk szeretik a szélsőségeket. Afrikai állapot és bulevár; villanyos vasut vagy épen semmi közlekedési vonal, még gyalogosok számára sem.

Biztassuk magunkat arról, hogy ezentúl jobban lesz; talán még Budán is.

Most még csak azt mondják, hogy Budán minden lehetséges.

Ignácz napja Török-Bálinton.

Hogy egy község mennyire szereti a valódi és igaz lelkipásztort, azt meglehet látni *Török-Bálinton*. Hiába izgat a sajtó és terjeszt meséket, a község rendületlenül áll lelkipásztora mellett s nem üll fel a rossz akaratu hiresztelőseknek. Zimándy Ignáczot ünnepelték *Török-Bálinton*. Reggel zenés mise volt a templomban a nyaralók előkelőbbjei részvétével. Ezután tisztelget nála: *a község elöljárósága*, a *katholikus olvasókör*, *temetkezési egylet*, *az iskolaszék*, *a tantestület* stb. Ezután a községi zenekar tisztelte meg s még a plébánián játszott, az egész falu apraja és nagyja oda sereglett, hogy kifejezze ragaszkodását. *Igy gyülölik Zimándyt Török-Bálinton.*

Még mindig igy van.

1897-ben közöltük ezt a beadványt. Még mindig ugy van. Emlékeztetőre ujra adjuk és kérjük az intézkedést:

Mint a II. kerületi választmánynak a kültelekre beosztott tagja, hivatalos kötelességemnek tartom, a hatáskörömbe tartozó vidéknek egyes hátrányaira, valamint a közérdekre bénitó hatást gyakorló bajokra rámutatni. Felszólalásom czélja, hogy tapasztalásaim által ugy a kerületi választmány, mint a tek. tanács illetve törvényhatósági bizottság figyelmét e bajok lehető orvoslására felhivjam.

A II. kerület kültelke a főváros összes kerületei közül eddig a legmostohábban részesült a hatóság jótéteményeiben. Ha végig járjuk e területet, sajnosan tapasztaljuk, hogy a főváros ezen része, mely azelőtt a legtermékenyebb szőllővidék volt és szép fekvésénél fogva nyaraló települ mintegy teremtve van, éppen a sok visszás állapotnál fogva nem fejlődhetik olyanná, mint az gondos és tervszerü ellátás mellett válhatnék.

Legtöbb hátrányát a fejlődésnek abban találom, hogy az utak, daczára annak, hogy a tervek elkészültek és már a hatóság által el is fogadtattak, eddig nem jutottak kivitelre. Azt tapasztaljuk, hogy a nehány út, mely eddig létezett, majdnem mind zsákutat képez, mely vagy nem bir közvetlen összeköttetéssel a többivel, vagy nincs folytatása.

Legjobban igazolja ezen állitásomat a „Trombitás-út", mely a mult évben mintegy 20,000 frtnyi költséggel készült. Ezen út tudvalevőleg hivatva volna a vele párhuzamos Hidegkuti-út nagy forgalmát a Lipótmező felé megosztani. Az út azonban legkevésbé sem felel meg kitüzött czéljának, mert tényleg nincs annak kezdete és a várossal nem áll semmiféle összeköttetésben. Az út, mely annak idején a mostani téglagyár területén vezetett keresztül, a telep kiaknázásánál történt földcsuszamlások következtében megszakadt. Hogy az útnak ezen nélkülözhetlen bekezdése eddig nem létesülhetett és az arra közlekedni óhajtók kénytelenek a járhatatlan meredek kerülő utat használni, csakis a téglagyár makacsságán mulik, mely semmi körülmény között sem szándékozik úgy a főváros mint a közmunkák tanácsa által követelt útépitést keresztül vezetendő útrész nélkül elképzelhetlen az út czélszerüsége. Ha már most a kész úton tovább haladunk, azt vesszük észre, hogy az a Zöld vadász"-nál megszünik, miáltal nem felel meg rendeltetésének. Mindenesetre a már tervszerint készült utak egyik főkelléke az, hogy úgy a szépség mint a személybiztonság szempontjából az út mentén levő telkek be legyenek keritve. Ezen bekeritési kötelezettséget egy esetleg ujból alkotandó szabályrendelet által a kültelki villaterületre is ki kellene terjeszteni.

Minden esetre nagyban hátráltatja a vidék fejlődését azon körülmény, hogy pl. a Trombitás-út mentén fekvő villatelkek az épitési szabályzat értelmében oly övezetbe soroltattak, melyben a legkisebb beépithető telek csak 1000 négyszögöl lehet. Okvetlenül emelkednék az épitkezési arány, ha a telkeket 300 □-ölesekre lehetne felosztani, mit a Pasaréten most alakult házépitő szövetkezetnél tapasztalhatunk, hol egyszerre 40, egyenkint 300 □ öles telken még ez év folyamán kezdődik az épitkezés. A telkek kisebb részekre való felosztása úgy az állam- mint a fővárosra nézve is előnyös volna, a mennyiben a parczellázás adó és egyébb illetékek czimén nagyobb összegeket juttatna mindkettőnek. A felosztást semmi sem gátolná, mert a már elfogadott szabályozási terv szerint az uj utak már ugy vannak kijelölve, hogy természetszerüleg is a kisebb telekrészeket kivánják. Ezen uj utak mielőbb való elkészitése — a mi aránylag igen olcsón vihető keresztül, mert a főváros tulajdonát képező útmenti telekrészeken tömérdek kőrakások vannak, melyek annak idején a szőllőmunkálás alkalmával gyültek össze s igy ingyen szolgáltatják a makadám úthoz szükséges anyagot — valamint a telkeknek 300 □ ölesekre való parczellázása nagy lendületet adna a vidéknek.

Nem utolsó indoka a kültelek hanyatlásának azon körülmény, hogy a villamos vasut Budapest ezen vonalán a legdrágábban járatja kocsijait. Semmiféle kedvezményt nem nyujt az utasnak, zónát mint pl. a többi vonalokon egyáltalában nem engedélyez. Pedig nagy szüksége volna a kültelken télen-nyáron át lakóknak — (uj kórház, tébolyda, hadapród-iskola, tisztviselő-telep) kik naponta kénytelenek közlekedni mérsékeltebb áru menetjegyre a Jánoskórház—Ilonai szakaszon.

A hiányos vizellátás is egyik baj, mely a telepitést hátráltatja. Eddig ugyanis a vizet a Trombitás-utcza a Zöld vadásznál közvetlenül a lipótmezei medencze nyomócsövéből vezetik, miáltal a házi vezetékek, ha még oly erős csövekből állanak is, a nagy nyomás folytán mindig szétromboltatnak. E bajo csak olyformán segithető, ha ezen csőhálózatba mint az tervezve volt, a Józsefhegyi medencze levezető csövéből vezetnék a vizet, a honnan a természetes nyomás soha sem fog oly zavarokat előidézni s fölöslegesekké vállnak majd az oly drága és mindamellett megbizhatlan működésü nyomást kisebbitő szelepek.

A már kiépitett utak s azok járdáinak jókarban tartása mindenesetre nélkülözhetlen kellék, hogy azok bármely időszakban járhatók legyenek.

Midőn ezekre nézve szerény nézetemnek adtam kifejezést és becses figyelmét ez irány

ban felhivni bátorkodtam, tisztelettel kérem szives támogatását e bajok orvoslására.

Budapesten, 1897. augusztus 24-én.

Kiváló tisztelettel

Pecz Károly s. k.

a II. ker. választmány tagja.

Fényes esküvő Buda-Ujlakon.

Fényes esküvő volt a székes főváros III-ik kerületében, az ujlaki róm. kath. plébániai templomban. E napon vezette oltárhoz *Város* Nándor, kereskedelemügyi miniszteri számtiszt *Bacher* Jakab, buda-ujlaki tekintélyes polgárnak és többszörös háztulajdonosnak bájos leányát, *Lujza* kisasszonyt. Az esküvő d. u. ½7 órakor ment végbe s a templom zsufolásig megtelt az érdeklődő közönséggel. A fényes nászmenet hosszu kocsisorban érkezett. Násznagyok voltak *Benedek* Sándor a közigazgatási biróság itélő birája s *Nebenführer* József, a nemzeti szinház s a magyar kir. opera gazdasági főnöke. Koszorus leányok: *Zsiga* Natália, *Város* Juliska, *Peuschmann* Paula, *Benedek* Gizike, *Minder* Ilona, *Höltzl* Erzsike, *Sollich* Margit, vőfélyek pedig *Bacher* Ferencz, *Tóth* Gyula, *Holtzspach* Ödön, *Knotz* Ágoston, *Mollien* Lajos, *Dankos* Ferencz és *Szobovich* Albin. Az esküvő után dr. *Ott* Ádám, buda-ujfalu plébános emelkedett szellemü beszédet intézett az ifju párhoz. Esküvő után a menyasszonyi háznál ősi szokás szerint nagy lakoma volt s folyt a táncz kivilágos-kiviradtig.

Fürdői levél.

Thurzófüred, 1899. julius.

A szepességi apró fürdők közül mintegy varázsütésre emelkedett ki az idén Thurzófüred, ez a klimatikus üdülőhely, a hol nemcsak egészségét tatarozza ki a lábbadozó beteg, de kedélye is fölfrissül a zavartalan élvezettől. Itt nyoma sincs az egyebütt dominálo toilette láznak és nem kisért a hazai fürdőkről az idegenbe üző drágaság.

Festői szépségével a természet ruházta föl, az olcsó és kifogástalan ellátást pedig az igazgatóság tette ambiciójává, a melynek végrehajtó keze Szmekál Irén urhölgy, a ki csak az idén foglalta el állását és valósággal ujjá alkotott itt mindent. Benne nem a rideg parancsokat osztogató igazgatónőt találja a vendég, de a legtapintatosabb, legszeretetreméltóbb háziasszonyt, a ki minden tekintetben oly kellemessé teszi itt időzésünket, hogy ha majd elkövetkezik a válás percze, bizonyára mindannyian ezzel veszünk bucsut Thurzófüredtől: „Viszontlátásra a jövő nyáron.“

A társasélet egészen családias jellegü. A rögtönzött hangversenyeken valódi élvezettel hallgattak Beőthy Zsigának, a Magyar szinház tagjának érczes baritonját, Kund Mariska urhölgy kedves sopránját. Ezenkivül tombola, társas kirándulások a csodaszép vidékre, tennis, teke, csónak partik teszik tarkává az életet.

A Thurzófüreden üdülő szép asszonyok és leányok közt itt vanak: Legmann Imréné, Bálványi Gyuláné, Unger Margit, Szmekál Etelka és Giza, Kund Mariska. Továbbá: Reitz Emil min. tanácsos özvegye, Seyfried törv. elnök, Bexheft Mór, kir. tanácsos, Bálványi Gyula dohánygyári aligazgató, Apaticzky Pongrácz és neje, Szmekál József kir. tanácsos özvegye, Kund Endre és családja, Beőthy Zsigmond, Tutsekné, Bexheft Lilly, Unger Jenő és családja, Nyékhegyiné, Imre László stb. stb.

És az idő kedvező fordulásával halmazszámra hozza a pósta a lakást rendelő leveleket, olyan arányban, hogy Thurzófüred ez évben a leglátogatottabb fürdők közt fog állni. *Ego.*

Petőfiről.

Az „I. ker. szabad polgári kör“ és a „Nemzeti asztaltársaság“ julius hó 31-én külön e czimen is megünnepelte Petőfi halálának félszázados évfordulóját. Nevezetes, hogy egy 1848/49-es öreg honvéd irta az ott elszavalt emlékbeszédet. A 70 éves öreg következőleg jellemzi Petőfit és világhirü költészetét:

„Petőfinek nem volt gyermekkora.
Teljeskoruséggal jött világra.
Csak szellem- és erőből állott.

Jött, mint százados világegyetemi tünemény és a tengerbe: a segesvári csatatéren a szabadságharcz vértengerébe merült.

A teremtés meglepetésével kezdte és a meteorhullás gyorsaságával végezte rövid, de fényes pályafutását.

Költészetének gazdag sugárkévéje soha nem látott szinpompával jelent meg nemzeti irodalmunk egén. De utja a leáldozás után se sötétült el, mint a meteoré, hanem örök időkig biztató szivárvány szalagot hagyott maga után.

Költőink a most letünt félszázad óta innen szedtek s valószinü, hogy még késő századok mulva is e szivárványtól fogják kölcsönözni a legszebb szineket.

Tegnap és ma a „Kárpátoktól az Adriáig“ és a székelyföldtől a Lajtháig száruyal a kegyelet érzése, mely a világ eme egyik legnagyobb lángszellemü költője félszázados menybemenetelének évfordulóját ünnepli.

A ki szeret, vagy valaha szeretett, a kiben a szabadság és a hazaszeretetnek csak paránya él: az, szerelmének fájdalmának, szenvedéseinek, haza- és szabadságszeretetének legeszményibb, legfényesebb és legigazabb kifejezését Petőfi költeményeiben találja meg.

Eme költemények prometheusi tüzének melege a legfásultabb közöny jégkérgét feloszlatja.

P. próféta és apostol: a szabadság apostola egy személyben. Jóslatai a távol jövőbe világitanak. Felülről, egy mesterségesen elpuhitott, egy aléltságban szunnyadozó nemzet fölébresztésére *küldetett.*

Küldetésének csodatevő bizonyitéka, hogy még a hite- és reményvesztett kétkedőt is hinni tanitja a köny- és véráldozatok megváltó erejében

P. költeményei abba a magas üde légkörbe emelik az olvasót, a hol se por, se sár, se szemét, se salak nem létezik.

Eredetiség, erő, hatalom, szinezet, jellem és igazság: harmonicus szövetségében ragyognak P. költészetében.

Petőfinek kellett jönni, hogy összetörje költészetünk idegen jármait és hogy uj világot nyisson akkor, mikor nemcsak a földszinten, hanem még a legfelső emeleten is előitéletek torlaszolták el a merész ujitás korlátait. Nemzeti költészetünkben P. hozta el a villámvilágitás fénykorát. Ő a magyar nemzet népköltészet világitó tornya.“

Petőfi költészetét ügyesen kiszemelt idézetekben mutatta be s az emlékbeszédet ekkép fejezte be:

„Petőfit nem érdemelte volna meg ez a nemzet, ha, — és nem lenne méltó fia e hazának az, aki szent kegyelettel nem ünnepelné ezt a nagy népek által is csodált szellemóriást.

De jegyezzük meg hogy igaz kegyeletet csak az tanusithat, a ki P. müveit olvassa, megérteni igyekszik és ha megértette, e megdicsőült vértanu áldozatában élő tettekre lelkesül.

Nagy feladatat a gyenge toll sem fejezheti be méltóbban, mint a tettre kész fogadással élteti minden igaz magyar ember imádatának azt a szent tárgyát, melynek P. élt, melyért müködött, tűrt és szenvedett s a melyért csodálatos prófétai jóslatának megható befejezéseül, a magyar szabadságharcz mezejné áldozta drága életét.

Éljen a haza!

„Önsegélyező Takarékpénztár.“

Székes fővárosunk, mint hazai ipar- és kereskedelem góczpontja, az egészséges forgalom tényezőiben a pénzintézetekben nem szenved szükséget: fenálló takarékpénztáraink, tényleg áldásosan felelnek meg hivatásuknak s működésük nyomán fejlődött Budapest mai kereskedelme oda, a hol van.

A takarékpénztárak és bankok azon irányu működése azonban, mely a hiteligények méltányos kielégitése körül fordul meg, nagyon egyoldalu s társadalmi osztályainknak különösen azon része, mely *kis körben* munkálkodik, figyelemben alig részesül.“ E bevezetéssel kezdő „körlevelet“ vett szerkesztőségünk e napokban: „Fenti hiányok ellensulyozására létesült teljes örömünkre itt Budán fáradhatatlan szorgalommal ugy irodalmi, mint közgazdasági téren müködő szaktekintélyünk *azari Zachár Gyula* tanár állami és törvszéki szakértő ur kezdeményezése folytán — közéletünk számos jeles férfiainkból — 4 év előtt a „Budapesti Önsegélyező Takarékpénztár“, még pedig szövetkezeti alapokon azért, hogy székes fővárosunk társadalmának azon része is, a mely hiteligények kielégitése tekintetében a gyár, ipar és a nagy kereskedelem képviselői mellett figyelembe nem vétetett, *fokozatosan és osztályonként vonassék azon körbe,* mely eddig a közgazdasági életnek csakis a terheit viseli. Ez áldásos intézet müködése mult évi zárlattal már ½ millió korona törzstőke jegyzésében nyilvánult. Ezen alaptőke módot nyujt ahoz, hogy a hivatásainak fősulyát — a hiteligények méltányos kielégitését — fennakadás nélkül eszközölhesse.

Ez intézet tagja bárki lehet, ki legalább is 500 koronás törzs-részjegyet jegyez, mely havonként 10, avagy 5 koronás részletekben fizetendő be; ezen törzs-részjegyek értéke bármikor felmondásra kivehető, s ugyanezért egyszerü *takarékbetétül* is tekinthető azon különbséggel, hogy a betétek az intézet évi mérlege szerint mutatkozó jövedelmében osztozkodnak s 8%-ig kamatoznak.

A lefolyt üzletévekben máris 5—5%-ot folyósitott az intézet.

Kötelességünknek tartjuk szives olvasóinkat e *humánus* intézmény egyes osztályaival s főbb vonásokban az intézet *czél* és *szakszerü* — berendezéseiről informáltatni: jelenleg a szövetkezet kebelében fentartott osztályok következők.

I. *Betéti osztály:* kik tőke felett rendelkeznek s azt egy évi felmondásra hagyhatják az intézetnél kezelésben a teljes üzleteredmény részesülésében (5—8%) kellő gyümülcsöztetést fognak találni. Kik tőkéiket rövid felmondásra *takarék betétképen* kivánják elhelyezni, a teljes 5% betét kamatláb mellett nagy előnyben a többi pénzintézetekkel szemben részesülnek, a tőkekamat adót az az intézet fizeti.

II. *Kölcsön osztály*: kik kölcsönre szorulnak, abban, hogy 300 koronáig a kölcsön személyhitel egyletekben kezesség nélkül, azontul pedig 2 kezessel és három havonként 1/20 részben visszafizetendő 8% kamatlábbal meg nem haladó kölcsönt kaphatnak. *Jelzálogos kölcsönök* is adatnak budapesti ingatlanokra a becsérték 75%-áig.

III. *Zálog osztály*: kézi zálogkölcsönöket ad a tőzsdén jegyzett értékpapirokra, árfolyamuk 75%-ig, arany-, ezüst értéktárgyakra a becsérték 90%-ig; egyéb közhasználatu s nem nagy terjedelmü értéktárgyakra, értékes müipari czikkekre becsértékük 50%-áig. Előleg kölcsönök adatnak napi árral nem biró tárgyakra, mint értékes régiségekre, müipari árukra, ingóságokra stb. becsértékük 50%-áig.

A legérdekesebb s mondhatni nálunk még páratlanul itt álló — fenti intézet derék vezérigazgatójának azari Zachár Gyula ur tanulmányából kifolyólag — a Párizsban lévő „Hôtel Drôunot“ mintájára nagyobb fejlesztési előirányzattal kezdetlegesen berendezett.

IV. *Letéti osztályra* figyelmeztetjük szives olvasóinkat, ez osztályban bizományos eladása értékes régiségek, családi ereklyéknek, művészeti becsü tárgyaknak, melyek az intézet ezen czélra berendezett helyiségeiben *kiállitatnán*, az érdeklő vevő közönség állandóan figyelemmel kisérhetők. A bizományi eladásra letett értékes tárgyak után csekély fek-, őrzési és biztositási dij fizetendő.

Az intézet kebelében még a *Pénzbeszedési osztály* is fentartatik, mely osztály óvadék mellett alkalmazott incassánsok által egyletek és társulatok tagsági dijait, vállalatok, *kereskedők és iparosok kinlevő követeléseit* végül *háztulajdonosok* házbéreinek beszedését mérsékelt dijazás mellett teljesiti. Figyelemmel kisértük e valóban humánus törekvésü szolid alapokra fektetett és szakszerüen berendezett vállalat közel 4 évi működését s legnagyobb örömünkre és megelégedésünkre látjuk ott társadalmi osztályainkból máris csoportositva: a központi hitel egyesületi osztályban háztulajdonosokat, orvosokat, ügyvédeket stb. a m. kir. posta- és távirda alkalmazottjait külön csoportban ugy a fő- és székváros alkalmazottjait is, végre legujabban a székváros területén levő magán tisztviselőket szintén csoportositva érdekeikben karöltve saját választmányukkal kölcsönös felelősséggel áldásosan működni.

Midőn t. olvasóinknak b. figyelmét fenti intézetekre felhivjuk, megjegyezhetjük, hogy esetleges felvilágositásokat a „Budapesti Önsegélyző Takarékpénztár“ központi szövetkezet pénztár helyiségében Budán, (Lánczhid u. 2. sz.) a hivatalos órákban d. e. 8—12 óráig, d. u. 3—6 óráig készségesen adatnak.

D. M.

Árvák a Szinkörben.

Makó Lajos, a Szinkör derék igazgatója nemcsak életrevalóságáról, müizléséről és szakértelméről tett rövid ittléte alatt bizonyságot, hanem szivjóságának is fényes bizonyitékát adta. E hó 4-én u. i. meghivta a Mayer árvaház-, a Községi- és a Klotild szeretetházak növendékeit és tanitótestületeit a Petőfi előadásra. A kis árvák, kiknek az ily kellemes és tanulságos meglepetésben ritkán van részük, látható gyönyörrel, igazi lelkesedéssel hallgatták a remek előadást.

Apró kezecskéik hálásan tapsoltak Petőfinek (Szakács) valahányszor a függöny legördült s Nagy Bellának az Apotheozis gyönyörü előadása után.

Köszönet illeti Makó Lajos igazgatót, hogy sok gondja mellett sem feledkezik meg városrészünk szegény gyermekeiről, kiknek nemcsak kellemes estét szerzett, hanem a hazaszeretet szent tüzét is élesztette bennük.

Védekezés a peronospora, odium, a szőlőmoly és egyéb élősdiek ellen.

A szőlők, gomba és állati ellenségei ellen való védekezés, gazdáink nagy gondját képezi, egyedül biztos ellenszert a rézvegyületekben birunk, a melyek azonban eddig megbizható, *könnyen kezelhető* és a növények életének megfelelelő kompozicióban nem kerültek forgalomba. Minden kisgazdának magának kelett például a bordoi-lét, rézgálicz és mész meglehetősen komplikált keverése által előállitani, a mi bizonytalan dolog volt, sok piszok és fáradsággal egybekötve. A „Borászati lapok“-nak sikerült végre két, Németországban már évtizede általános bevált és elterjedt szert, dr. *Aschenbrandt* szabadalmait hozni be Magyarországba, a bordoi port (réz, mész és czukorkeverék) és a réz-kén-mész port és mind a két szert idehaza gyártatni. A bordói porból egyszerüen 2—3 kilogrammot óvatosan szitálunk egy hektoliter vizbe és kész a biztos permetező a szőlő és burgonya peronosporája, a gyümölcsfák rozsdája, hernyói, a rózsák élősdiei ellen stb. A réz-kénmész por pedig kész és biztos porozó anyag az odium, a szőlőmoly második generácziója és ezzel együtt a peronospora s mindenféle más élősdiei ellen a gyümölcsfák és kerti veteményeknek. A két uj szer megrendelhető a „*Borászati Lapok*“ kiadóhivatalában a mai számunkban közölt hirdetés szerint Budapest, (Köztelek) üllői-ut 25. sz.

Legyen világosság!

A magyar fém- és lámpaáru gyár részvénytársaság Budán, II. ker., Fazekas tér 3—4 sz. a. egy fényesen és gazdagon berendezett raktárt nyitott.

Ez az áldozatkészség a gyár részéről egy fontos kérdést old meg a háztartás világitásának kérdését a mi nemcsak megtakaritás, de a beredezés kellemének fokozása. Ajánljuk olvasóinknak a raktár megtekintését, mely egy kiállitással versenyez.

Uj pénzintézet.

A magyar ipar- és kereskedelmi bank részvénytársaság V-ik fiók osztályát II. ker., Margit-körut 2. a. megnyittatott. Örülünk annak, hogy ez a kitünő intézet Budán fiókot nyitott a mi által a kereskedelmünk és iparunk váratlan és kiszámithatlan lendületet nyert. A budai fiók intézet vezetése oly kezekben van, hogy teljes megnyugvással és lelkiismerettel ajánlhatjuk közönségünknek.

Üdülés esténként.

A székesfővárosi ember napi munkája után, a melyet a tikasztó melegben a fülledt magas épületek közt végez esténként vágyódik üde levegő után.

A várkert rakparton a döbrentei utcza sarkán nyilt meg nehány hete a *Duna kávéház* az uj tulajdonosok *Lesch* és *Singhoffer* urak minden lehetőt elkövettek, hogy a közönséggel már is megszeretették a kávéházat.

Kitünő kávéházi hüsitő italok, szép tágas helyiségek állanak a n. é. közönség rendelkezésére.

A közönség állandó érintkezési helyül szemelte ki a helyiséget s kimondotta, hogy minden városrésznek meg van a találkozási helye, ugy a Tabániaké a *Duna kávéház*.

Varázs kilátás Pestre az esténkénti világitással, ugy a jó zene teszik élvezetessé az üdülést, csalogat a Berki Jenö nótája. A vendégek és látogatók jelszava: viszontlátásra holnap.

Az árváknak.

Bernfeld Mór jó tetteit nem szokta hirlapokba kürtöltetni. Nem reklámok kedvéért áldozik a jótékonyság oltárára. Mi nem halgathatjuk el budai polgártársunknak legközelebb tanusitott nagylelküségét. Megnézte a a Mayer árvaházat s az árváknak 150 forintot adott. Ugy tudjuk, hogy egy nagyobb jótékony-intézet alapitását is terveli.

Család helyett család.

Budán a Krisztina-városban az iskolák közvetlen közelében müvelt családnál, szülői gyengéd gondozásban részesülnek jó családbeli tanulók A gyengédség mellett a lelkiismeretes felügyelet biztositja a szülőket, hogy gyermekeik gondos otthonban nevelkednek. Teljes ellátás havonként 30 frt. Bővebben a kiadóhivatal.

Svéd-tornázás.

Nagy divatban van a svéd- és gyógytornázás, ezt azonban könnyen lehet pótolni, ha legjobb orvosság a valódi bor mellett és jó levegőben kuglizunk.

Petruska András pompás kerti helyiségében közkivánatra jó tekepályát készitetett, a mi a közönségnek s ha kell, bizonyos napokra egyes társaságoknak rendelkezésére áll I. kerület, Városmajor-utcza 42.

Hollandi Életbiztositó Részvénytársaság.

Folyó évi julius havában 387 ajánlat 3.422,251·30 korona tőke- és járadékról nyujtatott be, a melyből 313 biztositás 2.719.134·50 korona tőke- és járadékról köttetett.

1899. julius hó végével az állag volt 21193 kötvény 183,623.229·40 korona tőke- és járadék-biztositás.

Értesités.

Van szerencsénk tisztelettel tudatni, hogy Dohány-utcza 28. szám alatt lévő *férfi-szabó termünket 1899. augusztus hó 1-én VII., dohány-utcza 4. sz., 1. em., 3. sz. alá* (*az ujonnan épült Dréher-házba*) helyezzük át.

Eddigi szives bizalmáért a legmélyebb köszönetünket fejezzük ki, azt jövőben is részünkre fentartani kérve, maradunk kiváló tisztelettel *Sonnenfeld és Bauer.*

Elsőrangu hazai gyártmány.

Gőzcséplők

Pontos czim:

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

BUDAPEST.

Vetőgépek.

Magyarország legnagyobb és egyedüli

gazdasági gépgyára

mely a gazdálkodáshoz szükséges

összes

gazdasági gépeket gyártja.

Borprések.

Ekék.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel

és szakszerü

felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Szecskavágók Morzsolók.

Milyen a szódaviz?

Két hidsorsos beszélget. Az egyik meséli a másiknak:

— Ma egy pompás italt ittam.

— Igaz? Micsodát?

— Szódavizet,

— Igazán? És milyen annak az ize?

— Az ize? Olyan, mint — az elzsibbadt láb!

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:

mindszenti ERDÉLYI GYULA.

Szerkesztő: JURISZTOWSZKY ÖDÖN.

Nyilttér.*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő **páratlan gőzfürdővel,** legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel,** 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

HÁRTL L. ÉS TÁRSA

FESTÉK,

KENCZE ÉS LAKK GYÁRI RAKTÁRA

BUDAPEST, VII., Csömöri-út 2.

Fiók-üzlet: BUDA, II., Fő-út 21. sz.

NAGY RAKTÁR

Nobles és Hoare, Harland & Sohn-féle

ANGOL KOCSILAKKOKBAN,

VALENTIN-féle amerikai lakkokban

Bronzok, Enyvek és Páczokban,

BOROSTYÁN-LAKKFESTÉKEK és

Parkettviasz-pasztákban,

Homlokzat-festékek,

Gépolajok és kátrány-gyártmányokban.

Valamint mindennemü

Haj- és sörte-ecsetek, Kefe-áruk,

Düsseldorfi Tubusfestékek és

FESTŐ-SZEREK nagy választékban

a legjutányosabb árak és szolid kiszolgálás mellett.

A Kőbányai Királysörfőző

Dr. Korányi és Dr. Kétly egyetemi tanár urak által gyógyczélokra ajánlott

GOLLIÁT

MALÁTASÖRE

idegbajokban, vérszegénységnél, emésztési zavaroknál, gyengeségnél stb. kiváló sikerrel használtatik és egyuttal

legkellemesebb üditő ital.

Ára vidékre kőbányai vasuti állomáshoz szállitva: nagy palack 19 kr., kis palack 13 kr. fogyasztási adóval együtt. Vidékre legkisebb szállitmány 30 palack.

Betét nagy ládáért: 1 frt 60 kr., kis ládáért: 1 frt 20 kr., palackért 6 kr., mely azoknak bérmentes visszaadásakor visszaszolgáltatik.

Megrendelhető: a gyári irodában Kőbányán, a városi irodában VII., Kertész-utcza 40. és a vidéki raktárosoknál.

Budapesten kapható minden nagyobb füszer-kereskedésben és poharankint a Quisisana automata buffet-ekben is.

Köszönetnyilvánitás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherczeg udvar mesteri hivatala.

Általános Asbestárú-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherczeg **rendkivül meg van elégedve** az asbettalppal bélelt czipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak el, mint más közönséges czipőknél. Küldök egy pár vadász-czipőt, hogy annak a mintájára készitsenek másikat asbettalpbéléssel, ugyanannál a czipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadászczipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelőek, a mint megfelelők voltak a szalonczipők.

Zágráb, 1898. julius hó 8-án.

Krahl, huszarkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási biróság elnöke a következőket irja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetétü czipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, ugy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szives tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én. tisztelő hive

Wekerle Sándor

Ne viseljünk lábbelit a Dr. Högyes-féle szab. Asbesttalp betét nélkül.

A magy. kir. honvédségtől czélszerünek elismerve.

Nincs többé lábfájás.

Óvjuk lábainkat az izzadástól és meghüléstől.

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem börkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid ideig viselés után **megkönnyebbül a járása** annak, ki czipőjét **dr Högyes által szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el.**

Kettősvastagságu **1.20** kr., egyszerü **60** kr., homoktalp **40** kr., gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbélés kitünőségét legjobban bizonyitja, hogy a **cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállittatott.**

Szétküldés csakis utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágositások, prospectusok és köszönetnyilvánitások ingyen. **Kapható kizárólag:**

Asbestárugyár bet. társaság

Budapest, VI., Sziv-utcza 18.

DIETZL JÓZSEF

bornagykereskedő és bortermelő.

Cs. és kir udvari szállitó, valamint Ő csász. és kir. fensége József főherczeg udvari szállitója, Szerb kir. udvari szállitó

Budafokon.

Ajánlja tisztán kezelt asztali-, pecsenye és csemegeborait palaczkokban, valamint hordókban.

Különlegesség

Budai sashegyi saját termése.

RAINER J. és TÁRSA,

Budapest, II. ker., Fő-utcza 12.

Ajánlja legjobb minőségü **moly elleni szereit**, u. m.: **Naphtalin, kámphor, molypor, molyvászon**, továbbá **fertőztelenitő** (desinfectio) czélra, **Carbol folyékony, carbolpor, vasgálicz** és **clórmész, rovarpor, eredeti dalmatini** és **igen hathatós poloskatinkturát.**

Nagy választék **illat és pipereczttkkekben, szivacsok,** mindennemü **sebészeti kötanyag és betegápolási készülékek.**

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, csomagolás felszámitás nélkül.

„REGGELI UJSÁG"

fogyasztási cikkeket szállitó-vállalat részvénytársaság

József-körut 19.

Liszt, kenyér, füszerek hus, zsirnemü, szárnyas, tojás, csemegék, sör, bor, pezsgő, fa és szén jó minőségben, jutányosan házhoz szállitva.

Kivánatra megrendelési bárczák.

Részletes árujegyzék a **Reggeli Ujságban.** Előfizetési ára a lapnak egy hóra 30 kr, vidékre 50 krajczár.

A czikkek megrendelhetők az ujság kihordónál.

A szallitás Budára gyors és pontos.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. Közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházteren fioküzletet nyitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órajában frissen kapható

LÖVENSTEIN ANTAL

cs. es kir. udv. sütőmester.

Minden vasárnap Schrammel és Concert.

MEGHIVÓ.

Van szerencsém az igen tis telt vendégeimnek és ismerőseimnek, valamint a nagyrabecsült közönségnek becses tudomásukra hozni, hogy nálam minden pénteken

halászlé-estély

tartatik. Halászlén kivül **paprikás csirke és turós csusza** is kapható.

Az estélyen a közkedvelt „Schrammel-Terzet" Meriád vezetése alatt fog játszani.

Kitünő konyháról és jó borokról gondoskodva van.

Számos látogatásért esedezik

kiváló tisztelettel

Bauer Ferencz,

vendéglős.

I. ker., Alkotás-u. és Mozdony-u. sarok.

Röck István

gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje

BUDAPEST, IX, SOROKSÁRI-UTCZA 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajógépeket.

Lokomobilokat,

kihuzható forr- és hütőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket,

Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fütőcsövekkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**

Teljes hütőtelepeket és jéggyárakat

szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizmütelepeket, gözmalmi- és téglagyári

berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömbzéki emeltyü szerkezettel.

Müfogak és fogsorok

a legjobb minőségben és a legjutányosabb árak mellett készittetnek — anélkül, hogy a gyökereket el kellene távolitani, 10 évi irásbeli jótállás mellett.

Hivatalnokoknak 50%-al olcsóbban.

Kivánatra részletfizetésre is.

KEMÉNY E.

Budapest, VII. ker., Klauzál-utcza 2. sz., I. em.

(a Párisi Nagy-Áruházzal szemben.)

Jakovits Károly

liszt, term. és hüvelyes vetemények raktára

Budapest, I., Mészáros-uteza 3.

Különösen alkalmas bevásárlási hely nemcsak azért, mert a **legjobb árut** adja a **legolcsóbban**, — hanem a **vidéki vásárló** kocsijával az udvarba be is állhat és igy a vendéglői kiadást is megtakarithatja.

A „KIRÁLY-FÜRDŐ mellett

BUDAPEST, II., Fő-utcza 98. sz. a.

uj SIRKŐRAKTÁRT nyitottam.

Mind e szakmába vágó munkák, a legegyszerübbtől a legfinomabb kivitelig, még egyleti sirkövek is nálam 10—25% olcsóbb az mint bárhol, a miről minden venni szándékozó meggyőződhet. Teljes tisztelettel

LÖWY JÓZSEF,

Budapest, II. ker., Fő-utcza 98. szám.

Janky és Neuzil

ércz-vasbutor fényezők és épületmázolási vállalkozók

Budapest, VII., Dohány-utcza 45.

Elvállalnak **fürdőkádak-, konyha- és vizes-edényekben bárminő mázolási munkát versenyárak mellett.**

Fősulyt fektetünk

vasbutor mázolási munkákra.

Javitások olcsón elkészittetnek.

„New-York Germánia"

életbiztositó társaság

Irodája 1899. augusztus hó 1-től

VII., Erzsébet-körut 50. sz. a.

„Royal" szállodával szemben van.

Král Gyula

kőfaragó mester

I., Kelenföld, az állomás mellett.

Kőfürészelő-,

gyaluló-

és esztergályozó.

Elvállalja a **homokkő, mészkő, márvány** és **gránitkő** feldolgozását úgy épületekre, mint siremlékekre.

Mihalovits József

kalapos-mester

Budapest, I. ker., Alagut-uteza,

a Szinkörrel szemben.

Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

NŐI KALAPOKBAN,

valamint **szőrme-árukból.**

STÖRI A. J.

Krisztina-köruti nagykávéháza

(Krisztina-körut 91.)

Mtnden vasárnap katona hangverseny.

KITÜNŐ TEKEASZTALOK.

Hideg buffet.

Legfinomabb italok.

Igen olcsó árak.

— Pontos kiszolgálás. —

Hová menjünk?

Átrándulunk Budára

STEFAN SIMON

a „félhold"-hoz czimzett vendéglőshöz, igen szép mulató kerthelyiség

I., Fehérvári-ut 35. szám,

a vám felügyeletnél.

Meghivja a t. cz. közönséget a vendéglője látogatására. Naponta **friss halpaprikás, turós-csusza és mindenféle ételekkel s jó minőségü falusi borokkal szolgál.**

A közönség mulattatására

naponta czigányzene játszik, s két kuglizó áll rendelkezésére.

Minden vasárnap és ünnepnap bengáliai világitás.

Szt.-Lukácsfürdő

téli és nyári

gyógyhely.

Nagy kénes iszapfürdő, a melynek 520 □-méter nagyságu nyitott és zárt medenczéiben a forrásviz naponkint négyszer megujul. **Mindennemü gyógy- és üditőfürdők. Lakás- és teljes ellátás, közepes ár 25 frt hetenkint. — Prospektust küld az igazgatóság Budapesten.**

RÉTAY és BENEDEK

BUDAPEST, IV., Lipót-utcza 21. szám.

Dús választék mindennemü templomi felszerelvényekből.

Oltárok, szószékek, képkeretek,

úrkoporsók, lourdesi Mária-oltárok, Mária-trónusok stb.

saját jól berendezett mühelyeinkben bármely stylus és rajz szerint szépen, szolidan és legjutányosabban készittetnek el. **Tervezetek, költségelőirányzatok készséggel küldetnek**

Elvállaljuk továbbá **régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek** stb. valamint **egész templomok belső berendezését, alapos ujitását, festését, márványozását** és **aranyozását**, ugyszintén **azoknak átalakitását**, mélyeket kipróbalt munkaerőinkkel a legszebben készitünk el **igen kedvező feltételek mellett.**

A templomok megtekintését, valamint a költségvetés díjtalanul eszközöljük. Megbizhatóságunkat e téren is számos elismerő nyilatkozattal bizonyithatjuk.

1898—1899 ik években a többi között a következő munkálatokat végeztük:

Nyitra m **Galgóc**, oltár átalakitás.
„ **Gerencsér**, főoltár renoválása, uj főoltárkép.
„ **Darázs**, egész templom renoválása, kifestése, üvegablakok.
„ **Mocsonok**, egész templom renov.
„ **Kis-Raáb**, egész templom renov.
„ **Kis-Appony**, egész templom renoválása és kifestése
„ **N.-Kér**, uj oltárkép.
„ **Nyitra**, Apáca-zárda tornaterem kifestése.
„ **Ratkóc**, főoltár.
„ **Krakován**, két uj oltár.
„ **Hrádek**, lourdesi oltár
„ **Szenic**, főoltár és szószék.
„ **Bajna**, lourdesi oltár.
„ **Csejthe**, egész templom renoválása, 6 üveg-ablak, két uj mellékoltár.
„ **Szered**, Jézus- és Mária-szobor.
„ **Madunic**, egész templom renov.

Pozsony m **Gerencsér** egész templom renov.
„ **Sempte**, Jézus- és Mária-szobor.
„ **A.-Dombó**, egész templom renov.
„ **Pudmeric**, egész templom renov.
„ **Halmos**, egész templom renoválása.
„ **Kajal**, uj főoltár és szószék.
„ **N.-Sur**, uj főoltár, uj mellékoltár és egész templom renoválása.
„ **Jakabfalva**, úrkoporsó.
„ **Lamacs**, uj főoltár.
„ **Cseszte**, Jézus Szive oltár.
„ **Szilincs**, főoltár renoválása.

Komárom m. **Alsó-Galla** uj főoltár és mellékoltárak ujitása.
„ **Felső-Galla**, egész templom ujitása.
„ **Szent-Péter**, lourdesi oltár.
„ **Gyalla**, uj főoltár.
„ **Dad**, egész templom ujitása és uj főoltárkép.
„ **Kürth**, lourdesi barlang szoborral.

Esztergom m. **N.-Ölved**, Jézus Szive oltár.
Bács m. **Szántova**, oltár ujitás.
„ **O-Szivac**, lourdesi oltár.
„ **Baja**, templom-renoválás.

Borsod m. **Szirak**, lourdesi oltár.
„ **Bánhorváth**, lourdesi oltár.
„ **Mező-Csáth**, úrkoporsó.
„ **Felső-Nyárád**, lourdesi oltár.
„ **Ozd**, úrkoporsó.

Csanád m **Mező-Kovácsháza**, főoltár.

Győr megye **Révfalu**, két oltar átalakitása.
„ **Gyirmoth**, uj oltár szentsirral.
„ **Gyarmath**, Jézus Szive oltár.

Heves m. **Pétervására**, úrkoporsó.
„ **Csehi**, oltár.
„ **Gyöngyös**, Mária-oltár

Hajdu m. **Egyek**, lourdesi oltár.

Hont megye. **Ipolynyék**, főoltár.
„ **Deménd**, lourdesi oltár.
„ **Adács**, úrkoporsó.

J.-N.-Kun-Szolnok m **Rákóczi**, oltár.
„ **Török-Szt.-Miklós**, oltár.

N.-Kükülő m. **Bolya**, főoltár és szószék.

Kolozs m. **Bánffy-Hunyad**, főoltár és szószék.
„ **Radnóth**, főoltár és szószék.

Moson m **Magyar-Kimle**, uj főoltár.
„ **Horváth-Kimle**, templom renov.
„ **Püski**, uj mellékoltár és oltárkép-renoválás.
„ **Nezsider**, főoltár.
„ **Hegyeshalom**, egész templom renoválása.
„ **Kilíti**, egész templom renoválása.

Pest megye. Budapest Angyalföldi országos tébolyda főoltár.
„ „ Irgalmas nővérek, lourdesi oltár.
„ „ Erzsébet-korház oltár.
„ **Nagy-Maros.** úrkoporsó.
„ **Szent-Iván**, úrkoporsó.
„ **Fajsz**, oltár.
„ **Adony**. Szt.-Háromság oltár.
„ **Pomáz**, főoltár.
„ **Taksony**, főoltár.
„ **Jakabszállás**, lourdesi oltár.
„ **Kóka**, Jézus- és lourdesi oltár.

Szabolcs m. **Tisza-Eszlár**, uj főoltár és mellékoltárok.
„ **Nyiregyháza**, úrkoporsó.
„ **Sibinj**, főoltár ujitása.

Kitünő szer

a szőlő, burgonya, répa, komló, paradicsom, gyümölcsfák és egyéb bokrok,

peronospora, phitophtora, oidium, antracnosis stb. által okozott betegségei ellen.

Hathatós védőeszköz

számos növényi parasita, hernyó, féreg, pók, csiga, vér- és levéltetü, a körte, alma, rózsa rozsdája, moha képződése és férgei ellen a

dr. Aschenbrandt-féle bordói port (permetezéshez)

és a **dr. Aschenbrandt-féle réz-kénpor** (porozáshoz)

Németországban, Franczia-országban tiz év óta általánosan használtatik és az összes gazdasági egyesületek, szaktestületek, tudományos intézetek és szakférfiak legkitünőbb bizonyitványaival ajánlatik.

A magyar-óvári m. kir. gazdaság akadémia növénykórtani állomása által, a szőlő- és burgonya peronosporája ellen mint védszer a legmelegebben ajánltatik.

Az összes müvelt államokban szabadalmazva.

Magyar gyártmány.

Minden csomag a **„Borászati Lapok"** ellenőrző pecsétjével van ellátva, **és a gyártás állandó vegyi ellenőrzés alatt folyik**

Hatása feltétlenül biztos; — **a réz teljesen közömbösitve**; — **alkalmazása** rendkivül **egyszerü**; **a permetező és porozó gépeket kiméli**; — **nem tömit**; **előkészület nélkül rögtön használható**; — **eső le nem mossa**; — **alkalmazása olcsó.**

A dr Aschenbrandt-féle bordói por

A PERONOSPORA

legbiztosabb, legkönnyebben alkalmazható és legolcsóbb ellenszere.

Egyszerüen vizbe szitáljuk és permetezünk vele.

Kényelmesen kezelhető, biztos hatásu, nem kell hozzá sem mész, sem egyéb keverék.

Az első és második permetezéshez 2 kg.; a harmadik permetezéshez $2^1/_2$—3 kg. szükséges egy hl vizhez.

A bordói por ára:

50 kgos zsákokban á kg. . . . . 38 kr.,
10 „ „ á kg. . . . . 38 kr.,
5 kgos postacsomagban á kg. . . . . 40 kr.

Budapesten vasutra, gőzhajóra vagy postára adva.

A dr. Aschenbrandt-féle réz-kénpor az

OIDIUMNAK

leghathatósabb ellenszere, biztos óvszer az ellen, hogy a

moly-pille (Cochillis ambiguella)

nyári lepkéje julius hó második felében **ne rakja petéit a szőlőfürtre,** egyuttal sok esetben helyettesitheti **a peronospora ellen való harmadik permetezést.**

A levélzethez és a gyümölcshöz kitünően tapad, eső le nem mossa, szél le nem fujja.

A dr. Aschenbrandt-féle réz-kénpor ára:

50 kgos zsákokban á kg. . . . . 28 kr.,
10 „ á kg. . . . . 28 kr.,
5 kgos postacsomagban á kg. . . . . 30 kr.

Budapesten vasutra, hajóra, vagy postára adva. — Megrendeléseket elfogad a

„BORÁSZATI LAPOK" kiadóhivatala, **Budapest, (Üllői-út 25.)**

Permetezőket (Vermorel-féle á dib 20 frt) **és porzókat** (Vermorel-féle á dib 18 frt) szivesen szerzünk be.

Prospektust és használati utasitást kivánatra bárkinek ingyen küldünk.

Vajda Pál

székes-főv. polgári iskolai rendes tanár

Szépirásiskolá-ja

II. ker., Fő-utcza 51. sz.

Biztos és alapos kiképzést nyujt:
bank-, pénzintézeti tisztviselőknek, és kereskedelmi alkalmazottaknak, urak és hölgyek részére, a **magyar, német szépirás és rondirásból**, kik azt rövid idő alatt elsajátitani akarják.

Hölgyek, valamint felsőbb intézetbe járó tanulók részére külön napok és mérsékelt dijak.

Tanitó-, tanitónő-jelöltek (képezdei hallgatók), a gyakorlati részen kivül a **szépirás tanitásának módszerét is** elsajátithatják.

Tanitási idő naponként d. u. 4—9 óráig.

Budapesti
LÓVERSENYEK

1899. augusztus 15., 17., 18., 20., 22., 24., 26., 27., 29. és 31-én.

Kezdetük mindig délután 3 órakor.

Belépti jegy naponkint:

I. oszt. (Passepartout)	uraknak	. . . . .	5 frt
I. „	„	hölgyeknek	3 frt
I. „	„	katonatiszteknek . . .	3 frt
II. „	„	urak- vagy hölgyeknek	1 frt
Állóhely a versenypálya közepén		. . . . .	30 kr.

Az augusztusi 10 napra:

I. oszt. (Passepartout)	uraknak	. . . . .	40 frt
I. „	„	hölgyeknek	20 frt
I. „	„	katonatiszteknek . .	20 frt

A külön eikeritett fogadási helyre (a bookmakerek körébe) belépti jegy **mind a 10 napra 25 frt.**

A totalisateurökhöz azonban, mint eddig, ugy ezután is szabad bemenet. — Villamos vasutak egész a helyszinig közlekednek. — **Katona-zene és frissitőhelyek minden osztálynál.**

Nevelő- és tanintézet

nyilvánossági joggal

RÁKOS-PALOTÁN, (Budapest mellett).

Vasuti, posta- és távirdai állomás. Az intézet áll: VIII. osztályu főgimnázium, VI. osztályu polgári és IV. osztályu elemi iskolából. Az intézet egy nagy parkban fekszik. **Kitünő tanerők. Államérvényes bizonyitványok. Gondos fögyügyelet. Jó tápiálék. Idegen nyelvek tanulása. Neveldei dij mérsékelt.** A tanulók lehetnek benlakók, félkosztosok és bejárók. Ismertető és bővebb fölvilágogitás azonnal kapható.

Wágner Manó

intézet-tulajdonos, igazgató.

NEW-YORK

ÉLETBIZTOSITÓ-TÁRSASÁG.

Alakult 1845-ben.

Az összes nyeremények a biztositottak tulajdonát képezik.

Kivonat az 1898. évi üzleti jelentésből:

Aktivák összege	1099	millió kor.
Évi bevétel	227	„ „
1898-ban a biztositottaknak kifizetteletett .	107	„ „
1898-ban kötött uj üzletek összege . . .	760	„ „
Tiszta fölösleg 1897. végén	132	„ „

Az 1898-ban a biztositottaknak kifizettet nyereményosztalékok összege **14 millió** koronára rugott.

A New-York a müvelt világ összes országaiban bir fiókokkal.

Referenciák Magyarországon:

Magyar Általános Hitelbank.

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.

Magyarországi vezérigazgatóság:

Budapest, Erzsébet-körut 9—11. (New-York-palota.)

Helyettem

a **Buda és Vidéke** kiadóhivatala elvégez minden tiszteséges megbizást **előfizetőinek** csak a kész kiadások felszámitása mellett, **idegeneknek** árjegyzék szerint.

Jogügyek, kérvények, ügyvéd közbenjöttével.

Vizsgákra készités, vizsgák letétele, tanerők közbenjöttével.

Mindenféle engedélyek, szabadalmak kérvénye. Kérvények székes-fővároshoz, pénzügyiparhatóságokhoz, ministeriumokhoz, hadparancsnokságokhoz.

ÉPITÉSI ENGEDÉLYEK.

Iskolai tudományos és szépirodalmi könyvek eladása.

Nyomdai termékek készittetése.

Ingók és ingatlanok eladása, vétele, bérbeadása.

Lakások kivétele és kiadása.

Tudakozódás, sürgetés minden hatóságnál.

Biztositás tüz-, jég-, betörés-, baleset ellen. ÉLETBIZTOSITÁS.

Nyilvános levelezés. — Felvilágositás minden ügyben.

Kérjük a közönséget, hogy a **Buda és Vidéké**-nek ezen az uton is adjon támogatást s minél több megbizással tisztelje meg.

A kiadóhivatal

I., Városmajor-uteza 28.

Standard életbiztositó-társaság

Edingburgban (Angolhonban)

Alapittatott 1825-ben.

Magyarországi fiók.

Budapest, V., Fürdő-uteza 4. sz.

Évi bevétel	**27,500,000 korona**
Kiutalt nyereményrészek	**150,000,000 korona**
Vagyon	**220,000,000 korona**
Halálesetek folytán kifizetve	**450,000,000 korona**

A **Standard** kötvényeinek nevezetesebb előnyei: Kétségtelen biztonság. Alacsony dijak. Szabad világkötvények. Kötvények érvényben tartása dijfizetések elmulasztásánál. Tőkésités és előre megállapitott visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után, szabad háborubiztositás népfelkelők részére.

Dijtáblázatok kivánatra küldetnek.

Budai főügynök: Klemm Árpád II., Zsigmond-u 10.

Uj vendéglő

Galasso Mamertó

Városmajor-utcza 10. szám alatt

megnyitotta ujonnan berendezett bor- és sörmérését. Az árnyas és csinos udvar kellemes szórakozó hely, s előnye az, hogy a villanyos vasut közvetlen közelében van.

Vasárnap és ünnepnapokon zene.

Az ételek és italok jók és jutányosak.

Kiszolgálás pontos.

„NEMZETI"

Baleset-Biztositó Részvénytársaság

magyarországi vezérképviselősége.

Első és egyedüli magyar népbiztositás orvosi vizsgálattal heti 10, 20, 30, 40, 50 kros befizetésekkel. **A biztositott tőke halál esetre már az első évben teljes összegben kifizettetik. Ügynökök** felvétetnek és kitanittatnak.

Rövid próba idő után állandó fizetéssel szerződtetnek.

Bővebb felvilágositásokat ad a

Magyarországi vezérképviselőség:

VI., Váczi-körut, Iparudvar.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legtisztább égvényes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Kiadó lakás

Budán, II. ker., Retek-utcza 20. sz. a.

egy három utczai szobából, konyhából, kamrából és pinczéből álló földszintes szép lakás folyó évi november hó 1-ére igen jutányos áron kiadó.

A lakás üzletre, boltra vagy vendéglői helyiségre is igen alkalmaz.

Bővebb felvilágositást ád a kiadó hivatal is.

Czim: **PETRUSKA ANDRÁS**

I., Városmajor-utcza 42. sz.

Lámpajavitó műhely, Ércnyomó, Galvanizáló és fémcsiszoló-intézet electroerőüzemmel berendezve.

Morodán Simon

ezelőtt

Morodán és Zsolnay

Budapest, VII., Hársfa-utcza 4.

Elvállal: **fémcsiszolást, nikkelezést, galvanisálást, aranyozási, ezüstözési, valamint minden e szakba vágó munkákat jutányos árak mellett.**

Nagyobb megrendelésnél a munkáért házhoz küldetik és az áruk kész állapotban visszaküldetnek.

Nyomatott Kaufmann József kő- és könyvnyomdájában Budapest, V., Arany János-utcza 4.

Budapest, 1899. VIII. évfolyam 23. sz. Vasárnap, Kisasszonyhava (Augus

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek:
Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Megjelenik havonként háromszor.
Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG:
I., Városmajor-utcza 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Szent István ünnepén.

Az ország első apostoli királyának, *Szent Istvánnak* a szentnek, s a magyar alkotmány bölcs megteremtőjének ünnepét üljük. Szent István birodalmának ezeréves, sokszor fényes, sokszor viharos multja példája annak, hogy országokat épen, sokáig a király és nemzet kölcsönös bizalma tarthat fenn.

Adjuk meg a királynak azt, a mi a királyé s a király adja meg *azt, a mi nemzeté.* Ez a mi Szent Istvánnapi kívánságunk.

Ne ingassa meg ezt a bizalmat semmi kicsinykedés, ne tolakodjanak fel szomoru emlékek s ne *szenvedjen a kegyelet.* A király jobbját erősitse Szent István jobbja. Az egyetértésen alapuló hódolat és tisztelet legyen erős és állandó, s a kikre e viszonynak őrzése bizva van, egy oldalról se zavarják azt, meg *legyen igazi hazafiság és ne szájhősködés.*

E mai napon a nap fenköltségét méltathatnánk magunk is, de e helyett néhai *Majer József* székesfehérvári felső városi plébánusnak a budai kapucinus atyák templomában *1820-ik évben* mondott remek beszédjéből adunk idézeteket: „A haza egy olyan test lévén, melyben különféle tagok különféle szükségek kielégitésére szolgálnak, nem lehet boldog, virágzó, hanem ha minden sorsnak, minden tisztségnek, minden hivatalnak kötelességei örömest teljesittetnek.

Igy kellene. De el ne felejtsük, hogy a legnemesebb Hazánk fiai is csak emberek. Ah! a kiknek sorsok jutott a Hazában, mely a legkeservesebb munkát is csak kevés haszonnal jutalmazza, mi kaján szemekkel nézik mások szerencsésebb állapotát és a kik tisztségekben, melyeket viselnek nem látnak egyebet, mint a kenyérkeresetnek, élet tengetésnek, jutalmasabb előmenetelnek kinyilt forrásait, *mi béresi lélekkel viszik tisztök kötelességeit!*

Ó! ha a hazának minden tisztviselői hajlandók volnának kötelességeiket ama nézőpontból tekinteni, melyből azt nekik az Anyaszentegyház mutatja, — hogy őket is az ur választotta, hogy az ő műhelyében, az ő munkáját, az ő czéljainak eszközlésére végezzék; az ő házában, az ő cselédjei között az ő szeretete szerint uralkodjanak.

Egy egész Hazának boldogitására nem elegendők azok az áldozatok, melyeket a törvény parancsolhat, a hatalom behajthat. Lehetnek szükségek, melyeket kielégiteni, veszedelmek, melyeket elháritani, mind a törvény, mind *a hatalom tehetetlenek.*

Csak az menyből javaltatott szeretet, mely nem maga hasznát, hanem egyebekét tekinti, terjeszthet anynyi áldást maga körül, hogy az éhezőnek kenyere, a szomjuhozónak itala, a mezitelennek ruházata találkozzék, csak a szeretet teheti: hogy a szegény a gazda mellett ne szükölködjön, a kesergő az örvendező mellett ne sirjon, a gyarló az erős mellett ne rettegjen, csak ez a szeretet, — mely erős, mint a halál, — adhat életet az életnek váltságáért.

Mi nagyot, mi boldogitót várhatni oly hazafitól, ki önmagával és önön haszna szomjuzásával tele lévén, minden tehetségével, sulyalatjával, költségeivel, csak magának *uzoráskodik*, kivel nem szerezhet semmit, egyebet, mint a mi ohajtásának megfelel, fennen látásával tömjént vágyainak táplálékot nyujt? Ah! régen veszni kellett volna édes hazádnak is, ha nemesebb fiai szivében, nemesebb érzések nem lobogtak volna, *mint az önszeretetnek alacsony érzései,* ha nemzetik javáért saját javokat, boldogságáért nyugodalmakat, megmaradásáért életüket koczkáztatni nem örvendették volna.

Mert volt idő, mikor lelketlen kincseit az Isten eleven kincseinek mentségéért oda adta; sőt vérét sem kimélte, mely ama Bajnokoknak vérével, kik a királyért és Hazáért a halállal vivni mentek, sokszor együtt áztatta a harczmezejét. De mit szólok? Szójárássá lett köztünk: hogy a ki *hazáját nem szereti, Istenét sem szereti; s nem keresztény, a ki nem Hazafi.*“

Egy másik Szent Istvánnapi beszédben, mit *1807-ben mondott a hitszónok Bécsben* ez a tanuságos Szent Istvánnapot méltató igazság áll:

„Azért is kötelesek a fejedelemnek különféle tanácsosai, hogy *annak gondoskodását, az országlásnak terhét* igaz hiv és hasznos tanácsaikkal könnyebbitsék és támogassák, ezek lévén minden *szines képmutatás, mászkáló utálatos hizelkedés* és a végveszedelemre való elárulástól; minden iparkodásoknak főösztöne nem a részlehaj-

A „Buda és Vidéke“ tárczája.

Hol a vad leány?

— Regény. —

Irta: Erdélyi Gyula.

MÁSODIK FEJEZET.

Az idomok változnak.

(Folytatás)

A *Minerva-szalón* hölgyei számára sok madarat, állatot preparált. Eljöttek dolgozótermébe és élvezték társalgását, mert családi körükben, vagy ha együtt voltak, majd megölte őket a tudományos unalom.

Tiz vagy tizenöt tudós családja képezte az ugynevezett *Minerva-szalónt*, a mint eleinte gúnyból kaptak, később valóságos egyesületet alkottak, melynek czélja a nők között az ismeretek terjesztése.

Tudós urak és tudós nők, ha lehetett, szivesen vegyültek más társaságba, mert nem tudták egymást kellő módon ünnepelni, hiányzott a nagyérdemü közönség. Ezért csődittettek mükedvelőt, bámulót, mübarátot és hirben sütkérezőket maguk közé. Mit ér az előadás, ha nem tapsolnak. Egy-egy ártatlan bámulót jobban megbecsültek a leghiresebb embernél.

Helyköi Aladár itt kedves vendég lesz a maga naivságával, mit ő *tudós elzárkózottságnak* fog kiadni. Olyan tudós hogy ilyen tudósok között nem is akarja elárulni tudósságát. Vagyonos embernek látszik, eped a tudásért; itt lépen akad és ő szabadon versenyezhet Olimpiáért. Lóverseny-nyelven beszélve mindjárt változnak az idomok. Azaz az utolsók lesznek elsőkké. Tömte a rigót és elmélkedett.

Tudós és házasságszerző, furcsa képlet. Kopogtattak.

— Szabad, kiáltott a tanár.

Rezeg Kálmán lépett be. Nagyhirü tudós. Évek óta tanulmányoz az összehasonlitó nyelvészetben s megbirkózott a világ minden nyelvével, kivéve a feleségéét, mit pedig könynyen megtehetett volna, mert folytonosan gyakorolta magát.

Alázatos szolgája, kolléga ur!

— Isten hozta, kedves urambátyám . .

— Magam is ugy akartam. Annyira ki vagyok fáradva. Szükségem van egy kis pihenőre. (Ahán, a feleségével van vitája és menekült.)

— Nagyon örülök rajta.

— Nem zavarom tanulmányaiban. (Rezeg Kálmán mindig tanulmányozott, ha aludt, ha evett, ha közvacsorákon volt. Az egész élet egy tanulmány, de magát sohasem tanulta ismerni.)

— Ez csak játék.

— Hej boldog ember, kedves kolléga ur! Ne irigyelje urambátyám az ilyenmagamforma szóló gémet.

— Ezért boldog épen. Nem kell küzdeni a családért és a családdal. Nincs gondja, pl. mint nekem, egy eladó-leány.

— Hát honnan tanulmányozná az ember a családi életet?

— Biz ez hálátlan tanulmány, bár csak tiltanák törvényeink. Leányom kedves, kellemetes, képzett; kathedrába ülhetne. Odaadnám jóravaló fiatal tudósnak. Tetszik tudni jobb, ha tudós jön a familiába,

— És minő tudós számára van berendezve a kisasszony szive?

— Az élettan köréből, de lehet pszichológus is. Feleségem azonban a vegyészettel rokonszenvezik s ezért szólalkoztunk össze.

— A vegyészek lóverseny-nyelven szólva rossz idomuak, nem jó idő jár reájuk, mióta mindent müuton állitanak elé. Holtverseny a legrosszabb idomokkal, valódi holtverseny.

☛ Hazai ásványvizeket igyunk! ☚

lásban, *önzésben, vagy a nagyravágyódásban,* hanem csak egyedül az *Ország boldogitásában légyen gyökerezve.*"

Ez a szónok idézi Szent Pált: Szolgák! Mindenben engedjetek a testi uratoknak. Urak! a mi igaz és *illendő a szolgáknak, megadjátok tudván, hogy néktek is uratok van a menynyben.*"

Balogh Sándor, komáromi apátnak 1811-ben szintén Bécsben tartott Szent István beszédéből jegyezzük ugy a következőket: „A király ura és atyja a hazának, *az ő boldogsága egy a Haza boldogságával.*"

Nádassi Jerszlyánszky Imre, apát 1818-ban a budai főtemplomban mondott beszédében Szent Istvánnak szemben háládatlannak nevezi azt a nemzetet, *mely ősi erkölcséből kivetkőzött, a nyilt szivüséget elhagyta,* a népnél *a szemérmetesség* ismeretlen nevezett lett. A hitnek a cselekedetek ellene mondanak. Az ilyen nemzet Hazájának nagy apostolát háládatlansággal illeti.

Hasonló módon élesztette a hazafiasságot 1812-ik évben a Szent István napján tartott bécsi beszédében *Gróf Nádasdy Ferencz,* ki beszédét igy végezte: *Legyünk oly magyarok, mint voltak azok, kik a valóságos boldogságot és dicsőséget, egyedül az Isteni erkölcsbe helyezték.*

Hazánk nagy oltárjánál hozzád kiáltunk Szent István királyunk! hozzád sohajtozunk te Árpádnak igaz vére, nemzetünknek nagy Apostola, Országunknak Atyja, minden boldogságunknak szerzője! légy pártfogónk az Istennél, hogy öntve szíveinkbe nagy buzgóságodat, őseinknek nagylelküségét, hogy azok, a kiknek nagy tetteiről még az utóbbi világ is álmélkodással emlékezik és magyar neveiket csak mély tisztelettel emlegeti, nemcsak *vér szerint való unokái,* hanem méltó örökösei lehessünk. Azért engedje meg a teljes Szent Háromság egy élő Isten, *hogy dicső elődeinknek jámborsága, Istenfélősége, Nemzetünknek nagy lelkülsége bennünk ismét felébredjen.*"

Szivünkből kérjük, ugy legyen!

E. Gy.

Egy reggel Tatán.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Immár vége a szünidei bumlizásnak. Nemsokára be kell rukkolni ujra a nemzetihez. Bebarangoltam sok kies tájat, a bérczes Tyrólt, a festői Salzkammergutot, a divatos Gmundent és Ischlt. Láttam sok érdekes és kellemes embert, — az unalmasakat szerencsére hamar szoktam feledni.

Utóvégre Tatára kerültem, boldogult Hollós Mátyás királynak e kedvencz tóparti városába.

Jó izlése volt ebben is a nagy királyunknak — nem emlékének akarok ezzel hizelegni, csak azt csodálom, hogy utódai közül egyik sem szerezte meg magának üdülő helyül Vilmos német császár azt mondta Tatára: „Es ist ein Stück Paradies". A kontinensen valóban párja nincs. Koronás fők hiján most a nagy hatalmas Eszterházy nemzetségé Tata. A kedves, lovagias Ferencz gróféi a gyönyörü, gazdag források, a kies ligetek, az ősi parkok százados fáikkal, a szép kastélyok, erdők, gyepek, rétek, bástyák és hegyek egész tündérbirodalom.

Nézzük tündérországban a napkelést. Engem főleg Tóváros érdekel, ott trainirozza Richards mester, inkább kedves és szép, mint pompás és jó lovamat, a Megaerát.

Még a nap bele sem pillant a tóba, már apró emberek gyors mozgása élénkiti a kis várost. A lovász legények sietnek helyekre. A szépészeti bizottság erélyes elnöke a hatalmas Balog Lajos ur vizes kocsijai locsolják a különben poros utczákat dicséretes szorgalommal.

Most nyilnak a kapuk, jönnek a versenyistállók lovai kifelé, hátukon vigan fütyörésző fiukkal, ki a festői tó partján az izléssel parkirozott idómitó pályára a reggeli üde levegőben. Smart idomár lovait a Remeteségi kastélytól már rendesen ott találják.

A szépen locsolt gyepet, a gonddal megboronázott homokat a Dréher lovak lába tapossa le reggelenként legelőször.

Ebben a koraí órában, a mikor bálozás alkalmával vidáman, de fáradtan lefekszünk.

A zöld harmatos bokrok megöl gyors egymásutánban tünnek fel a versenylovak büszke fejei, a mint a hosszu sorokban közelednek, mint a darvak az égen.

Kezdődik a munka, a nehány száz telivér repül tova előttünk, mint egy tünemény, mintha nem is a földön járnának. Halljuk a trainerek parancsoló szavát, látunk versenylótulajdonosokat gyalog, kocsin, lóháton.

Ott mozog haragosképü de jószivü M. trainer szidja a pályafelügyelőt régi szokás szerint, még abból az időből maradt, a mikor hajdan a fővágy lett volna a hátára ülhetni F. pályafelügyelő urnak, beleverni két oldalt a sarkantyut (igazán humánus idea) és begallapirozni rajta az akkor szerinte rossz karban levő pályát.

Lassan elmulik a fergeteg, széledeznek el a lovak, távoznak a gukkerező uraságok. (Hölgyet most keveset láttam.) Kezd a nap erősen sütni, pusztán marad a táj.

Nézem a tó csillámló fényes vizét és indulok haza én is. Nemsokára pedig Pestre a versenyekre.

Es vágyódni fogok arra az időre, a melyet a kies tatai földön töltök.

Szép Tata, kéklő hegyek, szőke hullámok, lombok suttogása, virágillat, madárének:

Isten veletek!

Meszlényi Adrien.

Krisztinavárosi bucsu.

Napkeletnek néző szobra jó öreg Szent Jánosnak néma csöndben ülte meg az idei bucsut. A körülte fekvő egész teret ujjá alakitotta az erőszakos haladás; — lejtős felülete tetszetősen felemelkedett és egyenesre simult a kövező mesterek keze alatt homoritott háromszögü két teret is nyervén, most ezek között csilingel a vigan sikló villamos; széles gyalogjárat nyert közlekedésre is.

Vége immár itt is a falusi életnek . . . máskor eső után bokáig kapaszkodott az ember czipelőjére agyagos földjének nyirkos sara most simára lapulva sütkerészik rajta a tömörré gyurt szurkos ázalag.

A szobor maga vagy $^1/_2$ méternyire ferdére sülyedt helyzetbe került négy kőczölöpjével, árnyékot vető négy gesztenyefája is feltöltettek alaposan, legalább szerény kilátást nyertek arra, hogy életfolyamatuk hamarabb el apadjon; a tavaly még szerte hányós téren szerényen meghuzódva, üresen kereng egy idetévedt köhinta, kehes sipládája be-be nyikog az Árok-utczába, hivogatván a neki való apró közönséget.

Mint egy nagy kereszten, ugy terül el a Roham- és Pauer-utczák testén az élénk zsivaju, bucsut járók sokasága, a bábos sátorok szokatlan nagy számban lepik el az utszegélyeket, mégis mintha kisebb volna az idei sokadalom, amit részben a rettentő hőségnek, másrészt a Jánoshegy felül már dél óta gyülekező s eget zengető nehéz felhőzetnek lehetne betudni. Alkonyattájt azonban megszaporodik a nép és neki tódul a bucsufiát kináló bódéknak.

— Férjhez kell adnom. Itt az ideje Adjon tanácsot.

— Hát kérem a legelső, hogy léptesse ki a Minerva-szalónból. Meglássa, férjhez megy a kisasszony, mindjárt változnak az idomok a szabad levegőn.

— Hát ön nem adná tudóshoz?

— Urambátyám, ha nekem leányom lenne, én embert keresnék. Fő az ember, azután jön a tudós!

— No, én nem fogadom el. Hires ember fia, hires ember leányát vegye el Az apa hiréből mindig örököl a fiu. Most már nemcsak a bárók és grófok, de a tudósok is születnek. Ez az atavizmus tana, kedves kolléga ur.

— Tessék csak a kisasszonyt falura adni, majd meglássa, másként gondolkodik; mindjárt belátja, hogy milyen keveset tudunk mi.

— De uramöcsém!

— Már pedig ugy van. Döntsük le ezt a khinai falat, mi mögé a tudós világ elrejti magát és *mindjárt változnak az idomok*, Örökölhetem az apám bundáját, de az apám tudományát nem. Eszt átvihet az atavizmus, de ismereteket nem. Mert valakinek az apja hires költő volt, irhat az rossz verseket s a tudós fiának, meglehet, nincsen vágott dohánya.

— Honnan hallotta ezt?

— Tessék csak kimenni a világba, mindjárt meglátja A tudósok nem néznek tükörbe, de nem is látják magukat. A Minerva-szalónban ismerjük egymást, de magunkat nem. Friss vér, friss elemek Igy véka alatt marad a világosság, a hogy most folytatjuk.

— Jaj, de az asszony . . .

— Azt akarja mondani, urambátyám, hogy a tudós nő. Ez ellen is harczolni kellene. Az asszony csak nem viselheti a férje kalapját, pápaszemét és parókáját. A mathezis-tanár felesége nem mathezista és igy tovább. Kár ezeknek a hölgyeknek ezt a tudományos bohózatot játszani. Levegőt, szabad levegőt!

— Ej, ej uramöcsém tévtanokat hirdet, a tudós osztály ellen izgat.

— Nem, hanem én az életet és embert keresem. Tessék velem tartani és tanulja meg gyermekei kedvéért az élet iskoláját.

— Én nem vegyülhetek az emberek közé, hisz tudós vagyok.

— Kedves egészségére kivánom.

Rezeg Kálmán azzal a meggyőződéssel távozott, hogy Berdár Róbert fel akarja forgatni a világrendet.

Berdár abban hagyta munkáját és a főhadnagynak adott légyottra indult, hogy lássa, mennyire változtak lóverseny-nyelven beszélve az *idomok.*

HARMADIK FEJEZET.

Változatok.

Helykői Aladár a légyott helyére jóval előbb érkezett a kitüzött időnél. Tetszett neki első látásra a kis professzor, pedig még nem tudta, hogy ez a kedvderitő búskomor emberre nézve megbecsülhetetlen.

Tudósok és katonák között is két faj van; az egyik nagyképü, kardcsörtető, a másik faj jó fiu. Nemcsak tudós és katona, de egyuttal ember is, ki nem hiszi azt és azzal nem képzelődik, hogy közötte és más Isten teremtése között valami nagy válaszfal van.

Ez is egyenruha, az is.

A volt huszártiszt a légyotton már polgári ruhában jelent meg. Megállt a kijelölt utczasarkon és nézett czéltalanul a világba. Ez a ruha nem szoritotta, nem égette. Ugy érezte magát, mintha legalább négy évvel ifjodott volna meg és megtalált volna egy kedves tárgyat, a mit elvesztett. Azon kapta magát rajta, hogy fütyörészett. Talán ez a nóta volt az a kedves régi tárgy, mit elvesztett és megtalált.

(Folyt köv.)

Az élelmesség ezuttal is valami ujat teremtett, szószerint vevén azt a közmondást, hogy: „zsákban macskát venni“ ugyan nem okos dolog — de azt eladni — igen! Papirzacskóba bekötött titkokat kinálnak, minden oldalon: macskát zsákban! Tessék uraim! Minden darab megér jóval felül az 1 koronán s mégis csak 5 vas az ára — egyébként kinek milyen a szerencséje.

Nem tudom, milyen izü lehet az az amerikai sör, a melyből 1 krajczárért egy— egy féllitert osztogatnak hamisitatlan ázsiai külsejü bádog kannákból tudj Isten honnét érkezett idegen szójárásu mezitlábos kalmárok — de ugylátszik a székesfői vásárbiztos is idegenkedik ezek megizlelésétől (mely felfogásnak álmélkodó tisztelettel hódolok jó magam is) de közegészségügyi szempontból szerintem előrébb állna ezek árusitásának szigoru betiltása, mint teszem a köpcsészéknek rendeletileg való alkalmazása.

Hogy ezt a gyógytudás férfiai nem látják; pedig sokat — nagyon sokat isznak belüle a gyerekek, mert melegjök is van, aztán meg, hogy az öreg Scipiót emlegethessem: ékes sipszóval csalogatják lépre a pintyet!

H. I.

A Mensa Academica érdekében.

A budapesti egyetemi ifjuság körében alakult segélyző egyesületek közül a legszebb intenciókat a legpraktikusabban a Mensa Academica szolgálja. A fentartás nehéz küzdelmeitől legalább részben felmenteni a törekvő, de szegény egyetemi hallgatókat, hogy teljesen tanulmányaiknak élhessenek, egy társaságba gyüjteni az ifjuság nagy részét, s az ugy is igen meglazult ifjuságiközéletetfelvirágoztatni: ezen anyagi és erkölcsi okok inditották a magyar társadalmat a Mensa Academica megalkotására.

Ifjusági egyesület, az ifjuság kebeléből választott 50 tagu bizottság és az ez által választott tisztikar vezetése alatt. A szegény, segélyre szorulók kollegáiknak, barátaiknak, őszintén megvallhatják szorult helyzetüket, s pirulás nélkül fogadhatják el baráti kezekből a segélyt.

Az egyesület vezetését a tudomány- és müegyetemi Rectorok társelnöklete alatt az egyetemi és müegyetemi tanács által kiküldött egy-egy egyetemi, illetve müegyetemi tanárból az egyesületi elnök és orvosból álló kormányzótanács ellenőrzi.

Az egyesület felállitásának eszméjét a magyar közönség melegen fogadta. Százszámra érkeztek az adományok mindenhonnan, s az egyesület felvirágoztatásában vetélkedtek a vármegyék, városok, egyesületek, s a nemzet legjobbjai.

E buzgólkodás eredménye az, hogy a Mensa mintegy közel 100 ezer forint vagyon felett rendelkezik. Igen szép tanujele a magyar társadalom áldozatkészségének, melylyel leendő munkásairól gondoskodik. Ambár mig több, mint ezer segélyre szoruló egyetemi hallgató van a fővárosban, s évente több száz folyamodót kénytelen az egyesület alaphiány miatt elutasitani, addig az alaptőke igen-igen kevés.

A segélyezésre az alaptőke kamatai használtatnak fel. Ehhez járulnak az állam 2000 frtos évi adománya, a tagdijak, az egyetemek adományai, ezenkivül egyesek évi adományai. Egyes megyei és városi törvényhatóságok alap tványi helyeket létesitettek, melyekben évente egy-egy megye, illetve városbeli ifju nyer ebéd- és vacsorát.

El nem mulaszthatjuk e helyen is a leglelkesebben üdvözölni azon fenkölt gondolkodásu egyéneket és törvényhatóságoket, kik a haza jövendő nemzedékének boldogulását szivükön viselvén, ez áldozatoktól vissza nem riadtak.

Vajha dicsérendő szép példányokat számosan követnék!

* * *

A segélyezésre vonatkozólag az egyesület elnöksége a következő *pályázati* hirdetményt adta ki:

A Mensa Academica Egyesületnél az 1899/1900. tanév I. felére a következő pályázatot hirdetem.

1. Az egyesület választmánya által betöltendő mintegy száz ingyenes, illetve féldijas ebédsegélyre (az elnökséghez czimzendő)

2. Méltóságos bojári gróf Vigyázó Sándor cs. és kir. kamarás ur által betöltendő 4 ingyenes ebéd- és vacsorasegélyre. E kérvények a gróf ur nevére czimzendők, s beadandók az egyesület hivatalos helyiségében. E 4 helyre csak keresztény, tudomány egyetemi hallgatók pályázhatnak.

3. Budapest székes főváros, Szabadka, Szatmár-Németi, Pozsony városok; Trencsén, Torontál, Ung- és Háromszék vármegyék polgármestere ill. alispánja által betöltendő hat, illetve egy-egy ingyenes ebéd- és vacsorasegélyre. E kérvények az illető törvényhatósághoz czimezve, az illetékesség világos megjelölésével az egyesülethez adandók be. Ez alapitványi helyekre első sorban csak az ott illetékesek tarthatnak igényt.

Mindezen bélyegtelen kérvényekhez mellékelendő első éveseknél az érettségi bizonyitvány, a többieknél az index, vagy index másolat és a részletekre is kiterjedő szegénységi bizonyitvány.

Az 1., 2. alatti kérvények beadási határideje szeptember 12-ike. Beadandók a főtitkár, segélyügyi előadó, hivatalos órái alatt.

Miheztartás végett közlöm, hogy a 150 frton felüli, ösztöndijat élvezők az alapszabályok értelmében segélyben nem részesülhetnek.

Budapest, 1899. augusztus hó.

Hann János s. k.
e. i. elnök.

* * *

A segélyezés áll ingyenes és féldijas ebédsegélyből. Ebéd- és vacsorasegélyben csak a fővárosi és törvényhatósági alapitványok élvezői részesülnek.

Az étkezés étlap szerint történik, ebéd 3 fogás szabad választás szerint, vacsora 1 fogás.

Az egyesület helyiségeiben, mely 500—600 étkezőre van berendezve a segélyeseteken kivül csak tagok étkezhetnek vagyis csak azon egyetemi polgárok, kik az évi 4 korona tagdijat lefizették. Ezek számára az előfizetési ár havi 16 frt, (10 frt ebéd, 6 frt vacsora.) Megjegyezzük, hogy a t. szülők az étkezési dijat közvetlenül az egyesület elnökségéhez is beküldhetik mely ennek ellenében ebéd- és vacsora-szelvényeket ad ki a jogosultaknak.

Étkezési idő délben 12—3, este 7—10 ig. Az ételek minősége és mennyisége feletti ellenőrzést az egyesület orvosa és 2 gondnoka teljesiti. A tagok panaszaikat az e czélra szolgáló panaszkönyvbe irják, a miből a gondnokok és a bizottság tudomást szerezve intézkednek a panasz okok megszüntetése iránt.

Bárminemü felvilágositás az egyesület elnöksége ad.

Helyiség: Budapest, IV., Molnár-u. 11.

Hann János, elnök. *Tuka Béla*, főtitkár.

Margitszigeti fürdő.

(Augusztus hó elején.)

Kedves Szerkesztő Uram!

Megbizást kapva egy szép székesfehérvári barna fiatal asszonykától, hogy biztositanék részére egy lakást augusztus elsejére, a székesfőváros paradicsomkertjében, a szép Margitszigeten. Siettem is azonnal a kedves megbizatásnak eleget tenni, de mily nagy volt meglepetésem a midőn *Hohlfeld* Lajos a gyógyfürdő közkedveltségü felügyelője kijelentette, hogy a szállók összes szobái telvék s ez idő szerint kérésemnek legalább egy hétig nem tehet eleget s ekkor is csak protektió utján, miután már is sok előjegyzés augusztus havára. Igy tehát az én ajánlottam csak e hó 8-án foglalhatta el a protektiós lakást. A jó idő beálltával a Margitszigeten a fürdőidény most érte el tetőpontját. Esténként nyüzsög a nagyközönség a felső vendéglő előtti sétányon, élvezettel hallgatva *Dankó Gábor* jó zamatos magyar nótáit, s utóbbi időben pedig „*Sulamith*“ szép zenéjü operáját, a melyet nagy bravurral adnak elő derék zenészeink s az előforduló szép árnylatokat teljes érvényükre emelik, a miért minden alkalommal zajos tapsokat aratnak a nagyközönség részéről. De egyidejüleg *Kövessy Albertnek* ennek az előretörekvő és tevékeny kitünő szin-igazgatónak is reclamot csinálnak, mert azóta a Margitszigeti fürdővendégek ugyancsak szorgalmasan keresik fel a *Kisfaludy* szinházat.

A napokban két amerikai volt künn a Margitszigeten a hol a felső vendéglőben Kapsz József konyháján kitünően készitett bográcsgulyás elköltése után az egyik – aki egy New-Yorki zeneiskola igazgatója — magához kérette *Dankó Gábort* s eljátszatta vele a „Rákóczi-indulót“ s ezután még egy pár jó magyar nótát s végül Gounod „Ave-Máriáját“ mely után a két lelkes zeneértő amerikai teljes megelégedését fejezte ki s egy aranyat csusztatván Dankó Gábor kezébe elismerés fejében. A felső vendéglő egyik érdekes látogátója Bogdanovics Lucián a görögkeleti szerb főpapság flatal püspöke, ki titkárával együtt gyakran költi vacsoráját a Margitszigeten. A hajóállomás közelében egy nagy terebélyes fa árnyékában padon ülve látjuk Csemátony Lajos VII. ker. országos képviselőt, a gyógyfürdő derék orvosa társaságában. A postahivatal előtt egy kedves előkelő társaság nagy hévvel játsza a tarokk játékot. Az egyik a honvédelmi ministerium egyik kitünő ministeri tanácsosa, továbbá ugyancsak két kedves ismerősünket látjuk még a társaságban, egy királyi tanácsost nejével, mig a negyedik partner a magyar államvasutak egyik magasrangu tisztviselője, kinek egy délután kétszer fogta el XXI-ét a kir. tanácsos neje. A kibiczeket a játszók nejei s azok ismerősei képezik. Innen balra egyik villa-épület tornácza alatt egy tekintélyes ó-budai festőgyár tulajdonosának családtagjai töltik el időnként alsós kalabriás-parthiával az időt. A mi a társadalmi életet illeti az fájdalom a Margitszigeten nagyon gyenge lábon áll. Hogy mi ennek az oka — nem tudjuk, és nem is kutatjuk. Pedig a fürdő felügyelőség szivesen nyujtana segédkezet, ha valaki ezen ügyben a hezdeményezést magára vállalná. Ott van a szép társalgó terem zongorával, a tekepálya, táncmulatságok rendezésére alkalmas helyiségek stb., de hát hiába, mert a fürdővendégek ezeket alig veszik igénybe. Kivánatos volna ha itt is, mint más fürdőkben egy „állandó vigalmi bizottság“ venné kezébe az ügyet. Ez talán lenditene valamit a társadalom mostani pangó helyzetén. — Hogy a fürdőközönség az érdekes felolvasásokat és hangversenyeket szivesen látogatná arról meggyőződtünk azon alkalommal, a midőn Gyöngyi Izsó a vigszinház tagja a mult hét folyamán rendezett ének, monológok és mókák előadásán elég szép számmal vett részt a fürdőközönség. Nagyban emelte az estélyt Salamon Ödön e jeles tollu iró felolvasása, ki érdekes és vonzó előadásával lekötötte a jelenvoltak figyelmét.

A fürdő uj orvosa Dr. Ötvös József, az országos közegészségügyi tanács tagja előzékeny és szeretetreméltó modorával már is megnyerte a gyógyfürdő közönség szeretetét, kik mindannyian bizalommal fordulnak hozzá tanácsért. Ő a Kneipp-kurát akarja a Margitszigeten meghonositani, tudva azt, hogy ezáltal a sziget tulajdonosának József főherczeg Ő Fensége óhajának tesz eleget, ki egyik legbuzgóbb hive és támogatója ezen intézménynek. Ügybuzgóságának már is meg van a kellő sikere, mert a fürdő előtti gyepen reggeli 5—6 óra közt már is többen vesznek részt a mezitlábos sétában, s használva az

orvos utasitásait az ugynevezett leöntésekben is, mely „Pangel mester eszközöl nagy lelkiismerettel.

A gyógyfürdő vendéglősével Kapsz Józseffel a fürdőközönség minden tekintetben meg van elégedve, mert az ételek izletes elkészitésében, valamint a kiszolgálás tekintetében az igényeket kielégiti.

Az alsó vendéglőben naponta katona zene játszik. Itt adnak találkozót esténként a „Hunnia“, „Neptun“ és „Nemzeti hajós egylet“ tagjai, kik tevékeny evezés után itt pihenik ki jó vacsora és poharazás mellett napi fáradalmaikat.

A Margitsziget egyik jövedelmező kereset forrása, az üditő viz szállitása az idén oly nagy mérvben emelkedett, hogy nemsokára megünneplik a milliomodik palaczk viz szállitását, a miben nagy része van Ledermayer Jánosnak a gyógyfürdő egyik legtevékenyebb tisztviselőjének.

A kertészetről, a melyről e lapok hasábjain már annyiszor megemlékeztünk ezidén is a legjobbat és legszebbet irhatjuk. Magyar György, a sziget zseniális főkertésze gondoskodik arról, hogy a virágot kedvelő közönség mindég ujabb és ujabb meglepetésekben részesüljön.

A szép szigetet ennek Fenséges tulajdonosa József kir. főherczeg családjával ezidén már öt izben látogatta meg s különösen az épülő uj hidat tekintették meg behatóan. Egy izben József Ágost Főherczeg már kora reggel jött ki a kies szigetre ugyanezen czélból. A Fenséges családot minden alkalommal Libits Adolf kir. tanácsos s uradalmi központi igazgató kisérte, a hidépitészeti munkálatoknál Mikos József, állami mérnök szolgált magyarázatokkal.

Mint levelem elején emlitém, a szállók telve vannak fürdővendégekkel a székesfővárosból, az ország minden részéből, osztrák tartományokból, külföldről, sőt amerikából is.

F'E—ri.

A naphegy-utcza.

A naphegy-utcza legalább is kétszer olyan hosszú mint a kereszt-utcza — s azonkivül több utcza torkol belé mint amabba*) mégis egy szál rendőr se látható benne évszámra; az utczát hátul határoló Lisznyai-utczára szolgáló kerteket fényes nappal szedik meg sokszor létra segélyével a naphegyen fennt tanyázó csirkefogók.

Ezek 15—20-ával, köztük 3—4 leány is hallatlan erkölcstelenséget üznek fényes nappal bárki szemeláttára.

E romlott suhanczok többnyire a ráczvárosi „Bergl“-ről kerülnek össze, s egésznapon a tolvajlásról való elmélkedés s a köztük levő leányokkal paráznaságban kéjelegnek. Több háztulajdonos a belügyministerhez akar folyamodni e tarthatatlan állapotok megjavitásáért — akként okoskodván, hogy a rendőrséghez tett feljelentésekre orvoslást már a mult évben sem kaptak.

Korán reggel vagy alkonyatkor 10—12 éves lányokat is elfogdosnak és ezeket agyon vájkálván, csakis akkor eresztik el, ha valahol neszt fognak.

Ha már oly kevés a rendőrség száma, hogy ide őrszem nem juthat, legalább olybá osztaná be a rendőrség ügyeit, hogy a *felváltott* őrszem egy kis erre való kerülő uttal vonulna be az őrtanyára.

*) Ennek két őrszem jut.

Budai népkönyvtár.

A maga nemében czélszerü és kedves emlékkönyvet vezet a „Budai könyvtár egyesület.“ A „Sajtó közleményei“ czimü könyvben nyilvántartja, fogantatása óta 1891. szept. 1., mikor is II. kerületi polgárságának magyarositó eszméje ily uton megpendült. A hányszor fellélegzett, uj évkönyvet adott ki, gazdagodott vagy uj eszmével lépett fel, mindannyiszor a rokon egyesületet, napi- és hetilapok, folyóiratok a sajtó utján üdvözölték annak előhaladását.

A laphasábok és lemásolt czikk-közlemények élénken szem elé tárják egyuttal az egyesület történetét, főbb eseményeit, gyarapodását és személyzetét. Nem kivánok statisztikába bocsátkozni, csak rövidesen e főbb közleményeket elsorolom.

Budapesti Hirlap 1891. szept. 1. A II. ker. isk. szék megindította az egyesület eszméjét. Népnevelők Lapja és Buda és Vidéke 1891. szept. 17-én. Az első közgyülés. Buda és Vidéke 1891. okt. Alapszabályok megkezdése. Népn. L., Bp. H., B. és V. 1892. ápr. 16. A könyvtár megnyitása.

B. és V. 1893. márcz 4. Az első tánczvigalom az egyesület javára. Ugyanekkor az összes helyi és napilapok beszámolója. 1893. okt 8. Az első évforduló nap. Beszámoló 200-nál több tagról 1230 frt bevételről.

Az összes helyi lapok közlése, 1894. jan.-ban az egyes. állandó helyisége a jövendő budai vigadóban legyen, a szakkönyvtár megfektetése. Buda és Vidéke Jelentés 1894. évről 4700 mü, 240 rendes tag, 300 olvasó tag.

Buda és Vidéke 1896. decz. 3-án 8846 drb. könyvről.

B N. 1897. junius. Egyes inditványok budai muzeum eszm. Népn. L., B. és. V., P. Journal 1897 okt. Első közlöny.

Magyar Könyvszemle: 1897 decz. Évkönyv. B. és V. 1898 márcz. Sajtóközlemények a budai muzeumról.

A helyi sajtó: Parkünnepély 1898. jun. 8-án. A helyi sajtó 1898. jun. 11-én Krisztinavárosi népkönyvtár.

Felv. M. Közm. egylet élteti egyesületünk eszméjét, egy központi m. közmüvelödési egylet alakulása ügyében 1897/98. évkönyvből.

A b. könyvtár egylet czimjegyzéke 10.500 drb könyvről napi sajtó és az „Eperjesi Széchényi“ kör. évk. 1899 máj. hó. A pancsovai Gromon Dezső nyelvterjesztő egyes. a b. B. E.-ben jelentékeny erőre talál a közp. m közm. egyes. támogatása iránt.

Átolvasván e szép gyüjteményt, számtalan, ügybuzgó polgártársunk nevét találjuk megörökitve, akik eszméje szóvá vált, szavaikat pedig tett követte. Most immár a kitüzött zászló fennen lobog, hirdetve, akit jó ügyért meginditják a kultura kocsiját, összeraknak eszmét szóval, tettel a haza oltárára szép magokat vetnek, habár a sok közül elenyészik nevük, de mi megemlékezünk róluk. Az 50 éves emléknapon mesélünk a legifjabb nemzedéknek, elmondjuk, hogy volt Csepelyi Sándor, id. Hampel Sándor, Duma György, Jurányi János, kinek buzditására ifj. Jurányi Győző idővel és fáradságos munkával adózott, majd emlegetjük Koncsek, Diószegi és Zipser, Utri könyvtárnokokat, kik a mellett, hogy rendezésben segitettek a közönségnek könyveket kiszolgáltatni, buda virágait, e számtalan százszorszépeket, kik mulatságokra jegyeket közvetitettek, ezzel játszva, szavalva, tánczolva szolgáltak a jó ügynek. Farsang után üdvözölhetjük az egyesületet uj állandó helyiségében, kivánjuk, gyarapodjon a haza javára.

Halász.

A gyermekvédő kongresszus előmunkálatainak állapota.

A nemzetközi gyermekvédő kongresszus 1899. szeptember hó 13—17. napján tartatik meg Budapesten a nemzeti muzeum és országház termeiben. A megnyitó ülésre József főherczeg védnök, több miniszter és számos előkelőség megigérte a megjelenést. A tagdijaikat eddig lefizetett egyének összes száma 554, köztük 62 külföldi, az utóbbiak között legtöbben vannak Franczia és Olaszországból, de képviselve van Európa minden nagyobb állama, azonkivül az amerikai Egyesült Államok is. Párisban, Firenzében és Berlinben külön bizottságok müködnek. A szakosztályok munkálataikkal nagyjában elkészültek, a bejelentett előadások száma eddig 55, különösen az orvosi szakosztályban sok hirneves külföldi tudós jelentkezett előadóul. A kongresszus alkalmából szétosztás végett több becses irodalmi mü jelenik meg, köztük a bizottság kiadásában mintegy 40 nevezetesebb magyar gyermekvédő intézet monográfiája magyar és franczia nyelven, az igazságügyminiszterium kiadásában a javitó intézetek terjedelmes ismertetése, Budapest főváros jelentése árvaházairól, Tuszkai Ödön kiadásában a gyermekkórházak s más hasonló közegészségügyi intézetek részletes leirása s mintegy 15 apróbb ismertető füzet. A bizottságnak közel 100 árvaház és jótékony egyesület küldött be nyomatott, vagy irott ismertető leirást s a miniszteriumok kérésére eddig külföldről részben igen terjedelmes csomag érkezett a gyermekvédelem ügyére vonatkozólag, melyeket a bizottság a kongresszus után a orsz. paedagogiai muzeumnak enged át. A kiállitáson, mely a városligeti iparcsarnokban lesz, 150 kiállitó van, köztük 38 külföldi, részben feltünő érdekes tárgyakkal, a felállitás munkája már megkezdödött. A bizottság gondoskodott a kongresszus alatt megjelenő napilapról, napibiztosokról, gyorsirókról, jelvényekről s egyes kedvezményekről. A tagok számára 12-én este a Royal szállóban ismerkedő este lesz s 17-én délután a kereskedelmi miniszterium, továbbá a tengeri és folyamhajózási társulat támogatásával külön kirándulás lesz Váczra a siketnémák intézetébe, Zebegénybe a szünidei gyermektelepre, Visegrádra s onnan külön hajóval Budapestre, mely kiránduláson a tagok összesen 50 krért vehetnek részt. A czirkveniczei kirándulás munkálatai folyamatban vannak, több oldalról kedvezményeket nyertünk. A kongresszus tartama alatt 30 nevezetesebb fővárosi intézet meglátogatása van tervben s a külföldiek kalauzolására eddig 20 idegen nyelveket értő szak-férfiu és nő vállalkozott. 16-án délután lesz az 1828-ban Brunsvik Teréz grófnő által alapitott „angyalkert“ helyén állitott emléktábla-leleplezés. Az előkészitő bizottság eddigi kiadása 2.827 frt, a pénztárban jelenleg 5.368 frt 49 kr. van, mely összeg a kongresszus megtartását biztositja, a nagy és előreláthatólag igen értékes napló kiadására pedig a közoktatásügyi és belügyi miniszteriumoktól kértünk külön segélyt, hogy azt minden tag és minden nagyobb közkönyvtár dij nélkül megkaphassa. A kongresszus rendezésére február óta fennálló iroda eddig közel 60.000 nyomtatványt s körlevelet küldött szét s ügydarabjainak száma 1028. A kongresszus tagdija 5 frt, mely összeg Szabó József pénztárnoknál (Lónyay-u. 9.) fizetendő le, a többi részletekre nézve az iroda (József-körut 43.) ad felvilágositásokat.

Guerin vára.

Páris, 1899. aug. 14.

A „Buda és Vidéke“ tisztelt olvasóit talán érdekelni fogja a következő komikus incidens, mely a párisi közönség figyelmét folyton ébren tartja.

Előre kell bocsátanunk, hogy a franczia kormány, mint már az sürgönyökből ismeretes, legujabban egy állitólagos összeesküvés nek jött nyomára s több nationalistát, bonapartistát és royalistát, köztük az oly népszerü Déroulède-t, Marcel Haber-t, André Buffe-t stb. elfogatta.

Jules Guerin, a hires antisemita lap: „Anti Juif“ főszerkesztője, ellen is elfogatási parancs lett kibocsátva; ámde azt ugy végrehajtani mindeddig nem lehetett.

Ugyanis Guérin, néhány elszánt barátjával, elsánczolta magát a zsidó ellenes párt erődében, melyet az oly tragikus véget ért Maurés Márki épittetett Páris városa kellő közepében.

Páris legközelebbi tervrajzában „Guérin vára“ mindenesetre mint a „Mont Valérien“ pendantja fog szerepelni.

„Guérin vára“ élelmiszerrel és vizzel hat hónapra van ellátva. A be- és kijárók

erős vaslemezekkel vannak védve, a lakóosztályok valóságos kasamoták, melyekről az ágyugolyók lepattannak A vár fegyverrel és munitiával bőven rendelkezik. Sőt talán 120 számu ágyuknak s a „Robin"-féle bombáknak sincs hijjával.

Annyi bizonyos, hogy maga a rendőrség, mely Guérin Gyula elfogatásával volt megbizva, feltartóztatva találta magát az erődítvények által, melyek a bejárókat védik s ha a hires antisemita agitátort kézre akarja keriteni, kénytelen lesz őt, várával együtt, rendszeres ostrom alá venni.

Időközben a kormány sietett oly rendszabályokat foganatositani, melyeket hasonló esetekben Vonbak várépitő tábornok elvei irnak elő Elvágatta a telefon vonalakat, melyek „Guérin várát" a külvilággal összekötötték, elzáratta a viz- és gázvezetékeket.

Azonban rohamra az ellenség ellen gondolni sem lehet.

Az ostromoltak eddigelé kirohanást nem intéztek. Szintén várakozó álláspontot foglalnak el; valószinüleg az „offensiva" megragadása érdekükben nem fekszik.

A mi a „capitulátiót" illeti, Guérin kijelentette, hogy erre gondolni sem lehet. Ő várhat, miután mindennel bőven el van látva s miután vára bevehetlen

Ismételjük, hogy „Guérin vára" Páris kellő közepében, Chabrol-utcában fekszik.

Érthető, hogy ily komikus helyzet sokáig nem tarthat, annál kevésbé, mert a nevetők Guerin oldalán vannak, kinek várát a kivánciak óriási tömege veszi körül.

Vajon bombáztatni fogja-e a franczia kormány „Guérin várát„ ?!

Rimler Gyula.

Már megint . . .

X urral összepörölt a felesége A megbizások felét *már megint* elfelejtette. Szaladgál a cseléd egész nap s az már megint elfelejt valamit. Milyen egyszerü az orvosság, tessék előfizetni a *Reggeli Ujságra* a mi már maga 10 forint évi megtakaritás, s a lap kihordónál levő megrendelési bárczára mindent felirni s mindent a mi a háztartásban kell pontosan, jó minőségben házhoz szállitja a vállalat. Nagyon jó ez itt a belterületen is, hát még a nyaralókban. Legkisebb mennyiségtől a legnagyobbik, minden ott van a rendes időben és X ur nem hallja már többé: *Már megint.*

Egy vágás.

Irta: Tinnyei.

A halál lezár minden számadást, a tartozik és követel rovatot tökéletesen kiegyenliti --- nem bánja, ha az egyenleg jobbra vagy balra dönti a végeredményt. Mindennap körünkben tanyázik, egy nap 4—5 is látjuk, azt hisszük, ránk nézve már közömbös a halál, — s csak ekkor ébredünk tudatára borzasztóságának — midőn családunk ajtaján bekopogtatt. Egy megdermedt emberi hulla előtt, még a legszeretőbb szív is vissza borzad s már nem a megmaradt porhüvely a kegyelet tárgya — hanem az emlékezés is fájó érzések kapcsa köti és tartja össze a szeretetett.

Ilyen bús gondolatok közepette adta tudtomra házi orvosom, hogy 8 heti kínos és fájdalmas hashártya gyuladás elszenvedése után, készüljek a kórházba, a hol megteszik rajtam az éltet, vagy halált adó metszést az operáló asztalon.

Az orvosi rendelet szigoruan szólott s még az nap végrehajtatott — mert déli 10 órakor már az X-i. kórház 18-as számu kórágyán feküdtem. A 8 heti kínos szenvedés és az áttransportálás engem a delirium legnagyobb fokába kergetett, úgy, hogy egész önkivüli állapotban érkeztem kórágyamra . . . Egyszerre csak 100 és 100 kis angyalnak énekét hallottam, kik földön túli dicsfénynyel környezve énekelték: Isten áld meg a magyart! . . . Majd egyetlen leányom Madus jött s nyujtá kezét, hogy menjek véle egy friss patak forrásához üdülni.

A többi daemonok vigyorogva kiabálták: ne menj! hisz ez nem a te leányod az egyetlen Madus, hanem ez a csalóka remény, mely téged elbolondit s aztán cserben hagy . . A pokol égő vulkánja sistergett benső részemben s futni, rohanni akartam egy kis üditő viz után, de hasztalan, tehetetlenül feküdtem s bámultam a nagy világ ürbe Végre jött Ágnes soror a betegápoló testvér — éreztem, hogy e látogatás végzetes fordulatot képez betegségemben . . . gyengéden szólt, biztatott s éreztem, hogy visznek, visznek — s a szellem szárnyakon repültem egy jobb világ felé . . . . ismét hallottam a kis angyalok karát énekelni: Megbünhödte már e nép a multat és jövendőt . . . Midőn egyszerre az ég kárpitja megrepedt, onnéts ebes röpüléssel egy angyal szállt alá, kezében két élü kés, s midőn hozzám érkezett behunyt szemmel, karmolatig döfte lágyékomba. Szemem elborult — lelki világom megdermedt — s éreztem, hogy szivem megszünt dobogni.

— — — — — — — — — —

Mikor szemem felnyitottam az X-i kórház operáló asztalán feküdtem — körülöttem az orvosok sürgölödtek kötszerekkel — s az operáló tanár komoly ünnepélyes hangon fejezte be az operatió magyarázatát, mondván: „Lássák uraim ez a vágás másnak feltétlenül halált okozott volna — e szenvedő embernek pedig uj életet adott."

Pont déli 12 óra volt, — az én éneklő angyalaim a szomszéd elemi leányiskola növendékei éppen elszéledtek a záró vizsga után — engem pedig soror Ágnes és Maduskám legyezgettek a kiállitott operáczió után. 8-ad napra már ön erőmből hagytam el a kórházat s Agnes soror azzal a szerény bucsúval édesitette javulásomat, hogy ugy-e Madus és ő a kápolnában jól imádkoztak a szerencsés kimenetelért — de kifelejtették, hogy egy 3-ik is, nőm térden állva kérte az Istent, hogy mentse meg nyomorult életem az ő szerető szive számára.

A halál tehát még nem zárta le földi számadásom, hanem hagyott időt, hogy összezavart tételeit nyugodtan és rendesen bonyolithassam le.

Ma egy éve volt az emlékezetes vágás napja, s én sietek annak egy éves jubileumát e tárcza keretében ünnepelyni, mert nem hiszem, hogy a jubileumra competens 25 éves időt megérhessem.

* * *

Ezt a szép czikket egy budai barátunk irta s dicséri benne azt a meséskezü budai orvost, kinek áldásos keze annyi embert adott vissza az életnek.

Az E. K. E. tárgysorsjátéka.

Az *Erdélyi Kárgát-Egyesület* részére József Ágost kir herczeg, mint az egyesületnek védője engedélyt eszközölt ki a pénzügyminisztertől, hogy az egyesület hazafias és jótékony czéljai javára tárgysorsjátékot rendezhessen. E sorsjáték nyereményszámainak huzási napja augusztus 15-re tüzetett ki, minthogy azonban a sorsjegyeknek csak egyharmad része adatott el, a pénzügyminiszter engedélyezte, hogy a *huzás 1900 január 15-én tartassék meg.* Az egyesület ez uton kéri mindazokat, a kik sorsjegyeket kaptak, hogy a sorsjegyek árát az egyesületnek Kolozsvárra mielőbb beküldeni sziveskeejenek.

Gazdák Biztositó-Szövetkezete.

A biztositó intézetek kartelljének ez idei dijemelése teljesen tarthatatlanná tette a magyar gazdák helyzetét a jégbiztositás terén. A Gazdaság Egyesületek Országos Szövetségének Központja már mult évi nagygyülésén elhatározta, hogy egy az egész országra kiterjedő tüz- és jégkár biztositó-szövetkezet létesittenék. Az idei események is igazolván ezen intézmény életre keltésének szükségességét az előkészitő munkálatok minden vonalon megindultak s ma már a mozgalom vezetői teljesen kidolgozott tervezettel lépnek nyilvánosságra. A megalakitandó intézmény a „*Gazdák Biztositó-Szövetkezete*" nevet viseli. Üzletköre a tür és jégbiztositásra terjed ki. Prospektusából megtudjuk, hogy a tüznél az intézetek mostani dijainál kezdetben sem indul meg magasabb dijakkal, a jégnél pedig a kartel 18á8. évi, tehát a dijemelés előtti dijait nem fogja tullépni. A szövetkezet egy millió korona tartalékalap biztositása után kezdi meg müködését. A tartalékalap alapitványi és üzletrészek jegyzésébül származik az alapitványt nem jegyzők pedig belépti dijat fizetnek a tartalékalap javára, ezenkivül az évi tisztajövedelemnek 50%-a és a tartalékalapot gyarapitja. Ez alapon a szövetkezet mindenkori fizetőképességének reális feltételei a legkedvezőtlenebb esetre is biztositva lesznek. Az alaptőke gyarapitására egyes nagybirtokosok eddig is jegyeztek 20—40.000 kor. értékü alapitványokat s e mellett a körmány erkölcsi és anyagi támogatását is kiáltásba helyezte. Hogy azonban a szövetkezet megalakulásához szükséges egy millió korona biztositva legyen, a Gazdasági Egyeszületek Országos Szövetsége egyesülten a Gazdák Biztositó-Szövetkezetének alapitóival, felhivást intéztek a magyar gazdaközönséghez. A most szétküldött felhivá levelek a mozgalom vezetői köyül a *Dessewffy* Aurél gróf, *Zselénski* Róbert és *Széhenyi* Imre grófok, *Miklós* Ödön és *Rubinek* Gyula aláirásait viselik, akik alapitói üzletrészek jegyzésére kérik fel az érdekelt birtokosságot. A döntő lépés e szerint Gazdák Biztositó-Szövetkezetének létrehozása érdekében megtörtént. A gazdaközönség a jelenlegi állapotokkal bizonyára nem elégedett. Az uj intézmény támogatása révén most alkalma nyilik, hogy egy igen fontos érdeke fölött az intézkedést kezébe vegye s a kartel támadását az ujszövetkezettel már a jövő évben teljesen hatálytalanná tegye.

2237/T. számhoz.

Déli vasut.

Az idei **fürdőévad** tartama alatt azaz f. é. május hó 1-től fogva szeptember hó végéig, Budapest déli vasutról, Budapest keleti pályaudvarról, Budapest-Kelenföldről, Székesfehérvárról és Nagy-Kanizsáról rendkivül mérsékelt áru I., II. és III osztályu, az egész évadra, azaz f. évi szeptember hó 30-ig érvényes **menettértijegyek** adatnak ki Siófokra, Szántódra, Balaton-Földvár m. h.-re Szárszó m. h.-re, Szemes-re, Lelle m. h.-re, Boglárra, Fonyód-fürdőtelepre, Máriatelepre és Balaton-Szt.-Györgyre, továbbá (Siófokon át) Balaton-Füredre, Almádiba, Kenesére és (Bogláron ill. Fonnyód-Fürdőtelepen át) Badacsonyra, Révfülöpre és vissza. Ezen menettértijegyek alapján az útipodgyász a fentnevezett vasuti és gőzhajózási állomásokra és viszont közvetlenül továbbittatik.

Ezenkivül a fürdőévad tartama alatt Budapest déli vasút Siófok és Balaton-Földvár közti forgalomban **időleges jegyek** is adatnak ki, melyek árai a következők:

a) **Budapest d. v. Siófok között**: 1 hóra I. osztály 104 korona, II. osztály 76 korona.

Az egész fürdőévadra: I. osztály 256 korona, II. osztály 188 korona.

b) **Budapest d. v. Balaton-Földvár között**: 1 hóra: I. osztály 118 korona, II. osztály 86 korona.

Az egész fürdőévadra: I. osztály 290 korona, II. osztály 212 korona.

Apátavatás a Mátyás-templomban.

Óriási közönség jelenlétében fényes egyházi szertartások között avatta apáttá Nagy-Boldogasszony napja alkalmából, *Vaszary* Kolos biboros herczegprimás *Nemes* Antal budavári plébánost. A templom minden zugát megtöltötte az ájtatos közönség, ugy annyira, hogy többen a nők közül rosszul lettek az óriási hőségtől. A rendet *Szirmay* Andor ker. kapitány vezetése alatt diszruhás rendőrök tartották fenn, a kiknek elég dolguk akadt. A templom főbejáratánál is nagy tömeg várta a herczegprimást, a ki remek diszhintáján *Kohl* Medárd dr. pápai praelátus, titkára kiséretében pont 10 órakor érkezett a főbejárat elé. A közönség kalaplevéve fogadta a herczegprimást, aki a segédkező papsággal orgonaszó hangjai mellett vonult a szentélybe, ahol egyházi ornátust öltött magára s megkezdődött az ünnepi nagymise. A misén a herczegprimás pontifikált fényes papi segédlettel. Asszisztáltak *Kohl* Medárd dr. pápai prelátus, primási titkár, *Ványa* Ferencz katonai prépost plébános, *Walter* Gyula kanonok, primási irodaigazgató, *Klinda* Teofil kanonok, primási titkár, *Krizsán* Mihály pápai kamarás, szemináriumi igazg., *Gudenus* Aurél br. és *Andor* udv. papok, *Purt* István dr. tanulm. felügyelő és számos növendékpap. A mise alatt az egyházi énekkar *Vavrinecz* Mór vezényelte alatt *Bogisich* Mihálynak: „Felvitetett a magas menyországba“ kezdetü régi egyházi dalt s Vavrinecz E-moll miséjét adta elő, melynek magánrészeit Vavrineczné Ertl Anna, Juhász Ferencz és Krétschy Károly énekelték. Evangélium után következett az uj apát felavatása, még pedig a következő sorrendben: Epistola után a herczegprimás benedikálta az uj apátot, a ki szokás szerint két gyertyát ajánl föl a benedikáló főpapnak.

Erre a herczegrimás az apát fejére tette az infulát, kezébe adta a pásztorbotot, megáldotta és átnyujtotta neki a gyürüt meg a nyaklánczot. Ezzel a szertartás véget ért, mire az uj apát áldást osztott. A herczegprimás ezután az asszisztáló papságtól kisérve hagyta el a templomot s a közönség tiszteletteljes üdvözlése közben palotájába hajtatott, ahol diszebéd volt s azon a segédkező papság is résztvett. Nagyboldogasszony napja alkalmából a mise után toronyzene volt. A 6. számu gyalogezred zenekarának tagjai adtak elő több Mária-éneket s régi magyar egyházi dalt.

Mattoni féle „Budai Erzsébet“ Sósfürdő vendégeinek névsora.

Hirschl S., Özv. Nagy Mihályné és rokona, Dr. Rado Ignáczné társalgónővel és 2 gyermeke, Rostocsil Ágostné, Garay Balázsné, König Jakabné nővérével és 3 gyermekével, Kratochwill Péter és neje, Elek Józsefné, Ábrányi Józsefné, Cimer Lajosné és leánya, Mühlich Tivadarné és leánya, Száraz Jánosné, Jonás Gyuláné, Horváth Józsefné, Kollmann Lajosné és fia, Steiner Mártonné és leánya, Pásztályi Sándorné, Doboczky Dezsőné, Szatmáry Tekla, Dr. Bereczky Endréné, Stern Alajos és neje, Dr. Schlesinger Simonné, Neivelt Lázárné és leánya, Strasser Fülöpné, Eggenberger Györgyné és leánya, Szabó Jánosné, Karsai Samuné, Angner Jánosné, Vass Józsefné, Garay Ignáczné és leánya, Leopold Lajosné.

Eladó telkek.

1—2 egymás mellett fekvő és magas deszkakeritéssel bekeritett telek a *Kelenföldön* a fehérvári-ut mellett, közvetlen a Mekka városához czimzett vendéglő átellenében, s a Peringer-majornak balfelén. Ez a két telek massziv deszkakeritéssel van ellátva, a telkek szépen parkirozva és a legnemesebb gyümölcsfákkal s 500 rózsával beültetve, kut is van benne és pedig igen jó iható vizet ad. Egy-egy telek nagysága 300—300 □-öl, szép formáju; különösen kiemelkedik a ritka faju, pompás gyümölcsfák. A kut kezdetleges bár, nincs még készen, de a fő az, hogy a viz nem keserü, egy cseppet sem, igazán pompás, iható jó viz. A gyümölcsfák egy jó része Spött berlini leghiresebb faiskolájából valók. Vannak szép fenyőfák is a parkban, melyek szépen fejlődnek, vannak remekszép szamócza-bokrok, óriás nagy gyümölcsüek stb. Nyulak és más kártékony állatok a telekre be nem jöhetnek, mert nem lécz, hanem erös, magas deszkakeritéssel van a telek bekeritve. A telken ház épitve nincs, de van egy deszkákból készült és papirpéppel fedetett szoba és egy nyitott szoba; rosz idő esetén ott lehet aludni. Bővebb felvilágositást ad a kiadóhivatal.

Uj vendéglő

Galasso Mamertó

Városmajor-utcza 10. szám alatt

megnyitotta ujonnan berendezett bor- és sörmérését. Az árnyas és csinos udvar kellemes szórakozó hely, s előnye az, hogy a villanyos vasut közvetlen közelében van.

Vasárnap és ünnepnapokon zene.

Az ételek és italok jók és jutányosak.

Kiszolgálás pontos.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER legtisztább égvényes SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üdítő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Elsőrangu hazai gyártmány.

Gőzcséplők. Pontos czim: ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG — BUDAPEST. — Vetőgépek. Borprések. Ekék.

Magyarország legnagyobb és egyedüli gazdasági gépgyára mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerü felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Szecskavágók Morzsolók.

Vajda Pál

székes-főv. polgári iskolai rendes tanár

Szépirásiskolá-ja

II. ker., Fő-utcza 51. sz.

Biztos és alapos kiképzést nyujt: bank-, pénzintézeti tisztviselőknek, és kereskedelmi alkalmazottaknak, urak és hölgyek részére, a magyar, német szépirás és rondirásból, kik azt rövid idő alatt elsajátitani akarják.

Hölgyek, valamint felsőbb intézetbe járó tanulók részére külön napok és mérsékelt dijak.

Tanitó-, tanitónő-jelöltek (képezdei hallgatók), a gyakorlati részen kivül a szépirás tanitásának módszerét is elsajátithatják.

Tanitási idő naponként d. u. 4—9 óráig.

Egy reggel Tatán.

Olvasóink figyelmét különösen felhivjuk lapunk ily czimü közleményére. A kedvesen megirt dolog szerzője a nemzeti szinház szép tehetségü kiváló müvésznője Meszlényi Adriéne kisasszony, ki egyike a leghivatottabb élénk tollu irónőknek ezután lapunkat többször tiszteli meg dolgozataival.

Üdülés esténként.

A székesfővárosi ember napi munkája után, a melyet a tikasztó melegben a fülledt magas épületek közt végez esténként vágyódik üde levegő után.

A várkert rakparton a döbrentei utcza sarkán nyilt meg nehány hete a *Duna kávéház* az uj tulajdonosok *Lesch* és *Singhoffer* urak minden lehetőt elkövettek, hogy a közönséggel már is megszeretették a kávéházat.

Kitünő kávéházi hüsitő italok, szép tágas helyiségek állanak a n. é. közönség rendelkezésére.

A közönség állandó érintkezési helyül szemelte ki a helyiséget s kimondotta, hogy minden városrésznek meg van a találkozási helye, ugy a Tabániaké a *Duna kávéház*.

Varázs kilátás Pestre az esténkénti világitással, ugy a jó zene teszik élvezetessé az üdülést, csalogat a Berki Jenő nótája. A vendégek és látogatók jelszava: viszontlátásra holnap.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő: mindszenti ERDÉLYI GYULA.

Szerkesztő: JURISZTOWSZKY ÖDÖN.

Nyilttér.*)

Császárfürdő Budapesten. Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel pompás ásványviz uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

„NEMZETI“

Baleset-Biztositó Részvénytársaság

magyarországi vezérképviselősége.

Első és egyedüli magyar népbiztositás orvosi vizsgálattal heti 10, 20, 30, 40, 50 kros befizetésekkel. A biztositott tőke halál esetre már az első évben teljes összegben kifizettetik. Ügynökök felvétetnek és kitanittatnak.

Rövid próba idő után állandó fizetéssel szerződtetnek.

Bővebb felvilágositásokat ad a

Magyarországi vezérképviselőség:

VI., Váczi-körut, Iparudvar.

Jakovits Károly

liszt, term. és hüvelyes vetemények raktára

Budapest, I., Mészáros-uteza 3.

Különösen alkalmas bevásárlási hely nemcsak azért, mert a **legjobb árut** adja a **legolcsóbban**, — hanem a **vidéki vásárló** kocsijával az udvarba be is állhat és igy a vendéglői kiadást is megtakarithatja.

A „KIRÁLY-FÜRDŐ mellett

BUDAPEST, II., Fő-utcza 98. sz. a.

uj SIRKŐRAKTÁRT nyitottam.

Mind e szakmába vágó munkák, a legegyszerübbtől a legfinomabb kivitelig, még egyleti sirkövek is nálam 10—25% olcsóbb az mint bárhol, a miről minden venni szándékozó meggyőződhet. Teljes tisztelettel

LÖWY JÓZSEF,

Budapest, II. ker., Fő-utcza 98. szám.

Janky és Neuzil

ércz-vasbutor fényezők és épületmázolási vállalkozók

Budapest, VII., Dohány-utcza 45.

Elvállalnak **fürdőkádak-, konyha- és vizes-edényekben bárminő mázolási munkát versenyárak mellett.**

Fősulyt fektetünk

vasbutor mázolási munkákra.

Javitások olcsón elkészittetnek.

Nevelő- és tanintézet

nyilvánossági joggal

RÁKOS-PALOTÁN, (Budapest mellett).

Vasuti, posta- és távirdai állomás. Az intézet áll: VIII. osztályu főgimnázium, VI. osztályu polgári és IV. osztályu elemi iskolából. Az intézet egy nagy parkban fekszik. **Kitünő tanerők. Államérvényes bizonyitványok. Gondos fögyügyelet. Jó tápiálék. Idegen nyelvek tanulása. Neveldei dij mérsékelt.** A tanulók lehetnek benlakók, félkosztosok és bejárók. Ismertető és bővebb fölvilágogitás azonnal kapható.

Wágner Manó

intézet-tulajdonos, igazgató.

Mihalovits József

kalapos-mester

Budapest, I. ker., Alagut-uteza,

a Szinkörrel szemben.

Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

NŐI KALAPOKBAN,

valamint **szörme-árukból.**

STÖRI A. J.

Krisztina-köruti nagykávéháza

(Krisztina-körut 91.)

Mtnden vasárnap katona hangverseny.

KITÜNŐ TEKEASZTALOK.

Hideg buffet.

Legfinomabb italok.

Igen olcsó árak.

—— Pontos kiszolgálás. ——

Kiadó lakás

Budán, II. ker., Retek-utcza 20. sz. a.

egy három utczai szobából, konyhából, kamrából és pinczéből álló földszintes szép lakás folyó évi november hó 1-ére igen jutányos áron kiadó.

A lakás üzletre, boltra vagy vendéglői helyiségre is igen alkalmaz.

Bővebb felvilágositást ád a kiadó hivatal is.

Czim: PETRUSKA ANDRÁS

I., Városmajor-utcza 42. sz.

Szt.-Lukácsfürdő

téli és nyári

gyógyhely.

Nagy kénes iszapfürdő, a melynek 520 □-méter nagyságu nyitott és zárt medenczéiben a forrásviz naponkint négyszer megujul. **Mindennemü gyógy- és üditőfürdők. Lakás- és teljes ellátás, közepes ár 25 frt hetenkint. — Prospektust küld az igazgatóság Budapesten.**

RÉTAY és BENEDEK

BUDAPEST, IV., Lipót-utcza 21. szám.

Dús választék mindennemü templomi felszerelvényekből.

Oltárok, szószékek, képkeretek,

úrkoporsók, lourdesi Mária-oltárok, Mária-trónusok stb.

saját jól berendezett mühelyeinkben bármely stylus és rajz szerint szépen, szolidan és legjutányosabban készittetnek el. **Tervezetek, költségelőirányzatok készséggel küldetnek**

Elvállaljuk továbbá **régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek** stb. valamint **egész templomok belső berendezését, alapos ujitását, festését, márványozását** és **aranyozását**, ugyszintén **azoknak átalakitását**, melyeket kipróbált munkaerőinkkel a legszebben készitünk el **igen kedvező fehtételek mellett.**

A templomok megtekintését, valamint a költségvetés dijtalanul eszközöljuk. Megbizhatóságunkat e téren is számos elismerő nyilatkozattal bizonyithatjuk.

1898—1899 ik években a többi között a következő munkálatokat végeztük:

Nyitra m **Galgóc**, oltár átalakitás.
„ **Gerencsér**, főoltár renoválása, uj főoltárkép.
„ **Darázs**, egész templom renoválása, kifestése, üvegablakok.
„ **Mocsonok**, egész templom renov.
„ **Kis-Raáb**, egész templom renov.
„ **Kis-Appony**, egész templom renoválása és kifestése.
„ **N.-Kér**, uj oltárkép.
„ **Nyitra**, Apáca-zárda tornaterem kifestése.
„ **Ratkóc**, főoltár.
„ **Krakován**, két uj oltár.
„ **Hrádek**, lourdesi oltár
„ **Szenic**, főoltár és szószék.
„ **Bajna**, lourdesi oltár.
„ **Csejthe**, egész templom renoválása, 5 üveg-ablak, két uj mellékoltár.
„ **Szered**, Jézus- és Mária-szobor.
„ **Madunic**, egész templom renov.
Pozsony m. **Gerencsér** egész templom renov.
„ **Sempte**, Jézus- és Mária-szobor.
„ **A.-Dombó**, egész templom renov.
„ **Pudmeric**, egész templom renov.
„ **Halmos**, egész templom renoválása.
„ **Kajal**, uj főoltár és szószék.
„ **N.-Sur**, uj főoltár, uj mellékoltár és egész templom renoválása.
„ **Jakabfalva**, úrkoporsó.
„ **Lamacs**, uj főoltár.
„ **Cseszte**, Jézus Szive oltár.
„ **Szilincs**, főoltár renoválása.
Komárom m. **Alsó-Galla** uj főoltár és mellékoltárak ujitása.
„ **Felső-Galla**, egész templom ujitása.
„ **Szent-Péter**, lourdesi oltár.
„ **Gyalla**, uj főoltár.
„ **Dad**, egész templom ujitása és uj főoltárkép.
„ **Kürth**, lourdesi barlang szoborral.
Esztergom m. **N.-Ölved**, Jézus Szive oltár.
Bács m. **Szántova**, oltár ujitás.
„ **O-Szivac**, lourdesi oltár.
„ **Baja**, templom-renoválás.
Borsod m. **Szirak**, lourdesi oltár.
„ **Bánhorváth**, lourdesi oltár.
„ **Mező-Csáth**, úrkoporsó.
„ **Felső-Nyárád**, lourdesi oltár.
„ **Ozd**, úrkoporsó.
Csanád m **Mező-Kovácsháza**, főoltár.
Győr megye **Révfalu**, két oltar átalakitása.
„ **Gyirmoth**, uj oltár szentsirral.
„ **Gyarmath**, Jézus Szive oltár.
Heves m. **Pétervására**, úrkoporsó.
„ **Csehi**, oltár.
„ **Gyöngyös**, Mária-oltár
Hajdu m. **Egyek**, lourdesi oltár.
Hont megye. **Ipolynyék**, főoltár.
„ **Deménd**, lourdesi oltár.
„ **Adács**, úrkoporsó.
J.-N.-Kun-Szolnok m **Rákóczi**, oltár.
„ **Török-Szt.-Miklós**, oltár.
N.-Kükülő m. **Bolya**, főoltár és szószék.
Kolozs m. **Bánffy-Hunyad**, főoltár és szószék.
„ **Radnóth**, főoltár és szószék.
Moson m **Magyar-Kimle**, uj főoltár.
„ **Horváth-Kimle**, templom renov.
„ **Püski**, uj mellékoltár és oltárképrenoválás.
„ **Nezsider**, főoltár.
„ **Hegyeshalom**, egész templom renoválása.
„ **Kilitl**, egész templom renoválása.
Pest megye. Budapest Angyalföldi országos tébolyda főoltár.
„ „ Irgalmas nővérek, lourdesi oltár.
„ „ Erzsébet-korház oltár.
„ **Nagy-Maros**, úrkoporsó.
„ **Szent-Iván**, úrkoporsó.
„ **Fajsz**, oltár.
„ **Adony**. Szt.-Háromság oltár.
„ **Pomáz**, főoltár.
„ **Taksony**, főoltár.
„ **Jakabszállás**, lourdesi oltár.
„ **Kóka**, Jézus- és lourdesi oltár.
Szabolcs m. **Tisza-Eszlár**, uj főoltár és mellékoltárok.
„ **Nyiregyháza**, úrkoporsó.
„ **Sibinj**, főoltár ujitása.

Fruscha György és Társa

temetkezési vállalat.

Van szerencsém szives tudomására hozni, hogy az „Első Magyar Szállitási Vállalat Részvénytársaság“ tulajdonát képező Entreprise des Pompes funébres VII. kerületi fióküzletéből — a hol több éven át mint üzletvezető müködtem, — kiléptem és folyó évi augusztus hó 1-én

Fruscha György és Társa

néven VIII., Baross-utcza 68. szám alatt (az elöljárósággal szemben), egy a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő

temetkezési vállalatot

nyitottunk.

Midőn ezen körülményt szives tudomására hozzuk, megjegyezzük, hogy főtörekvésünk oda fog irányulni, hogy jutányos áraink daczára minden tekintetben pontosság s a kellő diszes kiállitásokkal érdemelhessük ki szives bizalmát.

Temetés-rendezéseket a legegyszerübbtől a legfényesebbig mérsékelt árak mellett az összes szükségletek hozzáadásával rendezzük, nemkülömben nagy választékban sirkoszorukat is tartunk raktáron.

Végül bátorkodunk megjegyezni, hogy a szükséges koporsókat az országszerte ismert s hires Gebauer-féle gyárból szerezzük be, valamint hogy a legolcsóbb, sőt még a kórházi temetésekhez is nyolcz-oszlopos ezüstös halottaskocsit adunk.

2799./kb. 899. szám.

Hirdetmény.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közig. bizottsága részéről közhirré tétetik, hogy a Sziget-Szt-Miklós község határában a csepelszigeti ármentesitő társulat által épitendő védtöltések czéljaira szükséges ingatlanok kisajatitási tervei Sziget-Szt.-Miklós községházánál közszemlére kitétettek s a tárgyalás határnaja ugyanott 1899. évi szeptember hó 20-ának d. e. 9 órájára kitüzetett, mely alkalommal a kiküldött bizottság a kisajátitási terv megállapitása fölött akkor is érdemileg fog határozni, ha a tárgyalása a kisajátitást szenvedő birtokosok közül egy sem jelennók meg, s hogy a megjelenés elmulasztása miatt igazolásnak helye nincs.

Kelt Pes-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közig. bizottságának Budapesten, 1899. évi augusztus hó 10-én tartatt ülésén.

BENICZKY

alispán mint h. elnök.

HÁRTL L. ÉS TÁRSA

FESTÉK,

KENCZE ÉS LAKK GYÁRI RAKTÁRA

BUDAPEST, VII., Csömöri-út 2.

Fiók-üzlet: BUDA, II., Fő-út 21. sz.

NAGY RAKTÁR

Nobles és Hoare, Harland & Sohn-féle

ANGOL KOCSILAKKOKBAN,

VALENTIN-féle amerikai lakkokban

Bronzok, Enyvek és Páczokban,

BOROSTYÁN-LAKKFESTÉKEK és

Parkettviasz-pasztákban,

Homlokzat-festékek,

Gépolajok és kátrány-gyártmányokban.

Valamint mindennemü

Haj- és sörte-ecsetek, Kefe-áruk,

Düsseldorfi Tubusffestékek és

FESTŐ-SZEREK nagy választékban

a legjutányosabb árak és szolid kiszolgálás mellett.

A Kőbányai Királysörfőző

Dr. Korányi és Dr. Kétly egyetemi tanár urak által gyógyczélokra ajánlott

GOLLIÁT

MALÁTASÖRE

idegbajokban, vérszegénységnél, emésztési zavaroknál, gyengeségnél stb. kiváló sikerrel használtatik és egyuttal

legkellemesebb üditő ital.

Ára vidékre kőbányai vasuti állomáshoz szállitva: nagy palack 15 kr., kis palack 13 kr. fogyasztási adóval együtt. Vidékre legkisebb szállitmány 30 palack.

Betét nagy ládáért: 1 frt 60 kr., kis ládáért: 1 frt 20 kr., palackért 6 kr., mely azoknak bérmentes visszaadásakor visszaszolgáltatik

Megrendelhető: a gyári irodában Kőbányán, a városi irodában VII., Kertész-utcza 40. és a vidéki raktárosoknál.

Budapesten kapható minden nagyobb füszer-kereskedésben és poharankint a Quisisana automata buffet-ekben is.

Köszönetnyilvánitás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherczeg udvar mesteri hivatala.

Általános Asbestárú-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherczeg **rendkivül meg van elégedve** az asbettalppal bélelt czipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak el, mint más közönséges czipőknél. Küldök egy pár vadász-czipőt, hogy annak a mintájára készitsenek masikat asbettalpbéléssel, ugyanannál a czipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadászczipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelőek, a mint megfelelők voltak a szalonczipők.

Zágráb, 1898. julius hó 8-án.

Krahl, huszarkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke a következőket irja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbesthetétü czipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, ugy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szives tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én. tisztelő hive

Wekerle Sándor

Ne viseljünk lábbelit a Dr. Högyes-féle szab. Asbesttalp betét nélkül.

A magy. kir. honvédségtől czélszerünek elismerve.

Nincs többé lábfájás.

Óvjuk lábainkat az izzadástól és meghüléstől.

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem börkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid ideig viselés után **megkönnyebbül a járása** annak, ki czipőjét **dr. Högyes által szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el.**

Kettősvastagságu **1.20** kr., egyszerü **60** kr., homoktalp **40** kr., gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbelés kitünőségét legjobban bizonyitja, hogy a **cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállittatott.**

Szétküldés csakis utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilagositások, prospectusok és köszönetnyilvánitások ingyen. **Kapható kizárólag:**

Asbestárugyár bet. társaság

Budapest, VI., Sziv-utcza 18.

DIETZL JÓZSEF

bornagykereskedő és bortermelő.

Cs. és kir udvari szállitó, valamint Ő csász. és kir. fensége József főherczeg udvari szállitója, Szerb kir. udvari szállitó

Budafokon.

Ajánlja tisztán kezelt asztali-, pecsenye és csemegeborait palaczkokban, valamint hordókban.

Különlegesség

Budai sashegyi saját termése.

RAINER J. és TÁRSA,

Budapest, II. ker., Fő-utcza 12.

Ajánlja legjobb minőségü **moly elleni szereit**, u. m.: **Naphtalin, kámphor, molypor, molyvászon**, továbbá **fertőztelenitő** (desinfectio) czélra, **Carbol folyékony, carbolpor, vasgálicz** és **clórmész, rovarpor, eredeti dalmatini** és **igen hathatós poloskatinkturát.**

Nagy választék **illat és pipereczikkekben, szivacsok**, mindennemü **sebészeti kötanyag** és **betegápolási készülékek.**

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, csomagolás felszámitás nélkül.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. Közönség becses tudomására hozni, hogy I. Ker., Egyháztéren fioküzletet nyitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órajában frissen kapható

LÖVENSTEIN ANTAL

cs. es kir. udv. sütőmester.

Minden vasárnap Schrammel és Concert.

MEGHIVÓ.

Van szerencsém az igen tisztelt vendégeimnek és ismerőseimnek, valamint a nagyrabecsült közönségnek becses tudomásukra hozni, hogy nálam minden pénteken

halászlé-estély

tartatik. Halászlén kivül **paprikás csirke és turós csusza** is kapható.

Az estélyen a közkedvelt „Schrammel-Terzet“ Meriád vezetése alatt fog játszani.

Kitünő konyháról és jó borokról gondoskodva van.

Számos látogatásért esedezik

kiváló tisztelettel

Bauer Ferencz,

vendéglős.

I. ker., Alkotás-u. és Mozdony-u. sarok.

Röck István

gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje

BUDAPEST, IX., SOROKSÁRI-UTCZA 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajógépeket.

Lokomobilokat,

kihuzható forr- és hütőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket,

Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fütőcsövekkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**

Teljes hütőtelepeket és jéggyárakat

szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizmütelepeket, gözmalmi- és téglagyári

berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömbzéki emeltyü szerkezettel.

„REGGELI UJSÁG“

fogyasztási czikkeket szállitó-vállalat részvénytársaság

József-körut 19.

Liszt, kenyér, füszerek hus, zsirnemü, szárnyas, tojás, csemegék, sör, bor, pezsgő, fa és szén jó minőségben, jutányosan házhoz szállitva.

Kivánatra megrendelési bárczák.

Részletes árujegyzék a **Reggeli Ujságban.** Előfizetési ára a lapnak egy hóra 30 kr, vidékre 50 krajczár.

A czikkek megrendelhetők az ujság kihordónál.

A szallitás Budára gyors és pontos.

Müfogak és fogsorok

a legjobb minőségben és a legjutányosabb árak mellett készittetnek — anélkül, hogy a gyökereket el kellene távolitani, 10 évi irásbeli jótállás mellett.

Hivatalnokoknak 50%-al olcsóbban.

Kivánatra részletfizetésre is.

KEMÉNY E.

Budapest, VII. ker., Klauzál-utcza 2. sz., I. em.

(a Párisi Nagy-Áruházzal szemben.)

Nyomatott Kaufmann József kő- és könyvnyomdájában Budapest, V., Arany János-utcza 4.

Budapest, 1899. VIII. évfolyam 24. sz. Vasárnap, Szent-Mihályhava (Szeptember).

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek:
Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Megjelenik havonként háromszor.
Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG:
I., Városmajor-utcza 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Magyar, nem — magyar.

A Budapesti Hirlap augusztus hó 4-iki (214.) számában ily czimmel a magyaroknak más nemzetekkel való összeolvadásáról elmélkedik. Teljes figyelemmel e tárgynak etnolog — etnografiai fejtegetésére — mégis annak hadtörténelmi részéhez, ugyancsak hasonló következtetésekkel okoskodván, sok szó fér.

Tartsunk azonban sorrendet a következtetésekben.

Az Etelközben csatlakozott Kazar törzs fejével levelező Ibn Dasta egykoru arabs iró huszezer lovasfegyveresnek mondja Árpád seregét, amely czikkiró szerint 120 ezer léleknek felelne meg, de Vámbéry, *igen jó okok alapján azt csak 30 ezerre becsüli;* ha tehát (és elég bőven) a népesség 15%-át vetjük ki hadakozó fegyveresnek, Vámbéry szerint csak 4500 harczosa lett volna Árpádnak.

És ezzel a maroknyi harczossal nemcsak uralma alá hajtja Pannonia összes népeit — hanem mindjárt kezdetben elfoglalja Stajert is az Alpokig s Szerbiát és Boszniát is a hegyekig s czikkiró szerint e földnek ura is marad több századon át *s aránylagosan telepedik le ezeken is.*

Lehetetlen azt következtetnünk, hogy Árpád hadra indulása előtt hirt ne szerzett volna arról az iszonyu dulakodásról, mely ép ez időtájt zajlik Pannoniában a hatalomért, az itt lakó különféle nemzetiségek között. Egy kis utánszámitással az akkor itt lakozó Geta, Alán, Jazyg, Quod, Gepida, Goth, Germán, Illir, Dák, Római, Herul, Hunn, Avar, Sarmata nemzetiségüek és egyéb Pannonok sokadalma talán mégis többet tesz ki a czikkben jelzett 500 ezernyi lakosságnál.

Hogy a hunn törzsek ázsiai lakóhelyeiket a IV. század közepén elhagyva az Ural és Kaspi tenger közötti nagy kapun át Európába törtek és szomszédaikat az Alánokat és Góthokat előzvén a népvándorlást meginditották s 370 közül a Volga, Don és Kaukazus tájékán megtelepedtek, e birtokukat a hunnok később egész a Dunáig kiterjesztik és abban *nyugodtan élnek mindaddig,* mig 433-ban a Pannoniában lakó hunn törzsek Rugilas halálával Munzuk fiait Attilát és Budát fejedelemmé nem választották; Attila Budát megöletvén, ekkor az összes hunn törzsek egyesülnek s Attila a területén lakó Germán, Sarmata, Goth, Heruli, Gepida stb. törzseket is uralma alá veti.

Hogy mekkora a hunnok népessége ezidőtájt, vonjunk magunknak arányt abból az 500 — más kútfők szerint 700 ezer főre rugó fegyveres seregből — melylyel Attila III. Valentinián ellen 451-ben a Duna és Tisza vidékéről megindul és a catalauni sikon, Jornandes szerint 30 mértföld hosszúságban felvonul*)

A népesség 15%-át foglalva be e hadseregbe — ez 5 millió lakosnak felelne meg — s ekkor nem szabad szem elül tévesztenünk, hogy az ország megvédelmezésére is tetemes seregnek kellett honn maradnia. Jóllehet Attila halálával a hunnok uralma is szétfoszlott, de nemzetök nagy része továbbra is Pannoniában lakik, mert a hanyatlásnak indult, Római birodalom árnyékcsászárjai mindenütt fegyverüket és kegyüket keresik és hadrendbe állitott legioik javarészt, legjobb harczosait a hunnok teszik ki egész 824-ig. Belizár 530-ban 25 ezer hunnból álló seregével, Dara mellett megveri a 40.000 főnyi lovaspersákat; Narses Volturno mellett hunokkal teszi tönkre az Italiába tört 100.000 főnyi Frank és Aleman sereget stb.

Mindebből azt láthatjuk, hogy a hunnok nem csak itthon verekszenek, de jó, szolid és még jobb zsákmány reményében, mint segélyhadak tetemes számmal a züllő rómaiak mellett, egyszerre több helyütt is felvonulnak, alig hihető tehát, hogy e folyvást harczedzett nép, *egészben egyedül is,* ha Árpád nagyobb és fegyverbiróbb tömeg-

*) Az egyetemes hadtörténelem vázlata.

A „Buda és Vidéke" tárczája.

Levél egy barátnémhoz.

Szél zúgott végig az erdőn s a fák, ezek az eleven, zöldbeborult fejfák susogni kezdtek körültem. Nem tudom micsoda gyászének sir föl az erdőzúgásban, de nekem mindig ugy tetszik, mintha az elköltözött lelkek sóhajtanának benne. Még nyár van és a susogó fák elsárgult leveleket hullatnak reám. Ugy elnézem e fonynyadt halottszinü leveleket, a melynek oldalára mintha csupa aranyigazságokat irt volna a perzselő napsugár az életről, mely elröppen, mint a dal; a gondról, mely örök árnyéka a létnek; a boldogságról, mely Pindar szerint: az álomnak is csak árnyéka . . .

Minek is van az élet, ha lebukik, mint a hulló csillag a sir éjjelébe! Minek szakad homlokunkról a küzdelmek verejtéke, ha az elmulás szele ránk lehel, s mindenre azt kiáltja: vége! . . Van-e boldogság az ég és föld között, van-e tiszta öröm, mely foltot nem hagy lelkünkön, van-e igazi gyönyör, a miért érdemes végig harczolni ezt az életet? . . . .

Ilyen és ehhez hasonló gondolatok nyilazzák szivemet, a mikor a rég lehullott falevelek szemfödelén állok és fölöttem a remény zöld szinének széles ernyője leng, közötte pedig a madarak hangversenye zeng . . . . . Önre gondolok és azt mondom, hogy: *van!*

Az élet boldogsága a nő, tiszta öröme az ő ártatlansága és gyönyöre az ő szerelme . . . Egy szelid, jóságos lelkü nőnek egyetlen tekintete sokszor gazdag jutalom minden szenvedésért, minden vérző sebért, mit a férfi kap az élet harczában. Mert nem rózsákon visz keresztül az élet útja, hanem a csatatéren, a hol minden talpalattnyi földre a küzdelmek véres verejtéke hull. És hánynak folyik el a szive vére, hánynak szakitja foszlánynyá a lelkét a meddő harcz a boldogságért. A győzelem, a mit a lét nagy harczában nyerhetünk: a *megnyugvás*, a *tiszta öntudat* s az a gondolat, hogy *nem éltünk hiába.*

Mi férfiak az élet közkatonái vagyunk mindannyian. A zene, a mi az élet harczában lelkesit: a női ajkak édes zengő szava; a zászló, a mi előre visz s a miért halni kész a férfi: a nő boldogsága . . . . Mert sivatag lenne nő nélkül még a mennyország is, valamint pokol lenne a magányra kárhoztatott nő élete is. Ezért mondja a példaszó, hogy a nő sorsa a férfi — és viszont. S ez az, a mi eldöntő az egész életre nézve. A ki érdemetlent emel magához, a ki későn tudja meg, hogy szive választottjának szive nem arany, hanem hitvány útszéli kavics, az úgy jár, mint az eltikkadt vándor, a ki a patak vizéhez hajlik egy üditő kortyért, de megszédül és belebukik. Kap ugyan vizet, de meg is hal tőle!

A nő virág, melynek az igaz szeretet a fakasztó verőfénye, mig a képmutatás elhervasztja, mint a dér a falevelet. És a mai anyagias korban a férfiak többsége nem az igaz szerelmet, hanem a pénzt szomjazza, a pénzt, mely repül, mintha szárnya volna és eltünik, mint az őszi párázat. Ha aztán nincs többé, akkor megszünik vele együtt a férfi gyöngédsége, nyers és durva lesz, mert nincs a szivében a képe; s nem tudja, hogy a nőt nem durva szavakkal, de még virággal sem szabad megütni. És nem tudja mindennek felett, hogy mindig fájóbb ütést lehet mérni szóval az ember szivére, mint kézzel az arczára . . . . De ki tudja elolvasni az ember szivének redőit? Tanulmányozni kell azt hosszan és türelmesen, mint a tudósok az egyptomi hyeroglifeket.

A férfi nem szavakkal, hanem tetteivel és jellemével bizonyithatja be, hogy *igazi férfi.* A szó elrepül, de a *tett*, mint az irás megmarad. A *munka* és *becsület*, a *szorgalom* és *tisztesség* ezek azok az iránytük, a mik párosulva szivjósággal és lelkinemességgel, odavezérlik a nőt az álmodott boldogság kikötőjébe. — Nincs csunyább, mint a szépségére, vagy daliás termetére büszke férfi. Mert férfinak egyedüli szépsége: a *becsület;* s büszkesége egyedül csak nemes tetteiben telhet. A ki csak önmagát, vagy előnyös tulajdonságait emlegeti, az hiukérkedő, a ki lelki fogyatkozásait üres szavakkal akarja leplezni. Őrizkedjék kedves barátnöm az ilyen emberektől! Mert ezeknek szivében örvény van, mely elnyeli az élet legfőbb üdvét: a

☛ Hazai ásványvizeket igyunk! ☚

gel meg nem jelenik, könnyü szerrel magát ennek uralma alá hajtja. Hol maradnak azonban a Scythák ivadékai, a vitéz sarmaták s a hunnokkal egyforma vitézségü herulok stb. nemzetségüek?

Vessünk nehány pillantást most már a hontfoglaló magyarok harczi tényeire; Zsolt fejedelem megveri (német kútfők szerint tetemes veszteséggel) Lajos német király támadó seregét az Ennsburg *mellett vivott nagy csatában* (907), valamint a későbbi Augsburg melletti ütközetben (910); viszont I. Henrik, Riad és Merseburg mellett teljesen tönkre teszi a magyarok — német kútfők szerint állitólag 200 ezernyi seregét, 30 évvel a honfoglalás után.

Zsolt utódja Taksony alatt, mig Botond a Rajna vidékét szorongatja Bulcs és Lehel vezérlete alatt az Augsburgot ostrom alá fogó magyarokat I. Ottó lepi meg s a Lech mezején vivott nagy csatában (955. aug. 10-én) a *magyarok seregét teljesen megsemmisiti.*

Honnét ered hát az a szaporaság, melylyel 50 esztendő időközében a magyarok — daczára szenvedett nagy veszteségeknek — ujra meg ujra ily tömegekkel felvonulhatnak, csak nem abból a 30 ezer főnyi népecskéből, melylyel Vámbéry szerint honunkat elfoglalták?

Többek közt a czikk arról is emlitést tesz, hogy a magyarok vándorutjokban Besszarábiában *jelentékeny mennyiségü* zsidót is felvettek és hogy ennek a zsidókeveredésnek jelentékenynek kellett lenni, mert a vándornépnek elég nagy része a zsidóvallást is bevette, sőt még a nyelve is megérezte a héber hatást.

Ez a következtetés meg nem állhat; nem pedig azért, mert az időtájt a zsidóság Besszarábiát nem lakta, oda csak a XIV-ik század 2-ik felében vándorol ki tömegesen akkor, a midőn Portugal és Spanyolországból (a hova a 3-ik században vándorolt be) kivonulni kénytelen

Az arabsok harmadik sectája az *izmaeliták,* kik a ritka mértékletesség, kiváló bátorság és vitézség, végre lángoló vallási fanatismusuk által tüntek ki, ezeknek egy törzse igen is csatlakozott Besszarábiában Árpád népéhez s ők voltak azok, a kik, midőn a pannonok közt lakó zsidók Árpád megjelenésének hirére a mai Ó-Arad helyén levő földvárba bezárkóztak, az ezt ostromló magyarok csapatja közül hártyára irott leveleket lőttek be nyilaikkal, melyben a zsidóságot megadásra szólitják, a mi aztán meg is történt.**)

Errare humanum est! — Nagy tudósok is tévedtek már elegszer, teszem azt Vámbéry is az ő Izlam czimü művében, melyben a mozlimekhez való fajrokonságunk kimutatja s azóta ez az állitás mégis tárgytalanná vált.

Kaeffler István.

**) Hadtörténelmi közlemények.

Kossuth s a hatodik hatalom.

Zimándy Ignácz negyedik könyve — egy vaskos kötet — jelent meg Kossuthról: „*Kossuth Lajos a Hatodik Nagy Hatalom itélőszéke előtt*“ czimen.

Széchenyi István gróftól, a legnagyobb magyartól kezdve, 115 hirlapi és irodalmi véleményt közöl *Kossuth Lajosról*, a mivel a Kossuth kultuszt alaposan megingatta.

Komoly birálatok és igazságok ezek, mel ekhez komolyan kell szólni s nem lehet czimek osztogatása és ócsárlásokkal megdönteni. Czáfolatra, történeti hangos czáfolatra van szükség, *a melyre 1000 koronát* tüz ki Zimándy. Fenyegetések, ijesztgetések nem csökkentik a munka történeti adatait.

A *Buda és Vidéke* a történet terrorizálása ellen mindig sikra szállt és sikra fog szállani. A kinek eszménye *gróf Széchenyi István*, az nem zárkózhatik el, a politikai tőkének tartogatott *Kossuth kultusz* miatt históriai szembekötösdit nem játszhatik.

Gorombasággal nem lehet a történetből a komoly igazságokat kitörölni. *Érvek ellen, érvekkel küzdjenek.* A történet lapjait kitépni nem lehetne ezzel a Kossuth kultusz hanyatlását fenn nem tartóztatják. Zimándy új könyve ügyes csoportositása, rendszere meglepő. Históriával számoljon a história.

Ez a könyv, mint történeti munka számot tesz s bajosan lehet megczáfolni.

Adjuk a komoly körökben feltünt munka tartalmát:

I. Előszó. Dembinszky Henrik magyar honvédtábornok nyilatkozatai, Klapka György nyilatkozatai, Mészáros és Vetter tábornokok nyilatkozatai, Görgey Arthur honvédtábornok nyilatkozata, Levitschnigg a magyar hadsereg vitézségéről. II. Bevezetés. Mennyit hihetünk a sajtónak. III. A Hatodik Nagyhatalom Kossuth-ellenes állásfoglalása: Kossuth Lajos iskolája, A Figyelmező, A Times, A Pesti Hirnök, A Pesti Hirlap, A Kelet Népe, A Szellemiség Kincstára, A Budapesti Ujság, A Religió, A Ludas Matyi, A Magyar Korona, A Zombori Hirlap, A Verhovay — Álarc korszaka, Ötven év alkotmányos egyházpolitikája, A Pester Lloyd, Amerikai lapok Kossuthról, A Budapester Tagblatt, Az Uj kath. Társadalom, Egy Anonymus Reformer Mozaikja, A Constitutioneller Hans Jörgel, A Borsszem Jankó, A Magyar Enciklopedia, A Polit. Correspondenz, A Religió és Nevelés, A Nemzet, A Reform, A Magyar Állam, A Népszava, A Nemzeti Ujság, A Borsodmegyei Lapok, Kossuth Levelei, A Négy esztendő, Gr. Széchenyi István levelei, Gr. Teleki László két levele Klapka György tábornokhoz, Klapka György két levele gr. Teleki Lászlóhoz, A Magyar Néplap, A Magyar Hirlap, Az Alkotmány, A Budapesti Hirlap, Grigorov ezredes emlékiratai, A bécsi Kikeriki, A Pressburger Zeitung, A Pecsovicsok, Az Ébresztő Hangok, A Herkó Páter, A Magyarország, A Le a szabadkőmüvesekkel A Buda és Vidéke, A Magyar, A Magyar Nép, A Vasárnapi Ujság, A Szegedi Hirlap, A Füstölő, A Budapesti Hiradó, Kovács Lajos vélekedése Kossuth Lajosról, A bécsi Deutsches Volksblatt, Még egyszer a Pester Lloyd, A Központi Szabadkőmüvesség, A Kölnische Zeitung, A Budapesti Szemle, A Journal de Debats, Még egyszer a Religió és Nevelés, Busbach Péter dr: Egy viharos emberöltő, Az Examiner, A Bolond Istók, A bécsi Soldatenfreund, A Lehel Kürtje, A Világ, A Westungarischer Grenzbote, Az Independance Belge, A Jelenkor, Az Erdélyi Hiradó, A Március 15-ike, Kossuth and Görgey, A Szabadság, A Pester

---

békés egyetértést És jaj a nőnek, a ki üres szivü léha emberhez köti sorsát. Az megmérgezi napja minden perczét, álmainak minden óráját.

Ha áll Petőfinek az a hasonlata, hogy: „Ha a föld Isten kalapja, Hazám a bokréta rajta“ úgy áll az a hasonlat is, hogy ha a sziv Isten kalapja, ugy szerelem a bokréta rajta. E nélkül a sziv csak mindennapi élet, a lüktető vér puszta kamarája, mig a szerelem kincsesházzá teszi, mely a tiszta érzésekre, örömre és boldogságra nézve kimeríthetetlen, mint a bibliai korsó.

Legyen bár szegény az a férfi, a ki szivéért eseng, *szegény*, de *becsületes*, a ki nem a jólét suhogó selymét, vagy ragyogó gyémántjait szereti kegyeden, hanem azt a derüs, tiszta napsugarat, a mely jóságos lelkéből árad ki mosolygó szemein át. — A nő igazán boldog csak egy hüséges odaadóan szerető férfi oldalán lehet, a ki gondolatát is eltalálja, mert ugy érez és gondolkodik, mint ő. A mig kegyed ilyen férfira nem talál, ne nyujtsa oda a kezét, ha mindjárt azt tudná, királynővé is teszi kérője. Mert valamint a multat nem lehet feltámasztani, ugy nem lehet egy meggondolatlanul eljátszott élet boldogságát se feltámasztani, ha tenger könnyel áztatja is sirját: *a szerencsétlen házasság bilincseit!*

Bartalits Zoltán.

Hol a vad leány?

— Regény. —

Irta: Erdélyi Gyula.

HARMADIK FEJEZET.

Változatok.

(Folytatás)

Berdár Róbert, a tudós, pontosan érkezett. Háromnegyed volt ötre.

— Derék ez a pontosság, nagyon tetszik nekem.

A legnagyobb sértés az, ha valaki egy légyottot nem tart meg

Én mindig megtartottam.

— Magam is.

— Szép, hogy az elveink találkoznak. Most már, pajtás, — engedd meg, én nem szeretek senkit sem magázni, — mielőtt kivonulnánk, szőjjünk tervet. Hova, merre? . . .

— Ezen nem jó sokat tanácskozni. Nagy programmokkal rendesen felsül az ember. Bizzuk magunkat sorsunkra.

— Nem bánom. Sétáljunk egy kicsit

— Igen! Sétáljunk és azután elmenjünk egy pohár borra.

— Számból vetted ki a szót, pajtás . .

Karöltve járkáltak az utczákon. Néha megáltak kirakatot bámulni és élvezték az utcza zaját, nyüzsgő a járó-kelőket. Közbenközben társalogtak. Nemcsak közönyös, divatos tárgyakra került a szóbeszéd, de érzelmeik, gondolataik utján igyekeztek egymáshoz közeledni.

A főhadnagy hamar belemelegedett a bizalmasságba és elbeszélte nemcsak életét, de az Agatha-féle regény-epizódot is.

Berdár Róbert ismerte Agathát. Rezeg Kálmánnak, a lapokban annyit emlegetett tudósnak volt a leánya. Szintén foglalkozott a tudományokkal; egy *tudós leánya* nem tehet másként. Berdár azonban ugy vélte, hogy olyan vad leány, kit érdemes idomitani. Megigérte uj barátjának, hogy majd bevezeti a *Minerva-szalónba.*

A főhadnagy hallgatta ezt a beszédet, de másfelé kalandozott gondolataival. Olimpia érdekelte. Hiszen versenyre keltek Olimpiáért. Nem tehetett róla, ő Agathát is oda képzelte Olimpia mellé.

Két nő, mindakettő elég csinos; egyik sokat tud, a másik embert nem, csak állatot ismer. Az egyik hirt, nagyságot keres, a másiknak még nem is jutott eszébe rendeltetése. Csak az állatok regényeit ismeri, az emberekéről semmit sem hallott.

A kis pupos ember szintén Olimpiával foglalkozott képzeletében.ét az az ötlete támadt hogy milyen izgalmas élvezet lenne, ha ez a leány őt bevinné az állatok közé. Ez a *szelid vad leány.* . . .

Milyen boldog, kit állatok téphetnek csak szét és nem az emberek, kiknek irigysége, vetélkedése, önzése jobban szétmarczangolhatja az erkölcsi létezést, mint Alexandró a hust.

— Nini, hiszen itt az etetés ideje.

Zeitung, A Nép barátja, A Hazánk, Még egyszer a Budapesti Hirlap, Egy Őszinte szó a Kossuth-Kultuszról, A magyar irók élete és munkái, A Forradalom után, A Népkelet, A detronizációhoz, Egy párbeszéd Jókai és Kossuth között Debrecenben, Az osztrák esászári hadvezérlet könyve, Dr Csuday Jenő: A magyarok történelme, Gróf Dessewffy Aurél Kossuth Lajos Pesti Hirlapja ellen, Kölcsey Ferenc nyilatkozatai az urbéri telekváltsági viták alatt 1825-ben, Nagy Pál sujtó kifakadásai Kossuth politikai iránya ellen, Deák Ferencz itélete az 1839—40-iki országgyülés törvényalkotásairól, Asbóth János „Irodalmi s politikai arcképek", Beksics Gusztáv A forradalom és kiegyezés, Tomor Ferenc irodalmi nyilatkozatai Kossuth Lajos ellen, Percel Mór Kossuthot elitélő beszédje 1868. március 29. Egressy Gábor Naplóm 1849—50, Szedlák Mátyás Leleplezések, Szemere Bertalan „Naplóm", Anton Vetter von Deggenfeld, Bem József magyar honvédtábornok sujtó itélete Kossuth Lajos fölött, Mészáros Lázár magyar tábornok, Dembinszky Henrik magyar honvédtábornok Klapka György magyar honvédtábornok, Görgey Arthur magyar honvédtábornok, Széchenyi szelleme. IV. Zárszó. A Tiszavidéki Hirlap, A Népjog, A Magyar Estilap a), Az Egyetértés, A Neues Politisches Volksblatt, A nagy szalontai iparos-olvasókör levele Zimándy Ignáchoz, A Magyar Estilap b), A Pesti Ujság, A Magyar Estilap c).

Érdekes és gazdag tartalom. Mind jó hazafi feljegyzése, birálata, véleménye és észrevétele. Nem ragyogó keret Kossuth arczképéhez, de tagadhatlan, hogy ezek az állitások irásba vannak foglalva s azzal, hogy ha 110 embert élőt és holtat *hazaárulónak* czimeznek el, azt a mi irva van, azokat *a tényeket meg nem semmisitették.*

Mielőtt a buzát elteszik, kirostálják, igy tesz a történet a halhatatlanokkal is. Külön esik a konkoly és külön a tiszta buza.

Vajda-Hunyad vára.

A városligeti Vajda-Hunyad várában elhelyezett mezőgazdasági muzeum részére a muzeum igazgatósága a pesti oldalon nem talál megfelelő helyiséget. Szerény véleményem szerint a muzeum ma középületben ugy sem találhat elhelyezést, mert erre ma alkalmas használatlan középületünk nincs s igy az csak bérházban nyerhetne elhelyezést addig, mig a földmivelésügyi miniszter erre a czélra alkalmas palotát nem épittet. A budai közlekedési viszonyok ma már meglehetősek, miért ne lehetne a muzeumot Budára áthelyezni, azt hiszem a muzeum Budán épen olyan könnyen megközelithető, mint Pesten a városligetben?

A budai háztulajdonosok tehetnének ajánlatot a gazdasági muzeum igazgatósága részére. *E. I.*

Női kereskedelmi iskola Budán.

Wlassics Gyula vallás- és közokt. miniszter 56.680 számu rendeletével *Kozma Gyulának* a II. ker. polg. leányiskola igazgatójának megengedte, hogy a vezetése alatt álló iskolával kapcsolatosan az 1899/1900-ik tanévre is a budai oldalon már 7 év óta fennálló, női kereskedelmi tanfolyamot ismét szervezhesse és abban az Országos iparoktatási tanács által kidolgozott uj tantervet már ebben a tanitási évben foganatosithassa. Melegen ajánljuk ezt a gondos vezetés alatt álló intézetet az érdekelt körök figyelmébe, annyival is inkább, mert a hivatalos akták szerint a székesfővárosban a mult tanévben fennállott öt ily fajta intézet közül egyedül a II. ker. női kereskedelmi tanfolyam részesült a közoktatási kormány méltánylásában.

Szegény legények.

Irta: Várkonyi Dezső, Veszprém, Köves és Boros kiadása.

Petőfi szellemének ünneplői, bizonyára észrevehették, hogy még talán a szél is modernul fuj a pusztán. Az irodalomban pedig és a művészetben nincs *maggar zamat* s a müköltészet nem egyéb *mű hangulatnál.* Furcsa megromlott levegő, azért jól esik olyan egészséges szellő, olyan mint a mi Várkonyi könyvét lengi át. Egészség, erő duzzad a könyvben és dallamos mese-mondás. Várkonyi több mint novellista, ő hivatott krónikás. Mint fővárosi ujságiró nem romlott el s erejét fokozta a vidéki élet, a mi az irásnak a legjobb iskolája. A szegény legények irodalmi meglepetést képeznek a mai posványos korszakban.

Hajnik Károly emléke.

Lapunk egy buzgó olvasója figyelmezteti a magyar gyorsirókat, hogy a gyorsirás nagyérdemü uttörője és apostola *Hajnik Károly* itt Budán lakott a Várban 57-ik szám alatt s itt is temették el. Az a ház ahol lakott megérdemelne egy márványtáblát ezzel a felirással:

„E Házban Lakott És Mult ki Hajnik Károly A Magyar Gyorsirás Megteremtője és Alkotója."

Eljegyzés.

Dr. Ludvik Elemér kitünő budai orvos s a budai társasélet egyik vezető tagja eljegyezte *Szendröi Török Zoltán*, Nográdvármegye főispánja és neje Pokorny Klára, kedves és müvelt leányát Olga kisasszonyt. Az eljegyzés Augusztus 12-én volt Romhányban a főispán birtokán. Őszinte szivből óhajtjuk, hogy legyenek boldogak.

A Gellérthegy sziklaomlása.

Az utóbbi időben már majdnem mindennapos eset volt, hogy a Gellérthegy oldaláról megindult egy-egy hatalmasabb sziklatömb és ezer darabra morzsolódva valóságos közáport zuditott a hegy alatt elhuzódó Dunakőpartra. Véletlen szerencse volt mindannyiszor, hogy komolyabb bajokat nem idéztek elő ezek a sziklaomlások. Amde a veszedelem állandó most már a Gellérthegy alatti utvonalo járó-kelőkre s a közlekedést veszélyeztetik a Gellérthegy függő sziklái. A polgármester tekintettel a több izben hangoztatott panaszokra, fölhivta a mérnöki hivatalt, hogy vizsgáltassa meg Gellérthegyet. Devecis Ferencz műszaki tanácsos vizsgálódásának eredménye az, hogy föltétlenül szükséges a hegyoldal szikláit a Ferencz József-hidtől a Rudasfürdőig lebontani. A lebontás tartama szeptember közepétől november közepéig tart. Ez idő alatt a villamos közlekedés a jelzett utvonalon éjjel 11 órától reggel 5 óráig szünetelne. A sziklák körül nádfalakat emelnének. Nagyjában ezekben állapitotta meg a vállalkozó a maga teendőit, amelyekhez még hozzáfüzi, hogy a Gellérthegy festői képe mit sem fog változni a lebontás által.

Hátha elmennénk az állatseregletbe, mielőtt koczintanánk egy pohár bor mellett . . .

Inditványát a főhadnagy is elfogadta. Sebes léptekkel mentek az állatseregletbe. Olimpia ezüstös pikkely-ruhájában, ezüst sisakjában és aranyos czipőjében már ott állt a ketrecz előtt.

Szivélyesen fogadta a két ur köszöntését. Még beszélgethetett, mert Balzamo mester az etetést vezetve tartotta az előadást. Róbert megrántotta uj barátja kabátját. A *Minerva-szalón* hölgy- és férfi-tagjai teljes számban hallgatták Kalipszanót, közöttük Agatha is.

A tudós üdvözölte a társaságot, de ott maradt Olimpiánál. A hölgyek összenéztek és azt hitték, hogy valami csekély alapja van a *vad leány regéjének*

— Ma az állatszeliditésben a legnagyobb ritkaságot fogja signora Olimpia bemutatni Ime, itt az oroszlán-ketrecz; a ki arra vállalkozik, tessék vele bemenni. Tessék, a kinek tetszik. Hipnotizált oroszlánok.

Berdár Róbert nem tudott ellentállni vágyakozásának. Vállalkozott az egész tudós klikk előtt, hogy ő bemegy az oroszlánok közé.

Olimpia mosolyogva fogadta az ajánlatot és bevitte a tudóst az oroszlánok közé. Az egész közönség megrettent. Olimpia karját a tanárába füzte, egyet dobbantott, szemeit rávetette a fenevadakra és ezek meghunyászkodva lapultak meg a ketrecz szögletében. A szolgák, kezükben a szükség esetén használandó eszközökkel, maguk is bámulva nézték a jelenetet.

Ki hitte volna, hogy ez a kis pupos ember ilyen bátor? Négy-öt percz mulva Olimpia kitolta a ketrecz előrészébe a tanárt s maga végezte tovább a mutatványt. A főhadnagy kezet szoritott vele, a közönség megtapsolta. A Minerva-szalón botránykozott, hogy egy ily világhirü tudós a közönség előtt mire volt képes . . .

Balzamo mester gratulált a zoológia hires professzorának, szemeibe nézett és akkor látta, hogy ezek a sasszemek egy hős tekintetét villogják.

— Nem félt, signor professore?

— Nem féltem soha . . .

A mit Olimpia érzett, eddig sohasem érezte. Maga is megijedt tőle, hogy mi történik, ha az állatok neki rohannak. Kezdette tisztelni ezt a bátorságot. A mire kevés ember képes, azt ez a tudós ember tette meg. Ő nem tudhatta azt, hogy az oroszlánok meg vannak félemlitve, nem tudhatta, hogy ezek itt nőttek fel s gyávák, ha fényt látnak. Kitanulta Balzamo mester a hajlamaikat perczpontosságra. Kapnak valamit a mi narkotizálja őket és megbénul a rettenetes szenvedélyük.

Ez az ember, ha mindent tud is, nem tudhatta a Balzamo-család titkát. Annyira jó, hogy a rosszat nem ismeri. Ő pedig imátkozott érette. Mikor kijött, átgondolta a helyzetet; ekkor félt csak igazán.

A főhadnagy is elhitte, hogy jó katona lett volna a tudósból, de azt is belátta, hogy ez igazi szerelemvallomás. Hiába utánozná, az utánozásban csak kérkedés lenne. Ez a tett már térelőny volna, ha az alak lenne más . . .

A maga természetességében felfedezte a valót. Dr. Berdár Róbert, a tudós vigságában, humorában van egy keserü rugó s ez az, a mit tükre árul el: termete. Ezért nem mert sokat foglalkozni magával. És talán egy sötét eszmével is bibelődik, meg is lehet magával hasonolva és igy akarta bevégezni élete komédiáját.

Meg volt róla győződve, a mint a beszédeiből, tekintetéből olvasni képes volt, hogy ez az ember nem nagyon ragaszkodik az életéhez és ennek termete az oka.

Még nem egészen őszinte hozzá, de pár órai ismeretség után ezt nem is kivánhatja. Szatirikus vonásai, mondásai elégedetlenséget árulnak el.

A főhadnagy jól itélt. Maga a tanár sem fedezte fel magában ilyen jól jellemét és énjét.

Ennek az ötletnek, hogy az oroszlán-ketreczbe lépett, lélekindoka semmi más nem lehet. Mert a tudós szenvedélye nem elég magyarázat.

(Folyt köv.)

Szinházak.

Budapestnek van elég látványossága és ez idő szerint elegendő szinháza is. Igazi állandó szinházlátogató nagy közönsége azonban nincsen. Igy van ez a vidéken is.

Vizsgáljuk csak, micsoda okok miatt járnak az emberek szinházba?

X. asszony ideges, unatkozik, nem tud otthon lenni, bántja a gyermekek zsivaja, a megszokott szeglet. Elmegy a szinházba, ránézve mindegy, akármit játszanak a szinészek, elég az, hogy nincs odahaza. Megnézi ugyanazt a darabot, akár tizszer is. A mi másnak tetszik, az neki nem kell, ő nagyságának, külön izlése van.

N. asszonynak uj öltözéke van, azt bekell mutatni, arra igyekszik, hogy éppen akkorra legyen kész, mikor első előadás lesz, a premiere-közönség, az igazi közönség, a többi nem számit.

Az első előadásra töri-zuzza magát mindenki, csakhogy ott legyen, hajtja a kivánciság és a divat. A többi előadást nem nézik olyan lázas izgatottsággal, mint az elsőt, hol a legelegánsabb közönség van jelen. Az ujdonság ingere kelti a hangulatot, a mely inog, változik felvonásokról-felvonásokra. A közönség vagy megelégedetten távozik, vagy hangoztatja elégedetlenségét, szidja a szerzőt, a szinészeket, szóval hozzájárul a darab eldöntéséhez. Ha már kedvencze az iró a közönségnek, akkor irhat akármit, ellenben ha csak először lép a közönség elé, ugy sorsát kivivni nehezebb. Sok esetben klasszikus jó darabok buknak el és pedig legtöbbször ezek.

Az irónak nem szabad a müizlést nagyon tekintetbe venni, hanem a sajtóét és közönséget. Mi köze az örök széphez, igazhoz? Neki telt ház kell, hogy darabja beüssön.

Könnyebb egy versenylóra fogadni, mint arra, tetszeni fog-e a darab vagy nem; még annak is, a ki a főpróbát látta, sokszor maguk a szinészek sem hiszik és a tökéletlenség favoritja lesz a közönségnek.

Csak az a szerző boldogul, a ki a közönséget ismeri, annak már félig biztos a győzelme. Meg kell hódolni a léhaságnak, még ostorozni is csak ugy szabad, hogy azt inkább bóknak vegyék.

A premiere közönség, nem hálás közönség, csak a vasárnapi publikum az. A ki ritkán, minden harmadik-negyedik vasárnap jut csak szinházba, az kiélvezi azt egészen, azt elragadja minden kicsiség, tetszik a darab elejétől végig, lelkesen tapsol és egész addig dicséri a darabot fünek-fának, mig megint nem jut el a szinházba és akkor azt dicséri.

A törzslátogatók azért mennek el szinházba, mert ezt megszokták és mert tiz óráig sem a klubban, sem az éttermekben nem találnak senkit. Az ő életük ekkor kezdődik.

Fesztelenül viselik magukat, hangos megjegyzéseket tesznek Igen alkalmatlanok, ha buzgó hallgató mellé kerülnek, a ki áhitattal merül bele az előadásba. Ismernek mindenkit, mászkálnak ide s oda, integetnek, látcsöveznek a szinpadra és a szinészek páholyába. A primadonnák barátságosan mosolyognak reájuk. Megesett, hogy egy vidéki ember bárót, grófot látván a bizalmasan köszöngetőben tudakozódott utána, ki lehet és sikerült felfedezni a szinház egyik rőföskereskedőjét.

A klasszikus nevelés hiánya, a klasszikus irodalom és az azt méltányló saját nem létezése okozza azt, hogy nem a darabért járnak a szinházba, hanem mert divat Sőt miután a divat emberei a jobb darabokon unatkoznak, ezek sok esetben, nem telt házak előtt kerülnek szinre. Némely ember el nem tudna maradni a szinháztól. Boldogult Polgár Mihály, a kitünő pesti ügyvéd és hazafi, soha a nemzeti szinházból el nem maradt s ha elmaradt, tudták, hogy az öreg ur beteg.

Ime, ilyen különféle elemekkel áll a szinházak közönsége. Számos és nagy közönség, de mégis ritka a telt ház, az első előadásokat, vagy különösebb vendégszereplésesek, a bevágott darabokat, különösen operetteket kivéve.

Ez az oka annak, hogy lapunk olvasóinak elmélkedése tárgyául feladtuk a szinházakat és szinházlátogatók, melynek czélja, annak a következtetésnek bebizonyitása, hogy a közönség jó részének irodalmi müveltsége nem lévén, a szinházakban nem magasabb müélvezetet keres, hanem szórakozást Ezért zsákmányolják ki jobban az alacsonyabb és durvább tartalmu darabok a helyzetet Erre az irodalmi müveletlenségre van épitve a sok félszeg darab ingatag sikere.

A szinpad és sajtó, véd- és daczszövetségre lépve, nevelhetik a müizlést, az által, ha soha izléstelent nem adnak elő, nem adnak ki, bármennyire csiklandoztatja is az az érzékiség vagy nevetés idegeit.

De nem igy van, hanem a szinpad és a sajtó, véd- és daczszövetséget alkotnak, a jó izlés kipusztitására, mert létezésük tőkéje javarészben az izléstelenség; ha az megszünik és jóizléssé nevelődik, a hamis prófétáknak, deszkarangesőknek nincsen a szinpadon és irodalomban helyük

Lassu munka, de fogjunk azért hozzá és ne törödjünk vele, az elültetett fának gyümölcseit más, a későbbi kor eszi is meg. Ültetni kell, hogy a nemes gyümölcsöt élvező ne harapjon a vadalmába.

Ne tartsa kicsinyesnek senki az izlés, nevelés kulturáját. Tollal és szóval, kis és nagy körben, a hol csak arra alkalom van, ki-ki lásson hozzá, hogy pusztitsa ez izléstelenséget és világositson fel, szabaditsa fel az igaz és természetes izlést.

Mig az nem történik, szinházaink nem felelnek meg valódi hivatásuknak.

Ne késlekedjünk! *B.*

Uzsorások.

Érdekes uzsora pört jegyzett fel a történelem 1508-ból. Leggazdagabb és kegyetlen uzsorások voltak az országban a Budán lakó *Fekete Mendel és Fekete Jane.* Korothnay István zálogositotta el ezeknél drágaságait. A dologból per kerekedett és az uzsorásokkal ki kellett egyezni 4000 forintban, bár uzsoráskodással szaporodott is fel az összeg. Az uzsorásoknak olyan nagy hatalmuk volt, hogy a nemfizetők ellen még egyházi átkot is kitudtak eszközölni. A uzsorások a nádor előtt nyugtázták a felvett pénzt . . . Fekete Mendel és Jane utódai ma is vannak és uzsoráskodnak kegyetlen formák között.

Kevés az iskola.

Különösen a Krisztinavárosiak óhajtják a polgári fiu-iskolát. A szülők közelebb egy gyülést tartanak s meginditják a krisztinavárosi polgári fiuiskola érdekében a mozgalmat, melynek eredményesnek kell lenni. Bizton várhatjuk, hogy meghalgatják ezt a jogos óhajt s nem hagyják a Krisztinavárost ebben a mostoha állapotban.

Mattoni-féle „Budai Erzsébet“ Sósfürdő vendégeinek névsora.

Szabady Józsefné ügyvéd neje Székesfehérvár, Özv. Hock Károlyné és fia magánzónő Budapest, Revitzky Istvánné és fia mérnök neje Orsova, Schretviezer Lajosné és leánya iskolai-igazgató neje Budapest, Balázs Béláné orvos neje Budapest, Varga Mihályné komornik neje Budapest, Keller Szilárdné leányával vaskereskedő neje Bicske, Hermann Győzőné leányával, háztulajdonos neje Budapest, Tihanyi Jakabné kereskedő neje Soroksár, Buder Józsefné borkereskedő neje Moór, Zöld Adorján járásbiró neje Moór, Ungár Gyuláné kereskedő neje Budapest, Ledergerber Pálné kőfaragómester neje Ny.-Ujfalu, Lóos Károlyné fiával főmérnök neje Nagy-Kovácsi, Gyarmathy Imréné tak.-pénzt. hiv. neje Budapest, Heisz Sándorné gyáros neje Bécs, Schovanetz Jánosné kávéház tulajd. neje Budapest, Pöck Nándorné főpinczér neje Budapest, Frits Ferenczné járásbiró neje Rimaszécs, Tomes Andorné földbirtokos neje Zólyom, Dr. Balassa József nejével gymnáziumi tanár Budapest, Kerényi Samuné ügyvéd neje Szolnok, Huppert Hermin magánzónő Budapest, Reich Rózsi magánzónő Budapest, Özv. Weil Bernátné menyével magánzónő Budapest, Havas Arthur m. állami tisztviselő Budapest, Vedres Jánosné jégbizt. hivatal. neje Szegvár, Kovács Józsefné épitészi vállalkozó neje Budapest, Löwinger Zsigmondné magánzónő Budapest, Chorin Samuné magánzónő Budapest, Pohl Rezsőné földbirtokos neje Tinnye, Hönig Antalné kereskedő neje Német-Czernya, Büttel Jánosné Budapest.

A protestáns irodalmi társaság Debreczenben.

A Magyar Protestáns Irodalmi Társasg szeptember 20-dikán Debreczenben tartja idei nagygyülését. A vendégek 19-én érkeznek, a kiket a város közönsége nevében Simonffy Imre polgármester üdvözöl. A gyülést istentisztelet előzi meg a templomban. Gyurátz Ferencz dunántuli ág. ev püspök imádkozik, a prédikácziót pedig Petri Elek budapesti ev. ref. hittanár tartja, A nagygyülést a kollégium disztermében Gyurátz Ferencz püspök, a társaság elnöke nyitja meg. Utána Kiss Áron püspök, a tiszántuli ref. egyházkerület, Simonffy Imre polgármester, főgondnok pedig Debreczen város, a debreczeni ev. ref. egyház és a kollégium részéről üdvözli a társaságot, mire Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter, a társaság elnöke válaszol. Majd Szőts Farkas titkári jelentése, Balogh Ferencz debreczeni hittanár fölolvasása következik: A reformáczió és a magyar nemzeti szellem egymásra való hatásáról. Szabolcska Mihály költeményeket szaval s Hegedüs Sándor záróbeszéde rekeszti be a diszgyülést. Azután a tagok közgyülése következik, a melyen folyó ügyeket tárgyalnak. A debreczeniek fényes fogadásban részesitik illusztris vedégeiket. Szeptember 19-én ismerkedő est lesz. Másnap délben a város, a debreczeni egyház és kollegium adnak diszebédet. A délutáni órákat a város nevezetességeinek megtekintésére szánják. Este a 39. gyalogezred zenekara térzenét ád a nagyerdei parkban; majd az ugyanott lévő vigadóban hangversenyt rendeznek az összes debreczeni dalos-egyesületek. A kereskedelemügyi miniszier a társulati tagok részére a M. Á. V. vonalain kedvezményes vasuti jegyet engedélyezett, Igazolványért Debreczenbe a püspöki hivatalba kell fordulni.

A protestáns irodalmi társaság, mely jelentékeny irodalmi erőkből áll, nagy eredményeket ért el a keresztény vallásos érzések ébresztésében, s hatásában egyenlő a Szent-István társasággal. Irodalmi ünnepén üdvözöljük.

Magyarul!

Télen is hallunk mi elég német szót itt Budán, de nyáron még többet. A tisztelt nyaraló urak, mintha nem is Pestre valók lennének, hanem Bécs-Ujhelybe ugyancsak dajtsolnak. Bizony. Az Országos *Magyar Iskola Egyesületnek volna* a feladata, hogy tagjai tekintélyével és hazafiságával ellensulyozva a németesedést. Elvárhatnánk hazafiui polgártársainktól is, hogy a németül beszélő nem németeket megszégyenitsék. Azok a németül beszélő hölgyek és urak mind tudnak magyarul, tehát beszéljenek is magyarul.

Gyümölcs- és általános kertészeti kiállitás Budapesten.

Az orsz. magyar kertészeti egyesület már taval őszszel szándékozott Budapesten egy kertészeti és gyümölcs-kiállitást rendezni, mely boldogult királynénk elhalálozása folytán hazánkat ért országos gyász miatt elhalasztatott. Az egyesület tegnap tartott választmányi ülésében egyhangulag elhatározta, hogy ezen kiállitást ezen őszön annál is inkább megtartja, miután Darányi Ignácz földmivelésügyi minister, leiratában az egyesület támogatását helyezte kilátásba. Ezen kiállitás f. évi október 7—15-ig fog a városligeti kereskedelmi muzeum (nagy iparcsarnok) épületében megtartani és azon gyümölcsöt, szőlőt, zöldségféléket, fákat, virágokat, kertészeti gépeket, terveket és eszközöket lehet kiállitani. A kiállitás a gyümölcsre és terményekre országos, a gépek és eszközökre nézve nemzetközi jellegü leend. Térdij nem fizettetik, de a kiállitandó tárgyak bérmentve lesznek beküldendők. A kiállitás egybe lesz kötve gyümölcsvásárral is, hol a közönség közvetlenül a termelőtől fogja gyümölcs-szükségletét beszerezhetni. Bejelentések szeptember hó 25-ig fogadtatnak el. Bejelentési iveket és programmot küld az Orsz. Magyar Kertészeti Egyesület titkári hivatala (IV. ker., Koronaherceg-utcza 16. sz.), valamint az orsz. gyümölcsészeti ministeri biztos (földmivelésügyi ministerium) is. A gyümölcs-vásárra a külföldi kereskedők is meg fognak hivatni.

Prológ.*)

Irta: Bóránd János.

Megtört a jég, tova röpülhet a sajka,
Szabad az út az eszmék tengerén!
Ragyogjon fönnen itt is a szellem napja,
Miként az éjben, a sugárzó fény!
És mint a sajka buzgó kormányosának
Résen kell állnia, ha előre tör,
Ugy álljon a résen dísze Ó-Budának
Nagy, s elszánt erélylyel a „Polgári kör“!

*

Innen induljon ki fenséges útjára
A magyar szózat és a hon erény!
Százados álmukból lesz aki fölrázza
A tespedőket, az eszmék terén!
Lesz aki fölrázza és életre kelti
A szivek rejtekén ültetett csirát!
Mint, a hogy tavaszszal buja földből kel ki,
S terjeszti illatát millió virág!

*

Eszmét-eszme követ, dalra-dalba kezdünk,
Hadd zugjon végig egész Ó-Budán!
Hogy lesz foganatja, megsejditi lelkünk,
Eszményi itt az ifju és a lány!
Megsejditi lelkünk, hogy kigyúl az elme,
És messze világit, mint Főnix madár!
Megtanit bennünket szent honszerelemre,
A mely mindég, s bizton diadalra vár!

*

Jöjjetek körünkbe, miként áldozáshoz!
S terjesszétek hévvel a szent igét!
A magasztos eszme mennyei áldást hoz,
S malasztját szivetekbe szórja szét!
A magyarság fája idővel kizöldül,
S ágaiból készül a nagy ravatal!
Közeleg az óra, hogy ez ősi földrül
Elenyészik minden, ami nem magyar!

*

Megtört a jég, tova röpülhet a sajka!
Szabad az út az eszmék tengerén!
Ragyogjon fönnen itt is a szellem napja,
Miként az éjben a sugárzó fény!
És mint a sajka buzgó kormányosának
Résen kell állnia ha előre tör,
Úgy álljon a résen disze Ó-Budának
Nagy, s elszánt erélylyel a „Polgári kör“!

* A III-ik kerületi polgári kör első nyilvános irodalmi felolvasó ülésén szavalta a szerző.

Pusztulás.

A protestantizmus pusztulásáról ad hirt az alsó szabolcsi ev. ref. megye esperesének jelentése, a mely kimeritően foglalkozik az egyházmegye területén levő eklézsiák anyagi, valláserkölcsi és szellemi ügyeivel. Szomoruan emeli ki, hogy vasárnapokon roppant mértéket ölt a korcsmázás, a dorbézolás, terjed az iszákosság; a templomok pedig üresek. A házastársak között napirenden vannak a perpatvarkodások s a háborus, egyenetlenkedő felek a helyett hogy a lelkészek közbenjárását vennék igénybe a kibéküléshez, világi birósághoz szaladnak mindjárt és válópört inditanak. Az egyházmegye területén a mult évben 4820 gyermek született, kiknek 7·4 százaléka törvénytelen; meghalt 3392 egyén; házasságra lépett 1014 pár.

Gróf Zichy Gábor.

(*1827—1899.*)

A magyar arisztokrácziának ismét gyásza van. *Zichy* Gábor gróf, Várpalota örökös ura augusztus hó 29-én este 9 órakor, rövid szenvedés után jobblétre szenderült 72 éves korában. Benne az igazi magyar főurnak tipikus alakja szállott sirba. Élete a polit kai élet terén nagyobb hullámokat nem vert ugyan, de hazája közügyei iránt abban a kis körben, melyben élt, mindig élénk érdeklődést tanusitott és politikai meggyőződésének őszinte bevallásától semmiféle befolyás nem tudta eltántoritani. A katholikus egyházhoz való hüséges ragaszkodásáról, szeplőtlen becsületességéről, rettenthetlen bátorságáról és őszinte szókimondásáról ismerte őt mindenki, akivel valaha érintkezett. Családja mint gyengéden szerető férjet és édesatyát rajongó szeretettel vette körül, innen az a fájdalom, mely a katasztrófára nem is számitó családot a földig sujtotta. Az ugynevezett népszerüséget sohasem hajhászta és a nép, a mely iránta való jóakaratát annyiszor tapasztalta, a mely vele oly közvetlenül érintkezhetett, mégis szive mélyéből szerette őt, hogy azt mondjuk büszke volt az ő jó, öreg grófjára s igazán valóságos megdöbbenést keltett vásosszerte, mikor 29-ikén este megkondult a plébánia templom öreg harangja, hogy a gróf halálát jelezze. Különös intézkedése a gondviselésnek, hogy hat évvel ezelőtt ezen, a magyarra oly emlékezetes napon, János fölvétele napján halt meg Sztáray Antal gróf is, a ki után a most boldogult Várpalotát örökölte. Egyetlen kedvtelése volt az elhunytnak a vadászat, melynek a várpalotai uradalomhoz tartozó terjedelmes bakonyi erdőségben könnyen és bőven tehetett eleget.

Szépirás-iskola.

Vajda Pál székes-főv. polgári iskolai rendes tanár szépirásiskolája II. ker., Fő-u. 51. sz. Biztos és alapos kiképzést nyujt: bank-, pénzintézeti tisztviselőknek, és kereskedelmi alkalmazottaknak, urak és hölgyek részére, a magyar, német szépirás és rondirásból, kik azt rövid idő alatt elsajátitani akarják. Hölgyek, valamint felsőbb intézetbe járó tanulók részére külön napok és mérsékelt dijak. Tanitó-, tanitónő-jelöltek (képezdei hallgatók), a gyakorlati részen kivül a szépirás tanitásának módszerét is elsajátithatják. Tanitási idő naponként d. u. 4—9 óráig.

A svábhegyi kábelvasut.

Az eskütéri hid tervezésekor a főváros állandóan azt vitatta, hogy a hidra közuti vasutat kell épiteni, hogy Pestet és Budát az uj vasut még szorosabban kösse össze. A kormány azonban hallani sem akart arról, hogy a hidon vasut menjen keresztül Végre annyit engedett, hogy a hidat ugy épitsék, hogy valamikor vasut is mehessen rajta. Ilyen viszonyok között kérte a kábelvasut-társaság az Egyház-tértől a Svábhegyre vezető vasut területhasználati szerződésének a megkötését. A szerződés tárgyalásakor azt is kérte a vállalat, vegyék be a szerződésbe, hogy ha a kormány megengedi, a főváros is hozzájárul, hogy a vasut az eskütéri hidon átjöjjön a pesti oldalra. A közgyülés nem teljesitette a kérelmet, hanem közgyülési határozattal mondotta ki, ha a vállalat kieszközli a Pestre jutást, a főváros nem gördit elé akadályokat. A hidat megépitik s uj kormány vette át az épitését. Az uj kormány hajlandó megengedni, hogy vasut járjon az eskütéri hidon s *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter fölhivta a fővárost, nyilatkozzék, hozzájárul-e, hogy a kábelvasut átjöjjön Pestre. Egyuttal megjegyezte a miniszter, hogy a közuti vasutnak is meg fogja engedni, hogy a hidon át közlekedjék A középitési bizottság ülésén azt jelentette ki, hogy forgalmi szempontból nem kivánja, hogy a kábelvasutat áthozzák a hidon. A városnak elegendő, ha egy vasut közlekedik a hidon s attól fél, hogy ha a kábelvasutat is áthozzák Pestre, a kis eskü-téren még sokkal veszedelmesebb lesz a sok vasut, mint a Kálvin-téren.

A csalogány-utczai villamos vasut.

A budapesti közuti vaspályatársaság sürgeti, hogy a főváros hatósága engedje át a csalogány-utczai vonalszakaszhoz szükséges területet is. A mérnöki hivatal most azt jetenti a tanácsnak, hogy tizenhárom telektulajdonos területét, a kik a terv ellen kifogást nem emeltek, már juliusban át lehetett adni, a tulajdonosokra nézve azzal a kötelezettséggel, hogy a telkeik uj határát keritsék be. Van ezenkivül még hat telektulajdonos, a ki a tervet nem fogadták el, ezeknek a telkeikre nézve a napokban bonyolitották le a kisajátitó eljárást s az idevágó jelentést a kereskedelemügyi miniszterhez terjesztették. Ha innen az ügy leérkezik, a mibe mintegy hat heti idő beletelik, akkor a területet a közuti vasut átveheti.

A boritaladó és husfogyasztásiadó biztositása az 1900. és 1901. évekre.

A m. kir. p. ü. minister 1899. évi 58644. szám alatt adott ki a boritaladónak és a husfogyasztási adónak 1900. és 1901. évekre való biztositására vonatkozó körrendeletet, melynek több, nevezetes intézkedése van. Igy:

1. A biztositás az 1900. évre feltétlenül, az 1901. évre pedig feltételesen (felmondási jog fentartásával) eszközlendő s ezen tul terjedő időre szerződések nem köthetők.

2. Az 1900. évre is szóló szerződések az államkincstár részéről csakis akkor mondandók fel, ha az illető város (község) a bor- és husfogyasztási adópótlékoknak az állami borital- és husfogyasztási adóval együttes biztositását óhajtja. A felmondás minden más esetben csakis a pénzügyminister külön felhatalmazása alapján eszközölhető és ily felhatalmazást a pénzügyigazgatóság csakis rendkivül fontos okok fenforgása esetében kérhet. Ebből nyilvánvaló a m. kir. p. ü ministernek ama helyes intentiója, hogy a régi szerződéseket lehetőleg fenn akarja tartani a minek meg is lesz az az eredménye, hogy az idei biztositás nem fog nagyobb dimensiokat venni.

3. Eddig oly rendelkezés állott fenn, hogy oly helyeken, a hol a boritaladó és husfogyasztási adó megváltás utján (a községgel vagy az adóköteles felekkel biztositható nem volt, az árverés kiirását megelőzőleg a régi bérlőt fel kellett hivni, hogy nem volna-e hajlandó az adók beszedési jogát a jövő évre is megtartani A pénzügyminister most e rendelkezést hatályon kivül helyezte, tehát ha a megváltási eljárás nem vezet eredményre, az árverés azonnal kürandó.

4. Azzal, a ki határozott időre szól-italmérési engedély alapján gyakorol italméő rést, megváltási szerződés nem köthető.

5. Elvül szolgál, hogy a községi (városi) bor- és husfogyasztási adópótlék feltétlenül mindig az állami borital- és husfogyasztási adóval együttesen szedendő be, tehát e'eket az adókat az adóköteles felek egymás nélkül nem válthatják meg, sem azok egymás nélkül bérbe nem adhatók. A község (város) kivánatára a szeszfogyasztási adópótlék is együtt biztositandó az állami adókkal, azonban ezt kisebb összegért biztositani nem lehet, mint a mennyit az illető község (város) minimális összegért megjelölt.

2237/T. számhoz.

Déli vasut.

Az idei **fürdőévad** tartama alatt azaz f. é. május hó 1-től fogva szeptember hó végéig, Budapest déli vasutról, Budapest keleti pályaudvarról, Budapest-Kelenföldről, Székesfehérvárról és Nagy-Kanizsáról rendkivül mérsékelt áru I., II. és III. osztályu, az egész évadra, azaz f. évi szeptember hó 30-ig érvényes **menettértijegyek** adatnak ki Siófokra, Szántódra, Balaton-Földvár m. h.-re Szárszó m. h.-re, Szemes-re, Lelle m. h.-re, Boglárra, Fonyód-fürdőtelepre Máriatelepre és Balaton-Szt.-Györgyre, továbbá (Siófokon át) Balaton-Füredre, Almádiba, Kenesére és (Bogláron ill. Fonnyód-Fürdőtelepen át) Badacsonyra, Révfülöpre és vissza. Ezen menettértijegyek alapján az útipodgyász a fentnevezett vasuti és gőzhajózási állomásokra és viszont közvetlenül továbbittatik.

Ezenkivül a fürdőévad tartama alatt Budapest déli vasút Siófok és Balaton-Földvár közti forgalomban **időleges jegyek** is adatnak ki, melyek árai a kovetkezők:

a) **Budapest d. v. Siófok között:** 1 hóra I. osztály 104 korona, II. osztály 76 korona.

Az egész fürdőévadra: I. osztály 256 korona, II. osztály 188 korona.

b) **Budapest d. v. Balaton-Földvár között:** 1 hóra; I. osztály 118 korona, II. osztály 86 korona.

Az egész fürdőévadra: I. osztály 290 korona, II. osztály 212 korona.

„The Gresham" életbiztositó-Társaság Londonban.

E társulat 50. évi jelentése, mely az 1898. évi deczember 31-én befejezett üzletévről szól és a részvényesek 1899. évi május 10-én tartott rendes közgyülése elé terjesztetett, rendelkezésünkre állván, következő főpontjait közöljük. Az 1898. évben 6612 kötvény kor. 58.680,009·43 fill. tőkeösszegről lett kiállitva. A dijbevételek, levonva a visszbiztositásért fizetett összeget, korona 23.290,440·51 fillérre rugtak, mely összegben a korona 2.681,864·79 fillért tevő első évi dijak bennfoglaltatnak. A kamatszámla mérlege a lefolyt üzleti évben korona 6.475,032 68 fillért tett ki, és a társaság jövedelmét a dijbevételekkel együtt korona 29.765,473·09 fillérre emelte. A társaság az elmult évben korona 10.446,632·86 fillért utalványozott oly követelések alapján, melyek életbiztositási kötvényekből eredtek. Lejárt kiházasitási és vegyes biztositásokra korona 3.386,986·92 fil., visszvásárlásokra 1.289,474·10 fillért fizetett ki a társaság az elmult évben. A biztositási és járadékalapok a lefolyt üzleti évben korona 8 927,312.85 fillérrel gyarapodtak. Az aktivák főössege 1898. deczember 31-én korona 168.924,140·33 fillérre rugtak. Tőkebefektetések: korona 471.489,87 fillér az angolbank alapjaiban, kor. 372,529·25 fillér indiai és gyarmati kormányok értékeiben, korona 31.285,784·71 fillér idegen államok értékpapirjaiban, korona 10.332,523.67 fillér vasuti részvények, elsőbbségek és garantáltak, korona 66.905,166 02 fillér vasuti és egyéb kölcsönkötvényekben, korona 16.428,645·44 fillér a társaság ingatlanaiban (ezek között van a társaság budapesti háza), korona 7.561,773·65 fill. jelzálogokban, korona 12.636,648·21 fillér a társaság kötvényeire nyujtott kölcsönösszegekben, korona 2.237,175·87 fill. pénztári készletben és folyószámlán és korona 20.692,373·64 fillér kölönböző értékekben.

Üdülés esténként.

A székesfővárosi ember napi munkája után, a melyet a tikasztó melegben a fülledt magas épületek közt végez esténként, vágyódik üde levegő után.

A várkert rakparton a Döbrentei utcza sarkán nyilt meg nehány hete a *Duna-kávéház*, az uj tulajdonosok *Lesch* és *Singhoffer* urak minden lehetőt elkövettek, hogy a közönséggel már is megszeretették a kávéházat.

Kitünő kávéházi hüsitő italok, szép tágas helyiségek állanak a n. é. közönség rendelkezésére.

A közönség állandó érintkezési helyül szemelte ki a helyiséget s kimondotta, hogy minden városrésznek meg van a találkozási helye, ugy a Tabániaké a *Duna-kávéház*.

Varázs kilátás Pestre az esténkénti világitással, ugy a jó zene, teszik élvezetessé az üdülést, csalogat a Berki Jenő nótája. A vendégek és látogatók jelszava: viszontlátásra holnap.

Elsőrangu hazai gyártmány.

Gőzcséplők. Vetőgépek. Borprések. Ekék. Szecskavágók. Morzsolók.

Pontos czim:

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedüli **gazdasági gépgyára** mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerü felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Eladó telkek.

1---2 egymás mellett fekvő és magas deszkakeritéssel bekeritett telek a *Kelenföldön* a fehérvári-ut mellett, közvetlen a Mekka városához czimzett vendéglő átellenében, s a Peringer-majornak balfelén. Ez a két telek massziv deszkakeritéssel van ellátva, a telkek szépen parkirozva és a legnemesebb gyümölcsfákkal s 500 rózsával beültetve, kut is van benne és pedig igen jó iható vizet ad. Egy-egy telek nagysága 300—300 □-öl, szép formáju; különösen kiemelkedik a ritka faju, pompás gyümölcsfák. A kut kezdetleges bár, nincs még készen, de a fő az, hogy a viz nem keserü, egy cseppet sem, igazán pompás, iható jó viz. A gyümölcsfák egy jó része Spött berlini leghiresebb faiskolájából valók Vannak szép fenyőfák is a parkban, melyek szépen fejlődnek, vannak remekszép szamócza-bokrok, óriás nagy gyümölcsüek stb. Nyulak és más kártékony állatok a telekre be nem jöhetnek, mert nem lécz, hanem erős, magas deszkakeritéssel van a telek bekeritve. A telken ház épitve nincs, de van egy deszkákból készült és papirpéppel fedetett szoba és egy nyitott szoba; rosz idő esetén ott lehet aludni. Bővebb felvilágositást ad a kiadóhivatal.

Nyilttér.*)

Császárfürdő Budapesten. Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kö- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
mindszenti ERDÉLYI GYULA.
Szerkesztő: JURISZTOWSZKY ÖDÖN.

Standard életbiztositó-társaság

Edingburgban (Angolhonban)

Alapittatott 1825-ben.

Magyarországi fiók.

Budapest, V., Fürdő-uteza 4. sz.

Évi bevétel	27,500,000 korona
Klutalt nyereményrészek	150,000,000 korona
Vagyon	220,000,000 korona
Halálesetek folytán kifizetve	450,000,000 korona

A **Standard** kötvényeinek nevezetesebb előnyei Kétségtelen biztonság. Alacsony dijak. Szabad világkötvények. Kötvények érvényben tartása dijfizetések elmulasztásánál. Tőkésités és előre megállapitott visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után, szabad háborubiztositás népfelkelők részére.

Dijtáblázatok kivánatra küldetnek.

Budai főügynök: Klemm Árpád II., Zsigmond-u. 10.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legtisztább égvényes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

„NEMZETI"

Baleset-Biztositó Részvénytársaság

magyarországi vezérképviselősége.

Első és egyedüli magyar népbiztositás orvosi vizsgálattal heti 10, 20, 30, 40, 50 kros befizetésekkel. **A biztositott tőke halál esetre már az első évben teljes összegben kifizettetik. Ügynökök** felvétetnek és kitanittatnak.

Rövid próba idő után állandó fizetéssel szerződtetnek.

Bővebb felvilágositásokat ad a

Magyarországi vezérképviselőség:

VI., Váczi-körut, Iparudvar.

Jakovits Károly

liszt, term. és hüvelyes vetemények raktára

Budapest, I., Mészáros-uteza 3.

Különösen alkalmas bevásárlási hely nemcsak azért, mert a **legjobb árut** adja a **legolcsóbban**, — hanem a **vidéki vásárló** kocsijával az udvarba be is állhat és igy a vendéglői kiadást is megtakarithatja.

3 forintért

női ruhát szabni és rajzolni alaposan megtanit.

Czim a kiadóhivatalban.

Janky és Neuzil

ércz-vasbutor fényezők és épületmázolási vállalkozók

Budapest, VII., Dohány-utcza 45.

Elvállalnak **fürdőkádak-, konyha- és vizes-edényekben bárminő mázolási munkát versenyárak mellett.**

Fősulyt fektetünk

vasbutor mázolási munkákra.

Javitások olcsón elkészittetnek.

Nevelő- és tanintézet

nyilvánossági joggal

RÁKOS-PALOTÁN, (Budapest mellett).

Vasuti, posta- és távirdai állomás. Az intézet áll: VIII. osztályu főgimnázium, VI. osztályu polgári és IV. osztályu elemi iskolából. Az intézet egy nagy parkban fekszik. **Kitünő tanerők. Államérvényes bizonyitványok. Gondos fölügyelet. Jó tápiálék. Idegen nyelvek tanulása. Neveldei dij mérsékelt.** A tanulók lehetnek benlakók, félkosztosok és bejárók. Ismertető és bővebb fölvilágogitás azonnal kapható.

Wágner Manó

intézet-tulajdonos, igazgató.

Mihalovits József

kalapos-mester

Budapest, I. ker., Alagut-uteza,

a Szinkörrel szemben.

Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

NŐI KALAPOKBAN,

valamint **szőrme-árukból.**

STÖRI A. J.

Krisztina-köruti nagykávéháza

(Krisztina-körut 91.)

Minden vasárnap katona hangverseny.

KITÜNŐ TEKEASZTALOK.

Hideg buffet.

Legfinomabb italok.

Igen olcsó árak.

— Pontos kiszolgálás. —

LÖWY JÓZSEF

sirkő raktára

Budapest, II. ker., Fő-utcza 98. szám

a Király fürdő mellett.

Mind e szakmába vágó munkák remek kivitelben **10—25%** olcsóbban készittetnek mint bárhol.

Venni szándékozók személyessen meggyőződhetnek fent jelzett raktárunkban.

Szt.-Lukácsfürdő

téli és nyári

gyógyhely.

Nagy kénes iszapfürdő, a melynek 520 □-méter nagyságu nyitott és zárt medenczéiben a forrásviz naponkint négyszer megujul. **Mindennemü gyógy- és üditőfürdők. Lakás- és teljes ellátás, közepes ár 25 frt hetenkint. — Prospektust küld az igazgatóság Budapesten.**

RÉTAY és BENEDEK

BUDAPEST, IV., Lipót-utcza 21. szám.

Dús választék mindennemű templomi felszerelvényekből.

Oltárok, szószékek, képkeretek, úrkoporsók, lourdesi Mária-oltárok, Mária-trónusok stb.

saját jól berendezett műhelyeinkben bármely stylus és rajz szerint szépen, szolidan és legjutányosabban készittetnek el. **Tervezetek, költségelőirányzatok készséggel küldetnek.**

Elvállaljuk továbbá **régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek** stb. valamint **egész templomok belső berendezését, alapos ujitását, festését, márványozását** és **aranyozását**, ugyszintén **azoknak átalakitását**, melyeket kipróbált munkaerőinkkel a legszebben készitünk el **igen kedvező fehtételek mellett.**

A templomok megtekintését, valamint a költségvetés díjtalanul eszközöljük. Megbizhatóságunkat e téren is számos elismerő nyilatkozattal bizonyithatjuk.

1898—1899 ik években a többi között a következő munkálatokat végeztük:

Nyitra m **Galgóc,** oltár átalakitás.
„ **Gerenc ér,** főoltár renoválása, uj főoltárkép.
„ **Darázs,** egész templom renov. lása, kifestése, üvegablakok.
„ **Mocsonok,** egész templom renov.
„ **Kis-Raáb,** egész templom renov.
„ **Kis-Appony,** egész templom renoválása és kifestése.
„ **N.-Kér,** uj oltárkép.
„ **Nyitra,** Apáca-zárda tornaterem kifestése.
„ **Ratkóc,** főoltár.
„ **Krakován,** két uj oltár.
„ **Hrádek,** lourdesi oltár.
„ **Szenic,** főoltár és szószék.
„ **Bajna,** lourdesi oltár.
„ **Csejthe,** egész templom renoválása, 5 üveg-ablak, két uj mellékoltár.
„ **Szered,** Jéüs- és Mária-szobor.
„ **Madunic,** egész templom renov.

Pozsony m. **Gerencsér** egész templom renov.
„ **Sempte,** Jézus- és Mária-szobor.
„ **A.-Dombó,** egész templom renov.
„ **Pudmeric,** egész templom renov.
„ **Halmos,** egész templom renoválása.
„ **Kajal,** uj főoltár és szószék.
„ **N.-Sur,** uj főoltár, uj mellékoltár és egész templom renoválása.
„ **Jakabfalva,** úrkoporsó.
„ **Lamacs,** uj főoltár.
„ **Cseszte,** Jézus Szive oltár.
„ **Szilincs,** főoltár renoválása.

Komárom m. **Alsó-Galla** uj főoltár és mellékoltárak ujitása.
„ **Felső-Galla,** egész templom ujitása.
„ **Szent-Péter,** lourdesi oltár.
„ **Gyalla,** uj főoltár.
„ **Dad,** egész templom ujitása és uj főoltárkép.
„ **Kürth,** lourdesi barlang szoborral.

Esztergom m. **N.-Ölved,** Jézus Szive oltár.
Bács m. **Szántova,** oltár ujitás
„ **O-Szivac,** lourdesi oltár.
„ **Baja,** templom-renoválás.

Borsod m. **Szirak,** lourdesi oltár.
„ **Bánhorváth,** lourdesi oltár.
„ **Mező-Csáth,** úrkoporsó.
„ **Felső-Nyárád,** lourdesi oltár.
„ **Ozd,** úrkoporsó.

Csanád m **Mező-Kovácsháza.** főoltár.

Győr megye **Révfalu,** két oltár átalakitása.
„ **Gyirmoth,** uj oltár szentsirral.
„ **Gyarmath,** Jézus Szive oltár.

Heves m. **Pétervására,** úrkoporsó
„ **Csehi,** oltár.
„ **Gyöngyös,** Mária-oltár

Hajdu m. **Egyek,** lourdesi oltár.

Hont megye **Ipolynyék,** főoltár.
„ **Deménd,** lourdesi oltár.
„ **Adács,** úrkoporsó.

J.-N.-Kun-Szolnok m **Rákóczi,** oltár.
„ **Török-Szt.-Miklós,** oltár.

N.-Kükülő m. **Bolya,** főoltár és szószék.

Kolozs m. **Bánffy-Hunyad,** főoltár és szószék.
„ **Radnóth,** főoltár és szószék.

Moson m **Magyar-Kimle,** uj főoltár.
„ **Horváth-Kimle,** templom renov.
„ **Püski,** uj mellékoltár és oltárkép-renoválás.
„ **Nezsider,** főoltár.
„ **Hegyeshalom,** egész templom renoválása.
„ **Kilitl,** egész templom renoválása.

Pest megye. **Budapest** Angyalföldi országos tébolyda főoltár.
„ „ Irgalmas növérek, lourdesi oltár.
„ „ Erzsébet-korhaz oltár.
„ **Nagy-Maros.** úrkoporsó.
„ **Szent-Iván,** úrkoporsó.
„ **Fajsz,** oltár.
„ **Adony.** Szt.-Háromság oltár.
„ **Pomáz,** főoltár.
„ **Taksony.** főoltár.
„ **Jakabszállás,** lourdesi oltár.
„ **Kóka,** Jézus- és lourdesi oltár.

Szabolcs m. **Tisza-Eszlár.** uj főoltár és mellékoltárok.
„ **Nyiregyháza,** úrkoporsó.
„ **Sibinj,** főoltár ujitása.

Fruscha György és Társa

temetkezési vállalat.

Van szerencsém szives tudomására hozni, hogy az „Első Magyar Szállitási Vállalat Részvénytársaság“ tulajdonát képező Entreprise des Pompes funébres VII. kerületi fióküzletéből — a hol több éven át mint üzletvezető müködtem, — kiléptem és folyó évi augusztus hó 1-én

Fruscha György és Társa

néven **VIII., Baross-utcza 68. szám alatt** (az előljárósággal szemben), egy a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő

temetkezési vállalatot

nyitottunk.

Midőn ezen körülményt szives tudomására hozzuk, megjegyezzük, hogy főtörekvésünk oda fog irányulni, hogy jutányos áraink daczára minden tekintetben pontosság s a kellő diszes kiállitásokkal érdemelhessük ki szives bizalmát.

Temetés-rendezéseket a legegyszerűbbtől a legfényesebbig mérsékelt árak mellett az összes szükségletek hozzáadásával rendezzük, nemkülömben nagy választékban sirkoszorukat is tartunk raktáron.

Végül bátorkodunk megjegyezni, hogy a szükséges koporsókat az országszerte ismert s hires Gebauer-féle gyárból szerezzük be, valamint hogy a legolcsóbb, sőt még a kórházi temetésekhez is nyolcz-oszlopos ezüstös halottaskocsit adunk.

2946./kb. 899. szám.

Hirdetmény.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közig. bizottsága részéről közhirré tétetik, hogy a m. kir. államvasutak Budapest-ujszőnyi vonalának Kelenföld-bicskei szakaszán épülő II. vágány czéljaira szükséges ingatlanok kisajátitási tervei Budafok, Budaörs és Torbágy községek házainál közszemlére kitétettek s a tárgyalás határnapja Budaörs községházánál **1899. évi szeptember hó 25-ének d. e. 1/29 órájára** kitüzetett, mely alkalommal a kiküldött bizottság a kisajátitási terv megállapitása felett akkor is érdemileg fog határozni, ha atárgyalásra a kisajátitást szenvedő birtokosok közül egy sem jelennék meg, s hogy a megjelenés elmulasztása miatt igazolásnak helye nincs.

Budapesten, 1899. augusztus 18-án.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közig. bizottsága nevében:

BENICZKY

alispán, mint h. elnök.

HÁRTL L. ÉS TÁRSA

FESTÉK,

KENCZE ÉS LAKK GYÁRI RAKTÁRA

Budapest, VII., Csömöri-ut 2.

Fiók-üzlet: **BUDA, II., Fő-utcza 21. sz.**

NAGY RAKTÁR

Nobles és Hoare, Harland & Sohn-féle

ANGOL KOCSILAKKOKBAN,

VALENTIN-féle amerikai lakkokban

Bronzok, Enyvek és Páczokban,

BOROSTYÁN-LAKKFESTÉKEK és

Parkettviasz-pasztákban,

Homlokzat-festékek,

Gépolajok és kátrány-gyártmányokban.

Valamint mindennemü

Haj- és sörte-ecsetek, Kefe-áruk,

Düsseldorfi Tubusfestékek és

FESTŐ-SZEREK nagy választékban

a legjutányosabb árak és szolid kiszolgálás mellett.

A Kőbányai Királysörfőző

Dr. Korányi és Dr. Kétly egyetemi tanár urak által gyógyczélokra ajánlott

GOLLIÁT

MALÁTASÖRE

idegbajokban, vérszegénységnél, emésztési zavaroknál, gyengeségnél stb. kiváló sikerrel használtatik és egyuttal

legkellemesebb üdítő ital.

Ára vidékre kőbányai vasuti állomáshoz szállitva: nagy palack 19 kr., kis palack 13 kr. fogyasztási adóval együtt. Vidékre legkisebb szállitmány 30 palack.

Betét nagy ládáért: 1 frt 60 kr., kis ládáért: 1 frt 20 kr., palackért 6 kr., mely azoknak bérmentes visszaadásakor visszaszolgáltatik.

Megrendelhető: a gyári irodában Kőbányán, a városi irodában VII., Kertész-utcza 40. és a vidéki raktárosoknál.

Budapesten kapható minden nagyobb füszer-kereskedésben és poharankint a Quisisana automata buffet-ekben is.

Köszönetnyilvánítás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherczeg udvar mesteri hivatala.

Általános Asbestárú-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherczeg **rendkivül meg van elégedve** az asbettalppal bélelt czipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak el, mint más közönséges czipőknél. Küldök egy pár vadász-czipőt, hogy annak a mintájára készitsenek másikat asbettalpbéléssel, ugyanannál a czipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadászczipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelőek, a mint megfelelők voltak a szalonczipők.

Zágráb, 1898. julius hó 8-án.

Krahl, huszarkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke a következőket irja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetétü czipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, ugy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szives tanácsát köszöni

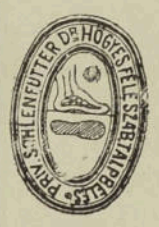
Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én. tisztelő hive

Wekerle Sándor

Ne viseljünk lábbelit a Dr. Högyes-féle szab. Asbesttalp betét nélkül.

A magy. kir. honvédségtől czélszerünek elismerve.

Nincs többé lábfájás.

Óvjuk lábainkat az izzadástól és meghüléstől.

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid ideig viselés után **megkönnyebbül a járása** annak, ki czipőjét **dr Högyes általszabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el.**

Kettősvastagságu **1.20** kr., egyszerű **60** kr., homoktalp **40** kr., gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbélés kitünőségét legjobban bizonyitja, hogy a **cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállittatott.**

Szétküldés csakis utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilagositások, prospectusok és köszönetnyilvánitások ingyen. **Kapható kizárólag:**

Asbestárugyár bet. társaság

Budapest, VI., Szív-utcza 18.

DIETZL JÓZSEF

bornagykereskedő és bortermelő.

Cs. és kir udvari szállitó, valamint Ő csász. és kir. fensége József főherczeg udvari szállitója, Szerb kir. udvari szállitó

Budafokon.

Ajánlja tisztán kezelt asztali-, pecsenye és csemegeborait palaczkokban, valamint hordókban.

Különlegesség

Budai sashegyi saját termése.

RAINER J. és TÁRSA,

Budapest, II. ker., Fő-utcza 12.

Ajánlja legjobb minőségü **padló beeresztési szereit, parketpaszta** tartós és tükörfényü, doboz 45 és 80 kr. — **Főzőt viasz** (1 kilogr. 6 liter vizben felhigitandó) sárga 1.20, fehér 1.40, 1 kilogr. — **Borostyánlak** 4 szinárnyalakban, doboz 85 kr. és 1 frt. — **Amerikai spirituslak** (különlegesség, rögtön szárad, tartós és tükörfényü) 1 üveg 1.20 kr.

Nagy választék **illat és piperéczikkekben, szivacsok,** mindennemü **sebészeti kötanyag és betegápolási készülékek.**

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, csomagolás felszámitás nélkül.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. Közönség becses tudomására hozni, hogy I. Ker., Egyházt éren fiokü zletet nyitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órajában frissen kapható

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

Minden vasárnap Schrammel és Concert.

MEGHIVÓ.

Van szerencsém az igen tisztelt vendégeimnek és ismerőseimnek, valamint a nagyrabecsült közönségnek becses tudomásukra hozni, hogy nálam minden pénteken

halászlé-estély

tartatik. Halászlén kivül **paprikás csirke és turós csusza** is kapható.

Az estélyen a közkedvelt „Schrammel-Terzet" Meriád vezetése alatt fog játszani.

Kitünő konyháról és jó borokról gondoskodva van.

Számos látogatásért esedezik

kiváló tisztelettel

Bauer Ferencz,

vendéglős.

I. ker., Alkotás-u. és Mozdony-u. sarok.

„REGGELI UJSÁG"

fogyasztási czikkeket szállitó-vállalat részvénytársaság

József-körut 19.

Liszt, kenyér, füszerek hus, zsirnemü, szárnyas, tojás, csemegék, sör, bor, pezsgő, fa és szén jó minőségben, jutányosan házhoz szállitva.

Kivánatra megrendelési bárczák.

Részletes árujegyzék a **Reggeli Ujságban.** Előfizetési ára a lapnak egy hóra 30 kr, vidékre 50 krajczár.

A czikkek megrendelhetők az ujság kihordónál.

A szallitás Budára gyors és pontos.

Röck István

gép- és gőzkazángyára, vas- és ércztöntődéje

BUDAPEST, IX, SOROKSÁRI-UTCZA 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajógépeket.

Lokomobilokat,

kihuzható forr- és hülőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket,

Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fülőcsövekkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**

Teljes hütőtelepeket és jéggyárakat

szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizmütelepeket, gözmalmi- és téglagyári

berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömbzéki emeltyü szerkezettel.

Műfogak és fogsorok

a legjobb minőségben és a legjutányosabb árak mellett készittetnek — anélkül, hogy a gyökereket el kellene távolitani, 10 évi irásbeli jótállás mellett.

Hivatalnokoknak 50%-al olcsóbban.

Kivánatra részletfizetésre is.

KEMÉNY E.

Budapest, VII. ker., Klauzál-utcza 2. sz., I. em.

(a Párisi Nagy-Áruházzal szemben.)

Nyomatott Kaufmann József kő- és könyvnyomdájában Budapest, V., Arany János-utcza 4.

Budapest, 1899. VIII. évfolyam 25. sz. Vasárnap, Szent-Mihályhava (Szeptember).

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek:
Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Megjelenik havonként háromszor.
Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG:
I., Városmajor-utcza 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Erzsébet királyné emléke.

Egy éve mult, hogy szeretett királynénk életét egy rajongásában elvetemült gonosz kéz kioltotta. A merényletnek áldozatául esett királyné ravatalát az egész világ részvéte vette körül s hazánk fájdalmas gyászszal állt ott.

A virágok miket koporsójára helyeztek elhervadtak, közöttük az a rozmaring bokréta, mit a *Buda és Vidéke* helyezett el oda. A külső gyásznak vége, de a szivek gyásza ma is olyan, mintha tegnap történt volna . . .

A nemzet kegyelete mindenképpen megnyilatkozott. Gazdag és szegény, az ország, városok, községek, agg, ifju, férfi és gyermek áldozott a hála, a szeretet, a tisztelet oltárán.

A királyné szobra ott fog állni a Szent-György téren, ott az ország sok helyén, ott a hol ugy szeretett merengeni a budai János hegyen s a legkisebb faluban a legmesszebb pusztán Erzsébetfa hirdeti, emlékezetét.

A mit mi inditványoztunk először királyné kalvária is lesz. Nagy Erzsébet az ég királynéjának nyujt Megváltónk keresztje előtt koszorut. A szenvedő a szenvedőnek. Fájdalmas anya, mind a kettő. A kinek nem volt földön nyugta, annak Isten kegyelme biztosit az égben maradást.

A királyné példája örök időkre intse a magyar nőket, hogy a nő legszebb erénye a *hazaszeretet.*

A mai nőnevelés nagyon tudományos, kiképezik az észt, a szellemet, de a szív, melyből a családi élet táplálkozik, melyből a hazaszeretet fakad, az bizony a nevelés mostoha gyermeke. Multunk legfényesebb lapjait, ha vizsgáljuk, a magyar nő mindig *honleány és nő volt* . . .

És ma? Kétségbe kell esnünk a többséget látva és elkeseredünnk a női erények alkonyára . . . Ha ilyenek a nők, ilyenek az anyák, milyen lesz a jövő nemzedék. Rettenetes sülyedés a tisztaságban mindenfelé.

A fiu nem tanulja anyjától: *Szeresd hazádat!* Kitől tanulja hát?

Az iskolai oktatás minden önfeláldozó lelkes működése mit ér, ha az anyatejjel nem szivjuk be a hazafiságot, ha az anya meséi, dédelgetése nem vetik meg annak megingathatlan alapját.

Az Erzsébet szobrok, az Erzsébet emlékek, fák és ünnepek hirdessék az anya kötelességeit, a hazaszeretet táplálásának kötelességeit. *Nagy Erzsébet* legyen a hazaszeretet patronája. Vagy ez a gyász is csak külső volt? A gyászünnepélyekben hódolat szólt és nem őszinteség. A fekete gyászruhák, fekete keretü lapok és levelek, levélboritékok pusztán feltünést kereső külsőségek.

Bűn a hazugság, de legnagyobb bűn a kegyeletben. Ez megsértése az érzéseknek. A hiuság vásárának egy jelenete csak.

A ki Erzsébet királynét szivből igazán gyászolja, az *tetteiben* szeresse hazáját. Az a magyar nő, ki szivéből siratta a királynét, ápolja a hazaszeretetet, a hazafiságot. Neveljen jó hazafiakat a hazának és igyekezzék védni, fenntartani a valódi *magyar vért.* Legyen ereje és *hűsége elegendő*, hogy ez a vér haszontalan elemekkel ne vegyüljön. Legyen a családi tűzhely czimere a *Turul* madár és ne a *kakukk* . . .

A magyar nők a gyász kezdetén megkezdették szivök törvényei közé iktatni az Erzsébet kultuszt, ne térjenek attól el.

Miért vettük mi oly rajongó szeretettel körül a boldogult királynét? Azért, mert tények bizonyitották azt, hogy szereti hazánkat. A hazaszeretetre intsen hát emléke . . .

Megcsufolja a királyné emlékét az a nő, ki nem tiszta lelkével, szivével, tetteivel *magyar nő.*

Hej pedig kevés a magyar nő, az olyan magyar nő, mint a hajdan korban volt. Nézzék a nők példáit, éljenek ugy nem az érzéki regény, de a történet emlékezik a nőről.

E. Gy.

A Mayer árvaház.

Az Isten végtelen bölcsességének és jóságának legszebb tanusága, hogy öltözteti a rétek liliomait és táplálja az ég madarait.

A mit elmulaszt a törvényhozás, a mit csak hidegen lát el a társadalom a szegények gondozását, ő veszi kezébe és senkit, a ki benne bizik el nem hágy, ha az magát el nem hagyja.

A „Buda és Vidéke" tárczája.

Hol a vad leány?

— Regény. —

Irta: Erdélyi Gyula.

HARMADIK FEJEZET.

Változatok.

(Folytatás)

— Szeretek szembe nézni a veszedelemmel. A legveszélyesebb hegycsucson legjobban érezem magamat, igy szólt Helyköihez, mikor kijött.

— Egy veszedelemtől féltelek csak pajtás.

— Melyiktől?

— Attól, hogy mélyen néztél nagyon Olimpia szemeibe. Meredekre érhetsz, vigyázz, össze ne zuzd a fejedet.

— Mi más az élet végső akkordja, mint az, hogy megtudjuk az elmulás titkát. A tudomány sokat áldozna ezért, ha előre sejthetnénk, de a rejtély kulcsa hitünkben és Istenünkben van.

— Milen csodákat müvelnél a hadak élén!

— Az élet folytonos háboru.

Berdár Róbert bemutatta Helyköi Aladárt a Minerva-szalón hölgyeinek és urainak. Agatha ugy tett, mintha sohasem látta volna s a volt főhadnagy is jól eltitkolta azt a sebet, mit a tudományos kaczérság a szivén ütött.

A tudós nők szerettek volna tudományos fejtegetésekbe bocsátkozni, de Berdár Róbert a humor terére lépett és tréfásan kérdezte, hogy mit szólnak a *vad leányhoz?*

— Tehát ez ő? kutatták.

— Igen, ez ő . . .

A főhadnagy egyik-másik hölgygyel szót váltott s Rezeg Kálmánné, az elnöknő, kinek az *összehasonlító bélyeggyüjtés* volt a speciállitása s egy pályamunkát is nyert. *A bélyeggyüjtés erkölcsi értéke* czimen, tudakozódott, hogy mivel foglalkozik a tanár barátja. A *szív méreteivel*, felelte Berdár Róbert.

— Ez egy uj tudomány.

— A legrégibb a világon. A ki a szivet ismeri, az mindent ismer. Miért van baj a világon? Mert a szív ismeretlen világ.

Egy kicsit beszélgettek még, azután a hölgyek távoztak Helyköi Kálmán és Róbert Olimpiával és Balzamo mesterrel társalogtak. A hires Kalipszánó kérkedésben a hiuság igazi előljárója. Gyorsirónak kellene az ő mondásait feljegyezni. Kifakadt a czirkuszok, komédiások és állatkertek ellen. Manapság a jóraváló állatszeliditő csak kinlódik, maga kezére nem dolgozhatik; állatkertek konkurrálnak vele és czirkuszokban is folynak mutatványok.

Olimpia csak most vette észre, hogy a kis tanár pupos. A szabó, a mennyit lehetett, elrejtett belőle. Választékos, finom modora is palástolt el valamit.

Milyen kár érte. Elforditotta tekintetét, nehogy észrevegye szándékozását . . . A közönség fogyott és lassanként magukra maradtak.

A tanár meghivta őket vacsorára. Őszintén, előzékenyen, a mit a mester örömmel fogadott el.

— Menjünk, signor, az emberek állatseregletébe Itt is vannak ám remek példányok. Olimpia vezesd a signor professzort. Read fér, mert a professzorok mindent tudnak, de te bölcsebb vagy, mert az emberi tudományokból nem tudsz semmit, még nem is olvashatsz erről a rettenetes menazsériáról.

— De atyám . . .

— Nincs abban semmi szégyen, hogy nem olvasol. A signor professzor és az emberek is boldogabbak lennének, ha nem volna és nem ölne a betü.

A volt főhadnagy lefoglalta a mestert, hadd legyen Róbert egészen boldog arra a

☛ Hazai ásványvizeket igyunk! ☚

A szegény embernek is jutnak morzsák a gazdagok asztaláról s az Isten mindenhatósága megáldja a gazdagok szivét, hogy a *szegényeket és árvákat el ne hagyják*. A küzdelemmel élő és gyermekei sorsát biztositani nem tudó szülőnek reménye és vigasztalása, hogy árváját az Isteni gondviselés által megáldott jó szivek és ezek által alapitott intézetek látják el.

Bárcsak még több ilyen intézet lenne, mint p. o. a kitünően kezelt és igazgatott Mayer fiuárvaház is. Ennek a jótékony intézetnek igazgatója az emberbarátságban páratlan, nemesszivü *Somlyay József*, a magyar tanitók vezére. Ő és tisztelt anyja, szülői gondozással örködnek az árvák felett s gondjaikban lelkiismeretesen osztoznak az intézet derék tanitói.

Ép most jelent meg az intézet ismertetése. A számadatok s az egyszerü leirás is azt mutatják, hogy ez a székesfővárosnak egyik mintaintézete s ugy *Horváth János* tanácsnok elnök valamint buzgó polgártársunk *Pehringer Ferencz* s az egész árvaházi bizottmány szülői szeretettel intézik az árvák sorsát.

Dicséretére válik az igazgatónak, hogy komolyan és lelkiismeretesen lát hozzá, hogy az árvák megtanulják szeretni mindnyájunknak édes anyját a *hazát* . . . Követésre méltó az ő rendszere, nem magának beszél soha, de a gyermek kedélyének.

Az intézetet *Mayer Ferencz*, császári és királyi tábornok alapitotta 1857-ben, 185,000 forint tőkével s ezzel meg is örökitette nevét. Ehhez mások is járultak és ma 232,308 forint az alap.

Az ismertető füzetből adjuk: *A kilépett növendékekről* szóló részt.

„A 14 éves korukat betöltött árvák az iskolai év befejeztével, a nagy szünidőben (julius-augusztus) helyeztetnek ki tetszés szerint választandó ipari vagy kereskedői pályára. Számos iparos és kereskedő keresi fel évenkint az intézetet, és pedig nemcsak a fővárosból, hanem vidékről is (Debreczen, Esztergom-Czegléd stb.), hogy műhelyébe, illetve üzletébe árvát kaphasson. A nagy keresletnek az árvaház alig képes megfelelni Különös gondja van az árvaház igazgatóságának arra, hogy ha egyszerü is, de jónevelésü, gondos, rendszerető és munkás iparos, avagy kereskedőcsaládhoz kerüljön az árva. Választott élet, pályáján a legtöbb árva megmarad. Vannak, kik az uj munkakört nehezen szokják meg, ott hagyják gazdájokat; ezeknek más pályát keres az igazgatóság. Gyéren előfordul, hogy második helyét is ott hagyja az árva. Az ilyenekről se veszi le gondját az intézet, elhelyezi őt a harmadik helyen, lelkére kötvén az árvának, hogy uj munkakörében most már állandóan megmaradjon, a mi rendszerint be is következik. Kihelyezett árváját némelyik anya polgári, kereskedelmi vagy közép-ipariskolában tovább tanittatja, sőt tanitóképzőbe is járatja. Ezeket az árvaház igazgatósága készséggel segiti, hogy az árva az illető tanintézet által nyujtható mindennemü kedvezményben részesüljön. Minden árvának van nehány forint megtakaritott pénze az intézetben, az összeg 20—30 frt közt váltakozik, a szerint, a mint valaki hosszabb vagy rövidebb ideig volt az intézetben. E pénz adományokból, főkép pedig a karácsonyfára eszközölt gyüjtésekből kerül ki. Az ajándékok vásárlására fel nem használt pénzösszeg a bennlevő árvák közt egyenlően felosztatik (1898-ban 5 5 forint jutott minden egyes árvának) s külön könyvecskére takarékpénztárba helyeztetik. E könyvecskék Wertheim-szekrényben őriztetnek kettős zár alatt. Az árvák megtakaritott pénze az 1898. év végén 1204 frt 74 kr. volt. Pénzét rendszerint felszabadulása alkalmával kapja ki az árva, ehhez azonban a Tanács engedélye szükséges A 12 év alatt kihelyezett 125 árva közül kettő elhalván, a 123 árva foglalkozás szerint igy oszlik meg: tanitó 3, hivatalnok 2, katona 1, iparos 44, kereskedő 20, kertész 6, gazdasági alkalmazott 2, anyjának visszaadatott 17, tovább tanul 19, más intézetbe ment 7, illetőségi helyére vitetett 2, összesen 123. Rossz utra kettő tévedt a kihelyezettek közül. Az egyik (esztergályos-segéd) pályája kezdetén agyonlőtte magát, a másik (kőfaragó-segéd) pár forintért egyik nőrokonát ölte meg, 15 évi fegyházat kapott. Az élet iskolája nem javitott, de rontott rajtok.“

A budai szeretetházak szintén jó kezekben vannak s ugy a *Klotild, mint a községi szeretetház igazgatói* hivatások magaslatán állanak.

Széchenyi asztaltársaság.

A budai Széchenyi asztaltársaság nevében *Gálffy Lajos* elnök levélben kereste meg *Szemere Miklóst* a lelkes hazafit, hogy a lánczhidnak *Széchenyi hidnak* elnevezését a Nemzeti Casinó választmányi ülésén inditványozza. *Szemere Miklós* magáévá tette az ügyet s *Gálffy Lajost* levélben értesitette, hogy a *Buda és Vidékében* legelőször inditványozott eszmét a nemzeti kaszinó legközelebb tartandó ülésén ajánlani fogja.

Az asztaltársaság örömmel vette tudomásul *Szemere Miklós* levelét s elhatározta, hogy mindenben a mit *Széchenyi Istoán* emléke megerősitésére és hagyományainak ébresztésére tesz és tervel, *Szemere Miklós* közbenjárását és tanácsát kéri ki.

Erdélyi Gyula az összejövetelen bemutatta *gróf Széchenyi Ödön* levelét, melyben megköszöni, hogy boldogult atyjáról a *Buda és Vidéke* kegyeletesen emlékezik s harczosa a Széchenyi cultusznak.

Az asztaltársaság elhatározta, hogy a magyar tudományos akadémiánál szorgalmazni fogja Széchenyi müveinek kiadását.

Köszönettel vette az asztaltársaság *Stoklász József* budai szobrász művész ajánlatát, ki Széchenyi szobrának készitésére vállalkozott. Elvben elfogadta az asztaltársaság azt is, hogy országos *Széchenyi társaságot* alakit s ennek népszerüsitésére a *Buda és Vidékét* kéri fel.

Háborgás.

A jó és igazi kereskedés verseny nélkül nem kereskedés, hanem kényuralom. A közönség ki van szolgáltatva a kereskedőknek. Mi pedig nem az üzletek és kereskedők, de a közönség érdekeit képviseljük. Ezért vállaltuk el a *Reggeli Ujság* szállitási vállalatának képviseletét.

A budai közönség meg van a vállalattal elégedve. Több elismerő levelet közöltünk, a fogyasztás napról-napra szaporodik. Nemcsak lapon takarit meg a közönség évenkint 10 frtot, de az árucikkeken is sok forintot. Házhoz hozzák az árut, jók és jutányosak természetes, hogy a közönség felkarolja.

Különösen a kültelkekre áldásos s a vállalat még télen is kétszer hetenkint fogja járatni kocsijait a kültelkekre, hogy a majorosok és házmesterek elláthassák magokat. A budai beltelkekre t. i. magára Budára *mindennap* s ugy látszik nemsokára a kocsijáratokat szaporitani kell.

Füszerkereskedők nem veszik jó néven, az mutatja, hogy a vállalat szállitása terjed. Ha igy nem lenne, a *Füszerkereskedők Lapja* sem irta volna a következő czikket lapunknak:

Buda és Vidékéhez“ !

Mult számunkban ifj. Cséry Lajoshoz, a „Reggeli Ujság“ vállalatának tulajdonosához egy nyilt levél jelent meg, mely őszintén feltárta azt a helyzetet, melyet Cséry ur vállalata előidézett. Olyan állapotokat teremtett a „Reggeli Ujság“ vállalata, melyet füszerkereskedőink soká megfognak érezni. amennyiben elestek ezen vállalat által azon kis haszontól, melylyel családjukat fenntartották, melylyel megélhetésüket biztositották maguknak.

---

rövid időre, mig fel nem ébred, mig egyszer a tükörbe ép oly mélyen nem néz, mint a hogy Olimpia szemeibe tekintett.

Olimpia nem látta a pupot, csak azt az embert, a ki annyit tud. Elfogultan öltötte karját karjába és félt, hogy valami olyast talál mondani, a miért kinevetik.

Ez az állapot a *fajok kiegyenlitésének* tanát igazolta. A bölcs, ha valódi, az ártatlan egyszerüségért rajong, az óriás egy kecses nőért eped, alacsony termetü férfi minden álma egy óriásnő a ki a tudományból kevés részt vett. A király kalandjait nem a palotában keresi. Sok, nagyon sok a képlet, a változat az egyformaságból.

Berdár Róbert kezdett émelyegni a tudományos világtól, azaz attól a világtól, hol- a tudományos csak külsőség és álarcza a kevés tudásnak. Ő magáért a valódi tudományért rajongott.

Folytonosan kutatott és tanult. Elismerte a valódi tekintélyt, de gyülölte a hamis prófétát. A kérkedő üresfejüeket üldözte, a kik jól tudják adni azt, hogy semmit sem tudnak.

Néha szerette volna kialudni ismereteit, elfelejteni, a mit tanult. Máskor meg keveselte és fájt neki az, a mit még nem sajátitott el. Koronként azért kereste a mámort, mert nem volt kibékülve önmagával.

Sokszor sutba vetette, egész professzorságát s mulatott, tánczolt társaságokba járt. Azt beszélték, hogy jó tánczos, jó udvarló, kellemes ember, de azt a kis természeti hibát nem felejtették el.

Azt hirdette, hogy ő nem látja ezt a pupot, pedig látja. Egész éjszakákat boszankodott, azután megint elfelejtette Néha érezte, milyen sulyos, máskor nem.

Csónakázott, uszott, vivott s legszivesebben athleták közé járt. Ha ezeket bámulják, nem tünik fel ő. A törpék és puposok közös vonása, a hiuság uralkodott jellemén. Szerette a zenét egy kicsit zongorázott és meglehetős bariton-hangon énekelt.

Még nem volt szerelmes. Kikerülte a tüzet s a szerelem talán őt kerülte.

Muló hóditásokat beszélhetett ugyan, de komolyabb változatok szivében még nem történtek.

Azt hitték róla, hogy a tudományba szeszerelmes. Olimpia mellett azonban elfelejtette tudományát és elfogultan hallgatott. Némán haladtak egymás mellett.

Hová lett szokott jókedve, tréfái, a könnyü társalgás? Meg akart szolalni, nem tudott. Hát mit mondjon ő ennek a leánynak? Bármit mondhatott volna, de cserben hagyták a szavai. Ez az a bizonyos érzés, mit a régi bölcsek a *szív változatainak* neveztek. Mit szeretne ő most? Azt, hogy vihar, egy orkán egymáshoz ölelve felkapná őket és letenné egy sivatagra, hol kivülök más emberi lény nem élne.

De igy nem szoktak, nem lehet kéjutazni. Hirtelen nem olvadhat fel ily szenvedélybe az érzés. Mindig az a kérdés: viharban, sivatagban, vagy pompa között találja-e meg a másik a boldogságot. Mert az egyiknek le kell mondani, hogy a másik óhaja teljesüljön. Ennyiből áll a szerelem kölcsönössége. Két akarat két harcz; az egyiknek el kell veszteni a csatát.

A leány szintén töprenkedett azon, hogy milyen okos ember az egyik és milyen daliás külsejü a másik. Azután eszébe jutott az is, hogy ő állatszeliditő és ő csak állatszeliditőnek való. Ennyit már ismert atyjaakaratából.

Milyen nagyszerü lenne, ha ő is kimehetne egyszer a bódéból és megtudhatná, mi történik itt a fényes palotákban?

(Folytatása következik.)

Hogy mennyire kereskedőink érzése szerint beszéltünk, az dokumentálja leginkább, hogy egész halmaz az az adat, melyet olvasóink Cséry ur manipulatióiról hozzánk juttattak. Mert csak tessék bármelyik füszerkereskedőt megkérdezni — Cséry urat illetőleg — s olyan épületes dolgokat fognak hallani tőlük, hogy elveszitheti az ember a kedvét ilyen vállalkozást tovább folytatni.

Cséry urat illetőleg egy olvasónk rendelkezésünkre bocsájtotta az Önök lapját, „Buda és Vidékét“ is.

Rendelkezésünkre bocsájtotta pedig azért, hogy figyelmessé tegyen bennünket azon kis „karczolatokra, melyek lapjukban a „Reggeli Ujság“ vállalatának reklamozása czéljából állandóan megjelennek.

Hogy nagyobb legyen a reklamozás, mi is közzétesszük legutóbbi karczolatukat, hogy arról minél szélesebb körben tudomást szerezzenek.

Igaz ugyan, hogy mi nem azért, reprodukáljuk azt, hogy a „Reggeli Ujság“-nak minél több rendelője legyen, hanem igenis azért, hogy tudomást szerezzenek olvasóink azon eszközökről, melylyel Cséry ur vállalata dolgozik, hogy füszerkereskedőinket tönkre tegye, hogy füszerkereskedőink kenyerét elvegye.

Ime itt a a czikk egészében.

Már megint.

X. urral összepörölt a felesége. A megbizások felét már megint elfelejtette Szaladgál a cseléd egész nap s már megint elfelejt valamit. Milyen egyszerü az orvosság, tessék előfizetni a „Reggeli Ujság“-ra a mi már maga 10 forint évi megtakaritás, s a lapkihordónál levő megrendelési bárczára mindent felirni s mindent a mi a háztartásban kell pontosan, jó minőségben házhoz szállitja a vállalat. Nagyon jó ez itt a belterületen is, hát még a nyaralókban. Legkisebb mennyiségtől a legnagyobbig, minden ott van a rendes időben és X. ur nem hallja már többé: Már megint . . .

Azt nem tudjuk megérteni mi és azt kérdezik tőlünk füszerkereskedőink is, hogy ugyan mit akar Cséry ur vállalkozásával elérni? A közönségnek sokat nem használ, a kereskedőket hallatlan áraival tönkre teszi, maga százezreket fizet rá, mondják meg tehát Önök, hogy mi czélja legyen ezen vállalatnak és különösen mi czéljuk van Önöknek reklam-czikkeikkel. Azt akarják elősegiteni, hogy minél többen legyenek azok, akik évek hosszu során át becsületes munkában megöregedtek, tisztességüket mindvégig megtartották, ilyen hallatlan konkurrenczia mellett öreg napjaikra menjenek tönkre? Vagy azt akarják elősegiteni, hogy törekvő, tetterős fiatal emberek előtt, akik azon szándékkal önállósitják magukat, hogy becsületes munkával, emberfeletti megerőltetéssel tisztességes uton fogják megkeresni kenyerüket, elzárják az utat? Ez egy időre lehetséges, de jaj annak, a ki a tömeggel szembeszáll és különösen jaj, ha annak ereje nem Sámson ereje. A nagy test sokáig tür, de ha türelmét veszti, elsöpri mindazt, a mi utját állja. Cséry ur ma nem olyan gazdag, hogy ha füszerkereskedőink szövetkeznek ellene, — mert előbb-utóbb szövetkezni fognak, — hogy huzamosabb ideig a versenyt kiállani tudja.

Sajnálnók egy ily tetterős embert elveszni látni, kinek magasztosabb czélokat szolgálni jutott osztályrészül, mint száz és száz embernek elvenni a kenyerét, anélkül, hogy magának ebből bárminemü haszna volna.

Minden lapnak kell, hogy az legyen a czélja, hogy a haza polgárainak jólétét, polgártársainak érdekeit előmozditsa.

Hogyan válik önök ezt elérni, ha szolgálatába állanak egy oly vállalatnak, mely százak és százak, nem, ezrek lételét veszélyezteti? Hogy birja elviselni lelkiismeretük, hogy közvetve odahatnak, hogy az ilyen vállalkozás még mélyebb gyökereket verjen? Erre feleljenek Önök!!

Ti meg füszerkereskedők arra feleljetek, hogy meddig nézitek még zsebrerakott kezekkel közömbösen azok müködését, kik kenyeretektől akarnak megfosztani benneteket, kik a nélkülözésnek akarják odavetni családotokat? Azért vesződtök ti üzletekben kora reggeltől késő estig, hogy az elpusztulás legyen osztályrészetek?

Nem hiszem, hogy ugy akarnátok megszüntetni a konkurrenczját, hogy elvesztve vagyonotokat, ti adjátok fel üzleteteket, hogy igy megszünvén a versengés, pár kiválasztott élvezhesse a ti fáradozásaitok gyümölcsét.

A tömörülés legyen zászlótokra irva! Ez foglalja el minden valótokat, mert csak igy lehet eredményt elérni, mert csak igy találhattok orvoslást bajaitokra!

Megkezdődnek a hosszu téli esték, megkezdődik az egyesületi élet, minél többen vegyünk részt abban hogy diadalra juttassuk a „Füszerkereskedők Egyesülete“ zászlaját, mely körül kell, hogy csoportosuljatok, melyhez lapunk is csatlakozott

A füszerkereskedőket, tehát *ringre* azaz véd és dacz szövetségre inti lapjok, ez ellen a közönségnek az lehet a válasza, hogy válaszsza az olcsóbb czikkeket és karolja fel jobban a *Reggeli Ujságot*.

Egy budai háziasszony levele ösztönözteöket erre, ki egy megelégedést hangsulyozó levélben a közönség figyelmébe azért is ajánlja a Reggeli Ujság szállitási vállalatot, mert azok a *garasok is meg vannak mentve*, melyeket a cselédek naponként elszoktak tüntetni.

A legmelegebben ajánljuk közönségünknek a Reggeli Ujság szállitási vállalatának czikkeit, annál is inkább, mert a *budai képviseletet a budaiak érdekében átvettük*. Százezer ember érdeke több, mint 5—600 ember érdeke

Első a közönség, azután következik minden más.

Tessék olcsóbb és jobb czikkeket adni s akkor a verseny ki van zárva.

A mi főkertészünk.

Kevés erővel, kevés eszközzel a mi budai főkertészünk *Weisz Frigyes* csodálatos sikereket ér el.

A ki megnézi azokat a parkokat, melyeket ő szervezett, ültetvényeket, melyeket alkot és kezel azonnal meggyőződik arról, hogy a mi főkertészünk izlése nemes és emelkedett.

Költő és kertész nem lehet más, mint a ki arra születik. A ki nem született erre az maradhat derék kertész iparos, de nem kertész művész.

Nem hiába olvasunk a mesékben beszélő fákról, beszélő virágokról, mert ezek csakugyan beszélnek és dicsérik vagy elitélik ültetőjüket. Müvészi ichlet nélkül izléses kert nincs s a felületesség megboszulja magát.

Weisz Frigyes alkotásait érdemes a vidéki kertészeknek megnézni, hogy kövessék őt, ki az izlésnek mestere. Őszintén óhajtjuk, hogy a Városmajor rendezésére mielőbb legyen elég eszköze, hogy itt is megmutathassa, ebből oly helyet, hol az egyszerübb polgárok szórakozást és üdülést találhassanak s a rendőrség ne legyen kénytelen razziákat tartani.

Szüret.

Megérett az aranygerezd. A szőllősgazda reménye vagy beteljesedett, vagy csalatkozottan áll a szőllőtőkék előtt. Itt és amott nem sokára megkezdődik a szüret. Készitik már is az edényeket. Még a termés mennyiségét és minőségét csak sejthetjük, de azt láthatjuk, hogy több a szőllővel beültetett terület. Nem csak nagy urak, jó módu emberek, de az egyszerü munkás ember is alapitott szőllőt

---

Ezt szerette volna ő látni Azok, a kik itt élnek, akármit beszéljen is atyja az egykori királyságról, nem komédiások. Talán be sem eresztenék ide a bódéban élőket.

Az a büszkeség, mire atyja tanitotta gyakran, nagyon sokszor cserbenhagyta. Szerette a müvészetet, de a nagyérdemü közönség csak nagyon leereszkedve beszélt vele Észrevette, hogy mindenki megérezteti a belépti dijat Többször szégyenlette a pénzért való mutogatást.

Dijtalanul, önérdek nélkül szerette volna üzni mesterségét és csak azt ereszteni belépidij nélkül be, a kit akar. A királynék is lovagolnak czirkuszt, akárhány nagy urnak van allatsereglete, de nem kiálitja senki azokat a megalázó szavakat: *jegyet kérek*.

Benn az allatseregletben elkerülték ezek a gondolalok, de ha a nagyvilágot látta, mindig megrohanták agyát.

És akkor magában beszélgetett ép ugy, mint most, a mikor ez az apró ember szótlanul halad mellette. Benn az állatseregletben olyan beszédes volt! Talán szégyenli a társaságot?

— Forduljunk hát be valahova, szólt Helykői Aladár, a végzett főhadnagy.

— Az ám, majd elfelejtem, hova indultunk egy pohár borra, vacsorára. De hova menjünk?

— Oda, a hol zene van, kedves tudósbarátom.

Róbert nem merte azt válaszolni, hogy ő csak azokat a kiskorcsmákat szereti, a hol az ember élvesz, és csak fogyasztó van. Hordár mellett leülhet az exczellenczias ur, ha nem ismerik, elbujhat, észrevétlen marad. Igen, de tapintata megsugta azt, hogy az egyenlőségnek sok hasznot hajtó kiskorcsmákban nem mindenki találja jól magát Tehát elfogadta barátja ajánlatát: oda hol zene van.

Olimpia örült nemcsak a zenének, de annak is, — mert hizelgett hiuságának, — hogy fényes helyben, fényes nép között jelenik meg előkelő urak között Kalipszánóra nézve teljesen közönyös, hol vacsorál; neki korcsma korcsma. A kisebbeket jobb szereti, mint az éttermeket, mert itt elbeszéléseinek figyelmesebb hallgatói vannak. És ő nagy elbeszélő.

Helykői a zenét szerette. A kiskorcsmák melódikus zsongásában még soha gyögyörködött.

Az egyik embert különben a nagy zaj a másikat a néma magány vigasztalja, enyhiti és piheniti.

Beléptek a fényes étterembe.

Olimpiának mindig lámpaláza volt az ilyen helyeken. Nem haragudott azért, ha felismerték, de jobb szerette, ha valami grófnőnek ismerik el. Az egyformaság, az egyhanguság nem mindig tetszet, *változatok* után is vágyott.

Alig egy párszor eset meg, hogy Kalipszánó mester az ilyen helyeken leányával megjelent. Féltette a házasság programmját. Hiába, az állatszeliditőnő szive is fellángolhat s mi lesz vele, ha leányát nem állatszeliditő veszi el. Ki érti meg az állatszeliditő leányát ha nem állatszeliditő? Jobb, ha az ember a saját mesterségébe házasodik. Igy senkinek nem vethet a szemére semmit.

Alexandró, a királytigris hatalmas állat, de még az sem őrizhetné elég jól leányát. Hisz a szerelem még az álomba is belopózik. Őrizhetik testörök a fejedelmet az álom karjaival mégis azt öleli, a kit tilt az udvar és a ki nem udvarképes. Az álom erősebb az életnél, de gyengébb a halálnál.

(Folyt köv.)

s alapit még több, okulva a példán. Budán és vidékén zöldelő szőllőkön pihen meg a városi ember fáradt szeme. Ki hitte volna, hogy a hegyeken ujra zöldel a szőllőtőke? Ebben az ébresztésnek, lelkesitésnek nagy része van. Az emberek biznak, reménykednek s mindig bővebb lesz a szüret. Ha az elején nem vették volna o y lanyhán, ma még több helyen szüretelnének.

Bibliai darabok.

Ó-Budán *Sulamith* egy bibliai tárgyu énekes darab, telt szinháznak tetszik nap-nap mellett s valahogyan kárpótolja az igazgatót az elmaradt községi segélyért. Nemsokára nyolczvan, lehet századik előadására zarándokolnak az ó-budaiak a bibliai tárgyu darabnak.

Ebből Kövessy tanuságot merithet. Ó-Budára nem kell más, mint négy ó-testamentomi darab s elhuzhatja vele az egész évet és fittyet hányhat minden segélynek. Még játszani sem kellene, csak mutassa be az egész ó-testamentumot élőképekben és ostromolni fogják szinházát.

Héber irodalmi és bibliai-archaeologiai szempontból ez helyes és ezért nem is kifogásoljuk. Meglehet, hogy ha a zionisták álmai sikerülnek Uj-Jeruzsálem udvari szinházában nem is adnak más darabot.

Mi a bibliai tárgyu darabokat még az uj szövetségbelieket sem örömest látjuk magyar szinpadon, miután van nekünk magyar történetünk, magyar népéletünk.

De hát Sulamithot és társait nem Kövessy okozza, hanem a közönség. Mi az *ó-budai* közönséget izlésében nem zavarjuk s becsüljük ó-testamentumi érzéseit, de hát vegyék észre azt, hogy a szinpadnak nem a biblia magyarázat a rendeltetése.

Esküvő.

Garba Gyula m. k. belügyministeri főigazgató és neje örömmel jelentik Minus leányuknak özv. Thier Jakabné szül. Wirker Mária fia Tihanyi Rezső m. k. belügyminiszteri tisztviselő urral, 1899. évi szeptember hó 12-én d. u 6 órakor Budapesten a budavári Mátyás templomban leendő egybekelését.

Felhivás Előfizetésre.

A Buda és Vidéke felkéri előfizetőit és olvasóit, hogy ismerőseik körében azt terjesszék, arra előfizetőket és hirdetőket gyüjtsenek.

A *Buda és Vidéke* Buda és vidékének emelkedését és rendezését vette programmja egyik alapjául. Ez az egész országot érdekli. Minden törvényhatóság, város és község, hasznosan olvashatja. Harczosa a magyar fürdőügynek s a fürdő igazgatóságok figyelmére érdemes.

A *Buda és Vidéke* keresztény szellemben törekedik a társadalmi kérdések megoldására a *magyar szellem ébresztésére s a magyarositásra.* Bátran hirdeti az igazságot. Nem hódol hatalomnak, nem legyez népszerüséget. Halad *gróf Széchenyi István* nyomain és szellemében.

Tanitóknak kivánatra ingyen példányt küld. Eddig 200 tanitónak jár országszerte tiszteletpéldány.

A Buda és Vidéke olvasható legtöbb hazai és külföldi fürdőhelyen s az előkelőbb nyilvános helyeken. Olvasott lap s kitünő irodalmi erők irnak benne. Nem hajlik meg divat előtt s *közlönye a magyarosodásnak, keresztény szellemnek, az igazságnak.*

Önérzettel kéri a közönséget, hogy támogassák előfizetéssel és hirdetéssel.

Előfizetés árai:

Egy évre	**6.** —	frt
Félévre	**3.** —	„
Évnegyedre	**1·50**	„

Hirdetések felvételét lapunk igazgató képviselői eszközlik s kivánatra azonnal megjelennek . . . A Buda és Vidéke nemcsak Budát és vidékét, de az egész országot érdekli

A **Buda és Vidéke** kiadóhivatala elvégez minden tiszteséges megbizást **előfizetőinek**, csak a kész kiadások felszámitása mellett, **idegenek.nek** árjegyzék szerint.

Jogügyek, kérvények, ügyvéd közbenjöttével.

Vizsgákra készités, vizsgák letétele, tanerők közbenjöttével.

Mindenféle engedélyek, szabadalmak kérvénye. Kérvények székes-fővároshoz, pénzügyiparhatóságokhoz, ministeriumokhoz, hadparancsnokságokhoz.

ÉPITÉSI ENGEDÉLYEK.

Iskolai tudományos és szépirodalmi könyvek eladása.

Nyomdai termékek készittetése.

Ingók és ingatlanok eladása, vétele, bérbeadása.

Lakások kivétele és kiadása.

Tudakozódás, sürgetés minden hatóságnál.

Biztositás tűz-, jég-, betörés-, baleset ellen. ÉLETBIZTOSITÁS.

Nyilvános levelezés. — Felvilágositás minden ügyben.

Kérjük a közönséget, hogy a **Buda és Vidéké**nek ezen az uton is adjon támogatást s minél több megbizással tisztelje meg.

A kiadóhivatal

I., Városmajor-uteza 28.

Ajánljuk a fürdő- és ásványviztulajdonosoknak azt a mozgalmat, mit a szódaviz ellen inditottunk. Lapunk minden számán olvasható: *Hazai ásványvizeket igyunk.*

Küzdünk minden oly fogyasztási czikk ellen, mi az egészségnek ártalmas, vagy a mivel a közönséget rászedik és megröviditik.

Bizalommal kérjük a közönséget, hogy *saját érdekeinek* lapjára a *Buda és Vidékére* előfizetni sziveskedjék.

Erdélyi Gyula

a **Buda és Vidéke** szerkesztője.

Halálozás.

Gálffy Lajost Pestvármegye tanfelügyelőségének tagját, a rézmáli közbirtokosság, a Széchenyi-asztaltársaság elnökét s lapunk végrehajtó bizottságának oszlopos tagját, az ismert tanügyi irót sulyos veszteség érte. Szép reményü öcscse *Gálffy Dénes* 22 éves korában meghalt. A nemeslelkü jó testvér fájdalmában részvéttel osztozunk, mi és számos barátai és tisztelői.

Hajózási kongresszus.

Szépen és emelkedetten rótták le a hajózási kongresszus tagjai kegyeletöket *gróf Széchenyi Istvánnak*, a legnagyobb magyarnak. Megkoszoruzták érczszobrát. Helyesen tették, mert az ő emléke nem szóvirágokat, de hasznos munkásságot jelent. Minden nagy alkotásunk tőle ered s a vasnak nevezett minister is csak az *ő munkájának bokréta ünnepélyéből vette hirnevét* . . .

A hajózási kongresszus tagjai sokat láttak és tapasztaltak. Kirándultak a jövő *Uj Budájára* Lágymányosra. Itt a hazai szaktekintélyek egyik kitünősége, — kitől a *Buda és Vidéke* több tartalmát gazdagitó közleményt volt szerencsés közölni — Zsák Hugó ismertette a székesfőváros körül történt szabályozási munkákat.

A gőzös a Lágymányoson készült téli kikötőben állt meg először, később megfordult a hajó és az ó-budai hajógyárba vitte a külföldi vendégeket. Megnézték egy nagy teherszállitó uszály vizrebocsátását. A hajógyárból a *Sirály* gőzösön az ujpesti kikötőben fekvő Schönichen Hartmann-Danubius-féle hajóépitő gyárba rándult a társaság. Innen a társaság a Margit-szigetre rándult vacsorára, a melyen a külföldiek meleg hangon tartott felköszöntőben ünnepelték a magyar hajóipart.

A kongresszus külföldi tagjai hódolattal és bámulattal hajoltak meg a nagy *Széchenyi* előtt, ki maga egyedül teremtett a haza jólétének annyit, a mennyit egy egész emberöltő munkájában hiában keresnénk.

A Garay János társaság közgyülése.

A „Garay János társaság közgyülése ez évi nagy-gyülését e hó 10-én délután 3 órakor rendes helyiségében (**Budapest, V., Markó-utca, állami főreáliskola, II. emelet**) tartja, következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. — 2. Titkári jelentés. — 3. Pénztárnoki jelentés. 4. Inditványok. A nagy-gyülést ugyan ez intézet **disztermében (II. em.) 4 órakor** ***nyilvános (felolvasó) szakülés*** követi, következő előadásokkal: 1. **Visszapillantás a mult évre** (Elnöki megnyitó.) 2. **„Tovább!“** (Költemény **Viz Zoltán** abonyi h. plébános igazg. választm. tagtól.) 3. **A „népköltészetről.“** (Értekezés. — Székfoglaló **Kovács Zsigmond** kassai városi számfejtő r. tagtól.) 4. **„Az anyaföld.“** (Néprajzi ismertetés **Zombory Gyula** titkártól.) 5. „A Garay-ház.“ (Indítvány **Ponori Thewrewk Árpád** főreál-iskolai tanár alelnöktől.) 6. **„A magyar és török nyelv még is csak testvernyelvek!“** (Válasz Jókai Mórnak a „Magyar Tudományos Akadémia“ I. osztályának 1898. október 31-én tartott ülésén, „Levente“ cimü drámájának bemutatásakor **„Mik voltak a magyarok ezer év előtt?“** cimzésü függelékében tett amaz állitására, hogy: **„A magyar nyelv épen ugy magában áll, mint maga a magyar, amely magában állott ezer évvel ezelőtt is.“** Vagyis, hogy a magyar nyelv önálló s nem rokon sem a török, sem más nyelvvel. (Nyelvészeti tanulmány **Szászvárosi V. Jenő** tanárelnöktől. **A felolvasó szakülést zárt (választmányi) ülés követi.** 4 órakor kezdődő nyilvános szakülésünkön vendégeket szivesen látunk.

Dreyfus.

Irta: **Jules Lemaitre.**

Az első impresszióm az volt, hogy egy szindarab ötvenedik előadásán vagyok, melynek premierjét nem láttam.

A terem tele van, de nem zsufolt. Az emelvényen a birák ülnek sötét tunikában; az asztal előtt hosszan beszél valaki. A közönség rosszul hall, elszendereg. Ha az ember a *Fronde* hölgyeit nem látná, meg aztán a sok német, angolszász és zsidó arczot, félálomban a Sorbonne vizsgálótermébe képzelné magát.

Lehet, hogy a forradalmi vértörvényszék ülései olykor ilyen szürke, komor jeleneteket produkáltak, mint amikor valamely unatkozó vizsgálóbizottság előtt vonulnak föl a jelöltek. Csakhogy azokat, akik letették a vizsgát, másnap a guillotine lefejezte.

Az ügyvédek padja alatt egy tüzérkapitán. mozdulatlan silhouetteje: kopasz és szemüveges; alig is keltené fel a figyelmet, ha az ember nem tudná, hogy kicsoda A perczek végtelenül lassan mulnak... De az egyik ügyvéd kérdésére hirtelen lépések hallatszanak: előlép *Mercier* tábornok, a ki maga a jéghideg nyugalom, *Roget* tábornok nyilt merész homlokával, vagy valamely más tiszt katonás, erőteljes alakja. Ez felriaszt a valóságba: a Dreyfus-pör tárgyalásán vagyunk.

*

A legnagyobb gonddal nézegettem a vádlottat. Nem reméltem, hogy leolvashatok valamit az arczáról. Ellenkezőleg: eszembe jutott nehány ismert közhely (Dumas fils is csinált egyet) a homlokokról, a miket fel akarna nyitni az ember, hogy a benne virrasztó gondolatot megfoghassa: de a hol, ha mindjárt fejszével ketté vágná is, egy kis szürke anyagnál meg vérnél egyebet nem találna.

Ugy gondolom, hisznek önök őszinte iparkodásomban, a melylyel minden elfogultságtól szabadulni akarok.

Tudom, hogy valakinek az ártatlansága nem derül ki sem az arcáról, sem a hangja csengéséből, sem a viselkedéséből, sem a stilusából. Nem tudom, milyen arczot vágnék és mit szólnék hozzá, ha olyan bünnel vádolnának, a melyben ártatlan vagyok. Naiv vagy tulokos emberek Dreyfus kapitány leveleiben csalhatatlan „jel"-eket találtak. Pedig magukban véve sem irójuk ellen, sem mellette nem bizonyitanak. Lehetnek egy ártatlan ember stilusgyakorlatai, de épugy lehetnek egy makacs bünösei, a ki valósággal sportot csinál az ártatlansága folytonos erösitgetéséből.

Látták önök bizonyára a vádlott arczképét. Vonásai faja jellegét élesen mutatják. De soha kifürkészhetetlenebb arczot. S kifürkészhetetlen nemcsak a mostani „affaire" szempontjából, de olyan ember benyomását kelti, a kit lehetetlen kiismerni s nagyon csodálkoznék, ha akadna valaki, a kit a rokonszenv kötelékei füznek hozzá.

Azt mondhatnák, hogy a magányos szenvedés négy éve tette ilyenné. De szavahihető emberek, akik régebben ismerték, biztositottak, hogy mindig is ilyen volt; 1894-ben csak valamivel több vér az arczán és kissé kövérebb, de majdnem olyan kopasz és szürkülő; szóval, hogy csak normális mértékben öregedett, nem változott.

... És akaratom ellenére hasztalan eről, ködéssel a lelkét fürkésztem. Észrevettem hogy igen gyakran felnyitja a száját a bajsza alatt. Azt hittem, ez az aggodalom jele, alig jut lélekzethez tőle. De nemsokára rájöttem, hogy ez ellenkezőleg: pihenést jelent. Csak akkor lóggatja igy az ajkait, amikor nyugodt, amikor például az Ecole de Chartes valamelyik tanárát hallgatja ki a törvényszék. De ha rá nézve veszedelmes vallomást hall, vér tolul az arczába, erösen összeszoritott ajkain megvetés ül. Lebrun- Renaud kihallgatása és a következő vallomások alatt az arcza karmazsinpiros volt.

Hangjának a csengése kifejezéstelen, meghatározhatatlan Még ha felindulását, méltatlankodását is akarja kifejezni; ha feleségéről, gyemekeiről beszél; ha tiltakozik a becstelenség ellen, melynek áldozatául mondja magát: hangja még akkor is kifejezéstelen, gépies marad. Azt hinné az ember, nincsen közlekedés beszédje s lelke között, melyben szavakkal kifejezett érzései lakoznak. Soha életemben ilyen automata-embert nem láttam.

Barátai azt mondják, hogy összetört ember, roncs ő. Lehet. De ha akarják, én másmilyen magyarázattal szolgálok. A vádlott arczán soha a meglepetésnek legcsekélyebb jele sem látszik. A tárgyalás egész anyagát ugy látszik a kis ujjában hordja; a terhelő tanuk vallomásait már előzetesen ismeri. Feleleteit védőivel együtt készíti, talán be is tanulja. Ily körülmények között természetesen nehéz kihozni a sodrából.

Böschatt János.

A köbányai lelkészjelöltek egyike *Böschatt János* helyettes lelkész. Különösen felhivjuk reá a törvényhatósági tagok figyelmét. A socialis elemekkel telitett Köbányára olyan hithü lelkész való mint ő. *Böschatt János* a Krisztinavárosban szolgált, mint segédlelkész és bebizonyitotta, hogy valódi pap, kinek más kötelességei,más foglalatosságai nincsenek, mint papi hivatása. Nagyon furcsa lenne az, hogy ha olyan segédlelkészeket mellőzne a székes főváros, kik már régibb idő óta müködnek és érdemesekké tették magokat buzgó águkkal az előléptetésre. A papnak egyéb hivatása nincsen a papságnál és hivei lelki üdviről való gondoskodásnál. A ki más téren tünt ki, annak érdemeit méltassák más téren, de mikor papválasztásról van szó, válaszszanak papot. Ajánljuk *Böschatt Jánost*, ki igaz lelkipásztor és egyéb gondja, foglalkozása nincsen.

Szóda-zóna.

A *Vendéglősök Lapja* is hadat izen a szódaviznek. Tehát ez már a szakipar hangulata. A jól megirt czikkből közöljük ezt a tanuságos részt:

„A szódaviz készitéséhez vegytiszta kettedszénsavas natrium és hasonló tisztaságu kénsav helyett *dolomitot*, *gyakran maltert*, *piszkos kréta-hulladékot* és *nyers vitriolt* használnak. A fejlesztő készülékből kitóduló szénsavgáznak mosó palaczkokon át, megtisztittatva minden idegen anyagoktól kellene a gáztartóba jutni. Ez azonban lehetetlen, ha a fejlesztő anyagok és készülékek tisztátlanok. A mindenféle keverékből kifejlett szénsav és a soha tisztaságot nem látott mosó palaczkokban, s gáztartóból vizzel összekevert szénsav számos mérges és fertözö anyaggal van felruházva. A nyers vitriol igy arzénikumot is juttat a szódavizbe. Ennyi magában is elég lenne a rosszból. Hanem a tisztátalan kezelés még egész regimentjét hozza a káros befolyásoknak a fogyasztó közönség szervezetébe.

Nemrégiben irták a lapok általános megbotránkozásra, hogy némely hölgyek micsoda czélra használják a szódavizes palaczk csövét. Ehhez járul még az is, hogy oly háztól, hol ragályos beteg van, a használt szódavizes palaczk visszakerül a szállitóhoz a nélkül, hogy valakinek eszébe jutott volna a beteg által használt palaczk csövét megtisztitani.

Az is mindennapi dolog, hogy a grájzeles boltból elvitt szódavizes palaczkot végig szopogatja egész utczabeli gyermeksereg. És ezen a csekélységen nem is botránkozik meg senki.

Ilyen és hasonló körülmények gazdagitják aztán Magyarországon a halandósági statisztikát.

A belügyminiszterium, mint első sorban hivatott közegészségügyi hatóság feladata lenne, hogy a szódaviz-gyárakat való igazában megrendszabályozná: e tekintetben a szabad ipar gyakorlását megszigoritaná azzal, hogy szódavizgyár-ipar üzését kizárólag orvosi és gyógyszerészi oklevéllel biró, tisztességes polgároknak engedélyezne. A mellett a szódaviz-gyárak tisztaságát és szakértelmüleg történő kezelését ellenőriztetné és mostan divó szivattyuspalaczkokat egyszer s mindenkorra eltiltaná. Az illető szódavizgyárosok tartoznának készitményeiket az ásványvizekéhez hasonló palaczkokban és megfelelő, mindenkor friss dugaszolás mellett áruba bocsájtani. Ezzel kettős czél lenne elérve, az amugy is káros és különben fölös számu szódavizgyárak megritkulnának; a szódavizkedvelők egészségesebb italhoz juthatnánk; a hazai jó savanyuvizek pedig az eddiginél nagyobb fogyasztásban részesülnének. Igaz, hogy ezzel aztán vége lenne a *szóda-zónának.*"

Eddig a *Vendéglősök Lapja*. Mi ehhez azt tesszük, hogy a szódavizgyártást, árulást és használatát egyenesen be kell tiltani s addig is *ne igyék senki szódavizet.*

Budai tornaegylet.

A budai Tornaegyesület választmánya ma *Kollár* Lajos kir. tanácsos elnöklésével ülést tartott, melyen elhatározta, hogy az egyesület a rendszeres tornázást szeptember 11-én kezdi meg hetenkint három órával, ugymint hétfön, szerdán és pénteken. Továbbá ifjusági torna és vivótanfolyamot rendez oly középiskolai tanulók részére, a kik legalább tizennégy évesek. Hetenkint két tornázásért hónaponkint két koronát és a vivásért hónaponkint négy koronát fizetnek. A tanfolyam rendezésével a választmány Bély Mihály müvezetőt bizta meg. Október elsejétől kezdve április végéig vivótanfolyam is lesz a tornaegyesületi tagok részére. Részvételi dij hónaponkint hat korona. A szükséges szereket az egyesület adja. Ernyei Pál dr. jegyző lemondását a választmány sajnálattal vette tudomással és jegyzőnek egyhangulag Makucz Artur drt választotta. A választmány elhatározta, hogy még szeptember folyamán lavntennis és tekeversenyt rendez. A győztesek tiszteletdijakat kapnak. A részleteket megállapitani a játékbizottság lesz hivatva.

Beirt tanulók.

Az I. kerület 12 népiskolájába beirtak: 3874-et, tavaly 3711-et, kétéve 3632-öt. Iskolánként: Az iskolatériben 344, szarvas-tériben 660, Czakó-utczaiban 465, fehérvári-utiban 292, kelenföldi 183, Krisztina-téri 608, Attilla-utczaiba 903, istenhegyi 214, zugligeti 47, labancz-uti 106, Lipótmezei 62.

A II. kerület 6 népiskolájába beirtak: 2168-at, tavaly 1995-öt, kétéve 2020-at. Iskolánként: Ponty-utcza 287, Medve-utcza 321, Iskola-utcza 328, Toldy Ferencz-utcza 648, Margit-körut 534, Szeretetház 50.

A III. kerület hat iskolájába beirtak: 3468 tanulót, tavaly 3497-et, kétéve 3347-et. Iskolánként: Lajos-utcza 878, Kórház-utcza 713, Timár-utcza 592, Tanuló-utcza 403, Miklós-tér 520, Vörösvári-ut 356.

Uj uszóegyesület Budapesten.

A Margit Uszóegyesület szeptember 10-én, este hét órakor tartja alakuló közgyülését Budán, a *Nőé bárkájához* czimzett vendéglőben. Az uj egyesület kizárólag az uszó sportokat fogja fölkarolni és ebben a tekintetben egyedüli lesz az országban — Szine: vörös-fehér-zöld lesz. Az uj egyesületbe már is beléptek a magyar uszók legkiválóbbjai, ugymint: *Bárdos, Biegelbauer*, a két *Gräfl* testvér, *Hochstein*, *Kugler*, *Kiss*, *Lindner*, *Párnitcky*, *Pétery* és *Sugár* bajnokok. Évi tagsági dij 3 forint. Elnöknek *Gerenday* György dr.-t, a *M. A. Sz.* alelnökét óhajtják megválasztani; alelnöknek: *Balogh* Hugót és *Tasnády* Endrét, a neves uszóbajnokokat. Az alakuló közgyülésre ezuttal is meghivja és fölkéri a bizottság az összes sport-egyesületeket és sport-barátokat.

Szépirás-iskola.

Vajda Pál székes-főv. polgári iskolai rendes tanár szépirásiskolája II. ker., Fő-u. 51. sz. Biztos és alapos kiképzést nyujt: bank-, pénzintézeti tisztviselőknek, és kereskedelmi alkalmazottaknak, urak és hölgyek részére, a magyar, német szépirási és rondirásból, kik azt rövid idő alatt elsajátitani akarják. Hölgyek, valamint felsőbb intézetbe járó tanulók részére külön napok és mérsékelt dijak. Tanitó-, tanitónő-jelöltek (képezdei hallgatók), a gyakorlati részen kivül a szépirás tanitásának módszerét is elsajátithatják. Tanitási idő naponként d. u. 4–9 óráig.

Szocziálista egyesületek.

A fővárosi tanács a Budapesten fennálló szocziálista egyesületek müködését gondos figyelemmel kiséri s ezért negyedévenként összeállitja azok teljes jegyzékét. Olyképpen történik ez, hogy a kerületi elöljáróságok időnként bejelentik a saját területükön tapasztalt fontosabb körülményeket s az egyesületek körében előfordult változásokat. Az adatgyüjtés a tanácsnál ezidő szerint ismét folyamatban van. Ma a II. kerületi elöljáróságok jelentése érkezett be, mely azt tartalmazza, hogy a kerületben csupán egyetlen egy szocziálista irányu egyesület müködik, az iy tulajdonképpen egy hattyu-utczai vendéglőben levő nagyobb szabásu asztaltársaság, melynek egyenlőség a czime. Hogy igy van-e ez csakugyan arról mi nem mernénk jót állani.

Apa és fiu.

Szépen jelentkezet körmönfont mesével nagy bélésü problemákkal megszurdulva, alakokra szabva szép kis modern életkép kerekednék ki a fenti czimből.

Czikkíró nem vágyik a dráma vagy a regény iró babérai után Megelégszik, ha a szives olvasó egy kis elmefuttatáson át ajándékozza meg figyelmét.

Igenis, én figyelmüket kérem, még pedig nem a magam mulatságom, hanem mindnyájunk jól felfogott érdekében, mert én a tükröt nem azért mutatom, hogy a ki belenéz, az borzos maradjon.

Lássuk be hibáinkat s akkor megjavulhatunk.

Ezek után fussak át drámánk meséjét.

X. urat fiugyermekkel örvendeztette meg a felesége, vagy a miként ő és drámatársai nevezik: „a kismama“. Boldog. Tekintélyes keresztpapa után néz. Nem a legjobb czimborájára gondol, hogy ezzel szellemi rokonságba is jöjjön. A bölcsőnél már megálmodja a pubi nagy jövőjét, mert hát szemeiből csak ugy sugárzik az ész. Apja fia, szakasztott mása a kis okos. A gyermek cseperedik, zsarnoka lesz az egész családnak, nem engedelmeskedik senkinek. Apja-anyjából szigorzók, czifrán bolond módra öltöztetik s szemébe mondják, hogy milyen szép, milyen okos. Telnek az évek. A gyermek már minden sajátságait elárulja, apját, anyját tegezi a kis kedves s teljesitik minden óhaját. Nevelője megbünteti, elküldik. Az iskolában a tanárok büntetéssel sujtják; apja nyakára megy az igazgatónak s kikéri magának stb. Nem engedik szabályozni rossz szokásait és tulajdonságait, csak fejlenek nagyon szépen és élvezik gyümölcseit, ellopja a társai kését, az apa pénzét (pardon, nem apa, csak papa), adósságot csinál, leczkét mulaszt, később mint sihedér már falja a pénzt; éjszakázik, zálogba csapja a saját ruháit, még az apjáét is, de azért biznak jövőjében, mely el is következik és lezajlik a törvényszéki csarnokban. Még a kis kedves apját vádolja, az a bünös, a papa, ki bevezette a világba és nem tud annyi pénzt adni neki, a mennyi kell. A kis mama a papát vén haszontalannak nevezi, a ki nem tud elég pénzt adni ennek a szegény fiunak. Megházasitják, parthiet csinál, elkölti a hozományt, váltót hamisit az apósa nevére s a felesége szobaleányával elszökik Hamburgba.

Ime, itt a regény. Annyi e félét olvasott, hogy nem tarthatta magát vissza attól, hogy regénytárgy ne legyen.

Ez a nevelés. Ez a pedagogia. Az irodalom nem lázad fel ezek ellen, hanem örül, hogy reális tévelygéseiben kitombolhassa magát. Ha papa és mama, valamint a pubi vallásosak lennének, nem következik be ez a katasztrófa, mely azonban könnyebb fajtáju. Van tizéves börtönnel és öngyilkossággal végződő pubi-dráma is a nagyobb hatásu kedvéért.

Nézzük a régibb időket, a mikor a pubi fia, a papa, apa vagy édesatyám volt. Bizony másként történt minden, olvassuk p. o. Vas Gereben müveit, a hol a régi nevelés egynéhány szép képére akadunk, Sz. Pál szavai szerint folyt a nevelés: egyik kézben alma, a másikba vessző. A fiu nem czifrálkodott, rámérték a bátyja vagy az apja ruháit és pedig kétesztendőre számitott bőséggel. Odaadták konviktusba, cserébe, vagy valami szegényebb iparoshoz kosztra, hozzászoktatták az élet sanyaruságához, nevelték függetlennek, önállónak, ki hamar megtanult a maga lábán járni. Nem dicsőitette soha az apja, hanem szeretettel korholta és arra ösztönözte, hogy külömb ember legyen apjánál.

A fiu nem ismert atyjánál nagyobb embert. Tanult szorgalmasan; jobban félte mindennél apja haragját vagy anyja könnyeit.

Ilyen volt a régi apa és régi fiu, pedig ezeknek a gyerekeknek nem szerkesztettek gyermeklapokat, nem adtak nagy zsebpénzt, de a fejébe verték, hogy a templomot ne kerüld, hanem imádkozzál és dolgozzál, azután tiszteljed apádat és anyádat, hogy hosszu életü légy a földön.

Meglehet korában is szüleihez fordult a fiu és érzésein is uralkodott, ha szülei ugy kivánták. Még a feleségét is ezek keresték és boldog volt a házasság.

Ugy e uraim, unalmas tárgy egy boldog házasság, hol nincs házasságtörés, csak patriarchális élet, hol nem fordul elő semmi különös esemény, csak az igaz szeretett.

Csirke nem akar többet tudni a tyuknál. Apja tanácsain indult a fiu és nem szégyenlette soha, akármilyen alacsony sorsban éltek szülei.

Nem mondhatjuk el ezt a pubikról (a borbélyom fia is pubi, a lánya meg mádi). A mind véletlenül kivakarodik, nem is ismeri szüleit. Megtörtént ez egy grófok és bárókról iró fiatal iróval, ki anyjára, mert szegény takaritó-asszony, sohasem nézett.

Benedek pápa anyját, a ki mosóné volt, a trónra ültette maga mellé. Szép példája ez a fiutiszteletnek és valóban fejedelmi hála. A mai kor gyermekei, ha a társadalom nagyon kis pontjai is szeretik eltagadni egyszerű származásukat.

Elsőrangu hazai gyártmány.

Gőzcséplők. Vetőgépek. Borprések. Ekék. Szecskavagók Morzsolók.

Pontos czim:

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

— BUDAPEST. —

Magyarország legnagyobb és egyedüli

gazdasági gépgyára

mely a gazdálkodáshoz szükséges

ö s s z e s

gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel

és szakszerü

felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Eladó telkek.

1---2 egymás mellett fekvő és magas deszkakeritéssel bekeritett telek a *Kelenföldön* a fehérvári-ut mellett, közvetlen a Mekka városához czimzett vendéglő átellenében, s a Peringer-majornak balfelén. Ez a két telek massziv deszkakeritéssel van ellátva, a telkek szépen parkirozva és a legnemesebb gyümölcsfákkal s 500 rózsával beültetve, kut is van benne és pedig igen jó iható vizet ad. Egy-egy telek nagysága 300—300 □-öl, szép formáju; különösen kiemelkedik a ritka faju, pompás gyümölcsfák. A kut kezdetleges bár, nincs még készen, de a fő az, hogy a viz nem keserű, egy cseppet sem, igazán pompás, iható jó viz. A gyümölcsfák egy jó része Spött berlini leghiresebb faiskolájából valók Vannak szép fenyőfák is a parkban, melyek szépen fejlődnek, vannak remekszép szamócza-bokrok, óriás nagy gyümölcsüek stb. Nyulak és más kártékony állatok a telekre be nem jöhetnek, mert nem lécz, hanem erős, magas deszkakeritéssel van a telek bekeritve. A telken ház épitve nincs, de van egy deszkákból készült és papirpéppel fedetett szoba és egy nyitott szoba; rosz idő esetén ott lehet aludni. Bővebb felvilágositást ad a kiadóhivatal.

Nyilttér.*)

Császárfürdő Budapesten. Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
mindszenti ERDÉLYI GYULA.
Szerkesztő: JURISZTOWSZKY ÖDÖN.

GANZ és TÁRSA

VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR-RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

KÉSZIT:

A) **gépeket és épitési munkákat teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speciálitási B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek- és ágyugolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.

Vizikeret nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól. — **Zsilipek, csővezetékek frictiók kapcsolások rotatiós dynamoméretek. Aczélöntés.**

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER

legtisztább égvényes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

„NEMZETI“

Baleset-Biztositó Részvénytársaság

magyarországi vezérképviselősége.

Első és egyedüli magyar népbiztositás orvosi vizsgálattal heti 10, 20, 30, 40, 50 kros befizetésekkel. **A biztositott tőke halál esetre már az első évben teljes összegben kifizettetik. Ügynökök** felvétetnek és kitanittatnak.

Rövid próba idő után állandó fizetéssel szerződtetnek.

Bővebb felvilágositásokat ad a

Magyarországi vezérképviselőség:

VI., Váczi-körut, Iparudvar.

Jakovits Károly

liszt, term. és hüvelyes vetemények raktára

Budapest, I., Mészáros-uteza 3.

Különösen alkalmas bevásárlási hely nemcsak azért, mert a **legjobb árut** adja a legolcsóbban, — hanem a **vidéki vásárló** kocsijával az udvarba be is állhat és igy a vendéglői kiadást is megtakarithatja.

3 forintért

női ruhát szabni és rajzolni alaposan megtanit.

Czim a kiadóhivatalban.

Janky és Neuzil

ércz-vasbutor fényezők és épületmázolási vállalkozók

Budapest, VII., Dohány-utcza 45.

Elvállalnak **fürdőkádak-, konyha- és vizes-edényekben bárminő mázolási munkát versenyárak mellett.**

Fősulyt fektetünk

vasbutor mázolási munkákra.

Javitások olcsón elkészittetnek.

Nevelő- és tanintézet

nyilvánossági joggal

RÁKOS-PALOTÁN, (Budapest mellett).

Vasuti, posta- és távirdai állomás. Az intézet áll: VIII. osztályu főgimnázium, VI. osztályu polgári és IV. osztályu elemi iskolából. Az intézet egy nagy parkban fekszik. **Kitünő tanerők. Államérvényes bizonyitványok. Gondos fölügyelet. Jó tápiálék. Idegen nyelvek tanulása. Neveldei dij mérsékelt.** A tanulók lehetnek benlakók, félkosztosok és bejárók. Ismertető és bővebb fölvilágogitás azonnal kapható.

Wágner Manó

intézet-tulajdonos, igazgató.

Mihalovits József

kalapos-mester

Budapest, I. ker., Alagut-uteza,

a Szinkörrel szemben.

Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

NŐI KALAPOKBAN,

valamint **szörme-árukból.**

STÖRI A. J.

Krisztina-köruti nagykávéháza

(Krisztina-körut 91.)

Minden vasárnap katona hangverseny.

KITÜNŐ TEKEASZTALOK.

Hideg buffet.

Legfinomabb italok.

Igen olcsó árak.

—— Pontos kiszolgálás. ——

LÖWY JÓZSEF

SIRKŐ RAKTÁRA

Budapest, II. ker., Fő-utcza 98. szám

a Király fürdő mellett.

Mind e szakmába vágó munkák remek kivitelben **10—25%** olcsóbban készittetnek mint bárhol.

Venni szándékozók személyessen meggyőződhetnek fent jelzett raktárunkban.

Szt.-Lukácsfürdő

téli és nyári

gyógyhely.

Nagy kénes iszapfürdő, a melynek 520 □-méter nagyságu nyitott és zárt medenczéiben a forrásviz naponkint négyszer megujul. **Mindennemü gyógy- és üditőfürdők. Lakás- és teljes ellátás, közepes ár 25 frt hetenkint. — Prospektust küld az igazgatóság Budapesten.**

RÉTAY és BENEDEK

BUDAPEST, IV., Lipót-utcza 21. szám.

Dús választék mindennemü templomi felszerelvényekből.

Oltárok, szószékek, képkeretek,

úrkoporsók, lourdesi Mária-oltárok, Mária-trónusok stb.

saját jól berendezett mühelyeinkben bármely stylus és rajz szerint szépen, szolidan és legjutányosabban készittetnek el. **Tervezetek, költségelőirányzatok készséggel küldetnek.**

Elvállaljuk továbbá **régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek** stb. valamint **egész templomok belső berendezését, alapos ujitását, festését, márványozását** és **aranyozását,** ugyszintén **azoknak átalakitását,** melyeket kipróbált munkaerőinkkel a legszebben készitünk el **igen kedvező fehtételek mellett.**

A templomok megtekintését, valamint a költségvetés díjtalanul eszközöljük. Megbizhatóságunkat e téren is számos elismerő nyilatkozattal bizonyithatjuk.

1898—1899 ik években a többi között a következő munkálatokat végeztük:

Nyitra m **Galgóc**, oltár átalakitás.
„ **Gerencsér**, főoltár renoválása, uj főoltárkép.
„ **Darázs**, egész templom renoválása, kifestése, üvegablakok.
„ **Mocsonok**, egész templom renov.
„ **Kis-Raáb**, egész templom renov.
„ **Kis-Appony**, egész templom renoválása és kifestése.
„ **N.-Kér**, uj oltárkép.
„ **Nyitra**, Apáca-zárda tornaterem kifestése.
„ **Ratkóc**, főoltár.
„ **Krakován**, két uj oltár.
„ **Hrádek**, lourdesi oltár
„ **Szenic**, főoltár és szószék.
„ **Bajna**, lourdesi oltár.
„ **Csejthe**, egész templom renoválása, 5 üveg-ablak, két uj mellékoltár.
„ **Szered**, Jéeus- és Mária-szobor.
„ **Madunic**, egész templom renov.
Pozsony m. Gerencsér egész templom renov.
„ **Sempte**, Jézus- és Mária-szobor.
„ **A.-Dombó**, egész templom renov.
„ **Pudmeric**, egész templom renov.
„ **Halmos**, egész templom renoválása.
„ **Kajal**, uj főoltár és szószék.
„ **N.-Sur**, uj főoltár, uj mellekoltár és egész templom renoválása.
„ **Jakabfalva**, úrkoporsó.
„ **Lamacs**, uj főoltár.
„ **Cseszte**, Jézus Szive oltár.
„ **Szilincs**, főoltár renoválása.
Komárom m. Alsó-Galla uj főoltár és mellékoltárak ujitása.
„ **Felső-Galla**, egész templom ujitása.
„ **Szent-Péter**, lourdesi oltár.
„ **Gyalla**, uj főoltár.
„ **Dad**, egész templom ujitása és uj főoltárkép.
„ **Kürth**, lourdesi barlang szoborral.
Esztergom m. N.-Ölved, Jézus Szive oltár.
Bács m. **Szántova**, oltár ujitás.
„ **O-Szivac**, lourdesi oltár.
„ **Baja**, templom-renoválás.
Borsod m. **Szirak**, lourdesi oltár.
„ **Bánhorváth**, lourdesi oltár.
„ **Mező-Csáth**, úrkoporsó.
„ **Felső-Nyárád**, lourdesi oltár.
„ **Ozd**, úrkoporsó.
Csanád m **Mező-Kovácsháza**, főoltár.
Győr megye Révfalu, két oltar átalakitása.
„ **Gyirmoth**, uj oltár szentsirral.
„ **Gyarmath**, Jézus Szive oltár.
Heves m. **Pétervására**, úrkoporsó
„ **Csehi**, oltár.
„ **Gyöngyös**, Mária-oltár
Hajdu m. **Egyek**, lourdesi oltár.
Hont megye. Ipolynyék, főoltár.
„ **Deménd**, lourdesi oltár.
„ **Adács**, úrkoporsó.
J.-N.-Kun-Szolnok m Rákóczi, oltár.
„ **Török-Szt.-Miklós**, oltár.
N.-Kükülő m. Bolya, főoltár és szószék.
Kolozs m. **Bánffy-Hunyad**, főoltár és szószék.
„ **Radnóth**, főoltár és szószék.
Moson m **Magyar-Kimle**, uj főoltár.
„ **Horváth-Kimle**, templom renov.
„ **Püski**, uj mellékoltár és oltárkép-renoválás.
„ **Nezsider**, főoltár.
„ **Hegyeshalom**, egész templom renoválása.
„ **Kilíti**, egész templom renoválása.
Pest megye. Budapest Angyalföldi országos téboly-ja főoltár.
„ „ Irgalmas nővérek, lourdesi oltár.
„ „ Erzsébet-korház oltár.
„ **Nagy-Maros**, úrkoporsó.
„ **Szent-Iván**, úrkoporsó.
„ **Fajsz**, oltár.
„ **Adony**. Szt.-Háromság oltár.
„ **Pomáz**, főoltár.
„ **Taksony**, főoltár.
„ **Jakabszállás**, lourdesi oltár.
„ **Kóka**, Jézus- és lourdesi oltár.
Szabolcs m. Tisza-Eszlár, uj főoltár és mellékoltárok.
„ **Nyiregyháza**, úrkoporsó.
„ **Sibinj**, főoltár ujitása.

Fruscha György és Társa

temetkezési vállalat.

Van szerencsém szives tudomására hozni, hogy az „Első Magyar Szállitási Vállalat Részvénytársaság" tulajdonát képező Entreprise des Pompes funébres VII. kerületi fióküzletéből — a hol több éven át mint üzletvezető müködtem, — kiléptem és folyó évi augusztus hó 1-én

Fruscha György és Társa

néven **VIII., Baross-utcza 68. szám alatt** (az előljárósággal szemben), egy a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő

temetkezési vállalatot

nyitottunk.

Midőn ezen körülményt szives tudomására hozzuk, megjegyezzük, hogy főtörekvésünk oda fog irányulni, hogy jutányos áraink daczára minden tekintetben pontosság s a kellő diszes kiállitásokkal érdemelhessük ki szives bizalmát.

Temetés-rendezéseket a legegyszerübbtől a legfényesebbig mérsékelt árak mellett az összes szükségletek hozzáadásával rendezzük, nemkülömben nagy választékban sirkoszorukat is tartunk raktáron.

Végül bátorkodunk megjegyezni, hogy a szükséges koporsókat az országszerte ismert s hires Gebauer-féle gyárból szerezzük be, valamint hogy a legolcsóbb, sőt még a kórházi temetésekhez is nyolcz-oszlopos ezüstös halottaskocsit adunk.

2946./kb. 899. szám.

Hirdetmény.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közig. bizottsága részéről közhirré tétetik, hogy a m. kir. államvasutak Budapest-ujszőnyi vonalának Kelenföld-bicskei szakaszán épülő II. vágány czéljaira szükséges ingatlanok kisajátitási tervei Budafok, Budaörs és Torbágy községek házainál közszemlére kitétettek s a tárgyalás határnapja Budaörs községházánál **1899. évi szeptember hó 25-ének d. e. 1/29 órájára** kitüzetett, mely alkalommal a kiküldött bizottság a kisajátitási terv megállapitása felett akkor is érdemileg fog határozni, ha atárgyalásra a kisajátitást szenvedő birtokosok közül egy sem jelennék meg, s hogy a megjelenés elmulasztása miatt igazolásnak helye nincs.

Budapesten, 1899. augusztus 18-án.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közig. bizottsága nevében:

BENICZKY

alispán, mint h. elnök.

HÁRTL L. ÉS TÁRSA

FESTÉK,

KENCZE ÉS LAKK GYÁRI RAKTÁRA

Budapest, VII., Csömöri-ut 2.

Fiók-üzlet: **BUDA, II., Fő-utcza 21. sz.**

NAGY RAKTÁR

Nobles és Hoare, Harland & Sohn-féle

ANGOL KOCSILAKKOKBAN,

VALENTIN-féle amerikai lakkokban

Bronzok, Enyvek és Páczokban,

BOROSTYÁN-LAKKFESTÉKEK és

Parkettviasz-pasztákban,

Homlokzat-festékek,

Gépolajok és kátrány-gyártmányokban.

Valamint mindennemü

Haj- és sörte-ecsetek, Kefe-áruk,

Düsseldorfi Tubusfestékek és

FESTŐ-SZEREK nagy választékban

a legjutányosabb árak és szolid kiszolgálás mellett.

A Köbányai Királysörfőző

Dr. Korányi és Dr. Kétly egyetemi tanár urak által gyógyczélokra ajánlott

GOLLIÁT

MALÁTA9ÖRE

idegbajokban, vérszegénységnél, emésztési zavaroknál, gyengeségnél stb. kiváló sikerrel használtatik és egyuttal

legkellemesebb üditő ital.

Ára vidékre köbányai vasuti állomáshoz szállitva: nagy palack 15 kr., kis palack 13 kr. fogyasztási adóval együtt. Vidékre legkisebb szállitmány 30 palack.

Betét nagy ládáért: 1 frt 60 kr., kis ládáért: 1 frt 20 kr., palackért 6 kr., mely azoknak bérmentes visszaadásakor visszaszolgáltatik.

Megrendelhető: a gyári irodában Köbányán, a városi irodában VII., Kertész-utcza 40. és a vidéki raktárosoknál.

Budapesten kapható minden nagyobb füszer-kereskedésben és poharankint a Quisisana automata buffet-ekben is.

Köszönetnyilvánitás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherczeg udvar mesteri hivatala.

Általános Asbestárú-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherczeg **rendkivül meg van elégedve** az asbettalppal bélelt czipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak el, mint más közönséges czipőknél. Küldök egy pár vadász-czipőt, hogy annak a mintájára készitsenek másikat asbettalpbéléssel, ugyanannál a czipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadászczipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelőek, a mint megfelelők voltak a szalonczipők.

Zágráb, 18 8. julius hó 8-án.

Krahl, huszarkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási biróság elnöke a következőket irja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetétü czipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, ugy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szives tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én. tisztelő hive

Wekerle Sándor

Ne viseljünk lábbelit a Dr. Högyes-féle szab. Asbesttalp betét nélkül.

A magy. kir. honvédségtől czélszerünek elismerve.

Nincs többé lábfájás.

Óvjuk lábainkat az izzadástól és meghüléstől.

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid ideig viselés után **megkönnyebbül a járása** annak, ki czipőjét **dr Högyes által szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el.**

Kettősvastagságu **1.20** kr., egyszerü **60** kr., homoktalp **40** kr., gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbélés kitünőséget legjobban bizonyitja, hogy a **cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállittatott.**

Szétküldés csakis utánvéttel, vagy a pénz előleg s beküldése mellett. Felvilagositások, prospectusok és köszönetnyilvánitások ingyen. **Kapható kizárólag:**

Asbestárugyár bet. társaság

Budapest, VI., Sziv-utcza 18.

DIETZL JÓZSEF

bornagykereskedő és bortermelő.

Cs. és kir udvari szállitó, valamint Ő csász. és kir. fensége József főherczeg udvari szállitója, Szerb kir. udvari szállitó

Budafokon.

Ajánlja tisztán kezelt asztali-, pecsenye és csemegeborait palaczkokban, valamint hordókban.

Különlegesség

Budai sashegyi saját termése.

RAINER J. és TÁRSA,

Budapest, II. ker., Fő-utcza 12.

Ajánlja legjobb minőségü **padló beeresztési szereit, parketpaszta** tartós és tükörfényü, doboz 45 és 80 kr. — **Főzőt viasz** (1 kilogr. 6 liter vizben felhigitandó) sárga 1.20, fehér 1.40, 1 kilogr. — **Borostyánlak** 4 szinárnyalakban, doboz 85 kr. és 1 frt. — **Amerikai spirituslak** (különlegesség, rögtön szárad, tartós és tükörfényü) 1 üveg 1.20 kr.

Nagy választék **illat és pipereczikkekben, szivacsok,** mindennemü **sebészeti kötanyag és betegápolási készülékek.**

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, csomagolás felszámitás nélkül.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. Közönség becses tudomására hozni, hogy I. Ker., Egyházteren fiokuzletet nyitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órajában frissen kapható

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

Minden vasárnap Schrammel és Concert.

MEGHIVÓ.

Van szerencsém az igen tis telt vendégeimnek és ismerőseimnek, valamint a nagyrabecsült közönségnek becses tudomásukra hozni, hogy nálam minden pénteken

halászlé-estély

tartatik. Halászlén kivül **paprikás csirke és turós csusza** is kapható.

Az estélyen a közkedvelt „Schrammel-Terzet" Meriád vezetése alatt fog játszani.

Kitünő konyháról és jó borokról gondoskodva van.

Számos látogatásért esedezik

kiváló tisztelettel

Bauer Ferencz,

vendéglős.

I. ker., Alkotás-u. és Mozdony-u. sarok.

„REGGELI UJSÁG"

fogyasztási cikkeket szállitó-vállalat részvénytársaság

József-körut 19.

Liszt, kenyér, füszerek hus, zsirnemü, szárnyas, tojás, csemegék, sör, bor, pezsgő, fa és szén jó minőségben, jutányosan házhoz szállitva.

Kivánatra megrendelési bárczák.

Részletes árujegyzék a **Reggeli Ujságban.** Előfizetési ára a lapnak egy hóra 30 kr, vidékre 50 krajczár.

A czikkek megrendelhetők az ujság kihordónál.

A szallitás Budára gyors és pontos.

Röck István

gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje

BUDAPEST, IX, SOROKSÁRI-UTCZA 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajógépeket

Lokomobilokat,

kihuzható forr- és hűlőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket,

Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fülőcsövekkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**

Teljes hűtőtelepeket és jéggyárakat

szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizműtelepeket, gözmalmi- és téglagyári

berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömbzéki emeltyü szerkezettel.

Müfogak és fogsorok

a legjobb minőségben és a legjutányosabb árak mellett készittetnek — anélkül, hogy a gyökereket el kellene távolitani, 10 évi irásbeli jótállás mellett.

Hivatalnokoknak 50%-al olcsóbban.

Kivánatra részletfizetésre is.

KEMÉNY E.

Budapest, VII. ker., Klauzál-utcza 2. sz., I. em.

(a Párisi Nagy-Áruházzal szemben.)

Nyomatott Kaufmann József kő- és könyvnyomdájában Budapest, V., Arany János-utcza 4.

Budapest, 1899. VIII. évfolyam 26. sz. Vasárnap, Szent-Mihályhava (Szeptember).

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek:
Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Megjelenik havonként háromszor.
Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG:
I., Városmajor-utcza 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Felhivás Előfizetésre.

A Buda és Vidéke felkéri előfizetőit és olvasóit, hogy ismerőseik körében azt terjesszék, arra előfizetőket és hirdetőket gyüjtsenek.

A *Buda és Vidéke* Buda és vidékének emelkedését és rendezését vette programmja egyik alapjául. Ez az egész országot érdekli. Minden törvényhatóság, város és község, hasznosan olvashatja. Harczosa a magyar fürdőügynek s a fürdő igazgatóságok figyelmére érdemes.

A *Buda és Vidéke* keresztény szellemben törekedik a társadalmi kérdések megoldására a *magyar szellem ébresztésére s a magyarositásra*. Bátran hirdeti az igazságot. Nem hódol hatalomnak, nem legyez népszerüséget. Halad *gróf Széchenyi István* nyomain és szellemében.

Tanitóknak kivánatra ingyen példányt küld. Eddig 200 tanitónak jár országszerte tiszteletpéldány.

A Buda és Vidéke olvasható legtöbb hazai és külföldi fürdőhelyen s az előkelőbb nyilvános helyeken. Olvasott lap s kitünő irodalmi erők irnak benne. Nem hajlik meg divat előtt s *közlönye a magyarosodásnak, keresztény szellemnek, az igazságnak.*

Önérzettel kéri a közönséget, hogy támogassák előfizetéssel és hirdetéssel.

Előfizetés árai:

Egy évre	6.— frt
Félévre	3.— „
Évnegyedre	1·50 „

Hirdetések felvételét lapunk igazgató képviselői eszközlik s kivánatra azonnal megjelennek . . . A Buda és Vidéke nemcsak Budát és vidékét, de az egész országot érdekli.

A **Buda és Vidéke** kiadóhivatala elvégez minden tiszteséges megbizást **előfizetőinek**, csak a kész kiadások felszámitása mellett, **idegenek**nek árjegyzék sze int.

Jogügyek, kérvények, ügyvéd közbenjöttével.

Vizsgákra készitès, vizsgák letétele, tanerők közbenjöttével.

Mindenféle engedélyek, szabadalmak kérvénye. Kérvények székes-fővároshoz, pénzügyiparhatóságokhoz, ministeriumokhoz, hadparancsnokságokhoz.

ÉPITÉSI ENGEDÉLYEK.

Iskolai tudományos és szépirodalmi könyvek eladása.

Nyomdai termékek készittetése.

Ingók és ingatlanok eladása, vétele, bérbeadása.

Lakások kivétele és kiadása.

Tudakozódás, sürgetés minden hatóságnál.

Biztositás tüz-, jég-, betörés-, baleset ellen. ÉLETBIZTOSITÁS.

Nyilvános levelezés. — Felvilágositás minden ügyben.

Kérjük a közönséget, hogy a **Buda és Vidéke**nek ezen az uton is adjon támogatást s minél több megbizással tisztelje meg.

A kiadóhivatal
I., Városmajor-utcza 28.

Ajánljuk a fürdő- és ásványviztulajdonosoknak azt a mozgalmat, mit a szódaviz ellen inditottunk. Lapunk minden számán olvasható: *Hazai ásványvizeket igyunk.*

Küzdünk minden oly fogyasztási czikk ellen, mi az egészségnek ártalmas, vagy a mivel a közönséget rászedik és megröviditik.

Bizalommal kérjük a közönséget, hogy *saját érdekeinek* lapjára a *Buda és Vidékére* előfizetni sziveskedjék.

Erdélyi Gyula
a **Buda és Vidéke** szerkesztője.

Czégtábláink magyarsága.

Lapunk egyik barátjától kaptuk az alábbi megszivlelendő sorokat: „Magyar emberre nézve mindenesetre bosszantó az a könnyelműség, a melylyel egyes czégtulajdonosok vállalataikat, különösen *idegen nyelven* hirdetik avagy ismertetik.

Erről első sorban és főképen maguk az üzlettulajdonosok tehetnek, kik az illető nyelv helyesirását legtöbb esetben nem ismervén, bekövetkező szükség esetén *laikusokhoz* avagy ahhoz nem értőkhöz fordulnak felvilágositásért. Igy történik meg aztán, hogy hibás avagy elferditett forditásokat kapnak, melyeknek olvastára bizonyára égnek mered a nálunk megforditó idegennek minden haja szála.

Hazai czimfestőinktől az idegen nyelvek helyes tudását ma még még nem követelhetjük. Teljesen helyes mintákat kellene elejük adnunk, hogy ebben a tekintetben kifogás alá nem eshető munkát végezhessenek. De hisz megelégednénk velök szemben annál kevesebbel is! Teljesen megnyugtató és valóban örvendetes volna minden igaz hazafira nézve, ha elsősorban is a *magyar* czim- és czégtáblák volnának helyesirási hibáktól mentesek. Ámde még *ezen* a téren is igen sokszor a legkegyetlenebb nyelvbotlásokat találjuk egyes üzletek hirdető tábláin. Nem kell a fővárosnak mellék-utczáiban sem járnunk, a figyelmes szem megtalálja ezeket a nyelvtiprásokat a fő városnak kellő közepén, a legfrekventáltab-

b

A „Buda és Vidéke“ tárczája.

Hol a vad leány?

— Regény. —

Irta: Erdélyi Gyula.

HARMADIK FEJEZET.

Változatok.

(Folytatás)

Ilyeneket hányt vetett magában a királyi mese hagyományosa, ha elmélkedő hajlamai kisértették meg. Az ő egész létezésének alapja, themája a pénzvágy volt. A többi eszme és többi érzés csak változat . . .

Egy tudóstól nem félthette a leányát s az a bátorság, melylyel a ketreczbe lépett, megérdemli, hogy Kalipszánó Balzamo mester, az elveszett királyság örököse koczintson vele. Ezt megteheti egy Kalipszánó, kinek ereiben királyi vér csörgedez.

Leültek. Olimpia köpenyét elég leereszkedő modorral adta oda a pinczérnek s csak miután a teremben körülnézett, foglalta el helyét.

A kis tudóst sokan ismerték. Alig győzte a köszöntéseket viszonozni. A szék háta elfedte fogyatkozását. Nem tudta soha leküzdeni azt az ösztönt, hogy ugy keresse ki helyét, hogy hátamögött ne üljön senki. Léghuzam vagy egyéb okban talált mentséget elegendőt ha helyet kellett valakivel cserélni.

Ismerős nők is voltak az étteremben, kik szivélyesen viszonozták köszöntését. A főhadnagy senkit sem ismert.

Kalipszánó nagy fekete bajuszával igyekezett észrevétetni magát s majd a bajuszát pedergette, majd merész szabásu bársonykabátját egyengette. Nem nézett, de vágott a szemeivel, hadd tudja meg a világ, kicsoda ő. Egyuttal azt is adta, mennyire hozzá van ő szokva az előkelő élethez.

Virágáruló-leány apró bokrétákat kinálgatott; a tudós azonnal megkinálta Olimpiát, a ki a virágot keblére tüzte.

A pinczér bort öntött. Balzamo mester müértően izlelte meg elébb egy, azután két kortytyal és jónak találta. A tudós Olimpiát kalauzolta az étlapban, a ki a sok étel közül nem igen tudott választani. Talán ezt, talán azt, ez jobb lenne, ez igen izletes. Végre is a pinczér találta el izlését: egy pompás fáczán befött gyümölcsesel.

— Ez jó, szólt Olimpia . . .

Ki-ki megrendelte, a mit választott, Kalipszánó halat, különféle sültet, tésztát és sajtot. A gondos főhadnagy gyümölcsöt is rendelt, egyuttal halkan mondott valamit a pinczérnek, a mire ez nagyot hajolt, mert a pezsgőnek nagy tekintélye van. A vendéglős is mély meghajlással kivánt jóestét, a mit a czigány különös éles szemmel figyelt meg.

A pezsgő az asztalra került s a vendégek kérdezősködni kezdettek egymástól s a személyzettől: ki ő az a hölgy és az az éltesebb ur? Halk morajban járta a sürgöny: Olimpia, a hires állatszeliditőnő . . . Ez a hir hatása. Bármiért legyen valaki hires, felkelfi a közbámulást.

A pezsgő megélénkitette a társaságot. A kis tudós beszédes lett s ha a czigányok szünetett tartottak, alig pihentek ajkai, mikor pedig a zene beszélt a halgatásba mélyedt Olimpia és ő is mintha egyet éreztek volna.

Kalipszánó mester finom szivarfüstöt eregetve élvezte a kedély változatait.

A kedély megerősödése Olimpiánál kivánczisságban nyilatkozott:

— Ki az a hölgy a harmadik asztalnál? kérdé . . .

Egy ügyvéd felesége . . . Ismerem a bálokból, felelt a tanár.

— Bálokba is jár? Oh milyen szép lehet az. És az ott a czigányok mellett, az a szőke nő?

☛ Hazai ásványvizeket igyunk! ☚

helyeken is. És nincs, a ki ezek gyökeres orvoslására gondolna, pedig ezek láttára bizonyára a legmélyebb szégyenérzett fogja el a magyarul tudó és magyarul érző ember lelkét. Mert elvégre, hogy az idegen nyelven irottak nélkülözik a helyesirás szabályait, arra az idegen legfölebb mosolylyal azt jegyezheti meg: *a ki nem tud arabusul, ne beszéljen arabusul.* De ha arról szerezne tudomást az idegen, hogy még a magyar czégtáblák s feliratok sem helyesek: arra aligha lehetne más megjegyzése, minthogy szégyelje magát az, a ki még a saját hazai nyelvét sem ismeri s szégyelje magát az a város, a mely ilyen hibás és kerékbe törött magyarságú feliratokat a területén megtűr. Szerintem azonban ezek orvoslásának volna egy módja, mely ha nem is momentán, de idővel üdvös javulásokat biztosithatna e téren.

Azt bátorkodom ugyanis ajánlani a székesfőv. iparoktatási bizottmánynak: *vonja ki először is a czimfestő-tanonczokat az eddigi ipari oktatás keretéből, állitson ezek részére külön iskolát, s gondoskodjék arról, hogy ezek a tanonczok a magyar helyesirásban, a helyes mondatszerkesztésben s általában a magyaros gondolkodásban s izlésben az eddiginél fokozottabb mértékben s intenzivebb módon gyakoroltassanak.*

S ezen az úton bizonyára meg fog magyarosodni székes-fővárosunk még czimtábláiban is.“

Apa és fiu.

A *Buda és Vidéke* legutóbbi számában czikk jelent meg a fentirt czimmel. A czikk általánosságban mozog. Rámutat a mai és a régi magyar nevelés közti különbségre és orvosszereket ajánl igen röviden. Pedig a rövidség nem mindig velős. Gyakran csupán csattanós és pedig annyira, hogy még a gondolatot is agyonüti.

Tessék elhinni, sem a gyermeklapok, sem a zsebpénz nem ártanak, a templonbajárást, dolgosságot, szülőtiszteletet pegig nem lehet a gyermek fejébe verni, a hogy a tisztelt czikkiró úr könnyedén odaveti.

Mindez másodrangú követelmény a gyermek nevelésében, mert csak fejleménye, biztos következménye az elsőrangú követelménynek, a mely nélkül sem vallásos, sem erkölcsös fejlődés nem lehetséges.

Az első czél, a melyet a nevelőnek, a tanitónak szem előtt kell tartania, a gyermek akaratának nevelése.

Csakis ez és semmi más!

Ebben minden jó benne van!

Nem szeretnék homályos lenni. A példa bizonyit. Azért én is példához fordulok és mellőzve a Magyarországon divó áldástalan nevelési rendszer amúgy is közismert átkainak ismétlését, a földgömb legnagyobb, legvallásosabb, legtudósabb és leghatalmasabb népéhez fordulok s annak nevelési rendszerét mutatom be lehető rövid összfoglalatban.

Az angol nevelésről szólok. Keltából, latinból, németből, dánból, normannból és franczióból alakult ez a nép. Nyelve nem nemzeti, hanem valódi zürzavar és mégis a világ legkönnyebb, legtökéletesebb nyelvtanával bir. Gyakorlati érzéke elvette idők folytán a ragozás és nem kinjait. Csupán a kiejtés és kürás közti külömbség nehézségei maradtak meg, de talán azok is megszünnek valamikor.

Ez a kis nép egykor maroknyi csoport volt, uralkodója ma büszkén nevezi magát nagy Britannia és európai, ázsiai, afrikai, amerikai és ausztráliai függelékei királynőjének. Öt világrészre szóló czim. S a szabad Északamerika is angol, talán egykor az egész földteke az leszen.

S hatalmat és vagyont, birtokot és kincseket ennek a népnek az szerzett, hogy gyermekeit akarásra tudta nevelni

A családi élet alapja a vallásos erkölcs. Nézze meg valaki az angol családfőt, a mint este asztala köré gyüjti feleségét, gyermekeit és cselédjeit és felolvas nekik a Bibliából egy fejezetet. Vagy a tömérdek ingyenes iskolát, a hol a gyermekek, s a kórházakat a hol a betegek kapnak oktatást És mindez közadakozásból létesül. Angliában alig van iskola vagy menhely vagy kórház, a melyet az állam alapit. A legtőbbnek homlokzatán csillog aranyos betükkel az alapitó neve vagy az a szó közadakozásból. Ott nem vár a nép állmia gyámkodásra Hiszen emlékezhetünk még, hogy az idén a máhdi legyőzőjének Lord Kitchenernek egyetlen beszédére aláirtak a londoniak 100 ezer fontot (két millió ötszázezer koronát) a Gordon eleste helyén, Kartumban emelendő angol kollégiumra! És hozzá nyomorult beduinok számára lesz ez az iskola a felső Nilusnál, a sivatagban!

Minderre esak olyan nép képes, a melyet nagy célokra nevelnek s a melyet föként akarásra nevelnek!

Ott a gyermeket az alapnevelésnél nem gyötrik el idegen nyelvekkel, logaritmusokkal, magasabb algebrával, az egyiptomi fáraók és kinai császárok szinte kimondhatatlan neveivel, a bronzkorszakkal, sugárállatokkal, mert ez a sok hasznavehetetlen dolog az érettségi vizsgálat előtt már kipárolog a gyermek fejéből. Ott ez az egyetemü tanulás dolga. Tanulja meg az, a ki majdan olyan pályára lép, a melyen hasznát veheti, a melyeken tudnia kell ezeket.

Angliában a nevelés és oktatás gyakorlati és mély erkölcsi alappal bir. Csak azt tanulják, a mi szükséges, a szabad időben pedig hajót ácsolnak, gerendákat vagy deszkákat rónak össze rögtönzött házakká, az életben szükséges eszközöket tanulják elkésziteni, kosarat, sövényt fonnak, vetnek, kapálnak és a mellett folyton olvassák a bibliát, lelkesülnek hazájuk történelmén s mire elvégzi a gyermek a középiskolát, életerős fiatal emberré vált, a ki úgy Ausztrália kősivatagain, mint Afrika őserdőiben vagy London háztömege közt megállja helyét becsülettel. Mert az angol nem gondol a két gyermek-rendszerre, örül, ha minél több gyermeke van. Tudja, hogy befejeztével mindegyik kész harcosként száll ki az élet viharába és elég erős megküzdeni csüggedés nélkül a legmostohább körülményekkel.

Budán is van egy intézet, a Francisca Josefinum, a hol belehetne hozni az angol rendszert. Testi munka szempontjából pedig torna, vivás, lapda és más játék menti ki a szabad időt, a melyet jobban töltene ki és épen olyan mulatságosan az angol intézetek élethasznú szabad idő felhasználási rendszere, a mely munkára szoktat, mulatatva tanit, nemesit és erős akarásu, kitartó férfiakat nevel. Pedig nekünk épen ilyenekre van legnagyobb szükségünk.

Zarándy A. Gáspár.

Magyarosodás.

(Levél a szerkesztőhöz).

A Buda és Vidéke ismertetése után megszereztem magamnak *Zimándy Ignácz „Kossuth Lajos a hatodik nagy hatalom előtt“* czimü 616 oldalra terjedő érdekes és értékes munkáját.

Kétségbevonhatlan adatai megleptek és meggyőztek. Kiváncsi vagyok, hogy az 1000 korona pályadijat ugyan zsebre vághatja e valaki? Azt hiszem nem, mert itt a czáfolat lehetetlen.

— Az egy elvált asszony.

— Mi az az elvált asszony?

— Mikor valaki otthagyja a férjét.

— És szabad az?

— Szabad, de nem szép.

— Megesküdött, hogy szereti a férjét és megszegi az esküt. Nincs erre büntetés?

— Nincsen.

— Azután mer az még valakinek a szemébe nézni, nyilvános helyen megjelenni, a ki a szavát nem tartja?

A tudós nem felelhetett erre a kérdésre, mert a czigány egy hallgató magyart kezdett és az egész társaság szótlanul élvezte a szép nótát . . . Olimpia nézte a nőket, a férfiakat s ugy találta, hogy csakugyan szép az előkelő világ.

Közben-közben reánézett a kis tudósra és csodálkozott, miért szomorkodik ez is, meg a főhadnagy is azon a szomoru dallamon. Mintha csak ő értük lenne ez a dal a világon. Az ügyvédné is mélázott, az elvált nő mosolygott, de nagyon keserüen a vele szemben ülő urra.

Változatok egy régi théma felett: minek is a szív és a szivben a szerelem.

Egyszer azután vigba csapott át a czigány és mindenki szemében öröm csillámlott.

— Mit jelent ez a változás? kérdé Olimpia.

— Azt, hogy sirva vigad a magyar, felelt a kis tanár.

— De hát mindenkinek van oka búsulni?

— Igen, a multért, jelenért, jövőért, meg történtekért és meg nem történhetőkért. De mindenki búsulhat törlesztésbe, vagy foglalóul . . . Ma rendes az állapot, holnap *jönnek a változatok.*

Mikor a főhadnagy és a tanár Kalipszánóékat hazakisérték és elváltak tőlük, még betekintettek egy kávéházba s ott a feketekávé mellett az uj pajtás bizalmaskodott az uj pajtással és Helykői Aladár figyelmeztette Berdár Róbertet, hogy vigyázzon, mert komolyodni kezd a dolog.

Ez nem szólt semmit, csak ábrándosan és szomoruan nézett maga elé. Kis idő mulva a tudós felkelt, kezet szoritott a főhadnagygyal s elvált tőle.

— Viszontlátásig! . . . Ezt már mentiben mondta.

NEGYEDIK FEJEZET.

A meczenás.

A *Minerva-szalón* nagy mulatságra készült. Rezeg Kálmánné a bál védnöknője, báró Zendehelyi István a védnöke. Báró Zendehelyi István meczenás hirében állott. A tudományos világban tekintély, a ki különösen a *csigászatban* van otthon. Annyira otthon van, hogy senki nem mer vele e tekintetbe szóba állani. Csiga- és kagyló-gyüjteménye világraszóló. A kis Berdár Róbert addig vizsgálódott, mig fel nem fedezte azt, hogy Rezeg Kálmánné és a meczenás báró Zendehelyi István között nagyon is gyengéd barátság van és a báró meglehetős sokat költ az *összehasonlító bélyeggyűjtés* emelésére és a szükséges ismeretek elsajátitása végett sok bizalmas értekezlete van Rezeg Kálmánnéval.

A Minerva-szalón eredménye az, hogy igen sok specziális tudomány terén uttörő. A tagok jegyzékében ott találjuk a következő tudományos ágakkal foglalkozókat: *spiritiszták, hipnotisták, esőlesők, viharjegyzők, költészettiprók, plágium-gyárosok, aláirást gyüjtők, kézolvasók, legyező-nyelvjavitók, csigászok, mohkutatók, molynevelőket*, stb.

Természetesen ezekről temérdek felolvasás folyik, a melyen csak az mulat, a ki felolvassa és csodálkozik, hogy lehet ezt ily

Én nem vagyok történettudós, tehát nem is pályázhatom, de mint a magyarositás és magyarosodás egyik szerény közharczosa a könyvben meghatott valami.

Nagy figyelemmel kisérem a *Buda és Vidéke* dicséretes hadjáratát a magyarosodásért s nekem is arczomba szökik a vér, ha a „*Fenstermák*“ és „*Stroh* vagy egyéb Kaufot“ hallok és az ilyent rendre utasitom, vele nem dolgoztatok, tőle nem vásárlok. Elfogadom a *Buda és Vidékének* azt az állitását, hogy a nyaralók a hibásak, hogy a községek lassan magyarosodnak.

Zimándy Ignácz községe legtöbb igyekezettel magyarosodik s ebben ő előljár. Könyvében ki is fakad a magyar országgyülés egy tagja ellen, ki a német köszégnek rossz példát ád.

De beszéljen maga *Zimándy* a Bausznern Guido országos képviselőről irtakra csak az a rövid válaszom, hogy Bausznern ur lehet ugyan jó magyar hazafi, de a törökbálintiak magyarositását, hogy miben és mivel mozditotta volna elő, az egyáltalában itt ismeretlen; mert hisz mi évente pénzt szoktunk szedni azon tanitók és tanulók jutalmazására, a kik a magyar nyelv tanitása, illetve elsajátitása körül érdemeket szereztek, s ime az e nemes, hazafias célra adakozók között Bausznern ur egyetlen egy fillérrel sem szerepel!!!

És nem is fog alkalmasint ezentul sem szerepelni; mert Bausznern ur, mig a törökbálinti szülők tömegesen cserébe küldik mindkét nemü gyermekeiket, hogy magyarul tanuljanak, s itthon is nagyon szivesen veszik, hogy gyermekeik az iskolában mindent csak magyarul tanulnak s a templomban magyarul imádkoznak és énekelnek, — — — mig ezekigy történnek, azalatt Bausznern ur távol tartja két gyermekét a magyar nyelv elsajátitásától, az által, hogy német, magyarul nem tudó dajkákat tart s egyetlen fiával, még magyar társaskörben is, németül beszél. Bausznern ur kis fiát, egy alkalommal, papája s mamája jelenlétében, magyarul szólitottam meg. A fiucska lesütötte szemeit, mert — — nem értett engem; de a papája csakhamar kihozta zavarából az által, hogy az általam hozzá intézett kérdést neki németül, — — ne megmagyarázta hanem „*megnémetezte*“ s hozzám fordulva, azt jegyezte meg, hogy a kis fiának csak is németül kell beszélnie ugy a szüleivel, mint a környezetével, mert a német nyelv neki, mint erdélyi szásznak, az anyanyelve. Magyarul hadd tanuljon később.“

Nos hát ebben áll Bausznern urnak Török-Bálinton kifejtett magyarositási müködése! a melyet észlelvén a török-bálinti német szülők, vajjon nem jöhetnek-e azon gondolatra, hogy, hisz ők is németek lévén, hasonló módon nevelhetik gyermekeiket!?

Nem jól cselekszik Bausznern képviselő ur. Ez nem egészen magánügy. Egy németajku községnek a magyarosodásban való jó akaratát bénitja vele.

De ilyen a legtöbb nyaraló. Sokan kapva, kapnak rajta, hogy német községbe azért menjenek, hogy németül tanulhassanak a gyerekek.

Ezzel utját állják a magyarositásnak. Megérdemlik a nyilvános megrovást

K . . . f.

Gróf Széchenyi István müvei.

A budai Széchenyi asztaltársaság összejövetelén *Guristowszky Ödön* szerkesztő bemutatta Széchenyi István gróf müveinek jegyzékét. Ezt az összeállitást Dessewffy Emil gróf nyomán szerkesztette.

A legnagyobb magyar összes müvei 167 ivre terjednének nyolcz kötetben.

A munkák czimei: Lovakról, Hitel, Világ, Játékszin Hid, Stádium, Gőzhajó, Orosz tárgyak, Lóverseny, Selyem, Kelet népe, Jelenkor szerkesztőjéhez 1842, Felszólitás 1842, Magyarország lakosaihoz. a) b), M. Akademiai két beszéd, Üdvlelde (Dess. Aurél nélkül), Adó s két Garas, Minerva, Jelenkor, Társalkodó, Balatoni gőzhajózás, Tiszavölgy, Polit. program-töredék. Közlekedés, Tiszaszabályozás, Hunnia, Por és sár, „Töredék“ adnának hihetőleg szinte 1 köt.

A budai Széchenyi asztaltársaság *Guristowszky Ödön* előterjesztését megköszönte s megkérte, hogy szakemberekkel számitassa ki a füzetes kiadás árát. Annak idején az adatok megszerzése után a nagy gróf családjával is fognak beszélni, hogy a népies kiadásban örök szellemi kincset adjanak a nemzetnek.

Petőfi.

(Irta: Ponori Thewrewk Árpád. Első füzet 40 fillér).

Kaufmann József izléses könyvnyomdájából (V., Arany János-utcza 4.) a tőle megszokott szép nyomással a szókimondó tudós *Ponori Thewrewk Árpádtól* Petőfi czimü munka első füzete jelent meg

Ponori Thewrewk Árpádtól a *Buda és Vidéke* több feltünést keltett nagyhatásu czikket közölt. A kiváló budai tanár és tudós nem barátja a kendőzésnek s mindig bátor szószólója az igazságnak

Ponori Thewrewk Árpád nemcsak magyar nyelvtudós, de jól is tud magyarul és mindenek felett igaz magyar. Ő mindenesetre megbotránykozhatott azon a sok rossz versen, a mivel a félszázados ünnep alkalmával *Petőfinek alkalmatlankodtak.*

Bevezető füzetében a legnevezetesebb élő poéták Petőfi verseit birálja. Az igazságok felsorolása után a füzet irója ezeket mondja:

„Oly roszszul mint most magyarul
Még sohasem irának!
Mintha édes nyelvünkben már
Törvények sem volnának.

Ha holmi fiók-poéták hibáznak, ez csak vétek, de ha hirhedt verselők magyartalanok, ez bün. Hiszen az iskolai könyvekbe a divatos poétákat mutatják be. A gyermek roszszul tanul odahaza, roszszul az iskolában magyarul.

A kitünő munkából idézzük azt, a mit Endrődi Sándorról irt:

Hozsánna.

Irta: Endrődi Sándor.

Hozsánna Néked, földi csaták közt
Áttisztult isteni lélek,
Mindnyájunk szive melegéből
Sarjadzó dús lombú babérfa.
Lelkünk dalnoka, te napunk, levegőnk!
Ünnepelünk! — De nem úgy
Mint elesett hőst, ki mögött a
Multak kriptavilágának
Várajtaja örökre bezárult,
De mint a temetők hamvából
Győzelmesen ujjászülető jelenést,
Ki eltépdesi végzete gyászát,
Szétzüzza nyugalma bilincsét
S a halálban a halhatatlan élet
Zászlóját lobogtatja feléd,
Te, a beteg emberiségnek
Megváltója: Jövendő!

Ez, ime, oly időmértékes lenni akaró rímetlen költemény, melyben a *lengedi* (*daktylus*) a *lebegő* (*anapaestus*) lábbal, a *lejti* (*trochaeus*) pedig a *szökő* (*jambus*) lábbal oly pokoli táncra kerekedik, hogy eláll az embernek az esze.

Minél mélyebben iparkodik az ember e költemény versmértékének rejtekébe hatolni, annál borzasztóbb utvesztőbe (*labyrinthusba*) jut!

---

unalmas komolyan kiállni . . . A ki ezután ezekről tréfálni mer, annak meggyülik a baja a Minerva-hölgyekkel, kik apai, anyai ágon sógorságon vagy apósi, anyósi viszonyban gyökereztek be a tudományba és biztatják, bátoritják férjeiket, hogy minél nagyobb tudósok legyenek és üldözzék a valódi tudományt és irodalmat, huzogassák a mások parókáját, hogy a maguké le ne essék.

Ez egy klikk, könyvkiadó-vállalattal. A tagok csupán a maguk munkáját olvassák, a másokét nem. Elég, ha a czimet és rövid kivonatot betanulják és hangosan kürtölik világgá, mily nagyszerü, milyen remek. Vannak ezeket a tudományokat népszerüsitő versek, elbeszélések és regények. A kik meghajolnak előttük, azoknak szabad irni, a kik semmibe se veszik őket, azoknak jaj, azok senkik.

Rezeg Kálmán a feje a szövetkezetnek, mely eléggé erős. Vannak oly jó értesülései, hogy minden botránynak nyomára jönnek és ha akarnak, nyerhetnek a börzén. A hova csak lehet, hatalmuk beférközik és uralják magát a birálatot is.

Valóságos vakandokok. Sohasem lehet észrevenni, merre járnak, mig a turásuk nem látszik. Név és tudományos foglalkozás lehet más, mint ezek, de mindenki rájuk ismer a *tudós családokra,* kik ha nem is a maguk, de más név alatt dúvadaskodnak és a kik utjukat akarják állni, vagy dicséröik közé nem állnak be, azokat elseperik.

Egész hadseregeken uralkodnak a társadalomban, melynek zászlójára ez van irva: érdekközösség.

Olyan emberek, mint báró Zendehelyi István, rá vannak utalva az ilyen szövetkezésre. Vagyonosak, de nincsenek benn egészen az arisztokracziában, tehát kivül keresnek összeköttetést, hogy ott is imponálhassanak. Komoly tanulmányhoz nincs türelmük; olyasmit keresnek, hol elmükedvelősködhetnek s egy-egy ügyes fiatalemberrel megiratják munkájukat, azt azután holmi Minervaszalónok a hir szárnyain halhatatlanitják *egy időre.* Mert legtöbb ember életében számitoltatja le a halhatatlanságot és halála után elfelejtik.

A valódi nagyságnak ez nem lehet tanyája. Nem hódol meg, de menekül s ha nem is lesz hires ember, erejéhez képest eleget tesz kötelességének.

Berdár Róbertnek nehány tanártársa benn volt az öröklött tudósok között és őt is bevezették. Egynémelyiket megdicsérte irodalmi uton, ezért azután pályáján gyorsabban emelkedett s hálából nem akart egy ideig megmenekülni.

Iskolát a vidéken végezte, a hol olyan emberek tanitották, kik valódi nagyságok voltak, a nélkül, hogy hirre vadásztak volna. Okos emberek, kik nem törődtek a reklámokkal és belevegyültek az egész társadalomba. Nem alkottak külön kasztot. Öcsém uram, urambátyám, sógor ur: csupa rokonság, barátság az egész kisváros. Semmi kozmopolitizmus. Hazafiak és emberek, e mellett bölcsek.

Hiába kereste ezt a levegőt itt a fővárosban. Ott a tudós fia gazdálkodott, városi hivatalt viselt, az iparosé, földmivesé, tanárrá, pappá képezte magát. Az asszonyok, leányok a tudósok családjában nők voltak; minden büszkeségük a gazdasszonykodás. Három akadémia kitelt volna a tanárokból és egyéb tanult emberekből. Az észjárás egészséges, nem zökkent ki sohasem az agy kereke, hogy rendkivüliségekkel tünjék fel a *tudós.*

(Folyt köv.)

Tarkabarka verslábaknak
Beh nagy itt a zavara!
Hol a minket kivezető
Ariádne fonala?

Ezt bátorkodom e verssoraimban kérdezni.

A költemény versmértékét illetőleg érjük be e kérdéssel!

Mit mondjunk ahoz, hogy *Petőfi* a második verssorban „*isteni lélek*“, a negyedikben máris „*dúslombú babérfa*“, az ötödikben pedig ugyancsak isteni lélek „*lelkünk dalnoka*,“ továbbá „*napunk*“, sőt még „*levegőnk*“ is?

Ugyan hogy lehet *Petőfi* isteni *lelkét* — költőművészileg kellően előkészített átmenetek nélkül — egyszerre *fának*, *dalnoknak*, *napnak* és puszta *levegőnek* is képzelni?

Csoda-e, hogy ilyfajta költészetnek hátat fordít a magyar ember?

A költészet iránt akkor
Lelkesül a magyar nép:
A mikor a költő szépen
Énekli meg azt, mi szép.

A mit e versemben kifejeztem, azt prózában ismételve hangsulyozom, hogy a költőnek *szépen* kell előadnia a szépet. Már pedig semmisem *szép*, a mi *erőtetett* holmi.

Müvészetben csak az, a mi
Természetes, csak az szép;
Mind az, a mi erőtetett
Nem lehet szép semmikép.

Ámde nem *erőtetett* dolog-e az, midőn a költő előkészületek és természetszerü átmenetek nélkül egyszerre *fának*, *dalnoknak*, *napnak és levegőnek* a képében tünteti föl valakinek a *lelkét?*

„*Lónyakat a festész ha ragasztana emberi főhöz*“, stb.

(L. *Horatius*-nak a *Pisók*-hoz irt levelét.)

Még valamit!

A költeményben „*győzelmesen* ujjászülető *jelenés*“-ről van a szó. — Ez az „*ujjászülető*“ jelen idejü igenév *(participium)* akar lenni; de van-e *születik*-nek jelen idejü *participiuma* vagyis melléknévi igeneve? Nincsen. Miért nincs? Azért nincs, mert „*születik*“ *szül* igének *szenvedő* alakja. (*Szülök, ich gebäre, születem, ich werde geboren; szülsz, du gebierst, születel, du wirst geboren; szül, sie gebiert, születik, er* vagy *sie wird geboren.*)

A mint például a *latin* vagy *német* nyelvben a *szenvedő* igealaknak *jelen* idejü participiuma nincsen, úgy a magyar *szenvedő* igealaknak sincsen. Például *dicsér* igének a participiuma *dicsérő*, de *dicsértetik* szenvedő igealaknak van-e *dicsértető*-féle szenvedő jelen participiuma? — Épen úgy *szül* igének a participiuma *szülő*, de *születik* szenvedő igealaknak *születő*-féle szenvedő jelen idejü participiuma nincsen. (A *szenvedő* igealaktól természetesen jól meg kell különböztetni a *mivelteto* igealakot, a melynek a *jelen* idejü igeneve gyakori; például *al-tat* mivelteto igealaknak van jelen idejü participiuma: „*Altató dalát, az édest, mintha hallanám.*“ (*Kerényi Frigyes.*)

Mióta a magyar nyelvben
Seiffensteiner mesterünk:
Hej, azóta minduntalan
Kibicsaklik a nyelvünk!

Talán fölösleges is azt megemlítenem, hogy e verssoraimban előforduló *Seiffensteiner* azonos azzal a *Seiffensteiner*-rel, a ki a „*Borsszem-Jankó*“-ban sajátságos magyar nyelven szokta „*tőnődéseit*“ a világgal közölni.

A magyar királyi zálogházak forgalma.

Egy nemzetgazdasággal foglalkozó budai polgártársunk a zálogházak számadatainak szomoru képére figyelmeztetett. Ezekről a székes-fővárosi statisztikai hivatal havi füzete számol be, a miről nem tudjuk, miért van bennük *német szöveg is.*

Ha nemzetközi megértheteést akar a hivatal, erre való a *franczia nyelv* és kár némettel keverni egy székes fővárosi intézetnek.

A kimutatásban nincsenek benne a magánzálogházak, melyek valóságos átkai és szipolyai a közönségnek. A királyi zálogház versenytársai magok a királyi zálogház közvetitői, kik mindenféle czimen szednek kamatot és más dijakat.

A társadalom nyomoruságát legjobban a zálogházak forgalmából tudhatjuk meg. A sugárutak, körutak palotái ebből a nyomorból kerülnek ki. A pálinka-kereskedő és a zálogra nyilvánosan és titokban kölcsönzőből válnak a palota urak

A társadalom beteg, az elszegényedés napról-napra nagyobb. Bizony előbb az emberiség sorsát kell rendezni s csak azután az utczákat. Husz-harminczezer embernek nincs munkája a székes-fővárosban.

Hova jutnak!

A zálogházak sötét képe ez a havi füzetekben:

A magyar királyi zálogházak forgalmának statisztikáját az 1871—1898. évekről a 31. sz. tábla tünteti fel. Mint ebből kitünik, az emlitett idő folyama alatt úgy az elzálogezett, mint a kiváltott összeg jelentékenyebb hullámzást nem tüntet fel. Az első öt évben ugyan némi emelkedés észlelhető, de azt a második évtödben csökkenés váltja fel, melyre csakis 1882 óta észlelhető ujabb emelkedés. Ezen emelkedés nem rohamos ugyan, de mégis folytonos és a népesség szaporodásával látszik lépést tartani. Összehasonlitva a 28 évi időszak két szélső évét, azt találjuk, hogy 1898-ban a zálogfelvételi összeg 56·6%-al, a kiváltási 66·0%-al nagyobb, mint 1871-ben. Ezzel szemben az elzálogositott és kiváltott darabok száma a tárgyalt 28 év alatt több mint háromszorosára emelkedett, a miből látjuk, hogy az elzálogositott tárgyak átlagértéke évről-évre csökken.

A 32. sz. tábla tartalmazza a zálogház zálogállapotát minden egyes év végén Ez adatok hasonló hullámzást tüntetnek fel, mint a minőt az elzálogositás és kiváltás forgalmánál évről-évre észlelünk.

A huszonyolcz évi időszak két szélső évét véve szemügyre, kitünik, hogy a zálogban levő tárgyak száma ez időszak alatt 143.164-ről 479.922-re, tehát 235%-al, az ezekre kölcsön adott összeg pedig 3.119.368 koronáról 4,500,522 koronára, vagyis csak 45%-al emelkedett.

A kölcsön biztositására tulnyomó részben ékszerek szolgáltak, a melyekre az utolsó évben az összes kölcsönök ⅔ része jutott.

A ki nem váltott zálogtárgyak közül (l. a 33. sz. táblát) az elmult évben 82.262 adatott el, az eladásból mindössze 642.244 kor. folyt be. Az ekként eladott ingóságokért 6—8 kor., ékszerekért 16—20 kor. szokott befolyni. 1875 óta az eladott tárgyak száma kétszeresére emelkedett, az értök befolyt összeg azonban kilenczedrészével csökkent; az eladásra került tárgyak értéke tehát évről-évre csekélyebb lesz.

Munkát a munkásnak. A renyhe és dologtalannak dologházat. A középsorsu polgárok érdekében pedig, helyes piaczi rendtartást, az árak letokozását és nem felcsigázását. Mit érnek a vásárcsarnokok, ha napról-napra drágul minden?

Suhanczok.

Erzsébet királyné gyász. Isten tiszteletére állitották fel az öreg honvédeket. A gyászzászló alá sorakozott intézeteket egy öreg bajtárs osztotta be katonásan. A régi dicsőség hős bajnokai bizony nehezen mozdulnak már. Éretlen suhanczok s élemedettebb ácsorgók röhögték a névtelen hősöket. Hát ez a Kossuth kultusz? A Kossuth Lajos-utcza szögletén nyilvánosan élvelődnek azokkal, kik vérrel és nem tintával irták magokat a történelembe. A csoportosulók alig akartak helyet adni az érdemes vitézeknek, a hajdani oroszlánoknak. E sorok irója rivalgott rájok s utasitotta az arczátlankodókat rendre, kik nemcsak kegyeletlenek, de tudatlanok is, mert nem tisztelik azokat, kiknek csak egy jelszavok volt: *Előre*, kik nem foglalták le a halhatatlanságot, de véreztek a hazáért.

Budai vigadók.

Sem a budai vigadóra, sem az ó-budai korona vendéglőre nem akadt bérlő. Az ó-budai korona vendéglőnél *Éder Antal* a Császárfürdő vendéglőjének bérlője áldozta fel magát és ezzel megmentette a III-ik kerület társadalmi életét. Magyarosit Ó Budán a szinház is, de legjobban magyarosit a társadalmi élet. *Éder Antal* hazafiságát megdicsérjük, mert anyagi nagy haszonról szó sem lehet. Szerencse, ha kész kiadásaira nem fizet rá. Most már a budai vigadónak is ez lenne a sorsa. Ide is ilyen áldozatkész polgárra van szükség, ki a közönség javát többre nézi a maga javánál.

Szépirás-iskola.

Vajda Pál székesfőv. polgári iskolai rendes tanár szépirásiskolája II. ker., Fő-u. 51. sz. Biztos és alapos kiképzést nyujt bank-, pénzintézeti tisztviselőknek, és kereskedelmi alkalmazottaknak, urak és hölgyek részére, a magyar, német szépirási és rondirásból, kik azt rövid idő alatt elsajátitani akarják. Hölgyek, valamint felsőbb intézetbe járó tanulók részére külön napok és mérsékelt dijak. Tanitó-, tanitónő-jelöltek (képezdei hallgatók), a gyakorlati részen kivül a szépirás tanitásának módszerét is elsajátithatják. Tanitási idő naponként d. u. 4—9 óráig.

Celluloid és kapszli.

Ezt a két szót nehéz volna magyarra forditani, de nem is kell. A kapszlit már nem használják, a celluloidot pedig eltiltották. A celluloidból még is készitenek ostort, gyürut, karpereczet, esernyő és napernyő fogót. Ez az anyag a legkisebb tüzre tüzet fog s halálos szerencsétlenséget okozhat. A piaczokon és boltokban még is árulják a tilalom ellenére.

A kapszlikkal a gyerekek játszanak, ezeket többek között *Harsányi* Krisztina koruti füszerkereskedő árulja és adja el a gyermekeknek. A gyermekek gyujtával, kalapáccsal, vasdarabokkal sütik el. A kapszli igy könnyen kárt okozhat a gyermekben. Szeme világába kerülhet. Kérjük a hatóságot, hogy Harsányi urnak ezt magyarázza meg.

Uj temetési rend.

A főváros most rendkivül érdekes szabályrendelet tervezetével foglalkozik. Ez a szabályrendelet a *temetési rend reformját* czélozná s Viola Imre tanácsosra van bizva az uj rend kidolgozása, a ki legutóbb ugyancsak tanulmányozta a külföldi nagyvárosok temetési rendjét. Az uj temetési rend szerint a temetés *nem a gyászházból vagy lakásból történnék, hanem a kerepesi-uti temetőben épitendő diszes központi csarnokból (halotti).* A halott, ha nappal hal meg, csak *három* ha éjjel csak

8—12 órát maradhat a lakásban. Mielőtt a lakásban a holtestet a koporsóba tennék, beszentelhető, de mikor a temetőbe szállitják a koporsót, nem lehet kikiséri s igy az eddigi *diszes gyászmenetek elmaradnak*. A ravatalos házba szállitott halottat ott azután rögtön a készen álló ravatalra helyezik, a ravatalozással járó külsőséget a város adná. A ravatalos házból, a temetőből induló villamos vasuton vinnék a halottat a kőbányai temetőbe, a mely czélra a város villamos vasut külön halottszállitó kocsikat csináltatna. A tervezetben már meg is állapitották az uj halottszállitás tarifáját.

Nagyon fontos ez a rendtartás, csakhogy Budáról nem intézkedik. Helyeseljük. Okos intézkedés. Kérjük terjeszszék ki Budára is. Különben nem ártana világszerte elrendelni, hogy minden községben legyen halottas ház és nem otthonról temessenek.

Nevezetesebb épitkezési engedélyek.

(1899. junius havában.)

I. ker. Magy. kir. vallás- és közoktatás ügyi ministerium, Attila-, Sarló- és Logody-utcza sarkán 1743/44 hr. sz. a. kétemeletes főgymnásiumi épület. Neumann Manó, Alkotás-u. 1420. hr. sz. a. háromemeletes lakóház. Özv. Vidéky Ferenczné és Staffenberger Margit, Naphegy-u. 1247. hr. sz. a. kétemeletes lakóház.

II. ker. báró Bánffy Dezső, Bimbó-u. 3793/a/4. hr. sz. a. egyemeletes lakóház. Faludi Mórné, Niedermayer-u. 6151. hr. sz. a. egyemeletes nyaraló. Neuschloss Marczell, Rézmál-dülő 6138. hr. sz. a. egyemeletes nyaraló.

III. ker. Első cs. és k. Dunagőzhajózási társaság, Matróz és Meggyfa-u. közt 591. hr. sz. a. két kétemeletes lakóház. Horvát Mihály, Vörösvári-út 497. hr. sz. a. földszintes lakóház. Kiss István és társa, Remetehegy 2143. hr. sz. a. földszintes lakóház. Mihálik János és neje, Szemlőhegy-u 5938. hr. sz. a. földszintes nyaraló. San Marco herczegné, Bécsi-út 1330. hr. sz. a. kétemeletes menedékház. Schlosser József és neje, Szent-Endrei-út 559. hr. sz. a. egyemeletes lakóház. Szárka András, Bécsi-út 2316. hr. sz. a. földszintes lakóház. Varga Péter, Névtelen-u. 1514. hr. sz. a. földszintes lakóház. Wagner József és neje, Névtelen-u. 1689. hr. sz. a. földszintes lakóház.

Mattoni-féle „Budai Erzsébet" sósfürdő vendégeinek névsora.

Husvik Lázárné és leánya, vendéglős és hentesmester neje, Szent-Endre, Vilburger Antalné, vendéglős neje, Budapest, Dalmay Béláné, m. kir. ügyész neje, Zombor, Szabó Jánosné, kereskedő neje, Kunfélegyháza, Fränkel [illegible], földbirtokosné, Szikszó, Zavoján Dánielné, hivatalnok neje, Turn-Szeverin, Özv. Endrődy I. fiával, magánzó, Pécs, Kemény Dávidné, földbérlő neje, Buzel, Mandowsky Richárd és neje, ujságszerkesztő, Budapest, Schmidt Miksa és neje, fogtechnikus, Budapest, Estod Györgyné és nővére, vasuti raktárnok neje, Abony, Dr. Terray Lajosné, orvos neje, Brezsnóbánya, Klauber Bernhard, kereskedő, Bécs.

A bün megszünése.

Bünben születtünk. Bünben halunk meg. Mindnyájan bünösök vagyunk s Isten különös áldása, ha jellemünk olyan, hogy a köztörvények szerint büntetendő bünt nem követünk el. A nemzetközi büntetőjogi tanácskozás folyt most Budapesten és a gyermekvédő tanácskozás. Mind a kettő czélja a felső egészség. Egyik nagyobb lapnak a *Budapesti Hirlap* nagyon jó czikkben méltatja a büntetőjogászok kongreszusát és sajnálkozik, hogy *Csemeghi Károly* nem él. Ő ugyan egymaga, ha jobb codexet szerkesztett volna is, kevés lenne a gyermekek és felnőttek büneinek csökkentésére. *A jó keresztény*, ha követi Jézus Krisztus törvényeit, eredeti bünein kivül más bünbe nem eshetik. Mind a két kongreszszus hangsulyozza azt, hogy a vallástalanság a legnagyobb bününk s akkor legtöbbet tett.

Iskola a toloncházban.

Urs Nándor rendőrtanácsos iskolát rendezett be a csavargó gyermekek számára, a hol apácák tanitják őket az irásra, olvasásra és a jó erkölcsre, sőt a munkára is, mert veteményes kertet is csináltak az udvaron, a mit a kis tanitványok müvelnek. Az apácák megtudakolják a fiuktól, hogy milyen mesterségre van kedvük s a rendőrtanácsos mindegyiket elhelyezi valamely mesteremberhez. A rendőrtanácsos érdeme igen nagy, mert máris egy sereg gyermeket szoktatott el a csavargástól s téritett a jó utra. A csavargók iskoláját bemutatták az ujságiróknak, a kik csak szépet, jót irhatnak róla, mert az elhagyott, rossz gyermekekből jóviseletü, szorgalmas diákok lettek, a kik kedvvel tanulnak és szeretettel gondolnak a rendőrtanácsosra.

Üdvözöljük ezt a cselekedetet. Foglalkozzunk többet a szegények gyermekeivel. A Loránffy Zsuzsánna egylet hölgyei a munkásgyermekek között hintik a vallás magját. A Mária Erzsébet egylet már Otthont alapitott s ugyanezt teszi a nagypénteki református társaság. Kivesszük mindenben a Jézus Krisztus erkölcsi rendeleteit.

Gróf Karácsonyi Guidó szobra.

A Karácsonyi emlék alakitó bizottsága megtekintette *Stóklasz* József budai szobrászmüvész Gellérthegy-utcza 15-ik szám alatt levő műtermében a nagy emberbarát néhai gróf Karácsonyi Guidó mellszobra mintáját. A szobor sikerült. Szép alkotása a törekvő müvésznek.

Gyász.

Alm Flóris, székesfővárosi kórházi biztos élete 43. évében, rövid szenvedés után meghált. Jó család apa, jó testvér, jó barát, buzgó tisztviselő volt. A kedves elhunytat nagy részvéttel temették el és sokáig fognak gondolni rá azok, akik szerették.

Járási értekezlet.

A pomázi járás jegyzői kara a mult héten tartotta meg szokásos 1/4 évi összejövetelét Pomázon, a kaszinó helyiségében, melyen a járás minden községi és körjegyzője jelen volt.

Tárgyaltatott elsősorban *Navarra József* borosjenői jegyző előterjesztése a volt urbéresek közös erdejének kezeléséről és az urbéri közbirtokosság mikénti szervezéséről.

Küzdő Gyula békásmegyeri, *Scholtz Ferencz* budakalászi, *Straub Béla* solymári, *Metzker Antal* visegrádi és *Eckhardt Géza* vörösvári jegyzők hozzászólása után, az értekezlet ebben a valóban kényes ügyben, végleges megállapodásra nem juthatván, a tárgy felett — egyelőre — napirendre tért.

Tárgyaltatott továbbá *Jungmann Dániel* járási számvevőnek előterjesztése, a vármegyében elrendelt egységes pénzkezelésnél használandó nyomtatványok és egy *comulativ* pótadófőkönyvi minta szerkesztése és kiadása tárgyában, mely egész terjedelmében elfogadtatott.

Eckhardt Géza vörösvári jegyző a m. kir. adóhivatalnak *Szent-Endrétől Ó-Budára* esetleg *Pomázra* való áttétele iránt tett, a jelenlevők általános helyeslésével fogadott előterjesztést akként, hogy lépjenek a járásbeli községek akczióba és kövessenek el mindent, hogy ezen közóhaj a beteljesülés stádiumába tereltessék. Ezen okból az értekezlet a *piscegrádi*, a *solymári*, a *nagykovácsi* és a *borosjenői* jegyzőből álló *négyes bizottságot* választott az előmunkálatok teljesitésére.

A községi dülő utak, a birtokhatár megjelölése, a kártékony állatok és növények irtása és azok elleni kötelező védekezése, ugy a fásitás, mint a faiskolák ügyében hasznos és üdvös inditványok és javaslatok tétettek.

Az értekezlet közös ebéddel zárult és ez alkalommal mutatkozott be *Vachott János*, Tótfalu község *uj* jegyzője, a járásbeli kollegáinál.

Hollandi Életbiztositó Részvénytársaság.

F. év augusztus havában 638 ajánlat 4,501.891·42 kor. tőke és járadékról nyujtatott be, a melyből 591 biztositás 4,133.091·42 kor. tőke és járadékról köttetett. A tiszta növekvés 384 biztositás 2,330.571·96 kor. tőke és járadék.

1899 augusztus-hó végével az átlag volt 21.577 kötvény 185,353.175·36 kor. tőke- és járadék-biztositás.

Esküvő.

Ament György, déli vasuti hivatalnok eljegyezte *Brunner Mariska* kisasszonyt Szántódon. Az esküvő f. hó 26-án lesz a zamárdi-i róm. kath. templomban.

Déli vasut.

F. é. szeptember hó 16-tól kezdve a jelenleg Budapest és Boglár között közlekedő 211. és 212. sz. személyvonatok csak Budapest és Székesfehérvár között közlekednek.

Indulás Budapestről 4 óra 25 p. délután, érkezés Székesfehérvárra 6 óra 22 p. este; indulás Székesfehérvárról 7 óra 5 perczkor reggel, érkezés Budapestre 8 óra 58 p. délelőtt.

Vidékiek Otthona.

Vidékiek találkozója **Karikás Lajos** étterme Budapest, *Magyar-utcza*. Igazi magyar ételek, jó sör, jó borok. Mindenhez közel, s a vidékiek kellemes *otthona*. Valódi magyar szellem. Ismerőst mindig találhatnak.

Eladó.

Tatán, **Tóvárosban** a legszebb helyen pompás urilak, nagy kényelemmel, árnyas kerttel és 5 hold belsőséggel, mely téli versenyló-járatásra is alkalmas. Verseny-istálló tulajdonosok, nyaralók, nyugdijasok, üzletemberek részére megbecsülhetetlen vétel. Ára 16.000 forint. Bővebben a kiadóhivatal.

Szép telek.

A Gellérthegy-utczában kis házzal, nagyobb területtel eladó. Tudakozni lehet a „Buda és Vidéke" kiadóhivatalában.

Hymen.

Fővárosunkban előnyösen ismert és köztiszteletben álló polgártársunk *Bursics Antal* déli vasuti felügyelő, budai állomásfőnök s s kerületi választmányi tag és neje szül. *Szekeres Lujza* leányát, a bájos, müvelt, fenköltgondolkozásu *Irmát* eljegyezte *Harmatzy Loránt* belügyminiszteri s. fogalmazó.

Midőn eme széles körben örömet szerző hirt a legszivesebben közöljük, a magunk részéről is üdv és szerencse kivánatainkkal járulunk a boldog szülőkhöz.

Elsőrangu hazai gyártmány.

Pontos czim:

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedüli

gazdasági gépgyára

mely a gazdálkodáshoz szükséges

összes

gazdasági gépeket gyártja.

Gőzcséplők. Vetőgépek. Borprések. Ekék.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel

és szakszerü

felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Szecskavágók Morzsolók.

Eladó telkek.

1---2 egymás mellett fekvő és magas deszkakeritéssel bekeritett telek a *Kelenföldön* a fehérvári-ut mellett, közvetlen a Mekka városához czimzett vendéglő átellenében, s a Peringer-majornak balfelén. Ez a két telek massziv deszkakeritéssel van ellátva, a telkek szépen parkirozva és a legnemesebb gyümölcsfákkal s 500 rózsával beültetve, kut is van benne és pedig igen jó iható vizet ad. Egy-egy telek nagysága 300—300 □-öl, szép formáju; különösen kiemelkedik a ritka faju, pompás gyümölcsfák. A kut kezdetleges bár, nincs még készen, de a fő az, hogy a viz nem keserü, egy cseppet sem, igazán pompás, iható jó viz. A gyümölcsfák egy jó része Spött berlini leghiresebb faiskolájából valók Vannak szép fenyőfák is a parkban, melyek szépen fejlődnek, vannak remekszép szamócza-bokrok, óriás nagy gyümölcsüek stb. Nyulak és más kártékony állatok a telekre be nem jöhetnek, mert nem lécz, hanem erős, magas deszkakeritéssel van a telek bekeritve. A telken ház épitve nincs, de van egy deszkákból készült és papirpéppel fedetett szoba és egy nyitott szoba; rosz idő esetén ott lehet aludni. Bővebb felvilágositást ad a kiadóhivatal.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság.

2486/G sz.

Pályázat.

A cs. kir szab. déli vaspálya-társaságnak magyar korona területén fekvő vonalai számára az 1900. évben szükséges 13,000 kg. azaz: Tizenháromezer kilogramm rézgálicz szállitására ezennel nyilvános pályázat hirdettetik.

Az ajánlatok f. évi október hó 25-én déli 12 óráig a cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság budapesti üzletigazgatóságánál (budai pályaudvar) benyujtandók és megjegyeztetik, hogy ugyanott az anyagszerkesztési osztálynál a különleges ajánlati feltételek és a feltétfüzet betekinthetők, illetve megszerezhetők.

Budapest, 1899. évi szeptember hó 11-én.

Az üzletigazgatóság.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság.

2503/G szám.

Pályázat.

A cs. kir. szab. déli vaspálya-társaságnak magyar korona területén fekvő vonalai számára 1900. évben szükséges 1600^{m3} azaz: Egyezerhatszáz köbméter kemény- és 1800^{m3} Egyezernyolczszáz köbméter puha tüzelő hasábfa szállitására ezennel pályázat hirdettetik.

Az ajánlatok legkésőbb f. évi október hó 28-án déli 12 óráig a cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság budapesti üzletigazgatóságánál (budai pályaudvar) benyujtandók és megjegyezzük, hogy ugyanott az anyagszerkezelési osztálynál a különleges ajánlati feltételek és a szállitási feltétív betekinthetők, illetve beszerezhetők.

Budapest, 1899. szeptember hó 12-én.

Az üzletigazgatóság.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság.

2500/G szám.

Pályázat.

A cs. kir. szab. déli vaspálya-társaságnak a magyar korona területén fekvő vonalai számára az 1900. évi január 1-től 1900. deczember 31-éig terjedő időben szükséges 1000 q. szóval: Egyezer métermázsa kőolaj szállitására ezennel nyilvános pályázat hirdettetik.

Az ajánlatok f. évi október hó 26-áig déli 12 óráig a cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság budapesti üzletigazgatóságánál (budai pályaudvar) benyujtandók és megjegyeztetik, hogy ugyanott az anyagszerkezelési osztálynál a különleges ajánlati feltételek és a feltétfüzet betekinthetők, illetve megszerezhetők.

Budapest, 1899. szeptember hó 12-én.

Az üzletigazgatóság.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság.

2483/G szám.

Pályázat.

A cs. kir. szab. déli vaspálya-társaságnak a magyar korona területén fekvő vonalai számára az 1900. évi január 1-től 1900. évi deczember 31-ig terjedő időben szükséges 800 q. szóval: Nyolczszáz métermázsa égő és 400 q. szóval: Négyszáz métermázsa kenő repczeolaj szállitására ezennel nyilvános pályázat hirdettetik.

As ajánlatok f. évi október hó 20-ig déli 12-óráig a cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság budapesti üzletigazgatóságánál (budai pályaudvar) benyujtandók és megjegyeztetik, hogy ugyanott az anyagszerkezelési osztálynál a különleges ajánlati feltételek és a feltétfüzet betekinthetők, illetve megszerezhetők.

Budapest, 1899. szeptember hó 10-én.

Az üzletigazgatóság.

Nyilttér.*)

Császárfürdő Budapesten. Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő **páratlan gőzfürdővel,** legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel,** 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:

mindszenti ERDÉLYI GYULA.

Szerkesztő: JURISZTOWSZKY ÖDÖN.

Értesités.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönséggel tudatni, hogy Budán, a Krisztinavárosban, az Alkotás- és Enyedi-utcza sarkán, az úgynevezett Bergl-udvarban, a Déli vasut érkezési oldalának közvetlen közelében, a „Déli vaspályához" czimzett kávéházat nyitottam, mely a mai kor igényeinek megfelelő modern berendezésével egész éjjel nyitva áll. Állandó czigányzene. Kitünő buffet.

Számos pártfogásért esd

Sziládi János
kávés.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legtisztább ásványos

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üdítő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

„NEMZETI"

Baleset-Biztositó Részvénytársaság

magyarországi vezérképviselősége.

Első és egyedüli magyar népbiztositás orvosi vizsgálattal heti 10, 20, 30, 40, 50 kros befizetésekkel. **A biztositott tőke halál esetre már az első évben teljes összegben kifizettetik. Ügynökök** felvétetnek és kitanittatnak.

Rövid próba idő után állandó fizetéssel szerződtetnek.

Bővebb felvilágositásokat ad a

Magyarországi vezérképviselőség:

VI., Váczi-körut, Iparudvar.

Jakovits Károly

liszt, term. és hüvelyes vetemények raktára

Budapest, I., Mészáros-uteza 3.

Különösen alkalmas bevásárlási hely nemcsak azért, mert a **legjobb árut** adja a **legolcsóbban**, — hanem a **vidéki vásárló** kocsijával az udvarba be is állhat és igy a vendéglői kiadást is **megtakarithatja.**

Friss sör.

Minden nap kora reggeltől késő estig frissen csapolt sört mér **Takáts János** vendéglős (I. ker., Krisztina-tér, a „zöld fához).

Janky és Neuzil

ércz-vasbutor fényezők és épületmázolási vállalkozók

Budapest, VII., Dohány-utcza 45.

Elvállalnak **fürdőkádak-, konyha- és vizes-edényekben bárminő mázolási munkát versenyárak mellett.**

Fősulyt fektetünk

vasbutor mázolási munkákra.

Javitások olcsón elkészittetnek.

Nevelő- és tanintézet

nyilvánossági joggal

RÁKOS-PALOTÁN, (Budapest mellett).

Vasuti, posta- és távirdai állomás. Az intézet áll: VIII. osztályu főgimnázium, VI. osztályu polgári és IV. osztályu elemi iskolából. Az intézet egy nagy parkban fekszik. **Kitünő tanerők. Államérvényes bizonyitványok. Gondos fölügyelet. Jó tápiálék. Idegen nyelvek tanulása Neveldei dij mérsékelt.** A tanulók lehetnek benlakók, félkosztosok és bejárók. Ismertető és bővebb fölvilágogitás azonnal kapható.

Wágner Manó

intézet-tulajdonos, igazgató.

Mihalovits József

kalapos-mester

Budapest, I. ker., Alagut-uteza,

a Szinkörrel szemben.

Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

NŐI KALAPOKBAN,

valamint **szőrme-árukból.**

STÖRI A. J.

Krisztina-köruti nagykávéháza

(Krisztina-körut 91.)

Minden vasárnap katona hangverseny.

KITÜNŐ TEKEASZTALOK.

Hideg buffet.

Legfinomabb italok.

Igen olcsó árak.

— Pontos kiszolgálás. —

LÖWY JÓZSEF

SIRKŐ RAKTÁRA

Budapest, II. ker., Fő-utcza 98. szám

a Király fürdő mellett.

Mind e szakmába vágó munkák remek kivitelben **10—25%** olcsóbban készittetnek mint bárhol.

Venni szándékozók személyesen meggyőződhetnek fent jelzett raktáromban.

Szt.-Lukácsfürdő

téli és nyári

gyógyhely.

Nagy kénes iszapfürdő, a melynek 520 □-méter nagyságu nyitott és zárt medenczéiben a forrásviz naponkint négyszer megujul. **Mindennemü gyógy- és üditőfürdők. Lakás- és teljes ellátás, közepes ár 25 frt hetenkint. — Prospektust küld az igazgatóság Budapesten.**

RÉTAY és BENEDEK

BUDAPEST, IV., Lipót-utcza 21. szám

Dús választék mindennemü templomi felszerelvényekből.

Oltárok, szószékek, képkeretek,

úrkoporsók, lourdesi Mária-oltárok, Mária-trónusok stb.

saját jól berendezett mühelyeinkben bármely stylus és rajz szerint szépen, szolidan és legjutányosabban készittetnek el. **Tervezetek, költségelőirányzatok készséggel küldetnek.**

Elvállaljuk továbbá **régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek** stb. valamint **egész templomok belső berendezését, alapos ujitását, festését, márványozását** és **aranyozását,** ugyszintén **azoknak átalakitását,** melyeket kipróbált munkaerőnkkel a legszebben készitünk el **igen kedvező fehtételek mellett**

A templomok megtekintését, valamint a költségvetés dijtalanul eszközöljük. Megbizhatóságunkat téren is számos elismerő nyilatkozattal bizonyithatjuk.

1898—1899 ik években a többi között a következő munkálatokat végeztük:

Nyitra m Galgóc, oltár átalakitás.
„ **Gerencsér,** főoltár renoválása, uj főoltárkép.
„ **Darázs,** egész templom renoválása, kifestése, üvegablakok.
„ **Mocsonok,** egész templom renov.
„ **Kis-Raáb,** egész templom renov.
„ **Kis-Appony,** egész templom renoválása és kifestése.
„ **N.-Kér,** uj oltárkép.
„ **Nyitra,** Apáca-zárda tornaterem kifestése.
„ **Ratkóc,** főoltár.
„ **Krakován,** két uj oltár.
„ **Hrádek,** lourdesi oltár
„ **Szenic,** főoltár és szószék.
„ **Bajna,** lourdesi oltár.
„ **Csejthe,** egész templom renoválása, 5 üveg-ablak, két uj mellékoltár.
„ **Szered,** Jézus- és Mária-szobor.
„ **Madunic,** egész templom renov.
Pozsony m. Gerencsér egész templom renov.
„ **Sempte,** Jézus- és Mária-szobor.
„ **A.-Dombó,** egész templom renov.
„ **Pudmeric,** egész templom renov.
„ **Halmos,** egész templom renoválása.
„ **Kajal,** uj főoltár és szószék.
„ **N.-Sur,** uj főoltár, uj mellékoltár és egész templom renoválása.
„ **Jakabfalva,** úrkoporsó.
„ **Lamacs,** uj főoltár.
„ **Cseszte,** Jézus Szive oltár.
„ **Szilincs,** főoltár renoválása.
Komárom m. Alsó-Galla uj főoltár és mellékoltárak ujitása.
„ **Felső-Galla,** egész templom ujitása.
„ **Szent-Péter,** lourdesi oltár.
„ **Gyalla,** uj főoltár.
„ **Dad,** egész templom ujitása és uj főoltárkép.
„ **Kürth,** lourdesi barlang szoborral.
Esztergom m. N.-Ölved, Jézus Szive oltár.
Bács m. Szántova, oltár ujitás.
„ **O-Szivac,** lourdesi oltár.
„ **Baja,** templom-renoválás.
Borsod m. Szirak, lourdesi oltár.
„ **Bánhorváth,** lourdesi oltár.
„ **Mező-Csáth,** úrkoporsó.
„ **Felső-Nyárád,** lourdesi oltár.
„ **Ozd,** úrkoporsó.
Csanád m Mező-Kovácsháza. főoltár.
Győr megye Révfalu, két oltar átalakitása.
„ **Gyirmoth,** uj oltár szentsirral.
„ **Gyarmath,** Jézus Szive oltár.
Heves m. Pétervására, úrkoporsó
„ **Csehi,** oltár.
„ **Gyöngyös,** Mária-oltár
Hajdu m Egyek, lourdesi oltár.
Hont megye. Ipolynyék, főoltár.
„ **Deménd,** lourdesi oltár.
„ **Adács,** úrkoporsó.
J.-N.-Kun-Szolnok m Rákóczi, oltár.
„ **Török-Szt.-Miklós,** oltár.
N.-Küküllő m. Bolya, főoltár és szószék.
Kolozs m. Bánffy-Hunyad, főoltár és szószék.
„ **Radnóth,** főoltár és szószék.
Moson m Magyar-Kimle, uj főoltár.
„ **Horváth-Kimle,** templom renov.
„ **Püski,** uj mellékoltár és oltárképrenoválás.
„ **Nezsider,** főoltár.
„ **Hegyeshalom,** egész templom renoválása.
„ **Kiliti,** egész templom renoválása.
Pest megye. Budapest Angyalföldi országos tébolyda főoltár.
„ „ Irgalmas nővérek, lourdesi oltár.
„ „ Erzsébet-korház oltár.
„ **Nagy-Maros.** úrkoporsó.
„ **Szent-Iván,** úrkoporsó.
„ **Fajsz,** oltár.
„ **Adony.** Szt.-Háromság oltár.
„ **Pomáz,** főoltár.
„ **Taksony.** főoltár.
„ **Jakabszállás,** lourdesi oltár.
„ **Kóka,** Jézus- és lourdesi oltár.
Szabolcs m. Tisza-Eszlár. uj főoltár és mellékoltárok.
„ **Nyiregyháza,** úrkoporsó.
„ **Sibinj,** főoltár ujitása.

Fruscha György és Társa

temetkezési vállalat.

Van szerencsém szives tudomására hozni, hogy az „Első Magyar Szállitási Vállalat Részvénytársaság“ tulajdonát képező Entreprise des Pompes funébres VII. kerületi fióküzletéből — a hol több éven át mint üzletvezető működtem, — kiléptem és folyó évi augusztus hó 1-én

Fruscha György és Társa

néven VIII, Baross-utcza 68. szám alatt (az elöljárósággal szemben), egy a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő

temetkezési vállalatot

nyitottunk.

Midőn ezen körülményt szives tudomására hozzuk, megjegyezzük, hogy főtörekvésünk oda fog irányulni, hogy jutányos áraink daczára minden tekintetben pontosság s a kellő diszes kiállitásokkal érdemelhessük ki szives bizalmát.

Temetés-rendezéseket a legegyszerübbtől a legfényesebbig mérsékelt árak mellett az összes szükségletek hozzáadásával rendezzük, nemkülömben nagy választékban sirkoszorukat is tartunk raktáron.

Végül bátorkodunk megjegyezni, hogy a szükséges koporsókat az országszerte ismert s hires Gebauer-féle gyárból szerezzük be, valamint hogy a legolcsóbb, sőt még a kórházi temetésekhez is nyolcz-oszlopos ezüstös halottaskocsit adunk.

DOBAI JÁNOS

PALA- ÉS CSERÉPTETŐZÉSI VÁLLALAT.

AZ UJONNAN ÉPÜLŐ MAGYAR KIR. VÁRPALOTA,

valamint

AZ ÁLLANDÓ ORSZÁGHÁZ PALAFESTÉSI MUNKÁK

VÁLLALKOZÓJA.

Alapitva 1860.

BUDAPESTEN,

VII., Csömöri-út 76. sz. (saját ház.)

Telefon 63—21.

HÁRTL L. ÉS TÁRSA

FESTÉK,

KENCZE ÉS LAKK GYÁRI RAKTÁRA

Budapest, VII., Csömöri-ut 2.

Fiók-üzlet: **BUDA, II., Fő-utcza 21. sz.**

NAGY RAKTÁR

Nobles és Hoare, Harland & Sohn-féle

ANGOL KOCSILAKKOKBAN,

VALENTIN-féle amerikai lakkokban

Bronzok, Enyvek és Páczokban,

BOROSTYÁN-LAKKFESTÉKEK és

Parkettviasz-pasztákban,

Homlokzat-festékek,

Gépolajok és kátrány-gyártmányokban.

Valamint mindennemü

Haj- és sörte-ecsetek, Kefe-áruk,

Düsseldorfi Tubusfestékek és

FESTŐ-SZEREK nagy választékban

a legjutányosabb árak és szolid kiszolgálás mellett.

A Kőbányai Királysörfőző

Dr. Korányi és Dr. Kétly egyetemi tanár urak által gyógyczélokra ajánlott

GOLLIÁT

MALÁTASÖRE

idegbajokban, vérszegénységnél, emésztési zavaroknál, gyengeségnél stb. kiváló sikerrel használtatik és egyuttal

legkellemesebb üditő ital.

Ára vidékre kőbányai vasuti állomáshoz szállítva: 1 nagy palack 17 kr., kis palack 13 kr. (ügyészi adóval együtt. Vidékre legkisebb szállitmány 30 palack.

Betét nagy ládáért: 1 frt 60 kr., kis ládáért: 1 frt 20 kr., palackért 6 kr., mely azoknak bérmentes visszaadásakor visszaszolgáltatik.

Megrendelhető: a gyári irodában Kőbányán, a városi irodában VII., Kertész-utcza 40. és a vidéki raktárosoknál.

Budapesten kapható minden nagyobb füszer-kereskedésben és poharankint a Quisisana automata buffet-ekben is.

Köszönetnyilvánítás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherczeg udvar mesteri hivatala.

Általános Asbestárú-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherczeg **rendkivül meg van elégedve** az asbettalppal bélelt czipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak el, mint más közönséges czipőknél. Küldök egy pár vadász-czipőt, hogy annak a mintájára készitsenek másikat asbettalpbélléssel, ugy-mint a czipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadászczipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelőek, a mint megfelelők voltak a szalonczipők.

Zágráb, 18.8. julius hó 8-án. **Krahl,** huszarkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási biróság elnöke a következőket irja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetétü czipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, ugy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szives tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én. tisztelő hive

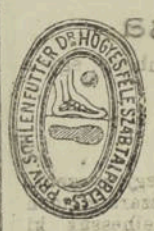
Wekerle Sándor

Ne viseljünk lábbelit a Dr. Högyes-féle szab. Asbesttalp betét nélkül.

A magy. kir. honvédségtől czélszerünek elismerve.

Nincs többé lábfájás.

Óvjuk lábainkat az izzadástól és meghüléstől.

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem börkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid idejü viselés után **megkönnyebbül a járása** annak, ki czipőjét **dr Högyes által szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el.**

Kettősvastagságu **1.20** kr., egyszerü **60** kr., homoktalp **40** kr., gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbélés kitünőségét legjobban bizonyitja, hogy a **cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállittatott.**

Szétküldés csakis utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágositások, prospectusok és köszönetnyilvánitások ingyen. **Kapható kizárólag:**

Asbestárugyár bet. társaság

Budapest, VI., Szív-utcza 18.

DIETZL JÓZSEF

bornagykereskedő és bortermelő.

Cs. és kir udvari-szállitó, valamint Ő csász. és kir. fensége József főherczeg udvari szállitója, Szerb kir. udvari szállitó

Budafokon.

Ajánlja tisztán kezelt asztali-, pecsenye és csemegehorait palaczkokban, valamint hordókban.

Különlegesség

Budai sashegyi saját termése.

RAINER J. és TÁRSA,

Budapest, II. ker., Fő-utcza 12.

Ajánlja legjobb minőségü **padló beeresztési szereit, parketpaszta** tartós és tükörfényü, doboz 45 és 80 kr. — **Fözöt viasz** (1 kilogr. 6 liter vizben felhigitandó) sárga 1.20, fehér 1.40, 1 kilogr. — **Borostyánlak** 4 szinárnyalakban, doboz 85 kr. és 1 frt. — **Amerikai spirituslak** (különlegesség, rögtön szárad, tartós és tükörfényü) 1 üveg 1.20 kr.

Nagy választék **illat és pipereczikkekben, szivacsok,** mindennemü **sebészeti kötanyag és betegápolási készülékek.**

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, csomagolás felszámitás nélkül.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. Közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházter 6. fiókuzletet nyitottam. — Ízlést, tej, tejszín és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órajában frissen kapható

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

Minden vasárnap Schrammel és Concert.

MEGHIVÓ.

Van szerencsém az igen tis telt vendégeimnek és ismerőseimnek, valamint a nagyrabecsült közönségnek becses tudomásukra hozni, hogy nálam minden pénteken

halászlé-estély

tartatik. Halászlén kivül **paprikás csirke és turós csusza** is kapható.

Az estélyen a közkedvelt „Schrammel-Terzett“ Meriád vezetése alatt fog játszani.

Kitünő konyháról és jó borokról gondoskodva van.

Számos látogatásért esedezik

kiváló tisztelettel

Bauer Ferencz,

vendéglős.

I. ker., Alkotás-u. és Mozdony-u. sarok.

„REGGELI UJSÁG“

fogyasztási czikkeket szállitó-vállalat részvénytársaság

József-körut 19.

Liszt, kenyér, füszerek hus, zsirnemü, szárnyas, tojás, csemegék, sör, bor, pezsgő, fa és szén jó minőségben, jutányosan házhoz szállitva.

Kivánatra megrendelési bárczák.

Részletes árujegyzék a **Reggeli Ujságban.** Előfizetési ára a lapnak egy hóra 30 kr, vidékre 50 krajczár.

A czikkek megrendelhetők az ujság kihordónál.

A szallitás Budára gyors és pontos.

Röck István

gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje

BUDAPEST, IX, SOROKSÁRI-UTCZA 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajógépeket.

Lokomobilokat,

külüzhető forr- és hütőcsöves kazannal.

Szivattyugépeket,

Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes hütőcsövekkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**

Teljes hütőtelepeket és jéggyárakat szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizmütelepeket, gőzmalmi- és téglagyári berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömbzéki emeltyü szerkezettel.

Müfogak és fogsorok

a legjobb minőségben és a legjutányosabb árak mellett készittetnek — anélkül, hogy a gyökereket el kellene távolitani, 10 évi irásbeli jótállás mellett.

Hivatalnokoknak 50%-al olcsóbban.

Kivánatra részletfizetésre is.

KEMÉNY E.

Budapest, VII. ker., Klauzál-utcza 2. sz., I. em.

(a Párisi Nagy-Áruházzal szemben.)

Nyomatott Kaufmann József kő- és könyvnyomdájában Budapest, V., Arany János-utcza 4.

Budapest, 1899. VIII. évfolyam 27. sz. Vasárnap, Mindszenthava (Október).

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Megjelenik havonként háromszor. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: I., Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Budapest jövője.

Irta: Lord Albert.

München, április hó.

Fél emberöltő múlott el azóta, hogy a haldokló poéta ott állott a Gellért-hegy ormán, a haza központja fölött és lázdeliriumában jóslatot mondott a jövőről.

— Hosszú palotasorok emelkednek a Dunaparton . . . némely palota ormozatán idegen állam zászlaját lobogtatja a szellő . . . azok a követségek . . . ott, fent északon viruló ligetek, fényes középületek, szinhelyek, diszes családi házak emelkednek . . . mennyi hid van a Dunán, . . . hat . . . hét . . . nyolcz hid . . . és ez a két város nincs többé különválva . . . lent, délen gyárak állanak . . . milyen vastag ez a füst és milyen sok hajó áll előtte . . . rettenetes munka folyik ott . . . mert ott terem a kenyér . . .

És a járó-kelők gúnyosan kaczagva nézték a mélázó, álomlátó poétát. Őrült-e ez az ember? Hiszen oda át csak alacsony, szabálytalan viskók voltak, a ligetek — futóhomok és a gyárváros telke mocsaras ingovány. Sehol semmi hajó, csak Kelenföld alatt veti ki hálóját nehány lélekvesztős halász.

A haldokló poéta lázálma igazra vállott. A Dunaparton hosszu sorban vonulnak végig a paloták, a városban egymást érik a középületek, szinházak, templomok, a futóhomokot a városliget pázsitja kötötte le, csak az egy gyárváros hiányzik még az álomképből.

És most a gyárváros is valóra válik. Mindnyájunk emlékében ott él a fölséges úrnak, a magyar királynak mondása, mikor a vámháztéri híd megnyitásakor megállott annak közepén és Kelenföldre mutatva, igy szólott:

— *Ott fekszik Budapest jövője, gyárvárosa és Magyarország ipara.*

Egy emberöltőnek kellett elmúlnia, hogy király és poéta találkozzanak, hogy az anyag óriása valóra váltsa a szellemóriás eszméit.

És mindez, ez a ragyogó város eddig csak az egyszerű, bár minden áldozatra kész polgárok munkájának eredménye. De 1900-ban, mikorra a budavári királyi palota elkészül és remélhetőleg nem fog sokáig üresen maradni, más élet lesz Budapesten, más arányokat, jobb arányokat ölt a város fejlődése. Akkor, midőn a királyi udvartartás Budapestet emeli valóságos és nemcsak névleges székvárosává, az arisztokráczia és a külállamok képviselői szinte kényszeritve lesznek arra, hogy Budapesten lakházakat épitsenek maguknak és igy a főváros művészeti és diszipari törekvéseinek uj lendületet adjanak. Hiszen a világtörténelem mutatja, hogy a nemzeti művészet és ipar csak fényes udvartartások közelében, azok behatása és segitsége alatt emelkedhetik föl a tökély magaslatára. Fényes példát nyújt erre Budapest mostoha gyermeke, az utóbbi időben oly méltánytalanul elhanyagolt Buda, melyet Corvin Mátyás világjelentőségű művészeti és ipari központtá emelt.

A város szépitésének kérdése maga után vonja a nemzetgazdasági dolgokat is — a kereskedelem és ipar fejlesztését. A kellő szerves összefüggésben áll egymással, mert egy város csak úgy lehet szép, ha kereskedelm és ipara élénk. Alkalmat kell adni a materialis viszonyoknak, szabad teret bocsátani rendelkezésükre, hogy az aesthetikai és ethicai követelmények szabadon fejlődhessenek ki. Ez a szempont az, mely fennen hirdeti:

— *Budapestnek egységesen szervezett gyárnegyedre van szüksége, hogy világváros legyen.*

*

A világvárossá való fejlődés első alapföltétele az, hogy a haladó, folyton nagyobbodó városnak egységesen szervezett gyárvárosa legyen. Mint pedig az eddigi gyakorlati példák serege mutatja, a világvárosok rendesen kisebb-nagyobb folyók, vagy folyamok partján feküsznek, annál is inkább mert a gyárváros legnagyobb életszükséglete — a víz.

Városrendezési szempontból régi és tökéletesen helyes szabály, hogy a gyárak ne a város fölött, hanem vizfolyás mentén értve — a város alatt feküdjenek. A legelemibb indokok között található például az, hogy a lakás negyed jó levegője megkivánja, hogy a gyárak ne álljanak a lakóházak között, sem folyam mentén a város fölött, mert előbbi esetben a gyárak füstje, kipárolgó gőzei és égési termékei megrontják annak levegőjét, utóbbi esetben a város

A „Buda és Vidéke“ tárczája.

Hol a vad leány?

— Regény. —

Irta: Erdélyi Gyula.

NEGYEDIK FEJEZET.

A meczenás.

(Folytatás)

A kis Berdár Róberten ezek a derék tudósok olyan képességeket láttak, hogy maguk ösztönözték öt a főváros felé, azután innen külföldre. Nagyra van hivatva, világhirü ember lesz belőle, lángész, igazi lángész . . .

Berdár Róbert, mikor a külföldi tanulmányokból haza tért és a fővárosban elfoglalta állását, folytonosan a kis vidéki város után vágyódott, hol az emberek rokonok és nem ellenségek. Rettegik a tudákos asszonyt és ördöngösnek néznék azt a fiatal leányt, ki az emlékezéstannal foglalkozik és azt az öregasszonyt, ki tanulmányt ir arról, hogy *nincs szerelem, csak a vonzódás törvénye érvényesül.*

Olyan angolfajta magyar, mint báró Zendehelyi István a meczenás, ki ezen az uton kapaszkodhatott a felső régiókba és lett igazgató-tanácsos a pénzintézetekben, szivesen ápolta ezeket a különbségeket s hozzá egykét regényt élt át az ismeretek ferdeségeiben kanalaskodó nőkkel.

Berdár Róbert szerint napjainkban az ember az elnöknél kezdődik. Még iskolaszolga is könnyebben lesz az, a ki valamely kis asztaltársaságnál legalább alelnök.

Meg kell tisztitani a levegőt, a tudósokat kiadni cserébe vidékre s a vidékieket ide telepiteni, hadd kerekedjék egészséges szellő. Ez volt az ő nézete mindaddig, mig nem látta azt, hogy a ki vidékről jön a fővárosba, azonnal mássá változik, és belévész a *specziálizmusba.* A polgárnak vesszőparipa, a tudósnak specziálizmus nélkül nem lehet hirre vergődni.

Csalódott abban a pályában a mire lépett; hol azt látta, hogy a ki a központban nincs, azt elnyomják. Még egy tankönyvét sem approbálják, nem hogy müveit jutalmaznák . . .

Ő méltósága a miniszteri tanácsos ur, kire a magyar kultura gondjai vannak bizva, csak Zendehelyiéktől és egyéb elkeritett köröktől kap információt. Ha a földmivelési miniszteriumba telepitenék a kultuszügyeket, bizony az emberanyag nemesitése és az idomok versenyzésében igazságosabb lenne a mérték. A méntelep-felügyelők több eredményt érnének el más falügyelőknél. Ő méltósága előtt például a szépirodalom nem létezik. Néhány piktort és szobrászt pártfogol a nagy befolyásokra, de reális gondolkodása előtt nincs értéke a költészetnek, mely felébreszti álmából a nemzet és nemesiti szépirodalmával az izlést.

Ezekről nem kap statisztikai kimutatást, tehát terra incognita; a leányai sem ismerhetik, mert azok is specziálisták a *gobelin történetében*, de sem himezni, sem kötni nem tudnak. Hozományuk nincs, legfelebb egy tanári kathedra, vagy levetközött földesurnak tanfelügyelőség és hasonló szellemi beruházása a szellemtelenségnek.

Minerváék között van ám versiró is, a ki *specziális filozófiát apróz rimekbe* s két tudós novellista nővér, a ki szintén inyüknek dolgozik és approbálja divatlapjában a költőcskéket és irócskákat.

(Folyt. köv.)

☛ Hazai ásványvizeket igyunk! ☚

fölött fekvő gyárak esetleg mérges szennye megrontja, veszélyes baktériumokkal inficziálja a város vizét és igy akár közvetve, akár közvetlenül, a legnagyobb mértékben veszélyeztetik a közegészségügyi állapotokat. Tanubizonysága ennek az is, hogy az orvosi közegészségügyi tanácsok már régóta megegyeztek abban, illetve arra nézve, hogy a gyáraknak a város lakó és viz folyás mentén felső részeiben való épitését tőlünk telhetőleg megakadályozzák. Az orvosi karnak eme dicséretreméltó törekvése különösen a külföldi nagyobb városokban nyilvánult meg legfényesebben, hol a gyárakat az utóbbi időkben a város alsó részébe telepitették ki.

A nemzetgazdasági tételes elvek szerint valamely ország ipari viszonyai csak akkor indulhatnak fejlődésnek, ha központi gyárvárosa, mondhatni: uralkodó ipari góczpontja van, honnan új erőt merithet, tanulhat, erkölcsi és anyagi kitartásra buzditó példá szerezhet. Az igazi nemzeti munkaerők csak a központban képezhetők ki, hol minden eszközt — munkáskönyvtárakat, oktatót anfolyamokat, iparmúzeumokat és jó mestereket, megtalálhatnak arra, hogy tudásukat a tökélyig emelhessék. A külföld elhanyagtoija a magánosan álló gyárakat, míg a központi gyárvárosokat annál nagyobb kedvvel keresi föl, mert az üzleti verseny folytán mérsékeltebb árakat és tökéletesebb árút talál, nem is szólván arról, hogy szállitási és egyéb költségei is csekélyebbek. Természetesen a *vidék* sem lesz ezáltal elhanyagolva, mert a központi gyáros szivesen állit föl fióktelepet azon vidéki városokban, ahol czéljainak megfelelő helyet talál.

E sorok irójának, ki külföldön élve, már hosszabb idő ótafoglalkozik a városok rendezésének kérdésével, nem szándéka e helyen az, hogy Budapest gyárainak rossz fekvéséről, más szóval elődeinknek épitési módjairól nyilatkozzék. A rideg tény az, hogy Budapest gyárai javarészben a külső váczi-úton, azaz a város felett feküsznek. Különben is a közmunkatanács és városi mérnöki hivatal egyetértve kimondotta, hogy a város felett fekvő részekben többé sem új gyárak épitését, sem a régieknek kijavitását vagy kibővitését nem fogja engedélyezni, a mi röviden annyit jelent, hogy a gyárakat ki fogják telepiteni a város alsó határába. A kitelepités sajnos még nincs időhöz kötve, de éppen úgy meg fog jönni, mintahogy lerombolták, vagy üzemük beszüntetését fix időhöz kötötték a Lipót-köruti malmoknak, vagy az Üllői-úton fekvő Gschwindt-gyárnak. Ez a dolog annál is hamarább megtörténik, mert a város lakórészeinek épülése rohamosan terjed a városligetben, Angyalföldön és Ujpesten, mely utóbbi a legrövidebb idő alatt Budapest egyik kerületét fogja képezni és igy a házak a Duna felső rakpartjáig terjedve kiszoritják maguk közül a gyárakat. Szinte vétek és bűn, hogy a festői szépségű Margitszigettel szemben nem palotasorok, hanem gyárak emelkednek.

Harmincz év előtt még senkinek sem volt fogalma arról, hogy milyen arányokat ölt és milyen irányban fejlődik majd Budapest. A mérnöki hivatal és közmunka tanács fölállitott ugyan egy ideiglenes rendezési tervet, de még mielőtt a véglegcs terv elkészült volna, a fejlődő város átlépte az ideiglenes terv határvonalait. Budapest túlgyors fejlődése kizárta azt, hogy a város szabályosan legyen épitve és igy léptennyomon tapasztalhatjuk, hogy a mai épitési övezetek tarthatlanok, de főleg Budán. A fejlődés leginkább a közönség érdeme és a kiépülés közben az épitők nem egyszer jöttek ellenkezésbe a hatósági intézkodésekkel. Az ellentétek elsimultak, de annál inkább előtérbe lépett a város rendezésének, szabályozásának, *az egymáshoz tartozó dolgok összekapcsolásának* kérdése. Éppen e zavaros, e gyors épitkezés volt az oka annak, hogy az ipar és kereskedelem nem találta meg azokat a segédeszközöket, melyekre szüksége volt és nem tudott egy szinvonalon maradni a város egyéb részeinek haladásával.

A józan, jól fölfogott közérdek a gyárnegyed alapitásához vezetett. Hatóság és gyárosok megegyeznek abban, hogy a gyárak egyrésze nem maradhat meg jelenlegi helyén, hol bérházak közé van épitve és a hol a telekárak emelkedése folytán mármár oda jutott a dolog, hogy a gyár telke többet ér, mint maga a gyártelep.

Az új gyárváros helye a Lágymányoson, azaz Kelenföldön van kiszemelve, sőt *kijelölve*. Egyes gyárosok már épitenek is e helyen.

Az új gyárváros telke kétségtelenül jól van megválasztva. Különösen ama szempontok, hogy vizfolyás mentén a városon alul fekszik és egy részről a Duna, másrészről a tetszésszerinti nagyságra kibővithető kelenföldi pályaudvar, azaz a természetes és mesterséges közlekedési útak határolják — teljesen lehetővé teszik a gyors és eredményes kiépitést.

A gyárvárosnál a legfontosabb kérdés az, hogy a közlekedés mennyire tökéletes. E szempontból nézve a dolgot, mindegyre sürgősebbé válik a régóta emlegetett budapesti *kereskedelmi kikötő kiépitése,* melynek legelső eredménye az lenne, hogy Magyarország fő- és székvárosa a keleti kereskedelem góczpontjává válnék.

És hol van ennek a kikötőnek a helye? A legalkalmasabb, a természettől — szinte már eleve is kijelölt hely erre az az öböl, mely a vámháztéri hidnál kezdődik és lehalad a Csepel-sziget felső fokáig és amelyen a millenáris évben Konstantinápoly emelkedett. A nyilt Dunától már is olyan töltés választja el, melyen javitani nem kell, csupán az összekötő vasúti hid hosszabbitandó meg, illetve az ezen medenczét ketté választó vasúti töltés törendő át, és a vizmedencze mélyitendő ki egyes helyeken, hogy a hajók a kelenföldi kikötőben elegendő mélységet találjanak és kényelmesen közlekedhessenek.

Mindezen épitkezések aproximativ számitás alapján legfölebb tiz millióba kerülnek és a munkálatok *négy-öt év alatt* annál is könnyebben bevégezhetők, mivel a leendő kikötő úgy a munkások, mint a kotróhajók által mindenütt hozzáférhető, azaz a munkálatok egyszerre az egész vonalon elkezdhetők.

Egyetlen kérdés még az, hogy a kikötő bejárása megfelelő helyen fog-e feküdni? A szabályok azt kivánják, hogy a kikötő bejárása annak alsó részén legyen, azaz hogy a hajók holt vizben haladjanak be az öbölbe. A kelenföldi kikötő e tekintetben teljesen megfelelő, mert bejárata már a természettől fogva a Csepel-sziget felől van, úgy, hogy az esetleg úszótönkök, vagy jégtáblák nem juthatnak be a kikötött hajók közé.

A mesterséges közlekedési eszközök legfontosabbika, a vasút és annak pályaudvara a leendő gyárváros legelőnyösebb pontjára van épitve. Köztudomású tény, hogy a budai császári és királyi szabadalmazott délivasúti pályaudvar napjai meg vannak számlalva, mert a budai állomás Kelenföldre lesz áthelyezve. A tetszésszerinti nagyságra kibővithető kelenföldi pályaudvar igy a nyugati és keleti kereskedelem góczpontjává válik. Természetesen mi sem könyebb, minthogy a Kelenföldön épülő gyárakat és kereskedelmi kikötőt sinpárak és fordító korongok segitségével egyrészt a pályaudvarral kössék össze és igy a kocsikat a gyártelepen rakhassák meg, másrészt hogy a megrakott kocsikat a Dunaparti elevátorokhoz, vagy esetleg *a Dunaparton épitendő* közraktárak és *teherpályaudvarhoz* görditsék ki. E sinpárak által érhető el az, hogy a gyárosok a tengelyen való fuvarozás költségeitől meg lesznek kimélve és igy a külföldi árúval szemben versenyképesek lesznek.

A Boráros-téren épitendő hid, mely a külső körútat a budai részekben is folytatja, közvetlen összeköttetést hoz létre a Ferenczvárosi gyárak és az uj gyárváros között. Természetes dolog, hogy mivel a jelenlegi közraktárak már is túl vannak zsúfolva és az anyag- és árúkészletet alig tudják befogadni, — új közraktárakat kell épiteni a kelenföldi kereskedelmi kikötőnél, melyek megszakitatlan érintkezésben álljanak a kelenföldi pályaudvarral.

A munkaerőket, élelmezési- és más anyagokat Promontor és Albertfalva szolgáltathatja az új gyárvárosnak, sőt e két hely tőkepénzzel is szolgálhat épenúgy, mint Buda, a hol holt tőkék hevernek. A budai őslakó, a főváros mostoha gyermeke ugyanis nem járult hozzá tőkéjével ahhoz, hogy a balpartot emelje, de szivesen áldoz akkor, midőn látja, hogy az új gyárváros a budai oldalon emelkedik, ami Budának óriási hasznára válik.

De voltaképen mit is jelent a kereskedelmi kikötő Budapesten?

Kereskedelmi befolyásuk erősödését és megszilárdulását Keleten, azon a Keleten, melyet jelenleg az összes hatalmak saját piaczuknak akarnak megszerezni. Magyarország már fekvésénél fogva is arra van hivatva, hogy vezére, központja legyen a Balkán kereskedelmének s iparának és végtelenül szégyenletes gyöngeség lenne, ha megengedné, hogy úgy szólván a testén keresztül — idegen hatalom ragadná kezébe a Balkán uralmát. A kereskedelmi kikötő van hivatva arra, hogy megállapodó pontja legyen a Duna-hajózásnak, szive a keleti kereskedelemnek. Ezáltal Budapest nem csak világvárossá, de kereskedelmi és

ipari góczponttá is válik, ahová a Balkán kereskedői szivesen jönnek el, hogy tanuljanak, üzleteiket megkössék és lebonyolitsák a Nyugattal. A Vaskapu, Magyarországnak e hatalmas kereskedelmi kulcsa, csak e kikötővel éri el teljes diadalát, kamatoztatja sikerrel a beléje fektetett tőkéket.

Ez alapon a magyar állam legelső kötelessége a nemzeti iparral és Budapest jövőjével szemben az, hogy a kelenföldi kikötőt sürgősen kiépitse. Eltekintve attól, hogy a hazai gyárosok föltétlenül a kikötő közelébe épitik, vagy helyezik át gyártelepeiket, a külföld emberei is sokkal könnyebben telepednek át Magyarországra és épitkeznek e kedvező helyen, — mint most, mikor kikötő hiányában állami segélylyel és támogatással szeretnék őket az országba becsalogatni. A kereskedelmi kikötő kiépitésének, a gyárváros megállapitásának kérdése — e nagy jelentőségű mozzanatok adnak igazat az igének:

— *Budapest nem volt, hanem lesz!*

Mennyit hihetünk a sajtónak?*)

A sajtó, különösen a napisajtó befolyását nem lehet tagadni. A mennyit használt annyit ártott is. Éva anyának kiváncsisága mindnyájunk öröksége. A hirhordó asszonyok ma már nem elégelnék ki a világot, mert az emberek gyorsan és részletesen akarnak ér esülni.

A gőz és villanyszázada szülötte gyorsan él s gyorsan akarja kielégiteni kiváncsiságát. A lapok gyorsan jelennek meg és szállitják igaz és nem igaz hireiket a föld minden részébe, terjesztve az ugynevezett „czivilizácziót.“

A ki korrajzot vagy történetet akar irni, az nem kerülheti el, hogy a lapokból, mint kutforrásokból, ne meritsen adatokat.

És itt felmerül a kérdés, mennyi hitele lehet a sajtónak a jövő történet irója előtt?

Bizony kötve kell az ujságoknak hinni, mert nem mindig szolgálják az igazságot, közczél az csak, álarcz, legtöbb esetben magán érdekek szülnek egy-egy ujságot. És ezek a magán érdekek nem mindig tiszta érdekek.

A közönség jó része jót hisz, jót lát mindenben, elolvassa a maga ujságát, a czimtől az utolsó betűig és el is hiszi a mit olvasott. Olvasás közben megmérgezi hitét, erkölcsét, pusztitja idegeit.

Igen, mert ma az ugynevezett magas szinvonalon álló hirlapirás minden sora méreg, szolgája az ördögnek és ellensége az Istennek . . .

Nagyon természetes, ha az ujság azt irja Pityi Pálról, hogy az nagy ember, elhiszik, ha az édes testvérjét rántja valakinek sárba, a testvér dobja az első követ. Az ujság azt irta, tehát igaz. Pedig, dehogy igaz. A tökéletes ujságirás tökéletlen a meggyőződésben. Az az alig van ujságirói meggyőződés, az egész csak hirlapszolgálat. Ma dicséri a feketét, holnap a fehéret. A ki még tegnap a kormányt szidta, holnap az ellenzékre támad oly ügyesen, mintha egész lénye változott és a tegnapi és mai ember nem egy volna.

A hirlapirás nincsen kötve sem értelmi, sem erkölcsi minősitéshez Kezdődik sokszor a czimszalagirásnál. Megkapja az ingyen szinházi jegyet. Véletlenségből elalszik a gáz. Megirja. Ez az első lépés. Nemsokára beszámol egy villanyos balesettel. Erre rábiznak egy iparosról tudósitást. Elvégzi. Hazafelé mentében utczai garázdálkodásra bukkan. Ezt már a leleményesség javára irják. Elküldik egy kis nőegyleti közgyülésre. Elvégzi a dolgát, leirja, s a szerencse ugy hozza magával, hogy utczai balesetre és egy gyufa mérgezésre bukkan . . . Nehány hét mulva azután a rendőri hirek és apró hirek összeállitója lesz s felavatták *hirlapirónak*. Itt már alkalma van a forditásokra, a rosszakaratra, a czélzatosságra. Innen kerül a törvényszéki-csarnok ellátásához, hol már jövedelmekhez is juthat *bizonyos tárgyalások elhallgatásával*, a *védő ügyvédek megdicsérésével* . . . Majd a közgazdasági rovatban állja ki a sarczot s megtanulja, hol és miért adnak közgyülési borravalókat. Időközben tárczát, ujdonságokat fordit és dolgoz fel, szabatosan használva az ollót is . . .

Megjön a bátorságával a képzelődése is, tolakodásban is kitünik s majd az országgyülést állitja össze, majd az irodalom és müvészet rovataiban is okvetetlenkedik, politikai hireket szimatol s egyszer csak, minden kétség nélkül, bizonyos ügyességre vergődvén, hozzá szól valami napi kérdéshez és egyszerre csak vezérczikkiróvá cseppen minden alapmüveltség nélkül. Igy idomul a közvélemény intézője.

Ritkább eset, hogy felülről kezdi, bár minden lapnak megvannak a maga külső és belső készültebb czikkirói is, kik azután már világhirü iróknak teszik meg magokat.

A hivatás keveset vezet a hirlapirói pályára. Melegedő-szobának tekintik, honnan más kenyérkeresethez, néha képviselőséghez is jutnak.

A hirlapirók között azonban veszedelmes összetartás van. Párbajaik, sajtópereik, s egymást maró czikkeik daczára erősen szövetkezett czéhet alkotnak. Ez a szövetkezés okozza azután azt, hogy minden politikai véleménykülönbség daczára szabadkőmives hangulattal ostromolják a keresztény szellemet, s a ki nem üvölt velök, azt vagy elmarják, vagy megsemmisitik. Ez egy általános ösztön.

Tessék csak elolvasni a napilapokat, a vezérczikket, a regényt, a tárczát kivéve, alig különböznek egymástól, a szellemben pedig édes testvérek.

Valaha nem igy volt. Lehetett valakinek a véleménye hibás, rossz, azt meggyőződésből követte. Nem vettek fel senkit az ujságokhoz, mig az irodalmi sikerből része nem volt. Ebben az időben lehetett egy lapnak politikája elitélendő, de tartalma nem volt tisztességtelen.

Ugyan kezébe lehet-e adni egy hajadonnak, vagy serdülő ifjunak a mai lapokat a nélkül, hogy az erkölcsüket meg ne mételyezné?

Nem.

Minden bünnek olyan leirásait találjuk itt, a mi megrontja az ifju lelkét és az ördögnek szegődteti. Azok a regények, melyek a napilapokban is folynak, az érzékiség ingerlői. Hütlenség, házasságtörés, szöktetés, csiklandozó krónikáival versenyeznek.

A milyen erkölcstelenek a politikában és történelmi kérdésekben, olyan rombolók az életben, az erkölcstelenségnek terjesztői, a családi élet tönkretevői.

És ezekből meriti a közvélemény a közvéleményt Ebből gondolkoznak az emberek, kik önnállóan nem is mernek már gondolkozni s bevárják minden ügynél az ujság véleményét.

Sajnos! a czivilizáczió fegyvere, a sajtó, nem az, a minek hiszik s naponként többet gyilkol meg a tisztességes társadalomból . . .

Sokat, nagyon sokat lehetne irni a sajtóról. De hát akkor is csak az tünnék ki, a mi az eddigiekből kitünt, hogy nagyon keveset *lehet hinni az ujságoknak*.

A lapokból terjed és szaporodik a hazugság büne, a miből élősködik a hazug emberiség és hazug társadalom, hol nem divat már az igazmondás, de annyira divat a hazugság, hogy már észre sem veszik.

Alig van az ujságok által kihirelt ugynevezett nagy ember, a ki nem hazugság. Hizelkedett s megtették nagyembernek. Ilyen könnyelmüen rántanak sárba is valakit s a nem önálló közönség szépen elhisz mindenta felületes zsidó gyerköczöknek.

A jövő történet irójának nagyon meg kell hámozni a sajtó gyümölcseit, hogy az igazság magvát megtalálja benn. Megvan ezeknek annyi értékük, mint a kávésnénikék mende-mondájának, a mire komoly nem hederit. A sajtónak gyökeres reformon kell átmennie, hogy hitelképes legyen. Válogassa meg munkásait s az elméletben szép hivatás a gyakorlatban is az lehet, de igy hitetlen, tisztességtelen és erkölcsrontó.

A sajtó csak azt *irja*, *a mi szép*, *jó és igaz* s akkor betölti rendeltetését, de addig egy felesleges rossz, a minek czikkeit ép úgy elkellene kobozni, mint a hamis bankót, mert bizony többet ártanak.

A *reklám* ma minden pályának utegyengetője. Reklámot csapnak a politikusnak csak ugy, mint a bajuszpedrőnek. A szinész, kiért a reklámdobját nem ütik, az a közönség előtt nem szinész, ha igazán nagy szinész is. A reklámot mutassa be a sajtó ép úgy, mint a botrányhajhászatot is.

Klaszikus koroknak egyikre sem volt szükségök.

A közönség ébred, a társadalom és a politika s a közélet Széchenyi nyomdokai után kezd indulni. Az undorodásig megteltünk anyagelvüséggel, a jobb rész már az eszményekhez menekül.

Ha a Jézus Krisztus tanitását és vallását átérezzük és követjük, ugy az állatias anyagelvüségből kivetkőzve fenséges eszményhez emelkedüuk, s nem adunk hitelt a *sajtóreklámnak*.

Ha nem ingott volna meg a józan közönség a sajtóhoz táplált bizalmában, ugy igen előkelő és becsületes emberek, s a józan nép között nem terjedt volna el Zimándy első és második könyve Kossuthról rengeteg nagy számban.

Ma már még a tulzók sem verik be senki fejét, minden hirlapi lárma daczára, ha még Kossuthot birálja is.

Ha a politikai és sajtó-terrorizmus nincs, ha azt a bizonyos Kossuth-gyalázó czimet annyiszor nem emlegetik, nem keltettek volna annyi figyelmet Zimándy könyvei. Az ingyenreklám ismertté tette az ismeretlenek között is, s minden sajtó és politikai erőszak daczára terjedett és terjed . . . A sajtó méregfoga ezzel megingott. Csak néhány igazságos ember kell s a sajtó kényszerül a régi tisztességes mederbe visszafolyni.

A józan itéletü magyar olvasóközönség, ha bár lassan, de szaporodik s igy nem esünk kétségbe a felett, hogy a tisztességes közönségnek tisztességes sajtója is lesz, mert a mostaninak hitele nincs, annak nem hihetünk.

Botond.

*) Mutatvány Zimándy Ignácz: „Kossuth Lajos a Hatodik Nagy Hatalom Itélőszéke előtt“ megjelent történeti adatokban gazdag müvéből.

t

Gróf Széchenyi István levele

Taschner Antalhoz.

A budai „*Széchenyi Asztaltársaság*“ összejövetelén *Jurisztovszky Ödön* szerkesztő bemutatta gróf Széchenyi Istvánnak egy nagybecsü levelét, mit Taschner Antalhoz irt s Taschner Antalra hagyta a legnagyobb magyar müveinek kiadási jogát. Taschner jegyzetei becses utmutatások Széchenyi müveinek kiadásához.

A levelet közöljük.

„Semlin (Zimony) Julius 22. 1833. — Barátom! Julius 9-ikén irt s igen érdekes levelére, most --- mert tüstént elmegyen a Posta — csak nehány sorral felelhetek.

Ámbár akaratom s feltételem eddig mindig erős volt, s egy könnyen nem hagytam magamat laptáztatni az esetek által, azért mégis némi-némüleg akarataimban, vágyaimban „Scepticus“ maradtam; — s mondhatom — jobbadán valami láthatatlan — s magasb erő, mint emberi birt előre s oda hol vagyok! . . . Igy jegyzi szinte minden halandónak pálya-körét . . . némileg . . . egy magasb hatalom ki — s bizonyosan ön felett is

lebeg egy Erő, — mely önt, — tiszta vágyainak s nemes indulatainak — segitségére — sejditlen vezeti.

Mi bennem van, az mindig bennem is volt; de fejtetlen, — tisztátlan. S valjon mi érlelé? . . . A körülmények — a sors! Ezek pedig bizonyára nem vak véletlen esetüek — de egyhangzásban vannak a perfectibilitás szellemével — a Mindenhatósággal, — s én, oly kedvező körök közt, mikor kezdhettem élni sikerrel bennem fekvő s kitörni vágyó óhajtásaimnak?

Életemnek 34-ik esztendejében!

Ezeket előre bocsájtván — Egyenesen soraira szoritom rövid válaszomat:

„Akarja Honunk, hazánkfiainak javát erősen állhatatosan — mindig s mindenütt a többit hagyja azt Isteneknek!“

Ne hagyjon magán erőt venni . . . s férfiuságán, mulékony s *bizonyosan jóra* fordulandó-esetek által . . . diadalmat nyeretni!

Ha a Gróftól nem válhat el könnyen, megbántás nélkül — bizonyos jele, hogy ott most legszükségesebb — *mert a hazáért hiven áldozók szorosabb összeköttetésben vannak dicsőültebb lényekkel.*

Nem fog az mindig úgy tartani. — Én titkárt nem fogok semmi esetre magamhoz most kötni.

Nem ismerek senkit kihez vágyódnám S ha azért elválhat A.-tól nálam leszen helye.

Egyébiránt, ha ön tökéletes egyezésre lépne is velem — sokáig tán esztendőkig sem adnék önnek titulust. Ön házamnál lakhatnék sat. sat. sat a nélkül, hogy tiszti nevet viselne. Ez még szelidebb lenne s minden megbántás elmellőzve.

Jöjön tüstént ha bizonyos egy darabj jövendője, „Egydarabi“ mondom, mert nem kételkedem, hogy élet-unt s fáradt napjaimban csak összekerülünk valahogy . . . mert én is érzek önhöz Sympathiát

Mi pedig önnek foglalatosságait A. körében illeti, igen is jól érzem — nem kellemesek, — de im itt van azon tövis, mely minden emberi létben létez, ön a Casinora, Versenyre, Académiára igen sokat hathat ott . . s minekutána ezek az egésznek egyes lánczai — igen hathatósan szolgáltathatja az egészet. — S hát én! Mily nehézségek közt munkálkodom én? Tegnap jöttem Orsováról — mindent megjártam, mindent combináltam, Törökkel, Muszkával, Serbussal sokat végeztem — de minden oldalról érzem a súlyt, a nehézséget sat. sat. sat.

Erő, állhatatosság s bizodalom egy élő Istenben! sietve

Széchenyi.

Lipótmezei érdekeltek az első kerületi előljárósághoz.

Tekintetes I. ker. Előljáróság!

A sokáig vajudó lipótmezei vasút végre elérkezett befejező stádiumához, s ha nem is remélhető, hogy még az idén, de a jövő tavasszal az bizonyára forgalomba fog hozatni. Ennek következtében a székes-főváros lakosságának érdeklődése fővárosunk e gyönyörű vidéke irányában nagyban fog fokozódni és számosabban keresik azt föl, mint a hogy eddigelé lehetséges volt.

Bizonyosak vagyunk abban is, hogy a székes-főváros lakosságának e fokozódó érdeklődésével számolni a hatóság el nem fogja mulasztani, és hisszük, hogy az ezután sokkal látogatottabb Lipótmezőnek közügyei a hatóság s különösen az I. ker. Előljáróságnak eddig tapasztalt atyai gondoskodását még kevésbbé fogják nélkülözni.

Habár ezirant teljes megnyugvással tölt el a mult, engedje meg mégis a tiszt. Előljáróság, hogy az alulirottak, mint lipótmezei házés telektulajdonosok közvetlenül érdekeltek, egynémely dolgot már ezuttal is a hatóság szives figyelmébe ajánlhassuk.

Ugy hisszük, hogy igen szükséges volna, ha az Előljáróság részéről tavaly már megkezdett rendezési munkálatok a Hidegkúti országuton folytatásukat találnók. A Hidegkuti országút mentén elhaladó két vizárok bizony elfajult állapotban van, szakadásaival rendetlen voltánál fogva nemcsak hogy elékteleniti a főváros e páratlan szép séta-útját, de azért, mivel az útterületből is részt szakit, a közlekedést azon hátráltatja, nem is szólva arról, hogy az árkok melletti fasor létét is veszélyezteti azzal, hogy számos helyen a fák gyökerei a viztől alámosattak s szabadon a levegőn elterülnek.

Tavaly ki lett kövezve a jobboldali útszéli árok egy része, ott, a hol az út mellett alig van még lakóház. Még szükségesebb, hogy e kikövezés a Lipótmező azon vidékén történjék, a mely ma leginkább lakott.

Kérjük ezért a tek. Előljáróságot, kegyeskednék a megkezdett útárok kikövezését tovább folytatni succesive lehetőleg odáig, hogy e szép útnak obnormissága fokozatosan és egészben megszüntettessék, mindenesetre azonban azon szakaszt kiköveztetni, a mely a már kikövezett árok folytatását. az u. n. fekete kutyától felfelé képezi, a Lipótmező leglakottabb vidékén át a Tébolydán túl terjedőleg.

A villamos vasút megnyiltával valószinű ugyan, hogy az út a vasut mentén kellő világitással lesz ellátva, de az egyes állomásokhoz vezető mellékutak szintén világitásra szorulnak.

E miatt szükség volna, hogy ezek az utak is nyerjenek kellő világitást, hogy a kirándulók este az egyes állomásokhoz eljutni tudjanak.

Végre ez alkalommal még egyről emlékezünk meg. Az a bajunk van a Lipótmezőn, hogy élelmezés dolgában nagyon magunkra vagyunk hagyatva, és ez az állapot a mindinkább szaporodó kolóniára nézve tarthatatlan.

Kérjük ezért a tek. Előljáróságot, hogy szives figyelmét e ránk nézve igen fontos ügynek szentelni méltóztatnék.

Segitség volna ez irányban, *egy nyilvános élelmezési piacznak* a felállitása.

A hatóság részéről ez nem ütközne ügynehézségekbe, hiszen a sz.-fővárosnak birtokában van egy e czélra szolgálható köztér. Az u. n Kovácsi-kút melletti lejtősterület, mely ma kavics lerakodónak szolgál. E tért rendezve, nemcsak élelmi piaczot lehetne oda létesiteni, hanem e vidék további ékességévé lehetne tenni e tért azáltal, hogy lejtője megfelelőleg teraszozva, fa és bokor-ültetvényekkel nyilvános köztérré alakitatnék át.

Azon tudatban, hogy a ker. Előljárósága a reábizott kültelkek közügyei iránt mindig éber figyelemmel szokott lenni, valószinűnek teszi előttünk, hogy nem mondottunk az előbbiekben mást, mint a mire a tek. Előljáróság figyelmét máris kiterjesztette.

Bátrak vagyunk azért a tekintetes Előljáróságot kérni, hogy amennyiben egyik-másik fölhozott tárgy a tekintetes Tanács intézkedését követelné, kegyeskednák kérvényünket hivatalból hozzápártolólag áttenni.

Maradunk az I ker. Tekintetes Előljáróságnak

Budapest Lipótmező, 1899. szept. hóban.

Palóczi Antal s. k., Kanczer Kálmán s. k., Liebermann Dávid s. k., Házmann Kornél s. k., Varásdy Lipót s. k., Caroline Fuchs-Weber s k., Glatz-Fuchs Carolina s. k., Weiszenbacher Endre s. k, Hauszman Sándor s. k., dr. Bolyó Károly s. k., Radocsa János s. k., Geller József s. k., Apáthy Lajos s. k., Wakitsch Lajos s k., Carl Rippel s. k., Schüller Jakab s k., Holtzspach Nándor s. k., Rieger György s. k., Höcker Károly s. k., Schlesinger és Polakovits s. k, Tichtl János s k., dr. Heinrich Kálmán s k., özv. Rauchbauer Ödönné s. k., Knuth Károlyné s. k,. dr. Arányi Miksa s. k., Pesznecker József s. k., Schimmer Ödön s. k., F. Knutzen s. k., ifj. Siegmund Vilmos s. k., Röck Gyula s. k., Zlinszky Béla s. k., Sigmund Károly s. k., dr. Kovács Gyula kir. tanácsos, s. k.

A Mayer árvaház ügyrendjéből.

Iskolázás.

Az árvák a székesfőváros közönsége által fentartott s az intézethez közel lévő községi elemi népiskolában nyerik értelmi kiképeztetésöket, benn az intézetben csak a 6 - 8 éves korban lévő árvák tanulnak Bár az intézet egyesitett I—II. osztályból álló iskolája is nyilvános és községi jellegű, az árvákon kivül más tanköteles ide azért fel nem vehető. Az iskolai oktatás felett a felügyelet a „Krisztinavárosi iskolaszék“ gyakorolja. Az elemi iskola III. osztályától felfelé az árvák az intézettől alig 10 percznyire eső I. ker. Atilla-utczai községi elemi népiskolába járnak, a jelesebb tehetségü tanulók a II. ker. medve-utczai községi polgári fiuiskolát látogatják. (Kereskedők szivesebben fogadnak fel oly árvát tanulónak, ki polgári iskolából került ki, mint a ki csak 6 elemi osztályt végzett.) Az 1898/9 tanévben iskolázás szempontjából következőleg oszlottak meg a növendékek:

az árvaházi községi elemi iskola egyesitett I—II. osztályát látogatta	17	növendék
az I. ker. Attila-utczai községi elemi iskola III. osztályát látogatta	14	„
az I. ker. Attila-utczai községi elemi iskola IV. osztályát látogatta	9	„
az I ker. Attila-utczai községi elemi iskola V. osztályát látogatta	8	„
az I. ker. Attila-utczai községi elemi iskola VI. osztályát látogatta	5	„
a II. ker. medve-utczai községi polgári iskola I. osztályát látogatta	9	„
a II. ker. medve-utczai községi polgári iskola II. osztályát látogatta	4	„
a II. ker. medve-utczai községi polgári iskola III. osztályát látogatta	6	.
a II. ker. medve-utczai községi polgári iskola IV. osztályát látogatta	2	„
a II. ker. állami főreáliskola III. osztályát látogatta	1	„
összesen . .	75	növendék.

Az 1898/99. tanévet kitünően végezte 7, jeles eredménnyel 26, közepes eredménnyel 42, bukni egy sem bukott. Három polg iskolába járó árva ösztöndijban is részesittetett; egyik 82 frt 88 kr. (Pindelmayer Teréz-féle), a másik 80 frt (Szilágyi István-féle) s a harmadik 50 frt (Onderkó-féle) ösztöndijat kapott, ez összeg részökre takarékpénztárilag kezeltetik. Egy árva ezüst-éremmel lett kitüntetve. — A nevelő-személyzet kiváló gondot fordit arra, hogy leczkéjére minden árva alaposan elkészüljön s feladványait tisztán, rendesen s — a mennyire lehet — hibátlanul készitse el. E végből naponkint kikérdezik az árvákat s különös gonddal segitik a gyengébb tehetségüeket. Ugyanezt teszik — megbizásra — az érettebb eszü árvák gyengébb testvéreikkel (társ) szemben. A rest vagy rakonczátlan magaviseletü árva nem vehet részt a közös játékban s ha ismételten hibázik, bizonyos időre vasár- és ünnepnapokon a nevelő-személyzet elvonja tőle a harmadik tál ételt, két tál ételből azonban annyit ehetik, a mennyit természete megkiván. Az éheztetés és a testi fenyiték az intézetből ki van zárva. Az intézet nevelő-személyzete három tagból áll: 1 igazgatóból, ki az intézetnek nemcsak szellemi, hanem gazdasági ügyeit is vezeti és 2 felügyelő-tanitóból, kik a megállapitott rendszer szerint végzik a nevelés és tanitás nehéz munkáját, éjjel-nappal az árvák közt vannak; hetenként egy fél napi s évenkint két heti szabadságuk van, melyet szabadon választhatnak meg. Az árvaház első igazgatója a fővárosi tanitói kar egyik eminens tagja, *Szőke* István okl. tanitó volt

(1886—1893), ki tanácsi intézkedés folytán egyik nagyobb főv. községi elemi iskola igazgatásával bizatván meg, helyét 1894-től kezdve *Somlyay* József szintén okl. tanitó tölti be. A lefolyt 12 év alatt 16 felügyelő-tanitó működött az intézetben ; egy pár kivételével 2 3 évi működés után ezek a főváros községi elemi iskoláinál nyertek alkalmazást. Az 1898/99. tanévben *Kovács* Jakab és *Schvarz* Ágost okl. tanitók teljesitették a felügyelőtanitói teendőket. (Ez utóbbi 15 éves koráig árvaházunkban nevelkedett.)

Ünnepek.

Évenkint a következő egyházi és nemzeti ünnepeket szokta kiemelendőbben megülni az intézet:

1. A szabadság feltámadásának évfordulóját, márczius 15-én. 2. Az 1848-ik törvények szentesitésének évforduló napját április 11-én. 3. A koronázás évfordulóját junius 8-án. 4. Az iskola évzáró ünnepét junius végén (ez egész napi kirándulással (majális) van egybekötve). 5. Halottak napját november 1-én, a mikor gyászlobogó alatt vonulnak ki az árvák elhunyt nagy jótevőjük: Mayer Ferencz sirjához, koszorut helyezvén a feldiszitett és kivilágitott sirra. 6. Karácsony napját deczember 24-én, a mikor a főváros bőkezüségéből s a közönség adakozásából beszerzett ajándékok osztatnak ki az árvák közt. Ez ünnepek jelentőségükhöz képest imával, énekkel (három szólamra betanitva), emlékbeszéddel, szavalatokkal s esetleg alkalmi könyvek ajándékozásával vannzk egybekötve s azokon a közönség is részt szokott venni. A magyar nemzet életében előforduló öröm- vagy gyászeseményeket az árvaház rendesen megünnepli.

Templom a Gellérthegyen.

Az örök imádás templomának szeretné *Szabó M. Ferencz* budai háziur a Gellérthegyet. A *Buda és Vidéke* már többször, évekkel ezelőtt is hozzászólt az erőd felhasználásának kérdéséhez s több czikkben javasolta, hogy az erődöt templommá alakitsák át.

Szabó M. Ferencz ur inditványa megerősiti a *Buda és Vidéke* czikkeit s most már ily befolyásos uriember állásfoglalása folytán reméljük, hogy a gellérthegyi erőd még is csak átalakul valamivé. Nem nehéz az átalakitás, mert az épület jó és szép s még nem sokat romboltak le belőle.

Német kiabálás.

A *Buda és Vidéke* a nemzeti önérzetet piritó és pellengérező német kiabálások ellen számtalanszor kikelt már, de ugylátszik, sem az Iskola-egyesület, sem a Nemzeti szövetség, sem a hatóság nem tartja érdemesnek a beavatkozást. Ha valaki az utczán igy kiabálna, azt a rendőr egyszerüen bekisérné, de hát ugy látszik a *fenszter makok* tovább is üvölthetnek.

A rendőrség, ha másért nem, mint az utczai csendzavarásért beleszólhatna és megtanithatná az éktelenül kiabálókat, hogy ne háborgassák a polgárok nyugalmát és a magyar önérzetet.

A főváros közmunkák tanácsából.

1899. szeptember 14-én.

Báró Podmaniczky Frigyes alelnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesitésével Hanszmann Alajos és Tolnay Lajos tanácstagok bizattak meg.

A középitési bizottság Gerlóczy Károly lemondása folytán megüresedett tagsági helyre a tanácshoz Steinhardt Antal épitészt választotta meg. A megjelent uj tagot az elnök üdvözölvén, következett a napirend.

A „Standard“ életbiztositó társulatnak a Kossuth Lajos-utczai Dréher-féle házra tett vételi ajánlatát a tanács elfogadta. A vételár 650.000 frt melyet a vevő 10 nap alatt lefizetni tartozik. A megkezdett épitkezést a tanács folytatja, mindenben a vevő számlájára, a ki az előirányzott összes épitési és művezetési költséget szintén 10 nap alatt egyszerre letenni tartozik. A rendelkezés az uj helyiségek értékesitése felett már a vevőt illeti.

Az irgalmasrend korház telkének, továbbá ama telkének szabályozása iránt, melyen eddig a rend tébolydája áll, sikerült a tanácsnak minden érdeket kielégitő megegyezést létre hozni. E szerint, hogy a rend modern uj korházat épithessen, átengedi a tanács a dunaparti terjedéket; de viszont a rend is átengedi azokat a területeket, melyek a két telekből szabalyozásokra esnek át. A mostani tébolydát a rend megszünteti és ezeket az épületeket a régi korházban ápolt betegek elhelyezésére használja fel addig is, mig az uj korház felépül. kötelezettséget vállalván arra, hogy a tébolyda telken levő felépitményeket 1903. junius 30-ig lebontja. Mulasztás esetén a tanács lesz jogositva a lebontás iránt közvetlenül intézkedni.

A halászbárka stylszerü kiképzésének és az Albrecht-utról felvezető monumentális lépcső épitésének felügyeletére alakitott vegyes bizottság javaslatára a szükebbkörü árlejtés eredményéhez képest a tanács a föld, kőmives és elhelyezési munkákat Wagner és Peterek czégre, a kőfaragó munkákat pedig Hauszmann Sándor vállalkozóra bizta.

A bécsikapu kaszárnya telkének szabályozása végett átir a tanács a székes fővároshoz. Ezt az ingatlant a katonai igazgatás legközelebb átadja a kincstárnak s ha a szabályozás rendbe jön, a pénzügyminiszter megbizásából az értékesités iránt a tanács fog intézkedni.

Az angyalföldi tébolyda telkén keresztül két ut van tervezve. A telek szabályozására vonatkozó egyezségi tervezetben az a rendelkezés van, hogy a tulajdonos kincstár a főváros kivánságára ezeket az utakat bármikor megnyitni tartozik. A belügyminiszter részéről felmerült észrevétel folytán a kérdéses rendelkezést a közép. biz. ujabb megfontolás alá vevén, azt ajánlja. hogy az épületekhez legközelebb eső Gömb-utczára nézve a rendelkezés módositassék olykép, hogy mig a telek tébolyda czéljára szolgál ez az utcza csak a kincstár kivánságára lesz megnyitható; ellenben a nagy forgalmi jelentőséggel biró Szegedi-út tekintetében az eredeti szándék fentartassék. A javaslathoz a tanács hozzájárul.

Az Erzsébet királyné emlékére ültetett fák megjelölésére a bemutatott tervet a tanács elfogadta.

A mérnöki hivatal az épitkezések kitüzésénél számos esetben helytelenül járván el, átir a tanács a székesfővároshoz, oly utasitás kibocsátása végett, hogy a mérnöki hivatal esetről esetre tüzze ki ne csak a telek határvonalait, hanem a fekszineket is és pedig az utóbbiakat mindig a Duna szempontjára vonatkoztatva, nehogy hibák vagy tévedések esetében kiigazitásul az uj házakat vagy elönteni vagy leásni kelljen.

A Sárosfürdő telkének megalakitása végett szükséges ingatlanok már kisajátittatván, a tanács bekivánja a székesfővárostól a szabályozási térrajzot, hogy a mintegy 2200 □ ölnyi telket a forrásokkal együtt árúba bocsáthassa.

A II. ker. Ponty-utczát a főváros 5 ölre kivánja kiszélesiteni. Ezt a tanács elfogadja.

A Rákóczy-téri vásárcsarnok telkének szabályozása folytán keletkezett két útja. Az egyiket a tanács „Déry utczának nevezi el, mert folytatását képezi az ugyanilyen nevü utczának. A csarnok északi oldalán elvonuló uj utczát pedig „Rákóczy“ utczának nevezte el.

Özv Glück Károlyné és tsai I. Istenhegy, Bischitz Lajos és tsai V Felső rakpart, Horváth Béla II. Nagy-Rókus-utcza, Weisz Ferenczné III. Majláth-utczában, dr. Plósz Sándor és neje I. Gellérthegyen, Rajkay Mihály II. Donáti-utczában, Kabdebó Gyula és neje VIII. Rigó-utczában, gróf Andrássy Géza IV. Egyetem-tér és Kaplony-utcza sarkán, özv. Hasz-maan Mihályné VI. Pacsirtamező utczában, Weisz Berthold és Mannfréd V. Lipót-körúton, Csorba Ferencz III. Szemlő hegyen fekvő telkeinek szabályozása, felosztása, illetve rendezése engedélyeztetett.

Az V. ker. ujépületi telkek csatornázására és a csövezetek lefektetésére vonatkozó terveket a tanács kivitelre elfogadta.

Elintézést nyert továbbá Weisz Arnold, özv. Mahler Simonné, Havel Lipót, Deakovszky István, báró Villányi Józsefné, Tihanyi Károly, Union kemenyitő-gyár, dr. Wajdits Alajos, Nyeznik Mátyás és neje, Dalusky Lajos és Gerhardt Gusztáv, Ditrich és fia czég, Vuk M. és fiai, gróf Andrássy Géza, a pesti izraelita nőegylet, Toepfer Richárd és Turner György, végre Jablonszky és Vas folyamodása.

Adományok a szegény gyermekek felruházására.

Az I. ker. Attila-utczai elemi iskola buzgó és feladatának magaslatán álló tanitótestülete tudvalevőleg a mult iskolai évben hangversenyt kivánt rendezni a szegénysorsú iskolás gyermekek felruházása javára. A hangverseny rendezői: *Patacsics* János, *Schischka* Jenőné, *Schönreiter* Anna, *Valter* Vilmosné, *Fehérváry* Ferencz, *Stacke* István és *Hajós* Mihály mindent elkövettek, hogy minél sikerültebb legyen a gyermekhangverseny erkölcsileg ugy, mint anyagilag. Megnyerte a szépen egybeállitott hangverseny müsor mellé *Czike* Ferenczet, ki *Frimel* János segélyével igen szép ködfátyolképes előadást kivánt tartani. Minden elkészült április 8-án este. A tágas tornaterem be volt rendezve, föl volt diszitve. Alig végezték be a munkát, este 11 órakor a tornaterem mögött lévő bástyaszerü fal beomlott óriási dördüléssel s a tornaterem nyugati falát is megrongálta a 9 m. magas fal beomlása. Óriási szerencsétlenségtől óvta meg a Gondviselés az iskolát, mert ha ez a hangverseny alatt történik, kiszámithatlan szerencsétlenségnek lett volna okozója. Vagy ha 4—5 órával előbb dül be a fal, egy egész osztályt eltemetett volna, azt az osztályt, mely az alatt a fal alatt az udvaron tornázott.

A hangversenyből persze semmi sem lett. A tantestület felszólitotta a közönséget, hogy kik jegyet váltottak, vegyék vissza befizetett pénzüket. Tekintve a jó czélt, igen kevesen tették ezt s a kitüzött határidőig ki nem váltott jegyek árát a testület adományképen kezelte s azt ez évben a szegény gyermekek felruházására forditja. Alább közöljük azok névsorát, kik jegyeiket nem váltották vissza, tehát adakoztak a jó czélra. Mielőtt azonban ezt tennők. felemlitjük azokat a jószivü gyermekbarátokat, kik egyéb szivességgel járultak a hangversenyhez, tehát a kiadásokat apasztották s igy lehetővé tették, hogy ily szép jövedelmet biztositottak. *Eberling* István főv. mérnök saját pénztárából fedezte az összes kész kiadást, mi 80 frtot tett ki. *Guckler* Károly főv. erdőmester lombozatot küldött diszitésre, *Störi* A. kávés, *Szabó* József polg. isk. igazgató, a Budai Polgári *Kaszinó*, a Budai *Tornaegyesület*, a Budapesti *Iparossegédek* Egyesülete széket engedett át, *Somlyay* József szőnyegeket küldött, *Perthl* Géza ponyvákat engedett át, *Jauernik* Nándor a nyomtatványokat ingyen készitette, *Schmidberger* Rezső ingyen diszitette szép növényekkel a termet. Ugy ezeknek, mint *Czike* Ferencz ipariskolai igazgatónak a tantestület köszönetét fejezte ki.

A hangverseny jövedelme 207 frt 20 kr. volt, ebből visszaváltottak 65 frt 20 kr. ára jegyet, marad tiszta jövedelem 142 frt.

Ehhez hozzájárultak a következők:

Stacke István által eladott és vissza nem váltott jegyek ára 12 frt, Falk Miksa 9 frt

50 kr., Köhler István 6 frt 40 kr.. Zsák Hugó 5 frt, Schilder Lenke, dr. Thierring Gusztáv 2—2 frt, Hofhauser Elek, Schober Ilonka 1·90—1·90 kr., Danicsics Irma, Frank Ilona, Várdai Jolán 1 frt 50—1 frt 50 kr., Banik Gyula, Krámer Irén 1 frt 40—1 frt 40 kr., Werner Feri 1 frt 30 kr., Csabina Erzsi, Campagna Margit, Cséry József, Dobrovics József, Flössel Margit, Horn Edéné, Kosaras Sándor, Lász Hanná, Schültz Gyula, Szloboda Jakab, Ulrich Rezső, Hofstätter Róza 1 frt 20—1 frt 20 kr, Löwenstein Ferencz 1 frt 10 kr, Mayer Frigyes 1 frt 2 kr., Asch Gizella, Fehérváry Ferenczné, Harmos Gabriella, Heidler Gyula, Horn Vilmos, Jajczay János, Krámer Adolf, özv. Starker Józsefné 1—1 frt, Asch Ilona, Gotléb György, Schischka Jenöné, Nika Károly, Récsey Karolin 90—90 kr., Levota Gézáné 80 kr, Brenner Ilona, Fülöp Gizella, Györkö Tekla, Györkö Kornél, Heiter Margit, Hoffmann Dóra, Hoffer Ferencz Jakobi Roland, Károlyi Kálmán, Lanné Vilma, László Imre, Lavotha Géza, Lipcsey Kamilla, Maschauer Julia, Mayer Károly, Petruska András, Reissig Adolf, Szikszay Jolán, Turián József, Turnay Hermin, Vavrek György, Wéber Kornélia, Werner Ferenczné 70—70 krt, Bodnár József, Hilbert Irén, Kanizsai Riza 60 - 60 kr., Barton Imre, Csabina Mihály, Chalupka Ágoston, Campagna Péter, Fabler Lajosné, Jávorka Anna, Maural Ferencz, özv. Nonn Vilmosné, Péczely Antal, Prichradny Guidó, Schleicher József 50 50 kr., Billau Irén, Filo Borbála, Horváth István, Kapu Béla, Rajner Vilma, Szigeti Margit, Sós Feri, Szentgyörgyi Lajos, Telkes Nóra 40—40 kr., Birkenhauer Irma, Birkenkauer József, Bolgár Mariska, Cserge Ferencz, Hoffmann Janka, Schülcz Hugó, Szendrej Béla, Turián Loránd 30—30 kr., Bán István, Bartha Irén, Beer Janka, Beer Zoltán, Boros Emma, Eitelsberger Gizella, Engel Szidi, Ergovics Irma, Fischer Viktor, Forster Istvánka, Forster Paula, Futschek Olga, Gabler Wilmoska, Gajdó Margit, Gradl Anna, Hackl Mariska, Heiter Ella, Herzmann Anna, Herzog Piroska, Hrossó Ferencz, Illés Károly, János Gyula, Jávorka József, Kaiser Bandi, Kiss Izabella, Kiss Emil, Kovács István, Kováts Irma, Kuthy Mariska, Lányi Teréz, Linczenpolcz István, Mizger Pál, Müller Lujza, Molnár Amália, Németh Mariska, Nidossy Erzsébet, özv. Nonn Jánosné, Nonn Margit, Nyárady Jenő, Paluga:ay Pista, Pethő Ferencz, Popelka István, Popelka Gábor, Porkoláb János, Porkoláb Imre, Reissig Irén, Rónai József, Schlangenberg Hedvig, Stärk Erzsébet, Szentiványi István, Szepessy József, Szücs Ilona, Teesz Etel, Teesz Erzsi, Turay József, Zaupper Róza 20—20 kr., N. N. 18 kr., Jákó Lajos, Petruska Katalin, Récsey Kamilla 10—10 kr. Ezeken kivül még vissza nem váltottak 21 frt 80 kr. ára jegyet. A föntebbi kimutatásban a felülfizetések is benn foglaltatnak. Az itt kimutatott összeg 142 frt. Fogadják a nemesszivü adakozók a tanitótestület szives köszönetét!

Szépirás-iskola.

Vajda Pál székes-főv. polgári iskolai rendes tanár szépirásiskolája II. ker., Fő-u. 51. sz. Biztos és alapos kiképzést nyujt: bank-, pénzintézeti tisztviselőknek, és kereskedelmi alkalmazottaknak, urak és hölgyek részére, a magyar, német szépirási és rondirásból, kik azt rövid idő alatt elsajátitani akarják. Hölgyek, valamint felsőbb intézetbe járó tanulók részére külön napok és mérsékelt dijak. Tanitó-, tanitónő-jelöltek (képezdei hallgatók), a gyakorlati részen kivül a szépirás tanitásának módszerét is elsajátithatják. Tanitási idő naponként d. u. 4—9 óráig.

Értesités.

A *„Budapesti (budai) Tanitóegyesület"* a közeledő párisi világkiállitás alkalmából tagjai részére egy 6 hónapra terjedő **franczia-nyelvi tanfolyamot** rendez, melynek vezetésére *Camerling Gaston* urat, a m. kir. József-müegyetem franczia nyelvtanárát sikerült megnyernünk.

A tanfolyam folyó évi október hó első csütörtökjén fog megkezdődni, még pedig egyesületünknek a II. ker., Margit-köruti el. iskolában levő hivatalos helyiségében, s két csoportra fog oszlani, nevezetesen kezdők és haladók csoportjára

Tekintettel egyesületi tagjaink többoldalú elfoglaltságára, a tanitási órák idejét (csütörtök esti 7—9-ig. 7—8-ig a kezdők, 8—9-ig a haladók, vasárnap d. u. 3—5 ig, 3—4-ig a kezdők, 4—5-ig a haladók) tűztük ki.

A tanfolyamon résztvevő egyesületi tagok havonként 2 frtot fizetnek.

Oly kezdők, illetőleg haladók, a kik mind a két csoportban résztvenni óhajtanak, havi 3 frt lefizetésére kötelezvék.

A tanfolyamot az egyesületen kivül álló tanitók és tanitónők is hallgathatják, ezek száma azonban nem haladhatja meg a rendes hallgatókét s részvételi dijok havi 4 frt, illetve mind a két csoport hallgatásáért havi 5 frt.

Az egész tanfolyamért járó dij fele f. é. október hó elsején, a másik fele pedig 1900. január hó elsején alulirt elnökségnél fizetendő le.

A tanfolyammal járó kötelezettségek minden jelentkezőre nézve — elejétől végig kötelezők.

Felkérjük ennélfogva egyesületünk igen tiszt. Tagjait, hogy e tanfolyamon leendő résztvételöket alulirt elnökségnél lehetőleg postafordultával bejelenteni sziveskedjenek, hogy igy a tervbe vett tanfolyamnak egyéb részleteit is kellő időben is megállapithassuk.

Hazafias üdvözlettel maradunk

Budapesten, 1899. szeptember hó 20 án.

Koncsek Lajos, elnök. *Veskó Bertalan*, jegyző.

(II. ker., Toldy Ferencz-u. el. iskola).

Jutalom!

F. é. szept. hó 17-én a Svábhegytől a Norma-fáig vezető uton elveszett egy barna szörme (Zobelpelz). A becsületes megtaláló kiadóhivatalunkban szép jutalomra számithat.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság.

4038/T 99 sz.

Közvetlen hálókocsi közlekedés Budapest déli vasut és Velence (Venezia) között.

Folyó évi október hó 1-től **Budapest déli vasutról** Pragerhof-Nabresina-Cormonson át **Velenczébe** (Venezia) és megforditva a 201—2—1002. sz., illetve 1001—1—2002. sz. gyorsvonatokkal a nemzetközi háló-kocsi-társaság **hálókocsijai** közlekednek, melyek I. és II. osztályu hálóhelyeken kivül közvetlen utasok részére szolgáló I. és II. osztályu kocsiszakaszszal is birnak.

Indulás Budapestről 8 órakor este, érkezés Velenczébe 2 óra 15 perc d. u. Indulás Velenczéből 2 óra 10 percz d. u. érkezés Budabest déli vasutra 9 óra 53 percz d. e.

A hálóhelyek használatáért a gyorsvonatra érvényes vasuti menetjegyeken fölül Budapest déli vasutról Velenczébe vagy megforditva az I. osztályra 13,75 franc, a II. osztályra 13.25 franc fizetendő. Közbeeső vonalrészeken szintén a telies dijak szedetnek be.

Hálóhelyeknek előre való megrendelése csak a nemzetközi hálókocsi társaság menetjegy irodáiban (Budapesten: Hungaria szálló) fogadtatik el, melyek azért a következő előjegyzési dijakat szedik:

egy I. oszt. hálóhelyért 1.70 korona, egy II. oszt. hálóhelyért 1 korona.

A vasutakon a hálókocsijegyeket a kálókocsi kalauza adja ki.

Eladó telkek.

1---2 egymás mellett fekvő és magas deszkakeritéssel bekeritett telek a *Kelenföldön* a fehérvári-ut mellett, közvetlen a Mekka városához czimzett vendéglő átellenében, s a Peringer-majornak balfelén. Ez a két telek massziv deszkakeritéssel van ellátva, a telkek szépen parkirozva és a legnemesebb gyümölcsfákkal s 500 rózsával beültetve, kut is van benne és pedig igen jó iható vizet ad. Egy-egy telek nagysága 300—300 □-öl, szép formáju; különösen kiemelkedik a ritka faju, pompás gyümölcsfák. A kut kezdetleges bár, nincs még készen, de a fő az, hogy a viz nem keserü, egy cseppet sem, igazán pompás, iható jó viz. A gyümölcsfák egy jó része Spött berlini leghiresebb faiskolájából valók Vannak szép fenyőfák is a parkban, melyek szépen fejlődnek, vannak remekszép szamócza-bokrok, óriás nagy gyümölcsüek stb. Nyulak és más kártékony állatok a telekre be nem jöhetnek, mert nem lécz, hanem erős, magas deszkakeritéssel van a telek bekeritve. A telken ház épitve nincs, de van egy deszkákból készült és papirpéppel fedetett szoba és egy nyitott szoba; rosz idő esetén ott lehet aludni. Bővebb felvilágositást ad a kiadóhivatal.

Elsőrangu hazai gyártmány.

Gőzcséplők. Pontos czim:
ELSŐ MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
BUDAPEST.

Vetőgépek. Borprések. Ekék.

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára
mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes
gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel
és szakszerü
felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Szecskavágók Morzsolók.

Nyilttér.*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel pompás ásványviz uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
mindszenti ERDÉLYI GYULA.
Szerkesztő: JURISZTOWSZKY ÖDÖN.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább ágyényes
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyagburutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Jakovits Károly

liszt, term. és hüvelyes vetemények raktára

Budapest, I., Mészáros-uteza 3.

Különösen alkalmas bevásárlási hely nemcsak azért, mert a **legjobb árut** adja a **legocsóbban,** — hanem a **vidéki vásárló** kocsijával az udvarba be is állhat és igy a vendéglői kiadást is **megtakarithatja.**

Friss sör.

Minden nap kora reggeltől késő estig frissen csapolt sört mér **Fukáts János** vendéglős (I. ker., Krisztina-tér, a „zöld fá"-hoz).

Janky és Neuzil

ércz-vasbutor fényezők és épületmázolási vállalkozók

Budapest, VII., Dohány-utcza 45.

Elvállalnak **fürdőkádak-, konyha- és vizes-edényekben bárminő mázolási munkát versenyárak mellett.**

Fősulyt fektetünk

vasbutor mázolási munkákra.

Javitások olcsón elkészittetnek.

„NEMZETI"

Baleset-Biztositó Részvénytársaság

magyarországi vezérképviselősége.

Első és egyedüli magyar népbiztositás orvosi vizsgálattal heti 10, 20, 30, 40, 50 kros befizetésekkel. **A biztositott tőke halál esetre már az első évben teljes összegben kifizettetik.** Ügynökök felvétetnek és kitanittatnak.

Rövid próba idő után állandó fizetéssel szerződtetnek.

Bővebb felvilágositásokat ad a

Magyarországi vezérképviselőség :

VI., Váczi-körut, Iparudvar.

Mihalovits József

kalapos-mester

Budapest, I. ker., Alagut-uteza,

a Szinkörrel szemben.

Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

NŐI KALAPOKBAN,

valamint **szörme-árukból.**

Standard életbiztositó-társaság

Edingburgban (Angolhonban)

Alapittatott 1825-ben.

Magyarországi fiók.

Budapest, V., Fürdő-uteza 4. sz.

Évi bevétel	**27,500,000 korona**
Kiutalt nyereményrészek	**150,000,000 korona**
Vagyon	**220,000,000 korona**
Halálesetek folytán kifizetve	**450,000,000 korona**

A **Standard** kötvényeinek nevezetesebb előnyei Kétségtelen biztonság. Alacsony dijak. Szabad világkötvények. Kötvények érvényben tartása dijfizetések elmulasztásánál. Tőkésités és előre megállapitott visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után, szabad háborubiztositás népfelkelők részére.

Dijtáblázatok kivánatra küldetnek.

Budai főügynök: Klemm Árpád II., Zsigmond-u. 10.

LÖWY JÓZSEF

SIRKŐ RAKTÁRA

Budapest, II. ker., Fő-utcza 98. szám

a Király fürdő mellett.

Mind e szakmába vágó munkák remek kivitelben **10—25%** olcsóbban készittetnek mint bárhol.

Venni szándékozók személyesen meggyőződhetnek fent jelzett raktáromban.

RÉTAY és BENEDEK

BUDAPEST, IV., Lipót-utcza 21. szám.

Dús választék mindennemű templomi felszerelvényekből.

Oltárok, szószékek, képkeretek,

úrkoporsók, lourdesi Mária-oltárok, Mária-trónusok stb.

saját jól berendezett műhelyeinkben bármely stylus és rajz szerint szépen, szolidan és legjutányosabban készittetnek el. **Tervezetek, költségelőirányzatok készséggel küldetnek.**

Elvállaljuk továbbá **régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek** stb. valamint **egész templomok belső berendezését, alapos ujitását, festését, márványozását** és **aranyozását,** ugyszintén **azoknak átalakitását,** melyeket kipróbált munkaerőinkkel a legszebben készitünk el **igen kedvező feltételek mellett.**

A templomok megtekintését, valamint a költségvetés dijtalanul eszközöljük. Megbizhatóságunkat e téren is számos elismerő nyilatkozattal bizonyithatjuk.

1898—1899-ik években a többi között a következő munkálatokat végeztük:

Nyitra m **Galgóc,** oltár átalakitás.
„ **Gerencsér,** főoltár renoválása, uj főoltárkép.
„ **Darázs,** egész templom renoválása, kifestése, üvegablakok.
„ **Mocsonok,** egész templom renov.
„ **Kis-Raáb,** egész templom renov.
„ **Kis-Appony,** egész templom renoválása és kifestése.
„ **N.-Kér,** uj oltárkép.
„ **Nyitra,** Apáca-zárda tornaterem kife tése.
„ **Ratkóc,** főoltár.
„ **Krakován,** két uj oltár.
„ **Hrádek,** lourdesi oltár
„ **Szenic,** főoltár és szószék.
„ **Bajna,** lourdesi oltár.
„ **Csejthe,** egész templom renoválása, 5 üveg-ablak, két uj mellékoltár.
„ **Szered,** Jézus- és Mária-szobor.
„ **Madunic,** egész templom renov.

Pozsony m. Gerencsér egész templom renov.
„ **Sempte,** Jézus- és Mária-szobor.
„ **A.-Dombó,** egész templom renov.
„ **Pudmeric,** egész templom renov.
„ **Halmos,** egész templom renoválása.
„ **Kajal,** uj főoltár és szószék.
„ **N.-Sur,** uj főoltár, uj mellékoltár és egész templom renoválása.
„ **Jakabfalva,** úrkoporsó.
„ **Lamacs,** uj főoltár.
„ **Cseszte,** Jézus Szive oltár.
„ **Szilincs,** főoltár renoválása.

Komárom m. Alsó-Galla uj főoltár és mellékoltárak ujitása.
„ **Felső-Galla,** egész templom ujitása.
„ **Szent-Péter,** lourdesi oltár.
„ **Gyalla,** uj főoltár.
„ **Dad,** egész templom ujitása és uj főoltárkép.
„ **Kürth,** lourdesi barlang szoborral.

Esztergom m. N.-Ölved, Jézus Szive oltár.
Bács m. **Szántova,** oltár ujitás
„ **O-Szivac,** lourdesi oltár.
„ **Baja,** templom-renoválás

Borsod m. Szirak, lourdesi oltár.
„ **Bánhorváth,** lourdesi oltár.
„ **Mező-Csáth,** úrkoporsó.
„ **Felső-Nyárád,** lourdesi oltár.
„ **Ozd,** úrkoporsó.

Csanád m Mező-Kovácsháza, főoltár.

Győr megye Révfalu, két oltar átalakitása.
„ **Gyirmoth,** uj oltár szentsirral.
„ **Gyarmath,** Jézus Szive oltár.

Heves m. **Pétervására,** úrkoporsó.
„ **Csehi,** oltár.
„ **Gyöngyös,** Mária-oltár

Hajdu m. **Egyek,** lourdesi oltár.

Hont megye. Ipolynyék, főoltár.
„ **Deménd,** lourdesi oltár.
„ **Adács,** úrkoporsó.

J.-N.-Kun-Szolnok m Rákóczi, oltár.
„ **Török-Szt.-Miklós,** oltár.

N.-Külső m. Bolya, főoltár és szószék.

Kolozs m. **Bánffy-Hunyad,** főoltár és szószék.
„ **Radnóth,** főoltár és szószék.

Moson m **Magyar-Kimle,** uj főoltár.
„ **Horváth-Kimle,** templom renov.
„ **Püski,** uj mellékoltár és oltárképrenoválás
„ **Nezsider,** főoltár.
„ **Hegyeshalom,** egész templom renoválása.
„ **Kiliti,** egész templom renoválása.

Pest megye. Budapest Angyalföldi országos tébolyda főoltár.
„ „ Irgalmas növérek, lourdesi oltár.
„ „ Erzsébet-korház oltár.
„ **Nagy-Maros.** úrkoporsó.
„ **Szent-Iván,** úrkoporsó.
„ **Fajsz,** oltár.
„ **Adony.** Szt.-Háromság oltár.
„ **Pomáz,** főoltár.
„ **Taksony,** főoltár.
„ **Jakabszállás,** lourdesi oltár.
„ **Kóka,** Jézus- és lourdesi oltár.

Szabolcs m. Tisza-Eszlár. uj főoltár és mellékoltárok.
„ **Nyiregyháza,** úrkoporsó.
„ **Sibinj,** főoltár ujitása.

Fruscha György és Társa

temetkezési vállalat.

Van szerencsém szives tudomására hozni, hogy az „Első Magyar Szállitási Vállalat Részvénytársaság" tulajdonát képező Entreprise des Pompes funébres VII. kerületi fióküzletéből — a hol több éven át mint üzletvezető müködtem, — kiléptem és folyó évi augusztus hó 1-én

Fruscha György és Társa

néven **VIII., Baross-utcza 68. szám alatt** (az elöljárósággal szemben), egy a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő

temetkezési vállalatot

nyitottunk.

Midőn ezen körülményt szives tudomására hozzuk, megjegyezzük, hogy főtörekvésünk oda fog irányulni, hogy jutányos áraink daczára minden tekintetben pontosság s a kellő diszes kiállitásokkal érdemelhessük ki szives bizalmát.

Temetés-rendezéseket a legegyszerübbtől a legfényesebbig mérsékelt árak mellett az összes szükségletek hozzáadásával rendezzük, nemkülömben nagy választékban sirkoszorukat is tartunk raktáron.

Végül bátorkodunk megjegyezni, hogy a szükséges koporsókat az országszerte ismert s hires Gebauer-féle gyárból szerezzük be, valamint hogy a legolcsóbb, sőt még a kórházi temetésekhez is nyolcz-oszlopos ezüstös halottaskocsit adunk.

DOBAI JÁNOS

PALA- ÉS CSERÉPTETŐZÉSI VÁLLALAT.

AZ UJONNAN ÉPÜLŐ MAGYAR KIR. VÁRPALOTA,

valamint

AZ ÁLLANDÓ ORSZÁGHÁZ PALAFESTÉSI MUNKÁK

VÁLLALKOZÓJA.

BUDAPESTEN,

Alapitva 1860.

VII., Csömöri-út 76. sz. (saját ház.)

Telefon 63—21.

HÁRTL L. ÉS TÁRSA

FESTÉK,

KENCZE ÉS LAKK GYÁRI RAKTÁRA

Budapest, VII., Csömöri-ut 2.

Fiók-üzlet: BUDA, II., Fő-utcza 21. sz.

NAGY RAKTÁR

Nobles és Hoare, Harland & Sohn-féle

ANGOL KOCSILAKKOKBAN,

VALENTIN-féle amerikai lakkokban

Bronzok, Enyvek és Páczokban,

BOROSTYÁN-LAKKFESTÉKEK és

Parkettviasz-pasztákban,

Homlokzat-festékek,

Gépolajok és kátrány-gyártmányokban.

Valamint mindennemü

Haj- és sörte-ecsetek, Kefe-áruk,

Düsseldorfi Tubusfestékek és

FESTŐ-SZEREK nagy választékban

a legjutányosabb árak és szolid kiszolgálás mellett.

A Köbányai Királysörfőző

Dr. Korányi és Dr. Kétly egyetemi tanár urak által gyógyczélokra ajánlott

GOLLIÁT

MALÁTASÖRE

idegbajokban, vérszegénységnél, emésztési zavaroknál, gyengeségnél stb. kiváló sikerrel használtatik és egyuttal

legkellemesebb üditő ital.

Ára videkre köbányai vasuti állomáshoz szállitva: nagy palack 14 kr., kis palack 10 kr. fogyasztási adoval együtt. Vidékre legkisebb szállitmány 30 palack.

Betét nagy ládáért: 1 frt 60 kr., kis ládáért: 1 frt 20 kr., palackért 6 kr., mely azoknak bérmentes visszaadásakor visszaszolgáltatik.

Megrendelhető: a gyári irodában Köbányán, a városi irodában VII., Kertész-utcza 40. és a vidéki raktárosoknál.

Budapesten kapható minden nagyobb füszer-kereskedésben és poharankint a Quisisana automata buffet-ekben is.

Köszönetnyilvánitás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherczeg udvar mesteri hivatala.

Általános Asbestárú-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherczeg **rendkivül meg van elégedve** az asbettalppal bélelt czipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak el, mint más közönséges czipőknél. Küldök egy pár vadász-czipőt, hogy annak a mintájára készitsenek másikat asbettalpbéléssel, ugyanannál a czipesznél s aztán küldjék ide

Hisszük, hogy e vadászczipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelőek, a mint megfelelők voltak a szalonczipők.

Zágrab, 18 8. julius hó 8-án.

Krahl, huszarkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke a következőket irja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetétü czipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, ugy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szives tanácsát köszöni

Dánoson, 18 7. evi szeptember 17-én. tisztelő hive

Wekerle Sándor

Ne viseljünk lábbelit a Dr. Högyes-féle szab. Asbesttalp betét nélkül.

A magy. kir. honvédségtől czélszerünek elismerve.

Nincs többé lábfájás.

Óvjuk lábainkat az izzadástól és meghülestől.

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem börkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid idei viselés után **megkönnyebbül a járása** annak, ki czipőjét **dr. Högyes által szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el.**

Kettősvastagságu **1.20** kr., egyszerü **60** kr., homoktalp **40** kr., gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbélés kitünőségét legjobban bizonyitja, hogy a **cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir honvédségnek eddig 22.500 pár szállittatott**

Szétküldés csakis utánvéttel, vagy a pénz előleg s beküldése mellett. Felvilagositások, prospectusok és köszönetnyilvánitások ingyen. **Kapható kizárólag:**

Asbestárugyár bet. társaság

Budapest, VI., Szív-utcza 18.

DIETZL JÓZSEF

bornagykereskedő és bortermelő.

Cs. és kir udvari szállitó, valamint Ő csász. és kir. fensége József főherczeg udvari szállitója, Szerb kir. udvari szállitó

Budafokon.

Ajánlja tisztán kezelt asztali-, pecsenye és csemegeborait palaczkokban, valamint hordókban.

Különlegesség

Budai sashegyi saját termése.

RAINER J. és TÁRSA,

Budapest, II. ker., Fő-utcza 12.

Ajánlja legjobb minőségü **padló beeresztési szereit, parketpaszta** tartós és tükörfényü, doboz 45 és 80 kr. — **Főzőt viasz** (1 kilogr. 6 liter vizben felhigitandó) sárga 1.20, fehér 1.40, 1 kilogr. — **Borostyánlak** 4 szinárnyalakban, doboz 85 kr. és 1 frt. — **Amerikai spirituslak** (különlegesség, rögtön szárad, tartós és tükörfényü) 1 üveg 1.20 kr.

Nagy választék **illat és piperecikkekben, szivacsok,** mindennemü **sebészeti kötanyag és betegápolási készülékek.**

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, csomagolás felszámitás nélkül.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházteren fióküzletet nyitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órajában frissen kapható

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

Minden vasárnap Schrammel és Concert.

MEGHIVÓ.

Van szerencsém az igen tisztelt vendégeimnek és ismerőseimnek, valamint a nagyrabecsült közönségnek becses tudomásukra hozni, hogy nálam minden pénteken

halászlé-estély

tartatik. Halászlén kivül **paprikás csirke** és **turós csusza** is kapható.

Az estélyen a közkedvelt „Schrammel-Terzet" Meriád vezetése alatt fog játszani.

Kitünő konyháról és jó borokról gondoskodva van.

Számos látogatásért esedezik

kiváló tisztelettel

Bauer Ferencz,

vendéglős.

I. ker., Alkotás-u. és Mozdony-u. sarok.

„REGGELI UJSÁG"

fogyasztási czikkeket szállitó-vállalat részvénytársaság

József-körut 19.

Liszt, kenyér, füszerek hus, zsirnemü, szárnyas, tojás, csemegék, sör, bor, pezsgő, fa és szén jó minőségben, jutányosan házhoz szállitva.

Kivánatra megrendelési bárczák.

Részletes árujegyzék a **Reggeli Ujságban.** Előfizetési ára a lapnak egy hóra 30 kr, vidékre 50 krajczár.

A czikkek megrendelhetők az ujság kihordónál.

A szallitás Budára gyors és pontos.

Röck István

gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje

BUDAPEST, IX, SOROKSÁRI-UTCZA 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajogépeket

Lokomobilokat,

kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket,

Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fütőcsövekkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**

Teljes hűtőtelepeket és jéggyárakat

szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizmütelepeket, gözmalmi- és téglagyári

berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömbzéki emeltyü szerkezettel.

Műfogak és fogsorok

a legjobb minőségben és a legjutányosabb árak mellett készittetnek — anélkül, hogy a gyökereket el kellene távolitani, 10 évi irásbeli jótállás mellett.

Hivatalnokoknak 50%-al olcsóbban.

Kivánatra részletfizetésre is.

KEMÉNY E.

Budapest, VII. ker., Klauzál-utcza 2. sz., I. em.

(a Párisi Nagy-Áruházzal szemben.)

Nyomatott Kaufmann József kő- és könyvnyomdájában Budapest, V., Arany János-utcza 4.

Budapest, 1899. VIII. évfolyam 28. sz. Vasárnap, Mindszenthava (Október).

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Megjelenik havonként háromszor. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: I., Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Fővárosi iskoláink*)

irta: B—h Imre.

Idestova 50 éve már annak, hogy lábaimról levertem az iskola porát, hogy csakhamar helyébe arczomat más fekete por lepje be, s a mit iskola tekintetében talán vesztettünk akkor, azt később önművelődés utján szereztük be, hogy valamelyes szellemi tőkét adhassunk át gyermekeinknek örökségül.

Iskoláimat Pesten végeztem az egyetemen, úgy a fővárosban, mint az ország más városaiban a szerzetes rendek látták el a gymnasiumokat. Voltak 8 osztályú lyceumok s a pesti universitas. A felekezeti iskolák között leghiresebbek voltak a debreczeni, sárospataki, nagyenyedi, pápai, eperjesi sat.

Pesten közös iskola a Kegyesrendiek 6 osztályu kitünő gymnasiuma volt azon a helyen, hol ma is van. A latin nyelv volt a dominans tannyelv. A pesti piarista gymnasiumot a város is segélyezte, s talán ma is segélyezi régi szerződések alapján. Né hány városi elemi iskolán kivül semmi sem volt.

Igaz, hogy a város akkor egy negyed rész annyi lakossal birt, mint ma, de abban az időben a város iskolai budgetje Buda nélkül talán néhány ezer forint volt, ma Budával együtt 3 millió frton felül van. Abban az időben iskolapénz nem volt divatban, legalább Pesten, ma néhány iskolában felette nagy a köteles tanpénz, mit a szülőknek kell fizetni. Paralell osztályok nem léteztek, de volt is némely osztályban annyi, mint ma némely hat osztályban együttvéve.

Midőn engem az I-ső latin osztályba beirtak 1840-ben körülbelül 300 tanuló volt, de a tanév közepén a tanulók száma rendesen $^2/_3$ részre leolvadt, sőt többre. A tanulók, tanulmányaik eredményéhez képest négy osztályzatban soroztattak, (Classificatió) melyet nyomtatásban adtak ki, félévenkint. Voltak jelesek (eminentes) — I-ső osztály classis prima, továbbá secunda és tertia. A secundások ismételték az iskolát, a tertiások mehetnek mesterségre, vagy katonának sat. Ma mindenkinek kell katonáskodni és iskolázottnak lenni, ha nem megy is a fejébe semmi, mert különben a tanár, vagy illetve a káplár a hibás, pedig akkor a korbács, linea és a nyirfa-virgács is a taneszközök közzé soroztatott, mely utóbbi az iskola ajtó mellett egy dézsa vizben ázott, szolgálatra kész állapotban. Most sem ártana egy ilyen dézsa legalább mutatónak, mert ha akkor volt, most is van elég vásott ficzkó a kire ráférne, pedig sem testüknek, sem lelküknek nem ártott, mit az is bizonyit, hogy még most is él olyan kanonok, a kit piarista professora alaposan elrakott. De hát mindezekhez jobban értenek a pedagogusok, mint mi laicusok. Egyet azonban tiszta lélekkel állithatok, hogy az akkori generatio sokkal erőteljesebb fizikummal birt általában, mint ma.

Eltértem egy kissé attól, a mit tulajdonképen mondani akarok, mert én röviden egy fővárosi polgári fiú iskoláról akarom észrevételeimet megtenni.

Ilyen szó hogy polgári iskola (mindannyian polgárok vagyunk) vagy reáliskola az akkori magyar dictionáriumban nem volt, tehát érdekelt ilyet látnom. Jó sorsom a VIII. kerületi polg. fiúiskolába vezetet, hol éppen zászlószentelés volt az iskola záróünnepélyével egybekötve. Nem bántam meg, hogy oda botlottam, mert 50 év után láttam ismét iskolát és tanultam olyast, a mit eddig nem tudtam.

Ezt az iskolát közönségesen Ullerich igazgató iskolájának nevezik a József városiak, kiknek én hajdan több évig választott jegyzőjük voltam. Mielőtt az ünnepély megkezdődött volna, sorba néztem a Német utczai palotának beillő három emeletes városi iskola termeit. Jóságos Isten! akkor és most! Tágas, világos tantermek, czélszerű butorzat, rend, tisztaság, múzeumok, vizvezeték, elegendő szolga-személyzet, légszesz sat. Legelőször a rajzterembe léptem, hol főleg az ornamentikára van a suly fektetve, mily remek szabadkézi rajzok s mindez 10—12 éves fiúk műve. — Sem itthon, sem máshol jobban betanitott énekkart nem hallottam. Ezen fiú-énekkar szabatos előadásával körutra mehetne az országban s bizonnyal dicsőséget szerezne jeles mesterüknek. Az agyagmintázatok szintén meglepőek, pedig ez egészen uj institutió s az igazgató érdeme.

*) Ezzel a szép és tanulságos czikkel, közéletünk egyik kitünősége tisztelte meg lapunkat. Szerk.

A „Buda és Vidéke“ tárczája.

Hol a vad leány?

— Regény. —

Irta: Erdélyi Gyula.

NEGYEDIK FEJEZET.

A meczenás.

(Folytatás)

A Minerva-szalón meczenása, a ki tehet ugyan valamit, de semmit sem tett, a báró ur szép elokvencziával osztja a babért, a mi mindig a családban marad s ha egy nagy ember fia a borostyánt, t. i. az atyjáét pénzintézet igazgatóságára váltja is, az mindig nagy költő. Ott a nimbusz. Ha egy másik a jogi pályára téved, csakhamar méltóságossá lesz, hisz oly nagy költő volt az apja és igy van ez tovább. Rosszak a szemorvosaink, a társadalom szemén a szürke hályog egyre vastagodik.

Berdár Róbert ezért hangoztatja sokszor a tudomány, irodalom és az egész kultura anarkizmusát. A szülők érdemeiért lehet a gyermekekért is valamit tenni, de a nagyság, a tudomány nem örökölhető; azt meg kell szerezni Mi lenne, ha egy nagy zenész fia a nélkül, hogy tanulta volna, kiállna hegedülni? Macskamuzsika, ép olyan macskamuzsika, mint a mit apáik érdeme folytán kinevezett tudósok és irók elkövetnek.

Hát a költészet és tudomány hivatal?

Ő méltóságaiknak, a tanácsosnak és a bárónak nagyon borsózott a háta Berdár Róbert kifakadásaitól, de inkább beszéljen itt a Minerva-szalónban, mint azon kivül, mert a tudós soha senki háta mögött nem beszélt, erről meg voltak győződve.

Bent nem támaszthatott forradalmat, itt olyan láncszemek füzték össze az érdekeket, mit szétolvasztani semmi tüz nem képes; egyedül az érdekek ki nem elégitése okozhatná a feloszlást.

Arra való volt a meczenás, hogy az érdekek táplálkozzanak és mindig kerüljön a fogyasztóknak étele, ha akármibe kerül is.

Orvos, ügyvéd, technikus, tisztviselő mind boldogult, a ki a Minerva-szalónba beállt tapsolónak, dicsérőnek, hizelgőnek és hirességterjesztőnek.

Berdár Róbert minden törekvése, vágya az volt, hogy a *Minerva-szalónt* a *Minerva-szalónnal* buktassa meg. Nehéz, majdnem lehetetlen ez a munka, de ezért nem törülte ki vágyaiból.

Báró Zendehelyi István uralma, ha megdől, ha őt gyengiti meg ott valaki, más lesz a központ, a ki nem olyan szivós, mint ő, ugy e szalón és a képére termett egyéb tudományos érdekközösségek gyengülnek hatalmukban.

Mikor Berdár Róbert Helyköi Aladárral megismerkedett, azt hitte, hogy ez a jól megtermett athléta a maga katonás modorával szövetséges társa lesz, váratlan események történhetnek.

Ő maga fegyvertársak nélkül nem boldogul s ezek kezére játszhatnak a *speczializmus* kigúnyolásánál és tönkretételénél. Az egész társadalom érdeke az, hogy a kotteriák ledőljenek. Ha csalódnék, ha ereje megtörnék s a világot fel nem világositathatja, legyen másé a küzdőtér.

Miként használja fel Olimpiát, Balzamó mestert és egyéb barátait, az a jövő titka. A tudományos és irodalmi képmutatásnak meg kell szünni és a valódi érdemeké a győzelem.

A tudós- és irókészitès könnyü munkája szünjék meg; uralkodjék mindenütt a tehetség, ne a kétes középszerüség keréktoló me-

Hazai ásványvizeket igyunk!

Ha nem csalódom az ország egy tanintézetében sincs, sőt itt is csak néhány hónap óta mivelik. Oly kedves munkák, hogy ezen kezdetleges dolgokat bátran lehetne már most az épületekre alkalmazni. Ez az uj tudományos mesterség a fővárosnak még eddig körülbelül 500 frtjába kerül, s ma-holnap hány szegény szorgalmas ifjunak fog kenyeret adni.

A főváros 50 év alatt nem ötvenet, hanem százat haladt főleg a tanügy terén. De hát mit is csináltak 50 év előtt az emberek? hiszen akkor is volt gazda, iparos, kereskedő, ügyvéd, orvos, mérnök, hivatalnok stb. vagy valóban ráillett az akkori társadalomra az a latin mondat, hogy „Nos numero sumus fruges consumere nati“ Hát ha még meggondoljuk, hogy hol volnánk, ha ránk nem nehezedett volna az 50-es évek atyáskodó átka, mely mindent irtott, a mi nemzeti s e nemzetre előnyös volt.

A záró ünnepély az iskola udvarán tartatott, az igazgató alkalomszerű beszéddel nyitotta meg az ünnepet, melyet az ifjusághoz s a vagy 200 főre tehető diszes vendégközönséghez intézett, s melyben atyailag intette a fiatalságot a tanulásra és hazaszeretetre. Oly jól esett hallanom, hogy mig ápolják a hazaszeretetet különösen Budapesten, mely 50 év előtt ugyancsak eléggé német volt.

Az Erődy Ernő tanár vezetése alatti énekkar kiváló nehéz és hazafias dallamokat adott elő. Többen a növendékek közül költeményeket szavaltak Petőfi, Vörösmarty és Arany költeményeiből. Valóban örömmel töltötte el minden hazafinak szivét azon törekvés, szabatos hangsulyzás és tűz melylyel e gyermekek a hazafias bánatot, keservet, örömet, jóslatot, reményt oly hévvel és érzéssel adták elő. Becsületére váltak tanáruknak.

Ha mindenütt ilyen hazafias szellemben oktatják a más nemzedéket, nyugodtan adhatjuk át nemzetiségünk örökségét az utókornak.

Tiszteletreméltó apostolai a nevelésnek és oktatásnak! előttetek le a kalappal, ti nagy nemzeti munkát végeztek zaj nélkül, mert ti iparkodtok nap-nap után a hazának hű és értelmes polgárokat nevelni, melyre oly nagy szükségünk van, ebben a cosmopoliticus világban, ti utravalóul az ifjuságnak tudást, iparkodást, önérzetet és hazaszeretetet adtok, hogy a jövő hosszú ut fáradalmait elbirják.

Mily nemes és Istennek, embernek kedves munkát végeztek, — áldja is meg a magyarok Istene működésteket, és adjon a fővárosnak jövőben oly magyar és nemes gondolkozó kormányzatot, mint az eddigi, mely e legszentebb kötelességek teljesitésében eddig oly elől áll.

A kinek nincs se Istene, sem hazája, az emberi alak lehet, de nem valódi ember.

De mindezen lélekemelő tapasztalatok néhány keserű érzést is szülnek az olyan ember keblében, ki vagy 60 év óta figyelemmel kiséri az eseményeket és részt vett azokban mint tanuló, mint iskolás gyermekek atyja, mint iskolalátogató, iskola felügyelő sat. ha nem is a fővárosban egyedül, de itt is és egyebütt is.

A tanulók szellemi fejlődésére az irányadó factorok óriási költséget és gondot forditanak — „Potentes potenter agunt“ de másrészt ez a nagy fejlődés könnyen a testi fejlődés rovására eshetik, különösen itt a fővárosban, a hol a gyermekek nem találnak elég játszóteret, idejük is igen kevés ilyen erős szellemi munka után. Igaz, hogy tornáznak, de nem kell, hogy orvosok legyünk, ugy is tudjuk, hogy a tornázás is csak tiszta jó levegőben és szabadban ér valamit, hiába tornáztatják a börtönben sinlődő rabot, ez valamivel többet ért a semminél. Megengedem, hogy hetenkinti, nem tudom hány órai tornázás is valami, de mit használ ez annak a fejlődésben lévő gyermeknek, ha egy órai zárt helyen végbevitt tornázás után, már a másik órában a fény rezgését, vagy a hang hullámzását kell 13—14 éves korában matematice kiszámitani éppen oly jól, mint a mint azt a tanára 30 éven át tanulta. S ha nem sikerül szegénynek s kap elégtelent, akkor sirva, remegve megy haza, ott meg a szülők nyaggatják agyon, mint semmirevaló tanulni nem akaró rossz kölyköt, — rögtön rá, egy más tanár órája következik, ki szintén megkivánja drákói szigorral, hogy legalább is úgy tudja a földrajzot, vagy a természetrajzot, mint Stanley, vagy Herman Ottó, tudja azt, hol van az emberben az ik csont, vagy hány fajta pók vagy hal van a Balatonban és a márványtengerben sat.

A gyermeknek szabad levegőben való mozgás kell, kevés a két hónapi szünidő, bátran adhatnának 3 hónapot, ugy is az utolsó hónap már csak afféle tengődés, a vizsgálatok, conferenciák ideje, ezt a középiskolákban is könnyen össze lehetne szoritani egy kis jó akarattal. Most folyik a hirlapi polemia a fölött, hogy julius vagy szeptember legyen a vakáczió ideje. Bécsben ezt igen ügyesen osztják be. Júliusban még folyik a tanitás, de ha az iskola hőmérője egy bizonyos magasabb fokot mutat, rögtön haza küldik 8 napra a tanulókat, (Hitzferien), megesik, hogy egész juliusban nem tarthatnak előadást, s csak a vizsgákat tartják meg, és még is halad a tanügy, pedig Bécsben aligha van olyan meleg clima, mint Budapesten.

Az én időmben aug. és szept. hónapokban volt a vacatió. Igaz, hogy julius szokott a legmelegebb hónap lenni, de másrészt szeptemberben volt a szüret és a gazda már pénzelhetett, de a kamrája is tele volt minden ehető kedves dologgal, mi jóllakva, ki betyárkodtuk magunkat, télire aztán piros pozsgásan beállitottunk a tudományos kalodába, oda se néztünk neki, ha néha a tanárunk nádpálczája végig suhogott a hátunkon, s mindezek daczára 1849. telén emberségesen kiállottuk a 18—20 fok között váltakozó hideg telet szabad ég alatt tanyázva s még mindig élünk, pedig azóta sem volt ilyen tartós rengeteg hideg.

Medium tenuere beati.

Annak is igaza van, a ki a juliust, de annak is, a ki a szept. hónapot óhajtja vacatiónak. Legbölcsebben tenne a közokt.

---

czenások segitségével, kik csak a homályban fényesek és a nappal jöttén eltünnek.

A kis törpe igy döngette a magas khinai falat a gúny, a lelkesedés bárdjával. A valódi tudás megdöbbentette az álbölcseséget.

A választmányi gyülés előtt való nap Berdár Róbert bejelentette, hogy egy uj tagot hoz magával. Helykői Aladárt, ki a *szív méreteivel* foglalkozik.

A hölgyek egy része látta az állatseregletben, báró Zendehelyi István névről szinte ismerte. Katona; szükség esetén karddal is kiáll a Minerva-szalón érdekeiért.

A kis tudósnak nagy szüksége volt rá, hogy tettekkel oszlassa el azt a megmagyarázhatlan borus sejtelmet és szorongó érzéseket, melyek koronkint ő fölötte is uralkodtak, mint minden puposon.

— Aladár, ma elviszlek a *Minerva-szalón* zsúrjára. Felavatlak tudósnak. Ezeket mondva kiszöntött be barátjához.

— Tudósnak engemet, hisz madárfészeknél egyebet nem tudok?

— Be is jelentettem, hogy milyen speciális tudománynyal foglalkozol.

— Ugyan mivel?

— *A szív méreteivel.*

Szép kelepczébe döntöttél. Fogalmam sincs róla, kedves Róbert barátom

— Dehogy nincs. Hát nem udvaroltál életedben?

— Oh igen.

— No hát akkor a szív méreteivel is foglalkoztál.

— Azonnal lelepleznek.

— No hidd. Senki sem téved ott a más portájára, ki-ki féltékenyen őrzi a magáét, a mi nincsen a nevére irva. Mit törődöl te azzal, hogy p. o. báró Zendehelyi István a *csigák lélektanát* kutatja? Ő sem törődik a *szív mértanával*, a mi a te specziálitásod. Csak a máséba ne tévedj valahogy. Ők nem huzzák a te szénádat, te se huzgáld az övéket . . .

— Furcsa regiment ez a Minerva-regiment.

— Itt az a fődolog, hogy arról, a mit tudsz, ne irj, csak arról, a mit nem tudsz. Vannak kutforrások bőven és ha nincsenek, fogd rá egy khinai szerzőre; kutassa az, a kinek tetszik . . .

— Ezek azok a tudósok, kik az eget ostromolják.

— Ezek azok! Pokolra velük. Az emberiség megrontói, a kik ellen kardot kell kötni, pajtás. Riadót fujni és csatát kezdeni az igazság nevében Ha vitéz vagy, jer velem.

— Megszerettelek. Jó fiu vagy. Követlek bárhová. Az én életemnek ugy sem volt czélja, miért ne fogadnám el a tiedet cserében. Csak azt kérem, hogy szeress és légy hozzám őszinte még szivügyeidben is. Szavamra mondom, kitérek az utadból.

— Nekünk más szerződésünk van, mi versenyezünk: tehát *kitérünk* és nem *kitérek*.

— A hogy akarod. Megszoktam a kommandót. Megyek utánad, vezess és hálából, a hol kell, védelek . . .

— Védjük egymást és nem védelek. Egy az egyért, több kettőnél.

— A hogy akarod.

— Mielőtt bevezetnélek, katona vagy, ismerd meg a csatateret és a hadsereget. A táborkar főnöke báró Zendehelyi Istv n. Egy semmi ember, a ki ha valóban okos emberek között van, nem számit Azt hiszem, ismered . . .

— Találkoztam vele. Sok szerencséje van a nők körül. Mindig asszonyok után szaladgál. Azt hallom, ezeknek köszönheti mindenét.

— Ugy van.

(Folyt. köv.)

minister úr, ha mind a két irányzatnak ad igazat. Rendelje el a vacatiót julius közepétől szeptember végéig, vagy ha ezt a 10 hetet sokalja — pedig éppen nem sok — és azt hiszi, hogy tanuló gyermekei keveset fognak tanulni és szamarak maradnak, adja ki rendeletben, hogy a szünidő julius közepétől szeptember közepéig fog tartani. Csak a tulságos tudós tanár urak és egyéb hangos pedagogus uraknak e tekintetbeni szakszerű meghallgatását legyen szives ezúttal mellőzni, mert ilyen hazabeszélő dolgokban rendesen bogár után indul az ember s soha sem jut düllőre, minthogy mindenki a maga körülményei, izlése és kényelme szerint szeretné beosztani a szünidőt, pedig hát még is csak a tanuló gyermek jő első sorban figyelembe, mert ezekért van az iskola meg a tanár is. Ha cretineket nevelünk, akkor sem iskolára, sem tanárra szükségünk nem lesz, hanem lesz helyette hülyék intézete, hová a tudósokká agyonnevelt nyomorékokat helyezzük. Ennek pedig nem a különben derék tanár lesz az oka, hanem a kevés pihenés és az agyonrubrikázott és felügyelözött tanrendszer.

Szép és üdvös az a tudomány de egy kis egészség is kell hozzá, már eddig is elég, sőt sok is volt a paralysis progressivából. A tanuló gyermekek éppen annyit fognak tanulni mint eddig, de a mit tanulnak, azt jobban fogják tudni, mert nem lesz zsenge fejükben egy meg nem emésztett tudományos chaos. Tehát kérünk egy kissé több pihenőt és több mozgást gyermekeink számára, mert azt is tekintetbe kell venni, hogy az általános hadkötelezettség mellett, egészséges és erős katonákra van szüksége az államnak, s nem csak hadjáratban, hanem a szokásos hadgyakorlatok alkalmával is tulságosan igénybe van véve az ifjunak minden testi ereje és egészsége, még akkor is, ha a különben tiszteletre méltó generális urak egyszermásszor nem követnek is el a legénység rovására holmi apró hibát és egyéb emberi gyarlóságot, a mit katonadolognak neveznek, de azért egy csomó katona életével és egészségének az árán fizeti meg.

A kassa-oderbergi vasut iglói nevelő- és tápintézete.

A kassa-oderbergi vasut-társaság által kisebb javadalmazásu alkalmazottjai fiu gyermekei számára *Iglón* létesitett nevelő és tápintézet 1899. szeptember 24-én *Hegedüs* Sándor m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur jelenlétében ünnepélyesen felavattatott.

A vasut-társaság mult év elején dr. *Falk* Miksa igazgatósági elnök, orsz. képviselő elnöklete mellett tartott igazgatósági ülésében, rutkai *Ráth* Péter vezérigazgató, orsz. képviselő javaslatára elhatározta, hogy a m. k. áll. vasutak szegedi és kaposvári nevelő és tápintézeteinek mintájára hasonló intézményt alapit, saját megyar vonala mentén.

Minthogy az akkori kereskedelemügyi miniszter ur, báró *Dániel* Ernő, e határozathoz készségesen hozzájárult a társaság csakhamar hozzáfogott a terv megvalósitásához. A kassa-oderbergi vasut mentén fekvő felső magyarországi városok közöl az intézet elhelyezésére ugy földrajzi fekvésénél, valamint a városban létező iskolák és tanintézetek számánál fogva legalkalmasabbnak Igló városa mutatkozott. E város képviselő testülete dr. *Münnich* Aurel orsz képviselő és *Nosz* Gyula polgármester közbenjárására alkalmas telket bocsájtott az intézet rendelkezésére és az épitési költségekhez is hozzájárult. Ily módon vált lehetségessé, hogy az intézet rövid másfélesztendővel a határozat meghozatala után felépült és belső berendezésében is teljesen elkészült annyira, hogy az az 1899—1900 tanév elején rendeltetésének át volt adható.

A kassa-oderbergi vasut iglói nevelő és tápintézete emberbaráti, tanügyi és nemzeti tekintetben fontos célokat szolgál Emberbaráti tekintetben mert száznál több szegény sorsu vasuti alkalmazott válláról gyermekeik iskoláztatásával járó nagy anyagi terhet vesz le; tanügyi tekintetben, mert az 1868. évi 38. törvényczikknek a 6—10 éves gyermekek kötelező elemi oktatására vonatkozó intézkedéseinek teljesitését elősegiti, a mi eddig a szóban jövő vasuti alkalmazottak állomási helyeinek az iskolával biró legközelebbi község nagy távolságánál fogva sok esetben lehetetlen volt; nemzeti tekintetben végül, mert az intézetben elhelyezett gyermekek hazafias szellemben való neveltetését biztositja.

Az intézetnek jelenleg 150 növendéke van. Valamennyien felső-magyarországi szülők gyermekei, kiknek többsége felvételekor nem tudott magyarul. Az összes növendékek egy-egy felvigyázó felügyelete alatt nyolcz csoportra vannak osztva. Minden csoportnak külön tanuló- és háló-terme van.

Minthogy a gyermekek belépésüktől kezdve ugy az intézetben mint az iskolában, magyar szón kivül egyebet nem hallanak, előreláthatóan e százötven idegen ajku gyermek már az első tanév végén elfogja sajátitani a magyar nyelvet.

Az épületnek *Pfinn* József kassa-oderbergi vasuti főmérnök által eszközölt tervezésénél különös gond fordittatott a takarékosság és czélszerü beosztás mellett az egészségügyi követelményekre. A teljesen szabadon álló emeletes épület 1843$^{m^2}$ beépitett területet, a növendékek részére fentartott kert és udvarok 12,500$^{m^2}$ területet foglalnak el. Az épület és berendezése összesen 130.000 frtba került. A hatalmas épület magában foglal 8 tanulószobát, ugyanannyi hálótermet és mosdóhelyiségeket. A bejárattal szemben van az étkezőterem a tálalóval, mely alatt a konyha és mellékhelyiségei találtak centrális elhelyezést. A főépületben vannak a gondnok és kapus lakásai, továbbá a gyermekek részére tágas fürdőhelyiségek, a magas pinczében a cseléd-lakások és a téli játszótermek vannak elhelyezve. A főépülettől elkülönitve két betegteremből, ápoló- és fürdőszobából álló teljesen berendezett kórházépületet létesitettek a beteg növendékek részére. Az egész épület villanyvilágitással, szellőztetéssel és vizvezetékkel van felszerelve, a szenyvizek és rothadó anyagok pedig a telket átszelő csatornán tavolittatnak el.

Az iglói nevelő- és tápintézet ezek szerint teljesen megfelel ugy az egészségügyi, valamint a nevelési szempontból támasztható minden követelésnek.

Ez utóbbira már az is kellő biztositékot nyujt, hogy az intézet élére gondnokul — *Putsch* Tóbiás tanitó-képezdei tanár személyében — egy általánosan elismert paedagogust állitottak.

Megcsufolt magyarság.

Egy helybeli könyomatos ujság a „Fővárosi tudositó“ legkevésbbé sem épületetes dolgot mesél el az Adria r. t hazafiságáról. Miután nem áll módunkban az adatokról meggyőződni, közöljük a vádat szó szerint, hogy alkalmat nyujtsunk a nevezett részvénytársaságnak a védekezésre, illetve a tényállás felderitésére.

A főváros egyik előkelő közigazgatási tisztviselője nagyobb külföldi tanulmányutat tett abból a czélból, hogy az idegen forgalom emelésére teendő intézkedések irányához anyagot gyüjtsön. A tanulmányut nem várt eredményekkel járt. Olyan tapasztalatokra tett szert ugyanis, melyekről csak azt nem lehet egy könnyen megállapitani, hogy szomoru-e inkább vagy bosszantó?

Az Adria m. kir. tengerhajózási részvénytársaságról szól az ének. Ez a derék magyar vállalat, mely a magyar kormánytól évenként néhány száz ezer szubvenczió rak zsebre, keserves dicsőséget szerez külföldön a magyar névnek. Az még szót is alig érdemel, hogy a magyar vállalat velenczei irodájában a falakon ékeskedő lajstromokban a magyar hajók mint Dániel Ernő stb. nevei után zárójelben ott szerénykedik az ártatlan megjegyzés (Autriche), a mivel nem akar más valótlanságot állitani, minthogy a magyar hajók osztrák hajók.

Hanem azután az már mégis egy kissé sok, a hogy a vállalat emberei az utazó közönséggel bánnak. Az olyan magyar utas, ki németül beszélni nem tud ne adj Isten hog kezük közé kerüljön, mert szóba ugyan nem állanak vele, hanem azért alaposan megsarczolják. Ezt egyébiránt mással is megteszik. Napirenden van, hogy kajutjegyet adnak el drága pénzen az utasoknak, ágyról, helyiségről azonban nem gondoskodnak. Ezekért a mizerabilis állapotokért természetesen mindenütt a magyarokat okozzák, szidják és szapulják.

A legközelebbi időben történt, hogy egy gazdag berlini gyáros Velenczéből az Adria hajóján Fiuméba szándékozott utazni, a vállalat irodájában lévő alkalmazottak azonban olyan brutálisan bántak el vele, hogy sértődötten le mondott utitervéről, csodálkozásának alig tudott kifejezést adni a gyáros, hogy magyar emberek is ilyesmire képesek lehessenek. Hiába magyarázták utóbb neki, hogy az iroda alkalmazottai olaszok többé semmi áron meg nem békül s a legközelebbi idegen hajóval Triesztbe utazott. Magyar földre lábát be nem tette, mert mint mondja, a történet után itt biztonságba nem ér zné magát.

Igy csufolják meg a magyar nevet a drága pénzen kitartott vállalatok, anélkül, hogy megtorlástól félniök kellene.

Felhivjuk a magyar kormány figyelmét a szubvenczionált vállalatra, mely a magyar intézmény czégére alatt kompromitálja unosuntalan a külföld előtt ugyis annyit rágalmazott magyarságot. A Reggeli Ujság-ból.

Felhivás.

Tizenötödik éve folytatja áldásos mükődését az E. M. K. E. Ez idő alatt gyüjtött 7 örökös, 1933 alapitó, 9590 rendes és 2510 pártoló, együtt 14.161 tagot. Az adományozók száma százezerre megy. Müködése folyamán összehozott az egyesület 1.290,878 frt alapvagyont, közmüvelődési és közgazdasági, ipari segélyekre kiadott k. b. 1 millió frtot s segélyekre biztositott évi jövedelme immár 68,313 frt 83 kr. Az egyesület tagjait szervezte: 1 székesfővárosi, 18 vármegyei, 8 városi és 35 járási, összesen 62 fiókválasztmányban. Munkaprogrammja felöleli az erdélyi rész minden culturális, egyházi, iskolai, kisdedóvási, népolvasóköri és népdalosköri feladatát, irodalmi müveket ad ki s a közgazdasági és ipari fejlődés érdekében a legmesszebb menő fáradozást teljesiti. *Eszközei békések.*

A czél azonban óriási. Az egyesület azzal, a mit alkotott, csak azt mutatta meg, hogy a bizalomra és pártolásra méltó, mert eljárása komoly s hazafias kötelessége teljesitésében lankadatlanul kitartó, hittel a győzelemben, ha nemzedékek munkája által is.

Az egyesület uj *Alapszabályai* a fejlődésnek és a tapasztalati szükségeknek megfelelőleg immár átdolgozva és megerösitve lévén: ezek alapján országosan uj *taggyüjtést* inditunk meg s tisztelettel kérünk minden jó hazafit, a kinek Isten erre módot adott, hogy az E. M. K. E. tagjai közzé belépni s a sikeresen megkezdett munka folytatását pártfogásával lehetővé tenni sziveskedjék. Az egyesület egyik

nagyobb szabásu ujabb akcziója: a romániai és bukovinai magyarok veszélynek kitett gyermekei számára Algyógyon a székely földmives iskolával kapcsolatban egy *szeretetház* létesitése.

Ne feledjük, hogy: „Erdély jobbkeze hazánknak“ s hogy: „a czél elérésére legalább is annyi évi jövedelemre volna szükség, mint a mennyi már eddig az alapvagyon.“

Hazafias tisztelettel

Béldi Ákos, elnök. *Sándor József,* t. alelnök-főtitkár.

Esküvő.*)

„A házasságok a menyben köttetnek“ tartja a közmondás. Elmondhatjuk ezt főként arról a szép frigyről, melyet *Garba Minus*, a páratlanul kedves és nemesszivü urhölgy, *Garba Gyula* belügyministeri segédhivatali főigazgató leánya és *Tihanyi Rezső*, belügyministeri tisztviselő, *özv. Thier Jakabné* fia, *Wirker Rezső* főmérnök unokaöcsese f. évi szeptember 12-én a várbeli Mátyás templomban kötöttek.

Édes anyjának, a lekötelező nyájasságáról és előkelően finom modoráról ismert urhölgynek lelke tükröződik vissza az ifju hölgyben és a kik ismerték a menyasszonyt, ismerik azt a fenkölt gondolkozást és mélyérzésü idealizmust is, mely az Ő szivét betölti s mely szivének sugalatával párosulva, őt Istennek oltárához vezette. Örökkétartó boldogságot és zavartalan örömet kivánunk az ifju párnak, jutalmul azokért az ideális elvekért és a közjó szolgálatában kifejtett önfeláldozó fáradozásokért, mék ez ifju hölgy egyik főékességét teszik. Mert ki ne emlékeznék arra, valahányszor közjótékonysági vagy kulturális ünnep volt városrészünkön, Garba Gyuláné és bájos leányának nevével mindannyiszor találkozhattunk; a vári bástyaünnepélyek és budai könyvtár javára a lövészegyesület kertjében rendezett felejthetetlen emlékü „parkünnepély“ fényes sikereiben gazdag részük volt. Vendégszerető házuk, kedves találkozója volt városrészünk legelőbb családjainak és zsurjaikon együtt láthattuk fiatalságunk szinét-javát. Képzelhető tehát, hogy mily érdeklődés övezte körül e házasság hirét és mily fényesség küldé messze előre is sugarait . . .

És ugy volt. Főuri nászhoz hasonló volt az a fény és pompa, mellyel ez ünnepély rendeztetett. Este 6 órára volt kitüzve az esküvő, de már jóval 5 előtt nagy embertömeg gyült össze a belügyministerium főbejárata a lakodalmas ház előtt. Gyors egymásutánba robogtak be a fogatok és a szőnyegekkel és délszaki növényekkel diszitett bejáratnál a menyasszony atyja, Garba Gyula fogadta a sürün érkező vendégeket. 6 órára együtt volt az egész násznép és a mintegy 25 csupa fehér pejlovas hintó hosszú sorban megindult az országház utczán végig a Mátyás templom felé.

A menetet a menyasszony bájos arczu öcscse, a kis Garba Gyuczi nyitotta meg XVI. Lajos korabeli rokokko-kosztümbe öltözve, fehér pálczára kötött bokrétával kezében. Őt követték az örömszülők: özv. Thier Jakabné, Garba Gyula főigazgatóval, Garba Gyuláné Schindler őrnagygyal, mint násznagygyal; majd a vőlegény következett az első koszorús leánynyal, Vagács Rácz Ida urhölgygyel, a ki gyönyörü rózsaszintoilletjével méltó feltünést keltett, majd a többi nyoszoló leány: Nyirák Gabriella, Geritzeny Vilmos főv. hivatalnokkal, Volf Eleonora Duma Béla póstatakarékpénztári tiszttel, Szemler Jolán Koczogh János gyógyszerészszel, Szabó Jolán Magyari Pál hivatalnokkal, Szabó Margit Dr. Berencsey György orvossal, végül pedig a többi násznép: Kanócz Istvánné Rosner Ferencz rendőrfelügyelővel, Angolné Kanócz István belügyministeri tanácsossal, Endrey Dénesné Szabó Antal b. ü. min. titkárral, Kornay Adél Szirmay Endre rendőrkapitánynyal, Pöschl Gusztávné Szabó János ügyvéddel, özv. Krémer Ilka Pöschl Gusztáv honvédszázadossal, Szabó Malvin Nyirák Ede számtanácsossal, Weiszkirchner őrnagy nejével, Loszdorfer kapitány nejével, Fliegl Kálmán b. ü. min. számtanácsos, Vigh b. ü. min. főigazgató, Bankos b. ü. min. igazgató, Sághy b. ü. min. igazgató, Sacellári b. ü. min. tanácsos, Endrey Dénes, Dr. Ernyei Mór ügyvéd, Löwenstein M., Nyirák Gyula, Dörfler Géza stb. Legvégül négyfogatu virággal gazdagon diszitett hintón a menyasszony következett, a kit Jurányi Győző kir. pénzügyi fogalmazó mint első vőfély vezetett.

Daczára a folytonosan szitáló esőnek, mely nem engedte a menet fényét teljesen kibontakozni, egész úthosszat valóságos sorfalat alkotott az érdeklődők sokasága, mig az óriási székesegyház hajóját zsufolásig megtöltve, szorongva várták a lakodalmas menet megérkeztét. Csak nehezen, a rendőrök alkotta sorfal között ért a násznép az oltár elé, hol *Dr. Nemes Antal* budavári apátplebános nyomban megkezdette az esketési szertartást, miközben a kóruson egy angol hölgy *Wawrinetz Mór* karnagy orgonakisérete mellett gyönyörü egyházi éneket adott elő. A szertartás befejeztével dr. Nemes Antal lendületes beszédet intézett az ifju párhoz a házasság és vallás eszméjét fejtegetve.

E gyönyörü egyházi beszéd hatása alatt hagyta el az Isten házát a lakodalmas sokaság; a fényes menet a disztéren, Albrecht uton, főutczán, Batthyány utczán, Krisztina- és Attila köruton és a királyi palotához vezető uton át a lakodalmas házhoz tért vissza, az óriási gyülekezet pedig szétoszlott, e fényes esküvő hatásával lelkében s ki-ki vitt egy virágszálat magával a menyasszony diszes hintójáról . . .

Esküvő után a násznép a belügyministerium nagy tanácstermében 50 teritékü diszlakomára gyült össze, melyet Drechsler Béla vendéglős rendezett. Az első felköszöntőt *Dr. Nemes Antal* apátplebános mondotta a menyasszony és vőlegény eszméjének szép jelentőségét és az e közt való párhuzamot fejtegetve, poharát az ifju párra üritette. Poharat emeltek még: Vigh főigazgató, Sacellári tanácsos, Kanócz István, Dr. Berencsey György, Szabó Antal, Schindler és Weiszkirchner őrnagyok, Pöschl Gusztáv százados, Nyirák Ede számtanácsos stb.

A lakoma végeztével a násznép tánczra perdült, melyre *Balogh*, a „Pannonia“ kedvelt czigánybandája huzta igaz tüzzel a talpalávalót. Reggel ½ 6 volt, mikor a világosság szétoszlásra szólitotta a mulatozókat, az ifju párt pedig vitte a négyfogatu hintó a pályaudvarra és onnan a gőzparipa tovább Velenczébe, a szerelmesek városába . . .

*) A tudósitást csak most kaptuk meg, tehát csak most közöljük.

A szent korona 900 éves jubileuma.

Megemlékeztünk már azokról az előkészületekről, melyek az első magyar király megkoronáztatásának a jövő esztendő Nagyboldog-asszony napjára eső kilenczszázéves fordulója méltó megülésére megindultak. Mint ujabban értesülünk, Vaszary Kolos biboros herczegprimás a főkáptalan több tagjának részvételével értekezletet tartott e tárgyban, valamint a szintén 1900-ra eső egyetemes katholikus egyházi világünnep és a magyar katholikus egyház alapitásának ezzel egybeeső 900 éves forduloja alkalmára rendezendő orsz. s helyi ünneplés módozatairól. Az e czélra már korábban Boltizár József czimzetes püspök és érseki helynök elnöklete alatt alakult bizottság által kidolgozott programmon történt némi változás, amennyiben elejtették annak azt a pontját, mely egy uj katholikus egyetem alapitását is a mondott ünnepségekkel összevegyitette, holott ily rövid idő alatt sem a szükséges anyagi, sem a szellemi erők nem állanak rendelkezésére az összes vagy legalább a több tudomány-ágak egyetemének létesitésére. Azért az értekezlet csakis a tényleg megvalósitható javaslatokat vette fontolóra, amelyek a hármas ünnep jelentőségének leginkább megfelelnek és azt ország-világ előtt minél fényesebbé tehetik.

Budai vásárcsarnokok.

A budai vásárcsarnokok ügyét a budai kereskedelmi társulat a következőkben sürgette meg:

Nagyságos Polgármester Úr!

Midőn Budapest székesfőváros törvényhatósága 12 évvel ezelőtt a vásárcsarnoki intézménynek létesitését elhatározta, — Matuska Alajos jelenlegr alpolgármester urnak a közélelmezési ügyosztály akkori vezetőjének javaslatára egyhangulag mondotta ki azt az elvet, *hogy a kerületi detail vásárcsarcsarnokok a központi vásárcsarnokkal egyszerre, egy időben adandók át a hasznalatnak.* Daczára a székesfőváros törvényhatósága közgyülésileg hozott e határozatának, ez az elv a gyakorlatban nem lett követve, a közgyülésnek határozata nem lett végrehajtva, mert a székesfővárosnak a Duna jobbpartján elterülő részén, — jóllehet azok részére az épitési telek már évek óta megszereztetett, — még mindég nincs egyetlen egy vásárcsarnok sem felépitve.

A hatóságnak azon intézkedése, hogy a Duna jobbpartján épült geographiai fekvésük folytán a természetes uton való fejlődésre kevésbbé alkalmas városrészekben a szükséges közintézetek mindég legutoljára, mintegy megkésve emeltetnek, már egy magában városfejlődési szempontból is hátrányos befolyással van. Megakasztja a Duna jobbparti részeknek a balparti részszel párhuzamos fejlődését az a mostoha bánásmód is, a melyben a Duna jobbparti részek a közuti közlekedés tekintetében részesülnek. Daczára mindennek az a körülmény, hogy a Dunaparti háztelkekre a törvénhozás által engedélyezett 30 évi adómentesség 1899. évben lejárt, közrehatott, hogy régi ódon házak helyébe gyönyörü diszes paloták emeltettek, a melyekbe nagy számban jöttek oly családok lakni, a kik eddig a Duna balpartján laktak de a kik családjuk, gyermekeik érdekében a szabad, tisztább levegő élvezhetése czéljából helyezték át lakásaikat a Duna jobbpartján épült városrészekbe.

Ezen ide ujonan átköltözött lakóktól nap-nap után halljuk a panaszt azon siralmas állapotok felett, a melyeket a nyilt piaczokon tapasztalnak. Ez a közönség a főváros Duna balparti részén már hozzászokott a vásárcsarnoki intézményhez, a rendhez és a tisztasághoz, a mely ott uralkodik és igy nem tud megbarátkozni azokkal az állapotokkal, a melyeket itt a nyilt piaczokon talál. Joggal kell tehát attól tartanunk, hogy e panaszok, mind hangosabbá és hangosabbá válván, mindazon családokat, a kik gyermekeik kedvéért készséggel költöznének át a Duna jobbparti részeken épült uj házakba, azon panaszok, hogy a napnak minden szakában élelmi czikkeket nem lehet beszerezni, a piacz tartama alatt is csekély választék mellett nem elsőrenndü közegészségügyi tekintetben nem kellően ellenőrzött élelmi czikkeket kaphatni, s hogy a budai részekről, különösen a főváros balparti részével vasuti összeköttetéssel nem biró II. kerületből a vásárcsarnokok csak drága pénzen és rengeteg időveszteséggel közelithetők meg, a Duna jobbparti részekre való átköltözéstől már eleve visszariasztják.

Ha még utalunk arra, hogy mily bénitólag hnt az egész környékre, a hova a vásárcsarnoknak épitése terveztetik, az évek óta húzódó ezen bizonytalanság; továbbá hogy mely veszteség hárul a székesfőváros közönségére abból, hogy a vásárcsarnokok czéljaira megvett ingatlanok épen ezen bizonytalanságnál fogva alig jövedelmeznek 2—2½%-ot teljesen jogosultnak fogja tarani Nagyságos Polgármester Úr az iparosaink és

kereskedőink és egyáltaljában a nagy közönség éroekében való azon felszólalásunkat és kérelmünket:

méltóztassék sürgősen intézkedni, hogy a székesfővárosnak Duna jobbpartján elterülő részein az évek óta tervezés alatt álló vásárcsarnokok minnél hamarább kiépitessenek

Budapesten, 1899. evi szeptember hó 24-én.

A budapesti (budai) kereskedelmi társulat:

Kollár Lajos, titkár. *Freyberger Pál*, elnök

Eljegyzés.

Kis-Baczoni *Benedek Sándor* és neje szül. *Manó Aloyzia* örömmel tudatják, hogy *Margit* leányuk Kis-Baczoni *Benedek Endre*, pozsonyi pénzügyigazgatósági fogalmazóval, özv. Kis-Baczoni *Benedek Áronné* szül. *Lukács Anna* urnő fiával jegyet váltott.

Budapesten, 1899. szeptember hó.

Özv. Kis-Baczoni *Benedek Áronné* szül. *Lukács Anna* örömmel tudatja, hogy *Endre* fia Kis-Baczoni *Benedek Margittal* méltóságos Kis-Baczoni *Benedek Sándor* ur, a közigazgatási biróság itélő birája és neje szül. *Manó Aloyzia* urnő leányával jegyet váltott. 1899. szeptember hó Brassón.

Ezt az eljegyzést érdeklődéssel fogják olvasni Budán, mert egyik kitünő vezérünk tisztelt családjában történt s mindenki áldást és boldogságot kiván a jegyeseknek és tisztelt szüleiknek.

A budapesti kereskedelmi- és iparkamara jelentése.

A kamara évi jelentése vastagság tekintetében nem maradt az előző éviek mögött A 370 oldalas jelentés igyekezett mindent felölelni, a mi csak a kamara életében előfordult, s bár birálata sok helyütt részrehajló, — mert hiszen czikkei érdekeltek tollából eredtek — mégis fontos utmutatásokat és érdekes megmegfigyeléseket foglalnak magukban.

A vaskos kötetet forgatva, valóban nem értjük a kamara azon eljárását, hogy egyáltalában nem vesz tudomást a biztositás ügy fejlődéséről és mai állapotáról, s a hol mégis megemlékezik, alapos tájékozatlanságot árul el. Az alsó-ausztriai kereskedelmi kamara évről-évre 2—3 ivben foglalkozik a biztositás ügy kérdésével és csodálatos, hogy a mig a budapesti keresk. kamara, mit sem tud a magyar biztositás ügyről, addig Reich Zsigmond, ki a bécsi kamara ily irányu jelentéseit készíti, bámulatosan jól és alaposan van *értesülve a magyar viszonyokról!* noha ez talán inkább helyén való lenne a budapesti kamara 370 oldalas jelentésében! Még egyszer felemeljük hát szavunkat a kamarához, hogy jövőben pótolja a hiányokat, mert ha oly aprólékos dolgokról is megemlékezik, mint X. Y czég sajátkezüleg irott reklamjelentései, akkor az oly hatalmas intézmény is, mint a magyar biztositás ügy, kétszeresen megérdemelné a figyelmet. Annál nagyobb mulasztásként rójuk ezt fel a kamara terhére, mert két olyan nagy tekintélyü levelező tagja van a biztositási szakvilágból, mint pl ormódi Ormódy Vilmos vezérigazgató és Poór Jakab vezértitkár urak, a kik bizony legalaposabban és leghivatottabban is informálhatnák a kamarát a biztositási ügyek állásáról és fejlődéséről.

A jelentés czime: *Kereskedelmünk és iparunk 1898-ban.* Első pillanatra ez a czim nem felel meg a munka feladatának, mivel hogy a budapesti kamara nagysága és előkelősége daczára csak a saját kerületének kereskedelmét és iparát öleli föl és nem az egész országét. Más oldalról azonban figyelembe veendő, hogy a főváros kereskedelme és ipara mintegy exponense az egész ország ide vágó gazdasági müködésének, a melynek összes szálai itt csomósodnak. Ez a munka tehát, a mely általános részében mult évi gazdasági helyzetünk megvilágitásával foglalkozik, tartalmával nem marad adósa czimének. Miképen elődei, ugy ez az évfolyam is nyilt szemmel figyeli meg a jelenségeket és világos, szókimondó magyarázattal kiséri azokat. Az észrevételek és tanácsok, a melyeket ilyeténképen bőven tartalmaz, ezt a munkát kiemelik a rövidéletü évkönyvek sorából és tartós értéket biztositanak neki.

„Biztositási és Közgazdasági Lapok."

Öngyilkossági mánia.

Zimándy Ignácz *Az Ébresztő Hangok* XVII-ik kötetében, a közlött temérdek történeti adaton kivül, melyek megczáfolására 1000 korona jutalmat tüzött ki, a frázisok korának következményeit is birálja s a társadalmi betegségeket is onnan származtatja le.

Érdekes és tanuságos, a mit a könyvben *Kolmár József* az öngyilkosságról ir, mit egé z terjedelmében itt közlünk:

Pusztulunk, veszünk! erkölcsileg és fizikailag, párbajban, nyomorban, elmezavarban s a mi legszomoritóbb *önkezüleg!*

Korunk öngyilkossági mániája rémületgerjesztő a társadalom minden rétegében s az életkor minden fokozatán. Naponként hullnak ezen vad őrjöngés áldozatai: gyermekek, ifjak és vének, közép- és főosztályuak, koldusok és királyok közül, rang és nemi állapot különbsége nélkül egyaránt, egyenként és csoportosan: mert napjainkban a *családi katasztrófák* rémesetei sem ritkák, midőn a kétségbeesett családfő előbb lemészárolja nejét, gyermekeit s azok holttestei fölött gyilkolja meg önmagát!

„Fővárosunk (Budapest) — irja Jókai lapja — *nevezetes ugyan a halandóság nagy számáról*, melyben az *öngyilkosok* felette nagy számban fordulnak elő; de az öngyilkossági mánia talán még egy évben sem öltött oly veszedelmes jelleget, mint ez évben; rövid két hó lefolyása alatt *huszonöt öngyilkosság* fordult elő Budapesten". („Nemzet", 1885. márczius 2.)

Alig mulik el nap, hogy egy, sőt több öngyilkossági eset ne fordulna elő". (*Pesti Napló*", 1881. julius 28).

Bécsben, 1884. évi augusztus havában *huszonhárom*, 1885. évi juliusban *huszonnégy öngyilkossági* esetet jegyzett fel a rendőri statisztika. De ki győzné regisztrálni e lelki betegség megdöbbentő jeleneteit! Oly számosak azok, mint a novemberi ég meteorjai?

Az *erkölcsök példátlan disszoluciója* miatt jajgatott Trefort is, a liberális miniszter.

Valóban, a *forradalmi láz* rövid száz év alatt a feloszlásig meglazitotta a társadalmi kapcsokat! E borzasztó század épen *forduló pontján* egész szörnyü mivoltában emeli rémalakját az aggódó világ fölött: a népek tönkrejutása árán, nagy erőfeszitéssel és mesterkedéssel fentartott, *ingadozó világbéke*, *az elvallástalanitott* néprétegekben fogait csikorgó „anarchia" száz fejü hidrája, az *öngyilkosságok* megdöbbentő sokasága a kunyhóktól a palotákig, a koldusoktól a *koronaörökösök*-, *sőt királyokig* — hangosan, szivszaggatólag intik a hüledező emberiséget a *megfordulásra*, *kijózanodásra!* Hiszen, még a vak is belátthatja, be kell látnia, hogy a *mily mértékben hanyatlik a vallásos érzés*, *az Istenben való hit az emberekben: ép azon arányban sülyed és vesz az élet becse, a hivatáshoz való lelkiismeretes hüség, a kötelességérzet az emberi szivekben;* ép azon mértékben veszti vezérlő világát s válik *csaló lidércz-fénynyé a tudomány*, mely a helyett hogy a csüggedő lelket egy magasabb erkölcsi eszmény felé emelné s megnyugtatná, lesülyeszti a rideg *kétségbeesés*, a török *fatalizmus* örvényébe!

Ime, az ominozás év kezdetén az egész birodalmat megrenditő katasztrófa, a népmilliok reményének korai ravatalánál hogy vigasztal a tudomány: a dicsőséges *orvosi pathológia* megállapitotta, hogy az *agyszervek fejlődési mivoltában gyökerezik az öngyilkossági őrültség oka!* (Lásd: „Gutachten der medizinischen Fachmänner über den Tod des Kronprinzen Rudolf in Mayerling, 30. Jänner 1889". aláirva: Hofrath Dr. E. Hoffmann, Prof. Dr. Hans Kundrat, Prof. Dr. Hermann Widerhofer).

Különös, hogy épen napjainkban, a nagyhirü haladási korban, s épen az egyre növekedő atheismussal arányt tartva, fordult elő oly temérdek számmal az *öngyilkosságiőrültséget szülő rendetlen agyképződés!* S még különösebb a dologban az, hogy előbb hosszas és nagyon helyes itélőképességet tanusitó előkészületeket, tervezeteket csinálnak az öngyilkos-kandidátusok, s csak azután adják át magukat (a tudós pathologus doktor urak kedvéért) a pillanatnyi őrültségnek!

Igenis, én is azt mondom s minden józan elme velem együtt, hogy valóban az agyvelőben gyökerezik korunk őrjöngő betegsége, az öngyilkossági mánia oka; *de nem az öngyilkosokéban*, hanom *a tudomány „Schwindlerjeiében"*, a kik *a világot az Isten és lélek, az erény eszményképétől a porba rántják a materializmus, a demoralizacziő posványába sülyesztik!*

A tudomány, mely nem boldogit embert, hamis uton jár. Térjünk meg! Józanodjunk ki!

Kolmár József.

Déli vasut.

A hálő és közvetlen kocsik forgalma Budapest D. V. pályaudvarról az 1899/1900 évi téli menetrendben.

I., II. oszt. hálókocsi

Budapest D. V. Velencze (Venezia) között.

Pragerhof—Nabresina—Cormonson át.

Budapest D. V. ind. este 8 óra, Velencze érk. d. u. 2 óra 15 percz. Menettartam 18¼ óra. — Velencze ind. d. u. 2 óra 10 pecz, Budapest D. V. érk. d. e. 9 óra 53 percz. Menettartam 19¾ óra.

I. II. oszt. közvetlen kocsi, két I. oszt. hálóhelylyel.

Budapest D. V.—Ala között.

Budapest D. V. ind. este 8 óra, Ala érk. d. u. 4 óra 17 percz. Menettartam 20¼ óra. — Ala ind. d. u. 2 óra 33 percz. Budapest D. V. érk. d. e. 9 óra 53 percz. Menettartam 19¼ óra.

I. II. oszt. közvetlen kocsi Budapest D.-V. Velencze (Venezia) között.

Pragerhof-Nabresina-Cormonson át.

Budapest D.-V ind. este 8 óra — percz Velencze érkezik d. u. 2 óra 15 percz. Menettartam 18¼ óra. Velencze indul d. u. 2 2 óra 10 percz, Budapest déli-vasut érkezik d. e. 9 óra 53 percz. Menettartam: 19¾ óra.

Budapest D.-V. Abbazia—Fiume között.

Pragerhof—St.-Péteren át.

a) Budapest déli-vasut indul reggel 8 óra — percz, Fiume érkezik este 9 óra 15 percz Menettartam: 13¼ óra. b) Budapest déli-vasut indul este 8 óra — percz, Fiume érk. d. e. 9 óra 38 percz. Menettartam 13½ óra. Fiume érkezik reggel 7 óra 45 percz, Budapest Déli-Vasut érkezik d. e. 9 óra 20 percz. Menettartam: 13½ óra. Fiume indul este 7 óra 55 percz, Budapest Déli-Vasut érkezik d. e. 9 óra 53 percz. Menettartam: 14 óra.

Budapest D. V.-Pakrácz között.

Nagy-Kanizsa-Barcson át.

Budapest D. V. ind. este 9 óra 25 percz Pakrácz érk. d. u. 1 óra 20 percz. Menettartam: 16 óra. Pakrácz ind. d. u. 2 óra 50 percz Budapest D. V. érk. reggel 6 óra 32 percz. Menettartam: 15¾ óra.

Ady Endre versei.

„*Versek*“ czimen jelent meg Debreczenben egy kötet költemény. Ezeket a költeményeket igazi költő irta, ki még fiatal ember s már is figyelemre méltó tehetség. A vidéki élet jó iskolája a költőnek, az irónak. Nem fogyasztja, de izmositja tehetségét Ady Endre versein, rajta van a vidék üdesége, lelke tiszta, gondolatai nemesek, képzelete magasan szárnyal. Jól esik ilyen tiszta igaz forrásból fakadt valódi költeményeket olvasnunk, melyek mindegyikében benne van az égő szikra. Ha a forrást a fővárosi élet salakja, nem rontja meg, ugy Ady Endrének szép előkelő helyet jósolhatunk a magyar költészet berkében.

Magyar király-hymnusz.

Jókai Mór király-hymnuszát eröteljesen zenésitette meg *Dr. Homonnay Ferencz*, kinek több klaszikusan sikerült zeneműve van elterjedve. A király-hymnuszt a 23-ik ezred zenekara nagy hatással játszotta több térzene alkalmával. Ajánljuk zene és énekkaroknak. Ára 75 krajczár, Rózsavölgyi és társánál.

Bittner Alajos.

A budai vendéglősök egyik legismertebbje Bittner Alajos a *krisztinavárosi sörcsarnokot* átadta utódjának. Bittner Alajos nemcsak mint vendéglős vívta ki a közszeretetet, de mint hazafi polgár is méltóvá tette magát a bizalomra és elismerésre. Nem hallgathatjuk el azt sem, hogy a *Buda és Vidéke* megerősitésében és terjesztésében sokat fáradozott s minden alkalmat megragadott, hogy a Buda és Vidéke előfizetőit szaporitsa. A krisztinavárosi sörcsarnok látogatói az ő és kedves neje előzékenységét tapasztalva otthon érezték magukat. Az átadáskor ezt pohárköszöntőkben ismerték el, mit Bittner Alajos megköszönt és látogatóinak figyelmébe ajánlotta utódját.

Köszönet és ajánlat!

Van szerencsém ezennel tisztelettel értesiteni, hogy I., Krisztina-tér 1. sz. a fennálló „*krisztinavárosi sörcsarnokot*“ a mai napon Ehmann I. urnak átadtam, melyet tovább vezetni fog. A t. vendégeim és a nagyérdemü közönség becses pártfogásáért és az irántam nagy mértékben tanusitott jóakaratukért fogadják hálás köszönetemet, kérem egyszersmind utódomat is becses pártfogásukkal továbbra is támogatni.

Kiváló tisztelettel

Bittner Alajos.

A fentiek alapján tisztelettel kérem a n.-érdemü közönséget, hogy vállalkozásomat támogatni kegyeskedjék Egyedüli törekvésem lesz e támogatást kiérdemelni.

Kiváló tisztelettel

Ehmann I.

Jutalom!

F. é. szept. hó 17-én a Svábhegytől a Norma-fáig vezető uton elveszett egy barna szörme (Zobelpelz). A becsületes megtaláló kiadóhivatalunkban szép jutalomra számithat.

Szépirás-iskola.

Vajda Pál székes-főv. polgári iskolai rendes tanár szépirásiskolája II. ker., Fő-u. 51. sz. Biztos és alapos kiképzést nyujt: bank-, pénzintézeti tisztviselőknek, és kereskedelmi alkalmazottaknak, urak és hölgyek részére, a magyar, német szépirási és rondirásból, kik azt rövid idő alatt elsajátitani akarják. Hölgyek, valamint felsőbb intézetbe járó tanulók részére külön napok és mérsékelt dijak. Tanitó-, tanitónő-jelöltek (képezdei hallgatók), a gyakorlati részen kivül a szépirás tanitásának módszerét is elsajátithatják. Tanitási idő naponként d. u. 4—9 óráig.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság.

4038/T 99. szám.

Közvetlen hálókocsik Budapest d. v. és Ala között.

Folyó évi október hó 1-jétől *Budapest d. v.*-ról Pragerhof-Marburg-Franzensfestén át *az olasz határig Ala-ra* és onnét forditott irányban *Budapest d. v.-ra* (a 201—1—402—4, illetőleg a 3—401—2—202 sz. gyorsvonatoknál) oly *közvetlen kocsik* közlekednek, melyek egy-egy I. és II. osztályu közvetlen kocsiszakas on kivül még két I oszt. hálóhelylyel birnak.

Ezen hálókocsikat a *Meranba* utazók Bozenig, az *Arcoba* és *Réva-ra* (Gardató) utazók Mori állomásig használhatják.

Az I. osztályu hálóhelyek használatáért a gyorsvonatra érvényes I oszt. menetjegyeken felül Budapest d v.-ról Ala-ig vagy megforditva 20 korona illeték fizetendő. Ezen hálóhely-illeték a hálóhely használatánál ugy az egész Budapest d. v. — alai vagy forditott utra, mint a részvonalon megtett utra (például Budapest d. v. — Villach, Bozen-Gries-Nagy-Kanizsa) is alkalmaztatik.

A hálókocsijegyek a vonatok kiindulási állomásain (Budapest d. v. Ala) a személypénztáraknál, továbbá naponkint délután 5 óráig a budapesti városi menetjegyirodában (Hungária szálló) válthatók, mig utközben, ha hálóhely még rendelkezésre áll, a jegyet a kalauz adja ki.

Déli vasut.

A cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság Wiener-Neustadt-nagykanizsai vonalán fekvő eddig csak a személy- és podgyász-forgalom közvetitésére berendezett Oszkó kitérő f. é. október hó 15-én „Oszkó“ állomás elnevezéssel az összforgalom részére megnyittatik.

Azonban oly áruk, melyeknek kezeléséhez homlokrakodó szükséges, továbbá hasitott körmü állatok ez uj állomáson sem fel-, sem ki nem adhatók.

Elsőrangu hazai gyártmány.

Gőzcséplők. Borpresek. Vetőgépek. Ekék.

Pontos czim:

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedüli gazdasági gépgyára mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerü felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Szecskavágók Morzsolók.

Eladó telkek.

1—2 egymás mellett fekvő és magas deszkakeritéssel bekeritett telek a *Kelenföldön* a fehérvári-ut mellett, közvetlen a Mekka városához czimzett vendéglő átellenében, s a Peringer-majornak balfelén. Ez a két telek massziv deszkakeritéssel van ellátva, a telkek szépen parkirozva és a legnemesebb gyümölcsfákkal s 500 rózsával beültetve, kut is van benne és pedig igen jó iható vizet ad. Egy-egy telek nagysága 300—300 □-öl, szép formáju; különösen kiemelkedik a ritka faju, pompás gyümölcsfák. A kut kezdetleges bár, nincs még készen, de a fő az, hogy a viz nem keserü, egy cseppet sem, igazán pompás, iható jó viz. A gyümölcsfák egy jó része Spött berlini leghiresebb faiskolájából valók Vannak szép fenyőfák is a parkban, melyek szépen fejlődnek, vannak remekszép szamócza-bokrok, óriás nagy gyümölcsüek stb. Nyulak és más kártékony állatok a telekre be nem jöhetnek, mert nem lécz, hanem erős, magas deszkakeritéssel van a telek bekeritve. A telken ház épitve nincs, de van egy deszkákból készült és papirpéppel fedetett szoba és egy nyitott szoba; rosz idő esetén ott lehet aludni. Bővebb felvilágositást ad a kiadóhivatal.

Nyilttér.*)

Császárfürdő Budapesten. Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:

mindszenti ERDÉLYI GYULA.

Szerkesztő: JURISZTOWSZKY ÖDÖN.

12951. 1899. szám.

Árverési hirdetményi kivonat!

A pestvidéki kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy Schwartz és Steiner végrehajtatónak L. Knapp végrehajtást szenvedő elleni 2929 frt 10 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a pestvidéki kir. törvényszék (a pestvidéki kir járásbiróság) területén levő a Nagytétény községben fekvő, a nagytétényi 286. sz. tkvi betétben foglalt L. Knapp néven álló A I. 1—4. sor 1805 hosz. szőlőre 1806 hosz. házra 18 7 és 1808. hosz. szántókra 1443 frt és az ugyanazon tkvi betétben foglalt, ugyanannak nevén álló A F. 1. sor 1820. hosz. szántóra 184 frt ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan **az 1899. évi Október hó 18. napján d. e. 10 órakor** Nagytétény község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Budapest, 1899. julius 6-án.

A pestvidéki kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

Goldstein

kir. trv.-széki biró.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legtisztább égvényes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Jakovits Károly

liszt, term. és hüvelyes vetemények raktára

Budapest, I., Mészáros-uteza 3.

Különösen alkalmas bevásárlási hely nemcsak azért, mert a **legjobb árut** adja a **legocsóbban**, — hanem a **vidéki vásárló** kocsijával az udvarba be is állhat és igy a vendéglői kiadást is megtakarithatja.

Friss sör.

Minden nap kora reggeltől késő estig frissen csapolt sört mér **Fukáts János** vendéglős (I. ker., Krisztina-tér, a „zöld fá“-hoz).

Janky és Neuzil

ércz-vasbutor fényezők és épületmázolási vállalkozók

Budapest, VII., Dohány-utcza 45.

Elvállalnak **fürdőkádak-, konyha- és vizes-edényekben bárminő mázolási munkát versenyárak mellett.**

Fősulyt fektetünk

vasbutor mázolási munkákra.

Javitások olcsón elkészittetnek.

„NEMZETI"

Baleset-Biztositó Részvénytársaság

magyarországi vezérképviselősége.

Első és egyedüli magyar népbiztositás orvosi vizsgálattal heti 10, 20, 30, 40, 50 kros befizetésekkel. **A biztositott tőke halál esetre már az első évben teljes összegben kifizettetik.** Ügynökök felvétetnek és kitanittatnak.

Rövid próba idő után állandó fizetéssel szerződtetnek.

Bővebb felvilágositásokat ad a

Magyarországi vezérképviselőség:

VI., Váczi-körut, Iparudvar.

Mihalovits József

kalapos-mester

Budapest, I. ker., Alagut-uteza,

a Szinkörrel szemben.

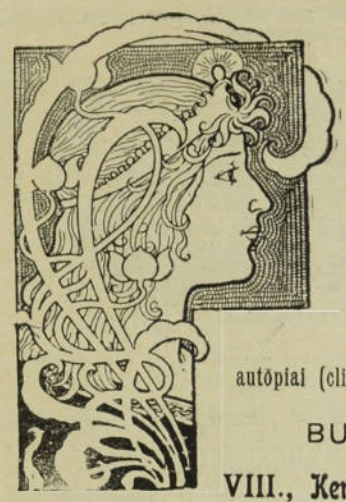
Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

NŐI KALAPOKBAN,

valamint **szőrme-árukból.**

Hegedüs és Társa

fotoczinkőgrafiai,

autópiai (cliché) és rajz-műintézet

BUDAPEST,

VIII., Kerepesi-út 53. szám.

Készit mindennemü fotoczinkografiai, autotipiai (cliché) és rajzokat, árjegyzékek, könyvek, szak- és hirlapok stb. nyomtatványok képes kiállitására.

Tervek és rajzok művészi kivitelben.

Speczialista képes levelező-lapok készitésében.

LÖWY JÓZSEF

SIRKŐ RAKTÁRA

Budapest, II. ker., Fő-utcza 98. szám

a Király fürdő mellett.

Mind e szakmába vágó munkák remek kivitelben **10—25%** olcsóbban készittetnek mint bárhol.

Venni szándékozók személyesen meggyőződhetnek fent jelzett raktáromban.

RÉTAY és BENEDEK

BUDAPEST, IV., Lipót-utcza 21. szám

Dús választék mindennemű templomi felszerelvényekből.

Oltárok, szószékek, képkeretek, úrkoporsók, lourdesi Mária-oltárok, Mária-trónusok stb.

saját jól berendezett műhelyeinkben bármely stylus és rajz szerint szépen, szolidan és legjutányosabban készittetnek el. **Tervezetek, költségelőirányzatok készséggel küldetnek.**

Elvállaljuk továbbá **régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek** stb. valamint **egész templomok belső berendezését, alapos ujitását, festését, márványozását** és **aranyozását**, ugyszintén **azoknak átalakitását**, melyeket kipróbált munkaerőinkkel a legszebben készitünk el **igen kedvező feltételek mellett.**

A templomok megtekintését, valamint a költségvetés dijtalanul eszközöljük. Megbizhatóságunkat e téren is számos elismerő nyilatkozattal bizonyithatjuk.

1898—1899 ik években a többi között a következő munkálatokat végeztük:

Nyitra m **Galgóc**, oltár átalakitás.
„ **Gerencsér**, főoltár renoválása, uj főoltárkép.
„ **Darázs**, egész templom renoválása, kifestése, üvegablakok.
„ **Mocsonok**, egész templom renov.
„ **Kis-Raáb**, egész templom renov.
„ **Kis-Appony**, egész templom renoválása és kifestése.
„ **N.-Kér**, uj oltárkép.
„ **Nyitra**, Apáca-zárda tornaterem kifestése.
„ **Ratkóc**, főoltár.
„ **Krakován**, két uj oltár.
„ **Hrádek**, lourdesi oltár
„ **Szenic**, főoltár és szószék.
„ **Bajna**, lourdesi oltár.
„ **Csejthe**, egész templom renoválása, 5 üveg-ablak, két uj mellékoltár.
„ **Szered**, Jézus- és Mária-szobor.
„ **Madunic**, egész templom renov.

Pozsony m. **Gerencsér** egész templom renov.
„ **Sempte**, Jézus- és Mária-szobor.
„ **A.-Dombó**, egész templom renov.
„ **Pudmeric**, egész templom renov.
„ **Halmos**, egész templom renoválása.
„ **Kajal**, uj főoltár és szószék.
„ **N.-Sur**, uj főoltár, uj mellékoltár és egész templom renoválása.
„ **Jakabfalva**, úrkoporsó.
„ **Lamacs**, uj főoltár.
„ **Cseszte**, Jézus Szive oltár.
„ **Szilinca**, főoltár renoválása.

Komárom m. **Alsó-Galla** uj főoltár és mellékoltárak ujitása.
„ **Felső-Galla**, egész templom ujitása.
„ **Szent-Péter**, lourdesi oltár.
„ **Gyalla**, uj főoltár.
„ **Dad**, egész templom ujitása és uj főoltárkép.
„ **Kürth**, lourdesi barlang szoborral.

Esztergom m. **N.-Ölved**, Jézus Szive oltár.
Bács m. **Szántova**, oltár ujitás.
„ **O-Szivac**, lourdesi oltár.
„ **Baja**, templom-renoválás.

Borsod m. **Szirak**, lourdesi oltár.
„ **Bánhorváth**, lourdesi oltár.
„ **Mező-Csáth**, úrkoporsó.
„ **Felső-Nyárád**, lourdesi oltár.
„ **Ozd**, úrkoporsó.

Csanád m **Mező-Kovácsháza**, főoltár.

Győr megye **Révfalu**, két oltar átalakitása.
„ **Gyirmoth**, uj oltár szentsirral.
„ **Gyarmath**, Jézus Szive oltár.

Heves m. **Pétervására**, úrkoporsó
„ **Csehi**, oltár.
„ **Gyöngyös**, Mária-oltár

Hajdu m. **Egyek**, lourdesi oltár.

Hont megye. **Ipolynyék**, főoltár.
„ **Deménd**, lourdesi oltár.
„ **Adács**, úrkoporsó.

J.-N.-Kun-Szolnok m **Rákóczi**, oltár.
„ **Török-Szt.-Miklós**, oltár.

N.-Kükülő m. **Bolya**, főoltár és szószék.

Kolozs m. **Bánffy-Hunyad**, főoltár és szószék.
„ **Radnóth**, főoltár és szószék.

Moson m **Magyar-Kimle**, uj főoltár.
„ **Horváth-Kimle**, templom renov.
„ **Püski**, uj mellékoltár és oltárképrenoválás.
„ **Nezsider**, főoltár.
„ **Hegyeshalom**, egész templom renoválása.
„ **Kiliti**, egész templom renoválása.

Pest megye. **Budapest** Angyalföldi országos tébolyda főoltár.
„ „ Irgalmas nővérek, lourdesi oltár.
„ „ Erzsébet-korház oltár.
„ **Nagy-Maros**, úrkoporsó.
„ **Szent-Iván**, úrkoporsó.
„ **Fajsz**, oltár.
„ **Adony**, Szt.-Háromság oltár.
„ **Pomáz**, főoltár.
„ **Taksony**, főoltár.
„ **Jakabszállás**, lourdesi oltár.
„ **Kóka**, Jézus- és lourdesi oltár.

Szabolcs m. **Tisza-Eszlár**, uj főoltár és mellékoltárok.
„ **Nyiregyháza**, úrkoporsó.
„ **Sibinj**, főoltár ujitása.

Fruscha György és Társa

temetkezési vállalat.

Van szerencsém szives tudomására hozni, hogy az „Első Magyar Szállitási Vállalat Részvénytársaság“ tulajdonát képező Entreprise des Pompes funébres VII. kerületi fióküzletéből — a hol több éven át mint üzletvezető müködtem, — kiléptem és folyó évi augusztus hó 1-én

Fruscha György és Társa

néven **VIII., Baross-utcza 68. szám alatt** (az elöljárósággal szemben), egy a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő

temetkezési vállalatot

nyitottunk.

Midőn ezen körülményt szives tudomására hozzuk, megjegyezzük, hogy főtörekvésünk oda fog irányulni, hogy jutányos áraink daczára minden tekintetben pontosság s a kellő diszes kiállitásokkal érdemelhessük ki szives bizalmát.

Temetés-rendezéseket a legegyszerübbtől a legfényesebbig mérsékelt árak mellett az összes szükségletek hozzáadásával rendezzük, nemkülömben nagy választékban sirkoszorukat is tartunk raktáron.

Végül bátorkodunk megjegyezni, hogy a szükséges koporsókat az országszerte ismert s hires Gebauer-féle gyárból szerezzük be, valamint hogy a legolcsóbb, sőt még a kórházi temetésekhez is nyolcz-oszlopos ezüstös halottaskocsit adunk.

DOBAI JÁNOS

PALA- ÉS CSERÉPTETŐZÉSI VÁLLALAT.

AZ UJONNAN ÉPÜLŐ MAGYAR KIR. VÁRPALOTA,

valamint

AZ ÁLLANDÓ ORSZÁGHÁZ PALAFESTÉSI MUNKÁK

VÁLLALKOZÓJA.

Alapitva 1860. **BUDAPESTEN,** Telefon 63—21.

VII., Csömöri-út 76. sz. (saját ház.)

HÁRTL L. ÉS TÁRSA

FESTÉK,

KENCZE ÉS LAKK GYÁRI RAKTÁRA

Budapest, VII., Csömöri-ut 2.

Fiók-üzlet: **BUDA, II., Fő-utcza 21. sz.**

NAGY RAKTÁR

Nobles és Hoare, Harland & Sohn-féle

ANGOL KOCSILAKKOKBAN,

VALENTIN-féle amerikai lakkokban

Bronzok, Enyvek és Páczokban,

BOROSTYÁN-LAKKFESTÉKEK és

Parkettviasz-pasztákban,

Homlokzat-festékek,

Gépolajok és kátrány-gyártmányokban.

Valamint mindennemű

Haj- és sörte-ecsetek, Kefe-áruk,

Düsseldorfi Tubusfestékek és

FESTŐ-SZEREK nagy választékban

a legjutányosabb árak és szolid kiszolgálás mellett.

A Kőbányai Királysörfőző

Dr Korányi és Dr. Ketly egyetemi tanár urak által gyógyczélokra ajánlott

GOLLIÁT

MALÁTASÖRE

idegbajokban, vérszegénységnél, emésztési zavaroknál, gyengeségnél stb kiváló sikerrel használtatik és egyuttal

legkellemesebb üdítő ital.

Ára vidékre kőbányai vasuti állomáshoz szállítva: nagy palack 15 kr., kis palack 13 kr. fogyasztási adóval együtt. Vidékre legkisebb szállitmány 30 palack.

Betét nagy ládáért: 1 frt 60 kr., kis ládáért: 1 frt 20 kr., palackért 6 kr., mely azoknak bérmentes visszaadásakor visszaszolgáltatik.

Megrendelhető: a gyári irodában Kőbányán, a városi irodában VII., Kertész-utcza 40. és a vidéki raktárosoknál.

Budapesten kapható minden nagyobb fűszer-kereskedésben és poharankint a Quisisana automata buffet-ekben is.

Köszönetnyilvánítás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherczeg udvar mesteri hivatala.

Általános Asbestárú-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherczeg **rendkivül meg van elégedve** az asbettalppal bélelt czipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak el, mint más közönséges czipőknél. Küldök egy pár vadász-czipőt, hogy annak a mintájára készitsenek másikat asbettalpbéléssel, ugyanannál a czipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadászczipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelőek, a mint megfelelők voltak a szaloncipők.

Zágráb, 18 8. julius hó 8-án.

Krahl, huszarkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke a következőket irja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetétű czipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, ugy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel

Szives tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én. tisztelő hive

Wekerle Sándor.

Ne viseljünk lábbelit a Dr. Högyes-féle szab. Asbesttalp betét nélkül.

A magy. kir. honvédségtől czélszerünek elismerve.

Nincs többé lábfájás.

Óvjuk lábainkat az izzadástól és meghülestől.

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid ideii viselés után **megkönnyebbül a járása** annak, ki czipőjét **dr Högyes által szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el.**

Kettősvastagságu **1.20** kr., egyszerű **60** kr., homoktalp **40** kr., gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbélés kitünőségét legjobban bizonyitja, hogy a **cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállittatott.**

Szétküldés csakis utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilagositások, prospectusok és köszönetnyilvánitások ingyen. **Kapható kizárólag:**

Asbestárugyár bet. társaság

Budapest, VI., Sziv-utcza 18.

DIETZL JÓZSEF

bornagykereskedő és bortermelő.

Cs. és kir udvari szállitó, valamint Ő csász. és kir. fensége József főherczeg udvari szállitója, Szerb kir. udvari szállitó

Budafokon.

Ajánlja tisztán kezelt asztali-, pecsenye és csemegeborait palaczkokban, valamint hordókban.

Különlegesség

Budai sashegyi saját termése.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. Közönség becses tudomására hozni, hogy I. Ker., Egyházt éren fiokü zletet nyitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órajában frissen kapható

LÖVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

RAINER J. és TÁRSA,

Budapest, II. ker., Fő-utcza 12.

Ajánlja legjobb minőségü **padló beeresztési szereit, parketpaszta** tartós és tükörfényü, doboz 45 és 80 kr. — **Főzött viasz** (1 kilogr. 6 liter vizben felhigitandó) sárga 1.20, fehér 1.40, 1 kilogr. — **Borostyánlak** 4 szinárnyalakban, doboz 85 kr. és 1 frt. — **Amerikai s. irituslak** (különlegesség, rögtön szárad, tartós és tükörfényü) 1 üveg 1.20 kr.

Nagy választék **illat és piperecikkekben, szivacsok,** mindennemü **sebészeti kötanyag és betegápolási készülékek.**

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, csomagolás felszámitás nélkül.

Minden vasárnap Schrammel és Concert.

MEGHIVÓ.

Van szerencsém az igen tisztelt vendégeimnek és ismerőseimnek, valamint a nagyrabecsült közönségnek becses tudomásukra hozni, hogy nálam minden pénteken

halászlé-estély

tartatik. Halászlén kivül **paprikás csirke és turós csusza** is kapható.

Az estélyen a közkedvelt „Schrammel-Terzet“ Meriád vezetése alatt fog játszani.

Kitünő konyháról és jó borokról gondoskodva van.

Számos látogatásért esedezik

kiváló tisztelettel

Bauer Ferencz,

vendéglős.

I. ker., Alkotás-u. és Mozdony-u. sarok.

Röck István

gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje

BUDAPEST, IX, SOROKSÁRI-UTCZA 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajógépeket.

Lokomobilokat,

kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket,

Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fültőcsövékkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**

Teljes hűtőtelepeket és jéggyárakat

szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizmütelepeket, gözmalmi- és téglagyári

berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömbzéki emeltyü szerkezettel.

Műfogak és fogsorok

a legjobb minőségben és a legjutányosabb árak mellett készittetnek — anélkül, hogy a gyökereket el kellene távolitani, 10 évi irásbeli jótállás mellett.

Hivatalnokoknak 50%-al olcsóbban.

Kivánatra részletfizetésre is.

KEMÉNY E.

Budapest, VII. ker., Klauzál-utcza 2. sz., I. em.

(a Párisi Nagy-Áruházzal szemben.)

Litografiai müintézet

könyvnyomda

kőnyomda

Kaufmann József

Budapest,

V., Arany János-utcza 4.

Telefon 39—72.

Nyomatott Kaufmann József kő- és könyvnyomdájában Budapest, V., Arany János-utcza 4.

Budapest, 1899. VIII. évfolyam 29. sz. Vasárnap, Mindszenthava (Október).

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Megjelenik havonként háromszor. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: I., Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A fővárosi közmunkák tanácsa müködése 1898-ban.

E szabályozás alkalmi okát a várbeli plébánia-laknak az országház-utczai régi telkén vett felépitése képezi. Tudomást véve a székes-főváros eme szándékáról, siettünk a környék végleges szabályozásának kérdését a megoldásra előkésziteni. Egy pillanatig sem lehettünk kétségben, hogy a szabályozásnak alkalmazkodni kell ahoz a helyzethez, melynek alakulását immár eldöntötte egyrészt a kész Mátyástemplom, másrészt pedig a Szent-István-szobor felállitása s azok a müveletek, melyek a halász-bástya stylszerü kiképzésére és a főherczeg Albrecht-utról a bástyára vezető monumentalis lépcső épitésére nézve Schulek Frigyes tanár terve szerint határozatba mentek. Ezeket a szempontokat véve tehát irányadóul, a Szentháromság-tér és környékére kidolgozott szabályozási tervben gondoskodtunk arról, hogy a Mátyástemplom déli homlokzata mentén oly szabad térség maradjon, mely legkeskenyebb részén is 13·5 öl széles; e mellett a Tárnok-utcza és a halászbástya között oly telektömb alakulását vettük kilátásba, mely mintegy teremtve van az előbb-utóbb remélhgtőleg mégis csak felépitendő primási palota czéljára. A terv további dispositiója, hogy a Szent-Háromságtér az éjszaki oldalon tetemesen kibővül s közvetlen kapcsolatba jut az egyenes irányban meghosszabitandó iskola-térrel, a tárnok-utcza kiszélesedik 9 ölre, a mostani elöljárósági épület pedig az országház-utcza nyugoti vonalának megfelelő lemetszést fog szenvedni. E szabályozási terv kihatása a plébánia-telkére az, hogy e telek terjedéket kap s azzal saroktelekké fejlődvén a Szent-Háromság-térre is homlokzatot nyer. Habár a telket igy kissé nagynak, az épitkezést pedig drágának jeleztük, a székes-főváros megmaradt azon szándéka mellett, hogy a plébánia-épület ide épittessék. Ebben az irányban a figyelmeztetésen tul nem terjeszkedhettünk; ellenben nem fogadhattuk el a székes-főváros azt a módositását, mely a Mátyástemplom éjszaki oldalán meglevő utczát 12-ölre kiszélesiteni czélozta. Eltekintve ugyanis e módositás egyébb következményeitől, a pénzügyministeri épület ujabb bolygatását elkerülendőnek találtuk, annál inkább, mert legutóbbi átalakitásánál kellő gond volt a Mátyás-templom érvényesülésére. A szabályozási terv ebben a stadiumban várja a székes-főváros hozzájárulását, mely a költségek viselésének kérdését is felvetette volt. Egyelőre azonban csak a plébánia telek szabályozása van szőnyegen, ennek költségét pedig természetesen a főváros van hivatva viselni.

Az Attila körút metén levő palota-tér, melytől két feljárattal fejlődik ki a várba vezető uj út, palota-út tulajdonképeni czéljának megfelel ugyan, de nem zárja ki azt az eshetőséget, hogy a tér az éjszaki és déli határán 3—4 emeletes házak épüljenek, melyek egyéb alkalmatlanságok mellett utját állanák annak, hogy a kir. várpalota ebben az irányban is szabadon érvényesüljön. Ez az egyik ok, mely a szabályozás kiegészitését kivánatossá teszi. Van azonban még egy másik szempont is, mely szükségessé teszi előrelátóan gondoskodni arról, hogy a m. kir. udvartartás későbbi czéljaira alkalmas telkek álljanak rendelkezésre s ezeken oly épitési mód nyerhessen alkalmazást, mely teljes összhangban lesz a kir. vár elrendezésével. Örömmel fogadtuk tehát a kir. vár épitési bizottság kivánságát, hogy a palota-tér éjszaki oldalán egy nagyobb ingatlant, déli oldalán pedig három kisebb ingatlant a kir. várépitési alap terhére sajátitsunk ki és ezek határolására az Attila-körút és a Lógody-utcza közt egy-egy 6 öles utczát vegyünk fel az általános szabályozási tervbe. Az utcza területe az éjszaki oldalon magából a már meg is szerzett ingatlanból kerül ki, a déli oldalon pedig a kisajátitandó 3 ingatlant követő negyedik ingatlanból fog vétetni, hogy igy a palota-tér és az uj utczák között keletkező egy-egy telektömb egészen arányos méretekkel alakuljon. A két tömb a kir. várépitési alapból egyelőre kertészetileg lesz fentartva azzal a czélzattal, hogy felmerülő szükség esetében a kir. udvartartás számára alacsonyabb nyaralószerü épületnek adjanak helyet. A leirt müvelet városrendezési és szépészeti szempontból kétségtelenül igen előnyös lévén, a két uj utczát az általános szabályozási tervbe felvettük és a rendezéshez még szükséges ingatlanok kisajátitása iránt az eljárást megindituttuk.

A „Buda és Vidéke“ tárczája.

Hol a vad leány?

— Regény. —

Irta: Erdélyi Gyula.

NEGYEDIK FEJEZET.

A meczenás.

(Folytatás)

A táborkari másik vezér, Bezeg Kálmánné férje azt kutatja, valóban *jobbra repülnek-e a szitakötők?* És ő az összehasonlitó bélyegismereteket müveli. A báró legbizalmasabb tagtársa. Leánya, Agatha kisasszony a *pillangók betegségét* kutatja, *különös tekintettel a szárnyak aszkórjára.*

— Nem fogok róla beszélni vele.

— Sőt inkább. Vannak nekem a pillangókról nagyszerü jegyzeteim. Elolvasod és ur vagy.

— Ha csak igy nem.

— Ne félj semmit. Győzünk. Mienk a csatatér Egyszerre ki fog tünni, hogy a legtöbb tudása csak szédelgés, ha a világ még nem egészen vak.

— Barátom, nem értek hozzá, de ugy látom, hogy ez nehéz és csalódás lesz a vége.

— Egy kis csalódáshoz hozzá vagyunk szokva . . . Előre!

A Minerva-szalónban elég szivesen fogadták az uj tagot. A meczenás, báró Zendehelyi István megigérte, hogy a sziv mértanát a Népszerü Minerva-Könyvtárban kiadja. Berdár Róbert megjegyezte, hogy csak egy kis részt adhat ki barátja ebben a könyvtárban, mert az egész nagy mü.

Bréma városa támogatása mellett jelenik meg először, de a Minerva-szalón megszerezheti a magyar forditás jogát. A volt főhadnagy mindenkivel váltott szót s bármiként kerülte is őt Agatha, vele is.

Agatha azonnal visszavonulást jelzett a pillangó-tudomány köréből s kérte a főhadnagyot, hogy beszéljenek másról, mert ő az anyja és atyja rendeletére *hires nő* és keresi a hires embereket. Ezek parancsolnak, ő csak beszél.

Helykői Aladár egészen mást látott Agathában, mint a kikosarazás alkalmával. Ez egy naiv, félénk leány, mellette hiu és kaczér s épen nem a tudományos operettek szerepére van hivatva. Egy kicsit rátartó, de nem egészen az, a kinek lefesteték és nem az a rendeltetése, hogy hirbe legyen szerelmes, hiszen csupa élet.

A mama leánya, ki tudományosan eped Zendehelyi báróért, mig a papa, Rezeg Kálmán az előkelő összeköttetésért rajong. Most már más szemekkel nézte Agathát és körülbelül azt észlelte, hogy a mama Zendehelyi lánczait azzal is képes megerösiteni, hogy leányát odaadja neki, a titkos udvarlónak, ha nyiltan vejének mondhatja. Sokszor megtörtént már: nézd meg előbb az anyját . . .

A kis tudós meg azon kapta magát rajta, hogy eltévesztette az egyensulyt és elfelejtette a romboló czélt. Olimpiához repült képzelete. Sokat tudott, de nem ismerte a nőt és igy nem is fedezhette fel Kalipszánó leányában a nagyravágyást a tetteknek és érzelmeknek ezt a veszedelmes rugóját, mely ha megnyilatkozik, az ártatlan sziv sem keres többé eszményt.

Képzelődése közben a szerelemnek arra a fokára jutott, mely kétkedéssel tépeti a szivet a tizenhatéves leánynál ugy, mint a komoly embernél. Felébredett lelkében mindaz, a mi életében elszomoritotta. Még nem is kezdődött az, a mit óhajtott, de félt, hogy nem éri el és meghatalmaskodott szive felett a csüggedés.

☞ Hazai ásványvizeket igyunk! ☜

A tabáni paplak a volt palota-utcza, most Attila-körut szabályozázára vétetvén igénybe, a székes-főváros annak pótlására uj paplakot szándékozik épiteni, természetesen a templom környékén, melynek szabályozása igy revizió alá volt veendő. E részben a helyi körülmények számbavételével arra az elhatározásra jutottunk, hogy a Döbrentey-utcza és a tabáni templom között tervezett 8 öles utcza folytatásában az Attila-körut és a fehérsas-utcza közt egy 6 öles utcza vétessék az általános szabályozási tervbe, minek követeztében a fehérsas-utcza egyenes kapcsolatba fog jutni a Döbrentey-utczával. — Ezen szabályozásból indulva ki, a paplak számára a székes-főváros által vagylagosan kilátásba vett 931, 926 és 813. hrzi sz. telkek közül csakis a 931. hrzi sz. telket tarthattuk alkalmasnak, még pedig kiegészitve a mellette elvonuló és felhagyandó közzel, valamint azon terjedékkel, mely a 930. hrzi sz. telekből fenn fog maradni. Indokolja a paplak idehelyezését az a körülmény, hogy a fentiek szerint alakitandó telek a templom közvetlen közelében fekszik és a palota-utczában volt plébánia-lak lebontatván, a sekrestye is a templom Döbrentey-utcza felőli oldalára tétetett. A paplak, sekrestye és templom között tehát igy hozható létre a legczélszerübb kapcsolat. Igaz, hogy ez esetben két telket kell megszerezni, t. i. a 931., 930. hrzi sz. telkeket; de igy a paplak telkének megalakitásán felül a főváros ahoz is hozzájut, hogy a Döbrentey-utcza és a templom közti 8 öles utczát több, mint a félszélességében egyszersmind megnyithatja, amire a templomhoz való közlekedés szempontjából szintén nagy szükség van.

A budai belső körúti vaspálya-vonal irányának első megállapitásánál még a lóüzem lebegett szem előtt, melylyel a Szent-János-tér jelentékenyebb emelkedése csak nehezen, előfogat alkalmazásával lett volna legyőzhető. Kivánatos volt tehát, hogy a délről éjszak felé közlekedő kocsik az emlitett teret elkerüljék. E végből tervbe vétetett, hogy ezen kocsik vágánya az Attila-körutból befordulj on az iv-utczábn es innen az árok-utczán vezettessék tovább ismét az Attila-körutba (a volt Szent János-utczába). Ez a szándék vezetett arra, hogy iv-utcza szélessége az Attilla-utcza és árok-utcza közti szakaszban 10 ölben, az árok-utcza szélessége pedig az iv-utczai keresztezéstől fölfelé 8 ölben állapittatott meg.

Mtután azonban a közúti vasut tényleg villanyos üzemre épült ki, s mindkét vágánya a Szent János-téren fekszik, a telkek jobb beépitése érdekében ugy az iv-utcza, mint az árok-utcza kérdéses szakaszának szélességét egyenlően 6 ölre szállitottuk le.

A (13658. 13761. 13788.) uj hrzi sz. telek rendezése alkalmával a tulajdonos kérelmére a telken keresztül egy 8 öles utcza létesitésit vettük fel az általános szabályozási tervbe, oly kikötéssel, hogy a tulajdonos nemcsak a területet adja ingyen, hanem tartozik a kiépités költségeit is viselni.

A székes-főváros a vizivárosi plébánia telkét rendezni óhajtván, ebből az alkalomból nem mulasztottuk el rámutatni arra, mennyire kivánatos volna, a bombatéri templomot szabaddá tenni. Ennek érdekében egyuttal elhatároztuk, hogy a templom és a szomszédos malomtelek között, annak idején, mikor az utóbbi szabályozás alá kerül, egy 8 öles utcza nyittassék, — a vám-utcza pedig 6 ölre kiszélesittessék, mihez a székes-főváros hozzá is járult.

Az ápolda- és az ostrom-utcza közt az Ilona-utcza a 3339. hrzi sz. telekből lett volna kiszélesitendő; a kiszélesités a telket annyira megcsonkitotta volna, hogy különösen az ápolda-utczai homlokzata miatt alig lehetett volna czélszerüen beépiteni. A tervet tehát a székes-fővárossal egyetértőleg oda módositottuk, hogy a kiszélesités az út másik oldalán történjék, hol hasonló bajt nem időz elő.

Az érdekelt tulajdonosok kérték, hogy ez az utcza 4 ölről 6 ölre szélesittessék ki; s miután az ehez szükséges területet ingyen fel is ajánlották, kivánsaguk teljesitendő volt.

E dülők szabályozási tervét még 1894-ben dolgoztuk ki; a székes-főváros felmerült észrevételeit pedig, azokra vonatkozó elhatározásunkkal együtt 1896. évi jelentésünkben ismertettük. A szabályozási terv ama részletei, melyek iránt a megegyezés még hiányzott, a mult évben kerültek ismét tárgyalás alá s nyertek részünkről elintézést az alábbiak értelmében. A mecset-utczát eredetileg csak a Niedermayer-utczáig terveztük, holott a székes-főváros azt a kavics utczáig kivánja megnyujtani; tekintve, hogy ezen óhajtás ellen eddig a kapcsolatos tetemes költség miatt volt észrevételünk, a főváros ismételt kivánságához hozzájárultunk, mert a költség őt illetvén, szorgalmazásából arra kellett feltételeznünk, hogy a költségek szempontját akadálynak nem tekinti. A vonalozás végleges megállapitására irányadó lesz, hogy a környéken épült uj nyaraló megkimélve maradjon és 3 mtres előkertje is legyen. A Lukács-fürdő és a Margit-hid között fekvő Dunaszabályozási telkeinket a a főváros park czéljára kivánta felhasználni; ezt feleslegesnek tartottuk, mert a Császárfürdő és a Lukács-fürdő előtt már különben is van park. A főváros mégis ragaszkodván szándékához, végre abba részünkről is beleegyeztünk, oly feltétel alatt, hogy a főváros a telkek □-ölenként 80 frttal számitott 256,896 frtnyi becsértékét nekünk téritse meg, mert ez le van kötve a nagykörut létesitésére adott állami előlegek törlesztésére. A főváros a feltételt elfogadta s kivánságára beleegyeztünk, hogy a vételári összeget 10 év alatt egyenlő évi részletekben fizesse. — A többi észrevételek legnagyobbrészt megszüntek; s a melyek még fenmaradtak, ezeket figyelembe nem vehettük, s ha a főváros az ujabb felvilágositások után is fentartaná ezen kivánságait, a nézeteltérését a belügyminiszter ur döntésére fogjuk bocsátani.

A trombitás-út egy szakasza azon agyagaknázások következtében, melyeket a „kőszénbánya és téglagyár Pesten“ bej. czég ottani telepén eszközölt, már évtizedekkel előbb leszakadt s hatóságilag megállapitott ténynyé vált, hogy a társulat az utat helyreállitani tartozik. A Rézmál-dülő és környékére kidolgozott szabályozási ter-

---

És az a borus gondolat emésztette, mely már többször marczangolta őt, hogy minek van a világon egy kis törpe ember, ha a tettek, a sikerek nem tudják láthrtatlanná tenni azt a kis természeti hibát. Mikor ezek a sejtelmek gyktörték, mindig bátran belépett volna az oroszlán-ketreczbe, vagy szembenéz akármily veszedelemmel.

Néha részvétet, szánalmat olvasott ki az emberek tekintéből.

Mikor az oroszlánok között volt, ugy tekintettek reá, mint egy győzelmes, bátor hadvezérre. Megboszulta ezt a sok szánakozó tekintetet. A hőst megtisztelő félelemmel bámulták. És ő hős, mert sohasem félt a haláltól, csak a szánakozó nézésektől.

A hires tudós szerelmében csak olyan együgyü volt, mind egy holdas apród. Azt hitte, hogy Olimpia, a mikor ő müvészetét bátor cselekedetével megtisztelte, nem részvétet, nem szánalmat érez, hanem a legfenköltebb érzés tüze heviti szivét.

Egyik órában hitet tett volna erre, a másikban már kétkedett és kész lett volna Olimpia szánakozása elől Alexandró fogai és karmai közé menekülni, hogy az állat-regények közé egy állatember regénye is vegyüljön.

Ilyen romantikus hajlamai voltak egy pozitiv tudomány nagyhirü tudósának, ki sokszor élczelt a szerelem bamba tévedései felett még itt is rendszert követelt volna, ha a szivek csatáit másoknál meg nem figyeli.

Három vagy négy nap alatt ébredt szivében ez a szenvedély és nem gondol hivatására. Teljes erővel vissza akarta nyerni önmagát de nem lehetett.

Olimpia az övé lesz, vagy vége a komédiának.

Helykői Aladár reánézett uj barátjára. Észrevette borongós kedélyét; a tépelődést, a kétkedést elárulta a tudós tekintete. A főhadnagy megértette ezt az érzést, de azt is látta, hogy ennek a tudósnak is kevés a vágott dohánya, ebben is ébred az idomithatlan állatember.

Őt is meghatotta Olimpia, merengett is érte. Elhatározta, hogy ő is versenyez, de mikor látta, hogy komolyodik a helyzet, uralkodott magán. Hirtelen lángolt mindig és csalódott. A barátságban akart vigaszt találni. Akadt egy barátja és most ezt veszitse el? Féljobb, fordulj, ha tudsz; ha szereti, hát szeresse. Különben is Olimpia dolga az egész és a tudósé.

Bármennyire tetszik is neki Olimpia, ő félre vonul. Ez a fiu csalódni fog. Tegnap este látta, hogy a leány nagyravágyó, nem az az egyszerüség, a tudomány előtt meghajló ideális leány, a kinek Olimpiát látja a tanár. Nem hitte, hogy ennyire komoly lesz a dolog. Csak kiábrándulna ez a fiu. Őt, a katonavért a csalódás bántja ugyan, de nem árt annyit. A sebek könnyebben gyógyulhatnak nála, mint ennél a kis tudós embernél. Őt csak az bántja, hogyha gunyolódnak csalódásai felett... Ez az ember, t. i. Berdár Róbsrt csak tudományába lehet szerelmes és abba, ki azt megbecsüli. Róbert, mindketten betegek vagyunk. Én felfedezem talán az orvosszert. Igy elmélkedett a volt főhadnagy.

Rezeg Kálmánné megnyitotta a gyülést Elolvasta az ünnepély programját. Nagyszerü kiállitás, felolvasás az összes speciális tudományokból jótékony czélra.

Elfogadták.

A meczenás ajánlatát, hogy kagylóit kiállitsa, éljenzéssel fogadták, jegyzőkönyvbe iktatták, szükebb és tágabb bizottságokat küldtek ki.

(Folyt. köv.)

vünkben a régi helyett egy uj utvonal eszméjét is felvettük, mely a retek-utczából, a fogaskerekü vasut állomásával szemben kiindulva budakeszi-uttal megközelitőleg párhuzamosan, tehát ugy haladna, hogy ezen utobbi ut nagy forgalmát az uj trombitás-ut részben felvehetné és megoszthatná. Ezen uj utvonalát általános közlekedési szempontból a réginél jobbnak tartottuk. Habár ugyanezen nézetben volt a székes-főváros is, a nevezett társulattal szemben a régi leszakadt ut helyreállításához ragaszkodott, csupán azon okból, mert az uj vonal kiépitésére a társulat jogi szempontból nem szoritható. Felebbvitel utján végső fokon a belügyminiszter úr is a régi ut helyreállitására kötelezte a társulatot. Végre azonban a társulat is érdekeinek helyes belátására jutott és felismerve, hogy a régi út helyreállitása több költséget okoz, a belügyminiszter úrtól a tárgyalások megindítását kérelmezte abban az irányban, hogy a leszakadt út helyett a fentebb érintett uj utvonalat épitse meg. Tekintve, hogy igy a társulat önként kinálkozott a jobb uj vonalat kiépiteni, a területet ingyen adni és az utépitést makadamszerüleg saját költségén hatóságilag megállapitandó terv szerint eszközölni és ennek biztositására a székes-fővároshos 12000 frtnyi óvadékot is tet le, — megkérdezés folytán az ügy ezen ujabb fordulatára abban foglaltuk össze véleményünket, hogy a jogerős harmadfoku határozattal szemben a belügyminiszter úr találna módot arra, hogy a jobb érvényesülése lehetetlenné ne váljék. Másrészt később a székes-fővárossal is érintkezésbe léptünk abból az alkalomból, hogy a társulat szóban forgó telepén munkásház épitésére kért engedélyt, melyek kiadása előtt természetesen a telek szabályozása volt tisztába hozandó. Utalva tehát a társulat fentebbi ajánlatra és kiemelve, hogy a régi út helyreállitására vonatkozó jogerős határozat nem képezhet akadályt abban, hogy a székes-főváros a társulattal a közérdekre nézve sokkal előnyösebb uj utvonal kiépitése iránt megegyezésre léphessen, aminek természetesen a czélba vet épitkezés előtt kell eldölnie: felkértük a székes-fővárost, hogy a szükséges tárgyalásokat a társulattal sürgősen inditsa meg. Ajánlatba hoztuk egyszersmind azt a módozatot, hogy az ügy gyorsabb lebonyolitása végett a tárgyalások a társulat bevonásával vegyes bizottság utján intéztessenek. Ezt a főváros elfogadván, a tárgyalások vezetésünk alatt éppen folyamatban vannak és kecsegtetnek a sikeres megoldás kilátásával.

A Marczibányi-féle császárfürdői kegyes alapitvány telepének szabályozása érdekében a székes-főváros hozzánk fordult, kérve, hogy a szabályozás keresztülvitelét vennők kezünkbe. A sajátjának vélt terület felett a rendelkezést tulajdonjogának fentartásával nekünk egyszersmind felajánlotta és ez lett volna az az érték, mely a szabályozással kapcsolatos áldozatokat ellensulyozni és kiegyenliteni lett volna hivatva. Ebben azonban nagy tévedést kellet megállapitanunk. A rendelkezésünkre felajánlott terület ugyanis mint nem telekkönyvezett oly közterület, mely szabályozás folytán a császárfürő telkéhez esik, 271.00 □-öl, az 1870. évi X. t.-cz. értelmében a kezelésünk alatt álló fővárosi pénz alapot illeti s a szabályozás czéljára kizárólagos rendelkezésünk alá tartozik. Fel kellett tehát a székes-fővárost világositanunk, hogy amit nekünk felajánlott, az különben is a mienk és igy abban nem nyerhetünk segedelmet azon áldozatok viselésére, melyeket a szabályozás keresztülvitele igényel. Egyébiránt azokat az emberbaráti czélokat, melyeknek a császárfürdői kegyes alapitvány szolgálatában áll, e tanács teljes mértékben méltányolta mindenkor és ennek bizonyságát is adta abban, hogy egy részt a telekhez a Duna felől csatolandó 271.00 □-ölnyi terjedéket már előbb oda igérte ingyen, másrészt a Duna szabályozása folytán nyert, a császárfürdő mentén elvonuló 1830.70 □-ölnyi területet a fürdőhöz szolgáló nyilvános park czéljaira ingyenes használatul átengedte. Hátra van még a fürdő telkének szabályozása a Zsigmond-utcza felől. Itt terjedékbeváltás lesz, melynek terhét készségesen magunkra veszszük. De hogy a fennálló épület elmozditásával a szabályozás a megvalósitás stádiumába jusson, az ügyet ebben az irányban az alapitványnyal egyetértőleg rendezni, már csak a székes-főváros lehet hivatva. Nem kétkedhetünk, hogy a szabályozás végrehajtásához füződő városrendezési czélokat és a közhasznu kegyes alapitvány méltányos érdekeit a székes-főváros is szivén viseli és ezen bizalommal intéztük hozzá kérésünket, hogy a fürdő gondnokságával a tárgyalásokat vegye fel minél előbb.

A zöldmáli-út és a 16378. és 16399. kat. sz. utak közé eső tömbön a székesfőváros kezdeményezésére 3 uj utat vettünk fel az általános szabályozási tervbe. Ezek közül a zöldmáli-úttal párhuzamosan, ugyszintén az 5901. és 5903. hrzi sz. telkek között tervezett ut széllességét a javaslatba hozott 4 öl helyett 6 ölben állapitottuk meg. Ez a vidék ugyanis a IV. övezetbe tartozik, a hol az utczai vonalon és zárt sorban is szabad épiteni; s ha a telektulajdonosok ezzel a szabadsággal élni fognak, a 4 öles utak meg sem felelhetnének. A harmadik utat ellenben meghagytuk 4 öl szélesnek mert oly meredek, hogy csak gyalogközlekedésre használható, lépcsős kiképzéssel.

A pinczeszövetkezetekről.*)

Széltében-hosszában úgy szokás a mi szép hazánkat emlegetni, mint a tejjel-mézzel folyó Kánaán gazdag, boldog földjét. És ha végigmegyünk az ország változatos vidékein, be kell ismernünk, hogy sok igazság van ebben a nagy dicséretben. Buzánk aczélos, rétjeinken gazdag rendeket ád az illatos, kövér fü mindenütt édesre zsendül a gyümölcs, boraink tüzesek és zamatosak, a vizekben halak, erdőkön, mezőkön vadak tenyésznek, férfiaink erősek és munkások, asszonyaink szépek és szorgalmasak; egy szóval mindenünk megvan, a mi csak egy ország gazdagságához, a nép jólétéhez szükséges.

És mégis azt látjuk, hogy népünk és kivált a gazdaember nem él olyan jólétben, a minőben élnie lehetne, mert nem aknázza ki azokat a kincseket, a melyek földjeinkben rejlenek s nem veszi igénybe azokat az előnyöket, a melyek terményeink feldolgozásánál és értékesitésénél kinálkoznak.

*) Irták Zigány Zoltán és Baross Károly. A földmüvelési ministerium kiadása.

Ebben a kis füzetben bortermelésünk bajait őszintén feltárva, azt akarjuk érthető szavakkal előadni, hogyan lehetne e sok megpróbáltatáson keresztül ment foglalkozást virágzásra emelni? Mindvégig különösen szem előtt fogjuk majd tartani a kistermelőknek szükségleteit és tehetségeit, mert hiszen a jó tanácsra, a vezetésre és a segitségre az 1—2 holdas vagy a még ennél is kisebb szőlősgazdák, az egyszerü, tapasztalatlan, szegény emberek vannak legjobban reászorulva.

Ha a régi, jó módu bortermelő vidékeken járunk, mindenütt csak a filloxera pusztitásairól és a külföldről hozzánk származott szőlőbetegségről hallunk siralmas panaszokat. Csendes szomorkodással regélnek az öregebb szőlősgazdák arról a jó világról, a mikor a filloxera előtti időkben hegyen-völgyön hangos szüreteken örvendeztek a szőlősgazdák a bőséges és jó terméseknek. Az ilyen bánatos visszaemlékezéseknek aztán rendesen az a vége, hogy a filoxera meg a szőlőbetegségek az okai mindennek. Az ujonnan telepitett, rónasági szőlők gazdái is csak a szőlőbetegségekre panaszkodnak. Pedig hej! de sok más egyéb baja is van a magyar bortermelésnek.

Mert lám! a filloxera-veszedelmet sok vidék már valahogyan kiheverte, sok helyen meg épen most buzgólkodnak azon, hogy ujra telepitsék az elpusztult szőlőket; azután meg a homoki szőlők is egyre szaporodnak. Az emerikai szőlők s az oltványok, meg a szénkéneggel való gyéritő eljárás már diadalmaskodnak a szörnyü kis ellenségen. A különböző permetezések, meg a műtrágyák s a gondos művelésmódok pedig egyre jobban védelmezik fáradságunk gyümölcseit más szőlőbetegségek ellen is. *Mindezek tehát csak olyan bajok ma már, a melyek ellen szakértelemmel és költséggel lehet védekezni. Hogy azonban a költség kikerüljön, a termelést jövedelmezőbbé kell tenni.*

Csakhogy nálunk épen a jövedelmezőség dolga áll mostanában nagyon rosszul. Vegyük csak sorra ennek egyes okait.

Első sorban is itt van mindjárt a hazánkban nem ritka jégverés, a mely az utolsó években sok jó borunkat leszüretelte országszerte. Ha a szorgalmas szőlősgazda 3—4 éven át összetakargatott valamit, az ötödik-hatodik esztendő jégverése megint csak elnyeli az iparkodás drága gyümölcseit. E baj ellen nincs más védelem, mint a jégbiztositás, a mely orvosság megint csak keserü, mert ez uj költség.

Azután ritka esztendő az olyan is, a melyben a termést az ország egyik-másik vidékén a májusi fagyok meg ne dézsmálnák.

Ezekhez az elemi csapásokhoz járulnak még azok a gazdasági és üzleti bajok is, a melyek országszerte többé-kevésbbé mindenütt érezhetők. Ezek már a termés mennyiségét nem igen veszélyeztetik, hanem nagyon erősen nyomják lefelé az árakat.

Igen nagy baj az, hogy egyenlő minőségü nagyobb borkészleteket az egyes borvidékeken alig lehet beszerezni. Ugyanannak a szőlőnek két egymásutáni évbeli termése épen ugy elüt egymástól, mint két szomszédos gazdának ugyanegy évjáratból való bora. Már pedig állandó és biztos vevőkre leginkább csak ugy számithatunk, ha évről-évre lehetőleg egyforma minőségü borkészletet, kellő mennyiségben vagyunk képesek nekik nyujtani.

Gondoljuk csak végig egy-egy magyar szüret lefolyását s még egy csomó termelési hibára, sőt vétekre akadunk.

A mint a szőlősgazda jókor reggel elkezdi a szüretet, a keverten ültetett szőlőfajtákat egymásután hordják együvé a nagy kádakban ugy, a mint jön, reggeltől estig. Azután megtapossák, a tehetősebbek itt-ott szőlőmalmon megzuzzák, sőt — ugy a hogy — ki is préselik. A must aztán a maga emberségéből erjed ugy, a mint azt a pincze hőmérséklete engedi. Már most gondoljuk meg, hogy a különböző faju szőlőfürtök érettségi foka mennyire eltér egymástól; az egyiknek czukor-

tartalma nagyobb, a másiké kisebb; a korán reggel szedett, hideg szőlőből másképen indul meg az erjedés, mint a délutáni átmelegedett szemekből. A fehér szőlő héjában lévő igen finom, zamatos anyagok a törkölybe kerülnek s értéktelenül, kihasználatlanul pusztulnak el abban azzal a czukorral együtt, a melyet a tökéletlen taposás és sajtolás nem tudott belőle kivonni. Maga a pincze-kezelés legfontosabb munkája, az erjedés, a pincze hőmérséklete szerint egyszer hamarább szünik meg, máskor meg tovább tart, mint kellene.

Vajjon csodálkozhatunk-e azon, ha a kevert fajtáju és különbözőképen érett, hidegen és melegen együvé zagyvált szőlőből kevés és silány minőségü mustot kapunk? Nem természetes-e továbbá, hogy ebből a silány nyers anyagból a tökéletlen erjedés és a későbbi ügyetlen kezelés után, mindenféle betegségnek kitett rossz bort kapunk? Az eczetesedés, a dohosság, a nyulósodás, a törés és a nehéz derülés és sok más baj ered a hibás szüretelésből és helytelen kezelésből.

Aztán, ha e sok veszedelem között mégis csak talál a vevő kedvére való bort, tudnánk-e neki ebből egyforma minőségben még egy pár száz vagy ezer hektoliterrel szolgálni? Bizony még a legnagyobb termelők is alig képesek erre!

Általában a mi borászatunknak a következő fogyatkozásai és hibái vannak:

1. a drága nyersanyagot nagyon hiányosan, rosszul használjuk ki;

2. a gondatlan és hibás kezelés folytán sokkal silányabb minőségü bort tudunk előállitani, mint a milyent okszerü müveletekkel előállithatnánk;

3. borainknak nincs állandó, egyforma minősége és jellege.

A legnagyobb baj, a melyből minden kár ered, az, hogy minden szőlősgazda maga szüreteli le szőlőjét s borát maga erjeszti, kezeli és árusítja. Az 1 – 2 holdas szőlősgazdák egyáltalában nem, de még a nagyobbak is csak ritkán rendezhetnek be olyan nagy és költséges présházakat, erjesztő kamarákat, a szüreteléshez és a borkezeléshez szükséges drága gépeket és eszközöket, a milyenekre a fent elősorolt bajok orvoslása végett szükség van. Bizony nem igen tehetik ezt a mi termelőink, különösen nem a kisgazdáink. A kinek egy kis megtakaritott tőkéje volt az jóformán elfogyott a védekezési munkálatokra, meg az ujra telepités költségeire, sőt sok szőlősgazda a rossz esztendők alatt adósságba keveredett. A legtöbb termelő tehát sem a maga tőkéjével, sem kölcsönpénzzel nem vállalkozhatik nagyobb befektetésekre. Tarthatnak-e maguknak tanult, szakértő borkezelőket, avagy maguk egész idejüket reá fordithatják-e a néhány hektoliter bor kezelésére? Bizonyára nem!

Hogyha tehát virágzásra akarjuk emelni borászatunkat, akkor oda kell fejlesztenünk a szüretelést és a borkezelést, hogy az a legnagyobb szakavatottsággal és tökéletességgel végeztessék.

Nagy baja még a mi bortermelőinknek az, hogy a bor eladása körül nagyon járatlanok és habár a filloxera pusztitásai és a szőlőinket ért más elemi csapások következtében évi bortermésünk mennyisége tetemesen csökkent, sokszor hallunk panaszt a miatt, hogy a termelők nem tudják eladni boraikat, vagy pedig kénytelenek azt olyan áron adni, a hogy azokra épen vevő akad; viszont a fogyasztók meg alig birják a jó bort megfizetni.

Mindezeknek a bajoknak megszüntetése vagy lehető orvoslása végett ajánljuk mi különösen a kis és a közép szőlőbirtokosoknak azt, hogy alakitsanak maguk között vidékenként pinczeszövetkezeteket.

Nagyon jó volna, ha ennek az egyesülésnek a nagy fontosságát jól eszébe véshetném minden olvasómnak; Pál apostol ékes szavaival szeretnék szólani, hogy mindenkit meggyőzzek arról, milyen nagy erő van az egyesülésben és milyen nagy gyengeség a magános elhagyatottságban!

Egy egészen ide vágó rövid kis történet jut eszembe, ez talán felvilágositja azt a nagy gondolatot, a melyet az én egyszerü szavaim nem eléggé fejeznek ki.

Egy öreg, sokat tapasztalt gazda halálos ágya mellé hivatta hat felnőtt fiát s aztán hat pálczikát kötött össze jó erősen egy csomóba s egymás után felszólitotta fiait, hogy törjék ketté az összekötött csomót. Az erőtől duzzadó, edzett legények hiába feszitették meg minden erejüket, nem tudták ketté törni a köteget. Ekkor az öreg szétbontotta a csomót és elhaló erejével egyenként könnyedén eltördelte a pálczikákat; azután azt az intést hagyta örökül fiaira: „Lássátok, milyen gyengék lesztek, ha szét-huztok egymástól és milyen erősek, ha összetartva, egyet akartok!“

Ugy vélem, hogy az egyes pálczikákhoz hasonlitanak a mi kis szőlőgazdáink és az erős csomóhoz hasonlitanak a szövetkezett bortermelők. A mi lehetetlen az egyesek gyengeségének, könnyü dolog lesz az egyesült erőnek.

E kis füzetnek épen az a föladata, hogy megismertesse az érdeklődő szőlősgazdákkal ezeket a szövetkezeteket, tanácsokat adjon a megalakitásra és vezetésre vonatkozólag végre pedig kimutassa, hogy miképen segitenének a pinczeszövetkezetek a bortermelők égető bajain.

Harmincz év multán.

A m. k. Józsefmüegyetemen szép ünnepély volt a mult héten. Azok a mérnökök jöttek találkozóra össze az intézet dísztermében, kik 30 évvel ezelőtt végezték mérnöki tanulmányaikat és most együtt ünneplik a tanári karral annak évfordulóját.

Jelen voltak:

Czekelius Aurél min. tanácsos, Maurer Vilmos kir. tanácsos Korbuly József máv. főfelügyelő, Bende Andor, Dax Adolf, Harmos Béla, Kugler Mihály, Sztankóczy Mihály, Ulbrich Ármin máv. felügyelők, Brandtweiner Mór ks. o. v. felügyelő, Kund Endre nyug. vasuti felügyelő, Baranyay Géza, Gaál Samu, Hencz Géza, Klenkhart István, Lissák Ármin, Oláh Gábor máv. főmérnökök, Schwendtner József föv. főmérnök, Tóth Mihály, Szegedváros főmérnöke. Popper István, Zelenka Sámuel vállalkozók. Körmendy Gyula, Vecsey Dezső földbirtokosok.

Elmaradtak:

Bartok Ágost, Bognár Dávid máv. felügyelők, Kuthy Béla, Küpry Károly máv. főmérnökök, Losonczi Dénes kir. mérnök, Toborfy Aladár földbirtokos.

Elhaltak:

Eckerman Károly, Kopeczky Nándor, Zitterbart Ágost, Drasche Gusztáv, Gervay János, Mendelényi Gyula, Glück Náthán, Pálmay Alajos, Fodor Gyula, Roller Mátyás.

A jubilánsok nevében Maurer Vilmos kir. tanácsos beszélt.

Mélyen tisztelt tanári kar!

„Midőn a hatvanas évek derekán az ország minden részéből Budára sereglettünk, hogy tanulmányainkat a m. k. József-müegyetemen folytassuk és bevégezzük, hazánk igen sötét felhők ültek. De nem sokára a reménység sugára kezdett derülni, majd mindinkább terjedt a világosság: megjött a kiegyezés és bekövetkezett a koronázás nagy napja, melylyel szeretett hazánk szebb jövőnek indult. Ily mozgalmas időkben a honfiui kebleket az együttes bánat *összetartásra*, az együttes öröm pedig *egyetértésre* buzditja. Menynyivel inkább igy volt ez velünk! Ifju szivünk romlatlan hevével összetartottunk a közös czél felé törekedve, egyetértettünk meleg barátsággal a jobb jövő reményében, hogy hazánknak derék munkásai lehessünk s annak javát előbbre vihessük.

Ez az összetartás, ez az egyetértés nyilatkozik meg a mai napon, midőn 30 éves ünnepét üljük annak, hogy egyetlen müegyetemünk falai körül a küzdelem perondjára léptünk; midőn egyuttal fiatal szivünk önzetlen barátsága nem mindennapi emlékének adózunk!

De e perczben a meleg barátság, mondhatom: testvéri szeretet mellett ott buzog a hála és tisztelet érzése is, melylyel müegyetemünkkel szemben mindig viseltetünk. Ez az érzés fakad ajkaimról, midőn itt megjelent szaktársaim körében és nevében keresetlen szavakban van szerencsém üdvözölni volt kedves tanárainkat, és a mélyen tisztelt egész müegyetemi tanári kart, kérve a Mindenhatót, hogy Mindnyájukat müegyetemünk felvirágzása érdekében sokáig éltesse!“

Erre Dr. Wartha Vince müegyetemi prorector ur nagyobbszabásu beszédében felelt, a melyben elsősorban örömet fejezte ki a felett, hogy a müegyetemet 1868/69-ben végzett itt megjelent szaktársak oly meleg érdeklődéssel és hálával emlékeznek meg a müegyetemről és volt tanáraikról, kik közül a müegyetem volt felejthetetlen rectorának, Dr Stoczek Józsefnek, továbbá a szintén elhunyt Vész Ármin és Schnédár József tanároknak, valamint a megérdemelt nyugdijba vonult Kruspér István tanár urnak érdemeit különösen kiemeli. Örömet fejezi ki továbbá a felett, hogy az itt megjelent szaktársak még mindig melegen őrzik amaz önzetlen barátságot, melyet a müegyetem falai között ifju szivvel kötöttek. Akkor a tanárok és a hallgatók közt bensőbb volt a viszony s talán komoly törekvésük mellett ennek is köszönhető, hogy az alkotmány visszaállitása után viszonyát önrendelkezés következtében az országban fellendült műszaki tevékenységben az uttörők szerepét vihették s a nagy alkotásokban derekasan helyt állhattak. A szaktársak most kiváló állásokat foglalnak el és köszönetet mond azért, hogy itt megjelentek. Ma megváltoztak a viszonyok: a budavári szük és régi épület, meg a csillag-utczai bérház helyett jelenleg uj nagy épület áll a müszaki tudományok szolgálatára, de ez is szüknek bizonyult s még 6 más házban kellett tan- és rajztermeket bérelni. A tanárok száma is jelentékenyen megszaporodott. Ma a müegyetemi hallgatók száma meghaladja már az 1800-at, a mi örvendetes jele annak, hogy hazánk is belépett a culturállamok sorába. De főleg az örvendetes e számban, hogy nemcsak a hallgatók, hanem a szülők is felfogták már az uj idők fordulatát, melyet nagy alkotások jeleznek, mert mig a tudomány egyetem hallgatóinak száma inkább csökken mint emelkedik, addig a müegyetem hallgatóinak száma rohamosan szaporodik. Ismételten meleg köszönetet mond a megjelenteknek figyelmüket s kivánja, hogy őket az isten éltesse, hogy még többször megtarthassák szép összejöveteleiket.

A prorector beszédét élénk éljenzéssel fogadták az ünneplők, majd fesztelen társalgásban emlékeztek vissza a multakra.

A volt tanárok közül Khendl Antal, Bielek Miksa, Nagy Dezső és Fölser István voltak jelen.

* * *

Az ünnepély után a jubilánsok Budapest középitkezéseit tekintették meg. A lipótvárosi Bazilikában Kauser müépitész kalauzolta egykori iskolatársait. Azután megnézték a Parlament és kir. Curiai épületnek belsejét, végül az esküténi Dunahid épitkezéseit. Itt is egy volt iskolatársuk Czekelius Aurél ministeri tanácsos mutatta be a hid tervezeteit. Különös figyelmet keltettek a csuklós szerkezetü hidoszlopok és a merevitett tartók ingaszerü rögzitése. Azután a hidlánczok uj szerkezetü, teljes biztosságot nyujtó lehorgonyzását tekintették meg, mely részben már össze van állitva.

Este a Royalban bankett volt, hol mérnöki karnak nestorai családjaikkal részt vettek.

Itt konstatáltatott, hogy a 29 élő kollega közül 3 nőtlen, 4 özvegy, 22 nős. Ezeknek van 40 fiu, 35 leány gyermekük és 5 unokájuk.

A játékterv.

Mint minden, a szerencse is változott az időkkel. Abbahagyta a világtalanságot és beált mathematikusnak. Az ötödik osztálysorsjátéknak most megjelent játékterve, a mely hirdeteseink közt látható, a szerencsét ilyen mathematikuskép mutatja be. Nagy számoszlopokban a százezer osztálysorsjegynek ötvenezer nyereményéről számol be. Hatalmas összegekről, a melyek jómódot és vagyont visznek a közönségbe. Még a *milliót* is lehozta a lehetetlen ábrándok közül az elérhető valószinüség világába.

Déli vasut.

F. é. október hó 1-én a déli vasut vonalain a téli menetrend lép életbe, mely a következő változásokat tartalmazza:

A **budapest-pragerhofi** vonalon a személyszállitó vonatok a téli menetrend tartamára Balaton-Földvár és Szárszó megállóhelyeken nem állanak meg s a gyorsvonatok Balaton-Földvár helyett Szántód állomáson fognak feltételesen megállani.

A **bécsujhely nagy-kanizsai** vonalon a 308. sz. személyvonat Bécsujhelyről egy órával korábban fog indulni és csatlakozásban a Bécsből 1 óra 30 perczkor délután induló vonattal Bécsujhelyről 3 óra 15 perczkor délután fog indulni és Szombathelyre 6 óra 44 perczkor. Nagy-Kanizsára pedig 10 óra 5 perczkor este érkezik. Ezen módositás folytán a vonatnak Szombathelyen uj, közvetlen csatlakozása lesz győrből, továbbá Száz, Kőszeg, Pinkafő és Rum felé.

A közelebbi adatok az állomásokban kifüggesztett menetrend-hirdetményekből vehetők ki. Zsebrétü menetrendkönyvek úgy mint eddig is az állomások pénztárainál árusittatnak el.

Fortuna otthona.

Az osztálysorsjáték utolsó huzásán a 600,000 koronás jutalom nyeremény a rendkivül szerencsés és hirneves **Gaedicke A.** főgyüjtődéjében (Budapest, Kossutk Lajos-utcza 17.) vásárolt 62551. számu sorsjegyre esett. Ezen főelárusitó kifizetett már vevőinek egy 400,000 koronás főnyereményt, kétszer 100,000 koronás főnyereményt, háromszor 60,000 koronás főnyereményt. I. osztályu sorsjegyek ezen szerencsés főelárusitónál már most kaphatók.

A szegény-gyermek-egylet ügye.

Budapest tanácsa e hó 6-án tárgyalta Eszláry Sándor VII. kerületi elöljárónak jelentését és Dr. Grosz Sándor főv. ker. tag és a szegény gyermek egyesület volt elnökének előterjesztését a fővárosi szegény-gyermek-egyesületnél fedezett és megvizsgált rendetlenségek tárgyában.

Az ülésen, amely 10 órakor kezdődött és délután fél kettőig kizárólag ezzel az ügygyel foglalkozott, Matuska Alajos polgármesterhelyettes elnökölt. Jelen voltak Rózsavölgyi alpolgármester, Láng tanácsos, mint előadó.

Eszláry Sándor elöljáró hónapokon át szigoru és erélyes vizsgálatot folytatta, és sok és sulyosan kompromittált dolgot szürt, de az előtte tett tanuvallomások alapján és elég adat gyült össze az egyesület vezetők kompromitálására

A tanácsi határozatot szótöbbséggel, tehát nem egyhangulag hozattak, de maga a tanács elnöke, Matuska Alajos helyettes polgármester a tanács határozata ellen egyes kérdésekben külső véleményt jelentette be. A tanácsülés eredményéről a tanács a következő kommüniket adta ki.

Dr. Grósz Sándor elnök lakásának két évi béreért a kártalanitási kötelezettség elsősorban az elnök, másodsorban a közgyülés tagjaival szemben kimondatik.

Csillag és Vas titkárok lakásai tekintetében, az alapszabályokban nem lévén pozitive kifejezve, hogy a tisztviselők dotációja a közgyülés elé tartozzék, a választmány azon tényét pedig, hogy a titkár és másodtitkár lakást kaptak, a közgyülés későbbi határozatával szankczionálni látszik, a kártéritési igény nem terjesztetik ki a tanács részéről a multra nézve, de a jövőre e részben az alapszabályok módositását is kimondja.

Ez ellen a határozat ellen Matuska elnöklő polgármester-helyettes különvéleményt jelentett be.

A mi azt illeti, hogy a titkár fizetését az elnök önkényüleg 1500 frtra emelte fel, miután ez a választmány által tudomásul vétetett és jelenleg érvényben levő alapszabályoknak nincs ellene, a kártéritès Grósz és az elnökség ellen nem terjesztetik ki.

A rokonok által birt lakások nem kifogásoltatnak, mert az illetők fizettek.

Az óvónők fizetésének emelése tekintetében a tanács nézete ugyanaz, a mit a titkári fizetés emelése ügyében főnebb kifejezett.

A tárgyak elkalódása, Csillag ezüstkészlete és a tombolanyeremények tárgyában a tanács ugy határozott, hogy az ezüstkészlet ajándék lévén, minden rendben van. A Thonet-féle asztalkát Csillag tényleg a maga pénzén vette s „ha nem is szép, hogy a jótékonyság czimén magának árkedvezményeket csikart ki, de megjegyzést tenni erre nem lehet.“ Jövőre az adománytárgyak kezeléséről jegyzék készitendő, a tárgyak eladása ellenőrizendő.

Az óvónők által kezelt előleg és a gyermekek tandij számlája tekintetében az egész kifogás formaszerü lévén, csak az évvégi maradék átutalása és a jövő évre bevételbe fog elrendeltetni. A gyermektáppénzek közé különböző oda nem tartozó kiadásokat fölvenni „hangulat képes“ czéljából nem szabad.

Gyüjtőivek körül követett eljárásról a tanács kimondta, hogy csak 1% veszett el, ez a hiány 10 év alatt mindössze 24 frt. „Ez sót sem érdemel és elszámolási hibának vétetik“.

A kocsipénzek elszámolása dolgában a tanács ugy határozott, hogy miután a gyüjtők anyagi több etet szereztek az egy etnek, azt hogy kocsin gyüjtöttek: az elnökkel szemben kártéritési igényel megállapitani nem lehet.

A kávéházi, helyszinelési és vendégi kiadások rendes szám vizsgálóbizottság által vo tak felü vizsgálva, tehát nem kifogáso hatók.

259 frt tényleges pénztári hiány tekintetében köteleztetik az egylet vezetősége, hogy a kártéritést érvényesitse a felelősök ellen, a kik egyetemlegesen felelősök.

Schönfeld Hermanné alelnöknő kandelabere dolgában a tanács ugy intézkedik, hogy a jövőre vonatkozó ajándékok az ünnepélyekről visszamaradó tárgyakat nyilvános árverésen értékesitsük, ne adják el „kézi alatt“.

A közgyülési jegyzőkönyvek, az iratok hiánya és a jegyzőkönyvekben a jelenlevők kitüntetésének hiánya következtében kártéritès nem alapitható meg, de „meghagyatik, hogy jövőre rendben legyen a dolog s megrovatik az egylet az eddigi hanyag kezelése ésért.“

Schwarz ügyész jutalma és ügyvédi dija ügyében a tanács álláspontja az, hogy mint ügyvéd az egy ettől fizetést az ügyészi teendőkért nem élvezett, de dijait peres ügyben felszámithatta és jutalmat „Bizalom kifejezése“ czimen elfogadhatott.

A budafoki kirándulásról nagy ellentétek vannak a kihallgatottak valomásában és kirándulásra történt gyüjtés nem állapitható meg. „A berugást büntetni nem lehet.“ (Szó szerint.)

A dajkának privát czélra való felhasználása, valamint a szén- és falopás nem volt beigazolható, erre nézve tehát határozat nem hozható.

Az egyik egyesületi alelnök leányának vásárolt nász ajándékot és Schönfeld Hermanné alelnöknőnek vett jubileumi tárgyak (93 frt és 89 frt) tekintetében „a kártéritési kötelezettség a választmány ellen kimondatik.“

Az alapitványok kezelése kérdésében kötelessége az egyesület összes alapitványait bejelenteni és azokról szabályszerüen kiállitandó alapitói okleveleket beterjeszteni.

A tanács végül a vizsgálat körül eljárt elöljárósági közegnek, nevezetesen: Rátai Balázsnak 300 frt, Heisernek 50 frt, Kovácsnak 50 frt és Wipplernek 100 frt összesen 500 frt munkadijat állapitott meg az egyesület kárára *Rátai* Balázs kijelentette, hogy a tanács fönnebbi határozata ellen fölebbezéssel él.

A följelentők még nem nyilatkozhattak.

Az ügy Matuska h. polgármester különvéleménye s Rátai fölebbezése kapcsán is mindenesetre a belügyminiszter döntése alá kerül.

A budapest-krisztinavárosi iskolaszék területén müködő szegény iskolás gyermekeket felruházó egyesület.

A fennálló iskolai törvények és szabályok szerint az iskolaszékek kötelesek a szegényebb sorsu, iskolába járó gyermekeket télen ruhával és lábbelivel ellátni. Ezen feladat az iskolaszékeknek nagy gondot okoz, különösen a krisztinavárosi iskolaszéknek, mivel a Krisztinaváros nagy külterjedtségénél számos szegény család lakóhelye, s igy az évente felruházandó iskolás gyermekek száma az 1000-et is felülhaladja. Az iskolaszék, hogy e feladatát könnyebben teljesithesse, 2 évvel ezelőtt egy „szegény gyermekeket felruházó egyesületet“ alakitott, melynek alapszabályait a belügyminiszterium jóváhagyta.

Ezen egyesület f é április hó 26-án tartotta rendes évi közgyülését, mely alkalommal kitünt, hogy az egyesületnek van 19 alapitó, 172 rendes és 179 pártolótagja, kiknek névsorát alább bemutatjuk. Egyszersmind jelentjük, hogy az egyesület Dr. Vladár Márton elnöke helyett, a ki leköszönt, Bursits Antal urat választotta meg elnökül, ép ugy választotta Dr. Stipanics Elek urat pénztárnoknak Garay Antal úr helyett, és másodtitkárnak Starker Károly urat Fehérváry Ferencz ur helyett, a kik szintén mindketten leköszöntek.

Tekintettel arra, hogy *a rendes tag évenként csak 1 frtot fizet*, már a tagok száma is mutatja, hogy ezen egyletnek évi jövedelme korántsem kielégitő, hogy ebből évenkint 1000 gyermeket a téli zordidőben ruhával ellátni lehessen, a mennyiben évi jövedelme csak 150 frt és alaptőkéje eddig csak 400 frt; minélfogva az iskolaszék csak ugy volt képes eddig ezen feladatnak némileg megfelelni, hogy a székesfőváros s a fővárosban levő pénzintézetek, valamint egyes nagy lelkü polgárok, u. m. Dr Schwartzer Ottó ur, ki boldogult édes atyja alapitványának kamatait évenként 100 frtra kiegésziti, nagyobb összeggel segitik a nemes czélt.

Ezeken kivül nagyobb összeg folyt be az Attila-utczai iskola tantestülete által rendezett növendéki hangversenyből, valamint a télen Sólyom Jenő pénzügyi tanácsos ur által rendezett tánczmulatságból.

Tájékozás végett itt kimutatjuk, hogy a krisztinavárosi iskolaszék a lefolyt télen hány gyermeket s mily módon ruházott fel, továbbá e czélra mily kiadásai voltak s annak fedezésére mily adományok folytak be.

Az 1898—99. tanévben ruhanemüben részesült 160 fiú és 110 leány; összesen 270 tanuló.

És pedig a fiúk közt kiosztatott 50 drb. télikabát, 35 nadrág, 3 mellény, 120 pár csizma.

A leányok közt kiosztatott 45 nagy kendő, 25 ruhakelme, 100 pár czipő.

A kiosztott ruhanemü értéke 1016 frt 27 kr.

Kiadások fedezésére a következő összegek állottak rendelkezésünkre: Gyüjtőiveken 400 frt. 1897—98. évről fenmaradt 600 frt, gyüjtőiveken befolyt 72 frt, dr. Schwartzer Ferencz alapitvány 45 frt, Budai Casino adománya 25 frt, Christen-Mária alapitvány 44 frt 76 kr., Egyesült budapesti takarékpénztár 50 frt, a felruházó egylet hozzájárulása 200 frt, összesen: 1436 frt 76 kr.

Ebből látható, hogy a szegény gyermekeket felruházó egyesület, ha feladatának meg akar felelni, sokkal több tagot kell gyüjtenie, hogy a felruházásra szoruló gyermekek igényeinek megfelelhessen; miért is a legmélyebb tisztelettel esedezünk és kérünk fel minden emberbarátot, egyesületet, társulatot s minden könyörületes szivü urat és hölgyet, szivesked-jenek nemesczélu ügyünket felkarolni, barátaik és ismerőseik körében terjeszteni s az oly csekély tagdij ellenében tagokat gyüjteni.

Budapest, 1899. évi augusztus hóban.

Elnök: Bursits Antal, Alelnök: Zsák Hugó-Gondnokok: Perthl Géza, Schischka Jenőné és Patacsics János. Pénztáros: Dr. Stipanics Elek. Ellenőr: Szöllősy István. Jegyzők: Czike Imre, Starker Károly. A választmány tagjai: Áldássy Antal, özv. Áldássy Antalné, Áldássy József, Balogh Gusztáv, Barok Gyula dr., Demel Károly, Demel Károlyné, Dorogsághy Dénesné, Falk Miksa dr., Fodor István, Garancsy Mihály, özv. Gluzek Gyuláné, Halperth Izidorné, Hothauser Elek, Jankovich János dr., Jankovich Jánosné, Kertscher István, Niedermann Gyula dr., Ormay Ferencz, Payr Vilmos, Rostaházy Kálmán, Rupp Imre, Schumy Rezső, Schumy Rezsőné, Schwartzer Ottóné, Seidl Ambrus, Sólyom Jenő, Szöllősy Istvánné, Téri Benedekné, Thirring Gusztáv dr. Ugron Ákos, Ulárik Béla. Alapitó tagok: Attila-utczai iskola, Bozóky Károly, Demel Károly, Dr. Falk Miksa, Karla Antalné. Krisztina-téri elemi iskola, Dr. Niedermann Gyula, Szaibb Lipót, dévai Szöllössy István, Dr. Vladár Márton, Sturm Gergely, Perthl Géza, Dr. Zubriczky József, Dr. Szebeny Antal, Dr. Thirring Gusztávné, Az I. Attila-utczai hangverseny, Halperth Izidor, Thein Viktor, Löw D. G. Land D. G.

Hollandi Életbiztositó részvénytársaság.

Az intézetnél ez év szeptemberében 543 ajánlatot nyujtottak be 3,115.141 korona 80 fillér tőke és járadékról, a melyből 324 biztositást kötöttek meg 2,407.541 korona 80 fillér tőke és járadékról. A tiszta növekvés 293 biztositás 2,051 365 korona 98 fillér tőke és járadék. 1899. szeptember végével volt 21.870 kötvény 187,404.541 korona 34 fillér tőke és járadék biztositás.

Szépirás-iskola.

Vajda Pál székes-főv. polgári iskolai rendes tanár szépirásiskolája II. ker., Fő-u. 51. sz. Biztos és a apos kiképzést nyujt: bank-, pénzintézeti tisztviselőknek. és kereskedelmi alkalmazottaknak, urak és hölgyek részére, a magyar, német szépirási és rondirásból, kik azt rövid idő alatt elsajátitani akarják. Hölgyek, valamint felsőbb intézetbe járó tanulók részére külön napok és mérsékelt dijak. Tanitó-, tanitónő-jelöltek (képezdei hallgatók), a gyakorlati részen kivül a szépirás tanitásának módszerét is elsajátithatják. Tanitási idő naponként d. u. 4—9 óráig.

Elsőrangu hazai gyártmány.

Gőzcséplők. Vetőgépek. Borpréselők. Ekék.

Pontos czim:

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedüli gazdasági gépgyára mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerü felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Szecskavágók Morzsolók.

Eladó telkek.

1---2 egymás mellett fekvő és magas deszkakeritéssel bekeritett telek a *Kelenföldön* a fehérvári-ut mellett, közvetlen a Mekka városához czimzett vendéglő átellenében, s a Peringer-majornak balfelén. Ez a két telek massziv deszkakeritéssel van ellátva, a telkek szépen parkirozva és a legnemesebb gyümölcsfákkal s 500 rózsával beültetve, kut is van benne és pedig igen jó iható vizet ad. Egy-egy telek nagysága 300—300 □-öl, szép formáju; különösen kiemelkedik a ritka faju, pompás gyümölcsfák. A kut kezdetleges bár, nincs még készen, de a fő az, hogy a viz nem keserű, egy cseppet sem, igazán pompás, iható jó viz. A gyümölcsfák egy jó része Spött berlini leghiresebb faiskolájából valók Vannak szép fenyőfák is a parkban, melyek szépen fejlődnek, vannak remekszép szamócza-bokrok, óriás nagy gyümölcsüek stb. Nyulak és más kártékony állatok a telekre be nem jöhetnek, mert nem lécz, hanem erős, magas deszkakeritéssel van a telek bekeritve. A telken ház épitve nincs, de van egy deszkákból készült és papirpéppel fedetett szoba és egy nyitott szoba; rosz idő esetén ott lehet aludni. Bővebb felvilágositást ad a kiadóhivatal.

Nyilttér.*)

Császárfürdő Budapesten. Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő: mindszenti ERDÉLYI GYULA.

Szerkesztő: JURISZTOWSZKY ÖDÖN.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER legtisztább ásványos SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyagburutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Hirdetmény.

Ezennel közhirré tétetik, hogy miután a **Magyar Királyi Pénzügyminiszterium** ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték **(V. sorsjáték)** I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főelárusitóknak elárusitás véget kiadattak. — **A Magyar Királyi Pénzügyminiszterium** által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Sorsolási Terve.

Ötödik Sorsjáték. **100.000** sorsjegy, **50.000** nyeremény.

Első osztály. Betét 12 korona. Huzás: 1899. novemb. 16. és 17.

Nyeremény		Korona
1 á		60000
1 „		20000
1 „		10000
1 „		5000
3 „	2000	6000
5 „	1000	5000
8 „	500	4000
30 „	300	9000
50 „	100	5000
2900 „	40	116000
3000 ny.	Kor.	240000

Második osztály. Betét 20 korona. Huzás: 1899. deczemb. 13. és 14.

Nyeremény		Korona
1 á		70000
1 „		25000
1 „		10000
1 „		5000
3 „	3000	9000
5 „	2000	10000
8 „	1000	8000
20 „	500	10000
60 „	300	18000
3900 „	80	312000
4000 ny.	Kor.	477000

Harmadik osztály. Betét 32 korona. Huzás: 1900. január 9., 10. és 11.

Nyeremény		Korona
1 á		80000
1 „		30000
1 „		20000
1 „		15000
3 „	10000	30000
5 „	5000	25000
8 „	2000	16000
10 „	1000	10000
70 „	500	35000
4900 „	130	637000
5000 ny.	Kor.	898000

Negyedik osztály. Betét 40 korona. Huzás: 1900. január 31. és február 1

Nyeremény		Korona
1 á		90000
1 „		30000
1 „		20000
1 „		15000
3 „	10000	30000
5 „	5000	25000
8 „	2000	16000
10 „	1000	10000
70 „	500	35000
3900 „	170	663000
4000 nyerem.	Kor	934000

Ötödik osztály. Betét 32 korona. Huzás: 1900. február 21. és 22.

Nyeremény		Korona
1 á		100000
1 „		30000
1 „		20000
1 „		15000
3 „	10000	30000
5 „	5000	25000
8 „	2000	16000
10 „	1000	10000
70 „	500	35000
3900 „	200	780000
4000 nyerem.	Kor.	1061000

Hatodik osztály. Betét 24 korona. Huzás: 1900. márczius 14-től április 10-ig.

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

Korona

1.000,000

(Egy Millió.)

Ezen 480 nyeremény közül utóljára kihuzott kapja a jutalomdijat.

1	jut. kor.	600000	600000
1	nyer.	400000	400000
1	á	200000	200000
1	„	100000	100000
1	„	60000	60000
1	„	40000	40000
2	„	30000	60000
3	„	20000	60000
20	„	10000	200000
50	„	5000	250000
400	„	2000	800000
720	„	1000	720000
1000	„	500	500000
27800	„	200	5560000
30,000	nyer. és jut.	Kor.	9,550 000

Az I. osztály huzása 1899 évi november 16. és 17-én lesz. A huzások a **Magyar királyi állami ellenőrző hatóság** és királyi közjegyző jelenlétében nyilvánosan történnek a Vigadó termeiben. — Sorsjegyek a Magyar Királyi Szabadalmazott Osztálysorsjáték, valamint elárusitóinál kaphatók.

Budapest, 1899. évi október 15-én.

Magy. Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték Igazgatósága

Lónyay. *Hazay.*

Jakovits Károly

liszt, term. és hüvelyes vetemények raktára

Budapest, I., Mészáros-uteza 3.

Különösen alkalmas bevásárlási hely nemcsak azért, mert a **legjobb árut** adja a **legolcsóbban,** — hanem a **vidéki vásárló** kocsijával az udvarba be is állhat és igy a vendéglői kiadást is **megtakarithatja.**

Szt.-Lukácsfürdő

téli és nyári

gyógyhely.

Nagy kénes iszapfürdő, a melynek 520 □-méter nagyságu nyitott és zárt medenczéiben a forrásviz naponkint négyszer megujul. **Mindennemü gyógy- és üditőfürdők. Lakás- és teljes ellátás, közepes ár 25 frt hetenkint. — Prospektust küld az igazgatóság Budapesten.**

CZUKRÁSZDA.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy

I. ker., Krisztina-tér 3. sz. a.

levő czukrászdát atvettem és azt a kor igényeinek megfelelően ujonan berendeztem.

Saját készitményü sütemények, czukorkák, tea-sütemények a legfinomabb minőségben.

Fagylalt, Crémek és Parfeu.

Tea-sütemény . . . . . 1 frt 40 kr.
Paciance . . . . . 1 „ 60 „
Mandula . . . . . 2 „ — „

Kitünő tisztelettel

FISCHER B.

„NEMZETI"

Baleset-Biztositó Részvénytársaság

magyarországi vezérképviselősége.

Első és egyedüli magyar népbiztositás orvosi vizsgálattal heti 10, 20, 30, 40, 50 kros befizetésekkel. **A biztositott tőke halál esetre már az első évben teljes összegben kiflzettetik. Ügynökök** felvétetnek és kitanittatnak.

Rövid próba idő után állandó fizetéssel szerződtetnek.

Bővebb felvilágositásokat ad a

Magyarországi vezérképviselőség :

VI., Váczi-körut, Iparudvar.

Mihalovits József

kalapos-mester

Budapest, I. ker., Alagut-uteza,

a Szinkörrel szemben.

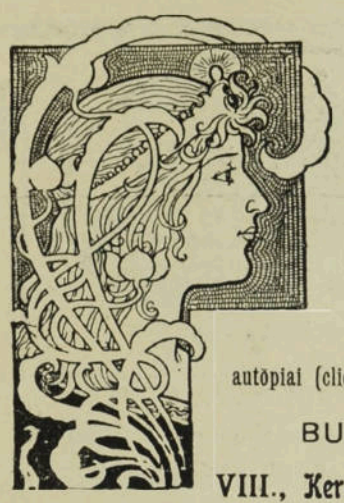
Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

NŐI KALAPOKBAN,

valamint **szőrme-árukból.**

Hegedüs és Társa

fotoczinkógrafiai,

autópiai (cliché) és rajz-műintézet

BUDAPEST,

VIII., Kerepesi-út 53. szám.

Készit mindennemü fotoczinkografiai, autotipiai (cliché) és rajzokat, árjegyzékek, könyvek, szak- és hirlapok stb. nyomtatványok képes kiállitására.

Tervek és rajzok művészi kivitelben.

Speczialista képes levelező-lapok készitésében.

LÖWY JÓZSEF

SIRKŐ RAKTÁRA

Budapest, II. ker., Fő-utcza 98. szám

a Király fürdő mellett.

Mind e szakmába vágó munkák remek kivitelben **10—25%** olcsóbban készittetnek mint bárhol.

Venni szándékozók személyesen meggyőződhetnek fent jelzett raktáromban.

RÉTAY és BENEDEK

BUDAPEST, IV., Lipót-utcza 21. szám.

Dús választék mindennemű templomi felszerelvényekből.

Oltárok, szószékek, képkeretek,

úrkoporsók, lourdesi Mária-oltárok, Mária-trónusok stb.

saját jól berendezett műhelyeinkben bármely stylus és rajz szerint szépen, szolidan és legjutányosabban készittetnek el. **Tervezetek, költségelőirányzatok készséggel küldetnek.**

Elvállaljuk továbbá **régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek** stb. valamint **egész templomok belső berendezését, alapos ujitását, festését, márványozását** és **aranyozását,** ugyszintén **azoknak átalakitását,** melyeket kipróbált munkaerőinkkel a legszebben készitünk el **igen kedvező fehtételek mellett.**

A templomok megtekintését, valamint a költségvetés dijtalanul eszközöljuk. Megbizhatóságunkat e téren is számos elismerő nyilatkozattal bizonyithatjuk.

1898—1899 ik években a többi között a következő munkálatokat végeztük :

Nyitra m **Galgóc,** oltár átalakitás.
„ **Gerencsér,** főoltár renoválása, uj főoltárkép.
„ **Darázs,** egész templom renoválása, kifestése, üvegablakok.
„ **Mocsonok,** egész templom renov.
„ **Kis-Raáb,** egész templom renov.
„ **Kis-Appony,** egész templom renoválása és kifestése.
„ **N.-Kér,** uj oltárkép.
„ **Nyitra,** Apáca-zárda tornaterem kifestése.
„ **Ratkóc,** főoltár.
„ **Krakován,** két uj oltár.
„ **Hrádek,** lourdesi oltár
„ **Szenic,** főoltár és szó-szék.
„ **Bajna,** lourdesi oltár.
„ **Csejthe,** egész templom renoválása, 5 üveg-ablak, két uj mellékoltár.
„ **Szered,** Jézus- és Mária-szobor.
„ **Madunic,** egész templom renov.
Pozsony m. **Gerencsér** egész templom renov.
„ **Sempte,** Jézus- és Mária-szobor.
„ **A.-Dombó,** egész templom renov.
„ **Pudmeric,** egész templom renov.
„ **Halmos,** egész templom renoválása.
„ **Kajal,** uj főoltár és szószék.
„ **N.-Sur,** uj főoltár, uj mellékoltár és egész templom renoválása.
„ **Jakabfalva,** úrkoporsó.
„ **Lamacs,** uj főoltár.
„ **Cseszte,** Jézus Szive oltár.
„ **Szilincs,** főoltár renoválása.
Komárom m. **Alsó-Galla** uj főoltár és mellékoltárak ujitása.
„ **Felső-Galla,** egész templom ujitása.
„ **Szent-Péter,** lourdesi oltár.
„ **Gyalla,** uj főoltár.
„ **Dad,** egész templom ujitása és uj főoltárkép.
„ **Kürth,** lourdesi barlang szoborral.
Esztergom m. **N.-Ölved,** Jézus Szive oltár.
Bács m. **Szántova,** oltár ujitás.
„ **O-Szivac,** lourdesi oltár.
„ **Baja,** templom-renoválás.
Borsod m. **Szirak,** lourdesi oltár.
„ **Bánhorváth,** lourdesi oltár.
„ **Mező-Csáth,** úrkoporsó.
„ **Felső-Nyárád,** lourdesi oltár.
„ **Ozd,** úrkoporsó.
Csanád m **Mező-Kovácsháza,** főoltár.
Győr megye **Révfalu,** két oltar átalakitása.
„ **Gyirmoth,** uj oltár szentsirral.
„ **Gyarmath,** Jézus Szive oltár.
Heves m. **Pétervására,** úrkoporsó.
„ **Csehi,** oltár.
„ **Gyöngyös,** Mária-oltár
Hajdu m. **Egyek,** lourdesi oltár.
Hont megye. **Ipolynyék,** főoltár.
„ **Deménd,** lourdesi oltár.
„ **Adács,** úrkoporsó.
J.-N.-Kun-Szolnok m **Rákóczi,** oltár.
„ **Török-Szt.-Miklós,** oltár.
N.-Küllő m. **Bolya,** főoltár és szószék.
Kolozs m. **Bánffy-Hunyad,** főoltár és szószék.
„ **Radnóth,** főoltár és szószék.
Moson m **Magyar-Kimle,** uj főoltár.
„ **Horváth-Kimle,** templom renov.
„ **Püski,** uj mellékoltár és oltárképrenoválás.
„ **Nezsider,** főoltár.
„ **Hegyeshalom,** egész templom renoválása.
„ **Kiliti,** egész templom renoválása.
Pest megye. **Budapest** Angyalföldi országos tébolyda főoltár.
„ „ Irgalmas nővérek, lourdesi oltár.
„ „ Erzsébet-korház oltár.
„ **Nagy-Maros.** úrkoporsó.
„ **Szent-Iván,** úrkoporsó.
„ **Fajsz,** oltár.
„ **Adony.** Szt.-Háromság oltár.
„ **Pomáz,** főoltár.
„ **Taksony,** főoltár.
„ **Jakabszállás,** lourdesi oltár.
„ **Kóka,** Jézus- és lourdesi oltár.
Szabolcs m. **Tisza-Eszlár.** uj főoltár és mellékoltárok.
„ **Nyiregyháza,** úrkoporsó.
„ **Sibinj,** főoltár ujitása.

Fruscha György és Társa

temetkezési vállalat.

Van szerencsém szives tudomására hozni, hogy az „Első Magyar Szállitási Vállalat Részvénytársaság" tulajdonát képező Entreprise des Pompes funébres VII. kerületi fióküzletéből — a hol több éven át mint üzletvezető müködtem, — kiléptem és folyó évi augusztus hó 1-én

Fruscha György és Társa

néven **VIII., Baross-utcza 68. szám alatt** (az előljárósággal szemben), egy a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő

temetkezési vállalatot

nyitottunk.

Midőn ezen körülményt szives tudomására hozzuk, megjegyezzük, hogy főtörekvésünk oda fog irányulni, hogy jutányos áraink daczára minden tekintetben pontosság s a kellő diszes kiállitásokkal érdemelhessük ki szives bizalmát.

Temetés-rendezéseket a legegyszerübbtől a legfényesebbig mérsékelt árak mellett az összes szükségletek hozzáadásával rendezzük, nemkülömben nagy választékban sirkoszorukat is tartunk raktáron.

Végül bátorkodunk megjegyezni, hogy a szükséges koporsókat az országszerte ismert s hires Gebauer-féle gyárból szerezzük be, valamint hogy a legolcsóbb, sőt még a kórházi temetésekhez is nyolcz-oszlopos ezüstös halottaskocsit adunk.

DOBAI JÁNOS

PALA- ÉS CSERÉPTETŐZÉSI VÁLLALAT.

AZ UJONNAN ÉPÜLŐ MAGYAR KIR. VÁRPALOTA,

valamint

AZ ÁLLANDÓ ORSZÁGHÁZ PALAFESTÉSI MUNKÁK

VÁLLALKOZÓJA.

Alapitva 1860.

BUDAPESTEN,

VII., Csömöri-út 76. sz. (saját ház.)

Telefon 63—21.

HÁRTL L. ÉS TÁRSA

FESTÉK,

KENCZE ÉS LAKK GYÁRI RAKTÁRA

Budapest, VII., Csömöri-ut 2.

Fiók-üzlet: BUDA, II., Fő-utcza 21. sz.

NAGY RAKTÁR

Nobles és Hoare, Harland & Sohn-féle

ANGOL KOCSILAKKOKBAN,

VALENTIN-féle amerikai lakkokban

Bronzok, Enyvek és Páczokban,

BOROSTYÁN-LAKKFESTÉKEK és

Parkettviasz-pasztákban,

Homlokzat-festékek,

Gépolajok és kátrány-gyártmányokban.

Valamint mindennemü

Haj- és sörte-ecsetek, Kefe-áruk,

Düsseldorfi Tubusfestékek és

FESTŐ-SZEREK nagy választékban

a legjutányosabb árak és szolid kiszolgálás mellett.

A Kőbányai Királysörfőző

Dr. Korányi és Dr. Kétly egyetemi tanár urak által gyógyczélokra ajánlott

GOLLIÁT

MALÁTASÖRE

idegbajokban, vérszegénységnél, emésztési zavaroknál, gyengeségnél stb. kiváló sikerrel használtatik és egyuttal

legkellemesebb üditő ital.

Ára vidékre kőbányai vasuti állomáshoz szállitva: nagy palack 14 kr., kis palack 13 kr. fogyasztási adóval együtt. Vidékre legkisebb szállitmány 30 palack.

Betét nagy ládáért: 1 frt 60 kr., kis ládáért: 1 frt 20 kr., palackért 6 kr., mely azoknak bérmentes visszaadásakor visszaszolgáltatik.

Megrendelhető: a gyári irodában Kőbányán, a városi irodában VII., Kertész-utcza 40. és a vidéki raktárosoknál.

Budapesten kapható minden nagyobb füszer-kereskedésben és poharankint a Quisisana automata buffet-ekben is.

Köszönetnyilvánitás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherczeg udvar mesteri hivatala.

Általános Asbestárú-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherczeg **rendkivül meg van elégedve** az asbettalppal bélelt czipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak el, mint más közönséges czipőknél. Küldök egy pár vadász-czipőt, hogy annak a mintájára készitsenek másikat asbettalpbéléssel, ugyanannál a czipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadászczipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelőek, a mint megfelelők voltak a szalonczipők.

Zágráb, 1898. julius hó 8-án.

Krahl, huszarkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási biróság elnöke a következőket irja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetétü czipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, ugy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szives tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én. tisztelő hive

Wekerle Sándor.

Ne viseljünk lábbelit a Dr. Högyes-féle szab. Asbesttalp betét nélkül.

A magy. kir. honvédségtől czélszerünek elismerve.

Nincs többé lábfájás.

Óvjuk lábainkat az izzadástól és meghüléstől.

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem börkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid ideig viselés után **megkönnyebbül a járása** annak, ki czipőjét **dr Högyes által szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el.**

Kettősvastagságu **1.20** kr., egyszerü **60** kr., homoktalp **40** kr., gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbélés kitünőségét legjobban bizonyitja, hogy a **cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállittatott.**

Szétküldés csakis utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágositások, prospectusok és köszönetnyilvánitások ingyen. **Kapható kizárólag:**

Asbestárugyár bet. társaság

Budapest, VI., Sziv-utcza 18.

DIETZL JÓZSEF

bornagykereskedő és bortermelő.

Cs. és kir udvari szállitó, valamint Ő csász. és kir. fensége József főherczeg udvari szállitója, Szerb kir. udvari szállitó

Budafokon.

Ajánlja tisztán kezelt asztali-, pecsenye és csemegeborait palaczkokban, valamint hordókban.

Különlegesség

Budai sashegyi saját termése.

RAINER J. és TÁRSA,

Budapest, II. ker., Fő-utcza 12.

Ajánlja legjobb minőségü **padló beeresztési szereit, parketpaszta** tartós és tükörfényü, doboz 45 és 80 kr. — **Főzőt viasz** (1 kilogr. 6 liter vizben felhigitandó) sárga 1.20, fehér 1.40, 1 kilogr. — **Borostyanlak** 4 szinárnyalakban, doboz 85 kr. és 1 frt. — **Amerikai spirituslak** (különlegesség, rögtön szárad, tartós és tükörfényü) 1 üveg 1.20 kr.

Nagy választék **illat és piperecikkekben, szivacsok,** mindennemü **sebészeti kötanyag és betegápolási készülékek.**

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, csomagolás felszámitás nélkül.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. Ker., Egyháztéren fiokuzletet nyitottam. — Kiszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható

LÖVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

Krisztinavárosi nagysörcsarnok.

I. ker., Krisztina-tér 1. sz.

Földszinti és pincze helyiségek.

Téli tekepálya.

Reggelik, ebédek és **vacsorák** akármely időtájra e fogadtatnak. **Esküvők, bálok, családi ünnepélyek, társasebédek** stb. számára úgy a fenti mint a pinczehe yiségek rendelkezésre á! anak.

Szives látogatást kér

EHMANN J.

vendéglős.

Röck István

gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje

BUDAPEST, IX., SOROKSÁRI-UTCZA 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajógépeket.

Lokomobilokat,

kihuzható forr- és hütőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket,

Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fülőcsövekkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**

Teljes hütőtelepeket és jéggyárakat

szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizmütelepeket, gözmalmi- és téglagyári

berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott különbözéki emeltyü szerkezettel.

Műfogak és fogsorok

a legjobb minőségben és a legjutányosabb árak mellett készittetnek — anélkül, hogy a gyökereket el kellene távolitani, 10 évi irásbeli jótállás mellett.

Hivatalnokoknak 50%-al olcsóbban.

Kivánatra részletfizetésre is.

KEMÉNY E.

Budapest, VII. ker., Klauzál-utcza 2. sz., I. em.

(a Párisi Nagy-Áruházzal szemben.)

Európa kávéház

V., Ferencz József-tér 5.

Esténkint egy elite

NŐI ZENEKAR

hangversenyez.

Egész éjjel nyitva.

Nyomatott Kaufmann József kő- és könyvnyomdájában Budapest, V., Arany János-utcza 4.

Budapest, 1899. VIII. évfolyam 30. sz Vasárnap, Mindszenthava (Október).

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek:
Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG:
I., Városmajor-utcza 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Tata-Berlin.

Tata-Berlin. Ez a két név foglalkoztatta a sportvilágot, ugy annyira, hogy a bécsi lóversenyek érdekességét is csökkentette és hátte[illegible] szoritott minden más sportjelenetet.

A tatai régi vár feszült várakozásnak volt a szinhelye. Táviratok jöttek, mentek. Az élénk pezsgő életet leirni alig lehet. Mielőtt a messzehajtást, mint sportmüveletet itélnénk meg, a képnek más részleteit vesszük szemügyre

Patriárchalis régi uri erényeink között a vendéglátás is hanyatlik. Vendég is van, gazda is akad, a kamara sem mindenütt üres, csak a szives látás nem fakad mindenütt szivből, őszintén.

A tatai vár ura *gróf Eszterházy Ferencz és neje Lobkovitz herczegnő vendégei* sohasem veszik észre, hogy vendégek, mert otthon érzik magokat. A vendégjog teljes függetlenségét és szabadságát élvezik.

A ki a tatai kastély fényes uri vendégeit figyelmesen nézte, gondolkozóba esett a felett, hogy ki itt a vendég? . . .

Magyar uri házak igazi előkelőségének ismertető jele a személyzet, a cselédség és alkalmazottak magaviselete. Gróf *Eszterházy Ferenczné* a legegyszerübb embert is megtisztelik és nem lehet tapasztalni a cselédeknek a vigjátékokban sokszor ostorozott pöffeszkedését. . . . A tatai kastély minden lakójában, minden zege-zugában az előzékenység a főjellemvonás s az a törekvés uralkodik, hogy senkinek kellemetlenséget ne okozzanak.

Előnyösen lepi meg a látogatót az is, hogy a váron az odavaló lakosok is személy válogatás nélkül mindig szabadon járhatnak keresztül. Gróf Eszterházy Ferenczet és fenkölt szellemü nejét a lakosság nem csak tiszteli, de szereti is. *A mi grófnénk, a mi grófunk,* — igy emlegetik őket és rajongó gyengédséggel beszélnek szép és nemes dolgokat róluk.

Ezt csak az tudja megbeszélni, a ki más helyeken járva, nem is hallotta emlegetni a földes urat. Itt a napnak nem csak fénye ragyog, de kisugárzik áldást hozó jétékony melege is.

A mai világban ez a történetiró feljegyzésére méltó esemény, egy korrajzi ritkaság és jól esik azt nyilvántartani, mert a magasabb körök példája után alakulnak a társadalom alantosabb rétegei.

Nem lehet reánk nézve közönyös, hogy milyen az aritokrátiánk? Kik azok kik gróf Széchenyi István szellemének örökösei? A kié a föld, azé az ország. Az ország jó urainak jó népe van. . . .

Gróf Eszterházy Ferenczben minden kelléke meg van a valódi magyar nagy urnak. Először is igazán magyar, őszinte, kifogástalan, vallásos, hazáját szereti, tempoiban előkelően magyar, bátor, edzett, jó szivü, nemes gondolkozásu, másokat megbecsüli, szerény a nélkül hogy a büszkeségét feláldozná, a gőgnek árnyalata sincs benne. Széleskörü müveltsége fundamentuma magyar.

Ő valamint a grófné, mindig nyájasak, szivélyességükben nem éreztetnek leereszkedést. Mind a ketten tudják, érzik kötelességeiket s nem zavarja meg egyikük sem az idealis nagy uraság összhangját.

Örömmel töltötte el tisztelőiket, hogy a messze földről ide jött vendégek ily szép főuri családi képet láthattak és élvezhettek hódoló bámulattal, s a miről annyit hallottak a magyar vendégszeretetről azt láthatták, hogy Tatán nem mese és nem szinlelt.

Europa minden tájaira elviszik ennek hirét s hirdetni fogják, hogy a magyar vendégszeretet az europai müveltségnek egyik gyöngye.

Tisztelettel kell emlékeznünk a megjelent főurakról. Mind edzett kötelességtudó ember. Beigazolták hogy a sport nem csak fizikai időtöltés, de mestere a jellemnek és a czélok elérésében való kitartásnak. A legnagyobb pontossággal, lelkiismerettel és férfias komolysággal végezték teendőiket. Megállták helyüket, nem kicsinyeskedtek, nem tétováztak, mivel azt tanusitották, hogy nem uri passió, de feladatuk kedvéért vannak itt.

Sokan nem tudták jól megitélni a meszszehajtás fontosságát. A ló kitartásának kipróbálásán kivül nagy fontossága a degenerált században az *ember kitartása.* A fáradtság, a küzdelem, éberség, ruganyosság, türelem, türés, kényelmetlenségek, s

A „Buda és Vidéke" tárczája.

Hol a vad leány?

— Regény. —

Irta: Erdélyi Gyula.

NEGYEDIK FEJEZET.

A meczenás.

(Folytatás)

A választmányi gyülés szétoszlott. Távoztak. Rezeg Kálmánné, Agatha és báró Zendehelyi István leültek a zongora-szobában és többek között a beszéd arra fordult, hogy Berdár Róbert az állatszelidítő Olimpiába szerelmes. A meczenás figyelmesen hallgatta és egyet csettentett ujjaival s meg van-t kiáltott.

— Mi van meg? — kérdé Rezegné . . .

— Az eszme, a diadal . . .

— Miféle eszme, miféle diadal? Beszéljen, István

— Megszabadulunk tőle. A Minerva-szalónnak szebb ajándékot nem adhatok.

— Kitől?

— Asszonyom, Berdár Róberttől.

— Hogyan?

— Széttépetjük ezzel a leánynyal és ez tönkre teszi. Bizzák reám.

— Agatha, ne légy félénk. Miért sápadsz? Mit érdekel téged Berdár?

A báró nagyon furcsán nézett. mikor látta, hogy Agatha elsápadt. Talán csak nem szerelmes a törpébe?

ÖTÖDIK FEJEZET.

A sziv mértana.

Helykői Aladár mikor lakására ment, nagyot nevetett, hogy őt egyszerre kinevezték tudós embernek. Mi is az ő specziállitása? Ahán, a sziv mértana. Micsoda tudomány ez? Semmi egyéb, mint azt ismerni meg, mi van a szivben, kicsit dobog, csak egy kép fér-e el oda, vagy több, belehal-e az ember a csalódásba, meddig tart egy érzelem? Hogy születik, hogy hal el a szerelem? Mi szerepe van az észnek, az akaraterőnek, ki lesz tőle balga és ki bölcs?

Furcsa tudomány, mindenki tudja és voltakép mégis senki sem . . .

Nem katonának való tudomány, még ha nyugdijazva van is. A legnagyobb bölcsek sem tudnák megoldani. Higgadtan, ha nincs tapasztalat s nem higgadt valaki, elvész az okosság és nincs tudomány. Csak káron lehet okulni.

Az ex-főhadnagy nem is hitte, hogy még egy kicsit bölcselkedni is tud és foglalkozik a sziv mértanával.

Átfutotta közel-napok eseményeit és közbe-közbe kirándult élete egyes pontjaihoz. Milyen jelentést tenne erről felsőbbségének? Ezzel kezdené mindenesetre: Alássan jelentem, oberster uram, bolond az eset. Készültem pedig én magyar huszárnak és lelki beteg lettem. Berukkoltam a bolondok közé. Meggyógyultam. A sok félkótya között van egy kis pupos, a ki bátrabb Napoleonnál, bemegy az oroszlánok közé, beleszeret egy állatszelidítő-leányba (ez már nem egészen okos emberre vall), a ki meg nagyravágyó, mint egy királyné. Nem csodálom, mert az apja elvesztett királyságát keresi, őseinek azt a királyságát, a mi sohasem létezett. Ráakadt egy báróra, a ki a más tudományát pénzre váltja. Magam is berukkoltam közéjük, kapok egy specziális tudományt: a *szív mértana*, azaz mathematikus bizonyosságok a szivek megismerése körül. Hosszu hajat viselek, pápaszemet hordok, csokoládét és limonádét iszom. Eljárok a tudományos felolvasásokra, elfelejtem a magyar szót, diákul beszélek és görögül álmodom és szanszkrittül szidom le az inasomat, a ki mától fogva a czipők fényfentartásának specziális-

ki tudná felszámolni, hány próbáratétel, erő, szivósság jött számitásba az edzettség vizsga tételénél.

Nagy dolgok ezek, melyekben a kerékpárosoknak is nehéz szerepük jutott s egyuttal dijak nélkül kerékpár-verseny is volt. A kik erre a kimerülésig fáradtságos utra indultak, akár értek be, akár tőlük nem függő okoknál fogva a versenyt letették, azok nem csak a sportban, de a társadalomban is kiváló emberek.

Én igy itélem meg a tata-berlini messzehajtást. *Nem csak a lóanyag, de az emberanyag szempontjából.*

Nem lenne a kép hű, ha meg nem emlékezném *Kidegkuthy Imréről*, a jószágigazgatóról s az összes uradalmi tisztviselőkről, kik a szivós erőt feltételező munkában részt vettek. Meg kell emlékeznem egy szép daliás magyar emberről, *Balogh Lajos* nyugalmazott főszolgabiróról is, ki valódi jobbkeze volt a grófnak a rendezés körül, kiben szintén müködött az, a mi grófban, hogy különösen az idegen vendégek tisztelettel gondoljanak arra, hogy *Magyarországon* voltak.

A lefolyt eseményekről a hirlapok beszámoltak, én csak mint egy szép eseményről emlékezem, melyekből tanuságot merithettem.

Végül azt is meg kell jegyezni, hogy a *gróf a magyar sajtóra* különös figyelemmel volt s mindent elkövetett, hogy a magyar sajtó képviselői jó értesülést kapjanak. A jószág igazgatósági épületben külön sajtóirodát állitott, hol a kiküldött tudósitók kényelmesen dolgozhattak s minden előzékenységben részesültek.

Erdélyi Gyula.

Tüntetések.

A lelkesedés az ifjuság kincse. Az ifjuságot lelkesedés nélkül képzelni nem lehet. Korán érett, mogorva fiatalság az, a mely hideg, melyet a hév, a láng el nem kap. Ámde egyet már megirt *Fáy András* a fiatal agár és az öreg agár meséjében. A fiatal agár, ha a szél kórót kapott fel, nyulnak nézte és elkezdette hajtani s mire igazi nyul ugrott fel, elfogyott a szusz s a nyul az öreg agár zsákmánya lett.

Tüntetéseknek is van jogosultságuk. Ámde csak hogy hazafias okoknál. Ha minden kicsinység tüntetésre hangol, ugy nagyon hamar elfogy a szusz. Nem szabad gyermek játékká minősiteni, a komolyság eszközeit.

Magánkörben áldomás képében, pohárköszöntők mellett tüntethetünk. Ez ősi jogunk. A fehér asztal sokszor megvigasztal, a miért a zöldasztal elmarasztal.

A mult hetekben a tanitványi hála és szeretet feltünő módon nyilatkozott meg *Varga Ottó* tanár ur mellett.

Eddig megállható lenne a dolog, ha a tüntetés éle más tis teletreméltó férfiak ellen nem fordulna, sőt bele nem kever egy kitünő intézetet a dologba. De midőn idáig ment a tüntetés, akkor már ezt nem helyeselhetjük.

Varga Ottó ur mellett a tüntetés nyilvánosan folyt le, *Szerelemhegyi Tivadar* mellett magánkörben tüntetett egy barátságos társaság. Mi inkább he yeseljük ezt a nemét a tüntetésnek, mint azt, melynek szinhelye az utcza. Inkább látjuk az igazságot ebben meg nyilatkozni, mint az utczán a megnyujtott rokonszenvben.

Megragadjuk az alkalmat, hogy a *Ferencz József intézet* méltatlan meghurczolása ellen, mit csakugyan ezek a hatás kedvéért vontak az ügybe, szót emeljünk. Ez az intézet magas szinvonalon áll s kitünő kormányzója *Demeczky Mihály* igazság szeretetéhez kétség nem fér s azt semmi utczai tüntetés pro vagy kontra meg nem ingathatja. A sajtó csipkedése is arra vihető vissza, hogy itt *magyar családok* gyermekeit nevelik.

Több lap ez intézetnek évről-évre való hanyatlását állitotta, ugy látszik azért, hogy Demeczky Mihály kormányzónak ezzel is kellemetlenséget okozzon. Ez az egész dolog nem tartozik a Varga-ügyhöz s e részben a valóság az, hogy a Ferencz József-intézet évről-évre emelkedik és tökéletesedik, ami az intézet csekély dotációja mellett nem kis érdeme a kormányzónak és a tanári karnak. Demeczky kormányzó a nagy szünidőt eddig arra használta föl, hogy a francia és az angol internátusokat, de kivált azoknak belső életét tanulmányozza. Az idén is heteket töltött Cambridgeben s az ottani collegiumok müködéséhen közvetlen részt vett. A Ferencz József-intézet ma már fölül áll azon, hogy csak ugy odavetőleg lehessen felőle beszélni. Fölszerelése, a benne uralkodó rend, fegyelem s még inkább a benne folyó komoly és hazafias munka nem hogy megrovást érdemelne, hanem öröme le het mindenkinek, aki belátja, hogy a bécsi Therezianummal szemben szükreszabott vagyoni eszközökkel is felállithatjuk a magunk magyar intézetét. Egyébként pedig ennek a dolognak semmi összefüggése sincs a Varga-ügygyel.

Mi teljes rokonszenvvel és hazafias lelkesedéssel üdvözöljük az intézetet s annak kitünő kormányzóját a magyar nemes ifjuság hivatott nevelőjét Demeczky Mihályt.

Természettudományok palotája.

Dr. Lendl Adolf a kitünő természettudós s a világhirü praeparator s tanszerkészitő (Buda II., Donáti-utcza 7.) inditványára a *Természettudományi Társulat* elvben elfogadta, hogy palotát épit.

A természettudományok palotájának alkalmasabb helye Budánál nincsen. A szép természet kinálva, kinálja a tudomány müvelőinek a legszebb helyeket. Meg vagyunk győződve, hogy a palota Budán épül.

Dr. Lendl Adolf kimeritően s tudóshoz illő érveléssel okolja meg a természet tudományok palotájának hivatását, rendeltetését és hatását a társulat fejlődésére. *Dr. Lendl Adolf* érvei megczáfolhatlanok s maga a pénzügyi tervezet is minden tekintetben elfogadható:

„A királyi magyar Természettudományi Társulat rendelkezik több mint 130.000 frt szabad tőkével. A heverő tőke nem vonzza magához az embereket sehol a világon. Ellenben egy mutatós, szép palota, az otthonias berendezkedés, a czélszerü és feladataihoz mért alkalmazkodás, de főként a méltó külső bemutatkozás: az mindig megnyeri az emberek szimpatiáját és vonzza és lebilincseli őket.

Hogy ennek mily fontossága van, azt láthatjuk az üzleti müködést folytató nagyobb vállalatokon, mert ezek sokat adnak a külsőre is: mindegyik takarékpénztár, például arra törekszik, hogy a legélénkebb sarkon legyen palotája és az a biztositó társaság prosperál legjobban, a melyiknek tornyos, nagy háza van fényes berendezéssel. Hát igy van ez minden intézménynyel és igy lesz az a Társulattal is. Csakhamar fel fognak szaporodni még a tagjai és ezzel évi jövedelme is, ha palotája lesz — de lassankint elfognak maradozni tőle idővel egész nagy körök, ha végre valahára valamilyen saját otthona nem lesz.

De menjünk tovább. Mainap a házszerzés, ha a befektetés feleösszege megvan nem nehéz feladat és különösen a Természettudományi Társulat bármely bankkal könnyen léphet oly megegyezésre, hogy egy kiváló helyen álló és szép, jó és czélszerü épületet megszerezhessen magának kedvező amortizáló kötelezettség elfogadása mellett. Az amortizáczió pedig csekélyebb évi terhet ró a Társulatra, mint a házbérfizetés.

---

tája . . . Azután most belenézhetek a tükörbe és Bálám nevében gondolhatok magamról valamit. Tehát szivmérő vagyok. Ugy-e, obester ur, bolond az eset?

Ezzel az okoskodással számolt be magának Helykői Aladár és nagy lépésekkel jártkelt szobájában, azon aggódva, hol és mikor kezdje hát meg az ő mértani gyakorlatait?

Talán először saját magán.

Agatha, Olimpia. Ez a két név érdemes leginkább arra, hogy udvaroljon. A mathézis alapjára helyezkedve, el kell ejteni a rohamot és szép lassan venni be a várost, ha ugyan az ostromlott hadsereg kapitulál. Ha nem, akkor a sziv mérnökkara visszavonul, de sebek nélkül.

Ez az Agatha érdekes leány. Egészen más, nem az, a minek hitte a saját tapasztalata és rokona lefestése után. Ebben a leányban erősebb a sziv a hiuságnál. Nem olyan könnyen játszhatja anyja a báró kezére, meggondolja magát, mielőtt határozna. Lehet hogy csakugyan a hirt szereti, de akkor nem fogadja el hires embernek báró Zendehelyi Istvánt, a ki bizony üresebb fejü ember az ő inasánál, Mátyásnál. Ezt a szivet tanulni fogja.

Hát Olimpia, a kiben annyi eszményt lát az ő barátja, Berdár Róbert? Csakugyan szelid vad leány e? Nem-e csörgő kigyó, vagy tigris, ki széttépi áldozatát? Ha ilyen, ugy meg kell menteni a kis tudóst. Nagyravágyónak nagyravágyó, azt látta a vacsoránál. Ha nem ilyen, akkor nem áll barátja utjába, de különben mindent elkövet.

Majd kiugratja a nyulat a bokorból. Ez a szegény flu, a hogy látja, néha igaz ok nélkü komolyodik el. Az is bántja ilyenkor, hogy a világra jött és szeretne belőle kimasirozni. Ezért keresi a veszedelmet. Milyen jó katona lett volna belőle.

A mint igy ábrándozott, Balzamó mestert jelentette be az inas. Az elveszett királyság örököse nagyon indulatosnak látszott.

— No, mi baj, signor?

— Uram, főhadnagy uram, én tönkre vagyok téve.

— Hogy-hogy?

— Leányom . . .

— Meghalt . . .

Reám nézve majdnem.

— Olimpia kisasszony beteg?

— Nagyon beteg (A mester homlokára bizonyos betegséget jelzett.)

— Beszéljen világosabban. Üljön le, ott a szivar, ott a konyak.

Balzamó mester bánatában sem utasitotta vissza a jót, egy pohárkával leöntött a torkán és miután rágyujtott és a füstöt kisóhajtotta gőzkocsi módjára, folytatta a beszédet:

— Leányom nem akar többé állatszelidítőnő lenni. A közönségnek ő nem mutogatja magát Adjuk el az állatseregletet, megunta a vad leányságot. Tanulni akar. hogy ő is előkelő hölgy lehessen. Eped azért, hogy valamit tudjon. Jól van, tanuljon. Megtudom én a profeszort fizetni, de mit csinálok én állatsereglet nélkül? Beálljak valami hotelba portásnak?

— Ön nem is lehet állatsereglet nélkül. A nagy müvész? az állatregények ismerője...

— Ugy-e nem? (A nagy Kalipszánó ismét leküldött egy pohár konyakot.)

Majd folytatta keserü hangon:

— Mi legyek? Etető az állatkertben vagy a czirkuszban lépjek fel:

— Ez nem önnek való.

— Könnyen beszél, kapitány ur. De vad leány az én leányom. Az többet nem megy a közönség elé, pedig ma mutatványok nélkül nem ér semmit az állatsereglet. Most derülne csak. Férjhez adhatnám.

— Kihez?

(Foly. következik.)

A befektetett tőke gyarapodik magától is, de a heverő tőke nem. Azért, ha biztos a befektetés (pedig a házvétel mindig biztos befektetés), kár a tőkét hevertetni Az a ház, amit a Társulat ma 200.000 frton megszerezhet, tiz év mulva 300.000 frtot, vagy még többet fog megérni; fejlődő fővárosunkban ezer példa van reá."

A *Buda és Vidéke* számtalanszor szólalt fel a mellett, hogy Buda van hivatva arra, hogy a *szellem városa* legyen. A Természettudományi Társulatnak is meg kell ezt érteni s palotáját Budán épiteni.

Magyar czimtáblák.

A Buda és Vidéke szerkesztősége a mult hetekben hosszabb czikkben fejtegette, milyen uton, módon lehetne megakadályozni azt, hogy *német* czimtábla ne jusson a falakra. A terv jó volt, s minden ember, a ki lelkesül a magyarosodásért, csak helyeselte a vendéglősök lapja szerkesztőségének ezt a nemes buzgalmát Mi azonban nem elégedhetünk meg azzal az óhajjal, hogy a falakra német czimtáblák *ne kerüljenek*, hanem a mellett is kell harczolnunk, hogy a falakra kerülő czimtáblák *jó magyarsággal* adják tudtára a vásárló közönségnek, mit kaphat ebben vagy amabban az üzletben. Fel is használtunk minden alkalmat a magyarosság hiján levő czimtáblák ostorozására. Most ismét ilyenekkel számolunk be. A Döbrentei-utczában a következő érdekes tábla függ egy szénkereskedés ajtaja fölött:

a Legjobb minőségü
tüzelő anyagok
Bel és külföldi köszenek. Légszesz (?)
hegyi fák (?) Csomagolt faszén.
Gyáripi rszen ki mérett.
Nagyban és kicsinybeni eladás.

Gyönyörü csodabogár! Lent, az ajtón függő táblán fekete ruhás ur kapál egy lámpa fénye mellett, s felette e sorok diszlenek: J (*forditott „j"*) sten *segitts.*

A gellérthegyi kioszk hirdető táblái is érdekesek Hat egyforma tábla hirdeti a Gellérthegyre ránduló közönségnek, mit kaphat a kioszkban. A táblák utolsó sorában arról értesiti a vendéglős a közönséget, hogy vendéglője egész télen át nyitva van. Ezt a rövid sort a tisztelt festő úr a legkülönfélébb változatokban pingálta meg. Még pedig az egyik táblán igy: „Egész **téln** át nyitva". A másikon: „Egész **tén** át nyitva". stb. A „télen" szót csupán egy táblán tudta hibátlanul leirni.

Diszes magyar stylusban szerkesztett tábla függ az Attila-körút egyik házán is Tulajdonosa valami Kresta, aki a következőképen hirdeti művészetét:

Kresta. —V,
Aranyozó.
Tükör — Kép
Rámák
Órák — Sír
kövek és keresztek
Oltárok.
Aranyozásra felvál„
laltattik, olcsó.

Ezekhez a czimtáblákhoz nem kell kommentár. Önmaguk bizonyitják, hogy nem elég csupán a magyar szó a táblákon, hanem magyarosan, hibátlanul is kell egymáshoz illesztve lenniök. Ezen a bajon pedig lehetne némileg segiteni. A hirlapi dorgálás az egyesekre nézve nem sokat ér, de elég arra, hogy bizonyos körök figyelmét felhivja. Ez esetben *az ipari engedélyeket kiadó testülethez* fordulnunk, ajánlva, hogy csupán azoknak a czimfestőknek adjon iparuk üzésére engedélyt, a kik a magyar irásban sem orthographiai, sem magyarosság ellen való hibákat nem ejtenek. Magyarul *jól* irni nehéz dolog, s erre nézve legalább annyira kivánják meg a magyarosságot, hogy az ilyen, az imént bemutatott csodabogarak ne kerüljenek a közönség szeme elé. Lesznek, különösen a czimfestők között, kik e sorokat olvasva mosolyogni fognak.

— Hiszen mi csak a kész szöveget festjük fel a táblákra.

Az ilyen táblák rendesen meg is felelnek. De ott, a hol az üzlet tulajdonos németül tud csak, ő maga szegény, semmiféle, magyarul kifogástalanul fogalmazni, vagy irni tudó alkalmazottja nincs, s mégis meg van az a jó szándéka, hogy czimtábláját magyarul iratja; ki fogalmazza meg ilyen alkalommal a tábla szövegét, ha nem a czimfestő? Azok az élczlapokba illő bolondságok igy kerülnek a hirdető táblákra. Ezek a rosszul fogalmazó urak rendesen nagyon rossz mesteremberek is. A fentebb leirt Döbrentei-utczai táblának nem csak az a hibája van meg, melyet az előbb méltattam. Az illető úr, aki azt „festette" s akinek nevével és maszatolásával épten nyomon találkozhatik a figyelmes szemlélő, festeni sem tud. Betüi idomtalanok, otrombák, izléstelenek. Alakjai, vagy tárgyai leirhatatlanul csufak, borzasztóak; a szinkeverés előtte ismeretlen fogalom. S az ilyen, a legcsekélyebb kiképzés hiján lévő ember is kapott iparengedélyt! S ez bár mit sem tud, meglehetősen él mesterségéből. Olcsón dolgozik. s a takarékos vagy szegény kereskedő inkább őt keresi fel, mint a hozzá értőt, a ki a jó, s becsületes munkáért természetesen többet kér. Ilyen embereknek ne adjon az iparhatóság engedélyt, s ha nem adott, fogja perbe őket, mert ezek csak kárára vannak ugy iparostársaiknak, mint a társadalom egyébb érdekeinek.

Széchenyi és a magyar költészet.

A *Széchenyi tisztelet* országos terjesztésére alakult asztaltársaság összejövetelén *Jurisztovszky Ödön* szerkesztő méltatta az Iskolai könyvtár második kötetét, melynek tárgya *Széchenyi s a magyar költészet.*

A tanulmány annak idején irodalmi szenzácziót keltett. Tárgyát teljesen kifejezi czime. Magyarázója *Tóth* Rezső Az essayt megelőzőleg Széchenyi életét mondja el, azután irodalmi és művészeti repertóriumot nyujt Széchenyiről. Végül irodalom történeti jegyzetek következnek. A kötetkét pedig a nagy Széchenyire vonatkozó feljegyzések és levelek zárják be.

Előadó örömét fejezte ki a felett, hogy *gróf Széchenyi István* emléke lépten-nyomon erősödik s a nemzet végre is felismeri azt, hogy kinek hagyományai boldogitják a magyart.

Inditványozta, hogy a lánczhid 50 éves jubileumának méltó ünneplésére a *Buda és Vidéke* a magyarosodás s a Széchenyi kultusz közlönye folytonosan ébressze a nemzetet s a szerkesztő kérje fel Szemere Miklóst, hogy inditványát a *Nemzeti kaszinóban* mielőbb tegye meg, hogy az ötvenéves évforduló ünnepén a lánczhidat már *Széchenyi István* hidjának nevezzék.

Nehány szó a mentő állványokról.

Ugy a sajtó, mint a közönség lelkesedéssel fogadta évekkel ezelőtt a „Mentő Egyesület"-nek azt a nemes elhatározását, hogy a Duna partjainak több pontján a vizbe esettek mentésére czélszerü eszközöket helyez el. A határozatot csakhamar megvalósitották s a közönség érdeklődéssel nézte azt a nehány barnára festett faalkotmányt, a melyekre példás renddel voltak felaggatva a kerek mentő öv a kampós rudak, meg a parafa szeletkékből összetákolt öv. Persely is volt minden állványon s bizony, nem egy könyörületes lélek akadt, a ki a Mentő Egyesületet nemes czéljai kivitelében legalább a perselybe dobott nehány fillérével óhajtotta segiteni. Nehány napig egyébbről sem beszélt a sajtó és a közönség, mint a mentő állványokról, s nehány nap mulva — nem beszélt róluk egyik sem. Évek multán maga az egyesület is megfeledkezett az állványairól s most sok sok komoly ember szalmalángu lelkesedésének gyászos szégyen fájaként álldogálnak a rakpartokon.

Bevallom őszintén, én csak egy ilyen mentő állványt figyeltem meg, de ezt az egyet évek óta. Ez a Várkertrakpart legnépesebb helyén, a csavargőzöshöz vezető lépcső mellett áll. Hogy mikor festették ezt át utóljára, azt nem tudom. Én mindig olyan kopottnak láttam, mint a minő ez most. Még vagy öt esztendő előtt meg volt rajta a parafa szeletekből összerótt öv. Ma már ez nincs meg. Meglehet, hogy ellopta valaki, meglehet az is, hogy lomtárba dobták. De egyik esettel sem lehet védekezni. A hiányzó eszközt ujjal kellett volna pótolni.

A két kampós rud közül csak az egyik van jó állapotban, de ennek a kampója is annyira *rozsdás*, hogy czéljának nem felelhet meg. A másik rud kampója egészen a tövéből le van törve, s a szintén rozsdás fogasokon ugy látszik addig nyujtódzik majd a csupasz rudja, mig valami szegény ember meg nem könyörül rajta s elviszi tüzelőnek.

Fentebb a perselyről is szóltam. Meg van ez itt is. De micsoda állapotban! Az ajtaja tárva-nyi va. Talán valami utcza gyerek feszitette fel, de nagyon meglehet, hogy magától nyillott ki, mert a zárja ugyancsak rozsdás Nyitott ajtaju perselybe pedig józan ember még egy fillért sem tesz.

Ilyen állapotban van ez e mentő állvány! S ha erre igy ügyel fel a gondnoka, vajjon másképen veszi-e gondját a többinek? Kár, hogy ennyire elhanyagolják ezt az intézményt, s veszni, romlani engedik az adakozásokból összegyült pénzen szerzett, drága eszközöket. Ezuton figyelmeztetjük az egyesületet, hogy forditson több gondot reájuk. Javittassa, pótolja a szereket, festesse át az állványokat, hogy ezentul ne mint haszontalan, izléstelen alkotmányok álldogáljanak s csufitsák a rakpartokat, hanem hogy ismét használhatók s egyszersmind csinosak is legyenek.

Ez is elmaradt pásztorlevél.

Bambergből egy csinos kiállitásu kötetet kaptunk A kötet czime: *Gedanken über das katolische Christenthum*" von einem ungarischen Edelmanne . . . Azért jelent meg Bambergben, mert idehaza az igaz szavak nem tetszenek a kiadóknak. Detre Ferencz, Zimándy Ignáczhoz irt: *Elmaradt pásztorlevelek* czimü röpiratában is volt sok olyan bors, a mi nem minden püspöki aulában tetszett, mert tükröt tartott.

Az a szellemes magyar nemes ember, ki a katholikus kereszténységről ad gondolatokat bizony szintén nem mindenkinek tetszenék, mert a birálatokat csak a jó pásztorok türik el . . . A Gondolatok szerzőjét az igazságok elmondására mély vallásossága késztette s az olvasó meggyőződik minden sorából, hogy egy keresztény bölcselkedő beszél. Ez is egy elmaradt pásztorlevél, mit több megyében adhatnának ki a lelkeknek őrei.

Igaz, hogy nem mindenben érthetünk az élénk tollu szerzővel egyet, mert néha tovább hajit a czélnál s katholikus ellenes elemeknek sokat ismer el, de a könyv bölcsességéből tanuságokat merithetünk.

Vannak benne merész tételek, mit sok tudós hangoztatott, már t. i. hogy a *kereszténység nem fejlődik, nem halad . . .*

Szerző nem tartozik az ultramontánok közé és sokszor nyilatkozik a papok ellen való megelégedetlensége. De mindig ildomos modorban s elismeri a vallás magas czéljait. Az érdekes könyv sok vihart fog felkavarni s erős érvei czáfolóinak kemény dió lesz.

A ki nem osztja is véleményeit, érdekkel olvashatja szellemes nézeteit.

Gyászeset.

Lapunk egyik közelebb megjelent számában közöltük *Garba Gyula* kedves leányának esküvőjét. Az élet forgandósága ugy akarta, hogy a tiszteletreméltó Garba család ismét az érdeklődés részese legyen. Akkor az öröm,

ma a fájdalom részvétével emlékezünk. *Garba Gyuláné* urnő váratlanul hirtelen meghalt, gyászba boritva szeretett övéit. A megboldogult urnő mint hitves, mint anya, mint nő tiszteletreméltó volt. A budai nőegyletek egy buzgó tagot vesztettek el s mindnyájan egy kedves ismerőst siratnak. Legyen áldott emléke s az Isten adjon erőt a lesujtott férjnek s a családnak a pótolhatlan veszteség elviselésére.

Budapest jövője.

A *Buda és Vidéke* Lord Albert müépitész tollából egy vezérczikket közölt Ez a czikk mindenfelé feltünt. Egy a külföldön nagy összeköttetésü barátunk bemutatta, külföldi pénzembereknek, kik hajlandók Budapesten *épitő bankot* szervezni, kü önös tekintettel *Budának*, mint fürdő városnak igényeire. . . . Buda emelkedése sok vidéki városra példa lehet és számtalan épitőbank találhat tőkéjének elhelyezést.

Bellaágh Imre kitüntetése.

Bellaágh Imrét Pestvármegye főügyészét — ki lapunknak is munkatársa — ő Felsége a király, királyi tanácsossá nevezte ki. Ez a kitüntetés a jogászvilág egyik diszét, a *szabadságharcz vitéz katonáját* méltán megilleti. Adja Isten, hogy Imre bátyánk méltóságát egészségben s a mostanihoz hasonló lelki és testi erőben élvezhesse s ne felejtkezzék el arról, hogy a tollat javunkra tovább is sikerrel forgassa.

Magyartalanságok.

Pozsonyban a *Nyugatmagyarországi Hiradó* szerkesztője, *Vutkovich* Sándor dr. arra is szokta lapját használni, hogy olvasói nyelvérzékét gondozza. A helyes magyarság dolgát fejtegeti időnkint megjelenő közleményeiben. Az eddig megjelent ily czélu közleményeit most vaskos kötetbe szedve adta ki, mely ő nála 4 koronáért kapható. A szerző annyira figyel minden nyelvhibára, hogy még a Mikszáth halvaszületett *akarnok* (stréber) szavát is megrója. Az olvasó hasznosan okulhat e gazdag tartalmu könyvből, melyben a legtöbb közkeletü hibát megtalálja. Kár, hogy a szerző a tartalomjegyzéket nem szerkesztette betürendben, mert igy a rendszertelenül egymásután sorakozó nyelvi kérdések között nehéz megtalálni, a mit keresünk.

Vutkovich Sándor könyvével a magyar nyelvnek szolgált. Nagyon jó könyv, de ő maga kevés, hogy a magyartalanságokat megölje. A közoktatás miniszteriumában egy egész osztályt kellene erre állitani s legelőször a gyermekek iskolai *könyveit mind elégetni*, mert ezek teli s teli vannak botrányos magyarságokkal. Iróink és hirlapiróink kitünnek abban, hogy kell rosszul irni magyarul.

Makó — Temesváron.

Az első teljesen magyar szini szezon szerencsés előjelek mellett vette kezdetét. A temesváriak nagy érdeklődéssel várták *Makó* társulatát, a bérlet várakozáson felül sikerült és az eddigi előadásokban majdnem mindig telt nézőtér gyönyörködött. A Temesvárott megjelenő *Magyar Művészet* következőkép ir a megnyitó előadásról: „Hálát, imádságot zengett e napon minden magyar az ég urához. Imádságot azokért, a kik a magyar Muzsának állandó otthont teremtettek. De nem csak a nézőtéren, a közönség köréből hangzott ez, elmondták a zsolozsmát a szinpadról is. *Somló* Sándor, a Kisfaludy-társaság által pályadijjal jutalmazott müve, *A szombatosok* került előadásra. Általános figyelem, néma csend közepette, lassan, méltóságosan gördül fel a függöny és az egész nézőtér, mint egy szív, egy lélek és egy ajak, a remek kiállitásban gyönyörködve egy „ah“ szócskában egyesül. Dicsérettel kell adóznunk első sorban is *Makó* igazgatónak. Dicséret illeti meg őt, me t elég erőt, elég bátorságot érzett arra, hogy ő legyen az állandó magyar szinház első direktora. Nem rettent vissza semmi nehézségtől, nem sajnálva költséget, fáradalmat, oly pazar kiállitásban állitotta ki első darabját, hogy bizton mondhatjuk, ha ezt igy folytatja, akkor a magyar szinészet városunkban nyert ügy.“

A mi budai igazgatónk és budai szinészeink a közönséget azonnal megnyerték. *A Baba előadása* primadonnánk *Réthy Laura* diadalestvéje volt. A közönséget teljesen meghóditotta. Lám Budáról lassankint az egész ország tudomást vesz s praedestinálja a *szellem városává*.

Évi jelentés a budai dalárda közgyüléséhez.

(Előterjesztette: **Magyar József**, jegyző.)

Igen tisztelt közgyülés!

Megtisztelő bizalmuk folytán, másodizben vagyok oly szerencsés, hogy az igazgató választmány évi jelentését kedves tagtársaimnak bemutathassam.

Előterjesztésére engedelmüket s meghalgatására szives türelmüket kérem.

Egyesületi működésünk harminczötödik esztendejét zárjuk be a mai nappal. Mielőtt azonban az uj év küszöbére lépnénk, tekintetünk visszaszáll az elmult évre s leszámolunk önmagunknak, hogy a mulasztásokon okulva, sikereinken felbuzdulva: erőt, bátorságot s kitartást meritsünk a jövőre s kedvvel haladjunk tovább ama pályán, melyen egyesületünk a „Budai Dalárda“ már sok elismerést és kitüntetést aratott.

A lefolyt év — igen t közgyülés — eseményekben nem mondható gazdagnak, de hisz ez természeti törvény, melynek minden alá van vetve. A természetben látjuk, hogy mig az egyik év pazarul árasztja reánk áldásait, addig a másik szükmarkuan juttat a jóból.

De habár eseményekben szegényebb is ez év az elmultnál, eredményben mind az által nem marad amannak mögötte. S valamint rosz termés idején szebb a föld gyümölcse, akképen mondhatjuk mi is, hogy a mi keveset termeltünk, annál szebb s jobb volt az s igy nyugodtan tekinthetünk vissza reá s bizalommal indulhatunk az ujévnek, mert megtettük kötelességünket s hiven megfeleltünk feladatainknak.

A lefolyt év eseményeiből kettő van, a mi kiválik szokott munkánk sorából.

Az egyik a Petőfi emlékünnepen való részvétel, a másik a pöstyéni kirándulás és hangverseny.

Kis nemzetünk nagy emlékünnepei között egy sincs szomorubb, egy sincs gyászosabb s mégis dicső, mint az idei évfordulók. Lelkünkkel végig járva a hazán áldoztunk a magyar dicsőség oltáránál; zokogva vándoroltunk végig a haza Golgotáin; megjelent emlékünkben a pillanat, midőn a mult évben ott álltunk az aradi Golgotán szótlanul, némán, mignem *egy* akarattal *egy* érzéssel tört ki belőlünk a szent fohász: „Isten áldd meg a magyart!“

Igy jutottunk el Petőfihez a nagy szellemtestvér dicsőségét hirdető érczszoborhoz.

Lelkünk lelkével ölelkezve, végig jártuk az alföld szép rónáit: a „Kis-Kunság“-ot; megálltunk „a nagy Duna mentében a kis laknál“ s betértünk „A jó öreg kocsmáros“-hoz s daloltunk. — „Most is hallom a dalt, elhangzott bár: Cserebogár, sárga cserebogár!“

Elkisértük a tópartjára, szomoru fűz mellé s együtt daloltuk vele: „Te vagy, te vagy barna kis lány szemem, lelkem fénye.“

Együtt sóhajtottuk: „Reszket a bokor, mert madárka szállott rá.“

Aztán meglátogattuk a boldog családi fészket s előttünk állt, „A nagy világnak legnagyobb gyémántja:“ a „fe'ségek felsége.“

S mikor jött a vihar, mely borzalmasan száguldott át a hazán, hogy reményeinket, életünket semmivé tiporja, ott hagyva a meleg családi tü hely et, láttuk, amint kiállt a sikra s hallottuk, midőn a még merendő tétovázó nemzetnek odakiáltotta: „Talpra magyar!“ — Láttuk, amint „futott a toronyba, hogy megkonditsa azt a vészharangot“.

Aztán lelkünkkel kisértük a harcz mezejére. Vele álmodtunk véres napokról, szabadságról, testvériségről és egyenlőségről. Örültünk, busultunk, a milyen az alkonyat volt. S midőn egészen bealkonyodott és sötét lett, akkor jött: *Világos!*

Lelkünk előtt elvonul „a nagy temetési nap, hol ünnepé yes lassu gyász-zenével és fátyo os zászlók kiséretével a hősöket egy közös sirnak adják.“

S a nagy szellemtestvért, nem bántja az: „Egy gondolat.“ Ugy lett miként kivánta: „Ott essem el én a harcz mezején.“

Beteljesedett! Ledöntötte a temp'omot, de áll a szent haza s állni fog mig Petőfi szelleme él. Ő pedig él, ott volt közöttünk s együtt énekelte velünk: „Tied vagyok, tied hazám!“

Örülünk, hogy a Petőfi társaság bennünket szóllitott fel arra, hogy a budapesti Petőfi szobornál julius hó 30-án megtartott „Petőfi ünnepén“ közreműködjünk. Tagjainknak egy része távol levén, csak ugy felelhettünk meg e kitüntető felhivásnak, hogy a Budapesti polgári-, a Ganzgyári- és a Törekvés dalkörökkel egyesültünk s szeretett karmesterünk Bellovics Imre vezetése mellett, a nevezett két testvéregyesület közreműködésével énekeltük el Petőfi egyik legszebb dalát, a „Honfi dal“-t, melyet a nagyszámu közönség fedetlen fővel hallgatott s lelkes éljenzéssel és hosszantartó tapssal fogadott. Az ünnepélyt szent zsolozsmánkkal: a „Himnusz“-szal fejeztük be.

Rátérve egyesületi életünk mult évi munkálkodására, annak kronikájáról a következőkben számolunk be.

1898. év október 22 én tartottuk meg a „Budai Polgári Casinó“ disztermében rendzett *őszi* dalestélyünket Dienzel Oszkár zongoraművész ur szives közreműködése és Hoppe Rezső tagtársunk vezetése mellett a következő műsorral:

1. a) Bellovics Imre: „Régi dal.“ b) Silcher F.: „Skót bárdok dala“ cz. férfikarok.
2. Dal: énekli: Kéry Andor egyl. tag.
3. a) Barna Izsó „Dinom-dánom.“ b) Storch A. M.: „Dalra szivem“ férfikar magánnégyessel.
4. Strauss-Schütz: „Bőregér Paraphrase“ zongorán előadja: Dienzel Oszkár ur.
5. a) Kremser E.: „Kis madár ha csipeget.“ b) Schweida R.: „Magyar népdalok“ cz. férfikarok.

A hangversenyt, mint rendesen, táncz követte, mely a hajnali órákig tartott.

1898. év deczember hó 10-én a „Főv. vigadó éttermeiben tartottuk, egyesü etünk alapitásának emlékére, az u. n. *alapitási dalestélyt* Horváth Irma gordonka müvész és Stark Ludovika énekesnő szives közreműködésével, melynek műsora a következő:

I. a) Mayerberger K.: „Szövetségdal.“ b) Silcher F.: „Skót bárdok dala.“ Férfi karok az előbbi zongora kisérettel. II. a) Bocherini: Adagio. b) Popper: Tarantella, gordonkán előadja Stark L. k. a. III. Zimay L.: „Boldog éjjel.“ IV. Ottó: „Kalózdal“ cz. férfikarok. V. a) Mosonyi: „Boldogság emléke‘ és b) Goldmark: „A fülemüle“ cz. dalok előadja Stark L. k. a. VI. Nessler: „Esti dal.“ VII. Gaal F.: „Balatoni nóták“ cz. férfikarok.

A hangversenyt viradtig tartó táncz követte.

1899. év február hó 4-én tartottuk meg szokásos *jelmezes tánczestélyünket*, melyen az ujabb szinművész-nemzedék két fiatal tagja: Mezei Irma urhölgy és Rogoz Imre ur, mint vendégek, emelték az estély fényét, érdekes és kedves előadásukkal.

Érdekes száma volt a műsornak *Sgr. Zöldini Károló* fellépte idomitott állatseregletével (Állatquartett). Sok tapsot aratott s

nagyban fokozta a kedélységet: „*a három Congó néger*“ zengzetes énekével s művészi tánczával. Állandó nevető kedvében tartotta a közönséget: Petenyi Zsigmod ur ördöngös bűvészeti mutatványaival.

E jelemes estélyünk czim és felvonulás nélkül történt meg, mindazáltal, kivált a budai szép leányok, igen változatos jelmezekben jelentek meg. Volt ott: *hegyi tündér*, szép piros *pipacs* nevét czáfoló *Alt-Wien*, aranyos *bébé*, ennivaló *zsoké*, tüzesszemü *czigánylány*, ajándékokkal megrakott *karácsonyfa*, csinos *matróz*, rózsásarczu *virágáruslány*, (kertészlány) kellemes érzelmeket keltő *zene*, piros pozsgás *magyar menyecske*, szerelmes leveleket hordó *postás*, bájos *tiroli rococó spanyol* és szöszke *Gretchen* stb. Az estély műsora a következő:

1. Schäffer: „Bölcs Salamon“ férfikar. 2. A világhirü eredeti Congó-néger hármas: Rhorri, Vlaszi és Wichi urak fellépte. 3. Makai: „Izé kisasszony“ magánjelenet; előadja Mezei Irma urhölgy. 4. „A csalódás perczei,“ bűvészmutatványok, előadja: Petteny Zsigmond ur. 5. Gabányi: „Egy kis baleset“ előadják Mezei Irma urhölgy és Rogoz Imre ur. 6. Sgr. Zöldini Karoló ur fellépte, hires idomitott állatseregletével. 7. a) Thern: „A varjuk.“ b) Mendelssohn: „Bordal“ cz. férfikarok.

A szünni nem akaró jókedv tetőpontját érte el, midőn a bosnyák zenekar rázenditett a csárdásra s kezdetét vette a táncz, mely kivilágos kiviradtig tartott.

1899. év február 14-én (hushagyó kedden) Hoppe Rezső tagtársunk inditványára s vezetése mellett emlékezetes s igazán kedélyes, *Kedélyes estélyt* rendeztünk az I. ker. polg. leányiskola tornatermében ingyen tombolával, melynek műsora volt:

1. a) Schäffer: „Bölcs Salamon.“ b) Mendelssohn: „Bordal.“ 2. Magyar népdalok; czimbalmon előadja Koczány Zs. k. a., 3. „A mama kedvencze“ magán jelenet; előadja Horváth Kálmán. 4 Dalok: énekli Kéry Andor. 5. Sgr. Karoló di Zöldini fellépte idomitott állatseregletével. 6. „Férjhez megyek-e?“ magánjelenet; előadja Szépligeti Klementin k. a.

Egy kis tévedés,

Tréfa 1 felvonásban. Nemetből forditotta: **Hoppe R.**

Környioló, irnok	Hoppe Rezső
Pancsoló, vendéglős . .	Pick Ferencz
Sajtos, szatócs	Starker Károly
Hecsepecsné ő nagysága .	Fischer Ferencz

Történik egy hirdetési irodában.

8. Gabányi: A föld és népei, előadja Tarczal Győző. 9. Koch: Heimann Lévi ur bálja. Férfi kar.

Genee: Az antiszemita.

Nagy opera 4 felvonásban.

Személyek: az öreg gróf, a fiatal gróf, egy vén zsidó, Rebeka leánya, férfi kar, női kar, ballet kar, *Hoppe Rezső.*

11. A hires néger hármas: Rhorri, Vichi és Vlaszi urak fellépte. 12. a) Thern: A varjuk, b) Gaál: Balatoni nóták, férfi karok.

Az estély érdekességét s kedvességét mi sem bizonyitja jobban mint az, hogy daczára annak, hogy az estély kezdete 8 órára volt kitüzve, 1/48-kor már nem volt üres hely a különben tágas teremben s az azután érkező kedves vendégeink, legnagyobb fájdalmunkra helyet nem kapva, fájó szivvel távoztak el. Annál vigabb hangulat uralkodott azonban bent a teremben s hogy az igy volt s hogy kedves vendégeink mindvégig jól mulattak s hogy azon óhajjal hagyták oda a termet: vajha az estélyt minél előbb megismételnénk, abban a főérdem Hoppe Rezső tagtársunké, kinek fáradozásaiért meleg köszönetet mondunk. Ez estély fényét emelték: Koczány Zsófia, czimbalom játékával és Szépligeti Klementina, monologjával. Fogadják ismételten szives köszönetünket.

Ugy a jelmezestélyről, mint a kedélyes dalestélyünkről a fővárosi lapok, kivált a „*Buda és Vidéke*“ részletes ismertetést közöltek.

1899. május hó 6-án tartottuk meg rendes tavaszi dalestélyünket a „Fáczán“ vendéglő helyiségeiben Hoppe Rezső tagtársunk vezetése és Bleuer Andorina énekesnő s Altmann Leó hegedü-művész szives közreműködése mellett a következő műsorral:

1. a) Lányi Ernő: „Piros rózsa, bokor rózsa“ férfi kar; b) Loob Ottó: „Májusban“ a bariton szólót énekelt Horvát G. ur egyleti tag; 2. a) Mayer Helmand Erik: „Varázsdal“, b) Káldy Gy.: „Csalogánydal“ énekli Bleuer A. k. a.; 3. a) Vavrinecz Mór: „Köszöntő dal“ II. Endre korából (először), b) Kremser Ede: „Télen“ férfi kar (először); 4. Wieniawszky: „Souvenir de Moscou“ előadja Altman Leó hegedü-művész; 5. Adam J.: „Éji dal“, Gaál Ferencz: „Balatoni nóták.“

1899. év junius 4-ére társaskirándulást terveztünk Visegrádra, mely azonban az akkor már bizonyosnak látszó pöstyéni kirándulás miatt elmaradt. Helyette azonban 1899. év julius 2-án Bellovics Imre mesterünk vezetése, Zilahi-né, Singhoffer Vilma énekművésznő és Payr Olga hegedümüvésznő szives közreműködése mellett fényesen sikerült hangversenyt tartottunk Pöstyénben.

A legszebb sikereink közé sorolhatjuk a pöstyéni hangversenyt. S mi szülte ezt és kinek köszönhetjük e fényes erkölcsi eredményt? Első sorban szeretett elnökünknek Rózsavölgyi Gyula urnak, ki az előadás megtarthatását lankadatlan buzgalmával keresztül vitte s bennünket jóltevő meleg szeretetével egybeforrasztott s együtt tartott; másodsorban mesterünknek Bellovics Imrének, ki ismételten megmutatta, mily nagy művészlélek lakik benne; s harmadsorban nektek dalostestvéreink, kik a mi nagy mesterünk művészi gondolatait olyan hiven fogtátok fel s oly megkapóan fejeztétek ki s ezzel ismét bebizonyitottátok, hogy szeretett hazánknak művészi szempontból is egyik első férfi kara a Budai Dalárda. Sok ily dicsőséges fellépést a Budai Dalárdának!

Ezeken kivül több budapesti dalárdával 1898. év november hó 20-án közreműködtünk hazánk vasminiszterének, a korán elhunyt lángeszü Baross Gábor szobrának leleplezésén előadott énekkarban; továbbá az ó-budai „Dalfüzér“-nek 1898. év október hó 9-én, uj zászlójának felszentelése alkalmából tartott hangversenyen.

Kedves kötelességeinknek tartottuk tagtársaink családi ünnepélyei alkalmával, rokonszenvünknek s igaz dalostestvéri szeretetünknek kifejezést adni.

Szeretett elnökünket Rózsavölgyi Gyula urat, kedves leánya férjhezmenetele alkalmával meleg szavakkal üdvözöltük. Két-két dalt énekeltünk Gaál Samu és Sternád Rezső kedves leányaiknak esküvőjén. Ez utóbbi alkalommal nemcsak a kedves leány, hanem maga Sternád Rezső veterán tagtársunk és dalostestvérünk is az úr oltára elé lépett, hogy immár negyedszázados boldog házasságára az égtől ujra áldást kérjen. S a Budai Dalárda „megfogyna bár, de törve nem“, — miként 25 évvel ezelőtt ugy most is — két kardal eléneklése által mutatta ki a testvér iránt való szeretetét, az ég áldását, könyörögvén az ezüstlakodalmát ülő párra és családjára. — A házasság nyomában a születés — s ezzel karöltve jár a halál.

Alig, hogy megkezdtük a nagy szünet után dalgyakorlatainkat, még alig, hogy üdvözöltük egymást, közénk rontott a halál angyala s egy kedves, mindig mosolygó, vigkedélyü testvérünket ragadta el. Tenoristáink egyik legszorgalmasabbja Heine Vilmos dalostársunk, a jó öreg, de mindig fiatal kedélyü „*Heine bácsi*“ nincs többé! Kivitték a temetőbe s még el sem bucsuzhattunk tőle.

Heine bácsi! jó Heine bácsi!
Isten veled! Nyugodjál csendesen!

Fájdalommal jegyezzük itt fel, hogy kedves testvérünk temetésén azért nem vehettünk részt, mert a gyászesetről későn, a temetés előtt nehány órával, értesült az elnökség. Azonban szeretetünknek kifejezést óhajtván adni, a legutóbbi ülésén abban állapodott meg a választmány, hogy sirjára koszorut helyezünk.

Nyugodjék békével!

Folyt. követk.

Tata-Tóváros.

A tata-berlini távhajtás alkalmával sokat beszéltek arról, hogy milyen nagyszerü telep lehet Tatából. A most lefolyt Tata-Berlini kocsi versenyen több külföldi ur, néző és ujságiró jelent meg, kik elragadtatva nyilatkoztak Tatáról. Nem csak nyilatkoztak, de beszélgettek is a minden kényelemmel ellátott Eszterházy szállodában, — melynek bérlője *Nagy Lajos*, *jó ételeit és italait* élvezve — otthon találták magokat. A fényképészek több szép pontját fényképezték le Tatának s mindnyájan elhatározták, hogy Tata idegen forgalmának emelésére erélyes mozgalmat inditanak.

Nagy-gyülés.

A Garay János társaság nagy gyülése f. hó 29-én (vasárnap) d. u. 3 órakor (Budapest, V., Markó-utcza, állami főreáliskola, II. emelet, diszterem) fogja megtartani, következő tárgysorozattal:

1. Elnöki megnyitó. — 2. Titkári jelentés. — 3. Pénztárnoki jelentés. — 4. Másodtitkár választása, — 5. Alapszabályok módositása. A *nagy-gyülést* előbb emlitett helyiségben d. u. 4½ órakor *nyilvános* (*felolvasó*) *szakülés* követi, következő sorrendben:

1. „Már késő“ (Rajz — Székfoglaló Hegyháti Albert István baranya-vaszari tanitó r. tagtól). 2. „Tovább“! (Költemény Viz Zoltán abonyi h. plébános, igazg.-választmányi tagtól). 3. „Tévedések játéka“ (Elbeszélés. — Székfoglaló Kupcsayné-Molnár Julia brassói r. tagtól). 4. „Az anyaföld“ (Néprajzi ismertetés Zombory Gyula titkártól). 5. Spanyol legendák“. (Spanyol-magyar forditások. — Székfoglaló Kőrösi Albin kegyesrendi tanár r. tagtól A felolvasó szakülést zárt (választmányi) ülés követi.

A nagy-gyülésen, Társaságunk az alapszabályok 18. §-a értelmében, csak rendes és igazgató-választmányi tagjaink vehetnek részt. 4 órakor kezdődő nyilvános szakülésünkön vendégeket szivesen látnak.

Az „Aurora“ Budán.

A budai társadalmi élet nem csekély fejlesztésére szolgálna az a terv, melyet *Istvánffy Gyula* festő-művész az Aurora körben a napokban hangoztatott.

Istvánffy ugyanis azt ajánlotta a körnek, tegye át székhelyét Pestről Budára. A kör tagjai el is fogadták az inditványt, de kikötötték, hogy legalább 100 budai tag belépésével hajlandók csak határozattá emelni azt. Most tehát csak mi tőlünk, budaiaktól függ, hogy ezt, a szin- és képzőművészeteket pártoló testület, mely a társadalmi élet fejlesztésének kétségtelenül egyik hathatós eszköze lenne Budán, körünkben telepedjék le.

Az egyesület czélja: a magyar szinmüirók, képzőművészek s általában a modern magyar szinmüirodalom és képzőművészet erkölcsi érdekeinek minél szélesebb alapon való felkarolása; a szinmüirók, szinművészek, képzőművészek, valamint a szinpártolók közti állandó és közvetlen érintkezésnek fentartása és a tagok nemesebb szellemi szórakozásairól való

gondoskodás, a mely czélját az egyesület szini- és művészeti előadások, valamint műtárlatok rendezésével óhajtja elérni.

E czél kétségtelenül nemes, szép s megérdemli, hogy a budai notabilitások felkaroljják, pártolják.

A belépés 3 évre s évenként 12 forint tagsági dij lefizetése kötelez mindenkit, a miért az egyesület minden tagja közgyüléseken inditványozási és szavazati joggal bir; választó és a kör alapszabályainak 25., 26. és 27. §-okban foglalt korlátozással választható; az egyesület által rendezett szini előadásokban, hangversenyekben és művészi látványosságokban a házi rend által megállapitott korlátozással tagsági jegyével részt vehet; az egyesület rendes kiadványait leszállitott áron kapja s a választmány által időnkint megállapitott kedvezményekben részesül.

Ismételten ajánljuk olvasóink figyelmébe az „Aurorát", a mely felöl különben bővebb értesitést szivesen nyujt Istvánffy Gyula festőművész, az „Aurora" műtárnoka. (II, Toldy Ferencz-utcza 50).

Téli kuglizó.

A krisztinavárosi nagy sörcsarnok (casino-épület) előzékeny és fáradhatlan bérlője Ehmann J. ur rövid idő alatt megnyerte a kerület rokonszenvét. Ő a támogatást meg is érdemli, mert semmit sem kiméi, csakhogy vendégeinek mindenben szolgálatukra lehessen. Legujabban az eddig elhanyagolt **téli kuglizót** készittette el egészen ujonnan és az most már naponta kibérelhető, ugy egyesek mint társaságok által. Ehmann urat mi is a legmelegebben ajálhatjuk a t. cz. közönségnek.

Értesités.

A Budapest, Vár I. ker., Tárnok-utcza 6. sz. a levő füszer, bor és csemege üzletemhez tartozó I. ker., Pauler-utcza 7. sz. alatti házban nyitott fiók-üzletemet, mely eddig csak bor és csemege üzlet volt, kibővitettem és azt mint füszer üzletet is berendeztem, ugy hogy ott a nagyérdemü közönség összes háztartási szükségleteit beszerezheti, miért is annak kiemelésével, hogy I. ker., Krisztina város Pauler-utcza 7. sz. alatt levő fiók-üzletemet a legjobb minőségü füszer czikkekkel szereltem fel és a jövőben is főgondomat képezi, hogy üzlet-telepeimen mindig csak kifogástalan — a legmesszebb menő igényeket is kielégitő füszer, sajt, csemege, bor, ásványviz, tea, rum és likörfélék, szóval elsőrendü áruk legyenek raktáron, és mint eddig ugy ezután is minden igyekezetemet arra ferditom, hogy a nagyérdemü közönség igényeit ugy az áruk, mint az árak és a kiszolgálás tekintetében is — teljes megelégedésükre kielégitsem — bátor vagyok magamet ugy az I. ker, Vár, Tárnok-utcza 6. sz. alatt lévő fő-, mint az I. ker., Krisztina város Pauler-utcza 7. sz. alatt levő fiók füszer-, bor- és csemege-üzleteimet szives figyelmébe és becses pártfogásába ajánlani, kiváló tisztelettel Gaizler Béla, József főherczeg cs. és kir. fensége udvari szállitója.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság.

4038/T. szám.
99.

Közvetlen hálókocsik Budapest d. v. és Ala között.

Folyó évi október hó 1-jétől Budapest d. v.-ról Pragerhof-Marburg-Franzensfestén át az olasz határig Ala-ra és onnét forditott irányban Budapest d. v.-ra (a 201—1—402—4, illetőleg a 3—401—1—202 sz. gyorsvonatoknál) oly közvetlen kocsik közlekednek, melyek egy-egy I. és II. osztályu közvetlen kocsiszakaszon kivül még két I. oszt. hálóhelylyel birnak.

Ezen hálókocsikat a Meranba utazók Bozenig, az Arcoba és Réva-ra (Gardató) utazók Mori állomásig használhatják.

Az I. osztályu hálóhelyek használatáért a gyorsvonatra érvényes I. oszt. menetjegyeken felül Budapest d. v.-ról Ala-ig vagy megforditva 20 korona illeték fizetendő Ezen hálóhely-illeték a hálóhely használatánál ugy az egész Budapest d. v. — alai vagy forditott utra, mint a részvonalon megtett utra (például Budapest d. v. — Villach, Bozen-Gries-Nagy-Kanizsa) is alkalmaztatik.

A hálókocsijegyek a vonatok kiindulási állomásain (Budapest d. v. Ala) a személy-pénztáraknál, továbbá naponkinti délután 5 óráig a budapesti városi menetjegyirodában (Hungária szálló) válthatók, mig utközben, ha hálóhely még rendelkezésre áll, a jegyet a kalauz adja ki.

Elsőrangu hazai gyártmány.

Gőzcséplők. Vetőgépek. Borprések. Ekek. Szecskavagók Morzsolók.

Pontos czim:

ELSO MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedüli

gazdasági gépgyára

mely a gazdálkodáshoz szükséges

összes

gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel

és szakszerü

felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Téli üdülő- és gyógyhelyek a déli vasut mentén.

Vonatösszeköttetések és menetárak Budapestről (déli vasut pályaudvara.)

Abbazia: N.-Kanizsa-Pragerhofon át, Budapest, d. v. ind. 8·00 reggel, 8·00 este; Abbazia-Mattuglie érk 8·56 este, 9·17 d. e. Menettérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 52·08. frt., II. oszt. 37·28 frt., III. oszt. 23·89 frt. **Görz**: N.-Kanizsa-Pragerhofon át, Budapest, d. v. ind. 8·00 reggel, 8·00 este, 9·25 este; Görz érk. 9·47 este, 10·08 d. e., 6·34 este. Menettérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. osz. 55·79 frt., II. oszt. 40·08 frt, III. oszt. 25·58 frt. **Bozen-Gries**: N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburgon át, Budapest, d. v. ind. 8·00 reggel, 8·00 este. Bozen-Gries érk. 5·53 reggel, 1·42 d u. Menettérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 62·34 frt., II. osz. 44·66 frt., III, 28·90 frt., továbbá 90 napig érvényes menetjegy füzetek megszakitható utazásokra, gyorsvonatokra: I. oszt. 56·10 frt, II. oszt. 45·20 frt., III. oszt. 31·59 frt **Meran**. N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburgon át, Budapest, d. v. ind 8·00 reggel, 8·00 este; Meran érk. 7·36 d. e, 2·59 d. u. Menettérti jegyek 30 napi érvényességgel Boxen-Griesig gyorsvonatokra: I oszt. 62·34 frt, II. oszt. 44.66 frt, III. oszt 28·90 frt., továbbá Bozen-Griesig 90 napig érvényes menetjegy-füzetek megszakitható utazásokra, gyorsvonatokra: I. oszt. 56·10 frt, II oszt. 45·20 frt., III. oszt. 31·59 frt. **Arco**: N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburgon át, Budapest d. v. ind. 8·00 reggel 8·00 este; Arco érk. 9·50 d. e. 5.09 d. u. Menettérti jegyek Mori állomásig 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 66·05 frt., II. oszt. 47·46 frt., III. oszt. 30·77 frt.

Eladó telkek.

1—2 egymás mellett fekvő és magas deszkakeritéssel bekeritett telek a *Kelenföldön* a fehérvári-ut mellett, közvetlen a Mekka városához czimzett vendéglő átellenében, s a Peringer-majornak balfelén. Ez a két telek massziv deszkakeritéssel van ellátva, a telkek szépen parkirozva és a legnemesebb gyümölcsfákkal s 500 rózsával beültetve, kut is van benne és pedig igen jó iható vizet ad. Egy-egy telek nagysága 300—300 □-öl, szép formáju; különösen kiemelkedik a ritka faju, pompás gyümölcsfák. A kut kezdetleges bár, nincs még készen, de a fő az, hogy a viz nem keserű, egy cseppet sem, igazán pompás, iható jó viz. A gyümölcsfák egy jó része Spött berlini leghiresebb faiskolájából valók Vannak szép fenyőfák is a parkban, melyek szépen fejlődnek, vannak remekszép szamócza-bokrok, óriás nagy gyümölcsüek stb. Nyulak és más kártékony állatok a telekre be nem jöhetnek, mert nem lécz, hanem erős, magas deszkakeritéssel van a telek bekeritve. A telken ház épitve nincs, de van egy deszkákból készült és papirpéppel fedetett szoba és egy nyitott szoba; rosz idő esetén ott lehet aludni. Bővebb felvilágositást ad a kiadóhivatal.

Szépirás-iskola.

Vajda Pá székes-főv. po gári iskolai rendes tanár s épirásisko ája II. ker, Fő u. 51. s/. Bi tos és a apos kiké pést nyujt: bank-, pén/inté eti tisztvise'őknek. és kereskede mi a'ka mazottaknak, ura és hölgyek rés/ére, a magyar, német szépirási és rondirásbó', kik azt rövid idő alatt elsajátitani akarják. Hölgyek, valamint felsőbb intézetbe járó tanulók részére külön napok és mérsékelt dijak. Tanitó-, tanitónő-jelöltek (képezdei hallgatók,) a gyakorlati részen kivül a szépirás tanitásának módszerét is elsajátithatják. Tanitási idő naponként d. u. 4—9 óráig.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság.

4038/T. szám.
99.

Közvetlen hálókocsi közlekedés Budapest déli vasut és Velencze (Venezia) között.

Folyó évi október hó 1-től Budapest déli vasutról Pragerhof-Nabresina-Cormonson át Velenczébe (Venezia) és megforditva a 201—2—1002 sz., illetve 1001—1—202. sz. gyorsvonatokkal a nemzetközi hálókocsi-társaság háló-kocsijai közlekednek, melyek I. és II. osztályu hálóhelyeken kivül közvetlen utasok részére szolgáló I. és II. osztályu kocsiszakaszszal is birnak.

Indulás Budapestről 8 órakor este, érkezés Velenczébe 2 óra 15 percz d. u. Indulás Velenczéből 2 óra 10 percz d. u. érkezés Budapest déli vasutra 9 óra 53 percz d. e.

A hálóhelyek használatáért a gyorsvonatra érvényes vasuti menetjegyeken fölül Budapest déli vasutról Velenczébe vagy megforditva az I. osztályra 17·75 franc, a II. osztályra 13·25 franc fizetendő. Közbeeső vonalrészeken szintén a teljes dijak szedetnek be.

Hálóhelyeknek előre való megrendelése csak a nemzetközi hálókocsi-társaság menetjegy irodáiban (Budapesten Hungária szálló) fogadtatik el, melyek ezért a következő előjegyzési dijakat szedik: egy I. oszt. hálóhelyért 1·70 korona, egy II. oszt. hálóhelyért 1 korona.

A vonatokon a hálókocsi-jegyeket a hálókocsi kalauza adja ki.

Nyilttér.*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kö- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
mindszenti ERDÉLYI GYULA.
Szerkesztő: JURISZTOWSZKY ÖDÖN.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER

legtisztább egrenyes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyagburutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Jakovits Károly

liszt, term. és hüvelyes vetemények raktára

Budapest, I., Mészáros-uteza 3.

Különösen alkalmas bevásárlási hely nemcsak azért, mert a **legjobb árut** adja a **legolcsóbban**, — hanem a **vidéki vásárló** kocsijával az udvarba be is állhat és igy a vendéglői kiadást is **megtakarithatja.**

Üzlet-feloszlás

végett minden néven nevezendő **rövidáru** és **divatczikkek** a

legolcsóbb árakon

eladók.

Alagut-utcza 5., (volt Roszberger Elemér féle üzlet.)

CZUKRÁSZDA.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy

I. ker., Krisztina-tér 3. sz. a.

levő czukrászdát atvettem és azt a kor igényeinek megfelelően ujonan berendeztem.

Saját készitményü sütemények, czukorkák, **tea-sütemények** a legfinomabb minőségben.

Fagylalt, Crémek és Parfeu.

Tea-sütemény	1 frt 40 kr.
Paciance	1 „ 60 „
Mandula	2 „ — „

Kitünő tisztelettel

FISCHER B.

„NEMZETI"

Baleset-Biztositó Részvénytársaság

magyarországi vezérképviselősége.

Első és egyedüli magyar népbiztositás orvosi vizsgálattal heti 10, 20, 30, 40, 50 kros befizetésekkel. **A biztositott tőke halál esetre már az első évben teljes összegben kifizettetik. Ügynökök** felvétetnek és kitanittatnak.

Rövid próba idő után állandó fizetéssel szerződtetnek.

Bővebb felvilágositásokat ad a

Magyarországi vezérképviselőség :

VI., Váczi-körut, Iparudvar.

Mihalovits József

kalapos-mester

Budapest, I. ker., Alagut-uteza,

a Szinkörrel szemben.

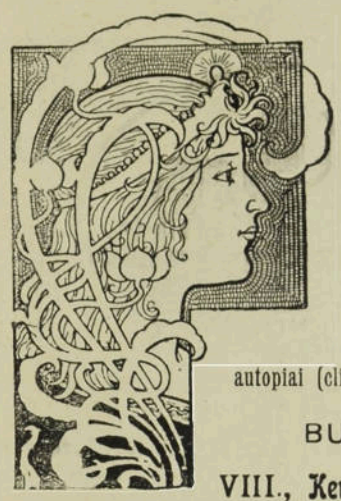
Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

NŐI KALAPOKBAN,

valamint **szörme-árukból.**

Hegedüs és Társa

fotoczinkográfiai,

autopiai (cliché) és rajz-műintézet

BUDAPEST,

VIII., Kerepesi-út 53. szám.

Készit mindennemü fotoczinkografiai, autotipiai (cliché) és rajzokat, árjegyzékek, könyvek, szak- és hirlapok stb. nyomtatványok képes kiállitására.

Tervek és rajzok művészi kivitelben.

Speczialista képes levelező-lapok készitésében.

LÖWY JÓZSEF

SIRKŐ RAKTÁRA

Budapest, II. ker., Fő-utcza 98. szám

a Király fürdő mellett.

Mind e szakmába vágó munkák remek kivitelben **10—25%** olcsóbban készittetnek mint bárhol.

Venni szándékozók személyesen meggyőződhetnek fent jelzett raktáromban.

RÉTAY és BENEDEK

BUDAPEST, IV., Lipót-utcza 21. szám.

Dús választék mindennemű templomi felszerelvényekből.

Oltárok, szószékek, képkeretek, úrkoporsók, lourdesi Mária-oltárok, Mária-trónusok stb.

saját jól berendezett műhelyeinkben bármely stylus és rajz szerint szépen, szolidan és legjutányosabban készittetnek el. **Tervezetek, költségelőirányzatok készséggel küldetnek.**

Élvállaljuk továbbá **régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek** stb. valamint **egész templomok belső berendezését, alapos ujitását, festését, márványozását** és **aranyozását**, ugyszintén **azoknak átalakitását**, melyeket kipróbált munkaerőinkkel a legszebben készitünk el **igen kedvező feltételek mellett.**

A templomok megtekintését, valamint a költségvetés dijtalanul eszközöljük. Megbizhatóságunkat e téren is számos elismerő nyilatkozattal bizonyithatjuk.

1898—1899 ik években a többi között a következő munkálatokat végeztük :

Nyitra m **Galgóc**, oltár átalakitás.
„ **Gerencsér**, főoltár renoválása, uj főoltárkép.
„ **Darázs**, egész templom renov.lása, kifestése, üvegablakok.
„ **Mocsonok**, egész templom renov.
„ **Kis-Raáb**, egész templom renov.
„ **Kis-Appony**, egész templom renoválása és kifestése.
„ **N.-Kér**, uj oltárkép.
„ **Nyitra**, Apáca-zárda tornaterem kife tése.
„ **Ratkóc**, főoltár.
„ **Krakován**, két uj oltár.
„ **Hrádek**, lourdesi oltár
„ **Szenic**, főoltár és szószék.
„ **Bajna**, lourdesi oltár.
„ **Csejthe**, egész templom renoválása, 5 üveg-ablak, két uj mellékoltár.
„ **Szered**, Jéüus- és Mária-szobor.
„ **Madunic**, egész templom renov.

Pozsony m. **Gerencsér** egész templom renov.
„ **Sempte**, Jézus- és Mária-szobor.
„ **A.-Dombó**, egész templom renov.
„ **Pudmeric**, egész templom renov.
„ **Halmos**, egész templom renoválása.
„ **Kajal**, uj főoltár és szószék.
„ **N.-Sur**, uj főoltár, uj mellékoltár és egész templom renoválása.
„ **Jakabfalva**, úrkoporsó.
„ **Lamacs**, uj főoltár.
„ **Cseszte**, Jézus Szive oltár.
„ **Szilincs**, főoltár renoválása.

Komárom m. **Alsó-Galla** uj főoltár és mellékoltárak ujitása.
„ **Felső-Galla**, egész templom ujitása.
„ **Szent-Péter**, lourdesi oltár.
„ **Gyalla**, uj főoltár.
„ **Dad**, egész templom ujitása és uj főoltárkép.
„ **Kürth**, lourdesi barlang szoborral.

Esztergom m. **N.-Ölved**, Jézus Szive oltár.
Bács m. **Szántova**, oltár ujitás.
„ **O-Szivac**, lourdesi oltár.
„ **Baja**, templom-renoválás.

Borsod m. **Szirak**, lourdesi oltár.
„ **Bánhorváth**, lourdesi oltár.
„ **Mező-Csáth**, úrkoporsó.
„ **Felső-Nyárád**, lourdesi oltár.
„ **Ozd**, úrkoporsó.

Csanád m **Mező-Kovácsháza**, főoltár.

Győr megye **Révfalu**, két oltar átalakitása.
„ **Gyirmoth**, uj oltár szentsirral.
„ **Gyarmath**, Jézus Szive oltár.

Heves m. **Pétervására**, úrkoporsó
„ **Csehi**, oltár.
„ **Gyöngyös**, Mária-oltár

Hajdu m. **Egyek**, lourdesi oltár.

Hont megye **Ipolynyék**, főoltár.
„ **Deménd**, lourdesi oltár.
„ **Adács**, úrkoporsó.

J.-N.-Kun-Szolnok m **Rákóczi**, oltár.
„ **Török-Szt.-Miklós**, oltár.

N.-Küküllő m. **Bolya**, főoltár és szószék.

Kolozs m. **Bánffy-Hunyad**, főoltár és szószék.
„ **Radnóth**, főoltár és szószék.

Moson m **Magyar-Kimle**, uj főoltár.
„ **Horváth-Kimle**, templom renov.
„ **Püski**, uj mellékoltár és oltárképrenoválás
„ **Nezsider**, főoltár.
„ **Hegyeshalom**, egész templom renoválása.
„ **Kiliti**, egész templom renoválása

Pest megye. Budapest Angyalföldi országos lebolyda főoltár.
„ „ Irgalmas nővérek, lourdesi oltár.
„ „ Erzsébet-korház oltár.
„ **Nagy-Maros.** úrkoporsó.
„ **Szent-Iván**, úrkoporsó.
„ **Fajsz**, oltár.
„ **Adony**. Szt.-Háromság oltár.
„ **Pomáz**, főoltár.
„ **Taksony**, főoltár.
„ **Jakabszállás**, lourdesi oltár.
„ **Kóka**, Jézus- és lourdesi oltár.

Szabolcs m. **Tisza-Eszlár**, uj főoltár és mellékoltárok.
„ **Nyiregyháza**, úrkoporsó.
„ **Sibinj**, főoltár ujitása.

Fruscha György és Társa

temetkezési vállalat.

Van szerencsém szives tudomására hozni, hogy az „Első Magyar Szállitási Vállalat Részvénytársaság" tulajdonát képező Entreprise des Pompes funébres VII. kerületi fióküzletéből — a hol több éven át mint üzletvezető müködtem, — kiléptem és folyó évi augusztus hó 1-én

Fruscha György és Társa

néven **VIII., Baross-utcza 68. szám alatt** (az előljárósággal szemben), egy a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő

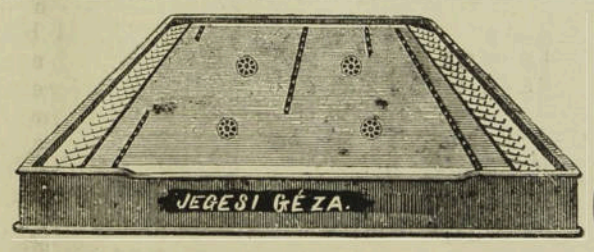
temetkezési vállalatot

nyitottunk.

Midőn ezen körülményt szives tudomására hozzuk, megjegyezzük, hogy főtörekvésünk oda fog irányulni, hogy jutányos áraink daczára minden tekintetben pontosság s a kellő diszes kiállitásokkal érdemelhessük ki szives bizalmát.

Temetés-rendezéseket a legegyszerübbtől a legfényesebbig mérsékelt árak mellett az összes szükségletek hozzáadásával rendezzük, nemkülömben nagy választékban sirkoszorukat is tartunk raktáron.

Végül bátorkodunk megjegyezni, hogy a szükséges koporsókat az országszerte ismert s hires Gebauer-féle gyárból szerezzük be, valamint hogy a legolcsóbb, sőt még a kórházi temetésekhez is nyolcz-oszlopos ezüstös halottaskocsit adunk

Az ezredéves ——— kiállításon oklevéllel kitüntetve.

Gzimbalmot

legjobbat és legolcsóbbat **csak nálam lehet venni** pedálos fekete salon, szép erős hangot, bolti árhoz képest félárban **75—80** frtért.

JEGESI GÉZA

csász. és kir. szabad. vaskoronás czimbalom feltalálója és készitője

BUDAPEST, NEFELEJTS-UTCZA 43.

——— Árjegyzékek kivánatra ingyen. ———

HÁRTL L. ÉS TÁRSA

FESTÉK,

KENCZE ÉS LAKK GYÁRI RAKTÁRA

Budapest, VII., Csömöri-ut 2.

Fiók-üzlet: **BUDA**, II., Fő-utcza 21. sz.

NAGY RAKTÁR

Nobles és Hoare, Harland & Sohn-féle

ANGOL KOCSILAKKOKBAN,

VALENTIN-féle amerikai lakkokban

Bronzok, Enyvek és Páczokban,

BOROSTYÁN-LAKKFESTÉKEK és

Parkettviasz-pasztákban,

Homlokzat-festékek,

Gépolajok és kátrány-gyártmányokban.

Valamint mindennemü

Haj- és sörte-ecsetek, Kefe-áruk,

Düsseldorfi Tubusfestékek és

FESTŐ-SZEREK nagy választékban

a legjutányosabb árak és szolid kiszolgálás mellett.

A Kőbányai Királysörfőző

Dr. Korányi és Dr. Kétly egyetemi tanár urak által gyógyczélokra ajánlott

GOLLIÁT

MALÁTASÖRE

idegbajokban, vérszegénységnél, emésztési zavaroknál, gyengeségnél stb. kiváló sikerrel használtatik és egyuttal

legkellemesebb üditő ital.

Ára vidékre kőbányai vasuti állomáshoz szállitva: nagy palack 18 kr., kis palack 10 kr. fogyasztási adóval együtt. Vidékre legkisebb szállitmány 30 palack.

Betét nagy ládáért: 1 frt 60 kr., kis ládáért: 1 frt 20 kr., palackért 6 kr., mely azoknak bérmentes visszaadásakor visszaszolgáltatik.

Megrendelhető: a gyári irodában Kőbányán, a városi irodában VII., Kertész-utcza 40. és a vidéki raktárosoknál.

Budapesten kapható minden nagyobb füszer-kereskedésben és poharankint a Quisisana automata buffet-ekben is.

Köszönetnyilvánitás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherczeg udvar mesteri hivatala.

Általános Asbestárú-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherczeg **rendkivül meg van elégedve** az asbettalppal bélelt czipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak el, mint más közönséges czipőknél. Küldök egy pár vadász-czipőt, hogy annak a mintájára készitsenek másikat asbettalpbéléssel, ugyanannál a czipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadászczipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelőek, a mint megfelelők voltak a szalonczipők.

Zágrab, 18 8. julius hó 8-án.

Krahl, huszarkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási biróság elnöke a következőket irja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetétü czipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, ugy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szives tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én. tisztelő hive

Wekerle Sándor

Ne viseljünk lábbelit a Dr. Högyes-féle szab. Asbesttalp betét nélkül.

A magy. kir. honvédségtől czélszerünek elismerve.

Nincs többé lábfájás.

Óvjuk lábainkat az izzadástól és meghülestől.

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem börkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid ideig viselés után **megkönnyebbül a járása** annak, ki czipőjét **dr Högyes által szabadalmazott asbesttalpbéléssel** látja el.

Kettősvastagságu **1.20** kr., egyszerü **60** kr., homoktalp **40** kr., gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbélés kitünőségét legjobban bizonyitja, hogy a **cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállittatott.**

Szétküldés csakis utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágositások, prospectusok és köszönetnyilvánitások ingyen. **Kapható kizárólag:**

Asbestárugyár bet. társaság

Budapest, VI., Szív-utcza 18.

DIETZL JÓZSEF

bornagykereskedő és bortermelő.

Cs. és kir udvari szállitó, valamint Ő csász. és kir. fensége József főherczeg udvari szállitója, Szerb kir. udvari szállitó

Budafokon.

Ajánlja tisztán kezelt asztali-, pecsenye és csemegeborait palaczkokban, valamint hordókban.

Különlegesség

Budai sashegyi saját termése.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházt éren fiokü zletet nyitottam. — Liszt, tej, tejszin s vaj. finom- és pék-sütemény a nap minden órajában frissen kapható

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

RAINER J. és TÁRSA,

Budapest, II. ker., Fő-utcza 12.

Ajánlja legjobb minőségü **padló beeresztési szereit, parketpaszta** tartós és tükörfényü, doboz 45 és 80 kr. — **Főzőt viasz** (1 kilogr. 6 liter vizben felhigitandó) sárga 1.20, fehér 1.40, 1 kilogr. — **Borostyánlak** 4 szinárnyalakban, doboz 85 kr. és 1 frt. — **Amerikai spirituslak** (különlegesség, rögtön szárad, tartós és tükörfényü) 1 üveg 1.20 kr.

Nagy választék **illat és piperecikkekben, szivacsok,** mindennemü **sebészeti kötanyag és betegápolási készülékek.**

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, csomagolás felszámitás nélkül.

Kávé import.

Szállitás közvetlenül **Triestből** elvámolva és bérmentve utánvét mellett:

4½ kgr.	finom **Cuba** nagyszemü . . .	o.-é. frt	**6.—**
4½ „	valódi „ I. rendü	„ „	**6.50**
4½ „	„ **Jáva**	„ „	**5.78**
4½ „	**Portorico**	„ „	**5.82**
4½ „	„ legfin. I. rendü	„ „	**6.46**
4½ „	**Gyöngykávé**	„ „	**6.36**
4½ „	**Laquayra** igen finom .	„ „	**7.—**
4½ „	valódi **nyugotindiai** . .	„ „	**7.—**
4½ „	**Ceylon** különl. nagyszemü	„ „	**7.36**

vasuton 30 kgr. vételnél 7 krral kgrja olcsóbb. Kitünő minőségü valódi áruért kezeskedünk.

SOMOGYI és TÁRSA

Budapest, VII., Kertész-utcza 37.

Röck István

gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje

BUDAPEST, IX., SOROKSÁRI-UTCZA 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat mindeu nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajógépeket.

Lokomobilokat,

kihuzható forr- és hütőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket,

Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fütőcsövekkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**

Teljes hütőtelepeket és jéggyárakat

szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizmütelepeket, gőzmalmi- és téglagyári

berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott különbözéki emeltyü szerkezettel.

BRAUN LIPÓT

gépharisnya-kötészet

BUDAPEST, I., Pauler-utcza 1. sz.

Elvállal harisnyák fejelését

valamint

uj harisnyák kötését.

Műfogak és fogsorok

a legjobb minőségben és a legjutányosabb árak mellett készittetnek — anélkül, hogy a gyökereket el kellene távolitani, 10 évi irásbeli jótállás mellett.

Hivatalnokoknak 50%-al olcsóbban.

Kivánatra részletfizetésre is.

KEMÉNY E.

Budapest, VII. ker., Klauzál-utcza 2. sz., I. em.

(a Párisi Nagy-Áruházzal szemben.)

Európa kávéház

V., Ferencz József-tér 5.

Esténkint egy elite

NŐI ZENEKAR

hangversenyez.

Egész éjjel nyitva.

Nyomatott Kaufmann József kő- és könyvnyomdájában Budapest, V., Arany János-utcza 4.

Budapest, 1899. VIII. évfolyam 31. sz Vasárnap, Szent Andráshava (November).

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek:
Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG:
I., Városmajor-utcza 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A budapesti deákváros.

Irta: **Lord Albert.**

A tudományos nevelés követelményei elvégre Budapesten is aktuálissá tették a deáknegyed alapitásának kérdését.

Szokratesz még a szabad ég alatt tartja előadásait, tanitványai ki vannak téve az időjárás minden szeszélyének, de a scholasztikusok már templomot épitenek a tudománynak, hol zavartalanul vitatkozhatnak elvont sophismáik fölött. A római iskolák mintaszerüek, de a város középpontján állanak, hol a forgalom zaja folyton zavarja az előadást. A középkor és főleg a spanyol alchimia már segiteni akar ezen hátrányon és inkább az éjszaka zavartalan csöndjében, sötét pinczékben hirdeti a tudomány eszméit, csakhogy tanitványai figyelmét annál jobban leköthesse. Az első német egyetemeket egészen jelentéktelen helyeken alapitják és igy teremtik meg a deákvárosokat, mint Göttingát, Heidelberget, Jénát stb.

A tudomány haladása a nagy városokat tette a tudományok központjává. Világszerte az államok fővárosai azok, hol az igazi, a legnagyobb tudósok székelnek és mi sem természetesebb, minthogy a deákság seregestől tódul az ilyen központokba, hogy a tudást az igazi kútfőből merithesse. De maguk a tanárok is a központ felé törekszenek, hol egyéniségük nagyobb sulyt nyerhet és ahol tágasabb működési teret, méltányosabb elismerést nyerhetnek.

E tételekkel szemben azonban a paedagogia, sőt a nemzetgazdaságtan is régen kimondotta, hogy az egyetemek nem maradhatnak a nagy városokban, jobban mondva azok főforgalmi helyén. Gyakorlati példaképen Budapestre lehet hivatkozni. Az üllői-úti orvosi klinika, a szerb-utczai egyetem, a múzeum-körúti műegyetem már régóta szükeknek bizonyultak a hallgatóság befogadására. Évről-évre ismétlődnek a hiábavaló kisérletek, hogy a helyiségeket kibővitsék, de a telek drágasága mindenkor utját állja az ilynemű törekvéseknek. Más oldalról tekintve a dolgot, a műegyetem például a legnagyobb forgalom közepén áll és azonkivül az összes szórakozó helyek középpontján. A műegyetemi hallgatóknak pedig, a kik egész napon át számitásokkal és műszaki rajzok készitésével vannak elfoglalva, teljes figyelmükre és gondolkozó képességükre van szükségök ennél a munkánál. Képzelhető-e, hogy a csak kevéssé szórakozott tanuló is becsületes munkát végezhessen e helyen?

Hasonlóan állanak, a körülmények az üllői-úti orvosi klinikával is. A Rókus-kórházat kitelepitik a kerepesi-útról, mert egészségügyileg közveszélyes, de arra senki sem gondol, hogy az orvosi klinika halottas háza és boncztermei nem állhatnak a Baross-utczában, a város középpontján.

Régi panasz, hogy a szerb-utczai központi egyetem jogász-hallgatósága részint kávéházi életet folytat, részint az aktuális politikával foglalkozik abban az időben, mikor még tanulmányaival sincs készen. Másrészről maguk a tanárok is régóta panaszkodnak, hogy a tantermek szűkek a hallgatóság befogadására és igy akarvanem akarva, kénytelenek eltűrni, hogy a tanuló-ifjuság egy része sohase látogassa az egyetemet.

Hasonló viszonyok voltak kevéssel ezelőtt a külföldön is és ezért a külföldi városok egyetemeit és főleg műegyetemeit a város nagy forgalmán kivül eső helyekre telepitették ki.

A berlini műegyetemet körülbelül húsz évvel ezelőtt a várostól mintegy négy-öt kilométer távolságra fekvő charlottenburgi parkba helyezték át. E főiskola áthelyezése a charlottenburgi kisközségből rövid húsz év alatt kétszázezer lakosu várost teremtett, egy műegyetemi várost a szükséges mellékintézetekkel, nagy parkokkal és a diákság követelményeinek megfelelő szórakozóhelyekkel. Jó és olcsó ellátásu diákszállók, egészséges és mérsékelt áru fürdőhelyek, modern berendezésü sporttelepek keletkeztek. Egyszóval ma Charlottenburgban a diáknak minden kényelme megvan, felényiért annak, mint amit Berlin belterületén kellene fizetni.

Ily módon keletkezett Párisban a Sorbonne körül a hires *Quartier Latin,* a franczia diáknegyed és a tudomány már maga köré vonta e helyen az irodalmat és művészetet is.

Hasonló módu eljárással Budapesten a Lágymányos néhány év alatt egyetemi, azaz deáknegyeddé változhatik át, amihez

A „Buda és Vidéke" tárczája.

Hol a vad leány?

— Regény. —

Irta: **Erdélyi Gyula.**

ÖTÖDIK FEJEZET.

A sziv mértana.

(Folytatás.)

— Egy fiatal állatszeliditőhöz, a ki egyenes unokaöcscse a hires Battynak, anyai ágon meg Delmedigó Ledgarnak, mostohaágon Montenegrónak. Hát nem nagy parthie ez? . . .

— Valóban az Tessék még egy pohárral.

Balzamó mester megint leküldött egy pohárral . . .

— De hát ez a leány a fejébe vette, hogy ő tanulni fog és nem lesz többé lenézett komédiás.

— A kisasszonynak nincs igaza, mert a müvészet egy külön királyság.

— Ugy-e bár, főhadnagy ur. És milyen szép az, ha a müvészet a családban marad. Kövesse mindenki apja mesterségét és művészetét.

— Igaza van.

— Mit csináljak?

— Gondolkozzunk róla.

— Az ördög is ellenem esküdött. Ma egy ur . . . Ki is volt? . . . Aztán báró Zendehelyi István vezetése alatt valami tudományos hölgyek

— Igen, a Minerva-szalón, a kik tegnap is ott voltak . . .

Nők jöttek és elkezdettek beszélni a leányommal ki az állatregényeket magyarázta, a legérdekesebb állatregényeket — becsületszavamra mondom hogy igazak — magyarázta. A hölgyek elragadva tapsolták. És a báró . . . Szabad még egy pohárral kérnem . . . A báró elismerését fejezte ki és felszólitotta, hogy lépjen be a Minerva-szalónba. Megmagyarázta annak czélját, hogy ez tudós nők társasága, bemutatta a hölgyeket azok kezet fogtak vele. Most már leányom is tudós nő. A báró égre-földre kérte, irjon le egy pár *állatregényt* és tartson erről előadást. Nos, uram, én egy árván maradt atya vagyok. Nem elég, hogy őseim elvesztették a királyságot, én elvesztem kenyeremet.

— Bátorság, Balzamó mester, bátorság. Ha lehet, megmentem önt. Egyelőre ne lépjen fel a kisasszony.

— De uram, ez veszteség.

— Kárpótoljuk. Tanuljon. Egy gyorsirót küldök. Mondjon még több állatregényt a leányának. Ez a Minerva-füzetekben (gondolom igy hivják ezt a szénaboglyát), megjelenik. Reklám, nagy reklám önnek. Emlékezzék még többre vissza.

Még ugyszólván szavait be sem végezte, a kis tudós jött be a szobába.

— Ah, Balzamó mester is itt van?

— Tessék, ülj le.

— Hát miért olyan szomoru signor Balzamó?

— Uram, én tönk e vagyok téve.

— Nos?

— Leányom . . . Tanár ur . . .

— Mi baja van Olimpiának? Talán csak nem beteg . . .

Beteg . . .

— Veszélyesen?

— A tudományos lázat kapta meg, kedves Róbert barátom.

— A tudományos lázat . . . Micsoda betegség az?

— Te állapitottad meg a diagnózisát.

— Világosabban beszélj.

— Légy szives egy kicsit türelmeskedni. Elbeszélem.

már a természettől megvan minden szükséges előfeltétele. Óriási szabad tér van e helyen, melyet a Duna választ el a várostól. Bőséges alkalma nyilik az ifjuságnak, hogy a tudományon kivül a testedző sportoknak is hódolhasson. Mens sana in corpore sano — és bizonyára aligha akad olyan ember, ki ne örvendene annak, ha a magyar egyetemi ifjuság a sport terén is kiválna. Evezős-egyletek a Dunán, üdülő helyek a Gellért- és Sashegyen, az Erzsébet-sósfürdő, a Rudas-, Rácz- és Sárosfürdők olcsó áru uszodái, tiszta levegő, — ime ezek teszik a Lágymányost alkalmassá arra, hogy Magyarország székesfővárosának deákvárosa e helyen épülhessen föl.

Az intéző körök már régen belátták a műegyetem átszállásolásának szükségét, és a Lágymányoson már nivellálják is a Dunapart mentén épülő telepet, hova a polytechnicum épületei kerülnek. És éppen ez a dolog, éppen a maholnap megkezdődő épitkezés az, ami fölveti a kérdést, hogy mi lesz az uj műegyetemmel és mi lesz Lágymányossal?

Természetes dolog, hogy mikor az uj műegyetem távol fekszik a várostól, a tanulók nagy részének nem lesz kedvére való, hogy a városban lakjék, vagy olyan helyen, ahonnan csak hosszu út megtevése után juthat el a tanterembe. Önként folyó dolog tehát, hogy az uj műegyetem épitkezéseivel egyidejüleg a bérházak épitése is megkezdődik, hogy a tanulók közeli lakást találjanak. Kereskedő és iparos sietve fog az uj műegyetem körül letelepedni, hogy a deákság szükségletei ki legyenek elégitve. És ha a műegyetem után a tudományegyetemen egyes fakultásai is kitelepednek e helyre, akkor rövid pár év alatt sok ezer deák tanyázik majd a Lágymányoson.

Nagy kérdés azonban, hogy milyen magatartást tanusitanak a főváros hatóságai a deákváros alapitásánál? Nem tekintik-e ezt is extensiv fejlődésnek és nem követnek-e el majd minden lehetőt arra nézve, hogy a helyes kiépülést megakadályozzák? Hiszen a tervek meghiusitása, dülőre hajthatlansága könnyü dolog a főváros hatóságaira, mert tökéletesen elegendő, ha megtagadják a házépitési engedélyeket, nem épitenek utakat, nem csatornáznak, nem adnak világitást és vizvezetéket.

Körülbelül négy-öt éve annak, hogy a főváros a Lágymányos és Kelenföldet rendező városterveket megcsináltatta. A terv megalkotása óta azonban már két olyan körülmény keletkezett, melyekkel az alkotók nem számolhattak előre. Az egyik körülmény a deákváros megalapitása a Lágymányoson, mely negyed csaknem az összekötő vasuti hidig, helyesebbon a Ferenczvárosból Kelenföldre menő vasuti hidig huzódna. A másik körülmény a kelenföldi gyárnegyed megteremtésének kérdése a mely gyárnegyed az emiitett vasuti töltéstől egészen Promontorig vonulna. E gyárnegyed terve maga után vonja egyuttal a kelenföldi ipari kikötő kiépitését. E reális alapokon nyugvó két terv az alkotás helyességénél fogva legkevésbbé sem zavarja egymást, mert a gyárnegyed ugy vizfolyás menetét tekintve, mint a talajviszonyok szerint a deáknegyed alatt fekszik és igy annak közegészségügyi viszonyait legkevésbbé sem befolyásolhatja.

Nem lenne helyénvaló dolog, ha a Lágymányost és Kelenföldet rendező tervek alkotóit azzal vádolná valaki, hogy rossz tervezeteket csináltak. Azon viszonyok között, mikor e tervek készültek, bizonyára jók voltak, de a rohamosan haladó kor megrontotta értéküket.

A deákváros csak akkor lesz jól megalkotva, ha nem lesz sürün beépitve. Nagy parkok, melyek természetesen be legyenek fásitva, széles telepek, melyeken a sport minden ága üzhető — ezek ama alapkövetelmények, melyeket a deákváros alapitásánál nem szabad szem elől téveszteni. A régi tervezeten ugyan hianyoznak mindezek, de ma, mikor a tervezet még nincs megvalósitva, mikor tehát még csak papiron dolgozunk, könnyü dolog a parkok és sporttelepek megalkotása. *Emellett már eleve is kimondandó ama tétel, hogy a deáknegyedben nem szabad három-négy emeletes bérkaszárnyákat épiteni. E tétel megállapitása azonban nem maradhat tisztán elvi jelentőségü, hanem kérlelhetetlen szigorral kell azt a gyakorlati életben is megvalósitani.*

A deáknegyed ellenzői leginkább a külterjes fejlődésre szeretnek hivatkozni a Lágymányosra való kitelepitéssel szemben. Évek óta látjuk, mily erős harcz folyik a főváros hatóságai és a nagy közönség között. De a deáknegyednek a Lágymányoson való megalapitását csak az erőszakos tulzás minősitheti extensiv fejlődésnek. Mert eltekintve attól, hogy a Lágymányos eme része közvetlen összeköttetésben áll Budával, a vámháztéri hid csak akkor nyeri el teljes jelentőségét, mikor a Lágymányos már kiépült. Ehhez járul az is, hogy a borárostéri hid kiépitése mindaddig czélt tévesztett munka lenne, mig a Ferenczváros már évtizedek óta lakott és beépitett negyedéből a Lágymányos lakatlan és beépitetlen részére vezetne. Maga az uj műegyetem a Dunapartján közvetlenül a Ferencz József hidhoz simul és igy állandó összeköttetésben áll a Vámház-körúttal, azaz fényesen megczáfolja a külterjes fejlődés vádját.

Ami a deákság testi nevelésének szánt sporttelepek megteremtését illeti, az három módon valósitható meg. *Az első mód, mely legelőnyösebb is — az, hogy az egyetemek saját autonom hatáskörükben épitik meg e telepeket és bizonyos csekély dij mellett, amely a tandijjal egyszerre szedhető be, átengedik a deákságnak. Ezáltal könnyed erkölcsi nyomást is gyakorolhatnak tanitványaikra, hogy a sportot tényleg kultiválják.*

A másik mód szerint maga a deákság alapitaná a telepeket, az egyetemi és műegyetemi kör segitségével, mely két kör különben is mindent megtesz, hogy a deákokat a kávéházaktól a sportnak hóditsa vissza. Csak a legutóbbi időkben láthattuk, hogy a magyar ifjuság milyen fényes eredményeket ért el a sporttéren; hiszen a műegyetemi football club, mely alig másfél éve áll fönt, játszva verte le idősebb bécsi vetélytársát.

A harmadik mód az lenne, hogy magánvállalkozók épitenék föl a telepeket,

---

— Nagyon szépen kérlek, beszélj.

— Ma reggel a *Minerva-szalón* báró Zendehelyi István vezetése alatt tanulmányos kirándulást tett a Kalipszánó-féle állatseregletben.

— Talán csak nem?

— Ugy-e bár, hogy ugy van, signora Kalipszáno?

Tökéletesen ugy van.

— És?

— És . . . Ez a tudományos kirándulás nem lenne nagy baj, ha csak tanulmány lett volna. Amde ármányos ez a fekete sereg.

— Hogy érted ezt?

— Nagyon könnyen átláthatunk a szitán. Olimpia kisaszonyt általad is érthető okokból többek között a vad leány meséje miatt meg akarták nyerni. Merész játékos ez a Zendehelyi István báró. Én játszottam vele; nyert, de most veszthet.

— De hát hol marad a tudományos láz? Olimpia beteg, menjünk.

— Várj egy kicsit.

— De mikor tükön ülök.

— Nem tehetek róla mindent meg kell tudnod. Olimpia kisasszonynak állatregényei annyira meghóditották a Minerva-szalónt, hogy felszólitották, lépjen be a Minerva-szalónba.

— És Olimpia?

— Belépett. Nem akar többé föllépni, minden vágya, hogy tudós nő lehessen. Tanulni fog és félbehagyja müvészetét.

— Ez nem lehet

— Signor professzor, az én leányom vad leány. A mit feltesz magában, arról lebeszélni nem lehet.

Ez az a tudományos láz, a mit szerintem azért fokoztak, hogy téged harczképtelenné tegyenek. Ha Olimpia közöttük van és te látod, hogy ő it tudósnősködik, nem fogod öket leálczázni.

— Hát azért irta nekem Agatha a levelet?

— Miféle levelet? kérdé a főhadnagy.

— Itt van, olvasd.

A levél tartalma:

„Kedves tanár ur!

Figyelmeztetem, hogy anyám és báró Zendehelyi ön ellen valami nagyott forralnak. Vigyázzon.

Agatha.“

Reszkető kezekkel van irva, anyját, vőlegény-jelöltjét árulja el. No lám már is tapasztalok a sziv mértanából.

A tudós nem hallotta meg e szavakat. Izgatottan kiálltotta:

— Menjünk . . .

HATODIK FEJEZET.

Olimpia.

Az állatsereglet igazgatója nem ért Berdár Róbert nyomába, oly sebesen rohant előre. Álmait rombolták szét. Arra vágyódott, hogy a kit ő szeret az az ös egyszerüség legyen, ki semmit nem tud azokból, melyek ferditik az agyat és megvesztegetik az egyenes gondolkodást.

Örült rajta, hogy Olimpia ilyen és ime hamis ambicziói támadnak. A hirtelen felcsapott láng az ő rendes agyában is zavarokat keltett.

Ifjukora óta egy vad leányról álmodott, egy valódi természetes lényről, a kit nem rontott meg művelődés nem mindig helyes iránya, a kinek létezése valódi létezés és nem szerep, hanem abszolut igazság.

Lobbanásában nem itélte meg jól a helyzetet. Azt nem kérdezte meg magától, de a leánytól sem: szeret, nem szeret?

(Foly. következik).

melyekhez az üzleti verseny folytán igy is olcsón lehetne hozzájutni.

Az eddigi megállapodások szerint 1900 május elsején adja át a város az államnak a műegyetem czéljaira szánt területet. Tehát elég ideje van még a tanácsnak arra, hogy a Lágymányost és Kelenföldet rendező terveket akár házilag, akár pályázat utján elkészitesse. Igy jó eleve megteremthetők mindazon üdülő helyek, melyekre a deákságnak szüksége van. *És ha a deáknegyed éppen oly jól sikerül, mint a milyen kedvező fekvése van a lágymányoson, akkor a magyar „quartier latin" bátran megállja az összehasonlitást a külföldi diáknegyedekkel.*

Berlin-Charlottenburg, 1899. junius hó.

A budapesti királyi büntető-törvényszék és az uj bünvádi perrendtartás.

Guti Imre a „Pesti Hirlap"-ban irt azokról a nehézségekről, a melyek az uj bünvádi perrendtartás életbeléptetését akadályozzák. Utána járván a dolognak, a következőket adhatjuk elö:

Az uj bünvádi perrendtartás 1900. évi január 1-én lép életbe.

Az életbeléptetés elé nagy aggodalommal néznek a budapesti kir. büntető törvényszéknél, mivel előre látják, hogy elegendő munkaerő hiján nem felelhetnek meg a követelményeknek.

Ugyanis az elnökkel együtt jelenleg 24 törvényszéki biró van ennél a törvényszéknél alkalmazva, mely létszám elég csekély még arra is, hogy a mostani teendőket rendesen végezhessék.

Az uj bünvádi eljárásnál pedig ily létszámmal a teendők elvégzése lehetetlen, sőt lehetetlen akkor is, ha az igazságügyi kormány legalább kilencz törvényszéki bíróval nem szaporitja a létszámot, de még ez esetben sem szabad soha betegnek lenni egynek sem, mivel nem lenne, a ki a saját dolgát el nem hanyagolva, helyettesithesse.

Az uj bünvádi perrendtartás életbeléptetésével ugyanis, hogy a követelményeknek megfelelhessenek, a következőleg kellene a tanácsokat összeállitani.

1. *Öt főtárgyalási tanács*, melyből mindegyiknek háromszor kell hetenkint főtárgyalást tartani, összesen tiz törvényszéki bíróval.

Itt eleve megjegyezzük, hogy hetenkint háromszor való tárgyalást a tanácsvezető elnökök aligha fogják győzni.

2. *Két fellebbviteli tanács* hat törvényszéki bíróval.

Mivel a budapesti kir. büntető-járásbiróságtól a fellebbezett ügyek, most már mind a kir. büntető-törvényszéknél nyernek másodfoku elintézést — s a fellebbviteli fokon is a felekkel szóbelileg kell tárgyalni, nagyon jó lessz, ha az óriási halmazt két tanács meggyőzi.

3. *Két vádtanács hat törvényszéki bíróval.*

Mivel a vádtanácshoz tartozó összes ügyeket, ezen két tanácsnak kell elintézni, mivel a vádtanácsban is kell a felekkel szóbelileg tárgyalni, mivel az egyik vádtanácsnak a vizsgáló bíróktól jövő fellebbezési és a bvprtás 109. és következő szakaszaiban meghatározott sok mindenféle teendöt kell végeznie, előre látható, hogy két vádtanács a reájuk háramló feladatoknak nem lesz képes megfelelni.

4. *szükség van legalább — a mennyi most is működik — öt vizsgáló bíróra.*

5. *az esküdtbirósághoz kell legalább négy törvényszéki biró*

6. *kell még legalább két törvényszéki biró a pénzügyi s egyéb a fentebb felsoroltak által el nem intézhető ügyek viselése.*

Szükséges tehát az elnökkel és a három ott működő táblabiróval együtt legalább harminczhárom törvényszéki biró, vagyis a mostani létszámnak kilencz törvényszéki bíróval való emelése, mely esetben még az elnöknek is valamely tanácsban kell állandóan működnie, a mire bizony reá nem érhet.

Ennek a létszámnak emeléséről azonban ugylátszik ezuttal szó sincs, mert a legjobb akarattal eljáró igazságügyminister 4—5 bírónál többet — fedezet nem levén, — nem adhat. Ily viszonyok mellett pedig az ujbünvádi eljárás keresztül vihető aligha lesz, és pedig annál inkább nem, mert a budapesti birói kar a szerfelett rossz előléptetési viszonyok miatt a munka kedvét is elveszti, látván azt, hogy önfeláldozó munkássága daczára s daczára annak, hogy otthon éjjeli munkával pótolva végzi hivatali dolgait, előléptetésre még sem számithat, hanem kénytelen évtizedekig csekély fizetéssel egy állásban nyomorogva s ha családját valahogy is tisztességesen akarja eltartani, jövedelemben szükölködvén, az adóság tengerébe sülyedni.

Ezeknek a bajoknak főoka *Erdélyi Sándor* a volt igazságügyminister, a ki a helyett, hogy üresedés esetén, a budapesti birák és albirák között azokat, a kik azt már régen megérdemelték léptette volna elő, a budapesti állásokat tömegesen a vidékről hozott emberekkel áthelyezés utján töltötte be s a magasabb birói állásokba ügyvédeket rakott, a mi által azt érte el a budapesti birákat a vidékiek, kik nem csak rangszámban, hanem még dijosztályozásban is alattuk voltak, Budapestre behozatván — megelőzték, a mely körülmények azután, a budapesti birák, munkakedvet elvettek s elérte még azt is, hogy ezen az eljárásán felbátorodva, most ha Budapesten bármily birói állás van üresedésben, arra 50—60 vidéki alkalmazott kiván áthelyezést s hajhássza a főispán és a képviselő protectióját.

Szerencséjére azonban a budapesti birói karnak, a mostani igazságügyminiszter a jog, törvény és igazság elvét magáévá téve „vetót" mondott ezeknek a bevándorlási szándékozóknak s a kinevezései által a budapesti birói kart megnyugtatta, ugy hogy most már reménykednek, hogy jogos igényeik kellőleg kielégittetnek.

Hol legyen a sanatorium?

(Levél a szerkesztőhöz).

Tisztelt Szerkesztő ur!

Mint lapjuknak a Buda és Vidékének régi előfizetője, veszek magamnak bátorságot, hogy megkérjem, miszerint az alant közlötteket b. lapjában közzétenni szives legyen, mert hát ha felkelti a város intéző főbb közegeinek figyelmét, és hát ha fognak némi igazságot találni észrevételeimben.

A tüdővészesek sanatoriumáról, és Buda és Környékének gyors mikénti fejlődéséről kivánok beszélni:

Mielőtt Pestről eljöttem, a napi lapokból arról értesültem, hogy a tüdővészesek sanatoriumával, annak felépitésével, nemcsak hogy foglalkoznak a szakközegek, hanem már az a hely is meg van állapitva; a hová a sanatoriumot felépitsék. Falusi magányomban, különösen a gazdának, ki a gazdaságban előforduló sokféle ággal, n. m. földdel, növényzettel, állatokkal és emberekkel, és ezekkel külön külön részletesen foglalkozom; ugyanitt jut eszembe, és foglalkozom az emberiség a legnemesebb eszméjével, mely hivatva lenne megszámlálhatatlan emberek életét megmenteni és az utókor számára testileg és lelkileg ép embereket teremteni. Hogy azon eszme mily áldásos, azt csak az utókor fogja tapasztalhatni, hálával megemlékezhetni, és szoborral is megörökiteni annak, ki ez eszmének a kezdeményezője volt és megteremtője. Nem czélom tudományosan fejtegetni a tüdővészt, sem pedig annak káros hatását az emberiségre, mert azt hivatott szakférfiak ki is fejtették már számtalanszor; én csupán a tárgygyal óhajtok foglalkozni, melyet száraz fényképen irok meg a *Buda és Vidékének*, mert nemcsak Buda és környékének állana érdekében, hogy a sanatórium ott létesüljön, hanem a nép érdekében alkalmasabb helyet Budánál a főváros területén nem találhatnak; különösen érdeke a sanatoriumnak hogy:

1. Oly helyen épüljön, a hol már az által a tény által, hogy a közegészségügyi tanács az ujonnan épitett „Szt.-János-közkórház" felépitését oda javallotta. Épen a kórház a budai hegyek között nem lapályon, hanem kis emelkedésen épült, a hol a szükséges területek befásitva, a legtisztább hegyi levegőt és ozon dusabb vidéket szolgáltatják, melyhez a közlekedés is a lehető legjobb, mert villamvasut vezet egész odáig. Ez uj kórház felépitése 1—3 millió frtban került, és bizonyára megfontoltatott és meglett minden irányban alaposan mérlegelve, hogy ez ily középület, mely az emberek egészségügyének az öre, hogy minden irányban alkalmas helyre épitödjön

2. A város fejlödésének érdeke kivánja, hogy az ilynemü köz-épületek felépitésével, buzditsák a lakosságot, hogy az irányban épitkezzen, terjeszkedjen, mert nézzünk a régi Budapesten végig, hogy a legnagyobb és legrégibb épületek a köz-épületek, és azok körül fejlödött a szép város. U. m. a Rókus kórház, Károly kaszárnya, Üllői-uti kaszárnya az Uj épület, stb.

De különösen szükséges, hogy ezek a középületek oly távolságra épüljenek, a hova a mai legjobb közlekedő eszközünk a villamvasut is vezet, és a mely része a városnak oly czélokra a legalkalmasabb, és a mely még teljesen lakatlan vidék. E vidék, a melyet különösen a közegészségügyi tanácsnak ajánlok figyelmében, vagy azon közegeknek, kik a város fejlödésének érdekében tesznek szolgálatokat. Bár nem lenne szükség figyelmüket felhivni, mert hiszen, hogy ök is tisztában vannak a helyzettel, melyet eléggé bizonyos az is, hogy az uj Szent-János kórházat is arra a helyre épitették. E vidék közvetlenül az uj Szt.-János hórháztól balra és a kórháztól fölfelé egy irányban terül el a diós árok mentén, melynek a hegy felé eső végét *Isten hegy*-nek: a kórháztóli végét *Kutvölgy*-nek hivják. E területeket villával ohajtanak beépitettni. Szerintem, a magánosok villaépitményei teljesen megfelelnek, sőt egészségesebbek is ha magasabb helyre épül, de még a területek árkülönbözete is oly nagy, hogy szivesebben vennék a hegyen fekvő területeket olcsó árban, hogyha a lapályon fekvő középületekre szükséges területeket, mely a városhoz közel fekszik és oly helyen, mint a melyet már fent leirtam, az erre hivatott közegek az épitkezést nemcsak hogy meg nem engednék, de a szükséges czélra megvásárolnák, mely által a magánosokat kényszeritenék, hogy a Budának kopáron fekvő elhanyagolt gyönyörü hegyoldalait villákkal beépitsék ugymint azt más külföldi nagyvárosok közelében is látjuk, a hol kapkodnak az ily szép regényes és egészséges hely után. De az is igaz, hogy az erre hivatottakat illeti a szemrehányás első sorban.

Különösen a kórházaknak avagy sanatoriumnak áll érdekében hogy oly nagyon alkalmas területeket, mint a milyen az uj Szt. János kórház között terül el oly árban megszereztek, a mily árat ma még a területekért kérnek, mert a betegek szállitás nehézségekkel nem jár, szóval a közlekedés a kórházban előforduló mindenféle szükségeseket a legkényelmesebben hozzáférhetővé teszi. Ily területeket parlagon hevertetni nem szabad. Tekintetbe kell venni, hogy melyik középület hová való? nem pedig mindent azoknak a a városi bizottsági tagoknak ajánlatára bizni, kik érdekből tesznek mindent. Tessék ugy a város fejlödésének mint a nép érdekében, kiküszöbölni az érdek hajhászókat, és hadd fejlödjön Budapest már egyszer, a többi nagy világvárosok mintája szerint.

Kiváló tisztelettel

Egy előfizetője.

Kiadtuk ezt a felszóllalást, mert ezzel megindulhat az eszmecsere a felett, hol épüljön a sanatorium? Szerk.

Évi jelentés a budai dalárda közgyüléséhez.

(Előterjesztette: **Magyar József**, jegyző.)

(Folytatás.)

Egyesületünk belső életéről a következőkben számolunk be:

Választmányunk a mult évben összesen 10 (tiz) ülést tartott, melyeken a folyóügyek elintézésén kivül előkészitette s rendezte az estélyeket s a nyilvános fellépések s a következő elvi jelentőségü határozatokat hozta. a) Az 1898. évi október 25-én tartott ülés (5 pont) határozata értelmében a tagok felkérendők, hogy csak zeneismerettel biró egyéneket ajánljanak tagokul; b) az 1898. november hó 8-án tartott ülésen kimondta, hogy a hangjegytárból csak a választmány, illetőleg sürgős esetben csak az elnök v. alelnök engedélyével vehető ki kotta; c) 1898. deczember 13-án tartott ülésén (12 pont) 60 drb. benem váltott régi nyugtatványt (42 pártoló t. 18 műk. t.) semmisitett meg a pénztáros előterjesztésére; d) 1899. január 13-án tartott ülés (4 pont) kimondta, hog uj tagok csak hat hónapi próbaidő után vehetők fel a rendes tagok sorába: e) az 1899. márczius hó 17-iki ülés (3 pont) a vidéki mozgalommal szemben állást foglalt az Országos Dalosszövetség (központ) mellett s e .tárgyban az április 4 én tartott ülés felhivást bocsátott ki, az országos dalár-egyesület összes tag-egyesületeihez.

Működő tagjaink száma a mult év végén 145 volt, jelenleg van 136 tag; kilépett 20; elhalt 1; felvétetett 12 s igy apadás 9.

A tagok száma hangnemek szerint igy oszlik meg; I. tenor 24. I. bass 49 II. tenor 22. II. bass 41.

Pártoló tagjaink száma a mult év végén volt 193, jelenleg van 178. Az egész éven át összesen 45 dalgyakorlatot tartottunk. Nyilvános fellépéseink száma 8 volt. Ezen fellépésenk alkalmával 28 művel adtunk elő. És pedig; magyar szerzőtől 10, idegenektől 9 darabot.

Vagyoni állapotunk hű képét Keresely Károly pénztárosunk fogja előadni, itt röviden csak azt jegyezzük fel, hogy az évi összes bevétel 2308 frt 21 kr. a kiadás 1694 frt 86 krt tett ki s igy a maradvány 613 frt 35 kr.

Összes vagyonunk: készpénzben és értékben 5421 frt 37 kr.

A külön kezelt *utazási alap* volt 213 frt a pöstyéni ut után maradék 65 frt 62 kr., zenetárunk 6 művel gyarapodott s igy ez időszerint 421 gyüjgyeteményt tartalmaz, 691 művet és 20—20 Zöld-féle füzetet.

Könyvtárunk részére 1 művet szereztünk be Eredeti magyar szerzeményekért, a f. évben *két drb.* cs. arany tisztelet dijat adtunk ki. Egyet Vavrinecz Mórnak f. év május 6-án előadott „*Köszöntő dal*-áért, a másikat Lányi Ernőnek, Pöstyénben előadott „*Régi nóta, hires néta*“ cz. daláért.

Igen tisztelt közgyülés!

Jelentésünket ezzel befejeztük Engedjék meg azonban, hogy ezuttal is ismételten köszönetet mondjunk önöknek szives támogatásukért, mely egyedül tette lehetővé a pöstyéni fényes eredményt.

Köszönetet mondunk ujra mindazoknak is kik estélyeink, hangversenyeink fényét közreműködésükkel emelték u. m. Dienzl Oszkár, Roboz Imre, és Altmann Leó uraknak, továbbá Horváth Irma, Koczányi Zsófia, Szépligeti Klementina, Bleuer Andorina, Zilahiné Singhoffer Vilma és Payr Olga urhölgyeknek.

Meleg köszönetünket fejezzük ki *Hoppe Rezső* tagtársunknak, karmesterünk állandó helyetesitéséért de kiváltképpen a *kedélyes estély* kitünő rendezéséért.

Őszinte elismerésünket fejezzük ki Schénabek E. alelnökünknek, a nagy fáradsággal járó tiszt lelkiismeretes betöltéséért; nem különben *Laumann József* egyleti gazdánknak, a fellépéseinek alkalmával körültekintéssel és nagy szakavatottsággal végzett külső rendezésért Köszönet illeti még gazdánk jobb kezét *Gaál Samut* is, valamint a termek szép diszitését teljesitő *Grentzner Alajos* tagtársunkat is.

Ezekben adtunk számot t. közgyülés mult évi munkásságunkról.

S most visszaszáll lelkünk a legnagyobb magyar daloshoz: Petőfihez. Visszavarázsoljuk a páratlanul szép emlékünnepet. — Ott állunk a nagy érczszobor előtt s dalolunk; ezalatt lelkünk ujból bejárja a szent helyeket Lassankint elhal a dal . . . Az utolsó akkordok hallszanak . . . „Megbünhődte már e nép, a multat s jövendőt.“ . . .

Az emlékezésnek vége. — A megnyilt sirok ismét bezárultak s a hősök szellemalakjai visszatértek nyugvó helyükre. Petőfi alszik, mélyen alszik a szerető édes anyja: a hon ölén. De felébred, s megfujja harczi riadóját, ha ismét hivja a haza!

Addig *Ti*, *Ti* éleszgessétek a szent tüzet dalostestvéreink s hogy Petőfi szelleme mindig éljen: *daloljatok!*

Daloljatok szerelemről, szabadságról, hazaszeretetről s Isten megáldja munkátokat, Isten áldása lesz — és legyen — a Budai Dalárdán!

Budapest a huszadik században.

(Városrendezési Tanulmányok. Irta **Lord Albert**. Grill Károly kiadása, ára 3 korona.)

Egy nagyon csinos kiállitásu tartalmas munkában mondja el elfogadható inditványait a magyar műépitők egyik legjelesebbike *Lord Albert* Budapest rendezéséről. A 109 oldalas kötet tartalma: Előszó. Városrendezési ötletek. A város rendezés szépségeiről. A budai hegyek. A budapesti deákváros. Budapest gyárnegyede és kikötője. Végszó.

Lord Albert megtudja figyelni a viszonyokat, nemcsak műépitész, de aesthetikus is. Nem jár a fellegekben, hanem igazságokat beszél, a miket ajánlunk azoknak a kiket illet. A *Buda és Vidéke* számtalan intésének, inditványának, figyelmeztetésének elismerése Lord Albert tanulmánya. Ő is azt akarja, hogy *Budapest egész környékét szabályozzák*, mert Budapestnek és környékének ma sincs meg az egységes és évtizedekre előreható városrendezési terve. Lord Albert szintén a pavillon rendszer s nem a bérkaszárnyák barátja. Ő is Budára akarja a városrendezés sulypontját. Levegöt és világosságot a lakóknak. Nyilt házsorokat, szabadon álló épületeket tervez. A parcellázás minimumát nagynak találja. Az épitési politika ne az egyesek érdekeit, hanem a közjót védelmezze.

Lord Albert gondos és alapos tanulmányából lapunk elején adjuk „*A budapesti diáknegyedet*“ s ajánljuk a művészi szempontból is értékes munkát *a vidéki városoknak* is, melyeket még agyon nem szabályoztak.

Bizony jó volna törvény erejére emelni a következő pontokat:

1. Legyen a város a hol csak lehetséges pavillon és vi la rendszerbe épitve.

2. Legyen benne, minél több tér és park. A hat ölnél szélesebb utczákat fásitsuk be.

3. Legyen a városnak több hivatalos és forgalmi középpontja.

. A város rendező terveket a nagy közönség hozzájárulásával készitsék.

Magántisztviselők országos nyugdij egyesülete.

A Magántisztviselők Országos Nyugdij Egyesületének igazgatósága f. hó 25-én Weiss Berthold, országgyülési képviselő elnöklete alatt igazgatósági ülést tartott, melynek a következő üzleti jelentés terjesztetett elő:

Taglétszám 1299, ezek részére biztositott évi összeg kor. 2 590,730, Ingatlan vagyon kor. 565.000, Értékpapir készlet kor. 546.000, Készpénz készlet kor. 9.975.96.

Az ülésnek bejelentetett, hogy **Törley** József 500 koronával az alapitó tagok sorába lépett és hogy herczeg Eszterházy Miklós, herczeg Pálffy Miklós, grót Hadik János, gróf Pejacsevich László, gróf Festetich Imre, grót Mailáth Géza, Dessewffy Sándor püspök, ezenkivül több vállalat és magánczég nagyobb adományokkal gyarapitották az egyesület vagyonát.

Magyar József birálata az osztott elemi népiskola tanitás tervéről.

A régi „tanterv“ kiszolgált. Hosszu huszonkét esztendő alatt megöregedett. Azért hát el vele az antik tárgyak közé, s ujat, fiatalt, erőset a helyébe, mely a kor szellemének, a paedagogia mai szinvonalának megfelel!

Az Országos Közoktatási Tanács elkészitette az uj tervet, de mielőtt határozottá emelte volna, véleményadás czéljából a tanitók, a gyakorlat emberei elé terjesztette, hogy olyan művet alkothasson, a melyben minden benne van, a mit a tanitók tapasztalatai jónak, helyesnek ismertek el.

Magoknak, s a zsenge nemzedéknek alkotják most a tanitók azt, a mit alkotnak, s az, a ki hivatása teljesitésében lelkiismeretesen jár el, nem is mulasztja el az alkalmat, hogy tapasztalatairól számot s véleményt adva, erejéhez mérten hasznára legyen hazánk népnevelés ügyének.

Magyar József, a fővárosi tanitók gárdájának e diszes tagja, a buzgó, lelkiismeretes népnevelő szintén a véleményt adók közt van. Birálata, mely kétségtelenül egyike lesz a legfigyelemreméltóbbaknak, e héten került ki a sajtó alól. 32 nagy 8-ad rétü oldalon kimeritően foglalkozik Magyar József az uj tanitási tervvel. Összehasonlitja a régit az ujjal, őszintén, mély paedagogiai belátással tüntetve fel ennek, vagy amannak hibáit, előnyeit s ajánlva több, egészen uj, tapasztalatai által megerősitett nézetet a közoktatási tanács figyelmébe.

Szeretettel foglalkozott a tárgygyal, szeretettel foglalkozott a népnevelés ügyével, ez minden sorából kitünik. Figyelme a legapróbb részletekig kiterjedt, s az uj tanitási terv minden pontjához volt helyeslő, vagy rosszaló hozzá szólása, mit sikerült érveléseivel hatalmasan támogatott.

Az egész birálat megirásánál két kérdés lebegett a szerző előtt. 1. Mutat-e haladást az uj terv a régihez képest? 2. Megfelel-e azoknak az óhajoknak, melyeket a magyar tanitóság már évek óta hangoztat, s kivált megfelel-e korunk követelményeinek?

E két szempontból kiindulva készült Magyar József birálata, mely az uj, birálat alá bocsátott nevelési rendszer végleges megállapitásához a következő inditványokkal járul:

Mondja ki az uj tanitásterv a tisztán szemléleti oktatás kötelezettségét. E czélból az egyes tárgyakhoz szükséges (minél egyszerübb és olcsóbb) szemléltetési eszközökről jegyzék mellékeltessék a tervezethez, s ez eszközöknek beszerzésére kötelezze a közoktatási Miniszter a községeket; (a szegényebb iskoláknak az állam küldje meg).

Mondja ki az uj terv a kirándulás (a közvetlen szemlélet) kötelezettségét s annak a heti óratervbe köteles beillesztését.

Tiltsa meg a miniszter a kézikönyvek használatát, kivált a magyar nyelv, beszéd- és értelemgyakorlatok, földrajz, természetrajz és természettan tanitásánál, s ne legyen más könyve az elemi iskola tanulójának, mint egy magyar olvasója, magyar nyelvtani példatára, (szabályok nélkül) számoláshoz való példatár, vallástan, történelem s egy daloskönyv. A többit szemléltetés utján tanitsa a tanitó.

Rendelje el a miniszter közös, nagy játszóterek alakitását s az ezután épitendő uj iskolákhoz, a tanulók számára mért nagyobb, udvar kihasitását, melyen a legszükségesebb tornaszerek ott legyenek.

Mondja ki az uj terv az egyes órák közötti öt-tiz percznyi szünetet, s azok betartására az iskola fenntartókat kötelezze; ezzel kapcsolatban mondja ki az uj terv, hogy az órák közötti szabad időt az udvaron játékkal, tornával töltse tanitó és tanitvány s az alatt az iskola (az ajtó és ablakok kinyitásával) alaposan szellőztetendő;

Tiltsa meg a miniszter, (a középiskolákban is) hogy az iskolák csak $^{3}/_{4}8$ illetőleg $^{3}/_{4}2$-kor nyittassanak ki, hanem e helyett $^{1}/_{2}8$- és $^{1}/_{2}2$-kor s ez időtől a tanitás óra meg

kezdéséig a hetes (v. napos) tanitó (tanár) felügyelete alatt az udvaron játszszanak, tornászszanak a tanitványok.

Tiltsa meg, hogy a tanitásanyag minden tárgynál módszeresen legyen megállapitva, mint az több tárgynál van is.

A tanitástárgyak anyagát illető'eg mondja ki:

a) hogy a vallástan anyagának megállapitása is az uj terv feladata;

b) hogy az olvasókönyv anyaga szigoruan meg legyen határozva;

c) hogy a magyar-nyelvtani részből az összetett mondat s az irálytan általános része teljesen törlendő s helyettük a gyakorlati életben e öforduló u. n. polgári ügyiratok tanitandók részletesen;

d) hogy a szépirás a nyelvtanitástól elválasztva, külön tárgyként tanitandó;

e) a számolásból az I. osztályban 10-ig csak két-két alapmüvelet együtt (az 5-ig reáljegyek használandók) 2. a bennfoglalás vagy mérés élesen megkülönböztetendő a tulajdonképeni osztástól, 3. számok szétbontása 10-nél kezdődjék, 4. a tizes fogalma az I. osztályban fejtessék ki a 100-as a II-ikban stb. 5. A mértékekből minden osztályban mindazok, melyek a számkörön belül esnek, 6. a felsőbb osztályokban nem annyira a gépies (szabályok szerint való) mint inkább az értelmes (okoskodás utján való) számolás legyen a fő;

f) az énekből kivált a magyar népdalok tanitandók, a kotta-anyagból egy rész a III. osztályba teendő;

g) a rajzból felveendő a képolvasás is;

h) a kézügyesség anyaga vidékek szerint más legyen;

i) a leányok tornatanitása töröltessék.

Óhajtandó a tanitóképzők olyan reformja, hogy *a*) egységes legyen a képesités, *b*) a legfőbb tárgy és tudás a gyakorlati tanitás legyen, *c*) a képesitő vizsgálat előtt minden jelöltnek meg legyen az elemi népiskola tanitásanyagának részletes (heti és napi) felosztása, *d*) a képesitő vizsgálatnak külön tárgya legyen az életbeléptetendő uj tanitásterv.

Végül, hogy *az egész államban egy tanitásterv* legyen.

A ki behatóbban foglalkozott valaha a most utolsó napjait élő tanitási rendszerrel, csak azt tudja teljes értékében méltányolni Magyar József ez inditványait.

Kivánjuk, hogy az országos közoktatási Tanács épen oly sok jót fedezzen fel bennök, mint mi felfedeztünk, s uj rendszere végleges megalkotásánál kivétel nélkül használja fel Magyar inditványait, melyeknek törvénynyé emelése a népnevelés körül már évek óta tapasztalt hiányokat nem kis mértékben csökkentenék.

Érdekes számok.

A nyár utolsó hónapjáról, augusztusról számolnak be az alább következő érdekes számok, a melyeket a magyar királyi központi statisztikai hivatal közöl ismét legutóbbi füzetében. A statisztikai rendes szokás szerint négy részre oszlik: a házasság, a születés, a halál és végül fertőző betegségek kimutatására.

Augusztusban 6149 pár kötött házasságot a Magyar birodalomban. E számból 653 Horvát-Szlavanországra esik. Csupán a Magyarországban kötött 5496 házasságot véve szemügyre, azt látjuk, hogy aránylag legtöbb házasságot a Duna-Tisza közén kötöttek, a legkevesebbet pedig a Dunántul. A vármegyék közül Beregmegye mutatja a legnagyobb arányszámot, a legkisebbet pedig Kisküllő megye. A városok között a házasságkötések számaránya tekintetében Budapest áll az elsőhelyen, az utolsón Hódmezővásárhely. A Magyarbirodalomban augusztusban 914 vegyes házasságot kötöttek, a mely szám az összes vegyes házasságoknak közel 15 százaléka. Ebből Horvát-Szlavonországra mindössze 23 vegyes házasság esik A keresztény-zsidó házasságok összes száma 31, ebből 13 esetben keresztény völegény vett el zsidó leányt, 18 esetben pedig keresztény leány lépett zsidó völegénynyel házasságra. A Magyarországban kötött 891 vegyes-házasság 18 százaléka, vagyis 157 esetben kötöttek egyességet, még pedig 76 esetben az apa, 81 esetben az anya vallása javára. A legtöbb megegyezés, számszerint 106, a római kat. vallásnak kedvez, a református fél javára 28, az ágostaiéra 14, a gör. keletiére 4, a gör. katolikuséra 3 egyességet kötöttek. A 31 keresztény-zsidó házasság közül 6 esetben kötöttek egyességet, 4 esetben a keresztény, 2 esetben a zsidó fél javára.

Pusztuló emléktábla.

1879. aprilisában Ő Felsége fenséges nejével, Erzsébet királynével fővárosunkban időzött, s ez alkalommal ápr. 24-én a Gellérthegyet is meglátogatta a királyi pár, később arra a helyre, a honnan a király az előtte fekvő tájban gyönyörködött, márvány táblát helyeztek, s ennek környezetét is rendeztek. Ma csak a környezet; a kikövezett hegyoldal s nehány szebben faragott köpad mutatja, hogy az ország legelső embere jött itt valaha. A tábla, melyet ide helyeztek, teljesen tönkre ment. Az e kő a lapjával ég felé fordult márvány lapot össze vissza repesztette, s a betük nagy részét egészen szétmállaztotta. A szövegből alig maradt meg valami, s a mi megmaradt, az is nagyon hiányos. Husz év alatt aligha jutott valakinek eszébe, hogy az emléket gondozni kellene. Felhivjuk az illetékes hatóságot, hogy e rongált állapotban lévő táblát ujjal cserélje ki, a melynek majd a jövőben több gondját is viselje, mint a mostaninak.

A budai alsó rakpart kövezése.

A budai alsó rakpart a bombatértől az uj esküteri hidig elkészült. 2 hónap alatt készitették el ezt a hosszu vonalat, a mi, ha tekintetbe vesszük, hogy az uj kövezési rendszer szerint, e czélra gyártott trahit kemény ségü téglákkal történt, nagyon rövid idő Előre örültünk a szépen kövezett alsó rakpartnak, s most tudj' az Isten, elment tőle a kedvünk. Nem olyan jól készitették azt el, mint a milyen szépnek a felső rakpartról lát szik. Kiadták a rengeteg pénzt a sok kellékre, munkásra, hogy oly kövezetet készitsenek, a mely évtizedekig el áll javitás nélkül is, s kaptunk egy oly utat, a melyet már most is javitani kellene.

A téglázat alja cementelve van, s innen ered a hiba A vállalkozó olcsó munkásokkal dolgoztatott, s még a gatyás paraszt is cementező lett. Ez még magába véve nem lett volna nagy baj, ha a simitás, a hogy kellett volna lennie, valami hengerrel (kézi henger) történt volna. A derék urak azonban *lapátot* adtak a munkás kezébe, s igy aztán mindenki elgondolhatja, milyen egyenesre verték ezek ezt az utat. Csodák csodája, hogy nem mindenütt olyan hepe hupás, mint egy tiz esztendő óta nem javitott külvárosi ut. Jó volna, ha vállalkozó maga is megnézné, mire vállalkozott, s csákányt adva a munkások kezébe felszaggattatná, s kijavithatná az ilyen helyeket.

Ajánljuk a város részéről kiküldendő bizottság figyelmébe is ezt a rakpartot, a mely hisszük, oda fog hatni, hogy a drága pénzen épitett uttestből ne csak a vállalkozónak, de a városnak is haszna legyen.

A iglói tápintézet.

Megemlékeztünk már a kassa-oderbergi vasut iglói táp- és nevelő intézetének ünnepélyes felavatásáról. Valamit azonban nem emlitettünk és pedig a budai müiparra nézve igen fontos. A pompás kivitelü márvány emléktáblákat müizléssel és czimmel *Löwy József* sirkőmüves (II., Fő-út 98.) készitette a társaság legnagyobb megelégedésére. Löwy József minden megrendelést pontosan teljesit a legegyszerübbtől a legfokozottabb igényüig. Most készíti a nagy magyar humoristát *Balázs Sándort* testvéri szeretetből, önkényten halálba követett testvérének *Balázs Gábornak* siremlékét. Az egyszerü sirkő sok izlésre vall s bizonysága annak, hogy Löwy József mint márványmüves e téren kiváló helyet foglal el.

Jó czikkek.

A *Reggeli Ujság* szállitó vállalata naponként jobban terjed *Budán*. A háziasszonyok dicsérettel emlegetik a jó áruczikkeket s látják a készpénzre vásárlás előnyeit. Több intézet szerzi be már innen háztartási czikkeit. A *Reggeli Ujság* szállitó vállalata a theát egyenesen *Chinából hozatja*.

Árvák kegyelete.

A székes-fővárosi „Mayer Ferencz fiárvaház" nagynevü megalapitója: *Mayer Ferencz*, cs és kir. tábornok a vizivárosi temetőben diszes sir alatt nyugszik. Az általa alapitott árvaház növendékei minden év november hó 1-én kizarándokolnak a nagy emberbarát sirjához és soha nem muló kegyeletük és hálájok jeléül énekkel és imádságokkal áldoznak a nemesszivü emberbarát dicső, halhatatlan szellemének.

Ez évben is november 1-én gyászlobogó alatt kimentek sirjához, hol a gyermekek „Adj irgalmat, adj nyugalmat" kezdetü gyászéneke után az árvaház igazgatója: *Somlyay* József mondta el a következő beszédet:

Kedves gyermekeim!

A holtak birodalmában vagyunk. Az örök béke és nyugalom enyhet adó csendes hazájában.

Enyészet vesz körül bennünket. A fák lehullatják lombjaikat. A mezők virágai elhervadnak Elcsendesül, néma lesz a természet zsongó világa is.

De az enyészet nem örökké tartó. A kihalt élet nyomán uj é et támad, hirdetve időtlen időkig a Mindenható Isten hatalmát, bölcsességét és örökkévalóságát.

Uj élet támad a mi lelkünkben és szivünkben is, midőn körülálljuk sirját ama férfiunak, ki messze kimagasló alakja volt életében a legtisztább, a legönzetlenebb emberszeretetnek.

Lelkünk előtt megjelenik nemes alakja Mayer Ferencznek a 42 év előtt elhunyt vitéz generálisnak. Áhitattal nézzük nemes vonásait; örömmel hallgatjuk biztatgató szavát; ne sirjatok én édes árváim! Meghalt jó apátok, ki kenyeret adott, meg édes anyátok, ki betakarta fázó tagjaitokat, meghaltak szüleitek, kik hajlékot kerestek nektek, hogy védve legyetek az idő viszontagságai ellen.

Ne sirjatok édes gyermekeim! Leszek *én* ezentul a ti jó apátok és édes anyátok: kenyeret, ruházatot én adok nektek s hajlékot épitek számotokra, hogy védve legyetek az idők viharai ellen; hajlékot adok nektek, a hol kényelemben élhettek s a hol megtanulhatjátok; miként kelljen becsülettel élni és munkálkodni s Isten és embertársaitokat ugy szeretni, mint én szeretlek benneteket . . .

Halljuk az ő szavát most és minduntalan, s a biztató szóra megtelik szivünk gyönyörrel s boldogitó érzéssel. Érezzük melegét a rég kihült szivnek. Nemes volt e szív, mig dobogni tudott, nemes volt kimulásában is Ezért nem enyészhetett el s nem is fog megsemmisülni, mig gyámolitásra szoruló árvák kérnek felvételt az általa alapitott árvaházba.

Mayer Ferencz, a mi nagy jótevönk, nemcsak megtanulta, de mélyen szivébe is véste az Üdvözitő Jézus Krisztusnak eme tanitását Ne csak tudd a jót, hanem cselekedd is: Követte ő e tanitást példaadólag. 200,000 frtot hagyott e nemes emberbarát halálakor a nyomorban hátrahagyott árvák gondozására.

Igy állitott ő magának soha el nem muló örök emléket az árvák lelkében.

S mi hálával eltelve jöttünk kl ma is e megszentelt sirhoz. Dicső emlékét felujitjuk lelkünkben elhunyt jótevőnknek s buzgó imával kérjük Istent:

Áldja és szentelje meg e hant alatt nyugvó elporladt kamvakat; áldja és szentelje meg jóságos szeretetével Mayer Ferencz megdicsőült nagy szellemét most és mindörökké! Amen!

E beszéd s az árvák ismételt éneke után *Cserny ák* Imre árvaházi növendék az árvák nevében adott hálát a Mindenhatónak, ki nem hagyja el árváit, küldvén nekik angyalt, nemeslelkü emberbarát képében.

A szép gyászünnepélyt az árvák „Ments meg engem Uram" kezdetü gyászéneke fejezte be.

Felkeresték még az árvák a Krisztinavárosi iskolaszék hosszu időkön át volt elnökének, babarczi dr. *Schwartzer* Fereocznek, valamint *Walheim* Jánosnak, az árvaház első gondnokának ugyancsak a vizivárosi temetőben levő sirjait s áhitatos imával adóztak az elhunytak emlékének.

Innen a németvölgyi temetőbe mentek az árvák s megállapodtak egy egyszerü jelzett sirnál. *Bernáth* József, volt középiskolai tanár és budai háztulajdonos hamvai nyugosznak e hant alatt. Közel 40 ezer frtot hagyott ő is az árvaházra. Koszorut tettek az egyszerü fakeresztre s ének s ima mellett álnoztak a hat év előtt elhunyt nagy jótevő emlékének.

Az árvák imáját bizonyára meghal gatja az irgalom és kegyelem jóságos Istene.

Elsőrangu hazai gyártmány.

Gőzcséplők. Vetőgépek. Borprések. Ekék. Szecskavagók Morzsolók.

Pontos czim:

ELSO MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedüli

gazdasági gépgyára

mely a gazdálkodáshoz szükséges

összes

gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel

és szakszerü

felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Izenet.

K. G. Helyben. Ön azt kérdezi, hogy homolyan kifizeti-e **Zimándy Ignácz** az 1000 koronat, ha **Kossuth Lajos a hatodik nagy hatalom itélőszéke előtt"** czimü müveinek adatait megczáfolja? Kifizeti: Tessék pályázni. Ámbár azoknak a halhatatlanoknak véleményét, kiket Zimándy idéz meg dönteni lehetetlen.

Téli helyiség.

Petruska András városmajori ismert bormérését megnagyobbitotta. Jól berendezett téli helyiségében valódi borokat mér s ajánlja a közönségnek.

Hollandi életbiztositó részvénytársaság.

F. év október havában 427 ajánlat 3,311.569·60 korona tőke és járadékról nyujtatott be, melyből 57 ajánlat 463,600 korona tőke és járadékról visszautasittatott és 370 biztositás 2,847.960·60 korona tőke és járadékról megköttetett.

1899. október hó végével az átlag volt 22077 kötvény 188,995.174·86 korona tőke és járadék biztositás.

Szépirás-iskola.

Vajda Pál székes-főv. polgári iskolai rendes tanár s épirásiskolája II. ker., Fő-u. 51. sz. Biztos és alapos kiképzést nyujt: bank-, pénzintézeti tisztviselőknek, és kereskedelmi alkalmazottaknak, ura és hölgyek részére, a magyar, német szépirási és rondirásból, kik azt rövid idő alatt elsajátitani akarják. Hölgyek, valamint felsőbb intézetbe járó tanulók részére külön napok és mérsékelt dijak. Tanitó-, tanitónő-jelöltek (képezdei hallgatók,) a gyakorlati részen kivül a szépirás tanitásának módszerét is elsajátithatják. Tanitási idő naponként d. u. 4—9 óráig.

A Ganz-gyár halottak napja.

Mindenszentek napján d. u. 3 órakor a Ganz-gyár igazgatósága, tisztikara, s munkásai dalárdájukkal egyemben testületileg kivonultak Gulden Gyulának sirjához a vizivárosi temetőbe.

A gyár igazgatóságának és tisztikarának koszoruját gyönyörü emlékbeszéd kiséretében Bónárd János tette le.

Emlékbeszéd előtt és után a Ganz-gyári dalkör gyászdalt énekelt.

Nyilttér.*)

Császárfürdő Budapesten. Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő **páratlan gőzfürdővel,** legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal, kö- és kádfürdőkkel,** 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
mindszenti ERDÉLYI GYULA.
Szerkesztő: JURISZTOWSZKY ÖDÖN.

„REGGELI UJSÁG"

fogyasztási czikkeket szállitó-vállalat részvénytársaság

József-körut 19.

Liszt, kenyér, füszerek hus, zsirnemü, szárnyas, tojás, csemegék, sör, bor, pezsgő, fa és szén jó minőségben, jutányosan házhoz szállitva.

Kivánatra megrendelési bárczák.

Részletes árujegyzék a **Reggeli Ujságban.** Előfizetési ára a lapnak egy hóra 30 kr, vidékre 50 krajczár.

A czikkek megrendelhetők az ujság kihordónál.

A szallitás Budára gyors és pontos.

Jutalom.

Száz korona jutalmat fizet **Karikás Lajos** annak, ki magyar-utczai éttermében divatossá vált **Szélfütty** villásreggelijének történeti értelmét megfejti.

Csakis az étterem látogatóinak lehet pályázni.

Reggeltől éjfélig teritve. Egész nap kimérése az Oceánon tul is hoditó képes **kadarka bornak** és **bur sillernek.**

Vidékiek otthona. Közel a szinházhoz, megyeházhoz, törvényszékhez, országházhoz.

Gaizler Béla

József főherczeg cs. és kir. Fensége udvari szállitója.

Füszer-, bor- és csemege-üzlete

I., Pauler-utcza 7. sz.

Füszer, sajt, csemege, bor, ásványviz, tea, rum, pezsgők és likörök.

Udvarias és pontos kiszolgálat.

Litografiai müintézet könyvnyomda kőnyomda

Kaufmann József

Budapest, V., Arany János-utcza 4.

Telefon 39—72.

Standard életbiztositó-társaság

Edingburgban (Angolhonban)

Alapittatott 1825-ben.

Magyarországi fiók.

Budapest, V., Fürdő-utcza 4. sz.

Évi bevétel	27,500 000 korona
Kiutalt nyereményrészek	150,000 000 korona
Vagyon	220,000,000 korona
Halálesetek folytán kifizetve	450,000,000 korona

A **Standard** kötvényeinek nevezetesebb előnyei: Kétségtelen biztonság. Alacsony dijak. Szabad világkötvények. Kötvények érvényben tartása dijfizetések elmulasztásánál. Tőkésités és előre megállapitott visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után, szabad háborubiztositás népfelkelők részére.

Dijtáblázatok kivánatra küldetnek.

Budai főügynök: Klemm Árpád II., Zsigmond-u. 10.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legtisztább egyenyes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyagbajutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Jakovits Károly

liszt, term. és hüvelyes vetemények raktára

Budapest, I., Mészáros-uteza 3.

Különösen alkalmas bevásárlási hely nemcsak azért, mert a **legjobb árut** adja a **legolcsóbban**, — hanem a **vidéki vásárló** kocsijával az udvarba be is állhat és igy a vendéglői kiadást is **megtakarithatja.**

Szt.-Lukácsfürdő

téli és nyári

gyógyhely.

Nagy kénes iszapfürdő, a melynek 520 □-méter nagyságu nyitott és zárt medenczéiben a forrásviz naponkint négyszer megujul. **Mindennemű gyógy- és üditőfürdők. Lakás- és teljes ellátás, közepes ár 25 frt hetenkint. — Prospektust küld az igazgatóság Budapesten.**

T cz.

Van szerencsém becses tudomására hozni, hogy a

Krisztina-tér 1. sz. alatt levő

krisztinavárosi sörcsarnokot

átvévén, az ott levő

téli kuglizót

egészen ujra elkészitettem és az ugy egyesek, mint társaságok részére naponta kiadó.

Tisztelettel

EHMANN I.

„NEMZETI"

Baleset-Biztositó Részvénytársaság

magyarországi vezérképviselősége.

Első és egyedüli magyar népbiztositás orvosi vizsgálattal heti 10, 20, 30, 40, 50 kros befizetésekkel. **A biztositott tőke halál esetre már az első évben teljes összegben kifizettetik.** Ügynökök felvétetnek és kitanittatnak.

Rövid próba idő után állandó fizetéssel szerződtetnek.

Bővebb felvilágositásokat ad a

Magyarországi vezérképviselőség:

VI., Váczi-körut, Iparudvar.

Mihalovits József

kalapos-mester

Budapest, I. ker., Alagut-uteza,

a Szinkörrel szemben.

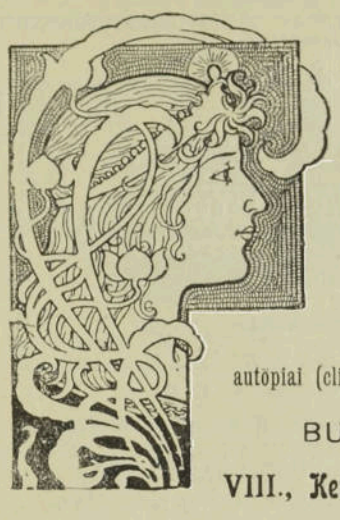
Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

NÖI KALAPOKBAN,

valamint **szörme-árukból.**

Hegedüs és Társa

fotoczinkográfiai,

autopiai (cliché) és rajz-műintézet

BUDAPEST,

VIII., Kerepesi-út 53. szám.

Készit mindennemü fotoczinkografiai, autotipiai (cliché) és rajzokat, árjegyzékek, könyvek, szak- és hirlapok stb. nyomtatványok képes kiállitására.

Tervek és rajzok művészi kivitelben.

Speczialista képes levelező-lapok készitésében.

LÖWY JÓZSEF

SIRKŐ RAKTÁRA

Budapest, II. ker., Fő-utcza 98. szám

a Király fürdő mellett.

Mind e szakmába vágó munkák remek kivitelben **10—25%** olcsóbban készittetnek mint bárhol.

Venni szándékozók személyesen meggyőződhetnek fent jelzett raktáromban.

RÉTAY és BENEDEK

BUDAPEST, IV., Lipót-utcza 21. szám.

Dús választék mindennemű templomi felszerelvényekből.

Oltárok, szószékek, képkeretek,

úrkoporsók, lourdesi Mária-oltárok, Mária-trónusok stb.

saját jól berendezett műhelyeinkben bármely stylus és rajz szerint szépen, szolidan és legjutányosabban készittetnek el. **Tervezetek, költségelőirányzatok készséggel küldetnek.**

Élvállaljuk továbbá **régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek** stb. valamint **egész templomok belső berendezését, alapos ujitását, festését, márványozását** és **aranyozását**, ugyszintén **azoknak átalakitását**, melyeket kipróbált munkaerőinkkel a legszebben készitünk el **igen kedvező fehtételek mellett.**

A templomok megtekintését, valamint a költségvetés dijtalanul eszközöljük. Megbizhatóságunkat e téren is számos elismerő nyilatkozattal bizonyithatjuk.

1898—1899 ik években a többi között a következő munkálatokat végeztük:

Nyitra m Galgóc, oltár átalakitás.
„ **Gerencsér**, főoltár renoválása, uj főoltárkép.
„ **Darázs**, egész templom renoválása, kifestése, üvegablakok.
„ **Mocsonok**, egész templom renov.
„ **Kis-Raáb**, egész templom renov.
„ **Kis-Appony**, egész templom renoválása és kifestése.
„ **N.-Kér**, uj oltárkép.
„ **Nyitra**, Apáca-zárda tornaterem kifestése.
„ **Ratkóc**, főoltár.
„ **Krakován**, két uj oltár.
„ **Hrádek**, lourdesi oltár
„ **Szenic**, főoltár és szószék.
„ **Bajna**, lourdesi oltár.
„ **Csejthe**, egész templom renoválása, 5 üveg-ablak, két uj mellékoltár.
„ **Szered**, Jézus- és Mária-szobor.
„ **Madunic**, egész templom renov.
Pozsony m. Gerencsér egész templom renov.
„ **Sempte**, Jézus- és Mária-szobor.
„ **A.-Dombó**, egész templom renov.
„ **Pudmeric**, egész templom renov.
„ **Halmos**, egész templom renoválása.
„ **Kajal**, uj főoltár és szószék.
„ **N.-Sur**, uj főoltár, uj mellékoltár és egész templom renoválása.
„ **Jakabfalva**, úrkoporsó.
„ **Lamacs**, uj főoltár.
„ **Cseszte**, Jézus Szive oltár.
„ **Szilincs**, főoltár renoválása.
Komárom m. Alsó-Galla uj főoltár és mellékoltárak ujitása.
„ **Felső-Galla**, egész templom ujitása.
„ **Szent-Péter**, lourdesi oltár.
„ **Gyalla**, uj főoltár.
„ **Dad**, egész templom ujitása és uj főoltárkép.
„ **Kürth**, lourdesi barlang szoborral.
Esztergom m. N.-Ölved, Jézus Szive oltár.
Bács m. Szántova, oltár ujitás.
„ **O-Szivac**, lourdesi oltár.
„ **Baja**, templom-renoválás.
Borsod m. Szirak, lourdesi oltár.
„ **Bánhorváth**, lourdesi oltár.
„ **Mező-Csáth**, úrkoporsó.
„ **Felső-Nyárád**, lourdesi oltár.
„ **Ozd**, úrkoporsó.
Csanád m Mező-Kovácsháza, főoltár.
Győr megye Révfalu, két oltar átalakitása.
„ **Gyirmoth**, uj oltár szentsirral.
„ **Gyarmath**, Jézus Szive oltár.
Heves m. Pétervására, úrkoporsó
„ **Csehi**, oltár.
„ **Gyöngyös**, Mária-oltár
Hajdu m. Egyek, lourdesi oltár.
Hont megye. Ipolynyék, főoltár.
„ **Deménd**, lourdesi oltár.
„ **Adács**, úrkoporsó.
J.-N.-Kun-Szolnok m Rákóczi, oltár.
„ **Török-Szt.-Miklós**, oltár.
N.-Kükülő m. Bolya, főoltár és szószék.
Kolozs m. Bánffy-Hunyad, főoltár és szószék.
„ **Radnóth**, főoltár és szószék.
Moson m Magyar-Kimle, uj főoltár.
„ **Horváth-Kimle**, templom renov.
„ **Püski**, uj mellékoltár és oltárképrenoválás
„ **Nezsider**, főoltár.
„ **Hegyeshalom**, egész templom renoválása.
„ **Kiliti**, egész templom renoválása
Pest megye. Budapest Angyalföldi országos lebolyda főoltár.
„ „ Irgalmas nővérek, lourdesi oltár.
„ „ Erzsébet-korház oltár.
„ **Nagy-Maros**, úrkoporsó.
„ **Szent-Iván**, úrkoporsó.
„ **Fajsz**, oltár.
„ **Adony**, Szt.-Háromság oltár.
„ **Pomáz**, főoltár.
„ **Taksony**, főoltár.
„ **Jakabszállás**, lourdesi oltár.
„ **Kóka**, Jézus- és lourdesi oltár.
Szabolcs m. Tisza-Eszlár, uj főoltár és mellékoltárok.
„ **Nyiregyháza**, úrkoporsó.
„ **Sibinj**, főoltár ujitása.

Fruscha György és Társa

temetkezési vállalat.

Van szerencsém szives tudomására hozni, hogy az „Első Magyar Szállitási Vállalat Részvénytársaság" tulajdonát képező Entreprise des Pompes funébres VII. kerületi fióküzletéből — a hol több éven át mint üzletvezető működtem, — kiléptem és folyó évi augusztus hó 1-én

Fruscha György és Társa

néven VIII., Baross-utcza 68. szám alatt (az előljárósággal szemben), egy a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő

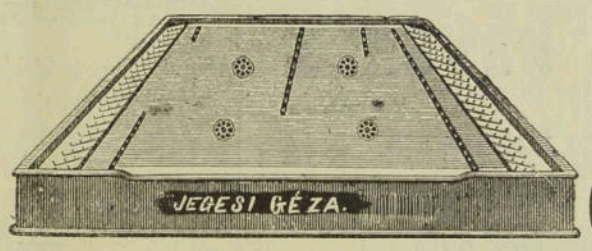
temetkezési vállalatot

nyitottunk.

Midőn ezen körülményt szives tudomására hozzuk, megjegyezzük, hogy főtörekvésünk oda fog irányulni, hogy jutányos áraink daczára minden tekintetben pontosság s a kellő diszes kiállitásokkal érdemelhessük ki szives bizalmát.

Temetés-rendezéseket a legegyszerűbbtől a legfényesebbig mérsékelt árak mellett az összes szükségletek hozzáadásával rendezzük, nemkülömben nagy választékban sirkoszorukat is tartunk raktáron.

Végül bátorkodunk megjegyezni, hogy a szükséges koporsókat az országszerte ismert s hires Gebauer-féle gyárból szerezzük be, valamint hogy a legolcsóbb, sőt még a kórházi temetésekhez is nyolcz-oszlopos ezüstös halottaskocsit adunk

Az ezredéves ——— kiállitáson oklevéllel kitüntetve.

Czimbalmot

legjobbat és legolcsóbbat **csak nálam lehet venni** pedálos fekete salon, szép erős hangot, bolti árhoz képest félárban **75—80** frtért.

JEGESI GÉZA

csász. és kir. szabad. vaskoronás czimbalom feltalálója és készitője

BUDAPEST, NEFELEJTS-UTCZA 43.

Árjegyzékek kivánatra ingyen.

HÁRTL L. ÉS TÁRSA

FESTÉK,

KENCZE ÉS LAKK GYÁRI RAKTÁRA

Budapest, VII., Csömöri-ut 2.

Fiók-üzlet: BUDA, II., Fő-utcza 21. sz.

NAGY RAKTÁR

Nobles és Hoare, Harland & Sohn-féle

ANGOL KOCSILAKKOKBAN,

VALENTIN-féle amerikai lakkokban

Bronzok, Enyvek és Páczokban,

BOROSTYÁN-LAKKFESTÉKEK és

Parkettviasz-pasztákban,

Homlokzat-festékek,

Gépolajok és kátrány-gyártmányokban.

Valamint mindennemű

Haj- és sörte-ecsetek, Kefe-áruk,

Düsseldorfi Tubusfestékek és

FESTŐ-SZEREK nagy választékban

a legjutányosabb árak és szolid kiszolgálás mellett.

Köszönetnyilvánítás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherczeg udvar mesteri hivatala.

Általános Asbestárú-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherczeg **rendkivül meg van elégedve** az asbettalppal bélelt czipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak el, mint más közönséges czipőknél. Küldök egy pár vadász-czipőt, hogy annak a mintájára készitsenek másikat asbettalpbéléssel, ugyanannál a czipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadászczipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelőek, a mint megfelelők voltak a szalonczipők.

Zágráb, 1898. julius hó 8-án.

Krahl, huszarkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke a következőket irja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetétü czipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, ugy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szives tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én. tisztelő hive

Wekerle Sándor.

Ne viseljünk lábbelit a Dr. Högyes-féle szab. Asbesttalp betét nélkül.

A magy. kir. honvédségtől czélszerünek elismerve.

Nincs többé lábfájás.

Óvjuk lábainkat az izzadástól és meghülestől.

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid ideig viselés után **megkönnyebbül a járása** annak, ki czipőjét **dr Högyes által szabadalmazott asbesttalpbéléssel** látja el.

Kettősvastagságu **1.20** kr., egyszerü **60** kr., homoktalp **40** kr., gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbélés kitünőségét legjobban bizonyitja, hogy a **cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállittatott.**

Szétküldés csakis utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilagositások, prospectusok és köszönetnyilvánitások ingyen. **Kapható kizárólag:**

Asbestárugyár bet. társaság

Budapest, VI., Sziv-utcza 18.

Európa kávéház

— V., Ferencz József-tér 5. —

Esténkint egy elite

NŐI ZENEKAR

hangversenyez.

Egész éjjel nyitva.

DIETZL JÓZSEF

bornagykereskedő és bortermelő.

Cs. és kir udvari szállitó, valamint Ő csász. és kir. fensége József főherczeg udvari szállitója, Szerb kir. udvari szállitó

Budafokon.

Ajánlja tisztán kezelt asztali-, pecsenye és csemegeborait palaczkokban, valamint hordókban.

Különlegesség

Budai sashegyi saját termése.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. Közönség becses tudomására hozni, hogy I. Ker., Egyházt éren fiokuzletet nyitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órajában frissen kapható

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

Röck István

gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje

BUDAPEST, IX., SOROKSÁRI-UTCZA 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajógépeket.

Lokomobilokat,

kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket,

Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fütőcsövekkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**

Teljes hűtőtelepeket és jéggyárakat

szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizmütelepeket, gözmalmi- és téglagyári

berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömbzéki emeltyü szerkezettel.

A Kőbányai Királysörfőző

Dr. Korányi és Dr. Kétly egyetemi tanár urak által gyógyczélokra ajánlott

GOLLIÁT

MALÁTASÖRE

idegbajokban, vérszegénységnél, emésztési zavaroknál, gyengeségnél stb. kiváló sikerrel használtatik és egyuttal

legkellemesebb üditő ital.

Ára videkre kőbányai vasuti állomáshoz szállitva: nagy palack 18 kr., kis palack 13 kr. fogyasztási adóval együtt. Videkre legkisebb szállitmány 30 palack.

Betét nagy ládáért: 1 frt 60 kr., kis ládáért: 1 frt 20 kr., palackért 6 kr., mely azoknak bérmentes visszaadásakor visszaszolgáltatik.

Megrendelhető: a gyári irodában Kőbányán, a városi irodában VII., Kertész-utcza 40. és a vidéki raktárosoknál.

Budapesten kapható minden nagyobb füszer-kereskedésben és poharankint a Quisisana automata buffet-ekben is.

RAINER J. és TÁRSA,

Budapest, II. ker., Fő-utcza 12.

Ajánlja legjobb minőségü **padló beeresztési szereit, parketpaszta** tartós és tükörfényü, doboz 45 és 80 kr. — **Főzőt viasz** (1 kilogr. 6 liter vizben felhigitandó) sárga 1.20, fehér 1.40, 1 kilogr. — **Borostyánlak** 4 szinárnyalakban, doboz 85 kr. és 1 frt. — **Amerikai spirituslak** (különlegesség, rögtön szárad, tartós és tükörfényü) 1 üveg 1.20 kr.

Nagy választék **illat és pipereczikkekben, szivacsok,** mindennemü **sebészeti kötanyag és betegápolási készülékek.**

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, csomagolás felszámitás nélkül.

Kávé import.

Szállitás közvetlenül **Triestből** elvámolva és bérmentve utánvét mellett:

4½ kgr.	finom **Cuba** nagyszemü . . .	o.-é. frt	**6.—**
4½ „	valódi „ I. rendü	„	**6.50**
4½ „	„ **Jáva**	„	**5.78**
4½ „	**Portorico**	„	**5.82**
4½ „	„ legfin. I. rendü	„	**6.46**
4½ „	**Gyöngykávé**	„	**6.36**
4½ „	**Laquayra** igen finom .	„	**7.—**
4½ „	valódi **nyugotindiai** . .	„	**7.—**
4½ „	**Ceylon** különl. nagyszemü	„	**7.36**

vasuton 30 kgr. vételnél 7 krral kgrja olcsóbb.

Kitünő minőségü valódi áruért kezeskedünk.

Ajánlunk kezesség mellett **kétszer égetett szilvoriumot** és **borovicska** pálinkát, közvetlenül szállitva **Fleisch acker Lipót és tsa** urak pálinka főzdéjéből **N.-Kanizsán,** eredeti 4 literes hordócskákban 5 frtért bérmentve minden postaállomásra utánvét mellett.

SOMOGYI és TÁRSA

Budapest, VII., Kertész-utcza 37.

BRAUN LIPÓT

gépharisnya-kötészet

BUDAPEST, I., Pauler-utcza 1. sz.

Elvállal harisnyák fejelését

valamint

uj harisnyák kötését.

Müfogak és fogsorok

a legjobb minőségben és a legjutányosabb árak mellett készittetnek — anélkül, hogy a gyökereket el kellene távolitani, 10 évi irásbeli jótállás mellett.

Hivatalnokoknak 50%-al olcsóbban.

Kivánatra részletfizetésre is.

KEMÉNY E.

Budapest, VII. ker., Klauzál-utcza 2. sz., I. em.

(a Párisi Nagy-Áruházzal szemben.)

Nyomatott Kaufmann József kő- és könyvnyomdájában Budapest, V., Arany János-utcza 4.

Budapest, 1899. VIII. évfolyam 32. sz Vasárnap, Szent Andráshava (November).

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek:
Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG:
I., Városmajor-utcza 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Társadalmunk helyzete.

A magyar társadalom vállalkozik arra, a mit azóta, hogy szervezkedett társadalmak léteznek, sokszor, de mindig siker nélkül kisértettek meg. Elkezdte a Sisiphus munkáját, hengerité fölfelé a követ, a mely okvetlenül visszagördül, mielőtt célját érhetné. Egyszerüen és érthetően fejezve ki nézetünket abban a munkában, a melyet céljaink megvalósitása végett folytatunk, nem sok a köszönet, mert számitáson kivül hagyunk oly tényezőket, a melyek nélkül nagy eredményeket elérni, nagy problémákat megoldani, sem a gazdasági, sem az erkölcsi világban nem lehet. Azt hiszem elég csak röviden érintenem, hogy az emberi tevékenységnek s ez alapon a társadalmi mozgalmaknak is két fő modora van. Egyik az *önzé,* mely az egyéni célok megvalósitására sarkal bennünket, a másik az *erkölcs,* a kötelessék, melylyel az egyes a társadalom, a család, a haza iránt tartozik. Fejletlen, jövőre nem hivatott népek körében azt látjuk, hogy az egyén csak ritkán vagy éppen nem tud kilépni tevékenységével abból a körből, melyet az egyéni önzés neki kijelöl, legfőlebb a család, talán a törzs, a mely tulajdonképp nem egyébb, mint egy tágasabb családi kör, a melylyel szemben kötelességeit teljesiteni hajlandó még akkor is, ha ezért reá külön jutalom nem is várakoznék. Mindamellett bizonyos, hogy a közerkölcsök kifejlesztése nélkül nincs társadalom, mely magasabbra emelkedhetnék és érdekes jele az idők fejlődésének, hogy éppen napjainkban, midőn a materializmus, az anyagi haladás, hogy ugy mondjuk tetőpontjára jutott, filozofusok és közgazdák egyaránt arra igyekeznek fölhivni a közönség figyelmét, hogy *erkölcsi emelkedés nélkül nincsen igazi anyagi haladás sem.*

Mindezek azonban nem tartoznak tulajdonképpen azon föladat körébe, mely nekem e percben kimérve van. Kötelességem csak annyi, hogy rövid vonásokban vázoljam a magyar társadalomnak mai helyzetét, utaljak azon hiányokra és hézagokra, melyeket fejlődése fölmutat.

A ki figyelemmel kiséri legutóbbi fejlődésünket, nem fogja eltagadhatni, hogy a mire *Széchenyi* István bennünket tiszta hazafiuságból és azért serkentett, mert belátta, hogy az anyagi előhaladás sok ideális eredmény föltétele, ma már öncéllá, sőt mondhatjuk a célok céljává, a legtöbb ember tevékenységének csaknem kizárólagos jutalmává emelkedett.

Röviden szólva: nyakig uszunk a materiálizmusban és nem éppen alaptalan azoknak a fölfogása, a kik azt hiszik, hogy ha a materiálizmusnak ezen áradata még tovább emelkedik, összefognak fölöttünk csapni hullámai és mi magasra törekedve, mélyre jutunk.

Igen, a mult és a jelen között az a különbség, hogy mig egy félszázaddal ezelőtt materialisták voltunk hazafiságból, ma már a legtöbben csakis materiálizmusból hazafiak; a kötelességnek szent, ideális tartalma kiveszőfélben van. Ez állitás bizonyságát megtalálhatjuk társadalmi életünk minden rétegében, csaknem minden nyilvánulásában és megtalálhatjuk leginkább a serdülő ifju nemzedéknél, a melyről egyébiránt önök t. uraim és hölgyeim többet tudnak beszélni, mint a mennyit beszélhetnék én. Ellenvélemény arra nézve, hogy csakugyan az önzés és materiálizmus lejtőjére jutottunk, aligha fog fölmerülni. Éppen ezért bővebben kell vázolni azon hézagokat, melyek ez állapotból erednek s a melyeknek orvoslása okvetlenül szükséges, ha ezekért a nagyon édes, de tulajdonkép nagyon alant járó célokért a többetértőket feláldozni nem akarjuk.

A materiálizmus személyesitője a pénz, s amannak [illegible]talmával nő ennek ereje.

Tekintsünk végig a társadalomnak bármely körében, nem-e azt fogjuk találni, hogy e tekintetben rendkivüli a haladás. Vágyaink nőnek, sokszorózodnak, szaporodnak, ezzel kapcsolatosan igyekezünk magunkat odakvalifikálni, hogy a vágyainknak megfelelő anyagi eszközöket is megszerezzük; az ifju nemzedék többet tanul, talán többet dolgozik, mint elődei, de hajh, oly nagy az aránytalanság vágyai és eszközei között, hogy daczara munkája serénységének, daczára annak, hogy megfeszitett erővel és két kézzel dolgozik, legtöbbje mindinkább eltávolodni látja magától azt a célt, a mit megközeliteni akart. Igy esik meg az a különös és alig megmagyarázható dolog, hogy egy olyan társadalomban, amelyben

A „Buda és Vidéke“ tárczája.

Hol a vad leány?

— Regény. —

Irta: Erdélyi Gyula.

HATODIK FEJEZET.

Olimpia.

(Folytatás)

Oly boldog volt, hogy ezzel a rendkivüli nővel találkozott és megismerte a maga tudatlanságában, hogy elfelejtett mindent. Azt sem kisértette megitélni, vajjon milyen tartalmu a felébredt érzés, a felszabadult szenvedély. Eszét vesztette és bizonyosra vette, hogy megtalálta a vad leányt és azzal együtt élete czélját, ábrándjai élő alakját.

És most a czivilizáczió, a tudás vágya, a tudás lázza szállja meg a leány lelkét és eltaszitja magától az egyszerüség kincsét. Hiszen a ki nem menekül idejében attól a világtól, hol a tudás, az ismeretek nem czél, hanem eszköz, a ki ide vágyódik: az aláirta boldogtalanságra való itéletét.

Maradjon ez a leány vad leány, vad virág. Minek vágyódik arra, hogy egy szép mezőrő beteges levegőjü üvegházba kerüljön.

Olimpia ott ült az állatsereglet megett azon a széken, melyen Balzamó mester az elvesztett királyságról szokott tünődni . . . Az etetők magyarázgatták a közönségnek az állatokat és regélték a nagy Balzamó mester állatregényeit.

Olimpia nem látta azt, a mi körülötte van; ő arról a fényes világról képzelődött, a hol nemsokára meg fog jelenni és ünnepelik, mert sokat, nagyon sokat fog tanulni, olvasni és hát végre, mint a többi tudósok, kölcsön kérheti az apja tudását is és talán a kis pupos tanár, a doktor ur is ad valamit abból a mit tud . . .

De hogy tanuljon? Kalipszánó mester elfelejtette őt olvasni, irni tanitani Gyermekkorában félt az iskolától. Balzamó mester sohasem késztette rá, hogy tanuljon Jobb, ha nem vesztegeti idejét ilyen haszontalanságokra és csak állatjaival és művészetének él. És a leány annak is élt. A tudásvágy felébredett benne és e vágygyal együtt a nagyravágyás hajlama Megunta a bódét, látni akarja, mi történik a palotákban az urak között

Gondolatával már ott járt és fogadta a hódolatokat, az elismerést és ünnepeltetést, *belépti dij nélkül* ott, a hol nem komédiá nak.

A hogy Berdár Róbert Olimpiához ért, egyszerre csak azt vette észre, hogy nem tudja hol kezdeni. Indulatossága szelid erzelgésbe olvadt át. Mit szóljon, mit beszéljen mikor édes tekintetével olyan epedve nézett rá Olimpia és szivélyesen szólt:

— Csakhogy itt van, tanár ur . . .

— Olimpia kisasszony örül, hogy itt vagyok? kérdé majdnem elérzékenyülve.

Alig néhány napja ismerem a doktor urat, de ugy érezem, mintha mindig ismertem volna. Oh, tanár ur, én nagyon szerencsétlen vagyok . . .

— És miért volna olyan nagyon szerencsétlen?

— Engem csak komédiásnénak néztek eddig, de tovább nem akarok az lenni.

— Olimpia mi jutott eszébe? Mit gondol, lesz-e, ha elhadja foglalkozását, a hol senki nem bántotta, annyira megelégedett, mint most? Azt hiszi, az nem komédia a hova készül?

— A nagy világ, hogy volna az komédia? Milyen előkelők, finomak ott az emberek!

— Álczások és képmutatók. Lássa, az az igazi festett világ. Térjen magához, a mig lehet.

— Azt hittem, hogy a tanár ur jóbarátom . . .

a vagyon abszolut tömege fokozódik, mind többen akadnak, a kik a multhoz mérten szegényeknek érzik magukat azért, mert végyaik szertelenségénél fogva nem rendelkeznek annyi eszközzel, a mennyi ezek kielégitésére szükséges lenne. Azok az erkölcsi tényezők és hagyományok, a melyek egykor e hajsza élességét mérsékelhették s a melyek arra tanitottak bennünket, hogy vannak más célok is, méltóbbak a küzdelemre, elvesztették vonzóerejüket és helyükbe a mammon imádása lépett, a féktelen küzdés a pénzért és gazdagságért.

Nem régen Leroy Beaulieu Anatole irt egy kimeritő tanulmányt a *Revue des deux Mondes*-ban, melyben a pénz uralmát vázolja és kiemeli azt, hogy abban a melyet érte folytatunk, az erősebbek legázolják a gyengébbeket könyörület és szánalom nélkül. Szerinte szükségleteink rabszolgái vagyunk, foglyai a mai iparunknak, müvészetünknek, a városi élet gyönyöreinek. És ez a tudós férfi, a kiben oly jellemző francia vonások vannak, a ki szeretné hazáját ujból nagynak ás a müvelődés élén haladónak látni, csaknem kétségbeesve kiált föl és dicséri a müvelődés boldog gyermekkorát, a melyben a szegénység nem volt bün, nem vonta maga után a megvetést és a hol azok a vágyak, melyek bennünket ma lekötve tartanak, nem gátolták a szellem szabadabb fölszárnyalását, a nemesebb érzelmek kifejlődését, nem vették igénybe az emberek munkásságának javát.

Ma az embert tényleg nem szelleme, nem érzelmei, hanem a szerint mérlegelik, hogy mennyije van. Hogy hova jutunk ily módon, azt a mai Franciaország, de az északamerikai Egyesült-Államokról a füzetben közölt adatok is eléggé plasztikusan mutatják.

Szükség volt e kitérésre azért, mert hiszen mi is nyugatról veszszük ideáljainkat és tulajdonképpen azon a nyomokon haladunk, a melyeket az ottani fejlődés magának vágott. Mig azonban ott már akadnak szellemek, kiváló férfiak, kik a nemzetet figyelmeztetik annak az iránynak a veszélyességére, a mely előtte áll, az alatt mi-nálunk ebben a tekintetben azt mondhatnók mély és csaknem áthatlan sötétség uralkodik.

Az ezredéves Magyarország egy nagy és mondjuk fényes kiállitással ünnepelte multját és indult neki jövőjének. E kiállitás célja első sorban az volt, hogy anyagi emelkedésünket mutassa be, hogy világossá tegye azt, hogy haladunk. Haladunk, de főleg csak a gazdasági kultura terén és ott sem annyira, a mint hinnők.

Ezekkel a problemákkal azonban nem akarom fárasztani az olvasók figyelmét; röviden csak utalnom kell arra, hogy Anglia, hol a nép lelke a fejlődésnek csodálatos sokoldalusságát mutatja, dacára a széditően gyors anyagi emelkedésnek, egy percre se sülyedt odáig, hogy az erkölcsi haladást bármilyen más által háttérbe engedte volna szoritani. Ime Franciaország szintén arra a meggyőződésre jut, hogy nincsen üdvözülés erkölcsi emelkedés nélkül s ebből negative következik az, hogy az általunk követett irányzat végeredményében jóra nem vezethet.

Legyen szabad a mi fejlődésünk és haladásunk köréből egynéhány példával fölvilágositanom azt, á mit állitottam. Ismeretes és senkisem tagadja, hogy nálunk az öngyilkosságok száma csaknem napról-napra nő, de kevésnek van fogalma arról, hogy a haladásnak ezen régiójában, mennyire előre vagyunk, épp ezért álljon itt néhány adat, melyet a *Magyar Statisztikai Évkönyv* 1894-re szóló folyamából, valamint a belügyi miniszternek az 1895. évet fölkaroló egészségügyi jelentéséből vettünk ki.

Magyarországon s Fiumében volt átlag öngyilkos 1881/7-ben 1348, 1895-ben 2233. Az emelkedés közel jár a 100%-hoz és átlag minden uj évben száz egyénnel több öli meg magát. E körülmények, melyek között e végzetes cselekményeket végrehajtják, mind erősebben mutatják az erkölcsi elvadulást és az epikurizmus uralmának pusztitó hatását.

Egy másik nagyon jelentékeny dolog az *elválások* szaporodása. Száz évvel ezelőtt Magyarországon nagyon ritka volt az elvált férfi vagy nő; de nagyon ritka volt még csak 3—4 évtizeddel ezelőtt is főleg a középosztály körében. Ma pedig ugy megszaporodtak, hogy immár alig keltenek föltünest s csak az van hátra, hogy azon métely, mely a felső osztályokat elfogta, lehatoljon az alsó néposztály körébe is s megmételyezze azt is, a mikor a haladás aztán be lesz tetőzve.

A harmadik kategoria, melyet a morálstatisztika szempontjából ki kell emelnem az *őrültek szaporodása.* Tudjuk mindnyájan, hogy azok az állami és egyébb intézetek, melyeket az elborult elméjüek számára emeltünk, csak egy kis részét birják magukba fogadni, a kiket oda betennünk kellene. Arról azonban keveseknek volt köztünk tudomása, a mit a belügyminiszter legutolsó jelentésében elmond, hogy t. i. Magyarországon az őrültek száma ma mintegy 50.000, a kik közül csak 1483 van az állami intézetekben elhelyezve.

Sajnos, mehetünk tovább is. A jelzett hivatalos források adatai szerint a *sorozásra* jelentkezőknek mind kevesebb %-a válik be katonának, a nemzet tehát a helyett, hogy nyerne erőben és egészségben, éppen az ellenkező irányban halad. A csecsemők halálozása évről-évre fokozódik, a tüdőgümőkór pusztitása nagyobb arányokat ölt. Azon esetek, melyekben az egyén a jogi renddel összeütközik, *föltünő módon* szaporodnak.*

A nemzet nem csupán erkölcsében sülyed, hanem meg kell érnie azt is, hogy az a test, melynek igyekezett alárendelni mindent, satnyul és betegesebbé válik, mintha erkölcsi épség nélkül a testi épséget sem lehetne föntartani. Lesujtóbb kritikát gondolni sem lehet.

Ha mindezekkel szemben akadnak, a kik utalni fognak arra a haladásra, melyet nemzetünk az utolsó időkben fölmutat, azoknak azt felelem, hogy eszemágában sincs tagadni azt, hogy semmi tekintetben se haladtunk volna. Sőt elismerem, hogy főleg azokban, melyek a pénzcsinálás és vagyonszerzés eszközei, nagyon is előre-

* Kihágások miatt 1881-ben csakis 111.227 egyént itéltek el, 1893-ban már 293.004-et.

— Az is vagyok.

— Ha az volna, belátná, hogy milyen nyomorult olyan nőnek a helyzete, a ki semmit nem látott, semmit nem tud.

Berdár Róbertnek a szivét facsarta az a beszéd, a mi reá nézve már egy kis csalódás volt. Hát az igények, a nagyravágyás, az álambiczió ilyen zsarnokok és előlük nem térhet ki senki? Mindenkit összetépnek ezek az érzések? Az állatot meg lehet szelidíteni és az embert nem. Az állatokat tudják idomitani, csak az ember idomithatlan. Más orvosságot nem talál, jól van, az állatemberseregletbe bekiséri Olimpiát.

— Kedves kisasszony, tekintse szegény atyját, a derék Balzamó mestert, kit vigasztalhatlan kétségbeesés gyötört azért, hogy nem akar fellépni az, a ki ugy elragadta a közönséget . . .

— A közönséget elragadni, a tomboló tetszés-zajt hallani nagy öröm, nagy élvezet, de az a belépti-dij furcsa valami.

— Kisasszony, az egész világ egy nagy komédia és bizony belépti-dijjal. Itt ártatlanabb az előadás és valamivel olcsóbb. Ám nézze meg és lássa.

— Könnyü ezt mondani, de van ám egyébb baj és a komédiás leány csakugyan vad leány, ki nem tanult semmit, tanulatlan neveletlen Ha szemem világába kerül is, megtanulok olvasni és jóbarátaimtól is kérek egy kis tudást. Ugy-e ön is közöl velem valamit?

Dr. Berdár Róbert azzal a szándékkal rohant ide, hogy hatalmasan, eré ylyel beszéli le a leányt szándékáról. Nem talált érveket. Az élet igy nyilatkozik meg benne. Nemcsak szándék, de akarat is; mit használna a szép szó? Legjobb elbocsátani utjára? hadd ábránduljon ki maga.

— Szivesen megteszem, hogy beszélek arról a mit ön nem olvasott, de ne féljen, a Minerva-szalónban sem tudnak olyan sokat.

— Dehogy nem, hiszen ez a báró Zendehelyi István olyan bölcs, mintha festenék, ez ennek született.

A tudós nem jó szivvel hallgatta azt, hogy a báró megvarázsolta ezt a leányt is, kit rendszertelen olvasmányok nem rontottak még meg, ki egy fehér lap. Hanem ilyen a közvélemény, a közönség izlése is Kopottan, pókhálós zugjában kinlódik a valódi tudós. A tudomány komédiásai pedig kiállnak magukat mutogatni czéhrendszerrel, üresfejjel; nincs bennük önállóság, eredetiség; a legjobb esetben élő tartalom-jegyzékek és kivonatok, de értékesitik magukat. Operette hősök s a közönségnek az operettek tetszenek. Réztányér és nagydob. Tessék besétálni, most kezdődik az előadás. Vannak mindenféle állatok, majom, kajdács, csörgő kigyó, róka, farkas, nagy, nagy állatsereglet.

Ime Zendehelyi Istvánt, az állatembert nem ismeri fel az állatszeliditőnő, a ki oly jól ismeri az állatokat.

— A báró igen nevezetes kigyófajból való. Összezuzza áldozatát előbb és azután eszi meg.

— Tanár ur nem igazságos.

— Az a baj, hogy én az igazságot szolgálom, de aggódom azon is, hogy egy ilyen kedves nőt valami baj érhetne.

— Ne féljen, a báró gavallér-ember. Biztositott jóakaratáról, de nagyon, nagyon sok tudományt fog átengedni.

A kis tudós sok tekintetben férfiasabb jellem volt a legdélczegebb alakoknál. Nem beszélt többet a báróról, nehogy Olimpia őt szószátyárnak és rágalmazónak tartsa. Belátta, hogy Olimpiát nem győzheti meg, nem hallgat az okos szóra; elszédült, valami mámor, láz kapta el. Ő egyebet nem tehet, mint hogy ott, a hova vágyik, közelében marad és védi, ha veszély fenyegeti.

(Folyt. következik).

jutottunk. De mindazzal, a mit ez irányban fölmutatni birunk, nem cáfolható meg az, a mire fönt utaltunk s a mely azt bizonyitja, hogy a leglényegesebbekben stagnálunk vagy hátramegyünk.

Az erkölcsi érzék tompul, a politika, a pénz szolgálatába áll és ezzel együtt lehanyatlik testi erőnk, egészségünk is.

A baj orvoslását ott kell kezdeni, a hol az székel, a tisztább erkölcsök helyreállításánál, a többi megjön magától. Az első lépést megtenni azonban szerfölött nehéz, mert a jubiláló Magyarország nem könnyen mond le arról, hogy izetlenül unalmasnak tartson minden oly törekvést, a mely az önzést gátolhatná s a materializmust fennköltebb céloknak rendelné alá.

Pedig kétségtelen, hogy ha egy bizonyos ideig társadalmunk megbirja is azon egyensuly megzavarását, a melynek az önzés és közérzület — közerkölcsök — tekintetében fönn kell állani, sokáig nem. Hiszen az önzés tulajdonképpen az egyeseket egymáshoz csatoló kötelékek megbontását, a társadalom atomizálását jelenti. Jelenti azt, hogy malter és összekötő kapcsok nélkül akarunk a kőből és téglából házat épiteni. De milyen lesz aztán ez a ház? Ugy is veszszük azután hasznát.

Nekem ugy látszik, nagyon is itt van az idő, hogy az önzés utjáról, más nemesebb irányokba térjünk át. Mert minden haladás mellett, a melylyel dicsekszünk egy tekintetben nincs sem okunk, sem jogunk a haladással hivalkodni és ez az ember maga. Polgártársaink javarésze ügyet sem vet arra, a mi a valódi értékét megadná. A nagy és nemes törekvések, az erkölcsi fölfogás tisztasága, politikai és társadalmi tisztesség és kötelességtudás tekintetében valaha sokkal magasabban álhattunk, mint ma. A vallásosságról nem is beszélek, hisz az oly kevéssé ad anyagi eredményeket, hogy a mai társadalom reprezentativ elemei szinte irtóznak tőle. Ellentétes mindazzal a mi őket heviti, élvezetek helyett kötelességekről beszél.

Ha azonban valaki azt hiszi, hogy ideális tulajdonok nélkül lehetünk erősek és nagyok — erősen csalódik.

Evezredek tapasztalatai s a jelen története is az ellenkezőre utal. Angolok, németek fejlenek, haladnak bizton és bátran előre; franciák, olaszok, a kik után mi indulunk, haladnak lefelé. Az egészben a legtanuságosabb az, hogy *az anyagi téren is biztosan és állandóan azok a nemzetek emelkednek, a melyek legnagyobb sulyt fektetik az erkölcsi épségre és megujhodásra.* Ez mindenesetre elég ok arra, hogy fölötte gondolkozunk.

A solymári iskola ügye.

Válasz. A Szent-Endre és vidéke" cz. lap 25-ik számának „Mikor *Egy testület nem tudja, hogy mit cselekszik*" közleményére.

Solymár község képviselő testülete legujabban, a község iskola ügyével 1898. évi októberben kezdett foglalkozni. Ezen ülés tárgyát képezte az iskola jellegének meghatározása. Inditványomra annak megállapitása végett, hogy az iskolák közül a felekezeti, községi vagy állami iskolák előnyösebbek-e egy bizottság küldetett ki. **1898. evi decz. 17-én** az iskola ügyben képviselő testületi ülés tartatott, *melyen 23 képviselő volt jelen.* Glazer József plébános, általam pártolt előterjesztésére, *egyhangulag* a képviselő testület kimondotta, „hogy a költség különbözettől eltekint **és az iskolát felekezeti jelleggel tartja fent**" „A fiukat a leányoktól elkülöniti, a leányoknál apáczákat alkalmaz." stb.

Ezen ülésből kiküldetett a községi biró elnöklete alatt, egy öt tagu bizottság a szükséges előmunkálatok megtétele végett.

A megindított eljárás során kitünt, hogy apáczákat csak két év után lehet szerződtetni, egyébb teendők végett pedig az elnök a bizottságot többszöri sürgetésre nem hivta össze, ezt tenni 1899. évi szept. 20-án 8 képviselő által beadott kérvényezés daczára is elmulasztotta.

A bizottságnak tétlensége alatt, a község elöljárósága valószinüleg julius vagy augusztus hóban az iskola ügyben Pestmegye igazoló választmányához jelentést tett. A jelentésnek egyes részei titkot képeznek, ennek alapján 2528 k. i. 1899. szám alatt hozott határozata a megyei választmánynak a képviselő testület előtt 1899. évi okt. 18-ra összehit rendkivüli ülésben tétetett közzé.

Ezen határozatban a megyei választmány kimondotta, *hogy a solymári* **róm. kath. iskola** *felekezeti jellegének megszüntetésénél az* **iskola község** *jellegünek nyilvánittatik stb.*

A határozatnak előterjesztése után én az előadóval ellentétessen hivatkozva az 1868. évi XXXVIII. t. cz. 15-dik §-ra mely szerint *a magas kormány jogositott* mulasztások esetén a *felekezeti iskolák helyett, községi iskolának felállitását elrendelni*, de miután a között tisztelt közigazgatási bizottsági rendelet *ily magas kormány rendeletre nem hivatkozik;* de tekintettel arra, hogy 1898. év őszén a szükséges iskolákat, *felekezeti jelleggel felállitani határozta el ezen község és a mai napra ezen határozat megváltoztatása kitüzve nem lett,* tehát e tárgyban határozat ma nem hozható, a tisztelt határozatbani belenyugvás eddigével egyértelmü és tekintettel arra, hogy az iskola épités és a tanerők felállitása *késedelme, a községet és nem a felekezeti tönhatóságot terheli, inditványoztam; a tisztelt határozatnak megfelebbezését* stb. Egy bizottságnak az iskola épitése végett 14 nap alatti jelentés kötelezettség mellett, kiküldését, végre hogy a községi biró utasittassék, hogy 14 nap alatt e tárgyban ülést hivjon össze.

Ezen inditványom 1 szó ellenében elfogadtatott.

A bizottság eljárt jelentését beadta és a képviselő testület ezt 1899. évi nov. 7-én tárgyalta, ezt egyhangulag elfogadta és Pestmegyéhez az épitési terv és költségvetésnek jóváhagyása végett felterjeszteni rendelte. Inditványomra egy legközelebbi szombatra ülést összehivni *egyhangu lelkes éljennel rendelte* a képviselő testületet, hogy az 1898. évi ülésben felépiteni rendelt iskolát (női iskolát) „*Erzsébet*" boldog és felejthetetlen emlékü királynénk nevéről leendő elnevezhetése végett az ünnepélyes alakbani előterjesztés és felterjesztés eszközöltethessék.

Tehát valótlan „Szent-Endre és vidéke" czikkének *azon állitása, hogy Solymár képviselő testülete 2 hó előtt de 1898. év óta községi iskolát állitott fel.*

Tehát valótlan, hogy ily határozatot Pestmegyéhez jóváhagyás végett a község felterjesztett és valótlan, hogy a megyei közigazgatási hatóságnak módja volt ily határozatot jóvá hagyni, valótlan, hogy bármily jóváhagyott határozatot ezen község megfellebbezett.

Végre valótlan, hogy a község békéjét megbontottam, **mert az összes inditványaim, melyek alapjan a felekezeti iskola megteremtetett, egyhangulag fogadtattak el.**

Való azonban az, hogy inditványomra a közigazgatási bizottságnak azon határozatát, melylyel törvénytelenül, a felekezeti iskolát községi jellegünek nyilvánitotta, a képviselő testület egy szó ellenében megfelebbezte.

Való az, hogy az iskola épület terve a költségvetéssel a képviselő testület által egyhangulag elfogadtatott és Pestmegyéhez jóváhagyás végett felterjesztetett.

Ez az iskola ügybeni tenyállás; csatolom *A)* és *B)* alatt a képviselő testületi ülésekröli jegyzőkönyveket *) azért, hogy Solymár községe kötelességtudó és lelkiismeretes, öntudatos *képviselő testületének korrekt* eljárását documentáljam.**)

Muttnyánszky Ádám.

A budai zeneakadémia évi jelentése az 1898—1899. évről.

Mielőtt évi jelentésünk előterjesztéséhez fognánk, egy szomoru kötelességet kell teljesitenünk. A lefolyt évad elején sujtá országunkat Ő császári és királyi felségének Erzsébet királynénknak gyászos elhunyta. Halála nemcsak országunkat renditette meg, de gyászba boritotta egyesületünket is, melynek egyik alapitó tagja volt. Emlékének kegyelettel adózunk, midőn e sulyos csapásról, mint a lefolyt egyleti évad legszomorubb eseményéről, külön megemlékezünk.

Az 1898—99. egyesületi év f. é. junius hó 30-ával záródott. Az ezen idö alatt folytatott működésünk eredményéről van szerencsénk a következőkben beszámolni.

A lefolyt évben összesen három nyilvános nagy és hat házi hangversenyt tartottunk.

Az első nyilvános nagy hangverseny 1898. évi deczember hó 23-án tartatott a székes föv. vigadó kis termében. Előadásra került Bruch Miksa „Odysseus" czimü nagyszabásu oratoriuma. A magán énekrészeket Csáky Lujza, Cathry Emma, Ertl Anna urhölgyek és Petrovics György és Kéry Adolf urak énekelték.

A második nyilvános nagy hangversenyt 1899. február hó 3-án a székes föv. vigadó kis termében tartottuk. Előadattak a következő müvek u m. 1) Händel G-moll hangversenye vonós zenekarra. 2) Grieg „A zárda kapuja előtt" czimü balladája, hölgykarra sopran és alt sólókkal zongora kiséret mellett. 3) Dvorzak Serenada-ból a Moderato, Larghetto és Allegro részek vonós zenekarra. 4) Mozart Ária (Von temer, amato bene). sopran solo hegedü és zongora kisérettel. Végül 5) Rheinberger „Toggenburg" czimü dalcyclusa, vegyes karra solókkal és zenekisérettel. A magán énekrészeket Bleuer Andorina, Schmidt Mariska, Tallatschek Mariska és Ertl Anna urhölgyek Kéry Adolf és Petrovics György urak énekelték. A hegedü magánrészt Sigmund Sándor tanár ur játszotta.

A harmadik nyilvános nagy hangversenyt 1899. évi április hó 21-én a székes föv. vigadó kis termében tartottuk. Előadásra került 1) Goldmark „Scherzo"-ja nagy zenekarra. 2) Verdi „Stabat Mater"je és nagy zenekarra. 3) Verdi „Laudi alla Vergine Maria" czimü női karra irt müve és végül 4) Liszt Ferencz XIII. zsoltára ének és nagy zenekarra. A magán énekrészt Pálmay Károlyné urhölgy énekelte.

Nyilvános nagy hangversenyeink sikere minden várakozást felülmult. Az előadások magas szinvonala, közreműködő tagjaink buzgalma és különösen a magánrészek előadását elvállalt müvésznök és müvészek kiváló előadása voltak egyedüli biztositékai az egyes hangversenyek sikerdús lefolyásának. Fogadják derék müvésznőink s müvészeink e helyütt is meleg köszönetünket. Nem mulaszthatjuk el azonban kiemelni azt sem, hogy harmadik nyilvános nagy hangversenyünkön két ujdon-

*) Szerkesztőségünkben a két jegyzőkönyvet bárki megtekintheti.

**) Bizony csodáljuk, hogy Solymár község elöljáróságának a Szt-Endre és Vidéke cikkének a reá vonatkozó „bárgyu" kifejezéséhez szava nincs. Szerkesztő.

ság adatott elő és pedig Verdi nagynevü zeneköltő „Quattri pezzi sacri“ czimü egyházi jellegü zeneköltemény cyclusának két önálló része u. m. Stabat Mater és Laudi alla Vergine Mária, mely müvek első előadása egyesületünk érdeme.

A házi hangversenyek a következő időkben tartattak meg u. m. I. 1898. deczember 8-án, II. 1899. január 22-én, III. 1899. február 13-án, IV. 1899. márczius 13 án, V. 1899. április 23-án, VI. 1899. május 8-án.

Előadattak Mendelssohn, Wagner, Chopin, Mihalovich Beethoven, Hofmann, Reinecke, Brahms, Bach, Wieuxtemps, Hubay, Guilment, Rossini, Böhm, Mozart, Schubert, Rubinstein, Ridley-Kohne, Taubert, Liszt, Kun, Franz, Haessler, Goltermann Reinhold, Scharwenka, ifj. Schmidt Gusztáv, Mayer, Helmund, Fischof, Scontrius müveiből.

A hangversenyeken közreműködtek Pálmay Károlyné, Schmidt Mariska, Medvey Irma, Tallatschek Mariska, Brunner Irén, Schulz Ernesztine, Raditz Klára, Dietrich Clemence urhölgyek és Csutor Sándor, Éberling József, Kraft Rezső, Rupnik Rezső, Kéry Adolf, dr. Szautner Zsigmond, dr. Ernyei Pál, Bendiner Adolf, Clauser Mihály, Bálványi Gyula, Sigmund Sándor, Kauders Manó, Dwerls Vilmos, ifj. Schmidt Gusztáv, Zoltán M., Szigeti D., idősb Schmidt Gusztáv urak. Szives közreműködésükért e helyütt is meleg köszönetünket nyilvánitjuk.

Az ötödik házi hangversenyt zeneiskolánk növendékeiből állitottuk össze és abban részt vettek Miersch Aranka, Novoszát E., Stichleitner E., Fuith Paula, Weinek Ilka, Sternad Lenke, Trammer Olga, Hisz Kornelia, Mayer Irma, Zuzán Hermin, Hübner Gizella, Tallatschek Mariska, Göndöcs Blanka és Szautner Otto, Stichleitner Jenő, Kovács Ferencz növendékek.

Eddigi szokáshoz hiven nem mulasztottuk el tagjaink közt a társas élet fejlesztését sem. A mult idény sikerein felbuzdulva, a második nyilvános nagy hangversenyt a lefolyt évben is tánczmulatsággal kötöttük egybe és ezt a székes főv. vigadó éttermében tartottuk. A harmadik házi hangverseny, a mult idény mintájára, szintén tréfás jellegü volt és utána kisebb tánczmulatság következett. A tréfás hangversenyen közreműködtek dr. Detre Lászlóné, Schmidt Mariska, Brunner Irén, Brunner Ilona, Gyurman Mariska, Gyurman Sarolta, Árkövi Ferike, Böhm Irma, Ganszky Mariska, Pollák Ella, Reitter Gizella, Tormássy Frida, Zuzán Hermin, Tallatschek Mariska urhölgyek, Pollák Ágost, Sebő Gusztáv, Steiner Gusztáv, Gerritsen Vilmos, Sélley E., Sternád Rezső, Kovács Jenő, Clauser Mihály, dr. Szautner Zsiga urak és zeneakademiánk ének és zenekarának számos tagja.

Hangversenyeink és estélyeink fényes sikere Szautner Zsigmond zeneigazgató érdeme, ki fáradhatlan munkássággal és lelkesedéssel karolja fel egyesületünk érdekeit, miért is kedves kötelességet teljesitünk, midőn irányában meleg köszönetünket e helyütt is nyilvánitjuk.

Zeneiskolánk állapotáról a Szautner Zsigmond zeneigazgatónk által szerkesztett tudósitás nyujt bővebb tájékoztatást. Itt csak azt emlitjük fel, hogy az évzáró vizsgálatok 1899. évi junius hó 15-étől 24-ig tartattak az elnök, az igazgató és a választmányi tagokból alakitott bizottság jelenlétében.

Befejezésül a jelesebben képzett növendékekkel 1899. évi junius hó 25-én vizsgálati hangversenyt tartottunk a vizivárosi „Fáczán“ termében. Ezen közreműködtek Zsák Miczi és Zsák Irén, Kertész Miczi, Vargha Rózsi, Weinek Ilona, Sternad Lenke, Göndöcs Blanka, Göndöcs Emma, Tallatschek Mariska, Német Irén, Zuzán Hermin, továbbá Bor Dezső, Stolp Ernő, Stichleitner Jenő, Szautner Ottó és Kovács Ferencz növendékek.

E helyütt kell megemlékeznünk Juhász Aladár tanárunk élvezetes előadásáról, melyet egyesületünk nagytermében tartott az általa feltalált zongoraszékek berendezéséről és czélszerüségéről. Előadása és találmányának czélszerüsége annyira hatottak, hogy növendékeink jó része az évzáró vizsgálat alkalmával már az uj szerkezetü székeket előnyösen használta.

Egyesületi ügyeink intézése czéljából hat választmányi ülést tartottunk. Egyesületi helyiségeink kibővitése a zeneiskola folytonos fejlődése következtében mellőzhetlen szükséggé válván, miután az elemi iskola jelenlegi helyiségeiből kiköltözik, a kedvező alkalmat felhasználtuk, hogy az elemi iskola eddigi helyiségeit, illetve azok egy részét megnyerjük. Eddigi lépéseink még positiv eredményre nem vezettek, mert illetékes hatóság részéről az ügyben döntés nem történt.

Pénztárunk állapotát és az egyesületi vagyon állását az egyesületi pénztáros által kiállitott vagyonmérleg és pénzforgalmi kimutatás tünteti fel. A pénztár állapotát a megelőző évivel összehasonlitva a készpénzmaradvány 1103 frt 06 krral haladja meg a mult évit.

Az egyesületi tagok száma 56 alapitó, 28 pártoló, 160 működő, összesen 253. A lefolyt egyleti év alatt összesen 39 próbát tartottunk, melyeken összesen 2543 tag vett részt, ennélfogva egy próbán átlag 65 volt jelen. Ez az eredmény 169 működő tag arányában közel 40%-nak felel meg.

Az igazgató választmány kedves kötelességet teljesit, midőn hálás köszönetét fejezi ki koronás királyunk Ő csász. és Apostoli királyi Felsége, legkegyelmesebb Urunknak ama kegyességéért, melylyel zeneiskolánk czéljára 600 frt segélyt a lefolyt évben is kegyesen adományozni méltóztatott.

Midőn a lefolyt év eredményeit az előadottakban vázolni szerencsénk volt, tisztelettel kérjük a tekintetes közgyülést, hogy jelentésünket tudomásul venni és a vagyonkezelésre nézve az igazgató választmánynak a felmentvényt megadni méltóztassék.

Végül — miután a tisztviselői kar és az igazgató választmány megválasztásának három évi cyclusa letelt — az igazgató választmány és képviselői kar megbizatását a tekintetes közgyülés előtt leteszi oly kérelemmel, hogy az összes állások betöltése iránt intézkedni méltóztassék.

Budapesten, 1899. évi október hó 16-án.

Az igazgató választmány.

Népies előadások.

A labancz-uti iskolában f. hó 18-ától kezdve Eperjessy István népies előadásokat rendez laterna-magica segélyével. Ezen előadások kiválóan alkalmasak arra, hogy a tanulóknak az iskolában szerzett földrajzi és természettudományi ismereteit kibővitsék és álandósitsák. Az előadások czélja a tanulókat az iskolában a tanitási időn kivül is hasznosan szórakoztatni, czélja felnőtekkel is az iskolát megkedveltetni, a felnőttekben a folytonos ismeretszerzési vágyat felébreszteni és nevelni.

Kellő magyarázatok kiséretében bemutatásra kerül Budapest több nevezetes középülete, Europa, Afrika, Ázsia, Amerika, Ausztrália országainak fő- és néhány jelentékenyebb városa. Földrajzi szempontból jellegzetes folyók, patakok, vizesések, tengerek, hegységek. Vihar a tengeren, lidérczfény, szivárvány, északi fény. Magyarország történetéből nevezetesebb uralkodók, vezérek, államférfiak, tudósok, irók, müvészek arczképeinek bemutatása. Utazás a szent földön. Az északsarki expediczió stb.

A legelső előadás november 18-án délután 5 órakor fog megtartatni. Az előadáe czime *„Utazás a föld körül“* 60 percz alatt. Bemenet szabad és dijmentes.

Ezután minden második vasárnapon másmás programmal fognak előadások tartatni. A karácsonyi szünidő alatt a közeli falvakban fognak előadások tartatni. Az előadásokat anyagilag az országos magyar iskola egyesület is támogatja, amennyiben már mult évben képek vásárlására 20 forintot adományozott Dr. Gombár Tivadar I. ker választmányi elnök javaslatára.

Magyarul kiálts!

A *Buda és Vidéke* lankadatlan kitartással ostorozta és ostorozza a nemzet önérzetét arczul verő utczai német kiabálásokat. Mit jelent az, hogy Buda utczáin német kiabálásokkal zavarják a csendet? Azt, hogy Budát nem tartják magyarnak, Az üveges tót fiuk a *„fensztermőknál“* többet nem tudnak németül s egész bátran tüntetnek a nemzet önérzete ellen. Kérjük Rudnay Béla főkapitány urat, hogy ezt a hazafiatlan utczai tüntetést mely a magyarságot csufolja tiltsa be.

Budai átszállójegyek.

A közuti vasut igazgatósága méltányosságának adta tanujelét annak, hogy a budai átszállójegyek árát mérsékelte. Mi nem tartozunk azok közé, kik a közuti vasutat vagy kell, vagy nem kell támadják. Igazságos ember belátja, hogy a közuti vasut, ha minden tervét gőzerővel nem viheti is keresztül, a közönség érdekeit a maga érdekeivé teszi. A közuti vasut igazgatóságának sok nehézséggel kell küzdeni s azokat legyőzni. Mi teljesen megbizunk a lelkiismeretes jószándékban s minden erőnkkel igyekezünk a közuti vasut terveinek kivitelét megkönynyiteni.

Az árak mérséklése a következő: Az átszálló jegy ára a következő lesz: Károly-kaszárnya – budai lánczhidfő 10 kr. (most 16 kr.); a Lánczhidfő—Zugliget marad 16 kr., de a következő három szakaszra osztják a vonalat: Lánczhidfő—Szénatér 6 kr., Lánczhidfő—Uj János-kórház 10 kr., Uj János-kórház—Zugliget 10 kr.; Ó-Buda Főtér Zugliget 20 kr. (most 26 kr.; Császárfürdő—Zugliget 16 kr. (most 22 kr.); Főtér – Szénatér 10 kr. (most 20 kr.); Főtér—Uj János-kórház 16 kr. (most 20 kr.); déli vasut—Kelenföld 12 kr. (most 16 kr.); Kálvintér—kelenföldi átlósut és Fehérvári-ut torkolatáig 10 kr. (most 15 kr.). A pest ó-budai és pest zugligeti vonalon a Margithid budai hidfőjénél, a lánczhid – ó-budai és lanczhid—zugligeti vonalon a Pálffy-téren, a déli vasut—kelenföldi vonalon a Ferencz József-hid budai fejénél kell átszállani. A pesti oldalról a fogaskerekü vasuthoz még a következő vonalokon adnak átszállój gyet: a Városligetből az Arenától, a százháztól (átszállás a Kerepesi-ut és Muzeum-körut sarkán), a Ludoviceumtól és a Közvágóhidtól (átszállás a Kálvin-téren). Az átszállójegy ára ezeken a vonalakon 18 kr. (most 21 krajczár).

A „Budai dalárda“ közgyülése.

A „Budai dalárda“ f. évi október hó 24-én tartotta szokásos évi közgyülését. Nagyságos Rózsavölgyi Gyula ur mint az egyesület elnöke nagy elfoglaltsága folytán akadályozva levén a megjelenésben Schinabeck Englbert egyleti alelnököt kérte fel és bizta meg a közgyülés vezetésével. — Elnökhelyetes üdvözölvén a szokatlan nagy számban megjelent tagtársakat, a közgyülést megnyitottnak nyilvánitja. A megjelent tagokat megszámláltatván, ezek száma a 60-at meghaladta, minek folytán a határozatképességet constatálta, minthogy kijelentése alapján a határozatképességhez — a távollétüket kimentett és az egylettől huzamosabb időn át távolmaradt tagok számának levonásával — csupán 43 tag jelenléte kivántatik meg. A jegyzőkönyv hitelesitésére felkérettek Petz István és Domby Zoltán tagtársak.

Következett az igazoló választmány jelentése a lefolyt 1898/99-iki évről. A hatalmas költői szárnyalatu és dicséretes gonddal és figyelemmel készitett jelentést Magyar József tagtárs, egyleti jegyző olvasta fel és méltán megérdemelte az ovátiót, melyben a tagtársak részesitették. Elnök inditványozza,

miszerint Magyar József tagtársnak, ezen fáradtságos munkálatáért jegyzőkönyi köszönet szavaztassék. Az inditványhoz a jelenvolt tagtársak egyhangulag és a legnagyobb lelkesedéssel hozzájárultak. Elnök folytatólag beterjeszti a számvizsgálók jelentését, mely az összes számadások teljes rendben találtattak.

Ezzel feljelentvény ugy a pénztárnoknak, mint az ellenőrnek megadatott és az elnök inditványára részökre jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott. Tagsági oklevelet ez évben is kaptak oly fiatalabb tagjai az egye sületnek, kik egész éven át szorgalmasan látogatták a próbákat. Ily oklevelet kaptak: Starker Károly, Gyulai Géza, Zerénszky Károly, Kövessy János, Homonnai Géza, Fischer Ferencz, Brüller József, Pick Ferencz, Groffits Gábor, Horváth János és Machovits István tagtársak.

Következett az egyesület tisztviselőinek választása, mely következőképen ejtetett meg: Mint minden évben, ugy ez alkalommal is az elnök és karmester egyhangulag illetve közfelkiáltással lettek megválasztva. Az egylet többi tisztviselőire a szavazás megejtetett és pedig a következő eredménynyel: Elnök: Rózsavölgyi Gyula. Alelnökök: Szabó József és Schinabeck Englbert. Jegyzők: Magyar József és Patka Kálmán. Pénztárosok: Kercsely Károly. Ellenör: Reinl Károly. Karnagy: Bellovits Imre. Gazda: Laumann József. Zenetárnok: Iharosi József. Választmányi tagok: Hoppe Rezső, Schmelheger Nándor, Vichmann Ede, Fischer Ferencz, Mistarka György, Semjén Timót, Gaal Samu, Dr. Stockinger László, Dr. Vincze Ignácz és Almássy János. Póttagok: Koller János és Beck Béla. Számvizsgálók: Sopronyi Gedeon és Kovács Sándor

Végül felolvasták Szalontay Ferencz tagtársnak azt az inditványát, mikép vélné ő lehetségesnek, hogy a „Budai dalárda“ a jövő évben tartandó párisi világkiállitáson legalább 80 taggal képviselve legyen. Inditványozó szólásra jelentkezik és beadott irásbeli inditványát szóval is indokolja. A badott inditván — Petz István, Magyar József és Sziklai Béla tagtársak hozzászólása után — alaposabb megfontolás és tanulmányozás czéljából a választmányhoz utasittatott.

Vadnai Dezső.

Az I. ker. II. számu iskolaszék megalakulása.

Az I. ker. II. számu iskolaszékhez tartozó tantestületek f. évi október 28-án választották meg saját kebelükből a két iskolaszéki tagot Hetzer József igazgatótanitó és Dallos István osztálytanitó személyében. Az iskolaszék e választást követő 3-ik napon vagyis f. é. október hó 31-én megtartotta alakuló ülését. A volt tisztikar teljesen megmaradt. Elnök: Dr Kertész Aba. Alelnökök: Dr. Kovács Gyula és Nagy Jenő. Jegyzők: Tömöry Kálmán és Dallos István. Gondnok: Wolf Márton. A felruházó bizottság elnöke: Dragon János.

Miként lehet a táviratok elveszése és elferditése ellen védekezni?

Az államkincstár a Távirdaüzleti Szabályok 6-ik §-a értelmében nem vállal felelősséget és jótállást azon károkért, melyek a táviratok elveszése, elkésése vagy elferditése következtében támadhatnak.

Gondoskodott azonban arról, hogy a táviratozó közönség táviratainak kézbesitéséről a czimzett hozzájárulása nélkül meggyőződhessék, illetve táviratát az elferditás ellen biztosithassa. Minthogy e módozatokat a nagy közönség — a mint a tapasztalat mutatja — nem igen ismeri, azokat a közönség érdekében alább közöljük.

1. Ha a táviratot küldő egyén arról akar meggyőződést szerezni, hogy távirata tényleg kézbesittetett-e, ezt kétféle módon érheti el. Nevezetesen kaphat erről értesitést távirati uton vagy postán.

Előbbi esetben táviratának czime elébe „PC“ jelzőt ir és a távirati értesitésért 10 szavu távirat dijának megfelelő összeget fizet; utóbbi esetben pedig a czim elébe „PCP“ jelzőt ir és a postai értesitésért 25 krt fizet

2. Ha táviratát az elferditás ellen kivánja biztositani, a czim elébe „TC“ jelzőt ir, mely esetben távirata tartalmát az összes kezelő hivatalok egymásközt összeolvasás által egyeztetik.

Az összeegyeztetésért az eredeti távirat dijának ¼ részét kell fizetni.

Eladó.

575 hektoliter Rizling és Kadarka fehér és különféle bor eladó idei termés. Bővebben a kiadóhivatal.

Divat-forrás.

Valóságos divatforrás *Rózsa A. Lipót* és társa, Buda, II., *Fazekas-tér 3. sz.* női divat, confektió és gyászruha áruháza. Tartós, izléses, jutányos áruk. Bármely fővárosi divatházzal kiállja ez az igazi *divat-forrás* a versenyt Gyászruhákat hat óra alatt készit.

Sajtó per Zimándy ellen.

Szemnecz Emil a Magyar Állam szerkesztője sajtópert inditott *Zimándy Ignácz* ellen, mit folyó hó 20-án tárgyal a budapesti esküdtszék. Ennek a sajtópernek kevés az anyaga. Zimándy Ignácz *Szemnecz Emilhez* irt *nyilt levelében* tényeket sorol fel s mindvégig higgadt, a rágalomnak nyomát sem lehet felfedezni, nem hogy *rágalmat* A nyilt levél, mely felett most az esküdtek fognak itélni, nem támadás, de önvédelem a támadásra, Különben is Deák Ferencz szerint: „mindent szabad irni, a mi igaz“ . . . A ki az igazságot szereti, nem itélheti el *Zimándyt.*

Elsörangu hazai gyártmány.

Gőzcséplők. Vetőgépek. Borprések. Ekék.

Pontos czim:
ELSO MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára
mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes
gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel
és szakszerü
felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Szecskavágók Morzsolók.

Téli helyiség.

Petruska András városmajori ismert bormérését megnagyobbitotta. Jól berendezett téli helyiségében valódi borokat mér s ajánlja a közönségnek.

Magyar Gazdák Szemléje.

A magyar irodalomban alig van komolyabb és hatásosabb közlöny Bernáth István *Magyar Gazdák Szemléjénél.* Megjelenik minden hónapban egy kötet. Ára egy évre 6 frt. A magas szinvonalon álló folyóiratból *Társadalmunk helyzete* czimüt lapunk első helyén adjuk. Ajánljuk olvasóinknak.

Felhivjuk t. olvasóink figyelmét Beimel Lajos bankházának mai hirdetésére.

Szépirás-iskola.

Vajda Pál székes-föv. polgári iskolai rendes tanár szépirásiskolája II. ker., Fő-u. 51. sz. Biztos és a apos kiképzést nyujt: bank-, pénzintézeti tisztviselőknek. és kereskedelmi alkalmazottaknak, urak és hölgyek részére, a magyar, német szépirási és rondirásból, kik azt rövid idő alatt elsajátitani akarják. Hölgyek, valamint felsőbb intézetbe járó tanulók részére külön napok és mérsékelt dijak. Tanitó-, tanitónő-jelöltek (képezdei hallgatók,) a gyakorlati részen kivül a szépirás tanitásának módszerét is elsajátithatják. Tanitási idő naponként d. u. 4—9 óráig.

Nyilttér.*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő **páratlan gőzfürdővel,** legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal, kö- és kádfürdőkkel,** 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
mindszenti ERDÉLYI GYULA.
Szerkesztő: JURISZTOWSZKY ÖDÖN.

„REGGELI UJSÁG“
fogyasztási czikkeket szállitó-vállalat részvénytársaság
József-körut 19.

Liszt, kenyér, füszerek hus. zsirnemü, szárnyas, tojás, csemegék, sör, bor, pezsgő, fa és szén jó minőségben, jutányosan házhoz szállitva.

Kivánatra megrendelési bárczák.

Részletes árujegyzék a **Reggeli Ujságban.** Előfizetési ára a lapnak egy hóra 30 kr, vidékre 50 krajczár.

A czikkek megrendelhetők az ujság kihordónál.

A szallitás Budára gyors és pontos.

Jutalom.

Száz korona jutalmat fizet **Karikás Lajos** annak, ki magyar-utczai éttermében divatossá vált **Szélfütty** villásreggelijének történeti értelmét megfejti.

Csakis az étterem látogatóinak lehet pályázni.

Reggeltől éjfélig teritve. Egész nap kimérése az Oceánon tul is hoditó képes **kadarka bornak** és **bur sillernek.**

Vidékiek otthona. Közel a szinházhoz, megyeházhoz, törvényszékhez, országházhoz.

A sorsjegyek árai az első osztályhoz:

Egész . . . . . frt 6.—
Fél . . . . . frt 3.—
Negyed . . . . . frt 1.50
Nyolczad . . . . frt —.75

Egy főnyeremény

után vágyik minden ember.

A legjobb alkalmat kinál ehhez a most kezdődő V. magyar kir. szabadalm.

osztálysorsjáték,

melynek első huzása már a jövő héten

november hó 16-án és 17-én lesz.

Megrendelések intézendők

BEIMEL LAJOS banküzletéhez

a m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusitóhoz

BUDAPEST, IV. ker., KECSKEMÉTI-UTCZA 13. szám.

Portóköltség megtakaritása végett legczélszerübb a megrendelést postautalványnyal előre beküldeni.

A sorsjegyek arai a hat osztályhoz:

Egész . . . . . 80 frt
Fél . . . . . 40 frt
Negyed . . . . . 20 frt
Nyolczad . . . . . 10 frt

Gaizler Béla

József főherczeg cs. és kir. Fensége udvari szállitója.

Füszer-, bor- és csemege-üzlete

I., Pauler-utcza 7. sz.

Füszer, sajt, csemege, bor, ásványviz, tea, rum, pezsgők és likörök.

Udvarias és pontos kiszolgálat.

Vigadó-kávéház Budán.

A n. é. közönséget ezennel tisztelettel értesitem, hogy a gyönyörüen berendezett

VIGADÓ-kávéházat

Buda, Korvin-tér,

megnyitottam, és kérem a n. é. közönséget és m. t. barátaimat és ismerőseimet, miszerint szíveskedjék az eddig iránt tam tanusitott jóindulatot és bizalmat ezen uj vállalatomnál is részemre föntartani.

Kitünő tisztelettel

BAUER IGNÁC, kávés.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legüdítőbb égvényes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és holyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Rózsa A. Lipót és Társa

BUDAPEST, II. ker., FAZEKAS-TÉR 3. szám, (Reformátos templommal szemben.)

Női divat, confectió és gyászruha áruház.

Selyem- és flanell-bluzokban legnagyobb raktár.

Gyászruhák 6 óra alatt készittetnek.

Csakis nálunk lehet kapni!

Női télikabát	6.—	frttól	följebb
Finom szőrmediszszel	8.—	„	„
Legfinomabb	12.—	„	„
Hosszu paletot	12.—	„	„
Leány télikabát	4.—	„	„
Szőrmegallér	8.—	„	„
Női angolruhák	15.—	„	„
„ elegáns selyemruhák	25.—	„	„
„ ruhaposztók, minden szinben 120 cm.	—.60	„	„
„ ruha, selyem, fekete és szines	1.—	„	„

Jakovits Károly

liszt, term. és hüvelyes vetemények raktára

Budapest, I., Mészáros-uteza 3.

Különösen alkalmas bevásárlási hely nemcsak azért, mert a **legjobb árut** adja a **legolcsóbban**, — hanem a **vidéki vásárló** kocsijával az udvarba be is állhat és igy a vendéglői kiadást is **megtakarithatja.**

Szt.-Lukácsfürdő

téli és nyári

gyógyhely.

Nagy kénes iszapfürdő, a melynek 520 □-méter nagyságu nyitott és zárt medenczéiben a forrásviz naponkint négyszer megujul. **Mindennemű gyógy- és üditőfürdők. Lakás- és teljes ellátás, közepes ár 25 frt hetenkint. — Prospektust küld az igazgatóság Budapesten.**

Hangverseny.

Krisztinavárosi Nagy sörcsarnok

(I., Krisztina-tér 1. sz. a.)

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy

a Krisztinavárosi polgári casino

összes vendéglő-helyiségeit átvettem.

A téli kuglizót és pinczetermeket

ujonnan tataroztattam és ugyanott a legujabb és legszebb zenedarabokat fogja játszani minden szombat, vasárnap, hétfő és csütörtökön a

D' LICHTENTHALER zenetársaság.

Számos látogatást kér:

EHMANN I. vendéglős.

„NEMZETI"

Baleset-Biztositó Részvénytársaság

magyarországi vezérképviselősége.

Első és egyedüli magyar népbiztositás orvosi vizsgálattal heti 10, 20, 30, 40, 50 kros befizetésekkel. **A biztositott tőke halál esetre már az első évben teljes összegben kifizettetik. Ügynökök** felvétetnek és kitanittatnak.

Rövid próba idő után állandó fizetéssel szerződtetnek.

Bővebb felvilágositásokat ad a

Magyarországi vezérképviselőség:

VI., Váczi-körut, Iparudvar.

Mihalovits József

kalapos-mester

Budapest, I. ker., Alagut-uteza,

a Szinkörrel szemben.

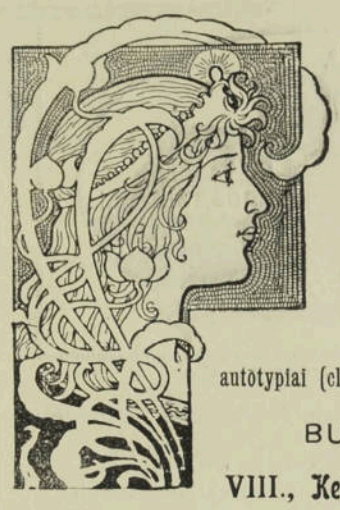
Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

NŐI KALAPOKBAN,

valamint **szőrme-árukból.**

Hegedüs és Társa

fotoczinkőgrafiai,

autotypiai (cliché) és rajz-műintézet

BUDAPEST,

VIII., Kerepesi-út 53. szám.

Készit mindennemü fotoczinkografiai, autotipiai (cliché) és rajzokat, árjegyzékek, könyvek, szak- és hirlapok stb. nyomtatványok képes kiállitására.

Tervek és rajzok művészi kivitelben.

Speczialista képes levelező-lapok készitésében.

LÖWY JÓZSEF

SIRKŐ RAKTÁRA

Budapest, II. ker., Fő-uteza 98. szám

a Király fürdő mellett.

Mind e szakmába vágó munkák remek kivitelben **10—25%** olcsóbban készittetnek mint bárhol.

Venni szándékozók személyesen meggyőződhetnek fent jelzett raktáromban.

RÉTAY és BENEDEK

BUDAPEST, IV., Lipót-utcza 21. szám.

Dús választék mindennemű templomi felszerelvényekből.

Oltárok, szószékek, képkeretek,

úrkoporsók, lourdesi Mária-oltárok, Mária-trónusok stb.

saját jól berendezett műhelyeinkben bármely stylus és rajz szerint szépen, szolidan és legjutányosabban készittetnek el. **Tervezetek, költségelőirányzatok készséggel küldetnek.**

Élvállaljuk továbbá **régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek** stb. valamint **egész templomok belső berendezését, alapos ujitását, festését, márványozását** és **aranyozását,** ugyszintén **azoknak átalakitását,** melyeket kipróbált munkaerőinkkel a legszebben készitünk el **igen kedvező fehtételek mellett.**

A templomok megtekintését, valamint a költségvetés díjtalanul eszközöljük. Megbizhatóságunkat e téren is számos elismerő nyilatkozattal bizonyithatjuk.

1898—1899 ik években a többi között a következő munkálatokat végeztük:

Nyitra m **Galgóc,** oltár átalakitás.
„ **Gerenc-ér,** főoltár renoválása, uj főoltárkép.
„ **Darázs,** egész templom renoválása, kifestése, üvegablakok.
„ **Mocsonok,** egész templom renov.
„ **Kis-Raáb,** egész templom renov.
„ **Kis-Appony,** egész templom renoválása és kifestése.
„ **N.-Kér,** uj oltárkép.
„ **Nyitra,** Apáca-zárda tornaterem kife tése.
„ **Ratkóc,** főoltár.
„ **Krakován,** két uj oltár.
„ **Hrádek,** lourdesi oltár
„ **Szenic,** főoltár és szószék.
„ **Bajna,** lourdesi oltár.
„ **Csejthe,** egész templom renoválása, 5 üveg-ablak, két uj mellékoltár.
„ **Szered,** Jézus- és Mária-szobor.
„ **Madunic,** egész templom renov.
Pozsony m. Gerencsér egész templom renov.
„ **Sempte,** Jézus- és Mária-szobor.
„ **A.-Dombó,** egész templom renov.
„ **Pudmeric,** egész templom renov.
„ **Halmos,** egész templom renoválása.
„ **Kajal,** uj főoltár és szószék.
„ **N.-Sur,** uj főoltár, uj mellékoltár és egész templom renoválása.
„ **Jakabfalva,** úrkoporsó.
„ **Lamacs,** uj főoltár.
„ **Cseszte,** Jézus Szive oltár.
„ **Szilincs,** főoltár renoválása.
Komárom m. Alsó-Galla uj főoltár és mellékoltárak ujitása.
„ **Felső-Galla,** egész templom ujitása.
„ **Szent-Péter,** lourdesi oltár.
„ **Gyalla,** uj főoltár.
„ **Dad,** egész templom ujitása és uj főoltárkép.
„ **Kürth,** lourdesi barlang szoborral.
Esztergom m. N.-Ölved, Jézus Szive oltár.
Bács m. **Szántova,** oltár ujitás.
„ **O-Szivac,** lourdesi oltár.
„ **Baja,** templom-renoválás.
Borsod m. Szirak, lourdesi oltár.
„ **Bánhorváth,** lourdesi oltár.
„ **Mező-Csáth,** úrkoporsó.
„ **Felső-Nyárád,** lourdesi oltár.
„ **Ozd,** úrkoporsó.
Csanád m Mező-Kovácsháza, főoltár.
Győr megye Révfalu, két oltar átalakitása.
„ **Gyirmoth,** uj oltár szentsirral.
„ **Gyarmath,** Jézus Szive oltár.
Heves m. **Pétervására,** úrkoporsó
„ **Csehi,** oltár.
„ **Gyöngyös,** Mária-oltár
Hajdu m. **Egyek,** lourdesi oltár.
Hont megye Ipolynyék, főoltár.
„ **Deménd,** lourdesi oltár.
„ **Adács,** úrkoporsó.
J.-N.-Kun-Szolnok m Rákóczi, oltár.
„ **Török-Szt.-Miklós,** oltár.
N.-Kükülő m. Bolya, főoltár és szószék.
Kolozs m. **Bánffy-Hunyad,** főoltár és szószék.
„ **Radnóth,** főoltár és szószék.
Moson m **Magyar-Kimle,** uj főoltár.
„ **Horváth-Kimle,** templom renov.
„ **Püski,** uj mellékoltár és oltárkép-renoválás.
„ **Nezsider,** főoltár.
„ **Hegyeshalom,** egész templom renoválása.
„ **Kiliti,** egész templom renoválása.
Pest megye. Budapest Angyalföldi országos lélebolyda főoltár.
„ „ Irgalmas nővérek, lourdesi oltár.
„ „ Erzsébet-korház oltár.
„ **Nagy-Maros.** úrkoporsó.
„ **Szent-Iván,** úrkoporsó.
„ **Fajsz,** oltár.
„ **Adony.** Szt.-Háromság oltár.
„ **Pomáz,** főoltár.
„ **Taksony,** főoltár.
„ **Jakabszállás,** lourdesi oltár.
„ **Kóka,** Jézus- és lourdesi oltár.
Szabolcs m. Tisza-Eszlár. uj főoltár és mellékoltárok.
„ **Nyiregyháza,** úrkoporsó.
„ **Sibinj,** főoltár ujitása.

Fruscha György és Társa

temetkezési vállalat.

Van szerencsém szives tudomására hozni, hogy az „Első Magyar Szállitási Vállalat Részvénytársaság" tulajdonát képező Entreprise des Pompes funébres VII. kerületi fióküzletéből — a hol több éven át mint üzletvezető müködtem, — kiléptem és folyó évi augusztus hó 1-én

Fruscha György és Társa

néven **VIII., Baross-utcza 68. szám alatt** (az előljárósággal szemben), egy a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő

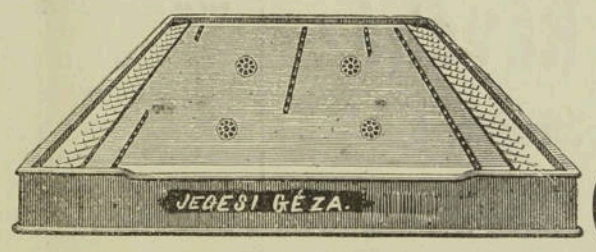
temetkezési vállalatot

nyitottunk.

Midőn ezen körülményt szives tudomására hozzuk, megjegyezzük, hogy főtörekvésünk oda fog irányulni, hogy jutányos áraink daczára minden tekintetben pontosság s a kellő diszes kiállitásokkal érdemelhessük ki szives bizalmát.

Temetés-rendezéseket a legegyszerübbtől a legfényesebbig mérsékelt árak mellett az összes szükségletek hozzáadásával rendezzük, nemkülömben nagy választékban sirkoszorukat is tartunk raktáron.

Végül bátorkodunk megjegyezni, hogy a szükséges koporsókat az országszerte ismert s hires Gebauer-féle gyárból szerezzük be, valamint hogy a legolcsóbb, sőt még a kórházi temetésekhez is nyolcz-oszlopos ezüstös halottaskocsit adunk.

Az ezredéves ——— kiállitáson oklevéllel kitüntetve.

Gzimbalmot

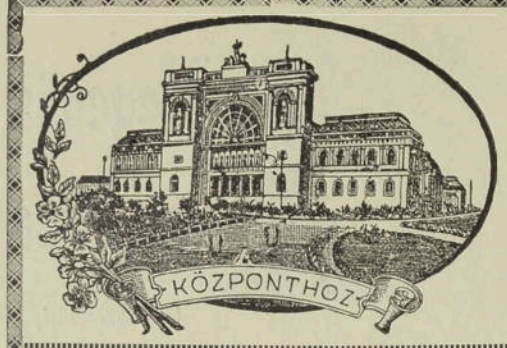
legjobbat és legolcsóbbat **csak nálam lehet venni** pedálos fekete salon, szép erős hangot, bolti árhoz képest félárban **75—80** frtért.

JEGESI GÉZA

csász. és kir. szabad. vaskoronás czimbalom feltalálója és készitője

BUDAPEST, NEFELEJTS-UTCZA 43.

Árjegyzékek kivánatra ingyen.

HÁRTL L. ÉS TÁRSA

FESTÉK,

KENCZE ÉS LAKK GYÁRI RAKTÁRA

Budapest, VII., Csömöri-ut 2.

Fiók-üzlet: BUDA, II., Fő-utcza 21. sz.

NAGY RAKTÁR

Nobles és Hoare, Harland & Sohn-féle

ANGOL KOCSILAKKOKBAN,

VALENTIN-féle amerikai lakkokban

Bronzok, Enyvek és Páczokban,

BOROSTYÁN-LAKKFESTÉKEK és

Parkettviasz-pasztákban,

Homlokzat-festékek,

Gépolajok és kátrány-gyártmányokban.

Valamint mindennemü

Haj- és sörte-ecsetek, Kefe-áruk,

Düssedorfi Tubusfestékek és

FESTŐ-SZEREK nagy választékban

a legjutányosabb árak és szolid kiszolgálás mellett.

A Kőbányai Királysörfőző

Dr. Korányi és Dr. Kétly egyetemi tanár urak által gyógyczélokra ajánlott

GOLLIÁT

MALÁTASÖRE

idegbajokban, vérszegénységnél, emésztési zavaroknál, gyengeségnél stb. kiváló sikerrel használtatik és egyuttal

legkellemesebb üditő ital.

Ára videkre kőbányai vasuti állomáshoz szállitva: nagy palack 15 kr., kis palack 10 kr. fogyasztási adoval együtt. Videkre legkisebb szállitmány 30 palack.

Betét nagy ládáért: 1 frt 60 kr., kis ládáért: 1 frt 20 kr., palackért 6 kr., mely azoknak bérmentes visszaadásakor visszaszolgáltatik.

Megrendelhető: a gyári irodában Kőbányán, a városi irodában VII., Kertész-utcza 40. és a vidéki raktárosoknál.

Budapesten kapható minden nagyobb füszer-kereskedésben és poharankint a Quisisana automata buffet-ekben is.

Köszönetnyilvánitás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherczeg udvar mesteri hivatala.

Általános Asbestárú-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherczeg **rendkivül meg van elégedve** az asbettalppal bélelt czipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak el, mint más közönséges czipőknél. Küldök egy pár vadász-czipőt, hogy annak a mintájára készitsenek másikat asbettalpbéléssel, ugyanannál a czipésznél s aztán küldjék ide

Hisszük, hogy e vadászczipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelőek, a mint megfelelők voltak a szalonczipők.

Zagráb, 18-8. julius hó 8-án.

Krahl, huszarkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke a következőket irja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetétü czipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, ugy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szives tanácsát köszöni

Dánoson, 18.7. évi szeptember 17-én. tisztelő hive

Wekerle Sándor

Ne viseljünk lábbelit a Dr. Högyes-féle szab. Asbesttalp betét nélkül.

A magy. kir. honvédségtől czélszerünek elismerve.

Nincs többé lábfájás.

Óvjuk lábainkat az izzadástól és meghülestől.

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid ideig viselés után **megkönnyebbül a járása** annak, ki czipőjét **dr Högyes által szabadalmazott asbesttalpbéléssel** látja el.

Kettősvastagságu **1.20** kr., egyszerű **60** kr., homoktalp **40** kr., gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbélés kitünőségét legjobban bizonyitja, hogy a **cs. és kir közös hadseregnek és a m. kir honvédségnek eddig 22 500 pár szállittatott**

Szétküldés csakis utánvéttel, vagy a pénz előleg s beküldése mellett. Fel ilagositások prospectusok és köszönetnyilvánitások ingyen. **Kapható kizarólag:**

Asbestárugyár bet. társaság

Budapest, VI., Sziv-utcza 18.

DIETZL JÓZSEF

bornagykereskedő és bortermelő.

Cs. és kir udvari szállitó, valamint Ő csász. és kir. fensége József főherczeg udvari szállitója, Szerb kir. udvari szállitó

Budafokon.

Ajánlja tisztán kezelt asztali-, pecsenye és csemegeborait palaczkokban, valamint hordókban.

Különlegesség

Budai sashegyi saját termése.

RAINER J. és TÁRSA,

Budapest, II. ker., Fő-utcza 12.

Ajánlja legjobb minőségü **padló beeresztési szereit, parketpaszta** tartós és tükörfényü, doboz 45 és 80 kr. — **Főzött viasz** (1 kilogr. 6 liter vizben felhigitandó) sárga 1.20, fehér 1.40, 1 kilogr. — **Borostyánlak** 4 szinárnyalakban, doboz 85 kr. és 1 frt. — **Amerikai spirituslak** (különlegesség, rögtön szárad, tartós és tükörfényü) 1 üveg 1.20 kr.

Nagy választék **illat és piperecikkekben, szivacsok,** mindennemü **sebészeti kötanyag és betegápolási készülékek.**

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, csomagolás felszámitás nélkül.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházteren fiokuzletet nyitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órajában frissen kapható

LÖVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester,

Kávé import.

Szállitás közvetlenül **Triestből** elvámolva és bérmentve utánvét mellett:

4½ kgr.	finom **Cuba** nagyszemü . . . o.-é.	frt	6.—
4½ „	valódi „ I. rendü . . . . „	„	6.50
4½ „	„ **Jáva** . . . . . „	„	5.78
4½ „	**Portorico** . . . . . „	„	5.82
4½ „	„ legfin. I. rendü „	„	6.46
4½ „	**Gyöngykávé** . . . . „	„	6.36
4½ „	**Laguayra** igen finom . „	„	7.—
4½ „	valódi **nyugotindiai** . . „	„	7.—
4½ „	**Ceylon** külön. nagyszemü „	„	7.36

vasuton 30 kgr vételnél 7 krral kgrja olcsóbb.

Kitünő minőségü valódi áruért kezeskedünk.

Ajánlunk kezesség mellett **kétszer égetett szi voriumot** és **borovicska** pálinkát, közvetlenül sz litva, **Fleischacker Lipót és tsa** urak pálinka főzdéjéből **N-Kanizsán,** eredeti 4 literes hordócskákban 5 frtért bérmentve minden postaállomásra utánvét mellett.

SOMOGYI és TÁRSA

Budapest, VII., Kertész-utcza 37.

Európa kávéház

— V., Ferencz József-tér 5. —

Esténkint egy elite

NŐI ZENEKAR

hangversenyez.

Egész éjjel nyitva.

Röck István

gép- és gőz kazángyára, vas- és érczöntődéje

BUDAPEST, IX., SOROKSÁRI-UTCZA 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magas-nyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogepek hajtására; hajógépeket.

Lokomobilokat,

kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket,

Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forralo- és hullámlemezes fültőcsövekkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**

Teljes hűtőtelepeket és jéggyárakat

szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizmütelepeket, gözmalmi- és téglagyári

berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott különbözéki emeltyü szerkezettel

---

BRAUN LIPÓT

gépharisnya-kötészet

BUDAPEST, I., Pauler-utcza 1. sz.

Elvállal harisnyák fejelését

valamint

uj harisnyák kötését.

Müfogak és fogsorok

a legjobb minőségben és a legjutányosabb árak mellett készittetnek — anélkül, hogy a gyökereket el kellene távolitani, 10 évi irásbeli jótállás mellett.

Hivatalnokoknak 50%-al olcsóbban.

Kivánatra részletfizetésre is.

KEMÉNY E.

Budapest, VII. ker., Klauzál-utcza 2. sz., I. em.

(a Párisi Nagy-Áruházzal szemben.)

Nyomatott Kaufmann József kő- és könyvnyomdájában Budapest, V., Arany János-utcza 4.

Budapest, 1899. VIII. évfolyam 33. sz. Vasárnap, Szent Andráshava (November).

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek:
Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG:
I., Városmajor-utcza 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Széchenyi hidja.

November 20-án volt 50 éve, hogy *Széchenyi István* gróf a legnagyobb magyar alkotását a lánczhidat a közforgalomnak átadták. Szomoru emlékü ember lépet először a hidra *Haynau*, a hid nem szakadt be a teher alatt, de a vértengerbe hajtott elbukott haza sorsa felett megszakadt már akkor a legnagyobb magyar agya. Az utczai tüntetések, a karzat tapsai elöl félre vonult az, ki hazáját szerette és nem *önönmagát*, miután feltartóztatni az elfajult szenvedélyeket nem tudta. A dicső küzdelemnek a hősteteknek eredménye nincs.

Ha valaha jellemzők voltak, most még jellemzőbbek Kölcsey következő kesergő szavai Zrinyi daláből:

„Hol van a bércz, és a vár fölette,
Szondi melynek sánczait védette,
Tékozolva hiven életét:
Honnan a hir felszáll, s arczulatja
Lángsugárit távol ragyogtatja,
S fényt a késő századokra vét?
Itt van a bércz, s omladék fölette
Mely a hőst és hirét eltemette,
Bús feledség hamván, s néma hant:
Völgyben ül a gyáva kor s határa
Szük köréből őse saslakára
Szédeleg, ha néha felpillant.

És hol a nép, mely pályát izzadni,
S izzadás közt hősi bért aratni
Ősz atyánknak nyomdokin tanult;
Szenvedett bár, s bajról bajra hága,
Hervadatlan volt szép ifjusága,
A jelenben múlt s jövő virult?

Vándor állj meg! korcs volt anyja vére
Más faj állott a kihunyt helyére,
Gyönge fővel, romlott, szivtelen;
A dicső nép, mely tanult izzadni,
S izzadás közt hősi bért aratni,
Névben él csak, többé nincs jelen“.

Széchenyi hidja áll, rája ércz szobra megdöbbenve tekint. Nem olyan faj, nem olyan nép jár rajta, melytől várta azt, hogy kivivja jólétét: *Magyarország nem volt, hanem lesz.*

De csak akkor lesz, ha a *hamis bálványok* ledölnek és Széchenyi szelleme után indulunk . . .

Ugy legyen.

A budai *Széchenyi* asztaltársaság örvendetes tudomásul vette, hogy a *Nemzeti kaszinóhoz* a Széchenyi hid elnevezése tárgyában *Szemere Miklós* beadott inditványához hasonlóan a Mérnök-egyesület Széchenyi ünnepén, is a lánczhidnak *Széchenyi hidja* elnevezését szintén inditványozta.

Fájdalommal tapasztalta azonban a Széchenyi asztaltársaság, hogy ezt a nemzeti emléknapot a sajtó és az egyesületek és az egész nemzet *oly közönyösen vette.*

Eötvös művei.

Az Istenhegy egykori nagynevü lakójának, ki az első birtokosok közül való, ki annyit ábrándozott, gondolkodott a budai hegyek között, *báró Eötvös Józsefnek* emlékét összes művei kiadásával örökiti meg *Az Országos Eötvös bizottság* az Eötvös alap javára. Kiadják összes szépirodalmi és *politikai munkáit.* A politikai munkák és czikkek nagyon tanuságosak. Báró Eötvös József szintén felakarta tartóztatni *Kossuthot* a széditő és veszedelmes utról. Báró Eötvös József merészen birálta öt, mert hazáját a *saját dicsőségénél* ő is jobban szerette Reméljük, hogy e miatt a tulzók nem fogják hazaárulónak nyilvánitani báró *Eötvös Józsefet.*

Báró Eötvös József művei kiadása helyes és elismerésre méltó. Hiszszük, hogy a müvelt közönség sietni fog megrendelni a nagy gondolkodó alkotását. Különösen a *zsidóknak* kell hálájukat leróni, most báró Eötvös József emlékének, mert ő volt az emancipatió *alapvetője.*

A magyar tanitóság is megérdemli azt, hogy ezt a nagy vállalkozását pártolja minden rendü és vallásu közönség.

A rendezéssel különben *Berecz Károlyt* kellett volna megbizni, ki legjobban ismeri Eötvös szellemét, kinek Eötvös ugyszólván tollba mondotta a *Karthausit.* Erre a figyelemre az élő magyar irók egyik legkitünőbbje valóban méltó lenne s csak az ügynek használna a bizottság, ha *Berecz Károlyt* a közremunkáláshoz sikerülne megnyerni.

A gyermekekért.

A nagypénteki református társaság menhelye épül a *kamara erdőben.* A keresztény emberszeretet, igaz vallásosság hordta össze kitartó munkássággal ennek követit. Áldott lelkek nyilatkoztak meg a gyermekekért követve Jézus Krisztus felszólitását: *Bocsássátok hozzám a gyermekeket, mert övék a menyeknek országa . . .*

Sulamith.

Az ó-budai eredetü *Sulamith* a *Maggar szinházban* aratott diadalai után téli piheno-

A „Buda és Vidéke“ tárczája.

Hol a vad leány?

— Regény. —

Irta: Erdélyi Gyula.

HATODIK FEJEZET.

Olimpia.

(Folytatás.)

Kalipszánó és Helykői Aladár bámulva látták, mennyire le van verve ez a kis ember, a ki nagyon elszomorodott azon, hogy mégsem találta meg a vad leányt, a természet egyszerü gyermekét, a kit ő keresett.

Hát a nők többségének szivében ott fészkel a nagyravágyás, a feltünés. Eszébe jutott egy régi mese, mikor a sebesült keleti fejedelmet ápolja sebeiben egy pór-leány, de nem tudja, kit ápol és mikor felgyógyul, beszél vele, hogy mi szeretne lenni? A pór-leány nem akart volna kevesebb lenni, mint királyné.

Csak valódi szellemes nő tud lemondani, a közönséges lélek uralomra törekedik. A müvelt, a valódi müvelt lélek maradhat hü a természethez, a ki ennek fenséges egyszerüségét megtudja érteni és a csillogástól, csillogtatástól fél. A vad leány, ha lelkéből ezek a kellékek hiányoznak, csak ál-vad leány, a ki alkalomadtán nagyvilági divathölgygyé változik és nagyon hamar elfelejti, hogy mezitláb járt.

A nő valódi nagy lélek nélkül szörnyeteg. Sokszor egy munkás-nöben találunk nagy lelket s megesik az is, hogy egy-egy hatalmas imperátorné köznapi teremtés, ki nagyon sokat tud, de hiányzik szelleméből a fenséges nő.

Helykői Aladár, mióta a kis tudóssal barátkozott, megtanulta azt, hogy első kötelessége az embernek jól megismerni magát és a második pedig az, hogy mérje meg saját szivét és a másokét is. Tehát csakugyan komoly tudománynak kellene lenni a *szivmértanának.* Ha megismerte magát, akkor szeliditse és idomitsa jellemét, *állat-emberből* legyen *lélek-ember.*

Milyen nagyszerü tanulmány az, a mibe ő beleesett és a mi kigyógyitotta beteges kedélyéből. Eddig nem látta az embert ugy, a hogy most látja. Az állatsereglet tanitotta meg rá. Az ember balsorsa semmi egyébb, mint hogy nem tudja magában leküzdeni *az állatot.*

Ime itt van egy apostol, egy lángész, a ki nincs kibékülve a világgal és szerencsétlenségére pupos, a mi sokszor bántja, sokszor nem veszi észre. És ez a bölcs nyolcz nap alatt szerelmes lesz egy komédiás leányba. Hát nem az állat szólalt meg az emberben?

Az állatok vizsgálója tökéletlen állatember, de hát nem lehet a világot beosztani szép hadoszlopokba, hol minden parancsszóra mozdul és ugy történik, a hogy elöre meg van irva, kivéve, ha komolyan megy; ekkor azután felbomlanak a hadoszlopok és másként dől el a háboru, mint a vezérkar kiszámitotta.

— Nos, — kérdé Kalipszánó mester, — engedelmeskedett a doktor urnak Olimpia?

— A kisasszony minden áron ki akar rándulni a világba; azt hiszem, ez a kirándulás rövid tartalmu lesz.

De addig én tönkre megyek.

— Ne féljen semmit . . . Ha a kisasszony a Minerva-szalón tagja, ugy önnek emelkedik a bevétele. Erősebb szövetség az a szabadkömüvességnél. Olimpia megérdemel egy kis szabadságot, minden müvész ki szokta venni a szabadságidejét . . . Az is érdekes előadás ám, ott ismer meg csak remek példányu fenevadakat . . .

Olimpia nem értette jól meg ezeket a szavakat, előtte csak az lebegett, hogy a sok előkelő urnő és ur között ő is ugy jelenhetik

nőbe költözik, s meglehet a kikelet álmából megint *Ó-Budán* ébreszti fel . . .

Megirtuk már, hogy mi hazafiasabbnak tartjuk, ha a magyar történelem hangolja a drámairó muzsáját, miután hozzánk hazánk történelme van legközelebb és az legyen a lelkesedés forrása.

Ha a Jeruzsálembe visszaköltözni s ott királyságot alapitani akaró zsidók lelkesednek, ezen értjük, de minek provokálnak ilyennel antiszemitizmust a magyar zsidók, ha még *ó-budaiak is*. Mi nem ismerjük el jogosultságát Magyarországon a külön zsidó költés etnek, mint p. o. *Kiss József*, *Makai Emil* és más folytatnak, ébresztve a *zsidó géniuszt*. A magyarul érező zsidók nem örülnek ennek, mert nem barátjai a faji evolutióknak. Van azonban más gondolkodás is a zsidók között, de ez nem nyilatkozik olyan erővel.

A Sulamith-láz komoly elmélkedésre adott alkalmat a „*Magyar Szemle*“ egyik jeles munkatársának *Petrasevich Gézának*, a mi felett méltó elmélkedni a magyar gondolkodásu zsidóknak, hogy erejük legyen tetekkel czáfolni ezeket, vagy őszintén csatlakozni a nemzetközi *sionizmushoz*.

A zsidók tehát alternativa előtt állanak, vagy beolvadnak a nemzetiségi keresztény societásokba, melyeknek kialakuló állam keretén belül laknak s akkor lemondanak mindazon ideálokról, melyekért kétezer éven át küzdöttek, türtek és szenvedtek, vagy pedig nem s akkor, de csak is akkor maradhatnak meg zsidóknak. Ők — mint a sionista mozgalom is mutatja — a *nem* mellett határoztak, mert immár erősebb bennük a *zsidó érzés*, mint ama érdekek, melyek őket az általuk lakott állam-keretekhez kötik. Ezt a külön zsidó karaktert, jelleget, ethnost pedig most már nem képesek máskép megtartani, fejleszteni, a régi ideálokat benne ébren tartani, mint a zsidó geniusznak, a szeparátisztikus zsidó szellemnek kinyilatkozásával.

Ennek a külön zsidó szellemnek a működése, sőt rombolása már most is megvan a keresztény irodalomban, bármi alig veszszük észre, alig forditunk rá gondot. Budapesten egyszerre adják óriási sikerrel a Sulamithot és Esztert, Éjszak-Amerikában seregével tartják a zsidó előadásokat, Oroszországban csapatostul járják be a ghettókat a zsidó szinjátszó társaságok. A zsidó lélekben óriási viszhangra találnak ezek mindenütt s magunk sem veszszük észre, mint alakul, a mi lelkünk a zsidó szellem szerint. Leroy-Boilleau felkiált: „Ha keresztény nem lett volna, a világ zsidó lett volna“! Nos ez a veszedelem most igazán fenyegeti a kereszténységet. És Sulamith, ennek a tiszta zsidó terméknek bámulatos sikere a nyugaton bizonyitja a legfényesebben, hogy a nyugati zsidók csiszolt lelkéből nem halt még ki s nem is fog kihalni sohasem a zsidó geniusz, a zsidó szellem stb.

Itten ennél a darabnál nem a művészi értéknek, nem a drámának van sikere, de a szereplő személyek faji jellegének, a sziv érzésének. Sulamithban, Absolonban önmagát, a saját karakterét látta a szinház zsidósága stb.

De hogy Sulamith oly nagy sikert ért el Budapesten, annak oka nemcsak a szunnyadó visszafojtott zsidó geniusz kitörése, elárulása, de az is, hogy szinház látogató közönségek nagyobb része zsidó. Jár azonban a szinházban keresztény is elég s ezek tulnyomó része impressionista, a kinek lelkét a külső közvetlen benyomások hajlitják, idomitják, domboritják ki. Ezek Sulamithban nem látják csak a nőt, Absolonban csak a férfit s maguk sem veszik észre, hogy Absolonnak érthetetlen s a keresztény morálnak épen meg nem felelő karaktere, mint hódit tért azokban a hajtható lelkekben; magunk sem veszszük észre, mint vonul be Absolon a saját moráljával és karakterével a nép a nemzeti szinházba, a kultura minden termékébe s a keresztény magyar lélekben, mint mosódik el a homályban *Absolon előtt Bánk*, a nagy *Abigail előtt Zrinyi Ilona*.

Tisztelt zsidó polgártársak, tessék ezen gondolkozni vagy hiába irta Barna Izidor: „Hazádnak rendületlenül, légy hive oh zsidó“,

Zimándy ötödik könyve Kossuthról.

Zimándy ötödik s Kossuth történeti méltatását tárgyaló könyveiből az utolsó jelent meg. Az *Ébresztő Hangok XVIII-ik* könyve. A Tizenhárom Magyar Honvédtábornok *Aradi Vértanuságának Ötvenedik Évfordulója Emlékére* látott napvilágot. A 675 lapra terjedő vaskos és tartalmas kötet czime: *Kossuth Lajos Nyolcz Magyar Honvédtábornok s A Magyar Honvéd-Hadsereg Itélőszéke Előtt.*

Zimándy Ignácz egy egész kis könyvtárt kitevő, öt kötetben gyűjtötte össze azokat a véleményeket, melyek Kossuthot nem magasztalják, s nimbusa kedvéért a történeti igazságoktól nem térnek el, de kimondják, ha még fáj is némelyeknek. Mi Zimándy Ignácznak minden könyvét ismertettük s az ötödiket is ismertetjük. Mint ő ugy a *Buda és Vidéke* — a *Széchenyi kultusz* közlönye — sokat állott ki azért, mert nem járult ahoz, hogy a történet adatait az elfogultság chinai falával bástyázza.

Nemzetünk hőseit, nagy gondolkodóit, államférfiait, kitünő iróit és ujságiróit, a fényes nevü kortársakat, kik véreztek, szenvedtek és meghaltak a hazáért nem lehet a hazaárulók sorába iktatni, ép ugy nem mint azt, ki az adatokat, véleményeket bemutatja.

Czimeket kár osztogatni, az *irásra irás* a felelet, de az eseményeket, a történetet irás nem döntheti meg, a megtörténtet meg nem történtté tenni nem lehet.

Lapunk közelebb egy birálatot közöl *Zimándy* könyveiről egy oly tekintélytől, ki *Kossuthnak* csak fényoldalait látja. Közölünk koronként mutatványokat Zimándy könyveiből, mert ez erkölcsi kötelességünk azokkal szemben, kik a tények egyszerü felsorolása miatt nehezteltek.

Nem zárkozunk el e tekintetben semmi tisztességes hangu ellenvélemény előtt. Kiadjuk az irodalmi hangu *prót* és *contrát*. Megemlitjük, hogy Zimándy négy könyvének tiszta jövedelméből adott:

1. *A radosóczi templom uj fölszerelésére 4000 forint.*
2. *A szakolczai templomnak 100 frt.*
3. *A kassai papneveldéből könyvei megrendelése miatt elbocsátott, jelenleg csanádmegyei III. éves theologus Galle István további iskoláztatására 400 frt.*
4. *Egy teljesen elárvult zsidó fiu iskoláztatására 200 forint.*

Hasonló jótékony czélokra forditja az ezentul befolyó tiszta jövedelmet is.

Borestély.

A magyar ember vendégszeretete közmondásossá vált. Nincs nemzet, a mely szivesebben megosztaná a javait másokkal, mint a magyar. Igaz ugyan, hogy közgazdasági szempontból ez a mi bőkezüségünk nem mindig válik előnyünkre, hanem hát hiába, benne van már a vérünkben, s ha onnan kiölni akarnók, egyik legsajátosabb s legszebb jellemvonásától fosztanók meg fajunkat. És habár napjainkban, az érdekek realisztikus korszakában, nagyon is meggyérültek már azok a szép alkalmak, melyek a vendégszeretet ápolására s gyakorlására szolgálnak, mégis találkozik még itt-ott egy-egy kellemes összejövetel, a hol ez ősi szokás az uralkodó, s a hol a társas együttlét, az emberi összetartozóság fokozására szivesen hoznak áldozatokat. És ez igen örvendetes.

A budai lövész-egyesület oly kiváló társaságok közé tartozik, a honnan még nem halt ki a társasélet fejlesztése iránti érzék, mert itt valóban örömmel ragadnak meg minden olyan alkalmat, mely a kedélyes együttlét megszilárditására és füszerezésére szolgál.

---

meg, mint egyenlő, vagy talán egykor első az előkelők között, mint báróné vagy herczegné.

Egy fényes egyenruháju inas levelet hozott. Csupa illat volt benne; nagy arany-keretü kártya; meghivó a Minerva-szalónba. Mellette még egy illatos levél, a melyben a báró azt irja, — Berdár olvasta fel a levelet, — hogy fogata öt órakor délután itt lesz és kedves apja szives lesz elkisérni.

Mohó örömmel hallgatta Kalipszánó a levelet, hiszen ő sem állhatott ellen a hiuságnak. Milyen boldogság, hogy a magas uraságok öt is meghivják. A szokáson kivül a hiuság egyik legnagyobb erő, a mely a puszták fiában, vagy a madarasi csárdás leányában csak ugy uralkodik, mint a legokosabb és legelőkelőbb emberekben.

Olimpia csak attól félt, hogy milyen nehezen fog ő megtanulni irni és olvasni . . . Intézkedtek, hogy jó tanitója legyen, ha már minden áron tanulni akar. Készüljön a délutánra, ők is ott lesznek.

Olimpia és Kalipszánó mester elbucsuztak Helykői Aladártól és Berdár Róberttől. Nekik készülni kell. Delet harangoznak épen és sok az intézkedni való.

— Mit szólsz hozzá kedves Róbert barátom, milyen egyenlet ez a sziv mértanában . . .

— Barátom, én megvallom, csalódtam. Azt hittem, hogy Olimpia az az őseredeti női lény, a kiben semmi hiuság nincsen. De mást is látok; engemet semmibe sem vesz. Látod most érzem igazán ez a szerencsétlen termetet.

— A főhadnagy elfordult. Nem akarta észrevétetni a kis tudóssal azt a szánakozást, részvétet, mit e pillanatban érezett. Ez az ember a siralom házban van. Ki kell verni a fejéből ezt az állapotot. Ha lehet. Az a kérdés szereti-e oly komolyan azt a tudományt, melynek életét szentelte, a hogy kell; gyülöli-e mélyen, kitartóan a felületességet, mely ellen harczol és elég bátor tovább küzdeni, vagy pedig ő is a hiuság nyügében szenved?

Barátom, Róbert, még minden jóra fordulhat életedben. Tekintsed az egész dolgot, a hogy ti nevezitek: tanulmánynak . . .

— Igen, de mikor csalódik az ember . . .

— Barátom, az én eszem csak parasztész, de ugy tapasztaltam, hogy a paprikából nem lesz czukor, a méz nem válik dióvá. Én is szerettem volna, ha a világ akaratom szerint forog; küzködtem sok minden ellen, szivesen küzdök ma is, de a rövidebb idő a hosszabbat nem fujja el. Azt, a mi régibb keletü, egy nap nem törli el. Élj az idővel és bizzál az időben; békülj ki az események folyásával. Görgetegek megakadályozására ne áldozd fel magad.

— Könnyen beszélsz te, kit a természet nem csufolt meg.

— A mit adott talán testemnek, azt megvonta szellememtől, de gyalogjáró eszemmel mégis felfogtam azt, hogy könnyebb egy folyó folyását visszaforditani, mint a jellemet megforditani. Az arra rohan, merre az árja viszi.

Mit ér a tudás, ha egy fogyatkozás a társadalomban megfoszt a kellő helyzettől? Én legfeljebb a szobámban játszhatok szerepet.

— Ne légy kicsinyhitü. Hisz valami nagy dolog nem történt veled, Zökkenj vissza rendes utadra.

— Nem történt nagy dolog? Hát nem nagy dolog az, hogy a miért biztam és a miben éltem, annak vége van. Kerestem az egy szerüség eszméjét, azt véltem, megtaláltam — és elvesztettem.

(Folyt. követ.)

E czélt a legszebben és leghivebben szolgálja az egyesület kebelében alakult „*Pénteki Társaság*“, mely buzgó elnökével: Rupp Zsigmond kir. közjegyzővel az élén, mindent elkövet, hogy pezsgő élet, békés egyetértés, fesztelen kedélyesség tartsa össze az egyesület tagjait s szerezzen uj hiveket a tekintélyes nagy egyesületnek.

Azok a borgazdai vacsorák, melyeket e czélból rendezni szokott, egytől egyig a kölcsönös szeretetnek s becsülésnek megnyilatkozásai: A rokon lelkek rendezvous-ja.

Most legutóbb, november 10-én a budai közélet egyik kiváló s nagyrabecsült tagja: *Rosconi Lipót* volt a pénteki estélynek borgazdája, a ki maga is bortermelő lévén, képzelhetni, hogy a „saját termésü budai“-nak fogyasztói ez alkalommal nagy számban jelentek meg. A vendégek lehettek vagy százan legnagyobb örömére a jószivü borgazdának, ki e tömeges részvétel által fölöttébb megtiszteltnek érezé magát. A felköszöntők sorát *Del Medico* Ágost fölövészmester nyitotta meg, ki a lövészegyesületet Noé bárkájához hasonlitá, melyben a legkülönfélébb élő lények a legszebb egyetértésben, békeségben élnek egymással. Poharát a vendégekre üritette. *Rupp* Zsigmond érdekes visszaemlékezésben a mai boresték eredetére mutatott reá s azok egyik meghonositójául éppen Rosconi Lipót atyját emlité meg; a derék borgazdát éltette mint boldog emlékü atyjának minden tekintetben méltó és érdemes utódját. Miután felolvasták Darányi Ignácz dr. miniszter üdvözlő levelét, *Rosconi* Lipót előbb vendégeit majd *Hámpel* Sándort, mint iskolaszéki elnököt éltette. *Szabó* Lajos Rosconira, *Csorba* Ferencz dr. Rupp Zsigmondra üritette poharát. Felköszöntőt mondott még Petz István, Gabnay N. stb.

A kedélyes társaság a felszolgált jó bor s izletes vacsora mellett késő éjig maradt együtt s számos felköszöntőben éltették Rosconi Lipótot a derék borgazdát, kivánván neki „ezerannyit“ a jövő évi termésből, mint a mennyit most a barátság asztalára állitott.

Missió-könyv.

Oktatások és imádságok a missió-ájtatosságok alkalmára. Szerkesztette *Kisfaludy* Z. Lajos. Budapest, 1899. Az esztergomi egyházi főhatóság engedelmével kiadja a Szent István-Társulat. A missió-ájtatosság alkalmára igen szépen megirt, bensőségteljes imádságokat, hasznos oktatásokat tartalmaz e könyvecske. Megmagyarázza a missió mibenlétét s jó tanácsokkal szolgál a missió-ájtatosságokban résztvevő híveknek. Valóban lelki épülését ségitjük elő annak, kinek e hasznos müvecskét kezébe juttatjuk. Meg vagyunk győződve, hogy a jövő jubiláris esztendőben, a mikor országszerte, úgyszólván minden nagyobb községben missiók fognak tartatni, e könyvecske százezer számra fog elterjedni. A csinos kiállitás a Stephaneum-nyomdát dicséri. A keresztre feszitett Megváltó szines képével ellátott egészvászonkötésü, 92 lapra terjedő könyvecske ára csak 20 krajczár. Megrendelhető a Szent-István-Társulatnál: Budapest, VIII., Szentkirályi-utcza 28. szám.

Kis barátaimnak.

Versek, történetek. Irta *Prónai* Antal. A Szent-István-Társulat kiadása. Budapest, 1899. Ujabban, — a mi első sorban a Szent-István-Társulat érdeme, — számos tiszta valláserkölcsi irányu, korrekt katholikus szellemü s e mellett az ifju kedélyekhez, romlatlan ifju szivekhez sikerrel alkalmazkodó termékekkel gyarapszik gyermek-irodalmunk. Ezek nem üres léhaságok, tartalmatlan rimpengetések, de nem is szárazon előadott kényszermoralizálások, de tökéletesen a magyar gyermek lelkületéhez szabott komoly vagy tréfás történetkék vagy dalocskák, mindig tanulságosak, a nélkül, hogy a gyermek észrevenné, hogy tulajdonképen most is tanult valamit. Nyelvezetük jó magyaros; ha vers, akkor ügyesen van bennük alkalmazva a valódi magyar ritmus zenéje, élénk lüktetése; ha vers, ha próza, nem veti meg a képzelem csillogó szinpompáját sem; másként nem is férközhetik iró a gyermek kedélyéhez. A gyermekvilág karácsonyi vigasságát előkészitő Szent-István-Társulat legujabb kiadványára Prónai Antal kedvelt ifjusági iró „Kis barátaimnak“ czimü könyvecskéjére teljesen ráillik, a mit a fentebbiekben mondottunk. Sok mindent nyujt irónk. Vannak könyvében Jézus életéből elmondott történetek, vannak komoly és tréfás versikék, mesék, állattörténetek és egyéb, a gyermek eszéhez és szivéhez mért olvasmányok. Prónai jó ifjusági iró s a mellett könynyed verselő. — A Stephaneum-nyomda által igen szépen kiállitott könyvnek előnyei a *Zsitvay* Jánostól származó számos csinos kép is. A könyv ára gazdag aranyozásu egész vászonkötésben 80 kr. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében: Budapest, VIII., Szentkirályi-utcza 28. szám.

Szent Imre herczeg.

Élet- és jellemrajz. Irta dr. *Karácson* Imre. Budapest, 1899. 8-rét, 152 lap. A Szent-István-Társulat kiadása. A magyar ifjuságnak nem is választhatnánk méltóbb tárgyat az elbeszélésre, mint a szüzies lelkületü szent Imre herczeg, szent István király korán elhunyt fiának életét. Karácson Imre a tárgy szeretetével, szépen és e mellett az anyag teljes ismeretével irta meg az életrajzot. A történelmek, --- irja a szerző, --- jobbára csak mély szomoruságot okozó kora halálát emlitik föl, a legendák pedig kevésbbé kozzáférhetők, azért most a történeti emlékek és legendák adatait összeállitva leirjuk életét, hogy a magyar ifjuság honi alakok között találja vallásos tiszteletének és az erények eszményképének legalkalmasabb tárgyát.“ Azt kivánja a szerző, hogy szent Imre emlékét vallásos kegyelettel ülné meg hazánk ifjusága. A mü első része szent Imre herczeg életét beszéli el egyszerü, nemes előadásban, sok érdekes dolgot mond el kivált a királyfi méltó nevelőjéről, szent Gellért püspökről; a másik részben szent Imre példáját tárja az ifju szivek elé, a következő czimek alatt: „Az ifjukor helyes fölhasználása“, „A hit, remény és szeretet“, „A tisztaság“, „Az engedelmesség és az önmegtagadás“, „A szegénység és az alázatosság“, „A hazaszeretet“, „Az ifjukor erényei“, „Eszközök az erények megszerzésére“ (az imádság és a munka, a szentségekhez való gyakori járulás és szüz Mária tisztelete). A szépen, világosan megirt fejezetek után a szent Imréről szóló latin himnuszok következnek. A himnuszok magyar fordiását a szent Imre ünnepére rendelt mise latin és magyar szövege követi, továbbá egy ima hazánk védőszentjeihez s a s'ükséges magyarázó jegyzetek. Ez a könyv gazdag tartalma, mely --- a mint látjuk --- magába foglal mindent, a mire Imre szent királyfi életének megismerése végett szükségünk lehet. Emelik a könyv értékét a magyar ifjusághoz intézett vallásos intelmek, fenkölt jótanácsok Szent Imre királyfi életét bizonyára például választandja a romlatlan lelkü magyar ifjuság s a dr. Karácson Imre könyvét, a legszentebb ifjui élet e hivatott magyarázóját, a legnemesebb ifju lélek hü tolmácsát, csakhamar megszeretik ifjaink. A könyv czimtábláján a szent királyfi alakja látható Roskovics Ignácz remek rajzában. A nyomdai fényes kiállitás a Szent-István-Társulat sajtójának, a Stephaneumnak munkája. Ajánljuk a kedves, egész vászonkötésü könyvecskét a Szent-Imre-Egyesület tagjainak, a szülőknek s minden magyar ifjunak figyelmébe. Mint ajándékkönyv bizonyára sok örömnek s tanulságnak lesz szülője. Ára kötve 60 kr. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében: Budapest, VIII., Szentkirályi-utcza 28. szám.

Korona vigadó.

Szlatky Dániel az ó-budai „Korona“ összes helyiségeinek bérlő tulajdonosa a *kávéházat*, *vendéglőt és táncztermet* fényesen ujra rendezte be s az ó-budai *korona vigadó* a legelőkelőbb közönség igényeinek is megfelel. *Szlatky Dániel* mindent elkövet, hogy a *korona vigadó* czéljának megfelelhessen, most Ó-Budán van a sor megmutatni, hogy van társadalmi élete.

Az első évi meteorológiai megfigyelések a Dobogókőn.

(1898. májustól 1899. májusig.)

Egy éve elmult immár, hogy a Dobogókőn, a báró Eötvös Loránd menedékházban rendszeres meteorológiai megfigyelések folynak. Rövid időköz arra hogy a Dobogókő meteorológiai viszonyairól teljes képet nyerjünk, némi tájékoztatást azonban már ez az egy évi megfigyelési anyag is nyujt.

Szerencsés gondolat volt a Magyar Turista-Egyesület vezetőségétől, hogy a Pilishegységnek ezen az egyik legszebb s meglehetősen nyilt fekvésü pontján a meteorológiának barátságos otthont adott, mert mig igy egyfelől a tudománynak tett jelentős szolgálatot, másfelől csinos menedékházát határozottan vonzóbbá is tette.

A táblázatból látjuk, hogy az 1898. májustól 1899. áprilisig bezárólag terjedő egy évi időköz átlagos hőmérséklete 8·0 C.°; a havi középhőmérséklet csupán a három téli hónapban megy a 0° alá s e hónapokban is aránylag csekély mértékben, a mi az elmult tél enyheségéről tanuskodik. A hőmérséklet különben augusztusban érte el maximumát 26·6 C.°-al és februárban a legalacsonyabb értékét — 11·4 C°-al. Megjegyzendő azonban, hogy ezek az értékek nem valódi szélső értékek, mert a maximum a d. u. 2 órai észlelés eredménye, a minimum pedig reggel 7 órai érték. A valódi maximum ennél esetleg valamivel nagyobb, a valódi minimum pedig valamivel kisebb. Maximum-minimum hőmérővel ugyanis az állomás ez idő szerint még nincs felszerelve, kivánatos azonban, hogy mielőbb felszerelve legyen.

Ha a hőmérséklet évi menetét a Dobogókőn (698 m.*) a tenger szine felett) egybevetjük a hőmérséklet évi menetével Budapesten (Vár, 153 m.), azt találjuk, hogy a kettő ugyszólván teljesen párhuzamos menetet mutat, csakhogy az 545 m.-rel magasabb Dobogókőn a hőmérséklet természetesen alatta marad a budapesti hőmérsékletnek, azaz más szóval, a Dobogókő hüvösebb Budapestnél, a mi különben minden meteorológiai müszer nélkül előre is várható volt. Budapesten ugyanezen egy évi időköz átlagos hőmérséklete 10·8 C°., tehát a különbség a két hely hőmérséklete között egy évi átlagban 2·8 C.°, ennyivel hüvösebb átlag a Dobogókő Budapestnél. Ebből egyszersmind azt is látjuk, hogy Budapest és Dobogó között 100 méter emelkedésnek megfelel körülbelül 0·5 C.° sülyedés a hőmérsékletben, a mi a Közép-Európában megejtett ilynemü összehasonlitásoknak teljesen megfelel.

Ha az egyes hónapokat külön-külön vesszük szemügyre, azt találjuk, hogy havi középértékben legnagyobb volt a különbség a két hely hőmérséklete között áprilisban (4·1 C.°) és legkisebb novemberben (1·7 C.°), az évszakokat tekintve pedig a tavasz 3·5, a nyár 3·3, az ősz 2·4 s a tél ugyancsak 2·4 C.°-al volt alacsonyabb hőmérsékletü a Dobogókőn, mint Budapesten a Várban.

Végre, ha azt keressük, hogy a legmelegebb és leghidegebb napon mennyi volt a különbség a két hely hőmérséklete között, azt találjuk, hogy aug. 9-én 5·2 C°-al hüvösebb, február 25-én pedig 0·8 C.° al melegebb volt a Dobogókőn, mint Budapesten.

*) A menedékház fekvése 698 m.-re van számitva, a Dobogókő legmagasabb pontja azonban 700 m. Szerk.

Hát ez hogy lehetséges? kérdi a t. olvasó. Lehetséges-e, hogy egy, a tenger szine felett jóval magasabban fekvő helyen melegebb legyen, mint az alacsonyabban fekvőn? Igenis lehetséges, sőt télen aránylag gyakori is ez a jelenség, t. i. a hőmérséklet emelkedése a magassággal. A mint azonban az ujabb tudományos ballonutazások kideritették, a hőmérsékletnek ez a megforditott menete inkább az alsóbb levegőrétegek je ensége, nagy magasságokban már mind ritkábbak a meleg légáramok s bizonyos határon túl a hőmérséklet már fokozatosan sülyed, a mint felfelé emelkedünk. De nem is kell a meleg légáramokat kombinációba vennünk, csendes, derült téli éjszakákon a súlyosabb hideg levegőtömegek alásülyednek s a hőmérséklet megforditott voltát eredményezhetik.

A herczegprimás uj palotája.

Nagyszabásu palotával fog nemsokára gyarapodni Buda vára. A várbeli Szentháromság-téren ugyanis a pénzügyminiszterium elnökségi palotáját és a hozzáépült Pallavicini-Majláth palotát lerombolják s azután ezt a két telket ugy szabályozzák, hogy a tér, valamint a mellékutczák is megnagyobbodnak. Erre a szabályozott területre jön majd a herczegprimás uj palotája, ame y a főváros egyik legszebb, legimpozánsabb épülete lesz. Az uj palota terve már régebben foglalkoztatja a primás udvarát, mert a herczegprimás mai szürke emeletes épülete épen nem felel meg állása méltóságának. Az uj palota épitése különben az első lépés lenne annak a tervnek megvalósitásához, hogy a herczegprimás székhelye az ország fővárosában legyen.

A budai görög-keleti szerb püspök.

A tavaly megválasztott budai szerb püspök: *Bogdánovits* Luczián a hitközség gazdag alapjából egy diszes, három utczára néző palotát épittetett a budai Dunasoron a püspökség részére. Az uj budai szerb püspök ez év tavaszán fényesen berendeztette a püspöki palota egész első emeletét s most a mezzanint is, melybe a szentendrei püspökségtől áthelyezett hivatalos helyiségek lesznek, mig az első emeleten a püspök lakosztálya, fogadó termei és a patriárka részére fentartott hivatalos helyiségek vannak. A második és harmadik emeleten magánlakások vannak. A püspök a napokban már át is költözködött a régi szent-endrei rezidencziából a fővárosi palotába.

Utépités.

A székesfővárosi közmunkák tanácsának évi jelentéséből.

A dunajobbparti belső körut rendezett egyes szakaszainál a székes fővárossal az a megegyezésünk van, hogy a költségeket közösen, egyenlő arányban viseljük. Ez alapon hajtottuk végre a szóban levő körut azon szakaszának rendezését, mely a Margithidtól a kékgolyó utczáig terjed; ugyanez alapon vettük rendezés alá az Attila-körut azon részét, mely az Egyháztértől a Szt.-János-térig terjed. Ez az utóbbi munkálat még 1897-ben nyert befejezést s 1898-ra csak a leszámolás maradt

A leszámolás a következő eredményre vezetett:

föld-, kömives- és kövezőmunka	98.461 frt 58 kr.
aszphalt-munka	3 522 frt 33 kr.
különféle munkák	4.060 frt 11 kr.
összesen . .	106.044 frt 02 kr.
ebből lejön a vállalkozók szerződésszerü engedménye 6%	6.362 frt 64 kr.
A tényleges költség tehát	99.681 frt 38 kr.

Hirsch Mihály és Reinisch Henrik társ vállalkozók ezen munkákért és pedig a gránit szegélykő, gránitkoczkaburkolatért s az aszphaltburkolatért 6 évi, a többiért pedig 2 évi jotállással tartoznak.

Az Attila-körut Egyház-tér és Szent-János-tér közötti szakaszát igy rendezve, a vállalkozók jótállási kötelezettségével további gondozás végett 1898 okt. 17-én a székesfővárosnak át is adtuk.

Az átvétel alkalmával a székes-főváros fenntartotta magának a jogot, hogy a foganatositott munkák után az illető ingatlanok tulajdonosaira, az érvényben levő helyhatósági szabályrendeleteknek megfelelő járulékokat kivethesse és beszedhesse. Ami azonban a székes-főváros pénztárába ezen a réven befolyandó összegeket illeti, önként érthető, hogy ezek fele részben minket fognak illetni.

Ugyanezen eljárás alá fognak esni azok az összegek, melyeket a székes-főváros a Budapesti közuti vaspályatársulattól a sinek között és a sinekről jobbra-balra 50 ctmrnyire eszközölt burkolás után munkabér czimén a társulattal fennálló szerződés alapján beszedni fog.

Végleges lebonyolitást nyert a mult évben az I. ker. Szarvas-tér leásásának s a vele kapcsolatos rendezés ügye is, melynek kifejlését rövid vonásokban itt foglaljuk össze.

A közmunkák tanácsa, a székes-főváros s a kir. palota-, most várépitési bizottság a Szarvas-tér és környéke rendezésének megoldására vegyes bizottságot alakitottak, mely az eléje tüzött feladatot beható tárgyalás alá vevén, javaslatait 1893. junius 15-én kelt jegyzőkönyvében terjesztette elő. Ezen javaslatok a rendezés módjának, terveinek megállapitásán túl a felmerülő költségek, kik által és milyen irányban viselésének kérdését is felölelték és pedig abban az értelemben, nogy a kir. palota épitési bizottsága 20.000 frt átalány összeggel járul a rendezéshez, a többit pedig a közmunkák tanácsa és a főváros egyenlő arányban viselik, kivéve a csatornázás és az oldal utczák csatlakozási munkáiból felmerülő költségeket, melyek külön és egyedül a székes-fővárost terhelik. A kérdéses javaslatokat annak idején elfogadván, a vegyes bizottság kifejezett kivánságára a munkát sürgősségénél fogva a további tárgyalások bevárása nélkül még 1893. nyarán meginditottuk. A vegyes bizottsági javaslatokat utóbb egyébiránt, elfogadta a kir. palota épitési bizottság és a székes-főváros is.

A munkálatok végrehajtására általános árlejtést irtunk ki és ennek eredményéhez képest a kivitelt a legjutányosabb ajánlattevőre Holtzspach A. fiai czégre biztuk.

Az elkészült munkálatok az emlitett vegyes bizottság által jegyzőkönyvileg 1895. évi julius 24-én vétettek ideiglenesen át a vállalkozó czégtől.

A vállalkozó czég végszámlája, 90901 frt 67 kr. szóval kilenczvenezerkilenczszázegy forint 67 krban érvényesittetett. Ebben benfoglaltatnak azon munkák költségei is, melyek külön és egyedül a székes-fővárost illetik, összesen: 11,370 frt 48 krral.

A vállalkozó czéggel megejtett ezen leszámolás eredménye némi változást szenved azon költségek miatt, melyek a fentartásból a jótállási kötelezettség határidején túl merültek fel. A czég ugyanis az 1895. julius 24-én eszközölt ideiglenes átvételből számitott egy évig, tehát 1896. julius 24-ig tartozott ingyenes jótállással, de ebben az időpontban a végleges átvételt mellőztük számitva arra, hogy az Attila-körut ide tartozó szakaszának végleges rendezése közvetlenül követheti az ideiglenes rendezést. E számitás mégis meghiusult, egyrészt a közuti vaspálya lefektetésére, másrészt a Tabáni plébánia épület lebontására való kényszerü várakozás miatt

Habár azonban a jótállási határidő lejárt, a macadam utvonal fentartása érdekében elkerülhetetlenül intézkedni kellett. Igy történt, hogy a vállalkozó czéget 1896. szeptemberben felhivtuk, hogy az Attila-utczát, Szarvas-teret és a volt alsó palota-utczát teljesen ágyazza be és ekként helyezze kifogástalan karba. Az általános közlekedés érdekein kivül alkalmi oka volt ezen intézkedésnek az a körülmény, hogy a Ferencz József hidnak 1896. október 4-én történt megnyitásakor Ő Felsége az Attila-körutat használta. Az utvonal ujból való teljes helyreállitásának a szüksége következett be az 1897. év tavaszán is, mert a macadam út az egész vonalon ismét nagyon megrongált állapotba jutott s az elöljáróság is több izben szorgalmazta a helyreállitást.

A vállalkozó czég igényt tartott arra, hogy a jótállási határidön kivül két izben eszközölt helyreállitás költségei javára érvényesittessenek. Számlája az 1896. őszén eszközölt helyreállitásra vonatkozólag 840 frtra rug, ez az összeg azonban a müszaki és számvevői szerintezés eredményéhez képest 822 forintra apadt

Az 1897. év tavaszán eszközölt helyreállitásért a vállalkozó czég 1451 frt 85 krt számitott fel; a müszaki és számvevői szerintezés ezt az összeget 1384 frt 65 krra szállitotta le.

A kérdést a vegyes bizottság elbirálása alá bocsátottuk s az méitányosnak és indokoltnak találta, hogy a jótállási határidő leteltével eszközölt két rendbeli helyreállitás összesen 2206 frt 65 krnyi költsége a vállalkozó czégnek megtérittessék, mihez képest ilyen értelemben határozván, az összes költségek 93108 frt 32 krra emelkedtek.

Ezen előzmények után a szarvas-tér leásási munkáit és a velük összefüggésben állott rendezéseket 1898. okt. 17-én a vállalkozó czégtől véglegesen átvevén, azokat további gondozás végett egyuttal a székesfővárosnak adtuk át.

A székes-főváros a dunai rakodópartok burkolására megállapitott sorrendnek oly irányu módositását javasolta, hogy a Margit-rakodópart burkoltassék első sorban. E javaslathoz, tekintettel arra, hogy a Margit-rakodópart burkolata tényleg rég nélkülözött közszükségletet képez, készségesen hozzájárultunk. — Helyeseltük továbbá azt, hogy a rakodópart ama területe, a mely a kocsi forgalom czéljaira szolgál, trachit koczkákkal, a kocsi forgalmon kivül eső terület pedig terméskővel burkoltassék — A viz levezetést illetőleg azonban kivántuk, hogy az ne történjék egyszerüen a rakodó parti falak fedkövein keresztül, avagy a lépcső fokokon át, mert ez által a fedkövek és lépcsők nemcsak, hogy állandóan szennyesek lennének, hanem idő előtt tönkre is mennének.

A székes-főváros a terveket e kivánságunknak megfelelőleg át is alakitotta.

A mi a székes-főváros által eszközölt többi utczarendezéseket és burkolásokat illeti, melyek tervét és költségvetését előzetesen átvizsgáltuk, ezek a következő utczákra vonatkoznak és pedig:

I. kerület: Attila-utcza, Kútvölgyben a Mária kápolnához vezető utból kiágazó mezei-ut., avar-utcza folytatásában fekvő névtelen-utcza, Bercsényi- és Lágymányos-utczák egy része, Fehérvári-út és Zenta-utcza egy-egy részének ideiglenes rendezése, Vérmező-utcza egy része, Logody-utcza és Lovas-út közötti lépcső, Koronaőr-, Győző-, Pálya- és Karácsonyi-utcza, Gellért-rakpart, Mészáros-utcza, Lovas út s az Orbánhegyi-útból elágazó út.

II. kerület: Török-utcza egy része, Várkert-rakodópart egy részének burkolása, Zsigmond-utczában járdafektetés, Elyps-sétány egy részének parkozása, Henger-utczában járdafektetés, Ostrom-utczában járdafektetés, Hatytyu- és Csalogány-utczák közti névtelen-utcza burkolása, Királyhegy-utcza egy része, Margit-utcza egy részében s a Margit-rakparton járdafektetés.

III. kerület: Zichy-utcza egy része, Timár utcza egy része, Tavasz-utcza, Földutcza egy része, Bécsi-út mentén fekvő budapesti gőzmalom előtti tér rendezése, Szentlélek-téri park rendezése, Vöröskereszt-utcza

egy részének ideiglenes rendezése, Margit-kórház környékének rendezése, Miklós-téri iskola előtt befásitás, Határ-utczában járdafektetés, Kis-Korona-utcza.

A franczia vadorzók.

Alig nyilt meg Francziaországban a vadászati idény és a vadorzók már is nyolcz erdőőrt öltek meg s számosat sulyosan megsebesitettek. Nincs ország a földön hol az erdőőrök oly veszélyeknek vannak kitéve és a hol oly sok büntény lenne a vadorzók által elkövetve mint Francziaországban, s nincsen nap a melyen az ország valamely részében egy erdőőr a vadorzók által megne öletnék.

A franczia vadorzó csak a legritkább esetben futamodik meg ha egy erdőőrt lát közeledni, hanem ő lép fel támadólag vagy lövi le rejtekéből az erdőőrt. A franczia vadorzó semmitől sem riad vissza, ugy, hogy az erdőőri szolgálatra igen nehéz alkalmas egyént találni, különösen az ujabb időben, mióta Francziaországon a vadorzás már valóságos iparággá fejlődött.

Az erdőőri szolgálat igen nehéz. Sok kilométernyi területet kell az erdőőrnek éjjel-nappal bejárnia. Nappal az igazi vadorzó nem „dolgozik“, de éjjel igen s ilyenkor az erdőőr soha sem tudja honnan éri egy lövés. Hányszor tér vissza az erdőőr megsebesülve vagy megcsonkitva!

Angliában az erdőőröknek védelmére éjjeli kutyákat (night dogs) adnak, a melyektől a vadorzók jobban félnek mint az erdőőrtől. Ezek a kutyák kitünő szolgálatot tesznek s most kezdik már Francziaországban is használni őket, igy például d'Uzes herczegnő birtokán Bonnellesben a fáczánost egy óriási és vad ujfullandi kutya őrzi, Sologneban több vadászterületet szintén kutyákkal őriztetnek.

Ezek a kutyák kitünően vannak idomitva, felkeresik a vadorzó nyomát, igen dühösek s ha a vadorzó idejekorán nem menekül, ugyancsak pórul jár. Ilyen ellenféllel szembe a puska hiába való s ha a vadorzó késsel sebesiti meg a kutyát, az még akkor sem ereszti őt el, mig csak az erdőőrök nem jönnek.

Igen sok erdőőr ezeknek a bátor és erős kutyáknak köszönheti az életét.

(*Párisi Tudósító.*)

Eljegyzés.

Mezei Mihály déli vasuti tisztviselő eljegyezte *Stark Vilma* kisasszonyt Budapesten.

Juliánka.

Elbeszélés serdülő leánykák számára. Irta *B. Büttner* Lina. Budapest, 1899. 8-rét, 159 lap. A Szent-István-Társulat kiadása. A Szent-István-Társulat nagy gonddal összeválogatott, szív- és kedélyképző ifjusági olvasmányainak sorozatából fekszik előttünk uj kötet, melynek olcsósága mellett is diszes, tetszetős kiállitása már előre a legjobb benyomást gyakorolja. Hogy a tartalom teljesen megfelel a könyvecske külalakjának, arról kezeskedik szerzője, *B. Büttner* Linának neve. A serdülő leánykák számára irott elbeszélések egyik főkelléke, az érdekes mesén kivül, mely eszébe sem juttatja ifju olvasójának az ugynevezett *érdekfeszitő* modern irodalom létezését, még a tárgy gondos megválasztása, az alakok oly jellemzése, hogy a jókat megkedveltessük, de a rosszak se tulságos éles vonásokban álljanak elénk, továbbá a képzelmet megkapó szines előadás, az egész szellemének finom gyöngédsége, költőisége, a mellett komoly tanulságok, a nélkül, hogy szárazak, untatók lennének, mind meg vannak *B. Büttner* Lina müveiben, ki egyik elsőrendü ifjusági irónője irodalmunknak. Igazán megható, egyszerüsége mellett is kedves történet a Juliánkáé. Nagypál Ferencz, jómódu gazda Kövesd alföldi faluban, nejével minden örömét egyetlen leánykájában, az ötéves Juliánkában találja. Egy izben a kicsivel együtt a közeli város vásárába megy, hol piros czizmácskát vásárol számára. A gazda egy kicsit elitalozik s ily állapotban az övéhez hasonló, de az ő kocsijának helyére is tolt szekérbe fekteti álmos leánykáját, a ki ott mélyen elalszik. A gazda tovább időzik, ezalatt helyre tolatják a szekereket is. Kissé kapatosan, de a nagy sötétben is nem veszi észre Ferencz gazda, hogy a széna közt tarisznya domborodik, nem az ő leánya s már hajnal felé veszi észre csak szörnyü tévedést. Ha visszafordulna, a vendéglőben talán még kipuhatolnák, kinek a szekerére került a kicsike; Nagypál Ferencz uram azonban azt hiszi, hogy a kislány a szekérből a nádas vizébe esett s elszomorodva megy haza. Juliánka azonban él s egy fölvidéki magyar ember, Balog István uram szekerére kerül. Ő is csak otthon veszi észre az esetet. Jólelkü felesége örömest fölfogadja Juliánkát, a gazda azonban nem szereti a dolgot; gunyolják a talált gyermeket, azért átadja a birónak, az pedig lelketlen csavargókhoz adja dajkaságba, a kik kinozzák, koplaltatják, sőt koldulásra kényszeritik. Balogné most már nem törődik semmivel, de visszaveszi a gyermeket; a ház körül, a többi gyerek, kivált az ügyes Ferkó fiu felügyeletére használják, de a gazda is megtüri már, mikor a kislány rejtett kincset talál. Abból épitik föl a falu uj iskoláját.

A lelkileg és testileg egyaránt kiváló lányt megteszik pönkösdi királynőnek és épen e szépen leirt ünnep alkalmával találkozik édes atyjával. Az öröm persze általános; Ferencz gazda haza viszi Juliánkát, sőt ráadásul a kis Ferkót is. Képzelhetni a gyermekét föltalált anya boldogságát. Itt az elbeszélés nagyon kényes fordulóhoz ér; a gyermekek tanitójuktól hallott, könyvekből olvasott példák, elbeszélések segitségével jóutra téritik a szocziálisták felé hajló Nagypál Ferenczet, megmagyarázzák neki az agrár- és iparszocziálizmus között való különbséget, sőt oly gyökeresen megtéritik, hogy Ferencz gazda száll szembe a félrevezetett néppel és izgatóival. Egy szocziálista legény fegyvert fog ellene; a kis Juliánka oltalmazza meg édes atyját s az ő karja sebesül meg, szerencsére nem veszélyesen. Ha azonban meggondoljuk, hogy B. Büttner Lina czélja nem egyéb, mint hogy a nép asszonyait, leányait belevezesse, tanitsa, érvekkel lássa el, hogy mi módon tartsák vissza a férjet, az apát, a fivért a mételyes mozgalmaktól a hit, tudás, a munka és szeretet erejével, akkor teljesen egyetértünk az irónővel, sőt átlátjuk, hogy ebben is hézagpótló és szükséges föladatot végzett Hasznos tanulságot fűz a cselekménynek ugyszólván minden fordulatához s ezt észrevétlenül cselekszi, hogy hatása annál biztosabb, közvetlenebb legyen. A Szent-István-Társulat nyomdája, a „Stephaneum“ izléses, szép kiállitása s a Löschinger Hugó müvészi csinos képei csak elősegithetik a mű kedveltségét, mely igazán megérdemli, hogy minél szélesebb körökben terjesztessék. Ára egészvászonkötésben 80 krajczár. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében: Budapest, VIII., Szentkirályi-utcza 28. szám.

A Zerge-vadász.

Bizony igy van és nem másként, hogy *A Zerge-vadász* ma is kedves tanyája a vidám társaságoknak. Ugy mint régen, kik a főváros legmesszebb részeiből a jó ételt és jó bort kedvelik, télen is kedves kiránduló helyeknek tartják és szivesen keresik fel. A Zerge-vadászt ismert polgártársunk *Schwarzman Gusztáv* vette át, ki magyar kedélyességgel látja el a vendéget. Tiszta pohárba tiszta magyar bort tölt s valódi magyar konyhájából izletes ételekkel pontosan és jutányosan szolgál. A *Zerge vadász*-ig télen is a legszebb séta. Jó uton lehet oda jutni. Villamosan az *Uj Szt.-János kórházig. Dióárok-út 11.* alat. van a *Zerge-vadász*. Minden héten *disznótor* Ajánljuk a közönségnek ezt a kitünő helyet.

Izenet.

Egy budai törzsasztalnak. A mocsai esetet dicsérni, kendőzni nem lehet, de fér hozzá szó. A dolgot világhirüvé azért fujták, hogy a megyei rendszeren, az urakon is végig huzzanak. Az itéletre nem zudult fel a keresztény világ és sem eszlári érzékenység, sem a Dreyfusz-féle összebugás nem nyilatkozott. Napirendre tértek, mert nem Scharf Móriczok voltak.

Elsőrangu hazai gyártmány.

Gőzcséplők. Pontos czim: ELSŐ MAGYAR **GAZDASÁGI GÉPGYÁR** RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG — BUDAPEST. — Vetőgépek. Borprések. Ekék.

Magyarország legnagyobb és egyedüli **gazdasági gépgyára** mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerü **felvilágositással dijmentesen szolgálunk.**

Szecskavagók Morzsolók.

Divat-forrás.

Valóságos divatforrás *Rózsa A. Lipót* és társa, Buda, II., *Fazekas-tér 3. sz.* női divat, confektió és gyászruha áruháza. Tartós, izléses, jutányos áruk. Bármely fővárosi divatházzal kiállja ez az igazi *divat-forrás* a versenyt Gyászruhákat hat óra alatt készit.

Szépirás-iskola.

Vajda Pál székes-főv. polgári iskolai rendes tanár szépirásiskolája II. ker., Fő-u. 51. sz. Biztos és alapos kiképzést nyujt: bank-, pénzintézeti tisztviselőknek és kereskedelmi alkalmazottaknak, ura és hölgyek részére, a magyar, német szépirási és rondirásból, kik azt rövid idő alatt elsajátitani akarják. Hölgyek, valamint felsőbb intézetbe járó tanulók részére külön napok és mérsékelt dijak. Tanitó-, tanitónő-jelöltek (képezdei hallgatók,) a gyakorlati részen kivül a szépirás tanitásának módszerét is elsajátithatják. Tanitási idő naponként d. u. 4—9 óráig.

Nyílttér.*)

Császárfürdő Budapesten. Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő **páratlan gőzfürdővel,** legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel,** 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő: mindszenti ERDÉLYI GYULA.

Szerkesztő: JURISZTOWSZKY ÖDÖN.

Magyar fém- és lámpaárugyár

részvény-társaság

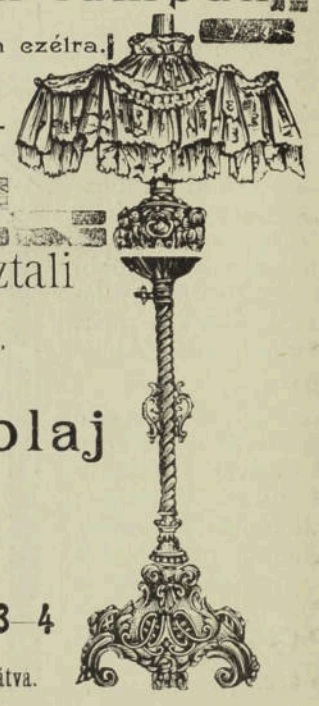
BUDAPEST—KŐBÁNYA.

Petroleum-lámpák

minden czélra.

Csillárok

villamos és gáz világitásra.

Fém-diszmű- és iró-asztali

felszerelések és háztartási czikkek.

Valódi királyolaj

biztonsági petroleum.

RAKTÁR:

Budán, II. ker., Fazekas-tér 3—4

gazdagon felszerelve és dús választékkal ellátva.

Hirdetések a kiadóhivatalban felvétetnek.

7229/A.

A cs. kir. szab. déli vaspálya társaság.

Hirdetmény.

Szombathely állomás uj teherpályaudvarának megnyitása.

A szombathelyi állomásnak a vasvári ut mellett fekvő uj teherpályaudvara f. évi november hó 27-én fog a közforgalomnak átadatni és a nevezett naptól fogva a teheráruk fel- és kiadása abban fog eszközöltetni.

Élő állatok és oly teheráruk, melyeknek kezelése emelődarut vagy homlokrakodó-ponkot tesz szükségessé további intézkedésig még a régi teherpályaudvaron kerülnek fel- es kiadásara, hasonlóképen nagyobb árutódulás alkalmával oly kocsirakományi áruk, melyeket a czimzettek maguk tartoznak kirakni, ugyancsak a régi pályaudvaron fognak kiszolgáltatni, mely körülmény az értesitő- és vétleveleken „A régi pályaudvaron" szövegü bélyegző által fölismerhetővé lesz téve és a czimzettek e képpen fuvaros kocsijaikat közvetlenül oda irányithatják. Az iparvágányokra való kocsiodaállitás, valamint a kocsiknak az iparvágányokról való elhozatala változást nem szenved.

A megérkezett és a régi teherpályaudvaron való kiszolgáltatásra tároló teherárukról szóló fuvarlevelek minden körülmények között az uj teherpályaudvaron levő teherkiadási pénztárnál váltandók ki, hasonlóképen a régi teherpályaudvaron fölvett teherárukról szóló fuvarlevelek ugyancsak az uj teherpályaudvaron levő teherfeladási pénztárnál benyujtandók.

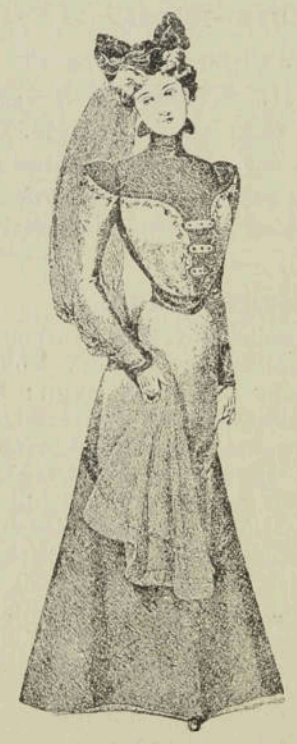
Mindama darabáruk, melyek bezárólag f. évi november hó 25-ig értesittettek, a régi teherpályaudvar raktárában átvételre beraktároztatnak és az e küldeményekre vonatkozó fuvarlevelek a régi pályaudvaron elhelyezett fiókteherkiadási pénztárnál váltandók ki, mely fiókpénztár mindaddig működésben marad, mig a régi teherpályaudvar raktárában tározó teheráruk onnét el nem szállittatnak.

A gyorsáruk f. évi deczember hó 4-étől kezdve nem a személy — felvételi — épületben, hanem csakis a régi pályaudvar áruraktárában fognak felvétetni és kiadatni.

A közönségnek figyelmébe ajánljuk, hogy a vágányokon való átjárás oly czélból, hogy a régi pályaudvarról az uj teherpályaudvarra vagy viszont jusson, szigoruan tiltva van.

Budapesten, 1899. évi november 20-án.

Az üzletigazgatóság.

Rózsa A. Lipót és Társa

BUDAPEST, II. ker., FAZEKAS-TÉR 3. szám, (Református templommal szemben.)

Női divat, confectió és gyászruha áruház.

Selyem- és flanell-bluzokban legnagyobb raktár.

Gyászruhák 6 óra alatt készittetnek.

Csakis nálunk lehet kapni!

Női télikabát	6.—	frttól	följebb
Finom szőrmediszszel	8.—	„	„
Legfinomabb	12.—	„	„
Hosszu paletot	12.—	„	„
Leány télikabát	4.—	„	„
Szőrmegallér	8.—	„	„
Női angolruhák	15.—	„	„
„ elegáns selyemruhák	25.—	„	„
„ ruhaposztók, minden szinben 120 cm.	—.60	„	„
„ ruha, selyem, fekete és szines	1.—	„	„

Jakovits Károly

liszt, term. és hüvelyes vetemények raktára

Budapest, I., Mészáros-uteza 3.

Különösen alkalmas bevásárlási hely nemcsak azért, mert a **legjobb árut** adja a **legolcsóbban**, — hanem a **vidéki vásárló** kocsijával az udvarba be is állhat és igy a vendéglői kiadást is **megtakarithatja.**

Szt.-Lukácsfürdő

téli és nyári

gyógyhely.

Nagy kénes iszapfürdő, a melynek 520 □-méter nagyságu nyitott és zárt medenczéiben a forrásviz naponkint négyszer megujul. **Mindennemű gyógy- és üditőfürdők. Lakás- és teljes ellátás, közepes ár 25 frt hetenkint. — Prospektust küld az igazgatóság Budapesten.**

November 26-án

TAMBURA-CONCERT.

Deczember 1-én, 2-án és 3-án

SALON-CONCERT

a krisztinavárosi nagysörcsarnok

pinczehelyiségében.

SZABAD BEMENET.

4387.
Kb. 899. szám.

Hirdetmény.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun-vármegye közigazgatási bizottsága részéről közhirré tétetik, hogy a **Vörösvár-szentiváni bányavasut czéljaira Solymár községben** szükséges ingatlanok kisajátitási tervei **Solymár község házánál** közszemlére kitétettek s a tárgyalás határnapja ugyanott **1899. évi deczember hó 5-ének d. e. 8½ órájára** kitüzetett, mely alkalommal a kiküldött bizottság a kisajátitási terv megállapitása felett akkor is érdemileg fog határozni, ha a tárgyaláson a kisajátitást szenvedő birtokosok közül egy sem jelennék meg s hogy a megjelenés elmulasztása miatt igazolásnak helye nincs.

Kelt Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közigazgatási bizottságának, Budapesten, 1899. november 9-én tartott ülésén.

BENICZKY

főispán mint elnök.

Mihalovits József

kalapos-mester

Budapest, I. ker., Alagut-uteza,

a Szinkörrel szemben.

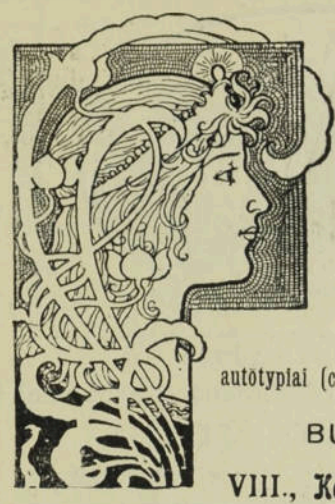
Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

NŐI KALAPOKBAN,

valamint **szőrme-árukból.**

Hegedüs és Társa

fotoczinkográfiai,

autótypiai (cliché) és rajz-müintézet

BUDAPEST,

VIII., Kerepesi-út 53. szám.

Készit mindennemü fotoczinkográfiai, autotipiai (cliché) és rajzokat, árjegyzékek, könyvek, szak- és hirlapok stb. nyomtatványok képes kiállitására.

Tervek és rajzok müvészi kivitelben.

Speczialista képes levelező-lapok készitésében.

Litografiai müintézet

könyvnyomda

kőnyomda

Kaufmann József

Budapest,

V., Arany János-utcza 4.

Telefon 39—72.

RÉTAY és BENEDEK

BUDAPEST, IV., Lipót-utcza 21. szám.

Dús választék mindennemű templomi felszerelvényekből.

Oltárok, szószékek, képkeretek,

úrkoporsók, lourdesi Mária-oltárok, Mária-trónusok stb.

saját jól berendezett mühelyeinkben bármely stylus és rajz szerint szépen, szolidan és legjutányosabban készittetnek el. **Tervezetek, költségelőirányzatok készséggel küldetnek.**

Elvállaljuk továbbá **régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek** stb. valamint **egész templomok belső berendezését, alapos ujitását, festését, márványozását** és **aranyozását**, ugyszintén **azoknak átalakitását**, melyeket kipróbált munkaerőinkkel a legszebben készitünk el **igen kedvező feltételek mellett.**

A templomok megtekintését, valamint a költségvetés dijtalanul eszközöljük. Megbizhatóságunkat e téren is számos elismerő nyilatkozattal bizonyithatjuk.

1898—1899-ik években a többi között a következő munkálatokat végeztük:

Nyitra m **Galgóc,** oltár átalakitás.
„ **Gerencsér,** főoltár renoválása, uj főoltárkép.
„ **Darázs,** egész templom renoválása, kifestése, üvegablakok.
„ **Mocsonok,** egész templom renov.
„ **Kis-Raáb,** egész templom renov.
„ **Kis-Appony,** egész templom renoválása és kifestése.
„ **N.-Kér,** uj oltárkép.
„ **Nyitra,** Apáca-zárda tornaterem kifestése.
„ **Ratkóc,** főoltár.
„ **Krakován,** két uj oltár.
„ **Hrádek,** lourdesi oltár
„ **Szenic,** főoltár és szószék.
„ **Bajna,** lourdesi oltár.
„ **Csejthe,** egész templom renoválása, 5 üveg-ablak, két uj mellékoltár.
„ **Szered,** Jézus- és Mária-szobor.
„ **Madunic,** egész templom renov.
Pozsony m. Gerencsér egész templom renov.
„ **Sempte,** Jézus- és Mária-szobor.
„ **A.-Dombó,** egész templom renov.
„ **Pudmeric,** egész templom renov.
„ **Halmos,** egész templom renoválása.
„ **Kajal,** uj főoltár és szószék.
„ **N.-Sur,** uj főoltár, uj mellékoltár és egész templom renoválása.
„ **Jakabfalva,** úrkoporsó.
„ **Lamacs,** uj főoltár.
„ **Cseszte,** Jézus Szive oltár.
„ **Szilincs,** főoltár renoválása.
Komárom m. Alsó-Galla uj főoltár és mellékoltárak ujitása.
„ **Felső-Galla,** egész templom ujitása.
„ **Szent-Péter,** lourdesi oltár.
„ **Gyalla,** uj főoltár.
„ **Dad,** egész templom ujitása és uj főoltárkép.
„ **Kürth,** lourdesi barlang szoborral.
Esztergom m. N.-Ölved, Jézus Szive oltár.
Bács m. **Szántova,** oltár ujitás.
„ **O-Szivac,** lourdesi oltár.
„ **Baja,** templom-renoválás.
Borsod m. Szirak, lourdesi oltár.
„ **Bánhorváth,** lourdesi oltár.
„ **Mező-Csáth,** úrkoporsó.
„ **Felső-Nyárád,** lourdesi oltár.
„ **Ozd,** úrkoporsó.
Csanád m **Mező-Kovácsháza.** főoltár.
Győr megye Révfalu, két oltar átalakitása.
„ **Gyirmoth,** uj oltár szentsirral.
„ **Gyarmath,** Jézus Szive oltár.
Heves m. **Pétervására,** úrkoporsó
„ **Csehi,** oltár.
„ **Gyöngyös,** Mária-oltár
Hajdu m. **Egyek,** lourdesi oltár.
Hont megye. Ipolynyék, főoltár.
„ **Deménd,** lourdesi oltár.
„ **Adács,** úrkoporsó.
J.-N.-Kun-Szolnok m Rákóczi, oltár.
„ **Török-Szt.-Miklós,** oltár.
N.-Küküllő m. Bolya, főoltár és szószék.
Kolozs m. **Bánffy-Hunyad,** főoltár és szószék.
„ **Radnóth,** főoltár és szószék.
Moson m **Magyar-Kimle,** uj főoltár.
„ **Horváth-Kimle,** templom renov.
„ **Püski,** uj mellékoltár és oltárkép-renoválás.
„ **Nezsider,** főoltár.
„ **Hegyeshalom,** egész templom renoválása.
„ **Kiliti,** egész templom renoválása.
Pest megye. Budapest Angyalföldi országos leányda főoltár.
„ „ Irgalmas nővérek, lourdesi oltár.
„ „ Erzsébet-korház oltár.
„ **Nagy-Maros.** úrkoporsó.
„ **Szent-Iván,** úrkoporsó.
„ **Fajsz,** oltár.
„ **Adony.** Szt.-Háromság oltár.
„ **Pomáz,** főoltár.
„ **Taksony,** főoltár.
„ **Jakabszállás,** lourdesi oltár.
„ **Kóka,** Jézus- és lourdesi oltár.
Szabolcs m. Tisza-Eszlár. uj főoltár és mellékoltárok.
„ **Nyiregyháza,** úrkoporsó.
„ **Sibinj,** főoltár ujitása.

Fruscha György és Társa

temetkezési vállalat.

Van szerencsém szives tudomására hozni, hogy az „Első Magyar Szállitási Vállalat Részvénytársaság" tulajdonát képező Entreprise des Pompes funébres VII. kerületi fióküzletéből — a hol több éven át mint üzletvezető müködtem, — kiléptem és folyó évi augusztus hó 1-én

Fruscha György és Társa

néven **VIII., Baross-utcza 68. szám alatt** (az elöljárósággal szemben), egy a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő

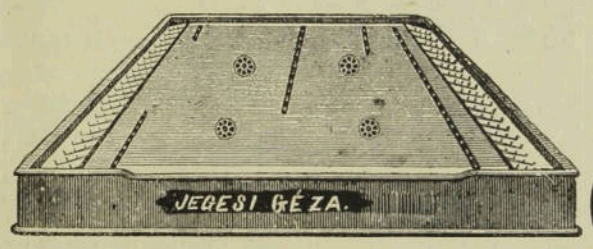
temetkezési vállalatot

nyitottunk.

Midőn ezen körülményt szives tudomására hozzuk, megjegyezzük, hogy főtörekvésünk oda fog irányulni, hogy jutányos áraink daczára minden tekintetben pontosság s a kellő diszes kiállitásokkal érdemelhessük ki szives bizalmát.

Temetés-rendezéseket a legegyszerübbtől a legfényesebbig mérsékelt árak mellett az összes szükségletek hozzáadásával rendezzük, nemkülömben nagy választékban sirkoszorukat is tartunk raktáron.

Végül bátorkodunk megjegyezni, hogy a szükséges koporsókat az országszerte ismert s hires Gebauer-féle gyárból szerezzük be, valamint hogy a legolcsóbb, sőt még a kórházi temetésekhez is nyolcz-oszlopos ezüstös halottaskocsit adunk.

Az ezredéves ——— kiállitáson oklevéllel kitüntetve.

Czimbalmot

legjobbat és legolcsóbbat **csak nálam lehet venni** pedálos fekete salon, szép erős hangot, bolti árhoz képest félárban **75—80** frtért.

JEGESI GÉZA csász. és kir. szabad. vaskoronás czimbalom feltalálója és készitője

BUDAPEST, NEFELEJTS-UTCZA 43.

——— Árjegyzékek kivánatra ingyen. ———

HÁRTL L. ÉS TÁRSA

FESTÉK,

KENCZE ÉS LAKK GYÁRI RAKTÁRA

Budapest, VII., Csömöri-ut 2.

Fiók-üzlet: BUDA, II., Fő-utcza 21. sz.

NAGY RAKTÁR

Nobles és Hoare, Harland & Sohn-féle

ANGOL KOCSILAKKOKBAN,

VALENTIN-féle amerikai lakkokban

Bronzok, Enyvek és Páczokban,

BOROSTYÁN-LAKKFESTÉKEK és

Parkettviasz-pasztákban,

Homlokzat-festékek,

Gépolajok és kátrány-gyártmányokban.

Valamint mindennemü

Haj- és sörte-ecsetek, Kefe-áruk,

Düsseldorfi Tubusfestékek és

FESTŐ-SZEREK nagy választékban

a legjutányosabb árak és szolid kiszolgálás mellett.

Gaizler Béla

József főherczeg cs. és kir. Fensége udvari szállitója.

Füszer-, bor- és csemege-üzlete

I., Pauler-utcza 7. sz.

Füszer, sajt, csemege, bor, ásványviz, tea, rum, pezsgők és likörök.

Udvarias és pontos kiszolgálat.

RAINER J. és TÁRSA,

Budapest, II. ker., Fő-utcza 12.

Házilag készitendő rumkellélek:

95 százalékos **alcohol** 1 liter . . . . 95 kr.
Rumessencz legfinomabb 1 deka . . 6 „
Vanilia és ananas essencz 1 deka . . 12 „
Brasiliarum erős és kitünő zamatu 1 liter 90 „
Eredeti angolrum (különlegesség) 1 üveg 1.50 kr. és 2 forint.

Különféle likörök és likőressenczek.
Thea ¼ Ko. 95 kr., 1.20 kr. és 1.70 kr.

Nagy választék **illat és piperéczikkekben, szivacsok,** mindennemü **sebészeti kötanyag és betegápolási készülékek.**

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, csomagolás felszámitás nélkül.

Köszönetnyilvánitás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherczeg udvar mesteri hivatala.

Általános Asbestárú-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherczeg **rendkivül meg van elégedve** az asbettalppal bélelt czipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak el, mint más közönséges czipőknél. Küldök egy pár vadász-czipőt, hogy annak a mintájára készitsenek másikat asbettalpbeléssel, ugyanannál a czipésznél s aztán küldjék ide

Hisszük, hogy e vadászczipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelőek, a mint megfelelők voltak a szalonczipők.

Zágráb, 18 8. julius hó 8-án.

Krahl, huszarkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke a következőket irja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetétü czipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, ugy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvo-lást nem igényel.

Szives tanácsát köszöni

Dánoson, 18?7. évi szeptember 17-én. tisztelő hive

Wekerle Sándor

Ne viseljünk lábbelit a Dr. Högyes-féle szab. Asbesttalp betét nélkül.

A magy. kir. honvédségtől czélszerünek elismerve.

Nincs többé lábfájás.

Óvjuk lábainkat az izzadástól és meghülestől.

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid ideí viselés után **megkönnyebbül a járása** annak, ki czipőjét **dr Högyes által szabadalmazott asbesttalpbéléssel** látja el.

Kettősvastagságu **1.20** kr., egyszerü **60** kr., homoktalp **40** kr., gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbélés kitünőségét legjobban bizonyitja, hogy a **cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállittatott.**

Szétküldés csakis utánvéttel, vagy a pénz előleg-s beküldése mellett. Felvilagositások, prospectusok és köszönetnyilvánitások ingyen. **Kapható kizárólag:**

Asbestárugyár bet. társaság

Budapest, VI., Sziv-utcza 18.

DIETZL JÓZSEF

bornagykereskedő és bortermelő.

Cs. és kir udvari szállitó, valamint Ő csász. és kir. fensége József főherczeg udvari szállitója, Szerb kir. udvari szállitó

Budafokon.

Ajánlja tisztán kezelt asztali-, pecsenye és csemegeborait palaczkokban, valamint hordókban.

Különlegesség

Budai sashegyi saját termése.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. Közönség becses tudomására hozni, hogy I. Ker., Egyházt éren fiókü zletet nyitottam. — Ízlést, tej, tejszin és vaj. finom- és pék-sütemény a nap minden órajában frissen kapható

LÖVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

Kávé import.

Szállitás közvetlenül **Triestből** elvámolva és bérmentve utánvét mellett:

4½	kgr.	finom **Cuba** nagyszemü . . .	o.-é. frt	**6.—**
4½	„	valódi „ I. rendü	„	**6.50**
4½	„	„ **Jáva**	„	**5.78**
4½	„	**Portorico**	„	**5.82**
4½	„	„ legfin. I. rendü	„	**6.46**
4½	„	**Gyöngykávé**	„	**6.36**
4½	„	**Laquayra** igen finom .	„	**7.—**
4½	„	valódi **nyugotindiai** . .	„	**7.—**
4½	„	**Ceylon** különl. nagyszemü	„	**7.36**

vasuton 30 kgr. vételnél 7 krral kgrja olcsóbb.

Kitünő minőségü valódi áruért kezeskedünk.

Ajánlunk kezesség mellett **kétszer égetett szilvoriumot** és **borovicska** pálinkát, közvetlenül szállitva, **Fleischacker Lipót és tsa** urak pálinka főzdéjéből **N.-Kanizsán,** eredeti 4 literes hordócskákban 5 frtért bérmentve minden postaállomásra utánvét mellett.

SOMOGYI és TÁRSA

Budapest, VII., Kertész-utcza 37.

Röck István

gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje

BUDAPEST, IX., SOROKSÁRI-UTCZA 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajógépeket.

Lokomobilokat,

kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket,

Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes hűtőcsövekkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**

Teljes hűtőtelepeket és jéggyárakat

szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizmütelepeket, gözmalmi- és téglagyári

berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömbzéki emeltyü szerkezettel.

BRAUN LIPÓT

gépharisnya-kötészet

BUDAPEST, I., Pauler-utcza 1. sz.

Elvállal harisnyák fejelését

valamint

uj harisnyák kötését.

Európa kávéház

V., Ferencz József-tér 5.

Esténkint egy elite

NŐI ZENEKAR

hangversenyez.

Egész éjjel nyitva.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legtisztább egyenes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és bolyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest

Nyomatott Kaufmann József kő- és könyvnyomdájában Budapest, V., Arany János-utcza 4.

Budapest, 1899. VIII. évfolyam 34. sz Vasárnap. Karácsonyhava (Deczember).

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek:
Budapest. I., Városmajor-u. 28.

Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG:
I., Városmajor-utcza 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A székes fővárosi törvény.

Heltai Ferencz egyik legmunkásabb, legszorgalmasabb tagja a székes főváros tárvényhatóságának. Nem csak szorgalmas, de lelkiismeretes is, ki sokat tud és van érzéke a közigazgatáshoz.

Perczel Dezső a volt belügyminister bizta még meg Heltai Ferencz országgyülési képviselőt, hogy a fővárosi törvény reformjának törvényjavaslatát dolgozza ki.

Heltai Ferencz emlékirat alakjában tárgyalja a fontosabb elvi kérdéseket. Ezek megoldása nem ujitás, hanem ujjá alkotás.

A székes főváros ujjászervezése a vidéki vámokat is érdekli, mert Budapest a vámok rendezésének és igazgatásának mintája.

Szerettük volna, ha Heltai emlékiratában a kerületi előljáróságok, szóval a kerületek függetlenségét szélesebb keretüvé tette volna. A székes főváros jövőjének biztositéka a hatáskörök megosztásában van, az az a *decentralisatióban* . . .

Sok bába között elvész a gyerek. Ez a közmondás illik a 400 tagu törvényhatóságra. Sok beszédre van itt alkalom, sok beszédnek pedig sok alja van. Az is hiba, hogy politika uralkodik a közgyülésen. Ezt a korcs állapotot gyógyitani kell. A magánérdekek képviseletének sincs helye a törvényhatóságban s erre nézve is üdvös inditványokkal szolgál *Heltai*.

Mi a magunk részéről helyesnek tartjuk a *városi választmány rendszerét* s nem aggódunk a felett, hogy a választmány munkássága a székes főváros javára ne szolgálna.

A bizottsági tagok számának leszállitása nagyon jó eszme. Megszünnek a tulságos pártoskodások, a tettnek több tér nyilik s meghonosulhatnak a *kerületi egyletek*, hol a beszédre alkalom nyilik s ezzel megerősödik a városi élet . . .

Heltai javaslata olyan, hogy csak szakaszokba kell szedni és készen van a *törvény*. Minél hamarább lesz belőle törvény, annál jobb.

Az emlékirat a következő kérdéseket tárgyalja: 1. A választó jog, 2. a közgyülés és a bizottsági tagok választása, 3. a főpolgármester és a tanács, 4. a közgyülés hatásköre és 5. a városi hatóság viszonya más hatóságokhoz.

A választó jogra vonatkozólag azt bizonyitja, hogy a mostani törvény ama követelése, hogy a községi választónak jelentkeznie kell, aránytalanul csökkenti a községi választók számát. 1897-ben Budapesten 36,233 országgyülési választóval szemben csak 22.555 községi választó volt. Ismerteti az angol, belga, franczia, olasz, német és ausztriai választójogot s arra a konkluzióra jut, hogy mindenütt a szociálisták javára vált. A cenzust mai alakjában fönn akarja tartani s azt az elvet kivánja kimondani, hogy a város képviseletében, mint gazdasági és kulturális testületben csak azok vehessenek részt, a kik a városi szolgáltatásból is kiveszik a részüket. Az általános vagy nagyon kiterjesztett szavazatjog a birtoktalanok gazdálkodását jelenti a vagyonosok rovására. Az önálló nőknek meg akarja adni a választó jogot, de személyesen kell gyakorolniok. A törvény ama rendelkezését, hogy csak az irni és olvasni tudók lehetnek községi választók, oda kivánja módositani, hogy a magyarul irni és olvasni tudók legyenek választók. A két évi tartózkodást fönn kivánja tartani. Javasolja annak a kimondását, hogy a főváros tisztviselői vagy alkalmazottjai választójoggal ne birjanak. Az állami tisztviselők választójogát azonban föntartja.

A törvényhatósági bizottságra s a városatyák választására vonatkozólag azt mondja, hogy 400 városatya sok. A mostani közgyülés valóságos népgyülés, a mely gyakran még az előadót sem engedi szóhoz jutni. A 400 állás csak arra jó, hogy a politikai és személyi érdekeket kielégithessék. Javasolja, hogy csak 120 városatya legyen. Valamennyit a polgárság válaszsza s a virilizmust töröljék el. Ki akarja kötni, hogy a városatya csak nagykoru lehet. A 120 városatyát igy osztja meg: I. kerület 8, II. kerület 8, III. kerület 4, IV. kerület 14, V. kerület 16, VI. kerület 20, VII. kerület 20, VIII. kerület 18 és IX—X. kerület 12. A kisebbség képviseletét igazságosnak mondja, de nem kivánja törvénybe vétetni, mert Budapesten nincsenek városi pártok.

Az összeférhetetlenséget illetőleg az akarja kimondani, hogy a ki a várossa[illegible]

A „Buda és Vidéke" tárczája.

Hol a vad leány?

— Regény. —

Irta: Erdélyi Gyula.

HATODIK FEJEZET.

Olimpia.

(Folytatás.)

— Azt hiszed, hogy Olimpia méltó a te szerelmedre? Jobb most csalódnod, mint később, midőn még jobban beleélted volna magadat és életetek jobban összeforr. De nem is nyilatkoztál.

— Hát nem nyilatkozat az, midőn kérvekérem, ne legyen más, mint eddig volt. Hát nincs a szavaknak zenéje? Láthatott, hogy szeretem.

— Ezt észrevenni kellő szavak nélkül csak müveltebb képes.

— Hát nem látta, hogy bementem vele az oroszlánok ketreczébe? Hisz magad mondtad ezt szerelem vallomásnak. Nem igy mondtad?

— Igen, akkor. De látod, te adtad nekem a pápaszemet, a min a világot nézem és jól látok rajta, jobban, mint azelőtt. Visszaadom, nézz te is ugy, mint én.

— Mit látnék én már szépet?

— Menj vissza tudományodhoz, mely már is szemrehányva kérdi, szeretsz-e még? Hadd Olimpiát és a szédelgőket, kik ugy fognak járni, mint a habok, hogy önmagukat törik össze.

— Ha megtudnék nyugodni, de vihar vagyok egészen

— A vihar hamar mulik . . . Nem is kell a végét várnod. Zendehelyi István báró közönséges zsákmánynak nézi Olimpiát és el is ejti s romokban kerül a bódéba vissza . . .

— Akkor megölöm Zendehelyit,

— Jobbat tanácsolok annál. Ne törődj velük. Keress magadnak más kört. Hiszen te mondtad, hogy ők milyen álarczosok és képmutatók. Neked hivatásod van. Töltsd be. Látod, én is csalódtam, én is lobbanékony vagyok. Előbb Agatha, most Olimpia. Nekem is tetszett ez a leány. Tréfásan indultunk a versenyre és most milyen komolyan veszed. Róbert, légy eszeden.

— Te is szeretted?

— Szeretni . . . Arról a költők másként beszélnek; lehet, hogy szerettem, szeretem, de hátha csak a vér lángolása ez?

— A vér lángolása!

— Igen, a vér lángolása. Nézz másra és elmulik. Kerüld és elveszted, az igaz szerelemre pedig tüz, ha kerüli tárgyát.

— Igazad van, ezzel az álakkal nem lehet szeretni.

Tudós barátom, tévedsz. A ki megért téged, az szeretni fog. És hátha van olyan, a ki ért, a ki szeret. Hidd el, az szeret igazán, a ki titkolja . . .

— Már én bezárom szivemet, e sebbel halok meg.

— Hohó, nem azért neveztél ki engem a szív mértanának müvelőjéül, hogy ezt elfogadjam. A szivnek nem lehet parancsolni. Mikor nyilik, mikor záral; egy kép fér-e el benne, vagy több, ez egy nagy titok, mi csak idők folytán pattan ki.

A főhadnagy beszélt, de tudta jól, hogy egyelőre kevés sikere van vigasztaló szavainak, mert barátja szivében mély a seb. Tudománynyal, költészettel foglalkozó emberek sokkal érzékenyebbek. Az a kérdés, vajjon meghalt-e az az eszmény, melynek Berdár Róbert alakot keresett, a nő a maga ösegyszerüségében, romlatlanságában? Nem halt meg, mert még sem találta, vagy észre sem vette, ha látta is. Az egy nagy talány, bibort

nyereségre irányuló üzleti viszonyban van, az nem maradhat a törvényhatóság tagja, nem lehetnek városatyák azoknak az intézeteknek, vállalatoknak tulajdonosai, igazgatósági, felügyelő-bizottsági tagjai és tisztviselői, a melyek üzletük folytatására városi vagyont, közterületet szerződés utján vesznek igénybe, a menynyiben a szerződésben üzleti nyereségtől függő szolgáltatások vannak kikötve vagy a lakosság által fizetendő dijak időnkint való meghatározására a törvényhatóságnak befolyása van. Az állami tisztviselők városatyák nem lehetnek.

A főpolgármesteri állást, mint fölöslegest meg akarja szüntetni. Nem tartja helyesnek azt sem, hogy a polgármester, tisztviselő legyen, a kinek 20—30 évi városi szolgálatban meggörbült a dereka s nincs a közgyülésre sem befolyása. A polgármestert és az alpolgármestert a közgyülés a maga kebeléből szabadon választja s a választást a kormány vagy a korona megerősiti. A polgármesteri állás tiszteletbeli állás. A közigazgatási funkciók államositását tartja megengedhetőnek. A tanácsot mai szervezetében a legképtelenebb alkotásnak mondja. A közgyülésnek fönn nem tartott ügyeket egy állandó bizottság, a városi választmány intézi, a melynek 20—25 városatya a tagja. A tanácsosok pedig csak osztályvezetők legyenek s mindenben egyenranguak a kerületi elüljárókkal. A közgyülés választja még pedig életfogytiglan a tanácsosokat s a főtisztviselőket, a többit a polgármester nevezi ki. A közgyülés választását a belügyminiszter megerősiti. A számvevőséget egészen beolvasztja az ügyosztályokba.

A közgyülés hatáskörét redukálja, mert a kisebb ügyeket a választmány intézi el. Szükségesnek tartja azonban, hogy a közgyülés jogkörét kiterjeszszék s csak bizonyos redukált ügyekben legyen meg a belügyminiszter jóváhagyási joga.

A város háztartására vonatkozólag törvénybe akarja iktatni, hogy adókból a háztartásnak csak az a része födözhető, a melyet a városi vagyon jövedelme, az illetékek és járulékok nem födöznek. A város, külön jóváhagyás nélkül az egyenes adók után 40%, a házbér után 10%-ig szedhet városi adót. A kövezetvámot el akarja törölni. A városi háztartás szégyenfoltjának mondja, hogy a nyilvános területek igénybevétele után csak 181.000 frt bevétele van.

Végül a fővárosnak a társhatóságokhoz való viszonyát tárgyalja. A közigazgatási bizottságnak miniszteri tanácsos lehetne az elnöke. A közmunkatanácsot föntartja, de hatáskörét szervezni kivánja. A kerületi elüljárósági törvényt be akarja olvasztani az uj törvénybe, a város és a rendőrség viszonyát tisztázni kivánja és végül föltétlenül szükségesnek tartja, hogy az állami közigazgatás kö tségét az állam fizesse meg.

Budapest régiségei.

Elfogadjuk a „Magyar Szemle“ szemrehányásait, hogy Ó-Buda kincsével Akvinkumot épen székes-fővárosunk lakoss ga törődik legkevesebbet Az akvinkumi régiségeket ma is több külföldi nézi, mint budapesti. Bizony kevesen élvezik a klassikus kor emlékeit — ingyen

Külföldön azok a városok, a melyek helyén vagy környékén a római kulturának némi emlékei megmaradtak, büszkék e romokra, mint a régi családok őseikre; a németek, francziák legendákat füznek köveikhez, az olaszok elkeritik és beléptidij mellett mutogatják . . .

Még a tanulókat sem viszik ki az ó-budai régiségekhez, pedig az idén gazdag eredmények vannak és pedig művészi szempontból egy néger bronz szobrocskája, néhány sirkő, kulturhistóriai szempontból a Papföldön kiásott magánházak voltak legnevezetesebb eredményei, topografiai szempontból egy mértföldkő, a melynek feliratából Akvinkum központja s ennek megfelelően az ásatásoknak még nagyobb reményekkel kecsegtető iránya is megállapitható.

A tanuló ifjuság figyelmébe ajánljuk az Akvinkumi romokat.

Magyar női munka a párisi kiállitáson.

A jövő párisi kiállitásnak érdekes látványossága lesz egy gyönyörü szőnyeg, a melyet Fadrusz János szobrász neje készit. Fadruszné nemcsak ügyesen fest, hanem művészi kivitelü női kézimunkákat is készit. A kiállitásra szánt szőnyeget, a melyen már több hónap óta dolgozik, tiszta magyar motivumok után készíti Fadruszné. A szőnyeg mintáját maga festette régi szőnyegek és himzések után. Az iparművészeti muzeum, a mely a szőnyeget megrendelte, egy ősrégi magyar szürt is bocsátott a művésznő rendelkezésére, hogy mintául használja. A szőnyeg egy méter széles, hosszusága pedig egy méter 30 czentiméter. A szövet alapjában szmirna-módra készül, de nemcsak sokkal nemesebb anyagból való és kivitelre sokkal fárasztóbb, hanem egyuttal összehasonlithatatlanul művészibb szerkezetü is, mint a közkézen forgó perzsa szőnyegek. Fadruszné remeke tiszta selyem. Alapvázát több méter hosszu, nyersszinü selyemfonalak szolgáltatják, melyek — számra nézve 4200-an — egy szövőszékforma, meglehetős komplikált rámára feszülnek, párhuzamos sorokban. Erre az alapra harminczötféle szines selyemfonalak garmadájából 750 000 kötést kell végezni, egy-egy kötésnek pedig két öltés felel meg. A tü e szerint másfélmilliószor megy keresztaz alapfonalak szövedékén. Ezt a rengeteg kézimunkát Fadruszné két segéddel fölváltva végzi. Szeptemberben fogtak hozzá és február végére elkészülnek vele. A szövés naponkint hat kötéssorral, hetenkint 5—6 czentiméterrel halad. Fele a munkának már kész. Számos szakférfiu és müértő, a kik a készülő remekmüvet megnézték, igen nagy elismeréssel nyilatkoztak Fadruszné müvéről.

Minket ez a remek női munka közelebbről érdekel, mert Fadruszné urhölgy ezt Budán naphegyi palotájában készíti, tehát mi azt, mint a budai müipar alkotását méltathatjuk. A mennyire örülünk ennek a diadalra hivatott munkájának a női tündér ujjaknak, kesereghetünk azon, hogy fehér holló ritkaságba megy a családi élet egyik megőrizője, a női munka. Penelopének még férje oda járt, a női munka volt vigasztalása és őrzőangyala. Azt mondják hét évig dolgozott egy szőnyegen. A magyar történet legkiválóbb nő alakjai, oltárteritőt, urasztal kendőt, mise mondó ruhákat himeztek. Ma a nők legtöbbje himez és hámoz a semmit nem tevésben Hajdan a királynék is odaültek a rokka mellé, vagy dolgoztak kézimunkát. Ma kötelezett tantárgya a magasabb nő képzésnek, de nem életszükség, nem élvezet.

Deák Ferenczet a magyar nők egy himzett székkel lepték meg. A családi körben a női munka volt az ajándék s bizony kevés diszmükereskedés élhetett volna meg.

Le a kalappal Fadruszné urhölgy előtt.

ölt-e vagy daróczban él; az az egyszerüség és eredetiség.

Hirtelen megebédeltek és ők is elmentek a Minerva-szalónba . . . Elég uriasan és nagyvilági módra jelent meg Olimpia és Kalipszánó Balzamó mester. Zendehelyi István báró melegen üdvözölte az uj tagokat és Olimpiát mindjárt maga mellé ültette. Nem a tudós csigász, a kedves elnök beszélt, hanem az ügyes udvarló, ki merész, bátor és biztos, hogy olyan kártya van a kezében, melylyel megnyeri a parthiet. Valóságos emberszeliditő volt, leginkább asszonyemberszeliditő.

Sok vad leányt idomitott ő már a maga czéljaira. Az ő elve az, hogy átélvezze a világot és ezeket az élvezeteket mások fizessék. Csinos, jómodoru ember. Ez a példány az, a mely legjobban tetszik a nőknek. Csengő, dallamos hang, nyugodt tekintet, mosoly az ajk körül folytonosan. Egyszerre csak rácsap valakire a tekintetével, azután lesüti szemét, de oly művészettel, hogy lássa, milyen hatása van tekintetének. A főhadnagy érdekkel tanulmányozta ezt a nagyméretü szivet. Ezt a kigyó-embert, ki összezuzza azt, a kit megölel.

Berdár Róbert egy sarokba vonult el és összehuzódva, nem gondolva pupja elrejtésére, nézte Olimpiát, az ő szemeiben a világ legremekebb teremtés-t. Átfutotta a főhadnagy szavait, a ki ugyancsak idézgetett az életbölcsességből, de nem tudott megfelelni rá, vérlángolás vagy szerelem érintette-e szive idegeit.

Ő csak azt látta, hogy ez a leány szép, nagyon szép és a tudós nők között minden tekintetben kiváló. Egyszer észrevette azt is, hogy barátja is abba az irányba néz. Nini, hátha ez a katona csak azért beszélt ugy, hogy őt a versenyben megelőzze. Nem, az nem lehet, ez a fiu teljesen őszinte. Ha ő komolyan versenyezni akarna, ugy bizony Olimpia nem mondana nemet. Megszégyenlette ezt a sértő gondolatot Jobban odanézett és azt látta, hogy Olimpia egészen megfeledkezve arról, hogy mások is vannak a teremben, le nem tudta venni szemeit Zendehelyi István báróról és ugyancsak tüzelte a tudományos láz . . . Szegény leány! Őt is megvesztegeti az a kigyótekintet, őt, a kinek a nézésére az állatvilág királyai félénken lapulnak meg.

Felállt, kinézett az ablakon. Gyermekek labdáztak az utczán. Ő sohasem labdázott, sohasem volt gyermek. Szerencsétlen kinövése miatt nem vehetett részt a játékban. Inkább leány-gyermekekkel játszott, a kik védték is őt a szeles fiuk durva tréfái ellen.

Igy telt el diákkora is. Mindig sulyos volt az a kis ferdeség. Igaz örömet ritkán élt meg, de azért kedélye néha csillámlott és kifejlett benne a gúny s az éles ész. Vivott, uszott, csónakázott később, hogy kifejleszsze izmait. Bonvivant-fiuk társaságában élt, egyideig nem is vette észre a kinövést. Pajtásai szerették. Élénk, vidám, kedélyes volt a társaságban. Sziporkázott ajkairól az élcz. Egyidőre elaludt benne az a fájdalom, mely teste fogyatkozása miatt kinozta, hogy azután nagyobb erővel törjön ki.

A nők jó czimborának nézték és sohasem férfinak. Nem mindig vette észre, de ha észrevette, egyidőre kerülte a világot és a legrendkivülibb helyeket kereste fel. Állatkert, állatsereglet, czirkusz mutatványok kicsit izgatták s elfelejtették vele töprenkedéseit Maga a Minerva-szalón, hol nála nagyobb tudós nem volt, állatseregletnek tünt fel előtte, hol elszunnyadtak önmagával harczoló sejtelmei, aggasztó érzései . . . Itt féltek tőle, mert leleplező hajlamokat is mutatott.

(Folyt. követ.)

Harmincz éves jubileum.

A napokhan kezembe akadt a budai királyi egyetemi főgymnasiumi önképzőegylet ötödik évkönyve 1868—69-ből. Ez a könyv harmincz éves jubileumot üllhet s méltó arra, hogy a Buda és Vidéke a harmincz éves évfordulóról megemlékezzék.

Az önképzőkör tagjai ma már bizony a férfi koron is túl vannak s közülük sokan váltak kiváló emberekké.

Az 1868-ik év titkári jelentését Jankó Miklós irta, kinek neve ismerős a magyar tudományos világban, s két pályadijat nyert az önképzőkörben, mint VII-ik osztálybeli tanuló. Forditással, Ovidiusból és egy lyrai verssel. A biráló választmány elnöke az életét nem régiben öngyilkossággal végező jeles magyar iró Péterffy Jenő volt, ki évközben Göthe Faustjáról értekezett.

Az 1868-ik évből az önképzőkör tagjai között találjuk Spányi Kálmánt, Timon Ákost, Lakatos Aladárt, Werner (Vértessy) Ferenczet, Miltényi Gézát, Hankó Ödönt, Máltai Hugót, Gajzágó Bélát, Latinovich Ernőt, Szebeni Antalt stb. 1869-ben ezeken kivül ott vannak: Németh Péter, Oeffner Ferencz, Nendtvich Gusztáv, Hegedüs Ferencz, Kapoczffy Béla, Rónay Béla, Ruffy Pál stb.

Az 1869-iki évben a titkári jelentést Timon Ákos titkár irta.

Bizonyára kedvesen emlékeznek vissza mindanynyian ifjuságok alkotásaira és ábrándjaira.

Osztoics Mihályné.

Osztoics Mihályné szül. Lyka Mária urnő november hó 26-án rövid betegség után élete 53-ik, boldog házasságának 33-ik évében meghalt. Nemes szivü, müvelt lelkü nő volt s minden perczét életének nemes tettek ékitették. Emlékét minden ismerőse áldja s a szegények hálaadó imájokba foglalják jóltevőjöket. Halála legelső sorban férjét Osztoics Mihályt, az első kerület nagyérdemü városbiráját s a Ferencz József rend lovagját és nevelt leányát Kuparits Emiliát sujtja, de érzékeny részvéttel osztoznak a gyászban a rokonság az ismerősök és tisztelők. A megboldogu t temetésén nagy és előkelő közönség jelent meg. A szertartást fényes segédlettel Bogdanovics Lucián budai görög keleti püspök végezte s a Tökölyi intézet növendékeinek énekkara meghatő gyászdalokat énekelt. Nyugodjék békével. Áldott legyen emléke, annak, ki a jotékonyságot páratlan bőkezüséggel a Jézus törvényei szerint gyakorolta. Nem hiuságból, de jó szivből adakozott a nélkül, hogy ez nyilvánosságra került volna.

Borgazdaság.

Ez a szó nem valami borral való manipulácziót, borkezelést vagy kereskedést jelent. Ennek más az értelme. A kik a budai polgári lövészegyesület pénteki vacsoráira eljárnak (s ki ne járna azokra szivesen?) azok jól tudják, hogy a czimben kitett jó igazi magyaros vendéglátást jelent, a minőben manapság csak a keveseknek van részök; szives áldozatkészséget is, a minőt a társadalmi élet felpezsditéséért csak olyanok képesek meghozni, a kiknek a jó barátság, s a társas együttlét nagy fontossága iránt a kellő érzékök megvan. Kevesen vannak az ilyenek mai napság, de hogy mégis vannak, azt a budai lövészegyesület pénteki vacsorái bizonyitják. Nem hiszem, hogy volna társas-kör, ahol a baráti és embertársi jó viszonyt olyan szépen és oly sikeresen ápolnák, mint itt. Ezek a társas összejövetelek valóságos fokmérői a barátságnak, mert ezeken valóságosan ki szokott tünni, ki mennyi jóbaráttal s tisztelővel dicsekedhetik.

A legutóbb — nov. 24-én — tartott borgazdai vacsora 3 pátronusa aligha össze nem veszne azon, hogy a megjelent nagyszámu vendégek közül mennyi illette különkülön egyőjöket, hogy ha háromságuk daczára nem volnának érzelmük és gondolkodásuk tekintetében egyek. És a hol már a gazdák között is megvan az a szép egyetértés és összhang, csak természetes, hogy ott a vendégek közé se furakodhatik a disszonánczianak még a látszata se.

E minden tekintetben fényesen s impozánsan sikerült vacsoráról már napokkal megelőzőleg sokat beszéltek széles körökben. Ha az ismerősök egymással találkoznának, mint legközelebbi ujságról e készülő borestélyről emlékeztek meg. A hol hárman összeverődtek ott bizonyosan erről folyt a szó. Az egyik azt vitatta, hogy őt Duma, Szalay és Bauar hivta meg, a másik ennek ellenében azt állitotte, hogy őt Szalay, Duma és Bauer kapaczitálta, mig a harmadik azzal igyekezett lefőzni két társát, hog őt meg Bauer, Duma és Szalay invitálta.

Denique, a triumvirátus kitünően csinálta a dolgát s igy történt aztán, hogy a lövészegyesület nagy terme alig győzte befogadni a sok vendéget, a kik lehettek vagy kétszázan. Öröm volt végig nézni a fehér teritékü hosszu asztalokon. Együvé kerültek a társadalom legkülönbözőbb elemei: a magas állásu hivatalnok a legderültebben koczintott az egyszerü tisztes iparossal, az iskola munkásai a kereskedővilág tevékeny tagjaival stb.

A felköszöntők sorát az egyesület főlövészmestere Del Medico Agoston nyitotta meg — régi szokás szerint a vendégekre üritvén poharát. Lendületes szép beszédben folytatta a tósztozást Rupp Zsigmond, a pénteki estélyek derék elnöke s a három borgazdát; Duma Györgyöt, Szalay Győzőt és Bauer Józsefet éltette Dumának felemlitvén azokat az érdemeit, melyeket a II. ker. békéjének helyreállitása s a két polgári kör egybeolvasztása körül szerzett; Szalaynak kiemelvén nagy szerénységét s több téren kifejtett kiváló és hasznos tevékenységét, Bauernak pedig azt a fáradhatatlanságát, melyet mint az egyesület egyik gazdája s a konyha buzgó ellenőre a pénteki estélyek teljes megelégedésére kifejt. A borgazdák nevében Duma György szólalt fel s hosszabb, talpraesett beszédben fejezte ki köszönetét azért a megtiszteltetésért, melyben a megjelentek őt és két társát ez alkalommal részesitették. Felköszöntőt mondtak még Buday József dr, Aldássy József, Juhász Ödön, Cathry Károly, továbbá Bencze Benő, a III. ker. derék elöljárója és Kugler József a III. ker. érdemes város birája és Schäfer Gusztáv.

A kedélyes társaság a legjobb hangulatban — melynek fokozásához nagy mértékben járult a felszolgált pompás bor s Berki Károly jó zenéje — késő éjfélig maradt együtt s mindenki legkellemesebb impressiókkal távozott a minden tekintetben fényesen sikerült borestélyről.

Üzletengedélyek.

Évenkint ezekre az üzletágakra váltanak legszámosabban bárczát:

Első sorban italmérésre, melyeknek száma évenkint igen tetemes (1898-ban 1040); igen tetemes összeget képviselnek az eledelipar terén előforduló üzletnyitások is: évenkint 3—600 kávéház- és kávémérésre, 100 200 vendéglőre és korcsmára, 100—200 hentesüzletre adnak engedélyt. Jelentékeny mozgalom mutatkozik a ruházati ipar terén is; 1898-ban pld. 267 szabó és 195 czipész nyert iparengedélyt. A többi iparágak közül nagyobb élénkség mutatkozik az asztalosipar (100), a lakatosipar (68), a bádogosipar (68), és az épszeripar (59), terén. Nagy számmal fordulnak elő a közlekedési vállalatok is, u. m.: bérkocsis és személyfuvaros (228), fuvaros (300), szállitó és bizományos (65) engedélylyel. A kereskedelem egyes ágai közül legélénkebb volt a füszerkereskedés 148, a divatczikk-kereskedés 102 és a rövidáru-kereskedés 112 iparengedélylyel. Kiadatott továbbá ügynöknek és alkusznak 168, szatócsnak 554, aprófa- és szénárusnak 245 iparengedély. A személyes szolgálatnál fodrász és borbély 261 uj iparengedélylyel szerepel.

Budára is elegendő esik ezekből a számokból, pedig az üzletek mindenfelé panganak e mellett, az is baj nálunk, hogy ma már a hajduból is lehet harangöntő. Angliában ezért beszélnek a czéhrendszer visszaállitásáról.

Negyvenezer végrehajtás.

Az adóvégrehajtásokat nem számitva a székes fővárosban ügyvédi körbenjövetellel, 40,000 végrehajtás van évenkint. Ezek a végrehajtások a 18 birósági végrehajtónak azt mondják 100,000 forintot jövedelmeznének. De hát mennyit jövedelmeznek az ügyvédeknek. Az I—III. kerületben több a 20 forinton alól levő követelések perlése, tehát ez a végrehajtónak és ügyvédnek nem jövedelmez s a mi végrehajtóinkra abból a 100,000 forintból kevesebb proportió jut.

Szomoru és megdöbbentő kép ez. Századunk a nyomorból gazdagodik. Nincs nyilt uzsora, de van alattomos. Az uzsorások helyére az az uzsora lépett, melynek alapszabályai vannak.

Negyvenezer végrehajtás, negyvenezer családot tesz évenkint tönkre. Negyvenezer foglalási jegyzőkönyv, negyvenezer koldusbot egy esztendőben. Enynyit sem Kun László, sem a tatárjárás nem tett tönkre.

A végrehajtást szenvedők többnyire tisztviselők, kisiparosok. A hitelezők jobbára pénzintézetek.

Nem csak könyelmü adósságokért vannak ezek a végrehajtások, hanem a csekély fizetés, a drágaság, a megélhetés nehézségei.

Nem lehet ezt az államnak bekötött szemmel nézni.

Legalább egy évre szüntessenek be minden végrehajtást, mert az általános elszegényedés többet pusztit a pestisnél is. Ez ellen pedig vesztegzárat állitanak, óvó intézkedéseket tesznek, pedig a ragály nem öl meg annyi embert, mint a végrehajtás.

Fényes esküvő.

A napokban fényes és ősmagyaros jellegénél fogva ritka lakodalom volt Buda-Ujlakon. Benedek Sándor, a közigazgatási biróság itélő birája, székes-fővárosi bizottsági tag s a III. ker. iskolaszék elnökének közéletünk kiváló vezérének leányát, Margitot vezette oltárhoz Benedek Endre pozsonyi p. ü. fogalmazó.

A menyasszony a kis baczoni Benedek család szabolcs-megyei, völegény pedig a család erdélyi ágából származik s ez a nász a család 100 év előtt egymástól elszakadt, két ágának ujbóli egyesülését jelenti.

A polgári esküvő délelőtt volt Márkus Imre budai anyakönyvvezető előtt, az egyházi szertartás pedig a menyasszony szüleinek császárfürdői lakásán délután folyt le. Az esketést. Mészáros Sámuel. óbudai református lelkész végezte, ki az ifju párhoz megható beszédet intézett. Az esküvőn jelenvolt dr. Ott Ádám római katholikus plébános is, ki folytonos tanujelét adja vallási türelmességének. Az ifju pár körül csoportosultak a hivatalos személyiségek Adamovits Vilmos, közigazgatási biró és Benedek Lajos fővámtiszt (Brasóból) mint násznagyok, özvegy Bóta Béláné (Szerencsről és Czem-

bel Józsefné (Léváról) mint nyoszolyó asszonyok, Benedek Gizella, Gbriella, Erzsike, Bóta Ilus (Szerencs), Bozdogi Erzsike (Lisza), Holtzspach Lujza, Sik Hermin (Debreczen) Kozáry Cornelia nyoszoló leányok, Benedek Zsolt, Holtzspach Auról és Ödön, Manó Ferencz, Jobbágy István, Kozáry Gyula, Berencsy János és Vitányi Miklós (S. Patak) vőfélyek.

Az esküvő után ebéd volt a Császárfürdő vendégtermeiben, melyet táncz követetett kivirágos-kiviradtig.

A lakodalomban részt vettek a már fent emlitetteken kivül: özv. Benedek Aronné (Lisza), Bozdogi Bódog és neje (Lisza), Benedek János (Sátoralja-Ujhely), Benedek Béla, Benedek József és neje, dr. Benedek János és neje (Debreczen), Manó Erzsébet (Szatmár), dr. Nagy Gábor és neje (Hajdu-Nánás), Róka Józsefné (Beszterczebánya), Adamovits Vilmosné, Kádár Gusztáv és neje, dr. Vitányi Bertalan és neje (Szerencs), dr. Kovács Gábor és neje (Szerencs), idősb. Holtzspach Nándor, ifj. Holtzspach Nándor és neje, dr. Bencze Benő és neje, Kugler József és neje, Kugler Sándor, Kozáry László és neje, dr. Szalay Sándor és neje, Mészáros Sámuelné.

A lakoma nem csak gazdasága, de izléses volta miatt is dicséretére válik a Császárfürdő derék vendéglőse, Éder Antal ismeretes szakértelmének és buzgóságának.

Gróf Karácsonyi Guidó emléke.

A Gróf Karácsonyi Guidó emlékbizottság gyülésén elhatározták, hogy Erdélyi Gyula mielőbb irja meg a nagy emberbarát s a kitünő hazafi életrajzát. Erdélyi Gyula bejeleütette, hogy a munka tervezetével készen van s ez a következő főbb részekből fog állani: I. Gróf Karácsonyi Guidó méltatása. II. Gróf Karácsonyi Guidó mint a Krisztinaváros egyik alapitója. III. Gróf Karácsonyi Guidó alapitványai. IV. Alapitványainak társadalmi és irodalmi hatása. V. Gróf Karácsonyi Guidó gazdaságai VI. Szellemi hagyományainak folytatása. A füzet elején gróf Karácsonyi Guidó arczképe lenne.

A sajtóról.

A sajtóról érdekesen nyilatkozik Báró Kaas Ivor. Idézzük: „És a sajtó? Ne szólj szám, nem fáj fejem. Régen volt, hogy a sajtó politikai tényező volt. Ma, mikor annyi magyar lap van és oly nagy olvasó, közönség, mint soha azelőtt, csak ráfogás, hogy a hirlapok közvéleményt csinálnak vagy azt képviselik. A publikum olvassa, hogy kiváncsiságát kielégitse vagy üzleti érdekeit keresse a hirdetésekben, a politikusok pedig reklámnak használják föl az ujságot. A sajtó nézeteket terjeszt, érdekeket képvisel, de meggyőződéseket nem alkot.“

Lám nem csak egyedül Zimándy szállitja értékére a sajtót. Báró Kaas Ivor is kimondja, hogy a sajtó nem közvélemény.

Uránia.

A közönség figyelmére méltó, a müveltség terjesztésének egy hatalmas eszköze, a tudományos szinház az **Uránia**, mely már azért is sokat ér, mert a németség egy tenyész fészkét robbantotta szét. Családapáknak kötelessége, hogy gyermekeiket ide elvigyék. A kiállitás remek, a tanuság megbecsülhetetlen .... Ugy értesülünk, hogy a hazai tárgyak közelebb bővebben kerülnek müsorra.

Budai iparossegédek egyesülete.

A budai iparosifjuság példát ad arra, hogy az iparos önképzést, ha komolyan veszik, a sikerek utolérhetlenek. A budai iparossegédek szini előadásai nem egyszerü mükedvelői, hanem müvészi szinvonalon álló előadások. Közelebb a „Barátságból“ és „Már Alszik“ vigjátékokat játszották. Az előadókat megtapsolták.

Széchenyi muzeum.

Az akadémia Széchenyi muzeuma ujabban a következőkkel gyarapodott:

A Széchenyi-Muzeum részére érkezett ajándékok: a) Preisner Ignácztól: Ungarns Staatsmänner, Parteiführer etc: b) Einiges über Ungarn. Nach dem „Néhány szó a lóverseny körül“ stb. — 2. Schumacher Sándortól: A „Fyens Stiftstidende“ (dán sap) 1899. májns 4-iki száma — 3. A nagy-körösi főiskolától: A nagykörösi főiskola önképzőtársulata „Széchenyi-emlékkönyve“ 1861. — 4. Az Eperjesi Szécheni-Körtől: Az Eperjesi Széchenyi-Kör Évkönyve 1897/98.“ — 5. a) Id. Szinnyei Józseftől: Különféle hirlapok Széchenyiről szóló czikkekkel, b) Gyászjelentés gr. Széchenyi István édes anyja haláláról — 6. Vukasinovits Józseftől: A Magyar Mérnök- és Épitészegylet Heti Értesitője („A magyar pantheon Széchenyi szellemében czimü czikkel.) — Köszönettel vétetnek.

Itt volna már az ideje, hogy ne csak titólázva, de komolyan gyüjtenék össze a legnagyobb magyar emlékeit.

Magyar nemzet története.

(Elbeszéli Bodnár Gáspar. Két kötet, 8-rét, 207 és 190 lap. A Szent-István-Társulat kiadása.) A magyar nép lelkülete manapság fölötte sok olalról van megtámadva. Tettel, szóval, irásban igyekszenek vallásos érzületét, erkölcsi nézeteit meglazitani, sőt a becsületről alkotott, veleszületett szigoru felfogását is veszélyeztetik, az izgatás egy része meg egyenesen hazafiasságában igyekszik megrenditeni.

A Szent-István-Társulat igazán magasztosan fogja föl hivatását, midőn „A magyar nép könyvtára“ czimü vállalatában „A magyar nemzet történetét“ bocsátja közre, hogy a nép lelkében mentse, a mit még lehet és erősitse, a mi abban megtartani való. Épen a nemzet története az, melyben a magyar embernek fölmutathatjuk a bennünket évezreden át föntartó Gondviselés művének uyomait, a történelem az melyhez minden tanulság és tanitás, minden fölvilágositás hozzáfüzhető, melyre a népnek és a gyermeknek szüksége van. Ezért iratta meg népies müveinek sorozata számára a Szent-István-Tarsulat is az előttünk fekvő kétkötetes munkát, ezek a szempontok vezették Bodnár Gáspárt, a mü tudós iróját is. „A ki hazájának történetét tudja“, — irja ő maga, — „az a magyar marad még e hazán kivül is.“ Bodnár pedig igazán érti annak mesterségét, hogy értesse. hogy kedveltesse meg a nép egyszerü fiával hazájának történelmét. A keresztéoy katholikus elvek szidoru szemelőtttartásával egyszerü, világos nyelven, de azért lendületesen, lelkeseo beszéli el a haza ezereves multját, a mint előre is vártuk oly irótól, ki önérzettel hivatkozhatik arra, hogy immár „maajdnem husz esztendeje, hogy a nép kedvéért ir.“ Különös ügyes fejezetei a Hunyadiak koráról szóló, a magyarság őstörténetére vonatkozó regék és mondák, keresztény hitre térésünk történetének előadása a történészek oly ujabb keletü kutatásainak alapján, kik nem tartották föladatuknak a magyar nemzeti mult eszményi fölfogásának és vallásos meggyőződésének megsértését. A második kötet a Mátyás király halálát követő gyászos korszakkal, Erdély történetével, a valsásos harczokkel s a Habsburgok uralmával foglalkozik. Egész napjainkig terjed s mindenütt kifogástalen vallásos és hasafias szellemben és a tárgyhoz illő, kellően tárgyilados handon és modorban. Igy kell a magyar népnek irni, ebben a szellemben kell előadni a magyar történelmet, hogy a nép csakugyan erkölcsi es szellemi hasznot merithessen fényes multjának tanulságaiból. Egyes újabban nagy port fölvert történelmi könyvek egyet mindenesetre tanulhatnak Bodnártól, a szigoru keresztény vallásos fölfogással párosult türelmességet.

A szépen kiállitott, csinosan kötött mü egy-egy kötetnek ára 30 krajczár. Oly olcsó, hogy a szegényebb néposztály is könnyen megszerezheti; kivánatos is, kogy minamar elterjedjen. Megrendelhető a Szent-István-Társulatnál: Budapest. VIII., Szentkirályi-utcza 28. szám.

Szépirás-iskola.

Vajda Pál székes-föv. polgári iskolai rendes tanár szépirásiskoláját II. ker., Fő-u. 51. sz. Biztos és alapos kiképzést nyujt: bank-, pénzintézeti tisztviselőknek és kereskedelmi alkalmazottaknak, ura és hölgyek részére, a magyar, német szépirási és rondirásbó, kik azt rövid idő alatt elsajátitani akarják. Hölgyek, valamint felsőbb intézetbe járó tanulók részére külön napok és mérsékelt dijak. Tanitó-, tanitónő-jelöltek (képezdei hallgatók,) a gyakorlati részen kivül a szépirás tanitásának módszerét is elsajátithatják. Tanitási idő naponként d. u. 4—9 óráig.

Ó-Buda „Otthona.“

Mint a várvaovárt vendég megérkezését szives örömmel üdvözölni szokás, épp oly szives örömmel üdvözölhedjük az ó-budai Korona-vigadót, a szék s főváros III-ik kerületének ezt az egyetlen mulatóhelyét, akkor, a midőn Budapest tulajdonát képező ez a régi épület uj gazdát nyert, Szlatky Dániel vendéglős és kávéháztulajdonos személyében. Szlatky úr és szeretetreméltó kedves neje kezdedtől fogva rajta vannak, hogy az ó-budai közönségnek a Korona-vigadót a legkellemesebb Otthonává változtassák Nemcsak a vendéglő, illetve a kávéház diszes átalakitása, de egyszersmind, a legkitünőbb magyar házi konyha, legjobb minőségü italok, pontos kiszolgálás által a legmesszebbre menő igényeket is kielégitve látjuk a Korona-vigadóban Bizonyság erre a s ámos látogatás, ugy az elite, mint a nagyszámu közönség részéről. Mondanunk nem kell, hogy Ó-Budának mások által elhanyagolt Korona-vigadója Phönixként ujjá született. Óhajtjuk is, hogy gazdástól együtt mentül tovább éljen és virágozzék!

A Halászbástya rendezése.

(A közmunkatanács jelentéséből).

A budavári Mátyás-templom restaurálását Schulek Frigyes tanár befejezvén, müvészi lelkesedésből tervet dolgozott ki, arra is, hogy a templom helyét szegélyező halászbástya stylszerűen szintéu rendeztessék. E tervet alapvonásaiban 1895. évről szóló jelentésünkben ismertettük s jeleztük, hogy az felölelte a Szent-István királynak emelendő emléket is, meiynek helyéül a déli halászbástya volt kiválasztva.

Az eszme ugy a magas kormánynál, mint e tanácsnál és a székesfővárosnál is visszhangra találván, ezen tényezők képviselőiből alakult vegyes bizottság tárgyalása alá jutott, miután a mages kormány, már előbb megállapodásra jutott volna, hogy a Szent-István emlék a déli halászbástyára jöjjön ugyan, de a bástya rendezésének keretén kivül álló feladatot képezzen, melynek megvalósitása iránt a kormány külön és közvetlenül fog intézkedni.

A vegyes bizottság tárgyalásai tehát tisztán a halászbástya rendezésére és azon monumentális lépcső épitésére szoritkoztak, mely a főherczeg Albrecht-útról vezet fel a bástyára.

Eltekintve a Szent-István emléktől, Schulek teryét a bizottság egyebekben teljes mértékben helyeselte s az kivitelre ajánlotta oly megállapodással, hogy a nagy lépcső épitéséhez szükséges területet a fővárosi közmunkák tanácsa szerezze meg, a rendezés költségét pedig a déli halászbástyánál a kormány, az éjszakinál a székes-főváros viselje, a kettő között a monumentális lépcső vétetvén elhatárolásnak.

E megállapodásokat az illető hatóságok jóváhagyták és elfogták, másrészt a kormány a reáeső munkálatok gyakorlati keresztülvitelét a fővárosi közmunkák tanácsára bizta. Hasonló kivánsága volt a székes-fővárosnak

az éjszaki halászbástya tekintetében, de végleges elhatározás előtt bevárni óhajtotta, miképen fognak a költségek a részletes tervezés során alakulni?

Első feladatunk volt ezek után Schulek Frigyes tanárral a tervezés és művezetés iránt szerződésszerü megállapodásra jutni, ami minden nehézség nélkül sikerült is, a mérnök egyleti dijszabás alapján a költségvetési összeg után számitandó 6¼% tiszteletdij biztositásával.

A kiviteli tervek készitését a müépitész ennek folytán munkába vette; de a monumentalis lépcső vonalában a székes-főváros kivánságára még előbb ideigleees feljáratot létesitett abból a czélból, hogy az 1896-iki országos kiállitás alkalkalmával a főherczeg Albrecht-útról jobban lehessen a Mátyás-templomhoz közlekedni.

Majd elkészült Schulek a kiviteli tervekkel is, de ezeket a ministerelnök úr első izben visszaadta, a kapcsolatos magas költségek miatt, melyeket lehetőleg redukálni kivánt. Ez is megtörténvén, az ujabb terveket, a mennyire a halászbástya déli karjára vonatkoztak, a ministerelnök úr kivitelre elfogadta s az államot terhelő költséget 141.759 frt 65 krban engedélyezte, nem számitva bele ebbe a művezetői tiszteletdijat.

Hátra volt még, hogy a kiviteli terveket a nagy lépcsőre és az éjszaki halászbástyára a székes-főváros is elfogadja. Ezt kérve, fel kellett a székes-fővárost világositanunk arról, hogy az eredeti megállapodás, illetve czélzathoz képest a lépcső tervénél semmi változás nincsen; a lépcső költségvetésénél pedig a már végrehajtott s felhasználható munkák figyelembe vételvén, ezuttal csak azon összegek vétettek számitásba, amelyek a még szükséges munkák által igényeltetnek.

A déli és az éjszaki halászbástya megtartandó falainál az eredetileg szándékolt kőburkolat részben mellőztetett s csak a sarkoknál tartatott meg; egyebütt a terv meghagyja a mostani téglaburkolatot, mely csupán tatarozandó és hézagolandó lesz. E változtatás a költségek már emlitett reductiójában találja magyarázatát.

Végül lényeges ujitás volt a kiviteli tervben az éjszakkeleti sarokcsoport kiképzésn, mely az egész bástyai elrendezés legkiválóbb pontját képezvén, mulhatatlanul dominálo megoldást igényelt.

A székes-fővárost illető tervek kiviteli költségei az éjszaki halászbástyánál 208,655 frt 17 kr. s a nagy szabad lépcsőnél 90519 frt 24 krra vannak előirányozva és ezekhez fog még jönni a művezető tiszteletdija, 6¼%-kal.

A nagyméltóságu ministerelnök úr feladatunkká tette, a déli halászbástya rendezési muekáit haladéktalanul foganatba venni. E végből felhivtuk Schulek Frigyes tanárt, hogy az államot illető munkák kiviteli munkaprogrammját s az ajánlati tárgyalás czéljára szükséges müveleteket minél előbb terjeszsze elénk; másrészt a munkálatok keresztülvitelére felügyelő bizottságot egyidejüleg megalakitottuk, a következőképen: elnöke a bizottságnak előadónk: Rupp Imre ministeri tanácsos; tagjai a ministerelnök úr részéről: Dr. Romy Béla osztálytanácsos, részünkről Hauszmann Alajos, Pucher József tanácstagok, továbbá Bakos János és Garancsy Mihály osztálytanácsosok. Az épitési ellenőri teendőkkel Sigray János min. főmérnököt biztuk meg.

Hogy pedig az államot és a székes-fővárost illető munkák kiirása lehetőleg egyszere történjék, kértük a székes-fővárost, hogy a saját munkái kivitelének reánk bizása kérdésében sürgősen nyilatkozzék.

E nyilatkozatnak s általában a főváros határozatának azonban csak a folyó évben jutottunk birtokába; miért is az ügy további fejleményeiről a következő alkalommal fognak szólani.

Kávéház átvétel.

A Margit-hid mellett a Nagy Pista-féle kávéházat **Popper Antal**, ismert polgártársunk átvette és ujonnan rendezte be. Popper Antal úr széles körben ismert és kedvelt polgár, ki a közönségnek kényelmére és kielégitésére mindent elkövet. Ha azok, a kikkel barátságot és szivességet tett, kávéházát felkeresik, kávéháza a leglátogatottabb kávéházak egyike lesz . . .

Felhivás!

Tisztelettel kérjük a nagyközönség azon részét, akik a krisztinavárosi iskolaszék területén müködő szegény iskolásgyermek-egyesülete által kibocsájtott gyüjtőivnek birtokában volnának, hogy a gyüjtőiveket az esetleg begyült összeggel együtt Dr. Stipanits Elek pénztárnok urhoz (Krisztina-tér 3.) küldeni sziveskedjenek.

Az elnökség.

Disznótorok.

Vendéglőseink jó magyaros d i s z n ó s á g o k k a l mutatják be a konyhájukat. Minden vendéglős rendes disznótort, a hol azt láthatjuk, hogy a m a g y a r k o n y h a kiveszi részét a m a g y a r o s i t á s b a n. Az idei karczosnak legjobb ágya a frissen sült hurka-kolbász és pecsenye.

Tessék átfáradni Budára . . .

2727/1899.

Árverési hirdetmény.

Hidegkut község elöljárósága a községi képviselőtestület 8/899. számu határozata alapján közhirré teszi, hogy a község tulajdonát képező eddig nem telekkönyvezett, de most telekkönyvezés alá jövő 1939/1 hrsz. 320 négyszögölet tevő ingatlanát 1900 évi január hó 7-én d. e. 9 órakor a legtöbbet igérőnek nyilvános árverésen eladja.

Zárt ajánlatok is tehetők. A feltételek a községi jegyzőségnél a hivatalos órák alatt megtudhatók.

Hidegkut, 1899 november hó 29-én.

Németh, jegyző. **Huber Antal**, biró.

Divat-forrás.

Valóságos divatforrás *Rózs A. Lipót* és társa, Buda, II., *Fazekas-tér 3. sz.* női divat, confektió és gyászruha áruháza. Tartós, izléses, jutányos áruk. Bármely fővárosi divatházzal kiállja ez az igazi *divat-forrás* a versenyt Gyászruhákat hat óra alatt készit.

Elsőrangu hazai gyártmány.

Gőzcséplők. Borprések. Vetőgépek. Ekék.

Pontos czim:

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

— BUDAPEST. —

Magyarország legnagyobb és egyedüli

gazdasági gépgyára

mely a gazdálkodáshoz szükséges

ö s s z e s

gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel

és szakszerü

felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Szecskavagók Morzsolók.

Korona Vigadó.

A „**Koronā**"-hoz czimzett nagy vendéglő és nagy kávéház (III. ker., Kis korona-utcza 55. sz.) a székesfőváros közönsége igényeinek megfelelőleg diszesen berendezve, teljesen ujjáalakitva megnyilt és a régen óhajtott Ó-Buda legkitünőbb mulatóhelye pártértekezletek, társaságok, mulatságok, ünnepségek s egyéb összejövetelek czéljaira létesült. A vendéglő összes helyiségei társaságok számára legnagyobb kényelemmel berendezve, külön szobákkal A legkitünőbb magyar házi koszt. Hetenkint kétszer igazi halpaprikás, szegedi módra, és remek töltött káposzta. A kávéház teljesen ujból felszerelve, legjobb Seifert-féle billiárd asztalokkal ellátva. Kártyások s egyéb játékosok számára külön szobák. Kitünő kávéházi italok. Hideg buffet. Legjobb minőségü bor és sör. A nagy táncterem mulatságok, gyülések stb. részére jutányos áron mindig rendelkezésre áll. Hangversenyekről s tréfás szórakoztató estékről gondoskodva a III. ker. dalkoszoru szives közreműködésével. Az összes helyiségekben villamos világitás Társasestélyek bankettek, lakodalmi mulatságok stb. rendezésénél, valamint havonkint étkezésre választékos étlap szerint való előfizetésnél jutányos árak. Kedvező villamos vasuti közlekedés folytán a budapesti közönségnek legkellemesebb kiránduló helye. Pontos kiszolgálásért kezeskedik és számos látogatást kér kitünő tisztelettel **Szlatky Dániel**, az összes helyiségek bérlő-tulajdonosa

Nyilttér.*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsörangu kénes hévvizü gyógyfürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:

mindszenti ERDÉLYI GYULA.

Szerkesztő: JURISZTOWSZKY ÖDÖN.

Találkozó.

Nagy József éttermei a Krisztina-körúton, kellemes téli szórakozást nyujtanak. Jó borok, jó konyha, friss sör,

hetenkint disznótor.

Családok szórakozó helye. Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Szigethy István, Vérmező-utcza és Városmajor-utczában fekvő átjáró udvarban, azaz a Cserkovich-házban **jó borokat mér.** Hetenkint disznótor.

Standard életbiztositó-társaság

Edingburghban (Angolhonban)

Alapittatott 1825-ben.

Magyarországi fiók.

Budapest, ., Fürdő-utcza 4. sz.

Évi bevétel	27,500,000 korona
Kiutalt nyereményrészek	150,000,000 korona
Vagyon	220,000,000 korona
Halálesetek folytán kifizetve	450,000,000 korona

A **Standard** kötvényeinek nevezetesebb előnyei: Kétségtelen biztonság. Alacsony dijak. Szabad világkötvények. Kötvények érvényben tartása dijfizetések elmulasztásánál. Tőkésités és előre megállapitott visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés ongyilkosság esetében egy évi fennállás után, szabad háborubiztositás népfelkelők részére.

Dijtáblázatok kivánatra küldetnek.

Budai főügynök: Klemm Árpád II., Zsigmond-u. 10.

Köszönetnyilvánítás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherczeg udvar mesteri hivatala.

Általános Asbestárú-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherczeg **rendkivül meg van elégedve** az asbettalppal bélelt czipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak el, mint más közönséges czipőknél. Küldők egy pár vadász-czipőt, hogy annak a mintájára készitsenek másikat asbettalpbéléssel, ugyanannál a czipésznél s aztán küldjék ide

Hisszük, hogy e vadászczipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelőek, a mint megfelelők voltak a szalonczipők.

Zágráb, 18 8. julius hó 8-án.

Krahl, huszarkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke a következőket irja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetétü czipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, ugy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szives tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én. tisztelő hive

Wekerle Sándor

Ne viseljünk lábbelit a Dr. Högyes-féle szab. Asbesttalp betét nélkül.

A magy. kir. honvédségtől czélszerünek elismerve.

Nincs többé lábfájás.

Óvjuk lábainkat az izzadástól és meghülestől.

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid ideii viselés után **megkönnyebbül a járása** annak, ki czipőjét **dr Högyes által szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el.**

Kettősvastagságu **1.20** kr., egyszerü **60** kr., homoktalp **40** kr., gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbélés kitünőségét legjobban bizonyitja, hogy a **cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállittatott.**

Szétküldés csakis utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Feleslagositások, prospectusok és köszönetnyilvánitások ingyen. **Kapható kizárólag:**

Asbestárugyár bet. társaság

Budapest, VI., Szív-utcza 18.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. Közönség becses tudomására hozni, hogy I. Ker., Egyházt éren fiókü zletet nyitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órajában frissen kapható

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

Röck István

gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje

BUDAPEST, IX., SOROKSÁRI-UTCZA 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajógépeket.

Lokomobilokat,

kihuzható forr- és hűlőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket,

Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fülőcsövekkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**

Teljes hűtőtelepeket és jéggyárakat

szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizmütelepeket, gőzmalmi- és téglagyári

berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott különbözéki emeltyü szerkezettel.

RAINER J. és TÁRSA,

Budapest, II. ker., Fő-utcza 12.

Házilag készitendő rumkellélek:

95 százalékos **alcohol** 1 liter . . . . 95 kr.
Rumessencz legfinomabb 1 deka . . 6 „
Vanilia és ananas essencz 1 deka . . 12 „
Brasiliarum erős és kitünő zamatu 1 liter 90 „
Eredeti angolrum (különlegesség) 1 üveg 1.50 kr. és 2 forint.

Különféle likőrök és likőressenczek.

Thea ¼ Ko. 95 kr, 1.20 kr. és 1.70 kr.

Nagy választék **illat és pipereczikkekben, szivacsok,** mindennemü **sebészeti kötanyag és betegápolási készülékek.**

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, csomagolás felszámitás nélkül.

Kávé import.

Szállitás közvetlenül **Triestből** elvámolva és bérmentve utánvét mellett:

4½ kgr.	finom **Cuba** nagyszemü . . . o.-é. frt	**6.—**
4½ „	valódi „ I. rendü . . . . „	**6.50**
4½ „	„ **Jáva** . . . . . „	**5.78**
4½ „	**Portorico** . . . . . „	**5.82**
4½ „	„ legfin. I. rendü „	**6.46**
4½ „	**Gyöngykávé** . . . . . „	**6.36**
4½ „	**Laquayra** igen finom . „	**7.—**
4½ „	valódi **nyugotindiai** . . „	**7.—**
4½ „	**Ceylon** különl. nagyszemü „	**7.36**

vasuton 30 kgr vételnél 7 krral kgrja olcsóbb.

Kitünő minőségü valódi áruért kezeskedünk.

Ajánlunk kezesség mellett **kétszer égetett szilvoriumot** és **borovicska** pálinkát, közvetlenül szállitva, **Fleischacker Lipót és tsa** urak pálinka főzdéjéből **N.-Kanizsán,** eredeti 4 literes hordócskákban 5 frtért bérmentve minden postaállomásra utánvét mellett.

SOMOGYI és TÁRSA

Budapest, VII., Kertész-utcza 37.

Rózsa A. Lipót és Társa

BUDAPEST, II. ker., FAZEKAS-TÉR 3. szám, (Református templommal szemben.)

Női divat, confectió és gyászruha áruház.

Selyem- és flanell-bluzokban legnagyobb raktár.

Gyászruhák 6 óra alatt készittetnek.

Csakis nálunk lehet kapni!

Női télikabát	**6.—**	frttól följebb
Finom szőrmediszszel	**8.—**	„ „
Legfinomabb	**12.—**	„ „
Hosszu paletot	**12.—**	„ „
Leány télikabát	**4.—**	„ „
Szőrmegallér	**8.—**	„ „
Női angolruhák	**15.—**	„ „
„ elegáns selyemruhák	**25.—**	„ „
„ ruhaposztók, minden szinben 120 cm.	**—.60**	„ „
„ ruha, selyem, fekete és szines	**1.—**	„ „

Jakovits Károly

liszt, term. és hüvelyes vetemények raktára

Budapest, I., Mészáros-uteza 3.

Különösen alkalmas bevásárlási hely nemcsak azért, mert a **legjobb árut** adja a **legolcsóbban**, — hanem a **vidéki vásárló** kocsijával az udvarba be is állhat és igy a vendéglői kiadást is **megtakaritathatja.**

Szt.-Lukácsfürdő

téli és nyári

gyógyhely.

Nagy kénes iszapfürdő, a melynek 520 □-méter nagyságu nyitott és zárt medenczéiben a forrásviz naponkint négyszer megujul. **Mindennemű gyógy- és üditőfürdők. Lakás- és teljes ellátás, közepes ár 25 frt hetenkint. — Prospektust küld az igazgatóság Budapesten.**

Minden vasárnap

SALON-CONCERT

a krisztinavárosi nagysörcsarnok

pinczehelyiségében.

SZABAD BEMENET.

A téli kuglizó hetenkint még két napra bérbe vehető.

4387.
Kb. 899. szám.

Hirdetmény.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun-vármegye közigazgatási bizottsága részéről közhirré tétetik, hogy a **Vörösvár-szentiváni bányavasut czéljaira Solymár községben** szükséges ingatlanok kisajátitási tervei **Solymár község házánál** közszemlére kitétettek s a tárgyalás határnapja ugyanott **1899. évi deczember hó 5-ének d. e. 8½ órájára** kitüzetett, mely alkalommal a kiküldött bizottság a kisajátitási terv megállapitása felett akkor is érdemileg fog határozni, ha a tárgyaláson a kisajátitást szenvedő birtokosok közül egy sem jelennék meg s hogy a megjelenés elmulasztása miatt igazolásnak helye nincs.

Kelt Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közigazgatási bizottságának, Budapesten, 1899. november 9-én tartott ülésén.

BENICZKY
főispán mint elnök.

Mihalovits József

kalapos-mester

Budapest, I. ker., Alagut-uteza,

a Szinkörrel szemben.

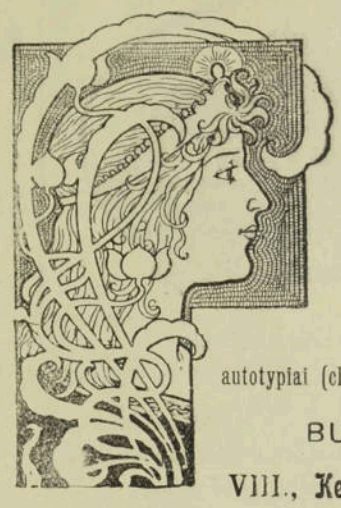
Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

NŐI KALAPOKBAN,

valamint **szőrme-árukból.**

Hegedüs és Társa

fotoczinkográfiai,

autotypiai (cliché) és rajz-műintézet

BUDAPEST,

VIII., Kerepesi-út 53. szám.

Készit mindennemü fotoczinkografiai, autotipiai (cliché) és rajzokat, árjegyzékek, könyvek, szak- és hirlapok stb. nyomtatványok képes kiállitására.

Tervek és rajzok művészi kivitelben.

Speczialista képes levelező-lapok készitésében.

Európa kávéház

V., Ferencz József-tér 5.

Esténkint egy elite

NŐI ZENEKAR

hangversenyez.

Egész éjjel nyitva.

RÉTAY és BENEDEK

BUDAPEST, IV., Lipót-utcza 21. szám.

Dús választék mindennemű templomi felszerelvényekből.

Oltárok, szószékek, képkeretek, úrkoporsók, lourdesi Mária-oltárok, Mária-trónusok stb.

saját jól berendezett mühelyeinkben bármely stylus és rajz szerint szépen, szolidan és legjutányosabban készittetnek el. **Tervezetek, költségelőirányzatok készséggel küldetnek.**

Elvállaljuk továbbá **régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek** stb. valamint **egész templomok belső berendezését, alapos ujitását, festését, márványozását** és **aranyozását**, ugyszintén **azoknak átalakitását**, melyeket kipróbált munkaerőinkkel a legszebben készitünk el **igen kedvező feltételek mellett.**

A templomok megtekintését, valamint a költségvetés díjtalanul eszközöljük. Megbizhatóságunkat e téren is számos elismerő nyilatkozattal bizonyithatjuk.

1898—1899 ik években a többi között a következő munkálatokat végeztük:

Nyitra m **Galgóc**, oltár átalakitás.
„ **Gerencsér**, főoltár renoválása, uj főoltárkép.
„ **Darázs**, egész templom renoválása, kifestése, üvegablakok.
„ **Mocsonok**, egész templom renov.
„ **Kis-Raáb**, egész templom renov.
„ **Kis-Appony**, egész templom renoválása és kifestése.
„ **N.-Kér**, uj oltárkép.
„ **Nyitra**, Apáca-zárda tornaterem kifestése.
„ **Ratkóc**, főoltár.
„ **Krakován**, két uj oltár.
„ **Hrádek**, lourdesi oltár
„ **Szenic**, főoltár és szó-zék.
„ **Bajna**, lourdesi oltár.
„ **Csejthe**, egész templom renoválása, 5 üveg-ablak, két uj mellékoltár.
„ **Szered**, Jézus- és Mária-szobor.
„ **Madunic**, egész templom renov.

Pozsony m. Gerencsér egész templom renov.
„ **Sempte**, Jézus- és Mária-szobor.
„ **A.-Dombó**, egész templom renov.
„ **Pudmeric**, egész templom renov.
„ **Halmos**, egész templom renoválása.
„ **Kajal**, uj főoltár és szószék.
„ **N.-Sur**, uj főoltár, uj mellekoltár és egész templom renoválása.
„ **Jakabfalva**, úrkoporsó.
„ **Lamacs**, uj főoltár.
„ **Cseszte**, Jézus Szivè oltár.
„ **Szilincs**, főoltár renoválása.

Komárom m. Alsó-Galla uj főoltár és mellékoltárak ujitása.
„ **Felső-Galla**, egész templom ujitása.
„ **Szent-Péter**, lourdesi oltár.
„ **Gyalla**, uj főoltár.
„ **Dad**, egész templom ujitása és uj főoltárkép.
„ **Kürth**, lourdesi barlang szoborral.

Esztergom m. N.-Ölved, Jézus Szive oltár.
Bács m. **Szántova**, oltár ujitás.
„ **O-Szivac**, lourdesi oltár.
„ **Baja**, templom-renoválás.

Borsod m. Szirak, lourdesi oltár.
„ **Bánhorváth**, lourdesi oltár.
„ **Mező-Csáth**, úrkoporsó.
„ **Felső-Nyárád**, lourdesi oltár.
„ **Ozd**, úrkoporsó.

Csanád m Mező-Kovácsháza, főoltár.
Győr megye Révfalu, két oltar átalakitása.
„ **Gyirmoth**, uj oltár szentsirral.
„ **Gyarmath**, Jézus Szive oltár.

Heves m. **Pétervására**, úrkoporsó
„ **Csehi**, oltár.
„ **Gyöngyös**, Mária-oltár

Hajdu m. **Egyek**, lourdesi oltár.

Hont megye. Ipolynyék, főoltár.
„ **Deménd**, lourdesi oltár.
„ **Adács**, úrkoporsó.

J.-N.-Kun-Szolnok m Rákóczi, oltár.
„ **Török-Szt.-Miklós**, oltár.

N.-Kükülő m. Bolya, főoltár és szószék.

Kolozs m. **Bánffy-Hunyad**, főoltár és szószék.
„ **Radnóth**, főoltar és szószék.

Moson m **Magyar-Kimle**, uj főoltár.
„ **Horváth-Kimle**, templom renov.
„ **Püski**, uj mellékoltár és oltárkép-renoválás
„ **Nezsider**, főoltár.
„ **Hegyeshalom**, egész templom renoválása.
„ **Kiliti**, egész templom renoválása.

Pest megye. Budapest Angyalföldi országos tébolyda főoltár.
„ „ Irgalmas növérek, lourdesi oltár.
„ „ Erzsébet-korház oltár.
„ **Nagy-Maros**, úrkoporsó.
„ **Szent-Iván**, úrkoporsó.
„ **Fajsz**, oltár.
„ **Adony**, Szt.-Háromság oltár.
„ **Pomáz**, főoltár.
„ **Taksony**, főoltár.
„ **Jakabszállás**, lourdesi oltár.
„ **Kóka**, Jézus- és lourdesi oltár.

Szabolcs m. Tisza-Eszlár, uj főoltár és mellékoltárok.
„ **Nyiregyháza**, úrkoporsó.
„ **Sibinj**, főoltár ujitása.

Fruscha György és Társa

temetkezési vállalat.

Van szerencsém szives tudomására hozni, hogy az „Első Magyar Szállitási Vállalat Részvénytársaság" tulajdonát képező Entreprise des Pompes funébres VII. kerületi fióküzletéből — a hol több éven át mint üzletvezető működtem, — kiléptem és folyó évi augusztus hó 1-én

Fruscha György és Társa

néven **VIII., Baross-utcza 68. szám alatt** (az előljárósággal szemben), egy a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő

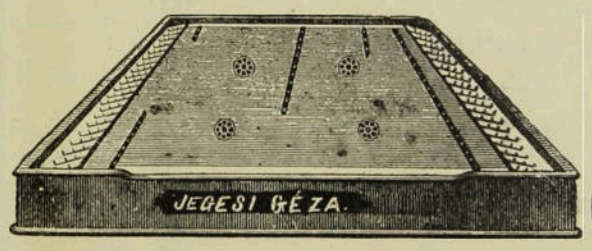
temetkezési vállalatot

nyitottunk.

Midőn ezen körülményt szives tudomására hozzuk, megjegyezzük, hogy főtörekvésünk oda fog irányulni, hogy jutányos áraink daczára minden tekintetben pontosság s a kellő diszes kiállitásokkal érdemelhessük ki szives bizalmát.

Temetés-rendezéseket a legegyszerübbtől a legfényesebbig mérsékelt árak mellett az összes szükségletek hozzáadásával rendezzük, nemkülömben nagy választékban sirkoszorukat is tartunk raktáron.

Végül bátorkodunk megjegyezni, hogy a szükséges koporsókat az országszerte ismert s hires Gebauer-féle gyárból szerezzük be, valamint hogy a legolcsóbb, sőt még a kórházi temetésekhez is nyolcz-oszlopos ezüstös halottaskocsit adunk.

Az ezredéves ——— kiállitáson oklevéllel kitüntetve.

Gzimbalmot

legjobbat és legolcsóbbat **csak nálam lehet venni** pedálos fekete salon, szép erős hangot, bolti árhoz képest félárban **75—80** frtért.

JEGESI GÉZA

csász. és kir. szabad. vaskoronás czimbalom feltalálója és készitője

BUDAPEST, NEFELEJTS-UTCZA 43.

——— Árjegyzékek kivánatra ingyen. ———

HÁRTL L. ÉS TÁRSA

FESTÉK,

KENCZE ÉS LAKK GYÁRI RAKTÁRA

Budapest, VII., Csömöri-ut 2.

Fiók-üzlet: BUDA, II., Fő-utcza 21. sz.

NAGY RAKTÁR

Nobles és Hoare, Harland & Sohn-féle

ANGOL KOCSILAKKOKBAN,

VALENTIN-féle amerikai lakkokban

Bronzok, Enyvek és Páczokban,

BOROSTYÁN-LAKKFESTÉKEK és

Parkettviasz-pasztákban,

Homlokzat-festékek,

Gépolajok és kátrány-gyártmányokban.

Valamint mindennemü

Haj- és sörte-ecsetek, Kefe-áruk,

Düssedorfi Tubusfestékek és

FESTŐ-SZEREK nagy választékban

a legjutányosabb árak és szolid kiszolgálás mellett.

BRAUN LIPÓT

gépharisnya-kötészet

BUDAPEST, I., Pauler-utcza 1. sz.

Elvállal harisnyák fejelését

valamint

uj harisnyák kötését.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legtisztább égvenyes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üdítő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

DIETZL JÓZSEF

bornagykereskedő és bortermelő.

Cs. és kir udvari szállitó, valamint Ő csász. és kir. fensége József főherczeg udvari szállitója, Szerb kir. udvari szállitó

Budafokon.

Ajánlja tisztán kezelt asztali-, pecsenye és csemegeborait palaczkokban, valamint hordókban.

Különlegesség

Budai sashegyi saját termése.

Gaizler Béla

József főherczeg cs. és kir. Fensége udvari szállitója.

Füszer-, bor- és csemege-üzlete

I., Pauler-utcza 7. sz.

Füszer, sajt, csemege, bor, ásványviz, tea, rum, pezsgők és likörök.

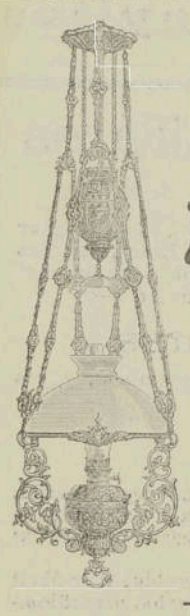
Udvarias és pontos kiszolgálat.

Megjelent!

„Kossuth Lajos nyolcz magyar honvédtábornok itélőszéke előtt." („Ébresztő Hangok" XVIII. könyne.) A tizenhárom magyar honvédtábornok aradi vértanuságának ötvenedik évfordulója emlékére irta Zimándy Ignác Terjedelme 675 oldal. Értéke 4 frt. Ára 1 frt.

Felette érdekessé és tanulságossá teszik e művet ama sujtó nyilatkozatok, melyeket **Vetter, Bem, Dembinszky, Percel, Mészáros, Damjanich, Klapka** és **Görgey** magyar honvédtábornokok tettek Kossuth Lajosra vonatkozólag.

Kapható szerzőnél Török-Bálinton.

Magyar fém- és lámpaárugyár

részvény-társaság

BUDAPEST—KŐBÁNYA.

Petroleum-lámpák

minden czélra.

Csillárok

villamos és gáz világitásra.

Fém-diszmű- és iró-asztali

felszerelések és háztartási czikkek.

Valódi királyolaj

biztonsági petroleum.

RAKTÁR:

Budán, II. ker., Fazekas-tér 3—4

gazdagon felszerelve és dús választékkal ellátva.

Karácsony. 1900. Ujév.

Felhivás a t. közönséghez, a kik olcsón és jól bevásárolni akarnak:

Ifj. Mandl Testvérek

áruházában

Budapest, Vár, Tárnok-utcza 22. szám.

Angol flanellek kitünő moshatók legszebb szinekben méterje	18 kr.
Cesession női ruha kelmék. Legujabb modern szinben duppla széles méterje	25 „
Angol cheviottok minden szinben duppla széles méterje	19 „
120 cm.-es kék kocsik. gyapju-kelme 1.80-tól leszálitva méterje	55 „
Fekete mintázott kelme duppla széles méterje	35 „
Jó mosható barketek méterje	17 „
Párti franczia mosó perkálok méterje	15 „
Egy vég 30 rőf rumburgi vászon	3.40 „
6 szem. fehér vászon damask asztal garnitur	1.80 „
Legszebb női vászon ingek	75 krtól
Női corsetták himzéssel	90 „
Fehér és szines férfi ingek	1.10 „
Férfi köpper nadrágok	75 „
Óriási választék legujabb nyakkendőkben	30, 35, 45 „
Egy 150/200 cm. hosszu flanell takaró	1.80 kr.
Női és férfi selyem ernyők	2.— és 2.50 „
Prágai glacé 4 gombos kesztyü jó minőség	80 „
Egy fél tuczat czérnázott szines szélü zsebkendő	60 „
Flanell portörlő jó minőség darabja	8 „
Félselyem paplanok minden szinben	3.70 „

Nyomatott Kaufmann József kő- és könyvnyomdájában Budapest, V., Arany János-utcza 4.

Budapest, 1899. VIII. évfolyam 35. sz. Vasárnap, Karácsonyhava (Decemberb).

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: I., Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Keresztény szellem.

Egyetlen egy vallás felekezetet sem zavarhat az meg nyugalmában, ha egy keresztény állam a *keresztény szellemet erősíti.* Ki ki imádja Istenét a maga szive szerint, de ne ártson a keresztény szellemnek.

A napokban egy levelet kaptam, melynek névtelen irója engem azzal vádol, hogy a keresztény szellemről sokat emlékezem. Tettem és tenni fogom, mert másként nem cselekedhetem. A keresztény ember nem tagadhatja meg hitét különösen ezen Szent István birodalmában. Háramlok érte. Itt állok. Másként nem tehetek. Sőt küzdök azért, a miben hitünk legnagyobb erősségét látva, hogy a keresztény vallás felekezetek egymás mellett jó békében éljenek.

Idézem Zimándy Ébresztő Hangok XVI-*ik* könyvében közölt s hozzám intézett nyilt levelem egy részét, melyből gondolkodásom bárki megismerheti.

A magyar keresztény társadalom csak is ugy diadalmaskodhatik, ha a legnagyobb magyar, *gróf Széchenyi István* elvei és hagyományai szerint rendezkedik, őt követi. A Széchenyi-kultusz ébresztése, a szivekbe való csepegtetése mentheti meg a hazát, s a hamis bálványoknak értékükre szállitása nem bün, ha nem tetszik is sokaknak a nemgondolkodó tömegben. A népet az menti meg, ki Széchenyi hagyományai, zászlaja alá gyüjti, minden más szászló Mohácshoz vezet. Én mondom ezt a *kálvinista keresztény magyar, a katholikus keresztény Széchenyi* leghódolóbb tisztelője.

A keresztény vallások széttagolása erőveszteség ép ugy, mint a vallásoknak a politikába való behurczolása, az izgatás egymás ellen a különféle katholikus és protestáns lapokban, már vérveszteség.

Én a keresztény magyaroktól általában *keresztény szellemet* követelek, közös társadalmi aktiót a Jézus Krisztus törvényeinek rendelése szerint s ha én akármily formában igyekezem felépiteni a Jézus országát, tisztelem azt, ki ehez más utat és formát választ. Mindnyájan a Jézusért a Jézus nevében. A zászló egy, melyre esküdtünk, ha más regimentben szolgálunk is.

Hogy állunk ezzel az általános keresztény szellemmel, tisztelt katholikus és protestáns atyámfiai?! Rosszul. A Jézui Krisztus szigoru követői, az evangeliums alapon állást vallók, mindnyájunkat pogányoknak tartanak, mert sokat adnak a formákra és keveset a lényegre. A Nazarenusok terjedése vád az evangeliumi hithűség ellen!

Hiába irják magukat a kálvinisták keresztyéneknek, tehát *ty*-vel s a katholikusok *t*-vel. Hiába vitatkoztak erről egész könnytárra valót, mert a formák között elveszett a lényeg. A hit belseje, az erkölcsi alap hiányzik. Megvan a név, de nincs meg a szellem.

Miután nincs keresztény szellem, nincs vallási türelem, de kifejlődött a kereszténység nagy kárára és a semitizmus nagy hasznára a *felekezeti gőg,* s a hibáknak, vagy érdemeknek felekezetek szerint való elkeresztelése. Nem volna ez igy, ha első sorban keresztények s csak azután lennének katholikusok vagy protestánsok.

Én jó keresztény vagyok s nem törődöm vele, eretneknek neveznek is, mert értem is meghalt Jézus, és én is kész vagyok meghalni Jézusért.

Luther és Kálvin megbirálása, a tetszés vagy nemtetszés nyilvánitása, vádak az egyik részről, vádak a másik részről, a pápák, a Jezsuiták s a papok befeketitése csak a *felekezeti gőg* nyilvánulása, mely betegség a kereszténység hatalmas cserfájának gyökerén.

Ne menjünk a szélsőségek után. Én nem irom alá Tisza Kálmánnak azt a kijelentését sem, hogy hazánk: *„a magyar alkotmányt és nemzeti műveltséget a protestantizmusnak köszönheti,“* de I. Napoleonnak azt a mondását sem: *„Föl nem foghatom, hogy lehet eszes ember napjainkban még protestáns.“* (Ébresztő Hangok XV. könyve 381.) Ugyancsak nem vallom Rigó Lajosnak ezen szavait. *„Az igazi magyar szabadságszeretetnek, vallási türelmességnek, valódi magyar hazafiságnak, kulturális előhaladásnak, egyedüli szóvivői mindenkor csak a magyar protestánsok valának.“* (Ébresztő Hangok XV. könyve 392.)

Éppen ugy nem irom alá ezeket, mint az *Ébresztő Hangok*-ban a Magyar Tudományos Akademia, és a Ludovika akadémiára történt adakozásoknak a katholikusok

A „Buda és Vidéke“ tárczája.

Az „Örökzöldek“-ből. *)

XLI.

Igen! Sokszor azt hiszem, hogy
Lelkemben nagy hangzavar van,
Mintha ahány, annyi nő-szív
Nyögne, bugna bús panaszban,
Szakadatlan.

Mert ilyenkor sorra, sorra
Eszembe jut méla, vágyó
Szemök, arczuk, kik szerettek
Tiszta szivből, égő vágyból
Mind ahány volt.

Oh, pedig — amint szivembe
Nézek ekkor és azt érzem,
Hogy én is mind igy szerettem —
E zürből lágy összhang lészen,
Lassan, szépen.

S aztán mintha a szentlélek
Szállna rá egy orgonára,
És ez belekezdné a szép
„Introitus“ dallamába
Önmagába':

Oly édes, mély s fölemelő
Béke árad a lelkemben,
S érzem isten jelenlétét . . .
S boldog vagyok véghetetlen',
Véghetetlen'!

Benedek Aladár.

*) Mutatvány a rég hallgató kitünő költő ily czimü megjelent vaskos kötetéből. Szerk.

Hol a vad leány?

— Regény. —

Irta: Erdélyi Gyula.

HATODIK FEJEZET.

Olimpia.

(Folytatás.)

Zendehelyi István báró azért vezette ide be Olimpiát, hogy a szerelmes tudóst lefegyverezze és Olimpiának udvaroljon. Igy mindakettő az ő hive marad és nem feszélyezi őt Berdár Róbert gunyjaival, guzsban tartja a féltékenység, ha észreveszi és ha nem, ugy Olimpia . . . Ha pedig Olimpia is viszonozná a kis törpe érzéseit, ugy a felébresztett női hiuság lesz az operette-tudósok szövetségese. Már tulságosan háborgott a speciális szédelgések miatt dr. Berdár Róbert.

Rezeg Kálmán mindenáron szerette volna, hogy családjához kösse, ezért beszélt vele leánya férjhezadásáról. A tudósok és hires emberek családja összetart. A családi érdek egy kis hályog és ez is az ő malmukban őröl.

Berdár Róbert nézte a játszó gyermekeket és el is érzékenyeoett. Ekkor gyengéd kéz érintését érezte hátán. Visszanézett Agathb volt. Agatha, ki egyszer a hirtelen lángolt Helykői Aladárt kikosarazta. Agatha, a ki csak hires embert óhajtott férjéül és igy Zendehelyi István báró praedesztinált menyasszonya. Hát ez miféle nő lehet? Levelet irt neki, melyben veszedelemre figyelmezteti. Ezt meg kellett köszönni. Specziálitása a pillangóröpülés tanulmányozása. Tudós leány. Örökölte. Jó volna, ha minél előbb tovább állna. Terhére van. Olyan ellenszenves volt ez a leány. Félt tőle.

— Köszönöm a levelet . . .

— Kérem, nincs semmi köszönni valója. Én vagyok hálára kötelezve.

— A világért sem. Nem is tudnám, miért?

javára való irását. Gróf Széchenyi István, ha protestáns lett volna is, ugyanannyit adott volna az akadémiára, s e nagylelkü adakozókat a hazafiság vezette s nem a felekezeti eltérés. A Szent István társaságra a katholikusok adakoztak, a protestáns jellegü intézményekre a protestánsok.

Ilyen elbirálások erednek a *felekezeti gögből*, melyben talán mi kálvinisták a legelbizottabbak vagyunk . . . annyira, hogy a debreczeni ember a kálvinistaságot *magyar hitnek* nevezi. Ezzel szemközt csak egy hasonló félszegséget találunk egy lap *Szent Lélek kegyelme* czimü rovatában, melyben, ha egy béres katholizál, ugy adja hirül, hogy N. N. elhagyta *Kálvin gyász-zászlóját.* A kálvinistaság ép ugy nem magyar hit, mint ahogy *gyász-zászló Kálvin* követése.

Ilyenkor nevetnek azután markukba a szemiták. Nem nekik kell bennünket megenni, megeszszük mi magunk is egymást.

Hazafiság egy van, az a hazafiság, az sem nem katholikus, sem nem protestáns.

A nemzeti kultura is egy van, nemzeti kultura, sem nem kálvinista nemzeti, sem nem katholikus nemzeti kultura.

Azt azonban követelem, hogy ugy a hazafiaságban, mint a nemzeti kulturában ott legyen a *keresztény szellem.*

A mi magát Napoleont illeti, talán elfogadta a katholikus ceremoniákat, de oly távol állt a kereszténységtől, mint Makó Jeruzsálemtől.

Előttem nem keresztény az az olasz bandita, ki miélőtt lop vagy gyilkol, keresztet vet s imádkozik, sem az a betyár, ki urvacsorájával él.

A mi pedig a középkor és ujkor kegyetlenségeit illeti, ez is a felekezeti gőgnek rovom fel, s ép ugy nem kérkedem a spanyol inquisitioval, mint a Jezsuiták kiüzésével. Ép ugy elitélem Kálvin erőszakosságát, mint Karaffa kinzásait, s egyiket sem könyvelem el a keresztény szellem rovására.

Kálvinról, Kossuthról, Lutherről, Pázmányról bárki felhasználhatja azt az adatot ami létezik, amit irtak, az nem bün, az csak a *történetirás szabadságának biztositéka.*

Az idő bizonyit, az idő czáfol.

Ami ezt illeti, hogy a protestánsok némely hazafias dolgokat kezdeményezhettek és kezdeményeztek, annak oka a protestáns autonomiában rejlik, a mire a legjobb válasz a *katholikus autonomia helyes szervezése.* Legyen valódi katholikus autonomia s akkor a nehéz időkben a katholikusok is kezdeményezhetnek.

Kedves barátom! Nem követhetlek a túlzott lojalitásban, s én a szabadságharcokat, melyek sohasem fejedelmeinek, de hütlen tanácsosainak rendszere ellen vivattak, nem itélem el, sőt hazafias önérzettel gondolok azokra, mint olyan ember, kinek ősei ebben részt vettek. Nem tagadhatom, — a történetet eltagadni nem lehet, — hogy a protestáns elégületlenség, a vallásegyenlőség után való törekvés tüzte ki a zászlót, de még a lojalitás sem tagadhatja el, hogy a *jó ügyeknél* mindig volt elegendő számu katholikus, s talán néha a katholikus magyarok hazafisága használta fel a protestánsok elégületlenségét.

A hazafiságban nem vethetnek semmit egymás szemére a katholikusok és protestánsok, és sem lehetnek ebben nagyobb virilisták egymásnál.

Nézzük csak a pátens idejét. A katholikusság ott volt a kálvinista templomokban és énekelte a *Szózatot* és a *Hymnuszt.* Ezekben a napokban kiengesztelődtek egymással s fátyol borult a multra. Nem gondolt senki a tulzásokra, csak a haza sorsáért, jobblétéért aggódtak, imádkoztak. . .

Az alkotmányosság bejövetele után aztán az egyetértés megingott. Az egyik fél közül némelyik tultengtek a hazafiságban való kérkedésben s ujra eltávolodtak egymástól a keresztények. Chinai falak épültek, melyeket le kell rombolni hogy a keresztények ne legyenek egymásnak ellenségei a magyar társadalomban . . .

Valljuk be, hogy az ötvenes években, daczára annak, hogy nem volt katholikus autonomia, s megrendelt kézikönyveket használtak, a hazafias tanitórendek mást tanitottak az ifjuságnak, mint a mi a könyvekben volt. A 61-es protestáns és a 61-es katholikus ifjuság a hazaszeretetben egyaránt kitünt.

Az atyafiságos tiszteletnek és szeretetnek egy másik szép példája az, hogy mikor legelőször a papi vagyon elvételéről kerekedett a szó, protestáns részről emelkedett a legbátrabb hangok ellene.

Hogy szépen és bátorságosan megélhetünk egymás mellett, ki-ki a maga módja szerint tisztelvén Krisztust, ennek szép példáját látjuk az irodalom ujjáébredésében, hol a katholikus és protestáns papok egyetértve szolgáltak a Muzsának, mindig keresztény szellemben.

A budapesti közúti vaspálya társaság hálózatának átalakitása és kibővitése.

A közmunkatanács évi jelentéséből.

A régi lóvasúti hálózat átalakitása már 1897-ben befejezést nyert; a mult évben tehát folytatólag azok az uj vonalok jöttek megépités alá, amelyekre az átalakitási szerződésben 1898. végéig terjedő záros határidő volt megállapitva

Ezek közé tartozik a dunajobbparti belső körúti vonal, mely a végleges irány követésével tulajdonkép csak az Egyháztértől a fogaskerekü vasutig lett volna megépithető. Ebben a csonka állapotban a vonal a közforgalmi szükségletnek persze vajmi kevéssé felelhetett volna meg. Az illetékes tényezők módot kerestek tehát arra, hogy a Ferencz József hidon áthozott vágányok a Döbrenteyutcza irányában legalább ideiglenes folytatást nyerjenek az Egyház-térig. A kérdéses darabon a vágányok végleges helye tudvalevőleg a dunaparton lesz, hova azonban az esküténi hid épitése miatt egyelőre nem jöhettek. Örvendünk, hogy avonal, részben a jelzett ideiglenes nyomon, kiépült és a forgalomnak még mult évi junius havában átadatott. Igy a balparti belső körút és a jobbparti belső körut már a kör egész vonalán el van látva közúti vaspályával, de tulajdonképeni közforgalom, melyről az átalakitási szerződés gondoskodik, rendszeresitve még nincsen, a egész két önálló vonalra lévén beosztva, t. i. Károlylaktanya --- Margithid — fogaskerekü vasút, és Károlykaszárnya --- Ferencz-József-hid - fogaskerekü vasút. Bár a jobbparti belső körút még nem minden részében van

---

Nagyon sokat köszönhetek önnek.

— Nekem?

— Ugy van, önnek.

— Azt hiszem, téved, Agatha kisasszony.

— Én nem tévedek. Én csak azt tudom, hogy az ön beszédjei meggyőztek . . .

— És miről, ha szabad kérdeznem?

— Arról, hogy milyen léha ez a társaság.

— Örülök, hogy egy véleményen vagyunk.

Nem nőnek való. Nekünk más feladatunk van a világon.

A tudóst bámulatba ejtette ez a beszéd és kétkedve nézett a leányra. Ez lesütötte szemeit. Ugyan mit akar az, miért mondja ép most? Talán tudja az Olimpia-esetet, beszéltek az ő eszményéről, hogy keresi a vad leányt. És ez vagy csapda, vagy részvét akar lenni.

— Igaza van, kisasszony, a nőnek más feladata van a világon.

— Sokat beszéltünk erről a kérdésről apámmal is.

— Apjával? . . .

— Igen, apámmal. Ha a mama nem akarná, apám sohasem gyüjtötte volna össze ezt a Minerva-szalónt. És ha mernénk, mi nem vennénk benne részt . . . Higyje el, nem.

— Azt hittem, Agatha kisasszonynak nagy öröme telik a tudományokban és hires ember felesége akar lenni.

— Engem a mama igy nevelt. A fejembe verték, hogy mindakét nagyapa hires tudós volt, tehát nekem is tudós nőnek kell lennem, mert a tudomány családi hagyomány.

— És saját maga . . .

— Irtóztam tőle. Összejöttünk magunkban, tudósok leányai. És hallotta volna csak a mi pajzán játékunkat! Nem vittük el magunkkal oda a pápaszemet és a parókát. Volt jókedv és mindenféle játék, a mit ön is rendezett; „hogy tetszik", „haragszom rád", fafogdósdi, szembekötős. Énekeltünk, tánczoltunk. Ha ön ott lett volna . . .

— Sajnálom, hogy ott nem voltam Miért nem hivtak meg?

— Mi embert kerestünk, irtóztunk a tudósoktól, még öntől is . . .

— Ej, ej, ez nem volt szép.

— Összeesküdtünk és elhatároztuk, hogy soha, de soha tudóshoz nem megyünk férjhez. hanem csak *emberhez.*

— Hát a tudós nem ember?

— Az csak olyan kétlábu ember, hideg szivkamrával.

— No ezért megharagudnak majd a tudós bácsik, meg a tudós nénik. Ez lázadás.

— Olyanforma. Miért kell nekem tudós nőnek lenni, ha a nagyapám az Akadémia egyik osztályának tagja volt, vagy a mama nagybátyja az Akadémia elnökével együtt wistezett.

— Agatha kisasszony, vigyázzon magára.

— Mi történhetik velem? Legfeljebb számüznek innen és akkor elmegyek.

— De hová?

— Van nekünk apával egy titkos buvóhelyünk, a hova néha-néha megszökünk és apa is itthon feledi a tudóst. Azt látná csak. Apa vágja a fát, hordja a vizet, szabad tüzhelyen főzünk együtt és tréfálkozunk a háznéppel. Milyen okosan beszél ilyenkor apa! Nem is hittem, hogy ilyen okos ember. Még tanácsot is kérnek tőle a parasztok; itthon tudós korában észre sem veszi az ember, hogy ennyit tud

— Ez érdekes lehet.

— Micsoda? Fur, farag, befesti a keritést, megigazitja a kapuzárat, ostort fon a gyerekeknek, sárkányt ereszt; szilaj, mint egy megszökött tudós; egész más ember.

(Folyt. követ.)

szabályozva és rendezve, és e miatt a vonal helyenként még csak egy vágánynyal van kiépitve, mégis e körülmény nem képezhet legyőzhetlen nehézséget a körforgalom felvételére, a mi bizonyára igen kivánatos volna.

Elkészült és üzembe vétetett a mult évben a kelenföldi pályaudvarhoz vezető uj vonal is mely szintén a Károlykaszárnyától indul. A kelenföldön egyszersmind forgalmi telep is épült, 120 kocsi befogadására szolgáló kocsiszinnel, továbbá kezelő- és műhelyépülettel.

Munkába vétetett továbbá a Lipótmezőre, illetőleg a hüvösvölgyi népligetbe vezető vonal, de az épités részint mivel a szükséges terület nem volt kisajátitva, részint mivel a székes-fővárosi tanács a munkát betiltotta, megakadt. A felmerült controverziák elintézése és a vasút épitésének folytatása ez évre maradt.

A Farkasvölgyi temetőhöz épitendő vonal az év vége felé tartott közigazgatási bejárásán a vonal irányára nézve két vélemény küzdött egymással. Az egyik szerint és ez a székes-főváros képviselőinek volt álláspontja, a vasút a németvölgyi-úton volna a temetőbe kivezetendő, a belső körúti vonalból való kiágazással. Ezt a nézetet nem tehettük magunkévá, s ellenében az átalakitási szerződés alapjára helyezkedtünk, mely a temetőhöz való vasúti közlekedést első sorban a budai külső körútból való kiágazással mondja megoldandónak. S miután ennek müszaki lehetőségét kimutattuk, hozzá ragaszkodtunk. Igaz ugyan hogy a külső körúti vonal még nincsen meg, de azon a darabon, mely a temetői összeköttetés végett szükséges, nagyobb nehézség nélkül megépithető és a belső körúti vonallal kapcsolatba hozható. Ilyen módon pedig a temetőhöz kétségen kivül égetően szükséges vasúti közlekezés megteremtésén felül a városfejlődés általános érdekeinek is a legjobb szolgálatot tehetjük, bevonva a külső körút egy részét a fejlődés keretébe. A kisajátitási költségek, melyeket a megoldás ez a módja okoz, előbb-utóbb különben is felmerülnének. Most pedig enyhitené azokat a budapesti közuti vaspálya társulat ajánlkozása, e teher megosztására. Ezekhez járul hogy a székes főváros által propositióba hozott németvölgyi-út csak 8 öl széles és lejtési viszonyai igen kedvezőtlenek. Vasut befogadására tehát ezt alkalmasnak nem találhatjuk, különösen ha tekintetbe vesszük, hogy a gyászmenetek ezen az uton vonulnak fel a temetőbe. Nem téveszthető szem elől az sem, hogy az átalakitási szerződés a németvölgyi-út módozatát csak végső szükség esetére vette kilátásba, ha t. i. temetői összeköttetést más módon egyelőre létre hozni nem lehetne. Ez az eset pedig, mint kimutattuk, nem forog fenn. Végre aggályunk volt a miatt is, hogy ha a vasut a németvölgyi-úton épül a temetőbe, a budai külső körúti vonal, bár reá általános város fejlődési szempontból sulyt fektetünk, végleg eleshetik, mert ezen a vidéken nemzetgazdászati szempontból is alig volna indokolható két párhuzamos vasútat épiteni és fentartani. Minden eshetőséggel szemben nem mulasztottuk el rámutatni arra is, hogy a mennyiben mégis a németvölgyi-uton épülne a kérdéses vasút, ugy az út okvetlenül kiszélesitendő lesz 10 ölre. Mi lesz az igy indult tárgyalásnak a kimenetele, oly kérdés, mely még eldöntésre vár.

Az ó-budai-lánczhidfői vonal meghosszabbitása a Rudasfürdőig, illetve a budai belső körúti vonalig, amit az átalakitási szerződés, ha nagyobb műszaki nehézségekbe nem ütköznek, szintén kilátásba vett, — az eddigi tárgyalások során megoldáshoz még nem jutott. Nézetünk szerint a várkert-rakpart mai corso jellegében, mint sétány, a nagy közönség számára lévén fönntartandó, semmiféle vasút létesitésére át nem engedhető Az az eszme pedig, hogy a meghosszabbitás az alsó rakparton viaductszerüen történjék, a földmivelésügyi minister urnál talált ellenzésre. Hátra van még a földalatti vezetés eszméje, amivel az illetékes körök csak azután fognak behatóbban foglalkozni. Ugyancsak az ó-budai vonalat érdekli az az intézkedés, hogy Zsigmond-utczai szakaszának a szépvölgy-utczai mély árok keresztezésénél levő része ugy rendeztetett, hogy a pálya végleges magasságra emeltetett s a szépvölgyi árok boltozott áthereszen huzódik a Dunához.

A többször emlitett szerződés alapján igényelheti a székes-főváros a budapesti közúti vaspályatársulattól, hogy a zugligeti vonalat a Fáczán vaskapujáig hosszabbitsa meg; viszont azonban köteles a székes-főváros e czélra a szükséges területet a társulatnak akként rendelkezésére bocsátani, hogy az emelkedés a folyó pályánál 5%, a végállomásnál pedig ennél is mérsékeltebb legyen. Az eddigi tervezésekből a főváros arra a belátásra jutott, hogy az emlitett feltételek teljesitése végett részéről az elérhető haszonnal arányban nem álló jelentékeny áldozatot kellene hozni. Ennek következtében abban állapodott meg, hogy a társulattól csak azt a (mintegy 300 mtr.), meghosszabbitást igényli, mely ujabb befektetés nélkül a rendelkezésre álló kész úton akként létesithető, hogy a pálya emelkedése a kikötött 5%-nál nagyobb nem volna Részünkről e megállapodáshoz nem járulhattunk, mert igy a czél elérve nem volna; a csekély előnyért pedig, mely e meghosszabbitásban rejlenék, bizonyára nem érdemes kiirtani az út két fasorát, mely a pályafektetésnek áldozatul esnék. És bár a felmerült többi terveket sem találtuk elfogadhatóknak, sőt azt a módozatot, mely egyvágányu meghosszabbitást czélhoz, az itt lebonyolitandó tömeges forgalom miatt egyenesen kizáratnak tekintjük, — mégis a helyett, hogy a főváros a csaknem egészen czéltalan, mintegy 300 mtrnyi meghosszabbitással szerződési jogát kimeritse, sokkal helyesebbnek találtuk a kérdés megoldására ujabb tanulmányokat tenni, annyival inkább, mert a főváros szerződési jogának érvényesitésében határidőhöz kötve nincsen.

Ami a dunajobbparti hálózat és üzem érdekében történt egyéb intézkedéseket illeti, megemlitjük, hogy a Szép Ilonai forgalmi telep további 36 kocsi elhelyezésére kibővitetett, egy ujabb kocsiszin épitésével; tekintettel az uj vonalakra, hasonlókép kibővitést nyert a Pálffy-utczai áramfejlesztő telep is.

Mechwart András jubileuma.

Mechwart András, a Ganz és társa gyár vezérigazgatója e napokban ünnepelte negyvenedik évfordulóját, hogy belépett a gyár szolgálatába. A társulat igazgatósága és felügyelő-bizottsága testületileg kereste föl a jubilánst, a kit Pallavicini Ede őrgróf üdvözölt. Mechwart megköszönte az ovációt és minden érdemet szerényen elháritva ma magától, az eredményt a viszonyok kedvező alakulásának, és a kiváló munkatársaknak tudta be. A jubilánst Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter a következő levéllel üdvözölte:

Tisztelt vezérigazgató ur! Negyven évi áldásos működésének holnapi határpontjánál jelen soraimmal én is megjelenek, hogy üdvözöljem Önt, ki bámulatos tehetségével és tevékenységével nemcsak társulatának, de a magyar iparnak és az országnak jelentékeny nevet és hasznot biztositott. Kérem Istent, hogy tetterejét és munkakedvét épen, még sok-sok éven át, mindnyájunk örömére és a magyar ipar javára tartsa meg. Isten áldja! Igaz hive: *Hegedüs Sándor.*

Mechwart András jubileuma alkalmából magyar nemességet nyert. A hivatalos lap vasárnapi száma közli, hogy a király Mechwart Andrásnak, a budapesti Ganz és társa vasöntő és gépgyár-részvénytársaság alelnökének és vezérigazgatójának, a hazai ipar és különösen a gyári ipar terén szerzett érdemei elismeréseül a magyar nemességet *belecskai* előnévvel adományozta.

A magyar gyáripar történetébe kevés emberek a neve van oly fényes betükkel beirva, mint *Mechwart Andrásé.* Külföldről származott hozzánk s ma családjával együtt a jó magyar hazafiak közé tartozik. Buda társadalmának egyik elökelősége, minden nemes ügynek vezérbajnoka, munkásai atyja és valódi polgár, kinek nemes tettei hirdetik nemes szivét. Nagyon sokat tett Budáért s neve Buda minden nagy eseményében ott van. A király elismeréséhez füződik polgártársai becsülése és tisztelete.

Miklós napja.

A *budai Széchenyi asztaltársaság* Miklós napján üdvözölte és tiszteletbeli elnökévé választotta *Szemere Miklóst.* Ez alkalommal az asztaltársaság következő levelet intézte *Szemere Miklóshoz.*

Méltóságos Ur!

A *Széchenyi István gróf* emléke ápolására alakult asztaltársaság, melynek czélja *gróf Széchenyi István* hagyományainak ébresztése, Méltóságodat a végrehajtó-bizottság *tiszteletbeli elnökévé* választotta. Ezzel akarván megtisztelni Méltóságod rendületlen magyar érzéseit és jellemét. Tette ezt a mai napon, mely Méltóságod névünnepe. Fogadja egyszersmind legjobb kivánságainkat s annak az óhajunknak kifejezését, hogy társadalmi viszonyaink, erkölcsi állapotunk javulása mielőbb engedjék meg azt, hogy Méltóságod a cselekvésre teret találjon. Isten éltesse Méltóságodat s kérjük, hogy vegyen erkölcsi részt a Széchenyi kultusz lapja a *Buda és Vidéke* terjesztésében, függetlenitésében és megszilárditásában, kiváló tisztelettel

Gálffy Lajos
elnök.

Jubileum.

Szép ünnepet ültek *Zsámbék* községben. A község érdemes jegyzője, a magyar jegyző kar egyik disze és tekintélye *Nyirák Gyula* ezüst menyegzőjét. A szeretet és köztisztelet fényesen nyilatkozott meg azzal szemben, ki annyit tett a község felvirágzásáért. Az egyházi szertartást *Gozon Gyula* apát végezte. A lakomán ott volt *Tahy Iván* a járás főszolgabirája, sok előkelőség, elöljáróság és mások. Több pohárköszöntőt mondottak, melyek közül nagy figyelmet keltett *ifju Bán József* hatásos és tartalmas pohárköszöntője.

Halálozás.

Hubai Jakab az I—III. kerületi járásbiróság derék végrehajtója meghalt. Halálát nején kivül négy gyermeke siratja. A megboldogult kötelességét hiven teljesitette s a közönséggel előzékeny volt, ott a hol tehette megkönnyitette eljárásával a helyzetet. Szerették és becsülték. Nyugodjék békével.

Népiratkák.

A Szent-István-Társulat kitünően szerkesztett „Népiratkái"-ból két ujabb szám fekszik előttünk. B. Büttner Lina irta az egyiket, a melynek czime: „Nagy véteknek nagy az ára". Az irónő ebben az állatokkal való kegyetlenkedés bünös voltát tárja föl érdekesen, jól megirt történet keretében; a másikban Farkas Zsigmond „Az ördög kelepczéje" (vagyis „Ki találta ki a pálinkát") czimüben az iszákosság káros következményeit mutatja be. Mindakettő megérdemlené, hogy a nép között minél szélesebb körben terjedjen el, a minek sikerét a „Stephaneum"-nyomda szép, tiszta nyomása és a czimlapon látható kép is elő fogja segiteni. A körülbelül ivnyi terjedelmü füzetkék ára 3—3 kr. Csak is igy lehet a ponyváról leszoritani a népet megmételyező férczirodalmat.

A három kadét.

Pilisy Rózától sok kedves apróbb elbeszélést közölt a *Buda és Vidéke* s szép és sikerült regényeit is ismertette. Legujabb re-

génye „*A három kadét*“ kedves olvasni való. Jól van megirva az alakok élnek, a mese érdekesen bonyolódott. Az életből ad az irónő megkapó képet, ügyes jellemzéssel, élénk előadással A költészet soha sem hagyja el, leirásai sikerültek, a párbeszédek folyékonyak, következetesek és gondolatban gazdagok. Elettel ir le, a nélkül, hogy a modern irtók hibájába tévedne; kik élethünek azt tartják, ha ildomtalanok. A *három kadét* finoman, erkölcsösen van megirva. Az érdekesség mellett megtaláljuk a tanuságot s az elégtételt is. A számottevő jó regény Szilágyi könyvkereskedésében kapható s nagy kelete van.

Razzia

A tél szigoruan kezd beköszönteni. Nagyon sokan keresnek munkát és nem kapnak. A csavargás általánosabb lesz. A kiknek munkájuk nincs, csavarognak, a kiknek hajlékuk nincs, az ég alatt huzzák meg magukat, mint az ég madarai. A rendőrség a kényszer jogot gyakorolja és igen helyesen teszi, mikor az ilyen csavargókat összefogdossa. Közelebb *Buda II-ik kerületében* 48 embert fogtak össze, a mi rendőrségünk lelkiismeretességét és éberségét bizonyitja. Ámde nem elég a kényszer, ezzel csak pillanatnyira védi magát a társadalom A baj megelőzése a jótékonyság munkája. Ez könnyiti meg a rendőrség müködését. Felhivjuk az emberbaráti egyesületeket, hogy jotékony munkásságukat szorgalmasan gyakorolják. A nyomor alkalmat szolgáltat, az alkalom bünt szül.

Budai vigadó.

A budai vigadó felépült. A jövő farsang legtöbb bálját ott tartják. A vigadó Buda társadalmi életét emelni fogja, mert az I., II. és III-ik kerületek többször lesznek együtt s egyöntetővé alakul az most széttagolt társaság. Nagy ünnepélylyel nyitják meg a vigadót, melyet oly sok ideig nélkülöztünk. A mulatságoknak nagy jelentősége van a közéletre is s nem marad el a budai vigadó hatása sem. Az összetartás sok jó ügyet mozditott elő s biztositja az összetartás addig, mig csak az óhajok sorába tartozott. Mi a budai vigadótól várjuk a magyar szellem erősödését is s a közszellem izmosodását. Legalább huszféle érdekeltségbe van széttagolva Buda, ez a nagy szétosztás most már mindenesetre megszünik.

Vőfélkönyv.

Irta **Herváth** Károly. Budapest, 1899. 8-rét, 48 lap. A magyar ember szereti a példát, a mesét, a rigmust, dicséretére válik, hogy még vigalmairól sem hiányozhatik a fűszerek-fűszere, az elmésség. A legtöbb vidéken vannak vőfélek, kiknek föladata a vendégek hivása, a menyegzős napon az ételek fölhordása, még pedig külön mondókával minden tál mellé. Ez bizony a gazda kötelessége lenne, de hát jobban ért hozzá, a kinek kenyere és mestersége: Sok vidéken megy pedig mesterségszámba a vőfélkedés; Debreczenben pl. külön czéh a vőféleké. **Horváth** Károly ilyen „Vőfélkönyvet“ irt össze és a Szent-István-Társulat bocsátotta közre. A Horváth Károly „Vőfélkönyve“ jó magyaros nyelvezettel, hamisitatlan népies izzel, gördülékeny nyelven van irva; **nagy érdeme, hogy megóvja** a fogékony lelkü népet a rosszabb izlésü, léhább természetü vőfél illetlenebb, otrombább élczelődésétől. A „Stephaneum“ nyomda által csinosan kiállitott, szép kötésü czimképes könyvecskét csakugyan jó lesz a keresztény kath. vőfélek kezébe juttatnunk, a kiknek szánva is van. Ára 15 krajczár.

A mocsai emberkinzás.

Lapunk kizárólag közügyekkel, a közigazgatási élet kérdéseinek objektiv tárgyalásával foglalkozik. Hasábjairól számüzve van minden személyi ügy; reklám- vagy szenzáczió hajhászat. Nem kürtöljük világgá, midőn egy-egy tisztviselő sikkasztásának, hivatalos hatalommal való visszaélésének, vagy bárminő megbotlásának hire tudomásunkra jut. Nem foglalkozunk az ilyfélékkel pedig azért, mert a fegyelmi vétségeknek, büntényeknek elbirálása nem a mi feladatunk. Az állam azért állitott fel fegyelmi és büntető hatóságokat, hogy a törvények ellen vétőkkel járjanak el jog és törvény szerint. A jogállam rendszerében megtorlásra a hatóság hivatott, nem pedig a hivatatlanok fóruma.

Hallgattunk legközelebb akkor is, midőn az ugynevezett „mocsai emberkinzásnak“-nak szenzációs hire bejárta az országot; midőn az ugynevezett „közvélemény“ a hirleléseknek egészben hitelt adva, pálczát tört nem csupán a középkori atrocitások elkövetésével vádolt közigazgatási közegek, de egy vármegyének sőt az ország egész közigazgatásának reputácziója felett is

Ma azonban a szomoru eset birói tárgyalása után foglalkoznunk kell ez ügygyel s le kell vonnunk tanulságait.

II.

A birói eljárás befejezte előtt a közvélemény egy részének itélőszéke által megalkotott tényállás teljes alaposságában mi eleitől fogva kételkedtünk. Nem csupán azért, mert a vádak rovott előéletü egyénektől eredtek, kiknek boszuérzete az elfogultságot, a tényeknek szándékos elferditését és felfuvását nem zárta ki De kételkedtünk első sorban azért, mert nem voltunk képesek megérteni és elhinni azt, hogy ma, a XIX. század végén, a felvilágosodás és humanizmus uralmának korszakában a magyar közigazgatási tisztviselők sorában akadhasson csak egy is, ki az általa foganatositott nyomozás és vallatás teljesitése közben oly embertelen kinzásokra, minő: a köröm alá szurás, kézen való felakasztás, spirituszszal való égetés — vetemedhessék.

Jól tudjuk mi azt, hogy a mai állapot egyfelől a közigazgatási alkalmazottaktól megkivánható magas kvalifikácziónak, másfelől közigazgatási törvényeink és szabályainknak hiányossága sok minden olyat is megmagyaráz, a mi teljesen rendezett viszonyok között elképzelhetetlen lenne. Tudjuk, hogy a közigazgátási eljárás, a köztisztviselők jogai és kötelességei nincsenek megfelelően szabályozva; hogy e szabályozás hiányában a konkrét eseteknél gyakran mily nehéz a közigazgatási tisztviselőnek felismerni jogai és kötelességei határait; tudjuk, mily közel van a veszedelem, hogy a köztisztviselő mulasztással vagy pozitiv ténykedéssel kötelességszegést követ el. A tájékozatlanság, a félreértés, a félénkség, a tulbuzgóság ily viszonyok között sok minden ballépésnek természetes magyarázatát adja.

Különösen nehéz volt idáig a közigazgatási tisztviselők helyzete a rendőrhatósági feladatkör ellátása közepette, mert a fővárosi rendőrségre vonatkozó 1881. évi XXI. t.-czikken kivül nem volt határozott normativum, igy a rendőrhatósági eljárás eddig meglehetősen bizonytalan keretben mozgott.

A fentiek azonban a legtávolabbról sem képezhetnék magyarázatát, avagy mentségét oly embertelen kinzások, oly középkori jellegü brutalitások elkövethetésének, a mivel a „mocsai emberkinzó“ közigazgatási közegek vádolva lettek.

Végtelenül jól esett nekünk, hogy a komáromi törvényszék itélete a mai feltevésünknek, a mi lélektani okokra fektetett reménynünknek adott igazat, vagyis midőn a vádlott közigazgatási közegeket a beigazolt hivatalos hatalommal való visszaélés és sulyos testi sértés büntette miatt példásan elitélte; viszont őket a terhökre rótt legsulyósabb természetü embertelen kinzások vádja alól felmentette, mely itéletével a magyar közigazgatásra hónapokon át rátapadt szégyenfoltot letörlötte.

Magyar közigazgatás.

Vendéglősök a király konyháiban.

A budapesti vendéglősök péntekes asztaltársasága deczember 1-én megtekintette a budai uj királyi palota konyháit. A konyhák az óriási palota krisztina-városi homlokzatának egész földszintjét elfoglalják. A konyhák igy oszlanak meg: személyzeti, főherczegi és a nagy lakomák konyhája, a sütő és melegitő konyha s a király külön konyhája A konyhák berendezése nemcsak fényes, hanem czélszerü is. A tüzhelyeket *Lakos* Lajos készitette, még pedig a melegitőket *Stadler* Károly központi vasuti vendéglős terve után. A jégszekrények *Boros* testvérek gyárából kerültek ki A bejáratok feliratai magyarul és németül hangzanak, mig a tüzhelyek jelzései kizárólag magyarul szólnak.

Nagyérdemü hazafi!

Ha valaha ugy napjainkban van szükség arra, hogy a legnagyobb magyar *gróf Széchenyi István* szelleme hassa át a társadalmat. Boldogulásának, fajunk megmentésével s a keresztény szellemnek egyetlen biztositék gróf Széchenyi István hagyományainak végrehajtásában van.

Asztaltársaságunk ezt tüzte ki magának czélul s ezt munkálja nem csak társadalmi uton, de különösen a *Buda és Vidéke* utján. A *Széchenyi kultusz* közlönyének előfizetési ára egy évre 6 frt. Kérjük erre a lapra előfizetni, s azt alkalmazottainak is több példányban megrendelni méltóztassék, kiadóhivatal I. Városmajor-utcza 28. tisztelettel a *gróf Széchenyi István* emléke ápolására alakult asztaltársaság.

Szépirás-iskola.

Vajda Pá székes-föv. polgári iskolai rendes tanár szépirásisko ája II. ker., Fő u. 51. sz. Biztos és alapos kiképzést nyujt: bank-, pénzintézeti tisztviselőknek és kereskedelmi alkalmazottaknak, ura és hölgyek részére, a magyar, német szépirási és rondirásbó', kik azt rövid idő alatt elsajátitani akarják. Hölgyek, valamint felsőbb intézetbe járó tanulók részére külön napok és mérsékelt dijak. Tanitó-, tanitónő-jelöltek (képezdei hallgatók,) a gyakorlati részen kivül a szépirás tanitásának módszerét is elsajátithatják. Tanitási idő naponként d. u. 4—9 óráig.

Hollandi életbiztositó részvénytársaság.

Folyó év november hóban 423 ajánlat 3,161.818·24 kor. tőke és járadékról nyujtatott be, a melyből 49 ajánlat kor. 326.800 tőke és járadékról visszautasittatott, tehát 374 biztositás 2,835 018·24 kor. tőke és járadék összegben köttetett.

Folyó év november hó 30-án az átlag volt 22,270 kötvény 190,449.034·90 kor. tőke és járadék biztositásról.

Könyvek.

A hazai könyvpiaczon megjelent és előfizetésre hirdetett *szépirodalmi*, *tudományos*, *tanuló és szakkönyv* a *Buda és Vidéke* kiadóhivatala utján megrendelhető.

Kérjük barátaink és olvasóink közül azokat, kik ezen az uton is támogatni akarják vállalatunkat, hogy **könyv-megrendeléseikkel** megtisztelni sziveskedjenek.

Griffatong János

vendéglőjében a Csaba-utczában, kitünő *igazi ó és ujborok kaphatók.*

Árvák karácsonyja.

A székes-fővárosi Magyar-árvaház igazgatósága lelkes kérelemben hivja fel a közönséget, hogy fiilléreikkel járuljanak szivesen hozzá az idei karácsonyfa-ünnepélyhez. 75 árva fiut gondoz ez intézet, ezeknek akarja örvendetessé és emlékezetessé tenni az árvaház igazgatósága a Megváltó születése napjait. Adományaikkal már is hozzájárultak a karácsonyfához. Jelenik Zsigmond 2 frt, *Perínger* Ferencz 10 frt, Dr. Klass Pálné 5 frt, Almássy János 5 frt, Hofhauser Elek 5 frt, Sándor Pál 5 frt, Heinrich A és fiai 5 frt, Dancs Antal 5 frt, Schmitterer Imre 5 frt, Stieber Vincze 3 frt, Willinger Fetencz 2 frt, Adler Lajos 2 frt. Magyar Takarékpénztárak közp. jelzálog bankja mint részv. társ. 2 frt, Sturm Gergely 2 frt, H. A. 2 frt, Zilzer Johanna 1 frt, Meloccó Péter 1 frt, Dr. Novák Sándor 1 frt, Luz P. 1 frt, Dr. Vizaknai A. 1 frt, Schiller György 1 frt, Makó Mihály 50 kr.

Fogadják a nemes szivü adakozók az árvaház igazgatóságának forró köszönetét.

Ugy pénzbeli, mint természetbeni adományokat hálával fogad s e helyen köszönettel nyugtat **Somlyay** József, árvaházi igazgató, Budapest, I. ker. Városmajor-utcza 31. sz.

Amerikai alma Európában.

Chicagói konzulátusunk irja: Az amerikai gyümölcstermelőket a termelés bősége arra kényszeriti, hogy a tengerentuli piaczokon versenyezzenek és ottani szaklapok örömmel jelentik, hogy az amerikai gyümölcsnek jó piacza akadt Bécsben. Nagyon ajánlatos lesz tehát, ha a mi termelőink gondos csomagolással igyekeznek megállni a versenyt. Az amerikaiak nagy gonddal eszközlik a csomagolást és évenkint 2 millió barrel almát tudnak Európába szállitani. Egy kocsirakományra 160—170 barrelt számitanak és a barclt 10—15 centért szállitják a tengeri kikötőig: a hajófuvar az érszakhoz képest változik, angol kikötőkbe 40—65 centet tesz barrelenkint és ehez az európai kikötőben 16—16 cent költség járul. Az ilyen költségekkel és még 5% eladási jutalékkal terhelt szállitmány barrelje Liverpoolban 3.85 dolláron kél Az almát 20 hordónyi részletekben árverezik az európai kikötőkben. A termelők főleg arra ügyelnek, hogy a csomagoláz ne legyen laza és szállitmány közé ne keveredjék nedves gyümölcs.

Pályázat elüljáróí állásra.

A Kütrös Gyula halálával megüresedett elüljáróí állásra a pályázat határideje szombaton, deczember 9-ikén déli 12 órakor jár le. Eddig tizenegy pályázat érkezett be a főpolgármesteri hivatalhoz, köztük azonban csak négy olyan van, amely komolyan számba jöhet. A négy pályázó: Herein Károly és Rózsavölgyi Antal tanácsjegyző, Márkus Imre III. kerületi anyakönyves és Bódy Tivadar VI. kerületi helyettes elüljáró

Magyar Könyvtár.

A Magyar Könyvtár ismét küld szét nehányat narancsszin boritékos füzeteibül. Most is képviselve látjuk ez öt füzetben a régi magyar klasszikusokat és a modern magyar irodalmat, a külföldi irodalom régi és uj remekműveit. A magyar irodalom régi jelesei közül *Kisfaludi* Sándort adja most a „M. K.", még pedig legbájosabb regéit: Csobányczot, Tátikát, Dobozit, valamennyit jó bevezetéssel, melyet Szigetvári Iván irt Az uj magyar irodalmat ezuttal egy pár évvel ezelőtt elhunyt tehetséges ifju belletrista képviseli: *Becsky* László, a ki amerikai uti kalandjait („Amerikába és vissza") a legdrámaibb, legérdekfeszitőbb módon tudta elbeszélni. A külföld nagy klassikusai közül *Byron* jelenik meg, még pedig egyik leghatalmasakb és méltán leghiresebb alkotásával, „Kain"-nal, melyet *Mikes* Lajos nagy gonddal ültetett át magyarra. Örömmel fogja fogadni mindenki a 126. füzetet is, mely *Tolsztoj*-nak legszebb népies elbeszéléseit tartalmazza, ezeket a mély filozofiáju, fenséges munkákat, melyeket *Szabó* Endre az eredetihez méltóan magyarositott Végre az ötödik füzet egy szép *Coppée* féle regény „Adós fizess", melyben az az érdekes téma van feldolgozva mikép hat a hirtelen jött gazdaság külömböző lelkületü és társadalmi állásu emberekre. A forditás nem szorul dicséretre: *Tóth* Béla müve. Ez ujabb füzetekkel a „M. K." immár a 128. sorszámot érte el. Minden szám ára 15 kr., az összes füzetek külön is kaphatók, az egész gyüjtemény pedig részletfizetésre Kimeritő prospectust ingyen küld a kiadóhivatal: Wodianer F. és Fiai, Budapest, Andrássy-ut 21.

A lovaregylet elnöke.

Tegnap választotta meg a lovaregylet elnökét. Egyhangulag megint gróf *Batthyány* Elemért állitották az élre három esztendőre. A magyar lovaregylet elnöke egyike a legpasszionátusabb tenyésztőknek is. Népszerü szalmasárga dresszéhez sok fényes diadal emléke füződik Lovat ritkán vásárol, az ő méneséből kerültek ki a legjelesebb telivérek: Gaga, Courmand, Ganache és Mindig, melyek most a ménesben teljesitenek kitünő szolgálatokat a magyar lótenyésztésnek

Elsőrangu hazai gyártmány.

Pontos czim:

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

— BUDAPEST. —

Gőzcséplők. Borprések. Vetőgépek. Ekék.

Magyarország legnagyobb és egyedüli gazdasági gépgyára mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerü felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Szecskavagók Morzsolók.

Korona Vigadó.

A **„Koronáh"**-hoz czimzett nagy vendéglő és nagy kávéház (III. ker., Kis korona-utcza 55. sz.) a székesfőváros közönsége igényeinek megfelelőleg diszesen berendezve, teljesen ujjáalakitva megnyilt és a régen óhajtott Ó-Buda legkitünőbb mulatóhelye pártértekezletek társaságok, mulatságok, ünnepségek s egyéb összejövetelek czéljaira létesült. A vendéglő összes helyiségei társaságok számára legnagyobb kényelemmel berendezve, külön szobákkal. A legkitünőbb magyar házi koszt. Hetenkint kétszer igazi halpaprikás, szegedi módra, és remek töltött káposzta A kávéház teljesen ujból felszerelve, legjobb Seifert-féle billiárd asztalokkal ellátva. Kártyások s egyéb játékosok számára külön szobák. Kitünő kávéházi italok. Hideg buffet. Legjobb minőségü bor és sör. A nagy tánczterem mulatságok, gyülések stb. részére jutányos áron mindig rendelkezésre áll. Hangversenyekről s tréfás szórakoztató estékről gondoskodva a III. ker. dalkoszoru szives közreműködésével. Az összes helyiségekben villamos világitás Társasestélyek bankettek, lakodalmi mulatságok stb. rendezésénél, valamint havonkint étkezésre választékos étlap szerint való előfizetésnél jutányos árak. Kedvező villamos vasuti közlekedés folytán a budapesti közönségnek legkellemesebb kiránduló helye. Pontos kiszolgálásért kezeskedik és számos látogatást kér kitünő tisztelettel **Szlatky Dániel**, az összes helyiségek bérlő-tulajdonosa

Nyilttér.*)

Császárfürdő Budapesten. Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
mindszenti ERDÉLYI GYULA.
Szerkesztő: JURISZTOWSZKY ÖDÖN.

Találkozó.

Nagy József éttermei a Krisztina-körúton, kellemes téli szórakozást nyujtanak. Jó borok, jó konyha, friss sör,

hetenkint disznótor.

Családok szórakozó helye. Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Szigethy István, Vérmező-utcza és Városmajor-utczában fekvő átjáró udvarban, azaz a Csopkovics-házban **jó borokat mér.** Hetenkint disznótor.

Litografiai müintézet
könyvnyomda
kőnyomda
Kaufmann József
Budapest,
V., Arany János-utcza 4.
Telefon 39—72.

CSÁKA J.

ÓRÁS- és ÉKSZERÉSZ

Budapest, I., Alagut-utcza.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát

svájczi zsebórákban,

valamint mindennemü

függő-, fali- és konyha-órákban.

Nagy választék

izléses ékszerekben

jutányos árak mallett.

Törött arany és ezüst tárgyak a legmagasabb árban vétetnek vagy uj tárgyakra beeseréltetnek.

Köszönetnyilvánítás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherczeg udvar mesteri hivatala.

Általános Asbestárú-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherczeg **rendkivül meg van elégedve** az asbettalppal bélelt czipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak el, mint más közönséges czipőknél. Küldök egy pár vadász-czipőt, hogy annak a mintájára készitsenek másikat asbettalpbéléssel, ugyanannál a czipésznél s aztán küldjék ide

Hisszük, hogy e vadászczipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelőek, a mint megfelelők voltak a szalonczipők.

Zágráb, 18 8. julius hó 8-án.

Krahl, huszarkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási biróság elnöke a következőket irja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetétü czipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, ugy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szives tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én. tisztelő hive

Wekerle Sándor

Ne viseljünk lábbelit a Dr. Högyes-féle szab. Asbesttalp betét nélkül.

A magy. kir. honvédségtől czélszerünek elismerve.

Nincs többé lábfájás.

Óvjuk lábainkat az izzadástól és meghülestől.

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem börkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid ideig viselés után **megkönnyebbül a járása** annak, ki czipőjét **dr. Högyes által szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el.**

Kettősvastagságu **1.20** kr., egyszerű **60** kr., homoktalp **40** kr., gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbélés kitünőségét legjobban bizonyitja, hogy a **cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállittatott.**

Szétküldés csakis utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilagositások, prospectusok és köszönetnyilvánitások ingyen. **Kapható kizárólag:**

Asbestárugyár bet. társaság

Budapest, VI., Sziv-utcza 18.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. Közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyháztéren fióküzletet nyitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható

LÖVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

Röck István

gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje

BUDAPEST, IX., SOROKSÁRI-UTCZA 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajógépeket.

Lokomobilokat,

kihuzható forr- és hütőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket,

Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fütőcsövekkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**

Teljes hütőtelepeket és jéggyárakat

szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizmütelepeket, gözmalmi- és téglagyári

berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömbzéki emeltyü szerkezettel.

RAINER J. és TÁRSA,

Budapest, II. ker., Fő-utcza 12.

Házilag készitendő rumkellélek:

95 százalékos **alcohol** 1 liter . . . . 95 kr.
Rumessencz legfinomabb 1 deka . . 6 „
Vanilia és ananas essencz 1 deka . . 12 „
Brasiliarum erős és kitünő zamatu 1 liter 90 „
Eredeti angolrum (különlegesség) 1 üveg 1.50 kr. és 2 forint.

Különféle likörök és likőressenczek.

Thea ¼ Ko. 95 kr, 1.20 kr. és 1.70 kr.

Nagy választék **illat és pipereczikkekben, szivacsok,** mindennemü **sebészeti kötanyag és betegápolási készülékek.**

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, csomagolás felszámitás nélkül.

Kávé import.

Szállitás közvetlenül **Triestből** elvámolva és bérmentve utánvét mellett:

4½ kgr.	finom **Cuba** nagyszemü . . . o.-é. frt	**6.—**	
4½ „	valódi „ I. rendü . . . . „	„	**6.50**
4½ „	„ **Jáva** . . . . . „	„	**5.78**
4½ „	**Portorico** . . . . . „	„	**5.82**
4½ „	„ legfün. I. rendü „	„	**6.46**
4½ „	**Gyöngykávé** . . . . „	„	**6.36**
4½ „	**Laquayra** igen finom . „	„	**7.—**
4½ „	valódi **nyugotindiai** . . „	„	**7.—**
4½ „	**Ceylon** különl. nagyszemü „	„	**7.36**

vasuton 30 kgr vételnél 7 krral kgrja olcsóbb.

Kitünő minőségü valódi áruért kezeskedünk.

Ajánlunk kezesség mellett **kétszer égetett szilvoriumot** és **borovicska** pálinkát, közvetlenül szállitva, **Fleischacker Lipót és tsa** urak pálinka főzdéjéből **N.-Kanizsán,** eredeti 4 literes hordócskákban 5 frtért bérmentve minden postaállomásra utánvét mellett.

SOMOGYI és TÁRSA

Budapest, VII., Kertész-utcza 37.

Rózsa A. Lipót és Társa

BUDAPEST, II. ker., FAZEKAS-TÉR 3. szám, (Református templommal szemben.)

Női divat, confectió és gyászruha áruház.

Selyem- és flanell-bluzokban legnagyobb raktár.

Gyászruhák 6 óra alatt készittetnek.

Csakis nálunk lehet kapni!

Női télikabát	**6.—**	frttól följebb
Finom szőrmediszszel	**8.—**	„ „
Legfinomabb	**12.—**	„ „
Hosszu paletot	**12.—**	„ „
Leány télikabát	**4.—**	„ „
Szőrmegallér	**8.—**	„ „
Női angolruhák	**15.—**	„ „
„ elegáns selyemruhák	**25.—**	„ „
„ ruhaposztók, minden szinben 120 cm.	**—.60**	„ „
„ ruha, selyem, fekete és szines	**1.—**	„ „

Jakovits Károly

liszt, term. és hüvelyes vetemények raktára

Budapest, I., Mészáros-uteza 3.

Különösen alkalmas bevásárlási hely nemcsak azért, mert a **legjobb árut** adja a **legolcsóbban**, — hanem a **vidéki vásárló** kocsijával az udvarba be is állhat és igy a vendéglői kiadást is **megtakarithatja.**

Szt.-Lukácsfürdő

téli és nyári

gyógyhely.

Nagy kénes iszapfürdő, a melynek 520 □-méter nagyságu nyitott és zárt medenczéiben a forrásviz naponkint négyszer megujul. **Mindennemü gyógy- és üditőfürdők. Lakás- és teljes ellátás, közepes ár 25 frt hetenkint. — Prospektust küld az igazgatóság Budapesten.**

Minden vasárnap

SALON-CONCERT

a krisztinavárosi nagysörcsarnok

pinczehelyiségében.

SZABAD BEMENET.

A téli kuglizó hetenkint még két napra bérbe vehető.

„REGGELI UJSÁG"

fogyasztási czikkeket szállitó-vállalat részvénytársaság

József-körut 19.

Liszt, kenyér, füszerek hus, zsirnemü, szárnyas, tojás, csemegék, sör, bor, pezsgő, fa és szén jó minőségben, jutányosan házhoz szállitva.

Kivánatra megrendelési bárczák.

Részletes árujegyzék a **Reggeli Ujságban.** Előfizetési ára a lapnak egy hóra 30 kr, vidékr 50 krajczár.

A czikkek megrendelhetők az ujság kihordónál.

A szallitás Budára gyors és pontos.

Mihalovits József

kalapos-mester

Budapest, I. ker., Alagut-uteza,

a Szinkörrel szemben.

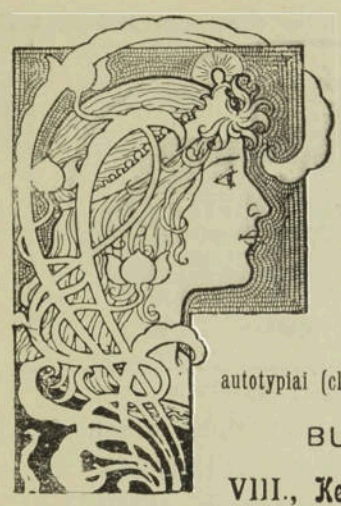
Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

NŐI KALAPOKBAN,

valamint **szörme-árukból.**

Hegedüs és Társa

fotoczinkografiai,

autotypiai (cliché) és rajz-műintézet

BUDAPEST,

VIII., Kerepesi-út 53. szám.

Készit mindennemü fotoczinkografiai, autotipiai (cliché) és rajzokat, árjegyzékek, könyvek, szak- és hirlapok stb. nyomtatványok képes kiállitására.

Tervek és rajzok művészi kivitelben.

Speczialista képes levelező-lapok készitésében.

Európa kávéház

V., Ferencz József-tér 5.

Esténkint egy elite

NŐI ZENEKAR

hangversenyez.

Egész éjjel nyitva.

RÉTAY és BENEDEK

BUDAPEST, IV., Lipót-utcza 21. szám.

Dús választék mindennemű templomi felszerelvényekből.

Oltárok, szószékek, képkeretek, úrkoporsók, lourdesi Mária-oltárok, Mária-trónusok stb.

saját jól berendezett műhelyeinkben bármely stylus és rajz szerint szépen, szolidan és legjutányosabban készittetnek el. **Tervezetek, költségelőirányzatok készséggel küldetnek.**

Elvállaljuk továbbá **régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek** stb. valamint **egész templomok belső berendezését, alapos ujitását, festését, márványozását** és **aranyozását**, ugyszintén **azoknak átalakitását**, melyeket kipróbált munkaerőinkkel a legszebben készitünk el **igen kedvező feltételek mellett.**

A templomok megtekintését, valamint a költségvetés dijtalanul eszközöljük. Megbizhatóságunkat e téren is számos elismerő nyilatkozattal bizonyithatjuk.

1898—1899-ik években a többi között a következő munkálatokat végeztük:

Nyitra m **Galgóc**, oltár átalakitás
" **Gerencsér**, főoltár renoválása, uj főoltárkép.
" **Darázs**, egész templom renoválása, kifestése, üvegablakok.
" **Mocsonok**, egész templom renov.
" **Kis-Raáb**, egész templom renov.
" **Kis-Appony**, egész templom renoválása és kifestése.
" **N.-Kér**, uj oltárkép.
" **Nyitra**, Apáca-zárda tornaterem kifestése.
" **Ratkóc**, főoltár.
" **Krakován**, két uj oltár.
" **Hrádek**, lourdesi oltár
" **Szenic**, főoltár és szószék.
" **Bajna**, lourdesi oltár.
" **Csejthe**, egész templom renoválása, 5 üveg-ablak, két uj mellékoltár.
" **Szered**, Jézus- és Mária-szobor.
" **Madunic**, egész templom renov.
Pozsony m. **Gerencsér** egész templom renov.
" **Sempte**, Jézus- és Mária-szobor.
" **A.-Dombó**, egész templom renov.
" **Pudmeric**, egész templom renov.
" **Halmos**, egész templom renoválása.
" **Kajal**, uj főoltár és szószék.
" **N.-Sur**, uj főoltár, uj mellékoltár és egész templom renoválása.
" **Jakabfalva**, úrkoporsó.
" **Lamacs**, uj főoltár.
" **Cseszte**, Jézus Szive oltár.
" **Szilincs**, főoltár renoválása.
Komárom m. **Alsó-Galla** uj főoltár és mellékoltárak ujitása.
" **Felső-Galla**, egész templom ujitása.
" **Szent-Péter**, lourdesi oltár.
" **Gyalla**, uj főoltár.
" **Dad**, egész templom ujitása és uj főoltárkép.
" **Kürth**, lourdesi barlang szoborral'
Esztergom m. **N.-Ölved**, Jézus Szive oltár.
Bács m. **Szántova**, oltár ujitás.
" **O-Szivac**, lourdesi oltár.
" **Baja**, templom-renoválás.
Borsod m. **Szirak**, lourdesi oltár.
" **Bánhorváth**, lourdesi oltár.
" **Mező-Csáth**, úrkoporsó.
" **Felső-Nyárád**, lourdesi oltár.
" **Ozd**, úrkoporsó.
Csanád m **Mező-Kovácsháza**, főoltár.
Győr megye **Révfalu**, két oltár átalakitása.
" **Gyirmoth**, uj oltár szentsirral.
" **Gyarmath**, Jézus Szive oltár.
Heves m. **Pétervására**, úrkoporsó
" **Csehi**, oltár.
" **Gyöngyös**, Mária-oltár
Hajdu m. **Egyek**, lourdesi oltár.
Hont megye. **Ipolynyék**, főoltár.
" **Deménd**, lourdesi oltár.
" **Adács**, úrkoporsó.
J.-N.-Kun-Szolnok m **Rákóczi**, oltár.
" **Török-Szt.-Miklós**, oltár.
N.-Kükülő m. **Bolya**, főoltár és szószék.
Kolozs m. **Bánffy-Hunyad**, főoltár és szószék.
" **Radnóth**, főoltár és szószék.
Moson m **Magyar-Kimle**, uj főoltár.
" **Horváth-Kimle**, templom renov.
" **Püski**, uj mellékoltár és oltárképrenoválás
" **Nezsider**, főoltár.
" **Hegyeshalom**, egész templom renoválása.
" **Kilití**, egész templom renoválása.
Pest megye. Budapest Angyalföldi országos tébolyda főoltár.
" " Irgalmas nővérek, lourdesi oltár.
" " Erzsébet-korház oltár.
" **Nagy-Maros**, úrkoporsó.
" **Szent-Iván**, úrkoporsó.
" **Fajsz**, oltár.
" **Adony**, Szt.-Háromság oltár.
" **Pomáz**, főoltár.
" **Taksony**, főoltár.
" **Jakabszállás**, lourdesi oltár.
" **Kóka**, Jézus- és lourdesi oltár.
Szabolcs m **Tisza-Eszlár**, uj főoltár és mellékoltárok.
" **Nyiregyháza**, úrkoporsó.
" **Sibinj**, főoltár ujitása.

Fruscha György és Társa

temetkezési vállalat.

Van szerencsém szives tudomására hozni, hogy az „Első Magyar Szállitási Vállalat Részvénytársaság" tulajdonát képező Entreprise des Pompes funébres VII. kerületi fióküzletéből — a hol több éven át mint üzletvezető működtem, — kiléptem és folyó évi augusztus hó 1-én

Fruscha György és Társa

néven **VIII., Baross-utcza 68. szám alatt** (az elöljárósággal szemben), egy a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő

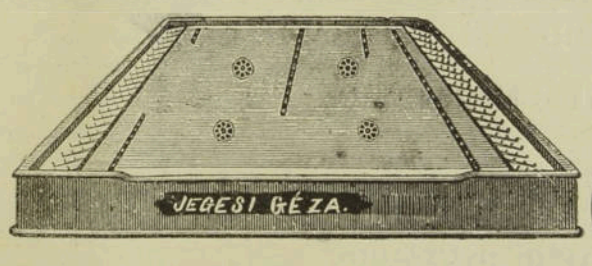
temetkezési vállalatot

nyitottunk.

Midőn ezen körülményt szives tudomására hozzuk, megjegyezzük, hogy főtörekvésünk oda fog irányulni, hogy jutányos áraink daczára minden tekintetben pontosság s a kellő diszes kiállitásokkal érdemelhessük ki szives bizalmát.

Temetés-rendezéseket a legegyszerűbbtől a legfényesebbig mérsékelt árak mellett az összes szükségletek hozzáadásával rendezzük, nemkülömben nagy választékban sirkoszorukat is tartunk raktáron.

Végül bátorkodunk megjegyezni, hogy a szükséges koporsókat az országszerte ismert s hires Gebauer-féle gyárból szerezzük be, valamint hogy a legolcsóbb, sőt még a kórházi temetésekhez is nyolcz-oszlopos ezüstös halottaskocsit adunk

Az ezredéves ——— kiállitáson oklevéllel kitüntetve.

Gzimbalmot

legjobbat és legolcsóbbat **csak nálam lehet venni** pedálos fekete salon, szép erős hangot, bolti árhoz képest félárban **75—80** frtért.

JEGESI GÉZA

császár és kir. szabad. vaskoronás czimbalom feltalálója és készitője

BUDAPEST, NEFELEJTS-UTCZA 43.

——— Árjegyzékek kivánatra ingyen. ———

HÁRTL L. ÉS TÁRSA

FESTÉK,

KENCZE ÉS LAKK GYÁRI RAKTÁRA

Budapest, VII., Csömöri-ut 2.

Fiók-üzlet: BUDA, II., Fő-utcza 21. sz.

NAGY RAKTÁR

Nobles és Hoare, Harland & Sohn-féle

ANGOL KOCSILAKKOKBAN,

VALENTIN-féle amerikai lakkokban

Bronzok, Enyvek és Páczokban,

BOROSTYÁN-LAKKFESTÉKEK és

Parkettviasz-pasztákban,

Homlokzat-festékek,

Gépolajok és kátrány-gyártmányokban.

Valamint mindennemü

Haj- és sörte-ecsetek, Kefe-áruk,

Düssedorfi Tubusfestékek is

FESTŐ-SZEREK nagy választékban

a legjutányosabb árak és szolid kiszolgálás mellett.

BRAUN LIPÓT

gépharisnya-kötészet

BUDAPEST, I., Pauler-utcza 1. sz.

Elvállal harisnyák fejelését

valamint

uj harisnyák kötését.

DIETZL JÓZSEF

bornagykereskedő és bortermelő.

Cs. és kir udvari szállító, valamint Ő csász. és kir. fensége József főherczeg udvari szállítója, Szerb kir. udvari szállító

Budafokon.

Ajánlja tisztán kezelt asztali-, pecsenye és csemegeborait palaczkokban, valamint hordókban.

Különlegesség

Budai sashegyi saját termése.

Gaizler Béla

József főherczeg cs. és kir. Fensége udvari szállitója.

Füszer-, bor- és csemege-üzlete

I., Pauler-utcza 7. sz.

Füszer, sajt, csemege, bor, ásványviz, tea, rum, pezsgők és likörök.

Udvarias és pontos kiszolgálat.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER

legtisztább égetett

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Megjelent!

„Kossuth Lajos nyolcz magyar honvédtábornok itelőszéke előtt.“ („Ébresztő Hangok“ XVIII. könyve.) A tizenhárom magyar honvédtábornok aradi vértanuságának ötvenedik évfordulója emlékére irta Zimándy Ignác Terjedelme 675 oldal. Értéke 4 frt. Ára 1 frt.

Felette érdekessé és tanulságossá teszik e művet ama sujtó nyilatkozatok, melyeket **Vetter, Bem, Dembinszky, Percel, Mészáros, Damjanich, Klapka** és **Görgey** magyar honvédtábornokok tettek Kossuth Lajosra vonatkozólag.

Kapható szerzőnél Török-Bálinton.

Magyar fém- és lámpaárugyár

részvény-társaság

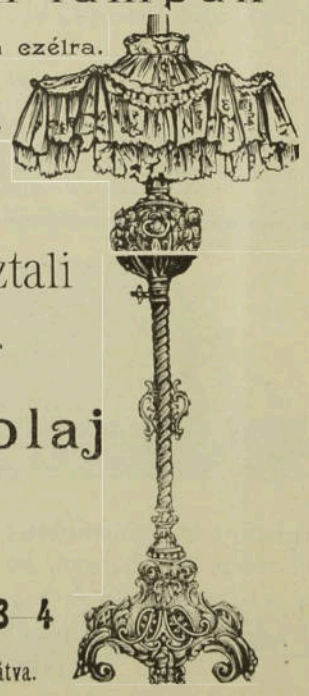
BUDAPEST—KŐBÁNYA.

Petroleum-lámpák

minden ezélra.

Csillárok

villamos és gáz világitásra.

Fém-diszmű- és iró-asztali

felszerelések és háztartási czikkek.

Valódi királyolaj

biztonsági petroleum.

RAKTÁR:

Budán, II. ker., Fazekas-tér 3 4

gazdagon felszerelve és dús választékkal ellátva.

Karácsony. 1900. Ujév.

Felhivás a t. közönséghez, a kik olcsón és jól bevásárolni akarnak:

Ifj. Mandl Testvérek

áruházában

Budapest, Vár, Tárnok-utcza 22. szám.

Angol flanellek kitünő moshatók legszebb szinekben méterje	18 kr.
Cesession női ruha kelmék. Legujabb modern szinben duppla széles méterje	25 „
Angol cheviottok minden szinben duppla széles méterje	19 „
120 cm.-es kék koczk. gyapju-kelme 1.80-tól leszálitva méterje	55 „
Fekete mintázott kelme duppla széles méterje	35 „
Jó mosható barketek méterje	17 „
Párti franczia mosó perkálok méterje	15 „
Egy vég 30 röf rumburgi vászon	3.40 „
6 szem. fehér vászon damask asztal garnitur	1.80 „
Legszebb női vászon ingek	75 krtól
Női corsetták himzéssel	90 „
Fehér és szines férfi ingek	1.10 „
Férfi köpper nadrágok	75 „
Óriási választék legujabb nyakkendőkben	30, 35, 45 „
Egy 150/200 cm. hosszu flanell takaró	1.80 kr.
Női és férfi selyem ernyők	2.— és 2.50 „
Prágai glacé 4 gombos kesztyü jó minőség	80 „
Egy fél tuczat czérnázott szines szélü zsebkendő	60 „
Flanell portörlő jó minőség darabja	8 „
Félselyem paplanok minden szinben	3.70 „

Nyomatott Kaufmann József kő- és könyvnyomdájában Budapest, V., Arany János-utcza 4.

Budapest, 1899. VIII. évfolyam 36. sz. Vasárnap, Karácsonyhava (Deczember).

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek:
Budapest, I., Városmajor-u. 28.

Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG:
I., Városmajor-utcza 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Széchenyi szelleméhez.

A haldokló század utolsó napjaiban a század legnagyobb szelleméhez *gróf Széchenyi Istvánhoz* fordul a magyar. Sokszorozva viszi át a társadalom az uj századba azokat a bünöket, melyeket nemzetében a legnagyobb magyar ostorozott.

Szellemedhez fordulunk nagy *Széchenyink*, hogy ihlesd meg lelkünket, szivünket, tetterőnket. Ébressz fel satnya tespedésünkből. Add vissza a magyart a magyarnak.

Legnagyobb magyar, legnagyobb ember, legnagyobb lélek, hazádnak, vallásodnak tántorithatlan fia és hive közöld szellemed erejét velünk, hogy midőn időnk folyásának rovásai, az esztendők összesége uj századra válik, had legyen ujra *magyar a magyar.*

Legyen vége minden hazugságnak. Kezdjük századunkat magyarul, őszintén, fajunk erényeivel, annak hibái nélkül, hitünkben, hazaszeretetünkben, jellemünkben erősödve. Induljunk a te példádon és senki másén, ki nem szóvirággal, de tettel szeretted hazád. Nem volt te benned önzés, hiuság, nem követted te *„kebled istenét“*, de az örök és változhatatlan Isten törvényeit, ki benned csak gyönyörködhetett s nem bánta meg, hogy ilyen embert teremtett, kit anyja mégegyszer szülni boldogságnak, de nem fájdalomnak tartott volna.

Mi pedig valljuk be, hogy hamis jelszavak, hamis politikai és társadalmi nevelés folytán szivünk, lelkünk a bünöknek valódi melegágya

Először is legnagyobb betegségünk az *elégedetlenség*. Terebélyes fává növesztjük reményeinket, melyek nem teljesülhetnek, mert sokra becsüljük magunkat, keveset dolgozunk, kötelességeket nem ismerünk. Mindenki sokat akar, munka és szorgalom nélkül a babért, a hatalmat, a kortársak megelőzését akarja. Féluton elmarad a munkakedv s reményeink horgonyát a véletlenbe a szerencsébe vetjük. Következik az idegesség, az izgatottság, elégedetlenség. *A hirnév után kapkodunk.* Ennek meg van a maga árfolyama. Szökken fölfelé.

Igaza van a nagy orosz reformátornak:

„A biztos tényezőkkel való számolás mindinkább kimegy a divatból s helyébe a hiu ábránd lép. A munka eredménye nem biztos, minélfogva *mindenki a tőke segitségével akar nagy sikereket elérni.* Az ember akaratereje csökken, az előbb munkájában bizott egyén fatalistává lesz, eredményt a véletlentől s a szerencsétől vár.

Minden vállalkozásnak az alapja ma a tőke, nem a munka; *a szinleges értékek bámulatraméltó gyorsasággal halmozódnak föl. Épugy szökkenik fölfelé a hirnév is.* A tájékozatlan iróból egyszerre hirneves publicista, a közepesen aluli ügyvédből világhirü szónok lesz. A tudás nélkül szükölködő kezdő orvos a hir szárnyain tudós professzorrá emelkedik. Bevégzetlen nevelésü ifjonczok családi összeköttetéseik révén birákká és főtisztviselőkké lesznek.

Az igy fölfujt egyének nagyrésze megtudja tartani állását mindhalálig, a másik része még arra is képtelen, hogy pozicióját megtartsa és visszaesik oda, a honnan nem kellett volna őt fölemelni.

A közéletben szereplők önhittsége határtalan, de a döntő pillanatban, a mikor cselekedni kellene, hiányzik nálunk az akaraterő, a tudás, az ismeret és mindenekfölött az erkölcsi alap. Ebből következik az a számtalan *erkölcsi csőd*, mely a közéletet megmételyezi s a mely a legtöbb esetben öngyilkossággal végződik.

Gazdag és szegény, tudós és tanulatlan, agg és ifju, sőt a gyermek is meggondolatlanul eldobja magától az életet. A hazug társadalomnak, a fegyelmezetlen gondolkozásnak, az érzéki tobzódásnak ezek a szüleményei. Ugy a családi, mint a nyilvános életben *hiányoznak a fejlődésnek logikailag meghatározott törvényei, mert az egész társadalmi rendszer hazug.*“

Hit, remény, szeretet, egyenlőség, szabadság, testvériség hazug jelszavak. Belefultunk a politizálásba s kongó nagymondások megölték az ember jellemét. Eszményeink hamisak, *„a forumot a benső tartalom nélkül való emberek uralják“*, kik bálványok mintájára saját nagyságukat védik s meggátolják azt, hogy az, a kinek benső értéke van érvényesüljön. A társadalmi felfogásban rend és igazság nincs. Az ember magát tekinti a teremtés központjának.

Parancsolni mindenki tud. Engedelmeskedni senki.

Most látjuk csak milyen igazat mondhatott nagy Széchenyink Zalabéri Horváth Jánoshoz intézett levélben. (1821).

„Egyenesen vetették volna ki a nemességre a költséget. Igaz, ezt a nagyobbrész szabadságvesztésnek véli, de nem az, hanem a szabadság nevelése. Én legalább nem abba helyezem szabadságom, hogy tehessek, vagy ne tehessek hiuságom, gőgöm, indulatom, szenvedélyem szerint, hanem, hogy a többségnek engedelmeskedjem. Nem boldogulhat nemzet csak ott, hol a polgárok legnagyobb becsületnek, legnagyobb disznek tartják hódolni a közakaratnak s engedelmeskedni a hazának.“

Századunk megtanult *hazudni* s e mellett nem *engedelmeskedni a hazának*. A legszebb jelszavak hazugsággá s az emberiség átkaivá fajultak.

Hiában mondád megdicsőült *Széchenyi:* „Mennél többet élek, annál jobban látom, hogy rajtunk magyarokon vagy nemzeti kifejlés segit vagy semmi. Akadályok egy tengere áll előttünk s ezeken, ha győz valami nem egyéb, *mint férfiai eltökélés, állhatatos szándék és akarat.*“

Hol van a férfiai eltökélés, állhatatos szándék és akarat? Áldj meg példáddal, hogy meglegyen s e szó alatt „*Hazafiság* egybeolvadjon az egészet elgyengitő sokféle felekezet.“

A nagy orosz reformátor szavai jellemzik legjobban közállapotainkat.

A néptömeg nem filozofál. A szabadság, az egyenlőség és a testvériség törvényeit a nép a szó szorosabb értelmében vette. Ezzel szabadjára volt bocsátva minden képzelete, minden óhaja. Ettől kezdve a nép nem tudta tovább nyugodtan elviselni a szegénységet; nem tudott nélkülözni; a lemondást elfelejtette. *A nép ideges lett.* Kormányokat döntött halomra; uj intézményeket alkotott s midőn ezek sem elégitették ki, ezeket is lerombolta. A kormányok mit tehettek egyebet, engedniök kellett és ma a szabadság, az egyenlőség és a testvériség eszményeit akként hajtják végre, a mint az a népnek tetszik. A ki a kellő időben s a nép tetszése szerint tudja ezeket az eszményeket forgatni, azt a nép vakon követi.

Modern társas életünkben a szegényt a gazdagtól tátongó ür választja el. Hiába igyekszünk azt az ürt nagy pénzösszegekkel, prédikációkkal, kenetteljesen irt könyvekkel betömni és humánus intézményekkel áthidalni, az ür nem lesz kisebb. *Egyetlen egy szüntethetné meg az ellentétet: ha az ember szeretné felebarátját, mint önmagát.* De a jelenlegi gondolkodás mellett ez az isteni intés nem tud áthatni. Pedig menynyire igyekszünk humánusak lenni. A jótékonyságot rendszerbe öntöttük. Közjótékonysági egyesületeink és társulataink tengernyi alapszabálylyal birnak. A tagok folyton üléseznek, mindenki tag vagy tisztteletbeli tag, mindenki többé-kevésbbé tevékeny részt vesz a jótékonyságban. Jótékony hölgyeink a szegények javára bazárokban árulnak, összekoldult csecsebecsét, mesés értékü toilettekben. Ezt nevezik kereszténi szeretet gyakorlásának, pedig ez annak csak *fitogtatása*. Az a jótékonyszivü hölgy a szegényt nem is látja, hogy érezheti hát át a felebaráti szeretetet?

És hogy állunk az igazságszolgáltatással? Önhitt birák nagyképü komolysággal és nagy lelki nyugalommal hallgatják az ügyvédek tekervényes okoskodásait és hangzatos frázisait s azalatt kiszámitják a pörnek értékét. *Jaj annak, a ki ártatlanságában és önerejében bizva furfangos védő nélkül merészelt az augurok magas szine előtt megjelenni.*

Ma az egész emberi élet folytonos kincskeresés. A szerencse iránti remény határtalan. Az ember szerencsétlensége — mondja Carlyle — önnagyságában rejlik: azért szerencsétlen, mert benne lakik a végtelen s mert ez a végtelen, az ember, nem tudja beérni a végessel.

Az ember azóta szerencsétlen, mióta a végtelent fölismerni akarta.

És mi volt ez a végvo aglását élő XIX-ik század?

A felforgatások százada. A ki a reformba takart felforgatást ellenezte a közvélemény minden haladás és közjó ellenségének tekintette. Vagy félre kellett az ellenzőnek az utból állani vagy elsöpörte.

Daczára a sok reformtörekvésnek, nagyon sok a valóban reformálandó. Csak végig kell mennünk egy város vagy egy nagy falu utczáin s azonnal szemünkbe fog ötleni a sok bevégezetlen dolog, a sok elhanyagolt intézmény, melyre senkisem látszik gondolni. Látunk *iskolákat,* melyekből hiányoznak a tanitók, a kik az iskolán kivül keresik a dicsőséget, jelentéseket szerkesztve tanitási módokról és hangzatos beszédeket készitve közgyülések számára. Látunk iskolákat, melyekben a tanitók fogalomzavarba estek a sok rendelettől és utasitástól s most nem tudják, hogy mit és miként tanitsanak. Látunk *kórházakat,* melyeket a nép kerül, mert azokról az a hir, hogy azokban rendetlenség, közöny és egy kapzsi igazgatóság uralkodik. Látunk *nyilvános intézeteket,* melyek számára temérdek pénzt gyüjtenek, de a melyekkel nem törődik senki, csak az a pár ember, a ki az összekoldult pénzekből bőségben él. Találunk *nyilvános könyvtárakat,* melyek mégsem nyilvánosak, mert örökké rendezetlen, azokban nemcsak a tudományos anyag, hanem a pénztár is. Találunk *utakat,* melyeken a hulladék megfertőzteti a levegőt s melyek *iszákosságot és erkölcstelenséget terjesztő üzletekkel* telvék.

Mintha a te szellemed szóllalna meg a nagy oroszban, ki nemzetét inti, de az emberiséghez szól. Mintha mondaná, mit ne vigyünk el a jövő századba. Milyen erényeket szabaditson fel a század küszöbén Szent Péter templomában a pápa kalapácsa, s milyen bünöket falaztasson oda.

„Találkozásoknál az első szóból már mindenki tudja, hogy a kivel beszél, az milyen párthoz tartozik, milyen a világnézete, melyik a közgazdasági iskolája: Megtudja, hogy szabadelvü, klerikális, szocziálista, anarkista vagy protekczionista-e s ettől kezdve vagy kiméletből hazudik, mert nem akar övével ellenkező nézetet vallani vagy megszünik köztük a folyékony társalgás, egyik esetben sem jöhet létre valódi egyetértés.

Paedagógusaink is örökösen veszekednek. Elvek, rendszerek és tanitási módok fölött tanakodva, megfeledkeznek az iskolákról. *Törvényszékeink* hiába keresnek gyakorlatilag képzett birákat, a kik az igazságot önmagáért szolgálják. *Egyetemeink* hiába keresnek oly tanárokat, a kik a tanárságot élethivatásnak tekintik. Pedig a társaságok hemzsegnek a paedagógusoktól, jogászoktól, biráktól és tanároktól, a kik minden találkozásnál beható vitákat provokálnak a nevelésről, a büntetésről, az esküdtszékekről, a polgári házasságról, a börtönök berendezéséről stb.

Csak végig kell hallgatni valamely törvényjavaslatnak bizottsági tárgyalását és azonnal meglátjuk, hogy sehol sincs alapos tudás, hanem *mindenütt szóbőség, frázisok és pózolás.* És miért mindez? Azért, mert mindezek a látszólagos tudósok olyan dologhoz szólnak, a melyhez nem értenek és mert mindegyiknek van az ügyre vonatkozólag valamely ideája, a melytől meg kell hogy szabaduljon.

A szalonokban ugyanaz az üresség. A társalgás ritkán emelkedik a közönséges napi események fölé. Föltünést csak az képes kelteni, a ki bizonyos büszkeséggel és bátorsággal kisebbiti beszédjében azt a társadalmi állást, hivatást vagy családi köteléket, a melyhez tartozik vagy azt a gazdát, a kitől él. Akárhányszor előfordul, hogy *tanitó megvetőleg nyilatkozik a paedagógiáról; hogy katonatiszt kigunyolja a hadsereg fegyelmét;* hogy *pap nyiltan hirdeti a templomlátogatás felesleges voltát; hogy biró a büntetés jogosultságát feszegeti.* Hogy ezek az emberek nem képesek egyhangu határozatra valamely társadalmi intézményt szabályozó törvény fölött, azt ne csodáljuk. Mindennek oka az a nagy önhittség, melyet a fiatal emberek magukkal hoznak az iskolából a társadalomba.

Most tessék elképzelni egy társadalmat, melynek legtöbb tagja föltünni vágyik! Nem veszélyeztetik-e ezek a józan népnek gondolkozását? Sajnos igen, mert mind a tömeg által kivánnak bámultatni.

Ilyen emberek intézik a világ ügyeit, ők vezetik a haladást és a fejlődést. Az eredmény méltó az intézőkhöz.

Ezt szerezted életedben oh nagy *Széchenyi.* Irásaid lángját ezek ellen intézted s miután leszoritottak a forumról, ezek a vétkek és bünök uralkodtak és uralkodnak s ezeket nem irthatja ki más, mintha szellemed, szavaid, irásaid, hagyományaid töltik be a magyar szivét. . . . Dicsőült szellem a haldokló század utolsó napjaiban kérünk erősits, gyámolits minket, hogy követhessük a te utaidat és éljünk te benned s a XX-ik század egyik legnagyobb tragaediája, ne legyen egy nemzet tragaediája.

Oh legnagyobb magyar *Széchenyi* ihles meg minket, hogy legyen, ha nem is sok nagy magyar, de igen sok jó magyar, kiknek ne legyenek idegen Istenei.

Erdélyi Gyula.

Mechwart András jubileuma.

Őszinte, szivből fakadó volt az az elismerés és megtiszteltetés, melyben a Ganzgyár sok érdemü kitünő igazgatója Mechwart András részesült. Nem csak a kitünő gyárost, de a kitünő és kifogástalan jó embert is ünnepelték. A társadalom egy tényezője sem maradt el az ünnepből. Ott volt a tisztelet, a szeretet, a hála. Legmeghatóbb volt az alkalmazottak és munkások igaz öröm nyilvánulása érczjellemü főnökük jubileumára. Nem csak a fáklyatengerben nyilvánult ez, de a sziv igaz érzéseiben, hiszen ők ugyszólván családjához tartoznak. Ők nem csak ezen a napon, de mindig érzik, hogy a gondviselés után mennyit köszönhetnek világhirü igazgatójoknak. A kölcsönös szeretet, bizalmat, tisztelet, legjobban fejezi ki az a szép óda, mit *Bóránd János* a gyár tisztviselője irt, mit itt közlünk:

Itt hajólj meg népem! mig födetlen fővel
Bámulod e ritka szellem-óriást!
Ki negyven éven át csodás tetterővel
A munka harczában érted vitt tusát!
Te éretted küzdött föllángoló hévvel,
S a te létedért harczolt Ő csupán.
Messze világitott ragyogó lelkével
Akár egy üstökös sötét éjszakán!

Itt hajólj meg népem! lángészt ünnepelve!
Mert Ő a legnagyobb az ipar terén!
Ki a nyers anyagba ihletet lehelve,
Dicsőséget szerzett e nagy földtekén!
Nevét öt világrész büszkén visszhangozza,
Öt világra szóló az elismerés.
És fenkölt homlokát dicscsel aranyozza,
Bár jutalmazásra ez még mind kevés!

Itt hajólj meg népem! „embert“ ünnepelve,
A kit Diogenes egykor keresett!
Uj Diogenesként lámpával kezedbe
Hozzá vezérel az emberszeretet!
Ő volt ki a sinylőt kegyeibe vette,
S mindég fölszáritá pergő könnyeit,
És Krisztussal tartott: testvérként szerette,
Mint a kit a hitnek malazztja hevit.

Gögös szó nem hangzott soha ajakáról!
Ezt becsüld meg népem? dicscsel eltelve!
S ime nézd leszáll most fényes magasságból
S a ködmönös munkás kezet fog vele!
Ember-becsülésben nála egy a mérték:
A puritán jellem és a becsület!
E poshadt világban mily lángoló érzés . . .
Mennyi varázsillat, mennyi lelkület! . . .

Sötét idők jártak . . . e gyár hirnevével
Erőtlenül állott, s már-már elbukott;
De Ő megragadta hatalmas kezével,
Mert egy szebb jövőben még bizni tudott!
Hatalmas lökéssel feldobta a lejtőn,
S alá épitette remek torlaszát!
Önzetlen lelkének jeligéjévé lőn:
„Ott, hol a kenyered, ott van a hazád!“

Igen! e föld néki az édes hazája!
Melyhez annyi drága emlék fűzi Őt,
S mely mindenkor büszkén tekint nagy fiára
Aki merész álmot csak ő róla szőtt,
Hogy e fényes álmok valósággá váltak,
Csak Ő az egyetlen, a kit érdem ér!
Uj ipart teremtett e szegény hazának
Övé a dicsőség! Övé a babér!

Gazdasági egyetem.

Most, a midőn rövid idő mulva a müegyetem épitéséhez a Lágymányoson hozzá fognak, az a kérdés merül fel az egyetemekből, mit lehetne elhelyezni Budán, hogy az mielőbb *diákváros, tehát a szellem városa legyen?*

Lapunk egy barátja figyelmeztet bennünket a *Gazdasági Egyetem* megoldandó kérdésére és ennek helyéül *Budát* jelöli. A kérdés országos fontosságu s ezennel szőnyegre hozzuk . . .

Lapunk barátja közli velünk *Sarlay Károly* ur alapos nézeteit, melyek valóban gondolkodásra és megfontolásra méltók, s össze függnek az *egyetemek* központositásának kérdésével, mint a lágymányosi épitkezések alatt már tárgyalni kell.

Sarlay Károly ur helyesen mondja, hogy olyan gazdasági főiskolánk nincs, mely egyetemi ranggal szakokra osztva, a gazdasági

ismeretkört a vezérlő pályára készülők részére teljesen betöltené, „Lehet, irja Sarlai ur, hogy p. o. az állat orvosi főiskola állatorvos tanárokat kiképez."

Néhány állatorvosi tanárért külön fakultást föntartani pazarlás lenne, mikor e tekintetben más szakbeli gazdasági tanárok hasonló ismeretkör megszerzése miatt ide beiratkozni ugy sem kivánnak. Viszont az állatorvosi szakma érdekelheti azon gyakorlati férfiakat, a kik a közigazgatás, jószágkormányzás stb. terén sok minden tanulmány megszerzését gazdasági egyetemen könnyen elérhetnék, mig az állatorvosi főiskola s ahhoz hasonló egész sereg szakfőiskola elvégzésére idővel ki sem rendelkezik.

Vagy nézzük a növénytermelési szakmát, melylyel nemcsak a gazdasági növények termelése, hanem botanikai buvárlatok is össze vannak kötve. Nem lehet-e mindezt egy gazdasági egyetem keretében legczélszerübben kifejleszteni? Hiszen pl. a földmivelés leendő tanára, a mai egyéves kurzusban tovább képzett felsőbb szőlészeti tanfolyam hallgatóival a növénytant, geologiát, zoologiát, talajismeretet stb. rendszeresebben tanulhatná az egyetemes fakultáson, mintha azt a szakbeli képzés mellett nyakra-főre elsajátitani kénytelen.

Hogy aztán a gazdasági egyetem a hirhedt milliók nélkül is Budapesten a legczélszerübben fölállitható volna, arra nézve nemcsak hazánk e mindent magában egyesiteni kivánó központja bir első sorban hivatással, de a gazdasági szak országos fejlesztése érdekében is csak a főváros lehet az, a mely neki legfelsőbb kategoriát biztosithat. *A tudomány, az államhatalom központján egy földmivelő állam legfőbb szakintézetét fölállitani mulhatatlanul szükséges.*

Gyakorlati keresztülvitele a dolognak mi nehézséggel sem jár. Ott, a hol állatorvosi főiskola, felsőbb szőlészeti tanfolyam, kertészeti tanintézet jól berendezhető, a földmivelés kisérlet terei sem fognak olyan iszonyu költséget kivánni, mint azt tudósaink kiszámitották.

Az állam mintagazdaságai és más gyakorlatai intézmények fölhasználása mellett, Budapesten óriási terjedelmü földbirtok beszerzésére mi szükség sem volna. A tudomány emberi szükebb kisérleti terekből a gyakorlati kivitel czéljaira nálunk szintén elégséges berendezést találhatnak, rendelkezéseiket szakemberek keresztül vinni képesek, a nélkül, hogy maguknak nemcsak szaktudósoknak, de egyszersmind jószágigazgatóknak stb. lenniök kellene. A legfelsőbb gazdasági szakra készülő ifjuság pedig az ily egyetemről kikerülve, a neki szükséges gyakorlótérre utasittatnék, hogy elméleti ismereteit pár év alatt a praxisban megtermékenyitse s azután a befejező szigorlatnak magát alávethesse."

Midőn e kis eszmefuttatást jeles tekintélyeink nyilatkozatai után közzétnni óhajtottam, csak azon meggyőződés vezérelt, hogy a szólás- és godolatszabadság korszakában aggodalmait és meggyőződését mindenkinek kifejezni kötelessége.

Készséggel ismertettük ezt az eszmét, mert a mi czéljainkkal sokan s a „*Gazdasági Egyetem*" mindenesetre legalkalmasabban helyezheti el Budán.

A hirdetés.

A fővárosban a falragaszhirdetés nem tud fejlődni, mert a vállalkozó, a kinek a város harminczéves kizárólagos jogot adott, olyan árakat szab a hirdetésekért, hogy a kereskedelem és ipar kénytelen lemondani a plakáthirdetésről. A városházán is észrevették, hogy a hirdetés ügyét rendezni kell, mert a mai állapot egyenesen megbénitja a kereskedelmet és az ipart. Csináltak is szabályrendeletet, de ugylátszik meggondolták a dolgot s pihenni hagyják a szabályzatot. A közönség pedig állandóan panaszra jár. Most már nemcsak a magánosok, hanem a hivatalok is. A lottójövedéki igazgatóság irt át a tanácshoz, hogy a vállalkozó a jótékonyczélu államsorsjáték hirdetésének a kiragasztásáért negyven forinttal kért többet, mint tavaly, noha tavaly is a maximális tarifát számitotta. Az igazgatóság arra kéri a várost, tudassa vele, hogy hány százalékkal emelte föl a hirdetés bérletét, mert a vállalkozó a nagyobb dijat azzal okolta meg, hogy a város a bérösszeget fölemelte Értesülésünk szerint a város a bérösszeget nem emelte föl. A vállalkozó ellen panaszt tett a második kerületi elöljáró is. Az elöljáró azt jelenti a tanácsnak, hogy a vállalkozó az ebzárlatra vonatkozó hirdetést nem ragasztotta ki abban a számban, a hogyan az elöljáró előirta. Ennek a következése volt azután, hogy azok, a kiket az ebzárlat meg nem tartása miatt felelőségre vontak, azzal védekezhettek, hogy az elöljáróság rendeletét nem olvasták, mert a szokott helyeken a hirdetés nem volt kiragasztva. Ezek a panaszok talán még is rá fogják kényszeriteni a hatóságot, hogy a szabályrendeletet kikeresse a restancziák közül és a papirosra vetett ideákat még is valósitsa.

A székesfőváros hatóságának és a kerületi elöljáróknak is hirdetéseiket, különösen, melyek Budát érdeklik, czélszerübb volna közzétenni olvasottabb helyekre, mint a fal. Minden álszeméren nélkül ajánljuk a budai hatósági hirdetésekre a *Buda és Vidékét*. Ezzel a mai nyelven szólva mi is üzletet csinálnánk s a hirdetéseknek is több sikere lenne. A III-ik kerületi elöljáróság ezt már ajánlotta és az I. és II-ik sem ellenkezné.

Népies iratka.

A Szent-István-Társulat népies elbeszélő füzetkéinek czélja egy-egy erény megkedveltetése, egy-egy hiba, vagy büntől való elriasztás, a mit a jó népies tollu irók ügyesen teljesitenek a jól választott mese keretében. Előttünk fekszik a 154. számu füzet, *Seress* Imre, ismert iró „*A hitetlen*" czimü elbeszélése. Egy gögös gazdaember hitetlenségének és megtérésének megható történetét mondja el benne érdekesen, magyarosan. A czimképpel ellátott füzetke ára 4 krajczár.

Lauka Gusztáv.

Nagy dolog. Kevés embernek jutott ki. Bankárokon sem szokott megesni, hogy hetven évig bankárkodjanak. Egy kis szerencse után jól megérdemelt nyugalomba vonulnak. Irónak, költőnek, müvésznek is csak kevésnek adja az Isten azt az ajándékot, hogy hetven éven keresztül ifjui kedélylyel, viszontagságokat, gondokat semmibe sem véve gyönyörködtet.

Ez a ritka szerencsés ember *Lauka Gusztáv*, ki sok szép és remek dolgáért nem kapott egy rongyos köpönyegnél és érdempénznél egyebet. Viszontságaiba, küzdelmeiben, gondjaiban igazán ma veszik észre. Eddig olvasták, ma ünnepelik. Az ürömmel telt pohárba egy kis öröm cseppen. Nagy-Becskerek teszi meg azt, a mit az egész nemzetnek kellett volna tenni. Ő adott egy kis nyugalmat az agg költőnek, ő ad egy kis örömöt is. Mikor őt az egész országból üdvözlik, mi sem maradhatunk el jó kivánságainkkal. Sokáig lakott itt Budán közöttünk a Császárfürdőben. Éveken keresztül sok szép dolgát irta itt s életének, ha nem is legszebb, de legderültebb napjai Budához füződnek. Akkor még éltek kortársai, kiknek körében sok vidám órát töltött s akkor még élt az a szeretet is, mely ma nem sajátsága a kornak. Mit kivánhatnék én egyebet, — *ki szintén eltemettem azokat, kikkel vig pohár között édes volt a szerelem* — mint azt, hogy ne sajnáljon tovább élni. *E. Gy.*

Nagyasszonyunk szűz Mária.

E czim alatt áhitatos könyörgések gyüjteményét bocsátja ki az esztergomi egyházi főhatóság engedelmével a Szent-István-Társulat. A 22 oldalra terjedő, szines boritékkal s czimképpel ellátott füzetben megkapó imákat találunk, a többi közt Eszterházy Pál herczeg és nádor nyomán a „Magyar ember könyörgését Nagyasszonyunkhoz" s tekintettel Ő szentségének most nyilvánitott szándékára, könyörgést a Boldogasszonyhoz angol testvéreink megtéréséért, mely a pünkösdi időben mondandó el. A Stephaneum-nyomda által szépen kiállitott füzet ára csak négy krajczár.

Erdők kezelése.

Erdők védelme, faültetés az emberi jótékonyság egyik legnemesebbike. A ki erdőt, fát ültett az embertársaival tesz jót. A fa árnyéka üdit, az erdő hangulata, a költészet barátja és terjesztője, a sziv nemesitője. Az egész országban ültetnek fát és erdőt s ezzel is dicsérik az Istent, ezzel is hódolnak mindenhatóságának, mellyel fübe-fába belelehelte áldásos erejét.

A székes főváros különösen *Buda mintájára* a többi városok és községek is czélszerü és helyes erdőgazdaságot üznek s a vezérférfiak féltékeny figyelemmel ellenőrzik. A székes főváros közelebb tartott közgyülésén is szóba került az erdőgazdálkodás és nem kisebb tekintély, mint *Emmer Kornél* hozta szóba.

Idézzük a közgyülés lefolyásának ezt a részét:

Az erdő-kezelő üzemterv megállapitásának a kérdésével kapcsolatban, *Emmer* Kornél erős szavakkal itéli el a fővárosnál divó azt a visszás szokást, hogy fákat nem csak hogy nem tenyésztik és ápolják rendszeresen, söt barbár módon pusztitják. Hiszen még a meglevő csekély számu sétatereket is szét akarják rombolni; köztudomásu dolog, hogy a Nemzeti Szinházat az Erzsébet-térre tervezték, a mely eszmén a miniszterelnök is elszörnyedt, a mikor tudomására hozták. Fölsorolja a főváros erdőire vonatkozó uj üzemterv hibáit és hiányait s javasolja, hogy kérjék föl az országos erdészeti egyesületet a tervnek a főváros közegeivel való együttes fölülvizsgálására.

Halmos János polgármester védelmébe veszi a főváros erdeinek eddigi kezelését; hogy ez jó, a nemrégiben tartott ankett is elismerte. Különben nincs ellene, hogy a most megállapitott üzemtervet fölülvizsgálat alá vegyék.

A közgyülés elfogadta ugyan Emmer Kornélnak a fölülvizsgálatra vonatkozó kivánságát, de egyszersmind elfogadták a tanács javaslatát is, a mely a következő:

Legyen az üzemterv kiméletesebb, azaz a turnusok lehetőleg hosszabbitasanak meg;

a kihasználás rendszere ne legyen egységes, általános hanem az erdőrészletek különféleségéhez képest, telek és terep viszonyok szerint speciális;

kivételes szépségü, pótolhatatlan fák és csoportok ne erdészeti, hanem kertészeti *kezelésbe vétessenek.*"

Emmer Kornél ur jó akarata dicséretes, de kitünik felszóllalásából az is, hogy ő nem figyelte meg, mennyit és mit ültetnek? A mi főerdészünk *Guckler Károly* nem csak szakképességében kitünő, de valóságos *fa nevelő*. Nézze meg Emmer Kornél azokat a kopárhegyeket, melyeket főerdészünk helyesen, gonddal, szeretettel ültetett be és talál kifogásolni valót. Nálunk Budán fapusztitás nem folyik.

Főerdészünk *Guckler Károly* és főkertészünk *Weiss Frigyes* nem megrovást, de jegyzőkönyvi dicséretet érdemelnek s munkásságok eredményeit méltó egyéb törvényhatóságoknak tanulmányozni.

Tessék több erőt, több eszközt adni s a siker még csudásabb lessz.

Kendőzetlen jótékonyság.

A jótékonyság nemtője kendőzetlenül, hiányos öltözékben pironkodott ma kétszáz és egynehány ember előtt az Andrássy-uti Millennium-kávéházban. A pikkolók szaga és czigarett-füst áradt szét a levegőben és a könnyü ruháju szemlő idegenül tekintet szét e nem épen stylszerü környezetben.

Ugy áll a dolog, hogy ma este a Millennium-kávéházban negyvennyolc szegény gyermek kapott meleg, jól bélelt ruhát a *Kedélyes Takarék-, Segély- és Jótékonysági Asztaltársaság* jóvoltából. Ez a nagyczimü asztaltársaság a kávéház törzsvendégeiből alakult s egy és más praktikus czélzatu törekvésen kivül ideális czéljául azt tüzte ki, hogy szegény gyermekeket ruház fel és véd meg a tél hidege ellen. Már annyit, ahányat tud. Ma negyvennyolczat, jövőre valószinüleg többet. Hát helyes ez, nagyon helyes

Kalapot emelek Löbl ur előtt, aki mészáros és elnöke ennek az asztaltársaságnak, Árvai ur előtt, a ki maga a kávéház tulajdonosa és a kedélyes jótékonysági társaságnak pénztárosa, valamint Steiner József pékmester ur előtt is, aki bár semmi tisztséget nem visel, de mint meczénás igen előkelő szerepet visz a társaságban. S ha már leemeltem kalapomat üdvözlöm az asztaltársaságnak mind a hatvan tagját. Mert a jótékonyság ügyét szolgálni, a humanizmus zászlója alá esküdni igen megbecsülendő cselekedet.

De van egy bökkenő a dologban. Szép a jótékonyság, de titokban cselekedjük. Mert régi szabály, hogy mi közé a bal kezemnek ahoz, mit csinál a jobb? Én, ha pénzdarabot dobok az utczán a koldusnak, pirulok. Nem magamért, hanem a koldusért. Mert el tudom képzelni, hogy ő is pirul. Mikor a legelső adományt koldulta, bizonyára pirult Később belefásult Én pedig nem szeretem az embertársaim önérzetét megalázni.

Ama negyvennyolcz gyermek közül, aki ma az asztaltársaság jóvoltából meleg ruhában ette a Steiner pékmester ur ajándék-sütemenyét és itta az Arvai ur ajándék-kávéját valószinü, hogy egysem pironkodott a szégyenkezés miatt. Gyermekek ők és boldogok. Felhőtlen lelkük még nem érzi meg, hogy van-e valami megalázó abban, ha kétszáz és egynehány ember szóval a nagy nyilvánosság jelenlétében kell köszönetet mondaniok a jóltevőknek. Pedig van. Nem rájuk nézve, mert a szegénység nem szégyen, hanem másban. Piaczra dobni a nyomoruságot azért, hogy nagylelküségünket publikáljuk, sokat levon magának a jótékonysági ténynek értékéből Pedig nálunk ez már igy szokás. Nem magáról a K. T. S. I. Asztaltársaságról szólok csupán, hanem általánosságban. A fővárosban és a vidéken egyaránt ismeretesek az u. n. rongyos egyletek. Müködésük áldásos, de tulságosan a nyilvánosságnak szól. Pedig minek lássa mindenki a nyomoruság könyét, melyet letöröl a jóltevő kéz? A jó szivnek elég a nyugodt öntudat, minek a nyilvánosság elismerése?

Szóval nem tudom érteni és méltányolni annak a szép aktusnak a nyilvánitását, amikor a humanizmus lehajol a nyomorban sinylődő emberhez.

Ezért találtam ugy, hogy ma az Andrássy-uti Millennium kávéházban a pikkoló szagával vegyült füstös párázatban pironkodott a jótékonyság nemtője és szégyenkezve takargatta szellős, hiányos öltözetét. *P—ts.*

* * *

Ezt a szép és tanuságos czikket a *Hazánkból* vettük át. Már többször róttuk meg mi is a jótékonyságnak azt a nemét, mely a szemérmet öli meg . . . Bizony elitéljük, most is, mint elitéltük ezt a pogány szokást, mely a jótéteményért ünneplést vár . . . Hál-Istennek *Budán* kezd kimenni a divatból s azt hisszük, hogy ezután a jótékonyság nem veszi ki az öndicsöitetés uzsoráját.

Iparosifjuság előadása.

A budai iparossegédek társasága összevágó szabatos mükedvelői előadásokat tart, miről csak szépet és jót lehet irni. Közelebb egy minden izében jó és magyar zamatu vigjátékot adtak elő. *Miért nem házasodik a sógor?* A szinlapon nem tüntették ki, valószinüen nem is tudhatták, hogy ezt a vigjátékot a legkitünőbb magyar humorista boldogult *Balázs Sándor irta* s egykor a Nemzeti szinházban nagy sikerrel játszották.

Szegény gyermekekért.

A „Budai Szegény Gyermekeket Felruházó Asztaltársaság" folyó évi deczember hó 10-én délután 5 órakor a Budapest, II. kerületi községi polgári iskola torna-termében (II. Medve-utcza 6.) nagy és előkelő közönség jelenlétében tartotts meg II. felruházó ünnepélyét, mely alkalomból 40 szegény gyermek kapott teljes téli öltözetet.

A felruházott gyermekek elénekelvén a „Hymnuszt', melyet a közönség állva hallgatott meg, az asztaltársaság elnöke *Kozma Dávid* lendületes beszédben fejtette ki az asztaltársaság müködését és czélját, a ki után dr. *Buday József* tanár a II. kerületi alsó vizivárosi iskolaszék nevében megható beszédben emlékezett meg az asztaltársaság tevékenységéről és mert a II. iskolaszék részéről ajánlott szegény iskolásgyermekek felruháztattak, meleg szavakban köszönetét fejezte ki az asztaltársaságnak, kiket ételekkel-italokkal az asztaltársaság kedves hölgypártoló tagjai szolgáltak ki.

Lókinzás a téli hónapokban.

Egyfelől a nyerseség és tudatlanság, másfelől a mértéktelen haszonvágy sehol se idéz fel annyi lókinzást, mint a székesfővárosban. Különösen szembetünik ez oly havazások alkalmával, a milyen a napokban volt. A helyett, hogy — amint a szabályrendelet előirja — a szekér-rakomán terhét az utviszonyokhoz mérnék, a sikamlós uton a lovakat éles sarku patkókkal ellátnák s elakadás esetén előfogatról gondoskodnának, megterhelik a szánalomraméltó állatokat ugy, hogy azok verejtékben fürödve, inaik szakadásáig kénytelenek magukat megerőltetni s ha kimerülve, elsikamodva földre buknak, embertelen ütésben, verésben van csak részük Ha ez sem nyilvánosan, botrányt okozó módon való állatkinzás, mely az 1879. évi 40-ik törvényczikk 6-ik §-a értelmében sulyosan büntetendő, akkor valóban nem tudjuk, hogy mi az.

Az országos állatvédő egyesület minduntalan figyelmezteti a lótulajdonosokat az ide vonatkozó szabályokra, tilalmakra és büntetésekre; untalan feljelentésekkel élnek ez egyesületnek tagjai s a főváros rendőrség közegei és az illetékes rendőrkapitányok valóban irgalom nélkül alkalmazzák az előirt büntetéseket. De ugylátszik, hogy némely fuvaros nyerészkedési vágyát mérsékelni és igen sok durva, nyers kocsist a tilalmat tiszteletben tartására rábirni mindezzel nem lehet.

E szégyenletes állatkinzások, melyek miatt az idegenek Budapestet az „állatkinzások metropolisának" is elnevezték, talán redukálhatók volnának, ha a t. rendőrség még nagyobb szigorral hagyná meg közegeinek, hogy a kihágókat még irgalmatlanabbul és okvetlenül jelentsék fel, s ha a büntetések kiszabásánál az imént idézett törvényszakaszt sürübben alkalmazná, mint a 2—5 frtra terjedő pénzbüntetéseket, melyeket igen sok kihágó mosolyogva fizet le s csigázza aztán a lovait tovább.

Az országos állatvédő egyesület evvel kapcsolatban lapunk utján tisztelettel felkéri a lófogat-tulajdonosokat, hogy sziveskedjenek a mondottakat figyelemre méltatni s megkimélni az egyesületeket attól, hogy ugyis nagyszámu feljelentéseinek számát az illetők kellemetlenségére — szaporitsa.

Péntek.

A budai polgári lövészegylet *Péntek* estéi a barátságnak és szeretetnek tiszteletre méltó példái. Minden Péntek estve más vendégeli meg igazi borral az igazi barátokat. Közelebb *ifju Bun József* a lövészegylet egyik legtekintélyesebb és legkedvesebb tagja volt a borgazda *Ifju Bun József* a legkitünöbb lövészek egyike s országszerte ismeretes hires vadász. Szeretetreméltó lelkes ember, kiért sokszor ürült az estélyen a pohár kisérve szivből jövő jókivánatokkal.

Bethlehemesek.

Ha lassan is, de haladunk a magyarosodásban. Minden évben megróttuk azt, hogy a Bethlehem játékos gyermekek németül énekelnek, ma örömmel jelenthetjük, hogy a Bethlehem játékos gyermekek magyarul énekelnek, legalább nagyobb részben. Bizony szép lenne, ha Budán és videkén a német szó oly ritka lenne, mint a fehér holló.

Arany János Budáról*)

Állok Dunánk szélén, a pesti parton:
Előttem a kép, szindus üde carton:
Felleg s hegy által a menny kékje csorba,
A nap most száll le a város-majorba;
Büszkén a Gellért hordja bársonyát,
S fején, mint gondot, az új koronát;
Lenn a Tabánban egy toronytető
Gombjának fénye majdnem égető;
Mig fönt a Mátyás ódon temploma
Szürkén sötétlik, mult idők roma:
És hosszu rendje apró sürü háznak
Fehérlik', mint gyepen a vásznak:
Alant a zölden tiszta nagy folyam,
Mint egy smaragd tó bérczek közt, olyan,
Meg nem legyinti szellő' s fecske szárnya,
Csak mélyén lüktet forradalmas árja;
Felszine tükör, és abban, mikép
Tündéri álom az előbbi kép
Tisztára mosdva, felforditva ring,
Mint lenge kárpit, a merő fal ing . . .
Ábrándos lelkem a hullámba mélyed,
Vágyban elúszva búvárlom a mélyet:
Itt, itt a nymphák! itt a chárisznok! . . .
Az utczán por, bűz, német szó, piszok.

*) Vojtina Ars poétikájából.

Szépirás-iskola.

Vajda Pál székes-főv. polgári iskolai rendes tanár szépirásiskolája II. ker., Fő-u. 51. sz. Biztos és alapos kiképzést nyujt: bank-, pénzintézeti tisztviselőknek és kereskedelmi alkalmazottaknak, urak és hölgyek részére, a magyar, német szépirási és rondirasból, kik azt rövid idő alatt elsajátitani akarják. Hölgyek, valamint felsőbb intézetbe járó tanulók részére külön napok és mérsékelt dijak. Tanitó-, tanitónő-jelöltek (képezdei hallgatók,) a gyakorlati részen kivül a szépirás tanitásának módszerét is elsajátithatják. Tanitási idő naponként d. u. 4—9 óráig.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság
ad 19261/R. sz.

Hirdetmény.

A kézbesithetlen és fölös szállitmányok a vasuti üzletszabályzat 70. §-a értelmében nyilvános árverezés utján f. é. deczember hó 21-én d. e. 9 órakor Budapest állomásunk teherpályaudvarának (I. ker. Mészáros-utcza 17. sz.) III. sz. raktárában kerülnek eladásra, melyhez a t. közönség ezennel meghivatik.

Budapesten, 1899. deczember 8-án.

Az üzletigazgatóság.

Adományok a karácsonyfára.

A Mayer-árvaház karácsonyfájára ujabban a következő kegyes adományok érkeztek: Herczegprimás titkári hivatala 10 frt, Wodianer Atzél Zsófia báróné 10 frt, Wodianer Albert báró 10 frt, Mandl Fülöp és Társa 10 frt, özv. gróf Hunyadi Lászlóné 5 frt, özv. Saxlehner Andrásné 5 frt, özv. Kovács Pálné 5 frt, özv. Stangl Józsefné 5 frt, Hg. Lobkovitz Rudolf 5 frt, br. Fehérváry Géza 5 frt, Fabiny Teofil 5 frt, Darányi Ignácz 5 frt, id. Luczenbacher Pál 5 frt, Mendl István 5 frt, Tichtl János 5 frt, Dietzl József 5 frt, Zsák Hugó 5 frt, Walla József 5 frt, Pakányi Ferencz 5 frt, Preisinger Béla gyermekei 5 frt, Budapesti szivattyu és gépgyár r. t. 5 frt, Romeiser F. és Fiai 5 frt, Heinrich István 5 frt, Hausmann Alajos 5 frt, Bauer Antal 5 frt, Jálits Ferencz és Tsai 5 frt, Schomann Antal 5 frt, Galderoni és Társa 5 frt, Neuschloss Ödön és Marcel 5 frt, Reform-páholy 5 frt, Thali Guidóné 3 frt, Édeskuty L. 3 frt, Mandlik Alajos 3 frt, Wikus Károly 3 frt, ifj. Bun József és neje 3 frt, Kanitz C. és fia 3 frt, Kollerich Pál 3 frt, Strobenz testvérek 3 frt. Klassohn Gyula 2 frt 50 kr., Jakabházy Móriczné 2 frt, Kertész Arpád és neje 2 frt, dr. Heinrich Kálmán 2 frt, Huszár Adolf 2 frt, Scheich Károly 2 frt, Oetl Antal 2 frt, Eisdorfer Gusztáv 2 frt, Wettstein Gyula 2 frt, Kurz Vilmos 2 frt, Breittner L. Zsigmond 2 frt, Mauthner Ödön 2 frt, Schreiber Viktor 2 frt, Kertscher István 2 frt, Nagy Jenő 2 frt, Chmela János 2 frt, Schreiber Antal 2 frt Haas Manó 2 frt, Grünwald Samu 2 frt, Sultzberger József 2 frt, Siemens és Halske 2 frt, Szimon István 2 frt, Hauszmann Sándor 2 frt, Faludi és társa 1 frt 50 kr, Steinbauer Györgyné 1 frt, Simon Ferenczné 1 frt, Viola Imre 1 frt, dr. Klauzál Gábor 1 frt, Held Károly 1 frt, dr. Popovits L. Béla 1 frt, Bodendorfer A. M. 1 frt, Pöcze Lajos 1 frt Rüblein József 1 frt, Hazai első takarékpénztár budai fiókja 1 frt. — Mult számunkban tévesen közöltük, hogy Schiller György 1 frtot adott, holott 2 frttal járult a karácsonyfához. További kegyes adományokat hálás köszönettel fogad az árvaház igazgatósága (I. Városmajor-u. 31. sz.)

Karácsony, ujév.

Igen szépen rendezték be *ifj. Mandl testvérek* divatáruházukat a Várban, *Tárnok-utcza 22.* szám alatt Választékos és jó áruczikkeikkel a legelőkelőbb közönség tetszését is kivivták. Olcsó áraikért tartós czikkeket adnak. A ki olcsón és jól akar vásárolni az keresse fel *ifj. Mandl testvéreket.* Karácsony és ujévi alkalmas ajándékokkal láthatja elmagát.

Elsőrangu hazai gyártmány.

Gőzcséplők. Vetőgépek. Borprések. Ekék. Szecskavágók. Morzsolók.

Pontos czim:

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

— BUDAPEST. —

Magyarország legnagyobb és egyedüli

gazdasági gépgyára

mely a gazdálkodáshoz szükséges

összes

gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel

és szakszerü

felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Korona Vigadó.

A „Koroná"-hoz czimzett nagy vendéglő és nagy kávéház (III. ker., Kis korona-utcza 55. sz.) a székesfőváros közönsége igényeinek megfelelőleg diszesen berendezve, teljesen ujjáalakitva megnyilt és a régen óhajtott Ó-Buda legkitünőbb mulatóhelye pártértekezletek, társaságok, mulatságok, ünnepségek s egyéb összejövetelek czéljaira létesült. A vendéglő összes helyiségei társaságok számára legnagyobb kényelemmel berendezve, külön szobákkal A legkitünőbb magyar házi koszt. Hetenkint kétszer igazi halpaprikás, szegedi módra, és remek töltött káposzta. A kávéház teljesen ujból felszerelve, legjobb Seifert-féle billiárd asztalokkal ellátva. Kártyások s egyéb játékosok számára külön szobák. Kitünő kávéházi italok. Hideg buffet. Legjobb minőségü bor és sör. A nagy tánczterem mulatságok, gyülések stb. részére jutányos áron mindig rendelkezésre áll. Hangversenyekről s tréfás szórakoztató estékről gondoskodva a III. ker. dalkoszoru szives közreműködésével. Az összes helyiségekben villamos világitás Társasestélyek bankettek, lakodalmi mulatságok stb. rendezésénél, valamint havonkint étkezésre választékos étlap szerint való előfizetésnél jutányos árak. Kedvező villamos vasuti közlekedés folytán a budapesti közönségnek legkellemesebb kiránduló helye. Pontos kiszolgálásért kezeskedik és számos látogatást kér kitünő tisztelettel **Szlatky Dániel**, az összes helyiségek bérlő-tulajdonosa

Nyilttér.*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő **páratlan gőzfürdővel,** legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel,** 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
mindszenti ERDÉLYI GYULA.
Szerkesztő: JURISZTOWSZKY ÖDÖN.

ELADÓ.

Eladó villatelek a Mártonhegyen 10 percz a Svábhegyi indóháztól, 5 percz a villamos vasuttól 1059 □-öl 200 gyümölcsfa és vizvezeték. Ára 1300 frt.

Értesités a kiadóhivatalban.

A Buda és Vidéke kiadóhivatala elvégez minden tisztességes megbizást **előfizetőinek**, csak a kész kiadások felszámitása mellett, **idegeneknek** árjegyzék szerint

Jogügyek, kérvények, ügyvéd közbenjöttével.

Vizsgákra készités, vizsgák letétele, tanerők közben jöttével.

Mindenféle engedélyek, szabadalmak kérvénye.

Kérvények székes-fővároshoz, pénzügyi, és iparhatóságokhoz, ministeriumokhoz, hadparancsnokságokhoz.

Épitési engedélyek. Iskolai, tudományos és szépirodalmi könyvek eladása.

Nyomdai termékek készittetése.

Ingók és ingatlanok eladása, vétele, bérbeadása. Lakások kivétele és kiadása.

Biztositás tüz-, jég-, betörés- és baleset ellen. ÉLETBIZTOSITÁS.

Nyilvános levelezés. — Felvilágositás minden ügyben.

Kérjük a közönséget, hogy a **Buda és Vidéké**nek ezen az uton is adjon támogatást s minél több megbizással tisztelje meg.

A kiadóhivatal

I., Városmajor-uteza 28.

CSÁKA J.

ÓRÁS- és ÉKSZERÉSZ

Budapest, I, Alagut-utcza.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát

svájczi zsebórákban,

valamint mindennemü

függő-, fali és konyha-órákban.

Nagy választék

izléses ékszerekben

jutányos árak mallett

Törött arany és ezüst tárgyak a legmagasabb árban vétetnek vagy uj tárgyakra beeseréltetnek.

Legfinomabb

diós- és mákos-patkó!

Kalács! Tea-sütemény!

Karácsonyfa-diszek!

FISCHER F. czukrásznál

I., Krisztina-tér 3.

Csokoládé, Biscuit, Cacao

első rendü gyártmány

Villányi és Társa

utóda

Magyar Biscuit és Csokoládé Gyárából

BUDAPESTEN.

Könyvek.

A hazai könyvpiaczon megjelent és előfizetésre hirdetett *szépirodalmi, tudományos, tanuló és szakkönyv* a *Buda és Vidéke* kiadóhivatala utján megrendelhető.

Kérjük barátaink és olvasóink közül azokat, kik ezen az uton is támogatni akarják vállalatunkat, hogy **könyv-megrendeléseikkel** megtisztelni szíveskedjenek.

Az őszi könyvpiacz

legolvasottabb könyve lesz a

Magyar Biztositási Évkönyv

II. évfolyama, melyet Dr. Róth Pál, Szücs Mihály, dr. Farkas Gyula, dr. Kondor Béla, igazgatók és Milhoffer Sándor, dr. Virágh Gyula, Török Jenő Endre és Bein Károly közgazdasági irók, szerkesztenek. A rendkivül diszes és a magyar biztositás ügy történetét tárgyaló szakmunka, 1 frt 50 krért rendelhető meg a lap kiadóhivatalában és az összes könyvkereskedésben. A könyv a Biztositási és Közgazdasági Lapok szerkesztésében (VI., Aradi-utcza 40) jelenik meg.

Köszönetnyilvánítás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherczeg udvar mesteri hivatala.

Általános Asbestárú-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherczeg **rendkivül meg van elégedve** az asbettalppal bélelt czipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak el, mint más közönséges czipőknél. Küldök egy pár vadász-czipőt, hogy annak a mintájára készitsenek másikat asbettalpbéléssel, ugyanannál a czipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadászczipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelőek, a mint megfelelők voltak a szalonczipők.

Zágráb, 18 8. julius hó 8-án.

Krahl, huszarkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási biróság elnöke a következőket irja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetétü czipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, ugy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szives tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én. tisztelő hive

Wekerle Sándor

Ne viseljünk lábbelit a Dr. Högyes-féle szab. Asbesttalp betét nélkül.

A magy. kir. honvédségtől czélszerünek elismerve.

Nincs többé lábfájás.

Óvjuk lábainkat az izzadástól és meghülestől.

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid ideí viselés után **megkönnyebbül a járása** annak, ki czipőjét **dr. Högyes által szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el.**

Kettősvastagságu **1.20** kr., egyszerű **60** kr., homoktalp **40** kr., gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbélés kitünőségét legjobban bizonyitja, hogy a **cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállittatott.**

Szétküldés csakis utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilagositások, prospectusok és köszönetnyilvánitások ingyen. **Kapható kizárólag:**

Asbestárugyár bet. társaság

Budapest, VI., Szív-utcza 18.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. Közönség becses tudomására hozni, hogy I. Ker., Egyháztéren fióküzletet nyitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

Röck István

gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődéje

BUDAPEST, IX., SOROKSÁRI-UTCZA 24.

KÉSZIT:

Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomásu compound- és triplexpansiós szerkezettel; mint különlegességet a **szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgásu vezénymüvet és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajógépeket.

Lokomobilokat,

kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánnal.

Szivattyugépeket,

Worthington- és egyéb rendszerek szerint.

Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes hűtőcsövekkel; mint különlegességet: **szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vizcsöves kazánokat.**

Teljes hűtőtelepeket és jéggyárakat

szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizműtelepeket, gözmalmi- és téglagyári

berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

Bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömbzéki emeltyü szerkezettel.

RAINER J. és TÁRSA,

Budapest, II. ker., Fő-utcza 12.

Házilag készitendő rumkellélek:

95 százalékos **alcohol** 1 liter . . . . 95 kr.
Rumessencz legfinomabb 1 deka . . 6 „
Vanilia és ananas essencz 1 deka . . 12 „
Brasiliarum erős és kitünő zamatu 1 liter 90 „
Eredeti angolrum (különlegesség) 1 üveg 1.50 kr. és 2 forint.

Különféle likőrök és likőressenczek.

Thea ¼ Ko. 95 kr, 1.20 kr. és 1.70 kr.

Nagy választék **illat és pipereczikkekben, szivacsok,** mindennemü **sebészeti kötanyag és betegápolási készülékek.**

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, csomagolás felszámitás nélkül.

Kávé import.

Szállitás közvetlenül **Triestből** elvámolva és bérmentve utánvét mellett:

4½ kgr.	finom **Cuba** nagyszemü . . .	o.-é. frt	**6.—**
4½ „	valódi „ I. rendü	„	**6.50**
4½ „	„ **Jáva**	„	**5.78**
4½ „	**Portorico**	„	**5.82**
4½ „	„ legfin. I. rendü	„	**6.46**
4½ „	**Gyöngykávé**	„	**6.36**
4½ „	**Laquayra** igen finom .	„	**7.—**
4½ „	valódi **nyugotindiai** . .	„	**7.—**
4½ „	**Ceylon** különl. nagyszemü	„	**7.36**

vasuton 30 kgr. vételnél 7 krral kgrja olcsóbb.

Kitünő minőségü valódi áruért kezeskedünk.

Ajánlunk kezesség mellett **kétszer égetett szilvoriumot** és **borovicska** pálinkát, közvetlenül szállitva, **Fleisch acker Lipót és tsa** urak pálinka főzdéjéből **N.-Kanizsán,** eredeti 4 literes hordócskákban 5 frtért bérmentve minden postaállomásra utánvét mellett.

SOMOGYI és TÁRSA

Budapest, VII., Kertész-utcza 37.

Rózsa A. Lipót és Társa

BUDAPEST, II. ker., FAZEKAS-TÉR 3. szám, (Református templommal szemben.)

Női divat, confectió és gyászruha áruház.

Selyem- és flanell-bluzokban legnagyobb raktár.

Gyászruhák 6 óra alatt készittetnek.

Csakis nálunk lehet kapni!

Női télikabát	**6.—**	frttól	följebb
Finom szőrmediszszel	**8.—**	„	„
Legfinomabb	**12.—**	„	„
Hosszu paletot	**12.—**	„	„
Leány télikabát	**4.—**	„	„
Szőrmegallér	**8.—**	„	„
Női angolruhák	**15.—**	„	„
„ elegáns selyemruhák	**25.—**	„	„
„ ruhaposztók, minden szinben 120 cm.	**—.60**	„	„
„ ruha, selyem, fekete és szines	**1.—**	„	„

Jakovits Károly

liszt, term. és hüvelyes vetemények raktára

Budapest, I., Mészáros-uteza 3.

Különösen alkalmas bevásárlási hely nemcsak azért, mert a **legjobb árut** adja a **legolcsóbban**, — hanem a **vidéki vásárló** kocsijával az udvarba be is állhat és igy a vendéglői kiadást is **megtakarithatja.**

Szt.-Lukácsfürdő

téli és nyári

gyógyhely.

Nagy kénes iszapfürdő, a melynek 520 □-méter nagyságu nyitott és zárt medenczéiben a forrásviz naponkint négyszer megujul. **Mindennemü gyógy- és üditőfürdők. Lakás- és teljes ellátás, közepes ár 25 frt hetenkint. — Prospektust küld az Igazgatóság Budapesten.**

Minden vasárnap

SALON-CONCERT

a krisztinavárosi nagysörcsarnok

pinczehelyiségében.

SZABAD BEMENET.

A téli kuglizó hetenkint még két napra bérbe vehető.

„REGGELI UJSÁG"

fogyasztási czikkeket szállitó-vállalat részvénytársaság

József-körut 19.

Liszt, kenyér, füszerek hus, zsirnemü, szárnyas, tojás, csemegék, sör, bor, pezsgő, fa és szén jó minőségben, jutányosan házhoz szállitva.

Kivánatra megrendelési bárczák.

Részletes árujegyzék a **Reggeli Ujságban.** Előfizetési ára a lapnak egy hóra 30 kr, vidé kr 50 krajczár.

A czikkek megrendelhetők az ujság kihordónál.

A szallitás Budára gyors és pontos.

Mihalovits József

kalapos-mester

Budapest, I. ker., Alagut-uteza,

a Szinkörrel szemben.

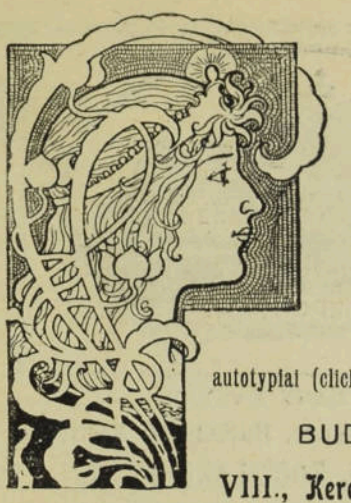
Megrendelések és javitások legolcsóbb árban és pontosan eszközöltetnek.

Cylinderek kölcsönbe adatnak és azonnal vasaltatnak.

Nagy választék

NŐI KALAPOKBAN,

valamint **szörme-árukból.**

Hegedüs és Társa

fotoczinkografiai,

autotypiai (cliché) és rajz-müintézet

BUDAPEST,

VIII., Kerepesi-út 53. szám.

Készit mindennemü fotoczinkografiai, autotipiai (cliché) és rajzokat, árjegyzékek, könyvek, szak- és hirlapok stb. nyomtatványok képes kiállitására.

Tervek és rajzok művészi kivitelben.

Speczialista képes levelező-lapok készitésében.

Európa kávéház

V., Ferencz József-tér 5.

Esténkint egy elite

NŐI ZENEKAR

hangversenyez.

Egész éjjel nyitva.

RÉTAY és BENEDEK

BUDAPEST, IV., Lipót-utcza 21. szám.

Dús választék mindennemű templomi felszerelvényekből.

Oltárok, szószékek, képkeretek, úrkoporsók, lourdesi Mária-oltárok, Mária-trónusok stb.

saját jól berendezett műhelyeinkben bármely stylus és rajz szerint szépen, szolidan és legjutányosabban készittetnek el. **Tervezetek, költségelőirányzatok készséggel küldetnek.**

Elvállaljuk továbbá **régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek** stb. valamint **egész templomok belső berendezését, alapos ujitását, festését, márványozását** és **aranyozását,** ugyszintén **azoknak átalakitását,** melyeket kipróbált munkaerőinkkel a legszebben készitünk el **igen kedvező feltételek mellett.**

A templomok megtekintését, valamint a költségvetés dijtalanul eszközöljük. Megbizhatóságunkat e téren is számos elismerő nyilatkozattal bizonyithatjuk.

1898—1899 ik években a többi között a következő munkálatokat végeztük:

Nyitra m **Galgóc,** oltár átalakitás
„ **Gerencsér,** főoltár renoválása, uj főoltárkép.
„ **Darázs,** egész templom renoválása, kifestése, üvegablakok.
„ **Mocsonok,** egész templom renov.
„ **Kis-Raáb,** egész templom renov.
„ **Kis-Appony,** egész templom renoválása és kifestése.
„ **N.-Kér,** uj oltárkép.
„ **Nyitra,** Apáca-zárda tornaterem kifestése.
„ **Ratkóc,** főoltár.
„ **Krakován,** két uj oltár.
„ **Hrádek,** lourdesi oltár
„ **Szenic,** főoltár és szószék.
„ **Bajna,** lourdesi oltár.
„ **Csejthe,** egész templom renoválása, 5 üveg-ablak, két uj mellékoltár.
„ **Szered,** Jézus- és Mária-szobor.
„ **Madunic,** egész templom renov.

Pozsony m. **Gerencsér** egész templom renov.
„ **Sempte,** Jézus- és Mária szobor.
„ **A.-Dombó,** egész templom renov.
„ **Pudmeric,** egész templom renov.
„ **Halmos,** egész templom renoválása.
„ **Kajal,** uj főoltár és szószék.
„ **N.-Sur,** uj főoltár, uj mellekoltár és egész templom renoválása.
„ **Jakabfalva,** úrkoporsó.
„ **Lamacs,** uj főoltár.
„ **Cseszte,** Jézus Szive oltár.
„ **Szilincs,** főoltár renoválása.

Komárom m. **Alsó-Galla** uj főoltár és mellékoltárak ujitása.
„ **Felső-Galla,** egész templom ujitása.
„ **Szent-Péter,** lourdesi oltár.
„ **Gyalla,** uj főoltár.
„ **Dad,** egész templom ujitása és uj főoltárkép.
„ **Kürth,** lourdesi barlang szoborral.

Esztergom m. **N.-Ölved,** Jézus Szive oltár.
Bács m. **Szántova,** oltár ujitás.
„ **O-Szivac,** lourdesi oltár.
„ **Baja,** templom-renoválás.

Borsod m. **Szirak,** lourdesi oltár.
„ **Bánhorváth,** lourdesi oltár.
„ **Mező-Csáth,** úrkoporsó.
„ **Felső-Nyárád,** lourdesi oltár.
„ **Ozd,** úrkoporsó.

Csanád m **Mező-Kovácsháza.** főoltár.

Győr megye **Révfalu,** két oltár átalakitása.
„ **Gyirmoth,** uj oltár szentsirral.
„ **Gyarmath,** Jézus Szive oltár.

Heves m. **Pétervására,** úrkoporsó
„ **Csehi,** oltár.
„ **Gyöngyös,** Mária-oltár

Hajdu m. **Egyek,** lourdesi oltár.

Hont megye. **Ipolynyék,** főoltár.
„ **Deménd,** lourdesi oltár.
„ **Adács,** úrkoporsó.

J.-N.-Kun-Szolnok m **Rákóczi,** oltár.
„ **Török-Szt.-Miklós,** oltár.

N.-Küküllő m. **Bolya,** főoltár és szószék.

Kolozs m. **Bánffy-Hunyad,** főoltár és szószék.
„ **Radnóth,** főoltár és szószék.

Moson m **Magyar-Kimle,** uj főoltár.
„ **Horváth-Kimle,** templom renov.
„ **Püski,** uj mellékoltár és oltárkép-renoválás.
„ **Nezsider,** főoltár.
„ **Hegyeshalom,** egész templom renoválása.
„ **Kiliti,** egész templom renoválása.

Pest megye. **Budapest** Angyalföldi országos tébolyda főoltár.
„ „ Irgalmas nővérek, lourdesi oltár.
„ „ Erzsébet-korház oltár.
„ **Nagy-Maros.** úrkoporsó.
„ **Szent-Iván,** úrkoporsó.
„ **Fajsz,** oltár.
„ **Adony.** Szt.-Háromság oltár.
„ **Pomáz,** főoltár,
„ **Taksony.** főoltár.
„ **Jakabszállás,** lourdesi oltár.
„ **Kóka,** Jézus- és lourdesi oltár.

Szabolcs m. **Tisza-Eszlár.** uj főoltár és mellékoltárok.
„ **Nyiregyháza,** úrkoporsó.
„ **Sibinj,** főoltár ujitása.

Fruscha György és Társa

temetkezési vállalat.

Van szerencsém szives tudomására hozni, hogy az „Első Magyar Szállitási Vállalat Részvénytársaság" tulajdonát képező Entreprise des Pompes funébres VII. kerületi fióküzletéből — a hol több éven át mint üzletvezető működtem, — kiléptem és folyó évi augusztus hó 1-én

Fruscha György és Társa

néven **VIII., Baross-utcza 68. szám alatt** (az előljárósággal szemben), egy a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő

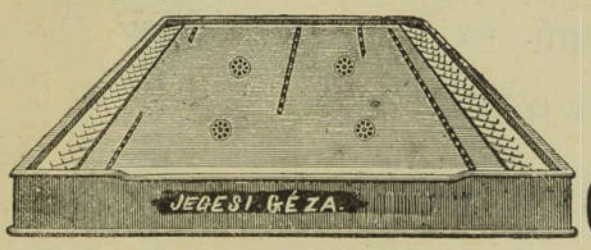
temetkezési vállalatot

nyitottunk.

Midőn ezen körülményt szives tudomására hozzuk, megjegyezzük, hogy főtörekvésünk oda fog irányulni, hogy jutányos áraink daczára minden tekintetben pontosság s a kellő diszes kiállitásokkal érdemelhessük ki szives bizalmát.

Temetés-rendezéseket a legegyszerűbbtől a legfényesebbig mérsékelt árak mellett az összes szükségletek hozzáadásával rendezzük, nemkülömben nagy választékban sirkoszorukat is tartunk raktáron.

Végül bátorkodunk megjegyezni, hogy a szükséges koporsókat az országszerte **ismert** s hires Gebauer-féle gyárból szerezzük be, valamint hogy a legolcsóbb, sőt még a kórházi temetésekhez is nyolcz-oszlopos ezüstös halottaskocsit adunk

Az ezredéves

kiállitáson

oklevéllel kitüntetve.

Gzimbalmot

legjobbat és legolcsóbbat **csak nálam lehet venni** pedálos fekete salon, szép erős hangot, bolti árhoz képest félárban **75—80** frtért.

JEGESI GÉZA

csász. és kir. szabad. vaskoronás czimbalom feltalálója és készitője

BUDAPEST, NEFELEJTS-UTCZA 43.

Árjegyzékek kivánatra ingyen.

HÁRTL L. ÉS TÁRSA

FESTÉK,

KENCZE ÉS LAKK GYÁRI RAKTÁRA

Budapest, VII., Csömöri-ut 2.

Fiók-üzlet: BUDA, II., Fő-utcza 21. sz.

NAGY RAKTÁR

Nobles és Hoare, Harland & Kohn-féle

ANGOL KOCSILAKKOKBAN,

VALENTIN-féle amerikai lakkokban

Bronzok, Enyvek és Páczokban,

BOROSTYAN-LAKKFESTÉKEK és

Parkettviasz-pasztákban,

Homlokzat-festékek,

Gépolajok és kátrány-gyártmányokban.

Valamint mindennemü

Haj- és sörte-ecsetek, Kefe-áruk,

Düsseldorfi Tubusfestékek és

FESTŐ-SZEREK nagy választékban

a legjutányosabb árak és szolid kiszolgálás mellett.

BRAUN LIPÓT

gépharisnya-kötészet

BUDAPEST, I., Pauler-utcza 1. sz.

Elvállal harisnyák fejelését

valamint

uj harisnyák kötését.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legtisztább ágyényes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

DIETZL JÓZSEF

bornagykereskedő és bortermelő.

Cs. és kir udvari szállitó, valamint Ő csász. és kir. fensége József főherczeg udvari szállitója, Szerb kir. udvari szállitó

Budafokon.

Ajánlja tisztán kezelt asztali-, pecsenye és csemegeborait palaczkokban, valamint hordókban.

Különlegesség

Budai sashegyi saját termése.

Gaizler Béla

József főherczeg cs. és kir. Fensége udvari szállitója.

Füszer-, bor- és csemege-üzlete

I., Pauler-utcza 7. sz.

Füszer, sajt, csemege, bor, ásványviz, tea, rum, pezsgők és likörök.

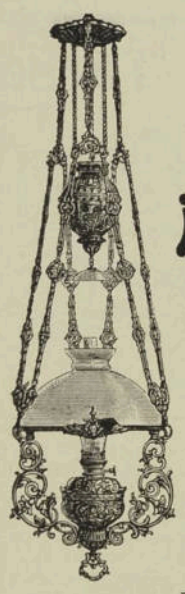
Udvarias és pontos kiszolgálat.

Megjelent!

„Kossuth Lajos nyolcz magyar honvédtábornok itélőszéke előtt.“ („Ebresztő Hangok“ XVIII. könyve.) A tizenhárom magyar honvédtábornok aradi vértanuságának ötvenedik évfordulója emlékére irta Zimándy Ignác Terjedelme 675 oldal. Értéke 4 frt. Ara 1 frt.

Felette érdekessé és tanulságossá teszik e művet ama sujtó nyilatkozatok, melyeket **Vetter, Bem, Dembinszky, Percel, Mészáros, Damjanich, Klapka** és **Görgey** magyar honvédtábornokok tettek Kossuth Lajosra vonatkozólag.

Kapható szerzőnél Török-Bálinton.

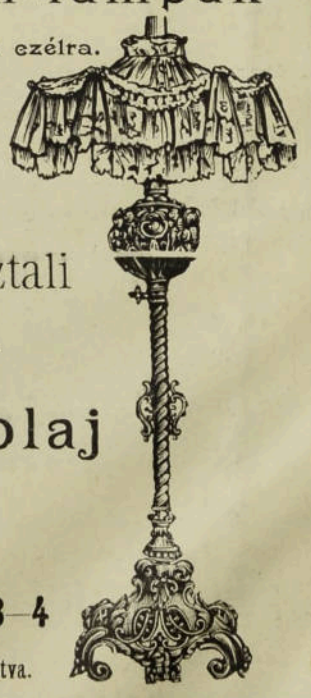
Magyar fém- és lámpaárugyár

részvény-társaság

BUDAPEST—KŐBÁNYA.

Petroleum-lámpák

minden czélra.

— Csillárok

villamos és gáz világitásra.

Fém-diszmű- és iró-asztali

felszerelések és háztartási czikkek.

Valódi királyolaj

biztonsági petroleum.

RAKTÁR:

Budán, II. ker., Fazekas-tér 3—4

gazdagon felszerelve és dús választékkal ellátva.

Karácsony. 1900. Ujév.

Felhivás a t. közönséghez, a kik olcsón és jól bevásárolni akarnak:

Ifj. Mandl Testvérek

áruházában

Budapest, Vár, Tárnok-utcza 22. szám.

Angol flanellek kitünő moshatók legszebb szinekben méterje	18 kr.
Cesession női ruha kelmék. Legujabb modern szinben duppla széles méterje	25 „
Angol cheviottok minden szinben duppla széles méterje	19 „
120 cm.-es kék koczk. gyapju-kelme 1.80-tól leszálitva méterje	55 „
Fekete mintázott kelme duppla széles méterje	35 „
Jó mosható barketek méterje	17 „
Párti franczia mosó perkálok méterje	15 „
Egy vég 30 röf rumburgi vászon	3.40 „
6 szem. fehér vászon damask asztal garnitur	1.80 „
Legszebb női vászon ingek	75 krtól
Női corsetták himzéssel	90 „
Fehér és szines férfi ingek	1.10 „
Férfi köpper nadrágok	75 „
Óriási választék legujabb nyakkendőkben	30, 35, 45 „
Egy 150/200 cm. hosszu flanell takaró	1.80 kr.
Női és férfi selyem ernyők	2.— és 2.50 „
Prágai glaçé 4 gombos kesztyü jó minőség	80 „
Egy fél tuczat czérnázott szines szélü zsebkendő	60 „
Flanell portörlő jó minőség darabja	8 „
Félselyem paplanok minden szinben	3.70 „

Nyomatott Kaufmann József kő- és könyvnyomdájában Budapest, V., Arany János-utcza 4.

BUDA ÉS VIDÉKE

szórakoztató lapja „A MAGYAR.“

SZERKESZTI: **mindszenti ERDÉLYI GYULA.**

A „Buda és Vidéke“ előfizetési ára: **6 frt egy évre.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: I. ker., Városmajor-uteza 28. sz.

A „Buda és Vidéke“ kiadása a „Magyar“ **egy évre 1 frt 20 kr.**

A lantos éneke Zrinyi lakomáján.

De az étel után egy szép török gyermek
Ura hagyásából a házba belépék,
Szép gyöngyházos tassán kezében tündöklék,
Fejét betekerte gyönge patyolatvég.

Az egyik válláról szép bársony káftánját
Lebocsátá; kezdé igazgatni kobzát;
Ablak felé üle összehajtván lábát:
Kobza szavával igy nyitá hangos torkát:

„Miért panaszkodjam szerencse ellened,
Ha bővited mindennap én örömömet?
Nem szakadsz el tőlem, a mint vagyon hired,
Hogy állhatatlanságban telik minden kedved.

Kikeletkor áldasz a szép zöld erdővel,
Szerelmes fülemile énekléseivel,
Égi madaraknak sok külömbségével,
Viz lassu zugással, szél lengedezéssel.

Nem irigyled nekem az én egyesemet;
Inkább hozzá segit'sz szeressen engemet,
Soha el nem veszed az én vig kedvemet,
Neveled óránkint gyönyörüségemet.

Adsz nyáron nyugovást és szép csendességet,
Szép cziprus-árnyékokat, hüvös szeleket,
Gyönge tűvel varrott szép sátorernyőket,
Szomjuság-megoltó jó szagos vizeket.

Őszszel sok gyümölcscsel, czitrommal,
narancscsal
Ajándékoz'sz bőven, szép gránátalmával,
Erdőn vadat nem hagysz, mert nekem azokkal
Bőven kedveskedel, és jó madarakkal.

De télen, a mikor minden panaszkodik,
Akkor az én szivem inkább gyönyörködik,
Erős förgetegen szivem nem aggódik,
Mert szép lángos tűznél testem melegedik.

És vagyon császáromnál nagy tisztességem,
Mindenek között vagyon nagy becsületem;
El nem fogyhat soha az én sok értékem,
Van jó lovam, éles szablyám, szép szerelmem.

Te ugyan kötve vagy szerencse lábamhoz,
Mert elfuttál volna eddig gonoszomhoz.
Ha volnál szabadon; de rám gonoszt nem
hoz'sz,
Mert szerencse, kötve vagy az én lábamhoz.“
Igy szóla a gyermek.

Éjjeli zene.

Csak egy-egy kántornéba van meg ma már az a nóta, a mit „Füredi emlék“-nek hireszteltek el s a mi igy kezdődik: „Képeddel alszom el . . .“ Az árijáért nem kár, de hozzá voltunk szokva. Hej, több költészet rejlett az napság az életben, mint ma a költészetben. Nem mulhatott el akkor bál, majális a nélkül, hogy éjjeli zenét ne adott volna a fiatalság. Ma már csak szórványosan fordul elő egy-egy patriarchálisabb vidéki helyen. Pár évtizeddel ezelőtt még a fővárosban is divatozott, a rohamos fejlődés és emelkedés megölte ezt is.

A költők költői egyéniséggel olvadtak be a társadalmi életbe és vezették azt. A leányok, nők — anélkül, hogy jegyeseikhez, férjeikhez hütlenek lettek volna — rajongtak a költőkért és nem volt rá eset, hogy a legközepesebb poéta versei legalább 5—600 példányban el ne keljenek.

Nézzük csak meg a hatvanas években hajadonkodott hölgyek könyveit, ott látjuk mindegyik asztalán azt a diszkötésü könyvet, mit a kedvencz költő sajátkezü ajánlatot adott a páratlan honleánynak, (ma nem nevezi magát senki igy). A kötetben lehetett olvasni N. N. kisasszonyhoz, egy lángoló verset, az unoka bajosan tudja, hogy ez a vers a nagymamához szólt, ki akkor pártában, pruszlikban tánczolta a körmagyart.

Eltünt szép korszak, nemzeties lelkesedésünk temetője sóhajtva köszöntlek! Balga ember, — kiáltanak sokan — hogy lehet keseregni az éjjeli zene felett! És én azt mondom: lehet!

A nők lelkesedtek, mind azért, a mi költői volt, a miben költészet rejlett. Az éjjeli zene egy költői momentum, megzenésitése az érzéseknek, megkönnyitése a szerelem vallomásának, hódolat és dicsőség.

Büszkén dobogott annak a szive, a ki kapott, párnáiba bosszusan sirva temette fejét, a kiről elfeledkeztek. Egy szép bál emlékeivel aludt el a leány, még érezve a tánczban átölelő karok delejét, meghallotta a dallamot, a hogy voltakat. Hajnalodik, harmatozik . . . és akkor megszólal a „Képeddel alszom el, képeddel ébredek,“ mi kellett ennél egyéb, még ezután rágyujtottak az ő meg az ő nótájára, meg volt az eljegyzés, nem kellett itt sokat beszélni.

A költészet, a zene szentelte meg frigyüket, galambfészekbe költöztek s ugy éltek, mint a galambok.

Lehet, hogy az egész falut bekalandozták éjjeli zenével (hajnalban), minden leány ablakánál elhuszták az ébresztőt és azután a váló nótát, ki-ki ráismert a magáéra. Néha a vendégszeretőbb házaknál először egy kicsit félrehuzták a függönyt, kinyitották a felső ablakokat, azután előbb a szobalány, majd a kisasszony győződött meg róla, ott van-e a nóta gazdája. Felébredt apa, meg mama, urambátyám kimegy a kompánia közzé, a czigány felismeri és ráhuzza az ő nótáját, no hiszen csak ez kellett, azonnal elhangzik: tessék belyebb kerülni, sebbel-lobbal teritenek; korhelyleves, sonka, egy kis szilvorium, aztán megint folytatják ott, a hol egy pár órával előbb elhagyták. A szomszédból összeverődnek s járja ismét a tánez, a nóta, ebédre meg csak el nem ereszthetik a fiukat; kárlátóba esik a sok aprójószág.

Igy volt ez még nem is olyan régen.

Emlékezhetünk költséges éjjeli zenéről, is, mikor váltott lovakkal ment az ur a patikárus bandájával Parádra, hogy ott legyen az Annabál éjjeli zenéjével. Nem is várták, nem is hivták, kesergett a leány rajta, hogy szive választottjával nem tánczolhatott és ime hajnalban megrendül a huron az „Árvalányhaj a süvegem“ stb. nótája.

Megesett az is, hogy nagy sárban, lóháton vagy ökörszekéren ment a banda, mert ott kellett lenni a május elsejére vagy a névnapra, nem maradhatott el a „Képeddel alszom el . . .“

Néha ugy diákok között megesett az is, hogy czigányra való nem telt ki, mit csináltak? Hárman-négyen összeálltak, meg volt a kántus és az éjjeli zene is.

Néha egy-egy vártatós leányt vagy menyecskét ki is tréfáltak, valami gúnyos nótát szerezve rá, a miért ez ugyancsak haragudott.

A szerenádra való hajlam meg van a magyarban, tilinkójával mennyit beszél a pásztor, vagy a mesterlegény a harmonikájával, dorombjával. Urnál, parasztnál rokonok a költői vonatkozások és hajlamok. A grófné csak ugy örült az éjjeli zenének, miként a porleány.

Kidivatosodunk ezekből is, haladunk a korral, vetközünk szokásainkból, mire vezet ez? Nem tudom, sok van már a polgáriasodás kinövéseiből a nyakunkon.

Érdekesnek találunk egy klasszikus éjjeli zenét feleleveniteni, mikor a korán elhunyt magyar humorista, Beőthy László és Nagy István, „Fauszt“ utólérhetetlen

☛ Hazai ásványvizeket igyunk! ☚

fordítója kecskeméti diákkorunkban éjjeli zenét adtak egy szép leánynak zene nélkül.

Tessék ezt megfejteni.

Történt pedig igy. Elmentek a kedves ablaka alá és előbb Nagy István, majd Beőthy Laczi szavalta el „Kontot," a mi annyira megtetszett a házigazdának, hogy rögtön czigányt hozatott és odaben folytatták az éjjeli zenét

Az éjjeli zenék elmaradása együtt jár a gyöngédség csökkenésével, gyöngédség nélkül pedig a jónak nincs kelete, virul a gonoszság és a szükkeblüség.

Szép poétikus korszak, elhaló gyöngédség, sóhajtva köszöntlek!

Erdélyi Gyula.

A kisértet.

Irta: Vidats Jánosné.

Nagyon kicsinyke kis falu volt, hol atyám házat vett, de az a jó vagy talán rossz oldala volt annak a falunak, hogy csupa uri ember lakott benne. Ezek bár összetartva, rendkivül szerették egymást, de mert a faluban nagyon kevés olyan változatos dolog történt, ami egyebek közt lefoglalhatta volna a lakók érdeklődését, ezért azután, hol az egyik, hol a másik családot kiközösitették a többiek, kitüzték a megszóllásuk czéltáblájául, és szidták, mint a bokrot . . .

E kis társaságnak egyik ékes tagja volt Kálnay Matild vén kisasszony. Anyja évek óta nyugszik a falucska kis temetőjében, a hová atyját nem régen kisérte el utólsó utjára Matild kisasszony. Ez a rendkivül sovány, magas, csontos, már az 50-ik év felé haladó, mindég nevetségesen, fiatalossággal, czifrán öltözködő vén leány nagyon babonás volt. Hitt a kisértetekben és jelenésekben. Jellemének erőszakos durva, bosszuálló alattomosságával utálatossá tette magát mindenki előtt.

Egész idejét látogatások, veszekedéssel és pletyka hordással tölté el.

Most is, midőn Molnáréknál a már együtt ülő társaság közepette megjelent, felindulástól égő arczával, sipitó hangjával ő vette át a szót élénk taglejtésekkel kisérve, szakadozott előadását.

Apám lelke hazajár! Tudtam, hogy bünös, de hogy olyan nagy vétke legyen, hogy nem tud pihenni, ezt nem hittem volna. Ha holnap is kisérteni fog, eladom a házat, elmegyek a faluból is, majd meglátják.

Hiába beszéltek neki, hogy ne tegye magát nevetségessé, ő szentül hitt abban, hogy az apja visszajár. Azt mondá, hogy ő hallja a zörgést, a hogy kaparja az ajtót és hallja a könyörgő sirást is. Nemcsak ő, de még a cselédek is hallják.

Igen, a megboldogult öreg urnak a vadászkutyája vonyit, mert keresi a gazdáját, válaszolák erre többen.

„Nem — nem — kiáltja túl a közbeszólókat a vén kisasszony, legfeljebb azt engedhetem meg, hogy talán kutya képében jelenik meg szegény atyám, én feltétlenül hiszek a kisértetben.

Hitt is egy vén leány öszvérszerü makacsságával.

Alig fél évre apja halála után, áruba bocsátotta a házat, mely a legszebb volt a faluban. Apám éppen ott volt egy barátjánál a faluban és elmondták neki, hogy kisértet jár a Kálnay házba, a kisasszony elhurczolkodik belőle és most pár ezer forintért meg lehetne venni azzal az óriási telek és gazdasági épületekkel együtt. Apám pedig szenvedélyes ház-, föld-, malom- és gépvásárló volt. Haza se jött addig, mig meg nem vette Matild kisasszony házát. Mikor haza jött, azzal köszöntött be: pakoljatok, házat vettem Botfalván. Megyünk oda lakni! „És elmondá, hogy egy meghibbant eszü vén leány fejébe vette, hogy kisérti az apja lelke és félelmében eladta, — dehogy adta, jóformán elajándékozta a házat."

Mi, mint aféle gyerekek, rendkivül örültünk, hogy — máshová fogunk költözködni.

Gyermek ésszel lefestettük magunknak, hogy ott milyenek az emberek s a gyerekek hogyan fognak tőlünk félni. Mi pedig majd megmutatjuk nekik, hogy a Bakonyban milyen erőssek s bátrak a gyerekek, a bakonyi virtust annyit hallottuk dicsérni, emlegetni, hogy el se tudtuk volna hinni, hogy máshol s lakhatnak erős és bátor emberek, mint nálunk és mi mintegy fensőbb lényeknek érzénk magunkat és igen sokat tartottunk a virtusra.

Alig vártuk, hogy ott legyünk

No, az is elérkezett végre, bár az átköltözés sok bajjal járt, mivel kocsikon tettük meg azt a nagy utat, akkor még arra vasut nem járt. Elől mentünk mi gyermekek a kis kocsin, a hintón apám és anyám és hosszu sorrendben a butorszállitó szekerek utánunk.

Élénk figyelemmel szemlélénk az ismeretlen tájakat, daczára, hogy minden mi új, tetszeni szokott a gyermekeknek, a mi tetszésünknek sehogy se felelt meg az a sima láthatár, sehol egy domb, egy erdő, ellát a szem egész a végtelenségig, hol az ég össze ér a földdel, a hogy mi mondani szoktuk, de mégis találtunk, mire lelkes örömmel kiáltánk fel. A Balaton látása, mikor arra odaértünk a nap éppen leáldozni készült, mint egy arany sávot huzott arra a kedves lágy kékes vizre, — oh de gyönyörü kép — milyen mássá varázsolta egyszerre az előb megvetett vidéket. Te a miénk vagy egészen, te kedves jó Balaton.

Mikor végre Botfalvára megérkeztünk, atyám barátjánál szálltunk meg, hol ujra hallottuk a kisértetről szoló mesét. — Volt az asszonyok közt olyan is, ki kezdte hinni és ezt el is mondta, s végre nálunk gyermekeknél a hir és hamarébb termett meg kis szivünkben, mint a kételkedés. Fázósan huzodtunk össze, suttogva mondogattuk egymásnak: most apa minket megöl, ha abba a házba visz, mert ott a kisértet ellopja a hajunkat, eltöri a kezünket és kihuzza a nyelvünket.

Én voltam a legnagyobb, tiz éves és a legbabonásabb is. — Öt évet töltöttem a zárdában, hol a kedves testvérek igazán egyik ételként a babonát tálalták fel. „Gyerekek ne lopjatok, még ha éhesek vagytok se, mert egyszer egy növendék két darab kenyeret lopott, azután meghalt és még ma is vissza jár a lelke, bocsánatot kérni a zárdába!" Ehhez hasonló meséktől, mi olyan félénk és babonásak lettünk egytől-egyig a zárdában, hogy szánalom volt nézni minket.

Én féltem leginkább a kisértetes házba menni, de elengedtem volna már azt a hires bakonyi vir tustis, igen alá szállt a bátorságom, még a gyerekekben is kisértetet láttam — lassan-lassan — —.

Reszketve kértem az Istent, hogy ne érkezzenek meg a butoraink.

De nem hallgatott meg, mert másnap reggel mind ott állt a kisértetes ház ajtaja előtt, honnan szorgalmasan kezdték a lakásba hordani.

A tágas nagy épületben, mint egy tizennégy szoba volt, melyekből jutott nekem is egy, most már nem a közös gyerekszobába, hanem a miután eddig ugy vágyakoztam, most nem nagy örömöt szerzett, gondolám mégis csak biztosabban alhatnám a gyerekek szobájában az öreg dada védő szárnyai alatt. De ki volt mondva: ez a gyerekszoba, ez a Nettus é, ez a salon, az ebédlő, az apa, a mama szobái és a háló szobájuk. — Bizony jó este lett, mire a butorokat elhelyezték. — Utoljára egy kocsi zabot hordtak fel a padlásra, a lovak abrakját.

Apám, mint a féle jó gazda, ki mindent maga szeret tenni-látni, a padlásra is fölment, hogy megnézze tiszta helyre öntötik-e a lovai ételét, s vele felment a barátja is, örömmel magyarázgatva, milyen rend van még itt is. Ez azután épités, rend, hazajárhat-e egy olyan lélek, kinek az élete rendszeretet, munka és becsületességből állt? Ostoba vén leány!

Eljött az öreg este, a vacsora és alvás idő. Én titokban rábeszéltem az egyik kis öcsémet, hogy ott aludjék velem, az én szép szobámba, hol én elmeséltem neki a Hófehérkét, a gonosz Pistát, Jancsika és Juliskát, de még a Csipke Rózsát is. — Ha nem akarnak oda engedni hozzám; sirj kis Sándikám, nefélj, te nem kapsz ki, mert téged szeretnek legjobban.

A kedves kicsi azon is kezdte, hogy sirva fakadt, mibaj? kérdé megijedve apánk és anyánk, beteg vagy édes kis fiam? — Nem de Nettussal akarok aludni, különben nem alszom. Aludj kedves kis fiam, átvitetem az ágyadat is, csak ne sirj.

— Nem sirok már, szólt édes mosolylyal. Még ágy se kell, elférünk mi a Netussal egy ágyban is, és igy jobban hallom a mesét; szólt hozzám halkan a kicsi. Én meg nem félek olyan nagyon, gondoltam utánna.

Lefeküdtünk, tiz órakor csend volt, aludtak a cselédek is már, csak én meséltem még nagy megröviditésekkel a meséket. Éppen kezdtem kifogyni, mikor a kis öcsém egyenletes lélegzése tudtomra adta, hogy alszik már ő is. Hála Isten, gondoltam, mert én már régen elaludtam volna csupa félelemből is, de a kis zsarnok mindig megrázott, ha elhallgattam, követelő hangon mondá:

— Hát a vége Nettus! A végit akarom hallani.

Végre alhattam: Nem tudom meddig aludtam, vagy aludtam-e egyáltalán? Egyszerre egy rémes orditásra ébredtem fel, az a hang abban a csendes házban, azon a viszhangos folyosón számtalanszor vissza adva, rettenetes volt. Egyszerre minden felől ijedt sikoltás, czél nélküli szaladás, ki ki a szembe jövőt nézte kisértetnek, rémes sikoltással menekült más irányba. — Apám is kijött. Lassan sikerült a megrémült cselédséget mind egy szobába hivni. Anyánk háló szobájába volt mindenki. — Hallod Sándika a kisértet, ébredj, menjünk az apa szobájába, „mert eltöri a kezünket", apa nem fél tőle, azt nem is meri bántani, menjünk hozzá, a kicsike nem ébredt fel, mit tegyek egy felől a rémület menekvése intett, de a kis testvérem iránti szeretet is elég nagy volt ahhoz, hogy nélküle még most se akarjak elmenni, vagy tán féltem egyedül megmozdulni. Ugy vonszoltam a kis alvót a padlón végig, apám szobájába, hol együtt volt már a ház összes népe.

Apám lámpát vett, elindult a kisértet keresésére, minek az üvöltését folyton hallottuk, de nem lehetett meghatározni, hogy honnan jön a hang. Ha apám a padlásra ment, akkor alólról hallotta a hangot, ha a pinczébe ment, a feje felett szólt az üvöltés. A folyosón meg ugy tetszett, mintha a falból hangzanék ki. Végre belefáradt a hiábavaló keresésbe és kezdte lassan-lassan elhinni a mesét, mi is lehetne más kisértetnél, eza rettenetesen orditó láthatatlan állat? — Végtelenül megbánta ezt a házvételt, hiszen egy hitét vesztette el. Az álmot is sajnáljuk s hát a meglévő hitünk vesztét látni! Ime maga látja, hogy van kisértet. El is határozta azonnal, hogy reggel pakolunk ujra és megyünk vissza a régi lakásunkra, vissza a Bakonyban. Ott még se eshet meg ilyen csuda. Hiába, csak jobb emberek azok a „Bakonyi baltások" mert ha hires veszekedők is mig élnek, de holtuk után nyugosznak, nem járnak vissza kisértgetni.

Mind elfeledtük reggel, hogy nem aludtunk. Elfeledtette az az öröm, hogy elmehetünk e rémes helyről. Boldogan segitett volna a legkisebb gyerek is a butorok vonszolásánál, csak mielőbb kint legyünk a házból Igy mire egésszen megviradt, mi már jóformán mindent fölpakoltunk a kocsira. — Mikor készen voltunk a butor felrakással, érkezett oda apám barátja, csudálkozva kérdé mit csinálunk?

— Megyek barátom, szólt apám haragos hangon. Bár soha ide se jöttem volna, meg volna az a hitem, hogy nincs kisértet, mig igy? igazat kell adnom annak a kigunyolt vén lánynak, mert tényleg egész éjjel itt járt valaki, olyan kétségbeesve orditott. Rettenetes volt hallgatni és sehol látni nem lehetett. Ha a padláson hallottam, fölszaladtam oda, mig föl nem értem, mindég ott szólt, mikor fön voltam, a pinczéből szólt a hangja. Őrültként rohantam oda le, akkor meg a fejem felett szólt a hang. Igy szaladtam át az éjszakát, anélkül, hogy csak sejthetném is, hogy honnan jött a hang, vagy ki-é volt?

— Ha még te is igy beszélsz okos ember létedre, mit szóljak a vén lány meséjére? Én nem hiszek ebben a láthatatlan kisértetben, holnap itt alszom én. Ne menjetek addig el, kérleli apámat a barátja.

De ő hajthatatlan volt, parancsolta a kocsisoknak, hogy jöjjenek a padlásra föl, mérni az előtte való nap fölvitt zabot. Megindult ő is utánna a barátja, a lépcső mint egy L betü alakban vitt fel a padlásra. Mikor a hajláshoz értek, az egész éjjel hallott, de viradat óta hallgató hang, ujra megszóllalt a lábuk alatt. De tán a nappal ébredő zaj tette azt, nem volt olyan rémes és határozott, állat hangnak lehetett venni. Majdnem tisztán kivehető volt egy megszorult kutyának a vonitása.

— Hektor, szólt át a lépcső oldalánál elhuzódó karfán, apám barátja. Mire egy örömteli kutya nyöszörgése felelt.

— Hozzatok létrát, kiállt le a kocsisoknak, no meg egy lámpát is, mivel a korlát mellé világitottak és akkor látták, hogy a pinczéből egy szelelőlyuk egész ide szolgál, abba szaladt bele a szegény Hektor és kisértet egész éjjel A gazdája lement érte, fölhozta, mikor abból a sötétségből egyszerre a világosságra jutott, elszédült, háromszornégyszer is megfordult saját tengelye körül, mintha nem hinné el, hogy mégis él és nemcsak a lelke látja a szép napot. Majd összeszedte magát, futásnak iramodott, meg se állt hazáig. Mi pedig ujra kezdhettük a lepakolást. Tudtuk, hogy ezentul csend lesz. A kisértet elszaladt.

Vadász-évad.*)

Irta: **Várkonyi Dezső.**

Egy ismerősöm, aki az nyenczmesterségnek kiváló híve és müvelője, egész határozottsággal állitotta a minap, hogy az angyalok a mennyországban minden ünnep- és varárnap fiatal fogolypecsenyét esznek lencsepürée-vel. Hát bizony a gyönge fogoly nem utolsó komedenczia; ismerek magam is — nem ugyan a mennyei körökben, de idelen e nyomorult sártekén — sok öreg vadászt, aki megveti a a nyúl-, őz- vagy szarvasgerinczet, oda se néz a vadsertésroulade-nak, ellenben él-hal a gyönge gábler finom melle husáért.

Dani bácsi, a nyugalmazott óbester, aki ennek daczára kitünő vadász, szintén nagy tisztelője e pecsenyének. Julius utolsó napjaiban, a tilalmi idő vége felé, már nap-nap után járja az öreg, bottal a kezében, a vadászterületet. Eleinte azt hittem, hogy a nyűgbe vert szenvedély hajtja ki a mezőre, hanem aztán rájöttem, hogy a tapasztalt okos vadász furfangja, előregondoskodása egyszerüen előzetes kémszemléket tartat vele.

Megleptem egy juliusvégi alkonyatkor a nyirfaerdőn, amint az árokparton ülve mereven figyelt az ötvenholdas makkrakás felé.

— Mire leskelődik, Dani bátyám?

Szótlanul intett, hogy üljek melléje a puha gyöpre. Vagy egy negyedórát segitettem neki hallgatni, mikor egyszerre csak a félöles gazzal, kóróval, tüskével borított makkrakás balsarkán megcsirren az öreg fogoly csikorgó hangja, hivogatja megszéledt csibéit A következő pillanatban ugyenez a hang csaknem közvetlenül előttünk; majd jobbról, közelebb, távolabb egymásután fölhangzik a hivogató csirregés.

A Dani bácsi szemei ragyognak, botjával mindig az uj hang irán ában döföd és félhangon dörmögve olvas:

— Egy .... kettő .... négy .. hat .... nyolcz ... ! Nyolcz csapatom van, öcsém! — kiáltja végül diadalmasan — És még hozzá milyen csapatok! Tegnap alkonyatkor egyet fölriasztott valami fogolyéhes bestia, hát volt benne vagy harmincz darab gyönyörő gábler, csaknem anyányiak már

Csettentett a nyelvével. Most már hát megértettem, hogy miért járja az öreg a határt: az esti fogoly-konczertek nyomán számbaveszi az állományt s mikor augusztus 1-én a törvény leszedi a bilincset a vadász-kézről, kivülről tudja, hogy a terület melyik részén kiadós a fáradtság.

Ime, ez idén egész határunkban leggazdagabb volt a makkrakás s elseje után természetesen ideszólott az első puskás-vizitünk, kivittük magunkkal a kis kadétot is, aki most ismerkedik a különbséggel a Mannlicher, meg a Lancaster között s az idén a legjobb kuncsaftja a puskapor áruló füszeresnek.

Olyan a vadászatban az ilyen kocza-jáger, mint a hazárd-játékban a kezdő-kártyás Rendszerint neki jár a legjobb kártya, de nem tud vele élni.

Nem most is alig hogy beállottunk, majd fölemelte a kadétot egy óriási csapat fogoly. fölszállás robajától, s a megriadt anyamadár rikácsoló hangjától eláll egy pillanatra a kocza-vadász szivverése, de aztán csak kapja a puskát s vaktában beledörrend majdnem egyszerre mind a két csővel a csapatba.

— Ne, te ne; — korholja Dani bácsi az ifjut. — Mire való ez a nagy sietség? Ereszd ki a csapatot, aztán czélozz meg egyet belőle, az legalább biztosan esik, ha még nem másik kettő is vele. Az öregjit meg hagyjad menekülni, mert ha azt kilövöd a csapatból, az apróságot összeszedi a vércse, kánya, meg a róka.

Kárbaveszett tanitás. A következő perczben egy ökölnyi süldö-nyúl ugrik meg a lába mellől és zig-zúg futással keresi a menekülést a nagy füben. Hát nem elkapja a hév a kadétot és beledurrant a fű közé, letarolva jó darabon a száraz kórót s egész porfelhőt csapva fel a porhanyós talajból. A nyúlacska szerencsére, sértetlenül menekül, ellenben megnyikkan az öreg urnak Lord-kutyája, a melynek a bundájába be'efurakodott egy pár szem 14-es sörét

De már ennek fele sem tréfa! Dani bácsi holmi ragyogó csillagok és mennybeli szentek emlegetésével röviden megmagyarázza a kadétnak, hogy a nyúlra még két hétig, a vadászkutyákra pedig örök időkig érvényben marad a vadászati tilalom, s azzal elkergeti őt, ki a vetett kukoriczába bóklázzék ott, a hol sem emberben, sem vizslában nem tehet kárt.

És most előre! tiporjuk meg a makkrakást. Junó és Lord, a két jó vizsla, mintha csak tudnák, hogy a kadét távoztával biztonságban van az irhájuk, gyönyörüen nyomoznak a sürüben. A bogáncs-virág fehér pihéje belekapaszkodik a kutya bajuszába, szemöldeibe, s bosszantja az orrát, amint egy tisztásra ér, nagyokat prösszent, aztán keres tovább. Ahol a! Már nyomon is van mind a kettő. Lesunyt fejjel, mereven kinyujtott farkkal megállva jelzi, hogy előtte a vad, majd óvatosan előbbre huzódik, mert a fogoly-csapat nyargal előtte, mint megannyi lovaskatona, nincs kedve fölrebbeni a nagy melegben. Csakhogy a Junó se most foglyászik ám először, s jól ismeri a vad praktikáját. Abban hagyja a huzást, hirtelen kiugrik oldalt és egy kanyarulattal elébe kerül a futó csapatnak. Itt már nincs a szaladásban menekvés, szárnyra kell kelni, hiába! Négy puskacsőből zuhog a serét a madárcsapat közé, s kilencz darab gábler szárnyaszegetten, nagy puffanással potyog vissza a fű közé. Az öreg kakas egy pár szárnycsapásnyira még együtt repül a csapattal, majd hirtelen elkezd függőleges irányban emelkedni, fölszáll a levegőbe vagy husz-huszonöt méternyire, ott aztán egyet bukfenczezik, s holtan esik vissza. A fejébe kapott a szegény egy vagy két szem sörétet, ilyenkor csinálja meg a fogoly ezt a merész emelkedésü, utolsó repülési produkcziót.

A kutyák ezalatt szedik össze a zsákmányt, s a gyakorlott és szenvedélyes aportőr vén Lord, a lövési eredményekre való tekintet nélkül, a hullott vadnak, két harmadát szolgáltatja be a gazdájának. Hja, a vizsla is akkor ér valamit, ha szemes.

Még egy-két fölvert csapattal diskurálgattunk puskaszóval és ime nincs már üres akasztója a tarisznyának, mindegyiken csüng egy-egy csukott szemü, feketelábú fogoly, sőt némelyiken kettő, három is

Pedig a hü vizsla megint áll.

Ohó! ezuttal azonban nem fogoly-szag bántja az orrát; szemei zöldes fényben égnek, hátán fel van borzolva a szőr és a farkával ütemre csapkodja jobbra-balra a száraz kórót. Persze, persze, hivatlan és jogtalan vadászkollégára akadtunk, egy vén czirmos kandúr gömbölyödik ott a széles lapú tövében. Nem röstelli a fáradságot a tolvaj, hogy a várostól egy órányira kikujtorogjon egy kis fogolypecsenyére. A hosszú kirándulás hivatalos titulusa mezei egerek fogdosása volna ugyan, de ime a vén ravasznak most is ott libeg bajuszán egy csomó fogoly-toll, árulója a bünös orvvadász-szenvedélynek.

Egy durranás és a köteles rögtönitélet végre van hajtva. Még Junó ád kifejezést az ősi fajgyülöletnek azzal, hogy a véres tetemet párszor feldobja a levegőbe és ezzel mára befejeztük a gyilkosságokat.

Az erdőszélen puha pázsit hiv pihenőre, A fogolytetemeken mindenekelőtt bizonyos szakács-művészettel elegyes vadászmütét hajtatik végre, nehogy a nagy melegben romlásnak eredjen az izes hus.

Aztán a csöndes alkonyórán előkerül a tarisznából egy kis szalonna, sonka, párisi, no meg kulacs is telve jóféle somlaival. Anynyi tipródás után jól esik egy kis falatozás. A kadét is előkerül üres kézzel ugyan, de olyan puskapor-füstös ábrázattal, mintha diadalmas ütközetből tért volna meg. Elpufogtatott vagy félfont puskaport s most sóvár szemekkel nézegeti a füre kiteregetett fogolyhullatömeget.

Ahogy ott csöndben falatozunk, megint mindenfelől halljuk a csikorgó csirregést. A szétszórt csapatok vezérei keresik a családtagokat, a mik felelgetnek is, ki közelről, ki távolabbról. Mire a nap lemegy egészen, a még élők bizonyára együtt lesznek már.

Ezen közben a kadét hirtelen a puskához kap és óvatosan czéloz fölfelé az árokparton. Hát jó szeme van a gyermeknek! Vagy harmincz lépésnyire egy vén róka somfordál ki az erdőből a makkrakás felé. Lompos farkát lomhán húzza a pázsiton, óvatosan lépked, meg-megáll, hallgatja a hivogató fogoly-csirregést és sunyi pofával fordul a hang irányába. Hallotta a vén tolvaj az imént a lődözést, tudja, hogy pár sebesült fogoly rendszerint elmarad a tüskésebb bozótban, azokat szeretné vacsorára összeszedegetni.

Éppen az árokparton akar leereszkedni, mikor eldördül a kadét puskája.

— Bravo! — kiáltja Dani bácsi és nyomban megbocsátja a Lord bundájába tévedt serétszemeket; a kadét kivételképpen talált s a róka nagy bukfenczczel döglötten vágódik az árokba.

A boldog puskás fel is ugrik, hogy odarohanjon, de az öreg elkapja a kabátja szárnyát.

— Szerencsétlen! ne menj közel hozzá.

— Hiszen már nem mozog! — mondja naivul a kadét.

— Nem ám, de mozog az a millió apró ugrándozó állat a bundájában! Rókához, ha nyáron közel mégy, uthosszat vakarózól, —

---

* Mutatvány szám „*Szegény legények*“ czimü kitünően irt könyvéből.

azt mondja az álmoskönyv. Ellenben még egyet belelőhetsz, nehogy idő előtt föltámadjon a vén rabló.

Még ez a lövés is jól esett a kadétnak, a kit ez a siker egészen megvigasztalt a délutáni kudarczért.

A hüség jutalma.

A régi jó, patriarchális időre emlékeztető ünnepély folyt le a minap Somogyvár községében. *Széchenyi* Imre gróf birtokán. Az ünnepeltek egyszerü cselédek voltak, *Kaszás* István és *Csendes* György, kiknek ez alkalommal tüzte mellére *Mészáros* Mihály jegyző, mint a közigazgatási hatóság képviselője, a királyi kitüntető érmet és adta át az elismerő okmányt. *Kaszás* ötvenkét, *Csendes* negyvenkét esztendeje áll a grófi család szolgálatában és hüségükért, becsületes magukviseletéért, kapták a kitüntetést.

A templomtéren összegyülekezett lakosság jelenlétében folyt le az ünnepély első része, mely alkalommal *Széchenyi* gróf beszédet intézett a két férfiuhoz, *megköszönve nekik hüségüket és buzgalmukat*, melylyel oly hosszu idő óta szolgálják családját. Azután *Lukács* Ferencz, a község ősz plébánosa méltatta *Kaszás* és *Csendes* érdemeit és egyuttal intvén a fiatalabb nemzedéket, hogy kövesse a két kitüntetett férfiu példáját. Erre a grófné és leányai léptek az ünnepeltek elé és kezet nyujtva nekik, szintén megköszönték az öreg cselédek szolgálatait.

Az ünnepség második része litánia után folyt le a grófi kastélyt környező erdőben, ahol szintén jelen volt az egész falu, élén a grófi családdal és uradalmi tisztikarral. A gróf édesanyjának *Hoyos* Mária grófnénak védnöksége és az apáczák vezetése alatt álló kisdedóvó ünnepe kezdte meg a mulatságot; az ártatlan tréfák és énekekből álló müsorért, maguk a kis grófleányok jutalmazták meg édesanyjuk s nagyanyjuk vezetése alatt a vigadó apróságokat, fényes koronákkal és édes csemegével.

Midőn a kicsinyek elvonultak, az összes uradalmi cselédek tánczmulatsága következett. A kedélyes, fesztelen vigalomnak az esthomály vetett véget. A jelenvoltak mindegyike a nemes főuri család iránt való hódoló tisztelet gyarapodásának érzetével és azzal a forró óhajtással távozott: vajha adna az isteni gondviselés sok ilyen főurat magyar hazánknak és sok olyan cselédet a jó uraknak!

Pásztori szó a' választó néphez.

A század elejétől.

Hiveim: — minden választás, de leginkább az elöljáró személyzeté, igen kényes; mivel a' társaság, vagy nép boldogságába egyenesen be foly. Ó hajtandó hát, hogy szerencsésen üssön-ki. — De lám, minden jó választás a' Sz. Lélek műve: mivel nélküle botorkál az emberi elme, és hibákat szül csak, nem hasznos és üdvös dolgokat. — Mivel tehát ma ti ollyan személyeket akartok választani, kikre Isten után, mint látható örangyalatokra, mind magatokat, mind egész határtokat bizzátok: intlek és kérlek, hogy e' kényes és nagy lépésre, mellytől minden értelmében igen sok függ, Sz. Lélek nélkül ne induljatok, ha nem hozzá folyamodjatok mindenek előtt, 's tőle kérjetek jó tanácsot. — Ne feledjétek eme Jézus szavait: „Nálom nélkül mit sem tehettek.“ — Istennel kezdjetek mindent, mit jól akartok végezni. Sug ő majd nektek olly tanácsot, mellyet követni jó sikerrel fogtok. Szerencsés lesz a' ti választástok, ha az ő szent sugalma szerint szavaztok.

De jól vigyázzatok itt. — Az Isten Lelke sug ugyan mindenkor, mindenütt, mindeneknek a' lelki-isméret által: de ezt nem követi mindenki, hanem a' test és vér sugalma, és a' szenvedélyek fergetege után indul. Fölszólítlak hát benneteket az Apostol szuvaival: „Ne szomoritsátok meg a' Sz. Lelket,“ hanem kövessétek az ő szent szavát, elhitetvén magatokkal, hogy az lesz jó csak, mit ő sug: és minden lépés, mellyet ellene tesztek, veszéljteljes. — Jól figyelmezzetek e' választás előtt, mit mond lelketek ismérete; mivel ez a' Sz. Lélek eszköze. Ne nézzetek itt semmi mellékes kapcsolatra, milyen az atyafiság, sógorság, komaság, szomszédság, barátság: hanem lélek szerint szavazzatok. Minden kijeleltek közül azt válaszszátok, kinek eddigi életében az isteni félelem, isteni és felebaráti szeretet, rendíthetlen 's részrehajlatlan igazság és egyenes lélek isméret nyomait láttátok Jaj a' társaságnak ha vezéreiben ezek hibáznak. Mert, ha nincs bennük isteni félelem: hitszegők lesznek. Ha nincs bennük isteni és felebaráti szeretet: igy mind Isten, mind emberek iránt hidegek lesznek. Ha nincs bennük igazság szeretete, jó lelki-isméret, és ezekből folyó szent bátorság: igy csalfák, hanyák, két szinüek, haszonlelők, ön érdeküek, szóval, mind anyagi, mind szellemi értelemben kártékonyok lesznek. — Ne keressetek lágy birót; mert ez alatt a' gonoszok uralkodnak, jámborok nyögnek, és az egész nép árva, sem személyének, sem jogainak nem lévén védője: hanem igyekezzetek, ha van köztetek, ollyat választani, kinek szava 's tekéntete durva eszközök nélkül is mindent kivihet; — ollyat, ki minden gonosz ellen, bár milly hatalmas legyen is az, elég erővel 's rettenhetlen bátorsággal bir. — Az egész választásban a' köz jóra nézzetek, ne az egyéni érdekekre. Mindig csalódik az; ki az illyen esetekben magát keresi, nem a' testületet. Lehetetlen ott az egyes tagnak boldogulni, hol egész test szenved. De ellenben, az utolsó tag is boldog lehet, ha egész testnek jól van dolga; mivel kipótolja az egész, mit szenved a' rész. Boldog testnek nem is lehet boldogtalan tagja. — Ha tehát, mennyire az ég alatt lehet, egyenkint is boldogulni akartok: mindenben, és igy mai valasztástokban is, a' köz jót igyekezzetek előmozditani.

Ne csináljatok magatoknak hiú reményeket, és bábel tornyokat abból, ha valakit, kivel közelebbi viszonyban álltok, cselszövényeitek által betolhattok. Bár mit igérjen is kedvenczetek: nem értek czélt vele. Valakit érdeme nélkül, belső meggyőződéstek ellen, 's erőszakkal toltatokbe: ön embere lesz az, nem tietek; magának tervez, nem nektek; — feledi az előbbi kapcsolatot; — mit sem tud arany igéreteiről, mellyek által kegyeitekbe csuszot; — mindenben, mi előbb volt, megváltozik a polczon, mivel a megtiszteltetés változást okoz az erkölcsökben, pedig ritkán jobbra, hanem többnyire balra. Meg a' testvérekben is csalódni fogtok, ha csak hittel és elöljárói tiszta szellemmel nem telvék. — Soha se bizzatok abban, bár mit mutasson is, ki minden áron elölködik a' nép fölé emelkedni, noha sem érdeme, sem vezéri okossága nincs. Nem teremtetett az ilyen egyén elöljárónak; — ártani tud ez csak, nem használni — Ne bizzatok abban is, ki előbbi biráinak nem engedelmeskedett, hanem nyakasan ellenük szegült. Nem tud az okosan parancsolni, ki nem tanult engedelmeskedni. Nem alkalmas az magasra, ki alacsony lenni nem tudott. Ha szenvedélyeit parancsolója iránt sem birhatta féken tartani: hogyan bánik majd alattvalóival? Hogyan áll meg majd előtte ügyese, ha birájának is bujni kellett előtte?

Tegyetek hát félre minden mellékes tekintetet. Ne hallgassatok senkire, hanem egyedül a' lélek-isméretre. Ne nézzetek semmire, hanem csak a' közjóra, mellyben valamennyen osztoztok. Szavazzatok mind ollyanokra, kikben legtöbb szépet, jót sejdítetek. — Tökélyetest ugyan hiába kerestek; mivel az ég alatt senki sem tökélyetes, hanem csak tökélyre törekvő, gyarló, hibázható ember, ki még ott is, hol legjobban akarná szerepit vinni, megbotlik és azért nem is leket neki mindent beszámitani. — De lám, a' gyarlók között is nagy a' külömbség Egyik gyarlóbb a' másiknál; mivel vagy girája kevesebb, vagy nevelése gyérebb, vagy ipara hanyagabb. Egyik harczol a' gyarlóság ellen a' hit és ész fegyvereivel: másik nem. Az gyarló: ez gonosz is. — Ollyan gyarlóra, ki gyarlósága ellen hittel is, észszel is harczol: én magam is bizton szavaznék; mivel az illyen szent ipart a' Sz. Lélek gyámszerei nyomon követik. — De ollyat, kiben már honosúlt a' gonoszság; — ollyat, kiben már a' lelki-isméret néma; — ollyat, kiben a' bün már természet; — ollyat, kiben az arczapirt szemtelenség váltotta föl; — szóval, ollyat, kinek szelleme nem közhasznot igér, hanem közveszéllel fenyeget: ollyat, mondom, ha bár testvérem, vagy atyám volna, soha sem választanék, hanem csak ollyanokra szavaznék, kikben mind Isten, mind Egyház, mind Király, mind Haza, mind Urodalom, mind az illető Közönség hasznos embert nyerhetne. — Igy gondolkodjatok ti is, jó hiveim. A' társaság gyöngyeit szemeljétek ki tieitekből és ezekre bizzátok Isten után magatokat, 's mindenteket. — De, hogy illy szerencsés választók lehessetek, hijjátok velem előre segitségül az Istennek Sz. Lelkét, ki mint szivek 's vesék vizsgálója, minden jövendők egyedüli látója, maga adhat csak ebben jó tanácsot, és fölvilágositást. — Mind jól ütend ki, mit Istennel kezdetek, és végeztek — Szivből óhajtom hát, hogy a' bölcs és jó Isten, kinek követségében járok, e' kényes lépéstekben legyen veletek, és tegyen benneteket szerencsésekké. Amen.

Ha a' biró bir,
Készen a' gyógy ir
Mihellyest nem bir,
Egész falu sir.

Szerző.

Az istentelenek uralkodása, az emberek romlása.

Péld. besz. 28. r. 12. v.

Üdülés esténként.

A székesfővárosi ember napi munkája után, a melyet a tikasztó melegben a fülledt magas épületek közt végez esténként, vágyódik üde levegő után.

A várkert rakparton a Döbrentei utcza sarkán nyilt meg nehány hete a *Duna-kávéház*, az uj tulajdonosok *Lesch* és *Singhoffer* urak minden lehetőt elkövettek, hogy a közönséggel már is megszeretették a kávéházat.

Kitünő kávéházi hüsitő italok, szép tágas helyiségek állanak a n. é. közönség rendelkezésére.

A közönség állandó érintkezési helyül szemelte ki a helyiséget s kimondotta, hogy minden városrésznek meg van a találkozási helye, ugy a Tabániaké a *Duna-kávéház*.

Varázs kilátás Pestre az esténkénti világitással, ugy a jó zene, teszik élvezetessé az üdülést, csalogat a Berki Jenő nótája. A vendégek és látogatók jelszava: viszontlátásra holnap.

2946. szám.
kb. 899.

Hirdetmény.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közig. bizottsága részéről közhirré tétetik, hogy a m. kir. államvasutak Budapest-ujszönyi vonalának Kelenföld-bicskei szakaszán épülő II. vágány czéljaira szükséges ingatlanok kisajátitási tervei Budafok, Budaörs és Torbágy községek házainál közszemlére kitétettek s a tárgyalás határnapja Budaörs községházánál **1899. évi szeptember hó 25-ének d. e. 1/29 órájára** kitüzetett, mely alkalommal a kiküldött bizottság a kisajátitási terv megállapitása felett akkor is érdemileg fog határozni, ha a tárgyalásra a kisajátitást szenvedő birtokosok közül egy sem jelennék meg, s hogy a megjelenés elmulasztása miatt igazolásnak helye nincs.

Budapesten, 1899. augusztus 18-án.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közig. bizottsága nevében:
Beniczky
alispán, mint h. elnök.

Nyomatott Kaufmann József kő- és könyvnyomdájában Budapest, V., Arany János-utcza 4.

Szent-Mihályhava 21.

BUDA ÉS VIDÉKE

szórakoztató lapja „A MAGYAR“

SZERKESZTI: mindszenti ERDÉLYI GYULA.

A „Buda és Vidéke“ előfizetési ára: 6 frt egy évre.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: I. ker., Városmajor-uteza 28. sz.

A „Buda és Vidéke“ kiadása a „Magyar“ egy évre 1 frt 20 kr.

Nemes családok Pestvármegyében.

Egy külső diszre nézve kiváló izlésről, belső tartalmában rendkivüli szakképzettség és órási szorgalomról tanuskodó mű jelent meg a fennti czimmel a napokban a könyvpiaczon Kőszeghi Sándornak, Pestvármegye főlevéltárosának tollából.

A részben élő, részben kihalt nemes családok száma hazánkban megközeliti a félmilliót; e roppant nagy számból az eddig megjelent két legnagyobb munka Nagy Iván: „Magyarország családai“ és Siebmacher „Czimerkönyve“ csak börülbelül tiz—tizezer családra terjeszkednek ki *az egész országban;* a jelen müben *egyedül Pestvármegyében* ötödfélezer nemes családra gyüjtötte össze szerző a Pestvármegye levéltárában található adatokat; mely korból datálódik az egyes családok nemessége? mikor lett kihirdetve? kik szerepeltek Pestmegyében? hol található leszármazási táblájuk? kik viseltek és viselnek Pestmegyében hivatalokat? kik voltak táblabirók? hol találhatók a családok régi czimerpecsétlenyomatai, hogy azok után az egyes családok hiteles czimerüket megkaphassák. Nem is szólva a régi donationális nemes családokról, roppant nagy számát mutatja ki szerző a legrégibb kortól a legujabb időig nemességet nyert ármálistáknak. Általában azt mondhatjuk, hogy a régebbi hirneves családokból majd mindegyiknek jutott kisebb-nagyobb szerep Pestvármegyében, a mi minden egyes családnál pontosan fel van tüntetve; csak a felsorolt jelzeteket kell átfutnunk, hogy lássuk, mily gazdag Pestvármegye levéltára, s mily óriás nagy az anyag, mit szerző átkutatott s feldolgozott.

Csak futólag kell át futnunk a gazdag névsort, rátalálunk az Abaffy, Andássy, Bánffy, Bartakovich, Bathyány, Beniczky, Bittó, Csáky; a Buzád-Chák nemzetségből származó zalavármegyei Csányi, Czobor, Dalmady (kik közül már a XIII. században szerepeltek); aztán Deák (zalamegyei), az 1360. évben nemessé lett Dőry család, Eötvös, Festetich, Forgách, Földváry, Gyömörey, Hőgyészy; a Hunt-pázmán nemzetségből származó Ivánka, Károlyi, Keglevich, Klobusitzky (a XIV. században nemes!), Kmetty, Koháry, Lónyai (Árpád-kori ősnemességgel!), Majláth, Majthényi, gúthi Országh; Ország-Gazda; Ottlik (mely család I. András magyar királytól nyert első izben nemességi kiváltságokat!), Paksy, (Paxy) az Arpádkori Rathold nemzetségből; továbbá Pálffy, Pauler, Pejáchevich, Perczel, Perényi, Podmaniczky, Pongrácz, Prónay, Ráday, Radvánszky, Reviczky (mindkét utóbbi Árpádkori ősnemességgel); Rozgonyi (XIV. században nemes), Semsey (Árpád-kori nemes) Somssich, Szapáry, Széchenyi, Szemere (ezen ősrégi hirneves család a hét vezér egyikétől, Hubától veszi eredetét s leszármazási táblája hitelesen össze is van állitva. Ebből a családból származott Szemere Bertalan, a lánglelkü hazafi, a nagy iró és költő, ki 1849-ben Magyarország miniszterelnöke volt) azután Szmrecsányi (Árpád-kori nemes), Sztáray, Tachy, Wesselényi (két utóbbi szintén Árpád-kori nemes), Vigyázó, Zay és Zichy stb. stb. hirneves családokra.

Mily nagy értéke van e könyvnek családitörténeti szempontból, alig irhatjuk le eléggé. Hány ezer és ezer család van, melyre nézve adatok egyedül a vármegyei levéltárakban vannak, s e szempontból uttörőnek kell Kőszeghi Sándor müvét neveznünk, ki számolva a kiadás lehetőségével, nagy munkájában mellőz minden közhelyet, hogy annál többet adhasson a hiteles adatokból.

Valóban ha Pestvármegye számos viszontagságon átment levéltára ily gazdag családtörténeti adatokban; ujjalmutatásnak kell tartanunk e müvet, hogy a vármegyei levéltárak porladozó közkincsét mentsék meg történet iróink a jövőnek. Egy-egy felvidéki a törökdulástól sértetlen levéltár mily történeti anyagot szolgáltathat!

Lelkes előszavát Kőszeghi e sorokkal vezeti be:

Ezeréves történetünkben mindaz, ami nagy, ami dicsőséges a nemes magyar nemzet érdeme: de viszont minden bajért, minden romlásért csak épen úgy egyedül a nemességet terheli a felelőség.

Csak alig hogy ötven esztendeje még, hogy hazánkban minden hatalom a kiváltságos nemes osztály kezében öszpontosult: de a haza védelme is az ő kötelessége volt egyedül.

Talán még nem is vagyunk elég messze a kortól, hogy elfogultság nélkül elmelkedjünk annak kiváltságos osztálya felett, mely honszerző és állam fenntartó vala egyaránt.

Ha talán éri is gáncs azt a — ha valójában nem is, de képzeletünkben minden esetre — szebb multat: azt elvitatni soha nem lehet, hogy az államfentartás a veszedelem idején többnyire összetartó nemes nemzet szivósságában erős bisztositékkal birt, mert a sok megpróbáltatás a nélkül könyörtelenül elsöpörte volna nemzetünket örökre.

A tatárdulás, a százötven éves török rabiga, a századokra terjedő beolvasztási kisérlet mind erőtlennek bizonyultak nemzetünk szivósságával szemben, mely minden erőszakas elnyomás után, mint a megnyesett fa, mindig erősebb hajtásokkal tört fölfelé.

Az a világtörténelmi kor, melybe ezer éves multunk esik, magával hozta, hogy legyen kiváltságos osztály, mert az államok alakulása idején a nemzet léte — nemcsak nálunk, de mindenütt — csak igy volt biztositható, ha volt kiváltságos osztály, mely a szent korona után úgy szólván magáénak tartotta az országot, s épen azért vére árán is megvédelmezte azt.

E kiváltságos osztály, a nemesség történetének kutatása annyi, mint magának a haza történetének felderitése, mert hiszen történelmünk minden — még legcsekélyebb mozzanatában is — csak ők és mindig ők a számottevő tényezők.

Csak méltó kegyeletünk hálaadóját rójuk be a dicsőséges mult iránt, midőn e méltán kiváltságos osztály történetét kutatjuk, keressük.“

Őszinte örömmel kell hogy üdvözölje a történelem minden barátja a szerzőt, ki évek munkásságát áldozta szép művének megirására.

A könyvnek tüzetesen megjelölt mintegy ötven hatvan ezer hiteles adatja: ha elképzeljük hogy hány ezer és ezer oklevelet olvasott át szerző, sokszor olyant is melynek elolvasása fél napot is igénybe vett, s abból kijegyzet egyetlenegy évszámot, családfőt, vagy nemesség szerzőt — valóban oly munkásságról tanuskodik, hogy ezt csak szakember méltányothatja kellőkép.

Ugy az érdekelt családoknak, mint a heraldikusok és geneologusoknak alig vagyunk elléggé képesek figyelmébe ajánlani Kőszeghi Sándornak e ritkabecsü pragmatikus forrás munkáját.

A munkát kiadta a szerző; a megye szineit (kék-sárga) feltüntető diszkötést kivül Pestmegye, belül Beniczky Ferencz főispán czimere disziti, a kinek a mű ajánlva van. Kapható diszkötésben 6 frtért szerzőnél, vagy a Kilián-féle egyetemi könyvkereskedésben.

J. Ö.

☛ Hazai ásványvizeket igyunk! ☚

Képek, festők.

Utczáról-utczára jártam, keltem, egy képkirakat előtt tömérdek embert láttam. Érdekkel nézték a képeket.

Mennyi műbarát! Vártam, lestem, vajjon fog-e csak egy is akadni, ki bemegy és képet vesz Bizony nem akadt.

Nemsokára egy társaságban több műárussal jöttem össze. Szóbeszéd került a képekre. Valamennyi arról panaszkodott, hogy nem tud megélni. Volt közöttük egy, ki előbb csak könyvkereskedő volt és miután azon az üzletben nem voltak nagy nyereségei, a képkereskedéssel akart kisérleteket tenni. A képeken csak annyit nyert, mint a könyveken, t. i. semmit. Ráfizetett.

Képeket árulni itt képtelenség. Mégis ha ingyen adnák, vagy fizetnének érte valamit! Igy sóhajtottak a műkereskedők.

Hazaérve, mint mindent szemlélő és birálni szerető egyéniség, rágyujtottam a pipára és elkezdettem töprenkedni a felett, csakugyan igy áll-e a dolog a képekkel? Ismertem pár festőt, azok nagyon uriasan éltek, költekeztek. Igazán megszorult embert, mint a minő egynehány az irók és muzsikusok között van, nem találtam.

Valamennyinek van elegendő munkája — azt beszélik legalább — és mégis művészeti mizeriák hurját kezdik pengetni. Vizsgálódtam és ugy találtam, hogy nem mind arany, a mi fénylik. Bizony másként áll a festők világa is, mint ezelőtt pár évvel. Egykettő vagy talán több is kap nagyobb megrendelést, leginkább falfestményeket, arczképeket, de a nagyobb rész elhalgatja a baját és spanyol büszkeséggel viseli a pechet

Pipámból füstöt erezgetve, kezdettem utazgatni képzeletben erre is, arra is és ugy találtam, hogy a könyvből és képből keveset láttam azoknál a házaknál, hol megfordultam.

Rézmetszetek, aczélmetszetek, könyomatok akadnak ugyan, de látszik, hogy ezeket sem a műárus szállitja, hanem valami vándor talján és kucséber, vagy mind a lapok rendkivül mellékletei jutottak ide.

Valaha a képkiadás elég jó üzlet számába ment. Vahott Imre sokat pénzelt ebből. A közeltmultból is kisérleteztek képelárusitással, de bizony a miniszterek, főispánok, hivatalfőnökök ukázzal megrendelt arczképein kivül nem sikerült a vásár.

A festők képeik sokszorositásából szép jövedelemre tehetnének szert, de ez csak ugy volna elérhető, ha vidéken is rendeznének kiállitást képeikről, szóval a festőket is deczentralizálni kellene, mint az irókat, mert náluk is bebizonyult, hogy mily káros, ha valamennyi festő a főváros felé törekszik.

Jótékony bazároknak, ünnepélyeknek, könyveket és képeket kellene árulni és a tombolák nyereménytárgyai közé ezeket is sorozni.

Pár évvel ezelőtt a törvényhatóságok elrendelték az arczképfestetéseket, a mi némely müvésznek, ha különben nem, arczképfestő is, egy kis szivarra való; hanem ez mind kevés. A törvényhatóságok, a városok, vagyonosabb községek, miért nem festetnek történelmi képeket, hiszen van tárgy elég.

Az arczkép, ha csak igazán jól meg nem festik, kevés jelentőségü; ötven év mulva fellehet az egyik ember arczképét ragasztani a másik helyett.

A „Magyar Szemle“ hasábjain nagybecsü kritikai méltatásokat és udvarias igazságokat olvastam a festőkről, ezeket tehát nem fogom ujra elismételni.

A hazai müvészetnek, legközelebb a festőmüvészetnek szintén az a nagy hátránya, hogy igazi vezére nincsen. Zichy Mihály, Munkácsy Mihály a külföldön élnek, ezek pedig olyan faktorok, hogy sokat tehetnének a magyar müvészetért idehaza.

Nélkülük is el kell követni minden lehetőt, ugy a festők önképzésére, kimüvelésére, mind tekintélyük és a képvásárlási szenvedély emelésére.

A közönség izlését itt is idomitani kell és odáig fokozni, hogy legalább a jó és hü hazai sokszorositásokat szerezze meg, ne pedig a rossz és mézeskalácsra való képeket, melyek csak elundoritják a falat

A műbarátok körének volna a feladata egy jó képkolportage szerzésére és erre a vidéki papok és tanitók, jegyzők részéről legalább is az erkölcsi támogatás és terjesztés kinyerése. Miért ne lehetne a panorámákba is lemásolni egy-egy sikerültebb képet, igy az utolsó faluba is elvándorolhatna, a mi eddig csak fővárosi embert érint.

Legyen ott a panorámába mindjárt lenyomat olcsó és legolcsóbb fajtából, mit a nép is megszerezhetne és falára jó izlését nemesitő kép kerülne.

Végül nem állhatom meg, hogy a festőket arra ne kérjem, szálljanak le a magasból és igyekezzenek hivebb tanulmányokat tenni és fejleszszék a megügyelő képességüket.

Ha ezt teszik, mindjárt változatosabb lesz az életkép és csendélet-festészet. Ne bizarrkodjanak, hanem eszményitsék az életet

Ez az ő feladatuk.

Sajnos, hogy kevés időt és tért szánnak a lapok a festészet méltatására és sokszor nem terjeszkednek ki felületes dicsérő ismertetésnél többre.

Fejleszszük a müizlést.

Néhány jó szó a háziurakhoz.

A napokban egy fővárosi tisztviselő memorandumot menesztett fel a magas miniszterium szine elé, abban az értelemben, hogy a kormány ereje és hatalma a magyar ipart támogassa, a német czégeket pedig adóztassák meg Budapesten.

Tárgyalták is — legalább a sajtó utján ugy, mint hatósági megvizsgálással — meghányták-vetették a dolgot és kitünt, hogy annyi a német firma Budapesten, *Magyarország fővárosában*, hogy rengeteg összeget lehetne a megadóztatás utján utánok összeszedni.

Sajátságos, hogy ma, a magyarosodás magasztos missziójában, mely áthat minden normális embert a maga sivár köznapiasságában is, — éppen ma — uj német táblák is vannak Budapesten.

Mert mi az, tegyük fel, a Károly-körúton, abban a monumentális, a magyar fővárost oly szépen dicsérő uj palotában, mely a Wesselényi-utczát kinyitotta: ott ékeskedik az uj vendéglő tábláján, hogy „*Bier*“ — „*Wein*“. Minek? Hisz ott van (igaz, hogy *felül* áll ez a felirat: *Sör*, *Bor*, persze ez már apróbb betüvel és a profán szemek felett!) a magyar felirat?!

És számtalan ilyen eset.

Ma? Mikor Bécsben Szent-István napján *magyar prédikácziót* tartottak egy templomban!

Ma? Mikor az osztrák császár, szeretett jó királyunk I. Ferencz Józef ő felsége Magyarországba jön saját palotát csináltatni!?

Ma? Német feliratok — ujak! — Budapesten.

Ma? Mikor kimondta az osztrák császár, a magyar király, a mi édes jó öreg fejedelmünk, hogy Budavárban, a renovált palotában csak *magyar iparosok* által alkotott ipari termékek (kárpitot, butor, faragványmunkák stb.) fogják disziteni királyi lakosztályait.

Midőn a magyar provinczia is annyira haladt, hogy Szegeden, — a nagy *vidéken* — Amerika és Franczia, Angol és a többi müvelt államok, országok mintájára *Mezőgazdasági kiállitás van?*

Ma, német czégek Budapesten?!

Ma, mikor magyar hirnévről idegen lapok vezérczikkeznek?! Mikor a *Petőfi-ünnepet* együtt ülte meg velünk a hazafias érzelmü kerek világ, ma, német firmák, német feliratu czégek a magyar fővárosban — Budapesten?!

Megragadjuk tehát az alkalmat, mi: a *Háztulajdonosok lapja* szerkesztősége, hogy kérjük, figyelmeztessük a háziurakat hogy hassanak oda, miszerint *egyáltalán ne lásson napvilágot házukon német firma.*

Ma, midőn egész világ tiszteli, szereti és elismeri a magyart — midőn a határszéli nem magyar városok is a magyar nyelvért törekednek, ne türjék meg a jó érzésü magyar háziurak a „német firmákat“ házaikon!

A budapesti háziurakat, mi tisztességes, jó érzésü, magyar érzelmü embereknek ismerjük, akik, ha kell — a *magyar zászlóval* is szivesen tüntetnek a hazafiasság mellett, tehát most is az ő *magyar szivükhöz* kopogtatunk!

Senkinek nem áll ugy módjában, sem hatóságnak, sem erkölcsi egyesületnek, sem egyeseknek, sem az egész magyar társadalomnak — mint épen a háziuraknak, háztulajdonosoknak maguknak, a német faliratok ellen küzdeni.

Sem a házgondnoknak, sem a házfelügyelőnek, sem senkinek meg nem szabad engedni, hogy német czég, német felirat, német jelszó, vagy bármiféle német megnevezés éktelenitse házuk falát, kárpitjait, erkélyeit!

Hiszen már ott jár a magyar miniszterium asztalán a derék felirat, a hazafias emlékirat — melyre fent hivatkozunk — hogy *adóztassa meg* a magyar kormány a német feliratokat, czégeket, firmákat Budapesten.

Es e mellett a jó hazafiság mellett, e mellett a magyar misszió mellett minden bizonynyal kardoskodik a napi sajtó is anyira, hogy előbb-utóbb meglesznek adóztatva a *német firmák!*

S minek ez a „német firma“ Budapesten?

Hiszen mi — brdapestiek — már mindnyájan tudunk — hála az égnek! — magyarul.

Ha vidéki jön kozzánk, az is tud már anynyit magyarul, hogy eligazodik.

S ha nem tud? tanuljon meg!

Ha bécsi vagy más „német“ jön be hozzánk, az meg nézze meg a kirakatokat, hisz ott meglátja, a mi neki kell.

A sörös és boros poharat úgy is megismeri az a németsógor, minek hát kiirni neki, hogy „Bier“ és „Wein“? . . .

Egyedül illetékesek tehát a mi derék, jó magyar érzelmü háztulajdonosaink arra, hogy korlátolják, azaz akadályozzák meg a német felirásokaf Budapesten!

Ha már a magyar ipar, a magyar kereskedelem, a magyar kultura felkarolását vette czélba a magyar világ; ha már a nevek megmagyarositását is miniszteri rendeletben adta ki az összes tanitóságnak Wlassics közoktatási miniszter, hát mért nem lehetne a német feliratok ellen is kellő erélylyel, jó hazafiasággal és kellő eredménynyel küzdeni?!

Ezt kérjük és ezt kivánjuk a hazafiság nevében a budapesti háziuraktól.

Vajha sikere lenne jó indulatu figyelmeztetésünknek!

(*Háztulajdonosok Lapja*).

Születés és jellem.

A Modern Astrology czimü angol folyóirat a következő összeállitást közli arról, hogy milyen következtetéseket lehet az ember jellemére a születési hónapból levonni:

„Január: Az ezen hónapban született férfiak jó és hü férjek lesznek. Külsőleg kissé közönyösöknek látszanak, nem sokat beszélnek, de szándékuk őszinte, fölötte megbizhatók és becsületesek. Az ezen hónapban született nők okos és gazdálkodó háziasszonyok lesznek, körültekintők és gondosak, de kissé buskomorságra hajlanak.

Február: Férfiak hük és melegszivüek, valami előkelőség van a lényükben, kitünő erélyes és szeretetteljes apák lesznek. Nők

gyöngédek és őszinték, nagyon okos anyák lesznek, kik megelékszenek az életben egy partnerrel.

Márczius: A férfiak nem nagyon tehetségesek, lustaságra hajlandók, szerelmi ügyekben álhatatlanok, a házasságért nem nagyon rajongnak és gyakran pesszimisztikusok. Nők jó gazdasszonyok lesznek, nagyon vendégszeretők, de többnyire tulságosan beszédesek és nyiltszivüek és nagyon függnek a hangulatoktól.

Aprilis: A férfiak nagyon becsvágyók, sokat adnak a külsejükre, hajlamaik változók és nehezen lehet öket kielégiteni. A nők szeretik az udvarlókat, ingadozók és állhatatlanok, de mihelyest megtalálják az igazit és férjhez mennek, a legjobb asszonyok is lesznek belőlük.

Május: A férfiak erős jellemüek, halgatagok, parancsolók, kissé pedánsok, makacsok és csak nagy rázkódtatások után szenvedélyesek. A nők mulatósak, szeretik a jó ebédeket, többnyire szeretetreméltók és csinosak.

Junius: A férfiak finom izlésüek, nem mindég hüek, kissé ingatagok. A nők meggondolatlanok, nehezen kielégithetők, szellemesek a társalgásban és szenvedélyesek a szerelemben.

Julius: A férfiak finom érzésüek, gyengédek, hatalmas érzelmekre képesek, melyek azonban kihülvén, soha fel nem ébrednek. A nők tulérzékenyek, szeszélyesek, de állhatatosak a szerelemben és igen jó anyák lesznek.

Augusztus: A férfiak külsőleg durvák, dicsvágyók, öntudatosak, nemeslelküek és állhatatosak ugy a barátságban, mint a szerelemben. A nők temperamentumosak, uralkodni vágyók, de nagyon nagylelküek és rokonszenvesek.

Szeptember: A férfiak kritikusok, de igazságosak, mindenkor tevékenyek és törekvők és jó családapák. A nők diszkrétek, ragaszkodók, okosak és szorgalmasak.

Október: A férfiak előkelő érzületüek, vidámak és álhatatosak. A nők elbizakodottak, kaczérok és a társaságot szeretik.

November: A férfiak erélyesek, önállók, bizalmatlanok és hirtelen haraguak. A nők éles itéletüek, büszkék, féltékenyek, tudnak magukon uralkodni, de kissé melankolikusok.

Deczember: A férfiak nagyon joviálisak, nagylelküek, gyöngédek, de ingatagok. A nők tevékenyek, erélyesek, a változatos életet kedvelik, de hü házasfelek és okos anyák.

Megjegyzi az angol asztrologiai lap, hogy aki valamely hónap 21-dike után született, a következő hó jellembeli tulajdonságaival fog birni."

Ezt közlik most egymásután a magyar lapok, mint angol érdekességet és felfedezést. Gyengébbek kedvéért azzal közöljük, hogy benne van ez a magyar *Csizióban*, a mit már a lőcsei kalendárium sem tartott ujdonságnak s most haza kerül Londonból.

Ökör és tinó, mint a bün dija.

K. Nagy Sándortól.

A minden ismeretek tárháza, a *Lexicon* azt mondja az *ökörről*: „igy nevezik a bizonyos mütétnek alávetett himnemü szarvasmarhát, de csak akkor, midőn már teljesen kifejlődött, előbb, a meddig nő, *tinónak* hivják." (XIII. 643.)

Nagyot dünnyögne erre az alföldi 10 éves fiu s azt mondaná, hogy ennyit ő is tud, minek irják ezt ki a könyvbe, ha ki nem teszik, hány éves korában lesz a tinóból ökör, vagyis mikor válik a kis ökör nagy ökörré? Mert az Alföldön a következő elöléptetések vannak az *ökörségben:* az ökör-borjut 2 éves koráig nevezik *ökör-borjunak*, 2 éves kora után *ökörtinónak*, járombafogás után egy évig *tinónak*, azután haláláig vagy hizlalóba fogásáig *ökörnek*, hizlalás után *göbölynek*. És az alföldi gyermek szerint *nőnemü tinó* is van, mert a tehenet kis borju korában *üsző-borjunak*, 2 éves kora felé *üsző-tinónak* nevezik s csak ellés után lép be a *tehenek* tisztes osztályába.

No de ezt a vitát vágezze el az a kis mezitlábos fiu, azzal a vastag könyvvel. Az ő dolguk.

Mi vegyük ugy, hogy a kis ökör a nagy tinó és a nagy tinó az ökör nevet méltán viseli.

Azt azonban nehezen tudná valaki megmondani, hogy mit véthetett az az ökör, hogy nevét csufságul használják s sokszor képezi a becsületsértési perek alapját? Mert mégsem mindig ökör ám az ökör.

A ki kételkedik, vegye elő Ipolyi: *Magyar Mithologiáját*, üsse fel annak 242-ik lapját s abból meggyőződhetik, hogy a hunok korában nagyon is nem volt ökör az az ökör, a melyik elvezette Attilát a Hadak Istenének elásott kardjához, hogy győzze le vele a világot. (Tehát a szép Velenczét is egy ökörnek köszönhetik az oda vágyó fiatal házasok és festők, mert ha az ökör meg nem mutatta volna azt az ellenállhatatlan kardot Attilának, ez nem merte volna ostrom alá venni Aquifeját s ennek lakósai nem futottak volna el az adriai tenger csucsába, hogy ott 127 sziklán lelépitsék maguknak a világ legszebb városát: a bájos Velenczét.)

A *beregszásziak* pedig vegyék elő *Tompa* regéit s abból meglátják, hogy az ő városuk abból a temérdek kincsből épült, a melyet egy ilyen szarvas-jószág a földből rugott fel a szász pásztor előt.

Vagy *Erdélyi* Jánosnál régi mondái szerint nem a riska-tehén *tinója* védi-e meg a pásztorfiut a vasorru bábától? (Mert a pásztorfiu is elismeri ugyan az 1876: XIV. t.-cz. VII. fejezetében és a közoktatási miniszter 1875. évi 27,912. sz. rendeletében közhivatalnokká tett bábák törvényes voltát a falukban, de a hegyeken nagyon fél a bábáknak attól a fajtájától, a kik éjfélkor sovány macskán, seprün, pemetén lovagolnak és vasorru-bába név alatt a boszorkányok előkelő sorában foglalnak helyet.)

Azonban ezek daczára sem arra vállalkozom, hogy az ökör nevet tisztára mossam, hanem azt akarom kimutatni, hogy ugy a kis, mint a nagy ökörnek szerepe, még pedig nevezetes szerepe volt a mi régi *törvényeinkben* is.

Mert az *ökör- és tinó-adása mint büntetés* fordul elő törvénykezésünk kezdetleges állapotában, bizonyos büncselekményekért ökör és tinó volt a büntetés, a váltságdij, ökörrel és tinóval kellett fizetni.

Ezért meg elő kell czipelnünk azt a most már szokatlan nagyságu, kutyabőrbe kötött, két kötetből álló régi *törvénykönyvet*, melyet királyok arczképeivel ellátva: „*Corpus Juris Hungarici*" név alatt *ujabban* az 1742-ik évben adtak ki *deák* nyelven.

Furcsa két könyv ez! (Habár furcsa alatt mindig csak kicsit szoktunk érteni, ezeket pedig apró deák egyenként, se birna el!) Az első kötet vastagabb is, érdekesebb is, mint a második, legalább minket, *állatvédőket* jobban érdekel.

Van ugyanis benne két *madár*. Az első a könyv bevezetésében. Ez egy jól táplálkozott *egyfejü sas*, fején koronával, szivén a magyar czimerrel, jobb lábával királyi pálczát, a ballal egyenes kardot tart, pompás szárnyait messze kiterjeszti s a mögötte kanyargó szalagra ez van irva: sub umbra alarum tuarum" (a te szárnyaid árnyékában). A másik madár a törvények kezdetének első lapján, Szent István arczképe felett diszeleg. Ez egy *kétfejü sas*, (a milyen látható pl. ma is nagyváradi székesegyházban), csak ennek szivét nem a magyar, hanem egy ismeretlen czimer képezi.

No hát ezért a két madárért, vagy legalább ezeknek elhelyezéséért feleljenek a Jézus-társaság atyái, akik ezeket a könyveket kiadták, ha valamelyik magyar heraldikus kérdésbe találná tenni, hogy milyen czim alatt illeti meg Szent István arczképát a kétfejü sas? . . .

Bocsánat, hogy ez a heraldikai aggodalom majd elfelejtette velem, hogy ezt a nagy könyvet azért vettem elő, miszerint kikeressem belőle Szent István törvényeit, melyek itt „két könyvben" vannak összefoglalva s ebből olvassam fel azt a bizonyitékot, hogy abban a korban az ökör és tinó volt bizonyos bünöknek a váltsága s ezekkel kellett lefizetni a büntetést.

Bizony, bizony nagyon érdekes dolog ez, kivált ha összehasonlitjuk a hasonló büncselekményekre mai napon kimért büntetésekkel.

Ugyan kérem, tessék csak nézni Szent István törvényeinek II-ik könyvét. Ezek vannak benne:

„A ki házastársát *meggyilkolja*, az egytörvényekben reá kiszabott *bőjtön* kivül a gróf 50, a katona 10 és a közember 5 *tinóra* büntettessék." (14 czikk.)

(Ma már a törvény nem ismeri a gyilkos közötti rangkülönbséget, hanem a házastársgyilkosságot épen ugy, mint más gyilkosságot *halállal* bünteti. 1878: V. t.-cz. 278. §.)

„A *hitszegő* bőjtön kivül *kézvesztésre* itéltessék, azonban a bünös kezét, az előbbkelő ugyan 50, a közember pedig 12 *tinóval* megválthassa." (15. cz.)

(A régi hitszegés a mai *hamis eskünek* felel meg, a melynek büntetése 5 évig terjedhető börtön és 4000 forintig terjedhető pénzbüntetés. 1878: V. t.-cz. 219. §.)

„A *leányt elragadó*, ha katona 10, ha közember 5 tinóra büntettessék." (25. cz.)

(Ennek a büncselekménynek ma a személyes szabadság megsértése felel meg a büntetése 5 évig terjedhető fegyház. 1878. V. t.-cz. 321. §.)

„A szándékos *gyújtogató* a kártérítésen kivül 16 tinóval büntettessék." (30. cz.)

(A gyújtogatás büntettének büntetése ma kezdődik 5 évi fegyházon és tarthat életfogytig. 1878: V. t.-cz. 422, 423. és 424. §.)

De nemcsak Szent István korában, hanem később, Szent László uralkodása idejében is akadtunk nyomára annak, hogy az ökör vagy tinó-adás volt a büntetés.

Igy Szent László — a kinek 3 törvénykönyve volt — a tolvajokkal szemben szigoru törvényeket alkotván, a következőt is rendelte:

„Ha valamely szabad ember 10 kis pénznél többet érőt *lopna*, akasztassék fel; ha kevesebbet, tízenkétszer annyit adjon vissza és azonkivül fizessen egy *ökröt*. (II. könyv. 14. cz.)

Ma a tolvaj legkisebb büntetése egy napi fogház 1878: V. t.-cz. 339. §.) és legnagyobb büntetés 5 évi fegyhás (1878: V. t.-cz. 340 §.)

Később nem akadunk nyomára annak, hogy az *ökör* és *tinó* adására itéltetnének a bünösök, hogy a büntetést az ökör vagy tinó adásával el lehetne kerülni.

Nehéz büntetés is volt ez, mert az emberek nagyobbrésze akkor sem teljesithette az igy reá szabott büntetést. És hogy mi történt ilyen esetben, az nem maradt fel reánk, csupán egy esetben találjuk a büntetés átváltoztatását t. i. hitszegőnél, a ki a kézvesztést megválthatta bizonyos számu tinóval, a miből következik, hogy ha meg nem tudta váltani; akkor kezét veszitette . . .

Ma az ilyenfajta vagyoni büntetés: a pénzbüntetés, a melyet a ki nem tud megfizetni, helyette bezárják . . .

Jó, hogy korunkban nem ökör és tinó a bün dija, mert kevés ember tudná azt megváltani és bizony-bizony nagy volna a félkezü emberek száma s kevés az ökrök és tinók száma!

Községi közigazgatás.

— A községi képviselőtestület a községi vadászterület bérbeadása iránt megtartott árverésen tett legmagasabb igéret elfogadására feltétlenül kötelezve nincsen s a legnagyobb igérettel szemben a fenforgó körülményekhez képest esetleg a kisebb igéretet tevő ajánlatot — mint a községre végeredményben előnyösebbet — is elfogadhatja.

A m. kir. közigazgatási bíróság 1899. évi 254. sz. határozata A közigazgatási bíróság H. Agost s—i lakosnak, N K. község vadászati jogainak bérbeadása tárgyában S. vármegye alispánja által 1898. évi november hó 17 én 25979. sz. a. hozott határozat ellen a m. kir. belügyminiszterhez intézett, onnan illetékes elbirálás végett ezen bírósághoz áttett felebbezését, helyesebben panaszát az 1896. évi XXVI. t.-cz. 75. §-a alapján tárgyalás alá vevén, következőleg *itélt:* A m. kir. közigazgatási bíróság a panasznak helyt nem ad. *Indokok:* A N. K. községi vadászati jog bérbeadása tárgyában 1898. évi szeptember hó 22-én megtartott nyilvános árverés folytán a község képviselőtestülete ugyanazon a napon megtartott ülésében elhatározta, hogy az árverésen jelentkező pályázók közül a legnagyobb igéretet tevő H. Agosttal szemben B. W. épitőmester, s—i lakos 505 frt ajánlatát fogadja el, s a község elöljáróságát az általa tett ajánlat alapján a szerződés megkötésére, s jóváhagyás végett a vármegye alispánjához való fölterjesztésére utasitotta. Panaszos a községi képviselőtestület ezen határozatát jóváhagyó alispán határozat ellen abból az indoknól emel panaszt, mert a megtartott árverésen ő volt a legtöbbet igérő, s minthogy az árverési hirdetmény azt tartalmazza, hogy a vadászati jog a legtöbbet igérőnek fog bérbe adatni a község képviselőtestülete az ő ajánlatát mellőzni s a kevesebbet igérő B. W. ajánlatát elfogadni s azzal a szerződést megkötendőnek kimondani jogositva nem volt, miért is a képviselőtestület határozatát annál is inkább kéri megsemmisittetni, mert az árverés eredménye fölött határozó gyülés különben sem volt a törvény értelmében szabályszerüen össze hiva. Panaszos ezen érvelésének jogos alapja nincsen, mert az 1886. évi XXII. t.-cz.-nek a községi vagyon bérbeadásáról rendelkező 120. §-a szerint, mely a jelen esetben is alkalmazandó, a vadászati jog bérbe adásának esetén az árverés eredményét a községi képviselőtestület levén hivatva elfogadni, kétségtelen hogy a képviselőtestület a legmagasabb igéret elfogadására kötelezve nincsen s a fenforgó körülmények szerint a kisebb igéretet tevő ajánlatát is elfogadhatja, ha személyes megbizhatóságában több és indokolt garanciát talál arra nézve, hogy a községgel szemben elvállalt kötelezettségének megfelelni képes leend, a mi a fenforgó esetben teljesen indokoltnak bizonyult, mert panaszos a legutóbb megtartott árverés előtt a község vadászati jogának bérlője volt, szerződésszerü kötelezettségének azonban eleget nem tett, s éppen az ő mulasztása hozta a községet abba a kényszerhelyzetbe, hogy a még több évre fennálló vadászati haszonbérleti szeződést hatályon kivül helyezni s az ő veszélyére nyilvános árverés alá bocsájtani volt kénytelen. Mindezek figyelmébe vételével a vármegye alispánja helyesen határozott, a mikor a község képviselőtestületének intézkedését jóváhagyte, B. W. által tett ajánlat alapján megkötött szerződést jóváhagyva, illetőleg a községi képviselőtestületnek eljárása ellen panaszos által emelt felebbezést elutasitotta; miért is az alispán ezen elutasitó határozata ellen emelt panasznak helyt adni annál kevésbbé lehetett, mert panaszosnak azon állitása, hogy a megtartott árverés kérdésében intézkedő képviselőtestületi gyülés nem volt szabályszerüen összehiva, a község elöljáróságának az iratok kapcsában fekvő hivatalos jelentésével meg van czáfolva.

Czigányok.

Pogány sonkák.

Kimult malaczra tett szert a czigány husvét ünnepén, s megegyeztek a feleségivel, hogy ma ők is szentelt sonkát esznek. Vitték szépen a négy körmöst kosárban a templom felé. Utközben találkozik velük a kántor:

— Hova viszed azokat a sonkákat, czigány? —, kérdi tőlük.

— A kerestvizsre visem, kenyergek, mert pogány saga van, — válaszolt a czigány.

Devecseri czigányok.

A devecseri czigányok 1809-ben a veszprém-megyei nemes felkelők mellé felfogadva, lelkesiték zenéjökkel az ifjuságot.

Azonban mindinkább előrenyomulván az ellenség, itt-ott már a francziák ágyuinak távol moraját is lehete hallani.

Egy ily alkalom után a czigány-banda primása beállit a veszprémi ezredeshez, s nagy alázattal mondja:

— Sókolom kezsit, lábát, nagyzsákos obister uram, de a mi bandánk többé nem maradhat. Törik, sakad, hazsa kell mennünk, mert a tegnapi itkezsetben is minden ágyu csak felink volt irányozva.

— Felétek a patvarba!

— De bizson felink. Azs ellensig ebbe a veres vitézsi kedmenbe mind csupa *genyeralisoknak nizsett bennünket.*

Nem akkor kell etetni, mikor már fogni kéne.

Haldoklott az öreg more, mikor a lelkész hozáz érkezett, hogy az utolsó utra előkészitse. De a czigány szokott humorával utasitá őt vissza:

— Jáj, tekintetes tistelendé uram, ros kocsis azs, a ki akkor etet, mikor már fogni kéne:

Jaj! nem birom ki!

A pozsonyi gyógyszertárba egy czigány vetődött be, s hideglelés ellen kért orvosságot.

— Keserü ám nagyon az orvosság; kibirja-e? — kérdi tőle a gyógyszerész.

Kibirom én, ha még egyser olyan keserü is, — felelt a czigány bátran.

Mikor aztán megitta a czigány a keserü orvosságot, rémitő fájdalmas képpel elkezd orditani: „Jaj, nem birom ki, jaj nem birom ki“ s elszaladt, a fizetést a öregharangra testálván.

Nem megyünk már gyalog.

Ballag a czigány az uton, hátán egy zsák, abban rettenetesen ordit egy malacz. A mint ballag, utóléri egy kocsi, s könyörög hogy vegyék fel. A kocsin ülő uri ember tréfálni kezd a czigánynyal.

— Jól van more ülj fel, téged elviszünk, de a malaczot nem.

— Inkább megforditva, kirem alássan, én majd elballagnék utánok.

— Hát nem féltenéd, hogy mire te oda érsz, megennök a malaczot?

— Jaj! hisen most is ugy sir, hogy azs ember sive megesik rajta, hát ha még bele harapnának.

— Jól van no, ülj fel, de elhallgasson ám az a malacz.

Felpakol a czigány, de a malacz folytonosan ordit; megijed a czigány, hogy ha ez igy tart, mindjárt vége lesz az uraságnak, s elkezdi kapaczitálni a malaczot:

— Hallgass már te bibast, *hiszen nem megyünk már gyalog.*

Felérhette volna . . .

Elment a czigány nagypénteken templomba, hogy hallgassa meg, mit prédikál a pap. Egészen átértette a beszéd minden szavát, nem felejtett el belőle semmit Előadta ugyanis a lelkész hogy mikép ment fel a Krisztus az olajfák hegyére tanitványaival, s mint jött el az áruló Judás, ki csókjával jelölé ki az elfogatandó mestert. Nem hallgathatván tovább a beszédet megindító volta miatt. csendesen kisompolygot a templomból, s otthon a sátor lakóinak érzékeny könyek közt ismételte el a hallottakat.

Egy év mulva, ugyancsak nagypénteken, ismét elment a czigány templomba A thema természetesen most is a Jézus elfogatása stb. volt A lelkész ismét a Gestsemane kertén kezdi, és elmondja az elfogatási tényt. Azonban a czigányt a beszéd felbőszitette, és kirohant a templomból, visszakiáltván:

— Ugy kell neki! A távály is ipen ott fogták el, azson a sent helyen, felirhette vóna éssel, hogy ott megint megfogják.

Veszett disznó.

Egy gazdatisztnek megveszett a disznaja, minek hirét vevén a falubeli czigányok, elfogták azt és szépen megették.

Megtudván ezt a gazdatiszt, ijedten rohan hozzájuk, hogy az istenért, az a disznó veszett volt.

— No ha már ugyvan, mondja a legöregebb dadé, — nem adna rá kasnár uram egy félakó *vesett bort?*

Fehér vagy fekete kenyér.

A czigány nagyon szereti a fehér kenyeret.

— No moré, — kérdi egy ur a czigánytól, fehér és fekete kenyeret tartva eléje, — mi kell? fehér-e vagy fekete?

— Mindegy az nagyságus uram, — feleli a czigány, — akár a fehir, akár a — fehir

A kis mise.

A czigány nagy misét rendelt a papnál megboldogult feleségéért, s mivel pénze nem volt, adott e helyet a papnak egy kis koszos malaczot.

A pap kicsinyelvén a tiszteletdijat, csak kis misét mondott.

Mikor aztán ezt viszont a czigány kicsinyelte, azzal mentette meg magát a pap:

— Hja, barátom, *a milyen a malacz, olyan a mise!*

Szégyenében.

Az országut mellett akarták a czigányt fölakasztani.

Tekintetes szolgabiró uram! — rimánkodék a czigány, — ne tegye rajtam azt a csufságot, hogy képpel az országut felé akasztasson fel, mert bizony kiég a szemem szégyelletemben!

Friss sör.

Minden nap kora reggeltől késő estig frissen csapolt sört mér **Fukáts János** vendéglős (I. ker., Krisztina-tér, a „zöld fá“-hoz).

Budapesti

LÓVERSENYEK

1899. szeptember 24., 26., 28. és 30-án. Október 1., 3., 5., 7., 8. és 10-én.

Kezdetük mindig délután 2 óra 15 perczkor.

Belépti jegy naponkint:

I. oszt. (Passepartout)	uraknak	5 frt
I. „ „	hölgyeknek	3 „
I. „ „	katonatiszteknek . .	3 „
II. „		1 „
Állóhely a versenypálya közepén		30 kr.

A 10 napra:

I. oszt. (Passepartout)	uraknak	40 frt
I. „ „	hölgyeknek	20 „
I. „ „	katonatiszteknek . . .	20 „

A külön elkeritett fogadási helyre (a bookmakerek körébe) belépti jegy mind a 10 napra 25 frt.

A totalisateurökhöz azonban, mint eddig, ugy ezután is szabad bemenet. — Villamos vasut egész a helyszinig közlekedik. — **Katona-zene, frissitőhelyek minden osztálynál.**

Mindszenthava (Október) 21.

BUDA ÉS VIDÉKE

szórakoztató lapja „A MAGYAR“

SZERKESZTI: **mindszenti ERDÉLYI GYULA.**

A „Buda és Vidéke“ előfizetési ára: **6 frt egy évre.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **I. ker., Városmajor-uteza 28. sz.**

A „Buda és Vidéke“ kiadása a „Magyar“ **egy évre 1 frt 20 kr.**

A Rákóczi vén harangja.

A Rákóczi vén harangja,
Ha megkondul
Panaszosan sir a hangja
Meg nem értett fájdalomtúl.

Siró szava elzúg, elszáll
Messze, messze, —
Mintha minden kondulása
Egy hatalmas sóhaj lenne . . .

Nem igy szólott, nem ily busan
Messze régen:
Lelkesitő honfi-tüz volt
Hivogató érez-nyelvében.

Zugó szaván fölcsendült a
Hála-ének,
Szive dobbant győzedelmes
Labancz-verő hajdu-népnek.

Ő még látta a régen mult
Nagy időket,
Még látta a szabadságot
Kösiesen kiküzdőket.

Még a magyar dicsőségnek
Látta fényét,
Visszaverte egy hatalmas
Szabad népnek szivverését . . .

. . . Siró hangon szól Rákóczi
Vén harangja,
Jaj, de kevés szivet talál,
Ki panaszát visszaadja.

A szabadság, mely fölemelt
Egy világot,
Megtagadva egy harangnak
Érczkeblébe visszaszállott.

S a hideg érez úgy megérti
Bús fájdalmát,
Siratja a szabadságnak
Elveszitett birodalmát . . .

A Rákóczi vén harangja,
Ha megkondúl,
Panaszosan szól a hangja
Elfelejtett hősi korrúl . . .

(*Debreczen*).

Ady Endre.

Október 6.

Október 6-dika estéjén az I. ker. szabad polgárikör is lelkes ünnepet rendezett, melyen egy 1848/49-es öreg honvéd méltatta a nagy idők eseményeit. Együtt és egyszerre ünnepelte a haza és szabadság védelmében elhullott százezer hőst és a vértanukat, mert ez utóbbiak csak világító magvát képezik a nagy aszteroid-csoportnak, mely menydörgés, villámlás és földrengés morajától kisérve vonult át a szabadságharczok történetének naprendszerén.

A nagy csillaghullás után Világosnál már bealkonyult; a vezérlőcsillagok kioltásával csak sötétebb lett az éjszaka.

A hazafilelkesedés mennyei tüzével köszöntött be a nagy idők reggele. De csakhamar elhomályositá azt a bécsi álnokság fellege.

Ránk uszitotta a magyar vendégszeretettel dédelgetett, magyar kenyérrel táplált és magyar türelmen neki bátorodott hálátlan nemzetiségeket. Bérencz hadával is a magyarra tört.

A rémkiáltásra hogy „veszélyben a haza!“ kigyult és a csillagokig lobogott a hazafiui és a honleányi lelkesedés lángja. 60 éves öreg családapák fogtak fegyvert, anyák küldték gyermekeiket s arák követték vőlegényeiket a szent háboruba.

Az volt a legkisebb áldozat, ha honleányok összes ékszereiket a haza oltárára rakták.

Az öreg aztán ecseteli a véres csatákat, „melyeket“ rongyos, sőt ruhátlan honvédek dermesztő hidegben, gyarló fegyverzettel, sokszor éhen, szomjan, fagyos lábakkal; de honszerelemtől izzó szivvel győzelmesen vivtak meg csillogó zsoldos hadakkal.

A magyar fegyverek fényes győzelme az északisarkot is kiforditá helyéből. S ez a kétségbeesett nyugoti zsarnoksággal szövetkezve, sötét éjszakát boritott szép reményeink napjára.

A haza egy nagy temetővé változott.

A győzelmes honvédsereg elől gyors futással menekült ellenség, szövetségese által megkötözött hőseink legyilkolásával boszulta meg a csatatéren felejtett vitézségét. Minden lépésök után egy sirhalom emelkedett.

Lelki szemeink előtt ma, ama félszázados sirok megmozdulnak. Ébredjetek fel! ha csak egy perczre is ti 50 év óta alvó hősök és vértanuk! Nézzétek a hajnalt, melyet kiömlött drága véretek festett a haza háromszázados fellegbe borult egére! Ah! ébrednek. A kegyelet szózatára feltámadnak. Látni fogják az életök árán megváltott haza hálájának a szivek oltárán égő lángjait. Hallani fogják imába szőtt neveik és hőstetteik dicsőitését. És feltámadnak hogy az alkotmány; eme vérrel irt nagy végrendelet végrehajtását az örökösökről számon kérjék.

Feltámadnak, hogy a kegyelet nyilvánitásnak megakadályozásáért felelősségre vonják azokat a hütlen sáfárokat, akik az ő véráldozataik hatalmi és jogi eredményeit méltatlanul maguk számára foglalták le s azok anyagi hasznait a közjó megkárositásával zsebre rakták — és hogy felelősségré vonják azokat, akik a hatalomért vagy egy felséges vállveregetésért minden perczben készen voltak e hon szabadságát és jogait darabonként az alkotmányéhez hatalom torkába dobálni.

— — — — — — — — — — — —

A magyar anyák vértanuink szent neveinek emlegetésével tanitsák beszélni gyermekeiket!

A nemzet nagylelküsége folytán boritott a multak büneire s az engesztelődés és a krisztusi bünbocsánat himporával vonta be a kegyelet ünnepét. Ez nem baj. De komoly baj az, hogy a hitvány gyakorlat és a erkölcstelen hizelgés azt a drága fátyolt a multak nagy erényeire is rá akarja erőszakolni. Ez a legrutabb hálátlanság kultusza, — egyértelmü a hazaárulással. Megbocsátani igen; de feledni nem szabad. — *A nagy érdemek elfelejtésében és a kegyelet elhanyagolásában nyilvánuló hálátlanságot a szenvedések ismétlésével szokta megtorolni a nemzetek végzete.*

Vesszük elménkbe és sohase feledjük tehát ama nagy idők gazdag tanulságait?

Mik azok?

Ha 300 év alatt 12 nemzedék szenvedéseiből meg nem tanultunk, hát 1848/49. történetéből megtanulhattuk, hogy *nagy megpróbaltatások idején csak saját erejére támaszkodhat a magyar.* Megtanulhattuk, hogy azok az ugynevezett testvér-nemzetiségek, melyeknek a magyar nemzet, e véren szerzett hazában otthont, védelmet és szabadságot adott; nagy válságok idején mindig hivek maradtak önmagukhoz t. i. *mindig azt a kart iparkodtak megbénitani, mely őket századokon át védelmezte* s hála fejében az ellenség előnyére *mindig azt a kezet marták, mely nekik; az éhezőknek kenyeret adott.* Megtanulhattuk azt, — amit ugyan azokból a századokon át oly sokszor fejünkhöz vagdalt bécsi leczkékből már korábban is megtanulhattunk volna, hogy *a magyar* hüségre és *áldozatokra, az esküről való megfelejtkezés a rendszeres felelet.*

Megtanulhattuk, hogy Bécsben *szentesitett alkotmányos jogaink tisztelete csak a készletben tartott nemzeti erő határaig terjed; mert azontul a törvényt és az adott szót csak lefelé tekintik kötelezőnek.*

Megtanulhattuk, hogy *a politikai haramiákkal szemben gyakorolt nagylelküség: nem erény és hogy az azokra tékozolt áldozat megérdemli a hálátlanságot.*

Firól-fira, nemzedékről-nemzedékre mindenha e drágán fizetett tanulságok képezzék e nemzet magatartásának és eljárásának politikai evangeliumát.

Ugyanazon mély forrásból fölfelé is kinálkozik egy jókora adag tanulság.

Megtanulhatták, tapasztalhatták, hogy *bizonyos nagyhatalmi és családi biztonság avagy gyöngélkedés, ok- és okozati összefüggésben van a magyar nemzet ragaszkodásával vagy neheztelésével.* Nemcsak oktalanság, hanem veszedelmes is, tehát ez utóbbit előidézni; kivált mikor oly könnyü amazt megtartani.

Hiszen — én édes istenem! — mily keveset kiván a nemzet az ő megbizható hüségeért! Semmi kedvezést, semmi ajándékot avagy hizelgést; *csupán az alkotmányára tett eskü becsületes megtartását.*

Ez, a kölcsönös bizalomnak az áldozatkész szeretetnek, a nélkülözhetetlenség érzelmei fölébresztésének és örök hüségünk biztositásának; ez a viszonyok és a természet törvénye által egymásra utalt erők áldásos együttmüködésének egyszerü titka.

Mennyi véráldozat és könyhullatás lett volna *itt*, és mennyi arczpiritó megaláztatás lett volna *ott* megtakaritható, ha a józan belátás és bölcs tanács a legmagasabb elhatározás helyén és idején segitségére siet vala a zsarnoksági hajlammal birkozó gyenge lelkiismeretnek!

Innen látható, hogy mily irtóztató felelősség terheli azon államférfiakat, kik nem merik avagy elmulasztják annak megértetését, hogy százezrek életébe és milliók könyhullatásába szokott kerülni egy kis megfelejtkezés az esküről, és hogy az ilyen fegyver élét, — esetleg — meg is fordithatják az események.

És most, midőn gondolatban, szivben és lélekben az ujkori honszerzők sirjánál ünnepelünk; tegyünk szent fogadást arra, hogy az ő dicső emléköket minden ha szent kegyelettel őrzendjük, hogy jövőben jóvá tendjük azt a mit a multban emlékezettünk ellenök vétkezett.

És tegyünk szent fogadást arra, hogy az ő drága vérökkel megszentelt hazánk és alkotmányunk; eme nagy hitbizomány épségét megőrzendjük s azzal utódainknak csonkitatlanul fogunk beszámolni.

És végül; tegyünk szent fogadást arra, hogy eme szent hagyatékok szükségessé válható védelmének esetén a kötelesség hivó szózata az ő dicső példáikból meritett határtalan lelkesedéssel minket is ép ugy készen talál.

Éljen a haza!!!

Budapest, 1899. X./5.

A „Nép barátja“ 1849. április 13-ik számából.

Tartsunk mértéket mindenben. „Vas Gereben, a nagynevü és halhatatlan, valódi magyar regényiró „Nép barátja“ czimü lapjában, detronisátiót követő nagy mámor alkalmából, bár maga akkor Kossuth táborához tartozott, a tulságos személyes hódolattól való tartózkodásra inti a nemzetet.

A magyar ember szivéhez jól tudott, talán legjobban tudott beszélni Vas Gereben s legjobban ismerte a magyar gondolkodását és jellemét s igy irtózott a személyek, még Kossuth személyének is, tulságos bálványozásától s a népeknek mértéktelen háláját valaki iránt, czikkében nagy hibának tartja.

Érdekes s a történetiró előtt fontos czikkének ez a része igy szól:

„Kérdezhetik az ilyenek után, hogy hát miért intem én a népet, miszerint ne legyen fölöslegesen háladatos valaki iránt? Hát biz én azért hirdetem ezt, mert a történet tanulásából azt meritettem tanulságul, hogy ezen szörnyüséges hálaérzet valóságos rabigába juttatta a népeket. Nem vitatom én azt, hogy a nemzet megmentésében fáradozó nagy férfiut, s az olyat, ki a nemzet becsületeért szolgált: jutalom nélkül hagyják, mert ez csakugyan gyalázatos dolog volna, miért méltán bélyegezné meg a világ.

Csupán annyit akarok mondani, hogy kutyaféle háladatosságra ne vetemedjünk, mert ez az emberi méltóságunkkal nem fér meg, és a szabadságnak koczkáztatásával jár.

Tudják azt, hogy az eb táplálójának még verését is eltüri, sőt nyalja talpát még ezután is.

Ilyen hálától akarván én mentnek tudni a népet, hogy netán egyszeri jóltevőjét annyira emelje hálából, miképen nyakán ülni engedje.“

Majd tovább:

„Egy nemzet mindig nagyobb, semhogy egyes, akármily nagy embernek lekötelezettjévé válhatnék. A nemzet maga egy Istenség, mely előtt minden egyes embernek, habár eget verjen is fejével, meg kell hajolnia. És senki sem követelheti a nemzettől, hogy valaki előtt leboruljon hálából, mert nagygyá is valamely férfiut csak a nemzet tehet.

A ki azon büszkeséggel, hogy egy nemzetnek szolgálhatott, az első sorban meg nem elégszik, a ki a nemzetet kevesebbre becsüli saját magánál: az veszett fia e hazának és még azon hálára sem méltó, melyet talán különben várhata, tettei után.

Senkit hát urrá magatok felé ne emeljetek hálából, mert ez által szabadságtokat adjátok el és senkit ne türjetek olyan követelésekkel előállani, mintha a nemzet, sorsát köteles volna kezébe adni hálából, mert ez által sirját ássátok meg a szabadságnak.

Mert ki ezzel meg nem elégszik, az zsarnokság a törekszik, pedig nem azért küldöttük csatába fiainkat, nem azért áldoztuk fel vagyonunk nagy részét, hogy a zsarnokságban csak nevet cseréljünk“.*)

Százesztendős kalendárium.

Nagy Pál tornaallyai esperes érdekes magyar kalendáriumot fedezett fel a minap. Éppen százesztendős ez a ritka öreg könyv, melyet, mint czimlapján olvasható, 1799-ben nyomtattak Budán, a Landerer Katalin betüivel, árulták pedig Kiss István ur Nemzeti Könyvárus Boltjában“. A 175 lapra terjedő kalendárium tartalma a következő: Első czikke az „Idő számlálás“, ezt követi: a „Változó Ünnepek Száz Esztendeig való Mutató Táblája“, azután hónapok szerint, a Szentek nevei, nap és hold kelte, nyugta, a 17 és 7 krajczárosoknak táblácskájuk, a nap és holdbeli fogyatkozások Száz éven keresztül, az esztendőnek nagy részeiről. Ez utóbbi czim alatt olvashatók e következő versek:

A télről:

Könnyen beszéll, a ki mindent szerzett Télre,
Felrakta Kolbásszát Padláson kötélre,
Meleg házban danol, nem megy hideg szélre,
Istent fél, petsenyét bátran süttet dőlre.

A tavaszról:

Tavaszszal a Fetskék. Gerlicék érkeznek,
Daru szóval mezők szépen lengedeznek-
Kökörtsén, Tulipán, Tavaszt jelentenek,
Vetéshez, óltáshoz a Gazdák készülnek.

A nyárról:

Áldott mag! Buza mag, a kenyérnek magva,
Mikor az istentől meg vagyon áldatva,
Szép szára, szeme nő, szépen virágozva
Szent István Napjára, éppen Nyárba jutva.

Az őszről:

September kinyitja Gyümölcs kamaráját,
Kosarakkal adja Körtvélyjét, Almáját.
Fekete Gohérját, piros Muskatályját,
Diót, Mandoláját, megért Noszpolyáját,

Ezután jön a „Szó-beszéd“ a Kalendáriumokban telt régi szokásokról s változásokról. Aztán következik a takarékos Gazda körül a mindennapi munkákat tárgyazó „Lajstrom“, a 12 hónapok rende szerint, a hozzá illő rövid „Praktikával“. Ezt fölváltja a „Szóbeszéd“ (gazdasági tanácsadó), a) a majorban, b) a lovakról és némely házi állatokról, c) a méhekről, d) a szőlőben. Ezt fölváltja az „Ideoda“ czimü négy szakasz, utána következik a „Más meg más“ három szakaszban, a „kifejezés-befejezés“ a Takarékosságról, a kettes, hármas és négyes számról, a Magyar királyok időrendéről, a nevezetesebb vásárokról, és a mérges és hasznos füvekről.

Párbaj nyársra.

Selmeczbányán történt 1851-ben. A szabadságharcz után, mint tudjuk, országszerte elkobozták a fegyvereket. A bányászakadémiai ifjuságnak is sok boszuságot okoztak a fegyver után szimatoló zsandárok, a kiken e miatt minden áron boszut akartak állani. Egy alkalommal Uj-Aknán mulatott néhány bányász-akadémikus, kik közül kettő borozgatás közben összeveszett. Az egyik arczul is legyintette a másikat. Természetesen párbaj lett dologból. A segédek azonban sehogyan sem tudtak szert tenni kardra, elhatározták tehát, hogy a két ellenfél hegyes vasnyárssal álljon szembe egymással Ugy is történt. A párbaj a puskaporos torony mellett folyt le, még pedig nagy közönség szemeláttára, mert éppen hetivásár volt és a vásárosoknak ott vezetett el az utjok. Nem csoda tehát, ha a városban hamarosan elterjedt a párbaj hire, mely annál nagyobb rémületet okozott, mert az egyik ifjú a nyárssal megszurta a másikat.

A sebesültet, a kit egyszerre elöntött a vér, lepedőbe takarva vitték hazafelé a segédek. De utközben találkoztak a csendőrökkel, a kik lóhalálában igyekeztek a puskaporostorony felé, hogy megakadályozzák a parbajt. Mikor látták, hogy már elkéstek, beérték azzal, hogy a sebesültet vivő kocsit megállitották és ott a helyszinén részletes jegyzőkönyvet vettek föl az esetről. A segédek néhány óra mulva elhiresztelték, hogy felük belehalt sebébe. Az ifjut, a kit aztán ravatalra helyeztek, mindenki sajnálta. A csendőrök meg dühösködtek, hogy nem tudták megakadályozni a párbajt. Russegger József, a bányászakadémia akkori igazgatója, könyes szemmel sietett a ravatalhoz, mely mellett nagy bámulatára, a két diszőr vigan sörözött és kártyázott. Az igazgatónak egyszerre különös ötlete támadt. Rákiáltott a halottra:

— Na, most már elég legyen ám a tréfából. Bujj ki onnan, te kópé!

A halott erre, csodák csodája, ki is bujt a koporsóból és az volt az első szava:

— Adjatok egy kis sört, nagyon meleg volt a pokolban.

Kiderült azután, hogy az egész párbaj csak a csendőrök boszantására rendezett komédia volt s a nyársakkal csak a fegyver-elkobzást akarták kigunyolni. Vér ugyan folyt a párbajnál, de csak abból a marhavérrel telt hólyagból, a melyet az egyik ifju a kabátja alá rejtett. A csendőrök, a kik egész halmaz papirost irtak már tele ebben az ügyben, természetesen még jobban boszankodtak és az akadémia igazgatóságát felszólitották a csinytevők megbüntetésére. Az igazgató maga elé idézte a két párbajozót és a négy párbajsegédet s kegyetlenül megdorgálta őket. Mikor azonban befejezte a dorgálást, közelebb lépett hozzájuk és halkan megjegyezte:

— Semmirekellők vagytok, de azért jó tréfa volt.

A király fogadása.

Ha szindarabot tudnék irni, kidolgoznám ezt a tárgyat. Olyanforma szindarab lenne, mely maga-magát játszaná és telt házakat adna az igazgatóknak.

Hogy volt, hogy nem volt, hogy nincs a történeti hűséggel, arról és azért törjék fejöket a történettudósok.

Mi benne a lélektani következetesség, azért harczoljanak a sok mindenre ráérő kritikusok, kik valósággal falják a sok papirost, a papirosnak hanyatló századában, irva századvégi kákáncsomó kereséseket.

Mátyás király idejében történt, tehát olyan régen, hogy nem is igaz, elég, ha rá ülök a *hiszem határa* s nem kell hivatkozni a krónikák fejezeteire

Mátyás király fényes udvart tartott Budán. Ez irva van minden gyermek olvasó könyvében. A Mátyás legendáknak se szere se száma.

Lehet, már olvasták is valahol, de hát a jó adoma és a jó káposzta melegitve még jobb. Ma már ugy sem teremnek adomák. Nóta és adoma különben is penészesen jó, t. i. ha régi.

Mátyás, ha csatába nem szállt, szeretett együtt élni az ország uraival. Eltürte a tréfát, de az ő tréfáit is el kellett türni.

---

*) Zimándy Ignácz. *Ébresztő Hangok* XVII. könyvéből közöljük ezt az emelkedett czikket, mely találó birálata a személyes cultusnak.

Karddal, élczczel, tudománynyal, tréfával győzött és ugy, hogy, a győzelem teljes volt.

Az olasz szertartásokhoz szokott finnyás királyné, Beatrixe sohasem kifogásolhatta a tréfákat, mert a nagy király izlésével a legszertartásosabb olasz udvar sem vetélkedhetett.

Korának nemcsak legnagyobb királya, de legudvariasabb fejedelme volt, kifogástalan a finomságban is.

Ismerte jól kiséretét s gyakran szőtte azok regényeit is. A regények szövésében oly leleményes volt, hogy az olasz játékosok is csodálták.

Mosolygott azon, ha a királyné egy-egy országnagyot szeretett volna házasitani, p. o. *Kinizsyt.*

— Miért nem ösztönzi őt felséged? — kérdé Beatrixe.

— Mert erős szivü . . .

— A szerelem várakat is győz.

— De csak leleménynyel s a véletlen szövetségével. Eljön Kinizsy ideje is.

A rettenthetlen hősvezér azonban elég erős volt, hogy érzéseit is eltitkolja, de e mellett a nők között ismerték bátortalanságát is.

Ha Garáék. Országhék szóba hozták előtte a házasságot, mogorván vágta fejébe kalpagját és szótlanul távozott.

A királyné faggatásai elől is kitért, ha kérdé:

— Nos, a vitéz sasnak még nincsen galambja?

— Magasan repül az még felséges asszonyom — felelte Kinizsy.

Ha azután a királyné ezzel nem elégedett meg s az ország uri családjai leányait névszerint kezdte előtte nevezgetni, Kinizsy meghajolt és tovább ment.

— Nincs szive — mondá a királyné a királynak.

— De van, van lakója is, majd kinyitom a szivét a vitéznek.

— Felségednek, ha minden sikerül is, itt nem arat győzelmet.

— Nem megy le a nap harminczszor s kipattan, hogy melyik virágos kertből akar virágot szakitani Kinizsy.

Annyit a király már nehány hónapja látott, hogy Kinizsy a szokottnál csendesebb, szótlanabb és szeret egyedül barangolni. Azt is megtudta, hogy a csillagokból jósoltatott magának.

A fegyvernökétől udvarnokitól kivette azt a titkot, hogy Kinizsy merre lovagol legtöbbet, miféle ablakokra néz, miféle kertek alatt jár?

Szóval, a király csakhamar felfedezte, hogy Kinizsy szerelmes, azt is sejtette körülbelül kibe, de nem árulta el a titkot senkinek.

Visegrádról hazatértökben maga mellé kérte Kinizsyt és elkezdett vele beszélni a házasságról, a szerelemről oly enyelgetve, mint fiatal apródok szokták.

Kinizsy halgatott, de szemeiből kivillant az eddig ott nem csillogó tűz.

— Mindent tudok, ne tagadd, szerelmes vagy.

— Felséged rossz nyomon is járhat.

— No ne beszélj! Bebizonyitva, hogy mindent tudok és pedig királyi szavamra mondom, hogy tudok.

Kinizsy nem felelhetett, mert több ur vágtatott oda és másfelé vitték a szót.

Néhány nap mulva a király ráczvárosi szőlőkertjébe hivta meg az udvart, közöttük Kinizsyt is. A király maga járt elő jó példával a jókedvben. Tréfált a hölgyekkel és urakkal. Társasjátékot, társasjáték követett.

Kinizsy mogorvább és szótlanabb volt, mint bármikor. Elmélázott, azután tekintgetett ide s tova, mintha valakit keresne, mintha valakit várna, akár csak egy fülig szerelmes apród.

— Ki tudja kinyitni Kinizsy kezét, de be kell kötni a szemét — mondá a király.

Kinizsi mosolygott s bajusza alól mormolá: *olyan nincs.*

A királyné maga kötötte be a vitéz szemeit.

Sokan fogtak hozzá, de nem sikerült. Egyszer Mátyás király eltünt a kertészházba s kivezetett onnan egy ezüst pánczélu, leeresztett sisaku fiatal leventét, kinek kezén nem volt keztyü.

Oda vezette az asztalhoz, melynél Kinizsy állt összeszoritott kezekkel. A levente hozzá ért a hős kezéhez és az kinyilt magától s a hős megreszkedett, mint a falevél.

A király leoldotta a vezér szemeiről a kendőt s az majd kővé vált, mikor a levente leeresztette sisakját s ott állt előtte — a kit szeretett — Magyar Balázs leánya, *Magyar Benigna.*

Nos — szólt a király — ugy-e a házasságok nemcsak az égben, de Mátyás udvarában is köttetnek.

Ugy történt.

Apró tolvajok — apró tolvajlások.

Rablógyilkosságok, ezrekre menő lopások, sikkasztások s csalások, esetleg a szereplők személyének és körülményeinek pikáns vonatkoztatásaival érdeklik rendesen a hir- és ujdonságszomjas nagyközönséget, a mely a mindennapival, a *sablonnal* egyálta án nem kiván s nem is tud foglalkozni. A századvégi ember idegei már igy vannak berendezve!

Természetes csak, hogy akkor egy cseppet sem törődik az apró bünesetekkel s az apró bünösök nagy tömegével, a melylyel a rendőrség naponta foglalkozik. Pedig a társadalmi élettel kriminálisztikus szempontból való foglalko áskor, s annak igazi s helyes megfigyelésénél jobbára ép az apró bünesetek s az apró bünösök statisztikájánál kell megállapodnunk.

Gyilkosság, rablógyilkosság és százezrekre menő tolvajlások és csalások elszigetelt, csak imitt-amott előforduló esetek: annyira csak *„egyes“* jelenségü események, hogy ezekből *„általánosságokra“* következtetni s egyetemes érvényü következtetéseket levonni nem szabad, s nem lehet.

Csak a mindennap rendesen visszatérő s eo ipso ismétlődő, lassanként sablonná váló bünesetek adják meg a társadalom erkölcsi jellegzetességének igazi hü tükrét s itt domborodik ki legjobban a rendőrségnek munkája, annak mennyiségét és minőségét illetőleg.

Mert téves azt hinni, hogy csak a szenzációs bünpörök foglalkoztatják tulajdonképpen a rendőrség nyomozó s felfedező képességeit. — A szegény, ügyefogyott emberek 5 frtos panaszai néha jobban megfuttatják a detectivet, s több gondot és munkát szereznek az előadónak, mint szenzációs sikkasztások vagy gyilkosságok, a hol száz és száz nyom meg vezető szál kinálkozik önként a bünnyomozó elmének.

Talán fölösleges mondani, hogy az apró bünesetek, a melyeknek vizsgálati menetét végig kell csinálnia a rendőrségnek, sok, nagyon sok ezerre rugnak évente.

„Az alkalom annyi tolvajt szül!“ — de nemkülönben a nyomor, az éhség is.

A népnevelés erkölcsi tartalmának fogyatékosságára, de még inkább a *megélhetés nehézségére, az alsó néposztályok inséges helyzetére* kell ráutalnunk, a mikor e lopások lelki rugóját keressük.

— Loptam, mert nem volt munkám s éhes voltam . . . . velem a családom, gyermekeim is! . . . .

Nem ritkák az ilyen nyilatkozatok.

Toprongyos ruháju, lefogyott testü emberek mondják azt.

Persze sablon mindez!

De vajjon ez a szomoru *„sablon“* nem jellemzőbb-e, nem megszivlelendőbb-e éppen a nagyközönség szempontjából, mint érdekes, rémes köntösbe felöltöztetett rablógyilkosságok, százezres sikkasztások stb?

* * *

Szólaltassuk csak meg a számokat!

Egykedvüen állnak azok egymás mellett, de a mint mindig több és több sorakozik egymás mellé nagyon beszédesekké válnak.

Itt van például a fővárosi rendőrség 1898. évi müködése. Van benne egy fejezet, a mely a vagyon elleni büncselekményekről szól.

Volt pedig 1898-ban összesen: 11646 (lopás, sikkasztás, csalás és egyéb beleértve).

Ezekből tán alig lehetne egy-kettőt kivenni, a mely beválna „érdekes hir“-nek.

A többi megint csak *„sablon“*.

Felosztjuk büntettekre és vétségekre.

Az egyik — eltekintve a bizalmi s betöréses lopásoktól — 50 frton felüli, a másik 50 frton aluli.

Volt tehát büntett	4462
vétség	7184
Összesen: . .	11646

A vétségek száma e szerint 2722 többlettel szerepel, az egésznek 62—63%-képen.

Büntető törvénykönyvünk az akár krajczáros cselédlopásokat — mint bizalmi lopásokat, — és a betöréses és feltöréses lopásokat tekintet nélkül a lopott dolgok értékére büntetteknek minősiti, s igy a büntettek számában nagyon sok eset szerepel, a mely csekély értékekről szól, s kisebb, inkább alkalmi természetü lopásnak volnának vehetők.

Igy bátran lehetne tehát 80—85%-ot is az apró tolvajlások keretébe venni.

* * *

A rendőrség müködésének 80—85%-ában, tehát csendesen, szorgalmasan dolgozik, a miről a nagy nyilvánosság nem tud semmit. Ismételten ráutalunk arra, hogy ép ez a 80—85 százalék az *igazi* munkája.

Az *apró*, vagy *még* apró tolvajok ellen inditott munkájában tisztitja s megóvja a társadalmat az „enyém és tied“ fogalmat könnyen összetévesztő parazitáktól vagy a megtorlás s a büntetés fogalmában rejlő megfélemlitéssel, javitólag, óvólag hat a magukról, tán körülményeiknél fogva megfeledkezettekre.

Ez pedig nagy munka.

S itt domborodik ki legjobban a rendőrségnek — mint intézménynek — jósága, s akárhányszor előtérbe lép ujra meg ujra humánus hivatása.

A szúférgek örlésétől kell inkább a társadalom hatalmas fáját megóvni, mint a fergetegektől és villámcsapásoktól.

És hogy ezt jól teszi, hogy igazán hivatása magaslatán áll, semmi sem bizonyitja jobban, mint a hivatalos jelentések, melyek szárazan, egyszerüen, de annál beszédesebben és meggyőződtetőbben szólnak. Evről-évre emelkedik az eredményes nyomozások száma. A mult évben 86%-ot tüntet fel. Ez eleget mond.

Székely Vladimir
a rendőri sajtóiroda vezetője.

A községi és körjegyzők országos egyletének közgyülése.

F. hó 16-án tartotta meg a községi és körjegyzők országos egylete folyó évi nagy gyülését, melyen 114 jegyző által az ország minden vidéke képviselve volt. A közgyülést Kuncze Imre egyleti elnök lendületes beszéddel nyitotta meg. Majd felolvasták az elnöki jelentést, mely az egyesület egy évi müködését ismerteti. Ezen jelentésnek nevezetesebb monzanatai a következők:

A mult év egyik legkiemelkedőbb eseménye volt, hogy ő Felsége megengedte, hogy az egylet által létesitendő árvaház, Erzsébet királyné ő Felsége emlékére *„Erzsébet királyné országos községjegyzői árvaház“*-nak neveztessék el. Az árvaház alaptőkéje a mult évben örvendetesen gyarapodott, a mennyiben az alaptőke ma már meghaladja a 40,000 forintot.

Nagy izgalomra adott okot a mult évben a királyi körjegyzők országos egyesületének egy fölterjesztése.

Ugyanis a királyi körjegyzők országos

egyesülete, a telekkönyvi rendtartás tervbe vett reformja alkalmából, egy fölterjesztést intézett az igazságügyministerhez, a melyben azon nézetének adott kifejezést, hogy a hiteltelekkönyvek megbizhatóságának egyedüli alapja a közjegyzői okmánykényszer behozatala E fölterjesztés következtében a községi és körjegyzők országos egyesülete szintén előterjeszti a maga javaslatát, melyben kifejtette észrevételeit, hogy azok az alaptalan ráfogások, a mikkel a királyi közjegyzők országos egyesülete a községi és körjegyzőket illetni szükségesnek tartotta, válasz nélkül ne maradjanak.

Nagyfontosságunak tartják a jegyzők Lukács László pénzügyministernek az 1900. évi költségvetést kisérő beszédében az adóreformokra vonatkozó kijelentéseit, bár nem helyeslik a kilátásba helyezett reformnak azt a részét, a mely az állami adók kezelését s azok behajtását a községek kötelességévé teszi, mert az adóvégrehajtási költségeknek a község számára való átengedése semmi hasznot a községek pénztárának nem biztosit; hiszen az eddigi tapasztalatok bizonyitják, hogy ez a jutalék az adóvégrehajtással járó költségek fedezésére sem elegendő.

A községi közigazgatás rendezésére nézve külön részletes javaslatot dolgozott ki az egylet. Ezt a javaslatot egy memorandum keretében felterjesztik a belügyministerhez.

A jegyzék a nemzet érdekében valónak tartják, hogy a közigazgatás rendezésére vonatkozó törvényjavaslatnak megszerkesztése a legnagyobb nyilvánossággal történjék s azoknak megalkotásánál a közigazgatási élet különböző fokán működő szervek közreműködése is igénybevétessék. Eddig alkotott közigazgatási törvényeink hiányossága nagy részben annak tulajdonitható, hogy a gyakorlati téren működő alkalmazottak meghallgatása következetesen mellőztetett.

Végül örvendetesen emeli ki a jelentés, hogy már csak 5 vármegye van, a hol nincs jegyző-egylet. A többi 58 vármegyében szorgalmasan működnek a vármegyei és járási egyletek.

Az elnök jelentését tudomásul vették és a pénztári jelentést szó nélkül elfogadták.

Élénk vitát keltett a községi közigazgatás rendezése iránt megalkotott felirat javaslat, melylyel annak idejében már mi is foglalkoztunk.

A választmány azt inditványozta, hogy az emlékiratot egy bizottságnak adják ki, hogy azt a megváltozott viszonyokra való tekintettel dolgozza át Ez inditvány heves vitát idézett fel. A hevesmegyeik erősen ellenezték a közigazgatás államositását. A jegyzők tulnyomó többsége azonban kivánja az államositását. Elfogadták a memorandumot is, mely ezen államositási alapelvek szerint van kidolgozva.

Még csak krassó-szörénymegyei jegyzőegylet inditványa felett történt fölszólalás. Ugyanis megtörtént, hogy a mult évben egy községi jegyző negyven évi szolgálati jubileuma alkalmával ezüst érdemkereszttel lett kitüntetve. Minthogy ezt a kitüntetést szokták adni a szolgáknak, a jegyzők pedig nem sorolhatók a szolgák kategoriájába, ezért a krassó-szörénymegyei egylet intézkedést kér a kitüntetések szabályozása végett. Az inditvány fölött a közgyülés a napirendre tért, mert ez a kérdés hozzá nem tartozik.

Több kisebb jelentőségü tárgy vita nélküli elintézése után a választmány összes javaslatait elfogadták.

Mátyás királyról.

I.

Gazdag főurak unszolták Mátyás királyt minden alkalommal, már megürült jószágért, már hivatalért vagy másnemü kegyelem elnyeréséért.

Ezen urakat a király egykor kivitte magával a szántóföldek közé sétálni, s a mint ott járkálnak, szemébe tünik a királynak egy öreg paraszt, a ki négy ökörrel szántogatott. Mátyás ráismert, hogy neki egykori hü katonája volt, s tudta azt is, hogy ugyanaz furfangos ötleteivel s talpraesett feleleteivel sokszor mulattatta katonatársait, sőt még tiszteit s főtiszteit is.

Megszólitá tehát szives leereszkedéssel s következő párbeszéd keletkezett:

Király: Hát jó öreg messzi van-e még a messzi?

Paraszt: Bizony nagyságos uram, csak az ökröm szarváig.

Király: Hát aztán hány még a harminczkettő?

Paraszt: Bizony már csak tizenkettő.

Király: De azért megtudnál még most is fejni három bakkecskét:

Paraszt: Meg biz én nagyságos uram.

A király nevetve ment odább.

Mikor azután a királyi várba visszakerültek, ezt mondá a vele volt három főurnak: „Ha azt akarjátok, hogy kivánataitokat teljesitsem, hát fejtsétek meg nekem azt a három kérdést válaszaival együtt, a miket hallottatok a köztem s a szántogató paraszt között folyt párbeszéd alkalmával.

A három főur hiában törte fejét, s látván, hogy igy semmire sem mennek, felkeresték az öreg parasztot s körülfogták, hogy mondja meg: mit jelentett a király amaz első kérdése?

„Megmondom biz én száz aranyért“ szólt az öreg, a kinek volt esze, hogy ingyen ne beszéljen.

Megadták neki a száz aranyat szivesen.

„Tehát uraim“ mond a paraszt, „a mig fiatal voltam, az volt a: messzi, a meddig elláttam a szemeimmel; most pedig az ökreim szarváig látok, tehát csak odáig terjed a messzi.

„Ez helyes“ mondák a főurak, de hát már most mit jelent a második kérdés?“

„Azt is megmondhatom“ válaszol a paraszt, „de bizony csak kétszáz aranyért.“

A főurak kelletlenül ugyan, de lefizették a nagy birságot.

Mire igy szólott a paraszt: „No már a második kérdés azt jelenti, hogy hajdan harminczkét fogam volt, hát most hány van meg belőle? Bizony már csak tizenkettő.

E tugyan könnyü lett volna kitalálni, gondolák az urak, de bezzeg nem úgy a harmadik kérdést „Hogy oldja meg? hogy fej meg ő keme három vén bakkecskét?“ kérdék a parasztól.

„Megmondom azt is“ válaszol a paraszt, „de ezt már csak háromszáz aranyért teszem meg.“

A főurak elszörnyedtek, vonakodtak, de minthogy az öreg épen nem hagyott alkudni magával, a háromszáz aranyat is megfizették.

„Hát uraim“ mondja az öreg: „igy fejem meg a három vén bakkecskét, a hogy az iménti megfejtem kegyemetekek.“ Ezt érté a király ő nagysága.

A három úr dörmögve ment odább, de azt: valjon emondták-e aztán a királynak, hogy mi volt az értelme a három kérdésnek vagy szégyenletökben nem mondták-el? a történelem fel nem jegyezte.

II.

Mátyás király egykor éjszaka Tétényen utazva keresztül megtörtént, hogy hintaja az utban heverő malomkőbe ütődvén eltörött a kereke.

A király ezen nagyon megboszankodott s pedig annál inkább, mert a mint mondá: hogy ha ez valamely szegény emberrel történt volna milyen nagy kára lenne abból.

Rögtön maga elé hivatta a birák uraimékat föltevén magában, hogy szörnyen rájuk ijeszt.

Mondá tehát azoknak a király: „minthogy olyan lusták voltatok, hogy a malomkövet ott hagytátok heverni az útban: büntetésül most azt parancsolom, hogy mire harmad nap mulva visszajövök, nekem azt a malomkövet megnyúzzátok; miként viszitek azt végbe? az a ti gondotok.“

Birák uraiméknak ezen parancsolat nagy fejfájást okozott, mert iszen soha sem nyuztak ők malomkövet, nem is tudták, hogyan kell hozzá fogni.

Igen eszes leánya volt a birónak, a ki mihelyest apjának aggodalmáról értesült, felbiztatá azt, hogy csak hagyja öt beszélni a királylyal, majd megfelel ő neki ugy, hogy az bizonyosan ki lesz elégitve; tudván az elmés leány, hogy a király mennyire szerette, ha a nép természetes eszével jó feleleteket tudott adni fogásos kérdéseire.

Midőn tehát ujra visszaérkezett a király, leányostul ment oda a biró, s midőn Mátyás parancsolá, hogy a megnyúzott malomkő bőrét neki mutassák meg, a leány ezt mondá: „Hogy kivánhatod nagyságos király, hogy malomkövet elevenen megnyúzzanak? ha már azt kivánod, hogy apámék lehuzzák a bőrét, legalább tégy meg annyit, hogy elébb vetesd vérét.“

Mátyásnak igen megtetszett az elmés leány helyes felelete, megveregeté a lyánka orczáját, s további észrevétel nélkül folytatta utazását.

III.

Sokszor, midőn bal körülményektől üldözve legnagyobb bajnak ki volt téve Mátyás király, abból többnyire elméjének kimerithetlen kincse és hatalma, de gyakran egy épen váratlan bekövetkező esemény vagy jelenet, szóval a mint szokás mondani a szerencse által kiszabadult. Ugyanerre mutat a következő történet is.

Mátyás király háborut viselt Podiebrád Csehország királya ellen, s hadjáratában már annyira haladott, hogy Csehország fővárosa Prága előtt megjelenvén seregével, a várost ostromolni kezdé; de erős lévén a csehek részéről az ellenállás, az ostrom, Mátyás király véleménye és reménye ellenére, igen sokáig huzódott annyira, hogy a király az ily hosszas ostromlásra megkivántató pénzből egye őre kifogyván, egy idő óta a harczosoknak bérét nem volt képes kifizettetni, a miért is azoknak egy része már zúgolódni kezdett.

Nagy gondot okozott e baj a királynak, a ki harczosai közepette ők együtt részesült a táborozás súlyos terheiben, de most azon felül még a pénzszüke okozta zavarnak mikinti s minél hamarabb teendő megszüntetése tekintetéből aggódott is.

Mély gondolatokba merülve egy alkonyaton fel s alá járt a táborban a király, s ezt folytatta addig, mig be nem állott az éjszaka; mire félbeszakasztva sétáját sátora felé lépdelt a király, midőn a tőle nem messzire eső egyik sátorban hangos zaj hallatszik. A király arra irányzá lépteit s a sátor közelében megállott.

„Negyven arany“ hangzott benn a sátorban; azután pillanatig csend állván be, nem sokára több hang ezt hallatja: „Ő nyert!“

Mátyás elmosolyodék. Tehát odabenn játszanak, gondolá, s negyven aranyat képesek egy-egy koczkafordulásra föltenni, a sereg pedig dijat kénytelen nélkülözni.

Félrevoná most a király a sátor függönyét s belépett.

Látta, hogy ott aranyrakásokkal teli asztal körül ülnek az ország főurai, s a koczka kézről kézre járt

Első pillanatra senki sem vette észre a királyt, s csak akkor ugráltek fel mindnyájan, midőn a király nyájas hangon mondá: „Jó mulatást urak.“

Az urak zavarba voltak, de a király mosolyogva szólt: „Folytassuk uraim! s ha megengeditek, én is részt veendek.“

És ugy is lett, a játék folytattatott; a királynak fölötte kedvezett a szerencse és pedig olyannyira, hogy a hajnal hasadtával tiz ezer aranynak volt birtokában.

A király e nevezetes összeget azonnal a katonaság hátralévő zsoldjának kifizetésére forditá.

Nyomatott Kaufmann József kő- és könyvnyomdájában Budapest, V., Arany János-utcza 4.

Szent Andráshava (November) 21.

BUDA ÉS VIDÉKE

szórakoztató lapja „A MAGYAR“

SZERKESZTI: **mindszenti ERDÉLYI GYULA.**

A „Buda és Vidéke“ előfizetési ára: **6 frt egy évre.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: I. ker., Városmajor-uteza 28. sz.

A „Buda és Vidéke“ kiadása a „Magyar“ **egy évre 1 frt 20 kr.**

Ős anyánk abrosza.

Emlékül Bárczay Elemér barátomnak.

Koszszú az abrosz, rövid a vacsora.
Hej! hunczfut a vendég.
Boldogabb napokban, kincses hajdan korban
Ilyen nóta járt még.

Milyen nóta jár most? Patvar a tudója.
Az abrosz is kurta,
Rövid vacsorához sem kerül már vendég.
Az idő elfujta.

Nézem az abroszt meg is simogatom.
Hol van a szövője?
Hej megverte, megsujtotta a magyart,
Bajjal teremtője.

Nem perdül az orsó, nem fogy a fonál.
Se tallér, se garas.
Dinom-dánom után, itt van már a bánom,
Itt van már nemulass.

Lakodalom után kárlátónk czibere,
Fejünkben a zákány.
Verhetjük a mellünk, horgaszthatjuk fejünk.
Mire vált a márvány?

Lágy viaszk a magyar hajlik mindenre,
Sok már itt a vendég.
Hej más a gazda, sok ősi udvarban!!!
Minek ittunk mindig?

Erdélyi Gyula.

Temetések, temetők, kegyelet.

Nemzetgazdasági irók közül többen felvetették azt a kérdést, hogy szabad-e fényüzés ellen nyilatkozni. Mert a fényüzésen épül az ipar, kereskedelem, müvészet és irodalom. A fényüzést szerintünk csak mérsékelni lehet és nem szabad megengedni azt, hogy pazarlássá fajuljon.

A pazarlások krónikájában sok esztelen fényüzést találunk, kezdve az olvasztott gyöngyöt evő Kleopátrától a mai fecskefészket emésztő falánkokig.

A miben nincs értelem, az dőreség, az dőre tékozlás és ez nem segit semminek, mert ragályos példát ád, mely követésre csábit.

Mi magyarok elég parádés nemzet vagyunk, temetéseinkben is kidomborul a rangkórság Hiszen életünkben is azzal biztatnak: ugy viseld magadat, hogy prédikációs halott legyen belőled.

Szegény és gazdag egyaránt sok fényüzést fejt ki öröme és bánata napjain. Alig van egy-egy igazán egyszerü temetés

Temetkezési vállalataink valóban jövedelmező iparágot képeznek. Koporsógyárosok, szemfödélkészitők gazdagodnak.

A sok koszoruból kertészek, szalaggyárosok, müvirág-készitők élnek, tehát nemzetgazdasági tényező a temetés. Nem is akarunk mi az ellen beszélni, hogy valakinek szép temetése legyen, csak egy kis gazdálkodásra intjük a közönséget, hogy e temetési kiadásokból juttason valamit a szellemnek is, a mi a koszoruknál jobban megörzi a későbbi kornak az elköltözött nevét.

Egy kiváló férfiu, a kinek nagy ismeretsége van; nem küld koszorut elköltözött ismerőseinek, hanem tiz forintot ád az elhunyt nevében jótékony czélra, egy másik könyveket vesz és azt az elhunyt nevével ellátva szétosztja az iskolás gyermekeknek.

A halottak lelkeüdvéért olvastatott szent misék és az értük mondott imák ápolják igazán a kegyeletet.

Utóbbi időben azt tapasztaljuk, hogy a temetéseken több a költség, a belső részvét és meghatottságnál. Ez okozza aztán azt, hogy a kit eltemetnek, azt gyorsan elfeledik, a halála évfordulóján tartott isteni tiszteleten lassankint a rokonság nem jelenik meg.

A temetőben azonban ott vannak halottak napján a nagy diszletek, nem szivből, de szinből; az emlékezésből rég ki van törölve az, kiért gyertya ég. Szegény ember tovább örzi halottja emlékét, behorpadt, földszinével egyenlő lett sirokra több köny hull, mint a mauzoleumok köveire.

A kegyelet virágait elhozza a szegény és itt a fővárosban fizeti a rettenetes temetőuzsorát, szájától véve el a falatokat.

Mi kerüljük a temetőket, mig a keletiek itt időznek legszivesebben. Ez az ő élvezetük, költői szórakozásuk. Nem félnek a halottak árnyékaitól, keresik emléküket. A feledés nem gyilkol oly rohamosan-e mélázó és önmagában szivesen elmélkedő nép között.

A mi temetőink 10—15 éves sirjait ha nézzük, ott látjuk már a sirkövön a mohát, a rozsdát, a sirhantot nem gondozza senkisem Apára nem gondol a fiu, az özvegy elfelejti megboldogult hitvestársát.

Gyorsan semmisül meg a tegnap is, hát még a tegnapelőtt.

Oh ha azok a sirok virágai beszélni tudnának, mennyi hazugságot lobbanthatnának az élők szemére. A mit azok a koszoruk hizelegtek, egy ilyen elárvult virág szépen megczáfolhatná „A legjobb apának,“ „Feledhetlen testvéremnek“ ma már csak hazugság. Per folyik az osztás miatt „Imádott nőmnek,“ „Szeretett férjemnek“, e felirásokban nem is gondol uj párja karjai között az özvegy. Néhány évig kiviszik még a megmaradt szalagokat, feldiszitik vele a sirt. Később egy-egy ismerős téved oda és elkesereg felette, hogy el van hanyagolva ez a sir.

Bámulják a feldiszitett sirokat, pompás siremlékeket, elragadva nyilatkoznak a fény felett es nem tudják, ki volt az, a kinek ez szól.

Milyen nagy bölcs volt ez az életben bálványozott ember, ki sirkövére nem engedett meg, hogy mást irjanak, csak ezt: Fuit, Volt. Ebben benne van „nincsen“, legalább e nevet olvasó nem kérdi, vajjon ki lehetett.

Mennyi hazugság van a külsőségekben. Valóban elszomoritó tünemény. Az ember még halála után sem őszinte.

Az a szinésznő, kit egykor bálványoztak, rajongva tapsoltak, haló föld porában nyughatik már, neki a halál nem babérokat, de gyomot termel.

El van a sirja hanyagolva.

Egy darabig az egykori irók és müvészek társasága halottak napján mind feldiszitette egy-egy koszoruval az elköltözött irók és művészek sirjait. Ma nem teszi ezt senki.

A kegyelet ápolása ezekkel szemben valódi irodalomtörténet. A legkisebb munkásnak se engedjék behorpadni a sirját. Időnkint mondják el, ki volt. A kinek nincs siremléke, annak emeljenek, hogy az utókor lássa, milyen volt napjainkban a kegyelet.

A napokban bejártam a budapesti temetőket és láttam sok elhanyagolt, sok jeltelen sirt, p. o. az annyira kedvelt kitünő elbeszélőét, Bús Vitézét. Csak egy rózsa van rajta, mit a hitvesi kegyelet, a fel nem váltott özvegyi fátyol ültetett oda. Szegény, szegény beszélő sirok! Elmondhatnák, hogy mily sorsa van a magyar iró özvegyének, ki nem hagyja el férje emlékét és sirját.

Hát a vidéken, is mennyi meg nem jelölt sir van. Vidéki lapoknak nemes alkalom kinálkozik a kegyelet gyakorlására. Azok a temetők tovább állnak fenn mint a főváros gyorsan népesülő sirutczái.

Ne feledjünk el senkit, még a névtelen hősök közül sem. A kegyelet szép vonása az embernek és nemesitője az érzésnek.

Néhány éve egy gyönyörü fekvésü svájczi falucskában laktam huzamosabb ideig. A falu lakói vallásosak voltak; buzgó katholikusok a szivük mélyéig. Nem mult el nap a nélkül, hogy szent-misét ne hallgattak volna. Szép kis templomuk a temető közepén állott s mise előtt is, mise után is ki-ki meglátogatta benne a maga halottjait. Letérdepeltek az igénytelen sirhalmokon s hő ima rebbent el az ajkakról azokért, a kik ott lent porladnak a feltámadás napjáig.

Oh, hogy irigyeltem akkor e boldog halottakat . . .

Vigyázzunk a sirokra, jelöljük meg és imádkozzunk a halottakért.

A lesipuskás.

— Füllentés nélkül való vadászkaland. —

Miniszteri kinevezés folytán jutottam az alföldre. Mint pénzügyi hivatalnokot helyeztek át egy nagy alföldi városba, fogalmazónak az illetékszabáshoz.

Csakhamar igen különös tapasztalatokra tettem szert.

Az emberek ugyanis fölötte sokra becsültek hivatalomban, de azon kivül — tudniillik a magánéletben — alig vettek észre. Mindenütt hüvös fogadtatásra találtam, bántóan mellőztek s még a tarokkpartikba is csak akkor vettek be, ha abszolute nem akadt negyedik.

Pedig dicsekedés nélkül mondhatom, hogy sem jellemem, sem intelligenciám nem szolgáltatott erre okot.

Becsületbeli ügyekben mindig helyt-állottam; háromszor párbajoztam, anélkül, hogy hamarosan meg tudnám mondani, miért.

Azonkivül régi dzsentri családból származom, mely a felvidéken igen magas összeköttetésekkel bir. Ha jól tudom, politikai vértanu is akadt családunkban, de az bizonyos, hogy egyik anyai nagybátyám a kanczelláriánál magas hivatalt viselt és sógoromnak az unokafivére most is cs. és kir. kamarás.

Mi kifogásuk volt tehát az alföldi uri ember-knek ellenem? Ezt is megtudtam elég hamar.

Tudvalevő dolog ugyanis, hogy az alföldön minden vasalt inggallért viselő ember született vadász, hogy ott a nemességet nem az ősök, hanem az agarak, vizslák és kopók száma után taksálják Mintha csak valamennyien Nimródnak törvényes utódai volnának, még a jámbor boltos-legények is született sportsmanek. Az ember nem mehet egy trafikba, a nélkül, hogy egy vadászkutyának a farkára ne hágjon.

Nekem pedig soha életemben puska nem volt a kezemben. — Nyulat, őzet, fáczánt csak a természetrajzból és a vendéglő étlapjairól ismertem. Ez utóbbiakhoz pedig igen sok kétség fér, mint azt egy főpinczér nekem elmagyarázta. Sok vad disznót eszik meg az ember, a mit Kőbányán hizlalnak.

Miután egy félévig a lealáztatások és nyilvánvaló mellőzések egész sorát végigszenvedtem, arra az elhatározásra jutottam, hogy én is fölcsapok Nimródnak.

Vettem puskát, váltottam vadászjegyet és béreltem területet. Rendesen estefelé indultam el vadászni, mikor az utczák legnépesebbek — állig fölfegyverkezve, hogy mindenki lásson.

Erősen ügyet vetettem, hogy a vadásztoilettem kifogástalan legyen; szürke nemezkalapom tollforgójában ötféle szárnyasnak tollazata diszlett.

Nos, a várt hatás nem maradt el. Szemlátomást tapasztaltam, hogy mint nyilik meg az emberek kedélye előttem, köszöntéseimet szivesebben fogadták, a kézszoritások hőfoka emelkedett, sőt a tarokknál sem szidtak oly kiméletlenül, mint azelőtt.

Lassankint arra is méltattak ismerőseim, hogy elbeszélték előttem vadász kalandjaikat. Ezeknek nagyobb része olyan ismerősnek tünt fel előttem. Talán olvastam őket valahol

Hanem annyi bizonyos, hogy — noha sürün vonultam ki gyilkoló szerszámjaimmal — soha egy szál vadat nem ejtettem. Lehet, hogy néhányat megsebesitettem, de hát ezekről a sérülésekről nem lehet vizum repertumot kiállittatni.

Már kezdtek is fölöttem gunyolódni. Akárhányszor tapasztaltam, hogy mikor a kaszinóba belépek, valamennyien hangosan kaczagnak, de a hahota azonnal elnémul, mihelyt engem észrevesznek.

Világos, hogy engem nevetnek. Bántott ugyan a dolog, de nem vehettem tőlük rossz néven. Az olyan vadász, ki nem ejt zsákmányt, kész zsákmánya az elmés fogaknak.

E bosszantó helyzet azonban nem sokáig tartott. Egy szerencsés véletlen egyszerre megváltoztatta a világ előtt való pozicziómat.

A dolog ugy történt, hogy egy napon Jánost, az irodaszolgát arra kértem, hogy tisztitsa meg vadászfegyveremet.

— Ért hozzá? — kérdém tőle.

— Meghiszem azt, — válaszolt ő fölényes mosolylyal, — nincs a Tiszántul nálam különb vadászember.

— Ugyan? — mondám némi kétkedéssel

— De már azt elhiheti tekintetes uram, háromszor voltam orvvadászatért elcsukva.

Ez a kijelentés roppantul imponált, jobban, mintha azt mondta volna, hogy három emberéletet mentett meg. Micsoda veszedelmes vadoló lehet az, kit háromszor egymásután csuknak el.

— Hát sok vadat lőtt már maga János? — kérdém tőle a legnyájasabb hangon.

— Amennyi elém került, — válaszolt ő minden henczegéstől ment határozottsággal.

— Ejnye no! — mondám bizalmaskodva — szeretném magát kipróbálni, legközelebb elviszem magammal vadászni.

— El is megyek, — mondá rendithetlen nyugalommal.

Meg kell vallanom, hogy János egy szikrát sem tulzott. Az első közös kiránduláskor háromból három fogolylyal és öt fürjjel tértünk haza, a mely eredményhez én csak annyiban járultam, hogy leültem egy zsombékra és ott czigarettázva hallgattam a János által elkövetett puffogásokat.

Hazafelé jövet egy kényes kérdést akartam előtte megpenditeni, de nem tudtam, hogy miként fogjak hozzá.

A derék János azonban megelőzött a következő kijelentéssel:

— Aztán tekintetes uram, nem kell ám azt senkinek az orrára kötni, hogy én lőttem ezt a néhány apró jószágot.

Bármennyire is el voltam ragadtatva e szavak által, a tisztesség még egy halvány lobbot vetett bennem.

— De János, csak nem mondhatom, hogy én . . .

Miért ne? A többiek is ugy tesznek, még a gróf urak is.

Ez a nyilatkozat teljesen megnyugtatott. Ha az arisztokratáknak szabad mások által lőtt szárnyasok tollával ékeskedni, miért ne volna nekem is szabad? Ha a törvény előtt egyenlők vagyunk, mért ne lennénk egyformák a füllentések terén? Ez már csak tiszta demokrata logika.

Ettől kezdve felejthetetlenül kedves napokat éltem. — János rakásra lőtte a vadakat és az én nimbuszom hallatlanul növekedett.

Soha sem felejtem el, hogy minő lekötelező mosolylyal üdvözölt a számtanácsos ur szép, fiatal felesége, kinek a vadakkal kedveskedtem.

Minden egyes küldemény után a tanácsos ur leereszkedő nyájassággal lépett be hozzám a hivatalba s igy szólt:

— Nőm megkért, hogy önnek megköszönjem a szivességet. Annyi szépet beszél önről, hogy más ember a helyzetemben féltékeny lenne . . .

Csak az zsenirozott, hogy ezeknek az üzeneteknek néha János is fültanuja volt. Ilyenkor, azt hiszem, kissé elpirultam De ez csak eleinte történt, később egészen beleéltem magamat vadász nagyságomba s olyan folyékonyan füllentettem vadász kalandokat, mintha magától Nimródtól szereztem volna diplomát.

Emlékszem, hogy — mikor egy izben a tanácsosáknál nagy estély volt — a szép asszony igy üdvözölt valamennyi vendég füle halatára:

— Ah, itt jön az est hőse, mert tudniok kell hölgyeim és uraim, hogy azokat a szalonkákat, — mik ma az asztalra kerülnek — a fogalmazó ur lőtte. Ez aztán derék vadász.

Az ellenőrné, kinek szintén küldtem néha vadat, sietett magasztalásomat megtóditani.

— Bizonyosan tudom, hogy mi leszünk az elsők, kik az idén szalonka pecsenyét eszünk.

Mire én kissé erőltetett könnyedséggel igy válaszoltam:

— Hja, a szalonka különös állat. Annak elejtéséhez nem elég a lövési ügyesség, ismerni kell természetét, hajlamait, szeszélyeit, tudni kell, mikor huz stb. stb.

Szóval elmondtam mindazt, a mit utközben Jánostól hallottam, mint saját tapasztalásomat.

Hanem látni kellett volna, hogy milyen feltünő módon favorizáltam én János urat.

A borravalókról nem is szólok, de egyszer azon kaptam magamat rajta, hogy szivartárczámban egy regalitász és egy kuba szivar között válogatva, az elsőt neki adtam, én pedig a kubára gyujtottam rá. Ha senki sem volt jelen, mindig kezet szoritottam vele s behatóan tudakoltam egészségi állapotát.

Pedig alapjában véve igen hanyag fráter volt, de én inkább a nyelvembe haraptam volna, sem hogy megfeddjem. Egy izben egy fontos aktát elfelejtett az adóhivatalba vinni.

— Hát azt mért nem vitte el? — kérdém tőle.

— Mert másutt volt dolgom. Nem vagyok én madár, hogy két helyen is lehessek egyszerre.

Én ugyan eddig nem ismertem a madárnak azt a természetét, hogy két helyen tud egyszerre lenni, de azért hallgattam és magam vittem át az okmányt az adóhivatalba.

De hát minden földi boldogságnak mulandóság a végzete. Az én vadászdicsőségem sokkal földibb boldogság volt, sem hogy e sorsát elkerülhette volna.

Képzelhetik kinos meglepetésemet, midőn egy napon a tanácsos ur tudatta, velem, hogy Jánost elsőrangu irodaszolgának léptették elő s egyuttal áthelyezték a pénzügyi igazgatósághoz.

— Örvendek, hogy megszabadulunk tőle, — mondá kezeit dörzsölgetve.

Szerettem volna szemébe mondani, hogy nem örülnél olyan nagyon, ha tudnád, hogy ezentul nem vásik a fogad finom vad pecsenyékben.

De természetesen hallgatnom kellett.

Szomoruan vettem bucsut Jánostól. Ő is igen meg volt indulva, de azért ellátott egy csomó jó tanáccsal s elvitte egy még nagyobb csomó szivaromat.

Ezentul még nagyobb szenvedélylyel vetettem magamat a vadászatra.

Remegtem ugyanis attól a gondolattól, hogy János távozásával nimbuszom rohamosan meg fog csappanni. Ugy hozzászoktam már az ünnepeltetéshez . . . milyen keserves lenne azt nélkülözni. — Mit fog a tanácsosné mondani?

Egy kegyetlen hideg téli napon nyulra indultam vadászni a kántor vizslájával, ki az okos állatot az én dresszurámra bizta.

Messze haladtam el a Körös partján a magas töltésen, a nélkül, hogy egy nyulfarkkal is találkoztam volna

Egyszerre a túlsó parton egy kuvasz kutya tünik fel, vicsoritó nagy fehér fogakkal. Egyenesen felém látszott törtetni a tulsó oldal nádasa közül. Féltem, hogy a rámbizott kutyát megmarja s azért letértem a töltésről. de alig néhány pillanat mulva a kiéhezett dög az innenső part töltésén jelenik meg, alig tiz lépésnyire tőlem s dühösen harapni kezdi a havat

Vizslám borzasztóan kezdett szükölni és vonitani.

Én, nehogy valami baja essék, indulatosan fölkaptam a puskát, czélba vettem s a jövő pillanatban a kuvasz élettelenül gurult le a töltésen.

Épen lábaimhoz esett. Jól megnéztem, ocsmány kinézésü tanyai komondorhoz hasonlitott, koplalásról tanuskodó sovány bordákkal s ijesztő nagyságu fogakkal.

— No ezzel röviden bántam e, gondolám kissé röstelkedve, hogy kutyát lőttem agyon. Ha a gazdája megtudja, még pört akaszt a nyakamba. De hát miért is nem tartják az ilyen dühös állatokat lánczon?

E pillanatban a gát egyik kanyarulatánál vidám száncsöngést hallok. Azonnal megismertem a szánt és tulajdonosát, ki maga hajtotta a lovakat. A fináncbiztos volt.

Én, — nehogy a meglőtt kutyával együtt találjon — egy szökéssel átkerültem a gát tulsó felére; a füzfák eltakartak, nem vehetett észre. Ott vártam, mig a szán tova repült.

Nagyon sokáig kellett várnom mert a szán megállott. Roppant kiváncsiság futott el.

Fölkusztam ismét a gátra s egy fatörzs mögül nagy csodálkozással láttam, hogy a fináncz-biztos ur az általam meglőtt kutyával veszödik, fölemeli s a szán saroglyájába teszi.

Azzal a lovak közé csap s a szán tovaröpül a város felé.

Az igazat megvallva, jóizüt nevettem a biztos ur e manipulácziján. Mit akarhat azzal a meglőtt kutyával? No ezen még valamikor jóizüt fogunk kaczagni az ő rovására. Ezzel a megnyugtató érzéssel magam is hazafelé bandukoltam

Mikor a kaszinóba léptem, a doktor azzal fogadott:

— Nos, lőtt-e valamit?

— Ha nem volt szerencsém, a puskámat se sütöttem el.

— Képzelje, a finánczbiztosnak milyen disznója volt.

— A finánczbiztosnak?

— Igen, neki; gondolja csak, az a fuser egy gyönyörü farkast lőtt De milyen remek példányt. Éppen megyünk megnézni.

— De már azt magam is megnézem, — mondám nyugtalan sejtelmektől meglepetve.

Néhány percz mulva a finánczbiztos házához értünk, hol már vagy harminczan állottak a folyosón, nézegetve az elejtett farkast. Én is megnéztem. Mit mondjak? Az én komondorkutyám volt, vagyis az az állat, a melyet annak néztem.

Képzeljék el helyzetemet; egy farkast lőttem s nem reklamálhattam magamnak, söt egy félórán át hallanom kellett a legilletékesebb ajkakról, hogy ez egyike volt a legremekebb lövéseknek. Épen fültövön érte.

— Pingálni sem lehet szebb lövést, — kiáltá az egyik öreg vadász.

— Hja, erösen czélba vettem — mondá a finánczbiztos, diadalmasan körülhordozva tekintetét, — az ember puskája elé nem mindennap kerül farkas.

Ah, mint szerettem volna fölkiáltani: te nyomorult henczegő, hát nem én löttem le a gát tetejéről? . . .

De nem szólhattam, először azért, mert a doktornak csak az imént mondtam, hogy a puskámat sem sütöttem el, másodszor örök időkre blamáltam volna magamat, ha megtudják, hogy vadászlétemre nem ismertem rá a farkasra. Fogvicsoritva, de szótlanul kellett tehát hallgatnom, mint dicsöitik a nyomorult henczegőt.

Igaz, hogy én is henczegtem valamikor, de csak hitvány, szelid szárnyasokkal, mig ez a nyomorult egy gyönyörü farkast mer elorozni tőlem.

Ettől kezdve halálos gyülölséget éreztem a finánczbiztos iránt, markom mindig ökölbe szorult, valahányszor vele találkoztam. Ő pedig oly fölfuvalkodottan lépegetett, mintha Golliát nem Julius Czézár, hanem ő hóditotta volna meg . . .

Szerencse, hogy nemsokára engem is áthelyeztek, különben nem tudom, hogy mire ragadott volna dühöm. Mert végre is mit ér halomra lövöldözni a sivatag oroszlánjait, Bengália tigriseit és Nubia párduczait, ha az ember nem dicsekedhetik velük!

Ez csak elég világos.

Zöldi Márton.

A legelső magyar korcsolyázóról.

Piskárosi Szilágyi Sámuel, Szilágyi Márton debreczeni theológia professor fia szül. 1719. feb. 19 én Debreczenben Tanult Debreczenben. 12 esztendős korában a görög nyelvben annyira ment, hogy praessé, vagy közönséges tanitóvá tétetett azon nyelvből és azt bámulásra méltó elömenetellel tanitotta. Pünkösd csonka hetében hozzá fogván a zsidó nyelv tanulásához, karácsonyra az egész zsidó bibliát akár hol nyitotta ki, forditani és a gramatica szerint resolválni tudta. Atyja 1735-ben a maga költségén külföldi akadémiákra küldte tanulni.

Bernában, a mikor tanitói megismerték, nem mint tanitványukkal, hanem mint hozzájuk hasonló tudóssal társalkodtak. Az akkori főconsul báró Escher vele megismerkedvén, fiának nevelését reá bizta.

Itt megmutatta, hogy nem csak az akad. tudományokban, hanem a katonai és testi gyakorlásokban is különös figyelmet érdemlő ifju. Midőn ugyan is a campus martiuson a bernai consul a helvétusoknak megmutatni akarta, hogy a magyar huszár mint viseli magát a hadban. Szilágyi Sámuelt kérte fel, hogy egy magyar paripát, minémü egynéhány válogatott volt az istállójában, huszárosan készitessen számára, másik paripát pedig az ő urfiának, hogy megmutathassa, mint fogja el a magyar huszár éppen az ellenséget. Ámbár nehezen, de csak ugyan megengedte a konsul, hogy Szilágyi Sámuel azt az ő egyetlen egy fián mutassa meg. Kimegy hát Szilágyi Sámuel az urfival a campus martiusra s az urfinak, mint szokták mondani „egér utat" ád, hogy sebessen nyargaljon el és mint egy 40 lépésnyire előre haladván, kardját Szilágyi Sámuel kirántja, s ujjában fogja keresztül és utánna nyargalván, sebes nyargalásban az urfit ugy kikapja a nyeregből, mintha ott se lett volna, s ölébe vévén, ugy nyargalt vissza édes szüleihez és kedves fiukat *épen* kezükbe adta, a mely katonai próbát és játékot a temérdek sokaság látván Szilágyi Sámuel ez által sok főembereknek ösmerettségébe jutott. A katonai gyakorlást s kard forgatást, hogy igen jól tudta, abból ide benn a hazában sokszor próbát tett. Egy minutum alatt ötször lött és a háza folyósójáról pisztolylyal lövöldözte a fecskéket s igen ritkán hibázott. Ezen minémüségéről a katonai rend előtt is ismeretessé lévén, sok katonai főtisztek gyakran meglátogatták ötet.

Egy jele az ő testi gyakorlásokban való gyakoroltságának az is, hogy Hollandiában a a jégen való korcsolyázást annyira vitte, hogy ifjantan sok uraságok jelenlétében, a megfagyott Hortobágy hátára pohár borokat rakatott le messze egymástól s ő a korcsolyán megindulván, a parton pedig egy jó paripát futtatván, ez vele el nem érkezett, ő pedig abban a sebes futásban kapkodta fel a pohár borokat és kiiván, megint letette legsebesebben való mentében. Oly ereje volt azonban, hogy próbából vágott annyi fát egy pár óra alatt, mint a napszámos egész nap.

Állatvédő egyesület.

Az „*orsz. állatvédő egyesület*" f. hó 8-ikán tartotta választmányi ülését, melyen az igazgató többek között bejelentette, hogy az egyesület „állatvédők törvénykönyve" czimü kiadványát ujabban a nagyobb városok rendőrkapitányi hivatalainak szétosztás végett több száz példányban ingyen megküldte. Bejelenti továbbá, hogy az állatvédelmi falitábla czimü kiadványt ujabban kültelki olyan helyiségekben nagyszámban kifüggesztette az egyesület, ahol kocsisok és állatgondozók sürübben megfordulnak. Szétosztatott továbbá az egyesület bérkocsisok között eddig 200 példányt a „*Lógondozás*" czimü populáris müből. Jövő évi „Ajándék könyvecske" czimü kiadványa számára alkalmas anyagot szerzendő, három rendbeli irodalmi pályázatot hirdetett, egyfelől a tanitók kaszinója utján, másfelöl két közép iskola felsőbb osztálya hallgatói körében. Tervbe vette az egyesület azt, hogy további madár-etető helyek berendezésével a székes-főváros temetőiben is védelmére kél a hasznos éneklő madaraknak s akcziót inditott arra nézve, hogy az ily szárnyasokkal való nagymérvü kereskedésnek gát emeltessék. Az egyesület igazgatója folytatólagos előadást tartott a házi állatok rossz szokásairól, mit az egybegyültek nagy érdeklődéssel hallgattak. Az egyesület tagjainak száma jelenleg 1491, ide nem számitva az alapitó tagokat A tagsági dij egy évre 2 korona.

Kérjük azokat, kik az 1898-ik és 1899-ik évre előfizetéssel tartoznak, hogy azt mielőbb Buda, I., Városmajor-utcza 28 sz. alá a kiadóhivatalba beküldeni szíveskedjenek.

Kérjük barátainkat, hogy A Magyart ismerőseik között terjeszszék.

A Zerge-vadász.

Bizony igy van és nem másként, hogy *A Zerge-vadász* ma is kedves tanyája a vidám társaságoknak. Ugy mint régen a kik a főváros legmesszebb részeiből a jó ételt és jó bort kedvelik, télen is kedves kiránduló helyüknek tartják és szivesen keresik fel. A Zerge-vadászt ismert polgártársunk *Schwarzman Gusztáv* vette át, ki magyar kedélyességgel látja el a vendéget. Tiszta pohárba tiszta magyar bort tölt s valódi magyar konyhájából izletes ételekkel pontosan és jutányosan szolgál. A *Zerge-vadász*-ig télen is a legszebb séta. Jó uton lehet oda jutni. Villamoson az *Uj Szt. János kórházig*, *Dió árok-út 1. sz.* alatt van a *Zerge-vadász*. Minden héten *disznótor*-Ajánljuk a közönségnek ezt a kitünő helyet.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság.

4038/T. 99. szám.

Közvetlen hálókocsik Budapest d. v. és Ala között.

Folyó évi október hó 1-jétől Budapest d. v.-ről Prageihof-Marburg-Franzensfestén át az olasz határig Ala-ra és onnét forditott irányban Budapest d. v.-ra (a 201—1—402—4, illetőleg a 3—401—1—202 sz. gyorsvonatoknál) oly közvetlen kocsik közlekednek, melyek egy-egy I. és II. osztályu közvetlen kocsiszakaszon kivül még két I. oszt. hálóhelylyel birnak.

Ezen hálókocsikat a Meranbe utazók Bozenig, az Arcoba és Réva-ra (Gardató) utazók Mori állomásig használhatják.

Az I. osztályu hálóhelyek használatáért a gyorsvonatra érvényes I. oszt. menetjegyeken felül Budapest d. v.-ról Ala-ig vagy megforditva 20 korona illeték fizetendő. Ezen hálóhely-illeték a hálóhely használatánál ugy az egész Budapest d. v.—alai vagy forditott utra, mint a részvonalon megtett utra (például Budspest d. v.—Villach, Bozen-Gries-Nagy-Kanizsa) is alkalmaztatik.

Téli üdülő- és gyógyhelyek a déli vasut mentén.

Vonatösszeköttetések és menetárak Budapestről (déli vasut pályaudvara.)

Abbazia: N.-Kanizsa-Pragerhofon át, Budapest, d. v. ind. 8 00 reggel, 8 00 este; Abbazia-Mattuglie érk. 8·56 este, 9·17 d. e. Menettérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt 52·08 frt, II. oszt. 37 28 frt, III. oszt. 23 89 frt. **Görz**: N.-Kanizsa-Pragerhofon át, Budapest, d. v. ind. 8 00 reggel, 8 00 este, 9.25 este: Görz érk. 9·47 este, 10·08 d. e., 6·34 este. Menettérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. osz. 55·79 frt., II. oszt. 40·08 frt., III. oszt. 25·58 frt. **Bozen-Gries**: N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburgon át, Budapest, d. v. ind. 8.00 reggel, 8.00 este. Bozen-Gries érk. 5·53 reggel, 1·42 d. u. Menettérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 62·34 frt., II. osz. 44·66 frt., III. 28·90 frt., továbbá 90 napig érvényes menetjegy füzetek megszakitható oszt. 45·20 frt., III. oszt. 31·59 frt. **Meran**: N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburgon át, Budapest, d. v. ind 8·00 reggel, 8 00 este; Meran érk. 7·36 d. e, 2·59 d. u. Menettérti jegyek 30 napi érvényességgel Bozen-Griesig gyorsvonatokra: I. oszt. 62 34 frt, II. oszt. 44.66 frt., III. oszt 28·90 frt., továbbá Bozen-Griesig 90 napig érvényes menetjegy-füzetek megszakitható utazásokra, gyorsvonatokra: I. oszt. 56·10 frt, II oszt. 45 20 frt., III oszt. 31·59 frt. **Arco:** N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburgon át, Budapest d. v. ind. 8 00 reggel 8·00 este; Arco érk. 9 50 d. e. 5.09 d. u. Menettérti jegyek Mori állomásig 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 66 05 frt., II. oszt. 47·46 frt., III. oszt. 30 77 frt.

Közgyülés.

Az „Első magyar részvény-serfőződe"

t. c. részvényesei ezennel tisztelettel meghivatnak a **folyó évi november hó 19-én délelőtti 11 órakor** a társaság VIII., Esterházy-utca 6. sz. saját háza első emeleti irodahelyiségében tartandó

XXXII. rendes közgyülésére.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság évi jelenté-e, a főlügyelő-bizottság által megvizsgált mérleg előterjesztése, a kifizetendő osztalék megállapitása és a fölmentés megadása.

2. Négy igazgatósági és egy főlügyelő-bizottsági tag választása.

Azon t. c. részvényesek, kik szavazó jogukat gyakorolni óhajtják, sziveskedjenek részvényeiket szelvényeikkel együtt az alapszabályok 13. §-a értelmében legalább **két nappal** a közgyülés előtt, a társaság penztáránál (VIII., Esterházy-utca 6. szám, I. emelet) téritvény ellenében letenni, hol a felügyelő-bizottság által megvizsgált és helybenhagyott mérleg, valamint az igazgatóság és főlügyelő-bizottság jelentései, nyolc nappal a közgyülés előtt a részvényes uraknak rendelkezésére állanak.

Budapest, 1899. október 27.

Az igazgatóság.

Litografiai müintézet
könyvnyomda
könyomda
Kaufmann József
Budapest,
V., Arany János-utcza 4.
— Telefon 39—72. —

4387.
Kb. 899. szám.

Hirdetmény.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun-vármegye közigazgatási bizottsága részéről közhirré tétetik, hogy a **Vörösvár-szentiváni bányavasut czéljaira Solymár községben** szükséges ingatlanok kisajátitási tervei **Solymár község házánál** közszemlére kitétettek s a tárgyalás határnapja ugyanott **1899. évi deczember hó 5-ének d. e. 8½ órájára** kitüzetett, mely alkalommal a kiküldött bizottság a kisajátitási terv megállapitása felett akkor is érdemileg fog határozni, ha a tárgyaláson a kisajátitást szenvedő birtokosok közül egy sem jelennék meg s hogy a megjelenés elmulasztása miatt igazolásnak helye nincs.

Kelt Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közigazgatási bizottságának, Budapesten, 1899. november 9-én tartott ülésén.

BENICZKY
főispán mint elnök.

GANZ és TÁRSA

VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR-RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

KÉSZIT:

A) **gépeket és épitési munkákat teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Specziálitási B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek- és ágygolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra örléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.

Vizikeret nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól. — **Zsilipek, csővezetékek frictiók kapcsolások rotatiós dynamoméretek. Aczélöntés.**

„REGGELI UJSÁG"

fogyasztási czikkeket szállitó-vállalat részvénytársaság

József-körut 19.

Liszt, kenyér, füszerek hus, zsirnemü, szárnyas, tojás, csemegék, sör, bor, pezsgő, fa és szén jó minőségben, jutányosan házhoz szállitva.

Kivánatra megrendelési bárczák.

Részletes árujegyzék a **Reggeli Ujságban.** Előfizetési ára a lapnak egy hóra 30 kr, vidékre 50 krajczár.

A czikkek megrendelhetők az ujság kihordónál.

A szallitás Budára gyors és pontos.

Jutalom.

Száz korona jutalmat fizet **Karikás Lajos** annak, ki magyar-utczai éttermében divatossá vált **Szélfütty** villás-reggelijének történeti értelmét megfejti.

Csakis az étterem látogatóinak lehet pályázni.

Reggeltől éjfélig teritve. Egész nap kimérése az Oceánon tul is hoditó képes **kadarka bornak** és **bur sillernek.**

Vidékiek otthona. Közel a szinházhoz, megyeházhoz, törvényszékhez, országházhoz.

Rózsa A. Lipót és Társa

BUDAPEST, II. ker., FAZEKAS-TÉR 3. szám, (Református templommal szemben.)

Női divat, confectió és gyászruha áruház.

Selyem- és flanell-bluzokban legnagyobb raktár.

Gyászruhák 6 óra alatt készittetnek.

Csakis nálunk lehet kapni!

Női télikabát	6.—	frttól	följebb
Finom szőrmediszszel	8.—	„	„
Legfinomabb	12.—	„	„
Hosszu paletot	12.—	„	„
Leány télikabát	4.—	„	„
Szőrmegallér	8.—	„	„
Női angolruhák	15.—	„	„
„ elegáns selyemruhák	25.—	„	„
„ ruhaposztók, minden szinben 120 cm.	—.60	„	„
„ ruha, selyem, fekete és szines	1.—	„	„

Nyomatott Kaufmann József kő- és könyvnyomdájában Budapest, V., Arany János-utcza 4.

Karácsonyhava (Deczember) 21.

BUDA ÉS VIDÉKE

szórakoztató lapja „A MAGYAR“

SZERKESZTI: **mindszenti ERDÉLYI GYULA.**

A „Buda és Vidéke“ előfizetési ára: **6 frt egy évre.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **I. ker., Városmajor-uteza 28. sz.**

A „Buda és Vidéke“ kiadása a „Magyar“ **egy évre 1 frt 20 kr.**

Itt a század.

Emlékül Kapczy Vilmos barátomnak.

Itt a század! Süssétek meg!
Hol az ember belőle?
Bár vizsgálom, bár kutatom,
Nem tudok én felőle.

Ha olyan lessz, mint az elmult
Kár volt akkor születni.
Bölcsőjében forrázzák le
És jó lessz, eltemetni.

Ha lehetne, ámde elfut:
Pányvát nem tür az idő.
Villám is csak bolha hozzá
Nincs rajta kerékkötő.

Percz csak az idő ölében
A század és szuszszanás . . .
Leörli nagy hamarjában
Elmult s jön helyébe más.

Adjon Isten Ifju század!
Átéltem ösöd felét . . .
Te most piros örömet hozz
Az termett sok feketét.

A mi még jut rám belőled
Azt vigan élhessem át.
Boszankodó küzdő élet
Nem ér biz egy fakovát,

Eddig sok volt a morzsából.
Jusson ki már jó falat.
Aranyat is láthasson az
Ki megállta a sarat.

Hagyd kivül a küszöbödön,
A mi nekünk keserü.
Elég volt a borulásból
Váltsa fel azt a derü.

Bizony Isten a menténken
Nincsen posztó, csupa folt.
Kutyába sem vesz bennünket,
Óláh, német meg a tót.

Ur a kakas szemétdombján.
Mindig magának kapar.
De ki másnak adja zsirját,
Intő példa a magyar.

Ha te is ugy emésztődöl,
Mint elkopott elődöd.
Majd a ki a nyomodba lép,
Huszért ad huszonötöt.

Azért század! ifju század!
A neved még ne nevess,
Borsodzik a hátam tőle,
Hátra van a bableves.

Olyan kozmás, mint anyádé,
Benne a hus nem dagad.
Oh sótalan, szegény század.
Erre el ne bizd magad.

Minden mi uj kedves vendég,
Tejbe-vajba fürdetik.
De a ki már harmadnapos
A kuczkóba ültetik.

Ma dicsérnek, ölelgetnek,
Emelik a kalapot.
Holnap a fejedtől kérdik
Kemény-e a somfabot?

Erdélyi Gyula.

Mikulás mester.

— Jók legyetek gyerekek, hogy el ne kerülje a házat a Mikulás . . . igy szólt édesanyám és tisztogatta tovább az ablakot, a mivel nagyon felületesen bibelődött a szolgáló.

Mi már előre örültünk és számitgattuk, hogy mit is rak a czipőnkbe a Mikulás bácsi Mikulás a karácsonyi örömök főpróbája, mindig hozott valamit a czipőkbe. Eddig még nem felejtette el sem az almát, sem a mogyorót, sem a virgácsot.

Két három hétig mulattunk rajta. A milyen kinos az élesben a várakozás, oly édes a gyermekkorban. Az élet legnagyobb kinja, az apróság legnagyobb öröme.

Esténkint a cselédekkel beszélgettünk a Mikulásról. Dajkánk Kata, mint világlátott asszony beszélt a Krampuszról is, a rosszak Mikulásáról. Mert kétféle van a jók és rosszak Mikulása. A rosszaké jön lánczczal, putonnal, mint a macskabőr Mikulás.

Féltünk tőle és mégis szerettünk volna látni egy ilyen igazit . . .

Miklós ugyancsak megrázta a szakállát. Hideg volt. Tiszta buzával se lehetett volna kicsalni a verebeket. Elásták magokat kazalba, boglyába.

A szél verte az ablakot. Jó lelket nem hordozhatott semmi szél, hanem bele kapczáskodott fába, tetőbe s üvöltött rémesen. Féltünk, hogy ha ilyen rosszkedvü a Mikulás elfelejtkezik a czipőinkről.

Tarka kutyánk vendégriasztó ugatása keveredett bele a szél muzsikájába.

Vajon ki az, ki ilyen időben nincs otthon? A Mikulás, bizonyára a Mikulás jön.

János a pitvaros abbanhagyta a kukoricza morzsolást s felkelt megnézni, kit, mit ugat a Tarka. Mert a Tarka még a holdvilágot sem ugatta hiába.

János egy torzonborz kopott embert vezetett be a konyhába.

— Jaj a rossz Mikulás kiáltottuk mi és elbujtunk Kata mellé.

Az idegen alázatos hangon köszönt jó estvét és kezeit melegetni kezdé a tüzhelyen.

János, mintha mi sem történt volna, maga alá kapta a fejős széket, melynek végében vizszinént vert be egy kést és tovább morzsolta a kukoriczát.

Egy darabig nem beczélt senki. Az idegen félig fagyottan élvezte a meleget és látszott, hogy didergése kiengesztelődik.

János fogott a beszédbe. Nem akar már enni az egyik hizó. Nincs erre más orvosság csak a kés. Jobb szerette volna, ha előbb a malaczot ölik meg, de hát ennek már igy fordult a sora.

Kata aggódott azon, ki szurja le a disznót? Holnap, holnapután, meg azután Takács Gyurának még meghalni is alig van ideje. Pörkölni nem is tudja más a sertést. Ez a hizó pedig szalonnának való.

János sem tudott eligazodni, hogy kit hivjon meg. Ez lassú, a másik szeles. Ez sófukar, a másik ingyen áldásnak tartja a sót.

Az idegen dult ábrázata a jó meleg tüzhely mellett kiderült s pislogva nézett körül a konyhában, azután lassú reszkető hangon mondá:

— Majd megölöm én.

Ölni csak könnyü, de savát, borsát megadni az már más.

— Ne busuljon azon kigyelmed, megadom én savát-borsát, egész életemben öltem.

Mi erre ijedten bujtunk össze. Szerettünk volna elszaladni, de nem mertünk. Ez nem lehet más, mint a rosszak Mikulása. Különben János és Kata is megkérdeznék tőle, honnan jött, hova megy?

Oda pillantottunk az idegen szeredására tele volt késsel, fejszével és egyéb gyilkoló szerszámokkal . . .

Véletlenségből Kata is oda nézett . . .

— Hát azután igazán tud ölni . . .

— Tanult mesterségem.

Jézus Mária ez a csunya ember még a jó Mikulást is megölheti és bizonyosan ő a rossz Mikulás.

— Majd megjelentem az asszonynak mondá Kata és felkölt. Mi a szoknyájába kapaszkodtunk és szöktünk ki utánna a konyhából. Nem is mentünk ki többé egész a lefekvésig.

Édes anyám és Kata kimentek s mi a kályha mellé huzódtunk s reszkedtünk, mint ő előbb, mikor bejött a hidegről.

Végre bejött édesanyám.

— Csakugyan megöli a jó *Mikulást* ez a rosz *Mikulás?* kérdém.

— Meg a pusit . . holnap . . .

— Eljön a jó Mikulás édesanyám?

El csak feküdjetek le . . .

Lefeküdtünk s magunkra huztuk még fejünk fölé is a takarót s még álmunkban is láttuk a sok kést meg baltát.

Reggel csakugyan ott volt a czipőben, a mit a Mikulás hozott. Mikor az ablakhoz szaladtam, kivenni a sok jót láttam, hogy kinn az udvaron tüz ég s ott áll fehér köténynyel a torzonborz idegen.

Még se lehetett ez a rossz Mikulás. Felöltöztünk és néztük, hogy bontja a sertést, hogy vág, aprit s tizórára már volt egy kis szive, mája, veséje megfölve az öreg ártásnak. Ettünk belőle jóizüen.

Akkor már megtudtuk, hogy csak disznókat ölt ez az ember. Eltévedett ugy került hozzánk melegedni . . . A másik pusztán volt disznótölni s mikor a városba akart menni eltévesztette az utat . . .

Becsületesen elvégezte a dolgát. A vendégek a disznótorban dicsérték minden apró-

lékot. Az édesapám be is hivatta egy pohár borra.

A keresztapám, ki szintén a városban lakott jól ismerte. Köteles mester volt, de eljárt bellérkedni is, meg káposztát vágni és káposztát taposni. Kinálgatta is:

— Igyék Mikulás mester.

Mikor kiment a dolgát folytatni kinoztam a keresztapámat, mondja meg miért hivják ezt a bácsit *Mikulás* mesternek? Talán ő a tanitója a Mikulásoknak, vagy ő őrzi egész évben őket?

Keresztapám azt tartotta, hogy még kicsi vagyok, nem értem meg a miért Mikulás majd ha megnövök elbeszéli.

Ezután sokszor ölt nálunk sertést a *Mikulás*. Megszerettük. Sok szép mesét mesélt. Eltréfált velünk. Találós meséket adott Játékokra tanitott. Alig vártuk a disznóölést, mert a mi kedvünkért csak öt hivták.

Nyolcz ősz mult el mikor a keresztapám is beváltotta igéretét, s elbeszélte a Mikulás mester történetét. Letettem az érettségi vizsgát, tehát megértem ehez a historiához.

Még Angliában is szokatlan, Amerikában is ritka, hát Magyarországon valóságosan hihetetlen . . . . Igy kezdette keresztapám a meséjét.

Ezt a Mikulás mestert igazán Mörjey Miklósnak hivják. Becsületes uri családból való. Sok atyjafia van a vármegyében. Iskolákat végezett, azután megválasztották a vármegyében esküdtnek.

Asszonynéniknek uram bátyáméknak mindjárt akadt dolguk. Elkezdték házasitani, kinálták ezt, kinálták azt. Ha a szökékből kifogytak, elkezdték a barnán. Ajánlottak minden ujjára öt asszonyt. Mind a megyebeli családokból. Miklósnak nem tetszett egy sem, de annál inkább tetszett a *Gémes* köteles leánya *Ella*.

Járt utánna éjjel-nappal. Asszonynének, urambátyámék, mintha meg se látták volna. Majd kijárja a bolondját s a kaland után becsületesen házasodik. Csakhogy a kaland komolyan végződött *Mörjey Miklós* megesküdött *Ellával*.

No, hiszen ennél se kellett több. A sok leányos mama elkezdette a megszokást és ugy levágtak mlnden tisztességet Mörjey Miklósról, mint a téli méhek a sült kappanról a hust.

Majd megtanitja a Miklóst a köteles Ella — mondogatták a nénikék. Még a gondolatát is négy lóra szeretné ültetni. Szeret tud is öltözködni, majd kivetközteti az urát. Ő keresi a lisztet a felesége másnak süt pogácsát.

Asszonynéniéknek bevágott a jövendő mondások Mörjey Miklós egy év alatt kikopaszodott mindenéből és belekeveredett az adóságba.

Kért, könyörgött az asszonynak huzzák össze a gyeplőt, de akár a falnak beszélt, akár annak nem használt semmit.

Gőgős volt rá, hogy esküdtné. Mörjey Miklós gondolt egyet. Kettő között választott, vagy a Tisza, vagy a kötél.

A kötélhez fogott. Titokba megtanulta az apósa mesterségét s mikor már nagyon tele volt a pohár vált mondott az esküdtségnek, annak rendje és módja szerint felszabadittatta magát s Miklós napján azzal lepte meg a feleségét, hogy kinn volt a czégtáblája a házon:

Mörjey Miklós,
köteles mester.

Ilyen Mikulást még az asszony sohasem látott és ijedtében megszökött volna, ha valaki ezen a vidéken szöktető kedvében van.

Soha nő gögjét, hiuságát férfi igy nem büntette. Az esküdtné ki sem mert menni egy ideig a házból, azután mintha hosszu betegségből gyógyult volna ki, kicserélte magát és elkezdett dolgozni ő is. Kifizették minden adósságukat. *Mikulás mester* eljárt disznót ölni, káposztát vágni. Szépen gyarapodtak s vásároltak azoknak a földjeikből, kik emberszólás miatt a dologra rá nem értek s a régi erkölcsökkel haragba jövén *szökött tőlük a föld* . . .

Ez a mese ugyan nem napkeleti mese, de igaz mese. A tanusága is meg van s *jó Mikulás történet* a hivalkodóknak, azután követésre méltó sokak javára: *Nem kell elmenni Amerikába ide haza is van uj világ.*

Erdélyi Gyula.

Lakásaink.

Egy hires bölcs, még pedig keleti bölcs, a ki nem plagizálhat, állitotta azt, hogy a legnagyobb boldogság a jó lakás. A hol ez a mondás hagyományban maradt ott az is irva vagyon, hogy a bölcsnek egy bokorban volt a lakása.

Kérdezték tőle; Hát ez jó lakás?

— Nekem jó. Arra igyekezzél, hogy a te lakásod is jó legyen. Egyet azonban mondhatok, hogy meglehet, neked a palota sem fog tetszeni.

— Gondolod?

— Meg vagyok róla győződve.

— Azután miért?

— Mert csak boldog embernek van lakása

— Van-e boldog ember? . . . Annak megvenném az ingét, hogy a babona szerint énis boldog lehessek

— En boldog vagyok, de nincs ingem.

Ezt mondá a bölcs és arra elbocsátotta látogatóját.

Eszembe jutott ez a keleti bölcs, mikor a napokban egy lakóhelyét és lakását sokat változtató hugomat látogattam meg. Gyönyörü, kényelemmel ellátott, fényesen butorozott lakása volt. Nem volt vele megelégedve. Szerettem volna gyorsiró lenni, ha leirhattam volna azokat a fontos okokat, a melyekkel bizonyitok, de hát az nem vagyok, a fejem pedig nem koptatom. Igy hát csak a magam véleményét mondom ki a lakásjajgatásról, mely oly általános, mint a porzó meg az itatóspapir.

Istenem, uraim, ha elgondolom, hogy őseink még sátrakban laktak, inget nem viseltek és mégis boldogan megelégedve pihentek a medvebőrön és mi a paloták kényelmes lakosztályaiban a szibaritta-kényelem minden eszközeivel ellátva panaszkodunk a lakás ellen!

Ismét egy kortünettel állunk szemben. Nem tudom, a tudós doktorok és nyelvestergályozók minek neveznék, én igénytelen igazságnak nevezem.

Ez az emberiség átka; ha olvas, ha élvez, ha pihen, mindig fokozza igényeit. Az én hugocskám is csak igy van. Azt vélem nem volna felesleges, ha egy Diogenes-kört alakitanánk, hol megtanulnánk azt, mi a legszükségessebb és mi a felesleges.

A müépitészet nem tud lépést tartani igénycsigázásunkkal, sőt bizonyos részben tévelyeg is, mert legkivált kivül fejt ki bravurokat, mig a ház belsejében egymásra követ el hibákat.

Századunk jelszava a fényes és nem czélszerü. Igy látjuk megoldva a legtöbb nagy épitési tervet. A mint elkészül, azonnal belátjuk, hogy czélszerütlen, nem alkalmas. Ez áll a bérházakra is.

Hanem azért közönséges ember meglehetne elégedve a lakással, ha a mai nők tudnának egy titkot, a miben ősanyáink erősek voltak, a lakályosság titkát.

Menjünk csak falura, ott még tudják azt az asszonyok, hogy kell az otthont felépiteni. Tanitják a leányokat francziául, zongorázni és talán az ábrázoló mértanra is de a kelengyéjében nem teszik be többé ezt a tapintatot. Ebből semmit sem tud a leány, elfogadja szeszélyein kivül a kárpitos tanácsát.

Ennek az egyszerüség kultuszának leirását, hiába keressük iróinknál, a kiknél fényes termek, nagyszerü butorok, csecsebecsék léteznek csak, de ez egyszerü otthonról, ha még ebben nőttek is fel, fogalmuk nincsen. Nem szivesen gondolnak rá.

Én a magam részéről szivesen időzöm a tiszta és rendes polgári szobákban, hol a csin és tisztaság ragyogó, ha mindjárt nincs is szalon és csak az én kedves régi butoraim látom, a boldog idők drága tanuit. Jó szivet hirdetnek e butor-aggastyánok és lakályosabbá teszik a szobát.

Nintsenek otthon nők, nintsenek otthon férfiak; klubb, kaszinó, kávéház kell nekik, az asszony megint másféle jár; nem vigyáz rá a nagyanyja pohárszéke, nem törődik annak tanácsaival, jó könyvek nem őrzik, legfeljebb egy-egy izgató regény.

A román királyné, a ki pedig jó verseket ir, országa előkelőbb családjainak leányait maga ügyeli fel, hogy igy nevelkedjenek, hogy tudják berendezni és édessé tenni az otthont, hogy sajátsitsák el ezt a nagy müvészetet, melynek nemtudása a boldogtalanság forrása.

Lakásaink berendezése fontos a családokra nézve, nem szabad itt könnyelmünek lenni. Polgárember tartson puritán mértéket, mert kisebb lakásokból kiri a nagyobbakba illő berendezés.

Maradjunk a régi nyomokon, Ha már a guzsalyt eldobtuk, igyekezzünk, hogy varrógép legyen és a könyvekről se felejtkezzünk meg, melyek legszebb diszei a szobának. A ki 6 800 frtot költ lakása berendezésére, az vehet 50—60 forint ára könyvet, mit évenkint 5—10 frttal — ha nem többel szaporit, ugy szép kis házikönyvtára lesz.

A lakályosság harmoniáját a képek is megzavarják igen sokszor nem ritkán ott, a hol fiatal leányok vannak, kétértelmü róhatlan képeket látunk á falon. A vallásos tárgyu képek, oh azok nagyon közönségesek, őrangyalra nem szorul a mai divatos hölgy. Ott van a demimonde tárgyu kép kaczér vonatkozásaival, ott a fürdöző Vénusz, kit a gigerlik bámulnak.

Zenét sem találunk ninden háznál, legfeljebb Arisztonokat, pedig nagyanyáinknál, ha nem is juthattak fortepianóhoz, ott volt a gitár vagy czitera.

Ennek a kornak csak debardeurökre és illatszerekre van szüksége.

Szóljon bele az irodalom.

A morkoláb;

vagyis a nap és holdfogyatkozásairól

Hogy miféle állat lehet az a morkoláb? biz én teljességgel nem tudom, de arra emlékszem, hogy gyermek koromban, midőn a nagyszerü nap fogyatkozást néztük, arra kérdésemre: hová lesz az a nap? azt felelték, hogy a margóláb eszi meg; és akkori világban mindenki megnyugodott eme bölcs magyarázaton.

Azóta morkoláb bátyám ismét megette egyszer másszor kisebb-nagyobb részét a napnak, holdnak, de biz a mind kettő mai szent napig megvan erőben, egészségben, mig soha nem létezett mesés markóláb uramról csak az öreg mámik mesélnek csudálkozó apró unokáiknak.

Emlitve volt már, hogy a hold földünk körül, s mindketten ismét a nap körül keringenek; ily kerülés alkalmával oly helyzetbe jut ez a három nagy golyó, hogy holdunk a föld és nap között sétál el ugy, hogy a nap tul van rajta, a föld pedig innen. Ilyenkor van a hold-ujság, vagy a holdnak a tulsó, napfelé forditott, s általunk nem látott fele van megvilágitva, a félnek forditott rész pedig sötét, és czukor-süveg alaku árnyékot vet földünk felé, s a napot tőlünk elfödi.

A napfogyatkozás tehát hold-ujságkor történik, midőn a hold oda helyzi magát a nap és föld közé és a nap fényét tőlünk egészen vagy részben elfogja, s reánk árnyékot vet olyasformán, mint midőn valaki közénk s az égő gyertya közé áll, s ennek villágitó fényét tőlünk eltartja; midőn a hold teljesen elfödi a nap tányérját, akkor *teljesen a napfogyatkozás;* midőn pedig csak egy részét takarja el, akkor *részletesnek* neveztetik.

Igaz a! de ha oly piczi holdunk a naphoz képest, hogyan takarhatja el?

Hát biz azt csakugy, mint a szememhöz közel tett krajczár eltakarja elölem a hozzá képest végtelenül nagyobb, de távol eső tornyot, templomot, vagy épen egész vidéket: a kis hold is a nagy naphoz képest közel esik szemünkhöz s a millió mérföldekre lévő nagy nap tányérját teljesen vagy részben elfödi.

A nap-fogyatkozás nem minden helyen látszik egyformán és ugyon azon időben. Ennek oka pedig az, hogy nap-fogatkozás alkalmával a hold árnyéka esik fö dünk valamelyik részére s amint a hold is, de meg földünk is haladnak a maguk utjokon előre, a hold árnyéka is előre halad, oly formán mint mikor a felhők árnyékát látjuk haladni a szántóföldeken.

A hold-fogyatkozás is ilyformán történik, a különbség csak az, hogy nap-fogyatkozáskor a hold takarja el tölünk a napot, s vet árnyékot reánk, hold-fogyatkozáskor pedig földünk jut a nap és hold közé, a holdra veti árnyékát, s eltakarja töle a napot.

Nap fogyatkozás tehát csak ujholdkor, hold-fogyatkozás pedig csak hold töltekor történhetik, s hogy nem mindig jön e három égi test átellenes, egyenes irányban egymáshoz, anélkül pedig nem eshetik az árnyék sem földünkre, sem a holdra, s igy fogyatkozás sem állhat be.

Az eddig mondottakból világos, hogy az ilyes fogyatkozások egészen rendes, természetes események, melyekből semmiféle babonát nem csinál az okos ember, s legfölebb is szánakodva mosolyog rajta, ha egyik-másik anyóka elmorzsolgatja, hogy a fogyatkozáskor született gymek buta lesz, vagy a markoláb hét esztendös korában elviszi; mind ezek s ilyesek alaptalan s üres babonák, s aki elhiszi, annál teljes *az észfogyakozás!*

Extra Hungariam.

Az ujabb irodalom összes ágazataiban azt tapasztalják, hogy sem a hazát, sem annak irodalmát nem ismerik az ifju óriások.

Folyton extra Hungariam kereskednek. Igazi bibliografiai előadásokat tartanak a külföld termékeiről, azonban hazájuk nagyságait csak akkor emlegetik, ha azokat kisebbiteni akarják.

Ez a felfogás már az iróban is meglátszik, hol vették ezek ezt, azok azt a nyelvezetet, mit beszélnek, a min irnak, nehéz volna felfedezni. A régi irók, különösen az egyházi irók már XVI-ik században tiszta szép magyar nyelven irtak, a miből okolhatna ez az arany ifjuság.

Ott van Pármány Péter vagy Káldi magyarsága, kevés abból a mit nem lehetne használni. Jó a kifejezés, jó a sorrend. Igy beszél a magyar ember magyarul.

A sok külföldi olvasmány megárt, megárt pedig különösen akkor, ha nem a szerzőket olvasták, a mi nagyratöröink megelégesznek, ha tanulmányukból, birálásukból ismerik meg a szerzőket.

Hol van az az idő, mikor Kisfaludyt, Kölcseyt, Berzsenyit, Vörösmartyt, Petőfit és másokat könyv nélkül tudta az ifjuság?

Ma feleslegesé vált nekik, hogy holmi magyar költőket tanuljanak. Eléggé megkinozzák őket velük az iskolában. Ezek jámbor, naiv emberek voltak, a szivük érzését, nem bölcsészeti rendszereket öntöttek rimbe. A haza földje, fái, virágai, bánata, öröme hangolták dalra lantjukat és semmiféle izmusban nem dolgoztak. Régi dal, ma már csak iskolamestereknek való, kik sem Hebel, sem Hegel, Spinoza vagy Schopenhauer szárnyain nem tudnak röpülni.

Jó urak, ez a gondolkozás szülte, hogy verseléstek kalauzait extra Hungariam keserve, elvesztettétek azt, a mi a magyar dal legszebb árjája volt, a magyar hangulatok, ebben nekünk is jutott egy kis helyünk. A délibáb hegyeink csucsai százados fák, kanyargó folyamok, hazatérő nyáj, az estharang hangolhatnak annyira, minek egy-egy külföldi mesélő bölcsnek többször elolvasott versei.

Ha egy fiatal iróval beszélünk, — hacsak tanári tanfolyamot nem végzett, — egy szomoru meglepetésben részesit ez a beszéd.

Az ötvenes és hatvanas évek irodalmát alig ismerik, kivéve még azokat, kik Kalocsa, Eger, Nagyszombat vagy Kecskemét neveltjei.

A régiek törvénye az volt, hogy senki hazáján kivül ne menjen, mig azt az utolsó rögig nem ismeri. Külföldi irót ne olvassunk addig, mig a hazának javát nem vestük emlékünkbe.

Nem elég azokat olvasni, kiket az irodalom történet feljegyzett és hosszabban tárgyal, de kutassuk, keressük azokat, kikkel nem töltött elég időt a régi kézikönyv irója.

Tanuljuk azt az időt, melyekben élnek, ennek küzdelmeit, iróját, . . . az uralkodó szellemet, a törekvéseket, tehetségek ki és ki nem forrásának okait, ha többre nem, de tanuságra eljutunk.

Nem utolsó, ha az iró tudja egy másik iró hatásának titkait, s a melyben él azt az időt annak előharczosait ismeri, legyenek azok kitünőségek vagy csak jelentéktelenebb néhai munkások, vagy még tényleges irók.

A legujabb nemzedék többet okulhat az ötvenes, hatvanas és hetvenes évek irodalmából, mint ugyannyi terjedelmü és czimü idegen tanulmányokból.

Az irodalom nem csak előkelőségekből áll, de sokszor egyszerübb hasznos tagjai is számot tesznek s befolyással lehetnek egy fiatal iró kiképzésére, fejlődésére.

A mai nemzedék erre nem figyel, a világ nagy problémáit akarják megoldani, hol arra nem kinálkozik tér és nem képes magyar lenni. Azt a tisztességes irói sikereket felmutatott husz-huszonöt évet, a mikor a magyar iró magyar iró volt, nem tekintik semminek. Egyes kiválóakat bámulunk, a többiről csak ugy emlékeznek vagy halgatnak, mint a hegy tetején lakó óriások a völgy törpeiről.

Egy nemzet irodalma sem lehet nemzeti, ha irói tanulmányait sulyát a hazán kivül helyezik. Az ilyen irók munkáikat bármilyen nyelven megirhatják az beleillik bármely társadalomba.

Fogadni mernénk, hogy sem Nagy Ignácz, sem Kuty Lajos müveit nem olvastak a fiatal nagy hanguak.

Meg lehetne számolni, kik Irányi „Béláját" vagy Bérczy Károly elbeszéléseit kezükbe vették, melyből annyi szint tanulhatnak, mint egy jó széptanból.

Beöthy László gyönyörü regényeit épen ugy nem élvesztek, mint a rimaszombati csutorás a zendovesztót. A magyar irálynak pedig ugy mestere volt a korán elhunyt Beöthy.

Az ötvenes és hatvanas évek „Délibáb", „Napkelet", „Hölgyfutár" és „Növilág" czimü lapjai remekebnél remekebb magyar dolgokat tartalmaznak az elbeszélő irodalomból, de tanulságosak irodalmi rajzai, birálati, irodalmi tárczái is. Itt egy saját magából kevés idegen befolyást tanusitó irodalommal találkozunk, mely a maival nem csak kiállja a versenyt, de messze tulszárnyalja.

Társadalomban, irodalomban egy jelszó volt: a haza mindenekelőtt.

Dózsa Dániel regényeit is pókháló lepi, nem jut eszébe még Gyulai Pálnak sem, hogy uj kiadást rendezzen belőlük.

Annyian, de annyian vannak e körből elfeledve, haszontalanabb külföldiek kedvéért.

Mondjon bárki mást, mi azt állitjuk, hogy a mai irodalomnak az a büne, hogy az alig mult évek irodalmából tanuságot meriteni nem akar.

Bizonyos gőgös blazirtság ez a tudatlanság, kicsinyitő modorával párosulva Imádása a külföldnek medtagadásr a hazai földnek.

Nagyra vagyunk vele, hogy komolyabb irányt kövessünk és kivetköztünk naivságunkból, helyet foglaltunk az Európai irodalomban is.

Meglehet, hogy igy van de e sorok irója nem képes elhinni, hogy az utolsó tizenöt év alatt irodalmunk emelkedett volna.

Inkább sajnos, visszaesést lát.

Azt kétségbe vonni nem lehet, hogy ujabb irodalomban is merülnek fel tehetségek s talán irodalom kivül még több van, de a tehetségek tulbecsülik erejüket és tollukat s virtusokat valami idegen nép nagy irója automatikus majmolásában találják. Be van osztva ügyesen mindenki, most utána.

Ha az ötvenes és hatvanas évek irodalmát olvasnánk, lehetetlen volna, hogy felnetalálnák az eredeti uton való irányát és eredetiség kellékét.

A művész hazája a nagy világféle elvek iróra nézve nem törvények, nem minták. Minden népnél az a nagy iró, kinek müveiben fel lehet ismerni a hazai talajt, a hazai égboltot. Mást lát az égen a hortobágyi gulyás s mást a franczia sikok vagy hegyek pásztora. Egyik ezt, a másik azt olvassa ki csillaghullásból. A Tisza tündére mást álmodik, mint a Rajna Lorelája.

Az elmult évtizedek irói ezt tanulták a régi iróktól, kikkel még érintkeztek s müveikben ott van a magyar szellem.

Nem sok önállóságra mutat, ha valaki csak azt olvassa, mit valamelyik tanulmány irónak tetszik bemutatni vagy a meggyőződése, vagy a feltünés, vagy érdek kedvéért.

Ha bölcseség kell, ha a nélkül irni nem lehet, menjetek Fáy Andrással és tanultok belőle annyit, mint a mostani kompilátorokba összesen nem, ő pedig csak egy okos ember, magyar táblabiró volt, ki előtt Széchenyi is kalapot emelt, a ki arra figyelmeztetett.

Adjon Isten minden jót!

Munka után minden magyar embernek joga van ahhoz, hogy valamivel elüzze a bajt és gondot. Baj és gond kergető eszközök között a legolcsóbb és legjobb egy mulattató ujság. Egy garasnál többet ér egy kis vidámság. Évenként legalább száz szivvidámitó dolgot közöl

A MAGYAR,

mely *igazi magyar* tartalommal jelenik meg minden hónapban és csak **1** frt **20** krajczár egy közönséges esztendőre.

Vannak benne *versek, mesék, elbeszélések, adomák közmondások, népszokások,* melyek elüzik a *politizálás* ördögét. A ki nem politizál: az megelégedett, vidám.

Menjünk oda vissza miről apáink beszéltek, a hamisitatlan magyar *keevhez, a magyar szellemhez, a magyar szokáshoz, a magyar beszédekhez és erkölcshöz,* Ne legyenek nekünk semmiben idegen Isteneink, had legyen ugy mint régen volt.

A MAGYAR

ezenkivül közöl sok olyat is a mit hasznos tudni Ismerteti, hogy *jog és rend legyen,* törvényeket.

A magyar embernek családjához számítja magát, a kinek ugyes bajos dolga van Budapesten a hivataloknál az forduljon leveiével bátran

A MAGYARHOZ . . .,

mely jobb tutora az édes apjánál is, csak a kész költségeket róva fel, mindent elvégez.

Egyes ember, község, olvasókör, vagy más egyesület könnyen megfizetheti az **1** frt **20** krajczárt, mely után minden hónapban **egy** igaz barát kopogtat be hajlékába. A *gazda* megrendelheti több példányban cselédjeinek, a *a kösség magának és alkalmazottainak.*

Bizalmasan kérjük a földbirtokosokat, törvény hatóságokat, községeket, gyárosokat, vállalatok tulajdonosait, iparkamarákat, képviselőket, közlekedési vállalatok tulajdonosait, iparkamarákat, képviselőket, közlekedési vállalatokat, gazdasági egyesületeket, stb:, hogy ezt a mostani *viharos időkben* jó szolgálatot tevő ujságot alkalmazottainak és a lakosságnak több példányban rendeljék meg.

Erdélyi Gyula

A Magyar szerkesztője és kiadótulajdonosa.

Kiadóhivatala:

BUDAPEST, I., Városmajor-u. 28.

Vigan e rövid életben! Rendeljék meg és olvassák a *Magyart*

Boldog ünnepeket és boldog ujévet kivánunk olvasóinknak. A Buda és Vidéke szórakosztató lapját A Magyarnak karácsonyi számát megküldjük külön minden előfizetőnknek.

Házasság szerelem.

Láthatjuk és tapasztalhatjuk, hogy a házasságokat nap jainkban nem az égben kötik. A felek sok esetben összekerülnek. Érdek a násznagy, önzés az ara leány; vallást semmibe vevő erkölcstelenség a vőfély; a nász kiséretben ott van a hét főbün összes hadával.

Isten előtt esküsznek hamisan, hogy az ördöggel mielőbb felbontassék azt a házasságot, a mivel csak jog czimet keresnek arra, hogy a ledérséget folytathassák.

A házasság szentsége sok titkos és nyilt ellenséggel lesz megingatva és a házi-tüzhely szétdulva. Hol vannak a régi példás házasságok, a közmondásos hüség.

Régi igazság az hogy az ember és társadalom erkölcsi világát olvasmányai alkotják. A mai olvasmányok épen nem használnak az erkölcsiségnek, az iró czélja az érzékiség táplálása, ha ezt eléri igy megvannak babérai.

Fiatal leányaink kezébe csupa erkölcsrontó olvasmányok jutnak; az átkozott sorok közé ékelt kétértelmü banálisos megrontja az ifju lelkét.

Van-e még a világon szerelem? Az el nem rontott, megóvott szivekben igenis van, ott, a hol a házi-tüzhelyen a tisztesség lángja ég, ott meggyulad a szerelem is, egyébütt pedig az élettani melegségen tul nem emelkedik.

Himfy szerelmeit nagyon naivnak tartja a mai nemzedék és nem tudja azt élvezni; itt-ott együgyességet lát az ártatlan szerelmi kifejezésekben, ez nem olaj többé a szerelem tüzére, erősebb, vulkanikusabb, az anyagelviségben gyökeredző szerelmi költészetet igényel a jelen. sőt ennél is többet; kaviárt, a hütlenségek, a házasságtörés felett való kesergéseket, vagy czinikus gunyolódást.

Ez kis lányoknak való olvasmány, apák és mamák keveset törődnek vele, hiszen oly bizonyos koron tul az emberek kérkednek vele, hogy ők nem rajongnak a szépirodalomért és nem érnek rá olvasni.

Apáink, anyáink nem tudtak megélni a költészet nélkül, folytonosan olvasták kedves költőiket és könyv nélkül tudták a legnagyobb részt, ez a Kisfaludydiék ereje, hogy ez emlékbe és szivbe verödött nincsen olyan sora, mint a többi magyar klassikusé.

Ugyan melyik más poétának a verseit tudják ma sokan könyv nélkül? Létrejön és eloszlik, mint a buborék. Bizony nem éri meg a harmadnapot.

Nemcsak a sziv változott, de azok is, a kik a szivhez szólnak. Megkellett változni a költészetnek, ha tudományos és bölcsészeti tételeket foglal rimbe és nem hisz a szóban, hiszen az csak mese, hogy az érzéseknek köze van a szivhez, minden érzés, ideg-gócza az agyban van. A sziv alárendelt mechanizmust végez csak.

Szegény Tóth Kálmán! Ma már nem irhatná meg azt a szép verset, mely igy kezdődik. Minek is a sziv s a szivben a szerelem? . . . Mennyire rajongtak a Tóth Kálmán szerelmi verseiért és ma már csak öszhaju mamácskák tudják és talán emlékének leghivebb öre, haláláig hü ápolója Csányi János. . .

Igy felednek, igy temetnek. Mire egy-egy költő szobra elkészül, akkorára elfelejtik és azt sem tudják, ki is volt hát, hogy is volt hát.

Gyakran fordulok meg női társaságokban és beszélek fiatal nőknek a költészetről. Nincs hozzá érzékük. Valami nagyon közönséges dolognak tartják, ha valaki verseket tud és szaval. A magyar klasszikusokat teljességgel nem ismerik. Minek is ismernék, mikor vérszegények, különösen a magyar vérben.

Alkalmam volt kihallgatni egy jegyespárt. Észrevétlenül ültem közelükben. Szép tavaszi este volt, szerelmesen ragyogtak a csillagok, szerelmet lehelt a föld

És ők?

Nem tudták a mindenség e szerelmi extázisát kifejezni, de nem azért, mert nem éreztek, szavakkal mondhatók, de azért, mert nem hatotta át őket ez a láng.

Ruhákról, butorokról beszéltek, hová fognak utazni kiknél tesznek látogatást, szóval az élet sallangjairól.

Az ara czigarettát készitett vőlegényének, maga gyujtotta meg és pár másodperczig szájában tartotta és ugy adta át jövendő férjének.

Ezeknek ugyan nem énekelte volna szegény Tóth Kálmán; „Minek is a sziv, s a szivben szerelem.“ Ők csak ugy, mint a többi tuczat emberek, a hatheti nászutazás után egymásból kiábrándolva jönnek haza és anyagai lesznek egy érdekes vállópernek.

A költészet tanáraihoz szólok, figyeljék meg jobban feladatukat kedveltessék a költészetet; az anyákat kérem, ne engedjék el pusztulni a költészetet.

Egy ankettre volna már szükség, hol ilyen kérdésekkel befolyásos arányadó tényezők foglalkoznának. A kolerától és más ragálytól félünk s óvintézkedéseket teszünk, de elhagyjuk pusztulni az emberlelket és szivet, védekezünk az árviz ellen és tombolni hagyjuk az erkölcstelen befolyásokat.

Ez az igazi vész.

Mig nem vagyunk a tizenkettedik órában, még van anyag, a mit megmenthetünk egy kis szellemi és erkölcsi Kneipp-kurával s a jövő nemzedéket pedig egészen másként nevelhetjük.

Emenczipálják az erkölcsöt és reczipiáljuk a vallást, akkor a valódi költészetre ujra fogékonyok lehetünk.

Az üstökös csillagokról.

A görögül *kometák*, magyarul pedig *üstökösök* nevén ismert fényes üstökü csillagok váratlanul szokták többnyire meglepni a világot, s azért a régi babonás világban, mint háboru, vagy általában valami nagy dolog hirdetőit, tekintették őket, s nem rég is luddá tették akiket lehetett, hogy elvesz a világ, főbe üti egy üstökös.

Pedig hát ezek a szép vendégek sem jövendölni, sem kárt tenni nem tudnak, lévén ökegyelmök ritka, mint a levegő, vagy még annál is ritkább, ugy hogy rajtok keresztül a csillagokat is látni. Van ugyan az üstökösnek magva is, melyben megszámithatlan apró kődarabok czikáznak, milyenek olykor le is hullanak földünkre, de ezek miatt nyugodtan alhatunk, legföllebb egy-két sindelt ütnének le a házról.

Az üstökösökről általános vélemény, hogy ezek fiatal, kölyök-csillagok, melyek még pára alakban vannak, elnyujtva a sebes haladás miatt, mi közben egyik-másik részök már aprós kövekké is lesz, s idővel alkalmasint csakoly csillag válik az üstökösökből is, mint más bolygó csillag.

Azért hát teljességgel nincs semmi ok félni az üstökösöktől, mult évben sem történt semmi, máskor sem lesz, mert ha az üstökös átvonulna is rajtunk, legföllebb ugy járnánk, mintha szaladunk a levegőn: kisebb, nagyobb szelet vagy vihart tán éreznénk, s egyebet semmit!

Üstökös több van, mint bolygó, mert ezek száma, mint tudjuk: mai körülbelül csak százhuszonnyolcz, üstökös pedig ezer is van, de kevésnek az utja esik felénk, azért nem látjuk őket. Már néhánynak a keringési idejét vagyis évét is kiszámitották, s számitóik után nevezik; igy; Halleyüstökös, mely megjelenik minden 76-ik évben, Olbers minden 74-ik évben, Enke minden negyedfél évben, Biéla közel 7 évben, Klausen minden 5 évben. Hogy pedig nem látjuk őket, oka az is, hogy nincs jó távcsövünk.

Különben ezek nem ugy keringnek, mint a bolygók, vizszintesen: hanem tetőirányosan, s fényöket ők is a naptól kapják, amint hisszük.

Mind ebből pedig az az üdvösséges tanulság, hogy holmi üres babonára, háboru, dögvész jövendölésre, vagy épen a világ végére ne is gondoljunk üstökös miatt; jól meg van az csinálva, ugy hogy senki sem veszi ki a maga sodrából, annál kevésbbé egy széllel bélelt csillagurfi!

A czigányt lefőzik.

Egy lovas tiszt megérkezvén egy országuti csapszékbe, egy czigánynak nagyon megtetszett a tizzt paripája, elannyira, hogy arra fakadt, miszerini e lóért 40 botot ki lehetne állani.

— Megkaphatod kevesebbért is, — mondja neki hatonatiszt,

— Ugyan mégis miért? — kérdi a czigány.

— 25 ért, 10-ért vagy akár csak 5-ért, — felelt a tiszt.

A czigány azt hitte, hogy a tiszt osak tréfált. azért azon állitást kocskáztatta, hogy nem adná ezt irásban?

— De ha tetszik, azonnal, erösiti a tiszt, — hivd el a jegyzőt és akár a tanukat hozzá.

S irásba adja, a mint következik

„Ha N. N. czigány. alulirott főtisztől az 5 botüiést magkapta, paripáját nyergestől neki örök tulajdonul átadja.“

Arra asztán kiteszik a padot. A főtiszt egy jó kemény mogyoróval rettentő nagyot vág egyszer a czigányra, aztán leül és ebédelni kezd.

A czigány jajgat; kis idő mulva rávágja a másodikat, s utána megint vár egy negyedórát a főtiszt. Mintegy félóra rávett már négyet, de akkor aztán már kártya mellé ül, oda se nézve a czigányra. Ez rimánkadik, hogy adja ki neki az ütödiket is, hogy aztán átvehesse a lovat

— Dejsz' arra várhatsz jó sokáig, — mond kaczagva a főtiszt. Én nem igértem. hogy *mikor* adom az ötödik vágást, söt én arra magamat egyátalán nem köteleztem, tehát egyátalán nem is szándékoztam azt valaha kiadni.

A körülállók nevettek, a czigány le lett fözve négy botütésig-

A Buda és Vidéke kiadóhivatala elvégez minden tisztességes megbizást **előfizetőinek**, csak a kész kiadások felszámitása mellett, **idegeneknek** árjegyzék szerint.

Jogügyek, kérvények, ügyvéd közbenjöttével.

Vizsgákra készités, vizsgák letétele, tanerők közbenjöttével.

Mindenféle engedélyek, szabadalmak kérvénye. Kérvények székes-fővároshoz, pénzügyi, és iparhatóságokhoz, ministeriumokhoz, hadparancsnokságokhoz.

Épitési engedélyek. Iskolai, tudományos és szépirodalmi könyvek eladása.

Nyomdai termékek készittetése.

Ingók és ingatlanok eladása, vétele, bérbeadása. Lakások kivétele és kiadása.

Biztositás tüz-, jég-, betörés- és baleset ellen. ÉLETBIZTOSITÁS.

Nyilvános levelezés. — Felvilágositás minden ügyben.

Kérjük a közönséget, hogy a **Buda és Vidéké**nek ezen az uton is adjon támogatást s minél több megbizással tisztelje meg.

A kiadóhivatal

I., Városmajor-uteza 28.

Nyomatott Kaufmann József kő- és könyvnyomdájában Budapest, V., Arany János-uteza 4.